

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITT. EMANUELE ROMA
240
P
31
Vol. 30

BENEDICTI XIV.

PONT. OPT. MAX.

OPERA OMNIA

TOMUS XVIII.

AM

BULLARII ROMANI

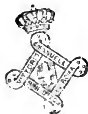
CONTINUATIO

SUMMORUM PONTIFICUM

BENEDICTI XIV. CLEMENTIS XIII. CLEMENTIS XIV.
PII VI. PII VII. LEONIS XII. ET PII VIII.

CONSTITUTIONES, LITTERAS IN FORMA BREVIS,
EPISTOLAS AD PRINCIPES VIROS, ET ALIOS,
ATQUE ALLOCUTIONES COMPLECTENS.

TOMUS TERTIUS.

CLEMENTIS XIII.

CONTINENS PONTIFICATUM

PRATI

IN TYPOGRAPHIA ALDINA

MDCCCXLII.

CLEMENTIS XIII.

BULLARIUM

PRÆFATIO

I. Originis, atque progressus pontificii juris historiam, licet in compendium redactam, scripturo, res mihi altius repetenda est, a collectione scilicet Canonum apostolicorum, qui, et si non sint ab apostolis ipsis conscripti, a Graecis tamen Christianis per constantem traditionem fideliter servati, ac pro maxima parte ex synodis, et disciplina, qua tribus primis saeculis Ecclesia utebatur collecti, deinceps literis consignati videntur.

Cujus rei argumento est antiqua illa, qua redolent pietas (1), atque simplicitas, quamvis ars critica in illis inveniat recentius quidpiam quam ferat apostolorum aetas, et inter eos nonnulli a germana illorum temporum doctrina paullum deflectentes irrepserint. Idem plane dicendum de iis, qui a Sancto Clemente Romano primum collecti, in publicam lucem prodierunt. Canones hi juris pontificii primordia sunt de quorum numero tamen certo non constat, nam Trullana Synodus ex iis octoginta retinuit, Latini quinquaginta solum ut vere apostolicos venerantur. Hi sunt vere antiquissimi, sanamque continent doctrinam, exceptis iis, qui temporis lapsu, et de hominum industria in eos intrusi fuerunt. Totidem in suam collectionem retulit *Dionysius* cognomento Exiguus; magnus sane vir, et qui primus pontificii juris assertor, institutorque habeatur. Hic Epistolas Decretales *Syricii*, *Innocentii*, *Zosimi*, *Bonifacii*, *Celestini*, *LEONIS PRIMI*, *Gelasii*, *Anastasii* ab anno 385, ad annum 496, primus collegit. Hinc procedenti tempore auctarium accessit ad epistolas

(1) Apostolorum, et Sanctorum Conciliorum decreta, unde sarcienda Ecclesiae concordia Parisiis 1511. 4.° repetita Altorphii 1733. 8.°

Syricii, incerto auctore, et Decretorum continuatio pontificiorum ab *Hilario* ad *Gregorium II.* ab anno scilicet 481, ad annum usque 715 (1).

Haec *Hadriana* collectio postmodum nuncupata est, cum scilicet Hadrianus Pontifex illam Carolo Magno donavit, qui excerptos inde Canones inter Capitularia sua cooptavit (2). Isidorus *Mercator*, sive *Peccator*, Epistolarum, de quibus verba feci, ac decretorum numerum auxit post Damasi Pontificis obitum: quod opus maximas post plura saecula turbas excitavit, quin tamen vel antiquis collectionibus Isidoriana fraus fidem minueret, vel recentioribus auctoritatem. Non enim Decretales illae ansam turbis dederunt ob doctrinam, et disciplinam in eis contentam, nec turbas excitaverunt quoad materiam criticae eruditorum, sed quoad auctores quibus inscribuntur, et nonnulla alia. Protestantes, Janseniani, et Febroniani eorum praetextu turbas moverunt. Isidorum quoad nonnulla sequuti (3) interdum *Burchardus Vormacensis*, *Anselmus Carnotensis*, *et Ivo* (4) decentem locum nihilominus nacti sunt in collectionibus adornatis ab *Antonio Augustino* et *Jacobo Cujacio* (5).

II. Caeterum *Anselmi* nomine propemodum incerto excerpta, quae canonum, et Pontificiarum Constitutionum innotuerant, ea completa, et in ordinem, titulosque digesta servat Codex Vaticanus, signatus numero 1363, scriptus saeculo, ut videtur XI., aut XII. Collectorem enim indicat recentius aliud exemplar, quod ab illo Codice fortasse duodecimo saeculo depromptum extat in Barberina Bibliotheca sub numero 1881. quandoquidem huic inscriptus est titulus. » Incipit capitulatio librorum, quos Beatus Anselmus Lucensis Episco- » pus de coequalibus causis singulos in hoc volumine libros composuit ». Progreditur autem hic codex usque ad *Gelasium II.*, qui obiit anno 1119; continetque ea quae Antipapam *Gregorium* respiciunt. Inscriptio hujusmodi, et in aliis recentioribus Vaticanis Codicibus decimi sexti saeculi occurrit sub numero

(1) Bibliotheca juris Canonici a Voellio, et Justello tom. 1. pag. 183. edit. Parisiis 1661. Graec. lat. fol. V. 2. repetita Helmstadii 1663. 4.° In synodico Beveregii Oxoni 1672. V. 2 fol. et Londini 1678. 4.°. In codice canonum Pithaei. Parisiis 1687. fol.

(2) Capitula Caroli Magni, et Ludovici Pii Christianissimorum Regum, et Imperatorum Francorum, sive leges ecclesiasticae, et civiles ex bibliotheca Pithoejana. Parisiis 1603. 8.° Capitularia Regum Francorum, Marculphi Monachi, et aliorum Sententiae veteres a Stephano Balutio. Parisiis 1773 fol. tom. 2.

(3) Isidorianae Collectionis codicem visum ab Antonio Augustino in Bibliotheca Ecclesiae Urgellensis provinciae Tarraconensis, testatur ipse Balutius in dicta praefatione ad Regionem Parag. 3.

(4) Collectio haec inscribitur *Pannormio*, constans duabus partibus, altera edita Basileae 1499. altera Lovanii 1557. curante Victore Vosmadiano fol.

(5) Antiquae Decretalium collectiones ab Antonio Augustino, et Jacobo Cujacio. Parisiis 1609. fol.

5551-4985. Prior mutilus est, utpote qui non progreditur ultra librum VII: itemque alter similis codex Bibliothecae regiae Parisiensis signatus Num. 1644. ceu describitur in editione hujus ipsius bibliothecae vulgata Parisiis anno 1744. pag. 112: alium ex Archivio Basilicae Vaticanae retulit quoque Codicem et in suam Bibliothecam Bibliothecarum Manusc. pag. 156 Montfaucon eumque duodecimo saeculo editum putat, cui a recentiore aliquo Anselmi operum Collectoris inscriptum nomen existimat. Utinam ditissima haec juris pontificii supellex aliquando in lucem proferatur!

III. Nihil enim singulari mentione dignum attulere *Photius*, *Stephanus Ephesinus*, *Baldericus Liegensis*, *Bonnizo*, *Deusdedit*, *Alexius Aristius*, *Joannes Zonaras*, *Theodorus Balsamon*, *Constantinus Harmenopulus*, *Simeo Logotheta*, *Joannes Antiochenus*, *Michael Psellus*, *Fulgentius Ferrandus*, *Cresconius*, et coeteri, qui, commentaria sua repetitis canonibus addiderunt. Gratianus, aeternum Bononiensis Athenei decus, omnem veterem auri, argentique massam refudit, uti suum opus conflaret quod inscripsit « *Decretorum canonicorum Collectanea, seu concordantia discordantium canonum* » (1). Sane ex locis Sacrae Scripturae, canonibus quinquaginta Apostolicis, conciliis generalibus, atque particularibus, decretalibus Summorum Pontificum, Sententiis SS. Patrum, etiam ex jure civili romano, et capitularibus Regum Francorum, rescriptis aliquot Imperatorum, historia ecclesiastica, ex libro Diurno, atque ex ordine poenitentiali, totum conflatum est *Gratiani* opus, quod Decreti nomine circumfertur. Hinc merito ecclesiasticae Jurisprudentiae Auctor est habitus, tantosque sibi plausus comparavit, ut ejus collectio per plura saecula praestantiorum virorum ingenia in commentariis adornandis detinuerit, et in omnibus Athaeneis suos habuerit Interpretes, quamquam et Censorem Procopaleam nomine nactus sit. Nec enim paleae deerant, ideoque Gregorius IX. illas a tanto opere expungendas curavit (2), et quinque ejus Pontificis Decretalium libros compilavit S. Raymundus De Pennafort Ordinis Praedicatorum, Ecclesiae lumen et scriptor insignis, qui potissimam juris canonici partem complectuntur, vimque legalem habent. Nec tamen satis expolitum esse, vel ipsorum Pii IV., et S. Pii V. laboribus impensissimis, Augustinus Antonius osten-

(1) Princeps hujus editio hunc praesefert titulum « Decretum Gratiani, seu concordantiae discordantium canonum. Argentinae Henricus Eggestein 1471 fol. Eodem vero anno altera habetur editio Coloniensis apud Petrum de Alope fol. In sequenti anno repetita Moguntiae apud Petrum Schoiffer.

(2) Gregorii IX. Pont. Max. compilatio nova decretalium. Petrus Schoiffer 1473.

dit (1). Gratiani opus eximium, alios in posterum, ad Canones colligendos quos ille praeteriisset, excitavit. Praecipuus inter eos *Bernardus Episcopus Faventinus*, *mox Gibertus Abbas*, *et Alanus Episcopus Altissiodoriensis*, *Joannes Vallensis*, *Petrus Beneventanus* (2), *Innocentius Cironius* (3). Horum omnium decus nonnihil obscuratum est, cum tardior aetas protulit collectiones decretalium *Nicolai I.* (4), *Innocentii III.* (5). Postremo jus pontificium, maximum habuit incrementum ex accessione decretalium *Innocentii IV.* (6) *Bonifacii VIII.* (7) *Clementis V.* (8) *Regularum Cancellariae* (9) et denique *Extravagantium*, quas proinde a prioribus Collectionibus extorres dixere (10).

IV. Nec desunt antiquissima specimina universae collectionis eorum in quibus *a Gratiano* usque ad aetatem *Clementis V.* nempe annum 1314 tota juris pontificii scientia erat reposita, cui ex re nomen perpetuum *corporis juris canonici* (11) imponi coepit. Caetera sequiorum Pontificum placita latebant in Archiviis, et traditione potius ferebantur, quam scripto, nisi quod privatae controversiae editionem interdum unius alteriusve postulabant. Hinc tenuiores

(1) Antonii Augostini Archiepiscopi Tarraconensis Dialogorum libri duo de emendatione Gratiani a Stephano Balutio. Parisiis 1672. io 8.º supra citatus.

(2) Ex hisce collectionibus unam conflavit Antonius Augostinos, ediditque Ilerdae 1576 deinde Cujacios, Parisiis 1621. fol. Balutius iterum Parisiis 1682. fol.

(3) Is edidit Constitutiones Honorii III. Tholosae 1645.

(4) Nicolai I. P. M. Epistolae Romae 1542. fol. Epistolae ad Michaelem Imperatorem, et alia. Lipsiae 1536. 4.º

(5) Innocentii III. P. M. Prima collectio Decretalium atque Epistolae ex codice Vaticano a G. Sirleto Romae 1543. vol. 2 fol.

(6) Innocentii IV. P. M. Decretales cum Filiscl Commentariis. Venetiis Impensa Nicolai Fenson, et Joannis de Colonia impressit Jo. Herbort 1481 fol. Item apparatus Decretorum Argentinae Henric. Eggesteio 1476. fol.

(7) Bonifacii VIII. P. M. Liber sextus Decretaliom Moguntiae Jo. Fust, et Petrus Schoiffer 1465. liber sextus Decretalium Bonifacii VIII. Venetiis Jensoo 1460. fol. Decretaliom liber septimus a Petro Mithejo editus Francfurti 1590. 8.º

(8) Constitutiones Clementis V. P. M. a Joanne Andrea Episc. Arelatensi collectae Moguntiae Joannes Fust, et Petrus Schoiffer 1460. fol.

(9) Regulae ordinationes, et constitutiones Cancellariae Apostolicae Romae 1471. 4.º

(10) Editae istae sunt primum Romae per Leonardom Pflug, et Gregorium Laver 1472; dein Mogontiae per Petrum Schoiffer 1479. item Venetiis per Nicolaum Jenson eodem anno fol.

(11) Prima editio Corporis Canonici est Moguntina anni 1472. quam inseqontae sunt Venetae annorum 1474. 1479. 1493. et aliae permultae, Parisienses 1508 1522. fol. Antuerpiensis nitidissima Plantini 1570. in 8.º, et dein cum glossis innomerae.

Saeculo XVI. et incompletae, et mutilae collectiones (1). Uberior aliquantulum alia prodiit collectio, quae tamen nec anteriorem seriem suppleret, aut continuaret (2). Et lacuna superfuit, atque ampliata est, cum neglectis mediis, nova collectio Constitutionum Clementis VIII. vulgata fuit (3).

V. Verum, ut in humanis quibuscumque negociis, posteriora ad priorum perfectionem gradum sternere solent, quo curante, superiorem expunctionem perfecere. Missis autem Epistolis Pontificum, quae interdum vulgatae prout sors obtulit codices studiosis viris, praeteritisque primis collectionibus aliqnot singularibus, pontificiarum constitutionum, quae bullaria cujusque Pontificis coeperunt nuncupari (4), felicius videtur opus Laertii Cherubini, qui nongentis viginti duabus constitutionibus conflatum, ampliatumque vulgavit. Sed Angelus, paternae diligentiae aemulator, praetermissas Constitutiones a S. Leone Magno ad Urbanum VIII. adjunxit, cum iterum collectio paterna praelis subjiceretur anno 1634. Qua accessione tantam Cherubiniana collectio per ea tempora celebritatem nacta est, ut, cum recuderetur, Minoritae Franciscani *Angelus a Lantusca*, *et Joannes Paulus a Roma* mantissam Constitutionum ad annum usque 1669 in eam contulerint.

VI. Praetereundae videntur collectiones Lugdunensis anni 1673. et Luxemburgensis anni 1727. Prima quod consulto mutila, altera, quod mendis undequaque referta sit, et ob indicis defectum, nullius propemodum usus. Laudanda profecto tentamina Cherubinorum, quod ipse vere opus ingens ac vel tempori vel eorum viribus impar susceperint, veniaque digni quod omni ex

(1) Bullae diversorum Pontificum a Joanne XXII. ad Julium III. ex bibliotheca Ludovici Gomes Romae apud Hieronymum de Chartulariis in 4.° repetitae Romae 1559. apud Antonium Bladum; incipit a Bonifacio VIII. usque ad Paulum IV.

(2) Collectio diversarum constitutionum, et literarum Romanorum Pontificum a Gregorio VII. ad Gregorium XIII. Romae Bladus 1579. in 4.°

(3) Clementis VIII. P. M. Decretalium lib. V. Romae apud Paulum Bladum 1592. et in fine 1593. fol. max. cujus de existentia libri valde dubitant accuratiores Bibliographi, mihi tamen visa, et contrectata editio in Bibliotheca Praesulis Mariani de Aquino, ut videre est in ejus catalogo impresso Romae pag. 62.

(4) Nimis longus, et taedii plenus foret hic syllabus editionum epistolarum, quae ad singulos Pontifices pertinentes vulgatae interdum fuere a pluribus viris doctis; longior, et gravior foret et series primarum collectionum, quae *bullaria* singularia nuncupantur, difficilius etiam foret omnia colligere in grandem bibliothecam; inutilis denique sumptus et labor post magna, et universalia *bullaria*, quibus ditati sumus. Illa qui velit singillatim noscere, adeat Alberti Fabricii Bibliothecam Latinam edit. Venetae anni 1728. pag. 569. tom. 2; at perfecta collectio universi juris Pontificii post hac constabit *corpore juris Civilis Parisino* annorum 1685. 1687. vel Lipsiensi annorum 1695. 1705. vol. 2 fol. dein *Bullario Coquelino*, mox Benedicti XIV., et hoc demum quod edendum curavimus.

parte perfectum praestare nequiverint. Ingenni enim fuere, ut qui in praefatione profitentur se concinnatam ad proprios usus collectionem, interpolatam, et mancam cessisse precibus Typographorum, ut prelo subjiceretur; nec dum enim sive Ecclesiasticae Historiae, sive Juris Pontificii ediscendi studium archivia reseraverat, proindeque uberiorem cognitionum supellectilem parare non poterant. Quibus impedimentis beneficio temporis superatis, antiquiorem congeriem constitutionum pontificiarum *a Sancto Leone Magno*, ad annum decimum Pontificatus *Clementis XII.* refundere suscepit consilio feliciori *Carolus Coquelines*, et pene perfecit, ut innuit in praefatione quam operi suo praemisit, quod merito inscripsit *bullarium privilegiorum, ac diplomatum Romanorum Pontificum amplissima Collectio*, quae ad Kalendas Februarias 1739. anno X. Pontificatus *Clementis XII.* pertingit.

VII. Itaque eo rem perduxit Coquelines, ut integrum jus pontificium constaret aetate sua voluminibus, quae supra commemoravimus, a *Dionysio parvo*, seu verius *LEONE I.*, usque ad Constitutiones *Clementis V.*, addita, quam ipse adornaverat, collectione. Verum ea aetate perfectum corpus juris Pontificii videri istud poterat. At postquam *Clementi XII.* ad cujus pontificatum desinit Coquelina compilatio, successit immortali memoria *Benedictus XIV.* doctrina insignis, omnibusque pollens virtutibus, homines tum illius juris peritos, tum Civilis prudentiae, et Ecclesiasticae Disciplinae studiosos locupletissimae accessionis coepit expectatio. Longaevus ille ac utriusque Imperii occupationibus distentus Pontifex quatuor volumina, quae constitutione, et Epistolas ab initio Pontificatus sui, ad annum 1757 complectebantur juri pontificio adjunxit, et dedit, doctoribusque, et scholaribus Bononiensis Athenaei liberali animo est elargitus.

VIII. Eo quum res devenissent, juri scripto Pontificio finem quodammodo minitatae sunt vicissitudines temporum saevissimae, quas a longe insurgentes declinandi cupidus Clemens XIII. rem, sicut acceperat, reliquit publicam. Pauca Clemens XIV. propter Pontificatus brevitatem gesserat. Materiam vero incremento juris Pontificii multam paraverat venerandus inter aerumnas *Pius VI.* sed prodromum novae videre collectionis vix licuit (1). Nam sede sua expulsus juris pontificii complendi spem fere totam abjecerat. Pauci, et clanculum

(1) Pii VI. Pont. Max. Alloquutiones, homeliae, pleraeque epistolae tum vulgatae, tum hactenus non vulgatae, opera et studio Caesaris Brancadori Archiepiscopi etc. tom. primus Amstelodami 1792 fol. max. cujus pauca exemplaria, ab Editore donata, caetera naufragio perdita.

procellae illius finem expectabant. Per illud sane tempus nihil de Vaticanis Archiviis deperierat, et brevis fuit mora occupantium hanc Ecclesiae ditionem (Pontifice depulso), cum Ille in exilio vitam reliquisset. Facilis fuit, Deo adjuvante, *Pii VII.* ejus Successoris reditus, in suam sedem restituti. Sed longe graviorem conditionem subiit Sanctissimus Pontifex, primum ad longinquas regiones, specie Sacri muneris sui vocatus, mox per vim extorris, serius redux, tandem in componendis utriusque in eum translati Principatus negociis perturbatissimis, tota vita occupatus. Inter haec peregrinari contigit etiam Archiviis Vaticanis, et aliquod ex iis fortasse amissum est, indeque, ob tempora novarum rerum feracia, perficiendi collectionem constitutionum, quae ab anno 1758. sub sex praestantissimis pontificibus prodierant plurimum difficultas est aucta. Etsi copia fuisset, imprudentia haud vacasset editio rebus trepidis. Sed romana vicit constantia, Numine adjuvante, ac de hostibus triumphum agente.

IX. Rem itaque tantis difficultatibus obnoxiam a *Dionysio* exiguo inchoatam, *Leone I.* Ecclesiam gubernante, Dei Providentia perficiendam reservavit evecto ad Regimen Ecclesiae Sanctissimo D. N. Gregorio XVI., cui inter caeteras quas illi auguramur felicitates, non erit postrema profecto, vel levior intuendi completam juris pontificii collectionem usque ad Praedecessorem suum, cum Ipse zelo ardeat Ecclesiasticae Dignitatis, et Disciplinae, utque duobus sibi a Deo commissis imperiis satisfaciat, civili regimini imcumbat populorum concreditorum, aeque, ac Gregis Christi custodiae, parans posteris quandoquae novae collectionis segetem uberiorem.

X. Jam vero studiosos Juris Pontificii, oportet praemonere quid operis in hac collectione praestitum sit. Constitutiones, nec non Literae in forma Brevis, et ad Principes, aliosque illustres viros, ac alloquutiones in ea collectae reperiuntur Clementis XIII., et Clementis XIV. Pii VI. et Pii VII., nec non Leonis XII. et Pii VIII. Pretium tandem operis erit Epitome, seu collectio rerum alphabetico ordine disposita. Ampla profecto supellex Historiae, tum Ecclesiasticae, tum Civilis proximiorum temporum concinnandae oppido necessaria iis, qui juris illius corpus ad annum usque 1830. continuatum desiderant, juris Pontificii studiosis.

XI. Nulla sane pars altera collectionum, quas supra commemoravi, potior habenda, quam ista novissima accessio, sive tempora respicias per quae incedit, sive Pontifices contempleris, quorum Constitutiones complectitur, sive demum argumentorum gravitatem consideres, in quibus Constitutiones ipsae versantur. Ad tempus quod attinet, ejus aetatis sunt, qua nulla novarum rerum studio-

sior. Tota commota per istud tempus Europa, imperiorum mutationes, Principes exules, pulsi Sacerdotes, Templa diruta, aeraria exausta, migrationes Gentium, conflictus opinionum, horrida bella, et multo spumantes sanguine campi: Quibus in periculis quantum utraque dignitas Pontificum, et haec ipsa tellus eorum dominationi subjecta partem habuerit commemorare taedet, animusque refugit recordari. Horum tamen memoriam posteris, ipsae servabunt Constitutiones, et Brevia, et Litterae quas nostra complectitur collectio, utque Religio, et pontificia dignitas ab iis periculis gloriosior emerserint, testabitur.

XII. Hinc ad Pontifices, qui per eam aetatem opportune dati divinitus, meditatione conversa, perpetuum collectio nostra testimonium perhibebit, ut imminentem a longe procellam antea viderit oculis superne illustratis S. M. Clemens XIII., et sanctitate morum, exemplo, precibus Deo effusis arcuerit, et Ecclesiasticae Disciplinae rigore continuerit. Illius profecto Constitutiones spirant undique prudentiam civilem Principis, cum sanctitate Pontificis conjunctam, et praevidentiam superiorem humanis facultatibus indicant. Et confirmavit eventus eum pronovisse quid prima novarum opinionum fulgura intentarent. Tradidere patres nostri eum obiisse, dum Supremum Numen deprecabatur, eumque orantem expressit miro artis prodigio in monumento Vaticano, Phidias redivivus, morte, non fama ac celebritate extinctus.

XIII. Clementis XIV. brevis aetas, mors cita, sed maxima doctrina, ingenium facile, comius quam principis, et mascula virtus. Perpetua ejus recordatio futura, quod aerario consuluerit, simulque populos ab oneribus publicis sublevaverit. Caeterae Constitutiones ejus demonstrant graviora negocia expedivisse, quorum mentio erit perpetua in fastis ecclesiasticis.

XIV. Longe plures, pro longitudine Pontificatus suppetunt ad historiam ecclesiasticam Constitutiones Pii VI.: multae ad Principem pertinent, omnes ad aeternam memoriam Pontificis domi magnifici et benefici, ubique in suo munere strenui statim ac oportuit cum adversa fortuna, et novatorum perfidia dimicare, extorris a sede sua, victoris, patiendo, ad constantiae triumphum redituri, nisi morte fuisset preventus.

XV. Erat enim, divino consilio, reservata Pio VII. pugna acrior, et victoria solidior per singularem constantiam comparanda. A Deo Ecclesiae Catholicae Pontifex Venetiis datus, ubi primum in hac S. Petri Sede collocatus est, pace caduca, nec plena, statim sarciendi naviculam Petri fatiscentem suscepit curam, et regiminis temporalis componendi. Magna quidem aggressus, et ardua, perfecit plura. Sed peregrinari coactus, vix redierat ad opus quum

terribilis undique excitata procella, eum rapuit in longum exilium. Hac tandem sedata per eum foedera inita perpetua, compositae difficultates in rebus ecclesiasticis, firmissima novatoribus propugnacula opposita,. recuperatae Ditiones omnes, novus ordo regiminis civilis inductus, restituti Ordines Regulares.

XVI. Deinde Leo XII., et Pius Octavus ad Sanctam Sedem evecti brevem in solio vitam duxere sed meritis, operibusque praestantibus plenam. Novis impendentibus calamitatibus Eos D. O. M. ad se vocavit, et immarcescibili justitiae corona donavit.

XVII. Ad has tempestates tandem Rex Regum, et Dominus Dominantium reservaverat Summum Pontificem Gregorium XVI. cujus fruimur imperio. Statim, ac duplici Diademate coronatus est, saeviori tempestate suborta, heu quid in suo Corde non passus in tot, tantisque rerum vicissitudinibus, et temporum adversitatibus! *Armatus tamen armatura* fortium, firmiter, et strenue prosperoque successu pro tranquillitate, et salute Christianae Reipublicae, suorumque populorum dimicavit, et Deo dante, apparuit Iris praenuncia pacis solidioris. Omnia haec testantur, docentque Constitutiones, quae hanc nostram complent accessionem ad jus pontificium. Quamobrem gratum opus nostrum futurum speramus omnibus, non modo qui ad Studia Ecclesiastica incumbunt, sed etiam qui historia, quique prudentiae civilis meditatione delectantur.

CLEMENS XIII.

PONT. CCLII.

ANNO POST VIRGINIS PARTUM MDCCLVIII.

Clemens XIII. Venetiis natus die 7. Martii 1693, Carolus Rezzonico antea dictus, Presbyter Cardinalis Tituli S. Marci, Benedicti XIV. Successor, olim Episcopus Patavinus, creatus Cardinalis a san. mem. Clementis XII. die 20. Decembris 1757. Summus Pontifex renunciatus est feria quinta, die sexta Julii 1758. a meridie; coronatus fuit die Dominico 16. ejusdem Mensis et Anni. Ecclesiam gubernavit per annos decem, menses sex, diesque viginti et octo. Ejus corpus conditum fuit in Basilica S. Petri Apostoli, ibique erectum insigne monumentum marmore sculptum ab Antonio Canova nostrae aetatis Phidia. Huic autem Clementi in Pontificatu successit Clemens XIV. e familia Ganganelli de quo inferius.

I.

Datum 19. Julii 1758. Anno 1.

Allocutio Sanctissimi Domini Clementis PP. XIII. ad Emos, et Rmos Dominos S. R. E. Cardinales habita in primo Consistorio secreto pro gratiarum actione post electionem ad Sanctam Sedem apostolicam, feria quarta die 19. Julii 1758.

Venerabiles Fratres.

Proemium

Consilium de Supremo Sacrosancti Apostolatus munere tenuitati nostrae deferendo initum, cum primum Nobis apertum fuit, Fraternitatibus Vestris prae caeteris manifestius constat, quantum et precibus et lacrymis deprecati fuerimus, ut irritum prorsus fieret ac penitus abjiceretur: satis profecto conscii, maxima infirmitate circumdatos haud pares debitasque ad tam periculosum apostolicae servitutis onus sustinendum digneque obeundum vires ac virtutes habere. Sed quoniam Omnipotens Deus, cujus providentia in sui dispositione non fallitur, sibi bene complacuit, ut brevi horarum spatio per vestra suffragia gravissimum hujusmodi ministerium Nobis dolentibus ac moerentibus imponeretur, divinae potius voluntati acquiescendum, quam propriae nostrae sententiae obsecundandum esse duximus. Postquam autem supplices ad hanc usque diem preces et hostias pacificas cum gratiarum actione obtulimus bonorum omnium largitori Deo, qui Beatissimi Petri apostolorum Principis Successorem declarare, atque Nos in sortem Summi Sacerdotii vocare et eligere, et ad Supremi aeternique Pastoris animarum nostrarum Jesu Christi vices in terris gerendas constituere dignatus fuit, fas est, ut hodierna die etiam ex hoc loco coram Vobis, Venerabiles Fratres, pre-

Omne a Deo non ab humanis viribus sperandum.

ces et vota cum sollemni laudum confessione renovemus. Quam vero Fraternitatibus Vestris babemus, et quam unicuique Vestrum, ubicumque opportuna de amplissimo ordine, dignitate et commodis vestris benemerendi gratificandique se dederit occasio, prompti ac parati sumus reforre gratiam, baud satis aptis verbis explicare posaumus; Sed Vobis persuasum esse eupimus, Nos ounquam passuros fore, ut de grati animi defectu arguamur. Porro quoad depositum ortbodoxae fidei, Nobis plane immerentibus divinitus creditum commissumque, rite sancteque servandum, quo ad Sacrum Catbolicae Eeclesiae Principatum in centro unitatis sartum tectumque custodiendum, quo ad inconcossas apostolicae bujus Sanctae Sedis rationes cum rebus spiritualibus ac temporalibus conjunctas sedulo accurandas, forti pectore tutandas, ac pro viribus provebendas, non faciemus animam nostram pretiosiorem quam Nos, fore in Domino confidentes, ut eoelesti suo praesidio fiaot ardna et prava in directa, et aspora in vias planas. Eapropter Vos, Venerabiles Fratres, quos in excolenda Vinea Dei Sabaoth pretioso Jesu Cbristi Sanguine fundata cooperatores et consiliarios babere laetamur, vehementer rogamus, atque in Domino hortamur, ut non solom assiduis pro Nobis ad misericordiarum Patrem obsecrationibus adjuvare pergatis, sed etiam saluberrimis consiliis et monitis, sedula amplissimi vestri in Universalis Ecclesiae procuratione ministerii opera, eximia sapientia, singulari prudentia et ecclesiastieo zelo semper praesto adesse, alacriter sublevare, opportune admonere, et in tempore consulere satagatis. Dum os quidem nostrum patet ad Vos, Venerabiles Fratres, cor nostrum in veritate dilatatum est. In hac eoim studiosa certaque Fraternitatum Vestrarum aemulatione mutuaque charitate ad opus Dei operandum, aeternam nimirum Christifidelium salutem procurandam firmissimum praesidium collocantes, ac pro certo Nobis pollieentes, non defuturam aperamus coeptis curisque Nostris apostolicis coelestem opem ac patrocinium. Ita sane fiet, ut Sacrosancti apostolatus initia, Deo auctore et auspice, suscepta, ipso etiam Duce praeeunte et opitulante prosperis successibus procedant, augeantur et cumulentur ad majorem divini nominis gloriam, ad Orthodoxae fidei incrementum, Sacrosanctae Religionis cultum, et sempiternam animarum nostrarum in coelesti statione tranquillitatem et laetitiam.

Gratiarum actio.

Depositum Orthodoxae fidei sartum tectumque servare promittit.

Consilium et auxilium ab Emis Patribus exposcit in universalis Ecclesiae procuratione.

II.

Privilegia exemptionis et indolta coneeduntur Dapiferis, qui in Conclavi suae assumptionis S. R. E. Cardinalibus inservierunt.

Dat. 5 Idus Julii 1758. Anno I.

Eadam privilegia concessa fuere ab Inaocentio XIII. Const. edit. **1721. 18.** *Maji, a Benedicto XIII. Const. alia pridie Nonas Junii* **1724.** *et a Clemente XII Const. edit.* **1730.** *Jul.* **26.** *ut videre est in Bullario Mainardi.*

Clemens PP. XIII.
Urbis.

MOTU PROPRIO etc. Nos volentes Dilectos filios nostros, dum Cardinalatus bonore fungebamur, ac Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Dapiferos, qui Conclavi, in quo divina favente clementia ad summi apostolatus apicem assumpti fuimus, inservierunt, quique ea de causa labores, vigilias et incommoda plura subierunt, babita ratione obsequiorum hujusmodi favoribus, gratiis, et privilegiis pro cujuscumque meritis exornare, ac eosdem Dapiferos, et eorum singulos.

Causae indolti.

§. 1. Motu proprio non ad ipsorum Dapiferorum, vel alterius pro ipsis Nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, certaque scientia nostria, deque apostolicae potestatis plenitudine in veros, indubitatos, et non fictos Familiares continuos commensales nostros, et eos, qui ex illis Clerici existunt, seu Militiae Clericali adscribi desiderant, quosque tres ex praefatis Cardinalibus, in quolibet ordine antiquiores gradu, nobilitate, at aliis meritis, digoos tali digoitate judicaverint, in nostros, et apostolicae Sedis Notarios, sine

Dapiferi creantur commensales, et Notarii Apostolici.

tamen praejudicio dilectorum filiorum Notariorum de numero participantium, tenore praesentium recipimus, et tam illos, quam alios Dapiferos singulos, qui singillatim ab eisdem tribus Cardinalibus, digni tali honore approbati fuerint, Sacri Palatii, et Aulae Lateranensis Comites et Milites, ac tam illos, quam alios omnes quoscumque Dapiferos indistincte, qui Nobiles non sunt, Nobiles quique Urbis vel cujusvis alterius ex Civitatibus, temporali Dominio dictae Romanae Ecclesiae mediate, vel immediate subjectis, Cives esse voluerint, singulos in ea ipsa Civitate, quam sigillatim quisque eorum elegerit, et ad quam ab eisdem Cardinalibus se admitti, petierit, veros Cives, ad instar, et nulla prorsus differentia, inter eos, et singulos alios veros, originarios, et antiquissimos, et Nobiles participantes, Cives ipsius Urbis, vel Civitatis.

Nobiles, et Cives.

Jus Civitatis in heredes transit.

§. 2. Ita ut ipsum Jus Civilitatis, ad quoscumque eorum heredes eodem modo transeat, creamus, constituimus, et deputamus: ac Nobilitatis, et Civilitatis titulo, et honore, et insigniis decoramus; aliorumque familiarium continuorum commensalium, Nobis actu in Palatio nostro apostolico servientium, et in illius Tinello comedentium, et bibentium, ac nostrorum, ac Sedi apostolicae Notariorum, Palatiique, et Aulae praefatae Comitum, Militum, et Nobilium, et Civium hujusmodi originariorum numero, et consortio favorabiliter aggregamus, et pro veris, indubitatis, et non fictis familiaribus continuis commensalibus, ac Notariis nostris, Comitibusque, Militibus, Nobilibusque, ac Civibus deinceps haberi, et reputari volumus, et mandamus, eisque in quibuscumque impetrationibus, ac concessionibus, et litteris tam gratiam, quam Justitiam separatim, seu utramque mixtim concernentibus, se Familiares, continuos commensales nostros, et Comites, Milites, Nobiles, ac Cives, originarios nominari; nec propterea impetrationes, concessiones et litterae ipsae subreptionis vitio subjaceant, sed validae, et efficaces existant, ac ex nunc deinceps, et in perpetuum omnibus, et quibuscumque prorsus similibus antelationibus antelationum, praerogativis, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, decretis, et declarationibus, derogationibus, mandatis, suspensionibus, favoribus, gratiis, privilegiis, indultis: ac juribus, quibus alii nostri Familiares tempore dictae Assumptionis nostrae ad Summi Apostolatus apicem, ac quibus alii ejusdem Sedis Notarii, etiam de numero participantium, existentes, etiamsi habitum, et rocchettum Notariorum ipsius Sedis non deferant, Palatiique, et Aulae praedictae Comites, et Milites, ac Nobiles originarii, et antiquissimi Cives ejusdem Urbis vel Civitatis, quam ut praefertur elegerint, quicumque ex utroque Parente, vere Nobili, ac Cive originario, et antiquissimo procreati de jure, statuto, consuetudine, vel alias ex aliquo speciali privilegio, seu alias etiam per quascumque litteras, seu Constitutiones Apostolicas pro tempore editas utuntur, fruuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, frui, potiri et gaudere possunt, et poterunt quomodolibet in futurum ubique locorum in Judicio, et extra sine tamen eorumdem Notariorum, de numero participantium, praejudicio, uti, frui, potiri, gaudere libere, et licito valeant realiter, et integre in omnibus, et per omnia, etiamsi in Urbe, et Civitate hujusmodi non habitaverint, perinde ac si de vero Nobili genere ex utroque Parente originario, et antiquissimo Cive procreati forent, et hujusmodi praerogativae, privilegia, exemptiones, gratiae, favores, concessiones, indulta, et jura, quae pro aliis Nobilibus, et Civibus originariis emanarunt, et quae ratione Nobilitatis, et Civilitatis naturalis, et originariae aliis competunt pro eisdem Dapiferis in specie emanassent, seu emanarent, et eis naturaliter de jure, statuto, consuetudine, fundatione, vel alias competerent vigore praesentium indulgemus.

A gabellis liberantur.

§. 3. Ac singulos Dapiferos praefatos a solutione, et exactione Decimarum Ecclesiasticarum, ubique locorum, et ex quacumque quantumvis urgentissima, et inexcogitabili causa, et occasione, etiam ad instantiam Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum etiam Venetorum, et quorumcumque aliorum Principum impositarum, et pro tempore imponendarum liberamus, et eximimus, liberos-

que, et exemptos fore, et esse decernimus; nec non ipsis Dapiferis, eorumque singulis quoscumqoe fruetus, et proventus Ecclesiasticos, tam occasione pensionum annoarum ipsis, vel eorum alicui reservatarum, quam ratione omissionis recitationis borarum Canonicarum indebite perceptos, cujuscumque quantitatis fuerint, gratiose remittimus, et condonamus, ac cum eis super inbabilitate per eos, propterea qnomodolibet contracta, vel etiam ex eo quod censuris ligati, Missas, et alia divina officia, non tamen in contemptum Clavium celebraverint, aut alias in divinis se immiscuerint, ut illa, et eisdem praemissis non obstantibus, ad omnes etiam Sacros, et Presbyteratus Ordines, alias tamen, rite promoveri, et in illis etiam susceptis alias rite per eos Ordinibus, etiam in Altaris Ministerio ministrare, etiam libere, et licite valeant, dispensamus.

Illegitimos, legitimis natalibus restituit.

§. 4. Ac eosdem Dapiferos si qui eorum defectum natalium patiantur ex quocumque damnato, et illicito coitu, etiamsi ex Nobilissimis Parentibus, et vilibus foeminis forsan procreati sint, etiamsi legitimati alias existant, legitimamns, omnemque ab illis geniturae bujusmodi macolam, sive notam abstergimus, et abolemus, ac legitimis natalibus restituimus, ac cum eorum singolis, ut in quibuscumque bonis paternis, et maternis, et aliorum Consanguineorum, seu Cognatorum, vel aliorum quorumcumque non tamen feudalibus, et emphyteuticis, aut Ecclesia acquisitis, ac sine praejudicio venientium ab intestato, vel ex Fideicommisso, seu alias de jure valida dispositione succedere, et illa donationis, seu alio quovis titulo conseqoi, et habere, ac ad aequales portiones cum legitimis succedere, eos ad omnia jura legitima, et successiones ex testamento, vel ab intestato bereditates, legata, libertates restituendo, et reintegrando realiter, et cum effectu.

Ad dignitates admitti jubet.

§. 5. Nec non ad Dignitates, Honores, et quaecumque alia Officia saecularia publica, vel privata etiam assumi, illaque gerere, et exercere in omnibus, et per omnia, ac si de legitimo matrimonio procreati forent, ac eodem defecto non obstante, si aliud Canonicum eis non obstet impedimentum, ac Clericali charactere, qui illo nondum insigniti sunt, insigniri, et ad omnes etiam Sacros, et Presbyteratus Ordines, si ad illos nondum promoti sunt, promoveri, et postmodum charactere, et Ordinibus hujusmodi, illorumque privilegiis uti, ac in eisdem Ordinibus etiam in Altaris ministerio ministrare, ac quaecumque, et qualiacumqoe cum Cura, et sine Cura Beneficia Ecclesiastica etiamsi Personatus, Administrationes, et Officia, etiam Curata, et electiva in Cathedralibus, et Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, seu si Parochiales Ecclesiae, vel earum perpetuae Vicariae, ac Canonicatus, et Praebendae non tamen in Cathedralibus, ac Dignitates, non tamen in eisdem Cathedralibus post Pontificalem, majores, nec principales in Collegiatis Ecclesiis bujusmodi fuerint, si sibi alias canonice conferantur, aut ipsi eligantur, praesententur, vel alias assumantur ad illa, et instituantur, in illis recipere, et dummodo plura simul non sint, quam quae a Concilio Tridentino permittuntur, quoad vixerint retinere libere, et licite valeant, similiter dispensamus.

§. 6. Quodque omnes, et quaecumque gratiae, provisiones, Commendae, ac praesentes, et quavis aliae litterae apostolicae, ac etiam in forma Brevis pro illis expediendae, gratis ubique expediantur, tam de capienda possessione nomine Camerae Apostolicae, quam in favorem litterarum Apostolicarum, ubi illis super provisionibns quorumcumque Beneficiorum Ecclesiasticorum dari poterunt; prout nostris familiaribus, et continuis commensalibus, etiam gratis dantur, ac conceduntur, etiam dari, et concedi debeant, praecipimus, et mandamus; Ac Dapiferis praefatis, et eorum singulis, ut quicumque loci Ordinarii, vel Canonici Metropolitanarum, aut aliarum Ecclesiarum, aut personae quaecumque Ecclesiasticae in Dignitate Ecclesiastica constitutae tam in Romana Curia, quam extra eam ad id per eos, et eorum singulos eligendi, seu eligendae quascumque pensiones annuas eis, eorumque singulis super fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, et emolumentis universis certis, et incertis, ac distributionibus quotidianis

Expeditionem litterarum gratis fieri mandat.

quarumcumque Mensarum Episcopalium, Archiepiscopalium, et Abbatialium, et Dignitatum, et Canonicatum, et Praebendarum, caeterorumque beneficiorum Ecclesiasticorum non tamen per S. R. E. Cardinales obtentorum, et in posterum obtinendorum cum Cura et sine Cura, Saecularium, aut quorumvis Ordinum Regularium, seu fructus, redditus, et proventus, aliaque emolumenta, et distributiones bujusmodi reservatas, seu reservatos, ac reservandas, seu reservandos, etiam si alias semel, vel pluries translatae, seu translati fueriot usque ad summam centum Ducatorum in toto, vel parte, ac etiam in mortis articulo cassare, et extinguere, ac postquam cassatae, et extinctae fuerint, alias similes pensiones annuas, seu fructus, redditus, et proventus, et alia emolumenta, et distributiones bujusmodi usque ad summam praedictam uni, vel pluribus aliis personis Ecclesiasticis per eosdem Dapiferos, et eorum singulos nominandis quotcumque, quaecumque et qualiacumque beneficia Ecclesiastica obtinentibus, et expectantibus aliis tamen Pensionum bujusmodi capacibus similiter eis quoad vixeriot, vel eorum Procuratoribus legitimis eisdem modo, et forma, quibus eisdem Dapiferis reservati erant, etiam absque beneficia bujusmodi obtinentium consensu integre persolvendas, seu persolvendos et per eos percipiendas, exigendas, levandas ac percipiendos, exigendos, et levandos reservare, constituere, et assignare valeant, Ipsique Translatarii in possessionem dictas pensiones exigendi, in qua ipsi Dapiferi tempore translationis per eos vigore praesentium faciendae existebant in omnibus, et per omnia subrogati esse censeantur, etiam concedimus, et indulgemus, etiamsi similem gratiam a Praedecessoribus Nostris alias forsan obtinuerint, seu quilibet eorum obtinuerit, illius effectu cumulative eos gaudere, et potiri volumus.

Facultatem transferendi pensiones usque ad summam 100. Ducatorum impertitur.

Cumulativa simul gratiarum.

§. 7. Decernentes ipsas translationes et novas reservationes, constitutiones, et assignationes pensionum, seu fructuum, redditunm, et proventuum, aliorumque bujusmodi plenam roboris firmitatem obtinere, ipsosque Beneficia, super quorum fructibus, redditibus, et proventibus reservatae fuerint, obtinentes, ad illas persolvendas efficaciter obligatos fore, ac eisdem Dapiferis, ut ratione quarumcumque pensionum sis, et eorum cuilibet, super quibuscumque Beneficiis Ecclesiasticis, ut praefertur, vel alias quomodolibet qualificatis, non tamen ultra summam ducentorum Ducatorum auri de Camera pro quolibet nunc, et pro tempore reservatarum et reservandarum, habitum, et tonsuram Clericales gestare, et in illis dummodo ipsi habitum decentem, et honestum deferant, incedere minime debeant, nec ad id a quoquam cogi, seu compelli, minusque aliquas Sententias, aut Censuras etiam privationis, seu cessationis ipsarum pensionum incurrere possint, ipsasque pensiones ad praefatam summam ducentorum ducatorum ascendentes, et reservatas, ut praefertur, etiamsi matrimonium contraxerint, cum unica tantum, et virgine, recipere, et retinere.

Facultas retinendi pensiones ad summam 200. Ducatorum.

A necessitate deferendi habitum, et tonsuram Clericalem dispensat.

§. 8. Postremo quod bona quaecumque ad dictos Dapiferos, et eorum quemlibet spectantia, et per eos etiam ratione quorumcumque Beneficiorum Ecclesiasticorum, etiam Canonicatuum, et Praebendarum, ac Dignitatum quarumcumque per eos alias obtentorum, et obtinendorum, aut alias quomodolibet, et quovis quaesito colore, vel ingenio, seu eorum industria, legitime tamen, et licite acquisita, et acquirenda etiam in Urbe, ejusque districtu, et ubicumque existentia Spoliis minime subjaceant, sed ipsi Dapiferi etiamsi Religioni alicujus Militiae etiam S. Joannis Hierosolymitani adscripti fuerint de illis in favorem quarumcumque Personarum, de jure tamen capacium, etiamsi Curiales esse desierint, et in quocumque loco, quantumvis remoto eos decedere contigerit, testari, et alias disponere, eisque ab intestato decedentibus, eorum heredes quicumque succedere libere, et licite valeant, simili modo concedimus, et indulgemus.

Bona ipsorum a spoliis liberat, testandique facultatem indulget.

§. 9. Praecipientes, et mandantes Dilectis Filiis nunc, et pro tempore existentibus S. R. E. Camerario, Thesaurario, Praesidentibus, Clericis Camerae nostrae Apostolicae, ac quibuscumque aliis Spoliorum bujusmodi Collectoribus, ac Militiarum praefatarum Of-

Eximit a molestiis.

ficialibus, aut Procuratoribus, ne in hujusmodi bonis manus apponant, neque heredes dictorum Dapiferorum desuper molestare audeant, seu praesumant, ac etiam decernentes, donationes etiam per viam Testamenti, et Codicillorum par ipsos Dapiferos de eorum bonis hujusmodi, servatis de jure servandis, faciendas, semper, et perpetuo validas, et efficaces fore, nec eosdem Dapiferos, eorumque aliquem ad litteras super praesentibus conficiendas in dicta Camera insinuandum, aut admitti, et registrari faciendum, teneri, nec illas, etiam si infra tempus legitimum insinuatae, admissae, seu registratae non fuerint, propterea minus validas censeri, seu suos plenarios effectus sortiri debere, easdemque praesentes, et in eis contenta quaecumque, sub quibusvis limitationibus, revocationibus, suspensionibus, modificationibus, decretis, Constitutionibus Apostolicis similium gratiarum revocatoriis, vel quae ess limitarent aut moderarent, quae a Nobis, et dicta Sede pro tempore, et de quibusvis causis, etiam urgentissimis, etiam in divini Cultus augmentum, etiam concistorialiter, vel aliss quavis auctoritate hactenus, vel in posterum emanaverint minime comprehendi, sed quoties illae emanabunt toties in pristinum statum repositas, et reintegratas esse, censeri, sicque per quoscumque Judices, etiam Commissarios quavis auctoritate fungentes in quavis causa, et instantia, sublata eis, et eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate ubique judicari, et definiri debere, irritum quoque, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Eximit ab insinuatione in Camera.

Clausula sublata et decretum irritans.

§. 10. Et insuper Dilectis Filiis Rescribendario, et Computatori Collegii Scriptorum litterarum apostolicarum, aliisque, ad quos earumdem litterarum Expeditio spectat, in virtute sanctae obedientiae, et sub poena indignationis nostrae, motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus mandamus, ut easdem praesentes, et forsan alias litteras super praemissis omnibus, tam conjunctim, quam divisim, ac pro singulis quibuscumque derogationibus, decretis, et clausulis in eis contentis, gratis de mandato nostro, ubique in omnibus Officiis, etiam Abbreviatorum, Sollicitatorum, Secretariorum plumbi, et regesti absque alia pecuniarum exactione, etiam per viam compositionis faciendae, omni contradictione, et dilatione cessantibus signent, expediant, et expediri faciant.

Expeditionem gratiosam mandat.

§. 11. Non obstantibus eisdem praemissis, ac de certo Notariorum numero, etiamsi ad illud non sit deventum, quibus aliss per praesentes non intendimus derogare, hac regula nostra de praestando consensu in Pensionibus, ac fel. recordationis Pii PP. IV. Praedecessoris nostri de similibus, vel dissimilibus gratiis in Camera, apostolica, infra tres mensas praesentandis, ac registrandis, ac Pii Papae V. etiam Praedecessoris nostri contra illegitimos, ac Pictaven. Concilii, et aliis apostolicis, ac etiam in universalibus, provincialibusque Conciliis editis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus, Monasteriorum, Ecclesiarum, Ordinum etiam Sancti Joannis Hierosolymitani, ac etiam Urbis Romae, et aliarum Civitatum, Oppidorum, et Terrarum, aut Camerae praefatae, ac quarumvis Universitatum, etiam juramento, confirmatione, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, stabilimentis, usibus, et naturis, decretis, ac etiam novis reformationibus, ac etiam legibus tam Pontificiis, quam Imperialibus, Regiis, et Ducalibus, etiam sacris Canonibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris apostolicis, Superioribus, ac Personis, et Locis quibuscumque in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis irritantibus, et aliis decretis etiam vim contractus, et statuti perpetui continentibus, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, ac etiam concistorialiter, ac alias forsan in contrarium quomodolibet concessis, adprobatis, et innovatis, inter alia disponentibus, quod Beneficia Urbis, nonnisi Personis certis modo, et forma qualificatis, et oriundis exceptis locis, ac trium Ordinum Militiarum expresse professis conferri, et commendari soleant, quibus omnibus

Contrariis derogat.

etiam si alias pro eorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse harum serie, motu pari derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis.

Fiat Motuproprio L.

Et cum absolutione a Censuris ad effectum etc. et in casibus regulae de insordescentibus cum opportuna illius, nec non alterius regulae de non tollendo Jure quaesito, aliisque necessariis, et opportunis derogationibus, quatenus opus sit, et quod Indultorum, concessionum, gratiarum, derogationum, aliorumque praemissorum omnium, et singulorum major, et verior specificatio, et expressio fieri posset in litteris, in quibus singulorum Dapiferorum nomina, et cognomina, ordines, qualitates, gradus, Dioeceses, Patriae, et alia requisita exprimi, et describi, seu pro expressis, et descripta haberi possint juxta notulam per ipsos, seu eorum deputatos confectam, simul, vel ad partem in una non facta mentione de alia, vel aliis prout videbitur expedire etc.

Transumptorum fides. §. 12. Volumus autem quod litterarum super praesentibus conficiendarum Transumptis etiam impressis, et sigillo, et manu alicujus Personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, et subscriptis eadem fides tam in Judicio, quam extra illud adhibeatur, quae originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae; Volumus praeterea, quod sola praesentis Motuproprii nostri signatura sufficiat, et ubique fidem faciat in judicio, et extra illud, regula quacumque contraria non obstante.

Fiat L.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Quinto Idus Julii Anno Primo.

NOMINA

Eminentissimorum DD. Cardinalium, et Dapiferorum sunt haec quae sequuntur.

Carolus Rezzonico nunc Clemens XIII. Venetus.
Comes Galeatius Marescotti Clericus Nob. Rom.

EPISCOPI VI.

Rainerius Episcopus Ostien., et Valiternan. S. Colleg. Decanus Card. D'Elci Florent.
Abbas Joseph Vai Clericus Nob. Pratens.
Frater Joannes Antonius Episcopus Portuen. S. R. E. Card. Guadagni Florentinus.
Abbas Vincentius Capranica Clericus Nob. Rom.
Franciscus Episcopus Albanen. S. R. E. Card. Burghesius Rom.
Petrus Paracciani Cler. Nob. Rom. Bas. Liberianae Can.
Joseph Episcopus Praenest. S. R. E. Card. Spinelli Neapol.
Antonius Camillus Androsilla Presbyter Nob. Rom. Eccl. S. Joan. Lateran. Can.
Carolus Maria Episcopus Tusculanus S. R. E. Card. Sacripantes Rom.
Marchio Nic. Maria Sacripantes Vittutius.
Joachim Ferdinandus Episcopus Sabinen. S. R. E. Card. Portocarrero.
Comes Petrus Negroni Cler. Nob. Rom.

PRESBYTERI XXVIII.

Dominicus Tituli Sanctae Praxedis S. R. E. Card. Passionei Forosempronienais.
Abbas Jacobus de Salba Presbyter Bajonensis in sacra Theologia licentiatus, Socius Sorbonicus, Ecclesiae Parisiensis Can. ac Tholosanae Dioecesis Vicar. Generalis.
Camillus tituli S. Mariae Transtyberim S. R. E. Card. Paulutius Forolivien.
Arimbertus Bourbon De Monte Presbyter, Nob. Rom. Vat. Bas. Canonicus.

Carolus Albertus Guidobonns Tit. S. Mariae de Pace S. R. E. Card. Cavalcbini.
Pbilippus Ntl Nob. Eugub. Ordinis SS. Mauritii et Lazzari Commendator.
Jacobus Tituli S. Anastasiae S. R. E. Card. Oddi Perusinus.
Comes Henricus Oddi Cler. Patritius Perusin.
Federicus Marcellus Tit. S. Silvestri in Capite S. R. E. Card. Lantes Rom.
Antonius ex Ducibus Lante Cler. Nob. Rom.
Marcellus Tituli S. Mariae de Transpuntioa S. R. E. Card. Crescenzi Rom. Arcbiep. Ferrarien.
Abbas Lelius De Cinque Cler. Nob. Rom.
Georgius Tit. S. Ceciliae S. R. E. Card. Doria Januen.
Abbas Cajetanus ex Ducibus Caffarelli Cler. Nob. Rom.
Joseph Tit. S. Mariae in Via S. R. E. Card. Puteobonellus Mediolan. Arcbiep. Mediolanen.
Ludovicus ex Comitibus Degli Oddi Cler. Patritius Perusin.
Fortunatus Tit. S. Calisti S. R. E. Card. Tamburinus Mutinen.
Angelus Fabroni Presbyter Patrit. Pistorien. ac Bas. S. Mariae in Transtyberim Canon.
Hieronimus Tit. S. Mariae Angelorum S. R. E. Card. Bardi Floren.
Abbas Franciscus Viviani Cler. Nob. Florent.
Daniel Tit. S. Mar. supra Minervam S. R. E. Card. Delfinus Venetus.
Comes Philippus Casoni Cler. Nobilis Lunensarzanen.
Carolus Victorius Amadens Tit. S. Sixti S. R. E. Card. Delle Lanze Taurinen. Arcb. Nicosien.
Antonius Ciafaglione ex Ducibus Villaebonae Presbyter Nob. Panormitan.
Henricus Benedictus Maria Clemens Tit. SS. Duodecim Apostolorum S. R. E. Card. Dux Eboracen. Rom.
Franciscus ex Ducibus Caffarelli Presbyter Nob. Rom. ac Vaticanae Basilicae Can.

Joseph Maria Tit. S. Pancratii S. R. E. Card. Ferroni Florent.
Marchio Joseph Ferroni Cler. Nob. Floren.
Fabritius Tit. S. Stephani ad Montem Coelium S. R. E. Card. Serbelloni Bononien.
Abbas Cristophorus Antonius Rusca Presbyter Nob. Tirolensis.
Joannes Franciscus Tit. S. Martini ad montes S. R. E. Card. Stoppani Mediolan.
Comes Franciscus Soderini Cler. Nob. Rom.
Lucas Melchior Tituli S. Crucis in Hyerusalem S. R. E. Card. Tempi Florent.
Abbas Vitalissimus Arrigbi Cler. Nob. Florent.
Carolus Franciscus Tit. SS. Quatuor Coronatorum S. R. E. Card. Durini Mediolanen. Episc. Papien.
Antonius Schiaffinati Presbyter Nob. ac Cathedralis Papien. Can.
Cosmus Tit. S. Clementis S. R. E. Card. Imperiali Januen.
Abbas Josephus Firrao Cler. Nobil. Neapolit.
Vincentius Tit. SS. Marcellini, et Petri S. R. E. Card. Malvezzi Bononien.
Abbas Antonius Cibelio Cler. Neapolit.
Clemens Tit. SSmae Trinit. ad Montem Pincium S. R. E. Card. Arginvilliers Rom.
Abbas Domioicus Rutati Cler. Patritius Pistoriensis.
D. Antonius Andreas Tit. S. Petri in Vinculis S. R. E. Card. Galli Bononien.
Abbas Julius De Dominicis Presbyter Patrit. Typhernaten.
Antonius Tit. S. Pudentianae S. R. E. Card. Sersale Surrentinus Arcbiep. Neapolit.
Abbas Joseph Mollo Presbyter Nob. Neapolit.
Albericus Tit. SS. Laurentii et Damasi S. R. E. Card. Arcbinto S. R. E. Vicecancellarius Mediolan.
Alexander De Lascaris ex comit. Ventimille Presbyter Vintimilien.
Joannes Baptista Tit. . . . . . S. R. E. Card. Rovere Arcbiep. Turinen. Astensis.
Ludovicus ex comit. Gazelli Turinen. Canonicus.

Paulus Tit. S. Thomasii in Parione S. R. E. Card. D' Albert de Luynes de Versailles Archiep. Senonen.

Abbas Joseph Franciscus Felix De Lalzer de Siongeat Presbyt. Claramonten.

Stephanus Tit. . . . . S. R. E. Card. Potier de Gaspares Parisien. Episc. Bellovacen.

Abbas Alexander Yvo de Masbeuf Diac. Rhedon.

Franciscus Conradus Casimirus Tit. S. M. del Popolo S. R. E. Card. de Rodt de Marispurg Episc. Constantien.

Abbas Scipio Alessandri Cler. Nob. Perus.

DIACONI X.

Alexander Tit. S. Mariae in Via-Lata S. R. E. Card. Albani Rom.

Abbas Josephus Franciscus de Malide Presbyter Parisien.

Nerens Maria Tituli S. Eustachii S. R. E. Card. Corsini Florentin.

Petrus Franciscus Foggini Presbyter Florent.

Agabitus Tit. S. Agathae ad Suburram S. R. E. Card. Mosca Pisauren.

Abbas Dominicus Boldigara Presbyter Pisauren.

Hieronymus Tit. SS. Cosmae et Damiani S. R. E. Card. Columna Rom.

Marchio Ignatius Busca Cler. Nob. Mediolanen.

Prosper Tit. S. Mariae ad Martyres S. R. E. Card. Columna De Sciarra Rom.

Franciscus ex Marchion. De Cavaleriis Cler. Nob. Rom.

Dominicus Tit. S. Nicolai in Carcere Tulliano S. R. E. Card. Orsini Romanus.

Abbas Aemilius ex Ducibus Lante Cler. Nob. Rom.

Joannes Franciscus tit. S. Caesarei S. R. E. Card. Albani.

Marchio Justinianus Vitelleschi Nobilis Fulg.

Flavius tit. S. Angeli in Foro piscium S. R. E. Card. Chisius Rom.

Abbas Hieron. Volpi Cler. Nobilis Baren.

Joan. Franc. tit. S. Hadriani S. R. E. Card. Banchieri Pistorien.

Abbas Petrus ex com. Ubaldini Card. Nob. Pistor.

Aloysius M. Tit. SS. Viti et Modesti S. R. E. Card. Torrigiani Florent.

Abbas Dominicus Vitelleschi Cler. Nob. Rom.

III.

Gratiae et privilegia Conclavistis postremi hujus Conclavis concessa. *Datum Duodecimo Kalendas Julii 1758. Anno I.*

Eadem privilegia concessa fuerunt ab Innocentio XIII. Const. edit. 1721. Maji 18. a Benedicto XIII. const. alia 4. Junii 1724. a Clemente XII. Const. edit. 1730. Julii 16. ut videre est in Bullario Mainardi.

Clemens Papa XIII. Urbis

Motu proprio etc. Nos volentes Dilectos Filios Conclavistas, qui Conclavi, in quo divina favente Clementia ad Summi Apostolatus apicem, assumpti fuimus, Nobis, et Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus, uti Familiares, et continui Commensales inservientes interfuerunt, quique ea de causa labores, vigilias, et incommoda plura subierunt, habita ratione obsequiorum hujusmodi, favoribus, gratiis et privilegiis pro cujusque meritis exornare. *Causae Indulti.*

§. 1. Ipsosque Conclavistas, quibus hodie, ac aliis participantibus descriptis in Rolo, seu divisione subscripto, seu subscripta per Venerabilem Fratrem Nostrum Carolum Albertum Episcopum Ostiensem, et Veliternensem S. R. E. Cardinalem Guidobonum Cavalchinum nuncupatum Pro-datarium Nostrum summam decem millium scutorum auri in auro ex pretio tot Officiorum vacabilium ad Nos spectantium gratiose donavimus in veros, indubitatos, et non fictos Familiares, et continuos Commensales Nostros, ac eos, qui ex illis Clerici existunt, seu Militiae Clericali adscribi desiderant, quosque tres praefatae S. R. E. Cardinales singulatim in quolibet Ordine antiquiores gradu, Nobilitate, et aliis meritis dignos tali Dignitate judicavarint *Donata scuta decem mille Auri pro Conclavi.* *Recepti in Familiares.*

Notarios. in Nostros, et Sedis apostolicae Notarios, sine tamen praejudicio Dilectorum Filiorum de numero participantium Notariorum recipimus, et tam illos, quam alios Conclavistas singulos, qui singulatim ab eisdem tribus Cardinalibus digni tali honore reputati fuerint Sacri Palatii, et Aulae Lateranensis Comites, et Milites, et tam illos quam omnes etiam quoscumque alios Conclavistas indistincte, qui Nobiles non sunt, Nobiles, quique Urbis, vel alicujus alterius ex Civitatibus temporali Dominiu eidem S. R. E. mediate, vel immediate subjectis Cives esse voluerint singulos in ea ipsa Civitate, quam singillatim quisque eorum elegerit, et ad quam ab eisdem tribus Cardinalibus se admitti petierit, veros Cives ad instar, et sine ulla prorsus differentia inter eos, et singulos alios veros originarios, et antiquissimos etiam Nobiles, et participantes Cives ipsius Urbis, vel Civitatis, ita ut ipsum Jus Civilitatis ad quoscumque illorum heredes eodem modo transeat, creamus, constituimus, et deputamus, ac Nobilitatis et Civilitatis titulo, honore, et Insigniis decoramus, aliorumque Familiarium, et continuorum Commensalium Nobis actu in Palatio Nostro Apostolico inservientium, ac in illius Tinello comedentium, et bibentium, ac Nostrorum et Sedis praefatae Notariorum Palatii, et Aulae praedictorum Comitum, Militum, et Nobilium, ac Civium hujusmodi originariorum numero, et consortio favorabiliter aggregamus, et pro veris, et indubitatis, et non fictis familiaribus, continuis Commensalibus, ac Notariis Nostris, Comitibus, Nobilibus, Militibus, et Civibus deinceps haberi volumus, et reputari mandamus, eisque, ut in quibuscumque impetrationibus, concessionibus, et litteris tam gratiam, quam justitiam separatim, seu utramque mixtim concernentibus se Familiares, continuos Commensales, Nostrosque Comites, Milites, Nobiles, et Cives etiam originarios nominare possint, nec propterea impetrationes, concessiones, et litterae hujusmodi subreptionis vitio subjaceant, sed validae, et efficaces existant, ac ex nunc deinceps in perpetuum omnibus et quibuscumque, ac prorsus similibus antelationibus, praerogativis, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, decretis, declarationibus, mandatis, suspensionibus, favoribus, gratiis, privilegiis, indultis, ac juribus, quibus alii nostri Familiares tempore dictae Assumptionis Nostrae ad Summi apostolatus apicem, ac quibus alii ejusdem Sedis Notarii etiam de numero participantium existentes, etiamsi habitum, et Roccbettum Notariorum ipsius Sedis non deferant, Palatiique et Aulae praefatorum Comites, Milites, Nobiles etiam originarii, ac antiquissimi Cives ejusdem Urbis, vel Civitatis, quam, ut praefertur, elegerint, quique ex utroque Parente vere Nobili, et Cive originario, et antiquissimo procreati de jure, statuto, consuetudine, vel alias ex aliquo speciali privilegio, seu alias quomodolibet, etiam quoad assecutionem quorumcumque beneficiorum ecclesiasticorum etiam per quascumque litteras, seu constitutiones apostolicas pro tempore editas utuntur, fruuntur, potiuntur, et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum ubique locorum in Judicio, et extra sine tamen eorumdem Notariorum de numero participantium praejudicio, uti, frui, potiri, et gaudere libere, et licite valeant, realiter, et integre in omnibus, et per omnia etiamsi in Urbe, et Civitate hujusmodi non habitaverint, perinde ac si de vere nobili genere, et ex utroque Parente Nobili originario, ac antiquissimo Cive procreati forent, et hujusmodi praerogativae, privilegia, exemptiones, gratiae, favores, concessiones, indulta, et jura, quae pro aliis Nobilibus, et Civibus originariis emanarunt, et quae ratione Nobilitatis, et Civilitatis naturalis, et originariae aliis competunt pro eisdem Conclavistis in specie emanassent, seu emanarent, et eis naturaliter de jure, statuto, consuetudine, fundatione, vel alias competerent auctoritate, et tenore similibus indulgemus.

Comites — Cives — Nobiles creat

§. 2. Ac Conclavistas praefatos a solutione, et exactione quarumcumque decimarum non tamen decimarum subsidiorum, et onerum in subsidium expeditionis contra Turcas, et orthodoxae fidei hostes impositarum, et impositorum, et cujuscumque pedagii, subsidii, gabellae, et cujuscumque oneris ordi- Exemptio a gabellis, decimis, et oneribus.

narii, et extraordinarii ubique locorum, et ex quacumque quantumvis urgentissima, et inexcogitabili causa, et occasione, etiam ad instantiam Imperatoris, Regum et Rerumpublicarum etiam Venetae, et aliorum quorumcumque Principum impositorum, et imponendorum pro tempore ex nunc prout ex tunc, et e contra, et postquam casus hujusmodi impositionis, et solutionis evenerit, liberamus, et eximimus, liberosque et exemptos fore, et esse decernimus, districtius inhibentes dilectis filiis nunc, et pro tempore existentibus ejusdem S. R. E. Camerario, Thesaurario, Praesidentibus, Clericis ac quibuscumque aliis Officialibus Camerae Nostrae apostolicae, ac Exactoribus decimarum, praeter quam decimarum subsidiorum, et onerum in Subsidium expeditionis contra Turcas et Orthodoxae fidei hostes, ut praefertur impositarum, et impositorum, nec non cujuscumque pedagii, subsidit, gabellae, et aliorum, ut praefertur, impositorum onerum hujusmodi, ac aliis personis, cujuscumque Ecclesiasticae, vel Saecularis Dignitatis, status, gradus, ordinis, et conditionis existentibus, ne eos ad aliquam solutionem cogere, seu compellere, aut super praemissis, eorumque usu, possessione, vel quasi directe, vel indirecte quovis quaesito colore, vel ingenio molestare, vel alias quomodolibet impedire quoquo modo praesumant.

Exemptio a spoliis, et facultas testandi.

§. 3. Nec non eisdem Conclavistis, quod bona quaecumque ad ipsos, et eorum quemlibet spectantia, et per eos etiam ratione quorumcumque Beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, et sine cura, Saecularium, et quorumvis Ordinum, et Militiarum, atque Hospitalium quorumcumque Regularium, nec non Canonicatuum, et Praebendarum, ac Dignitatum quorumlibet per eos alias obtentorum, et obtinendorum aut aliis quomodolibet, et quovis quaesito colore vel ingenio, seu eorum industria legitime tamen, et alias licite acquisita, seu acquirenda etiam in dicta Urbe, ejusque districtu, ac ubique existentia spoliis minime subjaceant, sed Conclavistae praefati, etiamsi Religioni alicujus Militiae, non tamen S. Joannis Hierosolymitani adscripti, et in ea expresse professi fuerint, de illis in favorem quarumcumque personarum de jure tamen capacium, etiamsi Curiales esse desierint, et in quocumque loco, quantumvis remoto etiam extra eorum propriam residentiam eos decedere contigerit testari, vel alias disponere, iisque ab intestato decedentibus legitimi eorum heredes quicumque succedere libere, et licite valeant, simili modo concedimus, et indulgemus, praecipientes, et mandantes eisdem praefatae S. R. E. Camerario, Thesaurario, Praesidentibus, et quibusvis aliis spoliorum hujusmodi Collectoribus, et Sub-Collectoribus, ac Militiarum, non tamen dicti Sancti Joannis Hierosolymitani praedictarum Receptoribus, Officialibus, aut Prioribus, et quibusvis aliis personis, tam Saecularibus, quam Regularibus etiamsi cujusvis Militiae, et cujusvis gradus, status, ordinis, et praeeminentiae etiamsi speciali nota digni existant, ne in hujusmodi bonis manus apponant, neque heredes praefatorum Conclavistarum desuper molestare audeant, seu praesumant; Ac etiam decernentes donationes etiam per viam testamenti, et codicillorum per ipsos Conclavistas de eorum bonis hujusmodi faciendas semper, et perpetuo validas, et efficaces fore.

Facultas concessa etiam Equitibus cujuscumque Militiae retinendi pensiones ad summam ducatorum 200.

§. 4. Ac cum iisdem Conclavistis etiam in Militia Sancti Joannis Hierosolymitani, et in quavis alia Militia expresse professis quod ratione quarumcumque pensionum annuarum eis, et eorum cuilibet super quorumvis Beneficiorum Ecclesiasticorum, et etiam Mensarum Episcopalium, Archiepiscopalium, Abbatialium nec non dignitatum quarumcumque, ac Monasteriorum etiam per ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales ad praesens obtentorum, et in posterum quomodolibet obtinendorum fructibus etc. ac etiam distributionibus quotidianis, non tamen ultra summam Ducentorum ducatorum auri de Camera pro quolibet eorum, anno, et pro tempore reservatarum, et assignatarum ac reservandarum, et assignandarum habitum, et tonsuram Clericalem gestare; Et in illis dummodo alias ipsi habitum decentem, et honestum, ac per Milites praefatos gestari solitum deferant, incedere minime debeant, nec ad id a quoquam desuper

Absque necessitate deferendi habitum, et tonsuram Clericalem.

cogi, seu compelli minusque aliquas sententias, censuras, nec etiam privationis, seu cassationis ipsarum Pensionum poenas, occasione praemissorum incurrere possint, sed easdem Pensiones usque ad praefatam summam ducentorum ducatorum bujusmodi ascendentes, et reservatas, et in posterum reservandas, ut praefertur, etiamsi Matrimonium, quod Milites alicujus Militiae, videlicet cum Militia compatibile jam contraxerint, vel post hac contrahere voluerint cum unica, et virgine tantum, recipere, et quoad vixerit, et quilibet eorum respective vixerit retinere libere at licite valeant de speciali dono gratiae dispensamus.

Facultas transferendi pensiones usque ad summam 100. ducatorum.

§. 5. Et insuper Conclavistis praefatis, et eorum singulis, ut quicumque loci Ordinarii, vel Canonici Metropolitanarum, vel Cathedralium, seu duarum Insignium Urbis Collegiatarum Ecclesiarum, aut Personae aliae quaecumque Ecclesiasticae in Dignitate Ecclesiastica constitutae tam in Romana Curia, quam extra eam ad id per eus, et eorum singulos eligendi, seu eligendae quaecumque Pensiones annuas eis, et eorum singulis super quibuscumque fructibus etc. juribus, obventionibus, et emolumentis universis, certis et incertis quarumcumque Mensarum Episcopalium, Archiepiscopalium, et Abbatialium, ac etiam distributionibus quotidianis etiam ratione servitii, et mercedis Dignitatum, Canonicatuum, et Præbendarum, cæterorumque aliorum quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, et sine cura Saecularium, et quorumvis Ordinum Regularium, non tamen par S. R. E. Cardinales obteotorum reservataa, seu fructus etc. hujusmodi beneficiorum reservatos, seu reservandus, etiamsi semel, vel pluries translatae, seu translati fuerint usque ad summam centum ducatorum auri de Camara similium in tuto, vel in parte, ac in una, seu pluribus vicibus, ac etiam in mortis articulo cassare, et extinguere, ac postquam cassatae, et extinctae fuerint alias similes Pensiones annuas, seu fructus etc. bujusmodi usque ad summam praefatam centum ducatorum uni, vel pluribus aliis Personis Ecclesiasticis, vel etiam Clericali charactere tunc temporis nondum insignitis, cum clausula tamen ex tunc, prout postquam dicto charactere rite insigniti fuerint, seu alias Pensionum, seu fructuum bujusmodi capacibus per eosdem Conclavistas, et illorum singulos nominandos etiam quaecumque, quotcumque, et qualiacumque beneficia Ecclesiastica obtinentibus, et espectantibus, similiter eis quoad vixerint, vel eorum Procuratoribus legitimis, eisdem modo, et forma, quibus eisdem Conclavistis reservatae, seu reservati erant, etiam, absque Beneficia bujusmodi obtinentium consensu, integre persolvendas, et per eos propria auctoritate percipiendas, exigendas, et levandas, aut percipiendos, exigendos, et levandos, reservare, constituere, concedere, et assignare possint, ita ut praefati Translatarii in quas possessione Pensiones, seu fructus etc. bujusmodi exigendi, in qua ipsi Conclavistae tempore translationis per eos vigore praesentium faciendae existebant, in omnibus, et per omnia subrogati esse censeantur, concedimus, et indulgemus.

Cumulativa similium gratiarum.

§. 6. Etiamsi similem gratiam a Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris, alias forsan obtinuerint, seu quilibet eorum obtinuerit, tam vigore aliorum Privilegiorum Conclavistarum, quam ex quocumque alio Indulto, et privilegio, quorum effectum per hanc novam gratiam, et concessionem impedire nolumus, sed cumulative concessam, et concessas esse volumus: ita ut quilibet eorum cumulative, et ampliative praefatis facultatibus praesentibus et praeteritis privilegiis hac in re concessis uti, frui, et potiri possint. Decernentes novas reservationes, constitutiones, concessiones, assignationes, et translationes Pensionum, ac fructuum etc. bujusmodi, ut praefertur, faciendas ex nunc, prout postquam factae fuerint plenam roboris firmitatem obtinere, ipsaque Beneficia, super quorum fructibus etc. aliisque hujusmodi reservatae fuerint obtinentes, ad illas persolvendas efficaciter obligatos fore.

Concessio Antianitatis Equitibus Hierosolymitanis, seu alterius Militiae.

§. 7. Nec non Conclavistis praefatis, qui S. Joannis Hierosolymitani, seu cujusvis alterius Militiae, seu Religionis Regularis etiam expresse professi sunt, ut etiamsi ab eorum Conventu absentes existant, dummodo tamen

quinquennalem, seu aliam debitam residentiam in Conventu fecerint, et consueta servitia praestiterint, quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, ac quarumvis Pensionum, et Commendarum eorum Militiae, seu Religionis capaces existant, perinde, ac si in eadem Militia, seu Religione antianitatem de Justitia consecuti fuissent, similiter indulgemus.

Legitimatio illegitimorum, et habilitatio ad successiones, honores, ordines, et beneficia.

§. 8. Praeterea eosdem Conclavistas, si qui eorum defectum natalium patiantur ex quocumque damnato, et illicito coitu, etiamsi ex Nobilibus Parentibus, et vilibus foeminis procreati existant, etiamsi alias legitimati existant, legitimamus, omnemque ab illis geniturae hujusmodi maculam, sive notam abstergimus, et abolemus, ac legitimis natalibus restituimus, et cum eorum singulis, ut in quibuscumque bonis paternis, et aliorum Consanguineorum, seu cognatorum, vel aliorum quorumcumque, sine tamen praejudicio venientium ab intestato, vel fideicommisso, seu alias de jure valida dispositione, et praeterquam in bonis Ecclesiasticis, et ab Ecclesia provenientibus succedere, et illa donationis, vel alio quovis titulo consequi, et habere, ac ad aequales portiones cum legitimis succedere eos ad omnia jura, legitimas successiones ex Testamento, vel ab intestato hereditates, legata, libertates, restituendo realiter, et cum effectu, ac ad dignitates, honores, et quaecumque alia officia saecularia publica, vel privata, etiam assumi, illaque gerere, et exercere in omnibus, et per omnia, ac si de legitimo matrimonio procreati forent, ac eodem defectu non obstante si aliud canonicum eis non obsistat impedimentum, ut Clericali charactere, qui illo nondum insigniti sunt insigniri, ac ad omnes etiam Sacros, et Presbyteratus Ordines si nondum ad illos promoti sint promoveri, ac postmodum charactere, et Ordinibus hujusmodi, ac illorum privilegiis uti, ac in eisdem Ordinibus, etiam in Altaris Ministerio ministrare, et quaecumque, et qualiacumque cum cura, et sine cura Beneficia Ecclesiastica, etiamsi Personatus, Administrationes, et Officia etiam curata, et electiva in Cathedralibus, et Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, seu si Parochiales Ecclesiae, vel earum perpetuae Vicariae, ac Canonicatus, et praebendae, ac Dignitates non tamen majores post Pontificalem in Cathedralibus, aut principales in Collegiatis Ecclesiis hujusmodi fuerint, si eis alias canonice conferantur, aut ipsi eligantur, praesententur, vel alias assumantur ad illa, et instituantur, in iisdem recipere, et dummodo plura simul non sint, quam, quae a Concilio Tridentino permittuntur, quoad vixerint retinere libere, et licite valeant, similiter dispensamus.

Sanatio defectuum provisionum.

§. 9. Ac omnes, et quoscumque defectus, si qui forsan sint in omnibus, et quibuscumque provisionibus, ac permutationibus beneficiorum quorumcumque eorumdem Conclavistarum, tam ob multiplicitatem titulorum, ac ob incursionem quarumcumque censurarum etiam irregularitatis, et similiter in expeditionibus litterarum Apostolicarum super illis, quam alias ex quavis causa provenientes quoad praeteritum tantum, ac sine praejudicio Juris alicui quaesiti, et dummodo non intercesserit Simoniae labes, nec aliqua lis desuper pendeat, sanamus, ac provisiones hujusmodi vigore praesentium in utroque foro perinde, ac si novas provisiones obtinuissent revalidamus, et quatenus opus sit omnibus, et singulis eorum de omnibus, et singulis Dignitatibus, et aliis cum cura, et sine cura beneficiis Ecclesiasticis quomodolibet qualificatis, et nuncupatis etiam cujusvis Ordinis Regularibus per eos respective obtentis, de novo etiam respective providemus, ac omnes, et singulas pensiones eis, et eorum singulis, super quorumvis beneficiorum Ecclesiasticorum quomodolibet qualificatorum, et nuncupatorum etiam alicujus Ordinis Regularium fructibus etc. ac etiam distributionibus quotidianis respective reservatas similiter de novo reservamus.

Remissio fructuum male perceptorum.

§. 10. Ipsisque Conclavistis, eorumque singulis, quoscumque fructus etc. Ecclesiasticos, occasione quarumcumque Dignitatum, Canonicatuum, et Praebendarum, aliorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque, ac quarumcumque Pensionum annuarum ipsis, et eorum cuilibet respective collatarum, et reservatarum tam ex antedictis,

quam ex aliis defectibus, et occasionibus etiam ratione omissionis recitationis horarum Canonicarum, vel eorum non promotionis ad omnes etiam Sacros, et Presbyteratus ordines, vel non susceptionis gradus doctoratus indebite perceptos, cujuscumque quantitatis fuerint, gratiose remittimus, et condonamus, ac cum eis super inhabilitate, et irregularitate per eos propterea quomodolibet contracta, vel etiam ex eo, quod Censuris hujusmodi ligati Missas, et alia Divina Officia dummodo tamen non in contemptum clavium celebraverint, aut alias in Divinis se immiscuerint, quodque illa, et praemissis eisdem non obstantibus ad omnes etiam Sacros, et Presbyteratus Ordines alias rite et dummodo nullum aliud alicui eorum obstet Canonicum impedimentum promoveri, et in illis, et in susceptis per eos alias rite Ordinibus etiam in Altaris ministerio ministrare libere, et licite valeant dispensamus.

Expeditio Litterarum Apostolicarum gratis.

§. 11. Quodque omnes, et quaecumque gratiae, provisiones, Commendae, et quaevis aliae litterae Apostolicae provisionum quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum hujusmodi, prout nostris familiaribus continuis Commensalibus eisdem Conclavistis, et eorum cuilibet gratis dentur, concedantur, et expediantur ac etiam litterae ipsae in forma brevis tam de capienda possessione nomine dictae Camerae Apostolicae, quam alias ut illis super provisionibus quorumvis beneficiorum Ecclesiasticorum dari poterunt, similiter gratis dentur, concedantur, et expediantur, ac dari, concedi, et expediri omnino debeant etiam praecipimus, et mandamus.

Confirmatio aliorum similium, vel dissimilium privilegiorum.

§. 12. Ac eisdem Conclavistis, et eorum cuilibet, ut alia similia, vel dissimilia indulta, privilegia, facultates, et gratias hactenus eis, et eorum cuilibet per Nos, et Romanos Pontifices Praedecessores nostros, et Sedem praefatam concessa in suo robore, et firmitate cum praesentibus stare; ac illorum omnium, et singulorum tenores, perinde ac si de verbo ad verbum inserti forent praesentibus haberi volumus pro expressis, quam in posterum concedenda specialia, vel generalia, quibus per praesentes, ac praesentibus per illa minime in aliquo praejudicare intendimus, ita ut quotcumque et qualiacumque fuerint unum alteri derogare non censeantur, sed eos, et eorum quemlibet illis simul, ac cum praesentibus praedictis cumulative, vel singulariter, prout eisdem Conclavistis, et eorum cuilibet magis expediens videbitur frui, et gaudere posse decernimus, dummodo tamen praesentibus non adversentur, similiter concedimus, et indulgemus.

Exemptio ab insinuatione in Camera.

§. 13. Postremo eosdem Conclavistas, eorumque aliquem ad praesentem Motum proprium, seu litteras super praesentibus, si videbitur, conficiendas in dicta Camera insinuandum, aut admitti, et registrari petendum minime teneri, nec illum seu illas etiamsi Motus proprius, et litterae hujusmodi intra legitimum tempus insinuatus, admissus, et registratus non fuerit, propterea minus validum, seu validas censeri, sed suos plenarios effectus sortiri debere: ac Motum proprium, et litteras hujusmodi, et in eis contenta quaecumque sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, decretis, et constitutionibus apostolicis similium gratiarum revocatoriis, vel quae eas limitarent vel moderarentur quae a Nobis, et a dicta Seda pro tempore, et ex quibusvis Causis etiam urgentissimis, etiam in favorem fidei, ac Divini Cultus augumentum etiam Consistorialiter, vel alia quavis auctoritate hactenus vel in posterum emanaverint, minime comprehensum, et comprachensas esse, sed quoties illae emanabunt toties eum, et eas in pristinum statum restitutum, repositum, et plenaria reintegratum et restitutas, repositas ac plenariae reintegratas seu restituendum, reponendum, et plenarie reintegrandum, restituendas, reponendas, et plenarie reintegrandas esse censeri.

Comprehensio Procuratoris in privilegiis.

§. 14. Et insuper cum Dilectus filius Hannibal Carconi Presbytar Romanus ac perpetuus Beneficiatus Innocentianus nuncupatus in Basilica Principis apostolorum de Urbe tamquam dictorum Conclavistarum Procurator in praemissis sedulam pro eis operam navaverit, propterea, et aliorum meritorum suorum, et obsequiorum Nobis, et dictae Sedi impensorum intuitu, Volentes ipsum specialibus, favoribus, et gratiis prosequi, ei-

dem Hannibali, licet ipse in Conclavi praedicto non intervenerit, nihilominus omnibus et singulis supradictis gratiis, privilegiis, et facultatibus, immunitatibus, libertatibus, honoribus, praerogativis, praeeminentiis, indultis, exemptionibus, caeterisque praemissis, non tamen quoad participationem decem millium scutorum aurei hujusmodi per Nos, ut supra, dictis Conclavistis donatorum, inter eos, ut praefertur distributorum, seu distribuendorum, tamquam Conclavista frui, et gaudere libere, et licite possit, et valeat perinde, ac si Conclavi hujusmodi vere, et realiter interfuisset, constitutionibus, et ordinationibus, caeterisque contrariis nequaquam obstantibus, Motu, scientia, et auctoritate similibus de speciali gratia indulgemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 15. Sicque per quoscumque judices, etiam commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, et eorum cuilibet in quavis instantia aliter judicandi, et interpretandi facultate judicari, et definiri debere, irritumque etc. attentari.

Expeditio gratiosa, et per viam secretam.

§. 16. Et insuper Venerabili Fratri Henrico Benedicto Mariae Clementi Episcopo Tusculan. ac ejusdem S. R. E. Vice Cancellario, et Litterarum apostolicarum Summatori, ac Dilectis filiis Camerae apostolicae Ministris loco Secretariorum apostolicorum suppressorum, Praesidenti Plumbi, aliisque Officialibus, ad quos litterarum praefatarum desuper conficiendarum expeditio per viam secretam quomodolibet spectat et pertinet sub poena indignationis Nostrae Motu simili, et ex certa scientia, ac de apostolicae potestatis plenitudine paribus etiam mandamus, ut praefatas litteras super praedictis omnibus, et singulis, tam conjunctim, quam separatim pro singulis, quibus concessa fuerunt, ac seorsim, et separatim cum omnibus, et quibuscumque derogationibus, decretis, et clausulis in eis concessis gratis etiam quoad compositionem in Dataria Nostra, et per eamdem viam secretam absque alio mandato expediant, et expediri faciant, insuper omnia, et singula privilegia, gratias, et concessiones ejusdem, Conclavistis, et eorum cuilibet a diversis Summis Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris huc usque concessa, Motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus confirmamus, et approbamus, ac de novo liberalissime concedimus.

Derogatio contrariorum

§. 17. Non obstantibus praemissis, ac de certo eorumdem Notariorum numero, etiamsi ad illum non sit deventum, ac Nostra, et Cancellariae apostolicae regula de praestando consensu in pensionibus, et fel. rec. Pii PP. IV. de similibus, et dissimilibus gratiis in dicta Camera infra tres menses praesentandis, et registrandis, ac Pii V. Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum contra illegitimos, nec non Pictavien. Concilii, ac Nostris, et Cancellariae praefatae regulis, etiam in crastinum dictae Assumptionis Nostrae ad Summi apostolatus apicem editis, et in praedicta Cancellaria publicatis, ac etiam in Universalibus, et Provincialibus Conciliis editis, specialibus, vel generalibus constitutionibus, et ordinationibus, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, Ordinum, etiam S. Joannis Hierosolymitani, ac etiam Urbis Romae, ac aliarum Civitatum, Oppidorum, et Terrarum Camerae praedictae, et quarumvis Universitatum etiam juramento etc. roboratis statutis, consuetudinibus, stabilimentis, usibus, naturis, decretis, et novis reformationibus etiam Legibus, tam Pontificiis quam imperialibus, Regiis et Ducalibus, et Sacris Canonibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris apostolicis illis, eorumque Superioribus, et personis, ac locis quibuscumque in genere, vel in specie, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis etiam vim contractus, et statuti perpetui continentibus, ac etiam Motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, et consistorialiter, ac alias in contrarium concessis, confirmatis, approbatis, et innovatis, quibus omnibus etc.; etiamsi de illis etc., eorumque tenores etc. permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse Motu pari derogamus caeterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis.

Fiat Motu-Proprio L.

Et cum absolutione a censuris ad effectum etc. Et quod obstantiae etiam beneficia-

les Conclavistarum, et ab eis subrogatae hujusmodi, et dispensationes, ac indulta habeantur pro expressis, seu in toto, vel parte exprimi possint in litteris, et in casibus regulae de insordescentibus cum opportuna illius, nec non alterius regulae de non tollendo jure quaesito, derogatione, et quarumcumque aliarum Constitutionum apostolicarum, et Conciliorum etiam generalium, et statutorum, et stabilimentorum, usuum, naturarum, Constitutionum Synodalium, statutorum, et Privilegiorum Populi Romani, et Cluniacen., Cistercien. Sancti Augustini, et aliorum Ordinum, et Militiarum etiam Sancti Joannis Hierosolymitani, et Ecclesiis, et Monasteriis, Civitatibus, et locis, et personis, et dominiis temporalibus, sub quibuscumque verborum formis, et cum quibusvis efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, et decretis etiam contra alienigenas, et alias personas certis modis non qualificatas, aut alias quomodolibet concessis, quorum tenores etc. latissime ac de verbo ad verbum, prout ipsis Conclavistis magis placuerit, exprimi possit; etiam cum suspensione quarumcumque gratiarum, indultorum quibusvis Ordinariis Collatoribus conferendi Beneficia ecclesiastica, etiam reservata ad eorum collationem etc. pertinentia, et in omnibus, aut certis expressis quomodolibet concessis latissime extendendis, ita ut omnia tollantur; Et quod sola praesentis Motus proprii nostri Signatura sufficiat, et ubique fidem faciat in Judicio et extra illud regula quacumque contraria non obstante; Et quod praemissorum omnium et singulorum indultorum, concessionum, gratiarum, et derogationum major, et verior specificatio, et expressio fieri possit in litteris, si videbitur, in quibus singulorum Conclavistarum nomina, et cognomina, qualitates, Ordines, gradus, Dioecesis, Patria, et caetera requisita exprimi, et describi, seu pro expressis, et descriptis haberi possint, inter eos Sacrista, et Magistri Caerimoniarum Cappellae nostrae, nec non Secretarius Collegii eorumdem Cardinalium, et caeteri alii in Notula per ipsos Magistros Caerimoniarum facta, et descripta, si alias ad Pensiones et Beneficia hujusmodi habiles, et capaces fuerint comprehendantur, et adnotentur simul, vel ad partem etiam in una, non facta mentione de alia, vel aliis prout videbitur expediens.

§. 18. Volumus autem, quod litterarum super praesentibus conficiendarum, seu praesentis Motus proprii nostri transumptis impressis, et sigillo, ac manu alicujus personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, et etiam descriptis, eadem fides tam in Judicio, quam extra illud adhibeatur quae Originalibus litteris seu praesenti Motui proprio Nostro Originali adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae, aut exhibitus, vel ostensus foret. Transumptorum fides.

Fiat L.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Duodecimo Kalendas Julii Anno Primo.

NOMINA

Autem ipsorum Conclavistarum sunt haec quae sequuntur.

Reverendissimus D. Fr. Sylvester Merans Januen. Episcopus Porphirien. Sacrarii apostolici Praefectus. Sacrista

R. P. D. Ignatius Reali Romanus, utriusque Signaturae Referendarius, Basilicae Principis Apostolorum de Urbe Canonicus Archidiaconus, et altarista, apostolicis Caerimoniis Praefectus. Caerimoniarum Praefectus.

R. P. D. Leonardus Antonelli, Senogallien. utriusque Signaturae Referendarius, Sacri Collegii Secretarius. Secretarius S Collegii.

Venantius Philippus Piersanti Cameriuen. Basilicae Principis Apostolorum de Urbe perpetuus Beneficiatus. Caerimoniarum Magistri.

Nuntius Sperandio Presbyter Aquilanus ejusdem Basilicae perpetuus Beneficiatus.

Franciscus Cajetanus Diversinus Presbyter Romanus praefatae Basilicae perpetuus Beneficiatus.

Joannes Lucca Presbyter Romanus ejusdem Basilicae Clericus Beneficiatus.

Joannes Baptista Valeriani Presbyter Romanus memoratae Basilicae Beneficiatus, Magister Caerimoniarum.

Conclavistae Franciscus Fantini Presbyter Patavinus J. U. D. Collegiatus. Paulus Paileri Laicus Venetus. Nostri dum Cardinalatus honore fungebamur.

Abbas Dominicus Palei Clericus Cortonen. Carolus Dolci Presbyter Montis Franchi Spoletanae Dioecesis. Laurentius Merigioli Laicus Romanus. Rainerii Episcopi Ostiensis D' Elci.

Abbas Vincentius Marchio Macniani Clericus Romanus. Ferdinandus Chiti Presbyter de Monte Spertulo Florentinae Dioec. Franciscus Pistrucci Laicus Romanus. Fr. Joannis Antonii ex Ordine Carmelitarum Episcopi Portuensis Guadagni.

Franciscus Alexandri Clericus Patritius Perusinus. Joannes Petrus Salvetti Laicus Comen. Francisci Episcopi Albanensis Burghesii.

Joseph Semioli Presbyter Neapolitanus. Michael Chaviaux Laicus Leodien. Josephi Episcopi Praenestin. Spinelli.

Joannes Felix Garatonus Clericus Ravennaten. in Romana Curia Advocatus. Thomas Buffoni Laicus Romanus. Caroli Mariae Episcopi Tusculani Sacripantes Vittntii.

Joannes Vincentius Particella Tridentinus Canonicus Brixinen. Joannes Verdejo Romanus. Joseph Tizzoni Mediolanensis. Fr. Joachim Ferdinandi Episcopi Sabinensis Portocarrero. Venerabilium Fratrum Nostrorum Episcoporum S. R. E. Cardinalium.

Nicolaus Giunchi de Raspantinis Presbyter Romanus, et Civis Assisiensis Insignis Collegiatae S. Mariae in Via Lata de Urbe perpetuus Beneficiatus. Franciscus Xaverius Aci Laicus Viannensis in Austria. Dominici Tituli S. Praxedis Passionei.

Lactantius Fusoja Clericus, et Patritius Montachien. Petrus Osti Rhodigensis. Camilli Tit. S. Mariae Transtyberim Paulutii.

Jacobus Chiappini Presbyter Maceratensis. Carolus Bonaglia Romanus. Caroli Alberti Guidoboni Tit. S. Mariae de Pace Cavalchini.

Comes Stephanus Arigoni Nobilis Vicentinus. Joannes Baptista Dufour Amien. in Gallia. Jacobi Tit. S. Anastasiae Oddi.

Ludovicus Rivelli Presbyter Fanensis. Nicolaus Mormorelli Laicus Romanus. Friderici Marcelli Tit. S. Sylvestri in Capite Lante.

Abbas Vincentius Aequa Presbyter Auximanus. Felix Bisica Ravennaten. Marcelli Tit. S. Mariae in Transpontina Crescentii.

Joannes Franciscus Benigni Presbyter ex Aesio. Fridericus Vansi Laicus Tridentinus. Georgii Tit. S. Caeciliae Doria.

Abbas Joannes Prunetti J. U. D. et Sub-promotor fidei. Abbas Splendianus Rhò. Caesar Biumi. Josephi Tit. S. Mariae in Via Puteobonelli.

Comes Cosmus Torretti Presbyter Lunen. J. U. D. Jo. Paulus Brogi Senensis. D. Fortunati ex Ordine S. Benedicti Congregationis Cassinensis Tit. S. Calisti Tamburini.

Carolus Delfini Presbyter Narniensis. Joannes Maria Campostrini Laicus Florentinus. Hieronymi Tit. S. Mariae Angelorum de' Bardi.

Comes Franciscus Rota Presbyter, et Canonicus Utinensis. Joannes Baptista Coronella Presbyter Utinensis. Daniel Venier Laicus Utinensis. Danielis Tit. S. Mariae supra Minervam Delfini.

Joannes Fabritius Reineri Vicarius Generalis. Joannes Petrus de Bernardinis S. Georgii de Pedemonte. Caroli Victorii Amadei Tit. S. Sixti Della Lanze.

Abbas Robertus ex Marchionibus Angelelli Presbyter Bononien. Paulus Ricci Presbyter Romanus Sac. Theologiae Doct. Joannes Pattumi Laicus Senen. Henrici Benedicti Mariae Clementis Tit. SS. XII. Apostolorum Ducis Eboracensis.

Abbas Philippus Uguccionius Brandaglia Clericus Patritius Aretinus. Philippus Scappini Florentinus. Josephi Mariae Tit. S. Pancratii Ferroni.

Michael Daverius Presbyter Nobilis Mediolanensis. Georgius Baldassinus Laicus Florentinus. Fabritii Tit. S. Stephani in Monte Caelio Serbelloni.

Abbas Carolus Ferri Clericus Patritius Fanensis et J. U. D. Sebastianus Gucci Laicus Pisaurensis. Joannis Francisci Tit. S. Martini ad Montes Stoppani.

Joannes Baptista Barberi de Fosdenovo Presbyter Lunen-Sarzanen. Joseph Guillaum de Malmedi in Belgio Laicus. Lucae Tit. S. Crucis in Hierusalem Tempi.

Lucas Sartirana Patritius Papiensis Presbyter J. U. D. Collegiatus et Decanus Cathedralis. Petrus Vincentius de Angelis Romanus. Caroli Francisci Tit. SS. Quatuor Coronatorum Durini.

Dominicus Malpici Presbyter Aesinus. Marcus Antonius Facenda Pisauren. Cosmae Tit. S. Clementis Imperiali.

Lucius Natali Canonicus et J. U. D. Peregrinus Paoletti. Vincentii Tit. Sanctorum Marcellini et Petri Malvezzi.

Joannes Petrus Fei Liburnen. Clericus. Franciscus Vanni Laicus Romanus. Alexander Fattorosi Laicus Romanus. Clementis Tit. SS. Trinitatis in Monte Pincio Arginvilliers.

Ferdinandus Porta Clericus et Patritius Comen. S. R. I. Comes. Alexander Paluzzi Presbyter Romanus. Antonii Andreae Congregationis S. Salvatoris Tit. S. Petri in Vinculis Galli.

Joseph Corbo Presbyter Surrentinus. Bartholomaeus Fancelli Laicus Florentinus. Antonini Tit. S. Pudentianae Sersale.

Franciscus Tondi Canonicus Senensis. Marcus Biondi Presbyter Florentinus. Joseph Bargè Parisiensis. Alberici Tit. SS. Laurentii et Damasi Archinti.

Joannes Georgius Gervinus Presbyter Civis Aquensis. Petrus Brunero Loci Alè Taurinen. Dioec. Joannis Baptistae Cardinalis Rovere.

Stephanus Carolus de Lomenie de Brienne Presbyter Parisien. Abbas Commendatarius Vallis Lucantis. Paulus de Murato Presbyter Claramontanus Abbas, et Decanus S. Patri de Muriaco Serenissimae Delphinae ab Eleemosynis. Franciscus Du Menil Strasburgensis. Pauli Cardinalis de Albert de Luynes.

Carolus de Broglie Presbyter Lexioviensis Abbas Commendatarius De la Chalaide. Franciscus Paulus Leberat Presbyter Tullensis Sacrae Facultatis Parisiensis Licentiatus Theologus, Ecclesiae Bellovacensis Canonicus et Vic. Generalis: Stephanus Franciscus Daroeber De Fougerais Parisien. Stephani Renati Cardinalis Potiar de Geavres.

Baro Joseph de Teuring Canonicus Cathedralis Constantiensis Nobilis Augustanus. Philippus Satterman Florentinus S. R. I. et Statuum Hereditariorum Augustissimae Domus Austriae Nobilis. Joannes Boni Mediolanensis. Francisci Conradi Casimiri Cardinalis de Rodt, Presbyterorum S. R. E. Cardinalium.

Antonius Baldanus Romanus Canonicus S. Mariae ad Martyres a Cognitionibus. Carolus Lanzi Nursinus Laicus. Joseph Bissini Laicus Viterbiensis. Alexandri S. Mariae in Via Lata Albani.

Joseph Bonfiliolus Presbyter Aretinus. Joseph Bossi Romanus. Nerei Mariae S. Eustachii Corsini.

Joseph Alvianus Setin. Laurentius Casari Romanus. Agapiti S. Agathae in Suburra Mosca.

Petrus Paulus Nardini Presbyter Alatrin. Antonius Belandi Parmen. Hieronymi SS. Cosmae et Damiani Columna.

Deusdedit Vivaldi Presbyter Hortanus Canonicus S. Georgii in Velabro nec non Beneficiatus Innocentianus SS. Basilicae Vaticanae. Joannes Baptista Fuscaglia Laicus Romanus. Prosperi S. Mariae ad Martyres Columna de Sciarra.

Joannes Carolus Dionigi Romanus J. U. D. Angelus Mandorlini Presbyter Florentinus Insignis Collegiatae S. Nicolai in Carcere Tulliano Canonicus. Joseph Abugen Laicus Neapolitanus. Dominici S. Nicolai in Carcere Tulliano Orsini.

Fortunatus Solmi Presbyter Mutinensis. Joannes Michael Wertez Laicus Tridentinus. Joannis Francisci S. Caesarei Albani.

Vincentius Puccius Nobilis Urbaniensis Clericus Conjugatus, at in Romana Curia Advocatus. Joannes Baptista Tomasini Romanus Laicus Physicae, et Medicinae Doctor. Thomas Galbani Laicus Tiburtinus. Flavii S. Angeli in Foro Piscium Cbigi.

Petrus Torsani Romanus Clericus Conjugatus. Nicolaus Verdejo Romanus. Joannis Francisci S. Adriani Banchieri.

Antonius del Frate Presbyter Florentinus. Gaspar Mori Laicus, Aloysii Mariae SS. Viti, et Modesti Torrigiani, Diaconorum S. R. E. Cardinalium.

Confessarius. Adeodatus Bareali Presbyter Romanus. Confessarius.

Sub-sacrista. Petrus Bartoli Presbyter Rom. Coadjutor in officio Sacristiae.

Adjutores in Secretaria. Andreas Lunati Presbyter Firmanus. Joseph Toesca Romanus Sacri Collegii Sollicitator. Adjutores in Secretaria Sacri Collegii.

Nicolaos Mariani Lucan. Apostolico Sacrario, et Missis celabrandis deserviens.

Joannes Laurentius Guarniari Senensis.

Medici. Joseph Candidi Romanus. Medici Physici, et in Romano Archigymnasio Lectores.

Chirurgus. Carolus Labusier Romanus Chirurgus.

Aromatarii. Joannes De Michelis de Monte Leone Sabinen. Aromatarius. Dominicus Lapi Romanus. Caesar Vesti Terrae Paleaoi ejus auxiliatores.

Barbitonsores. Antonius Garavini. Valentinus Bisaccini Barbitonsores. Jacobus Poletti. Franciscus Collalto eorum Auxiliatores.

Fabri. Laurentius Ansani Romanus. Faber lignarius. Jacobus Tallei Florentin. Faber caementarius.

Franciscus Biagioni S. Miniati. Nicolaus Galli Romanus Cappellae Sistinae, et Magistris Caerimoniarum Famulatui addicti. Joseph Maestri Parmensis Famulus R. P. D. Secretarii Sacri Collegii.

Scopatores. Joachim Villani.
Carolus Consoli.
Franciscus Jacovelli.
Antonius Franceschioi.
Joseph Pennesi.
Joannes Placidi.
Petrus Buffoni.
Silvester Giuliani.
Franciscus Gandini.
Antonius Baldi.
Thomas Fioroni.
Dominicus Bartolli.
Dominicus Serviti.
Antonius Ricciardoni.
Paulus Alegiani.
Franciscus Tey.
Thomas Ventura.
Dominicus Vesei.
Laurentius Gentili.
Venantius Spinelli.
Dominicus Baldi.
Jacobus Bruni.
Hieronymus Leonardi.
Philippus del Guasto.
Nicolaus Collarelli.
Joannes de Angelis.
Innocentius Ginestra.
Antonius Cipriani.
Joseph Albani.
Franciscus Onofri.
Carolus Serandrei.
Raphael Tofanari, Scopatores Conclavis.

IV.

Confirmatio Chirographi Ferdinandi Hispaniarum Regis Catholici diei 2. Octobris 1757. quo concessa fuit facultas ut Hospitium S. Rosae de Ocopa nuncupatum fratrum Minorum de Observantia S. Francisci in Collegium, sive Seminarium Apostolicum Missionariorum ipsius Ordinis erigi possit.

Alia Ministri Generalis Decreta pro Indiis Occidentalibus extant. Const. Innocentii XI. Edit. 1683. Oct. 4. itemque alia Constit. Edit. 1786. Junii 2. de qua hic sermo est, tandem Const. tertia edit. 1686. Oct. 16. viden. in Bullario Mainardi.

Clemens Papa XIII. Ad futuram rei memoriam. Datum 18. Aug. 1758. Anno I.

Exordium. §. 1. Militantis Ecclesiae regimini per ineffabilem divinae bonitatis abundantiam, nullo licet meritorum nostrorum suffragio, praesidentes, Religiosorum Virorum Altissimi obsequiis sub suavi Religionis jugo mancipatorum, uberesque in Ecclesia Dei fructus, adspirante superni favoris auxilio, proferre jugiter satagentium commodis, et felicibus in via mandatorum Domini progressibus libenter consulimus, sicut ad Omnipotentis Dei gloriam, Religionis incrementum, at animarum salutem in Domino expedire arbitramur.

Preces porrectae, et caussa hujus Brevis.

§. 2 Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Josephus Torrubia Frater expresse professus, ac in Romana Curia pro Ultramontana Familia Ordinis Minorum Sancti Francisci de Observantia nuncupatorum Commissarius Generalis, quod cum carissimus in Christo Filius noster Ferdinandus Hispaniarum Rex Catholicus sua prosequens fervida vota erga conversionem Gentium in immensis, ac dissitis Peruanis regionibus existentium, sui Regii aerarii expensis ad illas partes frequentes copiosasque Missiones Professorum Hispanicorum dicti Ordinis mittere pergat; ad facilius vero adsequendum tam pium finem, nuper per suum Chirographum concessit, permisitque, ut Hospitium Sanctae Rosae de Ocopa nuncupatum dicti Ordinis, situm in ipsis finibus terrarum, quas incolunt Infideles illarum partium, erigeretur in Collegium sive Seminarium apostolicum, in quo Missionariorum ipsius Ordinis Communitas degat, qui ibidem Indorum idiomata ediscere, ad eis evangelizandum praesto esse, et proximum habere possint locum aptum, commodumque, quo pro tempore secedant ad suas curandas aegritudines, et ab exantlatis laboribus sese recreandos, prout habetur in Regio Chirographo tenoris sequentia, videlicet — REX — Cum inter nonnullas variasque expositas praetensiones a Fratre Josepho de Sancto Antonio Ordinis Minorum S. Francisci, et Commissario Missionis Cerri de la Sal, Jauxa, Guanuco, et Caxamarquilla ejus Ordini commendatae, supplicasset quoque, ut in collegium Missionariorum, apostolicum de Propaganda fide confirmaretur Hospitium Sanctae Rosae de Ocopa, ex eo quia dubitari non posset de illius necessitate, et utilitate, cum in eo stet potissimum illius finis assequutio, ad quem destinantur Missionarii, qui ex Europa mittuntur; hi namque statim ac in collegio sint constituti; facile Indorum sermonem, aliaque scitu necessaria ad hujusmodi ministerium exercendum ediscere possunt; et quia Collegium non longe distat a locis, in quibus Missiones peraguntur, ipsi Missionarii sibi invicem manus adjutrices praebere, ex Collegio necessarios assumere, ad illud impeditos, et infirmos remittere, ac sine mora alios subrogare ita valent, ut numquam spirituale pabulum India sit defecturum, imo quod acquisitum est conservabitur, ac incessanter procedatur ad detegendos novos populos, eosque ad Christi fidem convertendos, neque etiam minor futura foret utilitas inde eruenda; tali namque pacto in collegio collocatis Missionariis, occasio tollitur se ad alia divertendi, quae si non opposita, saltem incompatibilia sunt cum eorum exercitio velut Ordinis officia, ad quae contra dispositiones alias factas deputari solent. Hac igitur visa supplicatione congruum duxi ad consultationem mei Indiarum Consilii rem pro informatione, et voto deferre ad Commissarium Generalem Indiarum in dicto Ordine, qui exposuit, fundationem Collegii Missionariorum Apostolicorum in Regno Peruano jamdudum consideratam, ordinatamque fuisse, tamquam indispensabiliter necessariam ad Fidei propagationem, in Comitiis generalibus Ordinis, totiesque ordinationem istam confirmatam fuisse a Summo Pontifice Innocentio XI. In primis enim quia in hisce Collegiis in modum recollectionis vivitur, stricta observantia, ac fervens viget solitudo, quae sane multum conferunt ad inducendum spiritus fervorem in illos, qui tantum Ministerium evangelizandi Gentibus suscipiunt. Hi enim parati esse debent, aut ad profundendum pro Christo sanguinem, quod frequenter accidit, aut civiliter eos mori necesse est, ingredientes, et procedentes per asperrima locorum, manducantes non raro cibos, quos avia profert tellus, et recumbentes nox atra ubi eos occupat; quae quidem onera sine magno spirituali fervore pro animarum salute perferri nequeunt. Rursus etiam quia si erigi contingat Collegium cum sui Guardiani, Discretorum, Officinarumque institutione, melius procurari valent victualia, caeteraque Neophytorum subsidia, populisque potior praestari adsistentia. Adde demum, quia existente prope Missionem Collegio cum suo valetudinario, aliisque commoditatibus, consolatione afficiuntur majori Conversores; sciunt quippe promptum sibi adesse receptaculum in suis aegritudinibus, locumque quietis pro defati-

Refertur Regium Chirographum Ferdinandi regis Hispaniarum.

Stricta observantia, et solitudo conferunt ad inducendum spiritus fervorem in evangelizantibus.

gatis in laboribus: et vero si eis desit refugii locus, et dispersi vagari debeant per loca, in eorum vocatione frigescunt, in proposito tepidi evadunt, tristesque vivunt. Quibus addebatur circumstantiia alia peculiaris pro confirmatione Collegii de Ocopa, quod nimirum ibi sepultus est Ven. ejusdem Fundator Frater Franciscus de Sancto Josepho, a quo etiam originem acceperunt omnes Perusuae Missiones; illiusque situatio in loco, ex quo dividuntur viae, tendentes ad Missiones ab ipso Collegio administratas, et ad alias, quarum curam gerit Limana Provincia ex Conventu Hnarensi. Itaque concludebatur, valde opportunum fore ad tam pium finem assequendum, si ego dignarer Regium concedere Beneplacitum pro dicti Collegii erectione. Quibus omnibus visis in meo Indiarum Consilio, juncta etiam allegatione fiscali, desuperque consultus pro approbatione hujusmodi instantiae die XVII. Martii Anni MDCCLI. placuit mihi eidem annuere, concedendo meam regiam licentiam, ad hoc, ut ex tunc in Apostolicum Missionariorum Collegium erigeretur praefatum Hospitium Sanctæ Rosae de Ocopa. Quamquam vero istiusmodi mea regia resolutione promulgata, et de ea certior factus fuerit Commissarius Generalis Indiarum, qui suas patentales litteras die XXXI. Maji ejusdem anni MDCCLI, pro eo, quod ad ipsum spectabat, expedivit, ut apparet ex eisdem patentalibus litteris nuper a memorato Fratre Josepho de Sancto Antonio praesentatis; Regium tamen Chirographum desuper tunc expeditum non fuit, quemadmodum pro captae resolutionis exequutione necesse erat. Re igitur modo, instante dicto Fratre Josepho de Sancto Antonio, iterum in praefato meo Consilio proposita cum nova allegatione fiscali, placet mihi, ut super illa Regium expediatur Chirographum. Propterea jubeo meo Pro-regi in Perusnis Regionibus, meae Regiae Audientiae in Civitate Limana constitutis, et omnibus Tribunalibus, singulisque ejusdem Regni Ministris, et injungo admodum Reverendo Archiepiscopo Limano, ceterisque Praelatis, Judicibusque Ecclesiasticis illarum partium, ad quos quomodolibet spectabit, quod unusquisque eorum pro sua faciat virili, ut haec mea Regia voluntas debitum consequatur effectum. Datum apud Bonum seressum die secundu Octobris MDCCLVII. — EGO REX — Jussu D. Nostri Regis — Joseph Ignatius de Goyonecha — Tribus rubricis erat rubricatum — Vestra Majustas suum concedit Regium permissum, ut in Collegium Apostolicum Missionariorum erigatur Hospitium Sanctae Rosau de Ocopa, quod est Ordinis Minorum Sancti Francisci in Regionibus Perusnis — Concordat cum Regio Chirographu ad hunc effectum mihi exhibito a Rev. Patre Fratre Josepho de Sancto Antonio Commissario Missionum in Regno Peruano Ordinis Sancti Francisci, cui, facta hac copia, illud restitui, de quo fidem facio, originali me referens, atque de eo constet ad ejusdem requisitionem, Ego Alphonsus Carraloa Domini nostri Regis Scriba, ut in ejus Curia, ut Provincia residens praesentem facio, signo, ac subscribo. Matriti die XV Julii MDCCLVIII — In testimonium veritatis Alphousus Carralou — Nos infra signati, at subscripti Scribau Domini nostri Regis in ejus Curia, et Provincia residentes fidem facimus, Alphonsum Carralon, a quo reperitur signata copia praecedens, talem esse Scribam Regium, qualem se facit, atque denominat, fidelem, legalem, totiusque fiduciae, omnibusque ejus scripturis, et documentis per ipsum publicatis, et quae publicantur, semper adhiberi fidem, tam in Judicio, quam extra: atque de eo constet, ad ejus requisitionem praesentem facimus, Matriti die XV. Julii MDCCLVIII. — In testimonium veritatis Emmanuel de Obregon, et Orugua — In testimonium veritatis Petrus Garcia de Ovalle — In testimonium veritatis Franciscus Fernandez Rosa —.

§. 3. Cum autem, sicut dictus Josephus Commissarius Generalis Nobis subindu exponi fecit, ipse praeinsertum Chirographum, quo firmius subsistat, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret, Nos ipsum Josephum Commissarium Generalem specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, Censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasio- Preces ad SSmum porrectae. Absolutio a censuris.

ne, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertum Chirographum ab ipso Ferdinando Rege super facultate erigendi dictum Hospitium Sanctae Rosae in Collegium, sive Seminarium apostolicum Missionariorum dicti Ordinis, ut praefertur, concessum cum omnibus, et singulis in eo contentis, et expressis, auctoritate apostolica, tenore praesentium, confirmamus, et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus; omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus.

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari. Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit, dicti Ordinis, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVIII. Augusti MDCCLVIII. Pontificatus Nostri Anno Primo.

V.

Concedit Imperatrici Mariae Theresiae Titulum Reginae apostolicae tamquam Hungariae Reginae, et ejus Successores in illo Regno apostolicos nominari jubet.

Datum 19. Aug. 1758. Anno I.

Clemens PP. XIII.

§. 1. Carissima in Christo Filia Nostra salutem etc. Cum multa alia Romani Pontifices quibus nos plane quidem immerentes successimus, tum hoc praeclare sapienterque fecerunt, ut quae Provinciae, ac Nationes in finibus perpetuorum Christiani nominis hostium positae, tamquam valli quidam, atque aggeres munitissimi contra ipsorum impetum existimantur, eas illi quam diligentissime observarent, praecipua benevolentia complecterentur, et singularibus etiam, ut res ferret, beneficiis exornarent. Ejusmodi est florentissimum Hungariae Regnum, quod Tu, Carissima in Christo filia Nostra, Hereditarium accepisti, quodque ad Christianae Ditionis, et gloriae terminos proferendos, vel propter bellicosissimae gentis fortitudinem omnium aptissimum, vel propter locorum naturam opportunissimum adhuc quidem semper habitum est, et fuit. Neque vero quisquam ignorat quam multa, et quam egregia facinora pro tuenda propagandaque Jesu Christi Religione gessit nobilissima Hungarorum natio; Quam saepe manus conseruit cum teterrimis hostibus, iisdemque ad commnnem Christianae Reipublicae perniciem erumpentibus suo veluti corpore aditum interclusit, maximasque de illis, atque incredibiles victorias reportavit. Celebrantur ea quidem fama, scientiaque omnium, clarissimisque prodita sunt monumentis litterarum.

Provinciae ac Nationes positae in finibus hostium Christiani nominis tamquam valli et aggeres contra eos habendae, et colendae sunt.

§. 2. Hic autem silentio nullo modo praeterire possumus Stephanum illum Sanctissimum, fortissimumque Hungariae Principem, cujus memoriam caelestibus honoribus consecratam atque in Sanctorum numero collocatam rite veneramur. Ejus autem virtutis, sanctitatis, fortitudinis vestigia extant istis in locis ad laudem Hungarici Nominis sem-

S. Stephani Hung. Principis commemoratio, et laus.

piternam. Neque illius pulcherrima exempla virtutum reliqui in Regno Successores non sunt perpetuis temporibus imitati. Quamobrem nemini mirum videri debet, si Romani Pontifices Hungaricam Nationem, ejusdemque Principes, et Reges ob maxima, et egregia illorum erga Catholicam fidem, et Romanam Sedem merita amplissimis semper laudibus, ac privilegiis condecoraverint. Quale est illud in primis sane honorificum, quod ante Reges, quando prodeunt in publicum, tamquam splendidissimum Apostolatus Insigne, Crucem gestat Episcopus, idque ex hujus S. Sedis concessione, quo ostendatur Hungaricam Nationem atque ejus Reges gloriari unice in Cruce D. N. Jesu Christi; atque in eo signo pro catholica fide et dimicare semper, et vincere consuevisse.

Ante Reges Hungaricos prodeuntes in publicum, Crucem gestat Episcopus ad ostendendum Hungaricam nationem, ejusque Reges unice gloriari in Cruce D. N. Christi.

§. 3. Habent hoc etiam Hungariae Reges ut a plerisque omnibus isthic appellatione certe magnifica, et gloriosa Reges Apostolici salutari, et nominari soleant. Cujus quidem sive consuetudinis sive privilegii fons, et caput ignoratur. Nos autem qui Praedecessorum nostrorum quando sapientiam assequi non possumus, certe in exornandis bonestandisque iis Principibus, et Regibus, quos S. Sedi devinctos maxime, atque addictos novimus, instituta imitari studemus; numquam melius haec Pontificatus Nostri initia auspicari posse existimamus quam si animum ad dignitatem Majestatis Tuae Apostolicae atque istius Hungarici Regni amplificandam statim convertamus. Id autem recte, atque ordine praestabimus, si perhonorificae illi Apostolatus appellationi modo quo diximus, Pontificiam auctoritatem, vim ac robur (quatenus opus sit) adjungamus.

Ignoratur qualis sit fons consuetudinis, seu privilegii vocandi Apostolicos Reges Hungaricos.

§. 4. Espropter motu proprio, et certa scientia, ac matura deliberatione Nostra, deque Pontificiae auctoritatis plenitudine Majestatem tuam Apostolicam tamquam Hungariae Reginam, tuosque in illo Regno Successores titulo, appellatione, nomine Apostolici Regis harum vi litterarum in forma brevis ordinamus, honestamus, condecoramus, insignimus, atque etiam ab omnibus Te quidem *Reginam Apostolicam*, Tuos vero in Hungarico Regno Successores Reges *Apostolicos* nominari, appellari, inscribi, salutari, ac tractari mandamus.

Moireo auctoritate Pontificia omnes Hungariae Reges Apostolicos appellari confirmat, et jubet.

§. 5. Non obstantibus quibuscumque, quae huic voluntati Nostrae adversari posse videatur. Gratum igitur, acceptumque habeas, Carissima in Christo Filia Nostra, hunc Titulum, non eum quidem indicem Potentiae ac Dominatus (quales ad inanem ostentationem ambitio saeculi excogitavit) sed propriam Christianae modestiae notam, et Ministerii Jesu Christi, quo tamen Jesu Christi famulatu verissima, ac numquam interitura Regni gloria continetur. Habeas hoc sive testimonium, sive praemium ardentissimi illius propagandae Catholicae Religionis studii, quod a Majoribus Tuis antiquissima laudatissimaque serie deductum servare semper, majoremque in modum augere studuisti; Quod quidem honoris ornamentum trades optimo, suavissimoque Filio ad quem maternae Hereditas gloriae, et factorum imitatio pertinet. Habeas denique has quasi primitias pontificiae charitatis, et benevolentiae, qua Majestatem Tuam Apostolicam prosequimur, et cui pignus altarum addimus in Apostolica Benedictione, quam Tibi, Carissima in Christo Filia Nostra, amantissimo impertimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub annulo Piscatoris die 19 Augusti 1758 Pontificatus Nostri Anno Primo.

Contrariis derogat.

VI.

Moderatur litteras Apostolicas fel. record. Benedicti PP. XIV. super Abbatia de Rosarno ad Abbatem Generalem Ordinis Monachorum S. Basilii Magni pertinente.

Datum die 30 Augusti 1758 Anno I.

In hac eadem re adest Const. Urbani VIII. V. Idus Maji 1624. ut videre est in Bullario Mainardi, item Breve Benedicti XIV. diei 7. Febr. 1744. viden. in Bullario hujus Pontificis.

Clemens Papa XIII. ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius Alexander Aguado Abbas Generalis Ordinis Monachorum Sancti Basilii Magni, quod du-

Preces ad SSmum porrectae.

dum rec. mem. Urbanus PP. VIII. Praedecessor noster per quasdam suas sub plumbo, quinto Idus Maji anno Incarnationis Dominicae millesimo sexcentesimo vigesimo quarto expeditas litteras, ad supplicationem tunc existentium Abbatis, Procuratoris Generalium Ordinis et praedicti, Monasterium, sive Abbatiam Beatae Mariae de Rovito nuncupatam loci da Rosarno dicti Ordinis Militen. Dioecesis, illiusque Mensam Abbatialem cum omnibus, et singulis illius privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, ac bonis, juribus, membris, et pertinentiis suis, eidem Ordini pro illius, et Ordini praedicti Abbatis Generalis tunc, et pro tempore existentis substentatione, et manutentione, ita quod liceret tunc existenti Abbati Generali per se, vel alium, seu alios, ejus, ac dicti Ordinis nomine, seu nominibus, propria auctoritate corporalem, et actualem possessionem Monasterii Sanctae Mariae, ac illius Mensae Abbatialis, illorumque proprietatum, bonorum, jurium, membrorum, et pertinentiarum praefatarum libere apprehendere, et apprehensam perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus, et proventus, ac jura, obventiones, ac emolumenta quaecumque in quibusvis rebus consistentia, et undecumque provenientia, exigere, levare, arrendare, locare, dislocare, ac in suos usus, et substentationem, ac manutentionem convertere, sub certis modo, et forma tunc expressis concessit, et alias prout in dictis litteris plenius continetur.

Refertur quod disposuit Benedictus XIV. sub die 7. Februarii 1744.

§. 2. Postmodum vero fel. rec. Benedictus PP. XIV. itidem Praedecessor noster per quasdam suas in simili forma Brevis die VII. Februarii MDCCXLIV. super alternativa electionum Superiorum Generalium in Provinciis Italicis, et Hispanicis dicti Ordinis servanda expeditas literas, inter caetera praescripsit, quod si Provinciae Hispanicae sua Generalia Officia haberent, taxas pro manutentione Abbatis Generalis, prout Provinciae Italicae semper, et tunc eorum Abbati Generali praestare, et subministrare pergebant, praestare, et subministrare tenerentur: Taxae demum a Provinciis Italiae praescriptae, nec non fructus, redditus, et proventus Mensae Abbatialis dicti Monasterii de Rosarno manutentioni illarum Abbati Generali assignati, eo casu, quo Abbas Generalis fuisset ex Provinciis Hispanicis pro manutentione Assistentis, et Consultoris Generalium a Capitulo Generali eligendorum, qui in Alma Urbe remanere debent, assignarentur, at quidquid superesset, vel pro manutentione Studentium in Collegio Sancti Basilii de eadem Urbe juxta praescriptum per alias ejusdem Urbani Praedecessoris litteras, vel pro fabrica Ecclesiae dicti Collegii, vel pro sublevamine Monasteriorum dictarum respective Provinciarum Italicarum a Capitulo Generali praescriben. erogaretur, et applicaretur, relicta, et attributa facultate Capitulo Generali ejusdem Ordinis tam circa taxas praedictas aliaque dubia, quae super dictarum litterarum dispositione oriri possent, decernendi, et declarandi, et alias prout in dictis Benedicti Praedecessoris litteris, quarum tenorem praesentibus pro expressis haberi volumus, uberius continetur.

Causa hujus Brevis.

§. 3. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, in dictis Benedicti Praedecessoris super alternativa hujusmodi expeditis litteris nulla facta fuerit mentio memoratarum litterarum Urbani Praedecessoris, qui concesserat fructus, redditus, et proventus Mensae Abbatialis Monasterii, seu Abbatiae de Rosarno Abbati Generali pro tempore existenti dicti Ordinis indiscriminatim pro sua substentatione, et manutentione, non autem pro Abbate Generali Provinciarum Italicarum, prout ex supradictis verbis in memoratis Benedicti Praedecessoris praedicti litteris expressum videtur: Taxae demum a Provinciis Italiae praescriptae, nec non fructus, redditus, ac proventus Mensae Abbatialis Monasterii de Rosarno manutentioni illarum Abbati Generali assignati, ex quibus nonnullae contentiones, et lites exortae sint, et vigeant, ac propterea dictus Alexander Abbas Generalis ad illas omnino dirimendas, ac penitus evellendas, a Nobis in praemissis opportune provideri plurimum desideret.

Absolutio a censuris.

§. 4. Nos piis ejusdem Alexandri Abbatis Generalis votis hac in re, quantum in Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sen-

tentiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, auditis dilecto filio nostro Prospero Sanctae Romanae Ecclesiae Diacono Cardinali Columna de Sciarra nuncupato, dicti Ordinis apud Nos, et apostolicam Sedem Protectore; nec non dilecto itidem filio moderno ipsius Ordinis Procuratore Generali, licet in dictis Benedicti Praedecessoris praedicti litteris praescriptum sit inter caetera, ut taxae a Provinciis Italiae praescriptae, nec non fructus, redditus, et proventus Mensae Abbatialis Monasterii de Rosarno hujusmodi manutentioni illarum Abbati Generali assignati, eo casu quo Abbas Generalis fuerit ex Provinciis Hispanicis pro manutentione Assistentis, et Consultoris Generalium a Capitulo Generali eligendorum, qui in eadem Urbe remanere debent, assignarentur, nihilominus attenta concessione dictae Abbatiae, seu illius Mensae Abbatialis fructuum, reddituum, et proventuum tunc, et pro tempore existenti Abbati Generali memorati Ordinis Sancti Basilii Magni a dicto Urbano Praedecessore indiscriminatim, non autem Abbati Generali Provinciarum Italicarum facta, ut praefertur, memoratas Benedicti Praedecessoris litteras hac in parte auctoritate apostolica tenore praesentium moderamus, cassamus, et irritamus, ac irritas, et cassas esse decernimus.

Moderantur litterae Apostolicae Benedicti XIV. quoad taxas, fructus, redditus, et proventus Mensae Abbatialis Monasterii de Rosarno.

§. 5. Et ad auferendas ambiguitates ortas, et quae in posterum oriri possunt in praemissis, auctoritate, et tenore praesentium perpetuo decernimus, statuimus, declaramus, volumus, praecipimus, et mandamus, ut tam dictus Alexander modernus, quam alii pro tempore existentes, sive ex Provinciis Italicis, sive ex Provinciis Hispanicis ejusdem Ordinis Sancti Basilii Magni canonice electi Abbates Generales, a die eorum electionis in Abbates Generales computandum, omnes, et singulos fructus, redditus, et proventus ejusmodi Monasterii, seu Abbatiae de Rosarno, seu illius Mensae Abbatialis juxta dispositionem, formam, et tenorem earumdem Litterarum ejusdem Urbani Praedecessoris libere, et licite percipere, exigere, et levare possint, eisdem, modo, et forma, quibus Abbates Generales memorati Ordinis, antequam memoratae ipsius Benedicti Praedecessoris Literae super dicta alternativa emanassent, percipere, exigere, et levare consueverunt, illosque tam ad dictum Alexandrum modernum, quam ad pro tempore existentes Abbates Generales a die eorum electionis spectasse, et pertinuisse, ac spectare, et pertinere deberent, et debeant, dictusque Alexander modernus, caeterique Abbates Generales pro tempore existentes fructus, redditus, et proventus praedictos a die eorum electionis petere, consequi, et obtinere, semperque in eorum usus, et manutentionem convertere libere, et licite itidem valeant.

Abbates Generales Ordinis S. Basilii Magni sive ex provinciis Hispanicis, sive ex provinciis Italicis percipere possunt redditus omnes Monasterii, seu Abbatiae de Rosarno juxta Litteras Urbani VIII.

§. 6. Firmis in reliquis remanentibus omnibus aliis dispositionibus in saepedictis ipsius Benedicti Praedecessoris Literis super eadem alternativa praescriptis, ac quibusvis decretis ac provisionibus a Capitulis Generalibus ipsius Ordinis in praemissis jam editis.

In reliquis vero manere debent firmae litterae Benedicti XIV.

§. 7. Mandantes propterea in virtute sanctae Obedientiae, ac sub indignationis nostrae, aliisque arbitrio nostro imponendis poenis, omnibus, et singulis Ordinis, et Provinciarum hujusmodi Superioribus quocumque nomine nuncupatis, Abbatibus, et Monachis, et personis, caeterisque ad quos spectat, et spectabit in futurum, ut dictum Alexandrum modernum, et pro tempore existentem Abbatem Generalem dicti Ordinis praesentis gratiae commodo, et effectu, praesertim fructibus, redditibus, et proventibus Abbatiae, seu Mensae Abbatialis hujusmodi a die suae electionis juxta tenorem praesentium pacifice frui, et gaudere sinant, et faciant, nec illum, et illos desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari permittant.

Poenas irrogat.

§. 8. Ac decernentes easdem praesentes Litteras, et in eis contenta quaecumque, semper firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ipsis Alexandro mo-

Decretum irritans.

derno, oec oon pro tempore existentibus Abbatibus Generalibus bujusmodi, in omnlbus, et per omoia plenissime suffragari, et ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quaodocumque spectabit, inviolabiliter observari; Sicque in praemissis por quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam caosarum Palatii apostolici Auditures judicari, et defioiri debere, ac irritum, et inane, si secos super bis a quoquam quavis auctoritate scieoter, vel igooranter contigerit attentari.

Contrariis derogat. §. 9. Noo obstantibus, quatenus opus sit, ipsius Benedicti Praedecessoris Literis praedictis, aliisque Constitutionibus, et Ordinatiooibus apostolieis, nec non Ordinis, et Provinciarum bujusmodi etiam juramento, confirmatiooe apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Litteris apostolieis in contrarium praemissorum quomodolibet coocessis, confirmatis, et iooovatis. Quibus omnibus, et siogulis, illorum tenores praeseotibus pro pleoe, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis babeotes, illis alias in suo robore permsosoris, ad pracmissorum effectum hac vice domtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeteris que contrariis quibuscumque. Datom Romae apud Saoctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXVIII. Augusti MDCCLVIII. Pootificatus Nostri Anno Primo.

VII.

Datum die 11. Septemb. 1758. Anno I. Oratio babita in Coosistorio Secreto die 11. Mensis Septembris Anni 1758. pro Indietione Jubilaei Universalis ad implorandum divinum auxilium initio Pootificatus pro Ecclesiae Catbolicae felicitate.

Circa indictionem Jubilaei Universalis vide Const. sequentem.

Venerabiles Fratres.

Causa indictionis Jubilaei. §. 1. Quod enixis precibus io bumilitate cordis Nostri a soscepto Sopremo apostolici Ministerii regimioe ante conspectum Dei Nostri porrectis precati sumus, ut nimirum accedentibus quoque Vestris, Ven. Fratres, obsecratiooum suffragiis, quemadmodum ex hoc loeo a Vobis requisivimus, tam gravissimum tenuitati nostrae impositum onus paribus viribus substinere, et ad optatum sempiternae traoquillitatis portum feliciter perducere valeremus: id ipsum ut a bonorum omoium largitore Deo facilius, et uberius, pro votis consequamur, in aoimum induximus nostrum celerius quam existimabamus Jubilaeum uoiversale indicere, et promulgare.

§. 2. Sane ioter tam ingeotia ubique terrarum sese io dies in bac aspera rerum conditione Nobis oggerentia discrimioa, detrimenta, et calamitates, nibil magis salutare, nibil magis consentaneum esse videtur, quam ut deprecatiooibus, jejuniis, peccatorum expiationibus, eleemusynis, aliisque externae pietatis operibus placemus Deum Nostrum, qui pronus ad ignosceodum, et multum misericors est; quique cum commuoem a tota Catholica Ecclesia, idest ab omnibus Cbristifidelibus orationem fieri, et Sacerdotium, et Regoum videt lacrymari, statim quasi compatiens ad commiserationem flectitur, et iram indignationis suae avertit, et exoptatam coelestis praesidii opem tribuit, et uberrimam divinorum munerum copiam invocantibus se largitur. Ita eoim futurum in Domino confidimus, ut primordia Sacrosancti apostolatus Nostri faustis, ac prosperis successibus amplius ad majorem Divini Nominis cultum, et Catholicae Religionis decus, atque incrementum procedaot, et io diebus Nostris fiat pax, et abundaotia pacis. In aspera rerum mortalium conditione, et terrarum Orbis calamitatibus, Christianae Pietatis opera ad Deum porrigenda, ut iram suae indignationis avertat.

§. 3. Itaque laudatissima Praedecessorum Nostrorum Romanorum Pontificum vestigia sectantes, secuodum eorumdem morem sancte riteque servatum ioexbaustos coelestium munerum, quorum dispensationem teouitati Nostrae credidit Altissimus, Tbesaoros erogamus, et elargimur; atque pleoariam omnium peccatorum iodulgentiam io forma Jubilaei coocedimus omnibus, et singulis Cbristifidelibus Catholicae fidei cultoribus in bac alma Urbe Nostra degentibus, qui intra spatium duarum sequentium Hebdomadarum jejunaverint quarta, et sexta feriis, ac Sabbato alte- Ut Praedecessorum vestigia sectatur, Indulgentiam in forma Jubilaei concedit. Opera injuncta ad assequendam peccatorum indulgent.

rius ex hebdomadis hujusmodi, et Basilicas Sancti Joannis in Laterano, Principis Apostolorum in Vaticano, et S. Mariae Majoris, vel earum aliquam visitaverint, ibique oraverint, et peccata sua confessi Sacram Communionem sumpserint, nec non pauperibus eleemosynam, prout sua cuilibet pietas suaserit, erogaverint.

Pro extra Urbem commorantibus.

§. 4. Caeteris vero extra Urbem commorantibus, qui Ecclesiam seu Ecclesias ab Ordinario designandam, seu designandas visitaverint, et alia omnia praefata adimpleverint. Quo salubrius vero Christifideles hic commorantes omnia perficiant; nonnullas Ecclesias deputavimus, in quibus Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum publicae eorumdem Christifidelium venerationi exponatur, atque insimul Cathechismi Romani traditio, seu explicatio fiat, et praedicatio Verbi Dei a piis, doctisque Ecclesiasticis Viris, more, modoque sacrarum Missionum habeatur.

Processio indicta a Pontifice ab eo facienda una cum Eminentissimis Patribus, Antistitibus, et Romanae Curiae Praelatis ab Ecclesia S. Mariae Angelorum in Thermis.

§. 5. Porro ut universi a Nobis luculenta sumant exempla adimplendi injuncta pro lucrandis Indulgentiis opera, Dominica decima octava post Pentecosten, et tertia currentis mensis Septembris, die videlicet decima septima ejusdem Mensis Septembris, Nos una cum Fraternitatibus Vestris, et Antistitibus, atque bujus Romanae Curiae Praelatis aliisque quo, interesse in more positum institutoque firmatum est, ab Ecclesia S. Mariae Angelorum in Thermis instructa supplicatione ad Basilicam Sanctae Mariae Majoris de Urbe supplices procedemus, ibique praescriptas preces absolvemus, ut potenti quoque ipsius Beatissimae semper Virginis Mariae Immaculatae patrocinio, ac meritis suffulti, votorum Nostrorum compotes benignissime reddamur, et coelestem gratiam in tempore opportuno consequamur a misericordiarum Patre, et totius consolationis Deo, cui est honor, et gloria in saeculum. Dat. Pont. Anno I. die 11. Septembris.

VIII.

Jubilaeum universale ad implorandum divinum auxilium pro salutari regimine, et felici statu Sanctae Romanae et Universalis Ecclesiae indictum.

Datum die 11 Septemb. 1758. Ann. I.

Huic simile Jubilaeum indictum fuit ab Innocentio XIII. Const. Edit. 1721. Maji 27. a Benedicto XIII. Const. Edit. 1724. Junii 10. et a Clemente XII. Const. Edit. 1730. Sept. 9. ut videre est in Bullario Mainardi.

Clemens Papa XIII. universis Christifidelibus praesentes Litteras inspecturis salutem, et Apostolicam benedictionem.

Causa hujus Jubilaei, et hortatio ad illud assequendum.

§. 1. Venimus in altitudinem maris, et ne, adversis luctantibus ventis, tempestas aquarum Nos demergat, gemitibus inenarrabilibus ad Deum clamavimus, ut in suscepto a Nobis Apostolatus officio, et in gerendo hoc gravissimo munere, viribus nostris longe impari, efficacissimae gratiae suae opem, et praesidium copiose largiatur, et preces nostras, quas in hac die tribulationis prolixe effundimus, benignissime suscipiat. Quis enim tota mente, atque totis artubus non contremisceret? Quis maximo timoris cruciatu non angeretur? Quis prae tristitia penitus non conficeretur, statuens ante oculos, et diligentissime perpendens Catholicae Religionis, et hujus Apostolicae Sedis moestissimam faciem? Quis denique acerbissime non defleret tot horrida vulnera et fidei et disciplinae, et juribus nostris inflicta? Sed non opus est tot mala commemorare et referre, et silentio praeterire remedia, quibus tot jacturis possumus subvenire. Nullus est morbus tam magnus, tam diuturnus, tam desperatus, qui sanari non possit, vel cui certe opitulari non valeat pro ineffabili sua clementia omnipotens Deus, cujus misericordia superexaltat judicium. Adeamus ergo cum fiducia ad Thronum ejus in tempore opportuno, arma enim nostra, quibus tot malis fortiter constanterque obsistere possumus, sunt preces, et lacrymae, jejunia, et eleemosynae; Scimus, quod si manserimus in eo, et verba ejus in Nobis manserint, quodcumque voluerimus,

Ad orandum pro necessitatibus praesentibus hortatur.

petemus, et fiet Nobis. Convertemur igitur ad Deum in toto corde nostro, in jejunio, in fletu, in planctu, nec avertamus faciem ab ullo paupere, ita enim fiet, ut nec a Nobis avertatur facies Domini. Haec autem, ut ferventiori spiritus ardore, majorique fructu peragantur, priscum Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum morem sequuti, coelestium munerum thesauros, quorum dispensatio fidei nostrae commissa est, proximis diebus, quibus Catholica Ecclesia sacras Quatuor Temporum observationes annua recolit devotione, pro felici nostri Pontificatus initio erogare decrevimus.

Concessio Jubilaei pro existentibus Romae.

§. 2. Itaque de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, ex illa ligandi, atque solvendi potestate, quam Nobis Dominus, licet indignis, contulit, universis et singulis utriusque sexus Christifidelibus in Alma Urbe nostra degentibus, qui solemni Processioni, quam Dominica decimaoctava post Pentecosten, die videlicet decimaseptima currentis mensis Septembris ab Ecclesia Sanctae Mariae Angelorum in Thermis ad Basilicam Sanctae Mariae Majoris nuncupatam de eadem Urbe una cum Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, nec non Patriarchis, Archiepiscopis, et Episcopis, quos in Romana Curia adesse contigerit, ac Christianorum Regum, et Principum Oratoribus apud Nos existentibus, Praelatis quoque, et Officialibus ejusdem Curiae, universoque Clero, et Populo, benedicente Domino, agemus, devote interfuerint, vel S. Joannis in Lateran, Principis Apostolorum, et S. Mariae Majoris praefatae Ecclesias, seu Basilicas, vel earum aliquam intra spatium ejusdem, vel proxime subsequentis hebdomadae saltem semel visitaverint, ibique per aliquod temporis spatium pias ad Deum preces effuderint; ac quarta, et sexta feria, ac Sabbato alterius ex praefatis hebdomadis jejunaverint, et peccata sua confessi, Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum in Dominica die immediate sequenti, vel alia die intra eamdem hebdomadam reverenter sumpserint, ac pauperibus aliquam eleemosynam, prout unicuique suggeret devotio, erogaverint.

Preces et opera injungit.

Nec non pro existentibus extra Urbem.

§. 3. Caeteris vero extra Urbem praedictam ubicumque degentibus, qui Ecclesias ab Ordinariis locorum, vel eorum Vicariis, seu Officialibus, aut de eorum mandato, et ipsis deficientibus, per eos, qui ibi curam animarum exercent, postquam ad eorum notitiam hae nostrae pervenerint, designandas, vel Ecclesiarum hujusmodi aliquam, spatio duarum similiter hebdomadarum a publicatione designationis per Ordinarios, vel eorum Vicarios, seu Officiales, vel alios, ut praefertur, faciendae decurrendarum, saltem semel visitaverint, ibique ut supra oraverint, ac quarta, et sexta feria ac Sabbato alterius ex hebdomadis hujusmodi jejunaverint, pariterque peccata sua confessi, ac in die Dominica immediate sequenti, vel alia die intra eamdem hebdomadam sanctissima Communione refecti fuerint, et pauperibus aliquam eleemosynam, ut praemittitur, erogaverint, plenissimam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem, sicut in Anno Jubilaei visitantibus certas Ecclesias intra, et extra Urbem praedictam concedi consuevit, tenore praesentium concedimus, et elargimur.

Ac pro itinerantibus.

§. 4. Navigantes vero, et iter agentes, ut cum primum ad sua sese domicilia receperint, supra scriptis peractis, et visitata Ecclesia Cathedrali, vel majori, aut Parochiali loci eorum domicilii eamdem indulgentiam consequi possint et valeant.

Regularibus et impeditis Confessarius haec injuncta commutat.

§. 5. Regularibus autem personis utriusque sexus, etiam in claustris perpetuo degentibus, nec non aliis quibuscumque tam laicis, quam Ecclesiasticis saecularibus, vel regularibus, etiam in carcere, aut captivitate existentibus, vel aliqua corporis infirmitate, seu alio quocumque impedimento detentis, qui supra expressa, vel eorum aliqua praestare nequiverint, ut illa Confessarius ex jam approbatis a locorum Ordinariis ante praesentium publicationem, seu approbandis, eis in alia pietatis opera commutare, vel in aliud proximum tempus prorogare possit, eaque injungere, quae ipsi poenitentes efficere poterunt, pariter concedimus, et indulgemus.

§. 6. Insuper omnibus, et singulis Christifidelibus utriusque sexus tam laicis, quam

Concessio eligendi Confessarium cum facultatibus ut hic. Ecclesiasticis saecularibus, et regularibus cujusvis Ordinis, Congregationis, et Instituti tam in Urbe praefata, quam extra eam ubique locorum, ut praefertur, degentibus licentiam concedimus et facultatem, ut sibi ad hunc effectum eligere possint quemcumque Presbyterum Confessarium tam saecularem, quam cujusvis Ordinis, et Instituti regularem ex approbatis, ut praemittitur, a locorum Ordinariis, qui eos ab excommunicationis, suspensionis, et aliis ecclesiasticis sententiis, et censuris a jure, vel ab homine quavis causa latis, seu inflictis, nec non ab omnibus peccatis, excessibus, criminibus, et delictis quantumvis gravibus et enormibus, etiam locorum Ordinariis, sive Nobis, et Sedi apostolicae, etiam in Litteris de Coenae Domini legi solitis contentis, et alias per quascumque nostras, aut Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum Constitutiones, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, quomodocumque reservatis in foro conscientiae, et hac vice tantum absolvere, et liberare valeant; et insuper vota quaecumque (religionis, et castitatis exceptis) in alia pia et salutaria opera commutare, injuncta tamen eis, et eorum cuilibet in supradictis omnibus casibus poenitentia salutari, aliisque ejusdem Confessarii arbitrio injungendis.

Ubique publicari praecipit. §. 7. Quapropter tenore praesentium in virtute sanctae obedientiae districte praecipimus, atque mandamus omnibus, et quibuscumque Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, et Episcopis, et aliis Ecclesiarum Praelatis, ac quibuscumque Ordinariis locorum ubicumque existentibus, eorumque Vicariis, et Officialibus, vel, iis deficientibus, illis, qui curam Animarum exercent, ut, cum praesentium Litterarum transumpta, aut exempla etiam impressa acceperint, illa statim absque ulla mora, retardatione, vel impedimento per suas Ecclesias, et Dioeceses, Provincias, Civitates, Oppida, Terras, et Loca publicent, et publicari faciant, Ecclesiamque, seu Ecclesias visitendas designent.

Restrictio circa facultatem dispensandi. §. 8. Non intendimus autem per praesentes super aliqua irregularitate publica, vel occulta, nota, defectu, incapacitate, seu inhabilitate quoquomodo contracta dispensare, vel aliquam facultatem tribuere dispensandi, seu habilitandi, et in pristinum statum restituendi etiam in foro conscientiae, neque etiam easdem praesentes iis, qui a Nobis, et apostolica Sede, vel ab aliquo Praelato, seu Judice Ecclesiastico excommunicati, suspensi, interdicti, seu alias in sententias, et censuras incidisse declarati vel publice denuntiati fuerint, nisi intra tempus dictarum duarum hebdomadarum satisfecerint, aut cum partibus concordaverint, ullo modo suffragari posse, aut debere.

Contrariis derogat. §. 9. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, praesertim quibus facultas absolvendi in certis tunc expressis casibus ita Romano Pontifici pro tempore existenti reservatur, ut nec etiam similes, vel dissimiles indulgentiarum, et facultatum hujusmodi concessiones, nisi de illis expressa mentio, aut specialis derogatio fiat, cuiquam suffragari queant; nec non Regula nostra de non concedendis indulgentiis ad instar, ac quorumcumque Ordinum, et Congregationum, sive Institutorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Litteris Apostolicis eisdem Ordinibus, Congregationibus, et Institutis, illorumque personis quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis, ac formam in eis traditam pro servata habentes hac vice specialiter, nominatim, et expresse ad effectum praemissorum derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. §. 10. Ut autem praesentes nostrae, quae ad singula loca deferri non possunt, ad omnium notitiam facilius deveniant, volumus, ut earumdem praesentium transumptis, vel exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in

dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, ubique locorum, et gentium eadem prorsus fides habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 11. Septembris MDCCLVIII., Pontificatus Nostri Anno Primo.

IX.

Dat. Nostr. Idus Sept. 1758. Ann. I.

Episcopos monet per epistolam Encyclicam de unitate inter fratres servanda, de morum sanctitate, de perniciosa in eis libidine dominandi, de invidentia, de inanis gloriae cupiditate, et de adulatione ab iis praecavenda, de misericordia in pauperes, de fide, animi demissione, perseverantia in precibus fundendis, de efficacia Sacrosancti Missae Sacrificii, de doctrinis, quibus maxime fideles imbuendi sunt, de prudenti sacrorum ministrorum electione, de opera sacris studiis navanda, de concionandi munere, de ratione qua sese gerere debent si forte desit facultas dicendi, de continua praesentia in Dioecesi, de verbo et exemplo ad gregis utilitatem, de meritis ad Episcopatum requisitis.

Clemens Papa XIII. Venerabiles Fratres salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Causa scribendae hujus Epistolae.

§. 1. A quo die Nobis praeter opinionem nostram incredibile illud accidit, ut ad Sacram B. Petri Sedem, omnium Ecclesiarum verticem, nostra divinitus tolleretur humilitas, in acerrima illa cogitatione, perpetuaque cura versati, nimio plus oneris quam quantum ferre possimus, esse nobis impositum, tristitiae, et lacrymis non plane tradidissemus, nisi quiddam simile, quod Sanctissimo Prophetae, Israelisque impigro Duci contigit, a nimio nos moerore deterruisset. Inclamans enim Moyses Dominum: (1) Cur, inquit, afflixisti servum tuum? Et cur imposuisti pondus universi populi hujus super me? Non possum solus sustinere omnem hunc populum, quia gravis est mihi: Quem, ne deficeret animo, quodque susceperat onus bene ut perferret, congregare sibi jussit Deus septuaginta viros de senibus Israel, quibus Moysis spiritum indidit, ut populi essent magistri, et sustentarent cum illo onus, nec solus Moyses gravaretur. Nunc igitur illa consolatio nos una sustentat, Venerabiles Fratres, quod vos multo antea Deus ipse a reliqua Fidelium multitudine ad regendarum curam animarum asciverit, socios Nobis, et adjutores dederit, ac suo ipsius spiritu, cum Episcopalibus Mysteriis initiati estis, abunde repleverit, ut nos jam Dei ope primum, virtuteque confisi, singulari deinde, quo flagratis vestri muneris obeundi studio, vestraque freti sapientia, plurimum de nostra tristitia, et sollicitudine ademptum esse arbitremur. Itaque tum ut consolemur in vobis (2) per eam, quae invicem est, fidem vestram atque nostram; tum ut vestram (3) excitemus in commonitione sinceram mentem, has literas ad vos scribimus; tum vero maxime, ut, quos adversus teterrimum humani generis hostem, veluti instructa acie ardentes novimus, et erectos, tamen quo alacriores, erectioresque ascendatis ex adverso, stantesque (4) in praelio pro domo Israel dimicetis, ad rem bene gerendam vos adhortemur.

Unitas inter fratres servanda.

§. 2. Quo quidem in bello tam multiplici, tamque periculoso spes victoriae eo melior erit, et exploratior, quo (5) arctiore vinculo pacis unitatem servabimus. Eo igitur, Venerabiles Fratres, viribus omnibus incumbat charitas vestra, ut funditus e Fidelium animis vel ipsa tollantur cujusquemodi certaminum semina. Vestrum est id sedulo praestare, ut omnes (6) inquirant pacem, (7) omnes sectentur quae pacis sunt. Ipse enim Dominus Jesus, paulo antequam Passioni se dederet, (8) pacem relinquo vobis, ait Apostolis, pacem meam do vobis, Nec Apostolis tantum,

(1) Num. XI. 11. 14.
(2) Rom. I. 12.
(3) II. Petri III. 11.
(4) Ezech. XIII. 5
(5) Ephes. IV. 3.
(6) I. Petri III. 11.
(7) Rom. XIV. 19.
(8) Joan. XIV. 27.

sed et nobis relinquit pacis haereditatem: (1) Non pro eis, inquit, tantum, sed et pro eis, qoi credituri sunt per verbum eorum in me: ut omnes unum siut, sicut tu Pater in me, et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint. Hanc tantam haereditatem, tamque praeclaram a Christo Domino nobis traditam, videte quaeso, Venerabiles Fratres, ut animorum dissensionibus extinguendis constanter, et perpetuo retineamus. Hujus autem haereditatis pignus ait apostolus, esse Spiritum Sanctum. Cum autem in ipsius conspectu ipsi nos ponimus, eumque obsecramus, ut ad sanctificandum Ecclesiae sacrificium Spiritum Sanctum de Coelo demittat, nihil aliud nobis postulare videmus, nisi ut per gratiam spiritualem in Ecclesia charitatis unitas indisrupta servetur. Illud vero nos omnes commeminisse oportet, quod quaerente Domino, quem dicerent homines esse filium hominis, et quem ipsum Discipuli crederent, cum alias de eo respondissent aliorum esse opiniones; B. Petrus (2) ex omnium mente, filium Dei vivi non carne, et sanguine, sed Patre revelante confessus est.

Discrimen inter Filios lucis et saeculi.

§. 3. Quo quidem omnibus facile apparuit, inter filios lucis, filiosque saeculi illud jam tum fuisse discrimen, ut hi variis inter se, diversisque opinionibus discreparent, illi unitatis initiati Mysterio, per omnium Caput, unam omnium per os unius confessionem profiterentur. Omnes igitur curas vestras, Venerabiles Fratres, in fidelium coagmentanda pace defigite. Turbae, (3) contentiones, aemulationes, animositates, dissentiones consilescant, ut qui Catholici nominis sunt, omnes in (4) eodem sensu, in eadem sententia perfecti sint, idem unanimes dicant (5), idem sapiant, illudque intelligant probe, atque animo imbibant, se, qui Christi membra esse velint, non posse concordiam habere cum capite, si discordes voluerint esse cum membris, nec Fratres a summo Patre in filiis numerari, qui in fratrum charitate non fuerint.

Charitatis notae, et indicia.

§. 4. Insignes vero notas, certissimaque charitatis indicia, ne quis erraret in ea re qua salus humani generis continetur, ostendit nobis apostolus. Charitas, inquit, patiens est, benigna est. (6) Charitas non aemulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quaerit quae sua sunt, non irritatur. Ex quo illud intelligi debet, unde charitas absit, illam ibi maxime vigere malignitatem, quam homines ab ipsa origine nostra contraximus. Inde, tamquam animorum faces, exardescunt arrogantia superbumque fastidium, et contumacia, et avaritia, et intolerantia, et ambitio, et invidentia, et inanis gloriae cupido, caeteraeque animi pravitates, quae omnes (7) ex ejus, quae in mundo est, concupiscentiae corruptione gignuntur.

Unde charitas abest, ibi vitia vigere.

Ab Episcopali regimine absint contumaces mores.

§. 5. Facessant igitur ab episcopali regimine animi tumor, et contumaces mores. Qui dicimus, nos manere in Christo, (8) debemus, sicut ille ambulavit, et ipsi ambulare; nec aliunde quam a Domino Jesu petendum, quod imitemur, exemplum. Ille enim, orta inter Discipulos contentione, quis eorum videretur esse major, (9) Reges gentium, inquit, dominantur eorum; vos autem non sic: sed qui major est in vobis, fiat sicut minor, et qui praecessor est, sicut ministrator: Ego autem in medio vestrum sum, sicut qui ministrat. Itaque cum apostolis interdictus sit a Christo Jesu dominatus, non ad Ecclesiae principatum, sed ad Ecclesiae servitutem nos venisse existimemus: atque illuc omnes cogitationes, labores, et consilia nostra conferamus, ut, quae oves a Domino fidei nostrae commissae sint, eas integras, et salvas in Ecclesia retineamus; nec quidquam tantopere voluisse videamur, quam earum incolumitati consulere.

§. 6. Quapropter (10) Seniores, Apostolorum Principis vos alloquimur verbis, obsecro

(1) Joan. XVII. 20. 21.
(2) Matth. XVI. 14. et seq.
(3) II. Cor. XII. 20
(4) I. Cor. I. 10.
(5) II. Cor XIII. 11.

(6) I. Cor. XIII. 4. 5.
(7) II. Petri I. 4.
(8) I. Joan. II. 6.
(9) Luc. XXII. 25
(10) I. Petri V. 1. 2.

Consenior, et testis Christi passionum, qui et gloriae communicator; pascite, qui in vobis est, gregem Dei; providentes non coacte quemadmodum mercenarius (1), qui videt lupum venientem, et dimittit oves, et fugit; sed spontanee (2) secundum Deum, quemadmodum Pastor, qui dat animam suam (3) pro ovibus suis: neque (4) turpis lucri gratia, sed voluntarie; neque ut dominantes in Cleris, sed forma facti gregis ex animo. Nullum enim tetrius venenum, aut perniciosius, dominandi libidine; qua si forte Episcopus corripiatur, Ecclesiam illi créditam, si non interire, vehementer certe labefactari necesse est. Non igitur praeesse tantummodo velit Episcopus, sed potissimum prodesse; et forma gregis factus ex animo, vitae suae innocentiam, morum integritatem, pietatem, religionem tanquam facem praeferat; in quam populus intuendo, laetus et alacer in via Domini gradietur, cum viderit ducem sibi datum esse, non dominum.

Dominandi libido et Episcopo et Ecclesiae perniciosissima.

§. 7. Illud etiam charitatis est maxime proprium praecipua quadam laetitiae perfundi, seu potius gaudio efferri, cum quis in Ecclesia Dei pietatis, doctrinaeque floreat laude, et salutis animarum vehementer cupidus Sacerdotalis officii munus industria, labore, diligentia suaviter exequatur. Ejusmodi vero hominem (5) invidiae patere proximi, saepiuscule animadvertimus; quem nemo sanus non videat invidorum obtrectationibus prosterni, atque obteri non oportere. Prophetantibus in (6) castris Eldad, et Medad, Moyses monenti se Josue filio Nun, ut eos prohiberet, se maxime velle, respondit, ut vel omnis populus prophetaret: Quid (7) inquit, aemularis pro me? Quis tribuat, ut omnis populus prophetet, et det eis Dominus spiritum suum? Irritari vero, et ira incendi nefas sibi putat Episcopi charitas: abductum noxiis cupiditatibus hominem, illum quidem (8) non quasi inimicum existimat, sed ut fratrem corripit, et blandiendo, cohortando, monendo, ab errore revocat, et in rectam reducit viam. Quod si quid acciderit, in quo graviore verborum castigatione oporteat uti; cavet, ne quid sibi verbum excidat inclementius, et severitate adhibita ab omni abstinet contumelia.

Ab Episcopi animo absit invidentia.

§. 8. Sed de inanis gloriae cupiditate, quam quis Episcoporum scopulum recte appellaverit, sileri non potest. Ea profecto nihil charitati fortasse inimicius: quem enim Episcopum exitialis illa pestis corripuerit, et infecerit, ad hunc obrepit adulatio; hujus nobilissimam partem, animam scilicet adoritur; hunc venenatis assentationibus capit; huic perpetuo assidet; pravamque illam, qua quisque nostrum maxime decipimur aestimationem sui nimiam immaniter augendo, eo miserum redigit, ut non amplius Dei, sed sui gloriam quaerat; quam tamen vel ipse Christus Dominus negavit (9) se quaerere. Adulationem perniciosissimi veluti satellites et ministri assectantur detractio, et mendacium; ut, bonis egregiisque summotis viris, in Episcopi comitatu jam nihil sani, nihil integri reliquum sit. Propterea monet sapientissimus Salomon (10), melius esse a sapiente corripi, quam stultorum adulatione decipi: Et (11) remove a te os pravum; detrahentium labia sint procul a te: Et illud, quo in memoria semper esse debet Episcopis. (12) Princeps, qui libenter audit verba mendacii, omnes ministros habet impios. Ne (13) igitur efficiamur inanis gloriae cupidi: ejusmodi (14) gloria sit in eorum confusione, qui terrena sapiunt. Nos alte spectemus; coelestem illam aeternae gloriae domum contueamur,

De inanis gloriae cupiditate quanta inde mala oriantur.

Adulationis assectae detractio, et mendacium.

(1) Joan. X. 12.
(2) I. Petri ubi sup.
(3) Joan. ubi sup. v. 11.
(4) I. Petr. ibid.
(5) Eccle. IV. 4.
(6) Numer. XI. 27.
(7) Ibid. v. 29.
(8) II. Thess. III. 15.
(9) Joan. VIII. 50.
(10) Eccle. VII. 6.
(11) Prov. IV. 24.
(12) Ibidem XXIX. 12.
(13) Galat. v. 26.
(14) Philipp. III. 19.

nec in ore hominum nostram arbitremur veram, solidam, gravem esse positam gloriam (1). Omnes peccavimus, omnes egemus gloria Dei, omnes necesse habemus, ut (2) peccatis mortui, in nobis non ipsi gloriemur, sed (3) glorificetur Pater in Filio; atque (4) repleti simus fructu justitiae per Jesum Christum in gloriam Dei, cui soli (5) gloria, magnificentia, et imperium.

De misericordia in pauperes.

§. 9. Atque inter justitiae quidem fructus misericordia in pauperes potissimum est numeranda. Justitia autem illa (6), quae ex fide est Christi Jesu. Verum (7) si frater, et soror nudi sint, et indigeant victu quotidiano; dicat autem aliquis ex nobis illis: Ite in pace, calefacimini, et saturamini; non dederimus autem eis quae necessaria sunt corpori, quid proderit nobis fides? Sic enim Christianos omnes interrogat Jacobus Apostolus. Et cujuslibet quidem fidelis, ejus maxime, qui paulo ditior sit, opitulari debet pauperibus misericordia: ii tamen largitatem praecipuo quodam jure suo nostram requirunt, qui res Ecclesiae, quae sunt vota fidelium, pretia peccatorum, patrimonia pauperum, non ut proprias, sed commendatas habemus; nec ea aequum est in usus nostros ita nos vindicare, ut nihil reliqui sit iis, quibus fas esset, nostrum est quod expenditis, clamitare. Etenim unde sum plerique, nisi de donis Ecclesiae tanta abundamus affluentia rerum, et copia? De bonis igitur sponsae tantum sumendum, quo praesto sint (8) alimenta; et quibus tegamur, hisque contenti simus (9), quaestum magnum existimantes pietatem cum sufficientia. Quaestus autem ille sane praeclarus, cum nobis ea suppetunt abundantius, quibus opus est ad custodiendam Sponsam, nutriendam, ornandamque: omnium vero quaestus luculentissimus, quo eleemosynis a Deo gratiam impetramus, qua caeca mens nostra illustratur; nosque ingenito languore fracti, et jacentes erigimur, et sustinemur. Nam cum esurienti effuderimus (10) animas nostras, et animam afflictam repleverimus, orietur in tenebris lux nostra, et tenebrae nostrae erunt sicut meridies, et implebit Dominus splendoribus animas nostras.

Potiori jure pauperes, ab Episcopis largitatem, quam a caeteris postulant.

Episcopis maxime propria oratio, et Sacrosancti Sacrificii oblatio.

§. 10. Profecto ad lumen a Deo menti impetrandum, obtinendamque devotionis gratiam, sine qua Episcopalia officia necesse est relanguescere, magna vis est eleemosynae: sed oratione, et sacrosancto Missae Sacrificio nihil efficax magis. Orare (11) sine intermissione nos jubet Apostolus, et in omnibus gratias agere; hanc enim esse voluntatem Dei, ne fidei, et charitatis spiritum velimus extinguere: qui quidem spiritus (12) infirmitatem adjuvat nostram, et postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Equidem, si quis alius sapientia Episcopus indiget: quam propterea (13) postulet a Deo, et ipse dabit: postulet autem in fide nihil haesitans: tantamque, si fieri posset, optandum, ut in animo fidem suo excitaret, quanta fide fuit Moyses qui Deum (14) invisibilem, tanquam videns sustinuit. Ad eam fidem humilitas accedat oportet: Ego vero (15), clamabat David, egenus et pauper sum; Deus adjuva me. Quanti vero sit ponderis perseverantia in Oratione, et assiduitas, declarant illa Christi Domini verba (16): Oportet semper orare, et non deficere. Atque in ea assiduitate, et constantia Dei numen (17), si moram fecerit, expectemus: apparebit, et non mentietur, quia veniens veniet, et non tardabit. Cumque non nostras tantummodo curare debeamus infirmitates, sed etiam putare, aliorum mala ad nos pertinere, et ea aeque habere ac nostra; vehementius, diutiusque intendenda nobis

Orationem tria habere oportet; fidem, humilitatem, perseverantiam.

(1) Rom. III. 23.
(2) I. Petri II. 24.
(3) Joan. XIV. 13.
(4) Philipp. I. 11.
(5) Judae v. 25.
(6) Philipp. III. 9.
(7) Jacobi II. 15.
(8) I. Timoth. VI. 8.
(9) Ibid. v. 6.

(10) Isai. LVIII. 10. 11.
(11) I. Thessal. v. 17. 18.
(12) Rom. VIII. 26.
(13) Jacobi I. 5.
(14) Hebr. XI. 27.
(15) Psal. LXIX. 6.
(16) Luc. XVIII. 1.
(17) Habacuc. II. 3.

ad Dominum nostra est oratio; qua, tanquam Ecclesiae fidelium interpretes, omnium fidem, spem, et charitatem ante oculos Domini statuentes, quod omnibus in universum, quodquod cuique Fidelium opus est, a Domino impetremus. Dei autem exorandi viam nobis muniet, et quidvis adipiscendi etiam aperiet augustissimum Eucharistiae Sacrificium. Idcirco vel maximis nostri muneris occupationibus etiam implicati, Sacrosanctum Jesu Christi Corpus, et Sanguinem non recusabimus, quominus frequenter Deo offeremus; nullumque majus putemus nobis datum esse negotium, quam crebro placationis hostiam pro nostris populique peccatis Deo Patri immolare.

Sacrosanctum Missae Sacrificium maxime efficax ad quidvis a Deo impetrandum.

Quae praecipue fidelibus ingerenda doctrina.

§. 11. Cumque medii quodammodo simus Deum inter et homines, quemadmodum ad Deum vota hominum, ita Dei voluntatem ad populum perferamus. Haec est autem (1) voluntas Dei, sanctificatio nostra. Itaque nostrum est, Venerabiles Fratres, aperire (2) ostium sermonis ad loquendum mysterium Christi, ut manifestamus illud ita ut oportet nos loqui. Illud potissimum docendi sunt populi: Christum carnem suam, nostrae, excepto peccato, similem, illam quidem non modo sanctam, sed etiam sanctificantem, passibilem tamen, et mortui obnoxiam, quae omnium nostrum vicem repraesentaret, justitiae divinae simulque (3) nos itidem obtulisse: eam item et nos eodem tempore omnibus objecisse cruciatibus, quibus digna erant nostra crimina: damnatam fuisse mortis doloribus: maledictum adversus peccatores in lege pronunciatum subiisse: inter acerbissimos dolores mortuam: legi satisfactum: quidquid esset peccati simile, per Jesu Christi mortem, et sepulturam abolitum: E sepulcro Dominum Jesum, cum eadem quidem carne, sed mortalitatis exuviis exuta, et immortalitatis honoribus exornata revixisse: Idcirco peccatoribus, quo justificentur, opus esse mori cum Christo, qui pro illis, eorumque nomine mortuus est: cum Christo sepulcrum ingredi, ut ibi culpa temeratam carnem relinquant: veterem hominem irae Dei, et mortis maledictioni tradendum, relinquendumque; ut per Baptismum novus in nobis homo, novo factus creatura novumque figmentum, possit cum Christo ad immortalitatem, aeternamque gloriam reviviscere. Propterea Christianis omnibus de illa perpetua, non de hac exigua vita cogitandum: tum abjiciendas voluptates, et divitiarum, quae voluptatum sunt instrumenta, cupiditatem ex animo evellendam; tum etiam maxime, qua noxiae omnes cupiditates continentur, exuendam esse superbiam: (4) mundum transire, ejusque concupiscentiam: qui autem facit voluntatem Dei, manet in aeternum.

Cautio in eligendis Sacris Ministris.

§. 12. Haec vero reliquamque doctrinam misteriorum Dei, quanti negotii sit populos docere, ipsi vos, Venerabiles Fratres, pro sapientia vestra facile perspicetis. Propterea considerandum maxime est, quam multa in iis esse oporteat, quos ad Sacerdotale ministerium, instruendumque Christianis institutionibus populum, elegeritis, quanta vitae innocentia, quanta morum integritas, quanta castitas, justitia, pietas, religio: Quam magnum sit, si quid pravum, si quid vitiosum, si quid improbum consuetudine mala inhaeserit moribus, illud Parochos caute, et prudenter avellere: proximum quemque salutaribus monitis, consiliisque juvare, et instruere: animae fideli denique pennas dare, quibus se humo tollat ad rerum divinarum contemplationem; eam mundo ereptam Deo tradere, divinamque in illa imaginem in pristinum revocare. Contra, quam non ferendum, a fidelibus sibi commissis eos Parochos rationem vitae reposcere, qui reddere non possint suae; et ita mores in altero reprehendere, ut quominus ipsi redarguantur, recusare non queant. Ad puros sanctosque mores accedat oportet digna ecclesiastico homine ab iis percepta doctrina. Scripturas cognitas habeant: Omnis enim (5) Scriptura divinitus inspirata, utilis est ad docendum, ad arguendum, ad

Sacris Ministris Sacrarum litterarum studia colenda.

(1) I. Thessal. 3.
(2) Coloss. IV. 3.
(3) I. Petri III. 18.
(4) I Joan. II. 17.
(5) II. Timoth. III. 16.

corripiendum, ad erudiendum in justitia, ut perfectus sit homo Dei ad omne opus bonum instructus. Sacrum igitur utriusque foederis codicem, Ecclesiae traditiones, Sanctorumque Patrum scripta, veluti fontes adeant, unde pura, et incorrupta fidei, morumque doctrina profunditur: Romanum vero Cathechismum, Catholicae Doctrinae summam, assidue versent, et lectitent, unde sacras conciones ad populum habendas depromant.

Lentae deliberationis, et maxime considerati consilii esse manus imponere.

§. 13. Non studiis igitur privatis, nec ex cujusquam commendatione, sed optimum quemque, illumque praesertim, cujus timida virtus ministerium defugiat, fidelem fore putetis ministrum, cui partem gregis dominici committatis. In universum manus cito nemini imposueritis: (1) quod tunc cito fieri arbitramur, cum nonnisi semel aut iterum homines expendimus, et probamus; quem contra accurate, exquisiteque exploratum, ac severe judicatum oportuit, ne alienis peccatis (2) communicantes, inconsultae temeritati Deo poenas demus. Neque vos taedeat, Venerabiles Fratres, si in ea re, quae magnam cautionem habet, paullo diutius immoremur. Cujusmodi enim sunt Sacerdotes, ejusmodi plerumque esse solet et populus. In eos, praesertim si Parochi sint, tanquam in speculum omnes inspiciunt. Quapropter neminem perniciosius de Ecclesia mereri, quam vitiosos Clericos existimandum est, qui sua vitia infundunt in populum, eumque ita corrumpunt, ut plus exemplo suo, quam peccato nocere videantur.

Munus Episcoporum per se ipsos praedicare.

§. 14. Ascitis autem in sacrum ministerium viris quamvis egregiis, non propterea evangelizandi munere nos esse defunctos arbitrabimur: sic enim in aliorum manus retia dimittere videremur, quae tamen tradidit nobis Dominus, ut ipsi simus hominum (3) piscatores. Praecipuum Episcoporum officium est Verbum Dei praedicare. Vae mihi, clamabat Apostolus, (4) si non evangelizavero: necessitas enim mihi incumbit: Nec praecipue ad baptizandi munus quamvis sanctum, sed potissimum ad (5) evangelizandum a Christo Domino se missum esse. Ipso autem Apostolorum judicio primas teneres novimus Verbi ministerium, quod (6) non aequum derelinquere existimarunt sanctissimi viri; ac propterea reliqua opera, quae ad misericordiam erga proximum pertinerent, Diaconis censuerunt oportere committi. Et Beatissimus Paulus ad Timotheum scribit: (7) Attende lectioni, exhortationi, et doctrinae. Si quis autem se carere sentiat facultate dicendi, nec ingenii sui esse dicat id munus exequi; in reliquis saltem, quae ad Verbum Dei quoquomodo pertinent, non patiatur officium suum requiri. Itaque si mandaverit Clericis, ut Christianae Doctrinae rudimenta pueris tradant, in eam rem det operam quoque suam. Parochis etiam in docendo populo socium se adjungat, ut suum annunciandi Verbi munus aliqua ex parte tueatur: quae res alacritatem etiam summam omnibus afferet, qua suum quisque obeat officium. Quamobrem ne gravetur cum Consacerdotibus suis aliquoties Sacramenta Fidelibus ministrare, Chorum interdum adire, et Psalmos cum Canonicis canere, collationibus, quas instituerit, coram praeesse: ex quo fiet, ut non minimum sacri Ministri de illius spiritu, quemadmodum septuaginta viri de Spiritu Moysis accipiant. Huc accedit, quod populum, qui haec viderit, summa de divini sanctitate cultus opplebit opinio; et ejusmodi augusto spectaculo homines maculosi deterriti ad sacrum Ministerium ne aspirare quidem audebunt.

Quid agendum Episcopo, cui desit facultas dicendi.

Episcopus ab Ecclesia sua nunquam absit, nisi ex gravissima causa Dioecesim visitet

§. 15. Quoniam vero Ecclesiae procurationem, gregisque tutelam suo nullo pacto potest gerere, si absit, Episcopus; propterea suae quisque vestrum Ecclesiae nullo non tempore adsideatis oportet. Id et naturali lege, et sacris etiam canonibus, et Tridentinis praesertim Decretis sancitum est. Universae quoque Dioecesis loca adeunda, ut quarum legum vires deficere coeperint, eas vel a ministrorum indiligentia, vel a subditorum

(1) I. Timoth. V. 22.
(2) Ibid.
(3) Matth. IV. 19.
(4) I. Cor. IX. 16.
(5) Ibid. I. 17.
(6) Act. VI. 2. 4.
(7) I. Timot. IV. 13.

contumacia vindicetis. Quod si qua gravior, et necessaria causa extiterit, quamobrem de vestra Dioecesi discedendum vobis sit, atque ab ea aliquandiu vos abesse oporteat; ne, quaeso, patiemini Pastoris desiderio sui confici Ecclesiam, a cujus periculo nunquam putetis absentiam vestram esse sejunctam.

Ut verbo, sic exemplo pascendum esse Gregem Domini.

§. 16. Praeterea verbis conjungatur exemplum: (1) in omnibus nosmetipsos praebeamus exemplum bonorum operum; ut is, qui (2) ex adverso est, vereatur, nihil habens dicere de nobis. Ne opera absque sermone sint tacita; neque dicta, factis deficientibus, erubescant: atque illud animo reputemus, perfectum Ecclesiae Principem, perfectis maximarum virtutum bonis ita esse instructum, ut et vita ejus dicendo, et doctrina vivendo exornetur. Domus autem cujusque nostrum sit puduris, et modestiae magistra, Ecclesiasticae Disciplinae officina, plena dignitatis atque concordiae, quod tum assequemur, si nullius voluntati aut gratiae dediti, nihil animi nostri imbecillitati, et mollitiae indulgeamus, neminemque babeamus eximium; quod in Ecclesia administranda magnas plerumque turbas creat, et offensionem habet gravem, et Episcopo invidiam, et contemptum parit.

Qui in Episcopatus gradu locandi.

§. 17. Quod ad nos attinet, vigilias (3) anticipaverunt oculi nostri, ut per Civitates constituamus Episcopos, qui ad Episcopatum afferant doctrinam sanam, vitam irreprehensibilem, mentem ad omnia paratam pro Christo; quique id sibi munus obvenisse arbitrentur, cui qui praesit, non intumescat amplitudine dignitatis, sed humilitate decrescat. Et in exquirendis quidem expiurandisque viris, quos tanto muneri praepositos esse velimus, sancta testimonii vestri religione, et fide confisi, vobis testibus utemur, et auctoribus; quos minime dubitemus nullam carnis, et sanguinis rationem habituros, sed ejus tantummodo, qui vocavit vos (4) in opus ministerii, in aedificationem Corporis Christi.

Invicto se animi robore muniat Episcopus adversus ea, quae fidem et pietatem laedunt.

§. 18. Reliquum est, Venerabiles Fratres, ut vos de fortitudine moneamus, et animi robore; quo maxime est opus adversus ea, quae vel orthodoxam fidem oppugnant, vel pietatem laedunt, vel morum integritatem infringunt. Repleti (5) simus, obsecro, fortitudine Spiritus Domini, judicio, et virtute. Ne (6) tanquam canes muti, non valentes latrare, Greges nostros patiamur (7) fieri in rapinam, et oves nostras in devorationem omnium bestiarum agri: neque nos quidquam deterreat, quominus pro Dei gloria, et salute animarum ad omnes dimicationes nosmetipsi objiciamus. Recogitemus (8) eum, qui talem sustinuit a peccatoribus adversus semetipsum contradictionem. Quod si nequissimorum timeamus audaciam, actum est de Episcopatus vigore, et de Ecclesiae gubernandae sublimi, ac divina potestate; nec Christiani ultra, aut durare, aut esse, jam possumus, si ad hoc ventum est, ut perditorum minas, aut insidias pertimescamus. Fidentes (9) igitur non in nobis, sed in Deo, qui suscitat mortuos, alti, excelsi, humanas res despicientes, Dominum inclamemus: Spes (10) mea tu in die afflictionis: nec unquam animis, aut corporibus defatigemur: Dei enim (11) adjutores sumus: Dominus autem Jesus nobiscum est (12) omnibus diebus usque ad consummationem saeculi. Itaque nullis scandalis, nullis persecutionibus infirmemur, ne electioni Dei videamur ingrati, cujus tam valida sunt adjutoria, quam vera promissa.

Epistolae conclusio.

§. 19. Denique, quoniam in aeterno examine pro omnibus, et prae omnibus, qui Christi censentur nomine, rationem reddituri sumus; vos obtestamur, Venerabiles Fratres, et obsecramus, ut si quae scandala, et dissensiones oriantur, quibus sedandis impares

(1) Tit. II. 7.
(2) Ibid. v. 8.
(3) Psal. LXXVI. 5.
(4) Ephes. IV. 12
(5) Michaea III. 8
(6) Isaiae LVI. 10
(7) Ezech. XXXIV. 8.
(8) Hebrae. XII. 3.
(9) II Cor. I 9
(10) Jerem. XVII. 17.
(11) I. Cor. III. 9.
(12) Matth. XXVIII. 20.

sitis, ad hanc Beatissimi apostolorum Principis Sedem, tanquam ad Caput, et Episcopatus apicem referatis, unde ipse Episcopatus, et tota auctoritas nominis hujus emersit. Hinc, veluti de natali suo fonte aquae cunctae procedunt, et per diversas totius mundi regiones puri capitis incorruptae dimanant, Ecclesiae omnes sumant quid praecipere, quos abluere, quos veluti in coeno inemundabili sordidatos, mundis digna corporibus unda devitat. Nos quidam Dei primum virtute nixi, deinde B. Petri tutela confisi, cujus cura omnes habet praesentes, consilio, ope, auctoritate vos juvabimus. Parati sumus ipsi pro vobis (1), impendere, et superimpendi, ut incolumes Ecclesias, incolumes Fratres tueamur. Caeterum sub ipsa suscepti oneris mole (2) fiduciam habuimus Deo, qui, cum nobis oneris sit auctor, nobis fiet etiam adjutor; et ne sub magnitudine gratiae succumbat infirmitas, dabit virtutem qui contulit dignitatem. Interea misericordissimam Dei nostri clementiam supplices obsecrate, ut in diebus nostris expugnet impugnantes Nos; muniat fidem vestram; multiplicet devotionem; augeat pacem; meque servulum suum, quem ad ostendendas divitias gratiae suae, gubernaculis Ecclesiae voluit praesidere, sufficientem tanto operi, et utilem vestrae defensioni dignetur efficere, et ad hoc tempora nostrae servitutis extendere, ut proficiat devotioni, quod fuerit largitus aetati. Gratia Domini Nostri Jesu Christi vobiscum; quibus benedicimus; vosque salutamus in osculo sancto: omnibusque itidem Consacerdotibus vestris, caeterisque Ecclesiarum vestrarum Fidelibus apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem postridie Id. Septembris Anno MDCCLVIII. Pontificatus Nostri Anno I.

S. Petri Sedes, caput, et apex Episcopatus, unde Episcopalis omnis emersit auctoritas.

(1) II. Cor. XII. 15.
(2) I. Thessal. II 2.

X.

Confirmatur Breve Clementis XI, quo Confraternitati Aurigarum prorogatur jus privativum quoad omnes alios excoriandi equos, mulos, et asinos quos in Urbe mori contigerit, ei alias ab Innocentio XII. concessum, ita tamen ut emolumentum, quod ex ea caussa perciperetur, deductis expensis, Eleemosynae nomen in servitium praedictae Ecclesiae erogari deberet.

Datum die 12 Septemb. 1758 An. I.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

§. 1. Alias fel. rec. Clemens PP. XI. Praedecessor Noster ad supplicationem tunc existentium Officialium, ac Confratrum Confraternitatis Aurigarum in Ecclesia Sanctae Mariae Angelorum in Cacaberis de Urbe confirmavit jus privativum quoad omnes alios excoriandi, seu per eorum ministros, et deputatos excoriari faciendi Equos, Mulos, et Asinos, quos in Urbe praefata mori contigisset dictae Confraternitati ab Innocentio PP. XII. Praedecessore pariter Nostro concessum, ita tamen, ut emolumentum quod ex ea caussa perciperetur, deductis necessariis expensis, eleemosynae nomine in servitium praedictae Ecclesiae erogari deberet, et alias prout plenius continetur in ipsius Clementis Praedecessoris litteris desuper in simili forma Brevis expeditis tenoris qui sequitur, videlicet — Clemens PP. XI. ad futuram rei memoriam — Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti Filii Officiales, et Confratres Confraternitatis Aurigarum in Ecclesia Sanctae Mariae Angelorum in Cacaberis vulgo nuncupata de Urbe canonice, ut asseritur, erectae, quod ipsis alias a fel. rec. Innocentio PP. XII. Praedecessore Nostro in vim specialis Rescripti bo. mem. Palutio dum vixit Episcopo Praenestino S. R. E. Cardinali de Alteriis nuncupato, et ejusdem S. R. E. Camerario directi, et subinde per duo Edicta ejusdem Palutii Episcopi Cardinalis, et Camerarii, ac per aliud Rescriptum dicti Innocentii Praedecessoris dilecto Filio Nostro Galeatio dictae S. R. E. Cardinali Marescotto nuncupato tunc ejusdem S. R. E. Pro-Camerario pari-

Jus Privativum a Clemente PP. XI. confirmatum.

Constitutio Clementis PP. XI.

Caussa hujus Constitutionis.

Edicta, quae Confraternitati privativum jus alius declarant.

ter directum jus privativum quoad omnes, et singulos alios cujuscumque status, gradus, et conditionis excoriendi, seu per eorum ministros, et deputatos excoriari faciendi Equos, Mulos, et Asinos, quos in Urbe mori contigisset juxta quasdam obligationes ab eis factas, et in Edictis per eosdem Palutium Episcopum, et Galeatium Cardinales Camerarium, et Pro-Camerarium respective publicatis contentas sibi concedi obtinuerunt; ita tamen, ut emolumentum, quod iidem exponentes ea de caussa perciperent, deductis necessariis expensis, in praefatae eorum Ecclesiae servitium eleemosynae nomine erogare deberent, et alias prout in praefatis Edictis ea super re emanatis, quae praesentibus pro pleno, et sufficienter expressis, et insertis haberi volumus, uberius continentur. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dicti Exponentes praemissa, quo firmius subsistant, ac serventur exactius apostolicae confirmationis nostro patrocinio communiri plurimum desiderent; Nos ipsos exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, jus privativum quoad omnes alios excoriandi, seu excoriari faciendi dictos Equos, Mulos, et Asinos praedictae Aurigarum Confraternitati concessum, ut praefertur, auctoritate apostolica, tenore, praesentium confirmamus, et approbamus. Decernentes easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos etiam Causarum Palatii apostolici Auditores, ac dictae S. R. E. Camerarium seu Pro-Camerarium, et alios Cardinales etiam de latere Legatos, nec non Camerae nostrae apostolicae Praesidentes Clericos, aliosve quoslibet quacumque praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exponentium petitionem approbat, atque confirmat.

Decretum irritans.

Clausulae derogatoriae.

Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit, dictae Urbis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, eorumque reformationibus, et novis additionibus, stylis, usibus, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis: Quibus omnibus et singulis, illorum tenores praesentibus pro pleno et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIV. Julii MDCCVIII. Pontificatus Nostri Anno Octavo —.

Aliorum Praedecessorum litterae approbantur, atque confirmantur.

§. 2. Et subinde fel. rec. Benedictus PP. XIII. Clemens PP. XII. et Benedictus PP. XIV. Romani Pontifices Praedecessores itidem Nostri praeinsertas primodicti Clementis Praedecessoris litteras per suas respective in simili forma Brevis expeditas Litteras confirmarunt, et approbarunt, quarum tenores praesentibus pro expressis, et insertis habentes plenius volumus contineri.

Precibus Confraternitatis Pontifex annuit.

§. 3. Cum autem, sicut Dilecti Filii moderni Officiales, et Confratres ejusdem Confraternitatis Nobis nuper exponi fecerunt, ipsi ejusdem concessionis effectu de praesenti fruantur, et ne Ecclesiae servitium, aliaque charitatis, et pietatis, quae exercere pergunt, opera diminuantur, opportune in praemissis a Nobis, provideri, et ut infra indulgeri summopere desiderent; Nos ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares per-

sonas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertas dicti Clementis XI. ac alias postmodum eorumdam Benedicti XIII. Clementis XII. et Benedicti XIV. Praedecessorum editas litteras cum omnibus, et singulis in eis contentis, et inde sequutis Auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, et quatenus opus sit jus privativum hujusmodi innovamus.

Absolutio a Censuris.

§. 4. Decernentes easdem praesentes, praeinsertasque, et alias eorumdem Benedicti XIII. Clementis XII. et Benedicti XIV. Praedecessorum litteras super praemissis editas semper firmas, validas et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissima suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus omnibus, et singulis, quae idem Clemens XI. in dictis suis litteris voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XII. Septembris MDCCLVIII. Pontificatus Nostri Anno Primo.

Decretum irritans.

Contrariis derogat.

XI.

Cum Vocales Conventus S. Marii De Leon Militiae S. Jacobi de Spatha, cujus ipse Rex Administrator perpetuus deputatus existit, in una congregati pro nova prioris ejusdem Conventus electione facienda, ob paritatem suffragiorum, peractis tribus successivis scrutiniis, priorem minime elegerint, et hujusmodi officium vacet, electio ad S. Sedem devoluta sit; Sanctitas Sua eidem Regi facultatem nominandi concedit quemcumque priorem, quoties ob discrepantiam votorum in tribus scrutiniis non fuerit electus.

Datum die 15 Septemb. 1758. Anno I.

Carissimo in Christo Filio Nostro Ferdinando Hispaniarum Regi Catholico.

Clemens PP. XIII.

§. 1. Carissime in Christo Fili Noster, salutem, et Apostolicam Benedictionem. Majestatis Tuae nomine Nobis nuper expositum fuit, quod cum Prior Conventus S. Marii de Leon seu Legionis Militiae S. Jacobi de Spatha, cujus Tu administrator perpetuus Auctoritate Apostolica deputatus existis, vacavisset, seu tunc existens Prior Conventus praedicti suum officium absolvisset; Vocales autem Conventus praedicti pro instituenda nova ejusmodi Conventus Prioris electione, juxta Militiae, et Conventus hujusmodi statuta Auctoritate Apostolica forsan confirmata in unum se se congregaverint, ob partium studia post tria successiva scrutinia peracta, Priorem minime elegerint: quippe qui novem ex decem et octo Vocalibus, qui Capitulum dicti Conventus constituunt, in unum, et reliqui novem in alterum Conventus, Militiaeque praedictae Professorum sua respective suffragia ferre perrexerunt, eaque de causa ejusdem Conventus Prioris officium adhuc vacans reperitur, et hujusmodi electio ad Nos devoluta remanet.

Rei expositio facta a Priore Conventus S. Marii de Leon quoad retardatam Prioris electionem.

§. 2. Nos in hoc rerum statu ad auferenda et penitus eliminanda jam ex praemissis orta scandala ac dissidia, et animorum simultates et dissentiones, quae religiosam quie-

Causa hujus Brevis, ad impediendam nempe confusionem in electionibus ortam.

tem, et regularem observantiam aliquando conturbare solent, atque una insimul in Superiorum electione non minima confusione afferre dignoscuntur, ac alia, quae in posterum in similibus electionibus non solum dicti, verum etiam aliorum ejusdem Militiae Conventuum Priorum oriri possunt, alacres auctoritatis, providentiaeque nostrae partes interponere gessimus, ac indemnitati Conventuum Militiae praedictae tam in spiritualibus, quam in temporalibus, ne ex diuturna superiorum vacatione aliqua detrimenta patiantur, consulere cupientes, Majestatemque Tuam specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, supplicationibus tuo nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, eidem Majestati Tuae non solum dicti Conventus Sancti Marii de Leon de praesenti, ut praemittitur vacantem, verum etiam aliorum Conventuum Militiae Sancti Jacobi de Spatha Priores, quando pro tempore vacare contigerit, toties quoties ob discrepantiam Vocalium, sive ob paritatem suffragiorum nulla in tribus successivis scrutiniis canonica Conventuum praedictorum electio respective Priorum concludi possit, servata tamen in omnibus, et per omnia forma statutorum, seu stabilimentorum dictae Militiae, ac decretorum Concilii Tridentini eligendi et nominandi facultatem, Auctoritate Apostolica tenore praesentium tribuimus et impertimur.

Decretum irritans.

§. 3. Non obstantibus, quatenus opus sit Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, nec non Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dictae Militiae etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, stabilimentis, usibus, et naturis, privilegiis quoque, indultis et litteris Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis.

Contrariis derogat.

§. 4. Quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XV. Septembris MDCCLVIII. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XII.

Negat indultum conferendi Ecclesiastica Beneficia in mensibus Apostolicae Sedi reservatis, quod Imperatrix petierat pro electo Episcopo Olomucensi.

Datum die 15 Septemb. 1758. Anno I.

Clemens PP. XIII.

Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Teresiae Hungariae Reginae Apostolicae nec non Bohemiae Reginae illustri in Romanorum Imperatricem electae.

Suum obsequium significat ad secundanda vota Reginae Imperatricis Mariae Teresiae.

§. 1. Quam Pontificiae Charitati Nostrae permolestum accidat, cum postulatis apud nos editis obsecundare integrum nobis non est, haud satis aptis verbis explicare possumus. Persuasum sane Tibi, Carissima in Christo Filia Nostra, quam pro augustis, plisque Austriaci animi virtutibus, et eximiis in rem Catholicam meritis magno in pretio habemus, esse cupimus, Nos optatis tuis, cum opportuna sese Nobis dederit occasio faciles semper aures fore praebituros. Quoniam autem quoad Indultum conferendi Ecclesiastica Sacerdotia, seu Beneficia in Civitate, et Dioecesi Olomucensi in mensibus Apostolicae Sedi reservatis vacantia, sive quibuscumque canonicis ex caussis eidem Sedi affecta, quod pro dilecto Filio Comite Leopoldo Friderico ab Egk canonice electo Olomucensi, Majestas tua a Nobis expetiit, aliter in praesentia exposcunt gravissima rationum momenta.

Dolet quod nequeat hac in parte ejus votis annuere.

§. 2. Dolemus idcirco, quod votis Tuis hac in parte satisfacere non valeamus. Post tot enim contentiones ac dissidia exinde orta, statutum reperitur, ut indulta hujusmodi nonnisi solis S. R. E. Cardinalibus, sive in suis Titulis, sive Episcopatibus, et solis Antistitibus S. R. I. Principibus Electoribus tribuantur. Caeterum de futura eorumdem Ecclesiasticorum Sacerdotiorum, seu Beneficiorum, sive Canonicatus, sive Dignitates fuerint collatione deinceps per apostolicam hanc Sanctam Sedem facienda, Majestas tua sibi

Collationes promittit Ecclesiasticis viris tum meritissimis, tum Majestati Suae acceptis.

polliceri poterit, quod iis dumtaxat Ecclesiasticis Viris, qui meritissimi, et Majestati Tuae neque suspecti, neque invisi, sed grati, acceptique fuerint, conferantur, quemadmodum dilecto Filio nostro Alexandro S. R. E. Cardinali Albano Majestatis Tuae studiosissimo declaravimus. Interim Majestati tuae Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae die XVI. Septembris MDCCLVIII. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XIII.

Datum quarto Kalendas Oct. 1758. Anno I.

Praevia avocatione, a quocumque Tribunali litis et causae per quosdam illegitimos oppositores excitatae, diuque vigentis super exequutione litterarum Apostolicarum per Bened. XIV. Praedecessorem concessarum pro erectione Collegiatae in oppido Montis Actonum Firmanae Dioecesis, ejusdemque litis extinctione, ac perpetui silentii impositione, sententiam promulgatam a Vicario Generali Firmano confirmat, ejusque litteris novum robur adjungit et omnia in illis contenta exequutioni mandari, et servari jubet.

Litteras S. M. Benedicti XIV. de quibus hic sermo est non reperiuntur impressas in ejus Bullario, sed in praesenti habetur illarum tenor.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium in quo Causae hujus Motus proprii enunciantur.

§. 1. Suprema dispositione, cujus inscrutabili Providentia ordinationem suscipiunt universa, super eminenti Apostolicae dignitatis specula meritis licet imparibus constituti, inter caeteras curas humeris nostris incumbentes, illam libenter amplectimur, per quam Nostrae provisionis ope, litium anfractus, et dissidia, quae inimicus homo suggerit, ab Ecclesia Dei penitus eliminentur, et sicut Nobis imminere prospicimus, opem et operas Nostras impendimus efficaces: ac propterea Praedecessoris litteras a quocumque praetenso nullitatis vitio revalidantes litium hujusmodi extinctioni per novae gratiae, de Apostolicae Potestatis plenitudine concessae, ministerium, aciem Nostrae considerationis extendimus, et in his Pastoralis Officii Nostri partes favorabiliter interponimus, prout locorum, personarum, et temporum qualitatibus matura deliberatione pensatis, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Refertur tenor litterarum Apostolicarum Benedicti XIV.

§. 2. Sane cum sicut Nobis innotuit alias, videlicet de anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo primo felicis recordationis Benedicto PP. XIV. Praedecessori Nostro pro parte dilectorum ejus filiorum Pauli Antici Moderni, et etiam tunc existen. Parochialis et Matricis Ecclesiae Plebaniae forsan nuncupatae Sancti Petri Apostoli, et Pauli Cornelli alterius Parochialis Ecclesiae Sancti Salvatoris Castri Montis Actonum Firmanae Dioecesis respective Rectorum, ac unius sub Sanctae Mariae de Plancto nuncupatae, ac alterius sub ejusdem Sanctae Mariae Boni Jesus etiam nuncupatae; cujus Ecclesia, vel Oratorium publicum in solo Lateranen. erecta, seu erectum reperitur, et reliquae in tribus ex praefatis, vel aliis dicti Castri Ecclesiis respective canonice erectarum Confraternitatum Laicalium sub Sanctissimi Sacramenti respective invocationibus, modernorum etiam tunc existentium Confratrum exposito, quod primodictus Paulus, et Paulus secundodictus, ac praefati Confratres in dicto Castro, in quo nulla Collegiata Ecclesia, in qua diu, noctuque Altissimo in Hymnis, et Canticis persolverentur laudes, eo usque erecta reperiebatur, primodictam Parochialem Ecclesiam in saecularem, et insignem Collegiatam Ecclesiam erigi, et institui desiderantes, primodictus Paulus videlicet primodictam, et secundodictus Paulus secundodictam Parochiales Ecclesias, non tamen unum ad vel sub S. Jo. Baptistae in ejusdem S. Jo. Baptistae, sed Stephanus Nicolaus Casali aliud ad vel sub Praesentationis, seu Purificationis Beatae Mariae Virginis in primo dicta Parochiali, et Dominicus Fortunati Clerici, seu Presbyteri Firman. seu alterius respective Civitatis, vel Dioecesis dilecti etiam Filii reliquum perpetua simplicia, et personalem residentiam non requirentia Beneficia Ecclesiastica ad vel sub Sanctae Mariae Lumi-

num nuncupatae, seu aliorum respective Sanctorum, seu Sanctarum respective invocationibus in ejusdem Sanctae Mariae, seu aliorum respective Sanctorum, vel Sanctarum ejusdem Castri etiam Parochialibus, seu aliis respective Ecclesiis quae Beneficia, sicut accepimus de Jurepatronatus Laicorum ex fundatione, vel donatione respective existunt, ac quas et quae, et quoad primo, et secundo dictas Parochiales Ecclesias a triennio, et ultra illis personaliter deserviendo respective obtinebant, in ejusdem BENEDICTI Praedecessoris manibus sponte, ac libere, ad effectum tamen erectionis primo dictae Parochialis Ecclesiae in saecularem, et insignem Collegiatam Ecclesiam sub invocatione ejusdem Sancti Petri Apostoli, et in ea unius Archipresbyteratus, qui prima, et principalis, et unius Prioratus, qui secunda, Dignitates inibi respective existerent, ac sex Canonicatuum, totidemque Praeban. nec non duarum Mansionariarum respective resignarunt; ita tamen, ut Archipresbyteratus ex primo dicta, et Prioratus praefati ex secundo dicta Parochialibus Ecclesiis, ac tres ex dictis sex Canonicatibus, et Praebendis ex dictis tribus Beneficiis, praevia tamen, primo dicti Beneficiorum etiam ex tunc, prout ex ea dic, et cum primum illud ex persona secundo dicti Pauli vacare contigisset, tituli collativi nominis denominationis, et exentia perpetua suppressione, et extinctione, Apostolica auctoritate perpetuo erigerentur, et instituerentur, de cousensu tamen dilectorum similiter Filiorum modernorum tunc existentium dictorum Beneficiorum Patronorum, necnon Confraternitatum hujusmodi Confratrum praefatorum, qui pro erectione ejusdem Collegiatae Ecclesiae nonnulla bona ad eos legitime spectantia libere futuris illius Capitulo, et Canonicis cesserunt, cum obligatione tamen Capitulo, et Canonicis praefatis, perpetuae celebrationis quatuor ex quinque Missis quas Confratres praefati celebrari facere tenebantur, ac reservato Jure patronatus laicali eorumdem Beneficiorum, ut praefertur suppressorum, et extinctorum respective patronis praefatis, uti antea quoad primo, secundo, et tertio dictos, quo vero ad quarto, et quinto dictos Canonicatus, et Praebendas primo dictae Confraternitatis, ac ad reliquum ex praefatis sex Canonicatibus, et Praebendis, et ad unam ex dictis Mansionariis Confratribus secundo dictae Confraternitatis, nec non ad alterum ex Mansionariis praefatis in primo dicta Parochiali Ecclesia in saecularem, et insignem Collegiatam, quae etiam Parochialis, et Matrix ut antea existeret Ecclesiam, ut praefertur, erigendam, tertio dictae Confraternitatis respective Confratribus, et quoad ultimo dictum, et ultimo dictam ex dictis sex Canonicatibus et Praebendis, ut praefertur, erigendis hujusmodi reservato Jure instituendi ad pro tempore existentes Capitulum, et Canonicos Ecclesiae Sancti Joannis Lateranen. de Urbe, juxta concordiam inter Venerabilem Fratrem Nostrum modernum Archiepiscopum Firmanum, ac dilectos pariter Filios modernos seu tunc existentes Capitulum, et Canonicos dictae Ecclesiae Sancti Joannis Lateranen. initam, et a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negociis, et consultationibus Episcoporum et Regularium praeposita, approbatam: Idem BENEDICTUS Praedecessor supplicationibus sibi tunc desuper pro parte primo dicti Pauli, ac Pauli secundo dicti, ac Stephani Nicolai, et Dominici, ac Confratrum praefatorum porrectis benigne inclinatus, dilecto quoque Filio praefati Archiepiscopi Firmani Vicario in spiritualibus Generali per suas Litteras sua datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem pridie nonas Januarii Pontificatus sui anno undecimo dederit in mandatis, quatenus vocatus, qui fuissent evocandi, ac verificato prius coram eo unoquoque Jurepatronatus ex fundatione, vel dotatione hujusmodi, et quoad erectionem trium posteriorum Canonicatum, et Praebendarum, ac duarum Mansionariarum hujusmodi, si, et postquam per earumdem Confraternitatum respective confratres praefatos nonnulla annui redditus quadraginta octo pro dote dictorum trium posteriorum Canonicatuum, et Praebendarum, ac duarum Mansionariarum hujusmodi, et reliqua omnia ca-

rumdem Confraternitatum respective bona tuta, et secura, ac libera, immunia, et exempta, ac separata, et segregata, nec non exempta, et liberata, annui redditus quadringentorum quinquaginta duorum circiter respective scutorum monetae romanae pro distributionibus quotidianis, aliisque indigentiis Mensae Capitularis, primodictae Parochialis Ecclesiae in saecularem, et insignem Collegiatam, quae etiam Parochialis, et Matrix, ut antea existeret, Ecclesiam, ut praefertur, erigendam vere, realiter, et cum effectu assignata fuissent, et cum hoc, quod bona assignanda hujusmodi transirent cum oneribus suis, quibus actu tunc gravata reperiebantur, et non alia sine alicujus praejudicio, erigeret, et institueret prout in dictis Litteris plenius, et uberius continetur.

Contra decretum Vicarii Generalis Firmi recurrunt nonnulli Confratres ad Sacram Congregationem Episc. et Regularium.

§. 3. Cumque, sicut etiam accepimus, praefatus Vicarius omnia, et singula in eisdem Litteris, ut par erat verificari mandasset, nonnulli ex Confratribus dictarum Confraternitatum, et praesertim Confraternitatis Boni Jesus, cujus Ecclesia, seu Oratorium, ut pariter accepimus, in solo Lateranensi fundata, seu fundatum reperitur, et quae applicationi bonorum praefatae Mensae Capitulari faciendae consensum praestiterat sub reservatione beneplaciti Capituli, et Canonicorum dictae Ecclesiae Sancti Joannis Lateranen., recursum habuerunt, usurpato nomine Populi dicti Castri, et earumdem Confraternitatum ad praefatam Congregationem Episcoporum, et Regularium de anno Domini Millesimo Septingentesimo Quadragesimo quarto pro inhibitione erectionis dictae Collegiatae Ecclesiae, et ab eadem Congregatione, attento praesertim explicito dissensu de eo tunc praefatorum Capituli, et Canonicorum dictae Ecclesiae Sancti Joannis Lateranen., prodiit Rescriptum — *Collegiatam non esse erigendam* — Licet subinde praefati Capitulum, et Canonici dictae Ecclesiae Sancti Joannis Lateranensis nuncupati eorum consensum ad effectum erectionis praefatae praestiterint, quin imo eadem Congregatio Episcoporum, et Regularium in actu concordiae inter praefatum Archiepiscopum Firmanum, ac Capitulum, et Canonicos dictae Ecclesiae Sancti Joannis Lateranensis per eam ut praefertur, approbatae; in qua expressa mentio ejusdem rescripti facta fuerat, ab eodem rescripto implicite recesserit, et propterea a primo dicto Paulo, ac Paulo secundo dicto, ac Stephano Nicolao, et Dominico, ac Confratribus praefatis in erectionis bujusmodi Litteris praefatis nulla de bujusmodi Rescripto mentio facta fuit; Hinc igitur nonnulli ex praedictis Confratribus, et Patronis dictorum Beneficiorum, minimam tamen eorum partem constituentes, non obstante consensu ad id per eos antecedenter praestito, illum revocare non formidantes praefatarum Litterarum executioni se opposuerunt.

S. Congregat. recurrentium precibus obsecundat inhibendo Collegiatae erectionem.

Vicarius Generalis Firmi Litteris super erectione Collegiatae executionem dandam esse decernit, nonnullis tantum reservationibus factis.

§. 4. Verum per praefatum Vicarium, oppositionibus hujusmodi, ut illegitimis, minime attentis, definitiva emanavit Sententia super totali exequutione earumdem Litterarum, in suspenso tamen relicta erectione Canonicatus, et Praebendae, qui ex bonis praefati Beneficii Sancti Joannis Baptistae ad ipsarum Litterarum tenorem fieri debebat: Sed interposita ab hujusmodi Sententia per eosdem oppositores infra legitima tempora appellatione, lis, et causa bujusmodi Causarum Palatii nostri apostolici Auditorio, ac certo illius Auditori commissa extitit cum clausula « *Partito Litteris arbitrio Rotae* » Propositoque sub die vigesimatertia mensis Junii anni ejusdem Domini Millesimi Septingentesimi Quinquagesimi secundi Dubio « *An instet arbitrium pro retardatione Litterarum Apostolicarum* » resolutum fuit « *Affirmative* » seu ex quo in eisdem Litteris mentio facta non fuerat praefati Rescripti Congregationis Episcoporum, et Regularium, vel ex quo nonnulli ex Confraternitatibus, et Patronis praefatis non consensissent bujusmodi erectioni, imo sub unica Decisione emanavit Sententia Rotalis; commissaque in gradu appellationis hujusmodi causa in eadem Rota, praevlis duabus Decisionibus subinde emanatis, eadem Sententia Rotalis confirmata extitit: sed nihilominus ob interpositam iterum a Clero ejusdem Castri infra legitima tempora appellationem, Lis, et causa hujosmodi ut pariter accepimus, adhuc pendat indecisa.

S. Rotae Tribunal Sententiam Vicarii Generalis Firmi revocat.

§. 5. Nos igitur exemplo illius, qui Auctor

Pontifex suo motu proprio avocat ad se litem et causam, sententiamque Vicarii Generalis confirmat.

pacis extitit, pacem hujusmodi inter fideles quoslibet, ex qua salus oritur animarum, conservare, ac diuturnis litibus, et controversiis finem imponere cupientes, ad preces etiam praefati moderni Archiepiscopi Firmani attenta ejus super his favorabili informatione, nec non attentis magni momenti causis ab eodem Archiepiscopo sua Epistola Nobis expositis, attentaque ratihabitione, seu etiam nova praestatione consensum a praefatis Confraternitatibus novissime habita, ac etiam attentis gravissimis expensis per Clerum, praefatum pro substinenda earumdem Litterarum validitate subministratis, aliisque de causis animum nostrum moventibus, litis, et causae hujusmodi in praefato Auditorio pendentis statum, et merita, nominaque, et cognomina, ac qualitates Judicum, et Collitigantium, et alia quaecumque etiam specificam, et individuam mentionem et expressionem requirentia, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, MOTU PROPRIO non ad alicujus Nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia, meraque deliberatione, nostris, deque apostolicae Potestatis plenitudine Litem, et Causam hujusmodi ab eodem Auditorio ad Nos apostolica auctoritate tenore praesentium *avocamus*, illasque penitus, et omnino *supprimimus*, *et extinguimus*, *perpetuumque desuper silentium imponimus*, ac Sententiam ejusdem Vicarii super exequutione praefatarum Litterarum apostolicarum, ut praefertur, emanatam, ad hoc, ut easdem Litterae apostolicae suae debitae exequutioni demandentur, approbamus, et confirmamus, ac ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, inconcusse adimpleri, et observari mandamus.

Decretum irritans.

§. 6. Nec non easdem Litteras apostolicas quocumque praetenso subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio minime obstante, apostolica Auctoritate praefata *revalidamus*, easque in pristinum, ac eum, in quo ante praemissa quomodolibet erant, statum restituimus, reponimus, et plenarie reintegramus: Decernentes easdem praesentes Litteras, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo, quod quilibet ex oppositoribus praefatis, etiam specifica, et individua mentione digni in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes illis non consenserint, nec ad id vocati, et auditi, minusque causae propter quas ipsae praesentes Litterae emanaverint, justificatae et verificatae fuerint, aut ex alia quacumque, quantumvis juridica, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore Juris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, vel invaliditatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel jus, aut interesse habentium, consensus, aut quolibet alio, quantumvis substantiali, substantialissimo, et inexcogitato, ac specificam, et individuam mentionem, et expressionem requirente, defectu, sive etiam ex eo, quod in praemissis, seu eorum aliquo solemnitates et quaevis alia servanda, et adimplenda servata, et adimpleta non fuerint, aut ex quovis alio capite a jure, vel facto, aut statuto, vel consuetudine aliqua resultante, seu etiam enormis, enormissima, et totalis laesionis, seu quavis occasione, vel causa, etiam quantumvis justa, rationabili, et privilegiata, etiam tali, quod ad effectum validitatis praemissorum necessario exprimenda foret, aut quod de voluntate Nostra hujusmodi, et aliis superius expressis nullibi appareret, seu aliter probari posset, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad viam, et terminos juris reduci, vel adversus eas restitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, et terminos Juris, aut aliud quodcumque juris, facti, gratiae, vel justitiae remedium impetrari, seu etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, vel impetrato, quempiam uti, seu se juvari posse: neque ipsas praesentes Litteras sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus limitationibus, modificationibus, derogationibus, aliisque contrariis dispositionibus, etiam per Nos, et Successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem apostolicam etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine, similibus etiam consistorialiter, ac alias sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et de-

cretis, etiam si de eisdem praesentibus Litteris, earumque toto tenore, ac data specialis mentio fiat, pro tempore factis, et concessis, ac faciendis, et concedendis, compraehensas, sed semper et omnino ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum, et validissimum, ac eum, in quo antea quomodolibet erant statutum, restitutas, repositas, et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data, per quoscumque ad quos pro tempore spectabit quandocumque eligenda, concessas, validas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere.

Clausula sublata.

§. 7. Sicque, et non alias in praemissis omnibus, et singulis per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos etiam Causarum Palatii apostolici praedicti Auditores, ac praefatae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictaeque Sedis Nuncios, et quoslibet alios quavis auctoritate, potestate, praerogativa, et privilegio fungentes, ac honore, et praeeminentia fulgentes in quavis causa et instantia, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpraetandi facultate, et potestate, judicari et definiri debere, irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Et insuper Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Firmano, et Episcopo Maceratensi, ac Dilecto filio Causarum Curiae Camerae apostolicae Generali Auditori modernis, et pro tempore existentibus Executoribus apostolicis per praesentes committimus et mandamus, quatenus ipsi, vel alter eorum per se, vel alium, seu alios praesentes Litteras, et in eis contenta quaecumque, ubi et quando expedierit, ac quoties pro parte cujusvis in his interesse habentis desuper requisiti fuerint, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant Auctoritate Nostra praesentes Litteras, et in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos, quos eaedem praesentes Litterae concernunt, illis pacifice frui, et gaudere.

Censurae irrogatae contra oppositores.

§. 8. Non permittentes, ipsos, aut eorum aliquem desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari, contradictores quoslibet, et rebelles per sententias, censuras, et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna Juris et facti remedia, servata tamen forma Concilii Tridentini, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, et poenas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, reaggravando, interdictum Ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Contrariis derogat.

§. 9. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostris de jure quaesito non tollendo, et quibusvis aliis Cancellariae Apostolicae Regulis, ac piae memoriae Bonifacii PP. VIII. etiam Praedecessoris Nostri de una, et Concilii Generalis de duabus Dietis, dummodo intra tres Dietas aliquis vigore praesentium ad judicium non trahatur, caeterisque Apostolicis etiam in synodalibus, provincialibus, universalibus, generalibusque Conciliis editis, vel edendis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et ordinationibus, privilegiis quoque indultis, et Litteris Apostolicis quibusvis Superioribus, et personis per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis, quibus omnibus, et singulis etiam si de illis, eorumque totis, tenoris specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita, et peculiaris forma ad hoc servanda foret eorum tenores eisdem praesentibus Litteris pro plene, et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis, habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum omnium, et singulorum effectum, hac vice dumtaxat, motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus latissime, et plenissime, ac specialiter, et expresse harum serie derogamus, ac derogatum esse volumus, et etiam declaramus, contrariis quibuscumque.

Transumptorum Fides

§ 10. Volumus autem, quod earumdem praesentium Litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici signatis, seu subscriptis, et si-

gillo alicujus personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem ubique fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quae eisdem praesentibus Litteris adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam Nostrarum perpetuae avocationis, suppressionis, extinctionis, silentii impositionis, approbationis, confirmationis, mandati, revalidationis, restitutionis, repositionis, reintegrationis, decreti, derogationis, declarationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo Septingentesimo Quinquagesimo Octavo, Quarto Kalendas Octobris, Pontificatus Nostri Anno Primo.

XIV.

Dat. pridie Kalend. Octobris 1758. Anno I.

Constitutio super Immunitate Ecclesiastica locali, et forma extractionis Reorum e locis immunibus in Ditionibus Comitis Palatini Rheni Sac. Romani Imperii.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei
Ad perpetuam Rei Memoriam.

Proemium

§. 1. Inter graviores Apostolicae sollicitudinis curas hanc etiam semper suscipiendam merito censuerunt Praedecessores Nostri Romani Pontifices, ut et Ecclesiarum sacrorumque Locorum Immunitatem pro debito Divinae Majestati honore tuerentur, et simul pravis perditorum hominum consiliis obsisterent, ne Ecclesiastici confugii praesidio abutentes, publicam, privatamque tranquillitatem, atque securitatem majori confidentia, et audacia turbare praesumerent. Itaque plura opportune censerunt tam super qualitate criminum quibus asylum apud Ecclesias, et loca sacra impunitatem nullatenus praestare voluerunt, quam super forma, et methodo, qua ejusmodi criminum reos ex loco immuni extrahi, et competentibus Judicibus ad poenam tradi liceret; nunc generalibus editis legibus, nunc peculiaribus concessis indultis, prout alia, atque alia ratio, et temporum, et regionum, et morum postulare videbantur. Horum laudabilibus vestigiis insistendum Nobis esse reputantes, quum Sa. Me. Praedecessori Nostro Benedicto Papae XIV. ex parte Dilecti Filii nobilis viri Caroli Theodori Comitis Palatini Rheni, et Sacri Romani Imperii Principis Electoris supplicatum fuerit, ut pro extrahendis e loco immuni, custodiendisque exceptorum criminum reis, pro subjectarum sibi regionum et locorum conditione, et exigentia certas providentias ab ipso, ejusque gubernii administris cum Ordinarii Ecclesiastici scientia, et assensu excogitatas probare, et suprema sua Apostolica Auctoritate per ipsius Caroli Theodori Ditionis tractum futuris temporibus observandas statuere dignaretur. Cumque praefatus Praedecessor moderni Nostri tunc sui, et Apostolicae Sedis Nuntii ad tractum Rheni relationem, simulque ejusdem, et Venerabilis Fratris Episcopi Vormatiensis Vicariatus, in iis partibus constituti, sententias super iisdem audiendas sibi esse duxerit, sed morte praeventus ea, quae cogitaverat, statuere, atque praescribere non valuerit.

Preces porrectae fuerunt Bened. XIV. a Theodoro Com. Palatino quoad extractionem reorum a locis immunibus, sed Pontifex, nondum data responsione, fuit morte praeventus, ideoque nunc renovatae.

§. 2. Nunc autem Nobis in Sede Beati Petri divina voluntate constitutis, novae porrectae fuerint preces ejusdem Caroli Theodori Comitis, et Principis Electoris petentis, ut ad negocii hujusmodi definitionem, et terminationem, juxta modum judicio Nostro magis benevisum, procedere dignaremur, Nos omnibus mature perpensis, praedictumque Carolum Theodorum Comitem, et Principem Electorem de Catholica Religione, et Apostolica Sede optime meritum specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, ex certa scientia, et Apostolicae Auctoritate Nostrae plenitudine praesentium Litterarum tenore decernimus, statuimus, et mandamus, ut pro reorum extractione e locis immunibus, eorumque parata assecuratione, et custodia in locis ejusdem Ditioni, ac Dominio subjectis infrascriptae leges, et conditiones in posterum observentur, et pro constanti, et inviolabili norma habeantur.

Mandatur, quod in Civitate Manhemii quaedam sint domus correctionis ordinarii Ecclesiastici jurisdictioni subjectae, et a laica potestate exemptae.

§. 3. Et primo quandoquidem in Oppido, seu Civitate Manhemii erecta jam, et instructa reperitur quaedam correctionis domus sub titulo, et invocatione Sancti Michaelis Archangeli, in eaque plures adsunt nuper constructi, apteque dispositi carceres, cum dictus Comes, et Princeps Elector certum aliquem ex bujusmodi carreribus ad infrascriptos effectus Ordinarii Ecclesiastici jurisdictioni addictum, et subjiciendum proposuerit; Nos hanc oblationem, et respective addictionem, et subjectionem approbamus, ita videlicet, ut per solemnem actum in forma juris valida fiat; exindeque carcer bujusmodi a caeteris distinctus, utpote carcer Ecclesiasticus, atque a Laicali potestate exemptus, et immunis Dioecesani loci Vormatiensis nimirum Episcopi; ejusque Vicariatus jurisdictioni, et auctoritati omnino subjectus sit, et habeatur, ejusque carceris custodes, et ministri in his, quae ad bujusmodi custodiam, et ministerium pertinent, non quidem Laicalibus Magistratibus, Judicibus, et Tribunalibus, sed dicto Episcopo, ejusque officio et Vicariatui omnino parere teneantur.

Rei, quibus denegatur immunitatis praesidium, extrahantur a Ministris Curiae laicalis, praeeunte facultate Eccles. potestatis in scriptis concedenda.

§. 4. Cum autem contigerit, delinquentem quemlibet Laicum ad Ecclesiam, aliumque locum immunem in praedicti Caroli Theodori Comitis, et Principis Electoris ditione constitutum confugere, si quidem is publica voce, et fama reus arguatur bujusmodi criminis, cui juxta Canonicas sanctiones, et apostolicas Constitutiones Ecclesiasticae Immunitatis praesidium denegatur, satis id fore, et esse declaramus, ut ad illius extractionem procedatur per Ministros Curiae Laicalis praevia tamen semper licentia, seu facultate in scriptis obtinenda, et concedenda a Superiore Ecclesiastico, seu ab alia persona ad id, ut infra, deleganda, et cum interventu, et praesentia Ecclesiasticae personae per eumdem Superiorem, seu alium ad id delegatum deputandae, ad hoc ut extractio bujusmodi cum debita modestia, et sine populi scandalo perficiatur.

Designantur Ecclesiasticae personae quibus secundum varias contingentias jus est extrahendi reos e loco immuni licentiam impertiri, et normae servandae in ipsis concedendis licentiis, designantur.

§. 5. Itaque quibus in locis residet Episcopus, vel ejus Vicarius, seu Officialis Generalis, ab ipso omnino memorata extrahendi rei licentia petenda, et obtinenda, simulque ab ipsis designanda erit Persona Ecclesiastica, quae peragendae extractioni intersit: quibus autem in locis nec Episcopus residet, nec ejus Vicarius, seu Officialis Generalis, licentia bujusmodi concedi, et deputatio fieri respective debebunt a Vicariis Foraneis, hisque deficientibus a Parochis locorum, quos scilicet Vicarios Foraneos, atque Parochos Episcopus semel in conferendo simili eorum officio, vigore specialis facultatis sibi ab Apostolica Sede, et a Nobis per praesentes tributae, ad bujusmodi licentias concedendas, deputationesque faciendas irrevocabiliter delegabit. Ipse vero Episcopus, ejusque Generalis Vicarius, seu Officialis, dictique respective Vicarii Foranei, et locorum Parochi, ut supra delegati, quoties fuerint a Curia Saeculari requisiti, et statim ac intellexerint, eum, qui ad Loci Sacri immunitatem confugit de crimine excepto insimulari, non alio requisito ad id argumento, seu indicio quam quod exsurgit ex ipso confugio in locum immunem cum publica aliqua patrati delicti fama conjuncto, nulla interposita mora, licentiam praedictam in scriptis concedere, ac Personae Ecclesiasticae deputationem respective peragere debebunt; hac tamen lege, ut si extractio rei, sola Vicarii Foranei, aut Parochi auctoritate fiat, de ea quamprimum certior reddatur Episcopus, vel ejus Vicarius Generalis.

Extractione sequuta, cognoscendum est tantum ab Episcopo utrum crimen ad casum exceptionis pertineat, antequam Curiae Saeculari tradatur.

§. 6. Hujusmodi autem reum e loco immuni, praemissa ratione extractum, ad Ecclesiasticum carcerem superius designatum illico deducendum, ibique custodiendum fore decernimus nomine Ecclesiastico, et sub omnimoda dispositione Episcopi quoad usque idem Episcopus, vel alius ab eo ad id deputatus de indiciis a Saeculari Curia allatis satis cognoverit, et sententia sua in scriptis proferenda declaraverit constare, aut non constare de crimine excepto, et si quidem pronunciaverit constare, debebit Ecclesiasticus Judex bujusmodi reum Curiae Saeculari libere tradere, addita consueta protestatione, de qua in Cap. Praelatis de homicidio in Sex. Contra vero si contingat eumdem pronunciare, non constare de crimine excepto, reus jussu Episcopi ad locum immunem, unde eductus fuerat, omnino restituendus erit.

Haec concessio quoad laicos tantum data intelligetur minime vero quoad ecclesiasticas personas sub censurarum poena.

§. 7. Hanc denique Nostram, et Sedis apostolicae indulgentiam, sive concessionem semper quoad solos Laicos, nunquam vero quoad Clericos, et Ecclesiasticas Personas, quae praeter immunitatem localem personalis quoque immunitatis privilegio gaudent, factam datamque intelligi volumus, atque ita religiose servari, et custodiri mandamus, et quidquid secus, ac contra superius descriptam formam in praejudicium Ecclesiasticae Immunitatis fuerit attentatum, ex nunc irritum prorsus, et inane, nulliusque roboris, vel momenti esse, et fore; contrafacientes autem, et aliter attentantes, censuras, et alias poenas a Sacris Canonibus, et Constitutionibus apostolicis adversus violantes jurisdictionem, et immunitatem Ecclesiasticam inflictas incurrere decernimus, et declaramus.

Clausula sublata et decretum irritans.

§. 8. Praesentes demum Litteras, et in eis contenta hujusmodi omnino valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus in locis praedicti Caroli Theodori Comitis, et Principis Electoris dominio subjectis sortiri, et obtinere, et ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime observari: Sicque, et non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales de Latere Legatos, et apostolicae Sedis Nuncios, aliosque quoslibet quavis praeminentia, et potestate fungentes, ac functuros, sublata eis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere volumus, et decernimus.

Contrariis derogat.

§. 9. Non obstantibus quibuscumque apostolicis, ac in universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Ecclesiarum, et Locorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, stylis, usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus privilegiis, quoque indultis, et facultatibus sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis etiam motu proprio, seu scientia, et potestatis plenitudine similibus, vel alias in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis: Quibus omnibus et singulis etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi praesentibus pro plene, et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus.

Transumptorum fides.

§. 10. Volumus autem, ut elapsis triginta diebus postquam praesentes litterae per Dominium, et Ditionem praedictas per Ordinarios locorum publicatae fuerint, omnes et singulos in Dominio et Ditione praedictis existentes perinde arctent, ac si unicuique eorum personaliter, ac nominatim intimatae fuissent, utque earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio et extra adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrarum approbationis, facultatum impertitionis, declarationum decretorum mandatorum, derogationum, et voluntatum infringere, seu eidem ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quinquagesimo octavo: Pridie Kal. Octobris, Pontificatus Nostri Anno Primo.

XV.

Datum die 2. Octobr. 1758. Anno I.

Oratio habita in Consistorio Secreto qua Pontifex Carolum Rezzonicum ex Germano Fratre Nepotem a Supplicibus Libellis jam Praefectum Cardinalem nominat.

Venerabiles Fratres.

Proemium

§. 1. Exploratum fore omnibus arbitramus, Vobis vero potissimum, qui nostram vivendi rationem proprius aspexistis, quam sincere cogitabamus, absolutis Comitiis, ad oviculas nostras cito reverti, quas nimirum regere, ac pascere in amore solum, atque in deliciis erat, ab eorum, quae postmodum evenerunt, vel remotissima suspicione prorsus alieni.

Pontificis Nepos Rom. Curiae Praelatis jamdiu adscriptus variis fuerat functus muneribus.

§. 2. An tantae Dignitatis fastigium evectos prima illa subiit cogitatio ut Consiliarios, Administros, Familiares, atque Domesticos adlegaremus, quos magis nostro regimini prodesse censuimus. Fratris vero Filium Romam non adscivimus, sed Romanae Curiae Praelatis eum jamdiu adscriptum adinvenerimus, quem nempe Sanctae Recordationis Benedictus Decimus Quartus Praedecessor noster per varios Magistratuum gradus eo perduxerat, ut in apostolicae Camerae subselliis jam sederet, variis non incuriose functum muneribus, ut Nobis solatio, ac adjumento foret a supplicibus Libellis nominavimus.

Licet natu major Sacerdotali ordini accenseri exoptat.

§. 3. Equidem diffiteri non possumus, paterna nos illum semper charitate complexos, cujus videlicet adolescentia custodes, Inspectoresque sollicite fuimus, ut non tam bonis artibus, quam Christianae Pietatis disciplina sedulo imbueretur: neque, Fratres Venerabiles, celabimus, incredibili gaudio exultasse cor nostrum, ubi eum nonnullis ab hinc annis Patavium nos convenire vidimus, et quamvis natu major esset, fervidis precibus exorare, ut sibi liceret, se totum Ecclesiae Ministerio mancipare, nihilque ardentius cupere, quam ut manus sibi imponerentur; et Sacerdotali Ordini accenseretur, quod quidem eo lubentius praestitimus, quod solum Deum ejus consilii auctorem novimus, cui propterea domum nostrae primitias offerre jucundissimum accidit.

Antecedens vitae ratio laude digna.

§. 4. Quaenam hactenus fuerit vitae illius institutio, num ad virilem, quam modo egit aetatem *ita creverit, profeceritque, ut neque Domino, neque hominibus displiceret*, scire Vos melius existimamus, qui prope Intuebamini, quam Nos, qui procul audivimus! Deo autem, *unde bona profluunt omnia de suis donis gratias agentes*, eum Christianae Pietati valde proclivem, suisque muneribus adimplendis haud segniter incumbentem accepimus.

Patrum Cardinalium consilio, et voto in Sacrum Collegium cooptatur.

§. 5. Accesserunt quoque nonnullorum vestrum consilia, et vota, ut illum in Sacrum Cardinalium Collegium fidenter cooptaremus: Aequum id nobis visum fuit; quare in Consistorio diei undecimae Mensis proxime elapsi eum creavimus Cardinalem, et justis de causis, in pectore reservavimus, nunc autem eumdem Carolum Rezzonicum Nostrum ex Germano Fratre Nepotem palam evulgare, et declarare constituimus.

Quid vobis videtur?

Auctoritate etc.

Declaramus Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyterum Cardinalem Carolum Rezzonicum, cum dispensationibus, derogationibus, et clausulis necessariis ac opportunis.

In nomine Patris etc.

XVI.

Datum die 2. Octob. 1758. Anno I.

Narrat, Jacobum Tertium Magnae Britanniae Regem ab eo postulasse, ut natum suum Henricum Ducem Eboracensem jam Cardinalem ad Episcopatum proveheret.

Venerabiles Fratres.

Preces porrectae a Jacobo Tertio Magnae Britanniae Rege.

§. 1. Postulavit a nobis Carissimus in Christo Filius Noster Jacobus Tertius Magnae Bri-

tanniae Rex, ut natum suum Henricum Benedictum Mariam Clementem Ducem Eboracensem dilectum pariter Filium nostrum Cardinalem Presbyterum Sanctorum Duodecim Apostolorum, quem Christianae pietatis studiis, summopere incensum, sanctaeque memoriae Benedictus Decimusquartus Praedecessor noster Cardinalitia Purpura insignivit, ac subinde per omnes Sacrorum Ordinum gradus ad Sacerdotium usque perduxit, manuum nostrarum impositione ad Episcopatum modo proveheremus, cujus quidem desiderio, etsi pro sincera in eum voluntate morem gerere cupiebamus, nihilominus tamen priusquam certi quidquam statueremus, rem hanc mature perpendendam suscepimus.

Ostendit neque incongruum, neque insolitum esse, quod quis Cardinalatus honore praefulgens ad Episcopatum promoveatur

§. 2. Ac primum quidem laudatus Praedecessor Noster datis litteris ad dilectum filium nostrum Cardinalem de Lanreia tunc temporis Diaconum, luculenter ostendit neque incongruum, neque insolitum esse, si quis Cardinalitia dignitate praefulgens, justa, et legitima causa interveniente, ad Episcopalem gradum promoveatur, quamvis etiam alicui Ecclesiae sub infidelium tyrannide adhuc gementi praeficiatur. Cum enim Carissimus in Christo Filius noster Emanuel Sardiniae Rex magnum Eleemosynarium, seu Regalis Aulae Capellanum majorem, illum designavisset, rogaretque propterea ut Episcopus quoque nuncuparetur, purpureo jam donatum galero, Nicosiensi Archiepiscopatui praeposuit, ut ab eo, quem Sardiniae Reges uti proprium Antistitem habent, tamquam ab Episcopo Sacramenta peterent.

Juxta consuetudinem Cardinali Eboracensi Vaticanae Basilicae Archipresbytero, utpote Episcopali charactere insignito facultatem concedit Vaticani Cleri ordinationes habere.

§. 3. Quibus inspectis non absimilem Causam nos quoque in praesenti rerum circumstantia rati sumus adinvenisse, quoniam Cardinalis Dux Eboracensis Vaticanae Basilicae Archipresbyteratum gerit, ubi secundum antiquissima privilegia per Romanos Pontifices Antecessores nostros eidem concessa, ac nuperrime a saepius memorato Benedicto Decimoquarto firmata, quotiescumque Episcopali charactere sit insignitus, Vaticani Cleri Ordinationes habere potest, ac debet Sacra conficere Olea in feria quinta majoris hebdomadae, et confirmationis Sacramentum conferre in subsequenti Octiduo ad natalitia Festa Sanctorum Apostolorum Petri, ac Pauli: secus vero tenetur Episcopum aliquem designare, qui haec nomine suo perficiat.

Vaticani Archipresbyteratus officio Episcopalis Ordinis ministerium necessario non adnectitur.

§. 4. Quae licet animum nostrum proclivem reddant, ut porrectis precibus annuamus, non idcirco tamen efficiunt, ut Vaticani Archipresbyteratus Officio Episcopalis Ordinis ministerium adnecti debere censeamus, atque velimus, quod nulli Praelato quamvis verum perfectumque territorium separatum habenti fuit unquam adnexum, neque Vaticanis Archipresbyteris adnectendum constituerunt iidem ipsi Romani Pontifices Antecessores nostri, qui tam eximiis privilegiis Vaticanam Basilicam honestarunt.

Concludit petitionem denegari non debere.

§. 5. Cum, igitur palam sit id, quod modo petitur, absonum ab hodierna Ecclesiae disciplina non esse, hinc ipsi dumtaxat Cardinali Duci Eboracensi non duximus denegandum. Postulat enim piissimus Rex ad cujus vitae solatium nihil est, quod facere magnopere non exoptemus. Postulat pro Cardinali filio, qui terrenarum omnium rerum spe abjecta, se totum Ecclesiae ministeriis advovit, qui venerandam Beati Petri Apostolorum Principis memoriam adire, ac colere in deliciis habet, atque inter Divinae illius Psalmodiae concentus singulari exemplo versatur assidue, tantoque flagrat Sacras Caeremonias per se ipsum obeundi studio, ut id unum patiatur egerrime, invitum nempe cogi, quae Archipresbytero spectant Episcopalis Officii munia, aliis implenda mandare.

Cardinalis Eboracensis Archiepiscopus et Pastor praeficitur Ecclesiae Corintiensi.

§. 6. Quare Corintiensi Ecclesiae in partibus infidelium existenti, quae modo vacat, eumdem Cardinalem Ducem Eboracensem in Archiepiscopum et Pastorem praeficere constituimus.

Quid vobis videtur?

Auctoritate etc.

Providemus Ecclesiae Corintiensi de Persona dicti Henrici Benedicti Mariae Clementis Cardinalis, praeficientes eum in Archiepiscopum, et Pastorem, cum retentione omnium et quorumcumque, quae obtinet, ac indultorum quibus gaudet.

In Nomine Patris etc.

XVII.

Datum die 1. Octob. 1758. Ann. I.

Oratio habita in Consistorio secreto qua Pontifex sub Imperio Mariae Teresiae omnes Hungariae Reges apostolicos in perpetuum vocat: subinde agit de Ecclesiasticis dissidiis cum Veneta Republica feliciter a semetipso compositis; tandem Antonium Marinum Priulum Episcopum Vicentinum, et Franciscum Joachimum de Bernis Cardinales creat.

Litterae Pontificiae queis Hungariae Regibus, apostolici, titulum elargitur, relatae superius sunt Num. V.

Venerabiles Fratres.

Exordium.

§. 1. Si qui militari laude illustres Viri Sacrosanctam Jesu Christi fidem adversus Christiani Nominis hostes robore animi, et virtute defenderint, iis Romani Pontifices eximios, et singulares plerumque arbitrati sunt decernendos honores; qui quidam si in privatis gloriosi sunt, multo magis in bellicosis nationibus, fortissimisque Regibus commemorantur, qui pro Christiana Republica strenue propugnando cum acerrimis, maximisque gentibus decertarint. Non igitur mirum, Venerabiles Fratres, si florentissimum Hungarorum Regnum Praedecessores nostri beneficiis suis, et honoribus sint subinde complexi. Summum enim, tum in ea Natione, tum in illius Regibus conservandae Christianae Religionis studium perspexere; praesertim cum ingruentem Turcarum potentissimam Gentem, et crudelissimam non tam moenibus, quam objectu corporum suorum retardando, ab Hungariae demum cervicibus depulsam multis, magnisque cladibus eo redegerunt, ut suis contenta finibus parumper conquiesceret. Ejus belli gerendi egregius ille Joannes Hunniades Dux, et Administrator constitutus, maximis hostium exercitibus devictis, pluribusque partis victoriis, eam adeptus est gloriam, cujus vel omnium Saeculorum posteritas non erit immemor. Sed Joannis Capistranensis sanctissimi, et innocentissimi hominis qui vitae commendatione apud eam gentem maxima auctoritate florebat, humiles apud Deum preces, supplicesque obsecrationes, Imperatorias fortissimi viri artes, militumque ardentem, erectamque virtutem plurimum adiuvabant. Ipse etiam sub Crucis vexillo ducebat milites, ut ad ejus Signi aspectum tacti, memoria illius Ligni, in quo Christi morte, humani Generis sancita est cum Deo Patre reconciliatio, divina ope, et quasi praesenti numine freti alacrius cum hoste manus consererent. Atque in ea re saepe nobis in mentem venit, Silvestrum Praedecessorem nostrum, praesensisse in posterum, et futurum cogitatione quodammodo praecepisse, ut sub Crucis Signo Hungari militarent, acerrimeque cum inimicissima Sanctae Crucis gente confligerent. Ille enim Hungarorum Ducem Stephanum, quem deinde in Sanctorum numerum relatum modo veneramur, et Regem appellavit, quod in illis Regionibus Christi fidem longe, lateque diffuderit, concessit, ut ante illum, omnesque, qui in Regno ei successerint, Sanctissimae Crucis Signum apostolatus insigne praeferretur, cum prodirent in publicum.

Regnum Hungarorum semper Pontifices honoribus complexi sunt.

Hungarorum studium in defendenda Christiana Religione.

Commemoratio Joannis Capistranensis.

In signo Crucis Hungaricae militiae vincebant.

Unde evenit quod Hungarorum Reges ante se praeferant Signum Sanctae Crucis.

§. 2. Ex illo tempore Hungarorum Reges apostolici quandoque sunt appellati, privilegio, an consuetudine incompertum. Nos igitur qui carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Teresiae Hungarorum Reginae apostolicae, summum in Catholicam Religionem, et singulare studium, egregiamque in hanc Sanctam Sedem, pietatisque plenam voluntatem perspectam habemus, et cognitam, et ejus appellationem confirmavimus, et tanquam in re integra eamdem Mariam Teresiam, Regesque omnes, qui illi in Hungariae Regno successerint, novo si sit opus beneficio, novoque ornamento decoravimus, Eamque, deinceps Regesque omnes Hungariae, praeclaro apostolici nomine appellandos decrevimus, et mandavimus.

Ob Privilegium aut consuetudinem omnes Hungariae Reges Apostolicorum nomine appellantur.

§. 3. Hujus autem facti, et consilii nostri ratio proficiscitur, non modo ex Mariae Teresiae Apostolicae Reginae plurimis, magnisque virtutibus, neque ex eo tantum, quo inclita Hungarorum natio flagrat Christianae Religionis defendendae studio, sed etiam ex Austriacorum Hungariae Regum, a quibus ea-

Ratio hujus concessionis.

dem Regina orta est, insignibus in Christianam Rempublicam, et immortalibus meritis, qui saepe magnis illatis cladibus Turcarum fregere potentiam; nonnonquam etiam duriore conflictati fortuna, nulla tamen, vel magna plaga conciderunt, sed alti, et excelsi tantum ex suo ipsorum animo robur elicuerunt, ut Hungariam prope universam semel atque iterum ex immanissimi praedonis ore, et faucibus eripuerint.

Ferdinandus Primus Hungar. rex Turcarum impetus repressit.

§. 4. Atque iis bellis omissis, quae nostra, nostrorumque patrum memoria Hungariae Reges adversus Turcas lacessiti gesserunt, illud omnium formidolosissimum libet commemorare cum ex improviso Turcis arma inferentibus subita ingruente formidine Ferdinandus Primus in Romanorum Imperatorem electus, idemque Hungariae Rex incredibili robore animi septus, ferocissimorum hostium sustinuit impetus, idque durissimis temporibus. Ante oculos maximae hostium, et acerrimae copiae: fessa auxiliis suppeditantis Germania: haereditariae Provinciae tributis exhaustae: surdae ad vocem potentis opem Principum aures. Itaque Ferdinandus quo se verteret non habebat; nam quod Inferioris Austriae Proceres, qui Viennam convenerant, se illi praesto esse dixerunt, nec de tributo recusare, si sibi profitendae haeresis ab eo potestas fieret, iniquam conditionem aspernatus, nulla mutatione passus est Catholicae fidei majestatem imminui. Itaque nullius auxiliis adjutus, et unius praepotentis Dei ope confisus, apud quem nulla est (1) distantia utrum in paucis auxilietur an in pluribus, suo marte, et quibus potuit copiis hostem adortus, ita debilitavit, et fregit, ut Tyrannus, qui una expeditione solitus erat maxima Regna conficere, minuta quaedam oppidula plurium expeditionum suarum tulerit pretium, magnoque exiguum illud mercatus sit, quod de tam magno Hungariae corpore paulatim decerpit. Illi igitur uni debetur, tantum a Christiana Republica amotum periculum, cujus invicta virtute, et incredibili magnitudine animi factum est, ut tanta, tamque atrox calamitas a cervicibus ejus Regni depelleretur.

§. 5. Caeterum pro comperto habemus, Carissimam in Christo Filiam Nostram Mariam Teresiam Reginam Apostolicam, ex omnibus honoribus, et beneficiis, quae ab hac Sancta Sede in se sint profecta, nullum praestabilius existimare, quam quod hoc nomine sibi indito per nos adepta sit, quod nihil habeat ejus gloriae, quam saeculari homines admirantur, sed humilitatem Apostolorum praeseferat. Novit enim ut enutrita (2) verbis fidei, et bonae doctrinae nihil Christianis Principibus esse magnificentius, quam si quemadmodum amplissima fortuna, et maximis opibus, et potentia caeteris mortalibus antecellunt, ita moderatissimum quemque Christiana expetant humilitate anteire. Quam quidem inclitae Reginae Christianam lenitatem, humilitatemque cogitantibus, ipsa vere posse dicere nobis videtur, quod Regina Esther ad Dominum: Tu scis (3) quod abominer signum superbiae et gloriae meae, quod est super caput meum in diebus ostentationis meae, et non portem in diebus silentii mei.

Laudatur Maria Teresia Reginae Esther comparata.

§. 6. Nostrum habetis factum venerabiles Fratres, ejusque rationes, quae fuerint in primis, quod Vos, pro aequitate vestra ac sapientia probaturos esse confidimus.

Conclusio istius partis.

§. 7. Superest, ut Vobis Venerabiles Fratres, consilium nostrum aperiamus de duobus lectissimis viris Collegio vestro adscribendis. In quo a Venetae Civitatis Alumno Filioque ordiri volentes, necesse est, ut pauca de rebus Venetis perloquamur.

Consilium aperit de duobus viris Cardinalium Collegio adscribendis.

§. 8. Non ignoratis profecto quantum conquesta fuerit Veneta Respublica, ubi in ea Cardinalium creatione, quae habita fuit a praedecessore nostro die quinta Aprilis anni millesimi septingentesimi quinquagesimi sexti Filium Divi Marci, ut vocant, praeteriri sensit: neque vos pariter latet per Apostolicum Nuncium, Pontificio nomine, redditum hoc fuisse Senatui responsum: Effluxisse jam novemdecim mensium spatium, a quo latum, promulgatum

Cur in Cardinalium creatione natio Veneta a Benedicto XIV. praetermissa fuerit.

(1) II. Paralip. XIV. 11.
(2) I. Timot. cap. 4.
(3) Esther XIV. 16.

que ab eo fuerat Decretum diei septimae Septembris anni millesimi septingentesimi quinquagesimi quarti ecclesiasticae libertati atque Apostolicae Sedis auctoritati contrarium; quam ob causam, ut conceptum moerorem ipse quoque ostenderet Summus Pontifex, Nationem Venetam praetermiserat.

Adferuntur officia Benedicti XIV ut Senatus decretum Ecclesiasticae libertatis atque Apostolicae Sedis auctoritatis contrarium tolleret.

§. 9. Non destitit interea Sapientissimus Decessor Noster, qua precibus, qua salutaribus monitis instare, saepius hortari amplissimum Senatum, atque suadere, ut Apostolicae Sedi quae adversus decretum illud reclamare nunquam desiisset, aliquando re ipsa obsequeretur; quin imo, ut faciliorem paci sterneret viam, mitiora semper consilia praeferens, suis quoque litteris satisfactum fere ostendit, quotiescumque iidem ipsi, qui Decretum condiderant, tollerent ultro, vel emendarent. Ad id assequendum, vel saltem ad obtinendas, ut res amice componerentur, inducias, interposita fuerunt Summorum Principum officia, iisque ad quatuor menses praestitutis, inita subinde fuit laboriosa tractatio, in qua singula Decreti capita difficili, ac longo discutiebantur examine.

Alexander Octavus alias habuit differentias cum Veneta Republica.

§. 10. Rebus adhuc neque desperatis, neque compositis, moritur Benedictus, nobisque licet immerito, in ejus locum suffectis, illud ipsum contigit, quod Civi nostro Alexandro Octavo, qui aliis tum controversiis cum Veneta Republica dudum vertentibus, ad Summum Pontificatum evectus fuit. In hac igitur Apostolica Sede locati, Deum enixis precibus oravimus, ut ea menti nostrae suppeditaret consilia, quibus Nobis etiam daretur conciliare parem, atque una simul Ecclesiasticae Potestatis dignitatem sartam, tectamque tueri quin vel minimum quidquam de Apostolicae Sedis juribus detraheretur: atque id unum cupere Nos, rogare, ac velle ipsi quoque Venetorum praesenti Oratori palam, privatimque testati sumus.

Narrat per Litteras Pontificias dissensiones fuisse extinctae.

§. 11. Priusquam vero Decessoris nostri obitu intermissa tractatio resumeretur, oblatis interea paribus ad transigendum induciis, experiri statuimus, num amica quadam, ac pene domestica, quae Civem cum Civibus, Patremque cum Filiis agentem minime decet, scribendi ratione utentes, ad ea, quae secundum Sacrorum Canonum praescripta petebamus, Venetorum Procerum animos facilius flecteremus: Quamobrem privatis, ac familiaribus litteris illos paterne, amanterque rogavimus, ut moras omnes obrumperent, omnique disquisitione seposita, Decretum illud, dissidiorum causam, tandem aliquando e medio tollerent: relicta interim Nubis sollicitudine, corruptelis, si quae irrepsissent; opportune, accurateque medendi; quod ipsis quidem gloriosum, nobis autem gratissimum evenisset; quin Reipublicae majestati quidpiam sive damni, sive dedecoris illatum vereri possent, si, ubi rogatum, et quorum suffragiis perlatum Decretum fuerat, ibidem sponte abrogaretur, atque eorumdem pariter suffragiis aboleretur. Qua in re neque a Benedicti Decimi quarti consilio, neque ab aliorum Praedecessorum Nostrorum exemplis, uti videtis, recessimus; possunt enim aliorum placita reprobari, quin, et jure quandoque infirmari; retractari autem, ac revocari, nonnisi ab ipsis auctoribus possunt; quod in laudatis familiaribus litteris ad Ducem, et Rempublicam datis innuimus. Summa haec fuit litterarum Nostrarum: Omnipotens ac misericors Dominus votis nostris, effusisque precibus annuit: Incliti Cives amantissimi Civis sui desiderio sunt obsequuti: parentis simul, atque Pastoris audierunt vocem: veteris in Apostolicam Sedem pietatis, atque officii memores, majorum suorum Religionem erga Romanam Ecclesiam sunt aemulati: sublatum illico decretum, atque una simul consequentia quaecumque mandata, conscriptaeque litterae ad urbium Rectores atque moderatores ne a pristino agendi more decederent.

Antonius Marinus Priulus Episcopus Vicentinus, et Franciscus Joachimus De Bernis Cardinales creantur.

§. 12. Aequum est igitur, ut ipsi quoque dilecti Cives, et Filii nostri consuetas Apostolicae benevolentiae significationes modo persentiant. Itaque e coetu nobilium Virorum, qui Venetam Civitatem eximia virtutum fama illustrant, Ecclesiaeque Dei egregiam operam impendunt, unum in hunc amplissimum Ecclesiae Senatum cooptare deliberavimus, nimirum Venerabilem Fratrem Episcopum Vicentinum quem natalium nobilitas, morum integritas, Ecclesiaeque illius laudabilis administratio viginti annorum cursu com-

probata, Nobisque praesertim, qui Patavinam Dioecesim Vicentinae conterminam diu gubernavimus, frequenti relatione, caeterisque argumentis perspecta, commendant.

§. 13. Huic autem jungendum ducimus Ecclesiae Gallicanae nobile membrum, cujus nunc magnae sunt partes in illius Regni administratione, magna apud Christianissimum Regem gratia; cujus propterea opem, et auctoritatem Sanctae Memoriae Praedecessor noster, non solum in rebus turbidis ipsius Gallicanae Ecclesiae, sed etiam in aliis gravissimis Catholicae Religionis, et apostolicae Sedis negociis expediendis, explicandisque, requirere consuevit, paratamque sibi, atque utilem saepe expertus fuit; quemque proinde arctioribus in posterum vinculis Nobis Ecclesiaeque Romanae adstrictum, majori etiam voluntatis studio pro Religionis causa incensum iri non dubitamus; et novo Dignitatis splendore fulgentem, in promovendis, et ad optatum exitum perducendis ejusdem Christianissimi Regis consiliis, quae ad Sacerdotii jura conservanda, et restituendam Galliarum Ecclesiis pacem, at tranquillitatem spectare profitetur, majori cum fructu adlaboraturum fore confidimus.

§. 14. Ad laudem igitur Omnipotentis Dei Sanctaeque Romanae Ecclesiae utilitatem, ac decus, intendimus ejusdem S. R. Ecclesiae Cardinales creare.

Antonium Marinum Priulum Episcopum Vicentinum.

Franciscum Joachimum de Pierre de Bernis Ecclesiae Lugdunensis Canonicum.

Quid Vobis videtur?

Auctoritate Omnipotentis Dei, sanctorumque apostolorum Petri, et Pauli, ac nostra creamus, et declaramus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales,

Presbyterum quidem

Antonium Marinum Priulum Episcopum Vicentinum; Diaconum vero

Franciscum Joachimum de Pierre de Bernis.

Cum dispensationibus, derogationibus, et clausulis necessariis, et opportunis.

In nomine Patris †, et Filii †, et Spiritus † Sancti. Amen.

XVIII.

Privilegia Capellanis communibus Capellae Pontificiae concessa.

Eadem privilegia concessa fuere a Clemente XI. Const. edit. 1712. Decemb. 7., nec non ab Innocentio XIII. Constit. edit. 1721. Jan. 17., ut videre est in Bullario Mainardi.

Clemens Papa XIII. Ad futuram rei memoriam.

§. 1. Grata familiaritatis obsequia, quae dilecti Filii Xaverius Brunetti Senogalliensis, Franciscus Feliziani Romanae, Joannes Decj Soranae, Petrus Paulus Nardini Alatrinensis, Deusdedit Vivaldi Hortanae, Raphael Sindone Messanensis, Felix Guidi Romanae, Pastor Vivaldi Hortanae, Camillus Bianchi Romanae, et Franciscus Fabbri Ariminensis Civitatum, vel Dioecesum presbyteri moderni Capellae Nostrae Pontificiae Capellani, familiares Nostri, Nobis, et apostolicae Sedi hactenus impenderunt, et adhuc sollicitis studiis impendere non desistunt; nec non vitae, ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis, et virtutum merita, quibus eorum personas tam familiari experientia, quam etiam fide dignorum Virorum testimoniis juvari percepimus, Nos inducunt, ut illis reddamur ad gratiam liberales. *Exordium in quo Capellanorum nomina recensentur.*

§. 2. Hinc est, quod Nos volentes illos specialibus favoribus, et gratiis prosequi, eosque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad supradictorum Xaverii, Francisci, Joannis, Petri Pauli, Deusdedit, Raphaelis, Felicis, Pastoris, Camilli, et Francisci, vel alicujus ipsorum, aut aliorum pro eis Nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera Nostra deliberatione, ac certa scientia apostolica auctoritate tenore praesentium Xaverium, Fran- *Concessio privilegiorum.*

ciscum, Joannem, Petrum Paulum, Deusdedit, Raphaelem, Felicem, Pastorem, Camillum, et Franciscum praedictos, et illorum singulos in Nostros, et Sedis apostolicae Notarios recipimus, ac Sacri Palatii, et Aulae Lateranensis Comites (sine tamen Dilectorum Filiorum Notariorum de numero participantium praejudicio) nec non Nobiles Romanos, et Urbis Romae, omniumque et singularum Civitatum, Terrarum, et Locorum S. R. E. mediate, vel immediate subjectorum Cives creamus, et constituimus, ac in numerum, et consortium aliorum Nostrorum, et ejusdem Sedis Notariorum, nec non Palatii, et Aulae hujusmodi Comitum, ac Nobilium Romanorum, aliorumque Civium Civitatum, et Oppidorum praedictorum referimus, et conscribimus.

Privilegia etiamsi habitum non deferant donantur.

§. 3. Ipsosque, etiamsi habitum, et rochettum Notariorum dictae Sedis juxta decretum Lateranensis Concilii novissime celebrati non deferant, aut Civitates hujusmodi non incoluerint, nec unquam in eisdem Civitatibus domicilium habuerint, ut nihilominus omnibus et quibuscumque privilegiis, facultatibus, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, favoribus, gratiis, et indultis, quibus caeteri omnes Notarii Nostri, etiam de numero participantium, nec non Comites, et Nobiles, ac Cives originarii, etiam in Civitatum, ac Beneficiorum ecclesiasticorum, et saecularium, etiam ex personis Romanorum originariorum vacantium assecutione, ex exercitio, tam in Civitatibus praedictis, ac alias ubique Locorum, et Gentium, nec non Sessionum, et Conventuum utuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, potiri, et gaudere poterunt quomodolibet, in futurum, non solum ad illorum instar sed pariformiter, et aeque principaliter, ac si privilegia, facultates, exemptiones, gratiae, et indulta pro ipsis emanassent (citra tamen exemptiones a Sacro Concilio Tridentino sublatas) itant nedum quoad criminalia, se etiam quoad civilia subjaceant Ordinariis; ac facultates legitimandi, ad gradus promovendi, et Notarios, seu Tabelliones creandi, aliaque hujusmodi privilegia a Notariis Sedis apostolicae, et Comitibus Palatinis praetensa, itaut illis supra-memorati Cappellani Familiares Nostri nullibi uti valeant, ac irritum, et inane existat, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, uti, potiri, et gaudere, ac in omnibus, et singulis apostolicis, aliisque litteris, instrumentis, et scripturis publicis, et privatis deinceps eorum nomine conficiendis, sese Notarios, Comites, et Nobiles, ac de nobili genere ex utroque Parente procreatos, nec non Romanae, et aliarum Civitatum Cives, ut libuerit, inscribere, et se illis subscribere valeant, ac pro veris, et non fictis Notariis, Comitibus, et Nobilibus, et Civibus habeantur, nihilque, qualecumque illud fuerit, cum iis expressionibus subreptitium, obreptitium, aut invalidum, sed illud idem efficax in omnibus, et per omnia censeatur, concedimus, et indulgemus.

Eorum bona, et redditus ab omnibus vectigalibus eximit et liberat.

§. 4. Et super illos, eorumque Beneficiis, et officiis Ecclesiastica quaecumque, quotcumque, et qualiacumque illorum fructus, res, et jura ubicumque locorum, regionum, et provinciarum nec non in Urbe, Civitatibus, Terris, et Locis eidem Romanae Ecclesiae mediate, vel immediate subjectis consistentia, praedia, domos, possessiones, et bona patrimonialia, aliaque temporalia mobilia, et immobilia, ac semoventia, nec non actiones, et jura praesentia, et futura cujuscumque qualitatis, quantitatis, et naturae, et cujusvis etiam annui valoris, fructus, redditus, et proventus hujusmodi sint, vel fuerint, ac etiam quaecumque ab illis vendenda, ac pro illorum, familiarumque suarum usibus emenda ab omnibus, et quibuscumque decimis, quartis, et dimidiis partibus, subsidiis, etiam caritativis, nec non vectigalibus, portoriis, tributis, datiis, et pedagiis, collectis, et quocumque alio nomine nuncupatis angariis, perangariis, caeterisque oneribus, et contributionibus tam urbanis, quam rusticis, ordinariis, et extraordinariis, realibus, et personalibus, ac mixtis, etiam ratione munitionum moenium, et pontium, portarum, ac moliturarum, et mercium cujuscumque generis transitus, seu passus, et vecturae etiam in aliud territorium, seu Provinciam, Terra, Mari, et Flumine, nec non

equorum mortuorum, stabulationum Militum, institutionis Seminarii Ecclesiastici, aut quacumque alia quantumvis gravi, et gravissima causa, pro subventione contra Infideles dumtaxat excepta, nunc et pro tempore impositis; ita quod illi, et quilibet eorum, nihil omnino horum, aut aliorum similium subire teneantur, nec per Camerae apostolicae, aut alios Commissarios, seu vectigalium, et tributorum hujusmodi Redemptores, Conductores, et Exactores quocumque privilegio, exemptione, et facultate suffultos aliis, quam ut praefertur, valeant coarctari, quamdiu servitiis Nostris insteterint dumtaxat, eximimus, et liberamus.

Dispensatio.

§. 5. Ad haec cum eisdem, ut quaecumque duo dissimilia, vel similia simplicia sub singulis tribus tectis quarumcumque trium Cathedralium, etiam Metropolitarum, aut aliarum Ecclesiarum consistentia, etiamsi unum ex illis omnibus cum cura, aut Dignitas etiam major, et principalis, Canonicatus, et Praebenda, Personatus, Administratio vel Officium fuerit, et ad Dignitatem, Personatum, Administrationem, vel Officium hujusmodi consueverit quis per electionem assumi, eisque etiam cura jurisdictionalis immineat Animarum, si eis aliss canonice conferantur, aut ipsi eligantur, praesententur, aut alias assumantur ad illa, et instituantur in eis, recipere, et dummodo illa omnia, uno excepto, personalem residentiam non requirant, insimul, quoad vixerint, retinere, nec non etiam, quamdiu Nobis inservierint, tum in Beneficiis Ecclesiasticis, non tamen Parochialibus, vel curam Animarum Parochianorum habentibus, per eos pro tempore obtentis, etiam de jure, statuto, fundatione, vel privilegio personalem residentiam requirentibus, etiamsi Dignitates, in Metropolitanis, vel Cathedralibus majores, et in Collegiatis Ecclesiis bujusmodi principales fuerint, personaliter residere non teneantur, nec ad id per Locorum Ordinarios, seu Ecclesiarum earumdem Capitula, aut quosvis alios ad residendum interim in illis inviti compelli possint, omnesque et singulos illorum Beneficiorum obtentorum fructus, et redditus, durante servitio praedicto, cum ea integritate, distributionibus quotidianis dumtaxat exceptis, cum qua illos perciperent, si in eisdem Ecclesiis, sive Locis personaliter residerent, percipere, exigere, et levare, proviso tamen per eos, ut onera eisdem Dignitatibus, et Beneficiis quovis modo incumbentia congrue supportentur.

Indultum docendi Leges ad quinquennium.

§. 6. Nec non, etiamsi Presbyteri fuerint, ac Dignitates, et Officia obtinuerint, leges, et jura civilia etiam publice in Scholis, et Universitatibus Studiorum generalium ad quinquennium dumtaxat, dummodo iidem trigesimum aetatis annum non excesserint, audire, ac, si habiles, et sufficientes reperti fuerint, etiam ad Doctoratus gradum in hujusmodi facultate se promoveri facere, ipsasque jura etiam publice docere, atque Judicis, Advocati, et Procuratoris officium in causis ecclesiasticis, et civilibus tantum, exercere libere, et licite possint, et valeant, de specialis dono gratiae despensamus.

Licentia eligendi sibi Confessarium.

§. 7. Liceat quoque ipsis et eorum singulis aliquem idoneum, et ab Ordinario approbatum Presbyterum saecularem, vel cujusvis Ordinis regularem, in suum eligere Confessorem; qui vita eis comite, eos, et ipsorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, et per eos incursis, et quibus ipsos pro tempore illasquesri contigerit, etiamsi absolutio Nobis, et Successoribus Nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, specialiter, vel generaliter reservata existat, et quorumcumque votorum, et Ecclesiae praeceptorum transgressionibus, homicidio casuali, manum violentarum in quasvis personas etiam Ecclesiasticas, (non tamen Episcopos, vel alios Superiores Praelatos) de praeterito injectionibus, seu consiliis vel favoris ad id praestationibus, jejuniorum omissionibus, nec non recitationis horarum canonicarum, aliorumque Divinorum officiorum, et denique ab omnibus, et quibuscumque aliis eorum peccatis, criminibus, excessibus, ac delictis quantumcumque gravibus, et enormibus etiam talibus, propter quae Sedes praefata merito consulenda foret, videlicet a contentis in litteris die Coenae Domini publicari

consuetis, semel tantum in vita, et mortis articulo, in reliquis vero dictae Sedi quomodolibet reservatis, aliisve quibusvis casibus, semel in anno confessionibus illorum diligenter auditis, sine tamen alicujus praejudicio, praefata auctoritate Apostolica absolvere, et illis, pro commissis, poenitentiam pro modo culpae injungere salutarem, nec non vota quaecumque, ultramarino, visitationis liminum BB. Petri, et Pauli Apostolorum (castitatis, et religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare possit.

Indultum transferendi pensiones.

§. 8. Ac etiam eisdem, eorumque singulis, ut quicumque Locorum Ordinarii, vel Canonici Metropolitanarum, seu aliarum Cathedralium Ecclesiarum, aut personae in dignitate Ecclesiastica constitutae tam in dicta Curia, quam extra eam, etiam ad id per eos, aut eorum singulos, coram Notario, et Testibus fide dignis eligendae, quascumque pensiones annuas eis, et eorum singulis super Mensarum Abbatialium, seu Episcopalium, aut Archiepiscopalium, et quorumcumque aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, et sine cura saecularium, et quorumvis ordinum regularium, etiam Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani quomodocumque, et qualitercumque qualificatorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, et distributionibus etiam quotidianis, seu illorum loco fructus, proventus, jura, obventiones, distributiones, et emolumenta sibi nunc, et pro tempore assignata, et reservata, quandocumque simul, vel successive, in toto, vel in parte, usque ad summam centum ducatorum auri de Camera de eorumdem Capellanorum, vel cujuslibet ipsorum respectiva consensu, in toto vel in parte, etiam in mortis articulo cassare, et extinguere, ac postquam cassatae et extinctae fuerint, alias similes pensiones annuas super fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, et distributionibus, seu illorum loco fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, et emolumenta bujusmodi, etiam usque ad summam praedictam uni, vel pluribus aliis personis, etiam per eosdem Capellanos, et eorum singulos nominandis, et quaecumque, quotcumque, et qualiacumque Beneficia Ecclesiastica obtinentibus, et expectantibus, seu clericali charactere insigniri volentibus, similiter eis, quoad vixerint, vel eorum legitimis Procuratoribus, eisdem modo, et forma, quibus eisdem Capellanis assignatae, aut reservatae, vel assignati, concessi, seu concessa fuerint, etiam absque consensu, easdem pensiones, et fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, ac distributiones, et emolumenta bujusmodi solvere debentium, etiamsi pluries cassatae, et de novo assignatae fuerint, usque ad summam, et quantitatem praefatam, ac alias cum omnibus, et quibuscumque exemptionibus, privilegiis, decretis, clausulis, cautionibus, vinculis, obligationibus, et cautelis, ac etiam censuris, et poenis in prioribus reservationibus bujusmodi concessis, et contentis integre persolven. servata tamen forma Constitutionis fel. rec. Innocentii PP. XI. Praedecessoris Nostri super translationibus pensionum editae, reservare, constituere, et assignare.

Regulae servandae in pensionum translatione.

§. 9. Volumus autem, ac sub poena nullitatis translationum bujusmodi districte praecipimus, quod respectu pensionum eis, et cuicumque eorum respective, ut praefertur, reservatarum, et assignatarum, seu reservandarum, et quocumque tempore assignandarum super quibuscumque Cathedralibus, Metropolitanis, Monasteriis, etiam Consistorialibus, atque aliis quibusvis Beneficiis tam simplicibus, quam residentialibus, aut aliter quomodocumque qualificatis intra Urbem, ac Statum Ecclesiasticum, Nobis, et S. Sedi in temporalibus immediate subjectum existentibus, praefata transferendi facultas tum coram persona in dignitate Ecclesiastica constituta; tum coram Notario et Testibus ei, et cuilibet eorum respective ut supra impertita exerceri, aut expleri per eos, et quemlibet eorum respective nequeat, nisi favore dumtaxat illorum, qui vel ex eodem Statu Ecclesiastico, vel ex iisdem Regnis et Provinciis originem trabant, in quibus, et ipsi quoque Nostri, et S. Sedis in temporalibus Subditi promiscue cum Civibus, et Naturalibus dictorum Regnorum et Provinciarum ad

pacificam tam Beneficiorum qoorumlibet Ecclesiasticorum, quam similium pensiouum possessionem admitti consueverunt.

Testandi et quomodocumque disponendi facultatem indulget neque ad summam biscentum ducatorum.

§. 10. Nec non, ut iidem Capellani, et eorum quilibet de omoibus et singulis domibus, praediis, possessionibus, terris, et locis, etiam jurisdictionalibus, caeterisque bonis immobilibus et mobilibus, quae tamen non sint Altarium Ecclesiarum ipsis Capellanis Nostris praefatis commissarum ministerio, seu alicui speciali earumdem Ecclesiarum servitio, aut alias Divino cultui, vel usui deputata, seque moventibus cujuscumque qualitatis, quantitatis, valoris, speciei, pretii, et conditionis existentibus, ac juribus, et actionibus ad eos ratione Ecclesiarum etiam Cathedralium, et Metropolitanarum, Monasteriorum, Prioratuum, Praepositurarum, Dignitatum, et aliorum quorumcumque Beneficiorum Ecclesiasticorum eum cura, et sine cura saecularium, quae ex quibusvis concessionibus, et dispensationibus Apostolicis in titulum, commendam, administrationem, ac alias quomodolibet obtinuerint et obtineut, ac obtinebunt, ac fructuum, reddituum, et proventuum Ecclesiasticorum, loco pensionum annuarum super similibus fructibus, redditibus et proventibus eis reservatarum, et assignatarum, ae reservandarum et assignandarum, quos, et quas perceperint, et percipiunt, ac percipient in futurum, nec non emolumentorum quorumcumque Romanae Curiae officiorum, ae alias quomodolibet spectan. et pertinan., ac etiam de dictis fructibus, redditibus, proventibus, ae pensionibus annuis, nec non eorum industria ac labore quomodolibet, et undecumque, licite tamen acquisitis, et acquirendis, ac alias etiam de muneribus, et officiis quae exercuerint, et exercere contigerit, et alia quavis occasione, vel causa, seu contemplatione ad eosdem perventis, et perventuris, etiamsi in pecunia numerata, ac jocalibus, gemmis, aliisque pretiosioribus rebus consistant tam in dicta Curia, quam extra eam, ubique locorum, etiam penes Beneficia ipsa existentibus (quorum omnium qualitates, et veros annuos valores, etiamsi talia forent, quae in generali appellatione bonorum, et suppellectilium non venirent, sed specialibus indigerent vocabulis, praesentibus, ac si specifice et singillatim exprimerentur, et denotarentur, pro sufficienter expressis, ac declaratis habari volumus,) ae etiam de ipsis proventibus, ac pensionibus debitis, et debendis, ac nondum perceptis et exactis, etiamsi eorum solutionis, aut perceptionis terminus nondum advenerit, pro illis debita erit (Constitutione declaratoria super fructibus, et pecuniis non exactis, quae forsan ad Successores in ipsis Beneficiis spectare et pertinere debeant, non obstante) etiam cumulative, cum quibusvis aliis similibus vel dissimilibus facultatibus habitis, et habendis usque ad summam ducentorum ducatorum auri similium dumtaxat, tam pro decentibus et honestis impensis funebribus, quam etiam pro remuneratione illorum qui eis viventibus inservierint etiam ultra servitii meritum, ac in ipsorum Consanguineorum, et Affinium, ac quorumcumque piorum locorum favorem, et usum, et alias pro eorum arbitrio et voluntate absolutis, testari, ac testamento, codicillis, fideicommissis, legatis, donationibus tam inter vivos, quam causa mortis, et aliis quibuscumque modis et titulis, scriptura etiam minus solemni, etiam coram duobus, vel tribus Testibus, aut etiam schedula eorum manu scripta, vel subscripta, ac alias in omnibus et per omnia prout et quemadmodum eis videbitur, etiam in ipsa Curia (non tamen extra residentiam) etiam in mortis articulo, et non facta mentione praesentis, vel aliarum eis pro tempore concessarum similium facultatum, aut quod in vim illarum testari, seu disponere velint, et intendant, semel, atque iterum, et pluries disponere, statuere et ordinare, itaut quidquid testatum, gestum, aut ordinatum, seu alias ab ipsis dispositum fuerit, etiam in vim simplicis distributionis, ac alias omni meliori modo valeat, servari omnino debeat, ipsaque testamenta, codicillos, dispositiones, ordinationes, donationes, legata et statuta etiam pluries, et toties, quoties eis videbitur, moderari, limitare, ac etiam in totum revocare, et alia de novo concedere etiam licere, et licite valeant, plenam et liberam concedimus facultatem.

Etiam in casu decessus ab intestato, ad haeredes legitimos deferri, usque ad praefatam summam bona permittit.

§. 11. Statuentes nihilominus, et ordinantes, eisque pariter indulgentes, quod si contigerit ipsos ab intestato, et sine ulla, vel cum minus valida bonorum, ac rerum, et fructuum, reddituum, et proventuum praedictorum dispositione in dicta Curia, vel extra eam, ac etiam extra sua Beneficia, aut alia loca debitae ab eis residentiae personalis, etiam nulla subsistente causa ab humanis decedere, omnia, et singula illorum bona, res et jura, etiam, ut praefertur, qualificata, nec non spolia pro dicta summa, etiam ex praedictis, et alias undecumque provenientia, ad Cameram Apostolicam, seu in dictis Beneficiis Successores non pertineant, sed ad Heredes sanguinis eorumdem integre deveniat, et illis deficientibus, inter eorum Familiares arbitrio personae, seu personarum, quas ad id scripto nominaverint, distribuantur, nisi de alia dispositione, vel intentione eorumdem, scriptura etiam minus solemni secus appareret, quam tunc velut efficacem ipsae personae, vel alii Judices, seu Exequutores omnino exequi et adimplere, illique sese conformare in omnibus et per omnia debeant, et nihilominus, quaecumque hujusmodi testamenta, donationes, legata, dispositiones, et alia forsan alias ab ipsis, etiam nulla aut minus sufficienti facultate suffultis, de hujusmodi bonis, juribus, actionibus, fructibus, pecuniis, jocalibus, aliisque rebus supradictis, etiam in favorem Consanguineorum, et Affinium praedictorum, et alias quomodolibet facta, cum omnibus inde secutis, ac etiam ea, quae per ipsos in futurum quomodolibet fient, ex nunc, prout ex tunc, et e contra, pro dicta summa ducentorum ducatorum dumtaxat, approbamus et confirmamus, omnesque et singulos juris, et facti, ac solemnitatum omissarum et omittendarum, nec non substantiales, aliosque defectus quoscumque, si qui intervenerint in iisdem, etiam si tales sint, vel fuerint, quod specialis et specifica de ipsis mentio habenda esset, supplemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 12. Non obstantibus praemissis, ac Lateranensis Concilii novissime celebrati, de certo Notariorum numero, etiamsi ad illum nondum deventum fuerint, cui per hoc alias derogatum non intendimus, ac de consensu praestando in pensionibus, et quibusvis aliis etiam per Nos, et Sedem praedictam quomodolibet editis, et in futurum edendis Cancellariae apostolicae Regulis, et stylo in symilibus hactenus servato, et piae mem. Alexandri PP. VI. Praedecessoris etiam Nostri tertiam partem bonorum Ecclesiasticorum Camerae praedictae deberi inter alia disponente; nec non ejusdem memoriae Bonifacii PP. VIII. etiam Praedecessoris Nostri, per quam, concessiones de fructibus in absentia percipiendis, sine praefinitione temporis, fieri prohibentur, ac quorumvis aliorum Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum, et quibusvis aliis apostolicis, ac in Universalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Legibus Imperialibus, et aliis etiam Municipalibus, tam Urbis, quam quarumvis aliarum Civitatum, et Locorum, in quibus Cives originarii creati sunt, ac quarumvis Ecclesiarum, Monasteriorum, ordinum, et Hospitalis praedicti, nec non quorumvis Collegiorum, et Officiorum dictae Curiae, ac Regnorum, Provinciarum, et Urbis, ac aliarum Civitatum et Locorum, ac praedictae Camerae, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis statutis, et consuetudinibus, stabilimentis, usibus, et naturis, etiamsi de illis servandis, et non impetrandis Litteris apostolicis contra ea, nec etiam ab alio, vel aliis impetratis, aut alias quomodolibet concessis utendo, ipsi Capellani per se, vel eorum Procuratores praestiterint forsan hactenus, vel in posterum eos praestare contigerit, juramentum; privilegiis quoque, indultis, et Litteris apostolicis dictis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, Hospitali S. Joannis Hierosolymitani, illorumque Praesulibus, seu Administratoribus, et Superioribus, ac Magistris, Praeceptoribus, Prioribus, Militibus, etiam Autianis, Capitulis et Conventibus. Civitatibus, et Locis, aliisque personis etiam particularibus, nec non Archiepiscopis, Episcopis, et aliis Locorum Ordinariis, etiam ejusdem S. R. E. Cardinalibus, ac dictae Camerae Officialibus, illorumque Collegiis sub quibuscumque tenoribus et for-

mis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, irritantibus, et aliis decretis per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, ac Nos, et Sedem praedictam, etiam Consistorialiter, etiam de ejusdem S. R. E. Cardinalium consilio, ac per modum statuti, et constitutionis perpetuorum, ac motu, et scientia paribus, deque apostolicae potestatis plenitudine, ac ad Imperatoris, Regum, Reginarum, ducum, Marchionum, et aliorum Principum instantiam, seu illorum contemplatione in genere, vel in specie, aut alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, confirmatis et innovatis, et in posterum concedendis, confirmandis et innovandis, etiamsi in illis, ac statutis et stabilimentis praedictis caveatur expresse, vel tacite, quod Urbis, nonnisi originariis Civibus Romanis, ac Civium eorumdem filiis, aliarum vero partium Beneficia, nonnisi per personas illustres, seu nobiles, ac etiam originarios Cives, aut alias certo modo in illis expresso qualificatos obtineri, aut conferri respective possint, et nullus in Civem Urbis, aut Civitatum, Oppidorum, Terrarum, et Locorum hujusmodi admitti, seu illorum privilegiis uti possit, nisi prius in dictis Civitatibus, Oppidis, et Locis per certum tempus habitaverit, seu etiam in illis bona etiam stabilia forsan ad certum valorem ascendentia possideat, quodque Praeceptoriae, et alia Beneficia quaecumque dicti Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, tam ex ejus institutione, quam ex stabilimentorum praedictorum dispositione non in titulum perpetuorum Beneficiorum conferri, sed in Commendam ad vitam Commendatariorum revocabiliter concedi debeant, ut sic pensionibus Ecclesiasticis, saecularibus, aut aliis personis apostolica auctoritate reservandis gravari non possint, quodque stabilimentis, et privilegiis praedictis, etiam vigore clausulae implicitae derogationis latissime extendendae, etiam per quascumque Litteras apostolicas, et quasvis etiam derogatoriarum derogatorias, efficacioresque, et insolitas clausulas derogari non possit, nec derogatum censeatur, nisi derogatio hujusmodi de consilio dictorum Cardinalium fiat, et tunc demum ad id Magistri et Conventus praefatorum expressus accedat assensus, sintque litterae derogationis hujusmodi etiam per dictum Magistrum subscriptae, ac ei, et praedicto Conventui per diversas in forma Brevis, aut alias litteras diversis temporibus cum certis intervallis praesentatas intimatae, et non alias, nec alio modo, et semper in hujusmodi litteris, quae sic fient, etiam de simili consilio derogationis sit apposita clausula, quod illorum effectum sortiantur de consensu Magistri, et Conventus praedictorum, et non alias, aliter, nec alio modo.

Contrariis derogat.

§. 13. Quibus omnibus, et eorum singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, ac in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, quodque clausula implicitae derogationis in rescripto, etiam Motu proprio emanato, apposita, aliter in litteris exprimi, vel extendi nequeat, illorum omnium tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore, et firmitate permansuris, hac vice dumtaxat harum serie in genere, et in specie, ad effectum praemissorum specialiter, et expresse motu, et scientia similibus derogamus, et derogatum esse decernimus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 14. Volumus autem, quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus ubique fides, tam in Judicio, quam extra illud adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, et adhiberi posset, si forent exhibitae vel ostensae.

Obligatio professionis fidei faciendae.

§. 15. Quodque praedicti, antequam gratia creationis in Notarios perfrui valeant, in manibus alicujus personae in dignitate ecclesiastica constitutae, professionem Fidei juxta articulos pridem a Sede praedicta propositos emittere, et solitum fidelitatis juramentum praestare omnino teneantur, et quilibet ipso-

rum teneatur. Caeterum volomos pariter, atque decernimus, ot, si cui ex supradictis Capellanis similes testandi de bonis, ac pensiooes transferendi facultates ab aliquo Romano Pontifice Praedecessore Nostro, cui simile Capellaoi mioisterium praestiterit coocessae fuerint, praesentes litterae illi, quoad facultatas testandi de bonis, et transferendi peosiones hujusmodi, mioime suffragentur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IX. Novembris MDCCLVIII. Pootificatus Nostri Anno Primo.

XIX.

Datum die 15. Novemb. 1758. Ann. 1.

Epistola ad Ludovicum Fraocorum Regem qua illum excitat ad Religioois bostes profligandos.

Saepe Romani Pontifices Catholicos Principes adhortati sunt, ut eorum armis Christianae Reipublicae securitati contra infideles prospicerent; exemplum, caeteris missis, exhibet Clementis XI. Constit. edit. 1716. Nov. 7. §. 1. videnda in Bullario Mainardi: videnda etiam Epistola Pontificia, quae hic sequitur.

Carissime Fili.

Summ dolorem significat ob Ecclesiae pericula.

§. 1. Quod Nos io suprema Apostolorom Principis Catbedra prorsus immerenter constitutos magis prae caeteris discruciat, et angit, illud sane est, quod undique Sacram Petri Navim, Catbolicam nempe Ecclesiam, fluctibos, ac tempestatibus jactatam conspicimus. Qoo magis vero in bac meditatione, prout Apostolicom Ministerium a oobis exigit, aoimum, meotemque nostram exercemus, eo magis dolor Noster reoovatur, et augetor. Quaotum vero sollicitos, et aoxios Nos detineat asperrimi belli, quod tam dio ardet, vicissitudines, noo possumus satis aptis verbis explicare. Hinc propriis quasi oculis spectare videmur gravissimas calamitates, quas Provinciae floreotissimae Catbolicis Priocipibos, ipsisque Episcopis io Germania subjectae, magno tam Religioois, tom Ecclesiasticae Disciplinae detrimento pertulerunt, et in dies perferre non desinunt. Illinc oos majorem in modom terrent, atque conturbant ioiquissima coesilia, quae ioter Acatbolicos Priucipes agitari accepimus. Temporalium quidem ditiooum controversias bello boic taotummodo causam dedisse omoino constst; ast eodem nibilominus abutuotur Priocipes illi, ut falsum zelom osteotent falsissimae Religionis. Re autem vera nibil aliud io votis babent, nil aliud spectant, qoam ot conculcatis Catbolicorum rationibos; Ipsi vicissim viribus, et auctoritate in Imperio magis, magisque praevaleant: Imperii porro systema, legesque se tueri ondique gloriaotur. Secretis interim novi foederis conventiooibus iosidiis moliri oon erubescoot adversus Ecclesiasticos Garmaniae Principes, qui inter Imperii status primum semper locum obtinuerunt, atque apertissima Ecclesiarum jora impetere praesumunt, qoae Ipsis quoqoe fatentibus, sacratioribos nituntur tum diviois, tum bumanis legibus, atqoe ipso systemate Imperii eonstabilinotur. Magnopere quoqoe verendum Nobis est, ne cum de generali pace tractanda agi caeperit, omnem moturi sint lapidem, ut rata babeantor magisque coofirmentor iodebita illa viocula, quibus vel per iosidias, vel per apertam vim jogiter coarctare studeot facoltates, et libertates, quae in totamen, ac profectum verae Religionis, ipsis qooqoe lofelicissimis temporibus praeservatae, et solemoibus cooventionibus fuerint coofirmatae.

Catholicorum Principum zelum, et potentiam implorat.

§. 2. Io bac Igitur amaritudine oostra amarissima, postquam solemnibus, et privatis precibos potentissimum Regis Regum auxilium imploravimus, Nos coovertimus ad validum illud praepoteoaqoe praesidiom, qoo Deus Ecclesiam suam commuoivit, Catbolicorum nimirum Principum zelum, atque poteotism. Praesertim vero ad Te, carissime in Cbristo Fili Noster, curas, ac sollicitudioes Nostras deferimos. Tu eoim inclytum Primogeniti Ecclesiae Filii Titulum praeclara nomiois Tui laude, et gloria sustioes, et illostras. Te Ecclesiastici Germaniae Priocipes sponsorem simul agnoscont, validumqoe speraot defensorem pro suis tuendis Juribus, qoae plerisque iosignibus Tuis Pro-genitoribus debere gloriaotur. Omoipotens ipse Deus,

qui in sua misericordia eo magis erga nos se divitem ostendit, quo majoribus premi calamitatibus nos conspicit, ut praesentibus malis opportunum pararet remedium, Majestatem Tuam cum Austriaca Domo arcta armorum aeque, ac rationum consensione conjunxit. Hoc ipsum foedus tantopere a Praedecessoribus Nostris exoptatum, sed ad haec turbulentiora Nostra tempora provide reservatum prosperis armorum successibus Deus ipse novissime cumulavit. Haec sane sunt, quae certam in spem nos erigunt, fore ut tam praeclara, utriusque conspiratione, perversa malignantium consilia dissipentur, et confundantur.

Pacis tractatum Religioni commodum, et proficuum hortatur et sperat.

§. 3. Fore etiam in Domino confidimus, ut pacis tractatus suscipiantur, illae promoveantur deliberationes, atque bujusmodi pactiones firmentur, quae Deo verae pacis Auctori, placere possint, quibus nimirum Religioni, Ecclesiaeque nulla multiplicentur detrimenta, sed quae adversis temporibus perlata, quaeque iniquis Nostrorum hostium studiis, seu per apertam eorumdem vim nimis aggravata sunt, omnino reparentur. Persuasum porro nobis babemus ad haec curanda, et perficienda alienis non indigere stimulis mentem Tuam quae ingenito Religionis Justitiaeque zelo satis, superque impellitur, et provocatur. Dubitare tamen non possumus quin grato, libentique animo exceptura sint nostra haec paterna incitamenta, insimulque ea omnia, quae jussu nostro Ven. Fr. Ludovicus Gualterius Archiepiscopus Myrensis Ordinarius Nr. et apostolicae hujus Sanctae Sedis apud Te Nuntius uberius coram exponet. Deum interea exorantes, ut Majestatem Tuam fortitudinis, et consilii spiritu repleat, nostrisque votis obsecundet, apostolicam Benedictionem Tibi, Carissime in Christo Fili Noster, amantissime impertimur. Dat. Romae die XV. Nov. MDCCLVIII. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XX.

Datum die 15 Novemb. 1758. Ann. I.

Franciscum Lotharingiae, et Barri Ducem, nec non Etruriae sibi subjectae Magnum Ducem in Rom. Imperatorem electum hortatur, ut Ecclesiam, et Imperium ab ingruentibus malis impense defendat.

De hac eadem materia vide Pontificis Epistolam supra relatam Num. XIX.

Clemens PP. XIII.

Carissimo in Christo Filio nostro Francisco Lotharingiae, et Barri Duci, nec non Etruriae sibi subjectae Magno Duci in Romanorum Imperatorem electo.

Germanici Imperii statum deplorat.

Carissime etc. §. 1. E sublimi hac Sacrosancti Apostolatus specula, in qua per inscrutabilem Divini consilii profunditatem nos plane immerentes collocavit Altissimus, mentis Nostrae aciem quocumque Catholica Ecclesia protenditur, circumferentibus undique gravissima tristitia, timorisque argumenta ante oculos Nostros obversantur; animum vero Nostrum peculiarem in modum conturbat, et angit miserrima conditio periclitantis Germanici Imperii, quod praecipua benevolentia prosequi profitemur. Moerori vero, dolorique Nostro nullum majus solatium adhibere possumus, neque utilius Apostolici Nostri Ministerii partes adimplere, quam si validum Majestatis Tuae imploremus auxilium.

Ingruentibus malis medelam a Magno Duce exposcit.

Cum enim Imperii Te caput, simulque Ecclesiae defensorem glorieris, justas perturbationis Nostrae causas intime cognoscis, atque ingruentibus malis validius mederi' vales. Satis namque notum, exploratumque est Majestati Tuae, quam vehementius recentibus praesertim temporibus Acatholicorum Principum studiis, conatibusque in id conspirantibus aggravata sint luctuosa damna, ac detrimenta, quae jamdiu Catholica Religio in Germaniae partibus miserrime patitur; sive enim pravis interpretationibus, vel iniquis pactionibus, sive tandem aperta vi, adlaboratur, ut arctioribus circumscribantur limitibus libertates, ac facultates, quae vel ipsis infelicissimis temporibus iis

Acatholicorum Principum studiis, et conatibus Religio in Germaniae partibus luctuosa patitur damna.

Catholicorum, et unius veri cultus Dei tutamen, atque profectom praeservatae, et solemnibus conventionibus constabilitae fuerunt.

Eorum exponit conatibus evertendi temporale dominium detrimento Catholicae Fidei.

§. 2. Porro Majestati Tuae ben nimium propriis oculis cernere datum est quam miserrime hujus truculentissimi belli occasione se habeant spiritualia aeque, ac temporalia pioribus io Provinciis olim florentissimis: neque lugendam hanc sortem evasere ditiones illustriores Germaniae Ecclesiae addictae, quamvis qui eis dominantur, eam tantum huic bello operam dederint, quam ab eis exigebat debitum Imperii legibus, et constitutionibus obsequium. Praeterea minime dubitare possumus, quin ad Majestatis Tuae aures jam pervenerint perniciosa eorumdem Acatholicorum Principum consilia, quibus nimirum omni ope, studioque conantur, ut Catholicae Religioni, et Ecclesiae in ipsa pace amaritudo contingat amarissima, cum hoc potissimum contendant, ut solemnibus conventionibus confirmentur, et rata habeantur injusta gravamina Catholicis Principibus, subditisque pluries illata, atque etiam ipsae Ecclesiae, temporalibus spolientur dominiis, quae ad incolumitatem nostrae Fidei tot inter Haereticorum sectas conservandam mirum in modum conducunt, quaeque Catholicis earum praeclaris sacratiora jura, Imperiique Constitutiones pluribus a saeculis perpetuo addixerunt. Verumtamen tot inter quae Religioni, ejusque asseclis immineot tribulationes, et pericula animum minime despondemus. Primum enim praesto Nobis adfuturum confidimus omnipotentis Dei praesidium, quod publicis privatisque precibus implorare non cessamus. Maximam deinde in spem Nos erigit summa, quam Tu, Carissime in Christo Fili Noster, obtines potestatem, et auctoritatem, eximiumque quo flagras studium universam erga Ecclesiam, quam calamitosis hisce temporibus tuendam Tibi commendavit Altissimus. Vides propterea, atque optime pro Tua sapientia intelligis, nullam dari posse causam, quae justitiae magis Caesare dignae reputari possit. Agitur enim de custodiendis, redintegrandisque Religionis, ac ipsius Imperii juribus, quae divinis, humanisque legibus prorsus despectis, multis modis jam conculcarunt Acatholici, atque magis, magisque in dies confringere, ac labefactare pertentant. Faustissima omnia pollicetur praeclara, ac mutua Majestatis Tuae cum carissima in Christo Filia Nostra Augustissima Conjuge tua in Dei cultu, communisque Justitiae rationibus promovendis consensio, atque felix, utriusque, et Imperii cum Rege Christianissimo amicitiae societas, ac conjunctio, eo vel magis, quod misericordiarum ipse Pater, et totius consolationis Deus prosperis, faustisque successibus spes novissime nostras confirmavit, et auxit.

Totius Imperii et Europae pacem, ac securitatem novis supplicationibus precatur.

§. 3. Quod reliquum, itaque Nobis est, iterum iterumque majori, qua possumus animi contentione Majestatem Tuam per viscera Christi hortamur, ac obsecramus, ut omnia illa impendere, et adhibere velit praesidia, quae Tibi, Carissime in Christo Fili noster, largitur Deus, quo auspice, et praeside consilia malignantium, et Nostrae Sanctae Fidei hostium penitus dissipentur, totique Imperio, et Europae ea pax reddatur, quae vera pax Dei appellari possit, quaeque Religionis, aeque ac Justitiae praescriptis innitatur. Nihil quidem efficere poteris quod arctius Majestati Tuae Divinam Clementiam conciliet, nihil quod stabili, perennique prosperitate Imperium, Caesareamque Domum Tuam firmius possit constabilire. Caeterum Ven. Fratri Ignatio Archiepiscopo Caesareae ordinario Nostro, et apostolicae Sedis apud Majestatem Tuam Nuntio dedimus in mandatis, ut reliqua Tibi coram pluribus exponat, quae sollicitudo omnium Ecclesiarum, et cujus vices in terris gerimus Christi charitas ad hoc saluberrimum opus perficiendum Nostrum in animum induxerunt. Interim mutuis curis, studiisque felicem exitum praestolantes, apostolicam Benedictionem Majestati Tuae amantissime impertimur. Dat. Romae die XVIII. Novemb. MDCCLVIII.

XXI.

Datum die 21 Novemb. 1758. Ann. I.

Francisco Episcopo Sarnensi Gubernatori, ac Confratribus Congregationis vulgo nuncupatae *Delli Bianchi*, sub invocatione Sanctae Mariae: Succurre Miseris: Civitatis Neapolitanae scribit Pontifex, et confirmat Indulgentias, et suum nomen in Confratrum albo adscribi permittit.

Videatur Breve Benedicti XIV. incipiens — Eximias preces vestras — edit. sub die 28. *Martii* 1741. *Pont. Anno Primo.*

Clemens PP. XIII.

Enunciatur tenor Brevis Benedicti XIV.

§. 1. **V**en. Frater etc. Dodum fel. rec. Benedictus XIV. Praedecessor Noster ad Vos dedit alias suas in simili forma Brevis litteras tenoris sequentis — Benedictus PP. XIV. Dilecti Filii Salutem et apostolicam Benedictionem. Eximias preces vestras etc. Pro R. P. D. Joanne Vincentio Locchesinio. Cajetanus Amatus.

Proemium.

§. 2. Quoniam autem, ipso Benedicto meritis apostolicae suae procurationis laudibus dignissimo viam universae carnis ingresso, Nos plane immerentes per ineffabilem divinae Bonitatis abundantiam in ipsius locum, et Supremum apostolicae servitutis ministerium successimus, Tu Venerabilis Frater, nec non dilecti Filii Confratres laudatae Congregationis, cui Fraternitas tua laudabiliter in praesentia praeest, per litteras Vestro nomine ad nos datas primum quidem de Nostra ad Supremum Sacrosancti apostolatus Ministerium assumptione tantopere gratulamini, et preces ad bonorum omnium largitorem Deum, pro tenuitate nostra effunditis; deinde vero supplices poscitis, ut Nostrum quoque Nomen non secus, atque praenominatorum Praedecessorum Nostrorum Romanorum Pontificum Nomina in indiculo Confratrum ejusdem Congregationis inscribi, et tamquam Confratrem vestrum haberi patiamur, et ut infra de benignitate, et Auctoritate apostolica ei Congregationi indulgere dignemur.

Preces porrectae.

Laudat institutum hujus Congregationis.

§. 3. Nos igitur, qui ex praeinsertis memorati Benedicti Praedecessoris litteris, quas auctoritate, et tenore paribus confirmamus, et quatenus opus sit, iterum concedimus, plane cognovimus, quantum ad procurandam aeternam Reorum ad ultimum supplicium ducendorum salutem conferat vestrum institutum, meritis laudibus prosequimur. Gratum praeterea, obstrictumque animum Nostrum pro humanissimis litterarum officiis profitentes, maximopere lactamur, quod Vobis optantibus, Nostrum nomen in tabulario vestro consignetur, nosque ipsi inter vos adnumeremur: fore enim in Domino confidimus, ut participes et vestrarum obsecrationum, et laborum vestrorum facti, facilius gravissimum apostolicae servitutis onus ad majorem divini honoris cultum, et aeternae animarum salutis incrementum perferamus. Porro Plenariam Indulgentiam per Reos hujusmodi tam deosculando Imaginem Jesu Christi Crucifixi iisdem a vobis porrigendam, quam Sanctissimum Jesu Christi Nomen ore, et corde in ultimo anhelitu invocando consequendam, auctoritate et tenore similibus in perpetuum quibuscumque non obstantibus concedimus, et largimur. Pergite itaque salutare, et maximis apud misericordiarum Patrem, et totius consolationis Deum justum remuneratorem praemiis dignum opus, ac ministerium a Vobis susceptum ea, qua decet, animorum alacritate, assidua laborum patientia, vigilia, sollicitudine, prudenti cura, et Christiana charitate studiose frequentare, et exercere, ut inde reportetis promissam in Coelis aeternam quoque animarum vestrarum salutem.

§. 4. Interea dum Vos, Venerabilis Frater, et dilecti Filii, vehementer rogamus, ut Nostri memores pro Nobis in universalis Ecclesiae, et Sacrosanctae Catholicae Religionis regimine occupatis, et laborantibus exorare non omittatis Supremum Pastorum Principem Jesum Christum, cujus vices in terris immerentes gerimus, et potenti dextera sua foveat, regat, ac tueatur. Nos autem vobis coelestis praesidii auspicem et Nostrae charitatis pignus esse volumus apostolicam Benedictionem quam vobis peramanter impertimur. Datum Romae die XXI. Novembris MDCCLVIII. Pontificatus Nostri Anno Primo.

Eorum orationibus sese commendat.

XXII.

Datum die 25 Novem. 1758. Ann. I.

Bonorum Colonos ad S. R. E. Cardinales, nec non Militiam Melitensem spectantium in Mediolanensi Provincia degentes, a vectigalibus exemptos esse debere, prout Benedictus XIV. sanciverat, confirmat.

Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Teresiae Hungariae Reginae Apostolicae nec non Boemiae Reginae Illustri in Romanorum Imperatricem Electae.

Clemens PP. XIII.

Carissima in Christo Filia Salutem, et apostolicam Benedictionem.

Refertur quid pro Mediol. Ditionis tranquillitate, Benedictus XIV. elargiverat.

§. 1. Summo Nos gaudio afficiunt grati animi significationes, quibus Majestas Tua Suis in Litteris sub die 17. proxime elapsi Septembris datis, pergrata sibi contigisse commemorat, quae Sa. Me. Benedictus XIV. Praedecessor Noster, cum ad consulendum publicae Ditionis Mediolanensis tranquillitati, remissis quibusdam in casibus Sacri Asili Juribus, tum ad sublevandos populos illos calamitate temporum praegravatos, accitis in subsidium ad ferenda regia et publica onera aliqua ex parte Ecclesiasticorum Colonis, Majestati Tuae benigne, ac peramanter indulsit. Haec sane certam quoque in spem Nos erigerent, Majestatem Tuam vicissim pro sua pietate ea lubenter amplexuram, quae idem Praedecessor Noster suis pariter Litteris die 5. Mensis Februarii, per separatos quosdam articulos, praeoptare se maxime significaverat. Ex quo facile intelliges quam molestum nobis acciderit, tua ex Epistola modo percepisse, longe aliam agendi rationem Majestati Tuae fuisse propositam, quam insuper a Nobis quoque probari posse arbitraris.

A Praedecessoris Pontificis sanctionibus deflectere non posse significat, rationibus adductis,

§. 2. Quamvis autem non minori studio, ac voluntate, quam ille, Nos quoque votis tuis obsecundare cupiamus, nihilosecius tamen hac in re, neque ab illius mente, neque ab iis declarationibus, quas tantopere commendavit, atque Nos ipsi aequitati, ac justitiae consentaneas cognoscimus, recedere possumus. Ac primum quidem in dubium revocari nequit, S. R. E. Cardinales principem in Ecclesiastica Hierarchia tenere locum, tamquam constitutos ad opus omnium in terris maximum peragendum, eligendi nempe eum qui Jesu Christi D. N. Vicem in terris gerat, magnique momenti negocia, ex universo Christiano Orbe huc affluentia in Christianae Reipublicae commodum, ac incrementum assidue pertractare: quibus ex causis probare non possumus, ut amplissimi istius ordinis, tanta Nobis necessitudine conjuncti, privilegiis, exemptionibusque detrimentum ullum inferatur. Ad Ordinem vero Melitensem quod attinet, perpaucas admodum commendas, seu praeceptorias in Mediolanensi Ditione possidet, easdemque exigui adeo proventus, totque insuper pressus oneribus, secundum inclyti illius Ordinis institutum pro publica Christianorum defensione substinendis, ut hanc solum ob causam novo Colonicae portiones vectigali eximi mereantur, alias enim qui commendas obtinent congruis carerent redditibus ad vitam substentandam, aliaque necessaria onera subeunda, atque in Sacris Aedibus eorum curae concreditis divinus Cultus minueretur, Sacraeque absolescerent Ceremoniae, quas ob causas Majestas Tua aliis Piis Locis, in ejusdem legis sanctione religiose, prudenterque cautum esse voluit.

Peculiares causas ostendit, quae Melitensis Ordinis immunitatem a vectigalibus suadent.

§. 3. Verum prae omnibus hanc immunitatem sibi vindicant praeclara Equestris illius Ordinis merita, ob quae Majestas Tua paucis ab hinc Annis amplissimo Diplomate eumdem censuit honestandum, in quo commemoratis prius obsequiis, praesidiisque Augustissimae Domui praestitis, ad privilegia exemptionesque quod attinet, non tam eas praemium sudoris, laborum, ac sanguinis pro Christi Fide profusi compellat, verum etiam Regalis Auctoritatis robore, firmat, jubetque simul, ut exequutioni prorsus mandentur, quae in iisdem perspicua sunt, et pacifica possessione nitantur. Quamobrem satis perspicere nequimus, quo pacto potuerit quispiam Majestati Tuae suadere ut novae Coloniae subjici debeant, cum disertis verbis Melitensis Ordinis Coloni in veteribus illis privilegiis, a Majestate Tua recenter firmatis, legantur ex-

cepti, atque reipsa excepti fuerint hactenus a quocumque onere, sive Regio Aerario, sive Communitatibus pendendo, a quo etiam exempti fuerint iis quoque temporibus quibus controversiae de Colonica portione maxime fervebant. Ejusdem omnino sunt conditionis, exemptiones quae nonnullis Monasteriis, Piisque Domibus, earumque Coloniis attributae, vel in ipso fundationis exordio, vel titulo dotis, vel in gratiam peculiaris servitii, quod Ecclesiae praestant, et ejusmodi tituli, cuicumque etiam oneroso debeantur anteferri. Qui perfecte novimus, munificos Regalis Animi sensus alte Caesarum sanguine derivatos, atque cum ea pietate conjunctos, ut majorum exempla non tam aemulari, quam superare contendas, dubitare profecto non possumus, quin Majestati Tuae mens conflictata egerrime, consilium de abolendis antiquis Sanctissimisque privilegiis Mediolanensis Ducatus Ecclesiis tributis, neque alio parto ad id perduci potuisse arbitramur, quam ubi duo haec Majestati Tuae fortassis relata fuere; nimirum, praxim eamdem in Ecclesiastica Ditione vigere, deinde vero quidquid Ecclesiarum Colonis condenatur, in majus pauperum subditorum gravamen redundare. Primo autem operae pretium est animadvertere, vectigalia, quae apud Nos ab Ecclesiarum Colonis penduntur, Pontificia potestate imposita cedere plerumque in causa aeris alieni solvendi, quod contractum fuerat pro Catholica Religione tuenda, propugnandisque Catholicorum principum juribus, atque Ditionibus. Insuper onus hoc non ita protenditur, ut omnibus Provinciis commune sit: demum ita exiguum est, ut inde parum, aut nihil incommodi praesentiant Ecclesiastici, qui caeteroquin aliis exemptionibus pro quocumque honorum genere donati sunt; et nihilominus adfuit ipsius quoque Benedicti XIV. Ecclesiae libertatis tuendae sollicitudo, ut discutiendum mandaverit, atque adhuc pendeat quaestio coram peculiari Congregatione, num ejusmodi Colonicae portionis onus, ubi fuit indictum, perdurare debeat; Cardinalium interea Colonis omnimoda immunitate gaudentibus. Utinam vero in Mediolanensi Ditione eadem ratio haberi posset, et quod modicum apud nos a Colonis Ecclesiasticorum persolvitur, tantumdem inibi perciperetur, ac satis ferret ille, sublevandae Religioni. Quoniam vero temporum injuria publica vectigalia ibidem nimium crevere, hinc ad consulendum subditorum tuerum inopiae, laudatus Praedecessor Noster, vectigalibus non tantum bona Ecclesiasticis de novo quaesita subjecit, verum etiam colonicas portiones quamvis adeo gravi, ut quemadmodum Senatus Mediolanensis alias professus fuit, *vel Colonus cogatur bonorum culturam deserere, vel Ecclesia de suo subministrare*. Tandem Ecclesiasticos universim subjici permisit.

§. 4. Ea tamen sub verborum latitudine comprehendi nequaquam possunt, qui justis de causis distingui merentur, et nisi re ipsa ominentur excepti quandocumque censentur, quemadmodum revera ab Apostolica Sede excipiuntur, atque ab aliis Saecularibus Principibus pro exceptis hactenus habiti, ac reputati fuere. Quae cum sapientissimo Praedecessori Nostro plene explorata essent, in Tractatu nuper inito, nullum de Cardinalibus verbum fieri voluit, conceptisque verbis declaravit, nihil se decernere voluisse ad eas quod attinet exemptiones, quae a Mediolanensibus pro tempore Ducibus, cuirumque concessae fuissent. Quod vero respicit materna pietatis viscera, quibus Majestas Tua pauperes suos complectitur subditos, quos propterea nimium praegravandos veretur, si privilegia haec sarta, ac tecta serventur, illud ut perpendat, magnopere exoptamus, videlicet de quam modico damno rem esse, quod nullo pacto comparari potest cum iis emolumentis, quae in Rempublicam ab iisdem obveniunt, assiduis nempe obsecrationibus, sacrificiis, aliisque obsequiis, ac ministeriis, quae Cristiano Populo praestant. Denique accedit, quod nuper didirimus, multum prodesse pauperibus, quod ut ingenue fateamur, Nos quoque impense amore prosequimur, ut qui inter Ecclesiasticos caeteris dignitate praefulgent, redditibus quoque abundantius fruantur, unde uberiores eleemosynas, ac largitiones in egentes, ac miseros effundere queant; Ecclesiarum enim bona, eo-

Declaratur quidquid Benedictus XIV. comprehendere, quidquid excipere voluit.

rum patrimonium esse quis dubitat? Ipsique propterea alendis, sublevandisque addicta, atque reipsa plures novimus, qui tua ipsa in Mediolanensi Ditione, redditus suos in hunc usum insumunt, quod ut ab omnibus perficiatur sedulo, ac enixe curabimus: id enim postulat a Nobis Apostolicae servitutis ministerium, id ipsum paternae charitatis cura, atque sollicitudo, quod si fiat, uti Domino benedicente speramus, majus inde compendium, atque emolumentum pauperes sentient, quam si, in minimo, Colonica portione leventur. Interim a supremo Bonorum omnium Largitore Deo, uberrimam coelestium munerum copiam Majestati Tuae apprecamur, cui Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae etc. die 25. Novembris 1758. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XXIII.

Dat. Romae die 2. Decemb Pont. Ann. I.

Damnat et ne legatur probibet opus Gallico sermone conscriptum, et in plures tomos distributum cui titulus — *Histoire du Peuple de Dieu, troisieme partie, ou, Paraphrase litterale des Épîtres des Apôtres d' après le Commentaire Latin du P. Hardouin.... Par le P. Isaac Joseph Berruyer de la compagnie de Jésus.* 1758.

Clemens Papa XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Proemium

Universi dominici gregis cura humilitati nostrae coelitus demandata nos urget, ut fidelium animas pretioso Jesu Christi sanguine redemptas, pravis atque fallacibus Doctrinis a via veritatis abduci minime patiamur. Salutaribus enim veterum Patrum documentis instruimur novis petulantium ingeniorum interpretationibus verum Sacrarum Scripturarum sensum interverti, idque in Populi seductionem potius quam instructionem cedere, si praesertim sacrarum litterarum expositionis obtentu, offendicula parentur incautis, et Catholicae veritati aut praejudicium inferatur, aut auferatur praesidium quo potissimum roboratur.

§. 1. Sane nobis compertum est, quod cum nonnullis ab hinc annis prodiisset in lucem opus Gallico Idiomate exaratum cui titulus — *Histoire du Peuple de Dieu depuis son origine jusqu' à la naissance du Messie* — a Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregatione indici librorum prohibitorum et expurgandorum proposita post maturum examen proscriptum fuit decreto edito die 6. Maji 1734. Cumque fuisset idem opus in Italicum Idioma subinde conversum hoc titulo — *Storia del Popolo di Dio, dalla sua origine sino alla nascita del Messia* — licet opus uno, alioqua Idiomate vetitum proscriptumque, quacumque alia lingua postmodum exhiberi contingat, eadem proscriptione notatum intelligatur, ne tamen indoctis, ac simplicibus fucus fieret ab eadem Congregatione in Indicem postea relatum est Decreto edito die 14. Aprilis 1757.

Operis enunciatio quae damnatur.

Decretum S. Congregationis Indicis prohibens hoc opus die 6. Maji 1734 Gallico Idiomate conscriptum.

§. 2. Quod huic accessit opus alterum Gallico primum Idiomate scriptum cui titulus — *Histoire du peuple de Dieu depuis la naissance du Messie jusqu' à la fin de la Synagogue etc.* propter publicam offensionem, et scandalum ad eamdem Congregationem delatum, praevio diligentiori examine, pariter proscriptum est Decreto edito die 17. Aprilis Ann. 1755. At in Italicum postmodum Idioma conversum, hoc titulo — *Storia del Popolo di Dio, dalla nascita del Messia sino alla fine della Sinagoga, tratta dai soli libri Sancti: dal P. Isacco Giuseppe Berruyer della Compagnia di Gesù: seconda parte*, cum dissertationibus, et Apologia, cui titulus — *Difesa della seconda parte della storia del Popolo di Dio del P. Berruyer, tradotta dal Francese*. Aucto scandalo, offensioneque bonorum, a felicis recordationis Benedicto XIV. Praedecessore Nostro, fidei zelatorum querelis etiam excitato, post iteratum a Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Christiana generalibus Inquisitoribus adversus haereticam pravitatem, auctoritate Apostolica deputatis examen, pluribus, iisque gravissimis censuris damnatum est, editis Apostolicis litteris in forma Brevis die 17. Februarii currentis anni.

Opus uno Idiomate vetitum in quocumque alio Idiomate conversum vetitum etiam intelligendum

Secunda pars hujus operis. Ejus prohibitio etiam pro versione ex Decreto diei 17. Aprilis 1755.

Damnatio hujus secundae partis.

§. 3. Verum hoc eodem anno typis impressum apparuit opus tertium Gallico pariter

idiomate conscriptum, et in plures tomos distributum, hoc titulo « *Histoire du peuple de Dieu: troisième Partie: ou, paraphrase litterale des Épîtres des Apôtres, d'après le Commentaire Latin du P. Hardouin. Par le P. Isaac Joseph Berruyer de la compagnie de Jesus*.... 1758. Quod quidam ob doctrinae fallaciam, et contortas Sacrarum litterarum interpretationes, offusis etiam tenebris super eos articulos quos Christiani Populi fides, ac pietas praecipue profitetur, et colit, scandali mensuram implevit. Hoc opus itaque ne quid inde detrimenti patiatur Catholicae doctrinae integritas, Praedecessoris Nostri vestigiis inhaerentes, iisdem Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus in Republica Christiana generalibus Inquisitoribus examinandum commisimus; qui convenientibus primum inter se Theologis ad novum examen deputatis, eausque Sententias, et scripto, et voce pandentibus ac pluribus sessionibus ea de re habitis, tandem sub iisdem notis damnandum esse censuerunt, quibus alterum proscriptum est.

Tertia pars hujus operis etiam perniciosa deinde in lucem apparuit.

Damnatio hujus operis

§. 4. Nos igitur ne Nostro Apostolico muneri deesse videamur, auditis, et expensis Theologorum suffragiis, et eorumdem Cardinalium consiliis, per has Nostras Apostolicas Litteras dictum opus, ut continens propositiones respective falsas, temerarias, scandalosas, faventes haeresi, atque haeresi proximas, et a communi et unanimi SS. Patrum, et Ecclesiae sensu in divinarum scripturarum interpretatione alienas, damnamus, ac reprobamus, ipsumque legi, retineri, et quocumque idiomate denuo typis imprimi prohibemus: mandantes omnibus, et singulis Christi fidelibus, qui ejusmodi opus apud se habuerint, seu in quorum manus subinde pervenerit, ut illud, statim ac praesentes litterae eis innotuerint, haereticae pravitatis Inquisitoribus, seu eorum Vicariis, alioquin Episcopis, seu Ordinariis locorum tradere teneantur sub poena excomunicationis majoris quoad personas saeculares; quo vero ad Ecclesiasticas etiam Regulares sub poena suspensionis a Divinis, ipso facto absque alia declaratione incurrendis, quarum absolutionem, et respective relaxationem nobis, et Successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, excepto dumtaxat, quoad excommunicationem praedictam, mortis articulo, reservamus.

Poenae contra detinentes hoc opus.

§. 5. Ut autem eaedem praesentes litterae ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quisquam illorum ignorantiam praeferre possit, volumus, ac mandamus illas ad valvas Basilicae Principis Apostolorum, et Cancellariae Apostolicae, nec non curiae generalis in Monte Citatorio, et in acie Campi Florae de Urbe per aliquem ex Cursoribus nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibi affixa relinqui: ipsarum etiam praesentium litterarum transumptis seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eamdem prorsus fidem tam in judicio, quam extra illud, ubicumque locorum haberi, quae ipsis originalibus litteris adhiberetur si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die II. Decembris MDCCLVIII. Pontificatus Nostri Anno Primo.

Harum litterarum publicatio.

Transumptorum fides.

XXIV.

Confirmatio Decreti S. Congregationis Episcoporum, et Regularium, quo committitur Ministro generali Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia in Extremadura ut nonnulla de novo praescribat, et declaret, quae circa munia at officia ejusdem provinciae a benedicto XIV. demandata fuere.

Datum die 4. Decemb. 1758. Anno I.

Clemens Papa XIII. ad futuram rei memoriam.

Videatur Breve Benedicti XIV. incipiens — Supremae Apostolicae charitatis providentia — edit. die 8. Augusti Anno 1757.

§. 1. Nuper pro parte Dilecti Filii Thomae Moreno Ministri Provincialis Provinciae Sancti Michaelis Arcangeli Ordinis Minorum Sancti Francisci de Observantia in Extremadura Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, at consultatio-

Preces porrectae.

nibus Episcoporum, et Regularium praepositae exposito, quod alias fel. rec. Benedictus PP. XIV. Praedecessor Noster per quasdam suas in simili forma Brevis die VIII. Augusti anni proxime elapsi MDCCLVII. expeditas litteras quarum initium est — Supremae Apostolicae charitatis providentia ec. perpetua atque perfecta constituerat alternativa quoad omnia munia, et officia dictae Provinciae inter illius Alumnos, professoresque nempe oriundos ex Regionibus sitis supra Tagum, et alios oriundos ex Regionibus infra Tagum constitutis, ex quibus duabus partialitatibus coalescit ipsa Provincia servanda, ut alias prout latius in dictis Litteris, quarum tenorem praesentibus haberi volumus plenius contineri, quae quidem Litterae ac omnia et singula in illis contentae debitae exequutioni jam demandata fuerant: et in eadem expositione subjuncto, quod ad praecidenda, et omnino eliminanda dissidia, quae inter partialitates praedirtas tractu temporis oriri possent, super omnimodam observantiam dictae demandatae alternativae, ipse Thomas Minister Provincialis plurimum desiderabat, ut ab ipsa Cardinalium Congregatione declararentur et statuerentur sequentia, nempe: Primo, ut si contingat Ministrum Provincialem dictae Provinciae pro tempore existentem ex quavis ambarum partium, ex quibus ipsa Provincia coalescit, ante tempus per regularia dirtae Provinciae statuta praescriptum cedere vel decedere, aut ex quacumque causa officium Ministri Provincialis ex illius persona vacare; eo casu Vicarius Provincialis assumatur, seu assumi omnino debeat ex eademmet parte, ex qua cedens vel decedens Minister Provincialis extiterit. Secundo, si contingat obitus Patris immediati, subrogetur alius ejusdem partialitatis, ex qua defunctus fuerit, etiamsi in illa nullus existat Provincialis, ita ut subrogatio hujusmodi in casu hujusce deficientiae etiam ex-Definitoribus competere possit. Tertio, cedente, vel decedente aliquo ex Definitoribus actualibus in locum cedentis vel decedentis subrogetur alter ex ipsamet natione, ex qua ille extiterit etiamsi ex-Provincialis minime sit, sed dumtaxat Custos, aut Definitor fuerit.

Refertur dispositio Brevis Benedicti XIV. diei 8. Augusti 1757.

Dubia proposita a Ministro Provinciali, declaranda a S. Congregatione Episcoporum et Regularium, circa munia, et officia ejusdem provinciae.

§. 2. Emanavit ab eadem Cardinalium Congregatione decretum tenoris sequentis videlicet. Sacra Congregatio Eminentissimorum, et Reverendissimorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium proposita, attenta relatione Patris Commissarii Generalis Curiae, benigne commisit Patri Ministro Generali, ut, veris existentibus narratis, Oratoris precibus, pro suo arbitrio, et conscientia indulgeat juxta petita Romae 17. Novembris 1758. C. Cardinalis Cavalchini, P. H. Guglielmi Secretarius. Vigore autem hujus decreti et facultatis dilecto Filio Clementi de Panormo Ministro Generali ejusdem Ordinis attributae, ipse Clemens Minister Generalis suum edidit decretum tenoris, qui sequitur nempe — Mandatis Sacrae Congregationis ea qua par est veneratione obtemperaturi, attenta expositorum in adnexo Memoriali veritate, ad perpetuam, et perfectam stabiliendam alternativam a sau. mem. Benedicto XIV. in nostra Observantium Provincia S. Michaelis praescriptam, praecipimus, et ordinamus, ut imposterum in praedicta Provincia Nostra sub poena nullitatis sequentia exequutioni mandentur, videlicet: quod si contingat, Ministrum Provincialem dictae Provinciae pro tempore existentem, ex quavis ambarum partium, ex quibus ipsa Provincia coalescit, cedere, vel decedere, eo casu Vicarius Provincialis assumatur, seu assumi debeat ex eademmet Parte, ex qua cedens, vel decedens Provincialis extiterit — Secundo, quod si contingat obitus Patris Provincialis immediati, subrogetur alius ejusdem Partialitatis ex qua defunctus fuerit, etiamsi in illa nullus existat Provincialis, itaut subrogatio hujusmodi in casu hujusce deficientiae, etiam ex-Definitoribus competere possit — Tertio, quod cedente vel decedente aliquo ex Definitoribus actualibus, in locum cedentis, vel decedentis, subrogetur alter ex ipsamet Natione ex qua ille extiterit, etiamsi ex-Provincialis minime sit, sed dumtaxat Custos, aut Definitor fuerit. Datum Romae in hoc nostro Aracoelitano Conventu die 21. Novembris anni Domini 1758. Fr. Clemens de Panormo Minister Generalis, et Commissarius apostolicus —.

S. Congregatio Episcoporum et Regularium precibus annuit.

Dubiorum resolutio.

Preces porrectae ad confirmationem Apostolicam obtinendam.

§. 3. Cum autem, sicut dictus Thomas Minister Provincialis ejusdem Provinciae Nobis subinde exponi fecit, ipse praemissa omnia, quo firmius subsistant, et serventur exactius, apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri plurimum desideret, Nos ipsius Thomae Ministri Provincialis votis hac in re, quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes; supplicationibus ejus nomine super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinserta ejusdem Congregationis Cardinalium, ac dicti Clementis Ministri Generalis decreta, ac omnia et singula in eis contenta auctoritate apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, illaque debitae exequutioni mandari volumus, et praecipimus in omnibus, et per omnia perinde ac si praemissa omnia in dictis Benedicti Praedecessoris Nostri super hujusmodi alternativam editis litteris contenta, et expressa fuissent.

Absolutio a censuris.

Approbantur decreta Sacrae Congregationis Episcoporum et Regularium nec non Ministri Generalis

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros affectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus apostolicis, nec non omnibus et singulis illis, quae dictus Benedictus Praedecessor in suis litteris praedictis voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Contrariis derogatio.

Transumptorum fides.

§. 5. Volumus autem quod praesentium litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides ab omnibus, et ubique tam in judicio quam extra habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. M. Majorem sub annulo Piscatoris die VI Decembris MDCCLVIII. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XXV.

Litterae apostolicae quibuscum privilegia nonnullis Familiaribus Pontificiis conceduntur.

Datum die 9. Decemb. 1758. Ann. 1.

Eadem privilegia concessa fuere a Clemente XI. Const. edit. 1701. Aprilis 5. §. 1. ab Innocentio XIII. Const. alia edit. 1721. Maji 16. tandem a Benedicto XIII. Const. edit. 1724. Dec. 15. §. 1. ut videre est in Bullario Mainardi.

Clemens Papa XIII. ad futuram rei memoriam.

Venerabili Fratri Silvestro Merani Episcopo porphyriensi Sacrarii Nostri, ac Dilectis filiis Magistris M. Antonio Columnae Romanae Palatii apostolici, Antonio Mariae Erba Odeschalchi Mediolanensis Cubiculi Nostri Praefectis, Andreae Negroni Romanae Auditori, Theodoro Boccapaduli Romanae Eleemosynario secreto, ac Carolo Boschi Faventinae Notarum Arcanarum Secretario, nec non Josepho Mariae Contesini Venetiarum Pincernae, Petro Mantica Utinensis, Josepho de Rinaldis Concordiensis, Aloysio seu Lodoviro Gazzoli Interamnensis, Horatio Mattei Marsorum Vestiario, Francisco Fantini Peduanae, Felici Savorgnano Venetiarum, Galeatio Marescotti Romanae, ac Magistris itidem Thomae Emaldi Imolensis, et Cajetano Amato Salernitanae Litterarum Nostrarum in forma Brevis quae ad Principes scribuntur Secretario, Lanfranco Mattei Marsorum Subdatario, et Christophoro Zannettini Brixien. Medico secreto Cubiculariis intimis, seu secretis, ac Marchionibus Joanni Patrizi Forerio Majori, Virginiu Crescenzi, Innocentio, Muti, et Comiti Alexandro Petroni

Stabuli Nostri Praefecto Romanae itidem Cubiculariis secretis, Deusdedit Batcali Romanae, Joanni Cornacchia Venetiarum, Blasio Saetta Paduanae, Gregorio Zanetti Urbinatensis, Michaeli Angelo Giacomelli Pistoriensis, ac Francisco Lucca Romanae Capellanis secretis, et Augustino Orsi Ordinis Fratrum Praedicatorum Palatii Apostolici Magistro, Paschali Fantini Tarvisinae Architriclino, Antonio Presi Bononiensis Domus Nostrae Magistro, Silvestro Mancini Romanae Palatii Apostolici Ratiocinatori, Antonio Vannini Praenestinae, et Francisco Antonio Benincasa Calliensis Clericis secretis, necnon Paulo Gazzani Parmensis, Paulo Pulieri Venetiarum, Josepho Celidoni Mediolanensis, Bartholomaeo Ermini, et Joanni della Bossiera Romanae Cubiculi Nostri Adjutoribus Civitatum et Dioecesum respective Presbyteris, seu Clericis, vel Laicis familiaribus continuis commensalibus Nostris salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Exordium

§. 1. Circumspecta Romani Pontificis gratiarum Dispensatoris providentia devotos, ac fideles suos, illos praesertim, qui grata familiaritatis obsequia jugiter ei impendunt, ac quos ad id alias propriis virtutum merita commendant, honoris, et famae amplioribus praeconiis, ac praeclaris dignitatum titulis decorare, et honorare, nec non specialis benevolentiae favoribus amplecti solet, prout personarum qualitatibus conspicit convenire.

Commendantur et absolvuntur a censuris.

§. 2. Hinc est, quod Nos ad grata familiaritatis obsequia, quae vos, qui etiam continui Commensales Nostri existitis, et quilibet vestrum Nobis hactenus impendistis, et adhuc sollicitis studiis impendere non desistitis, nec non ad vitae ac morum honestatem, aliaque laudabilia probitatis, et virtutum merita, quibus personas vestras etiam familiari experientia juvari percepimus, condignam rationem habentes; ac propterea easdem personas vestras peculiaris favore gratiae, ac specialis honoris, et excellentiae dignitatis titulo sublimare volentes; vosque, et quemlibet vestrum a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad vestram, vel alterius pro vobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, et certa scientia Nostris, ac de apostolicae potestatis plenitudine, vos et quemlibet vestrum respective in Nostros, et Sedis apostolicae Notarios (sine tamen praejudicio Dilectorum Filiorum Notariorum de numero participantium) apostolica auctoritate tenore praesentium recipimus, ac Sacri Palatii, et Aulae Lateranensis Comites, necnon Auratae Militiae Equites, ac Nobiles Romanos, et Urbis Romae, ac Civitatum Avenionensis, Bononiensis, Ferrariensis, et Beneventanae, omniumque et singularum aliarum Civitatum, Terrarum, et Locorum Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subjectorum Cives cum omnibus juribus, jurisdictionibus, praerogativis et insignibus debitis, et consuetis creamus et constituimus ac in numerum, et consortium aliorum Nostrorum et ejusdem Sedis Notariorum, nec non Palatii et Aulae hujusmodi Comitum, Equitum, et Nobilium Romanorum, aliorumque Civium Civitatum, et Terrarum praedictarum referimus et conscribimus.

Motu-proprio creantur Notarii, Comites, Equites, Nobiles, et Cives.

Exponuntur Notariorum privilegia cum quadam restrictione.

§. 3. Vobisque, etiamsi habitum et rocchettum Notariorum dictae Sedis juxta decreta Lateranensis Concilii novissime celebrati non deferatis, aut Civitates hujusmodi non incolueritis, nec unquam in eisdem Civitatibus domicilium habueritis, ut omnibus et quibuscumque privilegiis et facultatibus, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, favoribus, gratiis et indultis, quibus caeteri omnes Notarii Nostri, etiam de numero participantium, ac Comites, Equites, et Nobiles (citra tamen exemptiones a Sacro Concilio Tridentino sublatas, itant nedum quoad criminalia, sed etiam quoad civilia subjaceatis Ordinariis, ac citra facultates legitimandi, ad gradus promovendi, Notarios, seu Tabelliones creandi, aliaque hujusmodi privilegia a Notariis, et Comitibus praefatis praetensa, itaut illis nullibi uti valeatis, ac irritum et inane existat quidquid secus per vos, aut quemlibet vestrum re-

spective attentari contigerit (nec non Civas originerii etiam in Dignitatum, Beneficiorum, et Officiorum Ecclesiasticorum, ac saecularium, etiam ex personis Romanorum Civium originariorum vacantium assequutione et exercitio tam in Urbe, quam in omnibus et singulis Civitatibus praedictis, at alias ubique locorum et gantium, nac non sessionum, et conventuum utuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, potiri, et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar, sed parifurmiter et aeque principaliter, ac si privilegia, facultates, exemptiones, gratiae et indulta hujusmodi pro vobis emanassent, uti, potiri et gaudere, ac in omnibus et singulis Apostolicis, aliisque litteris, Instrumentis at scripturis publicis et privatis deinceps nomine vestro conficiendis Notarios, Comites, Equites, et Nobiles, ac de nobili genere ex utroque parente procreatos, nec non Romani et aliarum Civitatum et Terrarum Cives, prout libuerit, vos inscribere, et illis subscribere valeatis, ac pro veris et non fictis Notariis, Comitibus, Equitibus et Nobilibus, ac Civibus habeamini, nihilque, qualecumque illud fuerit, cum iis subscriptionibus, subreptitium vel obreptitium aut invalidum, sed illud idem efficax in omnibus censeatur; nec non honoris causa insignia gentis Nostrae sive integre, sive cum vestris respectiva composita gestare possitis, prout vobis placuerit, concedimus.

Eximuntur a decimis, aliisque impositionibus, ea excepta pro auxilio contra infideles.

§. 4. Et insuper vos, vestraque Beneficia, et Officia Ecclesiastica quaecumque, quotcumque, et qualiacumqne, illorum fructus, res et jura ubicumque Locorum, Regnorum et Provinciarum, nec non in Urbe, Civitatibus, Terris et Locis eidem Romanae Ecclesiae mediate val immediate subjectis consistantia, praedia, domos, possessionas, et bona patrimonialia, aliaque temporalia mobilia, et immobilia ac semoventia, nec non actiones et jura praesentia et futura cujuscumque qualitatis, quantitatis et naturae, ac cujusvis etiam annui valoris fructus, redditus, et proventus hujusmodi sint, vel fuerint, ac etiam quaecumque a vobis vendenda, ac pro vestris ac familiarum vestrarum usibus emenda ab omnibus, et quibuscumque decimis, quartis, et dimidiis partibus, subsidiis etiam caritativis, nec non vectigalibus, portoriis, tributis, datiis, pedagiis, collectis, et quocumque alio nomine nuncupatis angariis, perangariis, caeterisque oneribus et contributionibus tam urbanis, quam rusticis, ordinariis, at extraordinariis, realibus, personalibus, et mixtis, etiam ratione munitionum moenium, et pontium, portarum, et moliturarum, ac mercium cujuscumque generis, transitus seu passus et vecturae, etiam in aliud Territorium, seu Provinciam, terra, mari, et flumine, nec non equorum mortuorum, stabulationum Militium, institutionis Seminarii Ecclesiastici, aut quacumque alia quantumvis gravi, et gravissima causa (pro subventione contra Infideles dumtaxat excepta) nunc et pro tempore impositis; ita quod vos, et quilibet vestrum nihil omnino horum, aut aliorum similium subire teneamini, nec per Camerae apostolicae, aut alios Commissarios, seu vectigalium, et tributorum hujusmodi Redemptores, Conductores, et Exactores quocumque privilegio, exemptione, et facultate suffultos, alias quam, ut praefertur, valeatis coarctari (quamdiu servitiis nostris institeritis dumtaxat) eximimus, et liberamus.

Super Beneficiorum pluralitate ac residentia in eis dispensat.

§. 5. Ad haec vobiscum, et cum quolibet vestrum respectiva, ut quaecumque duo dissimilia, vel simplicia similia sub singulis tribus tectis quarumcumque trium Cathedralium, etiam Metropolitanarum, aut aliarum etiam Collegiatarum Ecclesiarum consistentia, etiamsi unum ex illis omnibus cum cura, aut Dignitas etiam major et principalis, Canonicatus, et Praebenda, Personatus, Administratio, vel Officium fuerit, at ad Dignitatem, Personatum, Administrationem, vel Officium hujusmodi consueverit quis per electionem assumi, eique cura etiam jurisdictionalis immineat animarum, si alicui vestrum alias canonice conferentur, aut quisque vestrum eligatur, praesentetur, aut alias assumatur ad illa, et instituatur, in eis recipere, et dummodo illa omnia (uno excepto) personalem residentiam non requirant, insimul, quoad vixeritis, retinere.

Eximuntur a residentia durante familiaritate.

§. 6. Nec non etiam, quamdiu Nobis inservieritis tantum, in Beneficiis Ecclesiasticis etiam curatis (non tamen Parochialibus,

nec curatis cum cura animarum Parochiaorum) per vos pro tempore respective obtaatis, etiam de jure, statuto, fundatione vel privilegio personalem residentiam requirentibus, etiamsi Dignitates in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, post Pontificalem, majores, ac Collegiatis Ecclesiis bujusmodi principales fuerint, personaliter residere non teneamini, nec per Locorum Ordinarios, aut Ecclesiarum earumdem Capitula, seu quosvis alios ad residendum interim in illis inviti compelli possitis; omnesque et singulos nihilominus vestrorum Beneficiorum obtentorum fructus, redditus, et proventus, durante servitio praedicto, cum ea integritate (distributionibus quotidianis dumtaxat exceptis) cum qua illos perciperetis, si in eisdem Ecclesiis sive Locis personaliter resideretis, percipere, exigere et levare.

Facultas recipiendi ordines extra tempora et sine licentia.

§. 7. Ac interim vel postmodum si volueritis in Romana Curia, vel extra eam a quocumque quem malueritis Catholico Antistite gratiam et communionem ejusdem Sedis habente, quem duxeritis eligendum, ad omnes etiam Sacros et Presbyteratus Ordines aliquibus tribus Dominicis, vel aliis festivis diebus etiam extra tempora a jure statuta, proprii Ordinarii, aut cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, si alias ad id idonei reperti fueritis (super qua Antistitis conscientiam oneramus) promoveri, et promoti in illis, etiam in Altaris ministerio, ministrare.

Item audiendi, et docendi leges canonicasque Ecclesiasticas, et Civiles tuendi.

§. 8. Nec non etiamsi Presbyteri fueritis, ac Dignitates et Officia obtinueritis, Leges et Jura Civilia, etiam publice in Sholis et Universitatibus studiorum generalium ad quinquennium dumtaxat, dummodo trigesimum aetatis annum non excesseritis, audire, et si habiles et sufficientes reperti fueritis, etiam ad Doctoratus gradum in hujusmodi facultate vos promoveri facere, ipsaque Jura etiam publice docere, atque Judicis, Advocati, et Procuratoris officium in causis Ecclesiasticis, et civilibus tantum exercere libere et licite possitis et valeatis, auctoritate et tenore praedictis de specialis dono gratiae dispensamus.

Ind. privilegium eligendi sibi Confessarium largitur, cui peramplas concedit facultates.

§. 9 Liceat quoque vobis, et cuilibet vestrum aliquem idoneum et approbatum ab Ordinario Presbyterum saecularem, vel cujusvis Ordinis regularem in vestrum eligere Confessorem, qui vita cujuslibet vestrum comite vos, et quemlibet vestrum a quibusvis excommunicationis suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione vel causa latis, et per vos incursis, et quibus vos etiam apostolica auctoritate illaqueari contigerit, etiamsi absolutio Nobis, at Successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus specialiter vel generaliter reservata existat: et quorumcumque votorum et Ecclesiae praeceptorum transgressionibus, homicidio casuali, manum violentarum in quasvis personas etiam Ecclesiasticas (non tamen Episcopos, vel alios Superiores Praelatos) de praeterito injectionibus, seu consilii, vel favoris ad id praestationibus, jejuniorum omissionibus (non tamen recitationis horarum canonicarum, aliorumque Divinorum Officiorum) at denique ab omnibus et quibuscumque aliis vestris peccatis, criminibus et excessibus ac delictis quantumcumque gravibus et enormibus, etiam talibus, propter quae Sedes praedicta merito consulenda foret, videlicet a contentis in litteris die Coenae Domini publicari consuetis, semel tantum in vita, et mortis articulo; in reliquis vero dictae Sedis quomodocumque reservatis, aliisque quibusvis casibus semel in anno, confessionibus vestris diligenter auditis, sine tamen alicujus praejudicio, auctoritate apostolica absolvere, et vobis pro commissis poenitentiam injungere salutarem; Nec non vota quaecumque (ultramarino, visitationis Liminum BB. Petri et Pauli Apostolorum, castitatis, et Religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat.

Pensionum translationem ad summam 300 ducatorum ab eis fieri quorumque tempore concedit.

§. 10. Vobisque ulterius, et cuicumque vestrum respective, ut quicumque Loci Ordinarii, vel Canonici Metropolitanarum, seu aliarum Cathedralium Ecclesiarum, aut personae in dignitate Ecclesiastica constitutae, tam in dicta Curia, quam extra eam ad id per vos respective coram Notario, et Testibus fide dignis eligendi, seu eligendae, quascumque pensiones annuas vobis super Mensarum Abbatialium, seu Capitolarium, et Episcopalium, et Archiepiscopalium, ac quo-

rumcumque Beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura et sine cura saecularium; et quorumvis Ordinum, et Militiarum Regularium, etiam Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani quomodocumque, et qualitercumque qualificatorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, et distributionibus etiam quotidianis, seu illarum loco fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, distributiones et emolumenta vobis nunc, et pro tempore assignata, et reservata, seu assignanda, et reservanda pro summa videlicet tercentorum ducatorum auri de Camera quoad singulos vestrum, quandocumque alicui vestrum respective placuerit simul, vel successive in toto, vel in parte, etiam in cujuslibet vestrum mortis articulo cassare, et extinguere; et postquam cassatae, et extinctae fuerint, alias similes pensiones annuas super eisdem fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, et distributionibus, ac emolumentis, seu illarum loco fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, distributiones, et emolumenta hujusmodi, usque ad summam, et quantitatem praedictam uni, vel pluribus aliis personis etiam per vos nominandis, et jam quaecumque, quotcumque, et qualiscumque Beneficia Ecclesiastica obtinentibus, et expectantibus Clericis, seu clericali charactere insigniri volentibus, etiam eis, quoad vixerint, seu eorum Procuratoribus ad id speciale ab eis mandatum habentibus, eisdem modo, et forma, quibus vobis assignatae et reservatae, seu assignata, et reservata, et concessa fuerint respective, etiam absque consensu easdem pensiones solvere debentium, etiamsi illas, vel illa alias cassari, et reservari de novo faciendi facultatem non habueritis; ac pensiones, et fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, ac distributiones, et emolumenta hujusmodi etiam pluries cassatae, et de novo assignatae fuerint, usque ad summam, et quantitatem praedictam, etiam litteris Apostolicis super reservationibus, et assignationibus hujusmodi non confectis, ac alias cum omnibus, et quibuscumque exemptionibus, privilegiis, decretis, clausulis, cautionibus, vinculis, obligationibus, et cautelis, ac etiam censuris, et poenis in prioribus reservationibus hujusmodi concessis, et contentis, nec non cum subrogatione in quibusvis vestris juribus, etiam quoad quasi possessionem exigendi, in qua tunc eritis integre persolvendas, servata tamen forma Constitutionis fel. rec. Innocentii PP. XI. Praedecessoris nostri super translationibus pensionum editae reservare, constituere, et assignare valeant, auctoritate, et tenore praedictis de speciali gratia indulgemus; volumus autem, ac sub poena nullitatis translationis hujusmodi districte praecipimus, quod respecto pensionum vobis, et cuicumque vestrum respective, ut praefertur, reservatarum, et assignatarum, seu reservandarum, et quocumque tempore assignandarum super quibuscumque Cathedralibus, Metropolitanis, Monasteriis, etiam Consistorialibus, atque aliis quibusvis Beneficiis tam simplicibus, quam residentialibus, aut aliter quomodocumque qualificatis, intra Urbem ac Statum Ecclesiasticum Nobis, et Sanctae Sedi in temporalibus immediate subjectum existentibus, praefata transferendi facultas tum coram persona in dignitate Ecclesiastica constituta, tum coram Notario, et testibus, vobis, et cuilibet vestrum respective, ut supra, impertita exerceri, aut expleri per vos, et quemlibet vestrum respective nequeat, nisi favore dumtaxat illorum, qui vel ex eodem Statu Ecclesiastico, vel ex eisdem Regnis et Provinciis originem trahant, in quibus et ipsi quoque nostri, et S. Sedis in temporalibus subditi promiscue cum Civibus et Naturalibus dictorum Regnorum, et Provinciarum, ad pacificam tam Beneficiorum quorumlibet Ecclesiasticorum, quam similium pensionum possessionem admitti consueverunt.

§. 11. Nec non etiam vobis, ut de omnibus et singulis domibus, praediis, possessionibus, terris, et locis etiam jurisdictionalibus caeterisque bonis mobilibus, at immobilibus, quae tamen non sint Altaris, seu Altarium Ecclesiarum vobis commissarum ministerio, seu alicui speciali earumdem Ecclesiarum servitio, aut alias Divino cultui seu usui deputata, seque moventibus cujuscumque qualitatis, quantitatis, valoris, speciei, pretii, et conditionis existentibus, ac juribus, et actionibus ad vos

Facultas testandi usque ad 6000. ducatos, et sine solemnitatibus.

ratione Ecclesiarum etiam Cathedralium, et Metropolitanarum, quibus forsan vos praeesse contigerit, nec non Monasteriorum, Prioratuum, Praepositurarum, Dignitatum, et aliorum quorumcumque Beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, et sine cura saecularium, et quorumvis Ordinum Regularium, quae etiam ex quibusvis concessionibus, et dispensationibus Apostolicis in titulum, commendam, administrationem, ac alias quomodolibet obtinueritis, obtinetis, et obtinebitis, ac fructuum, reddituum, et proventuum Ecclesiasticorum loco pensionum, ipsarumque pensionum annuarum super similibus fructibus, redditibus, et proventibus vobis reservatorum, et assignatarum, ac reservandorum, et assignandarum, quos, et quas perceperitis, percipitis, et percipietis in futurum, nec non emolumentorum quorumcumque Romanae Curiae officiorum, et alias quomodolibet spectantibus, et pertinentibus, ac etiam de dictis fructibus, redditibus, et proventibus annuis, nec non vestra, et cujlibet vestrum industria, et labore quomodolibet, et undecumque, licite tamen acquisitis, et acquirendis, ac alias etiam de muneribus, et officiis, quae exercueritis, et vos exercere contigerit, et alias quavis occasione vel causa, seu contemplatione ad vos perventis, et perventuris, etiamsi in pecunia numerata, et jocalibus, gemmis, aliisque pretiosioribus rebus consistant, tam in dicta Curia, quam extra eam ubique locorum, etiam penes Beneficia ipsa existentibus (quorum omnium qualitates, et veros etiam annuos valores, etiamsi talia forent, quae in generali appellatione bonorum, et suppellectilium non venirent, sed specialibus indigerent vocabulis, praesentibus ac si specifice, et singillatim exprimerentur, et denominarentur pro sufficienter expressis, et declaratis haberi volumus) usque ad summam sex millium ducatorum auri de Camera pro unoquoque vestrum, ac etiam de ipsis fructibus, redditibus, et proventibus, ac pensionibus debitis, et debendis (servata tamen forma Constitutionum Apostolicarum jam editarum, et si quas deinceps edi contigerit super fructibus inexactis) etiam cumulative cum quibusvis aliis similibus vel dissimilibus facultatibus habitis, et habendis, tam pro decentibus, et honestis impensis funebribus, quam etiam pro remuneratione illorum, qui vobis viventibus servierint, etiam ultra servitii meritum, ac in vestrorum Consanguineorum, et Affinium, ac quorumcumque Locorum Piorum favorem, et usum, ac alias pro arbitrio, et voluntate vestris, et cujuslibet vestrum absolutis, testari, et testamento, codicillis, fideicommissis, legatis, donationibus tam inter vivos, quam causa mortis, et aliis quibuscumque modis, et titulis, scriptura etiam minus solemni coram duobus vel tribus Testibus, aut etiam cedula sola manu vestra scripta vel subscripta, et alias in omnibus, et per omnia, prout, et quomodolibet vobis videbitur, etiam in ipsa Curia; et in mortis articulo, etiam nulla facta mentione praesentis, vel aliarum vobis pro tempore concessarum similium facultatum, aut quod in vim illarum testari seu disponere velitis, et intendatis semel, atque iterum, aut pluries disponere, statuere, et ordinare, itaut quidquid testatum, gestum, aut ordinatum, seu alias dispositum a vobis fuerit, etiam in vim simplicis distributionis, ac alias omni meliori modo valeat, et servari debeat; ipsaque testamenta, codicillos, et dispositiones, ordinationes, legata, et statuta pluries, ac toties quoties vobis videbitur, moderari, limitare, ac etiam in totum revocare, et alia de novo condere libere, et licite valeatis, auctoritate Apostolica earumdem tenore praesentium plenam, et liberam concedimus facultatem.

§. 12. Et insuper statuimus, et ordinamus, vobisque indulgemus, quod si vos ab intestato, et sine ulla, vel cum minus valida bonorum, et rerum, ac fructuum, redditunm, et proventuum praedictorum dispositione in dicta Curia, vel extra eam, tam continua, quam interpolata inibi cujuslibet vestrum respective mansione, ac etiam extra Beneficia vestra, vel alia loca debitae a vobis residentiae personalis, etiam nulla subsistente causa, ab humanis decedatis, omnia, et singula bona, res, et jura, etiam ut praefertur qualificata, nec non spolia cujuscumque quantita- Indultum in casu intestatae successionis, aut minus validae dispositionis.

tis, et valoris existentia etiam ex praedictis, et alias undecumque provenientia ad Cameram Apostolicam, seu in dictis Beneficiis successores non pertineant, sed ad Haeredes vestri sanguinis integre deveniant, et illis deficientibus, inter Familiares vestros arbitrio personae, seu personarum, quas ad id scripto nominaveritis, distribuantur; nisi de alia dispositione vel intentione vestra, scriptura etiam minus solemni secus appareret, quam tunc velut efficacem ipsae personae, vel alii Judices, seu Exequutores omnino exequi, et adimplere, illique se conformare in omnibus, et per omnia debeant; at nihilominus quaecumque hujusmodi testamenta, legata, donationes, dispositiones, et alia forsan a vobis etiam nulla, vel minus sufficienti facultate suffultis de cujusmodi bonis, juribus, et actionibus, fructibus, pecuniis, jocalibus, aliisque rebus supradictis, etiam in favorem Consanguineorum, et Affinium praedictorum, et alias quomodolibet facta cum omnibus inde sequutis, ac etiam ea, quae per vos in futurum fient, ex nunc, prout ex tunc, et e contra pro dicta summa sex millium Ducatorum approbamus, et confirmamus, omnesque, et singulos juris, et facti, ac solemnitatum omissarum et omittendarum, nec non substantialium, aliosque defectus quoscumque, si qui intervenerint, aut intervenerunt in iisdem, etiamsi tales sint vel fuerint, quod specialis, specifica, et expressa de illis mentio praesentibus habenda esset, supplemus.

Inhibitio contra perturbatores. §. 13. Districtius inhibentes quibusvis Archiepiscopis, Episcopis, et aliis Ecclesiarum Praelatis, nec non Camerae praefatae praesidentibus Clericis, ac eorum, nec non Fabricae Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, ac Crucintae Sanctae, et aliis Collectoribus, caeterisque cujuscumque dignitatis, status, gradus, et conditionis existentibus, etiam quavis auctoritate, et potestate fungentibus, sub excommunicationis majoris, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, ne Universitates, Collegia, ac Loca, et Legatarios, Haeredes, et personas, nec non testamentorum, voluntatum, et ordinationum hujusmodi Exequutores praefatos, directe, vel indirecte, quovis quaesito colore, vel ingenio molestare audeant quoquomodo vel perturbare.

Clausulae generales. §. 14. Ac decernentes praedicta omnia, et singula, praesentesque litteras, et testamenta, donationes, codicillos, fideicommissa, legata, ordinationes, derogationes, dispositiones, et alia quaecumque, nec non quae in praemissis facta sunt, aut fieri contigerit, tam vigore praesentium, quam etiam aliarum concessionum vobis factarum, et deinceps in genere vel in specie faciendarum, cum inde sequutis, et sequuturis, etiamsi vos intra Curiam, aut in quacumque alia mundi parte extra Ecclesias, et Beneficia personalem residentiam requirentia, qualitercumque qualificata per vos nunc, et pro tempore obtenta, etiam pro vestra sola voluntate, et nulla subsistente causa non residendi, ab humanis decedere contigerit, sub litteris rec. mem. Pii PP. IV. Praedecessoris pariter Nostri contra quoscumque Episcopos, Archiepiscopos, et alios Praelatos, nec non Parochialium Ecclesiarum Rectores, caeterosque residentiae personali praedictae adstrictos extra illam quomodocumque decedentes, septimo Kalendas Decembris Pontificatus sui anno quinto, aut alio veriori tempore emanatis, et sub quibuscumque aliis Constitutionibus, aut revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, decretis, declarationibus Apostolicis, Cancellariae Apostolicae regulis ex quibuscumque causis quantumvis maximis, urgentibus, et inexcogitabilibus, etiam in favorem Fidei, et Divini cultus augmentum, ac Consistorialiter etiam a Nobis, et Sede praedicta hactenus, vel nunc, et pro tempore factis, et editis minime comprehendi, sed semper ab illis excepta, et quoties emanata fuerint, toties in pristinum, et validissimum statum, et etiam sub posteriori data, etiam cum derogationibus, et clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque, et aliis decretis per vos eligenda apponendis, et latissime specificandis reposita, restituta, et plenarie reintegrata, ac de novo concessa, validaque, et efficacia fore, nec non perpetua firmitate subsistere, suosque plenarios, et integros effectus, quos de jure, stylo, consuetudine, aut alias quomodocumque sor-

tiri poterunt, ac vim veri, legitimi, et jurati, ac stipulati, validi, et efficacis contractus inter vox ex una, ac Nos, et Cameram praefatam ex altera partibus habere, nec etiam per promotionem ad Ecclesiam Cathedralem, etiam Metropolitanam, aut translationem, vel aliam status, et personae vestrae mutationem cessare, nec per similes vel dissimiles gratias vobis concessas, et concedendas confundi, sed ipsis cumulative in omnibus, et per omnia uti, et si quid in una ex facultatibus hujusmodi defecerit, per aliam suppleri debere, nec Haeredes, Legatarios, ac Loca, ad quos, seu quae bona, jura, et actiones hujusmodi devenerint, vel quibus relinquentur, aut Exequutores praedictos ad tertiam seu aliam eorum partem, quam etiam ex nunc vobis, ac Locis Haeredibus, Legatariis, ac Donatariis praedictis liberaliter concedimus et donamus, Camerae, vel Fabricae, aut Beneficiis praedictis, etiam pro expeditione contra Infideles, et quibusvis aliis quantumlibet piis usibus solvendum, ac cum eis desuper componendum, vel vos ad aliam particularem licentiam, sive indultum, aut confirmationem praesentium a Nobis vel Successoribus nostris Romanis Pontificibus petendum, aut impetrandum, vel etiam in alia simili gratia seu confirmatione illius vobis quomodocumque concedenda, de praesenti mentionem aliquam faciendam ullatenus teneri, nec ad id ulla unquam necessitate cogi posse.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 15. Et sic in praemissis omnibus, et singulis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et ejusdem S. R. E. Cardinales, nec non pro tempore existentes dictae Camerae Camerarium, Praesidentes Clericos in quavis Causa, et instantia, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputat speciales harum litterarum Executores.

§. 16. Quocirca Venerabilibus Fratribus Nostris Ostiensi, et Portuensi Cardinalibus Episcopis, ac dilecto filio Causarum Curiae Camerae Apostolicae Generali Auditori per Apostolica scripta mandamus motu simili, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque ubi, et quando opus fuerit, et quoties pro parte vestra desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, vobisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem praesentes litteras, et in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac vos illis omnibus pacifice frui, et gaudere non permittentes vos per quoscumque quavis aucteritate fungentes contra earumdem praesentium tenorem indebite molestari, inquietari vel perturbari: Contradictores quoslibet, et rebelles per sententias, censuras, et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis, servatis processibus, censuras, et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Contrariis quibuscumque derogat.

§. 17. Non obstantibus praemissis, ac piae mem. Bonifacii PP. VIII. Praedecessoris etiam nostri de una, et in Concilio Generali edita de duabus diaetis, dummodo ultra tres diaetas aliquis aucteritate praesentium in judicium non trahatur, nec non Lateranensis Concilii novissime celebrati de certo Notariorum numero, etiamsi ad illum nondum deventum fuerit, cui per hoc alias derogare non intendimus, ac de consensu praestando in pensionibus, et quibusvis aliis etiam per Nos, et Sedem praedictam editis, et in posterum edendis Cancellariae Apostolicae regulis, ac stylo in similibus hactenus observato, ac rec. mem. Alexandri PP. VI. pariter Praedecessoris nostri tertiam partem bonorum Ecclesiasticorum Camerae praefatae deberi, inter alia disponente, necnon ejusdem Bonifacii PP. VIII per quam concessiones fructus in absentia percipiendi sine praefinitione temporis fieri prohibentur; ac Pii PP. IV. Praedecessoris etiam nostri de gratiis qualecumque interesse Camerae Apostolicae concernentibus in dicta Camera intra certum tunc expressum tempus praesentandis, et registrandis, ita quod praesentes in eadem Ca-

mera nullo unquam tempore registrari facere teneamini, ac similis rec. mem. Urbani PP. VIII. pariter Praedecessoris nostri de pensionibus alias translatis iterum non transferendis, ac quorumvis aliorum Romanorum Pontificum Praedecessorum nostrorum, et quibusvis aliis Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Legibus etiam Imperialibus, et Municipalibus tam Urbis, quam aliarum Civitatum, et Locorum, in quibus Cives originarii creati existitis, et quarumvis Ecclesiarum, Monasteriorum, Ordinum, et Hospitalis praedictorum, nec non quorumvis Collegiorum, et Officiorum dictae Curiae, et Regnorum, Provinciarum, et Urbis, ac aliarum Civitatum, et Locorum, ac Camerae praedictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, stabilimentis, usibus, et naturis, etiamsi de illis servandis, et non impetrandis litteris Apostolicis contra ea, nec etiam ab alio, vel aliis impetratis aut alias quomodolibet concessis utendo vos per vos, vel Procuratores vestros praestiteritis forsan hactenus, vel vos in posterum praestare contigerit juramentum, privilegiis quoque, indultis, et litteris Apostolicis dictis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, et Hospitalibus, illorumque Praesulibus, seu Administratoribus, et Superioribus, ac Magistris, Praeceptoribus, Prioribus, Militibus etiam antianis, Capitulis, Conventibus, Civitatibus, et Locis, aliisque praedictis, ac illorum Comunitatibus, et Universitatibus, aliisque personis etiam particularibus, nec non Archiepiscopis, Episcopis, et aliis Ordinariis, etiam eisdem Cardinalibus, ac dictae Curiae Officialibus, illorumque Collegiis, ac etiam decimarum, pedagiorum, gabellarum, et onerum Exactoribus, et Appaltatoribus, et aliorum onerum Redemptoribus sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores nostros, ac etiam Nos, et Sedem praedictam etiam consistorialiter, ac de eorumdem Cardinalium consilio, etiam per modum statuti, et constitutionis perpetuorum, ac motu, et scientia similibus, deque Apostolicae potestatis plenitudine, vel ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, Marchionum, et aliorum Principum instantiam, seu illorum contemplatione in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, etiamsi in eis, ac statutis, et stabilimentis praedictis caveatur expresse vel tacite, quod Urbis nisi originariis Civibus Romanis, ac Civium eorumdem filiis conferantur, quodque nonnullarum Ecclesiarum Beneficia nisi per personas illustres vel nobiles, ac etiam originarios Cives, aut alias certo modo in illis expresso qualificatos obtineri non possint, et nulli in Cives Urbis, ac Civitatum, Oppidorum, Terrarum, et Locorum hujusmodi admitti, seu illorum privilegiis uti possint, nisi prius in dictis Civitatibus, Oppidis, Terris, et Locis per certum tempus habitaverint, seu etiam in illis bona etiam stabilia forsan ad certum valorem ascendentia possederent; quodque Praeceptoriae, et alia Beneficia quaecumque dicti Hospitalis tam ex ejus institutione, quam ex stabilimentorum praedictorum dispositione pensionibus Clericis saecularibus, et aliis personis, etiam Apostolica auctoritate reservandis gravari non possint, quod stabilimentis, et privilegiis praedictis, etiam vigore implicitae derogationis latissime extendendae, etiam per quascumque litteras Apostolicas, et quasvis etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores, et insolitas clausulas derogari non possit, nec derogatum censeatur, nisi derogatio hujusmodi de consilio Cardinalium eorumdem fiat, et tunc demum Magistri, et Conventus praedictorum ad id accedat assensus, sintque litterae derogationis hujusmodi etiam per dictum Magistrum subscriptae, ac illi, et praefato Conventui per diversas in forma Brevis, aut alias litteras diversis temporibus cum certis intervallis praesentatas intimatae, et non alias nec alio modo, et semper in omnibus, quae sic fient, etiam de simili consilio derogationibus, sit apposita clausula, quod illarum effectum

sortiantur de consensu Magistri, et Conventus praedicturum, et non alias, nec alio modo; quodque ipsi Exactores, et Appaltatores, decimas, pedagia, et onera hujusmodi, etiam de exceptis exigere, et illos ad solutionem seu contributionem cogere, et compellere possint, seu debeant. Quibus omnibus illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat in genere, et in specie ad effectum praesentium sufficienter, et expresse derogamus, ac derogatum esse decernimus, quodque vos primum non feceritis in Ecclesiis hujusmodi personalem residentiam consuetam, caeterisque contrariis quibuscumque.

De Fidei professione, et fidelitatis juramento per eosdem emittendis Familiares ante creationem in Sedis Apost. Notarios.

§. 18. Volumus autem, quod antequam gratia creationis in Nostros, et Sedis apostolicae Notarios vobis ut supra facta perfrui valeatis, in manibus alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae professionem fidei juxta articulos pridem a Sede praedicta propositos expresse emittere, et solitum fidelitatis juramentum praestare omnino teneamini.

Fides transumptorum.

§. 19. Quodque praesentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur ubique in Judicio et extra, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Praesentes Litterae non suffragantur praedecessorum Familiaribus.

§. 20. Caeterum volumus pariter atque decernimus, ut illis ex vobis, quibus similes testandi de bonis, ac pensiones transferendi facultates a Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris, quorum respective etiam Familiares continui Commensales erant concessae fuerunt, praesentes litterae, quoad facultates testandi de bonis, et transferendi pensiones hujusmodi minime suffragentur. Dat. Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XI. Decembris MDCCLVIII. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XXVI.

Confirmatio quarumdam resolutionum Sacr. Congregationis Concilii, circa Episcopalia jura erga Regulares, in Dioecesi Olomucen. illarumque extensio ad Dioeceses Colonien. Monasterien. Hildesimen. Padarbonen. et Osnabrucen.

Datum die 11. Decemb. 1758 Anno I.

Pluries Summi Pontifices de restauranda Ecclesiastica disciplina fuere soliciti, qua de re, costeris missis, videndae sunt in Bullario Mainardi Const. Innocentii XII. edit. 1697. Aug. 4. §. 8. pro confirmatione Congregationis super Disciplina Regulari; altera Innocentii XIII. edit. 1723. Maji 13. pro restauranda disciplina Ecclesiastica in Regnis Hispaniarum, et tertia Benedicti XIII. edit. 1724. Sept. 23. §. 1. praecedentis confirmatoria; in hac vero eadem materia quoad Dioecesim Olomucen. adest Const. Benedicti XIV. edit. 1755. Oct. 19. vidend. in illius Bullario.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Inter multiplices easque gravissimas injuncti Nobis, licet immerentibus, apostolici Ministerii curas illam potissimum recensemus ut quae jam recte, sapienterque Sacrorum Canonum Decretis, et Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum Constitutionibus, aliisque Ecclesiasticis legibus statuta noscuntur a temporum, hominumque injuriis oblivionis nempe, aut affectatae ignorationis, seu pravae interpretationis, et inobservantiae labe vindicemus, vel ipsismet veteribus legibus, et Constitutionibus opportune renovatis, confirmatis, assertis, vel novis Decretis, quae in hujus Romanae Curiae Tribunalibus ad peculiarem quidem causarum opportunitatem edita, sed ad generales Canonici juris regulas exacta cognoscimus apostolicae approbationis, et confirmationis Nostrae robore communitis, iisdemque latius promulgatis atque prolatis, prout ad tuendum Ecclesiasticae disciplinae vigorem in Domino judicamus salubriter expedire.

Preces porrectae

§. 2. Sane ex parte Venerabilis Fratris Nostri Clementis Augusti Archiepiscopi Coloniensis, et S. R. I. Principis Electoris expositum Nobis fuit tum in ipsa Colonien. Dioecesi, tum in aliis videlicet Monasterien. Hildesiman. Paderbonen. et Osnabrucen. Episcopatibus, quorum ipse regimen et administrationem ex concessione, et dispensatione apostolicis obtinet, nonnullos paulatim succrescere abusus Ecclesiasticae disciplinae, suaeque Ordinariae Auctoritati valde perniciosos, atque iis plane similes, quos paucis ante annis bo. mem. Ferdinandus Julius S. R. E. Presbyter Cardinalis de Troyer nuncupatus et Olomucen. dum viveret Ecclesiae Praesul ad Sedem Apostolicam detulit in dicta sua Olomucen. Dioecesi vigere quibusque submovendis, et funditus evadicandis optimum susceperit consilium recurrendi ad Congregationem Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum ab eadem apostolica Sede specialiter deputatorum, et causa apud eam introducta adversus Regulares praesertim Sancti Benedicti, ac Cisterciensis, et Praemonstratensis Ordinum seu Congregationum Abbates, et Monachos, seu Canonicos Regulares in dicta sua Dioecesi existentes, sexdecim distincta capita, seu dubia, controversias omnes cum dictis Regularibus vertentes complectentia eidem Congregationi discutienda, et ad juris normam definienda proposuit.

S. Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini interpretum responsa dedit dubiis propositis ab Olomucensis Ecclesiae Praesule.

§. 3. Quae quidem dubia semel, iterumque primo videlicet die VII. Junii A. MDCCLV. deinde vero die II. Augusti ejusdem Anni in praefata Congregatione urgentibus perspicuis Sacrorum Canonum, et apostolicarum Constitutionum sanctionibus semel et iterum favore praedicti Ferdinandi Julii Cardinalis et Praesulis resoluta fuerunt ut patet ex subjecto eorumdem dubiorum, et consequentium Decretorum tenore, qui talis est nimirum Olomucen. Jurisdictionis. Usque ab anno 1665. Episcopus Olomucen. Sacram hanc Congregationem consuluit pluribus propositis dubiis, quae respiciebant Jurisdictionem suam in Monasteria Sanctimonialium Regularibus Ordinibus subjecta ad intellectum cognitissimae Constitutionis Gregorianae cujus initium est « Inscrutabili » Respondit Sacrum hoc Tribunal, dubiaque proposita definivit, sed nondum exequi potuerunt.

Enunciantur qui inter ordines Regulares sese opponant Episcopi Jurisdictioni in Moravia.

§. 4. Praecipui, qui inter ordines Regulares sese opponant Episcopi Jurisditioni in Moravia, Benedictini sunt Cistercienses, et Premonstratenses. Multa sunt quae ipsi praesidio exemptionum hactenus gesserunt ad declinandam Visitationem Episcopalem in Parochiis, quae vel unitae sunt eorum Monasteriis, vel eorum Jurispatronatus sunt, et jurisdictionem Episcopalem in Monasteriis Sanctimonialium, quorum ipsi curam, et regimen habent. Haec ferre non valens Eminentissimus Dominus Cardinales de Troyer Episcopus Olomucen. ductus eo, quo praestat, zelo servandi Sacrorum Canonum, et Constitutionem Pontificiorum dispositionem, atque Ecclesiasticam disciplinam narravit omnia in Visitatione Sacrorum Liminum, ita ut necesse fuerit etiam auctoritate Sanctissimi Domini Nostri plura adhibere remedia, quibus in ordinem redigeretur Regularium illorum adversus Episcopalem Jurisdictionem licentia. Res tandem delata fuit ad judicium Eminentissimorum Patrum; longum esset singula, quae Regulares sibi debita esse contendunt, capita referre; poterunt Eminentissimi Patres illico ea assequi lectione XVI. Dubiorum, quibus causa omnis collecta fuit quaeque hic subjicimus nullo negocio expedienda, cum fere omnia pluries sint in aliis causis definita, vel in ipsa littera apostolicarum Constitutionum reperiantur expedita. Facta etiam plurima, quae his Dubiis disputandis causam dederunt, quaeque si referrentur, folium in volumen excresceret, legent in libello Em. Episcopi. Cautum quoque fuit decreto ea dubia non esse disputanda, quae sive ab uno, sive ab altero eorumdem Ordinum Regularium legitime in actis acceptarentur ut fieri velle assertum fuit; quia vero nondum id factum esse scimus, ideo omnia Dubia subjicimus; a Regularibus nihil habuimus.

Libellum Episcopi Olomucen. omnia enarrat quae essent corrigenda.

Enucleantur dubia proposita. Primum dubium.

§. 5. Primum, « An Parochi Regulares cujuscumque Ordinis illi sint, et praesertim Premonstratenses, Cistercienses, et Benedictini exercentes curam Animarum Personarum Saecularium, et non Commensalium in

Parochiis in Dioecesi Olomucen. licet illae Monasteriis exemptis sint unitae, et annexae, sive sint de Jure patronatus, etiamsi cura animarum residere dicatur in Abbatibus, Visitationem Episcopi subire teneantur in iis, quae pertinent ad curam animarum sive Episcopus visitet per se, sive per alium, non obstantibus privilegiis dictorum Monasteriorum, et quatenus affirmative • Secundum, • An dicti Parochi procurationem solvere teneantur; vocati ad synodum accedere sint cogendi, Festa Dioecesis Populo annunciare et celebrare etc., pariter Chrisma, et olea Sacra ab Episcopo Dioecesano accipere teneantur • Tertium, • An Parochi Regulares etiamsi sint Abbates, possint a Superioribus Regularibus ad curam animarum destinari, illamque exercere sine approbatione Episcopi • Quartum, • An Regulares dari in Coadjutores dictorum Parochorum possint a Superioribus Regularibus sine expressa licentia Episcopi, sive potius sit in potestate Episcopi in approbatione Confessariorum Regularium limitare eorumdem facultates, non solum quoad tempus, sed etiam quoad personas, et loca in quibus debeant confessiones audire • Quintum, • An liceat sive Abbatibus, sive Parochis Regularibus praesertim Cisterciensibus pro libitu, et sine licentia Episcopi pro Parochiis modo unam, modo alteram Ecclesiam, sive Cappellam, in qua Sacramenta a Parochis administrantur Fidelibus Dioecesis Olomucen. constituere • Sextum, • An Praelati Regulares, ubi habent purum Juspatronatus Parochiarum acquisitum, vel cessum a Laicis, quibus in hoc succedunt, teneantur Episcopo praesentare Sacerdotes Saeculares ut antea laici tenebantur, an vero possint substituere Monachos, eosque pro libitu, non salutato Episcopo, removere • Septimum, • An ad Episcopum spectet cura Clausurae Monasteriorum Monialium Regularibus, et praesertim Cisterciensibus, et Benedictinis subjectarum, eamdem clausuram demandare servandam ad praescriptum Sacri Concilii Tridentini, et quatenus affirmative • Octavum • An competat Episcopo Praelatis Regularibus praesertim Cisterciensibus, et Benedictinis prohibere ne pluries in anno occasione Visitationis ingrediantur septa Monasterii Monialium sibi subjecti sine praesentia ejusdem Episcopi, sive alterius personae ab eo deputandae • Nonum • An possit Episcopus inhibere Regularibus praesertim Cisterciensibus, et Benedictinis ut sine examine Ordinarii Puellas ad habitum et Professionem admittant, et precise ne ad electionem Abbatissarum exemptarum deveniatur, non significato Ordinario die Electionis, cui Episcopus sive per se, sive per alium, interesse, et praesidere possit. • Decimum, • An competat Episcopo rationes exigere ab Administratoribus Bonorum temporalium dictorum Monasteriorum exemptorum Monialium, et in Administratores delinquentes animadvertere, illosque ad reliquatum solvendum cogere, et prohibere ne dotes alienentur sine Indulto Pontificio et Episcopi licentia • Undecimum, • An Confessarii ab Episcopo approbati ad audiendas Confessiones Fidelium utriusque sexus, possint sine speciali approbatione Episcopi in Confessarios Monialium exemptarum a Superioribus Regularibus destinari, et quatenus negative • Duodecimum, • An saltem dicti Confessarii Regulares pro audiendis Confessionibus unius Monasterii Monialium exemptarum, vel pro una vice approbati censeri debeant approbati semper, et pro omnibus Monasteriis Monialium • Decimum tertium, • An Regulares teneantur pro obtinenda facultate audiendi Confessiones sive Saecularium, sive Monialium se personaliter coram Episcopo praesentare, sive potius sufficiat a Superioribus de sufficientia, et idoneitate testimonium transmitti • Decimum quartum, • An Praelati, et Abbates Regulares possint sine speciali indulto Calices, Campanas, aliaque Vasa sacra, in quibus intervenit sacra unctio, benedicere pro usu alienarum Ecclesiarum • Decimum quintum, • An dicti Abbates, et Praelati teneantur servare Decretum ab Alexandro VII. editum circa usum restrictum Pontificalium Praelatis inferioribus concessum • Decimum sextum • An liceat Regularibus Eucharistiam in propriis Ecclesiis exponere sine licentia Ordinarii, liceatque pariter Regularibus, et praesertim Benedictinis, et Cisterciensibus in propriis Ecclesiis

Secundum dub. Tertium dub. Quartum dub. Quintum dub. Sextum dub. Septimum dub. Octavum dub. Nonum dub. Decimum dub. Undecimum dub. Duodecimum dub. Decimum tertium dub. Decimum quartum dubium. Decimum quintum dub. Decimum sextum dub.

insolitam Imaginem, aut Sacram Reliquiam ab Ordinario non approbatam exponere, et tandem io eisdem Ecclesiis praedicaro, noo petita ab Ordinario benedictione, aut in aliis Ecclesiis sine Ordinarii licentia. »

Resolutiones emissae propositis dubiis a Sac. Congregatione.

§. 6. Die 7. Juoii 1755. S. Congregatio Eminentissimorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum • Ad primum, ot secundum respondit, affirmative • Ad tertium, negative • Ad quartum, negative ad primam partem, affirmative ad secundam • Ad quintum oegstive • Ad scxtum affirmativo ad primam partem, negstive ad secundam • Ad septimum, octavum, nonum, decimum affirmative • Ad undecimum, negative • Ad duodecimnm, docimum quartum, decimnm sextum, negativo • Ad decimum tertium affirmative ad primam psrtem, negative ad secondam • Ad decimum quintum, affirmative. Reproposita vero rausa sub dubio, ao sit standum, vel recedendum a Decisis in casu etc. Die 2. Augusti 1755. • eadem Sacra Congregatio stetit in Decisis • M. Cardinalis Millinus Praefectos • T. A. Furiettus Secretarius • Cum autem sirut eadem expositio subjungebat relata Congregationis Concilii Decrota fueriot, subinde in forma sperifira a Sa. Mem. Praedecessoro Nostro Benedicto Papa XIV. confirmats per suas apostoliras Litteras quarum iuitium est • Ad solium Justitiae etc. datas XIV. Kaleodas Octobris Anno MDCCLV. Pootificatus sni XVI, qnse quidem Litterae io prsefata Olomucen. Dioeresi solemnitor publicatae, et debitse exeqnutioni demandstao fuorunt, ideoque ad aliminsndos abusus in supradictis Colooien. Mooasterien. Hildesimen. Paderbonen. ot Osnsbrucen. Dioecesibos succresrentes, et ad Ecclesiasticse disciplinae formsm ibidem cooservandam, aut restitutendam, praecavendasque diuturniores controversiss, quaa inter Ordinsrium et Regulares frequenter oriri solent, valde opportnoum foret si eadem Derreta auctoritato Nostra ad eas quoque Dioeceses ampliareotur, ibique etiam inviolabiliter observanda publicarentur.

Haec decreta confirmata fuerunt a Benedicto XIV. 14. Kal. Oct. Ann. 1755.

Eadem decreta exequutioni demandari postulatur in Dioces. Coloien. Monasterien. Hildesimen. Paderbonen. et Osnabrucen.

§. 7. Idcirco prsefatus Clemens Augustus Arrbiepiscopus, et Princeps Elector Nobis bumilitor supplicari fecit, ut sibi in praemissis do benignitate Apostolirs providere dignaremur. Nos itaque rc serio ae mature perpenss, animadvertentes omnia in superius relatis Decretis contenta utpote Sacrorum Csnonum, et Tridentini potissimum Concilii Sanctionibus conformia, ssepo etiam Romanorum Pontifirum Praedecessorum Nostrorum Constitutionibus inculcata fuisse; proindeque aequissimum reputsntes providis hujusmodi legibus iterato confirmatis, et promnlgstis nova adversus gliscontes abusus apostolicae providentiae praesidia objicere, prsedicti Venersbilis Fratris Nostri Clementis Augusti, et Priocipis Electoris precibus aonuentes, excripta suparius Congregstionis Concilii Decreta pro Olumuren. Dioecesi emanata, et pro eadem a praefato Benedicto Praedecessore approbata, et confirmsta ex rerta scientia, ot apostolica suctoritate Nostra iterum approbamus, et ad Coloniensem, Monasteriensem, Hildosimensem, Paderbonensem, et Onasbrucensem Dioeceses extendimus, et ampliamus; ita ut Decreta bujusmodi, in recensitis Dioeresibus, eam plano vim, auctoritatem, et exequutionem babeant, et obtineant, quam haberent, et obtinerent si pro iisdem Dioecesibus nominatim a praefata Congregationo Conrilii condita atque edita fuissent.

Illa decreta a Bene. XIV. pro Olomucen. Dioecesi approbata ampliantur ad Dioeceses Colonien., Monasterien. Hildesimen. Paderbonen., et Osnabrucen.

§. 8. Sicque et noo aliter per quoscumquo Judires Ordinarios, et Delegstos otiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et S. R. E. Cardinales etiam do latero legatos, et Apostolicao Sedis Nuntios judicari et definiri debereststnimus atquo derernimus. Praesentes quoque Litteras cum omnibus in iisdem contentis omnimoda firmitate validas, et effirares existere ot fore, suosqoe plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, atquo a Regulsribus cnjuscumque Ordinis, Congregstionis, Instituti, et Societatis in supradictis Dioecesibus existentibus, aliisquo ad quos spectat et pro tempora quandocumque spectabit inviolabiliter observari volumus, et msndamns.

Contra judicari prohibet.

§. 9. Non obstsotibos quibusvis etiam Apostolicis, et in Generalibus, Provincialibus, aut Synodalibus Coociliis editis Constitutionibos, et Ordioatiooibus, dictorumque Ordi-

Contraria removet.

num, Congregationum, Institutorum, et Societatum privilegiis, et indultis statutis, usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, caeterisque in contrarium facientibus, quae olim praefata Tridentina Synodus, ac Praedecessores Nostri Romani Pontifices adversus Decreta super praemissis a se condita, et ad evitandam, et retardandam eorum exequutionem nullatenus obstare voluerunt, quibusque Nos etiam praesentium tenore, et ad praemissorum effectum specialiter, et expresse derogamus.

Transumptorum fides. §. 10. Volumus autem, ut earumdem praesentium Litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem ubique fides in judicio, et extra adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent originaliter exhibitae vel ostensae.

Sanctionem poenalem superaddit. §. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostram approbationis, extensionis, ampliationis, statuti, decreti, voluntatis mandati, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo Septingentesimo quinquagesimo octavo. Tertio Idus Decembris. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XXVII.

Datum die 13 Decem. 1758. Ann. I.

Confirmatio Decreti Ministri Generalis Ordinis Min. S. Francisci de Observantia nuncupat. pro restitutione ad privilegia, et honores provinciae Bosnae Argentinae, licet per aliud Decretum Anni 1757. praevia dismembratione quamplurimorum Conventuum, in custodiam declarata fuerit.

De dismembratione Provinciae Bosnae Argentinae, illiusque divisione in Custodias adsunt Litterae in forma Brevis Bened. XIV. die 15. Junii 1754. quae hic revocantur.

Clemens PP. XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. §. 1. Pastoralis officii Nostri divinitus commissi sollicitudo Nos admonet, ut paternam Religiosorum virorum, qui sese sub suavis arctioris vitae jugo devoverunt, curam gerentes, ea quae tollendis animorum dissidiis, stabiliendaque inter eos fraterna concordia provide constituta esse noscuntur, quo firma semper, atque inviolata persistant, Apostolici muniminis Nostri praesidio roboremur.

§. 2. Exponi siquidem nobis nuper fecit Dilectus Filius Philippus de Ochievia Frater expresse Professus, ac ex-Minister Provincialis, nec non Procurator specialiter deputatus Fratrum, ac Missionariorum Bosnae Ordinis Minorum Sancti Francisci de Observantia nuncupatorum, quod cum ipse a Dilecto Filio Clemente a Panormo Ministro Generali ejusdem Ordinis decretum obtinuerit super restitutione Custodiae Sanctae Crucis Bosnae Argentinae in Provincia tenoris sequentis videlicet. Decretum. Post diutinas, saepiusque repetitas, tum apud Generales Ordinis Superiores, etiam in Generalibus Vallisoletano Anni 1740, ac Marciano anni 1756 Capitulis, tum apud Sanctam Sedem instantias ex parte Patrum, Fratrum, ac Missionariorum Observantium Bosnae Argentinae pro divisione Conventuum Residentiarum, ac Paroeciarum in ipsa Bosna Argentina sub Othomanico Dominio existentium, ab aliis Conventibus, Residentiis, et Paroeciis, existentibus in Partibus Fidelium Sclavoniae, Sirmii, et Hungariae, cum quibus unicam, eamdemque Provinciam adhuc constituebant Bosnae Argentinae Observantium nuncupatam: prodiit tandem Decretum Nostrum sub die 5. Junii Anni proxime praeteriti 1757. in quo, non reluctantibus ipsis Sclavoniae, Sirmii, et Hungariae Patribus, ac Fratribus, imo vero assentientibus, expetitam tandiu perfecimus divisionem, memoratamque Provinciam Bosnae Argentinae in duas partes ita distribuimus, ut ex Conventibus, Residentiis, ac Paroeciis, in partibus Fidelium Sclavoniae etc. etc. constitutis, utpote in numero copiosioribus, novam erexerimus Provinciam, Sancti Joannis a Capistrano in posterum nuncupandam; ex aliis autem existentibus, sicuti praedictum est, in Bosna, sub Dominio Othomanico, ob exiguum trium tantum Conventuum

Causae hujus Brevis.

Decretum edit. a Clemente a Panormo super Custodiae S. Crucis Bosnae Argentinae in Provincia.

Provincia Bosnae Argentinae in duas partes distributa per idem decretum.

numerum, simplicem Custodiam instituerimus, appellandam tamen, et pariter nuncupandam Sanctae Crucis Bosnae Argentinae, prout latius continetur in eodem nostro divisionis decreto; Quod etiam fel. Rec. Benedictus XIV. in forma specifica approbavit, et confirmavit per apostolicas Litteras in forma Brevis, incipientes. Ad Regularis Disciplinae observantiam: sub datam 15. Junii 1757. Sed vix hujus Decreti nostri notitia ad ipsos Bosnenses Fratres pervenit, quod frequentissimis per Litteras interpellationibus (misso etiam ad hanc Almam Urbem R. P. F. Philippo ab Ochievia antiquo totius ante divisionem Provinciae ex Ministro, tanquam Procuratore, et ex parte ipsorum Delegato) ad Nos provocarunt, instantissime supplicantes, ne antiquissimam Bosnae Argentinae Provinciam, et ex qua quamplures aliae per Pannoniam, ac Illiricum uti ex matre filiae procreatae sunt, nunc tandem sub Turcico Imperio gementem, ob exiguum Conventuum numerum, in nudam meramque custodiam redactam antiquis, quibus antea gaudebat in ordine praerogativis, honoribus, ac praeeminentiis expoliari pateremur. Illud quoque in suis precibus addentes, quod etsi apud ipsos tres tantum formales Conventus existant, tamen sex Residentias, quae propter copiosum Fratrum numerum, ibidem inhabitantium, in Conventus formales erigi possent, nisi grave nimis, atque intollerabile Othomano Principi foret tributum impendendum. Possident quoque triginta Paroecias per Universum Bosnae Regnum, Ducatumque Sancti Sabbae diffusas, ubi ad quinquaginta millia vere fidelium, et Orthodoxorum hominum multitudo reperitur, quibus omnibus ipsi tanquam soli Ecclesiastici viri in iisdem Regno, ac Ducatu existentes, magnis incommodis, gravissimisque vitae periculis inservientes, numerum constituunt Fratrum centum circiter, et quinquaginta, qui sane numerus in pluribus transmarinis Provinciis desideratur quamvis in partibus Fidelium constitutis.

Benedictus XIV. die 15. Junii 1757. idem decretum confirmavit.

Fratres Bosnenses ab hoc decreto provocarunt.

§ 3. Nos itaque, iis stantibus, ad memoratum Decretum Nostrum, apostolicis litteris, ut supra confirmatum ex una parte attendentes, ex alia vero considerantes rationum momenta per ipsos Fratres Bosnenses producta, postquam diu multumque deliberando haesitavimus, dilatatis tandem paternae charitatis visceribus, ad pedes Sanctissimi in Christo Patris, et Domini Nostri D. Clementis PP. XIII. per supplicem libellum a Nobis nostroque nomine porrectum, eorum postulationes humiliter demisimus. Sanctitas vero Sua speciali apostolico Rescripto, de die 21. Octobris 1758. Nobis instantiam remittere dignata est in hunc modum » Sanctitas Sua benigne remisit instantiam, de qua in precibus, eidem Ministro Generali Oratori cum omnibus facultatibus necessariis, et opportunis, ut attentis expositis, pro suo arbitrio, et prudentia custodiam Sanctae Crucis Bosnae Argentinae nuncupatam in Provinciam erigat, Constitutionibus Ordinis, litteris in forma Brevis Benedicti XIV. sub Dat. 15. Junii 1757. aliisque quibuscumque in contrarium non obstantibus » C. Card. Rezzonico »

Minister Generalis remisit hos recursus ad S. Sedem.

Rescriptum diei 21 Oct. 1758. quo Pontifex eidem Ministro Generali facultates omnes impertitus est pro erectione Custodiae S. Crucis Bosnae Argentinae in provinciam.

§. 4. Hinc est, quod honestis Fratrum Nostrorum desideriis, quantum in Domino possumus annuere volentes, respicientes etiam ad solatium Missionariorum, aliorumque Fratrum Bosnensium, sub gravi Tyrannicae servitutis jugo, Catholicae Ecclesiae jugiter inservientium, utque favoribus nostris excitati ad laborandum in Vinea Domini Sabaoth magis, magisque accendantur; Nos Apostolica, quam praemisimus, auctoritate fulti, institutam nuper per Decretum nostrum anni praeteriti 1757. Sanctae Crucis Bosnae Argentinae Observantium Custodiam in Provinciam restituimus, erigimus, et deputamus, ac in Provinciam restitutam, erectam, et deputatam praesentium nostrarum virtute decernimus, et declaramus, cum omnibus privilegiis, honoribus, et praeeminentiis, quibus ante divisionem, et in Custodiae restrictionem de jure, aut consuetudine, aut quomodocumque alias uti, frui, et gaudere solebat, ac si in hac parte illud anni 1757. Decretum nostrum nunquam editum, emanatum, ac promulgatum fuisset firmis tamen, et in suo robore permanentibus aliis omnibus, quae in eodem Decreto, quoad Conventus, Residentias, Paroecias, per partes Sclavoniae, Sirmii, et Hungariae diffusas, in novam Provinciam

Custodia S. Crucis Bosnae Argentinae in provinciam restituitur cum omnibus antiquis privilegiis.

S. Joannis a Capistrano nuncupandam decrevimus, constituimus, ac declaramus.

Nonnullae praescriptiones pro bono et regulari regimine ejusdem provinciae.

§. 5. Et ne ex hac nostra dispositione dissentio aliqua ullatenus oriatur, tum Bosnenses inter, ac Fratres Provinciae Sancti Joannis a Capistrano super praecedentiae competentia; tum inter Fratres ipsos Bosnenses, occasione primae electionis apud eos faciendae Ministri Provincialis, Custodis, et quatuor Diffinitorum; Volumus, ac pari auctoritate decernimus, quod sicuti restitutae nunc Provinciae Bosnae Argentinae, illae honoris, ac praeeminentiae locus convenit, quem ante praefatam divisionem possidebat, ad quem effectum antiquum Sigillum, cum veteri Epigraphe, nempe » Sigillum Provinciae Argentinae Bosnae » Ministro Provinciali Bosnensi ex nunc restituimus, concedimus, et attribuimus; sic Provincia Sancti Joannis, veluti filia huic tanquam Matri, locum, et praecedentiam cedere debeat. Item Generalibus Ordinis Constitutionibus inhaerentes, et electionem Ministri Provincialis, ac Diffinitorii Provinciae modo, ut praefertur Bosnae Argentinae ad Nos pro hac prima vice reservantes eligimus in Provincialem Ministrum R. P. F. Marcum Dobretich actualem Custodem: In Custodem P. F. Bonaventuram Benich ex Definitorem. In Diffinitores PP. FF. Franciscum Bogdanovich, Thomam a Foinieza, Marianum Alinic, et Joannem Ivich a quibus eadem Provincia regi, et gubernari debeat a die praesentium publicationis ibidem factae donec expleto triennio ad aliam electionem juxta easdem Ordinis Constitutiones deveniendum erit. Praecipimus tandem omnibus Patribus, ac Fratribus, caeterisque curae nostrae subjectis, illis praesertim utriusque Provinciae tam Bosnae Argentinae, quam Sancti Joannis a Capistrano, ut per Sanctam Obedientiam, et sub poenis contra inobedientes latis, iis nostris Decreti, dispositionis, ac institutionis litteris in omnibus, et per omnia obtemperent, et pareant, quibuscumque in contrarium non obstantibus. Datum Romae ex Araceli die 24. Novembris anni 1758. F. Clemens de Panormo Minister Generalis, et Commissarius apostolicus etc. De Mandato Reverendissimi in Christo Patris. Fr. Vincentius Scutaij ex Diffinitoribus et Secretarius Generalis Ordinis.

Electio novorum Officialium provinciae.

Injunctio obedientiae sub sanctione poenali.

§. 6. Ipse vero Philippus, quo praeinsertum Decretum firmius subsistat, et servetur exactius apostolicae confirmationis Nostrae praesidio communiri plurimum desiderat. Nos igitur ipsum Philippum specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus quoque ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertum ejusdem Clementis Ministri Generalis Decretum, cum omnibus, et singulis in eo contentis, et expressis auctoritate apostolica tenore praesentium approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque et singulos juris et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, et sanamus.

Preces porrectae pro confirmatione harum dispositionum a S. Sede obtinenda.

Absolutio a censuris.

Approbatio et confirmatio Decreti Ministri Generalis.

§. 7. Decernentes easdem praesentes Litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac Fratribus praedictis plenissime suffragari, et ab illis, ad quos spectat, et in futurum quomodolibet spectabit, inviolabiter observari.

Clausulas praeservativas apponit.

§. 8. Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii apostolici Auditores judicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus, super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Decretum irritans.

§. 9. Non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus apostolicis, ac Provinciae et Ordinis praedictorum etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores

Contrariis derogat.

praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. §. 10. Volumus autem quod praesentium litterarum transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Decembris MDCCLVIII. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XXVIII.

Datum die 10. Januarii 1759. Ann. 1.

Praescribit modum eligendi tum Abbatem Generalem, tum Procuratorem Generalem Ordinis Monachorum S. Basilii Magni.

Super alternativa electionum de quibus in praesentibus litteris, videatur Breve Benedicti XIV. edit. 1744. Febr. 7. itemque alterum edit. 1757. Maii 13. in hujus Pontificis Bullario.

Clemens PP. XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Ex injuncto Nobis apostolicae servitutis munere in eam curam sollicitis studiis intendimus, ut Christi fideles Altissimi obsequiis sub suavi Religionis jugo famulantes, sublatis quibusvis impedimentis in quietis, et pacis amenitate vota sua Domino reddant, ac felicioribus in dies proficiant incrementis.

Causae hujus Brevis. §. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Alexander Aguado, Abbas Generalis Ordinis Monachorum Sancti Basilii Magni, quod, cum alias, nempe anno MDCCXLV. in Dieta Generali ejusdem Ordinis, postquam felicis recordationis Benedictus PP. XIV. Praedecessor noster per quasdam suas in simili forma Brevis die VII. Februarii MDCCXLIV. incipientes Romanus Pontifex expeditas litteras quamdam Alternativam inter Provincias dicti Ordinis in electione, tam Abbatis Generalis, quam Procuratoris Generalis, et Assistentium, aliorumque Officialium Majorum observandam praescripserat, propositum fuisset Dubium » Quinam succedere debeat in locum Abbatis Generalis defuncti, sive ex quacumque causa Generalatus vacaverit: Et quinam in locum Assistentis Generalis, aut Procuratoris Generalis, si pariter quacumque causa praedicta Officia vacaverint? » Eadem Dieta Generalis suam ediderit resolutionem, videlicet » Si Officium Generalis vacaverit ante triennium, tunc eo ipso Assistens Generalis assumet gubernium Religionis, et Procurator Generalis infra spatium trium mensium convocet Dietam Generalem celebrandam in ea Provincia, in qua vacaverit Generalatus, et ipsa Dieta, cui ipse Procurator praesideat, eligat in Vicarium Generalem aliquem ex Abbatibus, sive praesentibus, sive absentibus ejusdem Provinciae ad complendum sexennium; Quod si Dieta fuerit in voto eligendi in Vicarium Generalem ipsum Assistentem, tunc eligat in Assistentem alium ex Abbatibus ejusdem Provinciae pariter ad complendum sexennium. Si vero Officium Generalis vacaverit per triennium, tunc Visitator illiusmet Provinciae, ex qua fuerit Antecessor, aut Visitator antiquior secundum professionem, si fuerit in Provinciis unitis, succedat in locum Generalis, et habeat eamdem auctoritatem ac habuerit Antecessor, et primus Definitor gerat vices Visitatoris Provinciae, donec provideatur de idoneo Visitatore ab Abbate Generali. Quando vacaverint Officia Assistentis, et Procuratoris Generalis, tunc Definitorium illius Provinciae, cujus est Officium vacans, praesentet infra duos menses tres Abbates magis idoneos Patri Abbati Generali, qui unum ex illis tribus, vel unum ex Definitorio, in Assistentem, vel Procuratorem Generalem teneatur eligere. Caetera Officia, aut Praelaturas, si vacaverint, provideat Abbas Generalis cum voto suorum Assistentium ».

Dubia proposita Dietae Generali Ordinis super electionibus Officialium Majorum Ordinis.

Resolutiones Dietae Generalis.

§. 2. Quae quidem resolutio Dietae Generalis hujusmodi postmodum, nempe die XXI. Januarii MDCCLVII., cum orta esset lis, et

Sacra Congregatio Episcoporum, et Regularium, Generalis Dietae resolutiones moderavit.

cognitio causae ad Congregationem Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositorum delata, ejusmodi Cardinalium Congregatio Dictae Generalis Resolutionem moderavit, decrevitque ut sequitur « Esse reformandum ad mentem Cap. X. constitutionum, et succedat actualis Visitator illiusmet Provinciae Abbatis Generalis defuncti usque ad sequens Capitulum Generale, ita tamen, ut dictus Visitator actualis Gubernio Religionis, et potestate Abbatis Generalis potitus, statim eligat alium Visitatorem ejusdem Provinciae duraturum usque ad proximum Capitulum Provinciale. Quando vero vacaverint Officia Assistentis, aut Procuratoris Generalis, tunc Definitorium illius Provinciae, cujus est Officium vacans, et si fuerit in Provinciis multis, utrumque Definitorium praesentet intra duos menses tres Abbates magis idoneos Patri Abbati Generali, qui unum ex illis tribus, vel unum ex Definitorio in Assistentem, vel Procuratorem Generalem tenеatur eligere. Et quoad Officia, aut Praelaturas, si vacaverint, provideat Abbas Generalis ad formam Cap. XIV. Constitutionum. »

Nova orta dissidia super electionum Alternativa eliminavit Benedictus XIV. Breve diei 13. Maii 1757.

§. 3. Ac insuper anteqnam Capitulum Generale ipsius Ordinis ultimo loco in Alma Urbe nostra habitum, cujus idem Benedictus Praedecessor per alias suas in pari forma Brevis expeditas Litteras dilectum filium nostrum Prosperum S. R. E. Diaconum Cardinalem Columna de Sciarra nuncupatum, ejusdem Ordinis apud Nos, et Sedem Apostolicam Protectorem in Praesidentem deputaverat, celebraretur, nonnulla orta essent dubia, et difficultates, ac dissensiones inter Vocales, tam quoad modum eligendi Abbatem Generalem, quam quoad alia ad regimen, et gubernium dicti Ordinis spectantia, ex varia, diversaque primodictarum Litterarum super Alternativa in electione Superiorum Generalium observanda editarum interpretatione, ob partium studia, ac propter commodum, utilitatemque suarum respective Provinciarum facta, eisdemque ortis dubiis, difficultatibusque, et dissensionibus, idem Benedictus Praedecessor per suum die XXIII. Maji dicti anni MDCCLVII. editum Rescriptum finem imponi mandavit, committendo eidem Prospero Cardinali, et Protectori, praeviis facultatibus necessariis, et opportunis attributis, facultatem condendi, auditis partibus, opportuna Decreta, atque Statuta per praefatum Benedictum praedecessorem deinceps approbanda, et confirmanda: Vigore autem dicti Rescripti idem Prosper Cardinalis, et Protector, in Generali ipsius Ordinis Dieta proponi facere curavit suborta Dubia, et difficultates, ac alia, quae ex memoratis litteris super dicta Alternativa editis, ac minime expressa, et declarata, in posterum oriri possent, ut Dubia, et dissensiones, partiumque studia dirimerentur, et omnia in pace, et quiete fierent, ipsaque Generalis Dieta tres memoratі Ordinis graviores Professores una cum ipso Alexandro Abbate Generali deputavit, qui perpensis prius dubiis, omnibusque ortis difficultatibus, suos sensus, unanimi consensu in scriptis eidem Prospero Cardinali, et Protectori, pro bono dicti Ordinis regimine ad dirimenda, penitusque avellenda nova dissidia, dissensiones, et partium studia exhibuerunt; dictusque Prosper Cardinalis, et Protector, utendo facultatibus sive vigore memorati ejusdem Benedicti Praedecessoris Rescripti sibi attributis, atque demandatis, quaedam condita Decreta edidit tenoris sequentis videlicet.

Decreta lata a Cardinali Protectore Ordinis, et Praesidente a SSmo deputato quae dubia universa diriment.

§. 4. Primo. Officium Consultoris Generalis in dicta Religione temere invectum, atque tam a Capitulo Generali anni MDCCXLV. quam a Sacra Congregatione Episcoporum, et Regularium, certis praescriptis legibus regulatum, ex Voto supradictorum Patrum deputatorum, atque ex praeterita experientia, omnino cassamus, supprimimus, atque annullamus; firmo tamen remanente usque ad sequens Capitulum Generale Consultore Generali a postremo Capitulo Generali canonice electo. Possit tamen, si ita pro bono Religionis expediens videbitur, proxima Dieta praedictum Consultorem Generalem ab Officio removere, dummodo eidem aliud Officium Generalitium ad complendum sexennium conferat. Secundo. In electione Abbatis Generalis Hispani juxta Alternativae tur-

num, ob notoriam dietarum Provinciarum paupertatem, ordo a Sacra Congregatione Episcoporum, et Regularium ita servetur, ut Hispaniarum Provinciae, sive Provincia, quae suos tres Vocales ad Capitulum Generale non transmittent, jure vocis passivae ad Generalatum, atque alia Officia pro ea vice cadant, atque illud, et illa ad aliam Provinciam, sive Provincias obedientes devolvantur. Vocales autem ex Provinciis Hispaniarum in earum turno saltem erunt respectivi Provinciales, aliique duo a Definitoriis cujuscumque Provinciae canonice electi, qui tamen teneantur ad Capitulum secum ferre Elenchum a respectivis Definitoriis juratum omnium Religiosorum ad Generalatum idoneorum, ut in casu non interventus novem Vocalium possit cum apostolica dispensatione, si ita Sanctissimo videbitur, etiam quilibet absens a Capitulo in Generalem eligi. Si vero tres Vocales Hispani in Capitulo Generali praesentes non edunt, pro ea vice Provinciae Hispanae cadant jure Alternativae ad formam Constitutionis san. mem. Benedicti XIV. Tertio. Praevia derogatione Capit. XXXII. primae partis Constitutionum Hispaniarum, Vicarii Generalis Officium in Hispania omnino supprimimus, illudque in Italia nullo unquam tempore introducendum volumus, atque mandamus. Quarto. Pro manutentione Abbatis Generalis pro tempore cujuscumque Nationis omnes, et singuli fructus Abbatiae de Rosarno a Sancta Sede assignati absque ulla diminutione cedant; ad substinendas autem alias impensas ad Officium necessarias, quemadmodum etiam ad manutentionem Officialium Generalium, pecuniarum summam, quam Taxas vocant, modernus Abbas Generalis in Generali Visitatione ab ipso peragenda pacifice statuat, atque decernat. Quinto. Inhaerendo Dietarum Generalium Decretis, et constanti Religionis praxi, mandamus, atque statuimus, quod, quemadmodum Secretarius Generalis Italiae, absoluto triennali ejus Officio, ad Abbatiam promovetur, ita Secretarius Generalis Hispanus in turno ad Hispanicas Provincias pertinente, quoties per triennium praedictum Officium laudabiliter expleverit, et actu fuerit Lector Theologiae, vel Jubilatus, obtineat absque alio experimento Gradum Magisterii ad titulum Cathedrae in ordine ad gaudendum omnibus gratiis, loco sedendi, et privilegiis, Magistris de numero, juxta peculiares Hispaniarum Constitutiones, competentibus; ita tamen, ut, absque antiquioris praejudicio, suis loco, et tempore, in Magistrorum de numeru ordinem, atque numerum cooptetur. Romae hac die XXV. Nov. MDCCLVIII. P. Cardinalis Colonna de Sciarra.

Preces Pontifici porrectae pro confirmatione resolutionum Sacrae Congregationis Episcoporum et Regular., nec non Em. Cardinalis Protectoris, Et Dietae Generalis Praesidentis.

§. 5. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dictus Alexander Abbas Generalis praemissa omnia, nempe tam resolutionem, et moderationem dictae Congregationis Cardinalium ad resolutionem Dietae factam, quam decreta hujusmodi, quo firmius subsistant, et serventur exactius, apostolicae Confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret; Nos piis ejusdem Alexandri Abbatis Generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumdemque Alexandrum Abbatem Generalem a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinserta memoratae Cardinalium Congregationis, nec non alia a praefato Prospero Cardinali, et Protectore, condita Decreta, ac omnia, et singula in eis contenta, et expressa, auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos, tam juris, quam facti, etiam substantiales defectus, siqui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, et sanamus quibusvis Constitutionibus dicti Ordinis, auctoritate Apostolica etiam confirmatis, in contrarium disponentibus non obstantibus, quibus cautum forsan est, et reperitur, quod nova decreta contra illarum dispositionem non condantur, nisi particula-

ris mentio de illis, et illorum tenore, facta fuerit, quibus omnibus per praesentes ad praemissorum effectum dumtaxat specialiter derogamus, salva tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis Cardinalium quoad resolutionem a dicta Congregatione Cardinalium editam circa vacationem Officiorum tam Abbatis Generalis, quam Assistentis, et Procuratoris Generalium.

Decretum irritans.

§. 6. Decernentes easdem praesentes Litteras semper firmes, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari.

Clausula sublata.

§. 7. Sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae praefatae Cardinales, etiam de Latere Legatos, et Sedis Apostolicae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 8. Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, et illius Provinciarum, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis; Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, at sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 9. Volumus autem, quod praesentium litterarum transumptis, seu sumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Dat. Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die X. Januarii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XXIX.

Datum die 10. Januarii 1759. Anno I.

Francorum Christianissimum Regem hortatur, ut in Gallicis Regnis Universale indictum Jubilaeum, et juvare, et promovere dignetur.

Universalis indicti Jubilaei Constit. relata superius extitit sub Num. VIII.

Carissimo In Christo Filio Nostro Ludovico Francorum Regi Christianissimo.

Clemens PP. XIII.
Carissime etc.

Universale Jubilaeum per omnem Catholicam Ecclesiam indictum esse narrat.

§. 1. Dum intima, atque sincera tenuitatis Nostrae agnitione ad implorandem coelestis auxilii opem in commissi Nobis Universalis Ecclesiae Regiminis administratione compellimur; dumque indita Nobis totius Catholici Gregis charitas ad Animarum salutem apertis Misericordiae Divinae Thesauris dispositioni Nostrae concreditis, promovendam Nos urget; facile adducti sumus, ut Praedecessorum Nostrorum vestigiis insistentes, sub ipsum Nostri Pontificatus initium Universale Jubilaeum per omnem Ecclesiam promulgandum ederemus; quo conspirantibus in unum Nostris, omniumque Fidelium precibus, necessaria Nobis divinae gratiae adjumenta pro Pastoralis Officii omnium sane gravissimi implemento obtinere mereamur, atque omnes Ecclesiae Filii, novum sibi datum pastorem in specialium beneficiorum largitione agnoscentes, contractorum ex humana fragilitate culparum vinculis soluti, cum Deo et Christo ejus arcto charitatis nexu jungantur, debitarumque sibi poenarum oneribus levati, viam mandatorum Dei alacriter currere, et ad optatam salutis metam valeant pervenire.

Christianissimum Regem hortatur ut saluberrimum hoc opus juvare, et promovere dignetur.

§. 2. Hujus Jubilaei litteras apostolicas in forma Brevis per Galliarum Regnum de more publicandas nunc dirigentes, Majestatem

Tuam per bas Nostras peculiares in simili forma Brevis litteras enixe rogandam, ac vehementer hortandum censuimus, ut collocatis Nobiscum studiis, saluberrimum boc opus juvare, ac Regii favoris auxilio Sacris Ecclesiarum Praesulibus impenso, promovere non dedignetur. Idque a perspecto Religionis zelo, quem Majestatis Tuae cordi insitum novimus, eo facilius obtinere confidimus, quo magis Te intelligere non dubitamus, reviviscente in Populis sincero pietatis cultu, publicarum quoque Legum observantiam, Regnorumque felicitatem constabiliri, ac Reges ipsos, et subjectas illis Nationes, divinae protectionis praesidio magis communiri.

Causam specialis hujus Brevis exponit.

§. 3. In praefatis autem Jubilaei litteris nullam habendam esse de iis mentionem duximus, qui in tuis Regnis, atque Ditionibus debitam venerationem, obsequium, et obedientiam denegant constitutioni fel. rec. Praedecessoris Nostri Clementis PP. XI. quae incipit *Unigenitus*, ejusque auctoritatem parvi pendunt, eique temere refragantur; quoniam neminem ignorare arbitratur, Indulgentiarum, Remissionum peccatorum, et relaxationum poenarum particeps fieri nullo modo posse eos, qui pervicaciam bujusmedi non deposuerint. Quod sane Majestas Tua pro eximia sua sapientia, ac pietate, se probe intelligere ostendit, dum et Apostolicae huic S. Sedi observantiam suam perspicuis argumentis testatur, Ecclesiaeque Decretis obsequenter obtemperat, et omnes sibi subditos eidem constitutioni omnino parere, atque eam, quo par est honore prosequi cupit. Neque vero dubitamus, quin omnes VV. FF. Nostri Archiepiscopi, et Episcopi Galliarum Ecclesias nunc moderantes, in eamdem Nobiscum hac de re sententiam conveniant; quandoquidem constat, ex ipsis neminem unum esse qui praefatam constitutionem non expresse receperit, eique debitam observantiam et subjectionem a Fidelibus Pastorali suae curae concreditis, exhiberi non studeat. Quam quidem adeo perfectam absolutamque unanimitatem prudentibus consiliis, ac religiosis Majestatis Tuae curis potissimum tribuendam esse non ignorantes, eo majori fiducia Te, Carissime in Christo Fili Noster, ortamur, atque impense rogamus ut omnem operam Tuam, regiaeque potestatis praesidium iisdem Animarum Pastoribus praebere non desinas, quo omnes tandem Ditioni Tuae subjecti in eumdem sensum eamdemque sententiam adducantur. Ex hoc enim quum satis intelligas, Regnorum Tuorum pacem, et Populorum tranquillitatem magis assequuturum, etiam uberem Caelestium Benedictionum copiam in Te, Tuamque Regiam Familiam derivari persenties. Quod Nos ex animo optantes Majestati Tuae, Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae die X. Januarii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XXX.

Cum Monasterium Murbacen. pluribus ab hinc annis fere dirutum et inhabitatum existat, committitur Abbati S. Benedicti, ut, relicto antiquo Monasterio Murbaci, novum in Castro Gebrillae construi facere possit, cui omnia tribuuntur antiqui Monasterii privilegia; sub lege, ut relicta semper in loco antiqui Monasterii Ecclesia, et domo, deputetur persona idonea ad animarum curam etc.

Datum die 12. Januarii 1759 Anno I.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Preces porrectae.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit Dilectus Filius Leodegarius a Rotbsambausen modernus Abbas unius Murbacensis, ac alterius Ludrensis Monasteriorum invicem perpetuo, ut asseritur, canonice unitorum, ac huic Apostolicae Sanctae Sedi immediate subjectorum Ordinis Sancti Benedicti Nullius, seu Basilen. Dioecesis, quod in loco Murbaci, in quo jam dudum nempe anno circiter. DCCXXVI., seu alio veriori tempore a tunc in humanis agente Eberbardo Sveviae Duce, Monasterium Murbacense hujusmodi fundatum esse probatur, a quo quidem tempore usque ad saeculum decimum inter dicti Monasterii Monachos disciplinae curam, nullo in contrarium stante vestigio, viguisse pro certo babetur. Post autem dicti Monasterii incendium circa

Causa hujus Brevis.

saeculum decimum tertium sequutum, bellorumque injurias, et administrantium incuriam praedictae disciplinae vigor, et rigor aliquantulum defecit, et deinde ipsa regularitas ante accurata, atque ordinata, irregularis evasit, jam a pluribus annis novum aedificium Coenobiticum una cum Ecclesiae intermedia (prioribus partim dirutis, partimque collapsis) tunc existentium Abbatum Praedecessorum suorum cura, et opera incboatum fuit, quod postea ob mediorum defectum hactenus interruptum, et imperfectum remansit, ita ut Monachi dicti Monasterii ad Castellum Civitatem nuncupatum Gebrillam in Alsatia Basileen. Dioecesis, per unius leucae illarum partium iter, a dicto Monasterio Murbacensi distans, ubi commoratio, et residentia Abbatis Principis Murbacensis existit, ibidem in Sacello aulico eidem Castello adjecto sat quidem apto, et spatioso divina peracturi, et huc usque peragentes confugere adigerentur. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dictus Leodegarius Abbas, qui (ut asserit) alias nempe viginti, et forsan ultra ab hinc annis Coadjutor perpetuus; et irrevocabilis cum futura ad sui favorem successione in regimine, et administratione dictorum duorum Monasteriorum bo. mem. Armando dum vixit S. R. E. Presbytero Cardinali de Rohan a Soubise, ante sui ad Cardinalatus dignitatem hujusmodi promotionem, perpetuo Commendatario, auctoritate apostolica, canonice deputatus fuit, ante hac Administrator, et nunc, Successioni loco facto, Abbas Titularis existit, ac pinguioribus mediis, et proventibus, qui ob datam causam sparsi ac divisi erant, provisus remanet, ad construenda necessaria aedificia dicti Monasterii Murbacensis de consensu illius Monachorum capitulariter congregatorum animo sese converterit, qui sic congregati, nec non alii spectatae probitatis, et prudentiae viri ad tanti momenti opus rogati, praedictum aedificium cum Ecclesia sibi annexa jampridem inchoatum, ut praefertur, male inceptum esse, et si illud juxta formam jam positam perficeretur, innumerorum sumtuum fundum exhaurire, et tamen imperfectum, et mutilatum remanere unanimiter enunciarunt, ac plerique dictorum Monachorum opinioni concordes judicarunt, quod ob propositas rationes ad omnimodam aedificii jam inchoati destructionem manus injicere oporteret, hocque destructo ob loci Murbacensis, qui locus est solitarius ab omni in suo circuitu urbe, et oppido adjacente omnino nudus, illiusque Terra anguste, et ab omni strepitu, et tumultu humano remota solitudo horrida, montibus incultis sese in gyro contingentibus, et aspectum solis quasi praecludentibus circumdata, perarduum foret, ut novum aedificium exactum, opportunum, gratumque una cum Ecclesia intra Abbatiae praedictae exigentia constitueretur.

Recensitis prius incomodis veteris Monasterii, utilitates referuntur, quae a novi ter extruendo derivarent

§. 2. Hinc tam pro spirituali, quam pro temporali hujus Monasterii, seu Abbatiae Murbacensis bono magis salutare esset, ut perspicuum, si Monasterium, Abbatiave hujusmodi, cum suis juribus, honoribus, et oneribus, aliisque gratiis, et privilegiis spiritualibus, et temporalibus ad praedictam Civitatem nuncupatam Gebrillam, qua locum moeniis cinctum, et Abbati Murbacensi, et Ludrensi subditum, in quo jurisdictionem temporalem exercet, ac duo Conventus alter virorum, alter vero Mulierum uterque Ordinis Praedicatorum reperiuntur, ibi Abbatia Murbacensis magna, et lata, quam vulgo Castrum Gebrillense vocant, domum possidet, quae multo ab hinc tempore ab Abbate, et Monachis Murbacensis Monasterii, illius domo Abbatiali, ut praemittitur inhabitabili facta, occupatur, nec non localis hujus domus sive Castri positio est grata, sana, et apta tam ad conveniens aedificium Abbatiale instruendum, quam ad hortos, et pomarium jam plantatum, seu plantandum; e contra vero situs localis Murbacensis ingratus, angustus, insalubris, et ineptus habetur ab expertibus, transferretur, ibique aedificia requisita caeteris jam existentibus adderentur, aut vero plana nova a solo erigerentur, unde attentis praemissis, si Gebrillae aedificatio hujusmodi erigeretur, non solum functiones ecclesiasticae dignius, majorique cum fructu, ac aedificatione populi a Monachis praedictis peragerentur, verum etiam ipsi Monachi illius populo sese utiles redderent,

et se ipsos quoque tam pro sacro Tribunali, quam Concionibus, et doctrina, assiduaque Catbechesi magis idoneos, quibos piis actionibus otium virtutis inimicum eliminarent, stndiis diligenter incumberent, et disciplinam ipsam regularem propter habitationes aptiores, gratioresqoe, quas ibi haberent, ac etiam Populum, quem operum vitae, et morum Inspectorem, atque censorem timerent, ferventius custodirent, ac proinde ipse Leodegarius, accedente dictorum Monasterii Murbacensis Monachorum consensu, praevia derogatione, quatenus opus sit, ultimae voluntatis dicti Eberbardi pii Fundatoris Monasterium ipsum cum omnibus, et singuiis illius Privilegiis, juribus, honoribus, indulgentiis, ac oneribus, nec non suppellectili sacra, et prophana ad illud spectante, et pertinente ad praedictam Civitatem Gebrillam sibi, et Abbatiae praedictae, ratione directi dominii subditam, ad hoc etiam, ut facile inveniantur il, qui statum monasticum, ad quem non nisi Nobiles, et qui quatnor utriusque lineae paternae et maternae probationes fecerint, admittuntur, et prout experientia docet potius Gebrillae, quam Murbaci se Deo mancipari cupiunt, amplectantur, facultatem transferendi, ad effectum ibi Monasterium Abbatiale juxta Abbatiae exigentiam, atque decorem (remanente tamen Murbaci domo, et Ecclesia Parochiali ad majorem Dei gloriam, multorumque salutem) extruendi per Nos sibi concedi plurimum desideret.

Absolutio a censuris.

§. 3. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ot sibi in praemissis opportune providere, ac ut infra indulgere se benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur ipsum Leodegarium Abbatem specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis; si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et Consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositorum consilio, attentis expositis, visisque super iisdem iteratis Relationibus Venerabilis Fratris Joannis Octavii Archiepiscopi Chalcedonen. in Dominio Helvetiorum, et Rhetorum Nostro, et Apostolicae Sedis Nuncio, Discretioni tuae, Fili Abbas, per praesentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, supradictum Monasterium Abbatiae Murbacensis jam fere collapsum, et pluribus ab hinc annis inhabitatum, non obstante, quod nova aedificia pro eo construendo jam inchoata reperiantur, illaque tamen imperfecta existant, nihilominus novum Monasterium ad eamdem Abbatiam Murbacensem omnino, legitimeque spectans, et pertinens, ac pro servitio Abbatis pro tempore existentis utriusque Monasteriorum Murbacensis, et Ludrensis invicem perpetuo unitorum, et praemittitur, nec non Monachorum dicti antiqui Monasterii Murbacensis, et ab illis, postquam in omnibus suis numeris absolutum fuerit, inhabitandum in Castro Civitate nuncupato Gebrillae construere, et ad dictum novum Monasterium Murbacense in Civitate Gebrillae bujusmodi construendum suppellectilia quaecumque tam sacra, quam prophana pro commodo, usuque tum illius Ecclesiae, tum illius Monachorum, ac ornata antiquae Ecclesiae emta, et comparata ad antiquum Monasterium Murbacense, et illius Ecclesiam quomodocumque spectantia, et pertinentia, transferre libere, et licite possis, et valeas, auctoritate apostolica tenore praesentium facultatem, et licentiam tribuimus, et impertimur.

Conceditur facultas construendi novum Monasterium Gebrillae.

§. 4. Ac insuper eidem Monasterio Ordinis Sancti Benedicti in locum antiqui Monasterii Murbacensis in Castro, Civitate nuncupato, Gebrillae construendo una cum altero Monasterio Ludrense ejusdem Ordinis perpetuo canonice unito omnibus, et singulis iisdem privilegiis, juribus, facultatibus, honoribus, oneribus, immunitatibus, exemptionibus, praerogativis, gratiis, et indulgentiis, quibus Abbas, Monachi, et Ecclesia antiqui Monasterii Murbacensis gaudebant, fruebanturque, et usque ad praesens in antiquo Monasterio hujusmodi usi et gavisi fuerant, ita ut illius Abbas, et Monachi praedicti in novo Monaste-

Ad novum Gebrillae Monasterium construendum transferuntur privilegia, et praerogativae antiqui Monasterii Murbacensis.

rio in Castro Gebrillae construendo pari modo, et absque ulla prorsus differentia in posterum uti, frui, et gaudere possint in omnibus, et per omnia perinde ac si ipsi in antiquo Monasterio Murbacensi semper remansissent, auctoritate et tenore praesentium perpetuo concedimus, et assignamus, ac quatenus opus sit innovamus.

Praescribitur ut in antiquo Murbacensi Monasterio, provideatur Animarum Curae de Ordinarii approbatione.

§. 5. Ea tamen lege, ut tam modernus, quam pro tempore existens Abbas Monasterii Murbacensis bujusmodi in loco antiqui Monasterii praedicti Ecclesia, ac domus Parochialis cum deputatione personae ad animarum curam aptae, ac idoneae per Ordinarium loci prius approbandae semper retinere teneantur, assignata pro illius manutentione congrua, juxta regionis consuetudinem.

Clausulae praeservativae.

§. 6. Decernentes easdem praesentes Litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos de praesenti spectat, et in futurum quomodocumque spectabit plenissime suffragari, ac ab eis inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, quatenus opus sit, dicti Eberhardi Ducis Fundatoris, etiam ultima voluntate, quam quoad praemissa sufficienter, et expresse commutamus, ac constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Monasterii, et Ordinis praefatorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et Litteris Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis: quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hanc vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XII. Januarii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

Clausula sublata, et decretum irritans.

Contrariis derogat.

XXXI.

Episcopo Mirandeu. facultatem injungit permittendi in sua Dioecesi artium exercitationes, et opera servilia, audita tamen missa, in festis diebus, aliquibus tamen solemnioribus exceptis.

Datum die 15. Januarii 1759. Anno I.

Hac super re adsunt aliae similes litterae directae Episcopo Angrien. hac ipsa die, et Episcopo Malacitan. pro Abbatia Oppidi Compluti Regii Nullius Tolstanae Provinciae, sub die 17. Martii, quae omittuntur utpote huic in omni parte conformes.

Venerabili Fratri Episcopo Miranden.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater Salutem, et apostolicam Benedictionem.

Exordium

§. 1. Cum, sicut quaedam sunt, ut inquit Sanctus Leo Magnus Praedecessor Noster, quae nulla possunt ratione convelli, ita multa sunt, quae aut pro consideratione aetatum, aut pro necessitate rerum, oporteat temperari, illa semper conditione servata, ut in his, quae vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec praeceptis evangelicis contrarium, nec decretis Sanctorum Patrum inveniatur adversum. Ea propter Apostolica haec Sancta Sedes, pro paterna erga universos Christifideles benignitate quoad integrum sibi fuit, consuevit supremam suam in iis auctoritatem interponere, quae coeteroquin ad majus divini cultus incrementum praescripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus charitatem ad otium, luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducendam necessariarum inopiam, non sine conscientiae angore contemnuntur.

Causa hujus Brevis ex Populi calamitatibus educta.

§ 2. Quoniam autem, sicut pro parte tua Nobis expositum fuit, eidem Fraternitati tuae innotuit, quod in tua Civitate, et Dioecesi Miranden. adeo excreverunt calamitates, et angustiae propter praesentium temporum in-

fortunia, ot miseri illius habitatores, incolaeqne, ac praesertim ii, qui in sudore vultus sui panem comedunt, persaepissime cogantur (quamvis animo invito) dies festos negligere, operibusque mecanicis sese addicere pro pane lucrando, at id eo facilins contigit, ob excretum diernm festorum nnmerum. Ac propterea Nobis bumiliter supplicatum fuit, nt in praemissis opportnne providere, ac ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Praeferendum remedium aeternae salutis severiori Ecclesiasticae disciplinae rigori.

§. 3. Nos itaque, qui Cbristifidelibus, quantum cum Domino possumus, salutare remedium potius ad aeternam salntem comparandam, et bumaoam vitam boneste substinendam adbibere, qnam per severiorem Ecclesiasticae disciplinae rigorem ad desperationem inopes adducere cupimns, dictos incolas specialibns favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singnlares personas a quibusvis excnmmunicationis, et interdicti, aliisqne ecclesiasticis senteotiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendnm barnm serie absolventes, et absolntos fore censentes, snpplicationibus tuo nomine nobis super boc bumiliter porrectis ioclinati, Paternitati tuae per praesentes committimos, et mandamus, ut veris existentibus narratis, omnibus ntrinsque sexus Cbristifidelibus in praedicta tua Miranden. Dioecesi existentibns, nt deloceps omnibus diebus Dominicis, necnon Natalis Domini Nostri Jesu Cbristi et sequenti S. Stephani, Circumcisionis, Epipbaniae, Paschatis Resurrectionis, et sequenti, Pentecostes, et sequenti, ac Corporis Christi, et Ascensionis, S. Joannis Baptistae, et SS. Petri, ac Pauli Apostolorum, et Commemorationis Omninm Sanctorum, praeterea quinque dicatis Beatae Mariae Virgini Immaculatae, scilicet Purificationis, Annunciationis, Assnmptionis, Nativitatis: et Conceptionis, nec non Sancti Patroni, ant Totelaris cujuslibet loci, pro bominibus ejusdem loci dumtaxat, festivis diebus, in quibus integra maneat praecepti obligatio, io reliquis vero festis sive per banc Sanctam Sedem praeceptis, sive per Synodales ejusdem Dioecesis Constitutiones, sive quacumque alia de eausa, etiam ex causa voti per majores snos facti, quod quoad banc partem, quoque Auctoritate nostra Apostolica per te commutari volumus, praeceptis praescriptisque (audita missa) laboriosis suarum artiom exercitationibus, servilibusque operibus sine nllo prorsus conscientiae scrupulo vacare possint, Auctoritate Nostra Apostolica concedas, et indulgeas, permittas ac statuas, praecipias, et mandes.

Absolutio a censuris.

Exprimuntur solemniores festivitates, quae a praesenti indulto excipiuntur.

In reliquis festivitatibus quavis, audita missa permittuntur serviles operae.

Contraria removet.

§. 4. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Dioecesis praefatae, illiusque locorum etiam jnramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consnetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis.

Clausulae derogatoriae.

§. 5. Quibus omnibus, et singulis illorum teoores praesentibus pro pleoe, et sofficienter expressi, ac de verbo ad verbum insertis babentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum bac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamos, caeterisque contrariis qnibuscumqne. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Jannarii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Aono Primo.

XXXII.

De regulis servandis in celebratione Capitnli Provincialis Provinciae Franciae Ordinis B. M. de Mercede Redemptionis captivornm, quoties casus contigerit celebrandi eadem die Capitulum Generale ejusdem Ordiois.

Datum die 16. Jannarii 1759. Ann. I.

Clemeos PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exponuntur incomoda coincidentiae Capituli Provincialis cum Generali.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit Dilectus filius Romigins Estevè Frater expresse professus, ac modernus Provincialis Provinciae Franciae Ordiois Beatae Mariae de Mercede Redem-

ptionis Captivorum, quod juxta Constitutiones ipsius Ordinis, Auctoritate Apostolica forsan confirmatas, illius Capitula Provincialia de triennio in triennium die Sabathi ante quartam Dominicam post Pascha Resurrectionis Dominicae (Dominicam in Cantate nuncupatam) celebrari debent, officiumque Provincialis, in dictis Capitulis electi, tribus precise annis concluditur a Sabatho in Sabatum praedictae Dominicae regulariter computandis, ita scilicet, ut triennium, non quidem naturalibus, sed annis ecclesiasticis constituatur. Capitulum vero Generale memorati Ordinis quolibet sexennio in una Civitate Regnorum Hispaniarum, semper die Sabathi ante Dominicam Pentecostes habetur, seu celebratur, ipsiusque celebratione cum cujusdam Capituli Provincialis celebratione itidem concurrente, Magister Generalis dicti Ordinis pro tempore existens juxta Constitutiones praedictas Capituli Provincialis celebrationem per trimestre antequam Capitulum Generale habeatur anticipate, vel per tres menses post celebratum Capitulum Generale hujusmodi differre valet; ex hujusmodi vero anticipatione, seu dilatione magna evenire solent incommoda, et damna Capitularibus dictorum Provincialium Capitulorum, quae in hoc casu, nisi hyemali frigore, aut aestivis caloribus celebrari nequeunt, hoc autem praecipuo accidet in eadem Provincia, quae est amplissima cum Provinciis Aquitaniae, Occitaniae, Catarci, Agri Ruscinonensis, et Provinciae constet, ac propterea dictus Remigius Provincialis ad vitandam Concurrentiam Capituli Generalis cum Capitulo Provinciali ejusmodi Provinciae, et Ordinis, quae currenti anno MDCCLIX. benedicente Domino, celebranda erunt, ac incommoda, et damna praedicta in praemissis a Nobis provideri, et ut infra indulgeri summopere desiderat.

Absolutio a censuris.

§. 2. Nos igitur ipsum Remigium specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine super hoc humiliter porrectis inclinati, celebrationem Capituli Provincialis Provinciae Franciae Ordinis Fratrum Beatae Mariae de Mercede Redemptionis Captivorum, die Sabathi ante quartam Dominicam post Pascha Resurrectionis Dominicae currentis anni MDCCLIX. ut praemittitur, habendam ad diem Sabathi ante quartam Dominicam post Pascha Resurrectionis Dominicae anni MDCCLX. ac deinde toties quoties aderit concurrentia celebrationis Capituli Generalis cum celebratione Capituli Provincialis Provinciae Franciae, hujusmodi Capitulum Provinciale praedictum, seu illius celebratio, accedente tamen consensu Superiorum Generalium, servatis de caetero dicti Ordinis Constitutionibus ad annum inde proximum dumtaxat, auctoritate apostolica tenore praesentium perpetuo prorogamus, extendimus, et ampliamus.

Prorogatur Capitulum Provinciale ad proximum Annum quoties occurrat celebratio Capituli Generalis.

§. 3. Interea vero temporis dictum Remigium Provincialem, aliosque superiores, et officiales in Capitulo Provinciali ejusdem Provinciae Franciae ultimo loco habito, electos, qui regimen, et gubernium Provinciae praedictae adierint, susceperintque, aliosque in posterum, eveniente casu, concurrentiae celebrationis Capitulorum Generalis, et Provincialis eodem anno eligendos, in eorum respective officiis illis respective demandatis cum omnibus et singulis facultatibus, auctoritatibus, praerogativis, praeeminentiis, honoribus, gratiis et indultis, quibus hactenus, eorumdem officiorum sibi demandatorum ratione, usi, et gavisi sunt, ac uti, et gaudere potuerunt, pari modo ad annum tunc proximum Auctoritate, et tenore praefatis itidem confirmamus, ac confirmatos esse declaramus.

Provincialis, et aliorum Officialium exercitium pariter ad annum prorogatur in casu concurrentiae binorum Capitulorum.

§. 4. Decernentes ipsas praesentes litteras, semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros affectus, sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in futurum plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari.

Clausulas praeservativas apponit.

§. 5. Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam

Clausula sublata, et decretum irritans.

Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat. §. 6. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac ejusmodi Provinciae, et Ordinis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque Indultis, et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Dat. Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVI. Januarii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XXXIII.

Datum die 23. Januarii 1759. Anno I.

S. R. E. Cardinalibus, Archiepiscopis, et Episcopis, aliisque Ecclesiasticis Viris in Comitiis generalibus Cleri Gallicani congregatis, grati animi benevolentiam demonstrat.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii Nostri Venerabiles Fratres, et Dilecti Filii Salutem etc.

Laudibus meritis eos prosequitur, eorumdemque litteras accepisse narrat. §. 1. Quam in cunctis vitae actibus probare contenditis eximiam pietatem, et singularem erga Apostolicam hanc S. Sedem observantiam, adhaesionemque assiduis, ac luculentissimis argumentis, jam omnibus satis perspectam, et exploratam amplius Nobis confirmarunt obsequentissimae litterae Vestrae, quas ingenti cum Pontificii animi Nostri exultatione accepimus. Iis proinde ac egregiam, quam de Vobis habebamus opinionem non levis accessio facta est, novaque, charitas in Vos Nostra, incrementa suscepit. Eapropter, nedum in causa Beatificationis Venerabilis Famulae Dei Mariae Agnetis a Jesu, Ordinis S. Dominici Monialis expresse professae nullas patrocinii Nostri partes a Vobis desiderari patiemur, sed etiam secundas gratificandi Vobis occasiones avide semper praestolabimur.

Eos hortatur, ut divini nominis cultum, Sanctorumque venerationem promovere pergant. §. 2. Pergite porro, Dilecti Filii Nostri, Venerabiles Fratres, ac dilecti Filii, non solum indefexis vestris laboribus, optimisque exemplis divini Nominis cultum, Sanctorumque venerationem magis magisque in dies promovere, qua Ecclesiasticae praesertim res certo praesidio muniuntur; verum etiam pergite infirmitatem Nostram, sub hoc Apostolicae servitutis onere gementem, ac pene deficientem ferventibus precibus juvare, ut Vestris praeclaris de nostra tenuitate Judiciis, ac sensibus aliquando respondeamus. Nos enim quemadmodum in virtute Vestra firmissimum Catholicae Religionis monumentum locatum esse scimus et laetamur, ita in precationibus Vestris, opportuna imbecillitati Nostrae subsidia constituta esse confidimus. Caeterum, quoad Ecclesiae Vestrae necessitates attinet, non solum omnia Pontificiae potestatis, sollicitudinis, vigilantiaeque officia illi tribuere, verum etiam pro ea animam nostram ponere parati sumus. Ac vobis, dilecti filii, pignus praecipuae charitatis, ac singularis existimationis Apostolicam Benedictionem ex intimis visceribus dapromptam elargimur. Datum Romae die XXIII. Januarii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XXXIV.

Datum die 31. Januarii 1759. Anno I.

Opus, cui titulus « *de l'Esprit* » *a Paris chez Durand* 1758. *in* 4. » damnatur, et prohibetur.

De perniciosorum librorum prohibitione habes celebratissimam Constit. Unigenitus *Clementis XI. edit.* 1713. *Sept.* 8. *itemque ejusdem Constit. aliam edit.* 1718. *Aug.* 26. *tandem Benedicti XIII. Constit. edit.* 1728. *Jun.* 25. *quae referuntur in Bullario Mainardi.*

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. §. 1. Injuncti Nobis, meritis licet imparibus, Pastoralis Officii sollicitudo postulat, ut

sicut Ecclesiis omnibus, disponente Domino, praesidemus, ita quaecumque in Agro Dominico zizania inimicus homo seminaverit, quae vel morum integritati, vel Catholicae Religionis Dogmatibus advarsantur, iis radicitus evellendis, quantum cum Domino possumus, curam Nostram, operamque impendamus. Sane non sine gravi animi Nostri moerore intelleximus, nuper Typis evulgatum fuisse, Gallico Idiomata exaratum, quemdam Librum, cui Titulus « *De l' Esprit* « *a Paris Chez Durand in 4.* », in quo Libro Divinis, humanisque legibus conculcatis, aditus christianis virtutibus praecluditur, laxantur vitiis habenae. Catholica Doctrina convellitur, et fucata interdum verborum calliditate, latissima ad animarum perditionem via sternitur.

Pontificia cura ad errores removendos.

§. 2. Nos itaque ne Nostro apostolico muneri deesse videremur, neve perniciosos, qui eo continentur arrores, in publicam Christifidelium subversionem latius serpere pateremur, promptam malo medelam parare pro viribus curavimus.

Sacra Congregatio super Generali Inquisitione librum « DE L' ESPRIT » damnat sub excommunicationis poena Pontifici reservatae.

§. 3. Quocirca commisimus Ven. Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus in tota Republica Christiana Generalibus Inquisitoribus adversus haereticam pravitatem Apostolica Auctoritate delegatis, ut ad maturum examen Opus hoc vocarent; ut igitur mandatis nostris fieret satis, convenientibus primum inter se Theologis ad hoc examen peragendum deputatis, iisque in Sessionibus simul habitis, re omni diligenter perscrutata, suisque Sententiis, et scripto, et voce expositis, demumque relatis in Congregatione eorumdem Ven. Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Generalium Inquisitorum coram Nobis habita Feria V. Die XI. Januarii currentis.

Pontificia auctoritate quae a praelaudata Congregatione proposita fuerant approbantur, et confirmantur.

§. 4. Nos lectis, atque perpensis dictorum Theologorum consultationibus scripto exaratis auditisque eorumdem Ven. Fratrum Nostrorum Cardinalium Generalium Inquisitorum consiliis, per has Nostras apostolicas litteras praedictum Librum tam Gallico, quam quocumque idiomate conscriptum, aut typis impressum, tamquam eversivum Christianae Religionis, necnon legis ipsius, atque honestatis naturalis, et adoptantem, ac propugnantem perversa, damnataque commenta Epicureorum, atque Materialistarum, refertumque propositionibus impiis, scandalosis, atque haereticis, damnamus, et reprobamus; et ut exitiosum, damnatumque in eo redundans virus, quantum fieri potest, in Animarum Nobis commissarum detrimentum ultro non effundatur, ipsum legi, retineri, et quocumque idiomate denuo typis imprimi, aut scripto exarari omnino prohibemus.

Prohibitio Bibliopolis, et Typographis, ne librum hunc retineant sub poena excommunicationis poena.

§. 5. Praecipimus quoque non modo Bibliopolis, ac Typographis, sed caeteris omnibus, et singulis cujuscumque gradus, conditionis, et Dignitatis Personis Ecclesiasticis, et Saecularibus, aliisque, qui speciali, et individua mentione indigeant, ut, quatenus praefatus Liber, vel in quocumque idiomate impressus; vel etiam manuscriptus ad eorum manus devenerit, statim deferre illum teneantur Ordinariis Locorum, aut haereticae pravitatis Inquisitoribus, seu eorum Vicariis, qui protinus illum comburant, sub poenis excommunicationis majoris quoad personas Saeculares; quo vero ad personas ecclesiasticas, etiam regulares bujusmodi mandato nostro non obedientes, et contrafacientes, sub poenis suspensionis ipso facto, absque alia declaratione incurrendis, quarum absolutionem, et respective relaxationem Nobis, et Successoribus Nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus reservamus, excepto dumtaxat, quoad excommunicationem praedictam, mortis articulo. Declaramus denique nemini suffragari quascumque licentias scripto, aut voce obtentas, etiam amplissimas, ut vigore illarum praetendi possit Libri hujus lectio, et retentio, ejusque in posterum retinendi, et legendi facultatem impertiri Nobis tantum, at Successoribus Nostris reservamus.

Prohibitio indicta per simplicem praesentium litterarum publicationem.

§. 6. Ut autem eaedem praesentes litterae ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quisquam illarum ignorantiam praetexere possit, volumus, et auctoritate praedicta decernimus, illas ad valvas Basilicae Principis Apostolorum, ac Cancellariae apostolicae, nec non Curiae Generalis in Monte Citatorio, et in Acie Campi Florae de Urbe per aliquem ex Cursoribus Nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibi affixa re-

linqui; sic vero publicatas omnes, et singulus, quos concernunt, perinde afficere, ac si unicuique illorum personaliter notificatae, et intimatae fuissent.

Transumptorum fides. §. 7. Ipsarum autem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis eamdem prorsus fidem tam in Judicio, quam extra illud ubique Locorum haberi, quae haberetur eisdem praesentibus, si exhibitae forent, vel ostensae. Dat. Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXXI. Januarii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XXXV.

Datum die 31. Januarii 1759. Anno I.

Confirmatur testamentaria dispositio cl. me. Cardinalis Berozzi quoad institutionem Bibliothecarii in Monasterio Cisterciensium S. Crucis in Hierusalem de Urbe, et privilegia firmantur, quibus primus, et pro tempore Bibliothecharii uti, et frui futuris poterunt temporibus.

Clemens PP. XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. §. 1. In supereminenti Apostolicae Sedis specula, meritis licet imparibus, disponente Domino constituti, et intra Nostrae mentis arcana revolventes quantum et litterarum studiis catholica fides augeatur, divini numinis cultus protendatur, veritas agnoscatur, ac justitia colatur, ad ea, propter quae litterarum studia hujusmodi ubilibet excitentur, idque facile exequi possit, libenter intendimus, et in iis Nostrae sollicitudinis partes propensius impertimur, prout pia Christifidelium vota exposcunt, Nosque locorum qualitate pensata in Domino salubriter expedire conspicimus.

Tenor testamentariae dispositionis Cardinalis Berozzi. §. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti Filii modernus Praesidens Monachorum Ordinis Cisterc. Italiae, necnon Abbates Regiminis Provinciae Lombardiae ejusdem Ordinis, quod bo. me. Joachimus, dum vixit S. R. E. Presbyter Cardinalis Berozzi nuncupatus, in suo, sub quo ab humanis decessit, condito testamento mandavit, ut ex asse suae haereditatis unum Capitale, seu sors principalis constitueretur, et Monasterio Sanctae Crucis in Hierusalem nuncupato, prope moenia Almae Urbis Nostrae existenti, Provinciae, et Ordinis hujusmodi, assignaretur, ac dicti Capitalis, seu sortis principalis annui reditus impenderentur, seu praeberentur manutentioni unius Monachi ejusdem Monasterii in illius Bibliothecae custodem, seu Bibliothecarium eligendi, qui insimul onus haberet Collegiales Monasterii praedicti instituendi Graecis et Haebraicis litteris, ac insuper ut honorificentiae ejusdem Monachi ad officia Bibliothecarii, et Linguarum praedictarum electi consuleret, subjunxit « Prego il Padre Abbate Procuratore Generale de' Cisterciensi nostri di Lombardia d'ottenere un Breve, in cui al suddetto Bibliotecario si conceda la voce attiva e passiva al Capitolo Generale, dopo che averà fatto sette anni di Bibliotecariato, e dopo che averà fatti altri dieci anni nel medesimo esercizio di Bibliotecario, che sia Abbate Titolare, sempre durandogli il suddetto voto al Capitolo Generale; e di ciò ne prego umilmente la Santità di Nostro Signore Regnante, acciò accordi la grazia di questo Breve, » et alias prout in ipsius Joachimi Cardinalis testamento uberius dicitur contineri.

Preces porrectae. §. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat ipsi exponentes qui (ut asserunt) testamentariam dicti Joachimi Cardinalis dispositionem, praevia etiam Bibliothecarii electione perfecerunt, honorificentiam dicti Bibliothecarii per Nos statui, et declarari plurimum desiderent. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere, ac ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Absolutio a censuris. §. 4. Nos igitur ipsos Exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel

causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, ac testamenti praedicti tenorem praesentibus pro plena, at sufficienter expresso, et inserto habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, moderno, et pro tempore existenti Bibliothecario Bibliothecae Sanctae Crucis in Hierusalem Ordinis Cistercien. Provinciae Lombardiae hujusmodi a Patribus definitorii in Capitulo Generali, vel a Patribus Regiminis electo et nominato, ac in posterum ab iis ad quos spectat, et spectabit in futurum eligendo, et nominando, qui munus Bibliothecarii sibi demandatum una cum lectura Linguarum Graecae, et Haebraicae juxta testamentariam ipsius Joachimi Cardinalis dispositionem per septem annos strenue et laudabiliter expleverit, ut absoluto septennio officii, seu muneris hujusmodi, titulo magistri cum voce, et voto activo, et passivo in quibusvis Capitulis Generalibus ejusdem Ordinis, eodem modo, et forma quibus aliarum scientiarum Professores ejusdem Ordinis gaudere pergunt, uti, frui, et gaudere libere et licite possint, et valeant, auctoritate apostolica tenore praesentium perpetuo concedimus, et indulgemus.

Confirmatur dispositio Testamentaria Cardinalis Berossi.

§. 5. Ac insuper dilectis filiis Definitoribus dicti ordinis tempore Capituli Generalis, extra vero dicti Capituli tempus, Abbatibus Regiminis, seu vulgo del Regimento Provinciae Lombardiae hujusmodi, ut ipsi eumdem Bibliothecarium, Lectorem, et Magistrum, postquam tamen per decem alios annos continuos, absoluto, ut praefertur, septennio munus sibi demandatum itidem expleverit, in Abbatem etiam Titularem dicti Ordinis cum voce activa, et passiva in eisdem Capitulis Generalibus, aliisque privilegiis, gratiis, indultis, honoribus, praeeminentiis, exemptionibus, et praerogativis, quibus caeteri Abbates memorati Ordinis utuntur, fruuntur, et gaudent, ac uti, frui, et gaudere possunt, et poterunt in futurum, eligere, eumque ad Abbatiam Regiminis habilitare, ac habilem, et capacem facere, et declarare possint, et valeant, facultatem per easdem praesentes, auctoritate et tenore praefatis itidem perpetuo tribuimus, et impertimur.

Facultas eligendi Bibliothecarium in Abbatem titularem post Annum decimum septimum a prima nominatione.

§. 6. Ne autem ex multiplicitate eorum, qui tractu temporis eisdem privilegiis gaudere possunt, aliquod Ordinis praedicto praejudicium inferatur, et ordo ipse detrimentum patiatur, auctoritate, et tenore praefatis perpetuo statuimus, decernimus, et ordinamus, ut si contingat plures esse, ac reperiri Monachos, qui munus praedictum per praescriptum tempus expleverint, unus dumtaxat, et ille solus, qui primus inter alios septennium in exercitio muneris Bibliothecarii absolverit, titulum magistri cum voce activa, et passiva in Capitulis Generalibus, sicut praemittitur, consequatur, illique titulum hujusmodi solum assignetur, ac inter eos, qui per septem et decem annorum spatium officium praedictum exercuerint, unus pariter dumtaxat, qui dignus sit ac censeatur, in Abbatem titularem eligatur, ac eligi possit cum voce activa, et passiva in dictis Capitulis; ita ut Abbates Regiminis hujusmodi vulgo del Regimento, aut Definitores tempore Capituli Generalis nullo unquam tempore alterum magistrum, uno jam declarato, et existente, qui hoc privilegio gaudeat, aut alterum Abbatem Titularem uno pariter existente, et nominato, qui ratione dicti Officii Abbatiam titularem obtineat, eligere, deputare, aut nominare possint, et si secus fecerint, nominatio et electio nulla sit eo ipso, nulliusque roboris vel momenti existat, poterunt nihilominus plures etiam ex illis, qui praedicto officio functi fuerint, si alias idonei reperiantur, eligi ac deputari ad Abbatiam Regiminis, sive Gubernii. Insuper si aliquis eorum, qui absolutis praescriptis annis pro assequendo Magisterii titulo, vel Abbatialis etiam titularis dignitate in Alma Urbe praedicta, et in Monasterio praefato remanere desideraverit, et in eo remanere minime possit, nisi prius licentiam, consensumque dictorum Patrum Definitorii, vel Regiminis Ordinis praedicti obtinuerit; obtenta vero licentia et consensu praedictis, in exercitio Bibliothecarii, et Lecturae hujusmodi continuare omnino teneatur, et debeat; alioquin licentia, et consensus praefati ei minime suffragentur.

Quoties plures reperiantur Monachi, qui munus Bibliothecarii statuto tempore exercuerint, primum tantummodo, privilegiis gaudere posse decernit.

Clausulae praeservativas appone.

§. 7. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 8. Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 9. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Provinciae et Ordinis praedictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Dat. Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXXI. Januarii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XXXVI.

Datum die 5. Februarii 1759. Anno 1.

Plenariam indulgentiam impertitur Universis Christifidelibus, qui tertia Dominica post Pascha Resurrectionis, et septem diebus immediate sequentibus, aliquam Ecclesiam Fratrum, et Monialium Ordinis B. M. de Mercede Redemptionis Captivorum Excalceatorum visitaverint.

Clemens PP. XIII.

Universis Christifidelibus praesentes litteras inspecturis Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Ad augendam Fidelium religionem, et Animarum salutem coelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, ac supplicationibus Dilecti Filii Michaelis Raymundi a S. Josepho Fratrum Ordinis Beatae Mariae Virginis de Mercede Redemptionis Captivorum Excalceatorum nuncupat. Procuratoris Generalis nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnibus et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refectis, qui aliquam ex Ecclesiis Fratrum, et Monialium dicti Ordinis, tam erectis, quam in posterum erigendis ubicumque existentibus tertia Dominica immediate sequenti festum Paschatis Resurrectionis Dominicae, qua ex peculiari hujus Sanctae Sedis indulto festum Patrocinii Sancti Josephi celebratur, ac septem diebus immediate sequentibus a primis vesperis Dominicae praedictae usque ad occasum Solis ultimi diei hujusmodi singulis annis devote visitaverint, et ibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, plenariam semel tantum quolibet anno spatio octo dierum praedictorum per unumquemque Christifidelem lucrifaciendam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis manu Procuratoris Generalis pro tempore existentis, et sigillo ejusdem Ordinis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die V. Februarii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XXXVII.

Dat. die 10. Febr. 1759. Anno I.

Plebanos pro tempore Collegiatae Ecclesiae S. Felicis Venetiarum, in qua Summus Pontifex Sacro Baptismate fuit regeneratus, in Apostolicos Notarios recipit, eisque Praelatitium habitum elargitur gestandum intra praedictam Ecclesiam.

Clemens Papa XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Sacrorum Vestium distinctio plurimum confert ad augendam Ecclesiarum dignitatem, tum ad Ecclesiasticorum Virorum virtutem augendam.

§. 1. Indumentorum, Vestiumque in Sacris Ministeriis obeundis distinctionem, tum ad Majestatem muneribus, quae exercentur, commendandam, tum ad augendam Ecclesiarum dignitatem, tum ad eam in Ministrorum animis cogitationem ingerendam, ut quamadmodum ab aliis singuli, vestium, indumentorumque splendore, ac praerogativa secernuntur, ita etiam virtutum singulis Officiis conjunctarum ornatu, et augmento illis praestare studeant Ecclesiasticis Viris pro unius, cujuscumque Ordine, et gradu a Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus concessam, praescriptamque esse intelligentes, qua majori Pontificiae Dignitatis propensione ad Praelatitiorum insignium usum caeteris aliarum conspicuarum Ecclesiarum Ministris impertiendum ducimur, eo majori praecipue charitatis studio fas est, ut Patriae nostrae, in qua orti sumus Ecclesias, aliis non inferiores eorumdem Insignium honore decoremus.

Narrat in Collegiata Ecclesia S. Felicis Venetiarum se esse Sacrosancto Religionis lavacro ablutum.

§. 2. Ea propter cum in Seculari Collegiata, et Parochiali Ecclesia in Dei honorem Sancto Felici dicata Civitatis Venetiarum, in qua Nos Sacrosancto Regenerationis lavacro abluti fuimus, praeter nonnullos Presbyteros ejusdem Ecclesiae servitiis addictos, Plebanus institutus reperiatur, hinc est, quod Nos, ut luculentum etiam, ipsa S. Felicis Ecclesia, Apostolicae Nostrae benignitatis testimonium in perpetuum retineat, modernum, et pro tempore existentem dictae Secularis Collegiatae, et Parochialis Ecclesiae S. Felicis Civitatis Venetiarum Plebanum in nostrum, et Sedis Apostolicae Notarium, auctoritate Apostolica, tenore praesentium recipimus, et ad-

Plebanum Collegiatae S. Felicis Apostolicum Notarium creat, eumdemque, et successores Praelatitio habito donat in perpetuum.

mittimus, ac aliorum Nostrorum, et ejusdem Sedis Notariorum numero, et consortio favorabiliter aggregamus, ipsique moderno, ac pro tempore existenti Plebano Ecclesiae praedictae, ut ipsi, habitum Praelatitium, et Rochettum in quibusvis Ecclesiasticis functionibus, intra praedictam Ecclesiam pro tempore habendis, ac in publicis Processionibus, ratione dictae Ecclesiae dumtaxat ibidem pro tempore faciendis, (non autem in publicis functionibus, et Processionibus ejusdem Civitatis) gestare, ac omnibus, et singulis honoribus, et praeeminentiis, indultis, favoribus, privilegiis, exemptionibus, et praerogativis, quibus alii nostri, et dictae Sedis Notarii, tam de jure, usu, et consuetudine, quam alias quomodolibet utuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti potiri, et gaudere possunt, ac poterunt quomodolibet in futurum, pari modo (absque tamen aliorum Nostrorum, et ejusdem Sedis Notariorum de numero participantium praejudicio, et citra exemptiones a Sacro Concilio Tridentino sublatas, ita ut nedum quoad Criminalia, sed etiam quoad Civilia subjaceant Ordinario, ac facultates legitimandi, ad gradus promovendi, et Notarios creandi, aliaque similia Privilegia eisdem Notariis de numero participantium concessa, seu ab eis praetensa, quibus nullibi uti valeant, et si secus ab eis factum fuerit, irritum, et inane existat), uti potiri, et gaudere libere, et licite valeant, ac quilibet eorum valeat, Auctoritate, et tenore praedictis concedimus, et indulgemus.

Contrariis derogat.

§. 3. Non obstantibus Lateranensis Concilii de certo eorumdem Notariorum numero, cui per hoc alias non intendimus derogare, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Collegii dictorum Notariorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod antequam tam dictus modernus, quam pro tempore existentes Plebani praedicti praesentis gratiae effectu perfrui valeant; in manibus alicujus Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae, professionem Fidei juxta Articulos pridem a Sede praedicta propositos, emittere,

Mandat Plebanos pro tempore, antequam praesenti gratia perfrui valeant, fidei professionem emittere, et fidelitatis juramentum praestare debeant.

Jura Collatoris Plebaniq. sarcta, tectaque servat.

et solitum Fidelitatis juramentum praestare omnino teneantur. Caeterum non intendimus per hujusmodi receptionem, admissionemque, tam de moderni, et pro tempore existentis Plebani ejusmodi persona in Nostrum, et dictae Sedis Notarium a Nobis sponte factam aliquod praejudicium inferri legitimo Collatori, seu Collatoribus Plebaniae praedictae, ita ut quandocumque illa ex persona, tam moderni, quam pro tempore existentis Plebani praedicti vacaverit, ab eodem, seu eisdem Collatore, et Collatoribus, ad quem, et quos collatio legitime spectat, conferri, et de ea provideri libere, et licite possit, debeatque, et teneatur, perinde ac si praesentes Nostrae litterae nunquam expeditae fuissent. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris die X. Februarii MDCCLIX.

XXXVIII.

Datum die 13 Februarii 1759. Anno I.

Puellas, ne recipiantur ad habitum Religionis Monasticae ante dotis depositum prohibet, poenasque contra inobservantes indicit.

Quaenam fuerint praecedentes regulae quoad Monacandas Puellas exprimit.

§. 1. Ci è stato rappresentato, che nella Segreteria del Vicariato di Roma sia stata per molto tempo osservata con esattezza la regola providamente stabilita di non ammettere alla Vestizione dell' abito Religioso quelle Fanciulle, per le quali non sia prima depositata nel Monte della Pietà, o Banco di S. Spirito l'intera Dote, e non sia stata in seguito consegnata al Notaro della Segreteria la fede autentica del Deposito. Che da qualche tempo in qua il Notaro della Segreteria invece di ricevere l'accennata fede di deposito, abbia introdotto l'abuso di contentarsi di qualunque obbligo o promessa si faccia da persona ancora poco solvibile; per lo che non potendo questa fare lo sborso effettivo nel tempo stabilito, debba trattenersi la Professione della Monacata. Che nell' anno della probazione alcune novizie così vestite, invece d'attendere unicamente alla vita ritirata, quieta, e lontana affatto dalle sollecitudini mondane, sono obbligate a procurar i mezzi, perchè in fine dell' anno sia pronta la Dote; si domandino rescritti Pontificj d'abilitazione, di coazione ai Luoghi Pii, e simili straordinari provvedimenti.

De regularum praedictarum inobservantia conqueritur.

Praecedentium sanctionum observantiam imperat.

§. 2. Ai quali inconvenienti tutti volendo Noi rimediare, e contribuir insieme per quanto può da Noi dipendere, che l'anno del Noviziato si passi dalle Religiose in azioni puramente divote, che possano ottener loro da Dio quello spirito di perfezione, al quale s'incamminano; con la presente Cedola di Moto proprio, ordiniamo e Voi, che in avvenire non permettiate, che si ricevino all' Abito Religioso quelle, che non avranno depositate nel Banco di S. Spirito, o Monte di Pietà l'intera Dote, che è dovuta al Monastero, nel quale vogliano professare; e nè pure permettiate alle Monache di convocare il Capitolo per ricevere alla Vestizione effettiva la Novizie, se prima non sarà fatto l'intiero deposito, come sopra: del quale si dovrà leggere in Capitolo il documento autentico.

Poenas, in casu inobservantiae incurrendas, indicit.

§. 3. E se per qualunque eventualità le Religiose mancassero a questo presente Regolamento, vogliamo, che la Superiora resti sospesa dal suo impiego, e solamente da Noi possa essere reintegrata; e che il Monastero, e Religiose abbiano perduto il diritto di domandare la Dote all' Educanda vestita, e debbiano contentarsi solo di quella somma, che sia a quel tempo sarà depositata. Ci contentiamo solamente per una ragionevole equità, che quelle Fanciulle quali già sono state accettate per Religiose con le solite formalità di dovute licenze, atto Capitolare ec. non restino soggette a questa nostra disposizione. Volendo nel resto, che questo nostro presente Chirografo sia pienamente eseguito secondo la sua forma, e tenore; non ostante qualsivoglia consuetudine in contrario. Dato dal nostro palazzo apostolico a Monte Cavallo questo di XIII. Febbrajo MDCCLIX.

XXXIX.

Datum die 14 Februarii 1759. Anno I.

Ut personae Ecclesiasticae Seculares, servitio Monasterii, Ecclesiarum, et Granciarum Congregationis Cassinensis Ordinis Sancti Benedicti addictae quae Divinum Officium, horasque Canonicas recitare debent, donec in servitio perduraverint, Divinum Officium juxta ritum Monasticum recitari possint, indulget.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Causae hujus Brevis.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit Dilectus Filius Anselmus Bortuietti Abbas, et Procurator Generalis Monacorum Congregationis Cassinen. Ordinis Sancti Benedicti, quod in ipsa Congregatione positum est in more, ut quamplurimi Abbates, pro servitio Sacrarii Ecclesiarum etiam Parochialium Monasterii ipsius Congregationis unitarum, ac Granciarum ad Monasteria hujusmodi spectantium, retinere pergant unam, seu plures personas Ecclesiaticas Seculares, quae divinum officium, horasque Canonicas de jure recitare tenentur, et quia dictae personae Ecclesiasticae, choro una cum Monachis dictae Congregationis interesse, ac officium divinum, horasque hujusmodi juxta ordinem, seu Ritum Monasticum canere, seu recitare solent, eisdem personis Ecclesiasticis Secularibus subinde valde onerosum, incommodumque foret, si divinum officium, horasque Canonicas juxta Ritum Romanum de novo recitare deberent, ac propterea ipse Anselmus Abbas, et Procurator Generalis tam suae, quam aliorum Abbatum ejusdem Congregationis, et personarum Ecclesiasticarum Secularium hujusmodi conscientiae per Nos consulere, ac in praemissis opportune providere plurimum desiderat.

Absolutio a Censuris.

§. 2. Nos piis dicti Anselmi Abbatis, et Procuratoris Generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine super hoc humiliter porrectis inclinati, omnibus et singulis personis Ecclesiasticis Secularibus, servitio Monasteriorum et Ecclesiarum, ac Granciarum dictae Congregationis addictis, nunc, et pro tempore existentibus, ut donec et quousque in servitio praedicto perduraverint, si divinum officium horasque Canonicas recitare tenentur, absque ullo conscientiae scrupulo officium divinum, horasque canonicas juxta ritum dictae Congregationis, seu dictorum Monasteriorum, in quibus ipsi existunt, seu servitio addicti reperiuntur, etiamsi in Choro una cum aliis Monachis minime praesentes sint, recitare possint, et valeant, auctoritate apostolica tenore praesentium perpetuo concedimus, permittimus et indulgemus.

Facultas personis Ecclesiasticis Secularibus Monasterii, vel Granciae cujusvis servitio addictis, recitandi Divinum Officium juxta ritum Monasticum.

Clausulae sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari: Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios et Delegatos, etiam Causarum Palatii apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus apostolicis, ac in Universalibus, provincialibusque, et Synodalibus Conciliis etiam generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus, ac Ordinis, et Congregationis hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis confirmatis, et innovatis.

Contrariis derogat.

§. 4. Quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice

dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. §. 5. Volumus autem ut praesentium litterarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIV. Februarii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XL.

Datum die 17. Februarii 1759. Anno I.

Confirmatur Resolutio Congregationis Episcoporum, et Regularium, qua declaratum fuit, Breve Benedicti XIV. super mutatione pallii indulta Fratribus Donatis Provinciae Hispanicae, ad alios Lusitanicae Provinciae non esse extendendum.

Breve Benedicti XIV. de quo hic est sermo, habetur integre extensum in praesenti.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Preces porrectae. Alias pro parte Dilectorum filiorum moderni Provincialis Provinciae Sancti Philippi Ordinis Beatae Mariae de Monte Carmelo Excalceatorum nuncupatorum Regni Lusitaniae, caeterorumque Superiorum ejusdem Provinciae Nobis exposito, quod alias nempe anno MDCCXLIV. tunc existens Praepositus Generalis, ac Definitores Generales Congregationis Hispanicae ejusdem Ordinis moti ab enixis flagitationibus cl. me. Philippi V. dum vixit Hispaniarum Regis Catholici, fel. rec. Benedicto PP. XIV. Praedecessori Nostro exponi facere curaverunt flagrans desiderium ejusdem Philippi Regis, ut Fratribus Donatis ejusdem Congregationis in Regnis Hispaniarum degentibus, et professis, dimisso Pallio grisei coloris, quo ex praescripto Constitutionum ipsius Congregationis, auctoritate apostolica confirmatarum, usque tunc usi fuerant, Pallio albo indui permitteretur, idem Benedictus Praedecessor indultum hujusmodi eisdem Fratribus Donatis Hispanicis per suas litteras in simili forma Brevis expeditas concesserat.

§. 1. Tenor autem Litterarum praedictarum est qui sequitur, videlicet « Benedictus PP. XIV. Ad futuram rei memoriam. Injunctum nobis desuper apostolicae Servitutis officium Nos inducit, ut nostrae operationis studia circa ea sedulo dirigamus per quae personarum sub suavi Religionis jugo Domino famulantium commodis valeat provideri. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii moderni Praepositus Generalis, ac Definitorium Generale Congregationis Hispanicae Ordinis Fratrum Beatae Mariae de Monte Carmelo Excalceatorum nuncupatorum, quod alias Carissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum Rex Catholicus, ab ipsis exponentibus enixe efflagitavit, ut Fratres Donati solemniter professi, dimisso Pallio grisei coloris, quo ex praescripto Constitutionum Congregationis, et Ordinis hujusmodi, Auctoritate apostolica confirmatarum, hucusque usi fuerant, Pallio albo induerentur, et in posterum habitum similem et conformem cum aliis Fratribus Conversis solemniter itidem professis gererent, deferrentque. Ipsi vero Exponentes debita, qua decet, reverentia, humilitate, parique veritate eidem Philippo Regi responderunt, se hac in lege nec dispensare, nec in ea ac aliis ad universale Congregationis hujusmodi regimen per Constitutiones praefatas sancitis, praescriptis, et praefinitis ad hanc Sanctam Sedem recurrere posse absque licentia, et consensu totius Capituli Generalis. His non obstantibus idem Philippus Rex pro hujusmodi mutatione de novo urgentius institit, ac Dilecto filio Nostro Trojano Sanctae Romanae Ecclesiae Presbytero Cardinali Aquaviva nuncupato, ipsius Philippi Regis apud Nos, et hanc Sanctam Sedem Oratori dedit in mandatis quatenus Nobis supplicaret, ut eisdem Exponentibus facultatem indui faciendi Pallium album memoratis Donatis concederemus. Nobis propterea dicti Exponentes humiliter supplicari fecerunt, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Nos igitur piis eorumdem Exponentium votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, ipsorumque exponentium singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, audito prius Dilecto quoque filio Vincentio a Conceptione Fratre expresse professo ejusdem Congregationis, ac illius in Romana Curia Procuratore Generali specialiter deputato, qui Nobis retulit dictis Exponentes ipsius Philippi Regis desiderio satisfieri cupientes, pro certo habentes, neque dubitantes super praemissis de consensu Capituli Generalis, et approbatione totius Congregationis, ob tot Beneficia a dicto Philippo Rege dictae Congregationi usque nunc praestitae, et quae in posterum Congregatio ipsa in ejus augmentum, et propagationem ac patrocinium in universis Hispaniarum Regnis, ac Indiarum partibus eidem Philippo Regi subjectis recipere posse sperat, moderuis Praeposito Generali, ac Definitorio Generali memoratae Congregationis non obstante quod per Constitutiones praedictas cautum praescriptumque reperiatur, et in praemissis absque consensu Capituli Generalis ad hanc Sanctam Sedem recursus haberi non possit, nihilominus ad mutationem dicti habitus, quo Donati praefati ejusdem Congregationis, juxta illius Constitutiones, semper usi fuerunt, in habitum per Fratres Conversos seu Laicos expresse professos, per Hispaniarum Regna deferendum deveniendi in omnibus, et per omnia perinde ac si mutatio praedicta a toto Capitulo Generali petita, et obtenta fuisset; Praeterea iisdem Praeposito Generali, ac Definitorio Generali omnia, quae ad hujusmodi mutationem habitus pro Fratribus Donatis hujusmodi expresse, seu solemniter professis attinet faciendi, ac ordinandi, nec non Constitutiones hujusmodi hac in parte abrogandi (prout Nos per praesentes abrogamus), aliaque in praemissis, quae ad bonum regimen, et regularem observantiam, quoad hanc mutationem habitus, quomodolibet occurrere et permittere possint, de novo faciendi, condendi, ordinandi, ac stabiliendi, ita ut praemissa omnia per dictos Exponentes facienda, condenda, ordinanda, ac stabilienda in posterum rata, firma, ac valida intelligantur, ac suum sortiri debeant effectum perinde ac si a Nobis ipsis gesta, rata et confirmata fuisset, plenam, liberam, et omnimodam facultatem, et auctoritatem, auctoritate apostolica tenore praesentium concedimus, tribuimus et impertimur. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari: sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios et Delegatos etiam Causarum Palatii apostolici Auditores judicari et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, ac dictae Congregationis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis aliis in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod Donati hujusmodi, qui professionem simplicem dumtaxat, non autem solemnem, ut dicitur nondum emiserunt in eo, habito per Constitutiones praedictas praescripto remanere debeant, nec ii in praesenti concessione intelligantur comprehensi, minusque per praesentes eidem Congregationis, seu illius Superioribus intendimus ablatam esse facultatem habendi Fratres Donatos cum primodicto habitu, dummodo solemniter professi non sint; ac ut ea-

rumdem praesentium litterarum transumptis seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides in judicio et extra ubique locorum adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXIII. Maii MDCCXLIV. Pontificatus Nostri Anno Quarto.

Religiosi Donati in Portugalliae et Algarbiorum Regnis existentes putarunt privilegium immutationis pallii ad eosdem esse extendendum.

§. 2. Et in eadem expositione subjuncto, quod perventa notitia praeinsertarum Litterarum, et privilegii ad Fratres Donatos ejusdem Congregationis in Lisbonen. Provincia professos, et degentes, rumorem excitaverant, Privilegium hujusmodi ipsos etiam comprehendere, eoque et ipsos frui et gaudere posse, ac propterea institerant apud cl. me. Joannem dum vixit Portugalliae, et Algarbiorum Regem Fidelissimum pro exequutione praeinsertarum litterarum in dicta Provincia Lisbonen. ejusdem Ordinis, a probata vero pietate ejusdem Joannis Regis, cui praedicta petitio visa non fuerat rationi congrua, fuerant rejecti, imo idem Joannes Rex significaverat tunc existenti ejusdem Provinciae Provinciali, simile indultum pro suis Regnis, et ditionibus non acceptare, utpote solam regularem disciplinam respiciens, et ad instantiam ipsius Philippi Regis pro Fratribus degentibus in Civitatibus, Terris, et Oppidis suae ditioni subjectis consensum, simulque tam ipsum Provincialem Provinciae Lisbonen. tunc existentem, quam alios in posterum successores monitos voluerat, ut in hac ipsa Provincia habitus hujusmodi mutationem non admitterent, sed dictos Fratres Donatos cum habitu a memoratis Constitutionibus praescripto conservarent: ac insuper lectis in Comitiis ejusdem Congregationis in Civitate Burgensi postmodum habitis ejusmodi praeinsertis litteris, tunc existens Definitorium Generale ipsius Congregationis, cui exequutio praeinsertarum litterarum commissa fuerat, declaraverat unanimi voce, privilegium in dictis praeinsertis litteris concessum, extendi non posse ad alios, quam ad Donatos professos in ditionibus ipsi Philippo Regi subjectis, quodque et in tribus aliis subsequentibus Capitulis Generalibus ejusdem Congregationis confirmatum fuerat; imo cum in supradicto Definitorio Generali interfuisset Definitor Lisbonen., iste expresse et solemniter protestatus erat suo Provinciaeque, et etiam ejusdem Joannis Regis nomine, praeinsertas litteras nunquam executioni mandaturas in ipsa Provincia et Regno Lusitaniae, utpote qui intendebant Constitutiones praefatas observare, et magnas perturbationes ex tali innovatione orituras evitare.

Praepositus, et Definitorium Generale postulant ne pallii immutatio pro Religiosis Provinciae Lusitaniae extendatur.

§. 3. Ac propterea ipsi exponentes, cum Fratres Donati Provinciae praefatae in eadem jactatione perseverent, sed per injuriam, et non levem perturbationem eidem Congregationi afferant, quasdam veluti seditiones, mutuis inter se Epistolis commoventes, memoratis incommodis, et adhuc majoribus, quae timentur, de benignitate apostolica per Nos occurrere, et providere plurimum desiderabant, declarando per alias Nostras litteras, indultum a Benedicto Praedecessore fratribus Donatis Regnorum Hispaniarum, ad Fratres Donatos hujusmodi Provinciae Portugalliae non extendi, neque illos comprehendi, perpetuumque ipsis silentium imponendo, ac demum confirmando determinationes Capitulorum, Congregationis praedictae, Generalium ita statuentes, ac insuper inhibendo ipsis Fratribus, qui professi inveniuntur sub poena excommunicationis latae sententiae, et aliis ne per se, vel per aliam interpositam personam, nec intra nec extra Congregationem praedictam talem, vel aliam habitus mutationem tentent, sed habitu, cum quo professionem per dictos Donatos emitti solitam emiserant, et a Constitutionibus praedictis praescripto, semper utantur; illos vero, qui in posterum contigerit ad professionem regularem praedictam admitti, quarto voto, vel juramento de non quaerendo per se, vel per alium, praedictam habitus mutationem astringendo.

Sacra Congregatio Episcoporum, et Regularium declarat, breve Benedicti XIV. non esse extendendum ad Provinciam Lusitaniae.

§. 4. Nos supplicem libellum hujusmodi, Nobis porrectum, Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Negotiis, et Consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositae remisimus, quae quidem Cardinalium Congregatio, referente,

dilecto Filio Nostro Friderico Marcello S. R. E. praedictae Presbytero Cardinali Lantes nuncupato, hujusmodi causae Ponente, censuit rescribendum prout praesentis Decreti vigore rescripsit, ac decrevit » Fratres Donatos Provinciae Lusitaniae non esse compraebensos in Brevi Sa. Mem. Benedicti XIV. ideoque teneri deferre habitum ad formam Constitutionum. Romae 26. Januarii 1759. » C. A. Card. Cavalchini » P. H. Guglielmi Secretarius » Cum autem sicut dicti Exponentes Nobis nuper exponi fecerunt, ipsi decretum hujusmodi, quo firmius subsistat, at servetur exactius apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri plurimum desiderant.

Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium resolutio approbatur, et confirmatur.

§. 5. Nos igitur, ipsos exponentes specialibus faveribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertum ejusdem Cardinalium Congregationis decretum, auctoritate apostolica tenore praesentium approbamus, et confirmamus: illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, salva tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem Cardinalium.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, ac dictis Exponentibus plenissime suffragari, ac ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit inviolabiliter, et inconcusse observari: sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, at inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVII. Februarii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XLI.

Suum dolorem, sollicitudinemque exprimit ob conceptum timorem secularizationis nonullarum Ecclesiarum Germaniae.

Dat. die 17. Febr. 1759. Ann. I.

Litterae Pontificiae, de quibus in praesenti expressa est mentio, relatae superius jam sunt, sub Num. XIX. et XX.

Venerabili Fratri Clementi Augusto Archiepiscopo Coloniensi S. R. I. Principi Electori.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater Salutem, et Apostolicam benedictionem.

Ordinariis, ac Nuntiis Apostolicis injunxisse narrat, ut diligenter caverent, ne in pacis tractationibus ullum detrimentum Germaniae Ecclesiis inferretur.

§. 1. Ubi primum proximo elapso Anno tum per celeres Fraternitati Tuae litteras mense Septembri ad Nos datas de aliquo pacis tractatu forsan ineundo, tum per aliorum epistolas a Germania ad Nos itidem missas, de concepto secularizationis, ut ajunt, quarumdam istarum Germaniae Ecclesiarum timore nuntium accepimus; statim ut gravissimo Apostolatus Supremi muneri satisfaceremus, Ordinariis Nostris et Apostolicae hujus S. Sedis Nuntiis praesertim Viennensi, at Parisiensi etiam, atque etiam injungere, Domino miserante, non omisimus, ut omni majori diligentia, studioque caverent, ne, si ullae susciperentur pacis tractationes, vel minimum Nostrae sacrosanctae Catholicae Religionis cultui, et Episcopatibus aliisque Germaniae Ecclesiis praejudicium, ac detrimentum inferretur. Praeterea iisdem Nuntiis Nostris praecipue in mandatis dedimus ut maxima dexteritate, et prudentia curarent, na quispiam unquam suspicari, aut sibi in animum inducere posset, praesens bellum Religionis haberi, atque aestimari.

Catholicis nonnullis Principibus datas jam

§. 2. Imo hisce quoque de rebus gravissimis ad Carissimos in Christo Filios Nostros tum Franciscum in Romanorum Imperatorem

fuisse Apostolicas Litteras hac de gravissima re, commemorat.

electum, et Mariam Theresiam Hungariae Reginam Apostolicam, et Boemiae Reginam Illustrem, in Imperatricem Electam, tum Ludovicum Francorum Regem Christianissimum efficacissimas litteras dedimus, quibus mirum in modum adjunximus paternas preces atque adhortationes. Porro Christianissimus Rex prae caeteris, sua ad Nos scripta Epistola, profitetur, se numquam fore passurum, ut omne Regiae suae Auctoritatis hoc in Negotio argumentum desideretur. Unde cum de praesenti, nova etiam a Fraternitate Tua incitamenta excipiamus, ob nova, qui de tam nefarii exitiosique consilii exequutione sparguntur, rumores, nil aliud certe praestare poteramus, quam eadem mandata studiaque Nostra apud laudatos Nuncios renovare, et ardentius urgere, ac potissimum Parisiensi Nuntio, tuarum Ecclesiarum tantopere hoc bello vexatarum rationes impensius commendare, quemadmodum revera jam praestitisse Tibi significamus.

Suam Apostolicam sollicitudinem nunquam defecturam promittit.

§ 3. Neque profecto ullas in posterum Ministerii ac sollicitudinis Nostrae partes Nobis reliquas faciemus, quas communi, Germanicae Religionis causae, vel Ecclesiis Pastorali Tuae curae commisis profuturas fore intellexerimus. Idque eo libentius et alacrius Nos effecturos certo Tibi persuadeas, quo magis iis de rebus agitur, quae Fraternitatem Tuam tum proprius quam inclitae Bavaricae Domus in Rem Catholicam meritis insignem proprius attingunt. Post haec nihil aliud superest, quam ut Nos quidem levantes manus Nostras in Coelum, preces ferventius renovemus ad Deum Nostrum, atque indignationem suam modis omnibus placare studeamus; ipse vero misericordiarum Pater, et totius consolationis Deus, communes curas, studiaque Nostra caelesti sua Benedictione prosequens, terribile belli flagellum a populo suo avertere, et Catholicam Religionem semper tueri, et provehere dignetur. In cujus optatissimi eventus auspicium Fraternitati Tuae Apostolicam Benedictionem, ex intimo corde depromptam, elargimur. Datum Romae die XVII Februarii Pontificatus Nostri Anno Primo.

XLII.

De gravi, contra Portugalliae, et Algarbiorum Regis vitam scelere commisso, moerorem exprimit, eidem gratulatur de valetudine recuperata; de atrocis sceleris punitione salutaria praebet consilia.

Dat. die 22 Febr. 1759. Ann. I.

Carissimo in Christo Filio Nostro Josepho Portugalliae, et Algarbiorum Regi Fidelissimo.

Clemens PP. XIII.

Laetatur de recuperata Majestatis Suae valetudine.

§. 1. Quem antea, ex diuturno, licet non satis comperto, Majestatis Tuae incommodo dolorem Animo conceperamus, magnopere quidem sublevarunt istius Nostri, et Apostolicae Sedis Nuntii litterae, superiore mense Decembris conscriptae, quibus de confirmata Majestatis Tuae valetudine certiores Nos fecerat; simulque humanissimas erga Nos filialis observantiae Tuae significationes, una cum excusatione, quod ad priores litteras Nostras, eodem incommodo detentus, needum rescripseras, ipsius Regiae Majestatis Tuae jussu, distincte retulerat. Sed nova se Nobis objecit gravissimi moeroris occasio, ex quo patefactam intelleximus obscuram eousque praefati incommodi causam. Exhorruit siquidem Paternus animus Noster, tum ad magnitudinem periculi Regiae Tuae vitae intenti, tum ad inauditam atrocitatem sceleris, injuriaeque optimo Principi illatae, cujus eximiis virtutibus omnium Subditorum Fide, et Amore mutuo, responderi aequum erat.

Suum moerorem significat ob patratum crimen, contra Regiae Majestatis vitam.

Preces Deo O. M. porrectas enarrat pro Majestatis Suae incolumitate.

§. 2. Sed quoniam perspicuo Dei beneficio, sub cujus tutela Regum dies sunt, gravissimum vitae discrimen feliciter evasisti, et optata corpori tuo salus jam rediit, sicuti Nos jam pridem ad restitutae valetudinis Tuae Nuntium, non modo privatim Deo O. M. gratias egimus, verum etiam Ecclesiam hanc S. Antonii Lusitanae Nationis, dum eam ob causam publicis precibus frequentabatur, palam adivimus, ibique pro Regiae Personae Tuae incolumitate vota Nostra reddentes, diuturnam Tibi rerum omnium prosperitatem enixe deprecari non omisimus; ita nunc officii No-

stri partes esse putavimus, praesentibus Nostris litteris Majestati Tuae gratulari; Teque simul hortari, ut in manifesta Omnipotentis Dei protectione, eaque, quam Tibi promeruisti, subjectae Tibi Nationis observantia, et pietate acquiescens, erecto, et securo animo ad procurandam Regnorum Tuorum tranquillitatem, et fidelium Populorum felicitatem, studia tua cogitationesque convertas.

Hortatur, ne a Laicis Magistratibus procedi permittat contra Ecclesiasticas personas, quoties, eos in scelere commisso implexos adinveniri contingat.

§. 3. Porro minime suspicari, aut in animum inducere possumus, aliquem e seculari, aut e regulari Clero repertum esse, adeo Christianae, ac etiam Naturalis Legis immemorem, ut impio, et nefario sceleri operam, auxilium, consilium, aut assensum praebuerit. Quod si quis forte id ausus fuisset non dubitaremus asserere, eo majorem censendam fore illius culpam, quo major in ecclesiasticis hominibus esse debet inviolabilium legum cognitio; quorum etiam custodiam verbo, et exemplo populis suadere, et commonstrare tenentur. Si tamen eorum quispiam diabolica perfidia in tam horrendum crimen abreptus fuisset, Nos sane de perspecta Majestatis Tuae Religione, et pietate confidimus, Te minime passurum esse per Laicos Magistratus adversus hujusmodi reos ita procedi, ut quod degeneres Ecclesiae Ministri peccaverint, in ipsius Ecclesiae injuriam, et dedecus convertatur, ut Sacrarum Legum violatio, publica Canonicarum Legum perculcatione, non sine Fidelium scandalo, vindicari videatur. Longe id fore speramus a Majestate tua, quam perpetuo Divinae gratiae favore gaudentem cupimus, nihilque admittere optamus, quod recti justique fines excedat; nihil, quod caelestem iram, atque vindictam in Te, et in Regnum tuum concitare valeat.

Ecclesiasticam Potestatem, suorum Ministrorum delinquentium vindicem esse debere suadet.

§. 4. Non deerunt profecto ecclesiasticae potestati zelus, et vigor, quibus suorum Ministrorum delicta pro merito puniat; et simul, quae fides supremis Principibus servanda sit, sicuti praeceptis docere, et hominum cordibus altius inserere, et inculcare non desinit, ita, etiam, justae severitatis exemplis in trangressores canonice statutis, inculcanter ostendat. Quod nos pro paterno charitate, qua mentem Tuam in Domino amplectimur, scribendum tibi esse duximus; ut dum corporis valetudinis integritatem Tibi reducem gratulamur, conscientiae quoque Tuae, securitati consulere non omittamus. Accipe igitur carissime in Christo Fili Noster hoc ipsum sincerae benevolentiae Nostrae pignus, simulque Apostolicam Benedictionem, quam Tibi, totique regiae familiae amantissime impertimur. Datum Romae die XXII. Februarii 1759. Pontificatus Nostri Anno primo.

XLIII.

Confirmatur Decretum Regis Catholici, super translatione Militia S. Mariae de Montesa, e veteri diruto Convento, ad Palatium *del Temple*, et super nonnullis redituum hujus Prioratus, sub nonnullis reservationibus.

Dat. die 8. Martii 1759. Ann. I.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Narratur Catholici Regis decretum super translatione Militum S. Mariae de Montesa e veteri diruto Conventu, ad Palatium del Temple.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit Carissimus in Christo filius Noster Ferdinandus Hispaniarum Rex Catholicus, quod ipse alias uti Administrator perpetuus Militiae Beatae Mariae de Montesa auctoritate apostolica deputatus die XXVI. Augusti Anni MDCCL. decrevit, ut, attenta omnimoda eversione Conventus ejusdem militiae effecta propter terraemotum, qui anno 1748. in Regno Valentiae evenit, omnes Fratres dictae Militiae, qui in dicto Conventu tunc existebat, et ex ruinis immunes evaserunt, in Regio Palatio *del Temple* nuncupato memoratae Militiae in Civitate Valentiae existente sese trasferrent, donec et quousque dictus Conventus dirutus, pro commodo, et servitio eorumdem Fratrum reficeretur, seu alius Conventus de novo construeretur, et subinde idem Ferdinandus Rex, accepto prius quod propter translationem Fratrum ejusmodi Militiae a Conventu diruto ad idem Palatium *del Temple* Militiae praefatae sequutam, necessarium minime erat, ut Prior *del Temple* nunc ut prius existeret, et totum id, quod ipse Prior *del Temple* ratione sui muneris, seu ratione hujus Prioratus adimpiere tenebatur, per Priorem pro tempore existentem ejusdem Conventus, ad hujusmodi

Palatium translati, per se ipsum personaliter, seu per alium Fratrem ejusdem Militiae ab ipso Priore ejusdem Conventus nominandum, adimplere posset, mandavit, ut Prior Prioratus *del Temple* hujusmodi supprimeretur, et titulus Prioria, seu dignitas Prioralis Palatii *del Temple* praedicti, absque ullo tamen annuo reditu, Rectori Curato Ecclesiae ejusdem Palatii, seu Conventus e consilio Ordinum, seu militiarum eligendo, seu nominando, aut proponendo uniretur, et adnecteretur, hac tamen conditione, ut annui reditus ad Priorem seu Prioratum Palatii *del Temple* hujusmodi spectantes, et pertinentes, seorsim deponerentur, ac insuper administrationem redituum Prioratus Palatii *del Temple* praedicti, Priori pro tempore existenti Conventus ejusdem Militiae commisit, onere etiam ipsi Priori injuncto reddendi rationes dictae administrationis quolibet anno ejusmodi consilio Ordinum, seu Militiarum, adimpletis omnibus oneribus eidem Prioratui *del Temple* annexis.

Praelaudatus Catholicus Rex, reditus Prioratus del Temple, sub nonnullis reservationibus Conventui de Montesa assignavit.

§. 2. In hoc rerum statu subinde pro parte tunc existentium Prioris Conventus ejusdem Militiae, et Aeditimi Majoris Ecclesiae ejusdem Conventus ipsi Ferdinando Regi expositum fuit, ut attentis, quoad Priorem praedictum, decore et magnificentia quibus sese exhibere debet, et superfluis expensis, quas eum de necessitate subire oportet propter necessariam et fixam sedem in Civitate Valentiae, ad quam Fratres primodicti Conventus translati remanent, et quoad ipsum Aeditimum Majorem oneribus tum curae ornamentorum Ecclesiae ipsius novi Conventus, tum expensarum cerae, thuris, et hostiarum injunctis sibi, seu muneri Aeditimi Majoris, praevia sola assignatione centum, et trium petiarum monetae istarum partium singulis annis facta, supradictum Prioratum *del Temple* realiter cum omnibus, et singulis illius annuis fructibus, reditibus, et proventibus cuilibet eorum uniret, et incorporaret, idem Ferdinandus Rex, captis prius, praevia intelligentia memorati Consilii in praemissis, omnibus necessariis informationibus, tam quoad onera, et rationes propter quas dictus Prioratus *del Temple* institutus fuerat, quam quoad illius reditus, et proventus, compertum habuit, quod principalis erectio hujus Prioris *del Temple* fuit illa Capellani Magni Magistri dictae Militiae tempore, quo in dicto Palatio *del Temple* in ipsa Civitate Valentin. habitabant, et residebant Magni Magistri ejusdem Militiae, cujus ratione idem Palatium *del Temple* habebatur tanquam territorium separatum a territorio, et jurisdictione Archiepiscopi Valentini, quodque annui reditus, et proventus eidem Capellano seu Priori assignati existunt in summa annua trecentarum sexaginta sex petiarum hujusmodi, quarum bisceutum viginti ex nonnullis pensionibus annuis super fructibus, reditibus, et proventibus Parochialium Ecclesiarum ad dictam Militiam spectantium per pro tempore existentes earumdem Ecclesiarum Rectores, persolvendis, vigore litterarum apostolicarum sub Plumbo expeditarum, perpetuo reservatis eontum, et sexdecim ex tertia decima Testarum vulgo nuncupat. *della partita detta della Olleria nell' orto di Valenza*, reliquae vero petiae hujusmodi provenire perguut ex nonnullis censibus emphyteusis supra nonnullas domus immediate, ac Palatio *del Temple* hujusmodi adhaerentes, cum onere celebrationis sexaginta duarum missarum lectarum, et sex anniversariorum in Ecclesia *del Temple* hujusmodi singulis annis facien. et pro illarum, et illorum adimplemento summa decem, et octo petiarum hujusmodi annuarum impendenda est; ita ut demptis dictis decem, et octo petiis, tercentum quadraginta octo petiae singulis annis liberae remanent, die XIV. Decembris Anni 1757., praevio etiam voto tunc existentis Prioris Generalis ejusdem Militiae, praeter consultationem memorati Consilii Ordinum, seu Militiarum; mandavit, ut tunc, et pro tempore existenti Priori Conventus Militiae praefatae, unirentur, et aggregarentur tam dictus Prioratus *del Temple*, quam illius omnes annui reditus, et proventus ut supra expressi, ea tamen adjecta lege, ut casu, quo dictum Conventum Militiae de Montesa praedictae ad alium locum, ut antea, transferri contigisset, ipsa dignitas Prioralis, seu Prior *del Temple* una cum eisdem facultatibus, et privilegiis exercitii supradictae juris-

dictionis, ac annuis reditibus, et proventibus, quibus antea fruebatur, restitueretur, ac insuper mandavit, ut Rectores Parochialium Ecclesiarum praedictarum pro tempore existentes absque ulla mora, et excusatione pensiones annuas super fructibus, reditibus, et proventibus Parochialium Ecclesiarum hujusmodi Auctoritate Apostolica reservatas tunc et pro tempore existent Conventus hujusmodi Priori, omnino persolverent, eidemque Priori tunc et pro tempore existenti dicti Conventus, injunxit onus exigendi omnes et singulos annos fructus, reditus, et proventus antea ad Priorem, et Prioratum *del Temple* hujusmodi spectantes, et pertinentes, ita tamen, ut Prior pro tempore existens ejusdem Conventus in sui favorem, praevia reservatione, ut praefertur facta, donec, et quousque Conventus dictae Militiae inibi existeret, summam dumtaxat centum viginti petiarum, retento tamen onere celebrandi, seu celebrari faciendi sexaginta duas missas lectas, et sex anniversaria hujusmodi in Ecclesia *del Temple*, superexstantem vere summam ducentarum viginti octo petiarum praedictarum Aeditimo majori tunc, et pro tempore existenti Ecclesiae Conventus praedicti, singulis annis propria manu tradendam pro expensis vero chori, Sacrarii, et alicujus dictae Ecclesiae reparationis erogandam applicaret, et alias pro ut in ejusdem Ferdinandi Regis decreto, uberius dicitur contineri.

Catholici Regis Decretum Apostolica auctoritate confirmatur.

§. 3. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dictus Ferdinandus Rex praemissa, quo firmius subsistant, et serventur exactius, apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desideret. Nos piis ejusdem Ferdinandi Regis Votis, quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, praemissa omnia ut supra expressa, et in decreto ejusdem Ferdinandi Regis edito contenta, auctoritate apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogatur.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Militiae, et Conventus hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis, statutis, et consuetudinibus, stabilimentis, usibus, et naturis; privilegiis quoque, Indultis, et litteris apostolicis superioribus, et Personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum, tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die V. Martii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XLIV.

Dat. die 8. Martii 1759. Ann. I.

Prioribus Constitutionibus Apostolicis confirmatis contra subripientes, asportantes, aut apud se retinentes Sacras Hostias, vel particulas consecratas, novas poenas, strictissime observandas mandat.

Contra hujusmodi delinquentes animadverterunt plures Romani Pontifices, qua de re videnda est Const. Innocentii XI. edit. 1677. Martii 12. itemque Alexandri VIII. edit. 1690. Febr. 19. tandem Benedicti XIV. edit. 1743. Martii 5. quarum primae adsunt in Bullario Mainardi, tertia in altero ejusdem Pontificis.

Clemens Episcopus
Ad perpetuam rei memoriam.

De Sacrilego hoc crimine alte conqueritur.

§. 1. Gravissimum, atque execrabile scelus, quo nefarii, perditique homines, Religione, ac pietate omni posthabita, divinaeque ultionis formidine excussa, Angelis ipsis tremendam, venerandamque Dei, et Salvatoris Nostri Jesu Christi in Altaris Sacramento praesentiam, majestatemque spernentes, in ipsum, ac sacra, quibus actu asservatur, vasa, rapaces atque sacrilegas manus injicere audent; Cum Romani Pontifices Praedecessores nostri, editis consultissimis Regibus, statutisque severissimis poenis, semper detestati atque insectati sint: Nos, ad illatam Augustissimo Sacramento, ac Deo ipsi atrocem injuriam magis magisque propulsandam, horrendique criminis scandalum ab Ecclesia Dei eliminandum, Apostolico exurgentes zelo, legis ipsas in prophanus hujusmodi violatores denuo ferre, et adversus quaecumque effugia, illarum observantiam ac poenarum omnimodam executionem decernere in Domino judicamus.

Quae sancita fuere ab Innocent. XI. contra tales delinquentes refert.

§. 2. Alias siquidem Ven. Mem. Innocentius Papa XI. Praedecessor noster ad id reprimendum, motu ejus proprio, perpetuo valitura Constitutione, sub Datum apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae MDCLXXVII. Quarto Idus Martii, Pontificatus sui Anno Primo, statuit, et decrevit, ut omnes et singuli utriusque sexus, qui de furto hostiae consecratae, sive unius, vel plurium particularum consecratarum, cum sacra Pyxide vel sine illa, per legitima indicia judicialiter, juxta Sancti Officii Inquisitionis contra haereticam pravitatem auctoritate apostolica instituti regulas, et praxim confessi aut convicti fuerint, quive propria malitia, vel de alterius ordine, seu mandato, Hostiam, sive unam vel plures particulas consecratas praedictas, apud se retinuerint, vel alio transferre, aut exportare praesumpserint, condignis poenis, et animadversionibus pro facinoris atrocitate puniantur; et etsi constiterit non fuisse ad malum finem, etiam pro prima vice, Curiae saeculari tradatur, non obstante minori aetate, dummodo vigesimam attingant annum, quibus poenis etiam mandantes subjectos esse voluit.

Posteriorem memorat Alexandri VIII. Constitutionem.

§. 3. Ejus deinde successor fel. record. Alexander Papa VIII. etiam Praedecessor noster, aequali zelo motus, per aliam suam perpetuo valituram Constitutionem, sub Datum, Anno Incarnationis Dominicae MDCXC. undecima Kalendas Februarii, Pontificatus sui Anno Secundo, praedictam Innocentii Praedecessoris praefati Constitutionem in omnibus, non modo confirmavit, sed etiam addidit, omnes quascumque et singulas Personas tam saeculares, quam Ecclesiasticas etiam regulares, cujuscumque Dignitatis, status, gradus, ordinis, societatis, et instituti, quibuscumque privilegiis, exemptionibus, et indultis, et quavis speciali nota, et individuatione dignas, nulla prorsus excepta, siquas ex eis, atrocissimi hujus criminis reos esse constiterit, omnibus, et singulis, tum antiquis, tum in dicta Innocentii Praedecessoris praefati innovatis, etiam, quoad Ecclesiasticos, degradationis realis, et traditionis brachio saecularis poenis, omnino, et irremissibiliter obnoxias fuisse, et esse, cognitionemque praedicti sceleris contra eas, ad Ordinarios Ecclesiasticos, et ad Inquisitores contra haereticam pravitatem, qui juxta ipsius Alexandri, et aliarum quarumcumque ad favorem fidei et Officii Sanctae Inquisitionis hujusmodi Constitutionum editarum formam, et tenorem procedere valerent, et

deberant, privative quoad alios quoscumque spectavisse, et spectare: Ac insuper memoratam dicti Innocentii Praedecessoris Constitutionem, cum declarationibus ac dispositionibus praefatis, omnibusque et singulis superius contentis, et expressis contra quoscumque, sive saeculares, sive ecclesiasticos etiam regulares, ut praefertur expressos, qui dictas Hostias, vel Particulas consecratas quocumque modo, etiam sine qualitate furti, per se ipsos, vel alios quoscumque, aut de alterius mandato habuerint, seu retinuerint, vel alio transferre, seu transportare praesumpserint, super quibus stari voluit judicio et interpretationi praefatorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Inquisitorum, quibus pariter cognitionem super praedictis reservavit, juxta casuum, et personarum circumstantias et qualitates, cum iisdem poenis, etiam traditionis brachio saeculari, ampliavit et extendit.

Novam Benedicti XIV. Constitutionem enunciat qua praecedentes confirmantur, et declarationibus additis, ampliantur.

§. 4. Postremo vero ejusdem record. Benedictus PP. XIV. immediatus Praedecessor noster, cui horrendae hujusmodi impietatis magis magisque praecavendae non minor pectori cura insidebat; per similem Constitutionem, sub datum Anno Incarnationis Dominicae, Millesimo septingentesimo quadragesimo tertio, Tertio Nonas Martii, Pontificatus sui Anno quarto, supradictas Innocentii et Alexandri Praedecessorum praedictorum Constitutiones, atque omnes et singulas dispositiones, ordinationes, declarationes, et extensiones, in illis contentas, Motu ejus proprio, confirmavit, et approbavit: Ac insuper opportuna statuit et declaravit circumstantias, per quas de consecratione Hostiae, vel Particularum a Reo subreptarum constare posset: Ac decrevit quoque, exceptionem non probatae pravae intentionis Rei, abutendi Sacramento subrepto ad malum, vel sacrilegum finem, inutiliter a Reis, vel eorum Defensoribus proponi, nisi concludentibus, et juridicis probationibus, adstruendis ab ipsis Reis, in quos tale onus refusum esse declaravit, hujusmodi exceptio constabilita fuerit, et justa, ac excusabilis ratio asportationis, aut retentionis Sacramenti plene comprobaretur; prout in praedictis Innocentii; et Alexandri, ac Benedicti Praedecessorum praedictorum Constitutionibus, plenius continetur.

Abusus ex nimia indulgentia derivatos enarrat severitatemque poenarum necessariam demonstrat.

§. 5. Quia vero, ex Ecclesiae indulgentia ac lenitate, in nostro Inquisitionis Officio mos inolevit, ut si Reus in judicio constitutus ad primas, et generales Judicis interrogationes delictum suum plene, distincte, ac sincere fateatur, tunc cum ipso, veluti sponte confesso, mitius agatur, et citra ejus traditionem saeculari foro, extremumque supplicium, triremibus vel carceri addicatur perpetuo; Cumque ea fortasse indulgentia, graviorumque poenarum mitigatione abutentes sacrilegi homines, a tanto scelere, illiusque frequentia minus deterreantur, atque avocentur: Hoc illis perfugium, et, qua prorsus indigni sunt, misericordiae, lenitatisque ecclesiasticae fiduciam eripiendam existimavimus, ut poenarum severitate, absque remissionis, vel moderationis spe aliqua sibi proposita, tam enorme flagitium patrare exhorrescant.

Confirmat praecedentes Constitutiones, illasque plenarie observandas fore jubet.

§. 6. Itaque vestigiis Praedecessorum nostrorum inhaerentes, eorumque in gravioribus quibusdam, ac frequentioribus delictis severiori animadversione, ac duriori supplicio mulctandis, exempla sequuti; praecipue dicti Benedicti Praedecessoris, qui celebrantibus Missam, aut fidelium Confessiones excipientibus sine sacerdotali charactere, sinceram criminis confessionem in prima interrogatione generali factam, ad evadendam poenam traditionis brachio saeculari, in Constitutionibus Apostolicis inflictam minime suffragaturam decrevit: Motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine, ac de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, in tota Republica Christiana praefata, contra haereticam pravitatem, generalium Inquisitorum a Sede Apostolica specialiter deputatorum consilio; hac nostra perpetuo valitura Constitutione: In primis memoratas Innocentii, et Alexandri, ac Benedicti Praedecessorum praedictorum Constitutiones (quarum integros tenores, ac si de verbo ad verbum praesentibus inserti forent, iisdem praesentibus pro insertis haberi volumus) nec non omnes

et singulas dispositiones, ordinationes, declarationes, et extensiones, prout illae et earum singulae in Constitutionibus praedictis expressae sunt, ipsarum tenore praesentium confirmamus, approbamus, et innovamus, easque et earum singulas in omnibus, et per omnia, ab omnibus et singulis, ad quos spectat integre, et inviolabiliter observari mandamus.

Quamcumque poenarum minorationem prohibet imposterum.

§. 7. Praeterea memoratam Tribunalium nostrorum praxim, atque consuetudinem, hujus execrabilis criminis Reos, in primo eorum constituto confessos, plectendi mitiori poena, itaut juxta memoratas Constitutiones per Nos, ut praefertur confirmatas, brachio saeculari minime tradi debeant; Motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, ac de eorumdem Fratrum consilio, ipsarum tenore praesentium, de medio tollimus, atque abolemus, legitimaeque observantiae vim nullam, deinceps habituram, declaramus: Ac perpetuis futuris temporibus decernimus, atque statuimus, post tres menses a data praesentium computandos, nulli amplius Clerico, sive laico dicti criminis reo promeritae poenae minorationem aliquam intuitu promptae apertaeque confessionis, qua delictum suum in circumstantiis superius enunciatis judici fassus fuerit, concedi debere, sive posse: sed confessione hujusmodi non obstante, omnes singulos in praecedentibus suprememoratis comprehensos, a competente judice in casibus ibidem expressis, praevia etiam degradatione, quatenus opus sit, tradendos omnino fore, et esse brachio saeculari, debitis poenis, suppliciisque plectendos.

Plenariam hujus Constitutionis observantiam praecipit.

§. 8. Decernentes praesentes nostras litteras, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo, quod quilibet in praemissis, seu eorum aliquo, jus, vel interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, cujusvis status, gradus, ordinis, praeeminentiae, vel Dignitatis existant, sive alias specifica, et individua mentione et expressione digni illis non consenserint, nec ad ea vocati, et auditi, neque causae, propter quas eaedem praesentes emanaverint, adductae, verificatae, vel sufficienter, aut ullo modo justificatae fuerint, aut ex alia qualibet, etiam quantumvis juridica, et privilegiata causa, colore, praetextu, consuetudine, praxi et capite, etiam in corpore juris clauso, nullo unquam tempore, de subreptionis, vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, ac formali, et substantiali defectu, notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium intentari, vel impetrari, aut etiam motu pari, et de apostolicae potestatis plenitudine similiter concesso, vel emanato, quempiam in judicio, vel extra illud uti, seu se juvari ullo modo posse: Sed ipsas praesentes semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, et ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit, inviolabiliter, et inconcusse observari.

§. 9. Sicque, et non aliter in praemissis censeri, atque ita per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, Nostrosque, et Apostolicae Sedis etiam de latere Legatos, seu Nuntios, et in quibuscumque Tribunalibus, et Officiis etiam specifica mentione dignis, sublata cuilibet aliter judicandi, et interpretandi facultate, judicari, et definiri debere, et post lapsum dictorum trium mensium, etiam quoad abolitionem dictae praxis, seu consuetudinis, ipsas praesentes ad executionem et effectum omnino perduci debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulae sublata, et decretum irritans.

§. 10. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo, aliisque, si quae sint, contrariis quibusvis generalibus vel specialibus Constitutionibus, ordinationibus et decretis: nec non dictorum Tribunalium, et Officiorum praxi, stylo, statutis, usibus, et consuetudinibus: etiam immemorabilibus: Personarumque, Locorum, et Ordinum, Congregationum, Societatum, Institutorum,

etiam Militiarum, privilegiis, exemptionibus, et indultis, cum quibusvis clausulis et decretis, in genere vel in specie, apostolica auctoritate concessis, ac pluries confirmatis et innovatis: Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, et individua mentio, seu quaevis alia expressio ad id servanda foret, illarum tenores, formas, causas, et occasiones praesentibus pro plene et sufficienter expressis, et exactissime servatis, et specificatis respective habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad praemissorum effectum plenissime, et amplissime motu pari derogamus, et derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Publicatio-nis modum praescribit, qua cuncti teneri debeant.

§. 11. Volumus autem, et eadem auctoritate praedicta mandamus, ut eaedem praesentes, et in eis contenta quaecumque ad omnium notitiam facilius deducantur, nec quisquam de eis ignorantiam praetendere valeat, ipsas praesentes seu earum transumpta ad valvas Ecclesiae Sancti Joannis in Laterano, et Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, nec non Cancellariae Apostolicae, et in Acie Campi Florae, per aliquem ex Cursoribus nostris, ut moris est publicari, et affigi: sicque publicatas, et affixas omnes, et singulos quos concernunt, seu concernent in futurum periude afficere, et arctare, ac si unicuique illorum personaliter intimatae et notificatae fuissent.

Transumptorum fides.

§. 12. Utque earumdem praesentium transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac Sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra illud ubique locorum habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Poenas etiam spirituales in contravenientibus statuit.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc nostrarum confirmationis, approbationis, innovationis, mandati, abolitionis, declarationis, statuti, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae, Millesimo septingentesimo quinquagesimo nono, Pridie Nonas Martii, Pontificatus Nostri Anno Primo.

XLV.

Datum die 10. Martii 1759. An. I.

Francisco Lotaringiae et Barri Duci, nec non Etruriae sibi subjectae magno Duci in Romanorum Imperatorem Electo, per hanc Epistolam commendat ut Lantgravii Hasso-Cassellani parentem, pro Catholicae Religionis bono in suum patrocinium recipiat.

Summi hujus Pontificis sedulitas pro Christianae Reipublicae bono, habetur ex Pontificiis Litteris superius relatis sub Num. XIX. XX. et XLI.

Clemens Papa XIII.
Carissime etc.

Causa hujus Epistolae.

§. 1. Audivimus ex litteris nobis nuperrime redditis, Nobilem virum Lantgravium Hasso-Cassellanum parentem dilecti Filii Nobilis Viri Federici Principis ex illo Primogeniti, morbosa quadam somnolentia sic laborare, ut ejus vires deficiant in dies, ac proxime de interitu timeatur, quam ob causam collatis inter se consiliis, qui regionis illius regimini praesunt, industrium hominem miserunt, qui filium conveniret, atque cum Berolinensi Aula sedulo ageret de sustinenda iniqua illa pactione, cui Primogenitus Princeps, vi ac metu subscribere adactus fuit, postquam Catholicis Sacris addictum se palam ostendit. Evigilavit ad ejusmodi nuncium cor Nostrum, atque contremuit, siquidem prospicimus animo quantam dedecoris, ac detrimenti SS. Religioni Nostrae obveniret, si foedus illud exequutioni mandaretur, quo non solum insitatis, atque crudelibus vinculis Catholicus

cultus circumscribitur, atque impeditur, verum libertas quoque ipsa, Germanicis legibus Vestris constabilita, ipsum patriae potestatis, ac naturae jura laeduntur, violanturque.

Hortatur Imperatorem ut in suam recipiat protectionem Hasso-Cassellanum Principem.

§. 2. Quamobrem hisce in angustiis positi ad quem alium confugere possumus, praeterquam ad Majestatem Tuam, per viscera Domini Nostri Jesu Christi obsecrantes, ne Imperiali suo calculo, pactum illud confirmare unquam velit, sed inclitae potius Caesareae Majestatis robore abroget, atque dissolvat, atque una simul piissimum Principem Virum nullam aliam ob causam tot insidiis appetitum, tot acerbissimis catenis obstrictum, nisi propterea quod ad verum Christi Ovile reversus est, in suam clientelam recipiat; quod quidem dubitandum non est, quin Deo gratum acceptumque eveniat; Ipsi vero Principi Viro jucundissimum: versatur is modo, ut probe novit Majestas Tua, iis in regionibus, ad quas litteras Nostras mittere non licet, et si mitterentur, valde periculosum contingeret: quam ob causam, ne calamitatibus suis praesidium deficeret Nostrum, hoc unum facere potuimus, ut Majestati Tuae, quae Romani Imperii caput est, Defensor, atque Patronus catholicae fidei, eumdem enixe commendaremus, ut scilicet Parentem, quem illi catholica Religio fecit infensum, majori compendio in Religione, atque Clementia Tua benevolum inveniret, Patronumque insimul, quo Orthodoxae fidei jura suis in Ditionibus strenue tueantur: quocirca certa spe freti confidimus, commendationem hanc Nostram, quam apostolicae servitutis impositum Nobis, quamvis immerentibus, ministerium expressit, dictavitque paterna charitas, quam pro totius Christiani Populi salute tenemur impendere, a Majestate Tua lubenti animo exceptam iri. Interim Majestati Tuae Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae die 10. Martii 1759, Pontificatus Nostri Anno Primo.

XLVI.

De criminibus, et locis, qui Ecclesiastici asyli beneficio juvari minime poterunt in Sardiniae Regno, peculiaria ad illius Regni Archiepiscopos, et Episcopos significat.

Datum die 21 Martii 1759 Anno I.

Saepe Summi Pontifices ad crimina compescenda, quoad ecclesiasticum asylum salutares sanctiones approbarunt, inter caetera videnda superius Constit. relata sub Num. XIV.

Clemens PP. XIII.

Venerabiles fratres, salutem et Apostolicam Benedictionem.

Summi Pontifices ad publicae tranquillitatis tutamen, Catholicorum Principum votis assentiunt dummodo Ecclesiasticae immunitati detrimentum non inferatur.

§. 1. Pastoralis Officii Nostri, licet immerentibus divinitus commissi, sollicitudo Nos admonet, ut Votis praesertim Catholicorum Principum, per quae ecclesiasticae immunitati nihil sit detractum, et simul publicae consultum sit tranquillitati, apostolicum praebeamus assensum. Sane, pro parte Carissimi in Christo filii Nostri Caroli Emmanuelis Sardiniae Regis Illustris, Nobis expositum fuit, quod cum pluries ipsi Carolo Emmanueli Regi, a suis pro tempore existentibus in Regno Sardiniae hujusmodi Pro-Rege, aliisque Ministris delatae fuerint querimoniae ob crebra, quae in toto dicto Regno sepe sepius patrantur homicidia, aliaque graviora delicta, quibus multum contribuere solet facilitas, commodumque, quod delinquentes, ac facinorosi viri post patrata gravia crimina, et delicta, ad vitandam debitam poenam, habent confugiendi ad Ecclesias, aliaque loca immunia undique in Regno praedicto existentia, licet nonnulla ex locis immunibus et Ecclesiis hujusmodi debita, qua decet, veneratione minime habeantur, et custodiantur, ac propterea ipse Carolus Emmanuel Rex ad eliminandum, et penitus praecidendum tam exitiale, et detestabile flagitium plurimum desiderat, ut de benignitate apostolica declarare dignaremur, quae nam sint crimina, et delicta propter quae rei, et delinquentes ad publicam quietem, et securitatem, ne poenam juxta

patrata crimina effugiant, ecclesiasticum Asylum habere nequeant, prout etiam, quae in posterum immunitate ecclesiastica minime gaudent.

Alias Summi Pontifices ut publicae consulerent tranquillitati Ecclesiasticam immunitatem imminuere.

§. 2. Hinc est, quod Nos non minus ex injuncto Nobis divinitus apostolicae solicitudinis munere, quam publicae tranquillitatis studio post maturam, quam in praemissis habuimus deliberationem, aliorum Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum, qui, ut hominum perversitati adversarentur, ac publicae tranquillitati consulerent, suum animum induxerunt plus, vel minus juxta locorum indigentiam, et temporum circumstantiam, beneficium ecclesiasticae immunitatis imminuere, exempla sectantes, piis ejusdem Caroli Emmanuelis Regis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, Motu-proprio, ac ex certa scientia Nostra, deque Apostolicae potestatis plenitudine declaramus, statuimus, atque decernimus in Regno Sardiniae Ecclesiasticum Asylum minime habere debere reos, et delinquentes infra dicendorum criminum nempe: « primo » *Quelli, che avranno commesso omicidio, fuorchè si tratti di omicidio casuale, e a propria difesa* cum moderamine inculpatae tutelae: « secondo » *Gli Incendiorj, cioè coloro, che* dolo malo et data opera, *metteranno, o faranno metter fuoco, a che* scienter *daranno ajuto, e consiglio a chi mettesse fuoco a qualunque Chiesa, Luogo Sagro, o Religioso o a qualunque Casa abitabile sia tanto in Città, e Luoghi abitati, quanto fuori di essi; come altresì a Tugurj costrutti* ad instar Domurum *soliti abitarsi da Contadini, o Pastori, o sopra gli Armenti, o le Greggi, alle Vigne, Seminati, Oliveti, Selve, e qualunque altro Podere alberato, coltivato, e fruttifero:* « terzo » *Coloro, che faranno assassinare, a che per commissione data loro, assassineranno, o che ai suddetti scellerati danno ajuto, o consiglio, quantunque non ne sia seguita la morte; purchè però* deventum fuerit ad actum proximum hoc est ad insultum ita ut intervenerit vulnus: « quarto » *I Grassatori, e Ladri di strade pubbliche, e vicinali, anche per la prima volta, che commettessero un tal delitto, ancorchè senza alcuna Offesa del Derubato.*

Enumerantur rei, quibus denegandum est ecclesiasticum Asylum.

Describuntur Ecclesiastica loca quae immunitate gaudere minime debent.

§. 3. Immunitate vero Ecclesiastica minime gaudere debere « *Le Chiese rurali esistenti fuori delle Città, e Luoghi abitati, nelle quali non si conserva il Venerabile, eccettuatone le Parrocchie, e le Chiese filiali delle medesime, nelle quali si esercita la cura delle Anime, con dichiarazione, che tanto rispetto alle suddette Chiese rurali riservate, quanto a riguardo di tutte altre Chiese, che sono in Città, e altri Luoghi abitati, non debba il beneficio dell' Asilo distendersi, quanto all' esteriore, ad oltre, che all' Atrio, quando sia circondato di mura, o Portici, Scale, e Porte, tanto anteriori, che laterali, ed alla facciata anteriore solamente. Le Cappelle, e gli Oratorj esistenti nelle Case de' Particolari, e Magnati, quantunque abbiano privilegio di Cappelle pubbliche, e l' adito in strada pubblica: Così parimente tutte le Cappelle delle Fortezze, e Castelli ghiusi, ancorchè si conservi in esse il Santissimo Sagramento. I campanili separati dalle Chiese, e dalle muraglie di esse. Le Chiese dirute, ed abbandonate, o tenute in stato indecente, quando non siano necessarie, o utili al servizio, e cultura spirituale dei Popoli, previa però la profanazione di esse, quali Noi ingiungiamo strettamente ai Vescovi, e Ordinarj di fare nel più breve tempo, che loro sia possibile. Gli Orti, e Giardini, e altri Luoghi di Chiese, e di qualsisia altra Casa Religiosa, i quali non siano circondati da muraglie, e non sono compresi nella Clausura. Le Botteghe, e le Case attaccate alle muroglie delle Chiese, e dei Monasteri, o di qualsivoglia altra Casa Religiosa, quantunque abbiano interna communicazione con le medesime, purchè non siano comprese nella clausura. Le Case, nelle quali abitano i Sacerdoti, o altri Ecclesiastici, ancorchè abbiano l' ingresso nella Chiesa, eccettuatone però le Case, ove abitano i Parrochi, ed altri Ecclesiastici destinati alla cura, e custodia della Chiesa, purchè bensì tali Case si abitino da essi stessi, e non da altri, le quali avendo l' immediata comunicazione interiore con la stessa Chiesa, goderanno del Sagro Asilo, non ostante che abbiano la porta con l' uscita in strada pubblica.*

§. 4. Ut autem supradictae Nostrae Ordinationes suum sortiantur effectum, Fraterni-

Mandat Archiepiscopis, et Episcopis, ut praefiniatur terminus delinquentibus qui modo in asylo reperiuntur pro eorum translatione a locis immunitate destitutis ad alia quae immunitatem illa gaudere debent.

tatibus Vestris, Fratres Archiepiscopi, et Episcopi, per praesentes injungimus, et mandamus, ut unusquisque Vestrum in Vestris respective Civitatibus, ac quibusvis Terris, Locis, et Castris Vestrarum respective Dioecesum congruum tempus arbitrio respectivo vestro per publica edicta, publicasque significationes affigendas, assignandum omnibus reis, et delinquentibus, qui aliquibus in Ecclesiis, locisque immunibus praefatis, quae in posterum juxta praesentem Nostram Ordinationem immunitate ecclesiastica minime gaudere debent, de praesenti ob patrata crimina existunt, et reperiuntur, praefigatis, ad effectum illos inde transferendi ad Ecclesias, et Loca immunia per Nos volita, et declarata, ut praefertur, implorata, obtentaque prius ad praemissum effectum in eorum favorem necessaria securitate a saeculari potestate.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii apostolici Auditores, ac Sedis Apostolicae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, et Ordinationibus apostolicis quae bisce Nostris litteris adversantur, caeterisque contrariis quibuscumque.

Contrariis derogat, et transumptis fidem habendam esse praecipit.

Volumus autem, ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXI. Martii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

XLVII.

Confirmantur, ampliantur, et declarantur statuta pro Confraternitate S. Antonii erecta in Ecclesia S. Antonii Civitatis Avenionis, Ordinis Congregationis Canonicorum Regularium S. Antonii Viennensis in Delphinatu.

Dat. die 24. Martii 1759. Ann. I.

Prioratum S. Antonii Viennen. erexit Bonifacius VIII. Const. edit 1297. Maji 18. Privilegia nonnulla huic Ordini concessit Clemens VII. const. edit. 1523. Nov. 26. Novitiorum admissionem prohibuit, nisi juramentum praestiterint de servanda reformatione Abbatis Generalis, Gregorius XV. Const. edit. 1621. Aprilis 2. Hospitale S. Antonii Viennensis ab Ordinariijurisdictione exemit Urbanus VIII. constit. edit. 1625. Nov. 14. tandem Constit. altera 1634. April. 8. idem Pontifex Constitutiones Congregationis Reformatae ejusdem Ordinis, confirmavit, ut videre est in Bullario Mainardi.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Ad Pastoralis Dignitatis fastigium, nullo licet meritorum Nostrorum suffragio, per ineffabilem divinae Sapientiae atque Clementiae abundantiam evecti, ea, quae a Christifidelibus quibuscumque pro salubri Societatum seu Confraternitatum pie, sancteque institutarum uberesque pietatis fructus, Deo adjuvante, atque incrementum dante, proferre jugiter satagentium, directione, feliciqúe personarum illis adscriptarum in via mandatorum Domini progressu, provide, prudenterque constituta et ordinata esse dignoscuntur, ut firma semper atque illibata persistant, apostolici muniminis Nostri praesidio, cum id a Nobis petitur, libenter constabilimus.

Preces porrectae pro confirmatione Statutorum ab Abbate Generali Ordinis S. Antonii Vi-

§. 1. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dil. filius modernus Abbas, seu Praeceptor, aut Commendatarius Monasterii, seu Praeceptoriae aut Commendae S. Antonii Civitatis Avenionen. Ordinis ejusdem S. Antonii Vien-

...onen., in Delphinatu constitorum, pro Confraternitate in Ecclesia ejusdem Ordinis, et sub invocatione S. Antonii erecta in Civitate Avenionis.

nen. in Delphinatu; quod cum Abbas Generalis pro tempore existens ejusdem Ordinis, vigore privilegiorum, indultorumque ipsi Abbati Generali, seu Ordini praedicto a Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris concessorum, attributorumque, omnimodam jurisdictionem super Ecclesias, Altaria, ac Confratres Confraternitatum, sub invocatione ejusdem S. Antonii in ecclesiis ejusmodi Ordinis erectas, babeat; ipse vero Exponens accepisset, quod Officiales, et Confratres Confraternitatis S. Antonii praedicti in Ecclesia supradicti Monasterii seu Praeceptoriae, aut Commendae Avenionen., canonice, ut asseritur, institutae, absque ulla subjectione tum Abbati Generali, tum Superiori locali debitae, per seipsos gubernantur, et reguntur, alios Confratres in dicta Confraternitate recipiunt et admittunt, Camerarii pro tempore existentes, ipsius Confraternitatis annuos reditus, et proventus, ad sui libitum impendunt, nullasque rationes, absoluto officio, alicui reddere solent, ipse Abbas seu Superior exponens, ut hujusmodi irreptos abusus, ac praejudicia, quae ipsi Ordini, illiusque Abbati Generali contra dispositionem privilegiorum hujusmodi inferri videntur, evellere posset, proprium esse duxit, Dilectum itidem filium Stephanum Gallaud modernum Abbatem Generalem dicti Ordinis praemissorum omnium participem facere, ut leges et statuta pro hujusmodi Confraternitate accomodata, praescriberet, quibus tam Officiales, quam Confratres proprio Superiori locali subjecti remaneant, ipse Stephanus Abbas Generalis, habita prius consideratione privilegiis sibi, et Ordini hujusmodi concessis, quaedam statuta pro bono dictae Confraternitatis regimine, gubernio, et administratione condidit, illaque per Officiales, et Confratres praedictae Confraternitatis, praeviis Nostris et hujus S. Sedis approbatione, et Beneplacito, exequenda esse mandavit, tenoris sequentis, videlicet

Tenor Statutorum pro confraternitate S. Antonii in Civitate Avenionensi.

« Regolamento per la Confraternita « di S. Antonio di Avignone. In vigore dei « privilegj accordati all'Ordine di S. Antonio « dalla S. Sede Apostolica nelle Bolle di Bo« nifacio VIII., Clemente VII., Gregorio XV. « Urbano VIII. ed altri ec. quali privilegj « sottomettono le Cappelle, li Altari, e le « Confraternite, e Società erette, e da eri« gersi sotto il titolo di S. Antonio, all'obe« dienza, giurisdizione, e totale superiorità « dell'Abbate Generale di S. Antonio, ed ad « istanza del Superiore della Commendaria « di Avignone, il quale ci ha rappresentato, « che la Confraternita eretta nella sua Chie« sa, si governa da lei medesima, e senza « veruna dipendenza, riceve dei Confratri, « et li moltiplica a suo piacere, senza parti« cipazione del detto Superiore; li Camerlen« ghi impiegano le rendite della detta Con« fraternita come giudicano a proposito, e « non rendono alcun conto al detto Superio« re. Per ovviare simili abusi, ed impedirne « altri, che nel tratto successivo di tempo « potrebbero insorgere, Noi stabiliamo il pre« sente Regolamento. 1. La Confraternita di « S. Antonio eretta nella Chiesa della Com« menderia di S. Antonio di Avignone mo« strerà, se ella è autorizzata dalli Abbati « Generali di S. Antonio, da' quali alla im« mediatamente dipende, secondo le sopra« dette Bolle. 2. La detta Confraternita ri« conoscerà per suo legittimo Superiore il « Commendatore di S. Antonio di Avignone, « e per contrassegno della sua dipendenza « alla pagherà annualmente ad esso una giu« sta ed adeguata somma secondo le Bolle di « Clemente VII. 3. Il ricevimento dei Con« fratri non potrà farsi senza parteciparlo « al suddetto Superiore; li soggetti, che si vor« ranno accettare nella Confraternita saran« no presentati avanti di esso, che informa« to de' loro costumi, li riceverà colle solite « preci. 4. L'elezione dagli Offiziali si farà in « presenza, e con aggradimento del Reve« rendo Superiore. 5. Li Uffiziali saranno ob« bligati di render conto annualmente avanti « il suddetto Superiore. 6. Li titoli, carte, e « denari saranno tenuti in deposito dal Fra« tello scelto e nominato per Superiore, con « il consenso della Confraternita, ed un in« ventario del deposito sarà rimesso al Su« periore. 7. Li Uffiziali e Confratri non po« tranno rongregarsi assieme, nè decidere « sopra alcuno interessante affare, se non in « presenza, o senza il consenso del Superio-

« re. 8. Li Statuti della Confraternita saranno fra le mani del detto Superiore per farli valere in tempo di bisogno. 9. Sarà permesso al detto Soperiore d'escludere dalla Confraternita quelli che niegheranno sottomettersi alle presenti Regole. In sequela della supplica presentata dal Commendatore di S. Antonio d'Avignone, concernente il Regolamento della Confraternita di S. Antonio eretta nella nostra Chiesa d'Avignone, vogliamo e comandiamo sotto l'autorità e buon piacimento del Nostro S. Padre, a cui noi umilissimi ricorriamo, che alli Articoli qui di sopra accennati gli sia data esecuzione secondo la loro forma e tenore, e conformemente ai nostro decreto posto in basso della detta Supplica fatta in S. Antonio, ed in Difinitorio li ventinove d'Ottobre Mille settecento cinquantotto. Stephanus Galland Abbas Generalis S. Antonii • N. Z. Gussrot Def. Secret. Loco † Sigilli.

Approbantur statuta et supra relata.

§. 2. Cum sicut eadem expositio subjungebat, dictus modernus Abbas seu Praeceptor, aut Commendatarius Avenionen., praeinserta Statuta, quo firmius subsistant, et serventur exactius, apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desideret, Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur praedictum Abbatem, seu Praeceptorem, aut Commendatarium, specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, praeinserta decreta ab ipso Stephano Abbate Generali condita, ut praefertur, auctoritate apostolica, tenore praesentium confirmamus et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque et singulos, juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus et sanamus.

§. 3. Ad majorem vero explicationem praeinsertorum statutorum, ab ipso Stephano Abbate Generali, ut praefertur, conditorum, et ad dirimendas quascumque ambiguitates, quae in praemissis in posterum oriri possunt, auctoritate et tenore praedictis, decernimus, statuimus, et declaramus, ut Officiales et Confratres dictae Confraternitatis, si antiqua statuta in erectione ejusmodi Confraternitatis, seu subinde pro bono illius regimine et gubernio condita repererint, illa exhibere teneantur, et quatenus illa praeinsertis novis statutis, quae semper habeantur pro reformatione antiquorum, quae nova reformatione indigere noscuntur, ac privilegiis eidem Ordini concessis minime adversentur, in omnibus, et per omnia observent, et observari debeant: si vero antiqua statuta hujusmodi, eisdem Ordinis praedicti privilegiis repugnare, ac auctoritate Abbatis Generalis minime condita fuisse repererint, illa tanquam nulla, irrita, et inania, et nullius roboris, et momenti habeant, ac haberi debeant, utque diem festum ejusdem S. Antonii Abbatis, majori, qua poterunt solemnitate, juxta annuos reditus ejusdem Confraternitatis, ac voluntarias illius Confratrum pecuniarum collationes juxta eorum conditiones et qualitates sponte exhibendas, celebrare teneantur; quodque singulis annis, die Dominica immediate sequenti festum praedictum, Camerarii, aliique Officiales ejusdem Confraternitatis per pluralitatem suffragiorum eligantur; Camerarii vero, aliique Officiales pro tempore existentes, absoluto respective munere unicuique demandato, intra octo dierum spatium rationes eorum administrationis coram omnibus Confratribus antea indictis, et convocatis, et in una congregatis, in praesentia Abbatis seu Praeceptoris, aut Commendatarii localis praedicti, accurate reddant et reddere omnino debeant. Insuper funda et capitalia, ac bona ad Confraternitatem praedictam nunc et pro tempore legitime spectantia et pertinentia, ac in posterum eidem Confraternitati donanda et relinquenda, ac per eamdem Confraternitatem quocumque modo acquirenda, nunquam alienentur, nec alienari possint, annuosque illorum fructus, reditus, et pro-

Supra relatis statutis praescriptiones, et declarationes nonnullae adduntur.

ventus, nisi de consensu, et deliberatione Confratrum coram ipso Abbate, seu Praeceptore, aut Commendatario congregatorum in quoscumque usus minime impendantur, et erogentur, neque impendi et erogari possint; demum ipsi Officiales et Confratres in die festo principali Confraternitatis praedictae, annua recognitione in signum subjectionis Abbati debitae, seu pro annuo canone, seu censu unius Candelae cerae albae ponderis unius librae, prout etiam quisque, qui inter Confratres hujusmodi Confraternitatis adscribi et cooptari desideraverit, in die sui ingressus candelam cerae albae praedictae, ponderis mediae librae, eidem Abbati exhibere et consignare omnino debeant, liceatque ac licitum sit ipsi moderno Abbati, seu Praeceptori, aut Commendatario Avenionensi quoscumque Confratres jam adscriptos, qui praescriptis omnibus parere, illaque admittere, et observare, ac ipsi moderno, ac pro tempore existenti Abbati praedicto subjectum esse recusaverit, ab ipsa Confraternitate expellere, ejicere, et ab albo Confratrum delere.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; ac modernis et pro tempore existentibus dictae Confraternitatis Confratribus plenissime suffragari, et ab iis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Caesarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. Romanae Ecclesiae Cardinales, et alios quoscumque, quavis auctoritate et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, declarandi, et interpretandi facultate, judicari, declarari, et interpretari debere, et si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus, non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXIV. Martii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno primo.

XLVIII.

Ampliantur indulta alias concessa Ministris Generalibus et Ex-Generalibus Ordinis S. Mariae de Mercede Redemptionis captivorum circa Oratorium privatum inter Claustra Conventuum, in quibus pro tempore eos commorari contigerit.

Dat. die 26. Martii 1759. Ann. I.

Litteram in forma Brevis Clementis XII. diei **20.** *Decemb.* **1737.** *vide in Bullario Mainardi.*

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Alias Ministro Generali hujus Ordinis indulta fuit facultas celebrandi quotidie per seipsos in privato Oratorio Conventus propriae habitationis.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit Dilectus Filius Josephus Manes Frater expresse professus, in Sacra Theologia magister, ac Procurator Generalis Ordinis B. Mariae de Mercede Redemptionis Captivorum, quod alias successoritate apostolica sub certis modo, et forma tunc expressis pro tempore existentibus Magistris Generalibus ejusdem Ordinis indultum fuit, ut ipsi in privato Oratorio Domus suae habitationis intra claustra Conventuum dicti Ordinis, ubi eos pro tempore commorari contigisset, unam Missam pro unoquoque die per se ipsos celebrare libere, et licite possent, et valerent, et alios prout in apostolicis desuper in simili forma Brevis expeditis litteris, quarum tenorem praesentibus pro expresso haberi volumus uberius dicitur contineri, et subinde rec. me. Clemens PP. XII. Praedecessor Noster per quasdam suas in simili forma Brevis die XX. Decembris MDCCXXXVII. expeditas litteras indultum praedictum pro tempore existentibus Magistris Generalibus ordinis hujusmodi celebrandi in privatis Oratoriis Conventuum dicti Ordinis, in quibus eos commorari contigisset, ut praefertur, concessum ad pro tempore existentes ex-Generales ipsius Ordinis, servata in reliquis praedictarum litterarum forma et

Eadem quotidianae missae facultas, ad ex-Generales Ministros extendit Clemens XII. speciale in id expedito Breve.

dispositione, eadem auctoritate extendit, et ampliavit.

Preces porrectae pro ampliatione praecedentium indultorum.

§. 2. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat dictus Josephus Procurator Generalis, qui (ut asserit) interdum accidere solet, ut Magistri Generales, et ex-Generales praedicti nonnullis legitimis rationibus praepediti, vel senio confecti, aut corporis infirmitate detenti, Sacrosanctum Missae Sacrificium per se ipsos celebrare minime possint, ac propterea indultum hujusmodi per Nos extendi, et ampliari plurimum desideret. Nos igitur ejusdem Josephi Procuratoris Generalis votis hanc in re, quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volantes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatos existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus quoque ejus nomine super hoc humiliter porrectis inclinati, moderno, ac pro tempore existenti Magistro Generali, ac ex-Generalibus pro tempore itidem existentibus, ut ipsi in privato Oratorio Conventus, in quo ipsos pro tempore commorari, vel esse contigerit, Sacrosanctum Missae Sacrificium sive per se ipsos, celebrare, seu per quemcumque alium dicti Ordinis Sacerdotem celebrari facere, libere, et licite possint, et valeant, servata in reliquis dictarum litterarum forma et Dispositione, auctoritate apostolica tenore praesentium concedimus, et indulgemus. Non obstantibus omnibus, et singulis illis quae in dictis litteris concessa sunt non obstare caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVI. Martii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

Extenditur facultas Ministris Generalibus, et ex-Generalibus celebrari faciendi quotidie per Sacerdotem quemcumque Ordinis in praefatis privatis Oratoriis.

XLIX.

Confirmatur erectio Universitatis studii in Civitate Leopolii a Regibus Poloniae facta sub directione Societatis Jesu, et hujus privilegia constituuntur quibus Cracoviensis Universitas praecedenter fruebatur.

Dat. die 1. Aprilis 1759 Ann. 1.

Erecta fuit Universitas in Civitate Guatimala ab Innoc. XI. Constit. edit. 1687. Julii 18. itemque altera in Civitate S. Jacobi de Leon de Caracas Indiarum Occidentalium ab Innoc. XIII. Constit. edit. 1722. Augusti 19.; nec non Universitas in Civitate Camerinensi a Benedicto XIII. Constit. edit. 1727. Julii 1. quae prostant in Bullario Mainardi.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. In supereminentis ecclesiae solio, nullis licet nostris meritis, sed inscrutabili tantum divinae bonitatis consilio constituti, sollicitas animi Nostri cogitationes in id omne intendimus, quod Populorum utilitati, Animarumque saluti, ac Reipublicae Christianae incolumitati noscimus profuturum. Quapropter cum litterarum, et scientiarum studiis juvenilis aetas ad veritatem agnoscendam, justitiam colendam, pietatemque sequendam informetur, indeque solertes Dominicae Vineae Operarii, egregiique Catholicae veritatis, et ecclesiasticae disciplinae assertores, ac vindices instituantur, idcirco libenti animo Apostolicae Auctoritatis Nostrae praesidium, et favorem impendimus, ut hujusmodi studia ubilibet quantum patitur rerum, et locorum conditio excitentur, ac magis magisque augeantur.

Studium suum promovendi disciplinas Ecclesiasticas significat.

§. 2. Sane pro parte Dilecti Filii moderni Rectoris Collegii studiorum Societatis Jesu Civitatis Leopolien. Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod quamvis Collegium praefatum, ob assiduum Professorum dictae Societatis laborem juxta laudabile ipsius Societatis institutum, et non vulgarem eorumdem in edocendis bonis artibus, et scientiis peritiam,

Preces porrectae pro Universitatis Regio placito erectae confirmatione.

a juvenibus illarum partium plurimum frequentetur, ac etiam Carissimus in Christo Filius Noster Augustus Poloniae Rex illustris concessiones, et privilegia alias per cl. mem. Joannem Casimirum dum viveret dicti Regni Regem eidem Collegio elargita, confirmando et approbando, Collegium ipsum regia sua Auctoritate Universitatis titulo, et privilegiis omnibus, quibus Universitas studiorum, seu Academia Cracovien. simili regia concessione gaudet, ornaverit, et gaudere voluerit; Nihilominus si idem Collegium apostolica etiam auctoritate in publicam, et generalem studiorum Universitatem erigeretur, eique omnia et singula praedictae Cracovien. et aliis praesertim Regni Poloniae Universitatibus studiorum generalium concessa privilegia, ut infra, tribuerentur, et concederentur, novum ipsi Juventuti, ac Nobilibus Polonis adderetur ad bonas artes excolendas, et studia prosequenda incitamentum. Pro qua quidem erectione, et concessione Apostolica, Indulto nostro perficienda, idem Augustus Rex datis ad Nos litteris gravissimum Regiae suae petitionis momentum, adjecit. Quare pro parte dicti Rectoris Nobis fuit humiliter supplicatum, ut dicti Collegii decori, et ampliori celebritati consulere, nec non Juventuti illarum Partium, ut post sedulam operam studiis ipsis praestitam debitas praerogativas, et praemia ad Dei Gloriam, et catholicae, puraeque fidei, qua imbuti fuerint, propagationem, et decus assequi valeant, de apostolica benignitate providere dignaremur.

Leopolien. Regia auctoritate, erectam Universitatem confirmat, illamque perpetuo Praeposito Generali societatis Jesu submittit.

§. 3. Nos igitur satis perspectum habentes, praedictae Societatis Alumnos ex proprii Instituti Lege, in id potissimum studiosos labores suos dirigere, ut cum scientiarum doctrina, solidam pietatem Discipulorum Animis inserant, ac omnium utilium disciplinarum studiis, simulque Catholicae Religionis prospera augmenta, quantum in Nobis est, promovere cupientes, dictum modernum Rectorem a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, dictum Collegium Societatis Jesu in praedicta Leopolien. Civitate jam erectum, et institutum, Regiisque privilegiis, ut praefertur, donatum, ubi Scholae nunc habentur, seu forsan in posterum ampliori forma constituentur in publicam studii generalis Universitatem, in qua dictae Societatis Alumni, et Professores, Grammaticam, Rethoricam, Philosophiam, ac Theologiam scholasticam, et Moralem ac etiam Dogmaticam, et Positivam, Sacrosque Canones, ipsumque Jus Canonicum, nec non per Lectores tamen seculares etiam Jus Civile, aliarumque scientiarum studia profiteantur, et Juvenes quoscumque doceant, apostolica auctoritate ipsarum tenore praesentium, sine tamen alicujus praejudicio in perpetuum erigimus, et instituimus. Ipsumque Collegium sic in publicam Universitatem erectum, et institutum curae, regimini, et administrationi dictae Societatis, illiusque Praepositi Generalis pro tempore existentis, et pro eo Rectoris ab ipso deputandi, eadem auctoritate etiam perpetuo subponimus, et submittimus.

Confirmatae Leopolien. Universitati privilegia, honores, et praeeminentias tribuit, quibus Cracoviensis, caeteraeque Universitates pollent.

§. 4. Ac eidem Universitati sic erectae, et institutae, illiusque moderno, et pro tempore existenti Rectori, nec non Lectoribus, Magistris, Scholasticis, aliisque Personis pro ejus Regimine, et Administratione pro tempore deputandis quibuslibet, ut omnibus, et quibuscumque privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, praerogativis, honoribus, et praeeminentiis praedictae Cracovien. aliisque similibus publicis studiorum generalium Universitatibus, illarumque pro tempore existentibus Rectoribus, Magistris, Lectoribus, Doctoribus, Praeceptoribus, Scholasticis, Procuratoribus, Bidellis, Nunciis, Officialibus, Ministris, et aliis Personis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, non solum ad eorum instar, sed pariformiter, et aeque principaliter in omnibus et per omnia uti, potiri, et gaudere.

Facultas promovendi ad Baccalaureatum, Licentiatum, et Doctoratum.

§. 5. Ac insuper praedicto moderno, et pro tempore existenti Rectori Universitatis, ut praefertur, erectae hujusmodi per Dilectum

Filium modernum, et pro tempore existentem Praepositum Generalem dictae Societatis pro tempore deputando, ut quoscumque ad illam accedentes, ac per debitum tempus ibidem studentes, si scientia, et moribus idoneus esse repererit in omnibus facultatibus, quae in dicta Universitate, ut praefertur, docentur, et leguntur ad Baccalaureatus etiam formati, licentiaturae, laureae, ac Doctoratus, nec non Magisterii, et quoscumque alios solitos gradus, servata tamen in omnibus Decretorum Viennen. et Tridentini conciliorum, juxta alias laudabiles quarumlibet publicarum Universitatum consuetudines forma promovere. Illiusque sic promotis, ut post promotionem hujusmodi solita insignia deferre, ac gestare, et facultates ad quas promoti fuerint docere, et legere, ac interpretari, in iisque disputare, nec non quoscumque actus gradui, seu gradibus per eos receptis convenientes, ac alias omnibus, et singulis privilegiis, gratiis, favoribus, praerogativis, et indultis, quibus alii in caeteris Universitatibus juxta illarum ritus, et mores ad gradus ipsos promoti de jure, vel consuetudine, aut alias utuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, potiri, et gaudere possunt, ac poterunt quomodolibet in futurum aeque principaliter uti, potiri, et gaudere libere, ac licite possint, et valeant, ac respective etiam debeant, et teneantur, eadem auctoritate harum quoque serie concedimus, et indulgemus.

Rectori Universitatis facultatem impertitur, leges, et statuta condendi, corrigendi, et mutandi, Sacris Canonibus minime contraria.

§. 6. Praeterea eidem Moderno, et pro tempore existenti Praeposito Generali, ut pro felici, ac prospero ipsius Universitatis, ut praefertur, erectae Regimine, et gubernio, ac magis apta methodo, et norma litteras, et scientias ibidem docendi, statuendisque religiosis, ac piis exercitiis, quae per ipsius Universitatis alumnos, et studentes frequentari debeant per se, vel alium, seu alios quaecumque statuta, et ordinationes licita tamen, at honesta, ac Sacris Canonibus, et praedicti Concilii Tridentini Decretis, ac Constitutionibus Apostolicis minime contraria edere, et promulgare, ac edita, et promulgata pro rerum, et temporum opportunitate mutare, corrigere, et reformare, seu illa cassare, vel abrogare, aliaque de novo condere, addere, et publicare, et pro illorum observatione adversus contravenientes poenas condignas statuere, et statutas pro merito irrogare. Nec non dictae Universitatis, ut praefertur, erectae Lectores, Magistros, Scholasticos, Procuratores, Bidellos, aliosque Ministros, et Officiales eligere, et nominare, ac electos, et nominatos amovere libere, et licite pro sui arbitrio possit, et valeat, plenam, et liberam facultatem eadem auctoritate per praesentes tribuimus, et impertimur. Praeterea quibuscumque aliarum Universitatum, seu Scholarum Moderatoribus, et Praesidentibus, Regentibus, Lectoribus, Magistris, et quibusvis aliis etiam Superioribus Personis, ac loci quoque Ordinario, ne Universitatis, ut praefertur, erectae Rectorem, Lectores, Magistros, Scholasticos, Ministros, et Personas, nec non studentes quovis praetextu per se, vel alium, seu alios super libero jurium ipsius Universitatis, ut praefertur, erectae, ac privilegiorum ei, etiam ut praefertur, concessorum usu, et exercitio impedire, inquietare, vel molestare quoquomodo audeant, seu praesumant, interdicimus, et inhibemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Decernentes easdem praesentes, et in eis contenta quaecumque, semper firmas, validas, et efficaces existere, suasque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari. Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, dictaeque Sedis Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere; irritum quoque, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

§. 8. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, et Litteris Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet forsan concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus

omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, harum quoque serie specialiter et expresso derogamus, et derogatum esse volumus, contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum absolutionis, erectionis, institutionis, concessionis, indulti, facultatum, attributionis, et impertitionis, interdicti, inhibitionis, mandati, decreti, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo Septingentesimo quinquagesimo nono, septimo Kalendas Aprilis, Pontificatus Nostri Anno Primo.

L.

Dat. Die 2. Aprilis 1759. Ann. I.

Conventus S. Martini ad Montes de Urbe, et S. Antonii Praenestis Ordinis B. M. de Monte Carmelo jam ante a Provincia Romana dismembrati, et Prioris Generalis jurisdictioni immediatae subjecti, praedictae Provinciae Romanae restituuntur.

Conventui collabenti S. Juliani de Urbe subrogavit Ecclesiam S. Martini ad Montes Bonifacius VIII. Constit. edit. 1299. Maji 1. et Conventum S. Antonii Praenestis a Provincia Romana dismembravit Urbanus VIII. Constit. edit. 1640. Octob. 20. quae sunt in Bullario Mainardi.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Pontificis studium erga ea, quae prodesse possunt iis qui Religionis jugo mancipantur.

§. 1. Sacrosancti Apostolatus officium humilitati Nostrae per abundantiam divinae bonitatis, nullo licet meritorum Nostrorum suffragio creditum, salubriter exequi, adjuvante Domino, jugiter satagentes, ad ea per quae felici, prosperoque Christifidelium Altissimi obsequiis sub suavi Religionis jugo mancipatorum regimini consulitur, libenter intendimus, munerisque Nostri pastoralis partes, propenso desuper studio interponimus, sicut Nos locorum, personarum, rerum, et temporum qualitatibus maturo pensatis ad Omnipotentis Dei gloriam, et Religionis incrementum expedire in Domino arbitramur.

Bonifacius VIII. Ordini B. M. de Monte Carmelo Ecclesiam, domumque S. Martini ad Montes concessit in locum collabentis Conventus S. Juliani de Urbe.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii Modernus Prior Provincialis, ac Fratres omnes Provinciae Romanae, Ordinis Beatae Mariae de Monte Carmelo, quod alias felicis recordationis Bonifacius PP. VIII. Praedecessor Noster per quasdam suas sub Plumbo, datum, Laterani, Kalendas Maji, Pontificatus sui Anno V. expeditas litteras, tunc existentibus Priori Generali, ac Fratribus dicti Ordinis, attento quod Conventus Sancti Juliani de Urbe, in quo Fratres ejusdem Ordinis tunc morabantur, propter dicti Conventus ineptitudinem, qui ruinosus existebat, et ab hominum habitatione remotus, in quo etiam aqua, nisi aliunde ferebatur, haberi minime poterat, remanere commodo non poterant, Ecclesiam Sancti Martini in Montibus cum domibus, hortis, et circumpositis officinis, per dictos Priorem Generalem, et Fratres futuris temporibus perpetuo retinendam, Auctoritate Apostolica, sub certis modo, et forma tunc expressis concessit.

Urbanus VIII. Conventum S. Antonii Praenestis a jurisdictione Prioris Provincialis Provinciae Romanae exemit, et jurisdictioni Prioris Generalis immediate subjecit.

§. 3. Postmodum vero rec. me. Urbanus PP. VIII. Praedecessor itidem Noster, per quasdam suas in simili forma Brevis, die XX. Octobris MDCXL. Motu-Proprio expeditas Litteras, justis ex causis animum suum moventibus adductus, domum regularem Sancti Antonii Praenestin. Ordinis praedicti, illiusque tunc, et pro tempore existentes Priorem, Fratres, et Conventum, ac res, bona, juraque universa ab omni, et quacumque superioritate, et jurisdictione, visitatione, correctione, cura, et regimine, tunc, et pro tempore existentis Prioris Provincialis Provinciae Romanae memorati Ordinis prorsus, ac omnino, et perpetuo exemit, et liberavit, illamque, et illos, ac illa sic exempta omnimodae jurisdictioni, superioritati, et gubernio tunc, et pro tempore existentis Prioris Generalis dicti ordinis immediate in omnibus, et per

omnia subjecit, et supposuit, et alias prout in dictis memoratorum Bonifacii et Urbani Praedecessorum litteris, quarum tenores praesentibus pro expressis haberi volumus, uberius continetur.

Praefatorum Conventuum dismembratio maximo detrimento fuit Provinciae Romanae.

§. 4. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat dicti exponentes experientia semper compertum habuerint, dismembrationem dictorum duorum Conventuum ab eadem Provincia detrimentosam esse, eaque de causa alias, et praesertim anno MDCCXXX. nihil inexpertum reliquerint, ut dictus Conventus S. Martini, quem ad ipsam Provinciam propter quamplurimas legitimas rationes spectare existimarunt, ipsimet provinciae restitueretur, et licet cognitio causae hujusmodi cuidam peculiari, tunc existentium Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium specialiter deputatorum, Congregationi remissa fuerit, attentis oppositionibus a tunc existenti Priori Generali ipsius Ordinis factis, restitutio, seu incorporatio Conventus praedicti eidem Provinciae denegata fuerit, ac propterea dicti exponentes asserentes restitutionem, incorporationemque memoratorum duorum Conventuum eidem Provinciae, si fiat, in evidentem ipsius Provinciae cessuram esse utilitatem, Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Conventus S. Martini ad Montes de Urbe, et S. Antonii Praenestin. iterum Provinciae Romanae aggregantur, et Prioris Provincialis jurisdictioni subjiciuntur.

§. 5. Nos igitur ipsos exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, attentis voto, et consensu dilectorum filiorum modernorum dicti Ordinis Prioris generalis, et Procuratoris Generalis Nobis exhibitis, et praestitis, non obstantibus memoratae particularis Cardinalium Congregationis decreto, seu resolutione, dictisque litteris memorati Urbani Praedecessoris tam primodictum Sancti Martini ad Montes, quam secundo dictum Sancti Antonii Praenestin. dicti Ordinis, nec non illorum in illis nunc existentis, ac illorum bona, res, et jura quaecumque, a quacumque superioritate, jurisdictione, cura, regimina, et gubernio peculiari tam moderni, quam pro tempore existentis Prioris Generalis Ordinis hujusmodi, Auctoritate Apostolica, tenore praesentium perpetuo eximimus, et liberamus, ac dictos Conventus Sanctorum Martini ad Montes, et Antonii Praenestin., sic per Nos ab omnimoda jurisdictione, et subjectione dicti Prioris Generalis exemptos, et liberatos, illorumque Priores, Fratres, et personas quascumque, nunc, et pro tempore existentes, nec non illorum bona mobilia, et immobilia, ac quaecumque jura eidem Provinciae Romanae, auctoritate, et tenore praesentis perpetuo unimus, et incorporamus, et quatenus opus sit restituimus, ac si unitos, incorporatos, et restitutos Conventus omnimodae, et immediatae subjectioni jurisdictioni, curae, regimini, et gubernio moderni, et pro tempore existentis Prioris Provincialis Provinciae Romanae, hujusmodi subjicimus, et supponimus, ac in omnibus, et per omnia, juxta alios Conventus ejusdem Provinciae, et dicti Ordinis Constitutiones, subjectos esse, et fore decernimus, et declaramus, perpetuumque silentium super praemissis imponimus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus dicti Urbani Praedecessoris litteris, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus apostolicis, ac dicti Ordinis etiam juramento, confirmatione apostolica,

vel quavis firmitate alias roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, et litteris apostolicis, Superioribus, et Personis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis: Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 2. Aprilis MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

LI.

Dat. die II. April. 1759. Ann. I.

Praevia Confirmatione litterarum apostolicarum Benedicti XIV. super electione Abbatis Generalis, Definitoris, et aliorum Superiorum localium facienda a Monachis S. Antonii Congregationis Libanensis, irritat arbitrariam Generalis Capituli convocationem, et electiones in eo factas a quampluribus Monachis inobedientibus, eisque injungit obedientiam novo Abbati Generali, aliisque Superioribus electis a Patriarcha Antiocheno, juxta facultates illi tributas a praelaudato Benedicto XIV.

Venerabili Fratri Tobiae Petro Patriarchae Antiocheno Maronitarum.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater Salutem.

Gesta a Patriarcha Antiocheno juxta litteras Benedicti XIV. probat.

§. 1. Quaecumque a Te Ven. Fr. ut omnimodam, debitamque apostolicis in simili forma Brevis litteris, quas felicis record. Benedictus XIV. Praedecessor Noster ad Te die 17. Mensis Maii 1757. dederat, exequutionem dares, gesta sunt pro dilectis filiis Monachis Sancti Antonii Congregationis Libanensis inobedientibus, ad officium suaviter, fortiterque revocandis, iisdemque exhortandis ad interessendum Capitulo Generali pro Abbatis Generalis, Definitorum, aliorumque superiorum localium electione celebrando, prout in memoratis litteris praescribebatur, ea quidem non solum libenter audivimus, verum etiam magnopere probavimus.

Legitimas nunciat nominationes ab eodem Patriarcha Antiocheno factas.

§. 2. Quamobrem cum iidem Monachi sano consilio minime susceperint, imo in inobedientia perseverantes eousque processerint, ut allud Capitulum Generale convocare in eoque Abbatem Generalem, Definitores, aliosque locales superiores eligere ipsi per se ausi fuerint, sapienter, at legitime fecisse Fraternitatem tuam pronuntiamus, quod juxta laudati Benedicti Praedecessoris litteras, ac facultates Tibi in eisdem impertitas ad novi Abbatis Generalis in Persona dilecti filii Antonii Seiocri, aliorumque Definitorum electionem deveneris. Ex quo certe major et culpabilior evasit praedictorum Monachorum inobedientia.

Vituperat inobedientiam Monachorum mandatis Antiocheni Patriarchae.

§. 3. Quandoquidem Encyclica Fraternitatis Tuae Epistola iterum invitati ad eos solum tamquam generales Religionis Superiores recognoscendos, qui auctoritate apostolica a Fraternitate Tua electi fuerant, censuris etiam contra non parentes a te comminatis nihil permoti, non modo cum Berytum te contulisti, nemo eorum Fraternitatem tuam convenit, mandatisque tuis obtemperavit, verum etiam Gubernatorum infidelium auxilio freti, eo devenerunt, ut obedientes Monachos ab eorum Monasteriis per vim, et hostilem in modum ejecerint.

Committit Patriarchae ut inobedientibus Monachis terminum praefiniat ad novos Superiores recognoscendos.

§. 4. Quapropter praevio Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Negotiis Propagandae fidei praepositorum consilio, expediens esse duximus Tibi, Ven. Fr. committere, et mandare (quemadmodum Apostolica Auctoritate tenore praesentium reipsa committimus, et mandamus) ut omnibus, et singulis Monachis inobedientibus hujusmodi, eum nostro Nomine indicas, et praescribas terminum tamquam ultimum, et peremptorium, qui juxta circumstantias opportunus tibi visus fuerit, intra quem ante Fraternita-

tem Tuam comparere, ot se sistere, atque insimul vera animi demissione, sinceroque praeteritarum colparum dolore, novum Abbatem Generalem, aliosque Superiores a Te auctoritate apostolica electos, solemniter recognoscere omnino teneantur.

Tribuit facultatem absolvendi a censuris incursis propter inobedientiam, et ab irregularitatibus.

§. 5. Quod si ita in se ipsi reversi, uti futurum in Domino confidimus, debitam obedientiam pollicebuntur Tibi, Ven. Fr. tenore, et auctoritate paribus, facultates necessarias tribuimus, ut ab omnibus censuris, et irregularitatibus propter ea incursis eosdem absolvas, et dispenses. Praeterea Fraternitatem Tuam maximopere rogamus, et poscimus, ut praefatis Monachis nostro nomine significes, quod si quae majoris momenti, vel ipsorum excusationem, vel pro suorum Monasteriorum necessitatibus in medium proferre voluerint, ea ad Nos, et ad laudatam Congregationem Propagandae fidei dirigere, et transmittere satagant. Nos enim non solum eadem paterna prorsus benignitate excipiemus, verum etiam omnia ea consilia inire curabimus, quae ad restituendam, et conservandam in illorum Congregatione pacem, et concordiam aptiora, et utiliora videbuntur.

In inobedientia persistentes, incursos in novis Censuris, et Canonicis poenis declarat.

§. 6. Si vero, elapso praedicto termino, in inobedientia (quod absit) adhuc perseveraverint, volumus, et mandamus ut praeter omnimodam praetensi Capituli ab iisdem Monachis inobedientibus celebrati, et electionum in ipso factarum annullationem, omnes, et singulos Monachos absque ulla penitus distinctione, qui praefato asserto Capitulo interfuerunt, in Censuras aliasque Canonicas poenas incurrisse declares. Interea minime dubitamus; quin haec omnia sis expleturus eodem zelo, prudentiaque, ac mandata Praedecessoris nostri perficere studuisti, Deum anixe rogamus, ut acta utriusque nostrum ad majorem ejus gloriam intentos secundet, et Fraternitati Tuae Apostolicam Benedictionem peramanter elargimur. Datum Romae die 11. Aprilis 1759. Pontificatus Nostri anno Primo.

LII.

Publicantur litterae Processus in die Coenae Domini.

Dat. die 12. Aprilis 1759. Ann. I.

Eaedem litterae publicatae fuerunt a praedecessoribus Pontificibus, et signanter a Clemente XI. constit. edit. 1701. Martii 24. ab Innocentio XIII. Const. edit. 1722. Aprilis 2. a Benedicto XIII. constit. edit. 1725. Martii 29. et pluries in posterum.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei
Ad futuram rei memoriam.

Exordium ab obligatione Romani Pontificis conservandi sarctam tectam Fidem Catholicam.

Pastoralis Romani Pontificis vigilantia, et sollicitudo, cum in omni Christianae Reipublicae pace, et tranquillitate procuranda pro sui muneris officio assidue versatur, tum potissimum in catholicae fidei, sine qua impossibile est placere Deo, unitate, atque integritate retinenda, et conservanda, maxime elucet; nimirum, ut fideles Christi non sint parvuli fluctuantes, neque circumferantur omni vento doctrinae in nequitia hominum ad circumventionem erroris, sed omnes occurrant in unitatem fidei, et agnitionis Dei, in virum perfectum, neque se in hujus vitae societate, et communione laedant, aut inter se alter alteri offensionem praebeat, sed potius in vinculo charitatis conjuncti, tamquam unius corporis membra sub CHRISTO capite, ejusque in terris Vicario Romano Pontifice, Beatissimi Petri Successore, a quo totius Ecclesiae unitas dimanat, augeantur in aedificationem, atque ita divina gratia adjutrice, sic praesentis vitae quiete gaudeant, ut futura quoque beatitudine perfruantur. Ob quas sane causas Romani Pontifices Praedecessores Nostri, hodierna die, quae anniversaria Dominicae Coenae commemoratione solemnis est, spiritualem ecclesiasticae disciplinae gladium et salutaris justitiae arma, per ministerium Summi Apostolatus, ad Dei gloriam, et animarum salutem solemniter exercere consueverunt. Nos igitur, quibus nihil optabilius est, quam fidei inviolatam integritatem, publicam pacem, et justitiam, Deo auctore, tueri, vetustum, et solemnem hunc morem sequentes:

Excommunicat Haereticos cujuscumque sectae, eorum fautores, nec non legentes, et imprimentes eorum libros; demum Schismaticos.

§. 1. Excommunicamus, et anathematizamus ex parte Dei omnipotentis Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri, et Pauli, ac Nostra, quoscumque Hussitas, Wicleffistas, Lutheranos, Zuinglianos, Calvinistas, Ugonottos, Anabaptistas, Trinitarios, et a Christiana fide Apostatas, ac omnes, et singulos alios Haereticos quocumque nomine censeantur, et cujuscumque Sectae existant, ac eis credentes, eorumque receptores, fautores, et generaliter quoslibet illorum defensores, ac eorumdem libros haeresim continentes, vel de Religione tractantes, sine auctoritate Nostra, et Sedis Apostolicae scienter legentes, aut retinentes, imprimentes, seu quomodolibet defendentes, ex quavis causa, publice, vel occulte, quovis ingenio, vel colore: nec non Schismaticos, et eos, qui se a Nostra, et Romani Pontificis pro tempore existentes obedientia pertinaciter subtrahunt, vel recedunt.

Item singulas Personas, et Universitates ad futurum Concilium appellantes.

§. 2. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes, et singulos cujuscumque status, gradus, seu conditionis fuerint; Universitates vero, Collegia, et Capitula, quocumque nomine nuncupentur, interdicimus, ab ordinationibus, seu mandatis Nostris, ac Romanorum Pontificum pro tempore existentium ad universale futurum Concilium appellantes: nec non eos, quorum auxilio, consilio, vel favore appellatum fuerit.

Nec non Piratas, Cursarios, Latrunculosque maritimos.

§. 3. Item excomunicamus, et anathematizamus omnes Piratas, Cursiarios, ac Latrunculos maritimos, discurrentes Mare Nostrum, praecipue a Monte Argentario usque ad Terracinam, ac omnes eorum fautores, receptatores et defensores.

Pariterque Naufragorum bona in quacumque Regione subripientes.

§. 4. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes, et singulos, qui Christianorum quorumcumque, Navibus, tempestate, seu in transversum (ut dici solet) jactatis, vel quoquomodo naufragium passis, sive in ipsis Navibus, sive ex eisdem ejecta, in Mari, vel in littore inventa, cujuscumque generis bona, tam in Nostris Tyrrheni, et Adriatici, quam in caeteris cujuscumque Maris Regionibus, et littoribus, surripuerint; itaut nec ob quodcumque privilegium, consuetudinem, aut longissimi, et immemorabilis temporis possessionem, seu alium quemcumque praetextum, excusari possint.

Nova pedagia, seu gabellas imponentes absque Apostolicae Sedis licentia.

§. 5. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes, qui in Terris suis nova Pedagia, seu Gabellas, praeterquam in casibus sibi a jure, seu ex specialis Sedis Apostolicae licentia permissis, imponunt, vel augent, seu imponi, vel augeri prohibita exigunt.

Falsificantes Litteras apostolicas, easque falsa publicatione auctorantes.

§. 6. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes Falsarios litterarum apostolicarum, etiam in forma Brevis, ac Supplicationum, gratiam, vel justitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel S. R. E. Vice-cancellarios, seu gerentes vices eorum, aut de mandato ejusdem Romani Pontificis signatarum, nec non falso publicantes litteras Apostolicas, etiam in forma Brevis, et etiam falso signantes supplicationes hujusmodi sub nomine Romani Pontificis, seu Vice-cancellarii, aut gerentium vices praedictorum.

Arma, et auxilium praebentes Christiani nominis inimicis.

§. 7. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos, Turcas, et alios Christiani nominis hostes, et inimicos, vel haereticos, per Nostras, sive hujus Sanctae Sedis sententias expresse, et nominatim declaratos, deferunt, seu transmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, stamnum, chalybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica instrumenta, lignamina, canapem, funes, tam ex ipso canapa, quam alia quacumque materia, et ipsam materiam, aliaque hujusmodi, quibus Christianos, et Catholicos impugnant: nec non illos, qui per se, vel alios de rebus statum Christianae Reipublicae concernentibus in Christianorum perniciem, et damnum, ipsos Turcas, et Christianae Religionis inimicos, nec non Haereticos, in damnum Catholicae Religionis, certiores faciunt, illisque ad id auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet praestant: non obstantibus quibuscumque privilegiis, quibusvis Personis, Principibus, et Rebuspublicis, per Nos, et Sedem praedictam hactenus concessis, de hujusmodi prohibitione expressam mentionem non facientibus.

§. 8. Item excommunicamus, et anathe-

Omnes impedientes eos qui victualia, aliaque ad usum Romanae Curiae deferunt.

matizamus, omnes impedientes, seu invadentes eos, qui victualia, seu alia, ad usum Romanae Curiae adducuntur, vel afferantur, prohibent, impediunt, seu perturbant, seu haec facientes defendunt, per se, vel alios, cujuscumque fuerint ordinis, praeeminentiae, conditionis, et status, etiamsi Pontificali, seu Regali, aut alia quavis Ecclesiastica, vel mundana praefulgeant Dignitate.

Persequentores eorum qui ad Apostolicam Sedem veniunt, vel qui in Romana Curia commorantur.

§. 9. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, et recedentes ab eadem sua, vel aliorum opera interficiunt, mutilant, spoliant, capiunt, detinent, nec non illos omnes qui, jurisdictionem ordinariam, vel delegatam a Nobis, vel Nostris Judicibus non habentes, illam sibi temere vindicantes, similia contra morantes in eadem Curia audent perpetrare.

Nec non qui peregrinos ad Urbem devotionis causa venientes quoquo modo molestaverint.

§. 10. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, seu depraedantes Romipetas, seu Peregrinos ad Urbem, causa devotionis, seu peregrinationis accedentes, et in ea morantes, vel ab ipsa recedentes, et in eis dantes auxilium, consilium, vel favorem.

Item hostiliter offendentes S. R. E. Cardinales, caeterosque Ecclesiastico gradu praeeminentes.

§. 11. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes S. R. E. Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Sedisque Apostolicae Legatos vel Nuncios, aut eos a suis Dioecesibus, Territoriis, Terris, seu Dominiis eijcientes: nec non ea mandantes, vel rata habentes, seu praestantes in eis auxilium, consilium, vel favorem.

Offendentes etiam universos ad Curiam recurrentes pro eorum Negociis, vel Causas quomodocumque defendentes.

§. 12. Item excommunicamus et anathematizamus omnes illos, qui per se, vel alios, Personas Ecclesiasticas quascumque, vel saeculares ad Romanam Curiam super eorum causis, et negociis recurrentes, ac illa in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, negotiorumque gestores, Advocatos, Procuratores; et Agentes, seu etiam Auditores, vel Judices super dictis causis, vel negotiis deputatos, occasione causarum, vel negotiorum hujusmodi occidunt, seu quoquomodo percutiunt et bonis spoliant: seu qui per se, vel per alios directe, vel indirecte, delicta hujusmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium vel favorem praestare non verentur, cujuscumque praeeminentiae, et dignitatis fuerint.

Appellantes a gravamine vel futura exequutione Litterarum Apostolicarum ad Laicam potestatem.

§. 13. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes tam Ecclesiasticos, quam Saeculares cujuscumque dignitatis, qui praetexentes frivolam quandam appellationem a gravamine, vel futura exequutione litterarum Apostolicarum, etiam in forma Brevis, tam gratiam, quam justitiam concernentium, nec non citationum, inibitionum, sequestrorum, monitoriorum, processuum, exequutorialium, et aliorum decretorum, a Nobis, et a Sede praedicta, seu Legatis, Nuntiis, Praesidentibus, Palatii Nostri, et Camerae Apostolicae Auditoribus, Commissariis, aliisque Judicibus, et Delegatis Apostolicis emanatorum, et quae pro tempore emanaverint, aut alias, ad Curias saeculares, et laicalem potestatem recurrunt, et ab ea, instante etiam Fisci Procuratore, vel Advocato appellationes hujusmodi admitti, ac litteras, citationes, inhibitiones, sequestra, monitoria, et alia praedicta, capi, et retineri faciunt, quivo illa simpliciter, vel sine eorum beneplacito, et consensu, vel examine exequutioni demandari, aut ne Tabelliones, et Notarii, super hujusmodi litterarum, et processuum exequutione, instrumenta, vel acta conficere, aut confecta, parti, cujus interest, tradere debeant, impediunt, vel prohibent. Ac etiam Partes, seu eorum Agentes, Consanguineos, Affines, Familiares, Notarios, exequutores, et subexequutores litterarum, citationum, monitoriorum, et aliorum praedictorum, capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex Civitatibus, Locis, et Regnis ejiciunt, bonis spoliant, perterrefaciunt, concutiunt, et comminantur per se, vel alium, seu alios, publice, vel occulte: quivo alias quibuscumque personis, in genere, vel in specie, ne pro quibusvis eorum negotiis prosequendis, seu gratiis, vel litteris impetrandis, ad Romanam Curiam accedant, aut recursum habeant seu gratias ipsas, vel litteras a dicta Sede impetrent, seu impetra-

tis utantur, directe, vel indirecte prohibere, statuere, seu mandare, vel alias apud se, aut Notario, seu Tabelliones, vel alias quomodolibet retinere praesumunt.

Temere avocantes a Delegatis Sedis Apostolicae aliisque Judicibus Ecclesiasticis Causas beneficiales, et spirituales.

§. 14. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes, et quoscumque, qui per se, vel alios auctoritate propria, ac de facto, quarumcumque exemptionum, vel aliarum Gratiarum, et Litterarum Apostolicarum praetextu, beneficiales, et decimarum, ac alias causas spirituales, et spiritualibus annexas ab Auditoribus, et Commissariis nostris, aliisque Judicibus Ecclesiasticis, avocant; illorumque cursum, et audientiam, ac personas, Capitula, Conventus, Collegia, causas ipsas prosequi volentes, impediunt, ac se de illarum cognitione, tanquam Judices interponunt: quive partes actrices, quae illas committi fecerunt, et faciunt, ad revocandum, et revocari faciendum citationes, vel inhibitiones, aut alias litteras in eis, decretas, ad faciendum, vel consentiendum, eos, contra quos tales inhibitiones emanarunt, a censuris, et pœnis in illis contentis absolvi, per statutum, vel alias compellunt; vel exequutionem Litterarum Apostolicarum, seu exequutorialium, processuum, ac decretorum praedictorum, quomodolibet impediunt; vel suum ad id favorem, consilium, aut assensum praestant; etiam praetextu violentiae prohibendae, vel aliarum praetensionum, seu etiam donec ipsi ad Nos informandos, ut dicunt, supplicaverint, ac supplicari fecerint; nisi supplicationes hujusmodi coram Nobis, et Sede Apostolica legitime prosequantur; etiamsi talia committentes fuerint Praesidentes Cancellariarum, Consiliorum, Parlamentorum, Cancellarii, Vicecancellarii, Consiliarii ordinarii, vel extraordinarii, quorumcumque Principum saecularium, etiamsi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque praefulgeant Dignitate aut Archiepiscopi, Episcopi, Abbates Commendatarii, seu Vicarii fuerint.

Impedientes exequutionem Litterarum Apostolicarum, earumque expeditionum Judicum supradictorum.

Judices saeculares qui Ecclesiasticas personas trahunt ad sua Tribunalia.

§. 15. Quive ex eorum praetenso officio, vel ad instantiam partis, ut aliorum quorumcumque, personas Ecclesiasticas, Capitula, Conventus, Collegia Ecclesiarum quarumcumque coram se ad suum Tribunal, Audientiam, Cancellariam, Consilium, vel Parlamentum, praeter Juris Canonici dispositionem trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directe, vel indirecte, quovis quaesito colore: Nec non qui statuta, ordinationes, constitutiones, Pragmaticas, seu quaevis alia decreta in genere, vel in specie, et quavis causa, et quovis quaesito colore, ac etiam cujusvis consuetudinis, aut, privilegii, vel alias quomodolibet fecerint, ordinaverint, et publicaverint, vel factis, et ordinatis usi fuerint, unde libertas Ecclesiastica tollitur, seu in aliquo laeditur, vel deprimitur, aut alias quovis modo restringitur, seu Nostris, et dictae Sedis, ac quarumcumque Ecclesiarum juribus quomodolibet directe, vel indirecte, tacite, vel expresse praejudicatur.

Publicantes ordinationes, et pragmaticas, Ecclesiasticae libertati praejudiciales, eisque utentes.

§. 16. Nec non qui Archiepiscopos, Episcopos, aliosque Superiores, et inferiores Praelatos, et omnes alios quoscumque Judices Ecclesiasticos ordinarios quomodolibet hac de causa directe, vel indirecte, carcerando, vel molestando eorum Agentes, Procuratores, familiares, nec non consanguineos, et affines, aut alias impediunt, quominus sua jurisdictione Ecclesiastica contra quoscumque utantur, secundum quod Canones, et Sacrae Constitutiones Ecclesiasticae, et Decreta Conciliorum generalium, et praesertim Tridentini, statuunt. Ac etiam eos, qui post ipsorum Ordinariorum, vel etiam ab eis Delegatorum quorumcumque sententias, et decreta; aut alias, fori Ecclesiastici judicium eludentes, ad Cancellarias, et alias Curias saeculares recurrunt, et ab illis prohibitiones, et mandata, etiam poenalia, Ordinariis, et delegatis praedictis decerni, et contra illos exequi procurant: Eos quoque qui haec decernunt, et exequuntur, seu dant auxilium, consilium, patrocinium, et favorem eisdem.

Impedientes Ecclesiarum Praelatos, aliosque Judices Ecclesiasticos, ne sua Jurisdictione utantur.

Recurrentes ad Curias saeculares ad eludenda Judicia Fori Ecclesiastici, et in eis auxiliantes.

§. 17. Quive jurisdictiones, seu fructus, redditus, et proventus ad Nos, et Sedem apostolicam, et quascumque Ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, et aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum pertinentes usurpant, vel etiam quavis occasione, vel causa, sine Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expressa licentia, sequestrant.

Usurpantes et sequestrantes fructus bonorum ad Sanctam Sedem, et Ecclesias spectantium.

§. 18. Quive collectas, decimas, talleas, praestantias, et alia onera, Clericis, Praela-

Imponentes collectas, et alia onera

personis Ecclesiasticis, et eorum bonis, ore non fautores, et auxiliatores.

tis, et aliis personis Ecclesiasticis, ac eorum, et Ecclesiarum, Monasteriorum, et aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, et proventibus hujusmodi, absque simili Romani Pontificis speciali, et expressa licentia imponunt, et diversis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita, etiam a sponte dantibus, et concedentibus recipiunt: Nec non qui per se, vel alios, directe, vel indirecte, praedicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel favorem praestare non verentur, cujuscumque sint praeeminentiae, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiamsi Imperiali, aut Regali praefulgeant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Barones, et alii Potentatus quicumque, etiam Regnis, provinciis, Civitatibus, et terris quoquomodo Praesidentes, Consiliarii, et Senatores, aut quavis alia Pontificali dignitate insigniti: Innovantes decreta super his per Sacros Canones, tam in Lateranensi novissime celebrato, quam aliis Conciliis generalibus edita, cum censuris, et poenis in eis contentis

Judices seculares, qui se interponunt in Causis criminalibus contra personas Ecclesiasticas.

§. 19. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes, et quoscumque Magistratus, et Judices, Notarios, Scribas, Exequutores, Subexecutores, quomodolibet interponentes in causis capitalibus, seu criminalibus contra personas ecclesiasticas, illas processando, banniendo, capiendo, seu sententias contra illas proferendo, vel exequendo, sine speciali, specifica, et expressa hujus Sanctae Sedis Apostolicae licentia: Quique hujusmodi licentiam ad personas, et casus non expressos extendunt, vel alias illa perperam abutuntur, etiam si talia committentes fuerint Consiliarii, Senatores, Praesidentes, Cancellarii, Vicecancellarii, aut quovis alio nomine nuncupati.

Occupantes Almam Urbem, aliasque Provincias, Civitates, et Loca ad Romanam Ecclesiam pertinentia jurisdictionemque usurpantes.

§. 20. Item excommunicamus, et anathematizamus omnes illos, qui per se, seu alios directe, vel indirecte, sub quocumque titulo, vel colore, invadere, destruere, occupare, et detinere praesumpserint, in totum, vel in partem, Almam Urbem, Regnum Siciliae, Insulas Sardiniae, et Corsicae, Terras citra Pharum, Patrimonium Beati Petri in Tuscia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venaisinum, Sabinensem, Marchiae Anconitanae, Massae Trabariae, Romandiolae, Campaniae, et Maritimae Provincias, illarumque terras et loca, ac terras specialis commissionis Arnulforum, Civitatesque Nostras, Bononiam, Caesenam, Ariminum, Beneventum, Perusium, Avenionem, Civitatem Castelli, Tudertum Ferrariam, Comaclum, et alias Civitates, terras, et loca, vel jura ad ipsam Romanam Ecclesiam pertinentia, dictaeque Romanae Ecclesiae mediate, vel immediate subjecta: nec non supremam jurisdictionem in illis, Nobis, et eidem Romanae Ecclesiae competentem, de facto usurpare, perturbare, retinere, et vexare variis modis praesumunt: nec non adhaerentes, fautores, et defensores eorum, seu illis auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet praestantes.

§. 21. Volentes, praesentes Nostros Processus, ac omnia, et quaecumque his litteris contenta, quousque alii hujusmodi processus a Nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente fiant, aut publicentur, durare, suosque effectus omnino sortiri. Caeterum a praedictis sententiis nullus per alium, quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi de stando Ecclesiae mandatis, et satisfaciendo, cautione praestita, absolvi possit, etiam praetextu quarumvis facultatum, et indultorum, quibuscumque Personis Ecclesiasticis, Saecularibus, et quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militiarum, Regularibus, etiam Episcopali, vel alia majori dignitate praeditis, ipsisque Ordinibus, et eorum Monasteriis, Conventibus, et Domibus, ac Capitulis, Collegiis, Confraternitatibus, Congregationibus, Hospitalibus, et locis Piis, nec non Laicis etiam Imperiali, Regali, et alia Mundana excellentia fulgentibus, per Nos, et dictam Sedem, ac cujusvis Concilii decreta, verbo, litteris, aut alia quacumque scriptura in genere, vel in specie concessorum, et innovatorum, aut concedendorum, et innovandorum.

Hanc constitutionem usque ad novam illius publicationem perduraturam fore decernit.

Absolutionem a censuris supra latis, Romano tantum Pontifici reservat.

§. 22. Quod si forte aliqui, contra tenorem praesentium, talibus excommunicatione, et anathemate laqueatis, vel eorum ali-

Excommunicat praesumentes aliquem absolvere contra tenorem praesentium.

cui, absolutionis beneficium impendere de facto praesumpserint, eos excommunicationis sententia innodamus: gravius contra eos spiritualiter, et temporaliter, prout expedire noverimus, processuri.

Pontificis absolutio eos tantum comprehendit, qui a praemissis destiterint.

§. 23. Declarantes, ac protestantes, quamcumque absolutionem, etiam solemniter per Nos faciendam, praedictos excommunicatos sub praesentibus comprehensos, nisi prius a praemissis cum vero proposito ulterius similia non committendi, destiterint, ac, quoad eos, qui contra Ecclesiasticam libertatem, ut praefertur, statuta fecerint, nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, et decreta hujusmodi publice revocaverint, et ex Archiviis, seu Capitularibus Locis, aut Libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri, et cassari, ac Nos de revocatione hujusmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter suffragari, quin etiam per hujusmodi absolutionem, aut quoscumque alios actus contrarios, tacitos, vel expressos, ac etiam per patientiam, et tolerantiam nostram, vel Successorum Nostrorum quantocumque tempore continuatam, in praemissis omnibus, et singulis, ac quibuscumque juribus Sedi apostolicae, ac S. R. E. undecumque, et quandocumque quaesitis, vel quaerendis, nullatenus praejudicari posse, aut debere.

Derogat contrariis.

§. 24. Non obstantibus privilegiis, indulgentiis, indultis, et litteris apostolicis generalibus, vel specialibus, supradictis, vel eorum alicui, seu aliquibus aliis, cujuscumque ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, et praeeminentiae fuerint, etiamsi, ut praefertur, Pontificali, Imperiali, Regali, seu quavis Ecclesiastica, et mundana praefulgeant dignitate, vel eorum Regnis, Provinciis, Civitatibus, seu locis, a praedicta Sede, ex quavis causa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, et sub quavis alia forma, et tenore, ac cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, concessis, etiam continentibus, quod excommunicari, anathematizari, vel interdici non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, et expressam, ac de verbo ad verbum de privilegiis, indulgentiis, et indultis hujusmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, et dignitatibus eorum mentionem; nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus, ac praescriptionibus, quantumcumque longissimis, et aliis, quibuslibet observantiis, scriptis, vel non scriptis, per quas contra hos Nostros Processus, ac sententias, quominus includantur in eis, se juvare valeant, vel tueri: Quae omnia, quoad huc, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso insererentur, praesentibus pro expressis habentes, penitus tollimus, et omnino revocamus; caeterisque contrariis quibuscumque.

Etiam indulto, quod quis excommunicari non possit, nisi facta ejusdem indulti mentione.

§. 25. Ut vero praesentes nostri Processus ad publicam omnium notitiam facilius deducantur, chartas, seu membranas, Processus ipsos continentes, valvis Basilicae Sancti Joannis Lateranensis, et Basilicae Principis Apostolorum de Urbe appendi faciemus, ut ii, quos Processus hujusmodi concernunt, quod ab ipsos non pervenerint, aut quod ipsus ignoraverint, nullam possint excusationem praetendere, aut ignorantiam allegare, cum non sit verisimile, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Affixionem praesentium in Urbe, vim personalis intimationis habere decernit.

§. 26. Insuper, ut Processus ipsi, ut praesentes litterae, ac omnia, et singula in eis contenta eo fiant notoria, quo in plerisque Civitatibus, et locis fuerint publicata, universis, et singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, et locorum Ordinariis, et Praelatis, ubilibet constitutis, per haec scripta committimus, et in virtute sanctae obedientiae districtae praecipiendo mandamus, ut per se, vel alium, seu alios, praesentes litteras, postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam, semel in anno, aut si expedire viderint, etiam pluries, in Ecclesiis suis, dum in eis major Populi multitudo ad divina convenerit, solemniter publicent, et ad Christifidelium mentes reducant, nunc ient, et declarent.

Annua praesentium publicatio, per quoslibet Praelatos in propriis Ecclesiis ordinatur.

§. 27. Caeterum Patriarchae, Archiepiscopi, Episcopi, aliique locorum Ordinarii, et Ecclesiarum Praelati, nec non Rectores, caeterique curam animarum exercentes, ac Presbyteri saeculares, et quorumvis Ordinum Regulares ad audiendas peccatorum confes-

Singuli Praelati, et animarum curam exercentes, has Litteras penes se retinere debere demandatur.

siones, quavis auctoritate deputati, transumptum praesentium litterarum penes se habeant, easque diligenter legere, et percipere studeant.

Transumptorum fides. §. 28. Volentes earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, et sigillo Judicis Ordinarii Romanae Curiae, vel alterius personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eamdem prorsus fidem in judicio, et extra illud ubique locorum adhibendam fore, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si essent exhibitae, vel ostensae.

Poenae irrogat. §. 29. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae excommunicationis, anathematizationis, interdicti, innovationis, declarationis, potestationis, sublationis, revocationis, commissionis, mandati, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quinquagesimo nono, Pridie Idus Aprilis, Pontificatus Nostri Anno Primo.

LIII.

Dat. die 27. Aprilis 1759. Anno I.

Confirmatio Constit. Benedicti XIV. super divisione Provinciae Mediolanensis Ordinis Minorum S. Francisci Cappuccinorum, et super alternativa electione Superiorum in dicta Provincia.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Constitutio Benedicti XIV., de qua hic sermo est, habetur in praesenti integre inserta.

Exordium. Quaecumque ad majorem Regularis disciplinae observantiam, et Religiosorum Ordinum commodum, incrementum, regimen, et administrationem in Domino conspicimus profutura, ac ea, quae a Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris in praemissis provide emanasse noscuntur, eadem, quo salubrius promoveantur, ac statuta perennius persistant, supremae Apostolicae procurationis Nostrae partes grato, libentique animo interponere non dedignamur.

§. 1. Emanarunt nuper a Benedicto XIV. Praedecessore Nostro quaedam litterae tenoris sequentis, videlicet • Benedictus Papa XIV. • Ad futuram rei memoriam • Sacrosancti Apostolatus officium humilitati nostrae, nullo licet meritorum nostrorum suffragio divinitus impositum salubriter exequi, adjuvante Domino, satagentes, illa, quae pro felici, prosperoque Religiosorum Virorum Altissimi obsequiis sub suavi Religionis jugo mancipatorum regimina, directione, et gubernio provide constituta esse noscuntur, ut firma semper, atque inviolata persistant, Apostolici muniminis nostri, cum id a Nobis petitur, patrocinio libenter constabilimus. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt Dilecti Filii Procurator, et Definitores Generales, Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Cappuccinorum nuncupatorum, quod cum in Provincia Mediolanensi dicti Ordinis post divisionem, et separationem Provinciae S. Josephi a Leonissa nuncupat, ejusdem Ordinis a Nobis per quasdam nostras in simili forma Brevis die 18. Decembris 1750. expeditas litteras, quarum initium est • Injuncti Nobis etc. factam, triginta quinque Conventus ex diversis Nationibus, et Ditionibus remaneant, novo sistemate pro illorum gubernio indigere satis constat, ut aequa munerum, et officiorum, quantum fieri potest, distributio statuatur, nec ulla pars, sive Natio despecta, seu suis officiis, et muneribus destituta remaneat; sicque omnium jurgiorum, et quaerelarum occasio tollatur: ac pax, charitas, et concordia in perpetuum firmetur in ea, et statuatur: Perpensis itaque, et mature consideratis iis omnibus, quae spectant ad laudabilem adaequationem, habito etiam, prout decet, rationabili respectu ad quascumque Nationes eamdem Provinciam componentes, quoddam sistema, seu quamdam alternativam in Capitulis dictae Provinciae pro tempore habendis in electione Superiorum, et Officialium observandam jam a Dilectis itidem Filiis Ministro, Tenor constitutionis Benedicti XIV.

et Definitoribus Provincialibus dictae Provinciae ex communi consensu expositam approbarunt; Tenor autem novi sistematis seu alternativae est, qui sequitur, videlicet « Piano formato dal M. R. Diffinitorio della Provincia di Milano il dì diciotto Settembre mille settecento cinquantasei per la buona armonia della Provincia medesima.

I. Vi saranno in Provincia tre Custodie, la Milanese, la Comasca, e la Cremonese. La Milanese comprenderà Milano Concezione, Milano S. Vittore, Abblate, Cardano, Cassano, Cerro, Erba, Lecco, Melegnano, Melzo, Merate, Monza, Rhò, Tradate, Varese, Verano, La Custodia Comasca comprenderà Como, Bellagio, Bigorio, Chiavenna, Domaso Faydo, Locarno, Lugano, Mendrisio, Morbegno, Porlezza, Sondrio. La Custodia Cremonese comprenderà Cremona, Casalposterlengo, Lodi, Pavia, Pizzighettone, S. Angelo, Soresina. Con ciò saranno tolte di mezzo le Vicecustodie.

II. Vi saranno in Provincia quattro Nazioni: La Milanese, la Ducale, la Comasca, e la Cremonese. La Milanese comprenderà li due Conventi di Milano, quello cioè dell'Immacolata Concezione, e quello di S. Vittore, La Ducale sarà composta di quindici Conventi situati sul Ducato di Milano, compreso quello di Porlezza. La Comasca abbraccerà i tre Conventi del Dominio Austriaco, Como, Bellagio, Domaso, i cinque Conventi del Dominio Elvetico, ed i tre di Dominio Reto, cioè i primi Bigorio, Faydo, Locarno, Mendrisio; i secondi Chiavenna, Morbegno, Sondrio. La Cremonese comprenderà tutti e sette li sopradetti Conventi della Custodia di Cremona.

III. « La Nazione Milanese avrà otto Guardieni, e sette Vicarj. Avrà sempre la Guardianìa di S. Vittore, a riserva di quando avrà la Guardianìa della Concezione; Però detta Guardianìa di S. Vittore sia sempre coperta almeno da un Padre Ex-Diffinitore, il quale non essandovi, o non potendo esservi a tenore delle nostre Leggi, dovrà surrogarsi un Diffinitore, Ex-Diffinitore di altra Nazione. La Guardianìa della Concezione si metterà in perfetto Torno, di cui il primo triennio si è il corrente, in cui è Guardiano un Padre della Nazione Comasca, rimattendosi quanto al rimanente del Torno all'elezione dei futuri Diffinitori: Con che però il Guardiano della Concezione sia sempre come quello di S. Vittore, o attualmente Diffinitore, o almeno Ex-Diffinitore.

IV. « La Nazione Ducale essendo composta di quindici Conventi avrà dodici Guardiani, o dodici Vicarii.

V. « La Nazione Comasca essendo composta di undici Conventi avrà dieci Guardiani, e nove Vicarj. In detta Nazione li soli otto Conventi de' due Dominj Elvetico e Reto contribuiranno al Capo della Provincia una Guardianìa delle due, a due Vicarie delle quattro, che perdevano, riacquistando per se l'altra Guardianìa, e le due altre Vicarie. Due delli tre Voti riacquistati, siano fissamente de' cinque Conventi del Dominio Elvetico, ed un delli tre Conventi del Dominio Reto: Alternando la detta Guardianìa tra essi, a beneplacito del Diffinitorio, secondo il merito, e l'opportunità de' Soggetti, e considerandosi dette due Nazioni Elvetica e Reta, quanto più si potrà come indivisa colla sostituzione dei Soggetti dell'una all'altra parte, qualora o l'una, o l'altra parte venisse a mancarne. Quando il Provinciale sarà della Nazione Comasca di qualunque dei tre Dominj della medesima, ciascuna parte delle due, che avrà la detta Guadianìa, la contribuirà alla Naziona Milaneae per l'altra parte, che avrà il Provinciale, ricevendo invece dalla nazione, che avrà il Provinciale, una Vicaria. In detta Nazione Comasca, Como, e li due Conventi Bellagio, e Damaso, saranno un Corpo indistinto, ed affatto illesi nelle loro tre Guardianie, e tre Vicarie, toltone, quando tal corpo avendone il Provinciale, dovrà contribuire alle due Nazioni Elvetica, e Reta una Vicaria in luogo della Guardianìa da esse all'ora contribuita alla Nazione Milanese.

VI. « La Nazione Cremonese composta de' suddetti sette Conventi di sua Custodia avrà sei Guardiani, e sette Vicarj, rilasciando una Guardianìa ai Padri Milanesi, ed in caso, che avrà il Provinciale, rilascierà ai Padri medesimi, oltre la Guardianìa suddetta, una Vicaria nel qual caso solo i Padri Milanesi si

accontenteranno di setta Guardianie, ed otto Vicarie.

VII. « La Nazione Ducale composta di quindici Conventi, accorda ai PP. Milanesi tre Guardiante, e tre Vicarie, e quando avrà il Provinciale, accorda un' altra Guardianta.

VIII. « Il provincialato anderà per Torno, il quale si regolerà in guisa, che a capo di trentanove anni, incominciati dall' elezione del presente Padre Provinciale, le tre Nazioni Milanese, Comasca, e Cremonese avrà ciascheduna tre volte il Provinciale, e la Ducale quattro; E siccome la Nazione Comasca da quarant' anni in circa non ebbe il Provinciale, così nel primo Capitolo sarà la prima ad averlo, regolandosi il seguito del Torno, come segue « Torno del Provincialato « I. « Ducali attualmente « II. « Comaschi « III. « Milanensi « IV. Ducali « V. « Cremonesi « VI. « Comaschi « VII. « Milanesi « VIII. « Ducali IX. « Cremonesi « X. « Comaschi « XI. « Ducali « XII. « Milanesi « XIII. « Cremonesi.

IX. « Dovendosi necessariamente ad una delle quattro Nazioni componenti la Provincia doppio luogo in Diffinitorio, si è convenuto, che questo doppio debba regolarsi ad un perfetto Torno di dodici anni, compreso nel Torno il corrente triennio, e quanto al seguito, rimettendosi all' infrascritto esemplare « Torno del doppio Diffinitoriato « I. « Ducale attualmente « II. « Milanese « III. « Comasco « IV. « Cremonese.

X. « Il Provinciale, a Diffinitori si eleggeranno indifferentemente da qualunque parte delle quattro Nazioni secondo il Torno accordato, senza riguardo a subdivisioni eziandio nella Nazione Ducale più numerosa, alla quale, per questo solo titolo di essere più numerosa d' ogni altra, si concede la doppia della Lettura Scolastica. Le altre tre Nazioni avranno la consueta Lettura Scolastica. Gli Studienti, a tenore del Decreto emanato dal R.^{mo} Diffinitorio Generale, si promoveranno in ordine di Anzianità.

XI. « I. Maestri de' Novizj si eleggeranno affatto indifferentemente, senza riguardo a Torno, o successione, ma alla maggiore sola idoneità de Soggetti; e quanto alla continuazione nell'Ufficio sarà in rimessa del PP. Provinciale, e Diffinitori pro tempore, secondo la loro coscienza, il farli continuare, o cessare « Fr. Giannantonio dal Bulciago Ministro Provinciale « Fr. Francesco Antonio da Varese Diffinitore « Fr. Diego da Lugano Diffinitore. « Fr. Paolo Maria da Milano Diffinitore « Fr. Mario da Pizzighettone Diffinitore « . Expositum, superius sistema Provinciae Mediolanensis, pro tuenda pace, et aequitate in electionibus ab unanimi consensu omnium Nationum, eamdem Provinciam componentium, comprobatum, et acceptatum, Nos pariter approbamus, et quantum ex Nobis est confirmamus, ac firmae executioni mandandum esse censemus, si Apostolica dispensatione firmetur, prout etc. Datum Romae ex Deffinitorio nostro Generali die XXX. Septembris 1756. « Fr. Amatus a Lamballa Procurator, et Commissarius Generalis « Fr. Paulus a Colindres Deffinitor Generalis « Fr. Sigismundus a Mediolano Deffinitor Generalis « Fr. Hilarion a Feroleto Deffinitor Generalis « Fr. Joseph Maria a Savorniano Deffinitor Generalis « Fr. Ludovicus a Taurino Deffinitor Generalis « Remissa a Nobis superius expressa instantia Congregationi Ven. Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, Negotiis, et Consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositae, suum edidit Decretum tenoris sequentis « Sacra Congregatio Eminentissimorum, Reverendissimorum S. R. E. Cardinalium, Negotiis, et Consultationibus Episcoporum, et Regularium praeposita, attento suffragio Eminentissimi Cavalchini Praefecti, et praefati Ordinis ad S. Sedem Protectoris, eidem benigne remisit, ut veris existentibus narratis, Oratorum precibus, pro suo arbitrio, et prudentia indulgeat pro petita confirmatione. Romae 19. Novembris 1756. C. A. C. Cavalchini « Nos Carolus Albertus Tituli S. Mariae de Pace Presbyter Cardinalis Guidobonus Cavalchini, Sacrae Congregationis, Negotiis, et Consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositae Praefectus, et Ordinis Cappuccinorum apud S. Sedem Protector « Utentes facultate a Sacra Congregatione, vigore praeinserti Decreti Nobis impartita, quum veritatem narratorum in precibus satis compertam habeamus, sistemati superius ex-

posito petitae confirmationis robur adjicimus. Ex Aedibus nostris hac die vigesima nona Novembris 1756. Carolus Albertus Cardinalis Cavalcbini Praefectus, et Protector etc. » P. H. Guglielmi Secretarius » Loco † Sigilli.

§. 2. Cum autem sicuti eadem expositio subjungebat, d. Exponentes praemissa omnia quo firmius subsistant, et serventur exactius, apostolicae Confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desiderent; Nos ipsos Exponentes, specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares Personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertam alternativam a dictis Ministro, et Definitoribus Provincialibus Provinciae Mediolanensis propositam, et a Definitorio in Superiorum electione non minimam confusionem afferre dignoscuntur, ex injuncto Nobis divinitus Pastoralis officii Debito, quantum cum Domino possumus providere, ac incommodis, quae ex praemissis in ipsa Provincia oriri possint, pro peculiari nostra erga dictum Ordinem charitate, mature occurrere cupientes, Motu proprio, ac ex certa scientia, deque apostolicae potestatis plenitudine, praeinsertas Benedicti Praedecessoris litteras omniaque, et singula in eis quomodolibet contenta, et expressa, tenore praesentium perpetuo approbamus, et confirmamus, atque innovamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, ipsasque Benedicti Praedecessoris litteras praeinsertas, ac omnia, et singula in eis contenta, et expressa, perpetuis futuris temporibus inviolabiliter, et inconcusse ab omnibus, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in futurum, quacumque tergiversatione remota, sub indignationis nostrae, ac suspensionis a Divinis, ac privationis officiorum, per quoscumque dictae Provinciae Professores obtentorum, ac inhabilitatis ad illa, et alia imposterum obtinenda, ipso facto, absque alia declaratione, incurrendis poenis, debitae exequutioni demandari, ac demandatas observari praecipimus, volumus, et declaramus.

Confirmat litteras Benedicti XIV. easque observari praecipit.

...onas irro... contra ...bedientes.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem praesentes, ac praeinsertas Benedicti Praedecessoris litteras, ac in eis contenta quaecumque etiam ex eo, quod quilibet cujusvis status, gradus, et praeeminentiae, Provinciae praefatae Alumni, forsan jus in praemissis, vel interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes: illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, neque causae propter quas tam praeinsertae Benedicti Praedecessoris, quam praesentes litterae emanarint, sufficienter adductae, verificatae, et justificatae fuerint, aut ex alia quacumque, quantumvis juridica, legitima, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, et totalis laesionis, ullo umquam tempore de surreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis magno, et substantiali, ac inexcogitabili defectu, notari, impugnari, infringi, retractari in controversiam vocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudque quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, et potestatis plenitudine paribus concesso, vel emanato, quempiam in Judicio, et extra illud, uti, seu se juvare ullo modo posse, sed ipsas praesentes, et praeinsertas litteras, et in eis contenta quaecumque, et expressa semper, et perpetua firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, ac pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et inviolabiliter observari, et adimpleri; neque, et non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, et Apostolicae Sedis Nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet qua-

vis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, ac definiri debere; ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 4. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Provinciae, et Ordinis hujusmodi, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel alia quavis firmitate roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 5. Volumus autem, quod praesentium litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum in judicio, et extra illud adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVII. Aprilis MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

LIV.

Dat. die 28. April 1759. Ann. I.

Confirmatio, et qualenus opus sit innovatio Brevis Benedicti XIII. confirmatorii litterarum Patentium tunc existentis Procuratoris Generalis, ac Commissarii Ordinis B. M. de Monte Carmelo, quibus praescribitur modus faciendi adfiliationes in Conventibus Provinciae Gallo-Provinciae.

Breve Benedicti XIII. de cujus hic agitur confirmatione, non reperitur impressum in Bullario Mainardi.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Narratur obtenta Ponti-

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti Filii Lazarus Pautier Prior Provincialis, nec non Definitores Provinciae Gallo-Provinciae, Ordinis Fratrum Beatae Mariae de Monte Carmelo, quod alias tunc existentes Fratres ejusdem Provinciae, obtentis prius, a tunc pariter existente Procuratore Generali, ac Commissario dicti Ordinis, patentibus litteris, quibus concessa erat facultas instituendi, ac stabiliendi adfiliationes in omnibus ipsius Provinciae Conventibus, juxta morem, et consuetudinem in Provinciis Italiae, et Conventu Parisien. Ordinis praedicti vigentem, illarum confirmationem sibi concedi obtinuerunt, per quasdam in simili forma Brevis expeditas litteras tenoris sequentis videlicet.

ficia approbatio litterarum patentium circa adfiliationes.

Tenor Brevis Benedicti XIII. de cujus confirmatione hic agitur.

Benedictus Papa XIII. Ad futuram etc. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti Filii Fratres Provinciae Gallo-Provinciae Ordinis Beatae Mariae de Monte Carmelo, quod, cum dicta Provincia, quae viginti Conventibus constat, grassante inibi per biennium pestilentia, innumera damna passa fuisset, aliaque detrimenta ob temporum calamitates, ac rerum vicissitudines, tum in spiritualibus, tum in temporalibus accepisset, ita ut dicti Conventus ad summam inopiam, cum non levi disciplinae Regularis jactura, redacti forent; ipsi exponentes ad ejusmodi malis prospiciendum, ac rectum in eisdem Conventibus gubernium temporale instaurandum, Religiosamque observantiam restituendam, nihil opportunius fore existimantes, quam adfiliationes in singulis dictae Provinciae Conventibus, juxta consuetudinem in aliis Ordinibus Regularibus, ac etiam ipso Ordine Beatae Mariae de Monte Carmelo in Italia vigentem constituere, ac stabilire, ad dilectum filium modernum ejusdem Ordinis Priorem Generalem, pro impetranda ad id licentia, recursum habuerunt, quo absente, dilectus filius Antonius Josephus Amabilis Feydeau Procurator, et Commissarius Generalis Ordinis praedicti, re prius cum ipso Priore Generali communicata, Exponentibus praefatis, adfiliationes hujusmodi faciendi facultatem, sub certis conditionibus concessit, prout ulterius continetur in ejus patentibus litteris desuper emanatis tenoris, qui sequitur, videlicet. Apographum Litterarum Patentium Reverendi Patris Prioris Generalis, et Commissarii to-

Referuntur litterae Patentes circa adfiliationes.

tius Ordinis ad Commissarium, Provinciales, caeterosque gremiales Capituli Provincialis Provinciae circa adfiliationes etc. Frater Antonius Josephus Amabilis Feydean Sacrae Theologiae Magister, et Doctor, humilis Procurator, et Commissarius Generalis totius Ordinis Fratrum Beatissimae semper Virginis Dei Genitricis Mariae de Monte Carmelo, antiquae observantiae Regularis. Dilectis in Christo Reverendis admodum Patribus Praesidi, seu Commissario Generali Capituli Provincialis proxime celebrandi in Provincia nostra Provinciae, Provinciali noviter electo, Provinciali absoluto, Deffinitoribus, eiiisque usu, consuetudine, vel privilegio Venerabile Deffinitorium componentibus salutem etc. Consilium ac assistricem Dei Sapientiam in agendis; Cum Nobis in absentia Rmi. Patris, ad visitationes suas in Regno Neapolitano occupati, rectas intentiones vestras circa hujusce Provinciae restaurationem, multum a peste per duos annos in Provincia Vestra grassante tum adversis Negotiorum circulationibus, ad summam penuriam redactae, ac in temporalibus totaliter fere deperditae, ac ad eam perfectae resarciendam tamquam medium altissimum in singulis Conventibus adfiliationem religiosam proposueritis; hinc est, quod habito prius verbo cum Rmo. Patre, facultatem tenore praesentium Vobis facimus, praedictam adfiliationem una die preponere, ac post maturam deliberationem altera die definire, ac determinare sub his conditionibus necessario adimplendis 1. Quod non obstante praefata adfiliatione, ita filii, vel adfiliati uniuscujusque Conventus bono intenti sint, ut bonum totius Provinciae commune non deserant, aut negligant. 2. Quod non sint inter vos scissurae, divisiones, aut schismata: Siquidem unus est Christus vobis imperans, una Dei Genitrix Virgo Vos protegens, una Religio Vos instruens. 3. Quod non poterunt amoveri, a praedictis suae adfiliationis Constitutionibus, nisi ob scandala gravia, utpote rebellionis publicae, ebrietatis notoriae, post tertiam monitionem, ac incontinentiae contra votum castitatis cum scandalo. 4. Quod praedicti filii, et adfiliati ob praedicta scandala a suis Conventibus amandati nullum habeant jus repetendi suos respective Conventus, nisi post emendationem rite probatam, ac consensum Venerabilis Definitoris in scriptis, vel saltem Provincialis, qui Religiosos ita dimissos ad alios Conventus remittere valebit, eosque Superiores dictorum Conventuum, ad quos ipsi remittentur, omnino recipere debeant sub poena depositionis ab Officio. 5. Quod Electiones Priorum, Subpriorum, Magistri Noviliorum, quos ex usu, et consuetudine Provinciae Vestrae fiunt in Definitorio, sicut et Professorum, Lectorum, aliorumque Officialium poterunt cadere in filios, vel adfiliatos cujuscumque sint adfiliationis. 6. Quod cum usque dum nullae fuerint in Provincia Vestra speciales adfiliationes, pro hac vice spectabit Venerabili Definitorio unicuique specialem assignare adfiliationem, servatis in quantum fieri poterit, legibus justitiae distributivae, et in posterum omnes, Conventum, in quo, vel nomine cujus, suam solemnem emittent professionem, pro suae adfiliationis Conventu habebunt. Sub his igitur clausulis, quas volumus in perpetuum observari, ac toti gremio Capituli Provincialis intimari, proponi, significari, et subsignari, ac subsignationis, et acceptationis actum authenticum ad Nos transmitti, praedictam vestram adfiliationem ereamus, instituimus, confirmamus, ac roboramus. Omnia vestra in charitate fiant. Datum in Conventu Nostro Sanctae Mariae Transpontinae Romae die 12. Aprilis anno 1726. Fr. Antonius Josephus Amabilis Feydean Procurator Generalis Carmelitarum. Loco † Signi. Fr. Carolus Maria a S. Josepho Socius, et Secr. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dilecti filii Praeses, Prior Provincialis, Definitores ceterique Vocales Capituli Provincialis dictae Provinciae Mense Majo proxime praeterito celebrati, enarratas conditiones non modo acceptaverint, sed ultro, ac libenter amplexi fuerint, ipsi vero exponentes praemissa, quo firmius subsistant, et serventur exactius, apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri plurimum desiderent. Nos eosdem Exponentes specialis favore gratia prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et

interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, bujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus eorum nomine, Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinsertis memorati Antonii Josephi Amabilis Procuratoris, et Commissarii Generalis patentes litteras, cum omnibus, et singulis in eis contentis, auctoritate apostolica, tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus. Decernentes easdem praesentes Litteras firmas, validas, et efficaces existere; et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et spectabit in futurum plenissima suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii apostolici auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non quatenus opus sit, Conventuum, Provinciae, et Ordinis praedictorum, aliisve quibusvis etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Litteris Apostolicis Superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die septima Januarii Millesimo septingentesimo vigesimo Septimo Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Preces porrectae, ut supra relatum Bened. XIII. Breve ad omnes Conventus Provinciae Gallo-Provinciae extenderetur.

§. 2. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, propter nonnullas tunc irreptas difficultates, in unico dumtaxat Civitatis Avenionen. Conventu Provinciae hujusmodi praescripta, seu concessa adfiliatio exequuta, et stabilita fuerit, cujus quidem utilitas quoad utrumque propositum finem, per Dei misericordiam omnibus conspicua existit, ipsi exponentes experientia compertum habeant, quod interim aliorum ejusdem Provinciae Conventuum ingravescit angustia, ac proinde resolutis tunc seu aliis inde subortis difficultatibus praedictis, ut idem Conventus Avenionen. de praesenti reflorescere videtur, alii quoque ipsius Provinciae Conventus fiant uniformes, praeinsertas litteras per Nos confirmari, ac adfiliationes praedictas per Nos concedi, seu illas ad omnes Conventus praedictos extendi, et ampliari plurimum desiderent, Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Supra laudatum Breve confirmatur, extenditur, et quatenus opus sit innovatur.

§. 3. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis Censuris, Sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, praeinsertas memorati Benedicti Praedecessoris litteras, ac omnia, et singula in eis contenta, auctoritate apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, ipsasque Benedicti Praedecessoris litteras, et in eis contenta hujusmodi adversus quemcumque non usum, seu desuetudinem, et inobservantiam, nec non quemvis abusum, et contrarium usum, contrariamque observantiam, quantolibet tempore toleratam, in integrum, et pristinum statum auctoritate, et tenore praesentis restituimus,

reponimus, et plenarie reintegramus, ac quatenus opus sit innovamus, et de novo, ut adfiistiones praedictae, juxta formam, et tenorem indictis patentibus tunc existentis Procuratoris Generalis, et Commissarii, ac Benedicti Praedecessoris praedicti Litteris expressum, et contentum fiant, concedimus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem praesentes Litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Provinciae, Conventuum, et Ordinis hujusmodi, etiam juramento confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et litteris apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, ac sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesima octava Aprilis Millesimo Septingentesimo quinquagesimo nono Pontificatus Nostri Anno primo.

LV.

Clementi Augusto Archiepiscopo Coloniensi S. R. I. Principi Electori, absolutionem a juramento impertitur praestito ab illius Ministro, in subscribendis cum Canonicis Metropolitanae Ecclesiae, nonnullis illegitimis conventionibus, antequam idem Clemens Augustus, per legitima suffragia ab iisdem Canonicis, Archiepiscopus renunciatus fuisset.

Dat. die 5. Maji 1759. Ann. I.

Venerabilis Frater, salutem, et apostolicam Benedictionem.

Expositio facti, et benigna Pontificis absolutio.

Eam sane, venerabilis Frater, qua te prosequimur apostolica charitate, excepimus humanissimas Fraternitatis Tuae Litteras, quibus supplex a Nobis exposcebas, ut conscientiae Tuae angoribus, per Pontificiam Potestatem Nostram, opportune consuleremus, super jurejurando per Ministrum Tuum, tuisque Mandatis instructum, praestito, in subscribendis, tuo jussu ac nomine, nonnullis illegitimis conventionibus inter fraternitatem Tuam, et Canonicos istius Metropolitanae Ecclesiae Coloniensis servandis, antequam Archiepiscopus Coloniensis per eosdem Canonicos, jus, et suffragium eligendi habentes, renunciatus fuisses. Nos autem postquam rem expendimus, cum Fraternitate tua benigne egimus, praecibusque Tuis annuimus, quemadmodum ex supplici libello, in hisce Nostris in forma Brevis litteris, alligato, plenius accipies. Huic autem Apostolicae benignitati Nostrae, adjungimus Apostolicam Benedictionem, quam Tibi, Venerabilis Frater, ex animo impertimur. Datum Romae die 5. Maji 1759. Pontificatus Nostri Anno Primo.

LVI.

Dat. die 5. Maji 1759. Ann. I.

Facultatem tribuit Nuntio Poloniae conferendi tres Canonicatus in Cathedrali Ecclesia Gnesnen., primo vacaturos in Mensibus apostolicae Sedi reservatis, et ad Episcopi nominationem, sub lege tamen expediendi Apostolicas litteras sub plumbo, intra octo menses a die collationis.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Preces porrectae ab Archiepiscopo Gnesnen. pro nominatione, ad tres Canonicatus in sua Cathedrali Ecclesia.

§. 1. Egregia Venerabilis fratris Uladislavi Archiepiscopi Gnesnen. in Nos, et Apostolicam Sedem fidei, et devotionis merita poscunt, ut ea illi libenter concedamus, per quae erga personas istarum partium sibi gratas, et acceptas, se beneficum exhibere possit, et liberalem; Supplicationibus itaque ipsius Uladislavi Archiepiscopi Nobis humiliter porrectis inclinati, Tibi, ut tres Metropolitanae Ecclesiae Gnesnen. Canonicatus, et Praebendas, quos in mensibus nostris, et dictae Sedis Apostolicae dispositioni reservatis, per obitum illos obtinentium primo vacare contigerit, personis idoneis dicto Uladislavo Archiepiscopo, ut praefertur, gratis, et acceptis, ac alias specialiter nominandis, quae in primis in Catholica fide constantes sint, Auctoritate Nostra Apostolica conferre, et de illis etiam providere, ipsasque personas, vel earum Procuratores, earum nomine, in corporalem possessionem Canonicatuum, et Praebendarum hujusmodi per te ipsum vigore praesentium illis conferendorum juriumque, et pertinentiarum quorumque inducere, et inductos defendere, ac quoscumque illicitos detentores ab illis amovere, sibique de illorum fructibus, redditibus, proventibus juribus et obventionibus integre responderi, aliaque in praemissis, et circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facere, nec non contradictores quoslibet per censuras, et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia, appellatione postposita, compescere libere, et licite possis, et valeas, facultatem auctoritate praedicta, tenore praesentium concedimus, et impertimur.

Facultas tribuitur Pontificio Nuntio in Polonia conferendi tres Canonicatus ad quos Episcopus Gnesnen. idoneas personas nominaverit.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 2. Decernentes, collationes, et provisiones per te de dictis Canonicatibus, et Praebendis, ut praefertur, faciendas perinde validas firmas, et efficaces existere, et fore in omnibus, et per omnia perinde ac si a Nobismetipsis factae fuissent, sicque, et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac praesertim Cancellariae Apostolicae Regulis, dictaeque Metropolitanae Ecclesiae Gnesnen., etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, caeterisque contrariis, quibuscumque.

Provisio de tribus Canonicatibus injungitur obligatio expeditionis apostolicarum litterarum sub Plumbo, intra octo Menses collatione, sub privationis poena.

§. 4. Volumus autem, quod ii quibus Canonicatus, et Praebendas hujusmodi contuleris, infra octo menses a die illorum collationis, et provisionis computandos, novas provisiones super illis a Nobis, et Apostolica Sede impetrare, et litteras Apostolicas sub Plumbo desuper expedire, Juraque Cancellariae, et Camerae Apostolicae, aliisque propterea debitis, persolvere omnino teneantur, alioquin, elapsis eisdem mensibus, Canonicatus, et Praebendae hujusmodi vacare censeantur eo ipso, possintque aliis per Nos, aut Romanum Pontificem pro tempore existentem dumtaxat, libere conferri, nisi provisi legitimo impedimento detenti, de hujusmodi legitimo impedimento coram Datario Nostro constare fecerint, vel ipsis petentibus novas provisiones hujusmodi, et protestantibus, quod per eos non stat, contigerit illas eis denegari. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die Decima quinta Maji Millesimo Septingentesimo quinquagesimo nono, Pontificatus Nostri Anno primo.

LVII.

Dat. die 15. Maji 1759. Ann. 1.

Confirmantur decreta Congregationis Concilii in Causa jurisdictionis vertente inter Abbatem Generalem Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregationis Montis Virginis, et Episcopum Caputaquen.

Congregationem hanc approbavit Caelestinus III. Constit. edit. 1197. Novembris 4. Eidem exemptiones, et immunitates concessit Urbanus IV. constit. edit. 1263. Jan. 9. itemque usum Mitrae, Baculi, indultum Benedictionis solemnis, et caetera Pontificalia concessit idem Pontifex const. altera 1263. Septembr. 12. ut videre est in Bullario Mainardi.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exponuntur capita controversiae jurisdictionalis.

§. 1. Nuper pro parte dilecti filii moderni Abbatis Generalis Monachorum Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Montis Virginis, Nobis expositum fuit, quod cum alias lis verteret in Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, inter ipsum Abbatem Generalem ex una, et Venerabilem Fratrem modernum Episcopum Caputaquen. ex altera partibus, super jurisdictione quasi episcopali, pluribus ab hinc saeculis in Monasterio Sancti Onuphrii Massae Dirutae nuncupato, ejusque territorio tamquam uno ex locis nullius Dioecesis, ut asseritur jurisdictioni Abbatis Generalis dictae Congregationis subjectis, Abbate praedicto exercitata, in ipsa Cardinalium Congregatione fuerant proposita infrascripta dubia • Primo • *An Monasterium Sancti Onuphrii nuncupat. di Massa Diruta, sit nullius Dioecesis, et quatenus negative.* • Secundo • *An Priori seu Abbati dicti Monasterii; liceat facultatem concedere Sacerdotibus Saecularibus, vel Regularibus ab Ordinario minime approbatis, audiendi confessiones personarum saecularium in dicta Ecclesia Sancti Onuphrii, et quatenus negative.* • Tertio • *An Sacerdotes Saeculares, vel Regulares alterius Dioecesis, etiam a proprio Ordinario approbati, audire possint Confessiones personarum saecularium, de Sententia Patris Prioris, seu Abbatis pro tempore ejusdem Monasterii, et quatenus negative.* Quarto. • *An Fons Baptismalis in eadem Ecclesia positus, sit removendus* • Die XXVIII. Augusti MDCCLVI. eadem Cardinalium Congregatio distulit resolutionem ad primam Congregationem post aquas, suspensis interim per modum provisionis, et sine praejudicio jurium partium, Confessariis non approbatis ab Episcopo. Non acquiescentibus vero ipso Abbate Generali, seu Priore Monasterii praedicti, ac exhibitis interea privilegiis ab hac Sancta Sede concessis, et praesertim inter illa quibusdam litteris fel. rec. Urbani PP. IV. Praedecessoris Nostri sub Plumbo Idibus Januarii MCCLXIII. expeditis ad jurisdictionem quasi Episcopalem spectantibus, ac citato Promotore Fiscali Curiae Episcopalis Caputaquen. XVIII. Septembris primodicti Anni MDCCLVI. eadem Cardinalium Congregatio rescripsit • *Praevio recessu a decisis, pro facultate deputandi per Abbatem, sive per ejus Delegatum, nomine ejusdem Congregationis, et sine praejudicio jurium ambarum partium, et per modum provisionis; Confessarios, dummodo sint approbati ab eorum respective Ordinariis.* Reproposita eadem Causa sub iisdem dubiis, ipsa Cardinalium Congregatio die XX. Novembris ejusdem Anni distulit resolutionem ad primam Congregationem etiam unica. Proposita subinde ejusmodi Causa cum infrascriptis dubiis nempe • Primo • *An Monasterium Sancti Onuphrii nuncupat. di Massa Diruta, sit nullius Dioecesis, et quatenus negative.* • Secundo • *An Priori, seu Abbati dicti Monasterii liceat facultatem concedere Sacerdotibus Saecularibus, vel Regularibus ab Ordinario minime approbatis, audiendi Confessiones personarum saecularium in dicta Ecclesia Sancti Onuphrii, et quatenus negative.* • Tertio • *An Sacerdotes saeculares, vel Regulares alterius Dioecesis etiam a proprio Ordinario approbati, audire possint confessiones personarum saecularium de licentia P. Prioris, seu Abbatis pro tempore ejusdem Monasterii, et quatenus negative.* • Quarto • *An, et in quas poenas incidant Prior, sive Abbas, quam Confessarii* • Quin-

Referuntur dubia pro resolutione proposita.

S. Congregatio Episcoporum, et Regularium, provisionalem resolutionem decernit.

Nova dubia concinnata in secunda propositione.

Praelaudata S. Congregatio, relatis superius dubiis resolvit.

to « *An Fons Baptismalis in eadem Ecclesia positus, sit removendus*. Die XI. Decembris dicti Anni MDCCLVI. ipsa Cardinalium Congregatio respondit « ad primum « *Affirmative* « ad secundum rescripsit « *ad mentem in casu, de quo agitur, et mens est, non expedire, uti Confessariis ab Ordinario non approbatis* « Ad tertium « *Affirmative* « ad quartum « *negative, et rescripsit ad mentem, et mens est, quod non utatur, nisi consulta ipsa Cardinalium Congregatione*. Redit Promotor Fiscalis ad novum eorumdem Cardinalium Judicium, et respondendum erit « *An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc.* die XXX. Aprilis ipsa Cardinalium Congregatio distulit propositionem; Reproposita eadem caosa, cui decernendum est. *An sit standum, vel recedendum a decisis*, die XXX. Julii MDCCLVII. Ipsa Cardinalium Congregatio *stetit in decisis*, et hujusmodi Causam amplius non proponi mandavit.

Postrema, et definitiva praelaudatae S. Congregationis resolutio.

Decreta S. Congregationis approbantur, et confirmantur.

§. 2. Cum autem, sicut dictus Abbas Generalis Nobis nuper exponi fecit, ipse, decreta hujusmodi, quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae Confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desideret; Nos ipsum Abbatem Generalem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, at interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, decreta praeinserta auctoritate apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, salva tamen semper in praemissis Auctoritate memoratae Congregationis Cardinalium.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem praesentes litteras firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Maji MDCCLIX Pontificatus Nostri Anno Primo.

LVIII.

Apostolico Nuncio penes Augustum Poloniae Regem Illustrem, facultatem tribuit conferendi tres Canonicatus in Cathedrali Ecclesia Culmen. primo vacaturos in mensibus Sanctae Sedi reservatis, et ad Episcopi nominationem, sub lege tamen expediendi Litteras sub plumbo, intra octo menses a collatione.

Dat. die 21. Maji 1759. Ann. I.

Facultatem hanc indultam praelaudato Nuncio fuisse pro Dioecesi Gnesnen, habes supra in littera in forma Brevis relata sub num. LVI.

Clemens Papa XIII.

Venerabilis Frater salutem
et Apostolicam Benedictionem.

Preces porrectae ab Episcopo Culmen. pro libera nominatione ad tres Canonicatus in sua Ecclesia Cathedrali.

§. 1. Egregia Venerabilis Fratris Andreae Episcopi Culmen. in Nos, et Apostolicam Sedem fidei, et devotionis merita poscunt, ut illa libenter ei concedamus, per quae erga personas istarum partium sibi gratas, et acceptas se beneficum exhibere possit, et liberalem. Supplicationibus itaque ipsius Andreae Episcopi nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, Tibi, ut tres dumtaxat Ecclesiae Culmen. Canonicatus, et Praebendas, quos in mensibus Nostris, et dictae Sedi dispositioni reservatis, per obitum illos obtinentium primo vacare contigerit, personis eidem Andreae Episcopo, ut praefertur gratis, et acceptis, ac ab eo specialiter nominandis, quae in primis in Catholica fide constantes sint, Auctoritate Nostra apostolica, conferre, et de illis etiam providere, ipsasque personas, vel ea-

Facultatem tribuit Pontificio Poloniae Nuntio conferendi tres Canonicatus ad quos Episcopus Culmen. idoneas personas nominaverit.

rum Procuratores, earum nomine in corporalem possessionem Canonicatuum, et Praebendarum hujusmodi per Te vigore praesentium illis conferendorum, juriumque, et pertinentiarum suorum quorumcumque inducere, et inductos defendere, ac quoscumque illicitos Detentores ab illis amovere, ipsisque provisis de illorum fructibus, redditibus, et proventibus, juribus, et obventionibus integre responderi, aliaque in praemissis, et circa ea quomodolibet necessaria, et opportuna facere, nec non contradictores quoslibet per censuras, et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia, appellatione postposita, compescere libere, et licite possis, et valeas, facultatem, eadem auctoritate tenore praesentium concedimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 2. Decernentes collationes et provisiones per Te de dictis Canonicatibus, et Praebendis, ut praefertur, facien., perinde validas, firmas, et efficaces existere, et fore in omnibus, et per omnia ac si a Nobismetipsis factae fuissent, sicque, et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, ac Cancellariae Apostolicae Regulis, dictaeque Ecclesiae Culmen. etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Praescribitur provisis de tribus Canonicatibus, ut infra octo Menses a die collationis, litteras Apostolicas sub plumbo expedire teneantur, sub privationis poena.

§. 4. Volumus autem, ut ii, quibus Canonicatus, et Praebendas hujusmodi contuleris, intra octo menses a die illarum collationis, et provisionis computandos, novas provisiones super illis a Nobis, et apostolica Sede praedicta impetrare, ac litteras Apostolicas sub Plumbo expedire, ac jura Cancellariae, et Camerae Apostolicae, aliisque propterea debita, persolvere omnino teneantur, alioquin, elapsis dictis mensibus, Canonicatus, et Praebendae hujusmodi vacare censeantur eo ipso, possintque aliis per Nos, aut Romanum Pontificem pro tempore existentem dumtaxat libere conferri, nisi provisi, legitimo impedimento detenti, de hujusmodi impedimento, coram Datario Nostro constare fecerint, vel ipsis petentibus novas provisiones hujusmodi, et protestantibus, quod per eos non stat, contigerit illas eis denegari.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXI. Maji MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

LIX.

Confirmatio Decreti Ministri Generalis Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia, circa electionem Guardianorum trium Conventuum, et Custodiarum principalium, in Astansem, et Pedemontanam Provinciam alternatim faciendam, cum derogatione contrariarum praescriptionum.

Dat. die 28. Maji 1759 Ann. I.

Litterae Apostolicae Benedicti XIV. quibus Provincia Pedemontana in tres Custodias divisa fuit, habentur hic integre insertae.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Suprema apostolicae charitatis, providentiaeque nostrae erga omnes Christifideles, atque eos potissimum, qui a fluctibus saeculi erepti, ad tranquillum Religionis portum confugerunt, adhibenda a Nobis cura, maximopere postulat atque exigit, ut omnem pontificiae benignitatis, auctoritatisque operam, consiliumque in hoc studiosissime collocemus, quo contentionibus, litibus, ac dissidiis, partium studiis procul amotis, atque eliminatis, ubi opus esse constiterit, omnia inter Viros praesertim Religiosos in pace fiant, et omnia ad divinum Cultum augendum, regularem disciplinam confirmandam, procurandamque aeternam animarum salutem componantur, constabilianturque.

Preces porrectae pro confirmatione Decreti Ministri Generalis.

§. 2. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus Filius Clemens a Panormo Minister Generalis Ordinis Fratrum Minor. S. Francisci de Observantia nuncupat., quod alias

dilectus itidem Filius Raphael a Lugagnano Ex-Minister Generalis, et tunc totius Cismontanae Familiae ejusdem Ordinis Commissarius Generalis, qui ut felici, prosperoque regimini, atque gubernio Provinciae S. Thomae in Pedemontio dicti Ord. consulere valeret, ipsam Provinciam in tres Custodias divisit, et quamdam alternativam in electione Ministri Provincialis, custodis, et Definitorum Provincialium inter dictas tres Custodias praescipsit, et distribuit, assignatis unicuique ex tribus dictis Custodiis, octo Conventibus ex vigintiquatuor, qui totam Provinciam constituunt, mandando inter caetera, ut, Fratres uniuscujusque Custodiae, in Guardianos Conventuum unicuique Custodiae assignatorum, praeficerentur, prout continetur in quibusdam fel. rec. Benedicti Papae XIV. Praedecessoris Nostri super confirmatione patentium litterarum ipsius Raphaelis Commissarii Gen. ea super re confectarum, in simili forma Brevis expeditis litteris tenoris sequentis videlicet. « Benedictus Papa XIV. ad futuram rei memoriam. Injuncti Nobis, per abundantiam Divinae Gratiae, Pastoralis Officii sollicitudo postulat, ut in his, per quae Christifidelium, sub suavi Religionis jugo Altissimo famulantur, prospere statui consulitur, ejusdem Officii partes sedulo intendamus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus Filius Emanuel a Crescentino Minister Provincialis Provinciae S. Thomae in Gallia Subalpina, seu Pedemontis Ord. FF. Minorum S. Francisci de Observantia nuncupatorum, quod dilectus itidem filius Raphael a Lugagnano, Familiae Cismontanae ejusdem Ordinis Commissarius Generalis, dictam Provinciam per suas Patentes litteras in tres Custodias separavit, et unicuique ex tribus dictis Custodiis certos Conventus assignavit, ac quamdam alternativam in electione Superiorum Provincialium praescripsit, et mandavit, prout continetur in ipsius Raphaelis Commissarii Generalis Patentibus litteris tenoris sequentis, videlicet.

Refertur tenor litterarum Benedicti XIV.

« Fr. Raphael a Lugagnano Lector Emeritus, Ex-minister Generalis, ac totius Cismontanae Familiae FF. Min. S. P. N. Francisci Commissarius Generalis, Visitator, et Reformator apostolicus, et Servus, Dilectis in Domino Fratribus Nostrae Observantis Provinciae S. Thomae Superioribus, et Subditis salutem, pacem, et a Domino Sempiternam Benedictionem. Muneris nostri ratio exposcit, ut in Provinciis nostrae curae commissis, ea omnia promoveamus, quae prospero, felicique earumdem gubernio consentanea esse noscuntur. Nuper siquidem pro parte P. Fr. Emanuelis a Crescentino Ministri Provincialis Nostrae Observantis Provinciae S. Thomae in Pedemontio, approbante Serenissimo Sardiniae Rege, Sanctissimo Domino Nostro D. Benedicto Papae XIV. humiliter supplicatum fuit, ut pro meliori dictae Provinciae gubernio, proque exactiori in Graduum et Superioritatum collatione justitiae distributivae exercitio, ex vigintiquatuor Conventibus, quibus dicta Provincia componitur, tres Custodias, Taurinensem, Astensem, et Pedemontanam nominandas, octo ex dictis Conventibus infra nominandis, pro unaquaque constantes, instituere dignaretur. Ex quibus Custodiis, quemadmodum in pluribus aliis Ordinis Nostri Provinciis, salubriter, summoque justitiae distributivae, pacis, et quietis fructu, per Apostolicam Sedem est cautum, Minister Provincialis, Custos, et Definitores alternatim in Capitulis, atque Guardiani respectivorum Conventuum, in dictis Capitulis, et Congregationibus eligerentur; ita quod unaquaeque Custodia, duos Vocales in Definitorio, et Octo Guardianos in gubernio respectivorum Conventuum semper habeat, cum hac distributione, videlicet: Quod Custodia illa, ex qua assumetur Minister Provincialis, unus pariter Definitor, et Secretarius Provinciae: Ex ea autem, ex qua fuerit Minister Officium explens, Custos, et alter Deffinitor, et tandem ex tertia duo Deffinitores semper alternatim eligantur: Et insuper, quod dictarum Custodiarum Conventibus, Religiosi ad easdem Custodias pertinentes pro Guardianis, et Praesidentibus, praeficiantur. »

Refertur litterae Patentes Ministri Generalis

Super divisione Custodiarum Provinciae Pedemontanae.

« Cum autem eidem Sanctissimo Domino

» Nostro placuerit sub die 4 currentis Junii » supplicem dicti P. Fr. Emanuelis libellum » cum rescripto pro gratia, ad nos cum facultatibus necessariis, et opportunis benigne remittere; Nos edocti ab Excellentissimo D. Comite de Rivera Serenissimi Sardiniae Regis, apud S. Sedem Ministro, de benigno super his dicti Serenissimi Regis beneplacito, facultatibus, ut supra, Nobis attributis utentes, praedictas tres Custodias, Taurinensem nempe, cui sequentes octo Conventus, nempe Taurini, Clavasii, Crescentini, Valpergae, Fontaneti, Vercellarum, Gattinarino, et S. Agathae; insuper Astensem, cui alios sequentes octo pariter tribuimus, scilicet Astae, S. Damiani, Villae Novae, Cierii, Carmagnolae, Sinfredi, Braydae, et Cierasci; et tandem Pedemontanam, cui caeteros octo Conventus etiam tribuimus, scilicet Montis regalis, Benvarum, Maileae, Buschae, Salutiarum, Siviliani, Fossani, et Vigoni; his nostris instituimus, et declaramus, praecipientes per S. Obedientiam, et sub poena nullitatis Electionum, ut his nostris publicatis in cunctis Capitulis, et Congregationibus, Electiones tum Provincialis, tum Custodis, Deffinitorum, et Guardianorum dictae Provinciae semper fiant juxta supra expositam dispositionem, et distributionem, nempe quod alternatim Minister, Custos, et Deffinitores praedicti ex dictis Custodiis, incipiendo ab Astensi, ex qua, tamquam prae caeteris munere Provincialatus e longiori tempore vacua, Minister, et unus Deffinitor cum Secretario Provinciae in proximo futuro Capitulo eligi debeant; ex Taurinensi autem Custos, et alter Deffinitor, et ex Pedemontana duo Deffinitores, sicque alternatim in aliis Capitulis subsequentibus; et insuper a praesentium publicatione, Guardiani Conventuum Custodiarum dictarum eligi semper debeant ex Religiosis, ad easdem respectivas Custodias pertinentibus, ita quod unaquaeque ex praedictis Custodiis, duos semper Vocales in Deffinitorio, octo Guardianos in officio habeat; et casu, quo aliquis ex dictis duobus Vocalibus deficiat, necesseque sit juxta Constitutionum Generalium praescriptum, aliquem subrogare, qui Deffinitorio intersit, in hoc casu, subrogationem conferendam esse non digniori Patri Provinciae, bene vero Custodiae illius, in qua erit vocalis deficiens, harum virtute decernimus, et mandamus, volentes, quod duo Vocales ex unaquaque Custodia, semper Deffinitorio intersint, nec quisquam eorum unquam deficiat. Quia autem eadem Provincia, duos tantum habet Conventus Sacri Recessus, illosque in Custodia Pedemontana sitos, volumus, et mandamus, ut post praesentium publicationem in prima Congregatione Capitulari duos alios Conventus, quos PP. Deffinitorii magis idoneos judicaverint, unum in Taurinen. Custodia, et alterum in Astensi instituant, relinquentes arbitrio dictorum PP. Deffinitorii praedictos duos Conventus S. Recessus in Custodia Pedemontana existentes, continuare, vel unum transferre ad alteram ex dictis Custodiis, Conventum hujusmodi non habentem, ita quod unaquaeque Custodia proprium habeat Sacri Recessus Conventum, in quo respectivi Religiosi, proprii spiritus devotioni satisfacere queant. Quo vero ad Novitiorum receptionem, injungimus, ut ex unaquaque Custodia aequali numero postulantes, ad ordinem acceptentur, et ad probationem, et professionem respective admittantur, servatis in reliquis quae per apostolicas, et Ordinis Constitutiones servanda sunt. Ita decrevimus, et servari mandamus sub poenis, ut supra. Datum Romae ex Aracoeli die 8. Junii 1752. Fr. Raphael a Lugagnano Commiss. Generalis, et Visitator apostolicus. De mandato Reverendissimi in Christo Patris Fr. Franciscus Antonius a Mutiliana Secret. Generalis. Loco ✝ Sigilli. »

Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat dictus Emanuel Minister Provincialis praeinsertas Patentes litteras, ac in eis contenta quaecumque quo firmius subsistant, et serventur exactius, apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopera desideret; Nos ipsum Emanuelem Ministrum Provincialem specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excom-

municationis, suspensionis, interdicti, aliisque canonicis censuris, et poenis, si fuerit quoquo modo innodatus, tenore praesentium absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertas dicti Raphaelis Commissarii Generalis Patentes litteras, divisionem dictae Provinciae in tres Custodias, assignationemque Conventuum unicuique ex dictis Custodiis, ac praescriptionem Electionum Ministri Provincialis, Custodis, Deffinitorum, et Guardianorum continentes, et cum omnibus, et singulis in eis contentis, auctoritate apostolica tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque et singulos juris, et facti etiam substantiales defectus, si qui desuper, quomodolibet in praemissis, intervenerint, seu intervenisse dici vel praetendi possit, dicta auctoritate supplemus, et sanamus. Decernentes easdem praesentes Litteras, et in eis contenta quaecumque, semper firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari: Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, ac Ordinis, et Provinciae hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo, ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 5. Julii 1753. Pontificatus Nostri Anno XII.

Minister Generalis, novam Custodiarum districtuationem, ad dissidia dirimenda, perficiendam esse ducit.

§. 3. Et licet per praeinsertas litteras praescriptum sit, ut Guardiani Conventuum ad unamquamque ex dictis tribus Custodiis assignatorum, semper praeficiantur ex Alumnis ad easdem respective Custodias pertinentibus, nihilominus ipse Clemens Minister Gen. experientia compertum habeat, quod per electionem Guardiani Conventus S. Thomae Taurini, Custodiae Vercellensi assignati, semper in favorem unius Professoris ejusdem Custodiae faciendam, tranquillitati, et paci dictae Provinciae minime consultum sit, quippe quod ex illius statuta electione nova dissidia, et dissensiones inter ipsas Custodias oriri videntur, et forsan ortae existunt; ipse vero Clemens Minister Generalis, ad illsa dirimendas, penitusque evellendas, proprium esse ducit, dictum Conventum S. Thomae a Vercellensi Custodia distrahere, an illius Guardiani, prout etiam reliquorum Conventuum Carmaciolae, et Oppidi de Vigone ad Astensem, et Pedemontanam respective Custodias spectantium, electiones imposterum habendas, alternatim inter Alumnos dictarum trium Custodiarum praescribere, prout praescripsit per suum Decretum tenoris sequentis nempe « Cum in Nostra Observanti « Provincia Taurinensi, S. Thomae Apostoli « nuncupata, ex antiqua consuetudine usque « receptum sit, ut ad obviandos in Capitulis « Provincialibus dissensiones, aliaque incommoda praecavenda, quae occasione electionum tam Superiorum, quam aliorum « Officialium, Provinciarum Ordinis non raro « contingunt, ipsa in tres partes divisa sit, « in Custodias nempe, quas vocant Vercellensem, Astensem, et Pedemontanam, illarumque Custodiarum quaelibet, certos « habeat attributos Conventus, ex quibus « praecipuus sub nuncupatione S. Thomae « Apostoli Taurini existens, Custodiae Vercellensi hactenus fuerit perpetuo aggregatus, in eoque Religiosus idoneus ex memorata Vercellensi Custodia, in Capitulis, « vel Congregationibus Provincialibus semper in Guardianum usque ad praesens electus fuerit; unde occasione hujusmodi ele-

Tenor decreti Ministri Generalis super nova Custodiarum districtuatione.

» ctionis in favorem memoratae Custodiae » non bene consultum paci, ac tranquillitati » totius Provinciae, imo melius consuli de » eadem electione aliter providendo videa» tur: Nos proinde stabili, firmoque Fra» trum, et Provinciarum Nostrarum bono, » se quieti, quantum cum Domino possumus, » prospicere volentes, omniaque praeterea » dissensionum semina ab eisdem Fratribus, » et Provinciis evellere cupientes, praedi» ctum Taurinensem Conventum S. Thomae » Apostoli, ab ipsa Vercellensi, ut fertur, » Custodia prorsus abstrahentes, velnti Pro» vinciae Universae futuris temporibus con» siderandum, illique in Guardianum prae» ficiendum, Auctoritate Apostolica, qua » fungimur, prout infra, decernimus, et de» claramus » Primo » Ut integro triennio, » in quo, juxta introductam consuetudinem, » Minister Provincialis assumitur ex Custodia » Vercellensi, in Guardianum Taurinensem » eligatur unus ex Patribus Custodiae Asten» sis: in Guardianum vero Conventus Carma» niolae pertinentes ad Custodiam Astensem » unus ex Patribus Custodiae Vercellensis. » Secundo » Ut in alio triennio, in quo Provin» cialatus Officium, juxta morem pertinebit » ad Custodiam Astensem, Taurinensis Guar» dianus sit ex Custodia Pedemontana, et » haec, Custodiam Vercellensem compensabit » per Guardianatum Conventus Oppidi de Vi» gone » Tertio tandem » Ut eo triennio, in » quo Minister Provincialis fuerit ex Custodia » Pedemontana, idem Taurinensis Guardia» nus ad Patres pertineat Custodiae Vercellen» sis » Atque ita Auctoritate apostolica decer» nimus, volumus, et declaramus. Non Ob» stantibus etc. Datum Romae ex Aracoeli die » 24. Martii 1759. Fr. Clemens de Panormo » Minister Generalis » Loco † Sigilli » De » mandato Reverendissimi in Christo Patris » Fr. Vincentius Scutari Ex-Deffinitor Gene» ralis, et Secretarius Generalis Ordinis.

Supra relatum Ministri Generalis Decretum Pontificia auctoritate confirmatur.

§. 4. Cum autem, sicut dilectus Filius Clemens Minister Generalis Nobis subinde exponi fecit, ipse, Decretum hujusmodi exequi demandetur, et exequutioni hujusmodi demandatum, inde servetur exactius, apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere cupiat: Nos dictum Clementem Ministrum Generalem specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, interdicti, aliisque canonicis censuris, et poenis, si fuarit quoquo modo innodatus, tenore praesentium absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertum ejusdem Clementis Ministri Generalis Decretum, licet illud adversetur non solum dispositioni, quae in patentibus litteris memorati Raphaelis tunc Commissarii Generalis Cismontanae Familiae dicti Ordinis, sicut praemittitur, editis continetur, nempe, quod Guardiani Conventuum Custodiarum hujusmodi semper praeficiantur ex Religiosis ad easdem respective Custodias pertinentibus, verum etiam tenori ipsarum Benedicti Praedecessoris super illarum confirmatione expeditarum litterarum, quibus, quoad hanc partem dumtaxat, Auctoritate Apostolica derogamus, ac per praesentes in ea tantum parte derogatum intendimus, firmis tamen remanentibus aliis dispositionibus, seu praescriptionibus quoad ipsas Custodias a dicto Raphaele Commissario Gen. factis, et in suis patentibus litteris contentis, juxta tenorem, et formam earumdem Benedicti Praedecessoris praedicti litterarum, super illarum confirmatione editarum, auctoritate praefata tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque semper firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari. Sicque in praemissis, per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam

quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstantibus dictis Benedicti Praedecessoris litteris praeinsertis, quoad ea, qua circa Guardianos Conventuum Custodiarum hujusmodi praesentibus adversantur, ac omnibus, et singulis quae idem Benedictus Praedecessor in suis litteris praefatia voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesima octava Maji 1759. Pontificatus Nostri Anno Primo.

LX.

Dat. die 1. Junii 1759. Ann. I.

Confirmatur Constitutio sancita in synodo, per Archiepiscopum Compostellanum anno 1746. celebrata, qua modus praefinitur habendus cum haeredibus Parochorum pro reparatione Domorum Parochialium, et annexorum, ejusdemque Constitutionis observantia demandatur pro Dioecesi Lucen., Archiepiscopatus Compostellani suffraganea.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exponitur id quod actum fuit in Synodo Compostellana.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius Pramotor Fiscalis Curiae Episcopalis Lucen, quod in Synodo per tunc existentem Archiepiscopum Compostellanum, cujus Episcopus Lucen. Suffraganeus existit, diebus prima, secunda, et tertia respective Mensis Junii anni MDCCXXXXVI, celebrata ad poenitus evellendas, dirimendasque lites, quae oriri videbantur inter haeredes Parochorum ex una, et Rectores Successores Ecclesiarum Parochialium ex altera partibus, quoad reparationes, seu restaurationes Domorum Parochialium, earumque annexorum in Constitutione 38. tit. 20. cautum fuit prout sequitur, videlicet « Delle Case Parrochiali, Ministri, e suoi

Tenor resolutionis habitae in praelaudata Synodo.

« annessi Constitut. 38. tit. 20., perchè succedendo la morte de Curati, sono tante le liti, disturbi, e dissenzioni, che d'alcuni anni in qua si cagionarono tra gli Eredi de' Defonti, ed i Parochi Successori sopra il riparo, risarcimento, e compostura delle Case Parrocchiali, e suoi annessi del Ministri, pretendendo i nuovi Curati somme eccessive, ed al contrario gli Eredi minorare i ripari, sopra di che si proseguiscono longhe, e spese grandi nelle Liti per non essere determinati con certezza i casi, e circostanze, con i quali si devono regolare per evitare simili controversie nell' avvenire S. S. A. ordiniamo, e comandiamo, sia tenuto il Curato morto, e sua Eredità di mantenere nel medesimo essere, e stato, e riparata la Casa Parrochiale nella conformità, che la lasciò il suo Antecessore, che nelli miglioramenti, che s' avessero fatto dal defonto Rettore, o Curato, se questi fossero di special utilità, terrà arbitrio il nostro Provisore di ordinare, compensare quelli o in parte, o in tutto con i danni, attendendo alla qualità di uni, e di altri. Parimente dichiariamo, che nelli ripari nuovi, che facessero in terreno sodo, o vergine, cioè in dove mai fù fabricato, benchè restino imperfetti, e da terminare non sia obligato il Rettore morto, nè la sua Eredità perfezionare le dette Fabriche. Che per maggior convenienza, o utilità si buttassero a terra alcune Case tanto Parochiale, come del ministro, ed invece di quelle fabbricare altre di nuovo con la Nostra licenza, o del Nostro Provisore, si ricompensino una con le altre. Che ne' muri dell' annessi, Eredità, o Prati de Ministri s' intende la sua Fabrica, o riparo a stile, e pratira de' Periti a riserva delli caduti, o malamente riparati, se non fossero di pietra secca, mattone, o calce, e terra, che in questo caso si devono riparare nel medesimo modo. E perchè le vacanze de' Benefizj sogliono essere di raro, e li Vicari Economi per la poca cura, che tengono di mantenere le menzionate case, patiscono sufficiente ruina, e danno, di che ne deviena, che l Curati successori vogliono obbligare all' Eredi de' suoi antecessori, acciocchè le riparino, e risarcischino, come le trovano, quando entrano, non essendo tenuti ad altro, che a sodisfare i danni al tempo della morte. Ordiniamo,

» che nel tempo di quindici giorni susseguenti alla morte domandandolo l'Erede, il Nostro Provisore commetta al Capo Maestro della nostra Santa Chiesa Cattedrale, o ad alcun altro di sua intiera sodisfazione, acciocchè con Citazione del Nostro Fiscale Ecclesiastico, e coll' assistenza dell' Arciprete, o Curato, che nominerà, partirà a riconoscere la Casa, o Case, ed annessi di quello, cioè Ministro della Chiesa, e dichiari con giuramento lo stato, in cui trovò quelle sudette Case, e ripari fatti, e che sono necessarii, ed il suo importo, o spesa, il che farà pagare all' Eredi del Defonto, con le giornate del Capo Maestro, o altro Artista, ed ordinerà depositare in persona sicura per consegnarli al successore, e le tasse originali restino nell' Offizij, o Archivij, acciò si tengano presenti, quando succeda altra nuova tassa coll'occasione della morte di quello, che entra, e se per colpa del Vicario Economo succedesse alcun riparo da farsi, s' obligherà a pagarlo.

Preces porrectae pro confirmatione relatae resolutionis Synodalis.

§. 2. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dictus Promotor Fiscalis asserens praeinsertam Synodalem Constitutionem manutentionis domorum Parochialium, ac extintionis frequentium litium congruum esse, quo firmius subsistat, et servetur exactius, illam, inhaerendo sensui, et voluntati Venerabilis Fratris Francisci moderni Episcopi Lucen., apostolicae confirmationis patrocinio communiri summopere desideret. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate apostolica dignaremur.

Confirmatur, et approbatur Constitutio Synodalis de qua in precibus.

§. 3. Nos igitur ipsum exponentem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis Censuris, Sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, at absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, ad quos supplicem libellum remisimus, consilio, praeinsertam Constitutionem Synodalem, auctoritate apostolica, tenore presentium confirmamus, et approbamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robur adijcimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem praesentes Litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab iis inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his, a quocumque, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 1. Junii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

LXI.

Canonicis Regularibus S. Mauritii in Vallosiorum denegat cumulativam administrationem binarum Parochiarum, pro iisdem imploratam a Sardiniae Rege.

Dat die 2. Junii 1759. Ann. 1.

Clemens PP. XIII.

Carissime etc.

Narrat preces porrectas.

§. 1. Excepimus humanissimas Majestatis Tuae litteras die 28. Mensis Martii proxime elapsi datas, quibus Regia Tua apud Nos studia adhibere voluisti pro dilectis filiis Canonicis Regularibus Abbatiae Sancti Mauritii in Vallosiorum regione existentis, qui contra id, quod a causarum Palatii Nostri apostolici Auditorio pluries decisum fuit, duas Parochias de Montbey scilicet, et Trois Torrente vulgo nuncupatas, ipsi per se administrari praetendunt. Facile autem sibi persuadere poterit Majestas Tua, (quemadmodum dilecto quoque Filio Nobili Viro Comiti de Rivera Tuo

apud Nos, et apostolicam hanc Sanctam Sedem Plenipotentiario Ministro significavimus) quam alacri animo hanc amplexi fuissemus occasionem, quanti faciamus eximia sua officia rebus ipsis testandis, sed re penitus perspecta, nec nostris votis, neque postulatis tuis, ullo modo obsecundare posse vehementer doluimus.

Consultivae administrationi opponit Constit. Benedicti XIV. et Concilium Tridentinum

§. 2. Utriusque enim obstare quam maxime deprehendimus tum constitutionem felic. record. Benedicti PP. XIV. Praedecessoris Nostri, cujus initium est « Quod inscrutabili » tum eam legem, quam Nobis ipsis constituimus, ne videlicet quod a Praedecessoribus Nostris mature decretum fuerit, ulla ex parte, quoad fieri possit, revocemus, aut innovemus. Porro ipsa laudatae Constitutionis narratio satis superque demonstrat, praevia diligenti, providaque cautione editam fuisse, et Sacrorum Canonum, ac Concilii Tridentini Decretis solide innixam esse; quare Constitutioni laudatae derogantes utrorumque dispositioni derogaremus, atque unicum hoc exemplum, statim ad alia, viam faciem, expeditamque muniret.

Suum dolorem pro denegata gratia significat.

§. 3. Quod autem per jus, ac justitiam obtineri nequit, neque per gratiam indulgere posse arbitramus, cum praesertim hoc in praejudicium cedit alterius, qui pro vindicandis juribus suis, postquam maximas expensas, diuturnamque litem substinuit, per gratiae hujusmodi concessionem, reportatae victoriae fructu defraudaretur. Ea propter de insigni Majestatis Tuae Religione, aequitate, ac prudentia certe minime dubitamus, quin haec omnia aequi bonique accipiens, ac secum reputans, excusatos Nos habeat, si huic Tuae petitioni, ingenti cum animi Nostri moerore, annuere non possimus. Caeterum opportunas praestolantes occasiones, ut quantopere Tibi, Carissime in Christo Fili Noster, morem, gerere exoptemus, testatum facere valeamus, apostolicam Benedictionem Majestati Tuae amantissime impertimur. Datum Romae die 2. Junii 1759.

LXII.

Cathedram Theologiae Moralis in Archigymnasio Almae Urbis ab altero ex Alumnis expresse Professis Ordinis B. M. de Monte Carmelo exercendam, eidem Ordini perpetuo assignat.

Dat. die 13. Junii 1759. Ann. I.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Splendor Paternae gloriae de luce lucem proferens, et saluti humani generis clementer intendens, lucernam pedibus hominum, et eorum semini lumen dedit, dum ipse lux vera, quae omnem hominem in hunc mundum venientem illuminat, inclytum Ordinem B. M. V. de Monte Carmelo, tamquam lucernam igne Charitatis succensam in Ecclesia militanti omnibus longe lateque perducens, super candelabrum eminentis Religionis erexit.

Insignis hujus Ordinis merita, et virtutes commendatur.

§. 2. Hujusmodi equidem insignis Ordinis Professores, qui sub titulo Gloriosae Virginis Genitricis Dei Mariae insigniri noscuntur, circa hominum pedes non indigne lucernae describuntur officio: ipsi namque verbis, et operibus praedicantes, sic hominum periucent affectibus, ut illos exemplis salutaribus dirigant, et informent; sic etiam illos, doctrinis salutaribus illuminat, et subornat, ut bene operantes luceant, et quibusdam quasi gressibus bonarum operationum in virtutes de virtutibus gradiantur. Ii sunt namque, qui ambulantibus in tenebris mundi hujus, ne ad errorum scopulos, quos antiquus humani generis hostis insidiose ipsis opponit, periculosius allidantur, lumen catholicae veritatis ostendunt, et per fervidae charitatis viscera, se coecis oculos, et claudis pedes efficiunt; et per caecitatis ignorantia delinquentes verbis, et operibus illuminant, et informant; et infirmitate peccantes, orando, ab eorum lapsibus relevare conantur. Dumque sublimium ipsius Ordinis Alumnorum virtutum merita, Deo quidem grata, et in conspectu apostolicae hujus Sanctae Sedis accepta, digna memoria recensemus, ac fructus quoque uberes, quos dictus Sacer Ordo in agro militantis Ecclesiae, in propagatione Re-

ligionis, et fidei orthodoxae hactenus produxit utilitar, et producit, ac in futurum fore producturum indubitanter speramus, paterna charitate intuemur: Dignum prorsus, quin immo, et debitum reputamus, Nos ad illa nostrus debere dirigere cogitatus, per quas studiosorum dicti Ordinis Professorum commoditati consulitur, debitaque virtutibus praemia, unde, et ipsis ferventius in illas incumbant, et alii eorum exemplu ad eas amplectendas magis excitentur, rependantur.

Causae afferuntur hujus Brevis.

§. 3. His sane, aliisque animom nostrum moventibus, atqoa ex eo etiam adducti, quod in hac Alma Urbe Nostra alia officia, atque ministeria aliis nonnullorum Religiosorum Ordinum Alumnis ita addicta in perpetuum sunt, ut officis, et ministeria hujusmodi tamquam sibi debita vindicantes Ordinum Superiores, quo laudabilius obeantur, optimum quamque suorum omni studio atque cura conqoirant; confidimus fore, ut in posterum, quemadmodum hactenus benedicente Domino factum est, ex memorato Ordine Beatae Mariae de Monte Carmelo eximii in Sacra Theologia Magistri habeantur.

Cathedra Theologiae Moralis huic Ordini perpetuo attribuitur in Archigymnasio Sapientiae.

§. 4. Itaque motu-proprio, ac ex certa scientia, at matura deliberatione, nostris, deque apostolicae potestatis plenitodine, tenore praesentium, statuimus, decernimus, et ordinamus, ot deinceps futuris temporibus, publica Theologiae Moralis in Archigymnasio Sapientiae nuncupato, Almae Urbis praedictae Cathedra alteri ex Alumnis, seu Fratribus expresse professis Ordinis Beatae Mariae de Monte Carmelo praedicti, quandocumque per cessum, seu decessum, aut renunciationem, vel alio quocomque modo ex persona moderni, et uno tempore existentis lectoris illa vacare contigerit, concedi, at assignari debeat et concedatur, ac assignetur; sicque illius lectura per alterum ex dicti Ordinis Professoribus cum eisdem emolumentis, honoribus, et oneribus expleatur, dictamqoe Cathedram Theologiae Moralis in Archigymnasio praedicto de novo erectam, illiusque lecturam in perpetuum eidem Ordini assignamus, ac semper assignatum esse declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Archigymnasii, alliisve quibusvis, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIII. Junii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Primo.

LXIII.

Dat. die 20. Jun. 1759. Ann. 1.

Decernitur non licere Guardiano Monasterii S. Clarae Neapolis, uti Comissariu Apostolico S. Mariae Magdalenae ejusdem Civitatis, explere solemnitates, et acta jurisdictionalia invitis Guardiano, et Monialibus secundi Monasterii, nec nun alterum eligendum esse Commissarium Apostolicum, et Visitatorem, exclusis in perpetuum ab eodem Officio Guardianis praedictorum Monasteriorum.

De jurisdictione Cardinalis Protectoris, quoad Monasteria de quibus hic agitur, vide Const. Clement. XII. edit. 1733. Sept. 25. cum omnibus aliis constit. in eadem relatis in Bullario Mainardi.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Injuncti Nobis per abundantiam divinae Gratiae Pastoralis Officii sollicitodo po-

stulat, atque exigit, ut ad ea, per quae prospero Monasteriorum devoti faeminei sexus statui, quoad Nobis integrum est, consulitur, ut e medio sublatis contentionum, litium, disceptationumque forensium dissidiis, ac tricis, nec non partium studiis per solam, liquidamque veritatis inspectionem, jus suum unicuique tribuatur, ac justitia, et pax se se invicem osculentur, ejusdem Officii partes, sedulo intendamus, pro ut conspicimus in Domino salubriter expedire.

Exponuntur incommoda, et querimoniae quoad regimen binorum Monasteriorum.

§. 2. Sane pro parte carissimi in Christo filii Nostri Caroli utriusque Siciliae, et Hierusalem Regis Illustris, Nobis expositum fuit, duo inter Regia Monialium Monasteria, alterum sub invocatione Sanctae Clarae Ordinis Sancti Francisci, sub Regula ejusdem Sanctae Clarae, reliquum Sanctae Mariae Magdalenae Ordinis Sancti Augustini Civitatis Neapolitan. utrumque sub gubernio Fratrum Minorum ejusdem Sancti Francisci de Observantia Reformatorum nuncupatorum, nonnullas ortas esse lites, controversias, et dissentiones, attento, quod dilectus filius primodicti Monasterii S. Clarae Guardianus Frater expresse Professus ejusdem Ordinis S. Francisci Reformatorum contendat, ad se, uti Commissarium Apostolicum utriusque Monasterii bujusmodi spectare, sibique licere, non solum Guardianum pro tempore existentem secundo dicti Monasterii Sanctae Mariae Magdalenae in possessione Officii Guardianatus illi demandati immittere, verum etiam suffragia, cum res sit de Monialibus, educandis, famulisque in eodem Monasterio recipiendis, colligere, ac sacris ecclesiasticisque functionibus, quae in secundo dicto Monasterio praedicto solemaiori pompa, et paratu, singulis annis juxta Ritum Ecclesiae, sive etiam in Vestitionibus Monialium, sive earum respective professionibus fieri solent, ac etiam Capitulis pro electione Superiorissae, aliarumque dicti Monasterii Officialium, ac illarum confirmationis, invitis ipsis, Superiorissa et Monialibus, ac Guardiano praedicto, interesse. Ipse vero Carolus Rex, lites hujusmodi per Nos dirimi, ac penitus evelli, ac in praemissis provideri plurimum desiderat.

§. 3. In hoc rerum statu Nos, piis ejusdem Caroli Regis votis, quantum cum Domino possumus, annuere volentes, pastorali cura praedictorum omnium cognitione assumpta, amharum partium rationibus, mature perpensis, ac post plenum, maturumque examen in eam venimus sententiam: Non licere Guardiano Monasterii Sanctae Clarae, uti Commissario Apostolico Monasterii Sanctae Mariae Magdalenae, explere solemnitates, et actus, de quibus agitur, invitis Guardiano, et Monialibus, secundo dicti Monasterii nec non alterum eligi, qui Commissarii, seu Visitatoris munus gerat, deputandum pro utroque Monasterio, arbitrio Cardinalis Protectoris, exclusis in perpetuum, ab eodem Officio, Guardianis praedictorum Monasteriorum.

Guardiani Monasteriorum S. Clarae, et S Mariae Magdalenae excluduntur a solemnitatibus et actibus jurisdictionalibus.

Injungitur Cardinali Protectori, ut iisdem Monasteriis alium deputet Commissarium Apostolicum, et Visitatorem.

§. 4. Ac propterea Monialium utriusque Monasterii hujusmodi singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia, absolventes, et absolutas fore censentes, Supplicationibus ejusdem Caroli Regis Nobis humiliter porrectis inclinati, dilecto Filio Nostro Hieronymo S. R. E. Diacono Cardinali Columnae nuncupato, Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci de Observantia nuncupatorum, ac dictorum Monasteriorum apud Nos, et Apostolicam hanc Sanctam Sedem Protectori, ut eorumdem Monasteriorum Sanctae Clarae, et Sanctae Mariae Magdalenae in locum Commissarii Apostolici, quacumque auctoritate, et superioritate electi, et deputati alterum in Commissarium, seu Visitatorem, qui munus Commissarii, seu Visitatoris, pro utroque Monasterio deputan., arbitrio tamen dicti Hieronymi Cardinalis moderni, et pro tempore existentis Protectoris hujusmodi gerat, exclusis in perpetuum ab eodem Officio Commissarii, seu Visitatoris Guardianis praedictorum Monasteriorum, eligat, et deputet, auctoritate apostolica, tenore praesentium injungimus, et mandamus, ea tantum lege, et conditione, ut Commissarius, seu Visitator Monasteriorum hujusmodi pro tempore electus, et eligendus, nullo unquam tempore quoscumque actus, nempe, Guardianum Monasterii Sanctae Mariae Magdalenae in posses-

sionem Guardianatus sui muneris immittere, suffragia colligere, Sacris interesse functionibus in Ecclesia Monasterii hujusmodi pro tempora quacumque de causa habendis, nec non Monasterii hujusmodi pro electione Superiorissae, aliarumque Officialium confirmatione, Capitulis faciendis, invitis Monialibus, et Guardiano praedicto Monasterii Sanctae Mariae Magdalenae facere possit, et valeat.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sedis praedictae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstante, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo, nec non quibusdam fel. rec. Clementis VI. Urbani VIII. et Clementis XII. Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum litteris, quod ea, quae praesentibus Nostris litteris adversantur, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Monasteriorum et Ordinum hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et litteris apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum in Arce Gandulphi sub Annulo Piscatoris die Vigesima Junii Millesimo septingentesimo quinquagesimo Nono. Pontificatus Nostri anno primo.

LXIV.

Parisiensem Sacrae Theologiae Facultatem commendat ob censuram contra Librum *de l' Esprit* a Facultate ipsa editam, et illius jussu Typis impressam.

Dat die 28. Jun. 1759. Anno I.

Hujus Pontificis Constitutio, qua damnatur Liber « de l' Esprit » *relata superius est Num. XXXIV.*

Dilectis Filiis Facultatis Parisiensis Sacrae Theologiae Magistris.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Studium Theologicae Facultatis commendatur, contra Librum DE L'ESPRIT insurgentis.

§. 1. Accepimus sane, Dilecti Filii, censuram noti, perniciosique Libri *de l' Esprit* inscripti, a celebri ista Facultate vestra editam, ipsius jussu typis impressam, atque per litteras dilecti Filii moderni ejusdem Facultatis Syndici, ad Nos transmissam. Quo autem graviore dolore affecti fuimus, cum intelleximus, per florentissimum istud Galliarum Regnum, non multo ab hinc tempore varios vulgari, atque in lucem emitti libros, falsas, erroneas, impias, ac Religionis, bonorumque morum eversivas doctrinas continentes, inter quos certo memoratus Liber *de l' Esprit* unus ex perniciosioribus habitus est, atque adeo uti talis a Nobis per alias Nostras in simili forma Brevis litteras, die 31. Januarii currentis Anni damnatus, atque prohibitus, eo majori consolatione repleti fuimus, cum audivimus, non solum Ecclesiam, et Regiam auctoritatem, efficacioribus interpositis decretis, tot offensiones, et scandala, mirabili plane consensione, coercere statuisse, verum etiam Vos, Dilecti Filii, omnia vestra studia adhibuisse, ne venenati errores, summo cum incautorum Christifidelium discrimine, in se-

dem libro, partim malitiose, partim impudenter expositi, detegerentur.

Facultatem praelaudatam exhortat, ut in Religione tuenda persistat suis studiis, et laboribus.

§. 2. Quapropter facere non possumus, quin, uti par est, eximium zelum Vestrum, gravissima hac in re impensum, apostolicis laudibus prosequamur, atque una simul, Deum scientiarum dominum, enixe precemur, quo omnes Ecclesiae Catholicae filii, Vestra praeclara exempla sectantes, hujusmodi librum, qui Fidei Orthodoxae lumen, et morum candorem in ipsis obscurare possent, penitus arceantur, et exhorrescant. Cum vero satis omnibus exploratum sit, quantum theologicae disciplinae debeant illustri Vestrae societati, quae partim communibus laboribus a Doctoribus, quae illam constituunt, susceptis, partim peculiaribus eorum, qui in ea instituti fuerunt studiis, tantopere, tum Sacrosanctae Religionis, tum sanae moralis integritati, ac tutamini proficit; nihil Nobis reliquum idcirco est, quam Vos rogare, et in Domino exortari, (etsi minime hisce stimulis egeatis), ut quemadmodum magna cum Vestri nominis celebritate hactenus fecistis, Catholicam Ecclesiam, et Patriam Vestram, assiduis Vestris obsequiis, novisque laboribus juvare, et illustrare pergatis. In cujus rei auspicium, Vobis, Dilecti Filii, paternae charitatis pignus, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Datum in Arce Gandulphi Albanen. Dioecesis sub Annulo Piscatoris die 26. Junii 1759. Pont. Nostr. Anno Primo.

LXV.

Dat die 3. Jul. 1759. Anno I.

Confirmatio Decreti Congregationis Episcoporum, et Regularium, nec non Correctoris Generalis Ordinis S. Francisci de Paula Minimorum, super sexennali celebratione Capituli Provincialis Provinciae Calabriae Ulterioris in Conventu Pitii dicti Ordinis convocandi, non obstante contraria consuetudine, et alternativa lege.

Clemens Papa XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Preces porrectae super subrogatione loci, in quo sexennalis convocatio Capituli Provincialis habenda erit in posterum.

§. 1. Nuper pro parte dilecti filii Joannis Alphonsi Curcio, Fratris expresse professi, ac Correctoris Provincialis Provinciae Calabriae Ulterioris Ordinis Sancti Francisci de Paula Minimorum nuncupatorum, Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositae, nomine etiam ex Provincialium, Collegarum, et Deffinitorum Provincialium exposito, quod in electione Correctoris Provincialis Provinciae hujusmodi pluribus ab hinc annis, vigore alternativae legis, solitum est haberi Capitulum quolibet triennio, nempe uno in Conventu Montis Leonis, altero vero triennio in Conventu Catanzarii ejusdem Provinciae, unde Capitulum Provinciale, quod mense Septembri proxime venturo, juxta dictam alternativam, atque quoddam Decretum in ultimo Capitulo Deffinitorio factum, habendum est, celebrari, atque exequi deberet in praedicto Conventu Catanzarii, qui expertus est maximum afferre incommodum pluribus ex causis ejusdem Provinciae Vocalibus, et praesertim quia Civitas Catacen., multum distat a mari, et a Conventibus Provinciae praedictae, ac propterea pro accessu Vocalium, ne dum gravissimae expensae impendendae sunt, verum etiam Vocales magno labore, periculo, et jactura exponuntur, ac proinde exponentes praedicti ad tollenda hujusmodi incommoda, pericula, jacturas, et expensas plurimum desiderabant, ut Capitulum Provinciale dictae Provinciae, quod vigore alternativae legis in memorato Conventu Catanzarii celebrari solitum erat, in posterum, et in futurum in Conventu Oppidi Civitatis Pitii celebretur, et celebrari posset, ac ad dictum Conventum Pitii transferatur, qui cum positus sit in medio Provinciae, hujusmodi Vocales minoribus incommodis, labore, et expensis, imo facillime, absque ullo periculo accedere possunt, et poterunt, eo magis quia dictus Conventus prope litus Maris extructus, capax, et bene dispositus sit ad illos recipiendos; attento, quod in eodem Conventu plura habita sint Capitula Deffinitoria, et ad praesens in elegantiorem formam redactus majorem adhuc continet capacitatem, eadem Cardinalium Congregatio suum edidit Decretum tenoris, sequentis, videlicet « Sacra Congregatio Emi-

S. Congregatio Episcoporum, et Regularium petitioni pro subrogatione postulata indulget.

nentissimorum et Reverendissimorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praeposita, ad quam SS. D. Noster Supplicem libellum remisit, attenta relatione P. Procuratoris Generalis, benigne commisit Patri Generali, ut, veris existentibus narratis Oratorum precibus, pro suo arbitrio, et conscientia indulgeat pro gratia juxta petita • Romae 6. Aprilis 1759. C. A. Card. Cavalchini P. H. Guglielmi Secr. Loco † Signi.

Rescriptum Exequutoriale Correctoris Generalis superius laudati decreti S. Congregationis.

§. 2. Subinde vero dilectus itidem filius Petrus de Vaux Corrector Generalis dicti Ordinis, vigore facultatis sibi a memorata Cardinalium Congregatione attributae, suum edidit Decretum, tenoris sequentis nempe — Cum Nobis comperta sit expositorum veritas, facultate Nobis ab hac Sacra Congregatione per suum praeadnotatum decretum commissa utentes, Oratoribus, ut in vertente anno, et in perpetuum, quolibet recurrente sexennio, sua Capitula Provincialia in Conventu Civitatis Pitii celebrari possint, et valeant benigne indulgemus, non obstantibus quibuscumque in contrarium consuetudine, decreto, regula, et statutis Ordinis, et Provinciae, firmis tamen remanentibus caeteris alternativae conditionibus. In quorum fidem etc. Datum Romae in Conventu Nostro Regio Sanctissimae Trinitatis die 12. Aprilis 1759. Fr. Petrus de Vaux Gen. Minimorum. De Mandato Reverendissimi P. Generalis Fr. B. Cousbery Secretarius. Loco † Signi.

Decretum S. Congregationis, et exequutoriale rescriptum Correctoris Generalis confirmatur, et approbatur.

§. 3. Cum autem, sicut dicti exponentes Nobis nuper exponi fecerunt, ipsi praeinserta Decreta, quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae Confirmationis Nostrae Patrocinio communiri summopere cupiant, Nos ipsos Exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, et poenis quovis modo, et quacumque ad causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, Supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinserta Decreta cum omnibus, et singulis in eis contentis, et expressis auctoritate apostolica, tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper in ipsius Petri Correctoris Generalis Decreto intervenerint, supplemus, et sanamus, ac quatenus opus sit, attenta majori Conventuum dictae Provinciae Calabriae Ulteriori utilitate, majorique vocalium commodo, non obstante quacumque hucusque observata vigore dictae alternativas, consuetudine, ac Decreto, in nupero Capitulo Deffinitorio ejusdem Provinciae edito, Capitulum Provinciale ipsius Provinciae, quod in praedicto Conventu Civitatis Catacen. antea celebrari solebat, in altero ipsius Provinciae Conventu, nempe in illo Oppidi Civitatis Pitii in posterum et in futurum mense septembris proxime futuro incboan. haberi, et celebrari debeat, dicta auctoritate statuimus, praecipimus, et mandamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac dictis exponentibus, aliisque pro tempore existentibus, ad quos spectat, et spectabit in futurum in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit, attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus apostolicis, ac Ordinis, et Provinciae hujusmodi etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque con-

trariis quibuscumque. Datum apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die III. Julii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno primo.

LXVI.

Regulas Cancellariae, Universi fere Summi Pontifices publicare fecerunt in eorumdem Pontificatuum exordio, illasque impressas invenire praestat in Bullario Mainardi. Nos praesentis Pontificis Regulas in fine primi anni Pontificatus collocavimus, quia earum publicatio locum habuit quatuordecim dies post illius ad summi Apostolatus assumptionem, et ne series apostolicarum Constitutionum, interrupta per hanc foret Regularum insertionem.

Regulae, Ordinationes et Constitutiones Cancellariae apostolicae Sanctissimi D. N. D. Clementis Divina Providentia Papae XIII.

Sanctissimus in Christo Pater, et Dominus Noster Dominus Clemens Divina Providentia Papa XIII., Suorum Praedecessorum vestigiis inhaerendo, normam, et ordinem rebus gerendis dare volens; in crastinum suae Assumptionis ad summi apostolatus apicem, videlicet, die VII. mensis Julii Anno ab Incarnatione Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo octavo, Reservationes, Constitutiones, et Regulas infrascriptas fecit, quas etiam ex tunc, licet nondum publicatas, et suo tempore duraturas observari voluit, ac quas Nos Albericus tituli Sancti Laurentii in Damaso Presbyter Cardinalis Archinto Sanctae Romanae Ecclesiae Vice-Cancellarius, die XXI. mensis Julii in Cancellaria apostolica publicari fecimus.

Reservationes generales, et speciales.

§. 1. In primis fecit easdem Reservationes, quae in Constitutione fel. record. Benedicti PP. XII., quae incipit: *Ad regimen*, continentur, et illas innovavit, ac locum habere voluit, etiamsi Officiales in eadem Constitutione expressi, Apostolicae Sedis Officiales ante obitum eorum esse desierint, quoad Beneficia, quae tempore, quo Officiales erant, obtinebant. Declarans nihilominus Beneficia, quae dictae Sedis Officiales, qui ratione officiorum suorum bujusmodi, ejusdem Sedis Notarii erant, etiam dimissi ipsis officiis, et quandocumque, assequuti fuerint sub hujusmodi reservationibus comprehendi; ac reservavit Beneficia, quae per Constitutionem piae mem. Joannis Papae XXII., quae incipit: *Execrabilis*; vacant, vel vacare contigerint. Quam Constitutionem, et reservationem S. S. tam ad Beneficia obtenta, quam alia quaecumque, de quibus Ordinarii, et alii Collatores contra Concilii Tridentini decreta disposuerunt, et disponent in futurum, extendit, et ampliavit, et ea etiam Beneficia omnia dispositioni Suae reservavit, de quibus per dictos Ordinarios, aut alios Collatores, contra ejusdem Concilii decretorum formam, dispositum fuerit. Decernens irritum etc.

Reservatio Cathedralium Ecclesiarum, et Monasteriorum, ac, de tempore vacationis Episcopatuum, vacaturorum Beneficiorum.

§. 2. Item reservavit generaliter omnes Ecclesias Patriarchales, Primatiales, Archiepiscopales, nec non omnia Monasteria virorum, valorem annuum ducentorum florenorum auri, communi aestimatione excedentia, nunc quomodocumque vacantia, et imposterum vacatura. Et voluit, quod excessus hujusmodi in litteris exprimatur. Ac etiam reservavit Dignitates, et Beneficia omnia ad collationem, praesentationem, electionem, et quamcumque aliam dispositionem Patriarcharum, Primatum, Archiepiscoporum, et Episcoporum, nec non Abbatum, ac aliorum quorumcumque Collatorum, et Collatricum Saecularium et Regularium quomodolibet (non tamen ad collationem cum alio, vel aliis, aut etiam ad alterius praesentationem, vel electionem pertinentia) quae post illorum obitum, aut Ecclesiarum, seu Monasteriorum, vel aliarum dignitatum suarum dimissionem, seu amissionem, vel privationem, seu translationem, vel alias quomodocumque vacaverint, usque ad provisionem successorum ad easdem Ecclesias, aut Monasteria, vel Dignitates, apo-

stolica auctoritate faciendam, et adeptam ab eisdem successoribus pacificam illorum possessionem, quomodocumque vacaverint, et vacabunt in futurum. Decernens irritum etc.

Extensio reservationis Beneficiorum per assequutionem pacificam vacaturorum.

§. 3. Item, si quis de Beneficiis Ecclesiasticis, praesertim Curam Animarum habentibus, seu alias personalem residentiam requirentibus, dum pro tempore vacant, apostolica auctoritate provisi, seu providendi, ante illorum assequutionem, alia cum eisdem incompatibilia Beneficia Ecclesiastica per eos tunc obtenta, in fraudem reservationis Suae, resignarent, seu dimitterent, voluit, decrevit, et declaravit, quod si imposterum, quibusvis personis de aliquibus Beneficiis Ecclesiasticis tunc vacantibus, seu vacaturis par Sanctitatem Suam, aut ejus auctoritate provideri, ipsosque providendos intra vacationis, et provisionis, seu assequutionis eorumdem Beneficiorum tempora, quaecumque alia cum illis incompatibilia Beneficia Ecclesiastica saecularia, vel quorumvis Ordinum, ac etiam Hospitalium, Regularia, per eos tunc obtenta, nulla speciali, et expressa de eisdem in provisionibus praedictis facta mentione, simpliciter, vel causa permutationis, ac alias quomodolibet, sive in Sanctitatis Suae, vel alterius Romani Pontificis pro tempore existentis, aut Legatorum, vel Nunciorum dictae Sedis, sive Ordinariorum, vel aliorum Collatorum quorumcumque manibus resignare, seu dimittere, aut juribus sibi in illis, vel ad illa competentibus cedere contigerit, omnes, et singulae concessiones, collationes, provisiones, at quaevis aliae dispositiones, de beneficiis, seu juribus, sic resignandis, dimittendis, et cedendis pro tempore faciendas cum inde sequutis quibuscumque, cassae, et irritae, nulliusque roboris, vel momenti existant, nec cuiquam suffragentur, sed beneficia, et jura, ut praefertur resignata, dimissa, et cessa eo ipso vacent, ac sub reservatione praedicta, quam Sanctitas Sua, etiam quoad hoc extendit, et ampliavit, comprehensa censeantur. Ita quod de illis per alium, quam per eamdem Sanctitatem Suam, vel pro tempore existentem Romanum Pontificem nullatenus disponi possit, in omnibus, et per omnia perinde, ac si per pacificam assequutionem Beneficiorum aliorum hujusmodi, vere, ac realiter vacavissent. Ac ulterius voluit, Beneficium de quo resignans fuerit auctoritate apostolica provisus, ac per cujus assequutionem Beneficia vacare debebant, ut prius vacare, perinde, ac si collatio favore resignantis facta non fuisset, salvis tamen quibuscumque juribus competentibus alteri parti, ad cujus favorem facta esset resignatio, etiam ex causa permutationis, summarie, simpliciter, et appellatione remota exercendis. Decernens irritum etc. attentari.

Reservatio Dignitatum; necnon suorum et S. R. E. Cardinalium familiarium, Beneficiorum.

§. 4. Item reservavit generaliter dispositioni suae omnes Dignitates majores post Pontificales in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, et Patriarchalibus, necnon valorem decem florenorum auri communi aestimatione excedentes, principales in Collegiatis Ecclesiis. Reservavit etiam Prioratus, Praepositura, Praepositatus, ac alias Dignitates Conventuales, et Praeceptorias generales Ordinum quorumcumque (sed non Militiarum) ac quaecumque Beneficia, quae sui, etiam, dum Cardinalatus fungebatur honore existentes, ac S. R. E. viventium nunc, et qui erunt pro tempore Cardinalium familiares continui commensales, obtinent, et imposterum obtinebunt, eorum familiaritate durante, ac in quibus, seu ad quae jus eis competit, aut competierit, etiamsi ab ipsa familiaritate per obitum Cardinalium eorumdem, vel alias recesserint. Declarans, Dignitates, quae in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales non majores existunt, quae ex Apostolicae Sedis indulgentia, vel Ordinaria auctoritate, aut consuetudine praescripta, vel alias quovis modo in quibuscumque Collegiatis Ecclesiis principalem praeeminentiam habere noscuntur sub reservatione praedicta comprehendi debere. Decernens irritum etc.

Reservatio Beneficiorum Collectorum, et Subcollectorum.

§. 5. Item reservavit generaliter omnia et singula Beneficia ecclesiastica quorumcumque Collectorum, et Unicorum in quacumque Civitate vel Dioecesi, qui suo tempore Officia exercuerint, Subcollectorum, fructuum, et proventuum Camerae Apostolicae debitorum, illa videlicet Beneficia dumtaxat, quae durante eorum Officio obtinebant, et in quibus seu ad quae jus eis competebat. Decernens irritum etc.

Reservatio Beneficiorum Curialium, dum Curia transfertur.

§. 6. Item reservavit omnia, et singula Beneficia Ecclesiastica quorumcumque Curialium, quos dum Curia Romana de loco ad locum transfertur, cam sequendo, decedere contigerit in quovis loco, quantocumque etiam a dicta Curia remoto; Decernens irritum etc.

Reservatio Beneficiorum Cubicul ariorum et Cursorum.

§. 7. Item reservavit generaliter idem D. N. PP. dispositioni Suae, omnia Beneficia Cubiculariorum, etiam honoris nuncupatorum, ac Cursorum Suorum, declarans in praedecessorum Suorum Romanorum Pontificum Constitutionibus, et regulis reservatoriis Beneficiorum Cubiculariorum, etiam Cubicularios honoris nuncupatos, etiam a die earum editionis, et publicationis intelligi, et comprehendi, ac comprehensos fuisse, et esse. Irritumque etc. attentari decernens.

Reservatio Beneficiorum Ecclesiarum S. Joann. Lateranensis, et S. Petri, ac B. Mariae Majoris de Urbe, et Beneficiorum titulorum Cardinalium a Curia absentium.

§. 8. Reservavit dispositioni Suae generaliter quoscumque Canonicatus, et Praebendas, ac Dignitates, Personatus, et Officia in S. Joannis Lateranensis, et Principis Apostolorum, ac Beatae Mariae Majoris de Urbe Ecclesiis, nec non ad collationem, provisionem, et praesentationem, seu quamvis aliam dispositionem S. R. E. Cardinalium a Romana curia absentium ratione Suorum Episcopatuum, Cardinalatus, ac ipsorum Cardinalium titulorum, et Diaconarum spectantia, quamdiu absentia hujusmodi duraverint, Canonicatus, et Praebendas, Dignitates, Personatus, Administrationes, et Officia, caeteraque Beneficia Ecclesiastica cum cura, et sine cura vacantia, ac in antea vacatura, tam in eadem Urbe, quam in Ecclesiis, Civitatibus, ac Dioecesibus dictorum Episcopatuum consistentia, ac decrevit irritum.

Reservatio mensium Apostolicorum, et alternativa pro Episcopis residentibus.

§. 9. Item cupiens SS. D. N. PP. pauperibus Clericis, et aliis benemeritis personis providere, omnia Beneficia Ecclesiastica cum cura, et sine cura, saecularia, et quorumvis ordinum regularia, qualitercumque qualificata, et ubicumque existentia in singulis Januarii, Februarii, Aprilis, Maji, Julii, Augusti, Octobris, et Novembris mensibus, usque ad Suae voluntatis beneplacitum extra Romanam Curiam, alias, quam per resignationem quocumque modo vacatura, ad collationem, provisionem, praesentationem, electionem, et quamvis aliam dispositionem quorumcumque Collatorum, et Collatricum saecularium, et quorumvis Ordinum regularium (non tamen S. R. E. Cardinalium, aut aliorum sub concordatis inter Sedem Apostolicam, et quoscumque alios initis, et per eos, qui illa acceptare, et observare debuerant acceptatis, et observatis, quae laedere non intendit, comprehenserum) quomodolibet pertinentia, dispositioni Suae generaliter reservavit. Volens in supplicationibus, seu concessionibus gratiarum, quae de dictis Beneficiis tunc vacantibus, etiam Motu proprio fient, de mense, in quo vacaverint, dispositive mentionem fieri, alioquin gratias nullas esse, ac consuetudines, etiam immemorabiles optandi majores, et pinguieres Praebendas, nec non privilegia etiam in limine

erectionis, concessa, et indulta apostolica circa ea, ac etiam disponendi de hujusmodi Beneficiis, aut quod illa sub hujusmodi reservationibus numquam comprehendantur, etiam cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, et fortioribus, efficacioribus, et insolitis clausulis, nec non irritantibus, et aliis Decretis, quorum tenores pro expressis haberi, et latissime extendi voluit, quibusvis personis, et Collegiis, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, et conditionis existentibus, quomodolibet concessa, adversus Reservationem hujusmodi minime suffragari. Insuper Sanctitas Sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis, et Episcopis intenta, ipsis, quamdiu apud Ecclesias, aut Dioeceses suas vere, et personaliter resederint dumtaxat, de omnibus, et quibuscumque Beneficiis Ecclesiasticis cum cura, et sine cura saecularibus, et regularibus, (ad liberam ipsorum dumtaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem, seu praesentationem, vel electionem, nec etiam cum consilio, vel consensu, seu interventu Capitulorum, vel aliorum, aut aliās pertinentibus, quae in antea in mensibus Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, et Decembris extra Curiam ipsam vacare contigerit (dummodo aliàs dispositioni apostolicae reservata, vel affecta non fuerint) libera disponendi facultatem, tempore Sui Pontificatus tantum duraturam concessit. Ac etiam voluit ut si ipsi in collatione, aut alia dispositione Beneficiorum in aliis sex mensibus, videlicet Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, et Novembris vacaturorum (quae etiam dispositioni Suae, ut praefertur, reservavit,) seu etiam aliorum dispositioni Suae, et dictae Sedis, aliàs quomodolibet reservatorum, vel affectorum sese intromiserint, aut quominus provisiones, et gratiae Sanctitatis Suae de illis debitum effectum consequantur, impedimentum quoquomodo praestiterint, usu, et beneficio praedictae facultatis, eo ipso privati existant, ac collationes, et aliae dispositiones de Beneficiis illius praetextu deinceps faciendae, nullius sint roboris, vel momenti. Illi vero qui gratiam alternativae praedictae acceptare voluerint, acceptationem hujusmodi per patentes litteras manu propria subscriptas, suoque sigillo munitas, et in sua quisque Civitate, vel Dioecesi datas declararo, et litteras ipsas huc ad Datarium Sanctitatis Suae transmittere teneantur, quibus ab eo receptis, et recognitis, ac in libro ad id deputato registratis, tunc demum, et non antea uti incipiant gratia supradicta. Insuper declaravit, quod si idem Episcopus pluribus Ecclesiis, quomodocumque unitis ex apostolica concessione, et dispensatione, quomodocumque praesit, teneatur hujusmodi alternativae gratiam, quatenus ea potiri velit, utriusque Ecclesiae nomine explicite acceptare, aliàs illi non suffragetur. Et post factam acceptationem, et admissionem in Dataria, neutri parti liceat, nisi concordi consensu ab ea recedere. Declarans praeterea, exceptionem positam in Regula favore S. R. E. Cardinalium, et indultum conferendi Beneficia reservata concessum Cardinali Episcopo, non suffragari Capitulo ratione communionis, et consortii juxta declarationem fel. rec. Urbani PP. VIII. Praedecessoris sui editam die decima Septembris anno millesimo sexcentesimo vigesimo sexto, quam Sanctitas Sua in omnibus, et per omnia approbat. Decernens sic in praemissis omnibus per quoscumque etc. judicari debere, ac irritum etc.

De litteris in forma-Rationi congruit-expediendis.

§. 10. Item voluit idem D. N. Papa, quod concessa per felic. record. Benedictum XIV. Praedecessorem Suum, et de ejus mandato expediantur in forma *Rationi congruit etc.* sub die Coronationis Suae, ut moris est, et idem quoad concessa per piae mem. Clementem XII. etiam Praedecessorem Suum ad sex menses dumtaxat, ab ipso die Coronationis incipiendos, observari voluit.

Declaratio reservationis Ecclesiarum, et Beneficiorum per Praedecessores reservatorum.

§. 11. Item declaravit omnium, et singularum Ecclesiarum Cathedralium, et Mona-

steriorum provisiones, quas praedicti Praedecessores sui, ordinationi, et dispositioni eorum, nec non omnia, et singula Beneficia Ecclesiastica, quae dicti Praedecessores etiam praedictae dispositioni, cum interpositione decreti, reservaverant (quae quidem Ecclesiae, Monasteria, nec non sic reservata Beneficia tempore obitus eorumdem Praedecessorum vacabant, aut Ecclesiae ipsae, vel Monasteria bujusmodi, si Commendata, vel eis, Administratores deputati non fuissent, etiam tunc vacassent) remansisse, et remanere per bujusmodi reservationem, et Decretum affecta, nullumqua de illis praeter Romanum Pontificem ea vice se intromittere, vel disponere potuisse, sive posse quoquomodo. Decernens irritum, et inane, si secus super iliis attentatum forsan erat, tunc, vel imposterum contingeret attentari.

Revalidatio Litterarum Praedecessoris Gratiae, et Justitiae infra annum concessarum.

§. 12. Item praedictus D. N. omnes, et singulas a Benedicto XIV. Romano Pontifice Praedecessore Suo, infra annum ante diem ejus obitus concessas Gratiae, vel Justitiae litteras temporibus debitis, earum Exequutoribus, seu Judicibus non praesentatas, omnino revalidavit, et in statum pristinum, in quo videlicet antea fuerant, vel pro quibus erant obtentae, quoad hoc plenarie restituit, ac decrevit per Exequutores, seu Judices praedictos, vel ab eis subdelegandos ad expeditionem negotiorum in eis contentorum procedi posse, at debere juxta illarum formam.

Revocatio Unionum.

§. 13. Item rationalibus suadentibus causis, ipse D. N. omnes uniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, extinctiones, applicationes, et dismembrationes, etiam perpetuas de quibusvis Cathedralibus, nec non aliis Ecclesiis, Monasteriis, Dignitatibus, Personatibus, Officiis, et Beneficiis Ecclesiasticis, eorumve domibus, praediis, et locis per cessum, vel decessum, aut aliam quamvis dimissionem, vel amissionem qualiscumque fuerint invicem, vel aliis Ecclesiis, Monasteriis, et Mensis etiam Capitularibus, Dignitatibus, Personatibus, Officiis, Beneficiis, ac piis, et aliis locis, Universitatibus etiam Studiorum generalium, et Collegiis, etiam in favorem S. Romanae Ecclesiae, Monasteriis, et Beneficiis per eos obtentis quomodolibet apostolica, vel alia quavis (non tamen Concilii Tridentini auctoritate, nec non pro fundatione, seu dotatione, augumento, vel conservatione Collegiorum, et aliorum Piorum, et Religiosorum locorum, ad fidei Catbolicae defensionem, et propagationem, bonarumque artium cultum institutorum,) factas, quae suum non sunt sortitae effectum: Ac quascumque concessiones, et mandata super unionibus, annexionibus, incorporationibus, et aliis praemissis taliter faciendis, revocavit, cassavit, at irritavit, nulliusque decrevit existere firmitatis. Nec alicui quascumque clausulas, vel adjectiones, aut decreta, quae Sanctitas Sua pro expressis baberi voluit in quibusvis apostolicis, etiam, quae Motu proprio, aut ex certa scientia, et consistorialiter processerunt, et emanarunt litteris, etiamsi in eis decretum esset, illas ex tunc effectum sortitas esse, aut jus quaesitum fore quomodolibet contenta, adversus revocationem, et irritationem bujusmodi, voluit aliquatenus suffragari. Decernens irritum etc.

Revocatio facultatum quibusvis concessarum.

§. 14. Item revocavit quascumque facultates concessas quibusvis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, et aliis personis, ac Praelatis, etiam utriusque Signaturae Referendariis, nec non apostolicae Sedis Nunciis, ac fructuum, et proventuum Camerae apostolicae debitorum Collectoribus, de dispensando cum quibusvis personis super Matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito, ac natalium, et aetatis defectibus, et de incompatibilibus Beneficiis Ecclesiasticis insimul retinendis, nec non de Notariis publicis creandis, ac de disponendo quomodo-

libel de quibusvis Beneficiis Ecclesiasticis, et alias a praemissis officia ipsorum Nunciorum, et Collectorum directe non concernantes, etiamsi in litteris desuper confectis, sint clausulae restitutoriae, et derogatoriarum derogatoriae, et aliae efficaciores, quas pro expressis haberi voluit quoad omnia; in quibus facultates ipsae non sunt sortitae effectum, etiamsi Nunciis, eisdem dictae Sedis Legatis de Latere competens sit concessa potestas. Decernens irritum etc.

Revocatio facultatum conferendi Beneficia reservata.

§. 15. Item revocavit quascumque facultates, et litteras desuper confectas, per quas quicumque Sui Praedecessores Romani Pontifices, quibusvis personis ordinariam collationem, se aliam dispositionem Beneficiorum Ecclesiasticorum, de jure, vel consuetudine habentibus, et quavis etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, vel alia dignitate, vel alio non tamen Cardinalatus honore fulgentibus, quavis consideratione, vel intuitu, etiam Motu Proprio, et ex certa scientia, ac de apostolicae potestatis plenitudine, cum quibusvis clausulis etiam derogatoriis, ac irritantibus, et aliis decretis quorum tenores haberi voluit pro expressis, concesserant, ut quamdiu viverent, vel suis Ecclesiis, seu Monasteriis praeessent, aut ad aliud tempus de Beneficiis Ecclesiasticis generaliter reservatis, seu affectis, ad eorum collationem, provisionem, praesentationem, electionem, et quamvis aliam dispositionem, communiter, vel divisim spectantibus, disponere libere, et licite valerent, aut etiam ad id per eosdem Praedecessores Vicarii perpetui, vel ad tempus constituti forent. Decernens irritum, et inane etc.

De dictionibus numeralibus.

§. 16. Item, ut Apostolicis litteris, committendi crimen falsi, peramplius tollatur occasio, voluit, et ordinavit, quod dictiones numerales, quae in dictis litteris ante Nonas, Idus, et Kalendas, immediate poni consueverunt, per litteras, et syllabas extense describantur, et illae ex praedictis litteris, in quibus hujusmodi dictiones aliter scriptae fuerint, ad Bullariam nullatenus mittantur.

De concurrentibus in Data.

§. 17. Item voluit, quod de concurrentibus in Data ejusdem diei, super vacantibus, seu certo modo vacaturis Beneficiis, illi quibus gratiae, Motu Proprio conceduntur, caeteris simili modo gratias non habentibus, alias graduati, non graduatis, aut inter graduatos, magis graduati, ac inter aequaliter graduatos, prius graduati, nec non colorato titulo possessores, non possessoribus, ac inter personas alias in Curia praesentes, absentibus ab ea, ac inter praesentes, non beneficiatis, et similiter inter absentes, caeteris paribus, oriundus non oriundo, et Dioecesanus non Dioecesano; in reliquis vero singuli, qui prius apostolicas desuper litteras eorum exequutoribus praesentaverint, alii in ipsorum, de quibus agi contigerit, Beneficiorum assequutione, praeferantur.

De non tollendo jus quaesitum.

§. 18. Item, ne per varias, quae pro commissionibus, seu mandatis, et declarationibus habendis in causis plerumque fiunt suggestiones. Justitia postponatur, Idem D. N. decrevit, et declaravit, Suae intentionis fore, quod deinceps per quamcumque signaturam, seu concessionem, aut gratiam, vel litteras apostolicas pro commissionibus, seu mandatis, aut declarationibus hujusmodi etiamsi Motu Proprio, et ex certa scientia, ac etiam ante motam litem a Sanctitate Sua emanaverint, vel de ejus mandato faciendas, nulli jus sibi quaesitum quomodolibet tollatur.

Regula de viginti.

§. 19. Item voluit, quod si quis in infirmitate constitutus resignaverit, sive in Romana Curia, sive extra illam, aliquod Beneficium, sive simpliciter, sive ex causa permutationis, vel alias dimiserit, aut illius com-

mendae cesserit, seu ipsius Beneficii unionis dissolutioni consenserit, etiam vigore supplicationis, dum esset sanus, signatae, et postea infra viginti dies, a die per ipsum resignantem praestandi consensus computandos, de ipsa infirmitate decesserit, et ipsum Beneficium quavis auctoritate conferatur per resignationem sic factam, collatio hujusmodi sit nulla, ipsumque Beneficium nihilominus per obitum censeatur vacare.

De Idiomate.

§. 20. Item voluit, quod si contingat tam in Curia, quam extra alicui personae de Parochiali Ecclesia, vel quovis alio Beneficio exercitium curae animarum Parochianorum quomodolibet habente, provideri, nisi ipsa persona intelligat, intelligibiliter loqui sciat idioma loci ubi Ecclesia, vel Beneficium hujusmodi consistit, provisio, seu mandatum, et gratia desuper quoad Parochialem Ecclesiam, vel Beneficium hujusmodi, nullius sint roboris, vel momenti. Decernens irritum etc.

De non impetrando Beneficium per obitum viventis.

§. 21. Item si quis supplicaverit sibi de Beneficio quocumque tamquam per obitum alicujus, licet tunc viventis, vacante provideri, et postea per obitum ejus vacet, provisio, et quaevis dispositio etiam vigore alterius novae supplicationis, vel gratiae dicto Supplicanti, per obitum hujusmodi denuo faciendae, nullius sint roboris, vel momenti.

De unionibus, et unionum confirmatione.

§. 22 Item voluit, quod petentes Beneficia Ecclesiastica aliis uniri, teneantur exprimere verum annuum valorem secundum communem extimationem, tam Beneficii uniendi, quam illius, cui uniri petitur, alioquin unio non valeat, et semper in unionibus commissio fiat ad partes, vocatis quorum interest: Et idem voluit observari in quibusvis suppressionibus perpetuis, concessionibus, dismembrationibus, et applicationibus, etiam de quibuscumque fructibus, et bonis ecclesiasticis, ac etiam in confirmationibus unionum, singularumque dispositionum hujusmodi.

De Mendicantibus transferendis.

§. 23. Item de Mendicantibus transferendis, qui ad alios Ordines transierint pro tempore, voluit Constitutionem fel. record. Martini Papae V. Praedecessoris Sui desuper factam, et in libro Cancellariae Apostolicae descriptam, quae incipit: *Viam ambitiosae cupiditatis etc.* firmiter observari.

De male promotis.

§. 24. Item de Clericis extra tempora a Jure statuta, sive ante aetatem legitimam, aut absque dimissoriis litteris ad Sacros Ordines se promoveri facientibus pro tempore, etiam voluit, Constitutionem piae mem. Pii Secundi similiter Praedecessoris Sui desuper editam, et in dictae Cancellariae Apostolicae libro descriptam, quae incipit: *Cum ex Sacrorum Ordinum etc.* pari modo observari.

De Moneta.

§. 25. Item declaravit Idem Dominus Noster, quod libra Turonensium parvorum, et florenus auri de Camera pro aequali valore in concernentibus litteras, et Cameram apostolicam computari, et aestimari debeant.

De Beneficiis vacaturis per promotionem ad Ecclesias, et Monasteria.

§. 26. Item praedictus D. N. Papa voluit decrevit, et ordinavit, quod quaecumque concessiones, gratiae, et mandata, etiam Motu proprio, et cum derogatione hujus Constitutionis, quae ab eo pro quibusvis personis emanaverint de providendo eis de quibusvis Beneficiis vacaturis per promotionem quorumcumque, ad Ecclesiarum, et Monasteriorum regimina, si hujusmodi concessiones, et mandata, diem promotionis promovendorum ipsorum praecesserint, nec non quaecumque collationes, provisiones, et dispo-

sitiones pro tempore faciendae de praemissis, et quibusvis aliis Beneficiis Ecclesiasticis saecularibus, et regularibus, quae per promovendos, vel assumendos ad quascumque Praelaturas, inter illarum vacationis, et hujusmodi promotionis, vel assumptionis tempora simpliciter, vel ex causa permutationis ubicumque resignari, vel alias dimitti contigerit, cum inde sequutis pro tempore, sint cassae, et irritae, nulliusque roboris, vel momenti.

De non judicando juxta formam supplicationum, sed litterarum expeditarum.

§. 27. Item cum ante confectionem litterarum, gratia Apostolica sit in formis, voluit, statuit, et ordinavit idem Dominus Noster, quod Judices in Romana Curia, et extra eam pro tempore existentes, etiamsi sint S. R. E. Cardinales, Causarum Palatii Apostolici Auditores, vel quicumque alii, non juxta supplicationum signaturam, super quibusvis impetrationibus (nisi in dicta Curia dumtaxat sint commissiones justitiam concernentes per placet, vel per S. R. E. Vicecancellarium juxta facultatem super hoc sibi concessam signatas), sed juxta litterarum super eisdem impetrationibus, et concessionibus confectarum tenores, et formas judicare debeant: Decernens irritum etc. Et si litterae ipsae, per praeoccupationem, vel alias, minus bene expeditae reperiantur, ad illorum, quorum interest instantiam, ad apostolicam Cancellariam remitti poterunt per ejus Officiales, quibus hujusmodi tenores, et formas restringere convenit ad formas debitas reducendae.

De Regulis Cancellariae producendis.

§. 28. Item attendens D. N. Papa, quod super habendis de Cancellaria Apostolica Regulis, et Constitutionibus inibi descriptis, faciliter per eos, qui in Romana Curia indiguerint, ad ipsam Cancellariam recursus dirigi potest, nec consultum foret, quod super earumdem Regularum, et Constitutionum (quae juxta varietatem concurrentium causarum, et negociorum aliquoties immutari convenit) probando tenore, vel effectu testium, plerumque tenacem desuper memoriam non habentium, depositionibus stari deberet, voluit, statuit, et ordinavit, quod deinceps quilibet ex Auditoribus Causarum Palatii apostolici, et aliis (etiamsi S. R. E. sint Cardinales) in ipsa Curia pro tempore deputatis auctoritate apostolica Judicibus, etiam in causis actu pendentibus, super hujusmodi tenore, vel effectu probando dumtaxat, stet, fidemque adhibeat cedulae, seu scripturae desuper a duobus Majoris praesidentiae, quod danda sit, a tergo signatae, et etiam a duobus aliis litterarum apostolicarum Abbreviatoribus, in ipsa Cancellaria auscultatae, et Vicecancellarii, seu dictam Cancellariam Regentis manu subscriptae, ut moris est, quidquid autem secus fieri contigerit nullius sit roboris, vel momenti.

De subrogandis Collitigantibus.

§. 29. Item D. N. cupiens litium succidere anfractus, et ne novi Collitigantibus adversarii dentur, providere voluit, statuit, et ordinavit, quod quoties deinceps aliquem super quovis Beneficio Ecclesiastico collitigantem in Jure, vel ad jus, si quod forsan ejus adversario in dicto Beneficio competierit, subrogari contigerit (dummodo praedictus Collitigans in dicto Beneficio intrusus nun fuerit, nec super eo contradictum Adversarium, postquam illud per triennium pacifice possederit, lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de praemisso Jure, sive tunc vacet, vel cum vacaverit impetrationes, vel concessiones, etiam Motu proprio infra mensem ante concessionem hujusmodi factae, nullius sint roboris, vel momenti. Et nihilominus cupiens eorum fraudibus obviare, qui viventium Beneficia, illorum praesertim, quibus aut propter senium, aut propter infirmitatem immineret vitae periculum, impetrant, ut illis decedentibus, tamquam Collitigantes in eorum Juribus facilius subrogentur; Voluit, ut deinceps nullus in Jure, vel ad Jus in Beneficio defuncti, quod illo vivente in casibus praemissis, vel similibus impetraverit, aliquo modo subrogetur, et subrogatio, vel gratia si neutri, si nulli, seu novae provisionis, aut perinde

valere, taliter impetrandi nullatenus suffragetur, quod etiam strictissime observari mandavit in impetrationibus Beneficiorum per privationem, et amotionem ex quibusvis criminibus, et excessibus forsan perpetratis, etiamsi usque ad definitivam sententiam, quae tamen in rem non transiverit judicatam, processum foret.

De verisimili notitia.

§. 30. Item voluit, et ordinavit, quod omnes gratiae, quas de quibusvis Beneficiis Ecclesiasticis cum cura, vel sine cura, saecularibus, vel regularibus per obitum quarumcumque personarum vacantibus, in antea fecerit, nullius roboris, vel momenti sint, nisi post obitum, et ante Datam gratiarum hujusmodi, tantum tempus effluxerit, quod interim vacationes ipsae, de locis, in quibus personae praedictae decesserint, ad notitiam ejusdem SS. D. N. verisimiliter potuerint pervenire.

Non valeant Commissiones Causarum, nisi litteris expeditis.

§. 31. Item quod omnes, et singulae Commissiones Causarum, quas in antea fieri contigerit, obtentu, vel occasione concessionum dumtaxat Apostolicarum de Beneficiis Ecclesiasticis gratiarum, super quibus litterae apostolicae confectae non fuerint, ac processus desuper habendi nullius sint roboris, vel momenti.

De impetrantibus Beneficia per obitum familiarium Cardinalium.

§. 32. Item voluit, quod impetrans Beneficium vacans per obitum familiaris alicujus Cardinalis, teneatur exprimere nomen, et titulum ipsius Cardinalis, etsi ille in Curia fuerit, ipsius ad id accedat assensus, alias desuper gratia sit nulla, et idem servari voluit, si Cardinales quomodolibet ab ipsa Curia absentes, et ubilibet etiam in locis, infra duas Dietas vicinis, degentes, familiamque, et lares in eadem Curia retinentes, ab ipsa Curia recesserint, ad eamdem illico reversuri, et infra decem, vel ad summum quindecim dies vere, et personaliter reversi fuerint. Ita, quod Cardinalibus alias quam, ut praefertur, ex quacumque causa quantumlibet necessaria, et hic necessario exprimenda, absentibus, facultas praestandi consensum bujosmodi non competat, sed Beneficia bujusmodi ad liberam Sanctitatis Suae, et Sedis Apostolicae provisionem, et dispositionem pertineant. Declarans Regulas, et Constitutiones suorum Praedecessorum, etiam a die earum editionis, et publicationis, super assensu hujusmodi praestando, sic intellectas, et intelligendas fuisse. Irritumque etc. attentari decernens. Quodque si praedicti familiares, eorumdem Cardinalium familiares esse desierint, seu ad aliorum Cardinalium familiaritatem similem transierint, quoad Beneficia, quae familiaritate priori durante, obtinuerint, et in quibus, vel ad quae, priori ipsa familiaritate durante, jus eis competierit, Cardinales, quorum prius familiares fuerint, suum habeant adhibere consensum. Declarans praesentem Constitutionem locum non habere in illis Beneficiis, quae familiares ipsi, tempore obitus eorum in dicta Curia, vel extra eam obtinerent, aut antea obtinuissent, et ratione Officiorum per eos obtentorum, dictae dispositioni generaliter reservata, vel affecta fuisse apparerent. Nec non illos, quoad effectum dictae Constitutionis, familiares eorumdem Cardinalium censeri, qui ipsorum Cardinalium familiares continui commensales, ad minus per quatuor menses, computato etiam tempore ante promotionem ad Cardinalatum, fuisse probarentur. Decernens irritum etc.

Super eadem familiaritate.

§. 33. Item D. N., ad evitandas lites, et contentiones, quae ex praecedenti Sua Constitutione exoriri possent, vestigiis Praedecessorum suorum inhaerendo, voluit, statuit, et ordinavit, quod si Beneficia, quae per obitum familiarium continuorum Commensalium eorumdem Cardinalium, in futurum vacabunt, cessantibus apostolicis reservationibus, ad alterius Cardinalis collationem, vel aliam dispo-

sitionem pertinere deberent, in dicta praecedenti Constitutione non comprsechendantur, quoad hoc, ut in previsionibus talium Beneficiurum super expeditiona litterarum illius Cardinalis, cujus familiaris defunctus illa extitit, consensus requiri debeat. Sed Beneficia hujusmodi ad collationem, seu qusmvis dispositionem Cardinalis Ordinarii Collaturis, ut praefertur, libere spectare censeantur; Et si apud Sedem Apostolicam, Beneficia hujusmodi per obitum dictorum familiarium vacaverint, tunc in provisiune talium Beneficierum, super expeditione litterarum, illius Cardinalis exigatur consensus, si in Romana Curia praesens fuerit, ad quem eorumdem collatiu, et dispositiu, ut praefertur, pertinere deberet. Itaut Cardinalis Ordinarius Collator, in concursu cum Cardinali Patronu, semper praeferri debeat, salvis tamen semper Indultis concessis, et concedendis eisdem S. R. E. Cardinalibus. Decernens irritum etc.

Signatura per-Fiat praeferatur alteri per Concessum.

§. 34. Item voluit idem D. N. quod concurrentibus eadem die super quocumque Beneficio per-Fiat, et concessum signaturis, ex eis per-Fiat-etiam, ut petitur habens, alteri per Concessum, etiam Motu pruprio habenti, praeferatur, etiamsi in illa per Concessum prsegnantiores, et quantumlibet privilegiativae essent clausulae.

De Annali Possessore.

§. 35. Item SS. D. N., ut improbi lites exquirentium motus reprimantur, voluit, statuit, et ordinavit, quod quicumque Beneficium Ecclesiasticum tunc, per annum immediate praecedentem, pacifice possessum, et quod certo modo vacare praetenditur, deinceps impetraverit, nomen, gradum, et nobilitatem pessessuris ejusdem, et quot annis ipse illud possederit, ac specificam, et determinatam, ex qua clare poterit constare, quod nullum ipsi possessori in dicto Beneficio Jus competat, caussm in hujusmodi impetratione exprimera, et infra sex menses, ipsum possessorem ad judicium evocari facere, caussmque ex tunc desuper infra annum, usque ad sententiam difinitivam inclusive, prosequi debeat, et teneatur: Alioquin impetratio praedicta, et quaecumque inde sequuta, nullius existant firmitatis. Et idem impetrans de damnis, et interesse, possessorem praedictum propterea contingentibus, eis satisfacere, et si possessorem ipsum injuste, frivole, et indebite molestare repertus extiterit, quinquaginta florenos anri persolvere Camerae Apostolicae sit adstrictus, nec alius quam praemissae vocationis modos etiam per litteras si neutri, aut subrogationis, aut alias sibi quuad hoc, ut Beneficium hujusmodi ea vice consequi, aut obtinere valeat, quomodolibet suffragetur, illudque nullatenus in antea litigiosum propterea censeatur. Quod etiam extendi voluit ad impetrantes Beneficia Ecclesiastica cujuscumque qualitatis, per privationem, et amotionem, vel alias propter commissa excessus, et crimina, vacantia, vel vacatura, et similiter ad impetrantes Beneficia tamquam vacantia per devolutionem.

De Triennali.

§. 36. Item statuit, et ordinavit idem D. N. quod si quis quaecumque Beneficia Ecclesiastica, qualiscumque sint, absque simoniaco ingressu, ex quovis titulo apustolica, vel ordinaria collatione, aut electione, et electionis hujusmodi confirmatione, seu praesentatione, et institutione illorum, ad quos Beneficierum hujusmodi collatio, provisio, electio, et praesentatio, seu quaevis alia dispositio pertinet, per triennium pacifice possederit, (dummodo in Beneficiis hujusmodi, si dispositioni apostolicae, ex reservatione generali in corpore Juris clausa, reservats fuerint, se non intruserit) super eisdem Beneficiis taliter possessis, molestari nequest, nec non impetrationes quaslibet, de Beneficiis ipsis sic possessis, factas, irritas, et inanes censeri debere decrevit, antiquas lites, super illis motas, penitus extinguendo.

De non appellando ante Sententiam diffinitivam.

§. 37. Item idem D. N., ut finis litibus celerius imponatur, et litigantium parcatur

sumptibus, et expensis, Suorum Praedecessorum Constitutionibus, et Statutis inhaerendo, statuit, et ordinavit, quod in causis pendentibus, et quas imposterum contigerit agitari, nulli, ante diffinitivam sententiam, liceat appellare, nec appellatio, si fuerit emissa, debeat admitti, nisi ab interloquutoria, quae vim habeat diffinitivae, vel a gravamine minime concernente negocium principale, quod non possit per appellationem a diffinitiva sententia reparari. Nullaeque causae appellationum committantur, nisi in commissione exprimatur, quod interloquutoria vim diffinitivae habeat, vel gravamen sit tale, quod in appellatione a diffinitiva non valeat reparari. Alioquin appellationes, et commissiones imposterum, et quidquid inde sequutum fuerit, nullius sint roboris, vel momenti, commissionibus appellationum jam Judicibus praesentatis, et exhibitis, in suo robore permansuris, in quibus latis super eisdem sententiis, secundo, vel ulterius ab eis non liceat appellare: appellantes vero, et appellationes etiam ab interloquutoriis, et gravaminibus bujusmodi, suo, vel alterius nomine prosequentes, si succubuerint, ultra expensas, et damna, ad quae reficienda de jure condemnatus compellitur, viginti florenorum auri poena mulctentur.

Non statur Commissioni post conclusionem.

§. 38. Item statuit, et ordinavit, quod in Commissionibus de justitia, seu mandatis etiam Consistorialibus per eum, seu de ejus mandato, vel auctoritate, in causis in quibus conclusum existat, imposterum concedendis, etiamsi in eis de conclusione bujusmodi implicite, vel explicite mentio facta fuerit, nihil censeatur esse concessum, nisi per concessionem hujusmodi Commissionis, eidem conclusioni, ac praesenti Regulae, derogetur expresse.

De Litteris Religiosorum expediendis.

§. 39. Item voluit, et ordinavit, quod si aliqui Religiosi petunt aliquod Beneficium ad nutum amovibile cum clausula, quod exinde pro solo nutu Abbatis, vel Superioris amoveri non possint, litterae quoad ipsam clausulam nullatenus expediantur, nisi idem D. N. ponat in Signatura, quod non possit amoveri, vel ad partem, clausulam ipsam concedat.

De Clausula ponenda in litteris permutationis Beneficiorum.

§. 40. Item si committatur alicui Beneficii resignationis receptio, ponatur clausula: *Attente quoque provideas etc.* Et si ex causa permutationis, resignationes fiant, ponatur clausula: *Quod neuter permutantium jus acquirat*, nisi quilibet ipsorum jus habuerit in Beneficio per ipsum resignato.

De supplendis defectibus.

§. 41. Voluit, quod si petatur suppleri defectus in genere, nullatenus litterae desuper concedantur, nisi in petitione desuper praesentanda, bujusmodi defectus exprimantur, vel per *Fiat, ut petitur*, supplicatio signata fuerit.

De derogatione Jurispatronatus.

§. 42. Item voluit, quod super quovis Beneficio Ecclesiastico, de Jurepatronatus laicorum, non expediantur litterae, nisi ponatur expresse, quod tale Beneficium tanto tempore vacavit, quod ejus collatio ad Sedem Apostolicam legitime est devoluta, vel quia tempus Patronis laicis ad praesentandum a Jure praefixum, lapsum existat, aut ad id Patronorum ipsorum accedat assensus. Et si per ipsum Juripatronatus bujusmodi derogari contigerit, Jurispatronatus bujusmodi mentio, dispositive, ac specifice, et determinate, non autem conditionaliter fiat, si illud ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem vel alium Principem pertineat. Et si de hoc in litteris provisionis, vel mandato de providendo de dicto Beneficio, similis mentio facta non fuerit, non censeatur quomodolibet derogatum.

De commendis.

§. 43. Item voluit, quod nulli saeculari de regulari, nec religioso de saeculari Beneficiis Commenda detur, nisi in Signatura, vel per clausulam ad partem, super petitione Commendae hujusmodi, de Commenda ipsa mentio fiat.

De reformationibus.

§. 44. Item voluit, statuit, et ordinavit, quod super quibuscumque Reformationibus, signatis super impetrationibus quorumcumque Beneficiorum vacantium, vel certo modo vacaturorum, in quibus petitur, quod litterae super prima Data expediri possint, si ex hujusmodi expeditione sub tali Data, cuiquam videatur posse fieri praejudicium, litterae hujusmodi sub ipsa prima Data nullatenus expediantur, nisi reformationes hujusmodi, per *Fiat* sub prima Data, signatae fuerint.

De consensu in Resignationibus, et Pensionibus.

§. 45. Item voluit, et ordinavit, quod super resignatione cujuscumque Beneficii Ecclesiastici, seu cessione Juris in eo, quam in manibus suis, vel in Cancellaria apostolica fieri contigerit, apostolicae litterae nullatenus expediantur, nisi resignans, vel cedens, si praesens in Romana Curia fuerit, personaliter, alioquin per Procuratorem suum, ad hoc ab eo specialiter constitutum, expeditioni hujusmodi in eadem Cancellaria expresse consenserit, et juraverit, ut moris est. Et si ipsum resignantem, seu cedentem pluries super uno et eodem Beneficio, in favorem diversarum personarum successive consentire contigerit, voluit Sanctitas Sua, quod primus consensus tenere debeat, et alii posteriores consensus, ac litterae, eorum praetextu, etiam sub priori Data expeditae pro tempore, nullius sint roboris, vel momenti, nec litterae reservationis, vel assignationis, etiam Motu Proprio cujusvis pensionis annuae super alicujus Beneficii fructibus, expediri possint, nisi de consensu illius, qui pensionem persolvere tunc debebit.

De ingressu Religionis.

§. 46. Item non dentur litterae super Beneficiis vacaturis per ingressum Religionis, nisi professio praecesserit Datam desuper petitionis.

Non valeat impetratio facta per modum in Cancellaria exprimendum.

§. 47. Item voluit, quod si petatur aliquod beneficium vacans, per modum in Cancellaria apostolica exprimendum, talis impetratio non valeat, nec litterae desuper expediantur.

De exequutione facienda.

§. 48. Item voluit, statuit, et ordinavit, quod quotiescumque per Signaturam suam, vel de ejus mandato factam, super exequendis, aliquibus, cum adjectione proprii nominis, vel Dignitatis, cujusvis, Judex datur, litterae desuper expediantur cum expressione, quod idem Judex exequutionem faciat per se ipsum.

De dispensationibus in gradibus Consanguinitatis.

§. 49. Voluit, quod in litteris dispensationum super aliquo gradu Consanguinitatis, vel Affinitatis, aut alias prohibito, ponatur clausula: *Si mulier rapta non fuerit*. Et si scienter, ponatur clausula: *addita in quaterno.*

Super defectu Natalium.

§. 50. Voluit, quod in dispensationibus super defectu Natalium, quod possint succedere in bonis temporalibus, ponatur clausula: *Quod non praejudicetur illis*, ad quos successio bonorum ab intestato pertinere debeat.

Super dispensationibus.

§. 51. Item, quod per quamcumque Signaturam in quavis gratia, nullatenus dispensatio veniat, nisi specialiter exprimatur, vel

dicta gratia totaliter effectum hujusmodi dispensationis concernat, vel alias nihil conferat, aut operetur.

Nulli suffragetur dispensatio, nisi litteris confectis.

§. 52. Item, cum concessiones super gratiis Dispensationum quarumcumque, quibusvis per ipsum D. N. concessarum, vel concedendarum per Regulas Cancellariae apostolicae sint provide limitatae, licet aliquando in petitionibus super hujusmodi concessionibus oblatis, multa sint petita, ne quis talium concessionum praetextu, id dispensative tenere, aut facere praesumat, ad quod concessiones hujusmodi se non extendant, voluit idem D. N., quod nulla talis dispensatio, cuiquam in Judicio, vel extra suffragetur, antequam super ea litterae apostolicae sint confectae.

De clausulis ponendis in litteris Indulgentiarum.

§. 53. Item voluit, quod in litteris Indulgentiarum ponatur, quod si Ecclesiae, vel Cappellae, aut alias aliqua Indulgentia fuerit concessa, de qua ibi specialis mentio facta non sit, hujusmodi litterae sint nullae.

De Indulgentiis concessis ad instar.

§. 54. Item voluit idem D. N., quod litterae super Indulgentiis non expediantur ad instar, nisi specificentur.

De exprimendo valore Beneficiorum in impetrationibus.

§. 55. Item voluit, quod in gratiis, quas quibusvis personis, de Beneficiis vacantibus, seu certo modo vacaturis fieri contigerit, illorum, et aliorum quorumcumque beneficiorum, quae dictae personae tunc obtinuerint, seu de quibus eis fuerit provisum, vel concessum, aut mandatum provideri, verus annuus valor per Marchas argenti, aut Sterligorum, vel libras Turonen. parvorum, seu florenos auri, aut ducatos, vel uncias auri, seu aliam monetam, secundum communem aestimationem exprimatur, nisi personae praedictae, beneficia, quae tunc obtinuerint, aut in quibus, vel ad quae jus eis competit, juxta ipsarum oblationes, aut alias dimittere teneantur, alioquin gratiae praedictae sint nullae: Et idem servetur in gratiis, quas a Sanctitate Sua, Motu proprio emanare contigerit, quoad beneficia tamen, de quibus per Sanctitatem Suam pro tempore providetur, seu provideri mandatur, aut alias disponitur, ac litteris per quas pro tempore ad Ecclesiarum, Patriarchalium, et Cathedralium ac Monasteriorum regimina promotis conceditur, ut Monasteria, et alia beneficia ecclesiastica saecularia, et regularia per eos obtenta, et in quibus, et ad quae jus eis competit, retinere possint.

De Clausulis in Beneficiis vacantibus ponendis.

§ 56. Voluit, et ordinavit, quod quando providet, seu mandat provideri alicui de beneficio ecclesiastico vacante, tunc dari poterunt clausulae si petantur, etiamsi illud quovis modo etc. seu per Constitutionem *Execrabilis* vacat, et specialiter reservatum, inter aliquos litigiosum sit, et ejus collatio devoluta fuerit, et si pro colligitante, vel subrogationem, aut *si neutri*, vel *si nulli etc.* petente, si tunc lis specifice exprimatur, nec detur aliqua generalis reservatio dispositive, nisi desuper in concessione, specialis, et expressa, ac pure, et non sub conditione mentio fiat, et tunc reliquae reservationes ibi contentae veniant. Si vero tempore expeditionis inde litterarum, generalis reservatio hujusmodi probari non possit, aut in novis provisionibus seu pro colligitantibus *si neutri* vel *si nulli etc.* sit expressum, quod ab aliquibus asseritur, illum, cujus beneficium conceditur Collectorem, vel unicum Subcollectorem, Abbreviatorem, vel familiarem, Notarium, aut dictae Sedis Officialem fuisse, clausula ponatur, etiamsi dictum beneficium ex eo, quod talis Collector, vel unicus Subcollector, Abbreviator, vel familiaris, Notarius, aut dictae Sedis Officialis fuit, disposi-

tioni apostolicae generaliter reservatum existat, dummodo non sit in eo alicui specialiter jus quaesitum. In reliquis vero nulla clausula detur, unde reservatio generalis elici possit, nisi desuper signatura, per duplex Fiat, signata sit, aut reservatio, vel alias specialiter habeatur.

De expressione qualitatum Beneficiorum in impetrationibus.

§. 57. Item voluit, quod super beneficiis ecclesiasticis, de qualitatibus illorum videlicet, an Dignitates, Personatus, vel officia sint, eisque immineat cura animarum, et ad illa consueverint, qui per electionem assumi, mentio fiat, alias gratiae desuper factae sint nullae. Et si qualitates bujusmodi affirmative, vel conditionaliter non exprimantur, negativa expresse desuper fiat in beneficiis, quae tales qualitates, vel ex eis aliquas, consueverint habere.

De beneficiis vacantibus per contractum Matrimonii.

§. 58. Item si reservetur beneficium per contractum Matrimonii, non dentur alii modi vacationum de futuro, nec censeatur beneficium reservatum specialiter, vel affectum, nisi sequatur matrimonium, sed in beneficiis per promotionem, aut ingressum Religionis, vel assequutionem vacaturis, ponatur clausula, etiamsi non petatur, cum beneficia hujusmodi praemisso, vel alias quovis modo etc. praeterquam per obitum obtinentis, vacare contigerit, etiamsi vacent. Decernens irritum etc.

De clausulis ponendis in litteris Religiosorum.

§. 59. Item voluit, quod si petatur, aliquem in Religionem recipi, et sibi de quovis beneficio Ecclesiastico provideri, per simplicem signaturam Fiat, receptio hujusmodi dumtaxat detur, adjecto, si petens idoneus sit, aut aliud canonicum non obsistat, et exprimatur si certus numerus Regularium sit ibidem, cui etiam non derogetur, nisi expresse concedatur, et si numerus iste non existat, ponatur; dummodo receptionis locus hujusmodi, nimium propterea non gravetur. Possintque Exequutores provisionis hujusmodi, ad receptionem emissionis professionis, non expectato probationis anno, procedere.

De translatione Religiosorum.

§. 60. Item, si Regularis petat, sibi de beneficio ab aliquo Monasterio, vel alio regulari loco dependente, provideri, et appareat ex petitione hujusmodi, quod alterius Monasterii, vel loci Religiosus sit, licet ibi translatio non petatur, nihilominus illa veniat.

De clausula, si est ita.

§. 61. Item, quod in litteris super beneficiis, per Constitutionem *Execrabilis*, vacantibus, ponatur clausula, *si est ita*, similiter de quibuscumque narratis, informationem facti requirentibus.

Petenti provideri de vacaturo, dentur litteras de vacanti.

§. 62. Item petenti sibi provideri de vacaturo, dentur litterae de vacanti, prout expedierint impetranti.

Revocatio decimarum, et aliarum impositionum.

§. 63. Item revocavit quascumque decimarum, nec non subsidiorum, vigesimae, et aliorum onerum impositiones, ex quavis causa emanatas (non tamen decimarum subsidiorum, et onerum impositorum ex quavis causa, et occasione expeditionis contra Turcas, et orthodoxae fidei hostes), et quascumque facultates super decimarum, vigesimae, et onerum hujusmodi exactione, quibusvis fructuum, et proventuum Camerae apostolicae debitorum, Collectoribus, et apostolicae Sedis Nunciis, ab eisdem Praedecessoribus concessas. Suspendit quoque, ad

Suae Sanctitatis, at Sedis Apostolicae beneplacitum, quascumque plenarias Indulgentias ab eisdem Praecessoribus, ex quavis causa etiam expeditionis hujusmodi, ai quae per Nuncios, vel Quaestores deferebantur, concessas, nec non deputandi, et eligendi Confessores, qui plenarie absolvant, et alia faciant ad earundem Indulgentiarum suspensarum effectum, reliquasque facultates, ipsas Indulgentias quomodolibet concernentes, praeterquam quod ea, in quibus Indulgentiae, et facultates in aliqua sui parte sint sortitae effectum. Itaut illis, qui implentes injuncta eis in litteris indulgentiarum hujusmodi, jam consequuti sunt facultatem eligendi Confessores, qui absolvant eos plenarie in mortis articulo, per hujusmodi suspensionem non praejudicetur, quin facultate ipsa uti possint in futurum: Decrevit quoque irritum, et inane quidquid facultatum revocatarum earundem praetexto, imposterum contigerit attentari.

Revocatio facultatum percipiendi pretium Officiorum.

§. 64. Item revocavit, cassavit, et annullavit, ac irritas declaravit quascumque facultates percipiendi pretium Officiorum Romanae Curiae, pro tempore vacantium in toto, vel in parte, et quasvis concessiones, ot collationes, ollasque dispositiones per fel. recor. Benedictum XIV. aliosque Praedecessores de dictis Officiis, etiam ex die collationum, concessionum, et dispositionum earundem in antea vacaturis, in favorem quarumcumque personarum, Ecclesiarum, Monasteriorum, piorum locorum, Collegiorum, seu eorum Mensarum, etiam perpetuo, etiam in vim contractus, et ex titulo oneroso, et sub quavis alia verborum forma, quam, et praemissorum tenores pro expressis haberi voluit, concessas, et factas, quoad Officia, quae post obitum dictorum Praedecessorum vacarunt, et imposterum quomodolibet vacabunt. Item revocavit quoque, cassavit, et annullavit, ac irritas declaravit quascumque Infeodationes, Investituras, Gratias concessiones, quoquomodo etiam in Emphyteusim, ad tempus, seu in perpetuum etiam Motu Proprio, et de plenitudine potestatis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis (extra tamen Consistorium, et sine S. R. E. Cardinalium consilio, ot consensu) a die Constitutionis fel. record. Pii PP. V. Praedecessoris sui, super prohibitione alienandi, et Infeudandi Civitates, et loca S. R. E. sub datum Romae apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Quarto Kalend. Aprilis, Pontificatus sui anno secundo, usque in praesentem diem, per quoscumque Romanos Pontifices suos Praedecessores, aut mandato, vel auctoritate eorum, quomodocumque, et qualitercumque, et quovis colore factas, ot concessas de Civitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Arcibus, et locis S. R. E., et Sanctae Sedi Apostolicae, et tam mediate, quam immediate subjectis, tunc videlicet de tempore dictarum infeudationum, Investiturarum, gratiarum, ot concessionum nondum devolutis, nec non quascumque prorogationes, et extensiones quarumcumque infeudationum, investiturarum, gratiarum, et concessionum de dictis Civitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Arcibus, et locis, tunc videlicet de tempore dictarum prorogationum, et extensionum nondum finitarum, quibusvis personis, cujuscumque gradus, status, conditionis, et praeeminentiae, etiamsi Imperiali, Regali, Ducali, aut alia quavis praefulgeant Dignitate, etiam in vim contractus, ot ex quocumque titulo etiam oneroso, et per quascumque tam sub plumbo, quam in forma Brevis sub annulo Piscatoris, aut etiam alias quomodocumque, ot qualitercumque expeditas litteras, ac sub quovis verborum forma, quam, ot praemissorum omnium tenores, Sanctitas Sua pro expressis haberi voluit, latissime extendendos.

Quod fructus in tertia parte augeri possint vigore clausulae.

§. 65. Item, cum nonnulli in impetrationibus Beneficiorum Ecclesiasticorum pro tempore vacantium, et certo modo vacaturorum asserendo illorum fructus ec. certum per eos expressum annuum valorem non excedere,

nonnunquam obtineat a Sanctitate Sua, ut bujusmodi valorem annuum augere possint, ut verius possit in confectione litterarum, super hujusmodi impetrationibus summa, aut valor annuus exprimi, aliter desuper non specificato, ne de veritate bujusmodi concessionis imposterum haesitari contingat, declaravit, praetextu concessionis hujusmodi, valorem ipsum usque ad tertiam partem valoris expressi, et in prima, quae desuper fiet litterarum expeditione dumtaxat augeri posse, et eas quas litteris jam expeditis cum expressione valoris specificati, aut non integro augumento praedicto, denuo desuper expediri contigerit litteras, cum aliquo augumento valoris hujusmodi, nullius esse roboris, vel momenti, etiamsi MotuProprio, beneficiales gratiae, et dispositiones quaecumque, a Sanctitate Sua emanaverint.

De insordescentibus.

§. 66. Item, ne personis, pro quibus litterae Suae Sanctitatis emanabunt ob generalem absolutionem a censuris ecclesiasticis, quibus ligati forent ad eorum effectum indifferenter concedi, et in litteris apostolicis apponi solita praestetur occasio censuras ipsas vilipendendi, et insordescendi in illis, statuit, et ordinavit, hujusmodi absolutionem, ut clausulam in litteris, quas in futurum cum illa contiget, non suffragari non parentibus rei judicatae, incendiariis, violatoribus Ecclesiarum, falsificatoribus, et falsificari procurantibus litteras, et supplicationes apostolicas, et illis utentibus, receptatoribus, et fautoribus eorum, ac res vetitas ad Infideles deferentibus, violatoribus ecclesiasticae libertatis, via facti, ausu temerario, apostolicis mandatis non obtemperantibus, et Nuncies, vel Exequutores Apostolicae Sedis, et ejus Officialium, ejus commissa exequentes, impedientibus, qui propter praemissa, vel aliquod eorum excommunicati a jure, vel ab homine, per quatuor menses, scienter excommunicationis sententiam bujusmodi substinuerint. Et generaliter quibuscumque aliis, qui censuris aliquibus etiam alias, quam, ut praefertur quomodolibet ligati, in illis per annum continuum insorduerint.

Officiales nihil exigant ultra debitum.

§. 67. Item idem D. N. exactionibus, quas Sanctitas Sua, non sine displicentia plerumque fieri intellexit per Officiales Romanae Curiae, qui constitutis sibi emolumentis pro exercitio Officiorum, quae obtinent, non contenti, ultra a prosequentibus negociorum quorumdam expeditionem, in eadem Curia exigere non verentur, obviare volens, districte praecipiendo inhibuit omnibus, et singulis quaevis officia in eadem Curia obtinentibus ne de caetero quidquam, praetextu Officiorum, quae obtinent, quovis colore, etiam celerioris expeditionis, ultra emolumenta hujusmodi exigere, seu ad hunc effectum expeditionem eorum, quae in eis incumbunt, malitiose differre, sub excommunicationis, et praeter illam suspensionis a perceptione emolumentorum bujusmodi, pro prima ad semestre, et pro secunda ad annum, et pro tertia vicibus, quibus sic excederent, privationis Officiorum per eos obtentorum, in quibus sic excesserint poenis. Ac voluit, quod Sanctae Romanae Ecclesiae Vicecancellarius, et Camerarius, excedentes ipsos respective, prout eis subsunt, per subtractionem emolumentorum eorumdem, ac alias, ut praefertur, compellant ab hujusmodi illicitis exactionibus abstinere, ac contra eos, per praedictas poenas, et alias, prout melius expedire viderint, procedant.

Reservatio Beneficiorum vacantium Sede Apostolica vacante.

§. 68. Item Sanctissimus D. N. provide considerans, consuevisse quandoque Romanos Pontifices Praedecessores Suos, Beneficia, quae vacante Sede Apostolica vacare contigerant, dispositioni suae reservare, intendens de Beneficiis hujusmodi, tam Conclavistis, quam pauperibus Clericis, et aliis benemeritis personis providere, omnia, et singula Beneficia per Regulas Cancellariae apostolicae, aut quaslibet alias Apostolicas Constitutiones temporales Romani Pontificis pro tempore existentis dispositioni quomodolibet, et ex quavis causa reservari solita, quae a

die obitus fel. record. Beoedicti XIV. Praedecessoris Sui, usque ad diem sextam Julii currentis vacaverunt, et de quibus per quoscumque Ordinarios Collatores, tunc dispositum non fuerat, Suae provisioni, ac dispositioni reservavit. Decernens irritum etc.

Revocatio Indultorum superviventiae.

§. 69. Item, qoia ad importunam nonnullorum suggestionem, quandoque contigit, Praedecessores Suos Romanos Pontifices pro tempore existentes, sub contractorum debitorum, vel diversis aliis praetextibus concessisse, et indulxisse Beneficiatis, ut fructus suorum Beneficiorum, aut partem eorum anticipatis solutionibus ad tempus elocare, vel erga Creditores aut quascumque alias personas obligare, vel hypothecare, in solutum dare, aut alias quomodolibet de eis disponere liceret, ad tempus minime restrictum, ad vitam supplicantium, cum gravi successorum praejudicio, et Ecclesiarum detrimento. Ideo indemnitati Ecclesiarum, at successorum in Beneficiis hujusmodi salubriter consulere volens, revocavit, cassavit, et annullavit omnia, et singula indulta, et facultates in ea parte, qoa nec dum vere, et realiter suum sortita sont effectum, per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores Suos hactenus ad favorem quarumcumque personarum concessas, quibus eis, vel eorum singulis ullo modo, et ex quavis causa, vel praetextu permittitur fructus certos, vel incertos, jura, obventiones, et emolumenta quaecomque quorumlibet Beneficiorum per eos obtentorum, anticipatis solutionibus, ultra unicum annum elocare, ad firmam, vel responsionem concedere, vel eos ad favorem quarumcomque personarum quomodolibet obligare, vel hypothecare, insolutum dare, aut de eis quomodolibet, et ex quavis causa disponere pro tempore, ad vitam Beneficiatorum, et tempus pro beneficia hujusmodi obtinuerint, minime restricto, et coarctato illorum teoores etc. Decerneos irritum etc.

Quod Cardinales non comprachendantur sub Regulis faciendis.

§. 70. Item, eum S. R. E. Cardinales SS. D. N. assistant, ac propterea debeant specialibus praerogativis, et privilegiis gaudere, idem D. N. statuit, ordinavit, decrevit, et declaravit, quod in quibuscumque Constitutionibus, et Regulis per Sanctitatem Suam edendis non compraehendantur, neque compraehensi censeantur ipsi Cardinales, nisi illac eorumdem Cardinalium favorem concernant, vel Constitutiones edendae de eorumdem Cardinalium, vel majoris partis eorum consilio editae fuerint, seu in eisdem Regulis, et Constitutionibus facta fuerit ipsorum Cardinalem expressa mentio.

Quod Regulae Cancellariae non compraehendantur sub generalibus derogationibus.

§. 71. Item Sanctitas Sua statuit, et declaravit, quod praemissis, et quibusvis aliis Regulis Cancellariae, suo tempore edendis, et publicandis, nunquam censeatur derogatum, in quibuscumque Constitutionibus, litteris, Brevibus, Indultis, et aliis Ordinationibus apostolicis, etiam Motu proprio, et ex certa scientia emanatis, per quaecumque verba, et decreta derogatoria, irritantia, universalia, et amplissima, et clausulas quantomvis efficacissimas, etiam derogatoriarum derogatorias, atque specialis, et individuae expressionis vim habentes, et habentia, nisi facta fuerit de illis expressa mentio, et non aliter, nec alio modo.

De Potestate Reverendissimi D. Vicecancellarii, et cancellariam Regentis.

§. 72. Primo, quod possit committere absolutionem illorum, qui ignoranter in supplicationibus, vel in litteris apostolicis aliquid scriberent, corrigerent, vel delerent.

Item, quod possit corrigere nomina, et cognomina personarum, non tamen eorum, quibus gratiae, et concessiones fiunt, ac Beneficiorum, dum tamen de corpore constet.

Item, quod possit omnes Causas Beneficiales, etiam non devolutas, committere in Curia, cum potestate citandi ad partes.

Item, quod Processus, apostolica auctoritate decretos, aggravare possit cum invocatione brachii saecularis, et sententias exequutioni demandari facere contra intrusos, et intrudendos, per litteras apostolicas desuper conficiendas, et non alias.

Item, quod possit signare supplicationes manibus duorum Referendariorum signatas, de Beneficiis Ecclesiasticis Saecularibus, et Regularibus dispositioni apostolicae generaliter non reservati, quorum cujuslibet valor centum florenorum auri de Camera, vel totidem librarum Turonensium parvorum, seu totidem in alia moneta, secundum communem aestimationem, valorem annuum non exceden.

Item, quod possit signare supplicationes, etiam duorum Referendariorum manibus signatas de novis provisionibus, si neutri, et subrogationibus pro Collitigantibus, in quibus non detur clausula, generalem reservationem importans.

Item, quod possit, ad ordines suscipiendos arctatis, prorogare terminos, de dictis suscipiendis Ordinibus, usque ad proxima tunc a Jure statuta tempora, in quibus sic arctati successive ad ipsos Ordines promoveantur.

Ne Apostolicae Constitutiones, caeteraque ad materiam Ecclesiasticam pertinentia, ab aliis Constitutionibus ad Temporalem Pontificis Potestatem spectantia interciperentur, hac posteriores omissae sunt in serie cuique pertinenti, hoc primo Pontificatus Anno, ut eo absumpto, continuatam, et separatam seriem hic obtinerent, quam sane methodum servaturi erimus in quolibet Anno subsequenti, qua de re commonitos Lectores volumus, ne nostrae tribuant negligentiae, quod apposito egimus consilio.

LXVII.

Dat. die 20 Nov. 1758. Ann. I.

Confirmatur Constitutio Clementis VIII. qua Communitati, et Hominibus Civitatis Ferrariae concessa, et confirmata fuerunt eadem privilegia, gratiae, et indulta, quibus fruebantur sub dominio Ducum Estensium, nec non posteriores Constitutiones Gregorii XV. et Urbani VIII. ea super re deinde editae.

De devolutione Civitatis, et Ducatus Ferrariensis ad S. Sedem adest Mandatum de immittendo Clementis VIII. diei 2. Decembris 1597., itemque Mandatum de intimando Caesari Estensi devolutionis Sententiam ejusdem Pontificis diei 3. Decembr. 1597. Conventionem super restitutione Ducatus Ferrariensis Sedi Apostolicae, approvabit Constitut. praelaudati Pontificis edit. 1598. Jan. 18. Devolutionis acceptationem, et incorporationem Ferrariensis Ducatus, habes in Constitut. edit. 1598. Jan. 19, et Febr. 11. praefati Pontificis. Facultates tributae fuerunt Cardinali Aldobrandinio, ut regimen, ad normam aliarum Provinciarum Status Ecclesiastici, in Ferrariensi Ducatu redigere posset Const. ipsius Clementis VIII. edit. 1798. Jan. 20. Magistratum, et Consilium Centum virorum in Civitate Ferrariae, cum privilegiorum concessione, instituit Pontifex idem Const. 1598. Jun. 25. Concessio Oratoris Civitati Ferrariensi, apud Sedem Apostolicam residentis, cum respectivis praerogativis, legitur in Constit. edit. 1599. Martii 1. Rota Ferrariensis instituitur per Constit. edit. 1599. Maji 29. Absolutio ab inobservantia Constit. Pii V. super bonis emphytheuticis, et patrimonialibus Civitatis, et Comitatus Ferrariensis habetur in Const. edit. 1599. Dec. 6. De opera, a quibuscumque Ferrariensibus praestanda custodiae, et reparationi Aggerum Fluminis Padi agit Const. edit. 1600 Jan. 18. Zeccham publicam instituit in Civitate Ferrariae Const. edit. 1602. Jan. 26. quae omnes Constitutiones sunt praelaudati Pontificis Clementis VIII. perlegendae in Bullario Mainardi; quae autem in praesenti referuntur litterae ejusdem Clementis VIII. diei 5. Nov 1798. Gregorii XV. diei 14. Octob. 1621. et Urbani VIII. diei 19. Jan. 1624. non repe-

riuntur impressae in eodem Mainardi Bullario.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium. §. 1. Praestantissima devotio, et sincera fides, quas omni tempore dilecti filii Communitas, et Homines Civitatis Nostrae Ferrarien. erga Apostolicam banc Sanctam Sedem, magna cum dictae Civitatis nominis laude, gerere comprobantur, ac paternus amor, praecipuaque charitas, qua Romani Pontifices Praedecessores Nostri semper illos sunt prosequuti, Nosterque peculiaris erga Nostros dictaeque Sedis subditos animi affectus, haud dubie postulant, ut gratias, indulta, et privilegia eis a Romanis Pontificibus praedictis concessa, quo firma semper, atque illibata serventur, apostolici muniminis Nostri patrocinio, cum id a Nobis petitur, libenter constabilismus.

Preces porrectae super praecedentium gratiarum indultorum, et privilegiorum confirmatione. §. 2. Sane pro parte Communitatis, et Hominum praedictorum, et pro eis dilecti ilidem filii Judex Sapientum, nec non Sapientes Civitatis Nostrae Ferrarien. praedicta, Nobis expositum fuit, quod dudum Duces Extenses, tunc cum Civitatem, et Ducatum Ferrariensem possiderent, constanti animo semper fuerant omnem curam, diligentiamque, ac studium adhibere pro levamina Familiarum Ferrariensium, illis concedendo, neque proportione servata, juxta earum qualitates, et conditiones non solum ea bona feudalia, quae ad Cameram Ducalem devolvebantur, verum etiam ea, quae Fisco addicebantur; imo avenientibus casibus, ut Nobiliores Familiae, juxta earum conditionem magnifice sese exhibere valerent, illis etiam bona libera vulgo *Allodiali* concedere consueverant, et hisce agendi rationibus, subditi magna existimatione, et decore florebant, quare tot familiis secundariis alimenta consequenter praestabantur, illaeque augebantur, magna cum Principatus, seu Ducatus existimatione, qui tam propter Subditorum facultates, quam propter ingentem illorum numerum, majorem opinione speciem praebet, et id judicium suscepit clame. Hercules, dum vixit primus hujus nominis Ferrariae Dux, qui habita consideratione, quod juxta rigidam Feudorum qualitatem consuetudinemque, foeminae, in illorum possessionem minime succedebant, ita ut plures puellae tum Nobilis, tum Civilis conditionis innuptae remanebant, proprium itaque, ac aequum esse duxit, hujusmodi inordinationibus remedium afferre, praevio sancito Edicto die VII. Decembris MCCCCXCI. vulgato, quo reservata Ducis permissione, quae simplici dumtaxat postulato concedebatur, cuicumque possessori omnium bonorum feodalium, liberam, et omnimodam alienationem, nullo requisito, nec obtento, ulteriorum vocatorum consensu, permitti mandaverat, quae quidem declaratio, seu permissio secum attulit qualitatem liberam, seu allodialem eorumdem bonorum, pacifice omnibus inde temporibus retentam, talemque plausum, ut pro lege statuaria semper babita fuerit, prout de praesenti in Rub. 343. statuti Vectigalium vulgo *della Gabella* ejusdem Civitatis Ferrarien. impressa habere pergitur.

Extentium Ducum providentia, pro levamine, et decore Familiarum Ferrariensium.

Hercules I. Ferrariae Dux, facultatem fecit in Feudis investitis, liberae alienationis in faeminis etiam, praevia tantum Ducis permissione.

Ex qua concessione, Feudalia Bona, semper Ferrariae ad instar Allodialium sunt habita.

§. 3. Postmodum vero cum per obitum ultimi Ducis Extensis, Civitas, et Ducatus Ferrarien. praedicti, Apostolicae huic Sanctae Sedi devoluti remansissent, rec. me. Clemens Papa VIII. Praedecessor Noster, ad favorem eorumdem Civitatis, et Ducatus Farrarien. subditorum omnia, et singula privilegia, gratias, praerogativas, et indulta a Ducibus Extensibus aliss eis concessa, et quibus antea sub illorum regimine gavisi, et potiti fuerant per suam die 5. Novembris MDXCVIII. editam Constitutionem confirmavit, ita ut par hujusmodi confirmationem destinatio, seu concessio, aut assignatio bonorum feudalium in favorem dictorum Subditorum firma remanserit.

Clemens VIII. Ducum Extensium privilegia, et gratias primus confirmavit.

§. 4. Subinde fel. rec. Gregorius Papa XV. Praedecessor quoque Noster, attenta praedictae ipsius Clementis Praedecessoris Constitutione, aut concessione, per quasdam suas in simili forma Brevis die XIV. Octobris MDCXXI. expeditas litteras, decrevit, et declaravit, quod de caetero perpetuis futuris temporibus omnia bona feudalia, quae in Civitate praedicta ejusque Comitatu, et districtu vacare contigisset, aliis Civibus Ori-

Gregorius XV. praecepit ut Feudalia bona, quae vacare contigerit, Civibus Originariis, et defuncto proximioribus concedi deberent.

ginariis, et semper proximioribus defunctorum Civitatis, ac Comitatus, et Districtus hujusmodi, sine tamen praejudicio cujuscumque, cui de jure deberentur, concedi, et conferri deberent, ac aliter pro tempore factas eorumque bonorum feudalium concessiones, et collationes, nullas, irritas, et inanes, nulliusque roboris, vel momenti esse, et fore, sicque per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores ubique judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Urbanus VIII. defectum insinuationis litterarum Gregorii XV. sanavit, novumque tempus ad eam insinuationem peragendam in Camera apostolica praefinivit.

§. 5. Postmodum fel. re. Urbanus Papa VIII. Praedecessor quoque Noster, cum praedicti Communitas, et homines Civitatis Ferrarien. hujusmodi, certis de causis praepeditis, memoratas Gregorii Praedecessoris praedicti litteras, in Camera tunc sua, nunc Nostra apostolica, juxta aliam Constitutionem piae mem. Pii Papae IV. praedecessoris etiam Nostri desuper etiam insinuari, ac in illius libris registrari minime fecissent, ut eorum indemnitati providerent, et per quasdam suas in pari forma Brevis die XIX. Januarii MDCXXIV. expeditas litteras ejusdem Gregorii Praedecessoris litteras adversus Constitutionem dicti Pii, ac lapsum temporis in ea praefixi, auctoritate apostolica restituit, reposuit, et plenarie reintegravit, ita ut tam dictas, Gregorii Praedecessoris praedicti, quam suas tunc expeditas litteras, infra sex menses inde proximos ab illarum data computandos, in eadem Camera insinuari, et in illius libris registrari facere possent, et deberent, easdemque litteras cum omnibus, et singulis in eis contentis, decretis et declarationibus, aliisque clausulis, et ab illarum data valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, eisdemque Civitati, et hominibus suffragari in omnibus, et per omnia perinde ac si litterae praedictae in eadem Camera intra tempus ad id ab eadem Constitutione praefixum insinuatae, et in illius libris registratae fuissent, suasque vero, et dicti Gregorii Praedecessoris litteras firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri debere decrevit, et alias prout in ipsorum Clamentis, Gregorii, et Urbani Praedecessorum praedictorum litteris, quarum tenores etc. continetur.

Praefatus Urbanus VIII ad augendam Familiam Nobilem in Civitate Ferrariae, nonnulla devoluta bona Feudalia Comitibus di Castel Ferretti Anconitanis concessit.

§. 6. Demum idem Urbanus Praedecessor, cum quaedam bona ad eamdem Cameram apostolicam devoluta essent, ad effectum augendi, seu adscribendi unam aliam Familiam Nobilem in Civitate, et Ducatu Ferrarien. hujusmodi. per suum Chirographum manu propria signatum, seu subscriptum, bona praedicta sic devoluta tunc in humanis agentibus Fabricio, Francisco, et Antonio Mariae Comitibus de Castel Ferretti, Civitatis Anconitan., sub nonnullis expressis, ac volitis conditionibus concessit, tenoris sequentis videlicet » Reverendissimo Card. Camarlengo.

Tenor Pontificii Chirographi praedictam concessionem respicientis.

» Essendo ultimamente devoluti alla Nostra » Camera Apostolica tre Feudi nel Ferrarese, » cioè uno consistente in tre Botteghe poste » dentro la nostra Città di Ferrara, nella » strada degli Orefici, vacato per non avere » Alberto, e Francesco Picchisti, nè li suoi » Discendenti, ottenuto dalla Sede Apostolica la confermazione dell' investitura fatta » da Duchi di Ferrara, e altre cause, a gli » altri due consistenti in Terre, cioè uno di » moggia tre, e mezzo di terra arativa, e » vitata, posta in luogo detto Calto, per » morte del Capitan Flaminio Guaroieri, di » rendita di scudi sessanta annui, calcolato » un anno per l' altro, e l' altro di alcune » altre Terre poste nella Villa di Sabbioncella, vicino alli beni di Camillo Gualengo, » e altri confini, per morte di Violante, o » Francesca Serafini, abbiamo d' essi fatto » grazia nel modo infrascritto a Fabbrizio, » Francesco, e Antonio Maria, Conti di Castel Ferretti Anconitani. Onde avendo qui » per espressi a sufficienza le qualità, confini, situazioni, e vero valore di detti Feudi, l' annuo frutto, che da quelli si può » cavare, e ogni altra cosa necessaria, di » nostro Moto Proprio, certa scienza, e potestà assoluta, ordiniamo a Voi, che in nome Nostro, e di detta Camera, concediate » alli detti Fabrizio, Francesco, e Antonio » Maria, per loro, e loro Figli, e discendenti maschi legittimi, e naturali in perpetuo, » o in difetto di alcuno di loro, con il jus ac-

» crescendi a chi resta, le dette Terre di detti tre Feudi devoluti come sopra a detta Nostra Camera, con tutti li loro membri, e ragioni, e pertinenze, con peso però, che esso Fabrizio, Francesco, Antonio Maria, e loro Figliuoli, e discendenti suddetti siano tenuti di pagare ogni anno a detta Nostra Camera, in ricognitione del suo diretto Dominio, nella Vigilia, o Festa de' SS. Pietro, e Paolo Apostoli per cento Ducati di oro di Camera qui in Roma, o in detta Città di Ferrara ad elezione di detti Investiti, e con peso, e condizione expressi, che li medesimi, e altri compresi nella presente concessione *siano tenuti, durante detta concessione, avere, e tenere in detta Città di Ferrara Casa aperta, e con effetto abitare in essa, almeno uno di loro continuamente, come fanno li veri Cittadini di detta Città, sotto pena di caducità* da incorrersi ipso jure, et ipso facto, ancorchè ne avessero ottenuta liberazione, o abilitazione dal Magistrato, e Consiglio Generale di detta Città; E di più con peso, e condizione expressi, che li medesimi in ciascun pagamento di detto Censo, da farsi come sopra a detta Camera nella Vigilia, o Festa de' SS. Pietro, e Paolo Apostoli, siano tenuti d'esibire attestazione autentica del Legato pro tempore di detta Città, della continua abitazione come sopra, altrimenti il pagamento fatto senza detta attestazione, non sia, nè s' intenda ammesso, ma entri la caducità, e li Feudi s' intendano, e con effetto siano, siccome Noi d' adesso per allora li dichiariamo devoluti a detta Nostra Camera, insieme con li frutti, che saranno decorsi dopo l' aver tralasciato d' abitare in detta Città, come sopra, etiam, che fossero esatti, quali in tal caso vogliamo, e parimenti dichiariamo, che si devono restituire, e li predetti Feudi si possano concedere ad altri come devoluti ipso jure. Decretando, dichiarando Noi, che li suddetti Investiti non possino essere liberati, e abilitati dal suddetto peso, e condizione di tener Casa aperta, e abitare in detta Città non solo dal detto Magistrato, e Consiglio, ma ne anco dal Legato pro tempore di essa Città, nè meno da Noi, e Nostri Successori Romani Pontefici, se non sarà fatta espressa, e individua menzione nelle Lettere Apostoliche, delli suddetti pesi, e condizione, poichè con essi, e non altrimenti gli abbiamo fatta la presente concessione. E sopra di ciò glie ne stipolerete l' Istromento necessario, poiche tal' è mente Nostra espressa. Volendo, e Decretando, che la presente vaglia, ancorchè detti Ferretti non siano Cittadini Ferraresi, non ostante qualsivoglia Costituzioni, Ordinazioni Apostoliche, leggi, statuti, etiam di detta Città, Riti, Consuetudini, il Nostro Breve di non concedere Feudo nel Ferrarese, se non a Ferraresi, e tutte altre cose, che facessero in contrario, a quali tutte, e singole, avendo il lor tenore qui per espresso a sufficienza, per questa volta, e a quest' effetto, espressamente deroghiamo. Dato nel Nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo li 2 di Luglio 1638.

Urbanus Papa Octavus.

§. 7. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti Exponentes, praemissa omnia, quo in posterum quoque firmius sint, et serventur exactius, Apostolicae Confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent, Nos igitur, ipsos exponentes, et eorum singulares personas, a quibusvis excommunicationis et interdicti aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia, absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, memoratas Clementis Constitutiones, seu sub Plumbo expeditas, ac Gregorii, et Urbani Praedecessorum praedictorum litteras, nec non praeinsertum ejusdem Urbani Praedecessoris Chirographum cum omnibus, et singulis in illis contentis, et expressis, ac inde sequutis, auctoritate apostolica, tenore praesentium, approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti etiam substantiales defectus, si desuper in praemis-

Confirmantur supra relata privilegia, concessiones, et gratiae.

sis quomodolibet intervenerint, supplemus et sanamus, et quatenus opus sit, praemisso omnia in dictorum Clementis, Gregorii, et Urbani Praedecessorum litteris, et Chirographo expressa, et contenta, auctoritate, et tenore praesentis innovemus, seu de novo concedimus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 8. Decernentes, easdem praesentes litteras, semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac dictis Exponentibus, aliisque ad quos pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, sicque, et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, et Camerae praedictae Clericos Praesidentes, aliosque Sedis praedictae Ministros, et Officiales, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogatur.

§. 9. Non obstantibus omnibus, et singulis, quae dicti Clemens, Gregorius, et Urbanus Praedecessores in suis respective litteris voluerunt non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die Vigesima Novembris, millesimo septingentesimo quinquagesimo octavo, Pontificatus Nostri Anno primo.

LXVIII.

Dat. die 12. Dec. 1758. Ann. 1.

Confirmatio Statutorum Universitatis Aurificae Civitatis vulgo *Carpentrasso* in Comitatu Venayssini.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Ad pastorale fastigium, meritis licet imparibus, evecti, illa, quae pro felici, prosperoque Artium, ac Universitatum Artium Status Nostri Ecclesiastici, cujus commodis peculiari paternae Charitatis affectu studemus, regimine provido constituta, atque ordinata esse noscuntur, ut firma semper, atque inviolata persistant, apostolici muniminis praesidio, cum id ad Nobis petitur, libenter constabilimus.

Preces porrectae pro statutorum confirmatione.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii, Universitas, et Homines artis Aurificum Civitatis Nostrae Carpentoraten., et Comitatus Nostri Venayssini, quod ipsi alias, pro felici ejusdem Universitatis, et Artis directione, et guberoio nonnulla Statuta a tunc existente Archiepiscopo Episcopo Carpentoraten., ac dilecto filio Magro Paschale Aquaviva in Civitate Nostra Avenionen. ejusque Comitatu, et Districtu, tunc Sedis Apostolicae Vice-Legato, nec non a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, et dilectorum filiorum Romanae Curiae Praelatorum, Avenionen. nuncupata, approbata, in unum redigi curarunt, tenoris qui sequitur, videlicet » Statuti ed

Referuntur statuta quae approbari postulatur.

» Articoli fatti dai Signori Carlo Eurico Meyssonnier, Alessandro Antonio, Pietro Francesco Reffreoy, Pio Claudio Aubignan, Sifredo Aubignau, Pietro Barianel, Giuseppe Bertol, Pietro Liontare, Pietro Villiet, e Giacomo Lauzias Mercanti Orefici di questa Città di Carpentrasso, Capitale del Contado Venesino, Francesco Manuel, Pietro Manuel, e Cesare Silvestri Mercanti Orefici della Città dell' Isole, Giovanni Acarie, Giuseppe Niccolo Mercanti Orefici della Città di Valreas, Verano Daygremont, Giovanni Receveur, Domenico Manuel, N. Teunel, e Pietro Daygremont Mercanti Orefici della Città di Cavaglione, Giuseppe Guilchermie, e Luigi Grauger Mercanti Orefici della Città di Bolenc, Giovanni Augier Mercante Orefice, dimorante nella Città di Malaucene, e de Aubert Mercante Orefice, dimerante nel Luogo di Preiouq. per essere approvati, autorizzati, e confermati dai Nostri Superiori. Stabiliamo.

I. » D'erigere in favore de' detti Signori » Mercanti, e di quelli, che saranno da Loro » ricevuti in avvenire una Confraternita sotto » il titolo, e protezione di S. Eligio il primo » Decembre nella Cappella della Chiesa, che » Monsignore Illustrissimo, e Reverendissimo

» Arcivescovo, e Vescovo di Carpentrasso » vorrà accordare, e che per il mantenimento delle spese di detta Cappella, ogni Maestro Orefice pagherà ogni anno nel d. giorno della Festa di S. Eligio nelle mani dell'Università degli Orefici 20. Soldi moneta di Francia, e quelli, che ricuseranno di pagare li detti venti Soldi l'anno, si dovranno constringere a tal pagamento. Esso Tesoriere renderà conto alla fine dell'anno della sua Amministrazione alli Signori Priori dell'Università, e consegnerà quello gli resta, e tutti i mobili della Confraternita al di lui Successore.

II. » Hanno stabilito inoltre, che in ogni anno nel giorno del detto Santo si faranno tre Priori, e terminato il primo anno, due di essi saranno confermati per un altro anno, in maniera, che successivamente d'un anno all'altro, ne verrà scelto uno, che resterà sempre con li due antichi, ed il tutto si farà secondo la pluralità dei Voti.

III. » Dovranno essi Orefici assistere alli Vesperi della Festa di S. Eligio, alla Messa, e agli Offizi del primo di Decembre, dopo essere stati uniti dal Mandatario della Confraternita nell'assemblea, che si terrà lo stesso giorno per eleggere li detti Signori Priori, ed altri Offiziali dell'Università, e sarà scelto con pluralità de'Voti un Segretario per scrivere quelli, che sono stati ammessi, e tutto ciò, che sarà necessario; esso Segretario sarà mutato, quando piacerà alli Signori Maestri Orefici.

IV. » Non potrà alcuno essere ricevuto per Maestro Orefice, se prima non abbia dimostrato d'esser buono, e fedele Cristiano Cattolico, Apostolico Romano, che dovrà ciò dimostrare alli Signori Priori, acciocchè la detta arte sia fedelmente esercitata con vantaggio, e soddisfazione delli Cittadini di questa Città, e degli abitanti del Contado. E non si potrà ammettere alcuno per Maestro in detta arte, che non provi prima d'aver fatto il fattore da qualche Maestro esperto, Uomo d'onore, e buono Cristiano.

V. » Non sarà lecito a veruno Orefice di aprir Bottega tanto in Carpentrasso, che nel Contado, senza prima provare d'essere stato per cinque anni nella Bottega di qualche Orefice come sopra, e che sia di buoni costumi, e che sia esaminato, ricevuto, ed approvato dalli suddetti Maestri Orefici, avanti de' quali quello, che vuole essere ammesso, dovrà fare un Capo d'opera di detta arte, avendo prima depositati nelle mani d'esso Tesoriere la somma di 60. Lire, ed inoltre pagherà venticinque lire a ciascun Priore, e dodici lire a ciascun maestro, che saranno presenti, a dodici lire al Segretario, e a tale effetto sarà esso Segretario obbligato di fare avvertire, con una lettera circolare, a spese di quello vuole essere ammesso, tutti li Maestri Orefici del Contado tre giorni avanti, per assistere, se vogliono, alla di lui ammissione, e li diritti di quelli, che non v'intervengono, anderanno in benefizio della Confraternita.

VI. » Li Maestri Orefici del Contado, essendo ricevuti nell'Università, potranno stabilirsi, o in Carpentrasso, o altrove, ed aprire Bottega a loro arbitrio, senza pagare alcun diritto.

VII. » Li Cittadini di Carpentrasso, e li abitanti di esso Contado saranno preferiti alli stranieri, per essere ricevuti nell'Università, e pagheranno la metà meno alla Confraternita delli Stranieri, pagando però li soliti diritti delli Officiali, e Maestri Orefici intieramente, come si è detto di sopra, e contribuendo proporzionatamente alle spese fatte, e da farsi per la presente Erezione.

VIII. » I Figli delli Maestri Orefici saranno ricevuti nell'Università a pluralità de'Voti, facendo un Capo d'Opera, senza pagar altro, che un pasto convenevole, che daranno nel giorno della di loro ammissione alli Maestri Orefici, che saranno avvertiti come sopra con una Lettera Circolare, pagando li soliti diritti al Segretario, e 10. libbre di Cera bianca per la Confraternita.

IX. » Li Maestri Orefici del Contado, che vorranno entrare ora nell'Università, che sarà stabilita in Carpentrasso, come Città Capitale, saranno ammessi per com-

» pire li presenti Statuti, e Articoli, essi » parteciperanno colla loro presenza li stessi » onori, e prerogative, che li Maestri Orefici dimoranti in Carpentrasso, contribuendo ciascheduno di loro, porzione delle spese fatte, e da farsi per la presente » Erezione, come anche delle somme somministrate, e da somministrarsi, e degl' interessi di quelle, e a tutto ciò, che li altri Maestri di Carpentrasso saranno obbligati, e quelli, che non vorranno a ciò essere soggetti, non potranno tenere la Bottega aperta nel Contado.

X. » Non potrà verun Compagno Orefice » lavorare in oro, ed argento nelle Camere, » ma solamente nella Casa, e Bottega d' alcuno de' suddetti Maestri Orefici, e non » altrimenti, sotto pena della confiscazione » delli lavori, che essi avranno fatti, o che » staranno lavorando, ed altre ad arbitrio » delli Superiori, applicabili un terzo al Fisco » di Sua Santità, un terzo al denunciante, ed » un terzo alla Confraternita.

XI. » Quelli, che vogliono essere ammessi alla suddetta arte, saranno tenuti di accordare il giorno, e l'ora dalli detti Signori Priori dell'università per essere ivi ricevuti, e a tale effetto far convocare il giorno avanti l' assemblea de' Signori Maestri » Orefici, nel giorno, ed ora destinata, e se » alcuno di essi non v'interviene, il suo dritto va a benefizio della Confraternita, eccettuato in causa di malattia, la quale dovrà egli provare.

XII. » Ogni Maestro potrà avere, e tenere un solo Principiante per il termine di 5. » anni, e sarà il Fattorato registrato nel Libro della Confraternita, che si ritiene presso del Segretario, ed il tempo comincerà a » correre dal giorno, che è stato registrato, » per il qual registro esso pagherà alla Confraternita 6. lire in tutto, e allorchè sarà » ricevuto per Lavorante, si potrà vedere nel » Registro.

XIII. Per sfuggire tutte le liti, che potessero insorgere all' avvenire, verun Maestro » Orefice potrà prendere per Compagno, » uscendo dalla Bottega d'altro Maestro Orefice, dove egli avrà lavorato l' arte di Orefice, senza il permesso, e consenso del suo » primo Maestro, o altri giusti motivi, e ragioni, o che non sia stato assente dalla casa di quello per tre mesi consecutivi, li » quali terminati sarà lecito di lavorare, dove » gli piacerà. E quelli, che contraverranno » alli suddetti stabilimenti, pagheranno alla » Compagnia 10. libbre di Cera.

XIV. » Non sarà permesso ad alcun Maestro Orefice, tanto di questa Città di Carpentrasso, che del Contado, di lavorare » l' oro, ed argento altrimenti che sotto li » patti, e condizioni, che sono, e saranno » approvate dalli nostri Superiori.

XV. » Le Vedove dei Maestri Orefici potranno continuare la Bottega, far lavorare » in tutto il tempo della loro vita, sotto il loro nome solamente, con pagare quello, » che dagli altri Maestri vien pagato, e con » servirsi di Compagni abili nell' arte, e approvati dall' Università.

XVI. » Insorgendo poi qualche lite, o differenza tra li Maestri Orefici, Compagni, o » Lavoranti, li Priori dell' Università deputeranno due Maestri Orefici per prendere li » espedienti opportuni, per terminare le loro differenze.

XVII. Se qualcuno degli Offiziali della detta Confraternita si ammalasse, e che non » avesse di che sovvenirsi, nè di che farsi » sovvenire, hanno stabilito di provvedere » all' ammalato ciò, che gli sarà necessario » per il mantenimento della sua malattia, e » per pagare le spese del suo funerale, colli » denari della Cassa di detta Confraternita, » che se non bastassero, li detti Maestri Orefici contribuiranno a questa Elemosina. Registrato al Libro KK delle Grazie de'Landemj fol. 36. dopo l' atto d' autorizzazione, da » me Segretario di Stato della Legazione » d'Avignone » Sottoscritto Jeremie » Sieguono le sottoscrizioni delli nomi scritti » nel principio.

» A sua Eccellenza Monsignor Vice-Legato. Supplicano li Maestri Orefici della Città di Carpentrasso, ed altre Città, e luoghi del Contado, ed espongono all' Eccellenza Vostra, che avendo stabilito di erigersi in università, e Confraternita per il

Supplex Libellus Praesuli Vice-Legatum munere fungenti, in civitate Carpentorati pro supra relato-

rum statutorum approbatione.

maggior vantaggio della Provincia, e delli loro particolari interessi, si sarebbero uniti in coerenza del permesso verbale dato da V. E., e si sarebbe di comun consenso determinato d'erigere in favore degli Oratori, e di colori, che saranno da' medesimi ricevuti in avvenire Maestri, una Confraternita sotto il Titolo, e protezione di S. Eligio il primo Decembre, e in appresso avrebbero stabilito quello che deve essere osservato nella Loro Università in 17. articoli, li quali sono qui umilmente esposti. Ma come li detti articoli, benchè di comun consenso stabiliti, non ardirebbero porli in esecuzione, senza l'autorità di V. E. li Oratori supplicano la medesima, di autorizzarli, e confermarli a tenore dell'esposto, e ordinare, che siano inviolabilmente, e perpetuamente osservati, non ostante tutto ciò, che possa essere in contrario, sotto le pene, che ivi sono espresse, che la sola sottoscrizione di Vostra Eccellenza basti » Subsignatus SS. D. N PP. et Sanctae Sedis Apostolicae in hac Civitate, et toto Comitatu Advocatus, et Procurator Generalis; visis praeinsertis precibus, nec non deliberatione intro clausa, non impedit confirmationem, et authorizationem articulorum in dicta deliberatione contentorum, dummodo tamen non adversentur Sacris Canonibus, et dispositioni juris, et citra praejudicium juris publici, et privati deliberatum. Avenione hac die 17. Septembris Anni 1746. « P. de Scutellaris Adv. et Procurator Generalis, sic signatos in Originali » Attentis narratis, et salvia protestationibus D. Advocati Fiscalis, supra ennunciata Statuta confirmamus, authorizamus, et mandamus, ut petitur, non obstantibus etc. P. Aquaviva Pro-Legatus, sic signatus Reg. « A Monsig. Illustrissimo, e Reverendissimo Arcivescovo, e Vescovo di questa Città di Carpentrasso, o al Sig. Vicario Generale. Li Orefici di questa Città, e Provincia del Contado Venesino espongono, che per vantaggio, e publica utilità degli Abitanti, secondo il permesso accordatogli dal Superiori, essi avrebbero fatti tra di loro Statuti, ed Articoli in num. 17. per erigera, e stabilire in questa Città una Università, e Confraternita di Orefici, sotto il Titolo di S. Eligio nel primo Decembre, che avrebbero preso per loro Titolare, quali Statuti, ed Articoli sarebbero stati autorizzati li 16. Settembre da Monsig. Vice-Legato di Avignone a loro istanza, ed avendo essi bisogno di una Cappella in qualche Chiesa di questa Città per collocare il loro Santo, supplicano la bontà di V. S. Illma di assegnarli la suddetta Cappella per potere ivi stabilire la lore Confraternita, e fare in quella la Festa di S. Eligio per il primo Decembre, e tutto ciò per onore, e gloria di Dio, e del Santo. Supplicano per ciò ec. » Vista la suddetta supplica presentata a Monsignore Arcivescovo Vescovo di Carpentrasso per parte degli orefici, e li statuti ivi enunciati in 17. Articoli autorizzati da Monsig. Vice Legato d'Avignone li 16. Settembre prossimo passato. Visto il voto dell'Avvocato Generale: Non si proibisca, che a tenore della supplica sia assegnata alli suddetti Orefici la Cappella sotto il titolo di S. Eligio nella Chiesa Cattedrale di questa Città per ivi stabilire la loro Confraternita, fare la Festa del Santo, e tutto ciò, che converrà in tal particolare, con condizione però, che ogni Anno li ultimi Offiziali della Confraternita siano obbligati a rendere i Conti avanti quella persona, che verrà deputata da Monsig. Arcivescovo, e Vescovo, e che la detta Confraternita contribuisca le spese necessarie per il mantenimento di detta Cappella, Altare, Suppellettili sagre, e purchè li suddetti Statuti non siano contrarj alli Sagri Canoni della S. Chiesa, e senza pregiudizio del dritto del terzo. Carpentrasso 7. Novembre 1746. Sibous Avv. Gen. e Promotore Fiscale. Monsig. Arcivescovo, e Vescovo di Carpentrasso considerata la presente supplica presentata dagli Orefici di detta Città, e li Statuti ivi enunciati, e la Visa dell'Avvocato Fiscale ha accordato loro la richiesta grazia sotto però le proteste d'esso Procurator Fiscale, ed ha ordinato, che il tutto sia Registrato negli Atti della Cancellaria, essendosi sottoscritto. A Carpentrasso 7. Novembre 1746. Dal Palazzo Vescovile D. M.

Votum Procuratoris Generalis Pontificii in Civitate, et Comitatu super petita approbatione.

Confirmatio statutorum a Praesule Vice-Legato apposita.

Supplicatio Aurificum Ordinario Carpentoratensi super confirmatione praedictorum statutorum, et approbatione erectionis Confraternitatis.

Votum Promotoris Fiscalis Curiae Episcopalis super confirmatione Statutorum et Confraternitatis erectione.

Rescriptum Ordinarii, quo supra relata statuta confirmantur et Aurificum Confraternitatis erectio approbatur.

« Arcivescovo e Vescovo di Carpentrasso. De « Villario Notaro, e Segr. Reg.

Apostolica confirmatio Statutorum, et erectionis Confraternitatis.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti Exponentes, Statuta hujusmodi quo firmius subsistant at serventur exactius, apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent. Nos specialem ipsis Exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, Sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis, inclinati, praeinserta statuta, ac omnia, et singula in eis contenta, Auctoritate apostolica, tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilia apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his, a quocumque quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, ac quatenus opus sit Civitatis, et Comitatus hujusmodi, ac Universitatis praedictae, etiam juramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et litteris apostolicis, Superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis, quibus omnibus, et singulis illorum tenores, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris, die decima secunda Decembris, Millesimo Septingentesimo quinquagesimo octavo, Pontificatus Nostri Anno primo.

LXIX.

Privilegia, et facultates Communitati, et Hominibus Civitatis Centi concessa a Clemente VIII. sub certis modis, et limitationibus declarentur, et corriguntur.

Dat. die 20. Dec. 1758. Ann. I.

Litteras in forma Brevis, quibus Clemens VIII. Communitati, et Hominibus Civitatis Centi concessit privilegia hic confirmata, habentur in praesenti integre inserta.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Praestantissima devotio, et sincera fides quas dilecti filii Communitas, et Homines Oppidi Civitatis nuncupatae Nostrae Centi, Bononien. Dioecesis, erga Apostolicam hanc Sanctam Sedem gerere comprobantur, ac paternus amor, praecipuaque charitas, qua Romani Pontifices Praedecessores Nostri semper illos sunt prosequuti, Nosterque peculiaris erga Nostros, dictaeque Sedis subditos animi affectus, haud dubie postulant, ut gratias, indulta, et privilegia, eis a Romanis Pontificibus Praedecessoribus praedictis concessa, quo firmius subsistant, apostolici mu-

nominis Nostri patrocinio, cum id a Nobis petitur, libenter constabiliamus.

Preces porrectae.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii Consules Oppidi Civitatis praedictae, quod dudum ad Communitatis, et Hominum praedictorum favore, emanarunt quaedam in simili forma Brevis expeditae Litterae tenoris sequentis, videlicet « Foris » Dilectis filiis Universitati, et Hominibus Terrae Nostrae Centi « Intus vero » Clemens Papa VIII. Dilecti filii salutem, et Apostolicam Benedictionem. Ex consueta Romani Pontificis, et Apostolicae Sedis benignitate, Nostros, et ejusdem Sedis Subditos favoribus, et gratiis libenter prosequimur, prout eorum fidei, et devotionis sinceritas postulat, ac alias in Domino salubriter conspicimus expedire. Hinc est, quod Nos vestris votis, quantum cum Domino possumus benigne annuere, ac vos, Nostris, et Apostolicae Sedis beneficiis, in debita Nobis, ac eidem Sedi fide, ac devotione magis continere, et conservare volentes: Supplicationibus, vestro nomine Nobis humiliter porrectis, inclinati, ex diversis petitionibus eodem vestro nomine Nobis oblatis, haec vobis concedenda duximus: Ut igitur arma, seu insignia istius Universitatis insignibus gentilitiis Domus Nostrae Aldobrandinae, aut cujuscumque malueritis illorum partis, exornare valeatis, utque vestri Consules, solitas, et antiquas auctoritates, et praeeminentias, ac primum locum, immediate post Gubernatorem ejusdem Terrae pro tempore existentem, retineant, et habeant, Auctoritate apostolica, tenore praesentium perpetuo concedimus, et indulgemus. Consilium vero ejusdem Terrae juxta formam statutorum, ita ut cum sola licentia, et assistentia Gubernatoris (sine qua tamen nullam suscipere valeat deliberationem) quandocumque libuerit, congregari possit: Statutaque praeterea, et Ordinationes ipsius Terrae tam quoad Civilia, quam quoad Criminalia, dummodo tamen in usu, et licita sint, et honesta, ac Sacris Canonibus, et Constitutionibus Apostolicis, et Concilii Tridentini Decretis, nec non libertati Ecclesiae, ac fidelitati, et obedientiae Romanorum Pontificum, et S. R. E., Sedisque Apostolicae minime adversentur (sine tamen praejudicio bannimentorum) auctoritate, et tenore praedictis perpetuo confirmamus, et approbamus, illisque perpetuae, et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adjicimus; ac statuta damnorum datorum, cum duplicatione poenarum Universitati vestrae, ac partibus, quibus damnum illatum fuerit, juxta formam Statutorum, applicandarum, ac etiam statuta, et provisiones Collegii Notariorum dictae Terrae pari modo in omnibus, et per omnia, et cum supradictis limitationibus confirmamus, et approbamus: Vobis praeterea, ut nova statuta, et ordinationes prout rerum, et temporum qualitas exegerit, pro bono vestrae Universitatis regimine, quandocumque vobis placuerit, (a pro tempore tamen Legato, seu Vice Legato Ferrariensi examinanda, et approbanda) facere; atque circa bona divisibilia Cassamaris, et Malafitti, vos liberam statuendi, et deliberandi juxta antiqua privilegia, et consuetudines, facultatem, sine tamen juris quarumcumque partium praejudicio habeatis, perpetuo similiter concedimus, et indulgemus: statuimus quoque, et ordinamus, ut circa Militum deputationem, istic servetur idem, quod servatur in reliquo Statu Nostro Ecclesiastico: circa autem provisiones Gubernatoris, et applicationem poenarum, condemnationum, Constitutiones Aldobrandinas nuncupatas, per dilectum filium Nostrum Petrum Sancti Nicolai in Carcere Diaconum Cardinalem Aldobrandinum nuncupatum, Nostrum secundum carnem ex fratre germano nepotem, ac in Civitate, et Ducatu Ferrariensi Nostrum, et dictae Sanctae Sedis de Latere Legatum, factas, servari volumus. Gubernatorem praeterea istius Terrae, pro tempore existentem, in utroque, aut altero jurium Doctorem, qualificatum pro Officii qualitate esse, illumque, finito ejus officio, Sindicatui stare debere, neque fidem bene praestiti servitii, nisi finito Sindicatu hujusmodi obtinere posse: causas item quascumque Civiles, et Criminales, in prima instantia in dicta Terra, et quoad Civiles causas, in secunda instantia, in Tribunali appellationum deputato, seu deputando in Civitate, sub cujus Legatione dicta Terra pro

Tenor Brevis Clementis VIII., cujus confirmatio postulatur.

tempore fuerit (salva tamen auctoritate Superioris quoad primas instantias bujusmodi) cognosci debere decernimus: Vobis praeterea, ac singulis babitatoribus, et incolis Terrae Centi, ejusque Comitatus, et Districtus, ut ex quibuscnmque Locis Civitatis, et Ducatus Ferrariensis, frumenta, blada, legumina, et alia annonae genera, pro vestro, et eorum usu, solutis gabellis solitis, libere extrahere possitis, licentiam, et facultatem impartimur. Praetium insuper salis in dicta Terra vendendi, ad tres quatrenos pro qualibet Libra, quorum duo ad Cameram Apostolicam, et unus ad vestram Universitatem pertineant, reducimus: ad haec vobis, ut unum, vel plures exequntores, pro exactione creditorum dictae Universitatis, deputare, et ad libitum removere, utque unum Regestrum Instrumentorum dictae Terrae, ad instar Regesti Civitatis Nostrae Bononiensis, erigere possitis, indulgemus: Praetinm moliturae frumenti, et aliarum rerum molendarum pro usu babitatorum, et incolarom Terrae, Comitatns, et districtus praedictorum, ad sex pro centenario reducimus: Ac ipsis habitatoribus, et incolis, ut ad quaecumque loca Status Nostri Ecclesiastici molendi causa, de licentia tamen Camerarii, gratis illis concedenda, accedere possint, potestatem facimus: Et quibuscumque adveuis, farinas in vestram Terram introducere, sine aliqua solutione, aut cujuscumque licentia, licitum esse volumus, et ordinamus: quibuscumque pariter ex vestris Civibus, ut fructus ex praediis, et terris per eos possessis in Agro Bononiensi, quae non gaudent privilegio quarti pro tempore colligendos (relicta tamen quarta illorum parte) inde libere extrahere: Utque inter Vos, et Bononienses, liberum quarumcumque rerum bine inde commercium, solutis gabellis, existat; Nec non ut Birruarios dictae Terrae, ultra numerum decem, cassare, ad Nostrum tamen, et ejusdem Sedis beneplacitum valeatis: Ac demum ut liberum vobis, et cuicumque dictorum habitatorum, et incolarum sit, Follicellos, et Sericum, ex eadem Terra, ejusque Comitatu, et Districtu ad quaecumque (non tamen extra Statum Ecclesiasticum) Loca deferre, ac de illis pro libito disponere, auctoritate, et tenore praedictis perpetuo concedimus, et indulgemus: Ac in praemissis omnibus, et singulis, ntl a Nobis concessa, et ordinata sunt, perpetuo observari debere decernimus, et declaramus: Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus apostolicis, ac quibuscumque statutis, et consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Ferrariae sub Annulo Piscatoris die vigesima prima Julii millesimo quinquagesimo Nonagesimo Octavo Pontificatus Nostri Anno Septimo.

P. Card. Aldubrandinus

De removendis abusibus irreptis solicitationem exprimit.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti Exponentes experientia compertum habeant, nonnullos abusus contra dispositionem praedictarum litterarum tractu temporis irrepsisse, ac propterea non solum dictas litteras per Nos confirmari, verum etiam decerni, et declarari, ne dilectus filius Noster Modernus, ac pro tempore existens in Civitate, et Ducatu Ferrarien. Noster, et Sedis apostolicae de Latere Legatus super praescripto habitationis requisito dispensare possit cum iis, qui ad divisionem, seu partitionem portionum, ac dimidiarum portionum bonorum divisibilium terrarum Casamaris, et Malafitti, singulis viginti annis per Communitatem praedictam faciendam concurrunt, dictasque portiones, dimidiasque portiones eorum, qui in ipso oppido minime habitant, in beneficium, commodum, utilitatemque Communitatis hujusmodi in extinctionem aeris alieni, quo ipsa Communitas gravata reperitur, omnino impendendas, applicandasque, assignari, ac a Curia Civitatis Ferrarien. cognitionem Causarum in prima Instantia cumulative una cum Gubernatore Oppidi Civitatis hujusmodi auferri, ac demum, ut ipsi exponentes cannabes extra Statum, Ditionemque Sedis apostolicae, absque tracta ab eodem Legato obtinenda, mittere valeant, per Nos concedere plurimum desiderent.

Privilegia alias concessa, in parte

§. 4. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes,

confirmat, in parte Agro reformat, et moderatur.

et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, Sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinsertas ejusdem Clementis Praedecessoris litteras, auctoritate apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus hunc in modum, nempe quoad insignia Domus Aldobrandinae, praeminentiam in publicis Sessionibus, convocationem Consilii, Statutorum confirmationem tam eorum, quae versantur circa Civilia, et Criminalia, quam quae sunt Notariorum Collegii, facultatem statuendi legem, qua Milites sint deputandi, Gubernatoris conditionem, ejusque Syndicatum, jus deputandi Exequutores pro Creditorum exactione, eosque removendi, pretium moliturae frumenti, aliorumque generum, jus ubicumque molendi intra Statum Ecclesiasticum, ac Birruariorum numerum moderandi, jus demum extrahendi Follicellos, et Sericum, approbata ulterius possessione, seu quasi extrahendi Cannabes, etiam extra Statum Ecclesiasticum, absque licentia, seu tracta, excepto tamen casu indigentiae ejusdem Status, aut Legationis praedictae, salvis juribus pro consueta solutione Gabellae, seu Vectigalis transitus; quoad vero Statuta, quae respiciont damna data, volumus, et praecipimus, ut Constitutio fel. rec. Benedicti Papae XIV. Praedecessoris Nostri in praemissis edita servari omnino debeat; quoad bona Casamaris, et Malafitti non admittatur ad participandum, nisi qui habitationis habet requisitum, omnino exclusis absentibus, non obstante quocumque habilitationis privilegio, exceptis iis, qui habitant in Civitate Ferrarien, nec non absentibus studiorum causa, vel ob servitium Principis, aut Patriae: hac lege adjecta, quod absentium portiones cedere debeant emolumento Communitatis praedictae, ad effectum dissolvendi ab aere alieno, quibus ipsa Communitas gravata reperitur, suspenso usque ad eorumdem debitorum extinctionem jure accrescendi, quod participantibus competere unquam possit; quoad facultatem judicandi causas in prima instantia exceptae intelligantur Criminales graviores, et Civiles privilegiatae in vim *L. Unic. C. quando Imperator.* sublata in reliquis cumulativa a Locum Tenentibus Generalibus praetensa. Servandum erit solitum quoad honorarium Gubernatoris, et poenarum applicationem, nec non quoad Instrumentorum Regestum; quoad pretium Salis firmum sit privilegium, sine praejudicio tamen augmenti; quoad jus introducendi farinas exteras, servetur etiam Constitutio dicti Benedicti Praedecessoris super libero commercio edita, quaeque servanda quoque erit quoad extractionem tam frumenti, biadae, leguminum, aliorumque hujusmodi e Ducatu Ferrariae hujusmodi, quam frumentum ex praediis, quae possidentur in Agro Bononien, salvis tamen peculiaribus privilegiis, transactionibus, et Chirographo sub Datum XXIII. Junii MDCCL. idemque quoad liberum commercium cum Bononiensibus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, eisdemque Communitati, et Hominibus plenissime suffragari, et ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XX. Decembri millesimo septingentesimo quinquagesimo octavo, Pontificatus Nostri Anno primo.

Contrariis derogat.

LXX.

Dat. die 15. Sept. 1758. Ann. I.

Confirmatio novorum statutorum, quae Collegium Artis Lanitiae de Urbe condidit, pro ipsius Collegii majori directione, commodo, et utilitate.

Jurisdictionem Consulum Artis Lanitiae in Urbe statuit Pius V. constit. edit. 1567. *Sept.* 5. *Eamdem, atque privilegia Mercatorum ejusdem artis confirmavit Sixtus V. Constit. edit.* 1585. *Dec.* 18. *quas sunt relatae in Mainardi Bullario. Tribunal quatuor Praesidentium cum Assessoris assistentia, erexit Clemens IX. Chirographo suo Anni* 1669. *Aprilis* 4. *in praedicto Mainardi Bullario minime impresso.*

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam

Expositio petitionis pro novorum statutorum confirmatione.

§. 1. Ad pastoralis dignitatis fastigium nullo licet meritorum nostrorum suffragio per ineffabilem Divinae Sapientiae, atque Clementiae abundantiam evecti, ea, quae a Christifidelibus pro felici, prosperoque Artium, ac Universitatum Artium Almae Urbis Nostrae, cujus commodis peculiari paternae charitatis affectus studemus, regimine provide constituta, atque ordinata esse noscuntur, ut firma semper, atque inviolata persistant, apostolici muniminis Nostri praesidio, cum id a Nobis petitur libenter constabilimus. Exponi siquidem nuper fecerunt dilecti filii *Praesidentes Universitatis Artis Lanitiae, seu Lanariorum* de eadem Urbe, quod Ipsi pro majori directione, commodo, et utilitate, non solum ipsorum Lanariorum, verum etiam incolarum Urbis praedictae justum, aequum, et necessarium esse existimarunt, juxta facultates ipsi Universitati a fel. rec. Sixto V., et Clemente IX. Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris attributas, nova Statuta condere teooris sequentis videlicet.

STATUTI

DEL NOBILE COLLEGIO DELL' ARTE DELLA LANA

PROEMIO

NEL NOME DELLA SANTISSIMA, ED INDIVIDUA TRINITÀ, DELLA IMMACOLATA, E SEMPRE VERGINE MARIA, E DI S. AMBROGIO NOSTRO PROTETTORE.

Avendo la sperienza fatto conoscere, che li Statuti vecchi, coi quali sinora si è regolato il nobile Collegio dell'Arte della Lana di Roma, si sono resi oscuri, ed impraticabili, per li termini, che più non s'intendono, e per il diverso modo di lavorare la Lana, o non provedono a tutte quelle cose, alle quali pare necessario di dare una certa, ed invariabile legge per il mantenimento, ed augumento dell' Arte medesima; Quindi è, che è stato risoluto di formare un nuovo Statuto, in cui si confermassero, dichiarassero, e mutassero respettivamente li detti antichi Statuti, con aggiungere ancora di nuovo tutte quelle Leggi, e regole, che si trovino proprie, ed accomodate all'uso e circostanze presenti, servendosi in ciò de' privilegii al medemo Collegio conceduti dalle Sante memorie di S. Pio V., Gregorio XIII., e specialmente di Sisto V., con Chirografo segnato li 18. Dicembre 1585. e di Clemente IX. mediante altro speciale Chirografo segnato li 4. Aprile 1669. In esecuzione pertanto di detta risoluzione si sono tenuti moltissimi Congressi coll'intervento dei Presidenti che soprassiedono a detto Collegio conforme si dirà in appresso, e dei Consoli, Camarlengo, ed altri Mercanti Matricolati, ed in essi si è maturamente discusso, e stabilito tuttociò che in avvenire dovrà inviolabilmente osservarsi per il buon regolamento, progresso, ed accrescimento dell' Arte della Lana in Roma, e fattasi successivamente di tutto il discusso, e stabilito come sopra, una distinta relazione, e lettura nella piena Congregazione del Collegio tenuta li 29. Marzo dell'anno 1756. prossimo pas-

sato, restò quello intieramente approvato di unanime consentimento de' Congregati, e di detti Presidenti, come dalla detta risoluzione registrata sotto detto giorno negli Atti di Girolamo Amadio Pavoletti Notaro Capitolino, e Segretario del medesimo Collegio, con esser stato ancora di più ordinato, che si supplicasse umilmente Sua Santità a nome del Collegio suddetto, a volersi degnare confermare in forma specifica il nuovo Statuto, affinchè si osservi esattamente quanto in esso si prescrive, tanto da' moderni Matricolati dell' Arte della Lana di Roma, quanto da quelli, che in avvenire incominceranno ad esercitare la dett' Arte, o in qualunque altro modo saranno sottoposti allo Statuto del medesimo Collegio. A gloria pertanto di Dio, ed utilità, e decoro del medesimo Collegio si da principio.

CAPITOLO I.

Delli Signori Presidenti, e loro Autorità.

Ha il nostro Collegio goduto, come presentemente gode, in esecuzione del Chirografo della Sa: me: di Clemente IX. segnato li 4. Aprile 1669., confermatorio di tutti gli Induiti, Esenzioni, Privilegj, Immunità, e di tutte le altre Grazie in qualsivoglia modo, e tempo, concedute dalli Pontefici Predecessori a favore del nostro Collegio, ancorchè fossero andati in dissuetudine, il vantaggio, ed onore particolare di avere per suoi Presidenti quattro Signori Nobili Patrizj Romani, che al presente sono: gl' Illustrissimi Signori Pietro Paolo Boccapadull primo Presidente, Prazio Falconieri, Rotilio Paracciani, e Giambattista Cenci: Perciò si stabilisce, e determina, che il medemo Collegio debba procurare con tutte le sue forze, che gli venga conservato, e mantenuto perpetuamente questo Privilegio. Avendosi tutta la sicurezza che li suddetti Presidenti non sapranno mai prendere risoluzione se non che giusta e vantaggiosa per il nostro Collegio, conforme si è sperimentato finora, così statuiamo, ed ordiniamo, che sia in piena facoltà dei Presidenti pro tempore il determinare quali liti, sì attive che passive, debbano intraprendersi, proseguirsi, o abbandonarsi, a nome, e spese del Collegio, come ancora che possino li medesimi Presidenti sottoscrivere tutti gli Ordini per i pagamenti delle spese, sì ordinarie, che straordinarie, e le Madricole, per quelli che meritano di essere in avvenire ammessi nel nostro Collegio ad esercitare l' Arte della Lana, e dopo sottoscritti li Presidenti suddetti, dovranno sottoscriversi in calce di ogni sottoscrizione dalli medesimi da farsi, li Consoli, e Camerlengo pro tempore, secondo il loro grado, i quali Consoli però, quante volte le sottoscrizioni da farsi non sieno contrarie alle disposizioni del presente Statuto, non potranno ricusare di sottoscriversi, quando vi siano già sottoscritti i Presidenti. Possino ancora li medesimi Presidenti convocare tante volte quante gli parerà necessario, ed utile e per quel tempo, e luogo, che riuscirà comodo, le Congregazioni del nostro Collegio, per trattarvi i negozj al medesimo appartenenti; e sia in arbitrio di detti Presidenti il determinare quali affari debbano portarsi nelle Congregazioni, come altresì uno de' medesimi Presidenti, dovrà sempre proporre il negozio, o negozi, di cui si debba discorrere nelle dette Congregazioni. E per buon regolamento del nostro Collegio, e Mercanti, che lo compongono, determinato che sarà fra detti Presidenti il giorno da tenersi le Congregazioni, possa il primo Presidente, presente, e pro tempore, fare intimare le Congregazioni, e tale intimazione debba farsi dal nostro Segretario di ordine di detto Primo Presidente, a quelli, i quali dovranno intervenire in esse da eseguirsi dal Mandatario del nostro Collegio, colla relazione in calce. E quelli, i quali mancarono d' intervenire alle Congregazioni intimate, senza legittima causa, siano tenuti al pagamento, come si esprimerà nel Capitolo IV. del presente Statuto, per applicarsi come in esso.

CAPITOLO II.

Dei consoli, loro elezione, ed Uffizio.

Oltre li Presidenti dovrà il nostro Collegio avere tre Consoli, che al presente sono: Cri-

stofaro Malagricci primo Console: Ludovico de Rossi e Giuseppe Tansini: quali Consoli si prenderanno tra li Mercanti Madricolati, come si è sempre praticato per lo passato: con che però non si possa prendere nè deputarsi per Console alcuno, se non saranno almeno passati anni dieci, che abbia avuta la Madricola, e colla medesima abbia esercitata per tutto detto tempo, ed eserciti attualmente l'Arte della Lana. Se poi si dovesse deputare un Figlio di Mercante defonto, basterà, che abbia avuto anni dieci di esercizio della nostr' Arte da computarsi tanto in tempo di vita, che dopo la morte del Padre, nella Bottega paterna, altrimenti l'elezione da farsi, sia nulla. L'Uffizio de' quali Consoli in tal forma validamente da eleggersi, dovrà durare un anno solamente, a riserva di quello del Primo Console, che dovrà continuare per l'anno seguente, e non più; terminato il quale secondo anno quel Console, che in questo sarà stato secondo Console, seguiterà per l'anno seguente in qualità di primo Console, e così si osserverà sempre per il futuro, e succedendo poi la morte del primo Console, durante il biennio del suo Consolato, il secondo Console debba subentrare, e subentri subito in luogo del Defonto, in tutto e per tutto, ed a tutti gli effetti, senz' altra elezione, o dichiarazione. L'Elezione del nuovo secondo, e terzo Console, giacchè il primo Console, come si è detto, vi dee sempre essere, si dovrà fare in una Congregazione, da intimarsi, ad arbitrio de' Presidenti, composta dalli medesimi Presidenti, dagli stessi Consoli, che stanno per terminare il loro Uffizio, e dal Camerlengo pro tempore, e da tutto l'intiero Corpo dell' Arte, e di quei Mercanti, che legittimamente intimati interverranno. Uno de' Presidenti proporrà i soggetti a sua scelta, che abbiano i requisiti suddetti per l'Uffizio di secondo, o terzo Console, e la maggioranza dei voti degl' Interessenti, che si daranno a voce, conforme si dirà nel Capitolo VIII. delle Congregazioni, opererà l'inclusione o l'esclusione. Se in tempo della elezione de' nuovi Consoli, fosse morto qualcuno dei Consoli vecchi, oppure il Camerlengo, dovrà chiamarsi a votare il primo Revisore: e mancandone più di uno, ancora il secondo Revisore: e in difetto di più di due, si estraggano a sorte i Mercanti dell' Arte sino ad empire il numero delli Mercanti, e successivamente si proceda alla elezione in tutto, e per tutto come sopra. Questo però, che si è disposto in caso di morte di qualche Console, o Camerlengo, non debba aver luogo nell' altro caso, in cui per assenza, o altro legittimo impedimento, non intervenga alla Congregazione qualche Console, e il Camerlengo: ma in questo secondo caso il Jus di eleggere si consolidi negl' Interessenti. L'uffizio de' Consoli pro tempore, oltre gli altri obblighi, che si accenneranno nei seguenti Capitoli del presente Statuto, dee consistere nello intervenire, con ordine de' Presidenti, alle visite delle Botteghe, tagliere, e far tagliere le robbe difettose, esaminare chi vorrà essere ammesso nell' Arte, dopo sottoscritti li Presidenti, sottoscrivere le Madricole, e gli ordini de' danari del Collegio, da dirigersi ne' Banchi ove si trovano depositati, debbano intervenire a tutte le Congregazioni, e votare unitamente col Camerlengo, e Presidenti per la elezione degli Uffiziali, e procurare, che tra i Mercanti della nostr' Arte non succedano nemicizie, competenze, ed altri inconvenienti, che potrebbero togliere quella santa unione, e pace, che deve esservi tra i membri dello stesso Corpo. Come ancora nell' invigilare, che non s'introducano abusi, o facciano cose in qualunque modo pregiudiziali all' Arte della Lana, dando subito avviso di tutto alli Presidenti, acciocchè si possano prendere dai medesimi quelle risoluzioni, che si crederanno proficue, e accomodate per il necessario rimedio.

CAPITOLO III.

Del Camerlengo, sua Elezione, ed Uffizio.

Secondo il praticato finora continuerà il nostro Collegio ad avere il Camerlengo, che al presente si esercita da Carlo Ciferri; qual Camerlengo dovrà essere Mercante Madricolato, e che abbia almeno ottenuta la Madricola due anni prima della deputazione da far-

si, ed in detto tempo abbia esercitato, ed eserciti con Madricola l'arte della Lana. E dovendosi deputare un Figlio di Mercante defonto, basterà, che abbia avuto ancor questo due anni di esercizio, tanto prima, che dopo la morte del Padre, nella Bottega paterna, altrimenti la elezione sia nulla. Inquanto poi alla elezione del medesimo, si dovrà osservare in tutto e per tutto come si è disposto nell'antecedente Capitolo circa la elezione dei Consoli. L'Uffizio del medemo Camarlengo durerà un anno solamente; sarà suo obbligo particolare di esigere dai contraventori le pene stabilite nei presenti Statuti, e dell'esatto render fedel conto indispensabilmente nel fine dell'anno del suo Uffizio; il qual rendimento de conti dovrà farlo in mano dei Presidenti, e Consoli nella stessa Congregazione, che sarà stata intimata per l'elezione del nuovo Camarlengo, e de' nuovi Consoli.

CAPITOLO IV.

Delli Revisori, loro Elezione, ed Uffizio.

Ad effetto chè i lavori della Lana, che si fanno da Mercanti del nostro Collegio, sieno fatti ad uso di Arte, e senza frande di alcuno si stabilisce, ed ordina, che si seguiti sempre il lodevole costume, che sinora è stato, di deputare due Mercanti in Revisori, i quali al presente sono Giacomo Lazzara, e Francesco Santini. Quali Revisori si dovrà procurare, che sempre siano due Persone Madricolate delle più esperte, e che abbiano cognizione, ed un longo, ed attuale esercizio della nostr' Arte. La elezione di questi dovrà farsi in tutto e per tutto, come quella de' Consoli, e Camarlengo. Il loro Uffizio, che dovrà durare un anno solamente, consisterà principalmente in visitare, e riconoscere, tanto in occasione delle visite generali, che particolari, i lavori d'ogni sorta, che si fanno dai Mercanti dell'Arte: li pesi delle Lane, orditure, tele, e tutto altro, che appartiene all'Arte della Lana medesima: come ancora la qualità della stessa Lana, che si mette in opera. Da farsi dette visite in ciascuna Bottega colla licenza, ed ordini di detti Presidenti, e colla presenza, ed intervento del Consoli, e Camarlengo pro tempore, e riconosciuto, che avranno li medesimi Revisori le robbe difettose, ed altre mancanze, in contravenzione delli presenti Statuti possano i Consoli di propria autorità, e senza ministero, e Decreto di Giudici, oltre il dover far pagare la pena secondo le circostanze de' fatti da esprimersi, in appresso, prendere, o far prendere le robbe difettose suddette, ed altro appartenente all'Arte, che si ritroverà, contro la forma dei presenti Statuti e contrassegnate, e sigillate che siano, acciò non nasca difficoltà sopra la identità, portarle in deposito presso il Notaro, e Segretario del nostro Collegio, e fattosi costare il difetto, e mancanza delle medeme, mediante la semplice Perizia, e relazione di detti Revisori, da riceversi *in scriptis* dal detto nostro Notaro, e Segretario, possino li detti Consoli, ottenuto che ne avranno prima il beneplacito in voce dal Primo Presidente, domandarne il Mandato avanti qualunque Giudice, con una semplice citazione, e senza verun altro strepito, e figura di Giudizio per la trasportazione di dette robbe nella Depositeria Urbana ad effetto di subastarle, e deliberarle a favore di qualunque maggiore Oblatore, ed il prezzo che se ne ricaverà, esigersi dal Camarlengo *pro tempore*, e detratte le spese, erogarlo in benefizio della Cappella di S. Ambrogio, e Festa di detto Santo, senzachè il Padrone della robba possa riclamare in conto veruno avanti lo stesso Giudice, o altri Tribunali e Giudice superiore, nè possa domandare la elezione de' Periti, per far riconoscere le robbe suddette, sotto colore di esser stato gravato da detti Revisori, alla perizia, e relazione de' quali si debba omninamente stare, e da quella non riclamare.

CAPITOLO V.

Del Giuramento da prestarsi dai Consoli, Camarlengo, e Revisori.

Li Consoli, Camarlengo, e Revisori subitochè saranno eletti ai respettivi loro Uffi-

zj, cioè dentro tre giorni da quello della elezione siano tenuti, e obbligati prestare in iscritto il loro giuramento, che si riceverà dal Segretario del nostro Collegio, di mantenere con tutte le loro forze possibili la nostr' Arte, e di sodisfare puntualmente a tutti quei pesi, ed incombenze, che vanno annesse a detti loro uffizii rispettivamente, con tutta esattezza, e senza verun riguardo mondano. Mancando poi i detti Uffiziali, o alcuno di loro di prestare un tale giuramento, dentro il termine come sopra stabilito, ognuno che mancherà, sia obligato di pagare tre libre di Cera bianca di Venezia, da applicarsi per la Festa di S. Ambrogio. E ciò non ostante sia tenuto a prestare il detto giuramento, sotto altra simile pena per ciascun giorno, che dopo il pagamento della prima pena differirà di giurare, come si è detto, fino all' adempimento effettivo del suo obbligo.

CAPITOLO VI.

Delle Conferme dei Consoli, Camarlengo, e Revisori.

Ancorchè sia stato di sopra stabilito, ed ordinato, che l'Uffizio dei Consoli, Camarlengo, e Revisori, non debba durare più d' un anno, tuttavolta siccome la sperienza ci ha fatto conoscere, che alle volte, o per mancanza de' soggetti, oppure per qualche affare rilevante del nostro Collegio, in cui ci avranno avuto le mani, ed ingerenza li suddetti Consoli, e Camarlengo, ovvero li Revisori, e non sarà potuto terminare, primachè spiri il di loro Uffizio, ne' quali casi, o altri che potranno accadere, farebbe di bisogno far continuare li medesimi nello stesso Uffizio, così Statuiamo, ed Ordiniamo, che non ostante sia terminato l'anno del di loro Uffizio, sia in libertà dei Presidenti, quante volte lo conosceranno spediente, rifermare per un altr' anno gli stessi Consoli, Camarlengo, e Revisori, o ciascuno di essi. Ed in caso che qualcuno dei Presidenti contradicesse di accordare detta riferma, e gli altri Presidenti la riconoscessero necessaria; allora si debba intimare la Congregazione, ed in essa si proponga la riferma con far votare in luogo di quelle Persone, che dovranno essere rifermate, e non potranno votare, uno, o più mercanti, da estraersi a sorte, ed essendovi parità de Voti, si debba osservare, come si dispone nel *Capitolo VIII. delle Congregazioni*, e la maggioranza dei voti degl' Interessanti, che si daranno in voce, opererà la inclusiva e la esclusiva di detta conferma.

CAPITOLO VII.

Della Elezione del Procuratore, Segretario, Computista, e Mandataro.

Essendosi ancora praticato nel nostro Collegio di ritenere un Procuratore, un Segretario, che sia Notaro pubblico, ed autentico, come ancora un Computista, ed un Mandataro, così Statuiamo, che dovendosi venire alla elezione de' medesimi, si debba intimare con ordine del Primo Presidente la Congregazione, nella quale si proporrà dal detto Primo Presidente, il posto, o carica, che si dovrà provvedere, e fatte leggere dal nostro Segretario le suppliche de' concorrenti, si dovranno scegliere quelli, i quali verranno creduti più idonei, e capaci del posto da conferirsi, ed indi li detti Presidenti, Consoli, e Camarlengo dovranno dare i loro suffragj in voce in mano del nostro Notaro, e Segretario, per ciascheduno da proporsi, e chi avrà più voti, s' intenda eletto in quel posto, o carica, che vacarà, con tutti gli onorarj, ed emolumenti, che si sono goduti dagli antecessori: ed in caso di parità de voti, si osservi in tutto, e per tutto, conforme si disporrà nel seguente Capitolo. E trattandosi di elezione di Procuratore si dovrà nella stessa Cogregazione deputare uno de' Consoli a fare la Procura in Persona del medesimo per gli Atti del nostro Segretario, colle facoltà necessarie, ed opportune, e clausula amplissima *ad lites*: oppure dare le facoltà suddette al Procuratore eletto nella stessa Congregazione. L'eletto poi se non adempirà al suo uffizio, possa essere rimosso ad arbitrio de' Presidenti, Consoli, e Camarlengo: sia parimente in arbitrio dei medesimi crescere

le Provisioni, e dare qualche ricognizione straordinaria a ciascheduno di detti Procuratore, Segretario, Computista, e Mandataro, quando credessero, che una maggior fatica gli fosse sopraggiunta, o altre circostanze lo richiedessero.

CAPITOLO VIII.

Delle Congregazioni.

Le Congregazioni del nostro Collegio verranno composte dalli Presidenti, Consoli, e Camerlengo, e tutti Mercanti Madricolati, che riterranno Bottega aperta, ed eserciteranno l'Arte, a riserva delle Femmine Vedove e Figlie Femmine, e Maschi Pupilli dei Mercanti defonti, senzachè in dette Congregazioni possano i detti Mercanti avere nè voce, nè ingerenza alcuna, se non che in caso di parità de' voti, come si dirà in appresso: ma tutte le elezioni si debbano fare, e le risoluzioni si debbano prendere dai soli Presidenti Consoli, e Camarlengo, con sentirne prima il parere di tutti li Mercanti; acciò ognuno possa dire il suo sentimento. E dette Congregazioni si debbano convocare ad arbitrio dei Presidenti, per quel tempo, e luogo, che riuscirà più comodo, con proporre in esse qualunque affare, tante volte alli medesimi parerà, e piacerà. E destinato fra li medesimi il giorno, possa, il Primo Presidente presente, e pro tempore, fare intimare dette Congregazioni, mediante ordine, da dirigersi al nostro Notaro, e Segretario, e da eseguirsi le intimazioni del nostro Mandataro col solito bollettino, dove si prescriva il giorno, e l'ora precisa della Congregazione; e passata l'ora suddetta, debba subito darsi principio alla Congregazione, ancorchè gli Intervenuti fossero in poco numero. E quello sarà risoluto dalla maggior parte de' Presidenti, Consoli, e Camarlengo, che si troveranno presenti, abbia la stessa forza, e vigore, come se fosse risoluto dall' intiero numero de' medesimi. E così si osservi in tutti gli affari, che si dovranno risolvere per Congregazioni. In caso poi, che nascesse uguaglianza de' voti circa qualche risoluzione da prendersi nelle Congregazioni, Statuiamo, ed Ordiniamo, che in tal caso si debbano imbussolare cinque Mercanti, e dal Bussolo estrarne uno, e quello che sortirà, dovrà avere il suffragio per quella sol volta, con tornare nuovamente a votare, e la maggioranza de' voti opererà la inclusiva o la esclusiva di ciò che verrà proposto. E così si dovrà osservare tante volte, quante succederà il caso di parità de voti. Le risoluzioni poi, che si prenderanno dai Presidenti, Consoli, e Camerlengo, ed altri, che votaranno nelle Congregazioni, debbano inviolabilmente osservarsi da tutti i Mercanti sotto pena di Scudi tre per ciascheduna volta.

CAPITOLO IX.

Li Mercanti debbano intervenire alle Congregazioni.

Li Mercanti Madricolati, ed ognuno di loro, come ancora li Consoli, Camerlengo, e Revisori pro tempore, intimati che saranno dal Mandataro, come si è disposto *nel Cap. I.*, e antecedente, siano obbligati intervenire alle Congregazioni sotto pena di bajocchi trenta, da impiegarsi come sopra, e da esiggersi irremissibilmente, purchè quello, che mancarà, non sia legittimamente impedito, e purchè mandi il documento del suo impedimento, senza il quale si debba procedere alla esazione della detta pena, non ostantechè il non Interveniente fosse stato in verità impedito. Che poi quello, che manca sia stato intimato a tempo debito, si debba stare all' attestazione giurata del Mandataro del nostro Collegio.

CAPITOLO X.

Li Presidenti possano imporre le pene a chi farà tumulti nelle Congregazioni.

Per togliere le confusioni facili a nascere nelle Congregazioni, sia in arbitrio dei Presidenti imporre la pena di scudi tre a chi non osserverà silenzio, o a chi farà qualche cosa indecente al luogo, ed al tempo, o general-

mente che sia di disturbo alli Congregati; E quel Mercante, che contraverrà, sia obbligato irremissibilmante al pagamento della detta pena. E per prova della Contravvenzione, si debba avere per sufficiente l'attestato giurato di due Consoli, o dei due Revisori pro tempore.

CAPITOLO XI.

Ciascuno dell' Arte debba ubbidire ai Presidenti, e Consoli.

E perchè alle volte è necessario, secondo le contingenze de' fatti, e buon regolamento nella nostr' Arte, che li Presidenti, e Consoli prendano qualche economico provvedimento: così si statuisce, e ordina, che ciascheduno dell' Arte sia tenuto osservare, e ubbidire a quel tanto gli verrà ordinato a voce, circa gli affari della nostr' Arte, dai Presidenti, Consoli, e Camarlengo; però dovranno sempre sentirne l'oracolo dei Presidenti circa le ordinazioni da darsi; E ricusando ciascuno di ubbidire a quel tanto gli sarà stato ordinato, debba pagare la pena di Scudi tre, col semplice attestato giurato di quel Presidente, o Console, che sarà stato disubbidito, al quale attestato si debba onninamente stare, rimossa qualunque appellazione, e ricorso, oltre il dover essere tenuto alla osservanza.

CAPITOLO XII.

Li Mercanti siano tenuti accettare li Uffizj.

Niuno de' Mercanti possa ricusare l'Uffizio, a cui verrà eletto dalli Presidenti, Consoli, e Camarlengo, nella maniere prescritte sotto la pena di libre dieci di Cera bianca di Venezia, da impiegarsi nella celebrazione della Festa di S. Ambrogio, purchè però il Mercante eletto non sia legittimamente impedito. Sopra di chè debba starsi al Giudizio dei Presidenti, senza poter ricorrere a verun Giudice, o Tribunale, sotto pretesto di gravame, o altro qualsisia motivo.

CAPITOLO XIII.

Li Consoli, e Camarlengo siano tenuti render conto, e fare la consegna terminato il loro Uffizio.

Li Consoli, e Camarlengo, dopochè finiranno il loro Uffizio, siano obbligati di render conto, e fare la consegna respettivamente di tutto ciò, che sarà provenuto nelle loro mani, a quei, che subentreranno nel loro Uffizio, mediante il loro giuramento, dentro quindici giorni, da computarsi dal giorno della elezione de' nuovi Consoli, e Camarlengo, sotto la pena di tre libre di Cera di Venezia, da applicarsi per la Festa di S. Ambrogio, a chi ricuserà di venire al detto rendimento de' conti, e fare la consegna.

CAPITOLO XIV.

Delle Visite, e modo da eseguirsi.

Ad effetto che si mantenga con ogni polizia, e senza alcuna frode, ed inganno la nostr' Arte, possano li Consoli, e Camarlengo, precedente la licenza da ottenersi in voce dalli Presidenti, andare tante volte quante ciconosceranno bisognevole, a fare le visite straordinarie privatamente nelle Botteghe dei Mercanti, portando seco i Revisori, ed il nostro Notaro, e Segretario, per riconoscere, se in tutto e per tutto si osservino le disposizioni del presente Statuto. Una volta l'anno poi dovranno fare detta visita generale a tutte le Botteghe, portando allora seco anche il Curiale del nostro Collegio. E per detta visita generale abbiano il comodo delle Carrozze, e Pranzo. Nè il Mandataro per dette visite possa pretendere maggior salario di quello, che gli si da presentemente. E trovandosi in ciascheduna di dette visite delle mancanze, e trasgressioni, si debba procedere, come si è disposto nel *Cap. IV.*

CAPITOLO XV.

Della pena a chi non interviene alle visite.

Ciascun Console, Revisore e Camarlengo, che intimato dal nostro Mandataro il gior-

no avanti ad intervenire alle visite particolari, o alla generale come sopra, e non intervenga, sia tenuto alla pena di bajocchi sessanta per ciascuna volta, purchè non sia legittimamente impedito, da giustificarsi detto impedimento, conforme si è disposto nel Cap. IX. Si starà poi all' attestato giurato del Mandataro sulla esecuzione della intimazione. E lo stesso dovrà osservarsi rispetto alle visite straordinarie, che ordinassero li Presidenti.

CAPITOLO XVI.

Che non si possano impedire le visite, nè maltrattare i Visitatori, o Mandataro.

Ogni Mercante Madricolato, come ancora gli stessi Consoli, Camarlengo, e Revisori, debbano permettere, che si visitino le loro Botteghe, e Magazzeni, ed altri siti, dove si riterranno robe appartenenti all' Arte, e tutti i capi di roba, che più parerà, e piacerà, ai Consoli, e Camarlengo pro tempore, come si è disposto nei precedenti Capitoli. E in tempo che si faranno dette visite, nessuno possa maltrattare con parole ancorchè menome, e nè tampoco co' fatti, veruno de' Visitatori. In caso poi d' impedimento alla visita libera come sopra, o d' ingiurie ancora verbali, sia multato colla pena di scudi dieci di oro per ciascuna volta, giustificatosi l' impedimento, o ingiuria rispettivamente, coll' attestato giurato di quei Uffiziali, a' quali sarà succeduto il caso. E nella stessa pena dovrà incorrere quel Mercante, che maltrattasse con parole, e molto più co' fatti, il Mandataro del nostro Collegio, quando esercita il suo Uffizio. E s' intenda legittimamente provato lo strapazzo del Mandataro, o coll' attestato di due degli Uffiziali dell' Arte, ed in assenza de' medesimi, di due Persone, che si siano trovate presenti, rimossa qualunque appellazione, o ricorso.

CAPITOLO XVII.

Della ricognizione da darsi alli Consoli, Camarlengo, e Revisori.

Per compensare in qualche modo l' incomodo, che hanno fra l' anno i Consoli, Camarlengo, e Revisori, debba darsi a spese del nostro Collegio annualmente a titolo di regalo a ciascuno de' Consoli, ed al Camarlengo mezza libra di Cannella, ed a ciascheduno de' Revisori, una libra di Pepe.

CAPITOLO XVIII.

Delle visite, e regalo da farsi al Mercante gravemente infermo.

Stando con malattia grave a letto qualche Mercante, che attualmente esercita la nostra Arte, il Camarlengo subito che ne avrà avviso, debba unirsi coi Consoli pro tempore, e andare insieme a fare una, o più visite di carità all' Infermo, portandogli per una sol volta un Regalo di un Pane di Zuccaro di libre tre a spese del nostro Collegio.

CAPITOLO XIX.

Del Funerale de' Mercanti Defonti.

Morendo poi un Mercante madricolato, che attualmente esercitava la nostr' Arte, il Camarlengo pro tempore debba subito far celebrare, a spese del nostro Collegio, Messe trenta di Requie basse per una sola volta in suffragio del Defonto, in quella stessa Chiesa, in cui il Cadavere starà esposto, e sarà stato seppellito. E se il Defonto era in tempo della sua morte in attuale esercizio dell' Uffizio di Console, alle dette Messe trenta basse debba aggiungersi una Messa Cantata.

CAPITOLO XX.

Del Funerale dei Signori Presidenti Defonti.

Venendo a morire qualcheduno de' Presidenti, dentro un Mese, dal giorno della morte, a tutte spese del Collegio debba in suffragio dell' Anima del medesimo farsi un Funerale con Messa Cantata, e Messe basse, da celebrarsi nella Chiesa di S. Lucia de' Ginnasi, dove esiste il nostro Altare di S. Ambrogio, in quella conformità, che stabiliranno li

Presidenti superstiti, e Consoli, in arbitrio de' quali rimanga ancora la quantità delle spese da farsi in cera, ed il fissare il giurno, in cui si dovrà fare il detto Funerale. Al detto Funerale poi dovranno intervenire in tempo della Messa Cantata, con preventivo intimo da farsi dal nostro Mandatario, li Presidenti, che saranno rimasti, ed i Consoli, Camarlengo, e Revisori pro tempore, vestiti detti Consoli, e Camarlengo con abito nero da Città; Come ancora vi debbano intervenire tutti i Mercanti Madricolati vestiti propriamente, sotto pena a chi non interverrà di libre tre cera di Venezia, da applicarsi per la Festa di S. Ambrogio, avuto che si sarà l'attestato del Mandataro, al quale si dovrà credere, purchè per altro non sia legittimamente impedito; ed in tal caso si dovrà osservare, come si è disposto nel *Cap. IX*.

CAPITOLO XXI.

Del nuovo Presidente da eleggersi.

Accadendo la morte di qualcuno degli odierni Presidenti) che Iddio conservi lungamente per vantaggio del nostro Collegio), li tre Presidenti superstiti avranno la piena facoltà di eleggere in luogo del mancato, un'altro de' Cavalieri Romani, senza che a tale elezione debbano concorrere per conto veruno i Consoli pro tempore, o altri Uffiziali del nostro Collegio. E quello, che da detti tre Presidenti superstiti sarà eletto come sopra per il nuovo Presidente, dovrà essere publirato dal nostro Mandataro per tutte le Botteghe della nostr' Arte, e lasciarne fede giurata per gli Atti del nostro Segretario. E dopo detta pubblicazione il nuovo Presidente debba come tale essere riconosciuto, e rispettato da tutto il nostro Collegio.

CAPITOLO XXII.

Della Festa di S. Ambrogio.

In ciascun' Anno debbasi solennizare la Festa di S. Ambrogio, come si è praticato per lo passato; ed il Camarlengo pro tempore dovrà invigilare, e soprintendere a detta Festa, con fare quelle spese, che crederà necessarie, sempre però colla intelligenza dei Presidenti, e Consoli pro tempore, per solennizarla colla dovuta proprietà, e divozione. E in detto giorno ciascchedun Mercante Madricolato, e li Consoli, Camarlengo, e Revisori di quell' Anno siano tenuti intervenire almeno alla Messa Cantata, da celebrarsi nella Venerabile Chiesa di Santa Lucia de' Ginnasi, dov' esiste la nostra Cappella con ogni proprietà, e pulizia, et inquanto alli Consoli con un abito da Città. Nè sia lecito per tutta detta giornata ad alcuno dei suddetti Mercanti, Consoli, Camarlengo, e Revisori, tenere, sebbene per poco tempo, la Bottega aperta, lavorare, o spacciare le loro Mercanzie sotto pena in ciascun di detti casi, di tre libre di cera di Venezia, che servirà per solennizzare la Festa dell'Anno venturo. E dovrà attendersi per prova inquanto all' aperizione della Bottega per l'effetto suddetto, la fede giurata di due testimonj, ed in quanto all'intervento non fatto alla Messa Cantata, la fede del nostro Mandataro. Ed in caso, che qualcuno restasse legittimamente impedito, si debba osservare, come si è disposto al *Cap. IV*.

CAPITOLO XXIII.

Della Tassa da pagarsi da ciascun Mercante.

Ad effetto di poter soccombere alle spese necessarie di detta Festa, ciaschedduno della nostr' Arte, che sarà Madrirolato, sia tenuto, secondo il consueto, ogni Anno nel giorno 2. di Febraro, pagare in mano del nostro Camarlengo scudo uno moneta di dieci paoli per scudo; E ricusando qualcuno di pagare detta somma, qualunque Giudice cumpetente, a richiesta del nostro Camarlengo, debba concedere la Mano Regia per la somma dovuta senza veruna Citazione, dovendo essere sufficiente la intimazione per la esecuzione della medesima, e come meglio si disporrà nel *Cap. LXVII.*, circa la Esazione delle Tasse, e Pene.

CAPITOLO XXIV.

Delle Candele da dispensarsi nel giorno della Purificazione.

In ciascoo Aono per li 2. di Febbrajo si debba a spese del nostro Collegio dare ad ognuno dei Presidenti ona Candela di Cera bianca di libre tre; E ad ognuno de' Consoli, e Camarlengo, Procuratore, Segretario, e Computista di ona libra; Ed a ciascnno dei Mercanti, ch' eserciti la nostr' Arte attualmente, ed al Segretario, di Mezza libra. Li Consoli poi, e tutti gli altri Mercanti indistintamente nell' atto stesso di ricevere la candela, debbaoo pagare in mano del Camarlengo lo scudo per ciascheduno, che si è disposto nel precedente Capitolo; E ricusando pagare, oltre il non potere più conseguire la candela, vengano astretti con Mano Regia al pagamento suddetto; Ed il Camarlengo dovrà render conto ancora dello Scudo, che lui parimente dovrà pagare, come ono dei Mercaoti.

CAPITOLO XXV.

Li Mercanti di Lana possano fabbricare ogni sorte di roba, in cui entri la Lana.

Sia lecito alli Mercanti Madricolati della nost' Arte comporre, fabbricare, e fare fabbricare Panni mischi, fini, ordinarj, ancora col segreto, mezzani, Saja di ogni sorta, e qualità, Bajette, ed ogni altra sorta di roba, nella cui fabbrica v' entri la Lana, coll' obbligo però, che ciascuo capo di roba sia di buona qualità nel suo respettivo genere.

CAPITOLO XXVI.

Delle Lane da non lavorarsi.

Perchè talvolta è accaduto, che alcuni della nostr' Arte si sono fatto lecito lavorare le lane vecchie, e specialmente quelle de' Matarazzi, le quali per lo più proveogono dai Spedali, dove banno dimorato persone infette di mali perniciosi, cosi riconoscendo, che mettendosi in opera nella fabbricazione dei Panni le Lane suddette, riescono non solo i detti Panni di cattiva perfezione, e di poca durata, ma ancora possono rendere pregiudizio alla salute di chi con tali Panni si veste, statuiamo duoque, e ordiniamo, che in avvenire oessuno della nostr' Arte ardisca lavorare, nè far lavorare le dette Lane vecchie, e levate dai matarazzi di qualsivoglia sorta, e nè tampoco le medesime ritenere nelle di loro botteghe, case, magazzeni, nè in qualsisia altro luogo: E ritrovandosi dette Lane tanto lavorate, che noo lavorate, ed in qualsivoglia modo meschiate con altre Lane, che fossero di buona qualità, e perfezione, incorra quello, che le riterrà, o io qualunque modo le lavorerà o farà lavorare, nella pena di scudi cinquanta: e possano li Consoli presenti, e pro tempore subitamente farle bruciare, ancorchè fosser interamente lavorate e ridotte in pezza. E per venire alla esazione di detta pena, e fare tutto altro, che si è disposto, sarà sufficiente l' attestato, o perizia dei due Revisori; Ed in mancanza di essi, di due Consoli del nostro Collegio, alla perizia, e attestato dei quali si debba onninamente stare, e non reclamare, rimossa qualunque appellazione, e ricorso.

CAPITOLO XXVII.

Regolamento da osservarsi, e ripartimento da farsi della Mezzalana macellata in Roma.

Avendo la esperienza fatto conoscere, che la mezzalaoa, o sia lana pelata *della Regola* di Roma, noo sia sufficiente per l' intiero bisogno di tutti li Mercanti, e Botteghe della oostr' Arte, dal che ne è venuto l' inconveoiente, che alcuni Mercanti hanno avuto il pieno della quantità di detta Mezzalana macellata, che gli è potuta occorrere, ed alcuni altri ne sono rimasti privi affatto con gravissimo loro danno, e delle loro famiglie; nè è mancato ancora qualche Mercante, che si è fatto lecito di farsi provista di detta Mezzalana macellata per due anni per farne restar scarsezza, e a maggior prezzo; pertanto essendosi riconosciuto giusto e ragiooevole, che

tra gl'Individui di uno stesso ceto, e Collegio, non si pratichi una sì grande, e pregiudiziale disuguaglianza, si statuisce, e ordina, che aderendo in questo all' obbligo sottoscritto da quasi tutti i Mercanti della nostr' Arte sotto il primo Marzo 1756. e prodotto per gli atti dal nostro Notaro, e Segretario sotto il dì 17. Marzo di detto anno, che in avvenire debba inviolabilmente osservarsi quanto quì si determina, cioè: Che sia in libertà di ciascun Mercante di comprare quella quantità di Mezzalana macellata di Roma, che più gli parerà, e piacerà, e per quel prezzo, che in sua coscienza crederà giusto; dentro poi il mese di Luglio di ciascun anno il compratore sia obbligato dare in iscritto negli atti del Segretario pro tempore del nostro Collegio, una nota girata di tutta la quantità della Mezzalana suddetta, che avrà comprata, e del vero prezzo che l' avrà pagata, esprimendo se ne avrà avuta qualche quantità a titolo di regalo, donativo, o qualunque altro titolo e pretesto, senza pagamento; passato il mese suddetto di Luglio, li consoli pro tempore dovranno dividere tutta la suddetta Mezzalana con assegnare a ciascheduno de' Mercanti una porzione maggiore, o minore, secondo che crederanno, avuto però sempre considerazione alla diversità delle Botteghe più antiche, e maggiore, o minore loro bisogno, o consumo. Ciascun Mercante poi dovrà prendere la quantità della Mezzalana assegnatagli, oppure rinunziare ai Consoli quel di più che non gli faccia di bisogno, dentro il mese di Agosto, pagando contestualmente il denaro, ed intiero prezzo della medesima Mezzalana al Vaccinaro per la rata, che gli toccherà. E perchè può facilmente succedere, che nel tempo di detto riparto siano rimaste non comprate altre partite di detta Mezzalana; perciò si ordina, che chiunque Mercante comprerà le medesime, o ciascuna di esse, debba il giorno seguente al contratto assegnarla all' Uffizio, in tutto e per tutto come sopra, ed i Consoli ne faranno susseguentemente altro riparto particolare, osservando sempre quanto si è sopra disposto. Dentro poi il mese di Ottobre di ciascun anno dovranno i Consoli prendere i prezzi diversi, per cui sarà stata in tutto l' anno comprata detta Mezzalana, e ragguagliarsi egualmente, in maniera che a ciascun Mercante di Mezzalana suddetta assegnatale, resti allo stesso prezzo, con restituire il di più di detto prezzo ragguagliato a quel Mercante, che l' avesse pagato nell' atto della consegna della sua rata, obbligando gli altri Mercanti, che in detta occasione avessero pagato meno del prezzo ragguagliato per la detta Mezzalana da loro ricevuta nel ripartimento, a rifondere quella rata porzione di denaro, che mancherà, per ragguagliare, ed arrivare al prezzo, che sarà fra di loro generalmente fissato, e stabilito, contro de' quali per la esazione si procederà *Mano Regia*, e *more Camerali*. Credendosi poi, qualche Mercante gravato dal riparto, come sopra fatto da' Consoli, non potrà ricorrere se non alli Presidenti stragiudizialmente, e quello che dalla maggior parte di detti Presidenti si risolverà, dovrà osservarsi inviolabilmente ancorchè fosse revocatorio, o moderatorio del riparto fatto dalli Consoli, senza che veruno possa sopra di ciò andare avanti qualsivoglia Giudice Ordinario per motivo di riduzione, *arbitrio boni viri*, appellazione, ricorso o qualsivoglia altro pretesto. Ed acciocchè si possa con maggiore facilità eseguire quanto si è qui stabilito, e si levi la occasione alle fraudi, si ordina la inviolabile osservanza del solito circa l'imballare, e portar via la detta Mezzalana, cioè che ciò non si faccia prima del mese di Agosto. Succedendo però, che qualche Mercante abbia bisogno di portare in sua bottega qualche quantità di detta Mezzalana prima di detto tempo per potere intanto venire lavorando, debba ricorrere ai Consoli, in arbitrio de' quali sarà il dare la licenza di caricare ancora prima del mese di Agosto quella quantità di Mezzalana, che crederanno necessaria, purchè sia sotto la quantità, che a quel tal Mercante sia toccata, o possa probabilmente toccare nel riparto generale fatto, o da farsi, e coll' obbligo al Mercante del pagamento del prezzo come sopra. In caso poi di replicata contravvenzione a quanto si è disposto nel presente Capitolo, o a qualunque parte, benchè menoma del medesimo, il contravveniente sarà tenuto, ol-

tre alla osservaozs, alla pena di scudi cinquanta.

CAPITOLO XXVIII.

Della fede da prestarsi ai libri del Negozio dell' Arte per i denari dati a' Lavoranti.

Siccome colla esperienza si è riconosciuto, che i Lavoranti Tessitori, Orditori, Conciatori, ed altri, che in qualsivoglia modo lavorano la Lana per le loro indigenze, ricercano, e ottengono continuamente denari in prestito dai Mercanti della nostr' Arte, e perchè a simili imprestiti non si trovano presenti testimonj, ed il ricevitore regolarmente non sa scrivere; si dispone, che sino alla somma di paoli quindici dati come sopra in prestito a qualcuno della nostr' Arte, s'intenda il medesimo prestito sufficientemente provato anche in Giudizio, e coll'attestato di un solo testimonio, e colle partite del libro del Mercante creditore, sebbene non tenuto legalmente, aggiuntovi il giuramento dello stesso Mercante sopra la verità, e sussistenza di tal suo credito. Ed il simile si osservi, e proceda rispetto ai crediti, che i mercanti della nostr' Arte fanno ai Tintori, Valcatori, Cimatori, e Soppresciatori.

CAPITOLO XXIX.

Che li stigli, ed ordegni dell' Arte della lana non possano esecutarsi, nè confiscarsi, a tenore del Chirografo di Clemente IX.

Dovendosi procurare di conservare, e mantenere perpetuamente i privilegj conceduti al nostro Collegio dai Sommi Pontefici, ed in ispecie quello di far restare esenti tutti li nostri stigli, e ordegni dalle esecuzioni, e confiscazioni conforme in questa parte si dispone nel Chirografo della San. Mem. di Clemente IX. segnato li 4. Aprile 1669. così inerendo al detto Chirografo, si statuisce ed ordina, che ciascheduno dell' Arte debba procurare, che non si faccia esecuzione alcuna sopra li stigli, mobili, e ordegni concernenti l' esercizio dell' Arte, nè sopra le Lane, che si troveranno sopra li telari, ed in altri ordegni dell' Arte, per qualsisiano debiti, purchè non siano contratti per causa dell' Arte, nè li medesimi possano essere confiscati, nè cadano sotto la confiscazione per qualsivoglia delitto anche atrocissimo, a tenore di detto Chirografo.

CAPITOLO XXX.

Prelazione competente ai Mercanti della Lana a tenore del Chirografo di Clemente IX.

Succedendo, che un Mercante della nostr' Arte abbia venduti Panni, o altra roba appartenente alla medesima, senza essere stato soddisfatto del prezzo, ancorchè abbia avuto fede del medesimo prezzo, tanto in concorso universale, che particolare, sia preferito sulla stessa sua roba a qualunque creditore del compratore, anche per privilegio, sebbene per causa di dote anteriore, istromentario, poziore, ed in qualsivoglia modo privilegiato, inserto *in corpore Juris*, e che richiedesse speciale, e individua menzione, e derogazione; come altresì la stessa prelazione competa a chi avrà impiegati danari, o altro, nelle materie della nostr' Arte sopra a quelle robe, o materie, nelle quali proverà esser stato impiegato il suo danaro, o altro, come si dispone nel Chirografo della San. di Clemente IX. segnato come sopra.

CAPITOLO XXXI.

Come si debba procedere nell' ammettere nuovi Mercanti, e Madricole da spedirsi.

Inoltre chiunque vorrà ottenere la Madricola di Mercante della nostr' Arte, compiuti che avrà Anni venti, dovrà soggettarsi all' esame per mostrare con esso di avere capacità sufficiente a bene esercitare l' Arte, che vuole intraprendere, ed a tal effetto sarà tenuto di fare inteso uno de Consoli *pro tempore*, il quale sarà obligato partecipare agli altri Consoli, Camarlengo, od alli Revisori, e stabilire con Essi il giorno, ed ora precisa, come ancora la Bottega di uno di essi Conso-

li, in cui si abbia da fare l'esame. Fissato dunque, e fatto sapere al concorrente il luogo, giorno, ed ora precisa per detto esame, dovranno unirsi nella Bottega, e tempo stabilito, i Consoli, Revisori, e Camarlengo *pro tempore*, che porteranno seco il Segretario del nostro Collegio, e ciascuno di essi Consoli, Camarlengo, e Revisori, riconosciuto che avranno, che la persona dovrà esaminarsi, abbia compiuta l'età di anni venti, debba fare uno, o più quesiti all'esaminando, oppure fargli fare una prova riguardante la nostra professione, ed arte, ad arbitrio degli Esaminatori. Il detto Segretario dovrà porre *in scriptis* tanto il quesito, che la risposta dell'esaminando, e trattandosi di prova, il medesimo Segretario sarà tenuto di scrivere il parere, che ciascuno degli Esaminatori dovrà segretamente dare, mediante il suo giuramento, sopra detta prova, cioè se sia stata fatta, o nò secondo porta l'Arte. Successivamente si dovranno sottoporre agli occhi dei Presidenti tanto i quesiti, e risposte, quanto le prove fatte, e pareri su di esse dagli Esaminatori presi. Li quali Presidenti riconosciuto che avranno essersi l'esaminando portato bene nell'esame, a nella operazione fatta, e che abbia i requisiti come sopra ricercati, e che sia stato approvato dalli Consoli, Camarlengo, e Revisori, debbano dare gli ordini opportuni, acciò si spedisca la Madricola. Ed in caso che riconoscano al contrario, dovranno negargli la detta Madricola senza che l'esaminato possa pretendere di esser gravato, e ricorrere, sotto qualsivoglia Giudice ordinario per avere la Madricola come sopra negatagli dalli Presidenti. E per detta Madricola come sopra da spedirsi, dovrà pagarsi dall'approvato Scudi dieci, secondo il solito, a benefizio del nostro Collegio per una sol volta. E detta Madricola dovrà registrarsi per gli atti del nostro Notaro, e Segretario, ad effetto che in caso se gli dovesse conferire qualche uffizio, si possa rincontrare, e regolare il tempo, che avrà ottenuta la Madricola, ed esercitata la nostr' Arte, per cui possa esser valida la elezione da farsi, conforme si è disposto *nel Cap. II. III., e IV.* Come ancora sarà obbligato prendere un esemplare del presente Statuto, acciò possa essere informato, e non allegarne ignoranza con sborsare in mano del Camarlengo *pro tempore* quella rata di danaro, che si fisserà dai Presidenti, Consoli, e Camarlengo per ciascuno esemplare, affine di reintegrare il nostro Collegio della spesa che avrà fatta per la stampa del medesimo. Ed altresì obbligarsi, e rispettivamente giurare per gli Atti del nostro Notaro, e Segretario di osservare li presenti Statuti, e fare tutto altro, che sarà necessario, ed opportuno.

CAPITOLO XXXII.

Del Giuramento da prestarsi dai nuovi Mercanti.

Quelli che saranno come sopra ammessi legittimamente a potere esercitare la nostra Arte, nell'atto di ricevere l'approvazione, e Madricola siano tenuti, o obligati giurare in iscritto in mano del Segretario del nostro Collegio di esercitare la nostr' Arte senz' alcuna frode, ed inganno, e di osservare fedelmente quanto si dispone nei presenti Statuti, sotto le pene in essi contenute, e quanto li Presidenti, Consoli, e Camarlengo avranno stabilito, e determinato, o in avvenire stabiliranno, o determineranno, in cose appartenenti alla nostr' Arte; altrimenti ricusando di prestare un tale giuramento, non debba darglisi la Madricola.

CAPITOLO XXXIII.

Che non si conceda la Madricola a chi ritiene Bottega aperta di altr' Arte diversa.

Per impedire le fraudi, che potranno commettersi, e collusioni, che potranno recarsi alla nostr' Arte da quei, che avranno la Madricola del nostro Collegio, e riterranno altra Bottega aperta di esercizio diverso, si statuisce, e ordina, che in avvenire non si debba concedere la Madricola a persone, che riterranno Bottega aperta, e saranno aggregati ad altre Università, Collegj, ed aggregazioni di altr' Arte, ed esercizio diverso, se prima

non si saranno fatti cassare, e non avranno restituite le Madricole, e Patenti a quelle Università, Collegj, ed Aggregazioni, dove si ritroveranno aggregati, e che ne continueranno lo attuale esercizio diverso, ed esibito per gli atti del nostro Notaro, e Segretario, il documento autentico della cancellazione, rinunzia, e restituzione di altra Madricola, o Patente, altrimente ammettendosi simili persone, siano nullamente ammesse; E subito, che si sarà venuto in cognizione, che tali persone ritengano altre Patenti, o Madricole, con cui possano aprire, oppure abbiano aperta Bottega di altr' Arte diversa, siano forzati, anche con gravatoria, a riportare la Madricola del nostro Collegio, e serrare la Bottega, che avranno aperta della nostr' Arte, ancorchè si esercitasse in una Bottega istessa.

CAPITOLO XXXIV.

Che non s' ammettano persone infami.

Non debba essere ammesso di nuovo ad esercitare la nostr' Arte persona di mala fama, o che abbia esercitata professione infame, e che sia stato inquisito, e molto più condannato per delitto, che arrechi infamia, ancorchè ne fosse stato assoluto dal Principe; Ed in caso che in avvenire succedesse, che si spedissero le Madricole a simili persone, senza essergli prima penetrata l' infamia, o il delitto, si statuisce, e ordina, che subito si sarà venuto in cognizione di tali pregiudizj, tali persone debbano essere cassate dall' Arte, e costrette a riportare la Madricola sotto pena della gravatoria di scudi tre il giorno da rilasciarsi da qualunque Giudice, giustificata che si sarà l' infamia, o delitto, *et unico contextu* debbano essere astrette serrare la Bottega, se l' avessero aperta, colla pena della stessa gravatoria.

CAPITOLO XXXV.

Che non si debbano spedire Madricole a Donne.

Siccome le Donne sono incapaci a sopportare li pesi annessi alla nostr' Arte, così si proibisce, che in avvenire non si debbano spedire Madricole in faccia delle Donne, ancorchè fossero Figlie de' Mercanti della nostr' Arte, permettendosi solamente, che debbano al presente continuare quelle che attualmente hanno la bottega aperta: altrimente qualunque Madricola, che si spedirà alle medesime, sia nulla, e di niuna forza, e vigore, come se spedita, e conceduta non fosse, ed in caso che ottenuta la Madricola venissero ad aprire in appresso la Bottega, vengano costrette anche con gravatoria a serrarle.

CAPITOLO XXXVI.

Come si debba procedere nelle Botteghe delle Vedove, e Figlie Femmine dei Mercanti defonti.

In caso, che succedesse la morte di qualche Mercante, che venisse a lasciare la Moglie, e Figlie femmine senza maschi, statuiamo, e ordiniamo, che possano, e debbano i Presidenti, Consoli, e Camarlengo scegliere una persona esperta, e capace della nostr' Arte, e colla direzione di tal persona far proseguire l' esercizio di tali Botteghe; maritate poi, o monacate che si saranno le dette Figlie femmine, e che non abitino più con la loro Madre vedova, o altra Sorella zitella, e la vedova passata che sarà alle seconde nozze, e che non abbia più con se Figlie zitelle, non si possa continuare nelle Botteghe ereditarie de' Padri, o Mariti l' Arte della Lana, ne tampoco colla direzione suddetta se non avranno ottenuta dentro il termine di sei mesi, dopo contratto il Matrimonio, la nuova Madricola in faccia dei loro Mariti, da esaminarsi, ed approvarsi con tutti quei requisiti, che si richiedono in tutte le altre persone estranee, che vogliono essere ammesse nel nostro Collegio; E tali Botteghe dopo detto tempo restino serrate, ed inesercibili per la nostr' Arte, e il Direttore debba partire sotto pena di scudi tre il giorno; E nella stessa pena dovranno incorrere le Donne, fintantochè avranno serrata la Bottega. In caso poi che vi fossero Figli maschi, e che questi fossero ancora pupilli in tempo del

Maritaggio della Madre, e di tutte le Sorelle, il Direttore debba tuttavia continuare, sinchè il maggiore di detti Pupilli sarà pervenuto alla età di anni diciotto, come si dirà in appresso, nè sia soggetta la bottega ad essere serrata.

CAPITOLO XXXVII.

Come si debba procedere nelle Botteghe de' Figli Maschi dei Mercanti defonti

Si dovrà parimente dai Presidenti, Consoli, e Camerlengo, mettere un Direttore esperto, e capace in quelle Botteghe, dove dal Mercante defonto saranno stati lasciati Figliuoli Maschi in età pupillare, e incapaci ad esercitare l'Arte della Lana: con che però pervenuto, che sarà il Figliuolo Maggiore alla età di anni diciotto, sia in libertà del medesimo rimovere dalla Bottega il Direttore, che gli sarà stato come sopra assegnato, e destinato, e continuare da per se, colla stessa Madricola del Padre defonto l'Arte suddetta: ed in mancanza del maggiore primogenito possa continuare il minore secondogenito, con quest' ordine dovrà continuare. Se saranno più fratelli, il maggiore de' medesimi, talmente che nel maggiore di essi debba sempre restar ferma la Madricola del Padre, e con detta Madricola possa in ogni tempo aprire la Bottega della nostr' Arte, ancorchè fosse stata antecedentemente, e dopo la morte del Padre, serrata, (purchè la chiusura della medesima non fosse seguita per contravvenzioni commesse, e secondo le disposizioni del presente Statuto). In caso poi che gli altri Fratelli volessero parimente esercitare l'Arte della Lana, questi dovranno conseguire la Madricola del nostro Collegio, quale gli si dovrà concedere senza Esame, come si dirà in appresso, altrimenti dividendosi dal Fratello maggiore, ed esercitando l'Arte senz' avere ottenuta la Madricola, debbano essere costretti a chiudere la Bottega anche colla gravatoria, e soggiaciano a tutte quelle pene comminate contro coloro, che eserciteranno l'Arte senza Madricola.

CAPITOLO XXXVIII.

Delle Madricole da concedersi a' Figli de' Mercanti.

Qualunque Figlio di Mercante madricolato, maggiore, o minore che sia, il quale abbia lavorato nella nostr' Arte sotto la direzione del Padre, separandosi dal medesimo suo Padre, in tempo che il medesimo viverà, e volendo aprire una bottega della nostr' Arte, non possa farlo senza ottenere precedentemente la solita Madricola, la quale però debba accordarglisi senza esame veruno, e col solo pagamento di scudi dieci: e sia ancora il medesimo obbligato prendere un esemplare del presente Statuto, e pagare la sua rata porzione di danaro, che verrà fissata da' Presidenti, Consoli, e Camerlengo come sopra, per reintegrare il nostro Collegio delle spese, che occorreranno per la stampa del presente Statuto, e giurare di osservare il medesimo, e tutt' altro, come si è disposto nel Capitolo XXXII. Se poi sarà seguita la morte del Padre, il Figlio maggiore solamente potrà esercitare l'Arte della Lana, come si è detto di sopra, colla stessa Madricola del Padre: e dovrà solamente giurare di osservare il presente Statuto, e tutte le Risoluzioni, che si son prese, e si prenderanno, senza che sia tenuto a spedire altra Madricola; nè prendere, nè pagare la sua rata porzione di danaro per lo esemplare del presente Statuto.

CAPITOLO XXXIX.

Che non siano soggetti alla Università de' Lavoranti, nè al pagamento della tassa di detta Università, li Figli, e Fratelli dei Mercanti, che lavorano nelle Botteghe de' Padri, e Fratelli.

Per ovviare quelle dispute, che si sono intese sussurrare, e per ogni buon fine, si dichiara, che i Figli de' Mercanti Madricolati, i quali lavorano nella bottega ritenuta dal loro Padre, o da più Fratelli, che *pro indiviso* tirano avanti la Bottega lasciata dal Pa-

dre, ancorchè la Madricola sia in faccia di uno di loro solamente, non potranno, nè dovranno considerarsi come Lavoranti a veruno effetto, e specialmente a quello di contribuire per qualsivoglia titolo alcuna somma alla Università de' Lavoranti medesimi: bensì dovranno considerarsi come lavoranti, ogni qualvolta i Figli lavorino in altra Bottega diversa da quella de' rispettivi loro Padri, e dei Fratelli, che vivano fra loro divisamente, o lavorino in una stessa Bottega diversa da quella del Padre, e debbano in tal caso pagare la tassa, o siano utensili soliti alla Università de' Lavoranti.

CAPITOLO XL.

Che nessuno possa fare cosa appartenente all' Arte della Lana se non sarà Madricolato.

Niuna persona di qualunque Professione si sia, possa in avvenire esercitare la nostr' Arte, o fabbricare qualsisia roba appartenente alla medesima nostr' Arte, per venderla, o in qualsivoglia modo contrattarla se non avrà ottenuta la Madricola del nostro Collegio, sotto pena di scudi cinquanta, e perdita della roba, quale si dovrà fare subastare, e deliberare nella Depositaria Urbana, ed il prezzo debba andare in benefizio della Cappella di S. Ambrogio, e Festa di detto Santo.

CAPITOLO XLI.

Chi non ha la Madricola non possa ritenere Cardi di ferro.

In avvenire niun Conciatore, Rovesciatore, Tintore, Soppresciatore, Cardatore, e qualunque altro della nostra Arte, (eccettuatone solamente i Mercanti Madricolati) ardisca publicamente, o segretamente avere, o in qualsivoglia modo ritenere, Cardi di ferro, cioè Scardazzi, Cardi di ammorrare, e da imprimare la Lana, e qualsivoglia altra sorta di Cardi di ferro, nelle loro botteghe, valche, case, ed in qualunque altro luogo sotto la pena della perdita di detti Cardi, li quali ritrovati che si saranno come sopra alla presenza di due testimonj, che deporranno della esistenza de' medesimi, sia lecito a ciascun Console pro tempore di far trasportare in Depositaria Urbana, ed in essa farli subastare, e deliberare coll' applicarne il ritratto alla Cappella, e Festa di S. Ambrogio. E di più i Contravventori siano multati colla pena pecuniaria di scudi dieci di oro per ciascuna volta, e per ciascun cardo della qual pena pecuniaria, la terza parte se ne darà all' accusatore, e il resto si applicherà come sopra.

CAPITOLO XLII.

Che non si possano imprestare stromenti a chi non sia dell' Arte.

Sia proibito a ciascun Mercante, ed a chiunque altro della nostra Arte, l' imprestare ordegni, e stromenti di qualsivoglia sorta, riguardanti la stessa Arte, ad altre persone, che non siano della medesima, anche sotto pretesto di averli consegnati per fare i lavori per servizio delle stesse botteghe, sotto pena per ciascuna volta di scudi dieci, da giustificarsi coll' attestato di due testimonj, che depongano aver veduto fare l' imprestito, o consegna.

CAPITOLO XLIII.

Che non *si possa prestare dai Mercanti a Nessuno.*

Non sia lecito a verun Mercante di prestare il suo nome, o merco ad alcuna persona, con permettergli sotto il suo nome, o merco di fabbricare, valcare, e tingere alcuna sorta di panni di calzette, e qualsivoglia altra roba, spettante alla nostra Arte: altrimente facendo, il Mercante sia penato col pagamento di scudi venticinque per ciascuna volta, giustificata che si sarà la detta contravvenzione.

CAPITOLO XLIV.

Che non si possa ritenere più di un Spaccio.

Niun Mercante, anche sotto nome finto di altra persona, possa tenere in Roma più di una Bottega aperta per vendere, filare, e contrattare i suoi Panni, o altre mercanzie ad uso della nostr' Arte; e chi contravverrà, sia costretto serrare quella Bottega, che avrà aperta dopo la prima, e per prova di ritenere più di un spaccio, si dovrà credere sufficiente il solo attestato giurato di due Consoli *pro tempore*, i quali depongano della ritenzione di due, o più Botteghe; ad inoltre il contravventore sia tenuto alla pena di scudi cinquanta a favore del nostro Collegio da esigersi colla stessa Mano Regia; si avverte però, che s' intende per il presente Capitolo proibita la ritenzione di più Botteghe, e luoghi, nei quali si faccia, e pratichi lo spaccio attuale, e non di quelli, dove si facciano solamente lavori da spacciarsi poi in una sola Bottega, e luogo. E ciò ad effetto di togliere ogni sospetto di frode, ed altresì perchè non siano gravati li Mercenarj lavoranti, e Filatrici per portarsi da una all' altra Bottega per lavorare, a prendere i lavori, col perdere il tempo senza mercede.

CAPITOLO XLV.

Che non si possa crescere il prezzo delle Case, Botteghe, e Posti.

Per ovviare alle competenze tra Mercanti, e togliere l' occasione alle vendette trasversali, e indirette per causa delle Case, Bottaghe, e Posti della nostr' Arte, che hanno maggior spaccio, si statuisce, e ordina che niun Mercante della nostra Arte possa, e debba, o per se, o per mezzo di altri accrescere il prezzo, o sia pigione, alle Case annesse alle Botteghe istesse, e posti, dove stia attualmente un altro Mercante, e che eserciti in essi la nostra Arte. E volendo i Padroni di Case, e Botteghe, tenute da Mercanti della nostra Arte, incarirle per il tempo avvenire, nè volendo il Mercante inquilino starvi per il crescimento di pigione, o quel tale Mercante partendosi, nessuno della nostra Arte ardisca pigliarle per servirsene per tale esercizio, sotto la pena di scudi trenta, oltre il doversi far chiudere la Bottega.

CAPITOLO XLVI.

Le Bilance, Stadere, e Misure debbono essere giuste.

Ciascun Mercante debba tenere nella sua Bottega, o Case tutte le Bilancie, o siano Stadere, e Misure giuste, in maniera che corrispondano perfettamente alla Bilancia, e Misura commune di Roma. E perciò sia lecito ai Consoli, e Camerlengo, ottenutone prima il beneplacito dal primo Presidente, visitare, coll' intervento de' Revisori, e nostro Notaro, e Segretario, ogni volta che gli piacerà o parerà, le Botteghe, e Case, nelle quali si eserciti la nostra Arte; E non trovando le dette Bilance, o Misure giuste, ed esatte, come sopra, dovranno ricorrere al Giudice ordinario competente, il quale in vigore dell' attestato giurato di due Revisori pro tempore sopra la sussistenza del detto mancamento, dovrà rilasciare contro il delinquente senza veruna citazione, o intimazione, la Mano Regia per scudi dieci di pena, oltre l' obbligarlo ad accomodare subito le dette Bilance, e Misure.

CAPITOLO XLVII.

Che non si possano ricevere Lavoranti debitori, partiti dalle Botteghe di altri Mercanti.

Niun Lavorante della nostr' Arte, che sia rimasto debitore di qualche Mercante sotto la somma di Scudo uno e bajocchi cinquanta, debba esser ricevuto a lavorare da altro Mercante della nostra Arte, se non avrà precedentemente soddisfatto al suo debito. Perciò si statuisce, e ordina, che quante volte i Lavoranti partiti da una Bottega si porteranno a lavorare in un altra, e non avranno soddisfatto il debito sotto la suddetta somma, possa il Mercante creditore interpellare il

Mercante, che lo avrà ricevuto, avanti qualsivoglia Giudice, per gli atti del nostro Notaro, e Segretario, per il pagamento della somma dovuta, con provare il suo credito coll'attestato di un solo testimonio, oppure colla partita del libro, coadjuvata col giuramento sopra la quantità, o sussistenza, quante volte detto libro non sia tenuto legalmente, e dentro tre giorni dopo tale interpellazione, sia tenuto il Mercante interpellato pagare detto debito, da rivalersene contro il Lavorante, o Lavoranti, oppure mandar via il debitore, o debitori dalla sua Bottega; altrimente il Mercante interpellato, e che li riterrà nella sua Bottega, in tal caso, passato detto tempo, e non avendo sodisfatto il debito, sia tenuto il Mercante a pagare del proprio, per il quale senz' altra citazione possa lo stesso Giudice rilasciare il mandato esecutivo, e non sia inteso in giudizio, se prima non avrà fatto il deposito.

CAPITOLO XLVIII.

Che non possano ritenersi, nè dare il lavoro alli Lavoranti, che abbiano commesso furto.

Per maggiormente tenere lontani i Lavoranti della nostr' Arte dal rubare, ed appropriarsi la roba de' Mercanti nelle Botteghe, nelle quali lavorano, si determina, che niun Mercante possa ritenere, ne dare a lavorare nella sua Bottega al Lavorante, il quale costi coll' attestato giurato della persona derubata, munita almeno colla deposizione di un testimonio, aver commesso qualche furto, sebbene piccolo, in danno di qualche altro Mercante, ancor che ne fosse stato, rispetto alla pena, assoluto dal Principe. E quel Mercante, che avvisato di ciò con interpellazione giudiziale seguiterà il giorno dopo a darè a lavorare a detto Lavorante, soggiaccia alla pena di scudi venti di oro, e ad effetto di venire alla esecuzione di detta pena, basterà ripetere la interpellazione antecedente, e giustificare la continuazione susseguente, coll' attestato di un solo testimonio.

CAPITOLO XLIX.

Che nessuno dell' Arte possa comprare lana filata se non dai Mercanti.

Per evitare in avvenire, che niun Lavorante, Filatrice, o Tessitrice possano rubare, o in altra maniera occultare le lane filate, sbattute, o tagliate a quei Mercanti, coi quali staranno a lavorare, o riceveranno lavori di lana, si statuisce, e ordina che nessun Mercante della nostr' Arte possa comprare, nè ricevere in pegno, anche con pretesto di essere creditore, le lane suddette da simili persone, nè da altri, che non avranno Madricola del nostro Collegio, e non terranno la Bottega aperta dell' Arte della lana, sotto la pena di scudi venticinque, in caso di contravvenzione, la quale resterà concludentemente provata coll' attestato giurato di due testimonj, che depongano della compra di detta lana da persone suddette, e non Madricolate, o che pure non avranno la Bottega aperta della nostra Arte. Accadendo poi, che una stessa persona ricada la seconda volta in questo mancamento, oltre la detta pena sia casso, e raso dalla nostr' Arte, nè possa più quella esercitare in qualunque maniera sotto qualsivoglia pretesto di emenda, o altra scusa. Ed in caso che li nostri Presidenti volessero per loro somma bontà reintegrarlo nell' esercizio della nostr' Arte, oltre la pena suddetta, debba pagare altri scudi dieci, come se nuovamente volesse essere ammesso.

CAPITOLO L.

Che non si possano comprare dai Tessitori Pedane, Filacce, nè fabbricare Panno delle medesime.

Similmente per evitare, che non si fabbrichino in avvenire Panni di pedane, sfilacci, o filacce, nè si vendano Panni di dette robe, si statuisce, e ordina, che niun Mercante, Artefice, o qualsivoglia altra persona, che eserciti l' Arte della lana, possa comprare da' Tessitori, o Tessitrici simili specie

di robe, nè Panni fabbricati delle medesime. E niun Tessitore, o Tessitrice, e nè tampoco li Mercanti stessi possano fare, nè far fare Panni di veruna, benchè menoma quantità, ove siano meschiate dette pedane, sfilacci, o filacce, ed in ciascuno di detti casi il contraventore dovrà soccombere al pagamento della pena di scudi dieci, oltre la perdita del Panno, se si troverà fabbricato di dette robe, che si dovrà vendere in Depositaria Urbana, ed applicarne il ritratto a favore della Cappella, e Festa di S. Ambrogio. E per prova di tale contravvenzione, cioè in quanto alla compra di dette robe, e del Panno fabbricato dalle medesime, sarà sufficiente l'attestato di un sol testimonio da esaminarsi per gli atti del nostro Notaro, e Segretario, che deponga essersi ritrovato presente alla compra, o vendita delle medesime. In quanto poi alla fabbricazione de' Panni fatti con dette robe, si crederà all'attestato dei Revisori, che depongano della fabbrica di simili Panni. E se si trovasse qualche Panno della detta qualità in casa di qualche Mercante Madricolato, debba stimarsi per fatto da lui, e soggiaccia nella stessa pena, e perdita del panno come sopra, ed incorrendosi nella stessa contravvenzione per la seconda volta, in quanto alli Mercanti della nostr' Arte debba procedersi come nel Capitolo antecedente, ed in quanto ai Tessitori, e Tessitrici, non se gli debba più dare lavoro, dovendosi a tal' effetto inibire a tutti i Mercanti che non diano più lavoro a quel Tessitore, o Tessitrice, che avranno contravvenuto per la seconda volta come sopra: Eseguita detta inibizione, quel Mercante, che proseguirà a dargli il lavoro, debba incorrere ciascuna volta nella pena di scudi dieci.

CAPITOLO LI.

Che non si possano ricevere, nè dare in pegno robe dell' Arte.

Non sia lecito ad alcun Lavorante, o altro della nostr' Arte ricevere in pegno dai Mercanti, nè li Mercanti dai Lavoranti di qualsivoglia sorta di Lane, panni, o altre robe, che risguardano l'arte della lana, ancorchè fosse creditore di qualche somma per i lavori fatti, e per qualsivoglia altra causa: altrimenti facendo, sia tenuto alla perdita delle robe senza veruna eccezione, e non ostante che sia ancora creditore, ed inoltre soggiaccia alla pena di scudi dieci, e nella stessa pena incorra il Mercante, che avrà date, e ricevute in pegno le dette robe da giustificarsi coll' attestato giurato da due persone, che depongono della contravvenzione al disposto in questo Capitolo.

CAPITOLO LII.

Che non si possano trattenere in Bottega le Donne, che riportano i lavori.

Niun Mercante quando vanno da lui le Donne, o a prendere da lavorare, o riportare i lavori già fatti, o per qualunque altro titolo, possano far fare da dette Donne *gratis* altro che spiluccare, rinacciare, e sburrare le Coperte, e Panni, e capare le lane sporche, quando ci fossero; e ciò per un ora solamente, e non più, altrimenti provandosi coll' attestato giurato di due testimonj, che una Donna sia stata impiegata dal Mercante in lavori diversi dalli sopra descritti, oppure trattenuta in essi più d' un ora, sia tenuto il medesimo Mercante alla pena d' uno scudo per ciascuna volta.

CAPITOLO LIII.

Regole da osservarsi dai Tessitori.

Niun Tessitore, o Tessitrice possa levare, e far levare dalle Tele, o Pezze, o Stametto alli medesmi dati per tessere, qualche posta, o sia portata, o filiuola, senza licenza del Padrone; E similmente non possa mettere, e far mettere nelle stesse Pezze qualche posta, o poste, o portate, ovvero fili doppj nel pettine, oltre otto fili per ogni banda; altrimenti facendo, oltre l'obbligo di restituire al Padrone della Tela quelle poste, portate, o fili, che avranno levati, sia tenuto alla pena di scudi quattro d'oro. E

ricadendo per la seconda volta nello stesso mancamento, oltre la detta pena da esigersi nuovamente, sia inabilitato a più esercitare la suddetta professione.

CAPITOLO LIV.

Li Tessitori non possano ritenere nello stesso tempo di più di due Pezze, o una Tela.

Accadendo continuamente, che li Tessitori, o Tessitrici prendano dai Mercanti dell' Arte della Lana danaro a conto de' lavori da farsi, sotto la promessa di farli subito, ma poi in grave danno, e pregiudizio di detti Mercanti, e loro negozj prolunghino, e differiscano i lavori contro la propria promessa, ed obbligo; perciò s'ordina, e statuisce, che non possano i Tessitori, o Tessitrici tenere nella propria casa, o altrove, nello stesso tempo più di due pezze, o una Tela per qualsivoglia telaro, nel quale lavorassero, nè possano ricevere dai Mercanti della nostr'Arte, altri lavori da tessere oltre le suddette due pezze, o tela. Terminata poi di tessere la pezza del Panno, debbano riportarla al Padrone quello stesso giorno, in cui la tagliano dal Telaro, assieme colla trama, le pedane, ed altro che sarà rimasto; Ed in caso di contravvenzione al disposto nel presente Capitulo, ed a ciascuna parte di esso, sia il contravventere multato col pagamento di scudi quattro d'oro per qualunque volta coll' attestato giurato di due testimonj.

CAPITOLO LV.

Li Valcatori, ed altri debbano fare lavori ad uso di Arte.

Tutti li Valcatori, Cimatori, Soppresciatori, Tintori, e Tessitori, e tutti gli altri Lavoranti della nostra Arte, debbano, e siano tenuti diligentemente, e fedelmente accomodare Panni, valcarli, tesserli, tingerli, urdirli, cimarli, e soppresciarli, ad uso di buoni Valcatori, Tessitori, Tintori Cimatori, e Soppresciatori. E se qualcuno dei medesimi facesse danno in qualche pezza di panno nel tingerla, valcarla, tesserla, ordirla, cimarla, o soppresciarla, nei quali casi ciascuno di essi, oltre l'esser tenuti alla pena di scudi dieci per ciascheduna volta, si dovrà ancora da qualunque Giudice, liquidato che sarà il danno colla perizia da farsi dai Revisori del nostro Collegio, rilasciare la Mano Regia ancora per la emenda del danno, senza che si possa riclamare da detta Perizia, e senza verun'altra appellazione, e ricorso.

CAPITOLO LVI.

Dei Lavoranti dell' Arte, che vorranno far Panno per uso proprio.

Per ovviare alle fraudi, che potrebbero facilmente commettersi, si dispone, che qualche lavorante di un Mercante della nostra Arte volesse far fare qualche pezza di Panno per uso proprio, e di sua famiglia, debba domandare licenza ai Consoli, e Camerlengo pro tempore, i quali dovranno accordarla subito, e senza verun pagamento *in scriptis*, riconosciuto che avranno, che detto Panno si faccia veramente per uso proprio, e non per venderlo, e dovranno ancora bollare la detta pezza per indennità degli altri lavoranti, con esprimere nel bollettino lo stesso bollo, e purchè la lana da impiegare nel fare detta pezza, o pezzo, sia stata lavorata da qualche Mercante Madrirolato della nostr'Arte; altrimente facendosi le dette Pezze senza licenza come sopra, possano queste levarsi, e togliersi dai Consoli coll' intervento di due testimonj, che depongano del lavoro, o invenimento delle medesime e farle subastare, e deliberare, ed il prezzo esigersi dal Camerlengo del nostro Collegio, ed erogarsi, come si è disposto nei Capitoli antecedenti.

CAPITOLO LVII.

Prezzi, e tasse dei lavori, e loro osservanza.

Affinchè non possa defrandarsi a nessun lavorante la mercede, che gli è dovuta, ed

ogni lavorante sappia di quanto vada creditore del Mercante per il suo rispettivo lavoro, si stabilisce, e si pone la seguente Tariffa, da osservarsi inviolabilmente da tutti.

Per Lane pelate, allo Scardazzatore un quattrino per libra di qualsivoglia lana per ogni volta.

All' Ammorratore per Trama di Coperte, Retorcio, Ordimento ordinario, e Trama di Panni Romaneschi due quattrini per libra ogni volta.

All' Imprimatore per dette robe, quattro quattrini per libra.

Per ammorrare lane fine, cioè Ordimento fino, Trama fina, Lana di calzette, e stamigna, tre quattrini per libra.

Per imprimere dette robe, cioè Ordimento fino, otto quattrini per libra.

La Trama fina, e la Lana di calzette, sei quattrini per libra, e la Stamigna due bajocchi per libra.

Per la Lana tosa Carfagni per scardazzare, un quattrino per libra ogni volta.

Per Ammorrare, mezzo bajocco per libra ogni volta.

Per imprimere, un bajocco, per libra ogni volta.

Per Coperte ordinarie, per ritorcio di filatura, un grosso la libra.

Per trama, otto libre a grosso.

PER LE FILIERE

Per Filatura di Coperte fine, Ordimento ordinario, tre libre a grosso.

Trama, cinque libre a grosso.

Per Ordimento di Panni da Portiera, e Carfagni, due libre e mezza a grosso di filatura, Trama cinque libre a grosso.

Per Filatura di Stamigna, quattro bajocchi ogni libra, e di lana mezzana, mezzo grosso ogni libra.

Per Filatura di lana di Calzettoni di ogni sorta, tre libre a grosso.

Per Filatura di lana di Bragha di ogni sorta, due libre, e mezza a grosso.

Per Filatura di Ordimento fino per Droghetti, e Riversi, due libre a grosso, e per la Trama quattro libre a grosso.

PREZZI DELLE LAVORATRICI
DELLE CALZETTE

Calzettoni ordinarj da l'omo, bajocchi cinque il paro.

Da Donna, bajocchi quattro.

Da Ragazzo, bajocchi due.

Brache ordinarie, bajocchi due il paro.

Berretti ordinarj, quattro a grosso.

Guanti ordinarj, bajocchi due il paro.

Berrettini mezzani, bajocchi due l' uno.

Calzettoni mezzani, bajocchi dieci il paro da Uomo.

Da Ragazzi, bajocchi cinque.

Calzette fine da Uomo, bajocchi quindici.

Da Donna, bajocchi dieci.

Da Ragazzo, bajocchi sette e mezzo.

Guanti, e Berrettini, bajocchi cinque il paro.

PER TESSITURA DI COPERTE
ORDINARIE

Tela di Coperte Ordinarie da tre, passioi 21, portate 36, da cui il Tessitore deve cavare Coperte dieciotto.

Incannatura, e Orditura . . .	Sc.	—	25
Cannelli dei Tessitori.	•	—	65
Tessitura.	•	5	40
In tutto	Sc.	6	30

Tela da quattro di Coperte, da cui il Tessitore deve cavare Coperte venti, passini 21, portate 12.

Incannatura, e Orditura. . . .	Sc.	—	25
Per Cannelli dei Tessitori	•	—	65
Per Tessitura	•	4	40
In tutto	Sc.	5	30

Tela da cinque, da cui il Tessitore deve cavare Coperte 22, passini 21, Portate 48.

Incannatura, e Orditura . . .	Sc.	—	25
Per Cannelli dei Tessitori. . . .	•	—	50
Per Tessitura	•	3	85
In tutto	Sc.	4	60

Tela da sei da cui deve cavare Coperte 24, passini 21, portate 46.
Incannatura, e Orditura. . . . Sc. — 25
Per Cannelli. . . . . — 45
Per Tessitura 3 55
In tutto Sc. 4 25

Tela da sette, da cui devo cavare Coperte 26, passini 21, portate 43.
Incannatura, e Orditura . Sc. — 25
Per Cannelli. . . . . — 42 1/2
Per Tessitura 5 35
In tutto Sc. 6 02 1/2

Tela da otto, da cui deve cavare coperte 28, passini 21, portate 40.
Incannatura, e Orditura. . . . Sc. — 25
Per Cannelli. . . . . — 40
Per Tessitura . . . . 3 —
In tutto Sc. 3 65

Tela da nove, in cui deve cavare coperte 30, passini 21 portate 35.
Incannatura, e Orditura . Sc. — 65
Per Cannelli . . . . — 35
Per Tessitura. 2 77 1/2
In tutto Sc. 3 77 1/2

Tela da undici, da cui deve cavare Coperte 32, passini 21, portato 33.
Incannatura, e Orditura. . . . Sc. — 25
Per Cannelli. . . . . — 35
Per Tessitura 2 65
In tutto Sc. 3 25

PREZZI DI COPERTE FINE

Tela di Coperte 20, passini 21, portate 54.
Incannatura, e Orditura . Sc. — 60
Per Cannelli . . . . — 67 1/2
Per Tessitura 7 90
In tutto Sc. 9 17 1/2

Tela di coperte 20, passini 21, portate 52.
Incannatura, e Orditura . . . Sc. — 60
Per Cannelli. . . . . — 60
Per Tessitura 7 60
In tutto Sc. 8 80

Tela di Coperte 20, passini 21, portate 46.
Incannatura, e Orditura . . . Sc. — 45
Per Cannelli . . . . — 50
Per Tessitura 6 40
In tutto Sc. 7 35

Tela di Coperte 25, passini 21, portato 40.
Incannatura, e Orditura . . . Sc. — 40
Per Cannelli. . . . . — 50
Per Tessitura 5 85
In tutto Sc. 6 75

Tela di Coperte 18, passini 21, portate 60.
Per Incannatura, e Orditura,
e Cannelli. . . . . Sc. 1 40
Per Tessitura 9 20
In tutto Sc. 10 60

PREZZI DI PANNI DI PORTIERE, E CARFAGNI

Pezze di passini 12 portate 40.
Per Incannatura, e Orditura . Sc. — 25
Per Cannelli. . . . . — 25
Per Tessitura 2 40
In tutto Sc. 2 90

PREZZI DI PANNETTO

Pezza di passini 10 portate 36.
Incannatura, e Orditura . . . . Sc. — 20
Per Cannelli. . . . . — 25
Per Tessitura . . . . 2 —
In tutto Sc. 2 45

PREZZI DI DROGHETTI, E RIVERSI

Pezza di passini 11 portate 32.
Incannatura, e Orditura . . . Sc. — 20
Per Cannelli. . . . . — 20
Per Tessitura. 1 80
In tutto Sc. 2 20

PREZZI DI DROGHETTI DI LANA BIGIA, E NERA COL SEGRETO

Pezza di passini 11, portate 31.

Incannatura, e Orditura. . . .	Sc.	— 20
Cannelli	»	— 20
Per Tessitura	»	1 80
In tutto	Sc.	2 20

Per queste due sorti di Droghetti si tollera una portata o di meno, o di più, ma non di vantaggio, sotto la pena di scudi dieci a favore del nostro Collegio, da esigersi *Manu Regia et more Camerali*, oltre la perdita della Pezza, che dovrà colla stessa Manu Regia vendersi in Depositeria, e applicare il ritratto al medesimo nostro Collegio.

PREZZI DI UNA PEZZA DI PANNETTO SOPRAFFINO

Pezza di passini 10, portate 40.

Incannatura, e Orditura. . . .	Sc.	— 25
Tessitura, e Cannelli per ogni Passino	»	— 30

Colla dichiarazione, che l'Ordimento deve essere di libre tre a paolo di Filatura, e la Trama di libre sei a paolo parimente di Filatura, e pagandosi meno dei prezzi come sopra stabiliti, oltre l'esser tenuto ciascun Mercante della nostr'Arte pagare il soprappiù, incorra ciascheduna volta alla pena di scudi dieci moneta.

CAPITOLO LVIII.

Le mercedi si debbano pagare a denaro contante

Le mercedi dovute ai Lavoranti, Donne, ed a chiunque altro, che lavora per li Mercanti della nostra Arte, debbano da ognuno pagarsi in danaro contante, e non mai in roba, e molto meno in roba, che non appartenga all'Arte della lana, sotto pena di scudi dieci d'oro per ciascuna volta. Si dichiara altresì per evitare ogni fraude, e tacita coazione, che cadurà nella medesima pena ancora quel Mercante, che in pagamento delle mercedi darà roba, benchè il Mercenario, o Mercenaria la domandi, e la voglia ultroneamente. Per prova poi della contravenzione a quanto si è disposto nel presente Capitolo, si dovrà credere all'attestato giurato di due testimonj che si siano trovati presenti, oppure che abbiano inteso dal Mercante di aver dato roba in pagamento delle Mercedi dovute.

CAPITOLO LIX.

Che i Lavoranti siano pagati in fine di ciascheduna settimana.

Tutti li Mercanti della nostr'Arte siano tenuti, ed obbligati, almeno nel giorno di Sabato di ciascuna settimana fare i conti coi suoi rispettivi Lavoranti delle opere, fino a quel punto da loro prestate, e pagare ai medesimi la mercede dovutagli interamente in danaro contante, come sopra; altrimente facendo, incorrano nella pena di scudi due per ciascheduna volta, giustificato che avrà il Lavurante, con fede di un solo testimonio, autenticato per gli atti del nostro Notaro, e Segretario, di avere lavorato in quella settimana, in virtù di cui chiunque Giudice ordinario ricercatone, possa, e debba spedire, e far eseguire il Mandato di Mano Regia, e Camerale contro il debitore, tanto per la somma dovuta al Lavorante, quanto per la pena come sopra incorsa, rimossa qualunque appellazione, o ricorso. Succedendo poi, che il Mercante, o neghi il debito a favore del Lavorante, o porti eccezioni rilevanti, per le quali non debba pagarlo, in tal caso il Mercante, che vorrà portare le sue eccezioni, debba prima depositare tutta la somma del danaro, secondo la petizione fatta dal Lavorante, conforme si dirà in appresso.

CAPITOLO LX.

Il debito litigioso de' Lavoranti debba depositarsi.

Nel caso, in cui, come si è disposto nel precedente Capitolo, che il Mercante, quale

sarà stato interpellato per il pagamento, volesse portare le sue eccezioni, e far costare non essere tenuto, il medesimo Giudice debba prima di tutto far fare il deposito dell' intiero importo di dette mercedi, di qualunque somma sia, e successivamente, procedere alla definizione della causa sommariamente rimossa qualunque appellazione, o ricorso.

CAPITOLO LXI.

Il Mercante fallito, che riaprirà la Bottega debba prima aver pagato le mercedi.

Succedendo, che un Mercante della nostr' Arte fallisca (che Iddio non voglia), e dopo riapra il Negozio della stessa nostr' Arte, facendolo passare per cosa non propria, ma dotale della sua Moglie, in tal caso debba sodisfare intieramente tutti, e singoli i mercenarj, che vanno creditori delle loro mercedi per lavori fattigli prima del fallimento, dentro quindici giorni, da computarsi dal giorno, in cui avranno ricevuta la interpellazione per il pagamento delle mercedi dovute alli mercenarj, e giustificata concludentemente la mercede, chiunque Giudice ordinario, e competente debba spedire il Mandato per fargli biffare il Negozio, o sia Bottega, nè il Mercante possa più riaprirla, ancorchè si mostrasse pronto di pagare i mercenarj suddetti, o li avesse effettivamente pagati, dopo però i detti quindici giorni, rimossa qualunque appellazione, e ricorso dal primo decreto, che dovrà fare il medesimo Giudice, colla dilazione di giorni cinque, per giustificarsi il pagamento seguito come sopra a tempo abile.

CAPITOLO LXII.

Chi vorrà aprire Bottega dell' Arte debba prendere copia del presente Statuto.

Ad effetto di reintegrare il nostro Collegio delle spese fatte per formare il presente Statuto, e delle altre, che ocorreranno per la stampa del medesimo, si statuisce, e ordina, che tutte quelle persone, le quali avranno già ottenuta la Madricola della nostr' Arte, e non avranno ancora aperta la Bottega, come ancora quelli, che otterranno le Madricole in avvenire, siano tenuti prima che segua l' aperizione della medesima, e prima che diano principio all' attuale esercizio dell' Arte della lana, anche privatamente, e nelle di loro case, prendere dal nostro Camerlengo un esemplare del presente Statuto, con pagare quella rata, che si stabilirà, altrimente avutosi notizia che sia stata aperta la Bottega, oppure dato principio all' esercizio della nostra Arte, anche privatamente, e nelle di loro case, interpellati, che saranno giudizialmente ad esibire la copia del presente Statuto, e quella non esibita, un giorno dopo la interpellazione debbano incorrere nella pena di scudi dieci, senzachè possano dare proroga di altro tempo, ed allegare eccezione di sorte alcuna.

CAPITOLO LXIII.

Che ogni contratto di Mezzelane, e Cause appartenenti all' Arte, debbano farsi per gli atti del Notaro, e Segretario dell' Arte.

Acciocchè li Presidenti, Consoli, e Camerlengo possano sempre restare informati di tutte le cose, che passano nella nostr' Arte, statuimo, e ordiniamo, che tutte le cause, e atti giudiziali per ottenere li pagamenti, tanto delle pene, e tasse, quanto per le mercedi dei Lavoranti, e per ogni altra causa dipendente, e appartenente alla nostra Arte: come ancora tutti gli Istromenti di compre, e vendite delle Mezzelane marellate in Roma, si facciano per gli atti del nostro Notaro, e Segretario pro tempore del nostro Collegio, altrimente facendosi per mano di differenti Persone, e per gli atti di altri Notari, incorrano quelli, che li faranno nella pena di scudi tre per ciascheduna volta, che contravverranno.

CAPITOLO LXIV.

Tutti li Mercanti siano obligati osservare le Risoluzioni, e Decreti, che si faranno nelle Congregazioni.

Li Consoli, Camerlengo, e Revisori, e tutti li Mercanti, e qualsivoglia altra Perso-

na della nostra Arte, sia tenuto inviolabilmente osservare, e fare osservare tutte quelle Risoluzioni, e Determinazioni, che si prenderanno nelle Congregazioni dai Presidenti, Consoli, e Camerlengo; e succedendo che qualcuno presumesse di non essere tenuto ad osservarle, a farle osservare, prefisso che gli sarà un unico, e breve termine giudiziale, a dichiarare se voglia stare alla osservanza, e detto termine passato, e non avendo fatta la sua dichiarazione giurata per gli atti del nostro Notaro, e Segretario, gli sia subito proibito l'esercizio della nostr' Arte, e per conseguenza venga costretto a riportare la Madricola, ed a serrare la Bottega, colla gravatoria di scudi tre il giorno, da rilasciarsi da qualunque Giudice, rimossa qualunque appellazione, o ricorso. E volendo essere reintegrato (il che stia in libertà degli stessi Presidenti, Consoli, e Camerlengo) debba pagare la pena di scudi dieci, ed altre, secondo le circostanze dei fatti, e resti obbligato alla osservanza di quanto si è di sopra stabilito.

CAPITOLO LXV.

Li Consoli, Camerlengo, e Revisori, che contraverranno siano puniti al doppio.

Perchè i Consoli, Revisori, e Camerlengo in virtù del loro uffizio devono invigilare per l'osservanza dei presenti Statuti, da prestarsi da tutti i Mercanti, è conveniente, che loro stessi siano più esatti in detta osservanza; perciò occorrendo, che qualche Console, Camerlengo, o Revisore, durante il suo uffizio, commetta qualche mancanza nell'Arte, oltre il dover essere tenuto alla pena duplicata, cioè al doppio di quella da incorrersi dagli altri Mercanti, che secondo le circostanze de' fatti si sono finora imposte generalmente, debba levarsi altresì la roba difettosa, ed osservarsi tuttociò che si è disposto nel Cap. IV. per la vendita della medesima, e per tal effetto le Botteghe de' Consoli, e Revisori, e loro lavori, siano soggetti alla visita degli altri Consoli, e Revisori, come si è disposto rispetto alle altre Botteghe; e quel Console, che si crederà reo, non dovrà essere chiamato, nè intervenire alla visita, che si dovrà fare delle robe, e lavori creduti mancanti; e credendosi reo qualcuno dei Revisori, nè tampoco questo dovrà esser chiamato, nè possa fare la Perizia, ma questa si debba fare da uno de' Consoli, e dall'altro Revisore. Se poi si credessero contemporaneamente rei ambedue li Revisori, non si debba chiamare veruno de' medesimi, e la Perizia debba farsi da due Consoli. E lo stesso s'intenda, e pratichi rispetto al Camerlengo, sua Bottega, e lavori.

CAPITOLO LXVI.

Che si debba procedere per Inquisitionem contro i delinquenti.

Per trovare poi più facilmente i delinquenti, che si faranno lecito ritenere robe della nostr' Arte, parte assolutamente vietate ad ognuno, e parte da ritenersi dai soli Mercanti Madricolati, oppure fare i lavori contro le disposizioni del presente Statuto, o in qualunque altro modo contravvenire al medesimo, si statuisce, e ordina, che ogni qualvolta qualche Console, e Camerlengo *pro tempore* faccia al Giudice costare coll'attestato giurato, sebbene stragiudiziale, di due testimonj, o che la voce sia, che in certo luogo si ritengano da persona, che non sia Mercante Madricolato, robe che si devono ritenere da soli Mercanti Madricolati, oppure ancorchè sia Madricolato, si ritengano robe, che vengano assolutamente vietate, ovvero si facciano lavori contro la disposizione del presente Statuto, o in qualunque altro modo si contravvenga al medesimo, si possa, in ciascuno di detti casi procedere *per Inquisitionem*, *et ex Officio*: e qualsivoglia Giudice, debba dare subito l'ordine per la ricerca da farsi in quel tal luogo designato dai testimonj, coll'ajuto, e assistenza della famiglia armata. E trovato il corpo del delitto, e il delinquente, oppure giustificata concludentemente la ritenzione proibita, e qualunque altra contravenzione, si proceda come si è disposto nei prece-

denti Capitoli secondo le circostanze dei Fatti.

CAPITOLO LXVII.

Che tutte le pene, e tasse debbano esigersi con Mano Regia.

Essendosi in tutti i precedenti Capitoli, o parte di essi, prescritte le pene a quelli, i quali secondo le circostanze de' casi trasgrediranno le risoluzioni come sopra prese, e stabilita la tassa da pagarsi in ciaschedun Anno, così statuimo, e ordiniamo, che quantevolte ciaschedunoincorrerà nelle pene suddette, o non pagherà la tassa nel tempo come sopra stabilito, debba procedersi contro il trasgressore per la esazione della medesima, e contro li morosi per il pagamento della tassa per la Mano Regia *more Camerali;* talmentechè dedotto che sarà a notizia al trasgressore, o debitore della tassa per tre giorni avanti qualmente s' intende venire alla esecuzione della Mano Regia, in tal caso, giustificata che sarà in quanto alle pene, negli atti del nostro Notaro, e Segretario, la trasgressione, o mancanza, in quei modi e forma, che s' è stabilito in ciascuno de' precedenti Capitoli, secondo quei casi, nei quali sarà contravenuto, ed in quanto al pagamento non fatto della tassa, eseguita, che sarà detta interpellazione, possa subito fare eseguire la Mano Regia soddetta, da rilasciarsi da qualsivoglia Giudice ordinario, nè possa il reo contraveniente essere inteso avanti qualsivoglia Giudice, se prima non avrà fatto lo attoale deposito, o data idonea sigurtà di tutto quello, che importerà la pena, o la tassa, per cui gli sarà stata intimata detta Mano Regia.

CAPITOLO LXVIII.

Del danaro del Collegio, e Depositi da farsi nel S. Monte di Pietà

Tutto il danaro, che verrà pagato per le Madricole, come ancora per la copia del presente Statuto da quelli, che vorranno essere ammessi al nostro Collegio, e tutto il danaro, che si ricaverà dalle rendite del medesimo, e ad esso in qualsivoglia modo appartenente, si debba depositare nel Sagro Monte della Pietà di Roma in credito di detto Collegio, ed a disposizione dei Presidenti; nè si possa amovere da esso Monte senza l' Ordine sottoscritto da detti Presidenti, Consoli, e Camerlengo *pro tempore* di detto Collegio; il danaro poi, che si esigerà dalle tasse, pene, e fraudi, debba rimanere in mano del Camerlengo *pro tempore* per erogarlo parte in benefizio della Cappella, e Festa di S. Ambrogio, e nelle altre parti, come si dirà in appresso.

CAPITOLO LXIX.

Del danaro, che si ricaverà dalle pene e fraudi, ed in che dovrà applicarsi.

Inoltre si statuisce, e ordina, che tutto il danaro delle tasse da pagarsi come sopra, annualmente dai Mercanti Madricolati, e tutte le pene pecuniarie contenute nel presente Statuto, venendo il caso della loro esazione, si ripartiranno in tre parti cioè, una per l' accusatore, che sarà tenuto segreto, l' altra parte per la Eccellentissima Camera Capitolina, e la terza parte per benefizio della Chiesa. Come ancora tutto il danaro, che si ricaverà dalla vendita delle fraudi, debba rimanere sempre in mano del Camerlengo *pro tempore*, per erogarlo come sopra per la Cappella di S. Ambrogio, e sua Festa, talmentechè qualunque Camerlengo, terminato che avrà il suo Uffizio, e fatto, che avrà il suo rendimento di conti di quello che avrà esatto, e speso in benefizio come sopra, e sodisfatti li terzi delle pene come sopra assegnate, il soprapiù, che resterà in sue mani, debba consegnarlo al Camerlengo, che subentrerà in suo luogo.

CAPITOLO LXX.

Delle chiavi dell' Archivio, e cose in esso da riporsi.

Avendo il nostro Collegio risoluto nelle Congregazioni antecedenti di fare un Archivio,

per conservarvi le notizie, ed i privilegj, ed altre scritture appartenenti alla nostr' Arte, ed essendo già l' Archivio perfezionato, e situato nell' Uffizio del nostro Notaro, e Segretario a guisa di Credenzone, consistente in diversi spartimenti, e tiratori dentro al medesimo chiuso a due sportelli con tre chiavi diverse, sotto del quale esiste al di fuori altro tiratore con sue chiavi parimente diverse; così si statuisce, e ordina, che nei spartimenti, e tiratori interiori si debbano riporre tutte le notizie, privilegi, lettere, patenti de' luoghi de' Monti, ed altre scritture gelose appartenenti alla nostr' Arte, e nel tiratore esteriore si debbano ritenere altre scritture manuali, il registro delle Congregazioni, e sigillo del nostro Collegio; E le chiavi di detti sportelli si debbano ritenere, una dal primo Presidente, l' altra dal nostro Notaro, e Segretario, e le due del tiratore si debbano ritenere, una dal primo, e l' altra dal secondo Console.

Nos Frater Nicolaus Bielke Almæ Urbis Senator.

Statuta supra relata, Almae Urbis Senator confirmat, et approbat.

Auctoritate nostri Sacri Senatus Officii, qua in hac parte fungimur, Statuta a Praesidentibus, Consulibus, et Hominibus, nobilis, et antiquae Artis Lanae vigore Motus Proprii sa. me. Clementis IX. sub datum 4. Aprilis 1669. postremis hisce temporibus noviter confecta, reformata, et ampliata, ac in praesenti Volumine fol 52. contenta, atque in Capitulis 70. distinctis, et separatis a nobis visa, ac mature discussa, tanquam juxta, rationique consona, vigore facultatum Nobis a Summis Pontificibus concessarum, ac etiam vigore Statuti Almae Urbis, tanquam licita, et honesta non autem in detrimentum Reipublicae, seu contra Urbis Statuta, et monopolium non contineant, illa in omnibus, et per omnia approbamus, et confirmamus, et sub poenis in eis contentis inviolabiliter servari, ac exequi volumus, et mandamus. Et cum hoc tamen quod in successivis confirmationibus eorumdem anpradictorum Statutorum, faciendis in singulis quinquenniis, juxta praescripta a Statuto Urbis, primo loco ad Nos, seu Successores Nostros in Dignitate Senatoria ad confirmandum deferantur, et deinde ad alios, quemadmodum tali ordine disponit idem Statutum Urbis, et in similibus confirmationibus praxis hucusque servavit. Datum ex nostris Ædibus Capitolinis hac Die 28. Mensis Junii 1658. — Frater Nicolaus Bialke Senator Loco ✝ Sigilli — Joannes Tansius Illustrissimi et Excellmi Domini Almae Urbis Senatoris, ac Caus. Cur. Capitolinae Protonot.

Nos Marchio Octavius Hyacinthus de Bubalo, Hieronymus Verospi Vitelleschi, et Marchio Vincentius Origo, Excellentissimae Camerae Capitolinae Almae Urbis Conservatores.

Eadem Statuta approbationem obtinent Almae Urbis Conservatorum.

Statuta a Praesidentibus, et Consulibus nobilis, et antiquae Artis Lanae vigore Motus Proprii sa. me. Clementis IX. sub datum 4. Aprilis Anni 1669. postremis hisce temporibus noviter confecta, reformata, et ampliata, ac in praesenti volumine foliorum 52. contenta, atque in Capitulis 70. distinctis, et separatis a Nobis visa, ac mature perpensa, tanquam justa, ac rationi undique consona, vigore facultatum a SS. D. N. Papa Benedicto XIV. feliciter Regnante, ac etiam vigore Statuti Almae Urbis concessarum, prout ex Rescripto in supplici libello superius registrato, approbamus, confirmamus, et omnino servari, ac exequi volumus et mandamus. Datum ex nostro Capitolio hac die 20. Aprilis 1757. — Octavius Hyacinthus de Bubalo Conservator — Hieronymus Verospi Vitteleschius Conservator — Vincentius Maria Origo Conservator — Loco ✝ Sigilli — Caesar Diamilla Notarius Illustriss. et Excellentiss. Almae Urbis Conservatorum.

Apostolicae firmitatis robur obtinent.

§. 2. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dicti Exponentes Statuta hujusmodi, quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent. Nos specialem ipsis Exponentibus, aliisque Universitatis praedictae Officialibus, et descriptis, gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliis-

que ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnia, et singula Statuta praeinserta, auctoritate Apostolica, tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint supplemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem praesentes literas, ac Statuta praeinserta, semper firma, valida, et efficacia existere, et fore: suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocunque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; Sicque, et non aliter in praemissis per quoscunque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditures, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 4. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac quatenus opus sit, dictae Urbis, nec non Universitatis hujusmodi, aliisque quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresso derogamus, caeterisque contrariis quibuscunque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die 15. Septembris 1758. Pontificatus Nostri Anno Primo. Pro D. Cardinali Passioneo — Joannes Florius Substitutus — Loco ✝ Sigilli.

LXXXI.

Quum longa experientia constiterit, Artificibus fabricatoribus *di Bicchieri*, *e Cristalli Ordinarii*, ex libero hujus Artis cuique exercitio, damna, atque incomoda obvenisse, contra ipsius Artis incramenta, Universitatem erigere, et Statuta condere duxerunt, quae ab Almae Urbis Senatore, et Conservatoribus approbata, Pontificiae auctoritatis confirmationem hic obtinent.

Dat. die 5. Maii 1759. Anno I.

Artificum Universitatum statuta, quampluri-mi Summi Pontifices approbarunt, et confirmarunt. Sic pro Universitate Tonsorum adest Const. Innoc. XII. edit. 1693. Sept. 25. itemque Clement. XII. const. edit. 1712. Maji 12. Pro Universitate Fabrorum Ferrariorum adest Const. Clement. XI. edit. 1702. Junii 28. Pariterque pro aliis Universitatibus, ut passim videre est in Bullario Mainardi.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Ad Pastorale Dignitatis fastigium, nullo licet meritorum Nostrorum suffragio, per ineffabilem Divinae Sapientiae, atque Clementiae abundantiam evecti, illa, quae pro felici, prosperoque Artium, et Universitatum artium Almae Urbis Nostrae, cujus commodis peculiari paternae charitatis affectu studemus regimine, provide constituta, atque ordinata esse noscuntur, ut firma semper, atque inviolata persistant, Apostolici muniminis praesidio, cum id a Nobis petitur, libenter constabilimus.

Preces porrectae pro confirmatione statutorum hujus Universitatis

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii Universitas, et Homines vulgo *Fornaciari Fabricatori dei Bicchieri*, *e Cristalli ordinarj*, nuncupati de eadem Urbe, quod ipsi pro felici Artis, et Universitatis hujusmodi gubernio nonnulla statuta in unum volumen redigi, et a dilectis filiis Almae Urbis praedictae Senatore, et Conservatoribus approbari curarunt, tenoris sequentis, videlicet.

STATUTI

DELL' UNIVERSITÀ DE' FORNACIARI FABBRICATORI DE' BICCHIERI, E CRISTALLI ORDINARII.

PROEMIO

L' introduzione delle Arti di qualunque sorte, ed il loro esercizio fù sempre necessario in tutte le Città, tanto per il loro adornamento, quanto per il bene, che ne ritrae il pubblico, e ciò può facilmente considerarsi con ridurre alla memoria la premura grande, con cui li Principi tutti si sono sempre mossi a trarle dalle regioni più remote per averle ne' loro Regni, e Dominj, e per proteggerle, e sostenerle ne hanno creati Maestrati, e Presidenti, e sul riflesso ancora dell' utile, che da dette Arti si ritrae dall' istesso Principato, e dal comodo grande, che ne sentono i sudditi, e Cittadini, i quali trovano nelle loro proprie patrie ciò, che con ispesa esorbitante sarebbero costretti provedere da lontani paesi, e gli Artefici, che l' esercitano con onestà mantengono con decoro se stessi, e le loro case, e famiglie. Tra le altre tutte non tiene l' ultimo luogo l' arte de' Fornaciari Fabricatori di Bicchieri, ed altri lavori di vetro, e Cristalli ordinarj non meno utile, che necessaria per l' uso comune a tutte le persone di qualsivoglia stato, grado, e condizione, e specialmente nella nostra Città di Roma, dove li Professori l' esercitano con decoro, e somma esattezza. Il bell' ordine però di questa viene turbato da molti, quali pretendendo essere esperti Professori, si applicano all' esercizio della medesima senza fondamento di sorte alcuna, e solo per recare con le loro robe malfatte, e mal condizionate un grave danno, e pregiudizio non solo alli Uomini di detta Arte, che in quella s' impiegano, ma eziandio a tutto il Pubblico, che di simili robe si provede. Ma perchè il motivo di tanti abusi, e sconcerti altro non è, se non quella naturale libertà, con cui finora si è esercitata senza avere subordinazione alcuna ad altro Collegio, o Università, e per conseguenza senz' alcun ordine, senza leggi, e senza statuti particolari, che abbiano potuto indurre un buon regolamento; quindi affinchè per l' avvenire si abbia d' aver miglior metodo, e direzione in questo esercizio, il Publico resti meglio servito, e l' Arte acquisti riputazione, e decoro, adunati insieme tutti li Fornaciari Fabbricatori di Bicchieri, ed altri lavori di vetro, e Cristalli ordinarj seriamente riflettendo essere quest' Arte particolare, diversa, separata, e che non ha veruna affinità con tante altre, che si esercitano in questa Città, hanno determinato erigerla in Università indipendente dalle altre, da reggersi, e governarsi con i suoi Statuti, e leggi ad essa convenevoli da approvarsi da respettivi Superiori, e munirsi ancora con conferma specifica della Santità di Nostro Signore Papa Clemente XIII. felicemente Regnante, che però si prefiggono, prupongono, e stabiliscono li Capitoli seguenti, e sono.

CAPITOLO I.

Dell' osservanza delle Feste, e del Santo Protettore.

Dovendo tutte le azioni umane tendere all' onore di Dio, e de' suoi Santi, affine, che colla Benedizione del Signore, causa produttiva d' ogni buon principio, mezzo, e fine, la nostra Università, ed Arte riceva incremento, si esorta ognuno sottoposto alla medesima nostra Arte a onorare le S. Feste prescritte, e da prescriversi dalla Santa Romana Chiesa, e celebrare con ogni amorevolezza, e decenza quella del glorioso S. Antonio Abbate, che si è prescelto perpetuo Protettore di Noi, e di detta nostra Professione. La pompa di detta Festa, e le pie opere, che dovranno farsi, resteranno ad arbitrio della Congregazione.

CAPITOLO II.

Del Console, suo Officio, e durazione.

Quanto sono necessarie le leggi, e li Statuti per il buon regolamento dell' Arte, al-

trettanto vi è preciso bisogno vi siano Persone, che ne procurino l'esecuzione, ed insieme assistano agl'interessi dell'Università; si stabilisce però, ed ordina, che debba eleggersi un Console, quale sarà Capo di tutta l'Università, e Direttore, ed insieme dovrà invigilare, ed aver cura della conservazione, augumento, er egolamento della medesima, e procurare l'osservanza de presenti Statuti, ed in oltre avrà piena facoltà di fare intimare le Congregazioni di qualunque sorta, e quando gli parerà necessario di farle intimare. L'officio del Console dovrà durare un'Anno, e finito detto tempo, dovrà eleggersi un'altro Console, ovvero confermarsi il Console vecchio con pluralità de' voti, e circa il modo dell'elezione di detto Console, dovranno la prima volta nominarsi due soggetti, e quello, che avrà maggiori voti resterà Console, il quale finito il tempo del suo officio dovrà nominare due soggetti, per li quali dovrà correre il partito, e quello, che averà più voti resterà eletto per Console, e così dovrà osservarsi ogn'anno in perpetuo.

CAPITOLO III.

Del Camerlengo, e suo officio.

Si dovrà eleggere un Camerlengo con servare l'istesso metodo, e forma che si è disposto circa l'elezione del Console. L'Officio di esso Camerlengo sarà di tener conto di tutte le rendite, e d'ogni altro provento spettante alla nostra Università, con facoltà ancora al medesimo di esiggere le suddette rendite, e proventi, ovvero assistere, e procurare, che vengano esatti dall'Esattore, che venisse deputato dall'Università, e quelli depositare, e far depositare nel Sacro Monte della Pietà, o Banco di S. Spirito in Sassia di Roma a credito di detta Università, e a disposizione del Console, e Camerlengo pro tempore della medesima, e non potranno erogarsi detti denari depositati, senza la preventiva risoluzione della Congregazione, e con ordine da sottoscriversi da detti Console, e Camerlengo con doversene registrare tanto le risoluzioni, che li pagamenti nel Libro delle Congregazioni del Notaro, e Segretario dell'Università.

CAPITOLO IV.

Dell'Infermiere, e suo officio.

L'officio dell'Infermiere, che dovrà eleggersi ogn'anno, sarà, che avvisato dell'Infermità di alcuno della nostra Università, ai porti subito a visitarlo, e con parole amorevoli, e caritative, esortare l'Infermo alla pazienza, e rassegnazione alla volontà Divina, e prestargli la solita cortesia.

CAPITOLO V.

Del Sindaco, e suo officio.

Essendosi proveduto finora degli altri Officiali, e loro officie, si stabilisce, che ogni anno debba eleggersi un Sindaco, la cura particolare del quale sarà di rivedere I conti, e sindacare il Camerlengo, ed ogn'altro, che avesse esatto denaro, ed altre rendite spettanti a detta nostra Università, ovvero avesse amministrato beni della medesima, come ancora di rivedere e tassare i conti, e fare ogn'altra cosa, che suole appartenere ad un simile officio quale parimenti dovrà durare per un anno, possa però essere confermato colla pluralità de voti per un altro anno.

CAPITOLO VI.

Che le Cariche siano compatibili.

Essendo al presente la nostra Università composta di pochi soggetti, si stabilisce, che le Cariche di Console, Camerlengo, e Sindaco come incompatibili fra di loro, ciascuna di esse debba annualmente possedersi separatamente, nè giammai più di una delle medesime possa ritenersi da uno stesso soggetto; delle altre Cariche poi compatibili potrà in un'istesso tempo ritenersene più d'una da un medesimo soggetto, secondo si stimerà opportuno dalla nostra Università.

CAPITOLO VII.

Delle Congregazioni, e Adunanze, e della validità delle medesime.

Dovendosi trattare degli affari spettanti a detta Università, imposizione di tasse per servizio della medesima, o prendere qualunque altra risoluzione, in tal caso dovrà convocarsi la Congregazione, o sia Adunanza, e fattane la proposta dal Console, si risolverà colla maggioranza de' voti, che dovranno essere segreti; ed acciò le risoluzioni, che si prenderanno in dette Congregazioni restino valide, ed eseguibili, si stabilisce, che non possano celebrarsi, se gl' intervenienti non passano la metà del numero, che dovrebbe intervenire per celebrarle, e restando in tal caso ineffettuata la Congregazione, quelli, che non interverranno, dovranno incorrere la pena da stabilirsi in altro Capitolo a parte. In dette Congregazioni nessuno abbia ardire di promuovere scandalose risse, e tumulti, nè perdere il dovuto rispetto al Console, o in altro modo offendere gli altri Officiali, e Congregati, ma debbasi trà di loro osservare un' esatta modestia, ed ognuno debba dire il suo sentimento con rispettarsi scambievolmente, altrimenti sia in arbitrio del Console oltre una condegna, e fraterna correzione, quando l' ingiuria fosse grave ricorrere alli Signori Superiori per una giusta punizione.

CAPITOLO VIII.

Di quelli, che potranno esercitare l'Arte.

Tutti quelli, che al presente esercitano la suddetta arte, ed hanno le fornaci aperte siano tenuti, a debbano prendere la Patente della nostra Università sottoscritta dal Console, e Camerlengo, e munita con il sigillo della medesima con pagar ciò, che per detta Patente sarà stabilito in un Capitolo a parte, e per l' avvenire non sia lecito, nè in conto alcuno possa veruna persona di qualunque stato, grado, e condizione, ancorchè sia dell' Arte, aprire, e fare aprire Fornace, o Fornacino alcuno, tanto in Roma, che fuori di essa per tutto il suo Distretto senza il pieno consenso di tutti li Padroni di Fornace, e che le persone, che vorranno aprire in qualunque de' suddetti luoghi oltre l' approvazione, e consenso suddetto, debbano avere esercitata la professione di Maastro nella nostra Arte almeno per lo spazio di anni dieci, ed approvate che siano, debbano prendere la solita Patente, e servare la distanza almeno di canne trecento dalle altre Fornaci più vicine, come pure non possa aprire se non metterà una Fornace di quattro vasi, quali non possano tenere meno di Libre seicento da riconoscersi dal Console pro tempore, e non possano mettersi meno di otto Maestri per ciascheduna Fornace, eccettuata però, e non compresa in detta proibizione la Fornace attualmente esistente in Scandriglia, quale essendo in essere da molto tempo a questa parte, debba rimanere nel suo essere, e nel Privilegio di fabricare i vetrami in tutto, a per tutto come fin' ora ha praticato.

CAPITOLO IX.

Che qualunque Spacciatore, o sia Collataro non possa vendere i Bicchieri, ed altri lavori di vetro senza il bollettino del Console.

Non avendo mai la nostra Arte avuto, nè avere al presente obbligo veruno, nè assegna di dare li vetrami alli Spacciatori, ossiano Collatari di Campagna, si stabilisce, che in avvenire nessuna persona possa vendere Bicchieri, ed altri lavori di vetro, e cristallo ordinarj fabbricati in Roma, senza il bollettino del Console pro tempore di detta Università sotto pena di scudi dieci moneta da incorrersi per ciascheduna volta, e d' applicarsi come in appresso.

CAPITOLO X.

Della Ripartizione delli Rivenditori e Collatari.

Di tutti li Rivenditori, e Collatari respettivamente dovrà formarsi un elenco, per

raccogliere la quantità de' medesimi, e quelli prescritti dovranno ripartirsi per egual porzione, e ripartiti che saranno, non possano detti Rivenditori, e Collatari provvedersi di Vetri in altre Botteghe fuori che in quelle gli saranno state assegnate, nè li Padroni di Fornaci possano dare detti vetrami ad altri Rivenditori, e Collatari, fuori di quelli saranno stati assegnati alle loro Fornaci, altrimenti li Padroni, che daranno detti vetrami a quelli che non siano stati ad essi assegnati debbano incorrere nella pena di scudi dieci per ciascheduna volta, da applicarsi come si dirà in un Capitolo a parte, e detta ripartizione dovrà farsi dalla piena Congregazione.

CAPITOLO XI.

Delle Tasse.

Tutti li Rivenditori di qualunque sorta di roba proveniente dalla nostra Arte in Roma volendo ritenere, e spacciare le medesime, dovranno prendere dalla nostra Università la Patente con pagare per la medesima per una sola volta scudi tre con prefiggersi ad essi un congruo, e competente termine tanto a munirsene, quanto per fare esito di quelle robe suddette, che essi si trovano in mano comprate prima delli presenti Capitoli, con condizione però, che simile Patente debba durargli persino, che con vendita, cessione, o altro contratto non passi in altro dominio la loro Bottega, il che seguendo, quello, che subentrerà debba prendere la Patente nel modo, e forma come sopra; qual termine spirato, e non munitisi di detta Patente, spacciando, o ritenendo qualunque capo di dette robe, senza l'accennata Patente, incorreranno nella pena di scudi dieci da ripartirsi, ed applicarsi come si dirà in appresso; Li Padroni poi di Fornace dovranno pagare per il mantenimento della Cappella, e dell'arte come sopra un giulio il mese per ciascheduno, li Collatari, che sono soliti di venire a caricare nelle Fornaci di Roma, li Maestri, e Conciatori di dette Fornaci, un grosso il mese per ciascheduno, e li Serventi, Sochinanti, Tizzatori, e Garzoni di Botteghe, mezzo grosso il mese per ciascheduno.

CAPITOLO XII.

Della Mano Regia.

Per esigere le tasse, ammissioni, Patenti, e pene debba competere all'Università la Mano Regia da spedirsi avanti S. E. il Sig. Senatore di Roma, o di altro qualsivoglia Giudice ordinario, e quella intimata che sarà, per un giorno avanti, si farà eseguire contro li morosi, secondo la nota, che ne darà il Console, o Camerlengo pro tempore, ed eseguita, si faranno portare li Pegni alla Depositaria Urbana, quando non si diano denari per pagarli liberamente in mano del Camerlengo, o Esattore dell'Università.

CAPITOLO XIII.

De' trasporti delle Fornaci.

Che sia lecito, e possano li Padroni, concorrendovi la causa legitima, come di Fabriche nuove, ed altre da approvarsi dalla Congregazione Generale, trasportare le loro Fornaci non ostante la distanza di Canne trecento come sopra stabilita; dovrà sempre però procurarsi, che il trasporto sia fatto in luogo meno dannoso alla Fornace più vicina, da riconoscersi dal Console pro tempore dell'Università.

CAPITOLO XIV.

Di quelli, che partono da una Fornace per andare in un' altra.

Che qualunque Maestro, Giovane, Conciatore, Servente, Sochinante, Tizzatore, e Garzone, che esercita la nostra Arte, e che attualmente serve, per convenzione da qualunque di essi fatta, con un Padrone di Fornace, partendo da questo per andare ad un altra Fornace, per non volere in tutto, o in parte adempire la Convenzione fatta, o perchè pretenda di più di quella per strangolare il proprio Padrone, a cui serve, o per non volere nelle sue mase, o altro servi io, fare intieramente quel tanto, che porta lo stile

nella nostra Arte (come pur troppo l'esperienza ha dimostrato di essere più volte occorso, con sommo pregiudizio delle Fornaci, massime in tempo di lavorazione di esse,) o pure per simili mancanze il proprio Padrone licenziasse qualcuno di essi dal suo servizio, non possano questi essere ricevuti da altri Padroni di Fornace al loro servizio, senza il pieno consenso della nostra Università, sotto la pena di scudi dieci, da applicarsi come si dirà in appresso, ogni volta che li ricevessero senza il detto comune consenso.

CAPITOLO XV.

Di quelli, che ricuseranno gli offici.

Il Console, che ogni anno sarà eletto a detto officio, ricusando di volere quello esercitare, incorrerà la pena di scudi dieci, il Camerlengo, e Sindaco di scudi cinque, come pure quelli, che mancheranno alle Congregazioni, e adunanze debbano incorrere la pena di Libre due di Cera per ciascheduna volta, da pagarsi dette pene irremissibilmente con Mano Regia, quando però non abbiano causa legitima da approvarsi dalla Congregazione, e non si ammetterà scusa se non legitima d' Infermità, o assenza da Roma.

CAPITOLO XVI.

Dell' applicazione delle pene.

Tutte le pene spetteranno alla nostra Università a riserva di quelle prescritte nelli Capitoli 9. 10. e 14, delle quali la terza parte si applicherà all' Eccellentissima Camera Capitolina, una terza parte alla nostra Università, ed una terza parte all' accusatore, che sarà tenuto segreto.

CAPITOLO XVII.

Delle Patenti.

Tutti quelli, che al presente hanno la Fornace debbano, come si è detto nel Capitolo ottavo prendere la Patente dentro il termine di giorni quindici dalla publicazione dei presenti statuti con pagare scudi quattro in mano del Camerlengo di detta Università, e giulj sei al nostro Notaro, e Secretario per la sottoscrizione, e Registro di dette Patenti, ed il simile dovrà osservarsi per quelli, che in avvenire apriranno la Fornace, da approvarsi però come si è detto nel Capitolo ottavo.

CAPITOLO XVIII.

Del Notaro, e Secretario.

La nostra Università dovrà avere continuamente, come le altre no Secretarie, quale sarà Notaro publico; l' Officio del medesimo sarà d' intervenire a tutte le Congregazioni, e registrare fedelmente li decreti, e risoluzioni, che in quelle si faranno con quell' annuo stipendio, che gli verrà destinato da detta Congregazione.

CAPITOLO XIX.

Circa la validità delle Congregazioni, e Adunanze.

Acciò restino valide le Congregazioni, ed eseguibili le risoluzioni, che si prenderanno, si stabilisce, che non possano celebrarsi se gl' intervenienti non passano la metà del numero, che dovrebbe intervenire per celebrarle, e restando in tal caso ineffettuata la Congregazione, incorrano quelli, che non saranno intervenuti la pena di libre due di Cera, come si è detto nel decimo quarto Capitolo.

CAPITOLO XX.

Dell' Archivio.

Per conservare le Scritture sì pubbliche, che private, li libri delle Congregazioni, dei Sindacati, degli artisti, della matricola, e qualunque altra Scrittura, si debba fare un Credenzone da collocarsi nel luogo, dove si terranno le Congregazioni, e Adunanze, ed ivi conservare tutte le suddette scritture, sotto tre chiavi, da ritenersi una dal Console, l' altra dal Camerlengo, e la terza dal Notaro, e Secretario, ed uno senza l' altro non possa aprirlo, ed occorrendo estrarre qual-

che Scrittura da detto Archivio, dovrà quello che la riceve, farne nota di propria mano, e lasciarla dentro il medesimo per lacerarla quando si riporta detta Scrittura.

CAPITOLO XXI.

Delle facoltà della Congregazione, e Adunanza Generale.

Che sia lecito in ogni tempo alla Congregazione, o Adunanza Generale non solo di moderare, e riformare li presenti Statuti, ma ancora formarne altri di nuovo, e prendere altre prudenziali Provisioni, e Ordinazioni giusta le circostanze de' tempi, e successi, che potrebbero nascere, e giusta le facoltà permesse dal Diritto Civile, e Municipale di questa Città di Roma.

CAPITOLO XXII.

Dell' osservanza de' presenti Statuti.

Che tutti, e singoli soggetti, ed in qualsivoglia modo addetti alla medesima, dei quali sopra se ne è fatta individua menzione, tanto presenti, che futuri siano obligati all' esatta osservanza de' presenti Statuti, e di altri da farsi in ogni tempo, e siano obbligati, e sottoposti alle tasse, pene, e Mano Regia imposte, e da imporsi in avvenire, e gli Officiali da eleggersi dovranno nell'atto di prendere il possesso de' loro rispettivi offici, giurare di bene, e fedelmente esercitarli, e di osservare, e fare osservare li presenti Statuti.

CAPITOLO XXIII.

Che le Congregazioni, e Adunanze non possano adunarsi senza la licenza degli Illustrissimi, ed Eccellentissimi Signori Conservatori, e senza l' intervento di uno dei Fedeli a tenore delli Statuti di Roma Libro terzo Capitolo 44. e non altrimenti ec.

Nos Comes etc. Nicolaus Bielk Almae Urbis, ejusque Districtus Senator.

Approbatio Statutorum pro parte Excellentissimi Senatoris Urbis

Praeinserta statuta ouper efformata, atque confecta per Fornaciarios, et Fabricatores Calicum Vitreorum, et Crystallorum ordinariorum in praesenti volumine Foliorum XI. — distinctim, ac separatim divisa, a Nobis visa, diligenter examinata, ac mature perpensa, dummodo tamen sint licita, et honesta, monopoliaque non contineant, nec contra Urbis Statuta sint, et faciant, nec in detrimentum Reipublicae tendant, approbamus, et confirmamus ac omnino servari, et exequi volumus et mandamus non solum isto, verum etiam omni alio meliori modo. Datum Romae ex Ædibus Nostris Capitolinis hac die trigesima Mensis Aprilis 1759.

A. Bielk Senator

Loco ✝ Signi

Pro D. Prot. Illustrissimi, et Excellentissimi D. A. V. Senatoris.

Philippus Maria Monetti Sub. inf. C.

Nos Horatius Falconerius, Philippus de Vetera, et Comes Antonius Soderini Almae Urbis Conservatores.

Approbatio eorumdem pro parte Illustrium Urbis Conservatorum.

Retroscripta Statuta de recenti formata, et confecta per Fornaciarios, et Fabricatores Calicum Vitreorum, et Crystallorum ordinariorum in praesenti volumine contenta foliorum undecim, distinctim, et separatim divisa in Capitulis viginti tribus a Nobis visa, diligenter examinata, ac mature circumspecta, et accurate perpensa, tanquam justa, ac rationabilia vigore facultatum Nobis concessarum a statutu Almae Urbis, approbamus, et confirmamus, dummodo tamen sint licita, ac honesta, nec tendant in damnum Reipublicae, monopoliaque non contineant, neque contra eadem statuta faciant, et ita servari, ac exequi volumus, et mandamus non solum etc. sed omni etc. Datum Romae in Palatio Nostrae solitae Residentiae Capitolinae hac die 2. Maii 1759.

Nos Horatius Falconerius Cons.
Philippus De Vetera Cons.
Antonius Soderini Cons.

Loco ✝ Signi

Cesar Diamilla Illustrissimorum, et Excellentissimorum DD. Almae Urbis Conservatorum Notarius.

§. 3. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, ipsi exponentes Statuta hujus- Supra relata Statuta, Apostolicae sanctionis approbantur, et confirmantur.

modi, quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent; Nos specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati praeinserta Statuta, auctoritate Apostolica, tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, ac omnes, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes Literas, et in eis contenta quaecumque semper firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab iis respective inviolabiliter observari, sicque, et non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatur contrariis

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dictae Urbis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die quinta Maii Millesimo Septingentesimo quinquagesimo Nono Pontificatus Nostri Anno primo.

LXXII.

Confirmatio veteris Statuti Civitatis Caesenae in ea parte, qua praescriptum reperitur salarium, seu merces Notariorum pro Instrumentorum et Testamentorum confectione, eorumque copiis.

Dat. die 8 Maii 1759. Ann. 1.

Paulus II. Costit. edit. An. 1465. 12. Kal. Febr. plura privilegia Caesenatensis Civitatis confirmavit, Comunitati reditus, et Comitatum donavit, et Censum Annuum Camerae Apostolicae persolvendum constituit. De Emphytheuticis bonis in Territorio Caesenae agit Const. Innocentii VIII. edit. 1489. Febr. 20. Statuta Civitatis Caesenae, et privilegia quamplurima confirmavit, nonnulla de novo concessit Paulus III. constit. edit. 1535. Decemb. 30. Quo ad regulas servandas in Causis primae, et ulterioris instantiae nec non quoad taxam Notariorum Civilium, et Criminalium agit Constitutio altera ejusdem Pontificis anni 1548. Martii 9. De investituris Emphytheuticis habetur Const. Pii IV, edit. anno 1563. Augusti 1. nec non de ipsius Emphytheuticis bonis Constit. altera Gregorii XII. Anni 1575. Maji 3. quas omnes in Bullario Mainardi non reperiuntur insertas.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Petitio pro confirmatione veteris Statuti quo ad taxas Notariorum pro Instrumentis, et testamentis.

§. 1. Sincerae fidei, et devotionis affectus, quem dilecti filii Consiliarii, ac Communitas, et homines Civitatis Nostrae Caesenaten. erga Nos, et hanc Sanctam Sedem gerere comprobantur, Nos inducit, ut eos specialis favore gratiae prosequamur. Exponi siquidem nobis nuper fecerunt dicti Consilia-

rii, quod inter Rubricas Statuti Civitatis praedictae, duae reperiuntur ad instrumenta, ac mercedem, seu summam, publicis dictae Civitatis Notariis, pro ejusmodi Instrumentorum rogitu, contractu, subscriptione, et exemplo vulgo exemplatione debitam spectantia, prout constat ex libro impresso statutorum Caesenae pag. 51. de Instrumentis per Notarios complendis, et in eorum protocollis extendendis, et per partes relinendis tenoris sequentis. « Ut utilitatibus tam Notariorum Civitatis Caesenae, ejusque Comitatus, vel Districtus, ad quos recursus habetur pro Instrumentis, et aliis scripturis per ipsos conscribendis, quam etiam singularium personarum ejusdem Civitatis, Comitatus, vel districtus provideatur, salubriter, et ut dissidiis, negligentiis, ex parte dictorum Notariorum quam pluries evenientibus, eo quod cessant instrumenta, et scripturas per eos rogata autenticare, et personis, ad quas spectant tradere longevas inducias exquirendo, et per hoc jacturas et damna enormia, et non modica eos interdum incurrere contigit, similiter provideatur; Statuimus, et praesenti edicto sancimus, quod omnes, et singuli Notarii Civitatis, Comitatus, et Districtus Caesenae teneantur, et debeant sub virtute praestiti juramenti, et poenis aliis arbitrio Domini Vicarii, seu Potestatis, et ejus Judicum auferendis, scribere, et scribant diligenter, et ordinate in eorum protocollis, seu libris omnia, de quibus fuerint rogati. Et quando requirantur, ab aliis, ad quos spectant dare, et cum effectu tradere sub poenis praedictis teneantur, et debeant, omnia, de quibus rogati extiterint, infra quintam diem a die requisitionis computandos, nisi justa, et rationabili causa eorum Sacramento probanda excusari meruerint; quo casu in poenam statuti incidisse minime intelligantur. Et hoc pro salario convento vel alias in statutis Communis, et Populi contento loquentibus, super solutione Notariorum dictae Civitatis, et Comitatus, et scripturarum earumdem: Et simili modo statuimus, quod pars, seu partes sive persona recipere debens, vel habere aliqua Instrumenta, vel scripturas ab aliquo Notario, teneatur, seu teneantur, ipsas scripturas vel instrumenta, quas, vel quae petiit, seu petierint pubblicari, recipere, et etiam petere, et relevare a Notario, et solvere eidem salarium conventum, vel alias debitum, et taxatum per formam dictorum statutorum, infra terminum supradictum quinque dierum ad omnem requisitionem Notarii scribentis, eadem sub poena arbitrio dicti Domini Vicarii, seu Potestatis, vel ejus Judicis auferenda. Et teneantur, et debeant Notarii, quoties ipsos Notarios, contractus, seu ultimas voluntates in publicam formam redigere contigerit, illas, seu illos extense, et intelligibiliter sine aliqua abbreviatura, nullo verbo interposito, quod suppletione vel interpretatione egeat, de verbo ad verbum, nullo addito, vel diminuto, quoad actus substantiam, seu naturam mutare habeat, prout et sicut actum fuerit inter partes tempore actus, de quo rogatus extiterit celebrari, sub poena superius expressa, ponere, scribere, seu notare. Et in praedictis fiat ratio, seu jus, tam Notario, quam partibus sommarie, de plano, absque libello, vel alia juris solemnitate, etiam tempore feriato, et hoc sit praecisum. Addimus, quod Notarius, qui fuerit de aliquibus scripturis, vel Instrumentis rogatus possit compellere partes ad illas in publicam formam accipiendas, et eidem de mercede competenti solvenda, non obstante dicto statuto » Reliqua vero ad salarium, seu mercedem pro Instrumentorum confectione ex eodem libro statutorum pag. 101. tenoris sequentis, videlicet « Excessivas, et iojustas Notariorum exactiones pro Instrumentorum, Testamentorum, seu aliarum quarumcumque dispositionum confectione refrenantes, et partim Constitutioni Magalottae inhaerentes, disponimus, et ordinamus, Notarios de Testamentis, Codicillis, Donationibus causa mortis, aut cujuslibet alterius ultimae voluntatis, et etiam Donationibus inter vivos rogatos, pro ejusdem Testamenti, Codicillorum, Donationis causa mortis, seu alterius ultimae voluntatis, et Donationis inter vivos publicatione, autenticatione, seu in publicam, et autenticam formam reductione, si res donata, seu haereditas ascenderit ad valorem librarum quinquaginta, posse, et de-

Tenor secundae rubricae veteris statuti.

bere consequi denarios decem pro qualibet libra; ab inde usque ad centum, denarios octo; ab inde vero usque ad ducentum, denarios sex; ab inde supra usque ad quamcomque summam, pro qualibet libra denarios quatnor, dummodo salarium, seu merces praedicta, quantitatem decem scutorum non excedat, quod tamen locum habere volumus, ubi essemus in suis haeredibus, vel his, quibus haereditas de qua agitur ab intestato defertur, vel etiam in consanguineis, et affinibus testantis, codicillantis, aut alio quolibet modo disponentis, ut supra usque ad quartum gradum: in extraneis vero, et aliis personis, quibus haereditas ab intestato non deferretur, seu in consanguineis, et affinibus ultra quartum gradum, Notarii de Testamentis, et aliis dispositionibus supradictis, pro eorum mercede, ut supra consequi possint, et debeant summam, ut supra taxatam, et tertiam partem plus, ultra quam summam Notarius, nec sub praetextu peritiae, nec cujuscumque laboris, nec alia quavis ratione, vel causa aliquid praetendere possit, sed huic sanctioni Nostrae omnino acquiescere debeat.»

» In publicatione autem, sive autenticatione aliorum Instrumentorum, servari volumus, et mandamus distinctionem statuti sub Rubrica de solutione Notariorum, dummodo tamen merces Notarii, de quocumque Instrumento rogati, quantitatem sex scutorum non excedat, eodem statuto, quoad mercedis quantitatem penitus abrogato.»

» Similiter quoad omnia idem statutum observari volumus in Instrumentis tutelae, curae, actorum pupillorum, minorum, furiosiorum, et aliarum similium personarum, tam ubi inventarium conficiendum erit, quam ubi non erit conficiendum juxta ejusdem statuti distinctionem, et formam, quibus etiam casibus, inventariis conficiendis addatur Instrumentum aditionis haereditatis cum beneficio inventarii, cujus merces per similes ejusdem statuti casus reguletur; Et ut quoad hoc omnis verborum ejusdem statuti ambiguitas removeatur, florenum, de quo in hoc proposito statutum loquitur, intelligi volumus juliorum quinque, abrogata quacumque alia interpretatione hactenus observata ».

» Declarantes insuper taxationes, limitationes, et moderationes praedictas in revelandis, seu publicandis Instrumentis, Testamentis, et aliis quibuscumque dispositionibus intelligi, et inviolabiliter observari debere, non solum in rogandis, et publicandis in futurum, sed etiam in antea rogatis, et confectis. Nam et pro illorum autenticatione, quae supradicta sunt, observari mandamus ».

» Intelligatur tamen praedicta pro primis extractionibus, seu publicationibus Instrumentorum, Testamentorum, et aliarum dispositionum, pro quibus merces supra taxata integre debeatur, si vero ultra primam extractionem, aliae postea extractiones ad cujusvis personae instantiam per Notarium fieri contingat, tunc pro secunda, vel ulteriori extractione, eam habeat mercedem, quam statuimus pro simplici copia in authenticam formam redacta ».

» Notarius non prohibeatur, partem in Instrumento, Testamento, aut alia quavis dispositione interesse habentem, jure medio compellere ad relevandum Instrumentum, juxta dispositionem statuti sub Rubrica *de Instrumentis per Notarium complendis etc.* dummodo tamen taxationes praedictae serventur, et Instrumentum ea contineat, quae a statuto praedicto requiruntur, et ulterius etiam dummodo Instrumentum, vel Testamentum non sit cassatum, vel alias non sit tale, ex quo pars nullum sentiat de praesenti commodum, aut emolumentum, quibus casibus pars, instrumentum, aut aliam dispositionem relevare, et Notario mercedem solvere non teneatur, nisi quatenus de ejusdem processerit voluntate ».

» Et quia quandoque evenit, ut quis Instrumentum, Testamentum, vel aliam dispositionem videre, seque de juribus suis informare cupiat, Notarius autem ostendere, eique copiam facere recuset, nisi *releves*, et revelationis merces sibi persolvatur; volumus, ac decernimus, ut ad petitionem cujusque, Notarius, Instrumentum, Testamentum, aut aliam dispositionem per eum rogatam, eidem ostendere, sibique etiam petenti copiam facere teneatur, quae tamen copia sit simplex

sine subscriptione, et signo, substantiam tamen dispositionis perfecte continens, et pro ejusdem Copiae mercede, si Testamentum fuerit, habeat Notarius julios tres; si vero Instrumentum cum pactis utilibus, vel cum Decreto, julios duos; sine pactis utilibus, vel sine Decreto Judicis habeat unum julium tantum.

Non obstante secunda statuti Rubrica, consuevere Notarii Caesenatenses volentibus tradere sumpta authentica Testamentorum, Codicillorum, et Donationum eis sumpta authentica tradere.

§. 2. Et licet secundo dicta rubrica statutaria semper habita, et observata sit, hac limitatione, prout constat ex publica majoris partis Notariorum Civitatis praedictae attestatione per quam ipsi declarant, se tantummodo pro testamentis, codicillis, et donationibus, ex quibus partes commodum emolumentumque sentiunt, et percipiunt cogere, et compellere haeredes, legatarios, et donatarios ad recipienda sumpta authentica testamentorum, codicillorum, et donationum, postquam tamen sortita fuerunt effectum, sed nunquam cogisse, neque compellere intendunt agentes instrumenta contractuum, aliarumque rerum ad suscipienda exemplaria instrumentorum peractorum, nisi ab illis exquiri possint, et sic se se semper exhibuisse, et exhiberi paratі sunt, et alias prout in eorum attestatione uberius dicitur contineri, nihilominus praemissis non obstantibus, dilectus itidem filius Paulus Antonius Boni publicus ejusmodi Civitatis Notarius contenderet, agentes contractus suscipere debere haud restricte sumpta authentica quorumcumque Instrumentorum ad quamcumque materiam spectantium per eum gestorum, subscriptorumque, eaque de causa, ipsi exponentes consentaneum esse existimarunt sese etiam judicialiter hanc injustam contentionem adversari, ut Civitas ipsa ab hujusmodi maximis incommodis indemnis remaneret etiam quoad alios Notarios, qui ex dicti Pauli Antonii exemplo moti id ipsum mente concipere, et exequi possent; ex hujusmodi capta resolutione dictus Paulus Antonius perterritus, et melius secum reputans limitatam facultatem per rubricam praescriptam, quam ipsius Civitatis Notarii habent, qui quempiam postquam aliquod instrumentum confecit ad suscipiendum illius exemplar in publicam formam redactum obligare nequeunt, esse exequendum, a sua sententia recessit, et tam suo, quam dilectorum quoque filiorum Petri Antonii, et Gregorii Casimiri Boni natorum suorum, Civitatis praedictae Connotariorum nomine in forma juris valida se se obstrinxit ac nullo unquam tempore similes contentiones promovere.

Ad praecidendas quascumque contrarias praetensiones, Consilium Caesenae e medio tollere secundum dictae Rubricam statuti super coactiva traditione Authenticorum sumptorum.

§ 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat dicti exponentes abusus quoscumque, qui tractu temporis in praemissis irripere possunt, juxta resolutionem in generali dictae Civitatis die X. Decembris MDCCLVII. habito consilio, de medio auferre secundo dictam rubricam statutariam per Nos confirmari plurimum desiderent. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur ipsos Exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, praeinsertam de salario, seu mercede Notariorum rubricam statutariam, ac omnia, et singula in ea contenta, et expressa auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos tam juris, quam facti etiam substantiales defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus, et quatenus opus sit auctoritate et tenore praesentis perpetuo statuimus, et declaramus, nullo unquam tempore, Notarii Civitatis Caesenaten. hujusmodi, partes quascumque tam de confectis, quam in posterum conficiendis instrumentis super quibuscumque contractibus (exceptis tamen de Testamentis, Codicillis, et Donationibus) ad recipienda sumpta authentica dictorum Instrumentorum, nisi sponte requisiti fuerint, compellere possint.

Apostolica Auctoritate Statuti sanctiones supra relatae confirmantur, et declarantur, exceptis Testamentis, Codicillis, et donationibus, neminem a Notariis esse compellendum ad authentica sumpta recipienda instrum.

§. 4. Decernentes ipsas praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effe-

Clausula sublata, et decretum irritans.

ctus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dictae Civitatis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Anulo Piscatoris die Sexta Maji Millesimo Septingentesimo quinquagesimo nono, Pontificatus Nostri Anno primo.

LXXIII.

Dat. die 25 Jun 1759. Ann. I.

Interdicitur, ac prohibetur ne in Ecclesiastica Ditione, post obitum Romani Pontificis, extraordinarii Magistratus, aut militum Duces eligantur, neque milites conscribi possint; idque ad Civitatem Velitrarum extenditur, decedente Cardinali Decano.

De militibus in Urbe adscribendis, deque confirmatione Magistratuum, et Officialium universae Ditionis Pontificiae, Sede Vacante, agit Const. Clem. XII. edit. 1732. Octob. 5. illinsque Chirographum diei 24. decembr. ejusdem Anni.

Clemens Papa XIII.
Ad futuram rei memoriam

Exordium.

Inter multiplices Officii Nostri curas, quibus non solum ad universae Ecclesiae regimen, sed simul etiam ad recte moderandam temporalem Ecclesiae Romanae ditionem pro viribus intendere tenemur, eam necessario suscipiendam atque praecipuo studio adhibendam censemus, ut subditorum populorum perpetuae quieti et tranquillitati consulamus, sublatis abusibus, qui eam perturbare facile possent; nec non statutis, privilegiis, aliisque quibuslibet indultis, quae licet alias, quum primum confecta, sive concessa, aut confirmata fuerunt, publicae utilitatis, rectique ordinis conservationi profutura forte viderentur, attamen immutata postmodum rerum, et temporum conditione, ad excitandas potius, fovendasque perturbationes idonea detecta sunt; reformatis, moderatis, seu respective cassatis et abrogatis, prout cum præsenti Reipublicae statu, et recte constituti gubernii forma magis congruere, et ad veram, solidamque populorum felicitatem, experientia ipsa docente, salubriter expedire judicamus.

Enunciantur turbae, et tumultus, postrema Sede Vacante, suscitati in Ecclesiastica ditione.

§. 1. Sane cum primum, superiore anno, vacante per obitum San. Mem. Praecessoris Nostri Benedicti Papae XIV. Apostolica Sede, in Urbem pervenimus, multa narrari audivimus de turbis, atque tumultibus, quae in nonnullis Civitatibus, et Terris Ecclesiasticae Ditionis acciderant, dum earum Cives, et Incolae arma temere cœperant, sub specie eas custodiendi, continendique in obsequio erga Ipsam Apostolicam Sedem, atque efficiendi, ut justitiae administratio recte, ut par erat, exerceretur: Mox autem Conclave ingressi, quum jampridem Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium ad consultandum super negotiis Status Ecclesiastici deputatorum adscripti essemus, ideoque specialibus Congregationibus interfuerimus, quae eas ob causas ibidem saepe habitae sunt, de praedictis perturbationibus, et consequentibus inde gravissimis incommodis certius, distinctiusque cognovimus. Itaque postquam inscrutabili Di-

vinae Providentiae consilio ad Summi Pontificatus apicem, quamvis immerentes, evecti Ecclesiastici Principatus habenas suscepimus, nihil habuimus antiquius, quam ut accuratam Nobis rationem reddi juberemus de his, quae in singulis locis, in quibus post obitum laudati Praedecessoris Nostri aliquid novatum fuerat, patrata, aut attentata fuisse dicebantur.

Commissariis prius ablegatis pro opportunis inquisitionibus, veniam deinde delinquentibus Apostolica benignitate concedit.

§. 2. Cum autem, non sine maximo animi Nostri dolore, acceperimus, perturbationes et scandala multo graviora, quam vulgo creditum fuerat, extitisse, eademque etiam aliqua ex parte noodum extincta esse, haud opportunum duximus praeterita omnia oblivioni tradere, ac generalis veniae indultum evulgare, quemadmodum pro ingenitae Nobis clementiae instinctu, et pro paterno Nostro erga subjectas Gentes amore, optatissimum Nobis fuisset; sed justitiae rigorem misericordiae studio temperantes, id consilii coepimus, ut ad unum, et alterum Ditionis tractum, ubi majores, et magis perniciosi motus extiterant, duos ab Urbe Praesules Commissarios ablegaremus, qui opportunas inquisitiones, sive processus instruerent, atque conficerent, caeterorum vero erratis, quamvis non levibus, dissimulando clementer ignosceremus. Hanc autem agendi lenitatem, et moderationem tunc cumulavimus, quum absolutis per Commissarios injunctis sibi muneribus, atque processibus per eos confectis, in Congregatione particulari per Nos ad id specialiter deputata libratis, atque discussis, quamvis haec in eam sententiam convenerit, ut severioribus poenis plecterentur, ac respective damnarentur plerique reorum, qui vel carceribus inclusi detinebantur, vel delictorum suorum conscientia in fugam, acti, contumaces erant, Nos nihilominus, eos omnes promeritarum poenarum interminatione ad saniorem mentem reduxisse, pacatisque Provinciis, quietem restituisse, contenti, illos quidem e carceribus liberos dimitti, hos autem ulterius non molestari mandavimus. Caeterum in eam curam studia nostra convertimus, quam providi et paterni animi Principem magis decere existimavimus, ut opportuna potius pararemus remedia, quibus futura mala praecaverentur, quam ad praeterita crimina vindicanda publicae animadversionis aciem intenderemus.

Veteri abrogata consuetudine, prohibetur ne Sede Vacante alia fiat immutatio circa consuetum Gubernium Ecclesiasticae Ditionis sub perduellionis poena.

§. 3. Itaque prae oculis habito diverso rerum statu, et longe mutata temporum conditione, ob quam, licet alias utile forsan, vel saltem ferendum videri potuerit, ut vacante per obitum Romani Pontificis Apostolica Sede, Ecclesiasticae Ditionis Subditi suarum respective Civitatum quoddam veluti gubernium assumerent, eademque pacatas, in ipsius Apostolicae Sedis fide servandi curam in se susciperent, nunc tamen hujusmodi agendi ratio nec ullo modo necessaria dignoscitur, et in publicae potius quietis atque securitatis detrimentum vergere deprehenditur: aliisque justis de causis per Nos matura deliberatione pensatis; nec non Motu proprio, et certa scientia, ac de Apostolicae, et Supremae Nostrae potestatis plenitudine, praesentium Literarum tenore, omnibus et singulis quarumcumque Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, aliorumque Locorum Ecclesiasticae Ditionis, Nobis, dictaeque Sedi Apostolicae immediate, vel mediate subjectorum (praeterquam Almae Urbis et Bononiensis, ac Ferrariensis Civitatum, ac Legationum, quibus jam per Praedecessores Nostros Romanos Pontifices opportune consultum fuit, et Nos uberius providere non omittemus, quoties ita necessitas postulare videatur) Communibus, et Hominibus, eorumque Magistratibus, Ordinibus, et Consiliis, etiam generalibus, Populisque universis, districte, ac perpetuo prohibemus, et interdicimus, ne postquam Nos, Deo disponente, ex hac vita migrare contigerit, et successivis temporibus quotiescumque Apostolica Sedes per obitum Romani Pontificis vacaverit, temporarios quoscumque Civitatum, aut Populi Magistratus, sive Rectores, aut Militum Duces, seu Regionum Capita, vulgo *Caporioni*, vel aliter nuncupatos Officiales eligere aut constituere, neque Milites conscribere, aut Militiam Urbanam armare, neve aliud quidquam circa consuetum gubernii statum, et ordinariam regiminis methodum innovare, aut mutare audeant seu praesumant; Declarantes, omnes et singulos, quicumque hanc

nostram Constitutionem, districtamque prohibitionem sive seorsim singuli, sive conjunctim cum aliis violaverint, aut eidem facto contraire tentaverint, perduellionis, et laesae Majestatis in primo capite reatum incurrere; proindeque ultimi supplicii et publicationis omnium bonorum poenis, ipso jure ac ipso facto obnoxius fore, et censeri, iisdemque cum effectu puniri debere; sublata cuilibet aliter judicandi, et statuendi facultate, et auctoritate.

Abrogantur quaecumque indulta, et privilegia praecedenter concessa, et praesenti sanctioni contraria.

§. 4. Utque omnia prorsus hujusmodi perturbationum, et scandalorum germina, quae futuris aliquando temporibus iterum pullulare possent, radicitus evellantur, Nos simili motu, scientia, et potestatis plenitudine, omnia et singula dictarum Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, et Locorum Statuta, etiam juramento, confirmatione Apostolica, licet in forma specifica, vel quovis alio firmitatis genere roborata: privilegia quoque, et indulta, eisdem, eorumque Communibus, Magistratibus, Consiliis, et Hominibus, etiam per Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, eorumque auctoritate, et mandato, quavis occasione, vel causa, etiam onerosa, aut alias speciali, et individua mentione digna, et singularium meritorum, aut servitiorum eidem Apostolicae Sedi praestiturum intuitu, sub quarumque forma concessa, ac pluries confirmata et innovata, nec non consuetudines, quantumvis longissimi, et immemorabilis temporis usu continuatas, quatenus earumdem praesentium sanctioni adversari dicantur, abrogamus irritamus, penitusque delemus, ac de medio tollimus per praesentes, quum maxime pleraque hujusmodi statuta, privilegia, et consuetudines, quae ad sustinendum praefatum morem allegari solent, nequaquam subsistere reperta sint; si qua vero firmiori fundamento forsan innixa videantur, ea aut originem duxerint a retroacti temporis necessitatibus, quae mutato rerum statu jamdiu cessarunt, aut in abusum et corruptelam conversa, ad publicae utilitatis conservationem revocari, et aboleri mereantur.

Urnae, seu Bussoli de Caporioni

§. 5. Cum itaque Nostrae intentionis sit, et absolutae voluntatis, ut praedictarum omnium Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, et Locorum Ecclesiasticae Ditionis, gubernium, regimen, et administratio, tam in Politicis, et Criminalibus, quam in Civilibus, et Oeconomicis, Apostolica Sede vacante, nulla penitus innovatione, aut mutatione facta, apud eosdem Jusdicentes, Ministros, et Officiales, sit et permaneat, qui Sede plena, eidem legitime praepositi erant, et praeesse debebant; idcirco per easdem praesentes statuimus, praecipimus, et mandamus ut ubicumque mos erat, etiam ex statuto, privilegio, aut consuetudine, ut singulis annis, vel alio recurrente termino, conficerentur, aut renovarentur Urnae quaedam Rectorum, aut Ducum Populi, aut Militum, vulgo *Bussoli de' Caporioni*, seu alio nomine nuncupatae, in eum scilicet finem, ut eveniente Romani Pontificis morte, statim sortitio fieri posset eorum Civium, qui ejusmodi munera assumerent, aut alia quacumque ratione, in jurisditionis et gubernii exercitio, et in publicarum rerum administratione se ingererent, ejusmodi Urnae, seu *Bussoli*, ex nunc imposterum amplius non conficiantur, aut renovarentur: quae vero jam confectae sint, quam primum confringantur, deleantur, et omnino aboleantur.

pro regimine, sive pro da Gubernio, Sede Vacante aboleantur, et proscribantur.

Publica affixio, et annualis lectura hujus Constitutionis in primo Generali Concilio cujuscumque loci demandatur.

§. 6. Praeterea, ut praesens Nostra Constitutio perpetuis futuris temporibus inviolabiliter servetur, nec ulla umquam oblivione aut negligentia, quidquam de ipsius effectu, aut vigore depereat, volumus, et praecipimus, ipsarum praesentium Literarum authentica exempla, una cum earumdem italica versione, non solum in singulis dictarum Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, et Locorum Apostolicae Sedi immediate vel mediate subjectorum, Officiis, seu Cancellariis Criminalibus, et Prioralibus affixa proponi, et perpetuo retineri, sed etiam Codicibus, seu libris Statutorum inseri, et alligari, ita ut eorum partem constituant, et constituere censeantur; ac insuper in primo cujusque anni Concilio publice legi, earumque observantiam, et exequutionem ab omnibus et singulis Consiliariis, quum primum electi fuerint, antequam ad officii munera exercenda admittantur, nec non a novis quibusque Magistra-

tibus Goufalonieriorum, Priorum, Antianorum, Sapientum, Massariorum seu alio quocumque nomine nuncupatorum, in ipso actu capiendae possessionis propeil cujusque Magistratus, et Officii, in manibus Gubernatorum, seu Locumtenentium, aut Potestatum, aliorumque Superiorum ibidem ad temporale gubernium, et regimen a Sede Apostolica constitutorum, jurejurando interposito, spondere et promitti, sub pœna nullitatis omnium, et quorumcumque actuum, quos ii peragerent, qui se non praestito prius hujusmodi juramento, in praedictorum officiorum exercitio immiscerent, necnon immediatae remotionis ab eisdem, ac perpetuae inhabilitationis ad eadem officia deinceps assequenda.

Pro Civitate Velitrarum eveniente obitu Eminentissimi Episcopi, extenduntur praesentis Constitutionis sanctio.

§. 7. Quoniam vero abusus ejusmodi qui in caeteris Ecclesiasticae Ditionis Civitatibus, et Locis, obeunte Romano Pontifice, acciderunt, aut accidere poterant, iidem plane in Civitate nostra Velitrarum, eveniente obitu S. R. E. Cardinalis Episcopi Ostiensis, et Veliterniensis, qui temporale quoque ejusdem Civitatis gubernium et regimen obtinet, et alias accidisse, et futuris quaadoque temporibus evenire posse noscuntur; idcirco Nos pari motu, scientia, et potestatis plenitudine, quaecumque superius pro caeteris Ecclesiasticae Ditionis Civitatibus, et Locis praescripsimus, prohibuimus, statuimus, et mandavimus, eadem omnia et singula, pro dicta quoque Civitate Velitrarum praescripta, prohibita, statuta, et mandata esse, et censeri decernimus, ac earumdem praesentium tenore ad eamdem Civitatem, ejusque statuta, ac privilegia quaecumque, nec non consuetudines, et ad ipsius Magistratum, Consilium, et Homines expresse extendimus, sub iisdem poenis, legibus et sanctionibus, quibus praemissa interdiximus, abrogavimus, et respective jussimus, atque praecipimus. Et quia facultates Ministrorum, et Officialium a Cardinali Episcopo pro tempore deputatorum, eodem decedente, expirarent, atque deficerent; ideo Nos, ex nunc, prout ex tunc, quoties et quibuscumque vicibus Ecclesiam, et Civitatem Velitrarum, per obitum Cardinalis Episcopi, consueto regimine viduatam manere contigerit, volumus, et statuimus, eosdem Gubernii temporalis Ministros, et Officiales, qui a Cardinale novissime defuncto constituti fuerant, in demandatorum sibi munerum exercitio, donec Episcopatus, et regiminis temporalis possessio a Successore Episcopo Cardinale realiter capta fuerit, cum iisdem facultatibus, et jurisdictione, quibus in vim deputationis a Praedecessore habitae gaudebant, ad beneplacitum Romani Pontificis, et cum debita dependentia a praedicta Congregatione Cardinalium super Consultationibus Negociorum Status Ecclesiastici deputatorum, permanere, dictisque jurisdictione, et facultatibus uti, eodem plane modo, quo dum Cardinalis Episcopus viveret, ea exercebant, iisque respective utebantur.

Decretum irritans.

§. 8. Volumus demum, has Nostras Literas, omniaque, et singula in eisdem statuta, atque praescripta, semper valida, et firma existere, et fore, suosque plenarios et integros effectus in singulis respective locis, et casibus superius expressis perpetuo sortiri et obtinere, et ab iis ad quos pro tempore quandocumque spectabit, plenissime observari; sublata omnibus et quibuscomque, etiam S. R. E. Cardinalibus, etiam de latere Legatis, ac eorumdem Cardinalium Congregationibus aliter decernendi, et statuendi potestate, et si secus super his per quoscumque, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Contrariis derogat.

§. 9. Non obstantibus praemissis, ac etiam communibus Provinciarum, Ducatuum, Comitatuum, et Regionum praedictae Ditionis Ecclesiasticae statutis, constitutionibus, privilegiis, usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus: quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis eorumque integris tenoribus, ac formis, occasionibus, et causis specifica, et individua, non autem per clausulas generales, mentio, et expressio habenda foret, ad praemissorum effectum dumtaxat, satis derogatum esse, et fore decernimus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 10. Praesentium autem Literarum transumptis etiam impressis, manu Dilecti Filii Secretarii praefatae Congregationis super Con-

sultationibus Negociorum Status Ecclesiastici, vel etiam alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eamdem fidem ubique, in Judicio, et extra illud adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctio poenalis.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum prohibitionis, declarationis, abrogationis, derogationis, statutorum, praeceptorum mandatorum, decretorum, et voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire; Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum in Arce Gandulphi Albanen. Dioecesis Anno Incarnationis Dominicae millesimo Septingentesimo Quinquagesimo nono. Septimo Kalendas Julii, Pontificatus Nostri Anno Primo — C. Card. Pro-Datarius — D. Card. Passioneus — Visa de Curia J. C. Boschi — Loco ✝ Plumbi — L. Eugenius.

LXXIV.

Dat. die 7. Jul. 1759. Ann. II.

Archiepiscopo Farsaliae, Generali in Regnis Hispaniarum Inquisitori gratulatur, quod in proscriptos a Sancta Sede libros sub titulis *Histoire du Peuple de Dieu, et de l'Exprit* sua auctoritate animadverterit, nec non contra scripta Societati Jesu calumniosa.

Pontificia Decreta, queis proscribuntur libri de quibus in praesenti Epistola sermo est, habes supra sub Num. XXIII. et XXXIV.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Sacram in Hispaniis Regnis Inquisitionem commendat pro impenso studio ad sarctam tectam Catholicam Religionem servandam.

§. 1. Praeclaram, quae jam antea Nobis inerat opinionem, persuasionemque de eximia studii zelique contentione, qua ab isto sacrae Inquisitionis Tribunali, et a te praesertim Venerabilis Frater (quem magna cum Nominis Tui laude eidem praesse laetamur) assidue advigilatur, tum ad Sartam tectamque servandam in istis Catholicis Regnis Sacrosanctae Religionis puritatem, tum ad arcenda propulsandaque ea omnia, quae ipsi detrimentum afferre possunt, ac potissimum ad praecavendos Christifidelium animos a corruptione pravorum librorum, qui vel erroris, vel scandali ansam praebere possunt, mirum in modum confirmarunt obsequentissimae Fraternitatis Tuae literae, quas die XXII. proxime praeteriti mensis Maji ad Nos datas summa cum Pontificii cordis Nostri voluptate excepimus. Iis enim Fraternitas Tua non solum Nobis significavit quidquid a te gestum et pro publicatione, et debita omnimodaque observantia Apostolicorum decretorum contra secundam, et tertiam Populi Dei Historiae partem, et contra librum *de l'Exprit* inscriptum ab hac Sancta Sede Apostolica editorum, tibique a Ven. Fratre Hieronymo Archiepiscopo Laodiceae Ordinario Nostro et memoratae Sedis in Hispaniis Nuntio, jussu nostro redditorum exequutione; verum etiam quidquid agere opportunum duxisti quoad scripta quaedam Societati Jesu calumniosa, quae ut asseris, olim proscripta, rediviva apparuerant, nec non et alia, quae ad suscitandas controversias antiquas jam finitas ab ejusdem Societatis emulis in lucem cevocata fuisse judicasti. In quo pariter obsecundare te profiteris bis, quae praedictus Nuntius Noster Fraternitati Tuae exposuerat de animi nostri sensibus, quibus erga Societatis praedictum Institutum, non aliter, quam Praedecessores Nostri Romani Pontifices affecti sumus.

Causam exprimit cur Apostolico in Hispaniis Nuntio [illegible] fuerint data, ut Pontificis sensus erga Societatem Jesu aperiret

§. 2. Neque vero aut Nostra voluntate, aut aliorum impulsu adducti fuimus, ut de Fraternitate Tua, aut de Tuo Tribunali, quasi in vestro munere deficeretis, aliquo modo dubitaremus, sed potius ad satisfaciendum officio nostro excitati candide aperiendam declarandamque duximus veram mentem, sententiamque Nostram, de qua ob varias assertiones in regionibus tam longe a Nobis positis disseminatas, dubietas oppido non contemnenda in Populo orta erat. Quemadmodum vero hac de re rogati fuimus a pluribus istorum Regnorum Praelatibus, et Antistibus, quorum quidem expositionibus pluri-

mum deferendum esse arbitramur, tum ob existimationem honoremque, quo tutum Venerabilium Fratrum Catholicae Ecclesiae Antistitum Ordinem prosequimur, tum propter fidem, quam iidem merentur, tunc praesertim cum sibi commissarum Ecclesiarum necessitates oculis Nostris subjiciant, ita necessarium omnino reputavimus laudato Hieronymo Archiepiscopo, et Nuntio Nostro committere, et mandare, ut ubi, et cum quibus opus esset, id, quod Nos ad justitiae veritatisque tramites de propositis ab illis materiis sentiremus, et rogitaremus declararet. Caeterum exploratum habentes, quod Tu quoque, Venerabilis Frater, pari aequitate, prudentiaque judicia actusque Tuos moderando, gravissimi, quod exerces, ministerii partes omnes implere non praetermittas; nihil proinde reliquum Nobis est, quam merita eapropter Apostolicarum laudum praeconia Fraternitati Tuae tribuere, eamque de singulari nostra benevolentia certam reddere. Hujus interim pignus esse volumus Apostolicam Benedictionem, quam Tibi, Venerabilis Frater, peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVII. Julii MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

LXXV.

Dat. die 27 Jul. 1759. Ann. II.

Monasteria S. Christophori, et S. Marthae Civitatis Brixien. a subjectione Ministri Provincialis Provinciae Brixiae Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia eximit, et immediatae curae, atque regimini Episcopi Brixien. supponit.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei Memoriam.

Regimen, curam, et gubernium Monasteriorum S. Christophori, et S. Marthae Brixien. quae Minoribus de Observantia subjecta erant, abdicare in Pontificem monales postulatur.

§. 1. Injuncti Nobis per abundantiam divinae gratiae Pastoralis officii sollicitudo postulat, ut ad ea, per quae prospero Monasteriorum devoti faeminei sexus statui, quod nobis integrum est, opportune consulitur, ejusdem Officii partes sedulo intendamus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Clemens a Panormo Minister Generalis Ordinis Minorum Sancti Francisci de Observantia nuncupatorum, quod cum ad sui notitiam pervenerit, et experientia compertum habeat, quamplurima ex regimine, cura, gubernio, et administratione Monasteriorum Monialium Sancti Christophori, et Sanctae Marthae Civitatis Brixien. ejusdem Ordinis Sancti Francisci sub regula Sanctae Clarae pro tempore existenti, Ministro Provinciali Provinciae Brixiae ipsius Ordinis subjectorum, tam Ministro Provinciali, et Provinciae Alumnis, quam Monialibus praedictis incommoda exoriri, et afferri, ac propterea proprium, et consentaneum esse ducit curam, regimen, gubernium, et administrationem dictorum duorum Monasteriorum a Provincia, et Ministro Provinciali, et Ordine praedictis abdicare, et in manibus nostris remittere. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Postulatam Monasteriorum abdicationem, et demissionem Pontifex admittit, et recipit.

§. 2. Nos piis ejusdem Clementis Ministri Generalis votis hac in re, nec non curae, regimini, gubernio, et administrationi praedictis quantum cum Domino possumus providere, ac consulere, nec non, peculiari Nostra erga quaecumque Sanctimonialium Monasteria charitate, quibusvis incommodis occurrere cupientes, eumque Clementem Ministrum Generalem a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quarumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, abdicationem, demissionemque memoratorum Monasteriorum Sancti Christophori, et Sanctae Marthae Civitatis Brixien. Ordinis Sancti Francisci sub regula Sanctae Clarae, per memoratum Clementem Ministrum Generalem sponte, et libere factam, auctoritate Apostolica tenore praesentium admittimus, et recipimus, ipsaque Monasteria sic abdicata, et dimissa cum omnibus, et singulis illorum bonis, juribus, annexis, et connexis, ac pertinentiis universis, ab omni prorsus cura, regimine, gubernio,

et administratione moderni, et pro tempore existentis Ministri Provincialis Provinciae Brixiae dicti Ordinis, ac Fratrum ab eo deputatorum, auctoritate, et tenore praefatis dismembramus, et separamus, ac dismembrata, et separata esse, et fore decernimus, atque declaramus.

Superioribus, et Fratribus de Observantia prohibet ne imposterum ullam vel spiritualem, vel temporalem, Monasteriorum directionem gerere debeant, neque cum Monialibus ullo modo communicare sub excommunicationis poena

§. 3. Atque omnibus, et singulis ejusdem Provinciae, Superioribus, Fratribus, et personis quacumque auctoritate, Superioritate, et Dignitate fungentibus, et functuris in virtute sanctae obedientiae prohibemus, ne quispiam eorum sub quovis quaesito colore, causa, ingenio, et ratione deinceps in cura, regimine, et administratione, atque gubernio sive spirituali, sive temporali Monasteriorum praedictorum, aut alterius eorum, illorumque Monialium, ac aliarum in eis degentium, quomodolibet se se immisrere, neque ad Monasteria praedicta, vel ad eorum crates accedere, neque per epistolia et literas sive directe, sive indirecte cum dictis Monialibus, aliisque in Monasteriis praefatis commorantibus communicare sub excommunicationis poena latae Sententiae, a qua nemo nisi a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existenti, praeterquam in mortis articulo constitutus absolutionis beneficium obtinere queat, et suspensionis a Divinis ipso facto, absque alia declaratione incurrendae, aliisque Nostro et Romani Pontificis pro tempore existentis arbitrio imponendis poenis, audeat, seu praesumat.

Monasteria ut dimissa, et abdicata, curae regiminis, et gubernio submittit Episcopi Brixiensis, illiusque pro tempore successorum.

§. 4. Vicissim vero, plurimam de Venerabilis Fratris moderni Episcopi Brixien. fide, prudentia, pietate, dexteritate, integritate, et Religionis zelo ex Regularis Disciplinae observantia fiduciam habentes, quemadmodum de illius successoribus Nobis pollicemur, et in Domino confidimus, immediatae illius curae, regimini, gubernio, et administrationi, Monasteria praefata Sancti Christophori, et Sanctae Marthae Civitatis Brixien. atque illorum Moniales, aliasque personas in eis degentes cum omnibus, et singulis ad Monasteria praefata, illorumque curam, regimen, gubernium, et administrationem in spiritualibus, et temporalibus nunc et pro tempore quandocumque spectantibus, et pertinentibus, auctoritate, et tenore praedictis perpetuo subjicimus, et supponimus, atque subjecta, et supposita esse, et fore volumus, decernimus, et declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Provinciae, et Ordinis praedictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis approbatis, et innovatis; Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesima septima Julii 1759. Pontif. Nostri anno secundo.

LXXVI.

Dat. die 27 Jul. 1759 Ann. II.

Poloniae Regem Illustrem hortatur, ut penes Aulam Constantinopolitanam curet cessationem vexationum illatarum a Graecis schismaticis in Civitate Hierosolymarum degen-

tibus, Fratribus Ordinis S. Francisci Minoribus de Observantia, et capitulationum, conventionumque exequutionem orget.

Pontificis sollicitudiaem pro Catholicae Religionis tutamiae, et Principum Catholicorum auxilio implorando, demonstrant Epistolae supra relatae sub Num. XIX., et XX. De praesenti materia habentur sub hac ipsa data Epistolae aliae conscriptae Regibus Galliarum, Portugalliae, Sardiniae, Siciliae, et Venetiarum Reipublicae, quae omittuntur utpote huic exemplo conformes.

Clemens Papa XIII.

Carissime in Christo Fili Noster, Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Persequutiones a Graecis Schismaticis Religiosis Minoribus de Observantia illatas enumerat.

§. 1. Ad coeteras Pontificii animi Nostri sollicitudines ac molestias, illa acressit longe acerbior, quam ex insana Graecorum Schismaticorum in Sancta Hierosolymarum Civitate degentium protervia, temeritateque suscepimos. Hi enim post gravissima damna ac praejudicia Dilectis filiis Fratribus Ordinis S. Francisci Minoribus de Observantia nuncupatis, saepe illata eo usque paucis ab hinc annis progressi sunt, ut eosdem ex nonnullis Ecclesiis vi ejectos, ab ipsa quoque Cappella Ecclesiae, in qua Sacrum Jesu Christi Sepulchrum, summa semper ab eis invirem religione, diligentiaque cultum custoditur, non solum excluserint, positis custodibus, qui ipsos Fratres ab ingressus abigerent, verum Sacra Supellectilia, Cbimelias, et Thesaurum surripuerint. Nec bis contenti, omnem operam se daturos apud Othomanos minantur, ut a tota terra ejusdem Domini Nostri Jesu Christi vestigiis, miraculis et praetiosissimo cruore consecrata, iidem Fratres expellantur.

Poloniae Regi Religiosos viros commendat, ejusque auxilium penes Aulam Constantinopolitanam exquirit.

§. 2. In hac igitur amaritudine Nostra amarissima nullum opportunius moerori Nostro solatium, nullum efficacius validiusque gravissimo huic malo remedium invenimus, quam ad Majestatem Tuam confugere, ad eamque non solum memoratorum Fratrum, sed universae Catholicae Ecclesiae lacrymas, gemitusque deferre. Ea propter majori qua possumus contentione per visce Misericordiae Domini Nostri Jesu Christi, de cujus honore, et gloria agitur, Majestatem Tuam petimus, et obsecramus, ut qua potes auctoritate (potes autem plurima) apud Othomanam Aulam eniti velis, quo laudati Fratres in ablatarum sibi Ecclesiarum, ac praesertim in Cappellae Sancti Sepolchri possessionem citius quo fieri poterit, denuo immittantur, atque omnia sibi erepta in integrum restituantur, nullaque in posterum ab ipsis infeosissimis suis hostibus molestia, contumeliaque afficiantur, sed omnia intacta juxta capitulationes, conventionesque, occasione tractatuum pacis habitas, confirmatasque omnino custodiantur.

Similes Literas coeteris Principibus Catholicis a se perscriptas significat.

§. 3. Quo circa minime dubitamus quin ubi hae nostrae preces Majestati Tuae fient manifestae, statim ea maodata, Tuo apud Constantinopolitanam Aulam Oratori perferenda sedulo jubeas, quae Nobis quidem curarum levamentum, vexatis Fratribus malorum remedium, Catholicis omnibus laetitiam, Tibi denique, Carissime in Christo Filii Noster, novam apud homines gloriam, et majus apud Deum meritum afferant. Nos interea, dum alios Catholicos Principes et Reges Illustres, ad eadum interponenda salutaria officia excitamus, ad optatissimi eventus auspicium Majestati Tuae, totique Regali Familiae Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Anulo Piscatoris die XXVII Julii MDCCLIX. Pontificatus Anno Secundo.

LXXVII.

Confirmatio resolutionis Congregationis Episcoporum, et Regularium, qua statuitur Monialibus Capuccinis Oppidi de Cologna Vicentinae Dioecesis, licere bona quaecumque recipere, et retinere in communi ad congruam substentationem, juxta Constitutionem Urbani IV. Dat. die 2. Aug. 1759. Ann. II.

Constitutio Pauli IV. Anni 1263. de retinendis in comuni bonis stabilibus pro decenti Monialium substentatione; itemque altera Pauli V. Anni 1616. qua erectum fuit Monaste-

rium Cappuccinarum Oppidi de Cologna sub regula S. Clarae; tandem postrema Urbani VIII. Anni 1628. praecedentis confirmatoria, non reperiuntur impressae in Bullario Mainardi.

Clemens PP. XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Preces porrectae pro facultate possidendi bona in communi.

§. 1. Alias pro parte dilectarum in Christo Filiarum Abbatissae, seu Superiorissae, et Monialium Cappuccinarum nuncupatarum Oppidi, seu loci de Cologna Vicentinae Dioecesis, Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et Consultationibus Episcoporum, et Regularium exposito, quod earum Monasterium Anno MDCXVI. vigore quarumdam fel. rec. Pauli Papae V. Praedecessoris Nostri sub Plumbo expeditarum Literarum, quas quidem Literas rec. mem. Urbanus Papa VIII. Praedecessor Noster per alias suas Literas Anno MDCXXVIII. confirmavit, erectum fuerat, et licet in fundatione, et erectione dicti Monasterii, et in dictis Pauli Praedecessoris praedicti Literis nulla alia cautio pro Monialium ipsius Monasterii pro tempore existentium alimento, et manutentione remansisset capta, quam oblatio sponte facta a tunc in humanis agentibus Josepho Dominico, et Laurentio Fratribus Manzoni, et Bernardino Soprana tam proprio, quam suorum haeredum nomine in perpetuum suppeditandi eidem Monasterio, et illius Monialibus totum id, quod pro tempore necessarium foret, nihilominus per communicationem omnium privilegiorum a Sede Apostolica Monasteriis Monialium sub Regula Sanctae Clarae concessorum in dictis Literis factam, illud inter coetera reperitur concessum a rec. mem. Urbano Papa IV. Praedecessore quoque Nostro Anno MCCLXIII, ut Moniales praedictorum Monasteriorum bona Stabilia in communi pro eorum decenti manutentione consequi, et obtinere, ac possidere possent, remedium allatum esse videretur cuicunque perturbationi quae tractu temporis accidere poterat tam propter incapacitatem dictorum expromissorum, quam propter defectum eorum bonorum; prout vere acciderat postquam memoratae Familiae Manzoni, et Soprana pluribus ab hinc annis defecerunt, ipsae exponentes nullam notitiam habebant, quinam essent haeredes, minusque qui illorum bona possiderent, eaque de causa miseriis, et angustiis premebantur eo magis quod Monasterium praedictum erectum reperitur in loco, in quo pauci habitatores existunt, et necessarium eis praebere nequeunt, ipsaeque exponentes cogebantur eleemosynas sibi comparare per Sorores Conversas mendicantes per loca, et terras, quarum duae in Civitate Venetiarum semper retinere pergebant, et interea in summa calamitate minime redactae erant, quippe quae earum indigentiis consulebant tam ex fructibus nonnullorum censuum, et fundorum, seu capitalium, a Christifidelium pietate, et charitate relictorum, quae ab initio fundationis, et erectionis sui Monasterii hujusmodi, et usque ab anno MDCXXIX. pacifice possidebant, quam ex fructibus subsidiorum Dotalium per ipsas Moniales ipsi Monasterio praestitorum in actu suscipiendi habitum, quae in Monte Pietatis dicti Oppidi, seu loci de Cologna reinvestita sunt, juxta Decretum a tunc existente Episcopo Tarvisin in actu Sacrae peragendae Visitationis editum; et in eadem expositione subjuncto, quod sicuti ipsae exponentes quaedam parva bona stabilia in communi ab initio fundationis ipsius Monasterii possidere perrexerant, in possessione hujusmodi plurimum remanere cupiebant, non obstante quod aliquis dubitaret de facultate possidendi; attento Cap. 6. Regulae ejusdem Monasterii, quo id vetitum reperitur; emanatum ab eadem Congregatione Cardinalium decretum tenoris sequentis, videlicet — Sacra Congregatio Eminentissimorum, et Reverendissimorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praeposita, attento Voto Eminentiss. Feroni, censuit rescribendum, prout rescripsit, ac decrevit — licere Oratricibus in communi, redditus, et possessiones, bona immobilia, legata, census, et similia ad congruam earumdem sustentationem recipere, et habere, ac libere retinere juxta Constitutionem S. M. Urbani IV. et ad

praescriptum Sacri Concilii Tridentini, non obstantibus quibuscunque. Romae prima Aprilis 1757. Loco † Signi C. A. Card. Cavalchini — P. H. Guglielmi Secretarius.

Decretum S. Congregat. Episcoporum, et Regularium, quo bonorum possessionem declaratur licere retinere Monialibus Capuccinis, confirmatur, et approbatur.

§. 2. Cum autem sicut dictae exponentes Nobis nuper exponi fecerunt, ipsae Decretum hujusmodi, quo firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent; Nos igitur ipsas exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et earum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacunque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus earum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinsertum Decretum, ac omnia, et singula in eo contenta auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, salva tamen in praemissis auctoritate memoratae Congregationis Cardinalium.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem praesentes Literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscunque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocunque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Monasterii praedicti, et illius Ordinis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscunque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscunque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die Secunda Augusti Millesimo septingentesimo quinquagesimo nono, Pontificatus Nostri Anno Secundo.

LXXVIII.

Dat. die 4. Aug. 1759. Ann. II.

Gratum Pontificium animum ostendit Imperatrici electae Mariae Theresiae pro iis, quae provida ratione mandaverat, ad praecidendam Graecorum Schismaticorum contra Christifideles persequutionem in Civitate Hierosolymarum, propriamque curam, et sollicitudinem exprimit, atque significat.

De hac eadem materia adest Epistola alia Poloniae Regi perscripta, et supra relata sub Num. LXXVI. ubi caeteras aliae recensentur Epistolae Catholicis Principibus missae.

Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae Hungariae Reginae Apostolicae, nec non Bohemiae Reginae Illustri in Romanorum Imperatricem Electae.

Clemens PP. XIII.
Carissima in Christo Filia Nostra Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Gratias Imperatrici reddit pro Religiosa ejusdem pietate.

§. 1. Dilectus Filius Thomas Murauviczkius Ordinis Minorum S. Francisci Frater expresse professus, atque Commissarius, Nos tuo nomine adiens, dilucide exposuit Nobis, detrimenta, ac praejudicia quae suis in Civitate Hierosolymitana, et alibi Fratribus degentibus, atque e Cappella Ecclesiae in qua Sacrosanctum Jesu Christi Redemptoris Nostri Sepulchrum custoditur procul expulsis a Graecis Schismaticis ablata fuerunt; nec non opportunas providentiae rationes cum Majestate Tua initas. Nos autem quos aeque ac Prae-

decessores Nostros Romanos Pontifices eadem de re sollicitos, Pontificium animum Nostrum commovet exposita rerum series, primum quidem tollentes manus Nostras in coelum, facere non possumus, quin meritis Apostolicae praedicationis laudibus, et gratiarum actionibus prosequamur Religiosissimam Majestatis Tuae pietatem, et Catholicum zelum.

Eadem rationes reddit de Officiis penes Catholicos Principes habitis contra Graecos Schismaticos.

§. 2. Deinde vero Majestatem Tuam de Nostris una cum ipso Thoma susceptis consiliis certiorem quam brevissime reddere non omittimus. Nam ad Supremas Catholici Orbis potestates, et Reges Illustres, Apostolicas Nostras in simili forma Brevis literas dedimus, quibus exoravimus ut suam quoque auctoritatem, opemque quisque apud Constantinopolitanam Aulam conferret. Mandata etiam nostra Ordinariis nostris, et Apostolicae hujus S. Sedis apud illos injunximus, ut Nostris precibus obsecundarent. Ipse vero Thomas Frater Commissarius cum iis litteris Nostris iter instituit Neapolim primum, tum Lisbonam, deinde Subaudiam, inde Lutetiam, mox Poloniam, tandem Constantinopolim. Caeterum Nos, omnem Nostram fiduciam in Deum nostrum bonorum omnium largitorem, et Deum pacis collocantes, in Tua praesertim studiosissima pro Catholicae Religionis, et Sacrosanctae Ecclesiae honore, et augumento semper praeclaris rebus, et gestis comprobata charitate, et cura reponimus optatissimum eventum. Interim Majestati Tuae caelestis praesidii auspicem, Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IV. Augusti MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno secundo.

LXXIX.

Dat. die 8. Augusti 1759. Ann. II.

Confirmatio Decretorum Ministri Generalis Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia quoad jura, et Privilegia Custodum Fratrum Penitentiae Tertii Ordinis in Provinciis ipsius S. Francisci, et S. Yvonis Congregationis Gallicanae cum opportunis declarationibus.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§. 1 Ecclesiae Catholicae regimini meritis licet imparibus, per ineffabilem divinae sapientiae, atque bonitatis abundantiam praesidentes ea, quae pro felici, prosperoque Regularium Ordinum in Ecclesia Dei pie, sanctoque institutorum, ac bonorum operum fructus assidue proferre satagentium statu, ac gubernio provide, prudenterque constituta, et ordinata esse noscuntur, ut firma semper atque inviolata persistant, Apostolici muniminis Nostri praesidio, cum id a Nobis petitur, libenter constabilimus.

Preces porrectae pro confirmatione Decretorum Ministri Generalis.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt Dilecti Filii moderni Ministri Provinciales, Custos Provinciae S. Francisci, Diffinitores, et ex Provinciales Fratrum Penitentiae Tertii Ordinis ejusdem Sancti Francisci Provinciarum ipsius Sancti Francisci, et Sancti Yvonis Congregationis Gallicanae, quod in dictis Provinciis variae et permultae ortae sunt difficultates circa officium, et jura Custodis ad Capitulum Generale deputati; Iste nempe deputatus, qui in Constitutionibus dictae Congregationis Discretus Provincialis nominatur, ex eo quod in Custodem eligatur, et sic vocetur in suis litteris obedientialibus, identidem praesumit omnia sibi jura competere, quae veris Custodiarum Custodibus tribuuntur. Iis interea potitus est juribus, quibus Diffinitores Provinciales frui solent bona quidem fide, et nemine reclamante, sed immerito, quia huic deputato nihil Constitutiones praefatae tribuunt, praeter vocalitatem in Capitulis Generalibus, et Provincialibus. Quis vero eisdem privilegiis parum contentus majora praetendebat dictus deputatus, ad coercendos vero illius praetensiones in Capitulis Provincialibus, utriusque Provinciae supradictae unanimiter declaratum fuit, ejusmodi Custodem deputatum tanquam primum Diffinitorem juribus duntaxat frui debere, et Provinciis Diffinitorum Provincialium; nec inde jurgia sedata fuerunt: sustinuit, et nunc etiam contendit (praecipue Custos deputatus dictae Provinciae S. Yvonis) maxima Custo-

dum privilegia hujusmodi decretis Capitularibus perperam et injuste resecari, praesertim cum illa decreta Constitutionibus praedictis derogent, neque ab Apostolica hac Sancta Sede fuerunt confirmata, dicti vero exponentes ea de causa ad dilectum etiam filium Clementem a Panormo Ministrum Generalem totius Ordinis ejusdem S. Francisci juxta praescriptum per Constitutiones dicti Ordinis recursum habuerunt, ut suprascripta dubia interpretaretur dum ipse Custos ad eumdem Clementem Ministrum Generalem pro sua parte seorsim confugit, dubia vero exposita, sunt sequentia nempe — Primo — *An deputatus ad ferendum suffragium in Capitulo Generali totius Ordinis, et electus sub nomine Custodis in Capitulo memoratae Provinciae (S. Yvonis) anno 1736, celebrato, sit et haberi debeat in numero eorum qui Custodiam aliquam per se administrant; vel potius sit inter Custodes annumerandus qui eliguntur ad suffragium una cum Provincialibus in Capitulo Generali?* — Secundo — *Quaenam jura Custodi taliter electo competere valeant?* — Tertio — *Utrum idem Custos actualis, omnes Diffinitores actuales etiam in Religione antiquiores praecedere debeat, ipsisque post suam, et illorum absolutionem, aliqua Diffinitione vacante, debeat pariter in subrogatione praeferri?* — Ultimo — *Num potuerint Diffinitorii Patres, praefato Custodi primi Diffinitoris jura attribuere?* et consequenter — *An sustinendum sit Decretum Provincialis Capituli 1751, quo in illius favorem cautum est, ut omnibus privilegiis tanquam primus Diffinitor gaudeat, quibus frui, et gaudere solent Diffinitores?* — Ipse vero Clemens Minister Generalis ad ipsa dubia respondit, ut sequitur, videlicet — Ad primum — *Custos electus modo, ut praefertur, tanquam deputatus ad ferendum suffragium in Capitulo Generali, haberi nullo modo potest ut Custos Custodiae, sed Custodibus Capituli Generalis suffragatoribus accenseri duntaxat debet* — Ad secundum — *Item Custos tam in actualitate quam in habitualitate, omnibus privilegiis gaudere debet, quae Diffinitoribus Provinciae sunt attributa, quoad suffragium, praecedentiam et subrogationem* — Ad tertium — *Praecedentia illi in actualitate debetur respectu Diffinitorum in eodem Capitulo Provinciali electorum, juxta illam, quam cum eisdem habebat priusquam in Custodem eligeretur, quod intelligendum est etiam de ipsius in subrogatione praeferentia* — Ex quo — Ad Ultimum — *Non potuisse Diffinitorii Patres privilegia dicto Custodi attribuere tanquam primo Diffinitori eum in familia Ultramontana hujusmodi Custos, istius muneris ratione, primus Diffinitor non sit; hinc sustinendum non esse Provinciale Decretum 1751, ne caeteris Diffinitoribus ipsa in religione antiquioribus injuria irrogetur, illorumque jus quaesitum tollatur.*

Dubia proposita resolutioni Patris Ministri Generalis.

Resolutiones Ministri Generalis dubiis ut suprapropositis.

§. 3. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dicti Exponentes non solum praeinsertas ejusdem Clementis Ministri Generalis resolutiones, quo firmius subsistant et serventur exactius, renuente semper dictae Provinciae Sancti Yvonis Custode, verum etiam aliud dubium ipsi Clementi Ministro Generali proposito utrum *an scilicet duo in primo vel secundo Consanguinitatis gradu constituti in uno, eodemque Diffinitorio collocari possint* — ad quod saepedictus Clemens Minister Generalis respondit — *Et demum Provinciale decretum, ut nempe duo Consanguinei in primo, sive secundo gradu nequaquam simul in uno, eodemque diffinitorio collocari auctoritate nostra approbamus, et confirmamus, atque ita in virtute praesentis Decreti volumus, decernimus et declaramus,* Apostolicae confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desiderent.

Novum dubium resolutioni propositum et successiva Ministri Generalis decisio.

§. 4. Nos igitur ipsorum Exponentium votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Negotiis, et Consultationibus Episco-

Resolutiones et decreta Ministri Generalis confirmantur, opportunis declarationibus additis.

porum et Regularium praepositorum, ad quos supplicem libellum Nobis porrectum remisimus, referente Dilecto Filio Nostro Prospero Sanctae Romanae Ecclesiae Diacono Cardinali Sciarra Columna nuncupato, qui relationem ipsius Clementis Ministri Generalis eisdem Cardinalibus factam attenderunt, consilio, praeinsertas dicti Clementis Ministri Generalis resolutiones, et decretum ad proposita sibi pro parte eorumdem Exponentium dubia, Auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris et facti etiam substantiales defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus et sanamus: ac insuper auctoritate et tenore praefatis declaramus et decernimus, quod Custodes admissi, et ad Capitulum Generale deputati, licet nullo modo possint haberi, ut Custodes Custodiae, tamen omnibus quidem, sed solis privilegiis, quae Diffinitoribus Provinciae sunt attributa, tam in actualitate, quam in habitualitate gaudere debeant quantum ad suffragium, praecedentiam et subrogationem; demum omnia Capitula, aliosque actus Provinciales cum interventu, et voto praedictorum Custodum hactenus celebrata, eadem Auctoritate, et tenore praesentium, quatenus opus sit, sanamus, et revalidamus, illaque et illos valida et firma fore, et esse volumus, et declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocunque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscunque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Provinciarum et Ordinis hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et litteris Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscunque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Anulo Piscatoris die IX. Augusti MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

LXXX.

Facultatem facit Tribunali nuncupato *Regiae conscientiae* pro Portugalliae, et Algarbiorum Regnis, cognoscendi causas laesae Majestatis etiam contra Ecclesiasticas personas tam Seculares, quam Regulares.

Dat. die 11. Aug. 1759. Ann. II.

Plures Summi Pontifices ad petitionem Catholicorum Principum, et Republicarum facultates tribuerunt Tribunalibus Laicis procedendi contra Ecclesiasticos gravis criminis Reos, nonnullis peculiaribus regulis servatis. Sic pro Portugalliae Regnis adsunt Const. Leonis X. Anni 1516, *Pii IV. Anni* 1562. *Julii* 18, *et Anni* 1563 *Octobris* 3.; *nec non Gregorii XIII. Anni* 1583 *Octobr.* 25. *Pro Republica Januensi habentur Constit. Julii III., itemque Clementis VIII. Anni* 1531 *Junii* 16, *et Pii V. Anni* 1563 *Oct.* 6. *Tandem pro Hispanicis Regnis videndas sunt Constit. Leonis X. Clementis VII. Pauli III. Pii V. Quae tamen omnes in collectione Bullarii Mainardi praetermissae sunt.*

Dilectis filiis Praesidenti, *et Deputatis* Mensae Conscientiae Charissimi in Christo Filii Nostri Josephi Portugalliae, et Algarbiorum Regis Fidelissimi,

Clemens PP. XIII.
Dilecti Filii salutem, et Apostolicam benedictionem.

Exponitur horrendum scelus com

§. 1. Exponi Nobis fecit dilectus Filius Procurator Generalis, et Procurator Fiscalis Co-

missum in personam Fidelissimi Portugalliae Regis.

ronse Charissimi in Christo Filii Nostri Josephi Portugalliae, et Algarbiorum Regis Fidelissimi, quod detestanda quorundam hominum perfidia, horrendum facinus contra regiam ipsius Fidelissimi Regis personam, et vitam perpetraverit, quod licet magna ex parte vindicatum fuerit eorum supplicio, qui Laici existentes, vel Fratres Milites Ordinum Militarium hujusmodi criminis rei, per competentes respective Judices comperti, et condemnati, debitas tanti sceleris poenas luerunt, non adhuc tamen omnino expiatum fuerit in Personis aliorum, qui Clericali, ac etiam Sacerdotali caractere insigniti, ejusdem fortasse sceleris contagione polluti reasentur. Cumque sicut eadem expositio subjungebat, publica atque urgens necessitas flagitet, ut poenarum severitate, criminis adeo immanis scandalum penitus extinguatur, ne qui deinceps spe impunitatis, aut cujuscunque immunitatis praesidio fulti, tam exitialia flagitia admittere audeant; aliunde vero constet fel. record. Praedecessorem Nostrum Gregorium Papam XIII. per suas Apostolicas literas in forma Brevis datas die XXV. Octobris MDLXXXIII. tunc, at pro tempore existentibus Deputatis Consilii, seu Tribunalis Vestri, in quo Praesbiteri, et Religiosi viri adjunctio, utriusque juris peritissimis Senatoribus, judicium exercent, et de Ecclesiasticis controversiis, Militarium Ordinum istius Regni, et personarum eorumdem Ordinum, etiam Clericorum, et Presbyterorum, jam legitima auctoritate suffulti decernebant, licentiam, et facultatem concesserint, ut quoscunque dictorum Ordinum Fratres, tam Milites, quam Cappellanos, etiam in Sacris Ordinibus constitutos, quos in personas Regum, aut in statum Regnorum Lusitaniae ex tunc imposterum conspirasse, et ad id populum commovisse, ipsis legitime constaret, juxta Canonicas sanctiones, condignis poenis affectos, atque alicujus censurae, vel poenae Ecclesiasticae, seu irregularitatis notae incursu, servata juris forma curiae Secularis, puniendos tradere possent, at valerent, prout in dictis Gregorii praedecessoris literis, latius, et distinctius accepimus contineri; idcirco pro parte dicti Procuratoris, et Promotoris, Nobis humillime supplicatum fuit, quatenus in praemissis, opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Gregorius XIII. facultatem fecit Tribunali nuncupato Mensae Conscientiae procedendi contra Ecclesiasticos reos laesae Majestatis.

Praelaudato Tribunali facultates tribuuntur procedendi contra Ecclesiasticos, quos reos criminis patrati contra Regis personam invenire contigerit.

§. 2. Nos igitur, qui ex Officii nostri debito, justitiae relatores esse debemus, quique praedicti Fidelissimi Regis personae, ejusque Regnorum, et Universis Status securitati, et tranquillitati, quantum in Nobis est, consulere optamus, improbos, atque scelestos homines, qui praefati criminis, atque flagitii reatum in se admiserint, Ecclesiasticae libertatis, et immunitatis beneficiis, et favoribus indignos censuntes, discretioni vestrae, ut absque alicujus censurae, vel poenae Ecclesiasticae, seu irregularitatis notae incursu, quoscunque Ecclesiasticos homines tam seculares, quam cujuscunque Ordinis, etiam Mendicantium, seu Militiae etiam Hospitalis, aut Congregationis, Societatis, et Instituti, etiam ut infra expresse nominandi, Regulares in Sacris, Presbyteratus Ordinibus constitutos (non autem Episcopos, sive superiores Praelatos) quos per legitimas probationes ad Sacrorum Canonum, et juris communis praescriptum, praefati criminis in personam Charissimi in Christo Filii Nostri Josephi Portugalliae, et Algarbiorum Regis Fidelissimi impie patrati auctores, exequutores, aut complices, fuisse, et hujus delicti juridice convictos, aut confessos esse vobis constiterit, condignis poenis, vigore specialis facultatis, et auctoritatis, vobis ad id per praesentes tributae, servato juris Ordine damnatos (praevia degradatione per eum ad quem pertinet juxta Canonicas sanctiones decernenda ac respective quoad eos, qui majoribus Ordinibus initiati, sint realiter exequenda) curiae Seculari puniendas tradere, libere, et licite possitis, et valeatis, Apostolica, qua fungimur potestate, tenore praesentium, facultatem, et auctoritatem concedimus, tribuimus, et impertimur; utque praeterea ob traditionem hujusmodi, etiam si ex illa membrorum mutilatio, vel hominum caedes subsequatur, nullae censurae, vel poenae Ecclesiasticae, aut irregularitatis nota per quempiam vestrum incurri possint, aut debeant, eisdem auctoritate, et tenore indulgemus, et respective vobiscum dispensamus.

Derogatur cuicunque Ecclesiasticae constitutioni praesenti indulto contrariae.

§. 3. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibus, et Synodalibus Conciliis editis, generalibus, et specialibus constitutionibus, et ordinibus, et quarumcunque Ecclesiarum, dictorumque ordinum Mendicantium, et non Mendicantium, etiam S. Antonii Viennensis, et undecim Congregationum Monasticarum, Militiarum quoque Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, Congregationum Clericorum Regularium, Societatum, etiam Societatis Jesu, et Institutorum quorumcunque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis stabilimentis, statutis, usibus, naturis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis, illis, illarumque Praesulibus, et Capitulis, Superioribus, Administratoribus, et Magnis Magistris, seu Praepositis, Canonicis etiam Regularibus, Cappellanis, Presbyteris, aliisque Professoribus quibuscumque, seu quibusvis aliis personis quomodolibet concessis confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, illorumque totis tenoribus, in praesentibus Literis specifica, et individua mentio, seu quaevis alia forma observanda, vel habenda foret, tenores hujusmodi pro expressis habentes; illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, et ad praemissorum effectum specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscunque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Anulo Piscatoris die XI. Augusti MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno II.

Una cum supra relatis Litteris in forma Brevis, Epistolas binas Clemens XIII. transmisit Portugalliae, et Algarbiorum Regi sub eadem die, et Anno datas, quarum prima, Fidelissimum Regem hortatur ne in Ecclesiasticas personas, quas fortasse Majestatis criminis delinquentes invenire contigerit, publicarum poenarum austeritate sevire permitteret; altera vero, praelaudatum Fidelissimum Regem e concepto proposito ejiciendi Jesuitas ab Portugalliae, et Algarbiae Regnis dissuadere conatur, ne videretur, nonnullarum individuorum intuitu, Universam Societatem Jesu proscribere, cujus Instituti praestantiam, atque utilitatem laudibus commendat. Horum Epistolarum mentionem habet Guerra in celebratissima ad Romanum Bullarium Epitome. Easdem italica sermone traductas referunt Ecclesiasticae contemporaneae Historiae scriptores, et praesertim Historici Bercastelii continuator Tom. 32. §. 415. ad 418. Venetae editionis Josephi Antonelli. Quum vero ob temporum praeteritorum injurias, illarum Archetypa, vel deperdita, vel scripturis aliis fortasse permixta invenire in Vaticanis Archiviis datum minime fuerit, hinc praetermittere cogimur, Lectoresque poterunt ad opportunitatem easdem in citatis locis consulere.

LXXXI.

Confirmatio pactorum, et conventionum initarum in Capitulo Provinciali Ordinis B. M. de Monte Carmelo inter Magistros Conventus Carmeli Majoris Civitatis Neapolitanae, et Magistros aliosque Fratres totius provinciae super electione Prioris Provincialis, Socii Diffinitorum, Custodis, aliorumque Officialium praedicti Ordinis. Dat. die 17. Augusti 1759. Ann. II.

Quaestiones nonnullas exortas, super observantia Constitutionum hujus Ordinis quoad Provinciam Romanam, resolutas fuerunt a peculiari Cardinalium Congregatione; resolutiones vero, Apostolica auctoritate confirmatas, a Clemente XII. Constit. edit. Anno 1735 Decembr. 9 relata in Bullario Mainardi.

Clemens Papa XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Suprema Apostolicae charitatis providentiaeque Nostrae erga omnes Christifideles, atque eos potissimum, qui e fluctibus seculi ad tranquillum Religionis portum confugerunt, adhibenda a Nobis cura maximopere postulat, atque exigit, ut omnem Pontificiae benignitatis, auctoritatisque operam, consiliumque in hoc studiosissime collocemus, quo contentionibus, litibus, dissidiis,

partiumque studiis procul amotis, atque eliminatis, ubi opus esse constiterit, omnia inter viros praesertim religiosos in pare fient, et omnia ad Divinum cultum adaugendum, Regularem disciplinam confirmandam, procurandamque aeternam animarum salutem componantur, constabilianturque.

Preces porrectae pro confirmatione pactorum et conventionum statutorum in Capitulo Provinciali.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt Dilecti Filii Prior Provincialis Provinciae Neapolitanae, ac Prior Conventus Majoris Civitatis Neapolitanae, nec non omnes Diffinitores, ac Vocales tam Provinciales, quam Conventus Carmeli Majoris praefati Ordinis Fratrum Beatae Mariae de Monte Carmelo, quod cum pluribus ab hinc annis quaedam dissidia, et dissentiones inter Magistros dicti Conventus Carmeli Majoris ex una, et Magistros, aliosque Fratres totius Provinciae hujusmodi ex altera partibus verterent super electione Prioris Provincialis, Socii, Diffinitorum, Custodis, aliorumque Officialium; Dilectus itidem filius Joachimus Maria Pontalti Prior Generalis ipsius Ordinis, Neapoli interessens anno proxime praeterito occasione peragendi ipsius Ordinis visitationem, Capituloque Provinciali memoratae Provinciae tunc habendo personaliter praesidere intendens, ac dissidia, dissentionesque hujusmodi, ac partium studia penitus evellere, stabilemque inter partes praefatas, ac Fratres dictae Provinciae concordiam inducere, ac inire, nec non inductam perpetuo conservare desiderans in sessione secunda ejusdem Capituli Provincialis publice proponi, ac legi curavit nonnulla pacta, et conventiones a Magistris, Alumnisque ejusmodi Conventus, et Provinciae in usu habendas, adhibendas, ac in posterum semper observandas tenoris sequentis videlicet » Ad perpetuam ineun-

Referuntur pacta, et conventiones de quarum hic confirmatione agitur.

» dam, et conservandam parem Neapolitanam inter hanc Provinciam, et Carmelum » Majorem; attentis etiam, quae hactenus » in prioribus Capitulis propositae fuerunt, » conventionibus, quae tamen alterutra re- » clamante parte, inobservatae remanserunt, » et consultis hinc inde prudentioribus Patri- » bus, Reverendissimus Pater Prior Genera- » lis Ordinis, sequentem vicissitudinis per- » petuae Ordinem, universis Capituli Patri- » bus proposuit observandam. Et quoniam » in Capitulo Provinciali Anno MDCCXL. ce- » lebrato, sessione septima, altera alternativa » stabilita fuerat, quae tamen jura Provin- » ciae laesisse dicebatur, hinc, sublatis, » quae huic parti videbantur onerosa, ex his, » quae tunc stabilita sunt, et firmata, et ex » noviter superadjectis, hujusmodi concor- » diae formula concinnata est. — Primo — » Provincialis alternatim eligatur. Primo ex » Magistris Carmeli Majoris, tum ex Magi- » stris Neapolitanae Provinciae, ordine, et » successione perpetua — Secundo — Socius » Provincialis pro Sacra Visitatione semper » nominetur ex parte altera; videlicet, si » Provincialis sit ex Carmelo Majori, Socius » erit ex Provincia Neapolitana, et vice ver- » sa — Tertio — Secretarius Provincialis » semper sit nominandus ex Patribus Pro- » vinciae — Quarto — Quoniam ex Carmelo » Majori habentur Diffinitores perpetui omnes » pro tempore Priores, et ex Priores omnes, » qui sunt Magistri; ideo in Diffinitores actua- » les Provinciae eligantur semper tres ex » parte ipsius Provinciae, unus vero ex par- » te Carmeli Majoris. Inter hos vero facta » comparatione, qui plura habuerit suffra- » gia, ipse erit Primus Diffinitor, qui pau- » ciora, secundus, et qui iterum pauciora, » Tertius; et sic etc. — Quinto — Quia Prio- » res Actuales Carmeli Majoris habent lo- » cum, et suffragia in Capitulis Generalibus, » ut duo ex parte una, duo etiam ex parte » altera perpetuo Capitulis Generalibus in- » tersint; quando Provincialis erit ex Car- » melo Majori, duo Socii Capituli Generalis » ambo erunt de Provincia; quando vero » Provincialis erit de Provincia, Socius alter » erit ex Carmelo Majori — Sexto — Custos » Provinciae, et Provincialis, qui dicitur » *Casu quo*, indiscriminatim pro utraque par- » te eligi possint; ita tamen, ut in casu Mor- » tis, Assumptionis, et Renunciationis, Vi- » carius Provincialis eligatur semper ex par- » te, quae Provincialatu fruebatur — Septi- » mo — Capitulum Provinciale cum eligen- » dus erit Provincialis ex parte Carmeli Majo- » ris, in aliquo Conventu Provinciae erit in- » dispensabiliter celebrandum; quando vero

« eligendus erit ex parte Provinciae, celebrabitur in Carmelo Majori. Caeterum, quando celebrabitur in Carmelo Majori, ratione magnae familiae ibidem degentis, et paupertatis Provinciae, ipsamet Provincia non solvet Taxas, nisi Ducatorum centum quadraginta octo. Cum vero celebrabitur in Conventu Provinciae, Conventus Carmeli Majoris, solvet Taxam Ducatorum quadraginta — Octavo — suffragia pro Religionis defunctis fiant vicissim; ita ut omnes Sacerdotes celebrent pro anima defuncti, sive ipse fuerit Provinciae, sive Carmeli Majoris. — »

Pacta, et conventiones supra relatae ab omnibus Vocalibus Capituli Provincialis approbatae, Apostolica Auctoritate confirmantur, et roborantur.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, Exponentes praefati, praeinsertam ab omnibus Vocalibus libenter in sessione septima ipsius Capituli Provincialis habita approbatam, admissamque concordiam, quo firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere cupiant. Nos igitur ipsos Exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Negotiis et Consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositorum, ad quos supplicem libellum Nobis porrectum remisimus, qui relationem ejusdem Joachimi Prioris Generalis eisdem Cardinalibus factam attenderunt consilio, praeinsertam concordiam per ipsum Joachimum Mariam Priorem Generalem initam, et ab omnibus Vocalibus Provinciae praedictae in dicto Capitulo Provinciali, ut praefertur admissam, auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus et approbamus; illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem praesentes Litteras semper firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sedis Apostolicae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Ordinis, Conventus, et Provinciae hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et Litteris Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVII. Augusti MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

LXXXII.

Dat. die 24. Aug. 1759. Ann. II.

De asperrimis contra Catholicam Ecclesiam temporum conditionibus, deque Societatis Jesu persequutione agit cum Cardinali Rotbario, ejusque commendat filialis, et religiosissimi Animi sensus.

Dilecto Filio Nostro Joanni Baptistae Tituli Sancti Chrysogoni Presbytero S. R. E. Cardinali Rotbario.

Clemens PP. XIII.
Dilecte Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Laetitiam exprimit pro Epistolis a Cardinale acceptis.

§. 1. Praecipua Pontificii Cordis nostri voluptate, atque existimatione, qua Te dilecte Fili Noster, hic commorantem accipiebamus, eadem prorsus obsequentissimas Tuas litteras die prima currentis mensis Augusti ad Nos datas accepimus, atque intimos, candidosque filialis, ac religiosissimi animi Tui sensus in eis Nobis pandentem, explicantemque audivimus. Ut vero eadem ingenuitate Tibi dilecte Fili Noster, paterni animi Nostri recessus aperiamus.

Suum dolorem significat propter asperrimam temporum conditionem, sollicitudinemque Pontificiam pro totius Ecclesiae utilitate, et levamine.

§. 2. Verbis satis aequare non possumus, quot angoribus, ac sollicitudinibus obruamur propter asperrimam praesentis temporis conditionem, totiusque Catholicae Ecclesiae mestissimam faciem. Sed qui consolatur nos in omni tribulatione nostra, atque dilectissimae sponsae suae nullo non tempore adfuturum, et opitulaturum esse promisit, Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis Nos unice sustentat, ac confirmat, nunquam fore ut Nos nimium affligi permittat. Quapropter Tibi dilecte Fili Noster persuasum esse cupimus, Nos neque privatis, neque publicis precibus, atque omnibus Apostolici Ministerii Nostri Officiis, tum communibus totius Ecclesiae necessitatibus, tum peculiaribus dilectorum Filiorum Alumnorum Societatis Jesu angustiis, sicuti hactenus non defuisse, ita neque in posterum (quoad nobis integrum erit) fore unquam, benedicente Domino, defuturos, in eodem confidentes, ut tandem imperet ventis, et mari, quo fiat exoptata tranquillitas.

Se Praesulis Ghelini a Cardinali commendato, rationem habiturum promittit.

§. 3. Caeterum de dilecto filio Thuma Maria Ghelino, utriusque Signaturae nostrae Referendario, atque Congregationis super terrarum, oppidorum ac Civitatum status nostri Ecclesiastici consultationibus praepositae Ponente, prout temporum, rerumque conditio patiatur, rationem habebimus. Interim Omnipotentem Deum enixe obsecrantes, ut Te ad illius honorem, et gloriam tanta vigilantia excubantem, tutisque viribus incumbentem, bonis omnibus in longam annorum seriem augeat, at cumulet, Tibi, dilecte Fili Noster, Apostolicam Benedictionem, ex intimo corde depromptam elargimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub anulo Piscatoris die XXIV. Augusti MDCCLIX. Pontificatus nostri Anno secundo.

LXXXIII.

Allocutio Summi Pontificis in Consistorio, qua Ferdinandi Catholici Hispaniarum, et Indiarum Regis mortem significat, illius virtutes, et merita enarrat, et Caroli III. illius Fratris, et Siciliae Regis successionem in Hispanicis Regnis denunciat.

Dat. die 3. Sept. 1759. Ann. II.

Venerabiles Frates.

Suum dolorem exprimit pro sequuta Catholici Regis morte.

§. 1. Non ambigimus, Venerabiles Fratres, quin statim atque ad aures vestras pervenit acerbissimos nuntius immaturae sane mortis Carissimi in Christo filii Nostri Ferdinandi dum viveret, Hispaniarum Regis Catholici tantam religiosissimis animis vestris molestiam, doloremque exceperitis, quantum gravissima hujusmodi jactura requirere et postulare videbatur. Pro eximia enim Sapientia vestra, nemini vestrum latere posse arbitramur, quanta in eo unu amiserimus. Amisit primum Apostolica haec Sancta Sedes filium obsequentissimum, qui per omnem suam aetatem nihil habuit antiquius, quam eidem assidua vere filialis amoris, et summae suae adhaesionis argumenta praebere. Amisit Catholica Religio eximium cultorem, vindicem acerrimum, propagatorem praeclarissimum, qui gloriosissimum Catholici cognomen, et titulum ab suis inclytis Majoribus haereditario jure acceptum, gestis suis piissimis, magis illustratum ad posteros, Successoresque transmisit. Amiserunt florentissima Hispaniarum, Indiarumque Dominia, Regem providentissimum, et vigilantissimum, qui nihil sibi reliqui fecit, ut subditis suis numero frequentissimis, natura, indole, regionibusque diversissimis, terrenam felicitatem afferrent, et procuraret aeternam.

Defuncti Regis virtutes et merita e-

§. 2. Quae cum ita sint, quo tandem animo tulerimus, in Luc funestissimo eventu,

sarcaiur, et solemnes exequias in Pontificio Sacello habendas indicit.

levins orit Fraternitatibus vestris, de paternis Nustris sensibus probe ronsciis, intelligero, quam Nob's explicare. Verum haec ipsa, quae hactenus commemoravimus, sicuti amaritudini nostrao amarissimae aliquam aspeserunt suavitatem, ita dolori vestro solatium attulisse non dubitamus. Tot namque egregiae, singularesque defuncti Regis virtutes, ot ea praesertim luculentissima, quae edidit, patientiae, furtitudinis, et omnimodae in Divina voluntate acqoiescentiao in longissimi molestissimique morbi perpessione, ot in advontantis mortis expertatione, exempla, sperare Nos jubent ut a caducae hujus mortalisque vitae fluctibus ereptus, per infinitam Dei misoricurdiam, et immensa Jesu Christi Domini Nostri merita, terroaum cum Caelesti Regno commutarit. Sed quoniam judicia hominum a Divinis, quae sunt abyssus multa quam longissime distare plerumque solent, si quid eapropter e mundano pulvere, quo etiam religiosa corda sordescunt, aliquid pientissimae illius Animae luendum superest, ut quantocius abstorgatur, quemadmodum hactenus, privatas preces offerre non umisimus, nec Vos omisisse pro certo habemus, ita statas hujus Sanctao Sedis consuetudine, publice habendas mandavimus. Idcirco dum ex hoc loco, laudabilom Romanorum Pontificum Predecessorum Nostrorum morem sequnti, de ipsius morto piissime obita, Vos certiores reddimus eorumdom vestigiis insistentes, solemues pro illius Anima in Pontificio Nostro Sacello, die 11. hujus Mensis celebrandas oxoquias Fraternitatibus vestris indicimus.

Defuncti Regis Fratris Epistolas accepisse significat, qua Catholici Regni successionem ad se delatam Pontifici nunciat.

§. 3. Porro carissimus in Christo filius noster Carolus Hispaniarum Catholicus, necnon utrinsque Siciliae et Hierusalem Rex Illustris, dignissimus demortui Regis fratrer, qui in tot ab illo relicta amplissima florentissimaquo Regna haoreditario juro successit, humanissimas ad Nos dedit Literas, quas Venerabilis Frater Noster Joachimos Ferdinandus Sanctae Romanao Ecclosiae Cardinalis Portocarrerus Episcopus Sabinensis, meritissimus Collega vester detulit. Satis autom superque vobis, Venerabiles Fratres, notum est, quanto ipse Carolus Rex, Catholicae Religionis zelo ferveat, quantum erga Apostulicam hanc Sanctam Sedem obsequium profiteatur, quantis aliis Christianis, Regiisque virtutibus refulgeat. Quapropter quidquid in illius commendatione afferre possemus, et vobis, Venerabiles Fratres, minime novum accidero, et ipsius meritis inferius esse probe scimus. In hac vero praeclarissima Nostra de illo opinione, atque existimatione amplius Nos confirmarunt laudatae Literae, quibus et interitum lectissimi Fratris sui Nobis significavit, et suum filialem erga Nos amorem, et praecipue erga eamdem Sanctam Sedem commostrandi cupidum se semper fore testatur. Quae omnia Nobis prolixe pollicentur, imo certus Nos reddunt, foro nimirum ut cœptis consiliis actibusque tanti Regis, Divina favente gratia non solum egregia tot Catholicorum Regum facta aemulari, et superare debeat, verum etiam omnia ad majorem Dei gloriam, ad Catholicae Religionis incrementum, ad Ecclesiae decus, et commodum, ad Populorum tranquillitatem, et aeternam salutem redundent, quod unice in votis habemus, quodque in humilitate cordis Nostri jugibus, ferventibusque precibus non desistimus exorare a bonorum omnium largitore, et totius consulationis Deo.

LXXXIV.

Dat. die. Sept. 175, Anno II.

Damnat, et ne legatur prohibet opus in plures Tomos distributum, cujus est Titulus: *Enciclopédie, ou Dictionnaire raisonné des Sciences, des Arts, et des Métiers par une société de Gens de Lettres mis en ordre, et publié par Monsieur Diderot de l' Académie Royale des Sciences, et des belles Lettres de Prusse; et quant à la partie Mathématique, par Monsieur d' Alembert de l' Academie Royale de Sciences de Paris, de celle de Prusse, et de la Société Royale de Londres.*

Quoad perniciosorum librorum proscriptionem vide quae supra notavimus in Constit. hujus Pontificis relata sub Num. XXXIV, nec non Constit. alteram Pontificis ejusdem sub. Numer. XXIII.

mate, et etiam cum notis, et correctionibus impressum, damnatur et prohibetur Pontificia Auctoritate.

proprio, atque ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, opus praedictum ubicumque, et quocumque idiomate, etiam cum notis, seu declarationibus, ac correctionibus quibuscumque hactenus impressum, aut imposterum imprimendum, tanquam continens doctrinam, atque propositiones falsas, perniciosas, et scandalosas, ac incredulitatem, et Religionis contemtum inducentes, morum corruptelae, atque impietati viam facile aperientes damnamus, ac reprobamus, ipsumque legi, retineri, et quorumque etiam idiomate describi prohibemus omnibus et singulis Christifidelibus etiam specifica, et individua mentione et expressione dignis, sub poena excommunicationis majoris quoad personas seculares, quo vero ad ecclesiasticas, etiam regulares, sub poena suspensionis a Divinis, ipso facto, absque alia declaratione incurrendis, quarum absolutionem, et respective relaxationem Nobis et Successoribus Nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, excepto dumtaxat quoad excommunicationem praedictam mortis articulo, reservamus: Mandantes omnibus et singulis Christifidelibus sub iisdem excommunicationis respective, et suspensionis poenis, qui ejusdem opus apud se habuerint, seu in quorum manus subinde pervenerit, ut illud, statim ac praesentes nostrae Literae eis innotuerint, locorum Ordinariis, vel haereticae pravitatis Inquisitoribus, seu eorum Vicariis tradere teneantur, qui exempla sibi tradita illico flammis abolenda curent. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Praesentis Constitutionis publicatio indicitur.

§. 5. Ut autem eaedem praesentes Literae ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quisquam illarum ignorantiam pertexere possit, volumus, ac mandamus, illas ad valvas Basilicae Principis Apostolorum, et Cancellariae Apostolicae, nec non Curiae generalis in Monte Citatorio, et in Acie Campi Florae de Urbe per aliquem ex Cursoribus Nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibi affixa relinqui: ipsarum etiam praesentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis eamdem prorsus fidem tam in judicio, quam extra illud ubicumque locorum haberi quae ipsis originalibus Literis adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die III. Septembris MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno secundo.

LXXXV.

Dat. die 12. Septemb. 1759. Ann. II.

Celebrationem Officii, et Missae sub ritu semiduplicis in honorem S. Laurentii Justiniani, quam facultative indulsit Innocentius XII. eamdem sub eodem ritu semiduplicis, sed de praecepto pro omnibus Christifidelibus ampliavit Clemens XIII.

Officium, et Missam in honorem S. Raymundi de Pennafort sub ritu secundae Classis indixit Innocent. XI. Constit. edit. Ann. 1687. April. 18. ut videre est in Bullario Mainardi, itemque Officium, et Missam in honorem B. Joannae Franciscae Fremiot de Chantal, pro certis determinatis locis concessit Benedictus XIV. constit. edit. ann. 1751. Nov. 13. nec non Missam de Spiritu Sancto pro gratiarum actione indulxit Pontifex idem in die depositionis B. Bertrandi Aquilejensis Patriarchae celebrandam Constit. edit. Ann. 1756. Jun. 18. perlegend. in hujus Pontificis Bullario.

DECRETUM

Urbis, et Orbis

Cum S. Memoriae Innocentius Papa XII. sub die 11. Augusti 1691. obsecundans piis precibus Serenissimae Reipublicae Venetiarum, facultatem concesserit, ut in Ecclesia Universali recitari, et respective celebrari posset sub ritu semiduplicis Officium, et Missa S. Laurentii Justiniani Primi Patriarchae Venetiarum, modo SS. D. N. Clemens Papa XIII. pro sua erga praefatum Sanctum pietate decrevit, ut ab omnibus Christifidelibus utriusque Sexus, qui ad horas Canonicas tenentur in posterum die 5. Septembris sub ritu semiduplicis de praecepto, praedicti Sancti

Officium, et Missa recitari, et celebrari debeat. Die XII. Sept. MDCCLIX.

P. F. Cardinalis Tamburinius Praefectus
M. Marefuschius S. R. C. Secret.

LXXXVI.

Dat. die 15. Septembris 1759. Ann. II.

Confirmatio resolutionis cujusdam Congregationis particularis Eminentissimorum, et Reverendissimorum Cardinalium super jure eligendi Collegiales supranumerarios in Collegio S. Bonaventurae Ordinis Minorum Conventualium S. Francisci.

Collegium S. Bonaventurae erexit, et dotavit Sixtus V. Constit. edit. Anno 1587. Dec. 17, quae legitur in Bullario Mainardi. Constitutiones praelaudati Collegii, confirmavit Pontifex idem Constit. altera Anni 1590. April. 13, quae in praefato Bullario non reperitur impressa.

Clemens PP. XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Emanavit decretum a Congregatione particulari Congregatio-ne.

§. 1. Emanavit nuper a Congregatione nonnullorum ex Venerabilibus Fratribus Nostris S. Romanae Ecclesiae Cardinalibus a Nobis specialiter deputata in Causa Romana praetensi juris eligendi Collegiales supranumerarios, et exequutionis Rescripti fel. record. Benedicti XIV. Praedecessoris Nostri die XXVIII. Novembris MDCCLV. inter dilectum Filium Nostrum Alexandrum ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Diaconum Cardinalem Albani nuncupatum, Collegii Sancti Bonaventurae etiam nuncupati in Conventu Sanctorum Duoderim Apostolorum de Urbe Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci Conventualium nuncupatorum a rec. mem. Sixto Papa V. Praedecessore itidem Nostro erecti, et instituti apud Nos, et Apostolicam hanc Sanctam Sedem Protectorem, ex una, et tunc existentem Ministrum Generalem Ordinis praefati nomine ejusdem Ordinis ex altera partibus vertente, ad proposita infrascripta

Referuntur dubia disputata.

Dubia — I. — An Eminentissimo, et Reverendissimo Domino Cardinali Protectori Collegii Sancti Bonaventurae competat jus admittendi Collegiales supranumerarios, et quomodo s't consulendum Sanctissimo in casu etc. — II. — An sit locus ulteriori exequutioni Rescripti, de quo agitur, vel potius sit consulendum Sanctissimo pro illius revocatione in casu etc. — Die XII. Augusti proxime praeteriti, partibus prius plene auditis, et informantibus, Resolutio, seu Decretum tenoris sequentis; videlicet — Ad

Propositorum dubiorum resolutio.

Primum — Non competere Eminentissimo Protectori jus admittendi Collegiales Supranumerarios, sed tantummodo substituendi in locum, et in casu deficientiae alicujus Collegialis aliquem ex approbatis in concursu, qui superfuerit, et consulendum Sanctissimo pro omnimoda observantia Bullae erectionis ejusdem Sixti Praedecessoris incipien. — Ineffabilis Divinae Providentiae Altitudo ec. — Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicae MDLXXXVII. Kalendis Januarii Pontificatus sui Anno tertio. Constitutionum Collegii praedicti a clar. mem. Alexandro, dum vixit, Sanctae Romanae Ecclesiae praefatae Cardinali Montalto nuncupato, ipsius Sanctae Romanae Ecclesiae Vice Cancellario, ejusdemque Collegii tunc Protectore editarum, et a memorato Sixto Praedecessore per alias suas sub Plumbo motu proprio, incipientes — Cum nuper etc. — Datum Romae apud Sanctum Petrum Idibus Aprilis Pontificatus sui Anno quinto expeditas confirmatarum, ac Decretorum Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium, seu Resolutionum in Causa Romana juris laureandi vertente inter Eminentissimum Azzolinum, Collegii Sancti Bonaventurae de Urbe Protectorem ex una, et Religionem Minorum Conventualium Sancti Francisci altera ex partibus — Referente Eminentissimo Columna, partibus informantibus alias editarum, quibus censuit — Quoad studium, faciendum esse tantum in quatuor Libris Sententiarum Sancti Bonaventurae ad formam Constitutionis san. mem. Sixti V., et Collegii; quo vero ad tempus laureandi, distulit resolutionem. Romae VIII. Augusti MDCLXXXI., et die XX. ejusdem mensis, et Anni, proposito iterum in eadem Sacra Congregatione regu-

sio, partibus itidem informantibus, referente Eminentissimo Columna, censuit — Quoad tempus laureandi, servandas esse Constitutiones san. mem. Sixti V., et Collegii, et signanter in paragrafo, Manebunt autem in Collegio etc., et recurrendum in casibus particularibus, signanter super conditione necessaria ad consequendam Lauream Doctoralem explendi integrum triennium in Collegio — Ad serundum esse locum ulteriori exequutioni Rescripti san. mem. Benedicti XIV. Novembris MDCCLV. nempe Sanctissimus, attento extraordinario numero eorum, qui in praesentis Anni concursu pro Collegio Sancti Bonaventurae Collegiales numerarii, aut supranumerarii locum obtinere meruerunt, ne quid detrimenti, aut perturbationis eximie in universi Ordinis systemate oriatur, decrevit, priores octo ex iis, qui supra numerum approbati sunt, consuetis praerogativis, et juribus gaudere, quibus gavisi sunt alii supranumerarii in anteactis Concursibus approbati. Reliquos autem (nisi novum sui experimentum praebere velint in Concursu Religionis, ubi habita ratione approbationis per eos obtentae super quatuor Theologiae Tractatibus, per ipsos indicandis, dumtaxat examinari debebunt) reliquos, inquam, omnes ad suos Conventus, seu alios per Superiores Ordinis ad complendum Studiorum curriculum, sibi assignandos reverti, ibique nulla alia praerogativa, praecedentia, aut exemptione frui debeant, praeterquam ea, ut post lapsum triennii ineuntis, suffragante sibi Superiorum, et Magistrorum, seu Lectorum, aut Regentium testimonio, tam super moribus, quam super continuata in Studiis diligentia, in idem Collegium Sancti Bonaventurae pro futuro triennio, sine alio praecedenti examine admitti valeant, contrariis quibuscumque non obstantibus, attentis peculiaribus facti circumstantiis de illo tempore a Sanctitate Sua perpensis, firma tamen remanente pro futuris temporibus resolutione primi Dubii — J. Cardinalis Spinellus — Loco ✝ Sigilli. —

Preces porrectae pro relatae resolutionis confirmatione.

§. 2. Cum autem, sicut dilectus Filius modernus Minister Generalis memorati Ordinis Nobis exponi fecit, ipse Resolutionem, seu Decretum dictae Congregationis Particularis, quo firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae Confirmationis nostrae patrocinio communiri summopere desideret, Nos igitur ipsum Ministrum Generalem specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertam ejusdem Congregationis Particularis a Nobis deputatae Resolutionem, seu Decretum, ac omnia, et singula in eo contenta, auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, illorumque observantiam commendamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem praesentes Litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§. 4. Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Collegii etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et Litteris Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenore praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud

Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Septembris MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

LXXXVII.

Dat. die 17. Septemb. 1759. Ann. II.

Epistula ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, et Episcopos super Observantia Canonicarum Sanctionum adversus Clericos negotiatores, et saecularibus negotiis se immiscentes editarum.

Quod Clericorum bona ex illicita Negociatione quaesita ad Cameram Spoliorum pertineant jussit Pius IV. Constit. edit. Anno 1560. Nov. 5. Mercaturam, et negotiationes seculares, Ecclesiasticis personis, praesertim in Indiis Orientalibus, et America existentibus, sub excommunicationis poena interdixit Urbanus VIII. Const. edit. Ann. 1633. Febr. 22. §. 8. Quae sane dispositiones confirmatae fuerunt a Clemente IX. Const. edit. Ann. 1669. Jun. 17. ut videre est in Bullario Mainardi. Tandem praecedentes poenas a Romanis Pontificibus indictas contra Clericos Negociatores renovavit, et ampliavit Benedictus XIV. Const. edit. Anno 1741. Februarii 25. quae legitur in hujus Pontificis Bullario.

Venerabilibus Fratribus, universis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis et Episcopis, gratiam et communionem Sedis Apostolicae habentibus.

Clemens PP. XIII.

Venerabiles Fratres salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Exordium

§. 1. Cum primum incomprehensibili Pastoris aeterni judicio in Beati Petri Cathedra constituti, Dominici Gregis curam suscepimus, complures audivimus Ecclesiastico zelo ferventes viros, praesertim Animarum Pastores, et Verbi Dei praecones, qui Civitates atque Provincias peragrant, poenitentiam Populis, et morum emendationem indicentes, quorum unanimis conquestio fuit, inter abusus et corruptelas, quas pro Ministerii sui officio notarunt, pro viribus reformare studuerunt, reprehendendam sibi frequenter occurrisse quorumdam Ecclesiasticorum avaritiam, habendique cupiditatem. Quae quoniam malorum omnium radix a Spiritu Sancto appellatur, nil mirum, si eos omnes, quorum semel animus imbuit, utut in atrociora crimina non abripiat, talem in Dei cultu, propriaeque vocationis muneribus obeundis sordes reddat, et ad saecularia desideria conversos, mundanis addicat curis et occupationibus, quibus abrenunciare se publice addixerunt, quum inter sacrae initiationis mysteria, solum Deum haereditatis suae partem agnoscere professi sunt. Hinc etiam litigiosi necessario fiunt, atque omnia miscere parati, ne vile aliquod lucrum, sive speratum, sive jam partum amittant. Hinc se ad abjecta quaelibet officia et ministeria, in gradus et ordinis sui dedecus, demittere non erubescunt. Quo fit ut laicorum plerique, non eos ipsos dumtaxat, qui talia agunt, sed saepe etiam universum Ecclesiasticorum coetum, contemnant; quin et amaro aversoque animo sint erga illud hominum genus, quorum lites et contentiones, ob temporalia negotia, sustinere coacti sunt, vel a quibus praerepta sibi viderunt honesta media, per quae suae, suorumque sustentationi consulere potuissent.

§. 2. Horum relationibus, quas satis superque veritati innixas existimamus, quibusque nonnullos etiam designari censemus Regulares Viros, qui aliquando ab imposita sibi sollicitudine de temporalibus Communitatum suarum emolumentis, ultra Ecclesiasticae moderationis fines ferri se sinunt, excitari Nos quidem intelleximus, ut Apostolica, qua immerentes fungimur, auctoritate, hujusmodi corruptelam, unde Fidelis Populi scandalum, aliisque noxii consequuntur effectus, de medio tollere satageremus. Ad corruptelam, et scandala removenda sollicitudinem suam Pontifex exprimit.

§. 3. Verum quum ab ipsis Ecclesiae incunabulis usque ad haec nostra tempora, nihil apertius nihil districtius, aut Conciliorum Decretis, aut Praedecessorum Nostrorum Romanorum Pontificum Constitutionibus statutum legatur, nihil a Sanctis Patribus, Ecclesiarumque Pastoribus frequentius aut impensius Constans Ecclesiae disciplina fuit, ut Ecclesiasticae personae a temporalibus lucrorumque cupiditate se abstinerent.

inculcatum appareat, quam ut Ecclesiae Ministri, cum Clerici, tum Monachi, a temporalium lucrorum cupiditate abstinere, et a saecularium negotiorum sollicitudinibus arcere se debeant: Cumque non solum spirituales censurae, sed etiam gravissimae temporales poenae in eos decretae fuerint, qui Canonicas Regulas hac in re infringere aut violare praesumserint; omnibus mature perpensis, nihil Nobis reliquum esse judicavimus, nisi ut Vos, Venerabiles Fratres, de constanti enixaque voluntate Nostra, Praedecessorum Nostrorum menti, Ecclesiaeque spiritui per omnia inhaerentes, commonefactos, Paternis, Fraternisque hortationibus excitaremus, ut debitam sacrarum legum observationem ab omnibus Ecclesiasticis, tam Ordinariae Vestrae, quam Delegatae Vobis Jurisdictioni subjectis, ad formam Sacrorum Canonum, et Decretorum Apostolicae Sedi, ac respective Synodalium uniuscujusque Dioecesis Statutorum, exigere studeatis, ac reipsa obtinere curetis.

Enumerat, et confirmat Constitutiones omnium Pontificum adversus Clericos negotiatores evulgatas, poenasque, et censuras in illis contentas approbat, et amplhat.

§. 4. Ut igitur clarius innotescat, perpetuum Nostrum et Apostolicae Sedis studium, pro religiosa praedictarum legum custodia, simulque vis omnis adimatur contrario cuilibet usui, stilo, aut consuetudini (quae corruptelae potius, et abusus, servata legitima vocabulorum proprietate, appellari deberent), quibus Ecclesiastici quicumque criminosam suam in negotiis curisque saecularibus immixtionem obtegere, aut excusare contenderent, Nos, omnes et singulas Canonicas leges, et Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum Constitutiones, adversus Clericos negociatores, et saecularibus negotiis se immiscentes, praesertim a Pio IV. Urbano VIII. et Clemente IX. latas atque editas, usque ad novissimam quam S. M. Decessor Noster Benedictus Papa XIV. sub Dat. V. Kal. Martii MDCCXLI. Pontificatus sui Anno I. evulgavit, cum omnibus item et singulis poenis, atque Censuris per eas respective indictis, perinde ac si Decreta omnia in praemissis contenta, earumque poenales sanctiones, praesentibus Nostris Litteris de verbo ad verbum inserta forent, per easdem praesentes approbamus, confirmamus, et innovamus; cernentes ac declarantes, praedictis omnibus legibus ac poenis subjici, ac subjectas censeri debere omnes et singulas personas Ecclesiasticas, non solum e Saeculari Clero, sed etiam e Regulari, cujuscumque sint Ordinis, Congregationis, Societatis, et Instituti, amplissimis licet et singularibus Indultis, Privilegiis, et Exemptionibus muniti, et cujus etiam expressam et individuam mentionem fieri oporteret; ita ut quicumque adversus hujusmodi leges deliquerint, statutas in ipsis poenas incurrant, ac respective ab iis, ad quos pertinet, juxta casuum distinctionem, et procedendi methodum allas a Tridentina Synodo, seu ab Apostolica Sede praescriptam, cum effectum mulctari et puniri debeant; non obstante contrario quolibet, usu, stilo, aut consuetudine, etiam immemorabili, quae aliquo in Loco, Dioecesi, aut Regione inolevisse dici posset; quam quidem Nos, veluti damnabilem abusum, et imperscriptibilem corruptelam, earumdem praesentium tenore, damnamus, proscribimus, et viribus omnibus vacuamus.

Committit procedi debere etiam ex Officio contra non obedientes.

§. 5. Deinde Vos omnes, Venerabiles Fratres, hortamur et in Domino obsecramus, ut pro Ecclesiasticae Disciplinae integritate, et Animarum salute advigilantes, in Clericorum omnium, Vobis tam Ordinario quam Delegato jure subjectorum, agendi rationem sedulo inquiratis; ac, si quos forte hujusmodi avaritiae labe infectus, adversus Canones et Apostolicas Constitutiones peccasse comperietis, in eos, ad formam earumdem Canonum, et Constitutionum, cum omni severitate, etiam ex officio, procedere non omittatis.

Cavendum est ne per interpositam personam, aut ex charitatis officio erga conjunctos Clerici in illicitis se immisceant negotiationibus.

§. 6. In quo sane duo Vobis magnopere cavenda erunt: Primum videlicet, ne subdolis delinquentium artibus diligentiam vestram eludi patiamini. Saepe enim contingit, ut qui legum scita non ignorant, res suas ita fraudolenter rumpunt, ut quatenus eorum crimen in judicium adducatur, tueri possint, se nihil contra leges ipsas admisisse. Modo enim, interposita alterius, sibi, suaeque cupiditati inservientis, persona, aut alieno nomine tabulis et rationum libris inscripto, negotiationem, aut conductionem, de qua qu. o-

ritur, ad se nequaquam pertinere contendent: Modo, scientes intra quos fines districtior legum censura coerceatur, ita se gerere studebunt, ut si de lucrosis quaestibus a Superiore arguantur, defendere possint, non se turpi cupiditate adductos, ad lucrum captandum primario animum intendisse, sed provido consilio de damno vitando unice laborantes, insperatum emolumentum fortuito temporis beneficio adeptos fuisse. Aliquando etiam non sua, sed suorum, aut sanguinis aut alio necessitudinis vinculo sibi conjunctorum, bona, negociationibus implicita, ad eorum sustentationem, ex charitatis officio, et directionis titulo, procurare se praedicabunt.

Episcopi assiduis exortationibus, et investigationibus hanc Canonicam violationem impedire curent.

§. 7. Quamvis autem, propria etiam experientia in Episcopalis officii muneribus obeundis, satis edocti simus, quam difficile sit judicium ferre de peculiaribus quibusdam casibus, in quibus potiorem sibi partem vindicat bona vel mala fides illius, qui de illicita negociatione accusatur; non ideo tamen censere debetis, diligentiam vestram omni effectu vacuam fore, ubi saltam Ecclesiastici intelligant, vos minime conniventes esse super hujus gravissimi Ecclesiasticae Disciplinae capitis violatione. Magnum enim fructum capietis ex eo ipso, quod vestram, Ecclesiaeque mentem ab oscurioribus etiam eorum praevaricationibus abhorrentem saepius testatam facietis; iisdemque, oblata opportunitate, graviter denunciabitis, haud irrideri Deum, qui hominum renes et corda scrutatur, nihilque apud Supremum illius Tribunal profuturas aliquando cavillationes, quibus nunc Ecclesiae Praesulem decipere, indictasque legibus poenas declinare satagunt. Caeterum non omnino impossibile erit, latentem rei veritatem plerumque agnoscere, occultumque crimen revincere, si debita cura atque solertia expendantur hominum mores, qui ex universo eorum vitae tenore se produnt, rerumque, et casuum adjuncta, quae allatas excusationes probabilius admittendas, rejiciendasve suadent. Id quod exemplis illustrare facile possemus, nisi de Fraternitatum Vestrarum sapientia, et rerum usu, quantum par est, in Domino confideremus.

Si de natura contractus an liciti vel interdicti judicandum erit, ad S. sedem recurrendum pro definitione quaestionis.

§. 8. Alterum vero, quod aeque cavere debetis, illud est, ne pravas Canonicarum legum interpretationes, quibus earum rigor enervatur, aut indulgentia praeter fas extenditur, praeter mentem et spiritum Ecclesiae, ex privatis opinionibus adventas, et sine legitimi superioris assensu, ad proprii cujusque casus opportunitatem accommodatas, apud Vos ullo modo valere sinatis, ubi Clericorum Saecularium aut Regularium negociationem, vobis Judicibus, ad trutinam revocari contingat. Si enim quaestio sit de ipsa natura contractus, qui aliqua in Dioecesi ab Ecclesiasticis iniri soleat, an scilicet ipsis licitus, vel potius interdictus censeri debeat, haud aequum erit pro judicandi norma accipere vel frequentiam ipsorum actuum, de quorum natura quaeritur, vel ipsam contrahentium opinionam; sed ad tollenda dubia, reprimendamque opinantium licentiam et audaciam, expeditissima erit via recurrendi ad hanc Apostolicam Sedem, quae sicuti alias compluras hujus generis quaestiones, per organum praesertim Congregationis S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum definivit, ita etiam in posterum quid de propositis casibus sentiendum sit, decernere non omittet, idoneis editis responsis, ex quibus agendi judicandique regula desumi valeat.

Cambium activum Ecclesiasticis vetitum uti actus verae negociationis.

§. 9. Quo in genere, quam acceperimus, perspicuam nostram at Apostolicae Sedis declarationem desiderari super eo, an Clericis liceat Cambium activum contrahere; quamvis non aliam fere rem dubitationi minus subjectam putemus, nihilominus, ad omnem causandi occasionem amputandam, praesentium litterarum tenore declaramus ac definimus, Cambium activum, natura sua, esse actum verae et propriae negociationis; ideoque Ecclesiasticis omnibus vetitum censeri debere, tam proprio nomine, quam per interpositam personam, illud contrahere; quicumque vero e Saeculari vel Regulari Clero, Cambium activum contraxerit, omnibus obnoxium fieri poenis atque censuris, quae in Clericos negociatores constitutae noscuntur.

Conjunctorum indigentia Clericos a Negociatorum poenis

§. 10. Si autem Ecclesiasticorum quispiam, ad se excusandum, quod Saecularibus negociis se immisceat, necessitatem proferat

minime eximunt, nisi Sanctae Sedis, vel Ordinarii dispensationem obtinuerint.

indigentiae, non quidem suae (quandoquidem unicuique Clerico, canonicus Ordinationis Titulus, vel saltem congruum sufficiens patrimonium esse debet, quo se sustentet; iisque forsan deficientibus, debet ipse honestioribus artibus, suaeque professioni conformibus, propriis necessitatibus consulere) sed aut Parentum, aut Sororum, aliarumque Personarum, quibus ex naturalis Officii debito opem ferre teneatur; primum volumus atque decernimus, hujusmodi excusationem a Superiore Ecclesiastico nequaquam admitti, eidemque Clerico minime suffragari posse, quominus ad Canonicae legis prescriptum pro modo culpae puniatur, nisi doceat se antea praefatas necessitates Apostolicae Sedi, si intra Italiam et Insulas adjacentes existat, si vero in remotioribus Regionibus versetur, saltem Ordinario loci exposuisse, earumque intuitu, opportunam dispensationem, et facultatem praedictas personas industria sua juvandi, vel ab eadem Apostolica Sede, vel respective ab Ordinario, impetrasse.

Clericis negociandi indultum non aliter concedendum, quam sub conditione quod causae veritati nitantur, et modi honestiores, moderatione servata, praescribantur.

§. 11. Deinde, pro eo quod pertinet ad hujus Curiae nostrae Officia, notum facimus, nostram mentem et voluntatem esse, ut hujusmodi dispensationes et facultates nunquam concedantur, nisi cum ea conditione, quatenus adductae causae veritati nitantur, et nisi simul constet praedictas indigentias nulla alia ratione levari posse; eoque etiam casu nunquam Ecclesiasticis permittatur, ejusmodi negociationis genus assumere, cujus administratio Clericalem statum et characterem dedeceat; quin immo in ipsis Indultorum Rescriptis et Litteris, indicentur ac praescribantur honestiores modi, quibus Clericus, justa moderatione servata, et intra veram indigentiae mensuram pauperibus consanguineis opem praestare valeat. Quae omnia similiter Ordinarii, ad quos pertinet, in hujusmodi dispensationibus et facultatibus concedendis observare debebunt: Hoc insuper advertentes, ne ea quae vel ab ipsis, vel ab Apostolica Sede, peculiaribus quibusdam Clericis hoc in genere aliquando permissa, et justis concurrentibus causis, frequentius forsan indulta dignoscuntur, (exempli gratia, ut Ecclesiarum fundos, certa annua pensione conventa colendos, exercendosque conducerent); eadem a reliquis Ecclesiasticis, tanquam generaliter omnibus concessa, absque justa causa, et sine speciali Indulto usurpentur.

Revocata intelligenda est haec facultas dum cessaverit indigentia.

§. 12. Caeterum facultates ipsas, etiam ut supra dictum est obtentas, semper quoad tempus revocationi obnoxias censeri decernimus, ita ut pro irritis, et revocatis ipso jure habeantur, quoties allegatae Conjunctorum indigentiae cessaverint, vel alia legitima se offerat ratio iisdem opportune prospiciendi. Super quorum omnium tum exequutione, tum observantia, Ordinariorum localium vigilantiam, atque conscientiam onerari volumus, et re ipsa oneratam fore denunciamus.

In suorum bonorum administratione debent Clerici quadam prudentia se gerere, ne hujus seculi curae omnino dediti appareant.

§. 13. Verum non uni dumtaxat negociationi tribuenda est, quae nunc temporis cernitur Ecclesiasticae Dignitatis depressio. Sunt alii quidam abusus, quibus Ecclesiastici Viri proprium decorem, totiusque coetus et ordinis existimationem eo frequentius, atque securius abjicere dignoscuntur, quod eos norunt non tam aperte adversari litterae Sacrorum Canonum, et Constitutionum ab Apostolica Sede editarum; proindeque se censuris et poenis ibidem statutis nequaquam subjiciendos fore confidunt. Plurimi enim, ut ex praedictorum relatione cognovimus, in ipsa bonorum suorum administratione, eorumque cultura, in distractione fructuum, animalium, et coeterorum, quae in propriis Ecclesiaeve fundis enascuntur, seu aluntur, nec non in comparandis rebus, quae vel ad proprios usus, vel ad fundos praedictos instruendos sunt necessaria, adeo indecoris actibus se ipsos exercere conspiciuntur, adeo se totos curis et sollicitudinibus hujus saeculi deditos, ac temporalibus lucris inhiantes ostendunt, ut qui sacrae dignitatis praestantia supra humanam conditionis sortem everti, merito reputantur, infra ipsos abjectissimi status homines sese demittant; et qui Filii lucis esse et apparere deberent, saeculi filios, terrenae aviditatis anxietate, superare videantur. Hos ajebant, omnibus Nundinis, atque Mercatibus, laicali propemodum apparatu, ac specie, se sistere, nec quidquam minus, quam Clericalis moderationis, atque modestiae, vel Ecclesiastici decoris, et gravitatis, specimen praeferre,

Ordinarii exortantur, ut Clericorum turpitudinibus, et cupiditatibus, opportunis decretis occurrant, et salutaribus poenitentiis.

§. 14. Quibus Nos quidem palam edicimus, nihil per Nos interdictum iri, quod ipsia, pro recta, et provida Ecclesiastici Patrimonii administratione, quoad ipsam actus naturam, permissum dignoscitur, vel etiam a Sanctis Patribus, et Ecclesiasticarum legum Conditoribus eorum deligentiae commendatum. Verum sicut alia complura sunt, quae Clericis, quoad eorum substantiam non prohibentur, et tamen eorum usus sub certis dumtaxat modo et forma, iisdem permittitur, iis autem qui praescriptum modum excesserint, statutamque Ecclesiasticae disciplinae formam violaverint, tum temporales poenae, tum etiam spirituales censurae, a Sacris Canonibus infliguntur; cujus rei innumera extant exempla in generalibus Canonici juris legibus, ac etiam in peculiaribus Dioecesum statutis, quae plura de vita et honestate, de habitu et tonsura Clericorum, sive observanda, sive vitanda, praescribunt: ita Vos, Venerabiles Fratres, oportet, Ecclesiasticorum omnium, qui in Dioecesibus Vestris versantur, agendi rationem circa praemissa circumspectantes, si quid Vobis constiterit frequentius ab iis admitti, quod Clericalem statum dedeceat, non solum eos idoneis instructionibus docere, ut collatae sibi dignitatis celsitudinem cogitantes, non sibi licere putent indecoris actibus eam deturpare, debitamque Ecclesiastico Ordini existimationem, et reverentiam, quae etiam spiritualibus populorum utilitatibus plurimum prodest, ex laicorum animis abolere; utque memores se in sortem Domini vocatos esse, non tam quae sua sunt, quam quae Jesu Christi, quaerant et curent: Sed praeterea, quatenus opus esse noveritis, opportunis Decretis, conditis, ac severioribus Edictis propositis, ejusmodi Clericorum turpitudini et cupiditati obviam ire; ac delinquentium culpas, habita minoris majorisque scandali ratione, nunc quidem increpando arguere, nunc autem salutaribus poenitentiis emendare, nunc demum districto poenarum ac etiam censurarum gladio, ad caeterorum exemplum, coercere et punire.

Damnat Ecclesiasticos, laicorum servitio eorumque operam,

§. 15. Et parem quidem, vel etiam majorem Pastoralis zeli Vestri sollicitudinem atque constantiam requirit aliud corruptelae genus, quod plures Ecclesiasticos Viros inficere, et ab Ecclesiae servitiis abductos, ad saeculi curas convertere accepimus. Sunt enim, qui industriam operamque suam, quam totam Divino cultui, et proximorum utilitatibus, ex charitatis lege, impendere deberent, Laicorum obsequiis abjectisque servitiis addicere, aliquando etiam eorum negociis administrandis curandisque, pro temporali, eaque satis vili mercede, locare non recusant. In quo difficile est judicare, an magis deflenda sit eorum caecitas, qui proprii gradus dignitatem ipsi proculcant, an potius reprehendenda sit Laicorum praesumptio, qui Sanctuarii Ministros, a quibus Christianae vitae documenta, aeternaeque salutis subsidia petere deberent, tam parvipendunt, ut eis in domesticis officiis sibi dicto audientes, servilibus ministeriis adhibere non vereantur.

et industriam impendentes.

Ad Sacros Ordines, nemo promovendus, nisi vere potitus sit patrimonio, juxta Synodales, et Dioecesanas Constitutiones.

§. 16. Verum quod altius animum nostrum sollicitat, illud est, ne forte hujusmodi malum ex alio non minus detestabili abusu profluat; quod nempe aliquibus ad Clericalem statum temere adspirantibus quandoque contingat, fallacibus corruptisque documentis Ordinarium suum decipere, confictoque sibi Patrimonio, cujus fructus aut nulli sint, aut ad ipsos non vere pertingant, ad Sacros Ordines, absque reditibus ad honestam vitae sustentationem sufficientibus, promoveri. Quare ne quis Vestrum miretur, Venerabiles Fratres, si hac occasione arrepta, Vos omnes et singulos enixe hortamur, atque monemus, ut cautiores hac in re oculatioresque Vos praebeatis, ne cui Subditorum Vestrorum detur ad Sacram Ordinationem obrepere, qui ex Beneficio Ecclesiastico, vel Ecclesiastica Pensione, aut ex Patrimonio sibi constituto, in casibus a jure permissis, omni submota collusione ac fraude, eam reipsa non percipiat annui redditus summam, quae Synodalibus cujusque Dioecesis statutis, aut legitima consuetudine definita dignoscitur.

Revocandi ad vitae Ecclesiasticae instituta Clerici, et Sacerdotes a saeculari

§. 17. Clericos autem et Sacerdotes in Laicorum Domibus ejusmodi ministeriis addictos, quae eorum gradum et professionem dedeceant, quaeque eos a Divinis obsequiis,

hus et illiberalibus negociis occupati. et propriae perfectionis cultura, ad illiberarium occupationum, et saecularium negociorum agitationem traducant, quantumvis honestioribus in speciem titulis susceptum servitii genus aliquando obtegere adnitantur, ne patiamini quietos in suo dedecore insordescere, aut forte obfirmatos, de sua ab Ecclesiae castris defectione impune gloriari; sed omni Pastoralis sollicitudinis studio, et quatenus opus sit, tota ordinariae ac delegatae jurisdictionis auctoritate, servatis servandis, eosdem ad Ecclesiasticae vitae instituta, et ad Clericalis Militiae munera revocare curetis.

Episcopos hortatur ut nihil omittant quae ad illorum, circa praescripta, sollicitudinem spectat. §. 18. Haec sunt, Venerabiles Fratres, quae pro Apostolici Ministerii Nostri officio, ad Ecclesiastici Ordinis honestatem dignitatemque tuendam et vindicandam, sollicitudini Vestrae suggerenda, enixeque rommendanda judicavimus. Hac enim in re, quae ex peculiaribus actionum circumstantiis maxime pendet, Vestras omnino partes primas esse oportet, utpote qui Subditorum Vestrorum facta, eorumque adjuncta, regionum necessitates, et personarum mores, quidque apud prudentes et probos viros, honesti, aut indecori speciem habeat, in singulis iuris praesentes constitui, et melius agnoscere, et securius aestimare potestis. Ut autem liberum Vobis sit in hoc rerum genere inordinata quaeque corrigere et reformare, quodcumque dispensationis aut facultatis Indultum circa praemissa a quolibet Romanae Curiae Officio hactenus concessum, prudenti arbitrio Vestro moderandum permittimus; nullum vero imposterum concedi volumus, nisi auditis prius Fraternitatum Vestrarum relationibus, et votis, adjectisque eidem Indulto ejusmodi formulis et conditionibus, per quas integrum Vobis relinquatur arbitrium de illius exequutione et effectu ita cognoscendi, ut nemini Ecclesiasticorum liceat, illius praetextu negocium ullum, aut ministerium minus honestum, contra interdictum Vestrum assumere, aut susceptum retinere et protrahere. Interim in Pastorali zelo Vestro acquiescentes, Fraternitatibus Vestris Apostolicam Benedictionem ex animo impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die XVII. Septembris MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

LXXXVIII.

Approbatio Decreti Congregationis Propagandae Fidei, nec non resolutionis Capituli Generalis Ordinis Fratrum Excalceatorum Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum quo Collegium Romanum de Propaganda Fide B. M. Virginis ad Fornaces prope, et extra Maenia Urbis aggregatur Familiae Matris Redemptoris extra Hispaniam. Dat. die 17. Sept. 17 Ann. II.

Literae in forma Brevis Clementis XI. diei 8. Nov. 1720, et Innocentii XIII. diei 4. Augusti 1721. de quibus in praesenti fit mentio, non reperiuntur impressae in Bullario Mainardi.

Clemens Papa XIII.
Ad futuram rei memoriam

§. 1. Injuncti Nobis per abundantiam Divinae Gratiae Pastoralis Officii sollicitudo postulat, atque exigit, ut in his, per quae Christifidelium sub suavi Religionis jugo Altissimo famulantium prospero statui consulitur, ejusdem Officii partes sedulo intendamus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire. Exordium

§. 2. Emanavit nuper a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Negotiis Propagandae Fidei praepositorum Decretum tenoris sequentis, videlicet — Decretum Sacrae Congregationis Generalis de Propaganda Fide habita die XX. Augusti MDCCLIX. — Referente Eminentissimo, et Reverendissimo Domino Cardinali Ferono preces Procuratoris Generalis Ordinis Fratrum Excalceatorum Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum, quibus, nomine totius sui Ordinis postulabat, ut Sacra Congregatio dignaretur confirmare Decretum editum in Comitiis Generalibus celebratis Mediolani die XII. mensis Maii currentis Anni circa regimen Collegii, sive Seminarii B. M. V. ad Fornaces pro- Refertur tenor Decreti Sacrae Congregationis de Propaganda Fide.

pe, et extra maenia Urbis, quod est tenoris sequentis, videlicet — Decrevit Venerabile Capitulum Generale Ordinis, omnibus suffragiis, quod Collegium Romanum de Propaganda Fide B. M. Virginis ad Fornaces aggregetur Familiae Matris Redemptoris (id est, extra Hispanae), et ab hinc dependeat a Superiore Generali dictae Familiae, qui curam, et sollicitudinem habebit, cum sua Familia, ut debita exolvantur, exonerando ab his Familiam Jesu Redemptoris (idest intra Hispanam), servatis in suo robore Decretis Sacrae Congregationis de Propaganda Fide — Eminentissimi Patres responderunt — Pro approbatione Resolutionis factae per Capitulum Generale, facto verbo cum Sanctissimo.

Refertur tenor resolutionis Capituli Generalis.

§. 3. Hinc est quod relata Nobis per dilectum Filium Magistrum Nicolaum Antonelli Secretarium Congregationis eorumdem Cardinalium illius Sententia, Nos inviolabili ejusdem Decreti robori, et efficaciae providere volentes, supplicationibus eorumdem Cardinalium, Nobis super hoc humiliter porrectis benigne inclinati, praeinsertum ejusdem Cardinalium Congregationis Decretum, ac omnia, et singula in eo contenta, auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris et facti defectus, si qui desuper in memorato Capituli Generalis dicti Ordinis Decreto quomodolibet intervenerint, supplemus, et sanamus, ac quarumdam fel. rec. Clementis XI. die VIII. Novembris MDCCXX., et Innocentii XIII. Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum die IV. Augusti MDCCXXI. in simili forma Brevis respective observantiam omnino praecipimus, et mandamus; salva tamen semper in praemissis auctoritate praedictae Congregationis Cardinalium.

Decretum Sacrae Congregationis de Propaganda Fide. Apostolica auctoritate confirmatur.

§. 4. Decernentes easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula sublata et Decretum irritans.

§. 5. Non obstantibus, quatenus opus sit Nostra, et Cancelleriae Apostolicae Regula de jure quaesito non tollendo, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Collegii, Ordinis et Congregationis hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et litteris Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis; quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Anulo Piscatoris die XVII. Septembris MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

Derogatio contrariorum.

LXXXIX.

Deputatio Visitatoris Apostolici in quibusdam Locis Dioecesum Aleriensis, Marianensis, et Acciensis, atque Nebiensis in Insula Corsicae.

Dat. die 18. Sept. 1759. Ann. II.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater Salutem et Apostolicam Benedictionem

§. 1. Inter caeteras curas, quas in regenda Universali Ecclesia gerimus, eam in praecipuis habendam ducimus, ut Civitatibus, ac locis, quibus propter humanarum rerum varietates Episcoporum praesidium praesto esse non potest, multisque propterea calamitatibus et animarum periculis obnoxia sunt, congruis Apostolicae providentiae remediis, quantum ex alto conceditur, succurramus. Quare cum initio Pontificatus Nostri in hanc

Insula Corsicae diuturnis malis afflicta, Pontificis auxilium et quotidianum remedium implorat.

curam cogitationes, et consilia intenderimus, obvia potissimum Nobis fuit Insula Corsicae, quae diuturnis malis, quibus affligitur, periculosius laborans, supplices quodammodo manus tendere visa est, Nostram implorans auctoritatem, ut ejus saluti graviter periclitanti, quantocius a Nobis fieri, potest, aliqua ratione consulatur. Nostros autem praesertim ante oculos obversatur maestissima facies Ecclesiarum Aleriensis, Marianensis, Acciensis, et Nebiensis, quae magna ex parte a suis disjunctae Pastoribus jacent in luctu, et in solitudine. Plures enim ut accepimus, licentiam arripiunt vivendi arbitratu suo, alii necessariis Sacramentorum subsidiis non adjuti in via salutis deficiunt, alii a pietate, et religione recedunt; ita ut corrupto, immutatoque Ecclesiasticae rei ordine, omnia illic ruant in perniciem, et in interitum. Gravissimis Nos hisce malis indoluisse, et ex miserabili illarum Ecclesiarum statu multa fuisse miseratione commotos, ipse novit, qui scrutatur omnia, Deus. Sed injuncti Nobis muneris debitum maxime stimulabat, ne in solo animi nostri luctu occupati, Nos, qui Pastores in Israel, meritis licet imparibus, a Domino constituti sumus, omnia nostra studia, omnemque solicitudinem in hanc curam non conferremus. Angebat enim Nos, et maxime sollicitabat vehemens timor, ne in negligenda illarum Ecclesiarum cura nostro deessemus muneri, a praeclarissimis Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum vestigiis, et exemplis abscendentes, qui periclitantibus Ecclesiis non per Italiam modo, sed per universum Christianum Orbem qua hortatu, qua auctoritate, qua missis ab Urbe Apostolicis viris, aliisque, prout opus erat, remediis non defuerunt.

Apostolicus Visitator in Insulam mittitur, qui vulnera quotidie ingravescentia sanare curet.

§. 2. Quare effusis ad Deum precibus, ut, afflante Spiritu Sancto, quod melius esset, pro rei gravitate deliberaremus, adhibitis etiam in consilium nonnullis Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus, illud ad Aleriensis, Marianensis, Acciensis, et Nebiensis Ecclesiarum solatium, et medelam optimum consilium visum est, ut Visitatorem Apostolicum in Corsicam Insulam mitteremus, qui coram perspectis rebus omnibus, atque mature consideratis, earumdem Ecclesiarum curam susciperet, et omni studio in id incumberet, ut imposita iis vulnera, quae vel ignorata, vel neglecta quotidie magis ingravescerent, omni ratione sanaret. Circumspicientes autem Nos, et deliberantes, ut Virum aliquem aptum, et idoneum ad rem tantam perficiendam designaremus, Te potissimum, Venerabilis Frater, selegimus, qui in Ecclesiastica Ditione natus, atque educatus existis, et ex Vicarii Generalis egregie obito munere, magnam laudem es consequutus, tum in Signina Ecclesia, cui Episcopus hactenus praefuisti, nihil fecisti reliqui ex optimi Pastoris officio: unde merito confidimus, Te ea, quae Tibi committimus, et mandamus, opem ferente Deo, summa, qua decet, fide, integritate, prudentia, pietate, et zelo exequuturum.

Necessariae, et opportunae facultates Apostolico Visitatori tribuuntur, ut commisso sibi muneri respondere possit.

§. 3. Motu itaque proprio ex certa scientia, ac matura deliberatione, Nostra, deque Apostolicae Potestatis plenitudine, Te ad Nostrum, et Sedis Apostolicae beneplacitum constituimus, et deputamus Apostolicum Visitatorem in Ecclesiis Aleriensi, Marianensi, Acciensi, et Nebiensi cum omnibus facultatibus opportunis, et necessariis, ac concedi solitis Visitatoribus Apostolicis, iis tantum in locis, in quibus moderni earumdem Ecclesiarum Episcopi, ob adversum temporum conditionem neque per se, neque per Vicarios suos cum utilitate, commisso sibi Gregi interim praeesse possunt; sperantes omnino hoc ipsismet Episcopis gratum futurum, pro ea charitate, qua oves sibi creditas, ex muneris sui debito, illos prosequi non dubitamus. Tibi vero Venerabilis Frater, praecipimus, et mandamus, ut ad Ecclesias Aleriensem Marianensem, Acciensem, et Nebiensem, cum gratia Apostolicae Benedictionis accedas, et in iis, aut in earum Dioecesibus personaliter resideas, et earumdem Ecclesiarum curam, et administrationem, juxta praemissa, tam in spiritualibus, quam in temporalibus suscipias, omniaque, et singula, quae Episcopi Aleriensis, Marianensis, Acciensis, et Nebiensis, de jure, vel consuetudine exercere, et facere consueverunt, facere, gerere, et exercere valeas, excepta dumtaxat Ordinum, et Beneficiorum collatione.

Quam amplae facultates etiam ad Regularium disciplinam extenduntur.

§. 4. Volentes praeterea malis, quae ex multorum dissidiis inter Regulares oborta sunt afferre remedium, Tibi super omnibus cujusvis Ordinis, et Instituti, etiam Mendicantium, Regularibus, in Dioecesibus Tibi commissis existentibus, tam in his, quae concernunt administrationem Sacramentorum, quam circa disciplinam Regularem; aliaque omnia potestatem, et jurisdictionem omnimodam, ac eamdem, quam eorum Superiores Generales haberent, si illic residerent, itant illos, et quemlibet eorum, atque etiam eorum Ecclesias, Monasteria, et loca circa praemissa visitare, corrigere, et reformare, et quoscumque contradictores per censuras, et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia cogere, et compellere valeas, auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus, et impertimur. Interim vero Te ob non residentiam apud Ecclesiam Signinam censuris, et poenis contra non residentes a Sacris Canonibus, et Oecumenicis Conciliis inflictis minime subjacere eadem auctoritate declaramus, atque decernimus.

Poenae contra inobedientes Visitatori irrogantur.

§. 5. Mandantes propterea in virtute Sanctae obedientiae Dilectis Filiis Capitulis, Clero, Populo. Atque Vassallis Ecclesiarum Aleriensis, Marianensis, Acciensis, et Nebiensis, ut Te ad eos, ex causa praedicta accedentem, cum reverentia, et honore excipiant, ac omnibus Tuis salubribus monitis, et mandatis intendant, pareant, et obsequantur, ac consueta, et debita servitia, subjectionem, et obedientiam, ut suis, propriis Episcopis Tibi praestent, et exhibeant; alioquin sententias, sive poenas, quas rite tuleris, seu statueris in inobedientes, et contumaces ratas habemus, et praecipimus, et statuimus usque ad satisfactionem congruam, inviolabiliter observari.

Contrariis derogatur.

§. 6. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, et quorumvis Ordinum, et Institutorum Regularium, nec non Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, Confraternitatum, et aliorum Locorum Piorum hujusmodi, etiam Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, et Litteris Apostolicis, et cuivis illorum, et personis, ac superioribus illorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, quibuscumque sint concepta verborum formis, et tenoribus, quos praesentibus pro expressis haberi volumus specialiter, et expresse, ac latissime ad effectum praesentium derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 7. Volumus autem, ut praesentium literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVIII. Septembris MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

XC.

Episcopo Colimbriensi gratulatur ob novum extructum Seminarium, Pontificiamque, protectionem promittit.

Dat. die 20. Sept. 1759 Ann. II.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Maxima commoda, et utilitates ex Seminariis Ecclesiae promanant.

Quae de Sacerdotali Fraternitatis Tuae virtute, pastorali zelo, at indefessa in procuranda aeterna salute gregis Tui vigilantia audiveramus, praeclara facinora, ea abunde Nobis confirmarunt obsequentissimae literae Tuae, quibus constructi a Te Seminarii rationes exponere et commendare voluisti. Nos igitur, quibus prae caeteris diuturno experimento rebus ipsis compertum est, quanta commoda et utilitates ex hujusmodi Seminariis, et Collegiis in Dei Ecclesiam largissime promanant, satis laudare non possumus eximium Fraternitatis Tuae studium, quo nullis laboribus aut sumptibus parcens, tam proficui, tam necessarii operis complementum ac perennem firmitatem in dies urgere ac prova-

bere non desiois Qua de re persuasum Tibi, Venerabilis Frater, esse cupimus, nunquam fore, ut opportuna et idonea nostrae Pontificiae benignitatis auctoritatisque officia hac in parte Fraternitati Tuae desint; et sin minus temporum rerumque conditio tulerit, ut Apostolicam fel. rec. Benedicti PP. XIV. Praedecessoris nostri beneficentiam aemulari valeamus, dabimus certe operam, ut illius laudatissimis vestigiis hac quoque in re insistere studeamus. Caetera fusius accipies a dilecto filio Matthaeo Modio Tuo in hac Alma Urbe Nostra sedulo negotiorum gestori, Nobis apprime grato et accepto, quocum pluribus disseruimus. Interim Apostolicam Benedictionem diuturnae Tuae incolumitatis et prosperitatis voto conjunctam, Fraternitati Tuae peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub anulo Piscatoris die XX. Septembris MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo. Loco ✝ Sigilli — Cajetaous Amatus.

XCI.

Dat. die 20. Sept. 1759. Ann. II. Praelaodato Episcopo laudes dirigit pro instituta Liturgica Academia, eique literas in forma Brevis traosmittit quibus ipsius Academiae Statuta confirmantur.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Majori certe consolatione affici non possumus, quam cum a Nobis exposcitur, ut ad literarum praesertim sacrarum praesidium, et incrementum, ad perennem institutarum Academiarum stabilitatem, et ad exactam pro ipsis conditarum legum observantiam suprema nostrae Pontificiae auctoritatis, et potestatis officia conferamus. Ea propter praecipua cordis Nostri voluptate excepimus humanissimam Fraternitatis Tuae epistolam, a dilecto filio Matthaeo Modio Nobis nuper redditam, qua supplices preces contin ebantur, ut Statuta, Leges et Constitutiones pro Academia ista Liturgica a fel. rec. Benedicto PP. XIV. Praedecessore nostro fundata, a Te conditas approbare, et apostolica auctoritate munire dignaremur. Nos igitur Tecum, Venerabilis Frater, impense gratulantes, quod tanta sapientia prudentiaque mandatis tanti Pontificis, de universa Catholica Ecclesia, et Literaria Republica optime meriti, fueris obsequutus, Fraternitati Tuae significamus, jam votis tuis plene satisfecisse, atque per alias Nostras in simili forma Brevis literas easdem Constitutiones, Apostolicae firmitatis robore communisse. Nos interim Apostolicam Benedictionem peculiaribus Pontificiae benevolentiae, et existimationis sensibus conjunctam, Fraternitati Tuae peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Anulo Piscatoris die XX. Septembris MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo Loco ✝ Sigilli — Cajetanus Amatus.

XCII.

Dat. die 20. Sept. 1759. Ann. II. Confirmatio Constitutionis, et Statutorum Academiae Liturgicae jam erectae a Benedicto XIV.

Leges Academiae Cervariae in Cathalonia a Philippo V. Rege Catholico institutae approbavit Clemens XII. Const. edit. aan. 1730. Decembr. 4. ut est in Bullario Mainardi. Hanc Liturgicam Colimbriae Academiam erexit, et instituit Benedictus XIV. constit. edit. Anno 1748. oct. Kal. April. Lectoribus hujus Academiae facultatem legendi quoscumque prohibitos Libros fecit Pontifex idem constitutione altera anni 1749. Febr. 21. quae in hujus Pontificis Bullario minime reperiuntur impressae.

Clemens PP. XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Quae a Praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus pro literarum Sacrarum praesertim incremento, pro Catholicae Religionis praesidio, pro Congregationum Religiosarum ornamento praeclare instituta ac provide ordinata fuerunt, ea quidem non so- Exordium

lum tutare, ac promovere maximopere curamus, verum etiam, si quae leges, statuta, et constitutiones pro perpetua illorum stabilitate fieri contingat, eas, quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae auctoritatis robure communire non dedignamur.

Benedictus XIV. Liturgicam Academiam Colimbriensem erexit et instituit, nec non redditibus auxit.

§. 2. Sane fel. rec. Bened. PP. XIV. Praedecessor Noster de literaria Republica vere meritissimus, pro exploratissimo, quo ferebatur, Ecclesiasticarum omnium litterarum potissimum provehendarum studio; nec non pro eximia, qua prosequebatur dilectos Filios Canonicos Regulares Reformatae Congregationis Sanctae Crucis Colimbriensis charitate, et existimatione in Regio Sanctae Crucis praefatae Congregationis, et Civitatis Monasterio, Liturgicam Academiam duabus constantem Cathedris, altera nempe Sacrorum Rituum, altera vero Ecclesiasticae Historiae, Apostolica auctoritate erexit et instituit; sub immediata Apostolicae hujus Sanctae Sedis protectione recepit, perpetuisque redditibus auxit; nec non Venerabili Fratri Michaeli Episcopo Colimbriensi injunxit, et facultatem dedit, ut pro felici dictarum Cathedrarum regimine, et directione leges conderet, et Statuta, prout in Apostolicis ejusdem Benedicti praedecessoris octavo Kalendas Aprilis anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quadragesimo octavo sub aurea Bulla expeditis literis uberius continetur.

Preces porrectae pro confirmatione Statutorum ab Episcopo Colimbriensi conlectorum

§. 3. Postquam autem laudatus Michael Episcopus decreta, et statuta hujusmodi, non sine summa prudentia sapientiaque confecit, ad Nos transmitti curavit, et tam suo, quam praefatorum Regularium Canonicorum nomine humiliter supplicari fecit, ut eadem approbare, et de benignitate, et auctoritate Apostolica confirmare dignaremur. Leges vero, et statuta sunt tenoris sequentis. « D.

Tenor statutorum, de quibus confirmatio postulatur.

« Michael ab Annuntiatione Canonicus Regularis Congregationis S. Crucis, Dei Providentia, et Apostolicae Sedis auctoritate Episcopus Colimbriensis, Comes De Arganil, Dominus de Coja, Fidelissimae Majestatis a Consiliis etc. Ex delegatione mihi nominatim commissa a SS. Domino Nostro Benedicto XIV. in Bulla Aurea *Gloria Domini*: Haec statuta condidi ad usum Academiae Liturgicae ab eodemmet Sanctissimo in Regio Monasterio S. Crucis fundatae.

I. Perpetua hujus Academiae Protectrix erit Deipara Sanctissima in Mysterio Incarnationis Dominicae ab Angelo Annuntiata.

II. Sanctissimus Dominus Noster Benedictus XIV. eadem magnificentia, urbanitate atque benevolentia, qua Academiam istam fundavit erexit, instituit, illi semetipsum praebuit Protectorem, Praesidem, Directorem; ipsamque Academiam sub Sua et Apostolicae Sedis tutela, et patrocinio, nunc et perpetuis futuris temporibus immediate locavit.

III. Prior Generalis Canonicorum Regularium Lateranensium Congregationis S. Crucis pro tempore existens, nomine Romani Pontificis, ejusque delegatione, Academiae Liturgicae Praeses sedebit et Director.

IV. Duabus constabit cathedris Liturgica istbaec Academia, altera Sacrorum Rituum, Historiae Ecclesiasticae altera.

V. Duo Magistri cathedras moderabuntur. Ad Capitulum generale totius Congregationis attinebit utrumque magistrum creare et Sacrorum Rituum, et Historiae Ecclesiasticae. Tenebitur itidem Capitulum Generale eos Canonicos Regulares seligere, qui Docturatu, ac Magisterio insignes existant, quique linguarum Hebraicae, Graecae, ac Latinae facundia polleant.

VI. Substituti duo designentur, qui Magistrorum locum, cum ipsi ex justa causa fuerint impediti, adimpleant. Diffinitorii Generalis erit ipsos eligere; similes in illis Magistrorum dotes requirant, non tamen necesse erit quod laurea fulgeant doctorali.

VII. Unus erit Secretarius etiam a Diffinitorio Generali inter Canonicos Regulares eligendus, qui doctor existat, atque benemereri de ipso, jure possit Academia.

VIII. Quinquaginta claudetur numero Academiae Sociorum Catalogus. Nullus poterit in Socium assumi, aut eligi, nisi sit vir conspicuus et illustris, eruditione atque eloquentia praestans, ac in orbe literario jampridem bene notus. Nemo eorum Catalogo inseratur, nisi prius constiterit fuisse legitime per scrutinium electum. In hac electione partes tan-

tum erunt Praesidentis, Censorum et Secretarii, quorum suffragiis acquiescat Academia, atque in re literaria parere tenebuntur Academici.

IX. Horum etiam erit, cum bene eis visum fuerit aliquem Socium extra numerum, dum id expostulet utilitas academiae in provinciis, imo et extra Regni limites eligere; verum quique extra numerum eligentur, nec Censorem agere valeant, nec in Dissertationum partitione ex Academiae praescripto per Socios distributa partes tenere.

X. Quinque erunt Academiae Censores; duo Magistri dicentur censores nati, reliqui tres ab universo sociorum assumentur gremio; unus tantum poterit eligi inter Canonicos Regulares; horum electio erit penes veteres Censores una cum Praeside, Magistris, atque Secretario: unius anni spatio finietur Censorum jurisdictio.

XI. Procurator unus erit a Praeside ac Magistris inter Canonicos Regulares eligendus; ipsi demandabitur cura Praebendae Academiae, atque redituum sollicitudo, semper erit alter a Procuratore et Camerario Monasterii.

XII. Officialis unus eligetur ad Academiae servitium, ejus erit Socios ad Academiam statis per vocales horis convocare.

XIII. A die quarta Novembris Divo Carolo Borromaeo sacra auspicabitur Academicus labor; finietur Doctoris gentium commemoratione, die trigesima Junii. Reliquum tempus feriandis animis deputabitur; quemadmodum etiam a Vigilia Nativitatis Domini ad Epiphaniam usque, atque a Dominica Palmarum ad feriam secundam in gaudiis.

XIV. A sacris exorietur Academia Liturgica: die quarta Novembris mane adunabuntur universi Socii quotquot intra urbem degerint, Missam Solemnem Votivam de Festo Annuntiationis audituri: Praesbiter Diaconus, ac Subdiaconus ex Sociis assumentur sive domesticis, sive exteris. Socius autem erit Concinnator. Canonici Regulares Lateranenses sacrificio interesse non refugient, nec Missam cantu Gregoriano celebrare.

XV. Ejusdem diei vespere iterum adunabuntur Socii. Orationem in Academia recitabit primus ex tribus Censoribus, qua finita, dissolvetur Congressus; illius defectum, si legitime impediatur, tertius supplebit.

XVI. Die vigesima sexta Junii, vel proxima sequenti, tres Censores cum Praeside, duobus Magistris, ac Secretario in Academia colligentur: omnibus adunatis, Censores novos pro anno futuro per scrutinium creabunt, postea Magister Liturgicus prius, dein Magister Historiae Ecclesiasticae; quilibet in propria facultate puncta exponet sequenti anno disserenda, quae ad trutinam vocabuntur suffragantium calculo vel omnium, aut majoris numeri probanda, quod si improbetur, Magistri alia suffragantibus grata denuo exponent.

XVII. Comprobata pro futuris dissertationibus puncta, soli quinque Censores per Academiae Socios distribuent, cuilibet disserendo puncto duos aut tres Socios destinabunt, unum tamen eligent ex ipsis qui lingua Latina elaboret dissertationem, alii autem vel alter quemcumque ipsis libuerit, sermonem vel patrium, vel Italum, vel Galliarum, vel etiam Latii, Graecum, aut Hebraicum usurpabunt.

XVIII. Designatos socios ad elucubrandas tempore definito dissertationes, quolibet Mense in Academia recitandas, certiores faciet Secretarius unumquemque admonens de puncto a Censoribus illi ad disserendum designato, et de mense quo in Academia recitanda erit dissertatio; etiam non omittet exprimere si uti debeat Latii sermone, nec silebit quales habeat Socios ad illudmet punctum disserendum ab Censoribus electos, nec tacebit alia puncta, atque designatos ad illa enucleanda Socios; caeteris etiam Sociis horum omnium notitiam impertietur.

XIX. Hoc ut comodius praestet, distributionem universam a Censoribus peractam praelo committet, et ad omnes et singulos Academicos folium diriget in charta clausum, atque Academiae sigillo observatum; in ipso folio etiam dicetur, singulis quibuscumque ex Sociis permissum esse dissertationem suam condere, atque aliis commissa puncta discutere, enucleare.

XX. Tenebitur Secretarius intra Mensem hanc distributionem singulis Academiae Sociis notam facere.

XXI. In haec met conferentia, Censores eligent Concionatorem ad futuram die quarta Novembris Academiae solemnitatem, quem Secretarius, commonebit de munere ipsi per Censores injuncto.

XXII. Tenebuntur designati Socii ad disserenda puncta Censoribus morem gerere, et dissertationes condere tempore praefinito, illas in Academia coram omnibus recitabunt. Verum si aliqua ex causa recitatio existimetur difficilis, Auctores dissertationum, si adsint, quemcumque maluerit ex Sociis recitaturum eligent; si autem absint, ad Academiam dissertationes mittent usque ad diem decimam quintam mensis, deputati; ad Academiae Praesidem simul cum Censoribus ac Secretario spectabit Socium designare dissertationi recitandae.

XXIII. Recitationes Academiae fiant ex manuscripto, sive dissertationes sint, sive orationes, vel ad minus palam coram omnibus supra mensam Manuscriptum reponetur identidem ob oculos habendum, assidue manibus versandum.

XXIV. Si aliquis ex Sociis legitime sit impeditus, statim atque ipsi comperta fuerit distributio per Censores facta, Secretarium admonebit de impedimento, ut ipse cum Praeside et Censoribus opportuno de substitutione provideant.

XXV. Puncta ad disserendum proposita erunt octo, juxta numerum mensium quibus clauditur Academicus labor, unumquodque punctum suo Mensi praefigetur. Quatuor erunt Liturgica, totidem Historica, initium a Liturgia auspicabitur, sectabitur Historia, utraque prosequetur alternatim.

XXVI. Unicuique ex Sociis liberum erit quam judicaverit verisimiliorem propugnare sententiam, illam tueri, vindicare. Minime tenebitur pecudum more aliorum vestigiis adhaerere, verum Socios non exacerbabit, nec verbis aut scripto dire excipiet, sed eorum famae, quantum in ipso erit, benevole prospiciet, non dissimili urbanitate exteros quoslibet complectetur literarios Viros.

XXVII. Dissertationes asservabit Secretarius, quousque praelo committantur, publicique juris fiant, quod vel alternis annis contingat juxta numerum aut volumen earum; postquam autem editae fuerint, originalia manuscripta claudentur Academiae Archivio.

XXVIII. Expensas suppeditabit Academia, quae etiam singulis Sociis impertietur singula collectionum Academicarum volumina.

XXIX. Die trigesima Junii congregabuntur universi Socii ad auscultandam Academicam orationem, qua secundus ordine electionis ex Censoribus finem imponet Academicis laboribus. Si autem ipse Censor justa de causa id perficere nequeat, illius locum tertius Censor sedulo implebit.

XXX. Academicorum nullus, opus aliquod edet praefixo Socii nomine, nisi prius illud Academia vel per Censores, vel per Socios ad id singulariter electos dignum probaverit Academico suffragio.

XXXI. Aula deputabitur digna instructa subselliis, ubi adunetur Academia; in ipsa, mensa locabitur, cum tintinnabulo, et Atramentario parato.

XXXII. In medio mensae sedebit Praeses, hujus dexteram tenebunt Magister Liturgicus, sequetur Magister Historiae Ecclesiasticae, deinde Secretarius, sinistro lateri assident tres Censores, ordine juxta electionis proprietatem servato: caeteri Socii hinc inde sedebunt, nullo aut sedium, aut sedentium habito discrimine.

XXXIII. Praesidis erit curare ut semper inter Academicos pax, et societas teneatur, nullaque inter ipsos exurgat lis, aut discordia: si necesse arbitretur aut expediat dissentionibus avertendis, cuilibet Sociorum poterit silentium indicere, aut, si maluerit, congressum dissolvere.

XXXIV. Si defuerit Pater Generalis qui ut Romani Pontificis Delegatus, Academiae praeest, subdelegabitur Praesidatus, primum Vicario Monasterii S. Crucis, ipso absente Magistro Liturgiae, hoc etiam non adstante, devolvetur ad Magistrum Historiae Ecclesiasticae.

XXXV. Praesidis arbitrio committitur, Censores omnes cum Secretario adunari quoties censebit Academiae bono expedire, dummodo mediet unum inter et alium Congressum quindecim dierum spatium.

XXXVI. Praesidi una cum Censoribus et Secretario fas erit universam Academiam convocare ultra statos singulorum mensium congressus, semel tamen, et quando licuerit.

XXXVII. Cathedrarum Magistri binas in hebdomada praelectiones recitabunt, exponentque Liturgicus singulis Tertiis, et Sextis Feriis; Historicus vero cujuslibet hebdomadae Quartis, et Sabbathis.

XXXVIII. Praelectio quaelibet insimul, ac expositio, unius horae spatio finietur.

XXXIX. Hora isthaec a die quarta Novembris usque ad Sabbathum praecedens Dominicam Palmarum computabitur, ad hora tertia ad quartam vespertini temporis, a quarta vero ad quintam post Dominicam in Albis, usque dum terminetur Academia.

XL. Ultra annos duodecim non adstringentur Magistri Cathedras moderare; verum quilibet tenebitur in propria facultate intra prefixum tempus duo saltem volumina in folio evulgare: utrumque volumen mille, et quingentas paginas complectetur, ni placuerit in quarto quatuor tomos edere, aut sex in octavo congruentis magnitudinis.

XLI. Magistri soluti erunt a dissertationibus aliisque ultra hic expressis Academiae oneribus; eadem immunitate gaudebunt reliqui tres Censores quemadmodum et Secretarius.

XLII. Penes Secretarium erit Academiae sigillum, quo tantum utetur in Epistolis, caeterisque Academiae nomine exaratis.

XLIII. Tres libros asservabit, quorum alter deserviat scribendis Academiae Sociis, eorum Nominibus, mense, die, et anno acceptationis expressis: in altero describet quidquid Censoribus videbitur posteritati demandandum ex iis, quae in Academicis Congressibus pertractantur: tertius denique Censorum electiones continebit; insimulque dissertationum distributionum per Academiae Socios ex Censorum praescripto dispertitarum.

XLIV. Semel atque novus Socius eligitur, Secretarii interest electionem ipsi per literas nuntiare. Electus autem cum primum Academiae aderit, illum honorifica recitata Oratione salutabit; si vero absit, nec intra annum spes ei sit Academiam adeundi, annum non sinat elabi, priusquam literis Academiam gratificetur.

XLV. Nemo ex Sociis tenebitur ad disserendum bis in eodem Anno: ab annua etiam dissertatione immunis erit Concionator ad Solemnitatem Protectoris ab Academia deputatus.

XLVI. Cum aliquis ex Sociis fatis cedit, atque communem mortalium ingreditur viam, Censores unum ex Academicis seligent, qui Socii facta, mores, vitam in Synopsim redacta coram omnibus praefixo tempore recitabit.

XLVII. Quandoquidem Academia ista Sanctissimo Domino Nostro Benedicto XIV. debet ortum, progressum, protectionem, omnia: omnibus etiam modis exoptat eidem Sanctissimo, atque Apostolicae Sedi devinciri: idcirco tenebuntur Pater Generalis cum quinque Censoribus ac Secretario, quoties legitime constiterit de nova Romani Pontificis electione, diem designare, qua universus congregetur Academiae Caetus, Magister Liturgicus coram omnibus Orationem recitabit, noviter electo ab universa Academia mittendam, qua eidem Sanctissimo denuo ipsam committat Academiam, illius arbitrio regendam, erudiendam, moderandam.

XLVIII. Cum vero Pontificis Maximi contigerit decessus, Magister Historiae stata die per Academiae Moderatores funebre illius elogium recitabit.

XLIX. Pater Generalis tenebitur sex Canonicus Regulares deputare ad auscultandas praelectiones, nec praefixum Canonicorum numerum minuere poterit; cum aliquis ex designatis abfuerit, alterum designabit ipse, vel quicumque tunc temporis rexerit Monasterium S. Crucis.

L. Tenebitur etiam Pater Generalis cum Diffinitorio cuilibet ex Magistris ad minus unum Canonicum Regularem in Adjutorem nominare praeter substitutos, qui polleat linguarum peritia latinae, grecae, atque hebraicae instructus, ut Magistro prosit ad Academicos labores perferendos, prosequendos, atque ad optatum finem producendos; cum vero accidat Adjutorem aliquem qualibet ex causa deficere, alium deputabit Pater Ge-

neralis, aut quicumque ejus vires gesserint.

LI. Pater Generalis deputet unam Domum Magistris, quae sit Bibliotheca propria Cathedrarum in qua Magistri cum Substitutis conferre possint, dubia discutere, res difficiles ad trutinam appendere, ut inde verisimiliora deducant, quae literis in Academiae ac totius Congregationis bonum postea mandentur, ac praelo committantur.

LII. Domus ista eadem privilegia tenebit, atque publica Monasterii Bibliotheca. Ex hac ad ipsam deduci poterunt libri, qui Magistris necessarii existimentur, monito tantum Bibliothecario, quos quidem libros statim reponent in Bibliotheca publica, nec ultra dies quindecim poterunt in hac Domo retineri.

LIII. In ipsa Domo Secretarios asservabit omnia manuscripta, libros, et quaecumque ipsi adscribuntur in Ministerium.

LIV. Neque Magistri, neque etiam duo Canonici adjutores quibuslibet Communitatis exercitiis etiam a Patre Generali adstringi poterunt, nisi ad illa, quibus tenetur artium lector in Collegio Sapientiae.

LV. Magistri duodenarium annorum numerum in Academia complentes, aequales in omnibus censeantur reliquis Congregationis Magistris emeritis, nec unquam ab hujusce Academiae corpore censeantur avulsi aut alieni.

LVI. Pro Cathedrarum dote, ac Lectorum, et Substitutorum congrua substentatione Sanctissimus Dominus Noster Benedictus XIV. quatuor Ecclesias Academiae univit, et incorporavit; omnium redditunm quomodolibet ad ipsas spectantium Dominos constituit Cathedrarum Magistros, quibus omnium possessionem concredidit, atque plenam administrationem. Praebendam hanc expendi tantum praecipit in Academiae commodum utilitatemque.

LVII. Magistris, jussit congruam certam Vicariis Ecclesiarum singulis Annis distribuere; numerum tantum ducatorum ab ipso Sanctissimo praefinitum cuilibet tribuendo, caetera ad Academiam reservavit.

LVIII. Praebendam administrabit Procurator qui Magistrorum nomine Ecclesiarum quoscumque fructus redditus, et proventus, jura, obventiones, et emolumenta inde provenientia libere poterit percipere, levare, arrendare, locare, dislocare.

LIX. Omnia in solutam pecuniam cum primo redacta acceperit, mittet in unum gazophylacium, nec ipsi Procuratori licebit ultra dies decem pecuniam apud se retinere, priusque in gazophylacium mittatur.

LX. Gazophylacium asservabitur sub potestate Magistri Liturgiae tribus clavibus obseratum, quarum una erit apud Patrem Generalem, alteram servabit Magister Liturgiae, tertiam Magister Historiae Ecclesiasticae.

LXI. Absque facultate Patris Generalis, et utriusque Magistri assensu nunquam aperietur, nec aliquid ex ipso gazophylacio extrahetur, nisi inde extrahenda somma per Secretarium actitetur in libro authentico in ipsmet gazophylario reposito. Servabitur etiam in gazophylacio liber alter Praebendae destinatus: nec non scripturae, et contractus cum redditnum Locatoribus stipulati.

LXII. Procurator rationum, duos libros custodiet, in quorum altero accepta notabit, in alio vero expensa.

LXIII. Singulis annis expensarum rationes dabit Procurator coram Patre Generali, atque Magistris.

LXIV. Solvet Academia singulis annis pro onere Magisterii atque congrua Magistrorum, substitutorum, adiutorumque substentatione mille aureos Monasterio S. Crucis; quingentos circa festum Divi Joannis Baptistae, alios quingentos circa Natale Domini.

LXV. Caeteros redditus impendet Academia in emptione librorum, in comparandis per Archivios antiquitatis monumentis, in Typographia bene instruenda characteribus, etiam Graecis, Haebraicis, atque Syriacis, quibus via paretur commoda Academiae elucubrationibus vulgandis, omnia insumentur in Academiae utilitatem et profectum: nemini liceat Academiae bona in alios usus convertere.

LXVI. Fas non erit Capitulo Generali alio avertere Cathedrarum redditus, ner illos Monasterio S. Crucis deputare, unire, vel incorporare. Quaecumque praefatorum reddituum

distractio, etiamsi fiat ab ipso Capitulo Generali, nulla, cassa, irritaque habeatur.

LXVII. Statuta haec interpretari in Academiae commodum Patri Generali pro tempore existenti tanquam Apostolicae Sedis Delegato licebit una cum Cathedrarum Magistris, nihil tamen efficiat, si vel unus ex Magistris reluctetur — Datum Culimbriae sub nostro signo, et Sigillo die vigesima Februarii anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quinquagesimo octavo M. Episcopus Colimbriensis — Loco ✝ Signi.

Supra relata, statuta, et leges approbantur, et Pontificia auctoritate confirmantur.

§. 4. Nos itaque, postquam praeinsertas leges, et constitutiones mature expendi curavimus, cupientes et Nostri quinque patrocinii, amoris, et existimationis specimen aliquod Academiae hujusmodi praebere, ipsosque Michaelem Episcopum de Congregatione sua, et Ecclesia sibi concredita tantopere benemereri pergentem, ac Regulares Canonicos Liturgicos Academicos, Apostolicis laudibus commendantes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum numine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione, Nostri, deque Apostolicae potestatis plenitudine, praeinserta Statuta, et Decreta, et in eis contenta, et expressa quaecumque, tenore praesentium approbamus, et perpetuo confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, atque ita ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter et inconcusse observari debere praecipimus, et mandamus.

Academicas elucubrationes quantocius praelo committi in Ecclesiae bonum injungit.

§. 5. Considerantes praeterea perutile fore Academiae progressui, quantocius typis mandare proprias elucubrationes, atque in Ecclesiae bonum cedere Sacrorum Rituum atque Historiae Ecclesiasticae libros, quibus ipsa ab Hereticorum, et Acephalorum calumnia vindicatur sine mora evulgare, ea propter, ut Academicae collectiones, et libri quicumque Sacros Ritus, et Historiam Ecclesiasticam concernentes, et alia opera ex Academiae praescripto a Cathedrarum Magistris, eorum substitutis, Academiaeve Sociis elaborata, et quaecumque opera, ex quibus honor ac splendor saepe memoratae Academiae accrescat, postquam per Censores Academiae hujusmodi, vel per duos ex Sociis a Praeside una cum Censoribus omnibus nominatim adeptos probata fuerint, praeloque digna judicata, petita tantum, et obtenta ab Ordinario pro tempore existente Episcopo approbatione, praelo committi possint, motu scientia, ac potestate similibus licentiam concedimus, et facultatem.

Facultatem concessam a Benedicto XIV. Lectoribus Academiae legendi et retinendi libros prohibitos confirmatur, sub conditionibus ab Episcopo Colimbriensi praescribendis.

§. 6. Porro cum laudatus Benedictus Praedecessor Noster per alias suas in simili forma Brevis die 21. Februarii MDCCXLIX. datas litteras, Magistris, seu Lectoribus utriusque Cathedrae, et Sacrorum Rituum, et Ecclesiasticae Historiae amplissimam legendi, et retinendi quoscumque prohibitos libros licentiam concesserit, prout in dictis litteris latius continetur, Nos omnia opportuna Apostolicae Nostrae potestatis, et auctoritatis subsidia suppeditare volentes, quo Academia isthaec uberiora in dies proferat incrementa virtutum, ejusque Canonici Academici magis, magisque, et in studiis, et in pietate proficiant, ea propter saepe memorato Micheli Moderno, et pro tempore existenti Colimbriensi Episcopo injungimus, et omnes necessarias, et opportunas facultates damus, ut pro suo arbitrio, et prudentia, et sub iis conditionibus quas magis expedire in Domino judicaverit, quodcunque indultum legendi, et retinendi libros prohibitos etiam censoribus annois, Secretario Academiae, Substitutis Cathedrarum, et duobus Adjutoribus juxta praeinserta statuta pro tempore deputandis, auctoritate Nostra Apostolica concedat, et elargiatur.

Exequutores praesentium Litterarum designat, pro omnimoda Statutorum observantia.

§. 7. Ut autem praesentes, omniaque, et singula in eis contenta debitae parataeque exequutioni omnimodaeque demandentur observantiae, eidem Michaeli Episcopo, et in ejus defectum, Venerabilibus etiam Fratribus Portugallien:, ac Leyrien: Episcopis, et

dilecto Filio digniori, et antiquiori Ministro, non tamen Regularis Tribunalis Inquisitionis contra haereticam pravitatem Portugalliae et Algarbiorum Regnorum pro tempore existentibus, per praesentes committimus et mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, quotias pro parte dictorum Canonicorum Academicorum fuerint requisiti, easdem praesentes Nostras litteras, et in eis contenta, et expressa quaecumque solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant Apostolica auctoritate Nostra, omnia, et singula praemissa suum debitum sortiri effectum; non permittentes eosdem Canonicos Liturgicos Academicos a quoquam super iisdem praemissis quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, et rebelles per sententias, censuras, et poenas Ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii Secularis.

Clausula sublata et Decretum irritans.

§. 8. Decernimus enim easdem praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, semper firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere debere, et illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia planissime suffragari; sicque et non aliter in praemissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, Vice Legatos, et Apostolicae hujus S. Sedis Nuntios, et quosvis alios quacumque praeminentia, et potestate fungentes et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate, judicari et definiri debere, ac irritum, et inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 9. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non praefatae Congregationis Canonicorum S. Crucis ac Universitatis studii generalis Colimbriensis, etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et litteris Apostolicis, et quibuscumque aliis Decretis in genere vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

§. 10. Volumus autem ut earumdem praesentium litterarum Transumptis seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides tam in judicio, quam extra illud adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XX. Septembris MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

Transumptorum Fides.

XCIII.

Institutae Liturgicae Academiae Constitutiones, et Statuta a se approbatas significat.

Dat. die 20. Sept. 1759. Ann. II.

Dilectis filiis Canonicis Regularibus Lateranensibus Liturgicis Academicis in Monasterio S. Crucis Colimbriensis.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Inter caetera moeroris argumenta, quae Pontificio animo Nostro assidue obversantur, illud etiam Nos percellit et angit, quod exi-

Benedicti XIV. virtutes et merita laudibus prosequitur.

miis fel. rec. Benedicti PP. XIV. Praedecessoris Nostri virtutibus meritisque longe impares, in ipsius locum dignitatemque suffecti simus. Hanc autem molestiam ita lenire satagimus, ut nihil, quoad Nobis integrum est, praetermittamus, quo sin minus ejus praeclara opera exaequare, saltem eadem conservare et promovere valeamus. Ea propter cum inter illius egregia facta merito numeretur vestrae, dilecti filii, Insignis Academiae Institutio, eamque sub immediata Apostolicae hujus Sanctae Sedis protectione locarit, decet sane, ut nullas Vobis patrocinii, benevolentiae, ac liberalitatis quoque Nostrae partes deesse patiamur. Quo circa primum vobiscum, dilecti filii, magnopere gratulamur, quod dignos tanto Parente, ac Magistro fructus edere pergatis; deinde obstrictam vobis voluntatem Nostram profitemur propter Orationem, quam in Nostra plane immerita ad hujus Sanctae Sedis fastigium assumptione, habuistis, non quod in Nobis aliquid eorum inesse noscamus, quae in ea pie praedicastis, sed quod vestram ex ea in Nos singularem observantiam plane deprehenderimus. Porro ut specimen Nostrae in vos benignitatis habeatis, jam per alias Nostras in simili forma Brevis litteras Academiae vestrae Leges, Statuta et Constitutiones, a Venerabili Fratre Michaele Episcopo Colimbriensi, praeclaro vestrae Congregationis ornamento, summa sapientia prudentiaque confectas, Apostolica auctoritate confirmasse vobis significamus. Pergite interim dilecti filii, vestris religiosis virtutibus assiduisque laboribus, Academiam et Congregationem vestram amplius cohonestare, et hujus Sanctae Sedis favorem magis in dies promereri. Caetera ad vos jussu Nostro uberius referet dilectus filius Matthaeus Modius, qui vestras ad Nos litteras detulit, quique incredibili fide ac diligentia vestris in hac Alma Urbe Nostra negotiis conficiendis incumbit. Ac Vobis, dilecti filii, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Anulo Piscatoris die XX. Septembris MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo. Loco † Sigilli-Cajetanus Amatus.

Gratum Academiae Animum significat pro Oratione habita in Pontificis assumptione ad summum Sacerdotium.

XCIV.

Conventus Ordinis Beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo designantur et praefiniuntur, pro Tyrociniis, et Professoriis ejusdem Ordinis, constituendis; ac revocantur nonnulla privilegia particularia Fratribus dicti Ordinis concessa; nec non facultates Prioris Generalis erga Congregationem Mantuanam ipsius Ordinis confirmantur et restituuntur.

Dat. die 24. Sept. 1759. Ann. II.

Fratres Carmelitae suam regulam susceperunt ab Alberto Patriarcha Hierosolymitano, quam Honorius III. approbavit Constit. edit. Ann. 1226. Januar. 10. Easdem regulas declaravit Innocent. IV. Constit. edit. Ann. 1247. Sept. 1. Fratribus hujus Ordinis, Cappam Albam concessit, dimissis aliis mantellis diversorum colorum, Bonifacius VIII. Const. edit. Ann. 1295. Dec. 25. Pro Carmelitis Discalceatis, novum Seminarium in Urbe erexit, illique Conventum B. V. de Victoria donavit Paulus V. Const. edit. Anno 1613. Martii 7. Conventus pro Novitiatibus Laicorum, seu Conversorum designavit Urbanus VIII. Const. edit. Ann. 1634. Aug. 12, quae omnes sunt in Bullario Mainardii. Quoad jus visitationis Priori Generali Ordinis tributum, adest Const. Clement. X. edit. Ann. 1672. Julii 12, quae in dicto Bullario Mainardii fuit praetermissa.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam

§. 1. Ne Regulares Ordines, qui tanquam vineae electae, a Domino plantatae, ac sepibus, et turribus contra inimicorum incursus munitae, uberes in Ecclesia Dei fructus afferre debent, amotis forte sanctioris disciplinae repagulis, amissisque virtutum munimentis, a singulari Fero vastari, et in sterilitatem adduci contingat, officii Nostri partes esse putamus, tanquam caelestis Agricolae vices gerentes in Terris, omnem adhibere curam, ut singuli in propriae Institutionis

Exordium

observantia contineantur, ac debita ipsis impensa visitatione et cultura, Christianarum virtutum, bonarum artium et operum germina proferre non desinant.

Postulatio pro removendis abusibus, quibus Regularis observantia imminuitur.

§. 2. Sane, pro parte Dilecti filii Joachimi Mariae Pontalti Ordinis Fratrum Beatae Mariae Virginis de Monte Carmelo nuncupatae moderni Prioris Generalis, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum ipse, post susceptum dicti Ordinis regimen, et gubernium, nonnullos in eum irrepsisse comperit abusus, unde pristina at pora Regularum, per dicti Ordinis Patres traditarum, observantia valde imminuta conspiciebatur, illos, pro muneris sibi delati debito, evellere et arcere studens, aptiora adhibuit, et adhibenda sibi proposuit media, ut ad primaevum statum omnia redigantur, dictique Ordinis alumni, regulari observantiae, literarum studiis, et Ecclesiasticis Ministeriis impensius vacare studeant.

Distinctio Conventuum facienda pro Tyrocinio, et Professoriis, neglecta, vel non satis constans.

§. 3. Verum, cum inter caetera, quae reformatione summopere indigent, ea praecipue occurrant, primo, quod quum juxta Decreta fel. record. Clementis Papae VIII. Praedecessoris Nostri sub diebus XX. Mensis Junii Anni Domini MDXCIX. et XIX. Mensis Martii MDCIII. edita, Conventus aliqui, pro receptorum in Ordine Tyrocinio explendo, aliqui vero pro Clericorum Professorum institutione, ac studiis idonei, et in quibus potissimum Regularis observantia vigeret, seligendi essent, hujusmodi delectus, ab antiquo tempore, nec satis constans, nec ad optatum effectum omnino aptus, in ipso Ordine subsistere dignoscitur.

Expensae, mala, et dissidia derivantes ex multiplicato numero Diffinitorum Generalium in qualibet Provincia.

§. 4. Secundo, quod cum in ipsius Ordinis statutis expresse caveatur, praeter Ex-Generales, unicum tantum in unaquaque Provincia Generalem Diffinitorem elegi debere in Capitulis Provincialibus respective habendis, eisdemque Diffinitoribus Generalibus semel tantum competere locum et vocem in Generalibus Comitiis, quae, durante eorum munere, subsequuntur, nihilominus, postremis hisce temporibus, nonnullis dicti Ordinis Professoribus, ut ipsi titulo et juribus Diffinitorum Generalium uti et gaudere possint, ad eorum respective vitam ex privilegio concessum fuit, ex quibus variae inordinationes, inutilium expensarum augmenta, votorum dissidia, aliaque oriri mala compertum fuit.

Abusus derivantes ex neglecta regulari visitatione Conventuum tam virorum, quam Mulierum.

§. 5. Ac demum, quod cum per aliquos Professores ejusdem Ordinis, strictioris observantiae Congregationis Mantuanae nuncupatae, quamplures ad dictum Joachimum Mariam habiti fuerint recursus pro evellendis etiam abusibus in dicta Congregatione vigentibus, quamvis, juxta Summorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum Constitutiones, et dictae Congregationis statuta, ac signanter literas in forma Brevis piae memoriae Clementis Papae X. etiam Praedecessoris Nostri, sub datum Romae sub Anulo Piscatoris die XII. Julii MDCLXXII. Priori Generali totius Ordinis praedicti pro tempore existenti facultas concessa et declarata fuerit, propria Ordinaria Auctoritate, visitandi omnes et singulos dictae Congregationis, tam Virorum quam Mulierum Conventus, nihilominus, ut in exequenda ipsius Congregationis visitatione, tam ipsius Joachimi Mariae, quam ejus in munere Prioris Generalis dicti Ordinis Successorum opera utilior evadat, ac quaecumque per ipsos ordinata et demandata fuerint, firmius subsistant, novas, sublatis quibusvis concessionibus ab Apostolica Sede, post praedictas dicti Clementis Praedecessoris literas forsan impetratis, eidem, et illis facultates attribui, magnopere opportunum fore dignoscitur. Quare pro parte dicti Joachimi Mariae, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut, circa singula praemissa, Supremam Nostram, et Apostolicae Sedis, providentiam et auctoritatem, qua, singulis praemissis, et regulari dicti Ordinis observantiae consulatur, interponere dignaremur.

Confirmatio Decreti Clementis VIII. quoad receptionem novitiorum, et educationem Professorum, designantur Conventus ad utrumque effectum.

§. 6. Nos igitur, perspectum habentes dicti Joachimi Mariae zelum, et attendentes, dicti Ordinis Alumnos, nisi purioribus institutionibus recte imbuantur, iisque sedulo exerceantur, optatos Ecclesiae fructus minime allaturos fore, omnibus et singulis praemissis, ac documentis, et juribus, quibus innixa comperiuntur, mature perpensis, Motu proprio, et ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, praedicta Cle-

mentis VIII. Praedecessoris Decreta, quoad singula in eis contenta, in Novitiorum tam receptione, quam institutione, nec non in Professorum educatione in Ordine praedicto, in omnibus observari mandamus, et pro hujusmodi etiam effectu, infrascriptos Conventus ejusdem Ordinis, in Provinciis Italiae, et Insularum adjacentium consistentes, et non alios pro Tyrociniis instituendis, et Professorum educatione, harum serie, perpetuis futuris temporibus designamus, et praefiuimus, videlicet:

In Provincia S. Alberti in Sicilia, pro Novitiatu, Conventus B. Mariae Virginis de Monte Carmelo Messanae. Pro Professoriis, Conventus B. M. V. de Monte Carmelo Messanae, et B. Mariae Virginis Annuntiatae Motucae.

In Provincia Romana. Pro Novitiatu, Conventus SS. Sylvestri, ac Martini in Montibus, de Urbe. Pro Professoriis, Conventus SS. Apostolorum Simonis et Judae Perusiae, et Sancti Antonii Abbatis Praenestis.

In Provincia Lombardiae. Pro Novitiatu, Conventus B. M. V. de Monte Carmelo Placentiae. Pro Professoriis, Conventus Annuntiationis B. M. V. Januae, et S. Bartholomaei Apostoli Cremonae.

In Provincia Tusciae. Pro Novitiatu, Conventus B. M. V. de Monte Carmelo Florentiae. Pro Professoriis, Conventus B. M. V. de Monte Carmelo Florentiae, et Nativitatis B. M. V. Pisarum.

In Provincia Venetiarum. Pro Novitiatu, Conventus B. M. V. de Monte Carmelo Venetiarum. Pro Professoriis, Conventus Purificationis B. M. V. Patavii, et Sanctae Mariae Rohureti.

In Provincia Neapolis. Pro Novitiatu, Conventus B. M. V. de Monte Carmelo Nuceriae Paganorum. Pro Professoriis, Conventus B. M. V. de Monte Sancto Neapolis, et Sancti Sebastiani Suessae.

In Provincia Romandiolae. Pro Novitiatu, Conventus S. Joannis Baptistae Ravennae. Pro Professoriis, Conventus Annuntiationis B. M. V. Forolivii, et Sancti Joannis Baptistae Arimini.

In Provincia S. Angeli in Sicilia. Pro Novitiatu, Conventus Annuntiationis B. M. V. Careni. Pro Professoriis, Conventus B. M. V. de Monte Carmelo Panormi, et Conventus major Annunciationis B. M. V. Drepani.

In Provincia Apuliae. Pro Novitiatu, Conventus B. M. V. de Monte Carmelo Bitunti. Pro Professoriis, Conventus B. M. V. de Monte Carmelo Licii, et Assumptionis B. M. V. Barii.

In Provincia Calabriae. Pro Novitiatu, Conventus Annuntiationis B. M. V. Coriolani. Pro Professoriis, Conventus Annuntiationis B. M. V. Cosentiae, et B. M. V. de Monte Carmelo Catanzari.

In Provincia Aprutii. Pro Novitiatu, Conventus Sancti Christophori Civitatis Pinnarum. Pro Professoriis, Conventus Sanctae Crucis Terami, et Sanctae Mariae Civitatis Aquilae.

In Provincia Terrae Laboris. Pro Novitiatu, Conventus B. M. V. de Monte Carmelo Capuae. Pro Professoriis, Conventus B. M. V. de Monte Carmelo Capuae, et Annuntiationis B. M. V. Casertae.

In Provincia S. Mariae Vitae. Pro Novitiatu, Conventus S. Mariae Vitae Neapolis. Pro Professoriis, Conventus S. Alberti, vulgo Concordiae, Neapolis, et B. M. V. de Monte Carmelo Aversae.

Pro Conventibus immediate subjectis Priori Generali. Pro Novitiatu, et Professorio: Conventus Carmeli Majoris Neapolis.

Nemo ad Tirocinium, et Professorium quam in designatis Conventibus accipiatur sub nullitatis nota, poenisque superioribus infligendis.

§. 7. Conventibus autem praedictis, tam pro Tyrociniis habendis, quam pro Professorum educatione, ut praefertur, designatis, harum quoque serie, omnibus Prioribus, Provincialibus Provinciarum Italiae, et Insularum adjacentium dicti Ordinis, nec non in iisdem Provinciis Conventuum Prioribus, ac Superioribus quibuscumque, praecipimus et mandamus, quoad Novitiorum receptionem, ne sub cujusvis licentiae et facultatis impetratae, vel impetrandae, obtentu, nisi per Literas in forma Brevis dumtaxat, et non alias, quemquam ad habitum regularem suscipiendum, nec etiam Conversos, nisi in praefatis Conventibus, auctoritate Nostra, ut praefertur, designatis, recipere, vel receptos ad professionem admittere ullo modo audeant: Alioquin receptiones, et professiones quaelibet contra praesentium tenorem

factae, prorsus irritae et nullae sint, prout Nos illas, pro irritis et nullis, harum serie, declaramus; Superiores vero, qui transgressores fuerint, poenam privationis omnium Officiorum et vocis activae, et passivae, ac inhabilitatis ad eadem, seu alia officia imposterum assequenda, et obtinenda, ipso facto incurrant.

Religiosi Professi non alias quam ad designatos supra Conventus mittendi sunt ad eorum educationem excipiendam, sub poenis privationis officiorum, et vocis activae, atque passivae.

§. 8. Quo vero, ad Professorum educationem, iisdem Superioribus etiam praecipimus, et mandamus, ut emissa, per dicti Ordinis Fratres, Regulari Professione, dictos Fratres, statim ad alios Conventus pro Professoriis per Nos etiam, ut praefertur, designatos, in quibus exacta regularis disciplinae observantia vigeat, et non alio transferant; Ac eosdem Conventus pro Professoriis, ut praefertur, designatos, in hujusmodi observantia servare curent: ad hoc, ut Fratres nuper ad Professionem admissi, inibi, ob provectorum, et sanctioris disciplinae exercitatione, praestantium Religiosorum exemplum, instructiones, ac literarum studia, quibus vacare debent, in suscepto regularis vitae proposito perseverent, ac simul in scientiis proficiant: Quorum quoque observantiam, ita statuimus, et ordinamus, ut Superiores ipsius Ordinis, qui contrafecerint, etiam privationem Officiorum, per eos tunc obtentorum, et perpetuam ad eadem et alia in posterum obtinenda inhabilitatem; Fratres vero, qui statim emissa Professione, ad alios, quam ut praefertur, per Nos designatos Conventus transierint, inhabilitatis ad eamdem vocem activam et passivam, et ad quoscumque Religionis gradus, et Officia, respective poenas, absque alia declaratione, eo ipso etiam incurrant.

Privilegia Professoribus concessa cum titulo, et Voce Diffinitorum Generalium revocantur, et concedi imposterum prohibetur.

§. 9. Praeterea, omnia et singula Privilegia et Indulta dicti Ordinis Professoribus, ut ipsi Diffinitores Generales sint, et habeantur, ac titulo, denominatione, praerogativis, et juribus Diffinitorum ejusdem Ordinis Generalium uti possint et valeant, etiam cum loco et voce in Capitulis, tam Generalibus, quam Provincialibus, ad eorum respective vitam, tam per Praedecessores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, quam per Congregationem Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, Consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum, aut alias, concessa, etiamsi in dictis Capitulis admissa, et recepta fuerint, salva dumtaxat denominatione, et titulo honorifico, absque alia praerogativa, ac exceptis, quoad haec, duobus modernis Lectoribus, uno videlicet actuali Archigymnasii Urbis, et altero jubilato Collegii de Propaganda Fide nuncupati, harum quoque tenore, revocamus, et annullamus, ac de medio tollimus, ac in posterum, ex quavis causa, illa concedi interdicimus et prohibemus.

Literae Clementis X. quoad Congregationem Mantuanam plenariae observantiae revocantur, posterioribus modificationibus, et concessionibus cassata.

§. 10. Demum, quoad dictam Congregationem Mantuanam nuncupatam, Motu, scientia et potestatis plenitudine similibus; omnia etiam privilegia, gratias, et exemptiones, aut modificationes quaslibet, adversus dictas Clementis X. Praedecessoris praedicti Literas, per illius Superiores, et Fratres, ac Superiorissas, et Sorores quomodolibet impetrata, et concessa, ac impetratas, et concessas, abolemus, et cassamus, perinde ac si nunquam emanassent; Nec non, per praesentes, expresse declaramus, et declaratum esse volumus, quod dictus Joachim Maria, modernus, et pro tempore existens dicti Ordinis Prior Generalis, sive a Capitulo Generali dicti Ordinis electus, sive a Sede Apostolica constitutus fuerit, juxta easdem Clementis Praedecessoris praedicti literas, semel tantum in sui Officii Prioris Generalis Sexennio, et quidem, post elapsum triennium, a die incepti Officii hujusmodi computandum, et non antea, auctoritate ejus Ordinaria, quandocumque sibi visum fuerit, solus per se ipsum, visitare possit, et debeat Conventus, et Monasteria Virorum, et Mulierum dictae Congregationis Reformatae Mantuanae nuncupatae, illorumque Superiores, et Personas; ac illos, et illa, ac illas, tam in capite, quam in membris corrigere, et reformare juxta sua jura, et Constitutiones, ac Statuta, quae vivendi rationem, et mores respiciant, ac alia ejusdem Visitationis munus, et Monasteriorum, ac Conventuum statum oeconomicum, ac expensas fieri solitas concernentia, facere, exercere, et exequen-

da mandare: Praeterea in Capitulo Generali ipsius Congregationis, non autem in Dieta, aliove quocumque congressu, in quo non fiat Vicarii Generalis ejusdem Congregationis electio, praesidere, in ipsoque Capitulo Generali votum, sive suffragium habere: Quodque idem Joachim Maria, et pro tempore existens Prior Generalis praedictus possit praedictam Congregationem Mantuanam, illiusque Superiores, Personas, Monasteria, ac Conventus, tam Virorum, quam Mulierum, ad praestationem expensarum, non solum pro victu, sed etiam pro visitatore de loco ad locum, pro se, suaque familia, in actu visitationis hujusmodi faciendarum, per censuras, et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris et facti remedia, cogere, et compellere: Et, quatenus opus sit, eidem Joachim Mariae moderno, et pro tempore existenti Priori Generali praedicto, ut ipse dictae Congregationis visitationem, correctionem, et reformationem hujusmodi, modo et forma praemissis, facere, et explere libere et licite valeat, ac etiam debeat, et teneatur, licentiam, et plenariam facultatem, Apostolica etiam auctoritate de novo concedimus, et impertimur.

Contravenientibus poenas irrogat.

§. 11. Ac propterea, moderno, et pro tempore existenti dictae Congregationis Vicario Generali, et aliis quibusvis illius, ejusque Conventuum, et Monasteriorum, tam Virorum, quam Mulierum, Superioribus, Superiorissis, Fratribus, Monialibus, et Personis quibuscumque, nunc et pro tempore quandocumque existentibus, in virtute Sanctae obedientiae, districte praecipiendo mandamus, ne per se, vel interpositam Personam, sub quovis praetextu, vel colore, directe, vel indirecte, aut alias quomodolibet, visitationem, correctionem, et reformationem, vel praesidentiam hujusmodi, aliaque praemissa detrectare, recusare, impedire, vel perturbare audeant quovis modo, vel praesumant. Alioquin quicumque huic nostro praecepto contravenerint, privationis munerum, et Officiorum quorumcumque, per eos, et eas tunc obtentorum, et vocis activae, et passivae, nec non ad illa, et alia quaecumque in posterum obtinenda, inhabilitatis poenas quibus absolutionem, seu adversus illas rehabilitationem, nemo praeter Nos, seu Romanum Pontificem pro tempore existentem concedere valeat, eo ipso, absque alia declaratione, se noverint incursuros.

Clausulae solitae, et Decretum irritans.

§. 12. Decernentes, praesentes Nostras Literas, etiam ex eo, quod dictae Congregationis modernus Vicarius Generalis, dictique Ordinis Professores, praefatis privilegiis, seu indultis suffulti, et alii quicumque, in praemissis quomodolibet interesse habentes, seu habere praetendentes, eisdem praemissis non consenserint, aut ad ea vocati, citati, seu auditi non fuerint, aliaque quavis de causa, quantumvis legitima, et juridica, de ullo subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis Nostrae, vel allo quocumque defectu notari, impugnari, redargui, retractari, in jus, vel controversiam revocari, nullatenus posse, sed semper, et perpetuo validas, firmas, et efficaces existere, et ab illis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari: Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de latere Legatos, Vicelegatos, et Sedis Apostolicae Nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, ubique judicari, et definiri debere: Irritum quoque, et inane, quidquid secus super omnibus, et singulis praemissis, vel circa ea, a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 13. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, dictique ordinis, necnon Congregationis hujusmodi etiam juramento, Confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis, et consuetudinibus quibuscumque, ac quibusvis Privilegiis, Indultis, et Literis Apostolicis dicto Vicario Generali praedictae Congregationis, ac aliis Ordinis praedicti Professoribus, ipsiusque Ordinis, seu Congregationis Conventibus, et Domibus, nec non quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis, etiam derogato-

riarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, et Decretis, in genere, vel in specie, etiam motu pari, et alias quomodolibet, per Praedecessores Nostros Romanos Pontifices, ac etiam per Nos ipsos concessis, innovatis, confirmatis, et approbatis. Quibus omnibus, et singulis, etiam pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, individua, et expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita, observata, iisdem praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes ad effectum praesentium, illis alias in suo robore permansuris, harum serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae designationis, praefinitionis, revocationis, annullationis, interdictionis, prohibitionis, abolitionis, cassationis, declarationis, concessionis, facultatum impertitionis, mandati, decreti, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicae, Millesimo Septingentesimo Quinquagesimo Nono, Octavo Kalendas Octobris, Pontificatus Nostri Anno Secundo.

XCV.

Dat. die 24. Septemb. 1759. Ann. II

Binas Ecclesias videlicet B. M. V. de Lonigo, et SS. Firmi et Rustici Castri Gemberti in Territorio Dioecesis Vicentinae existentes, et antiquitus subjectas prius Aquilejensi Patriarchae, deinde Episcopo Utinensi, nunc Episcopo Vicentino uti Ordinario perpetuo subjicit.

Aquilejensem Patriarchatum, et Sedem perpetuo suppressit, nec non Archiepiscopatus Utinensem, et Goritiensem erexit Benedictus XIV. per Literas Apostolicas sub plumbo pridie nonas Julii 1751. Utinensis Ecclesiae in Archiepiscopatum erectio, et jurisdictionis tam Dioecesanae, quam Metropolitanae praefinitio, habetur in Litteris similibus praelaudati Pontificis, datis Anno 1752. XIV. Kal. Febr. Ordinaria Veronensis Episcopi auctoritas, et illius jurisdictio reintegrata fuit per similes Litteras datas Anno 1756. XIV. Kal. Junii, quae in Bullario Benedicti XIV. conspiciuntur insertae.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei Ad futuram rei Memoriam.

§. 1. Ecclesiasticae disciplinae conservationem ad Nostram potissimum curam pro imposito Nobis Apostolicae servitutis officio pertinere judicantes, ad ea decernenda et exequenda libenter intendimus, per quae omnis recti ordinis perturbatio submoveatur, et Episcopalis regiminis administratio ubique locorum feliciter, utiliterque procedat. Sane postquam san. mem. Benedictus PP. XIV. Praedecessor Noster, Patriarchatu Aquilejensi, per eum perpetuo suppresso et extincto, Utinensem Archiepiscopatum cum omnibus ad illius statum, et Mensam, nec non jura atque jurisdictionem tam Dioecesanam, quam Metropolitanam pertinentibus, per suas Litteras sub Datum Anno Incarnationis Dominicae MDCCLII. Quartodecimo Kalendas Februarii Pontificatus Sui Anno XIII. erexerat, et instituerat ad illas jurisdictiones, quas olim existens Aquilejensis Patriarcha extra particularis ejus Dioecesis fines habebat, animum suum convertens per alias suas litteras sub Datum Anno ejusdem Incarnationis MDCCLVI. Sextodecimo Kalendas Junii, Pontificatus sui Anno decimosexto, tunc et pro tempore existens Capitulum, et Canonicos Ecclesiae Veronensis, nec non Ecclesiae, et loca, ac Personas ab eis dependentes, sicut etiam Monasterium Sanctae Mariae in Organis nuncupatae, Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Montis Oliveti, intra Veronensem Dioecesim existens, sub certis modo, et forma, et cum nonnullis declarationibus, Ordinariae pro

Quae post suppressionem Aquilejensis Patriarchatus evenerant, quoad Utinenses, et Veronenses Ecclesias Pontifex enarrat.

tempore existentis Episcopi Veronensis jurisdictioni, in posterum subjecta, et subjectos fore decrevit, et ex tunc subjerit, prout in secundo dictis Litteris plenius continetur.

Preces porrectae ab Episcopo Vicentino pro subjectione illius Dioecesi duarum Ecclesiarum, quae licet in illius Territorio comprehendantur attamen ad Utinensem Archiepiscopum post suppressum Aquilejensem Patriarchatum spectabant.

§. 2. Cum autem pro parte Dilecti Filii Nostri Antonii Marini Tituli Sanctae Mariae de Pace nuncupatae, S. Romanae Ecclesiae Presbyteri Cardinalis Prioli nuncupati, Ecclesiae Vicentinae ex concessione, et dispositione Apostolicis Praesulis existentis, Nobis nuper expositum fuerit, in Dioecesi Vicentina duas, unam videlicet Beatae Mariae Virginis de Lonigo nuncupatae, cui per Monachos Ordinis, et Congregationis praedictorum Monasterium dictae Ecclesiae adnexum habentes deservitur, et alteram Ecclesias Sanctorum Firmi, et Rustici infra limites Parochiales Parochialis Ecclesiae Castri Gemberti reperiri olim pro tempore existentis Patriarchae Aquilejensis spirituali Ordinariae jurisdictioni subjectas. Ac post dicti Patriarchatus suppressionem congruum etiam esse, unam, et alteram Ecclesias praedictas, cum universa pro tempore existentis Episcopi Vicentini jurisdictione, consolidare, ne deinceps ob unius et alterius Ecclesiarum praedictarum Archiepiscopo Utinensi longe agenti subjectionem, ordinaria dicti Episcopi jurisdictio turbari contingat; ideo pro parte dicti Antonii Marini Cardinalis Nobis fuit humiliter supplicatum quatenus unam et alteram Ecclesias praedictas a pro tempore existentis Archiepiscopi Utinensis jurisdictione abdicatas, Ordinariae dicti Antonii Marini Cardinalis, et pro tempore existentis Episcopi Vicentinensis jurisdictioni prout infra subjicere dignaremur.

Omnia privilegia, et exemptiones, quae relate ad Ecclesias de quibus agitur ad Aquilejensem Patriarcham, et dein ad Utinensem Archiepiscopum spectabant, perpetuo supprimuntur, et extinguuntur.

§. 3. Nos igitur dicti Antonii Marini Cardinalis supplicationibus inclinati per praesentes Nostras Litteras (quarum effectum et exequutionem quousque Dilectus Filius Noster Daniel Tituli S. Marci praedictae S. Romanae Ecclesiae Presbyter Cardinalis Patriarcha Delphinus nuncupatus, ex simili concessione, et dispositione Apostolicis, Ecclesiae Archiepiscopalis Utinensis Praesul eidem Ecclesiae praefuerit, suspensum et suspensam esse volumus et mandamus) omnia et singula privilegia, et indulta, gratias, et praerogativas pro tempore existentibus Patriarchae olim Aquilejensi, illiusque Ecclesiae quondam Patriarchali, ac etiam uni, et alteri Ecclesiis praedictis quavis etiam Apostolica Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum, seu Aquilejensis Ecclesiae olim Patriarchalis Praesulum, aut Vicentinae Ecclesiae Antistitum concessione, et auctoritate sub quibusvis tenoribus et formis, et cum quibusvis clausulis, quorumque tempore, et quavis de causa, seu titulo etiam oneruso, largita, et emanata, ac saepius, et iterum etiam in Generalibus, Provincialibus, et Synodalibus Conciliis approbata, confirmata et innovata. Transactiones quoque et concordias etiam juramento, aut speciali confirmatione Apostolica roboratis, nec non longam et immemorabilem possessionem, usum, et consuetudinem, quorum, et quarum tenores et expressiones pro hic satis declaratis, ac etiam de verbo ad verbum insertis, formasque in illis traditas pro plene observatis habere volumus super una et altera Ecclesiis praedictis, et circa illas, eorumque regimen, gubernium, ac subjectionem auctoritatis Nostrae plenitudine revocamus, cassamus, et abolemus, omnesque alios et quoslibet juris titulos sive ex praemissis, sive etiam ex juribus dicti olim existentis Patriarchatus Aquilejensis adversus praesentes forsan deducendos, et allegandus rejicimus, et de medio tollimus.

Easdem Ecclesiae cum veteri jurisdictione, qua in illis potiebantur Aquilejensis Patriarcha, et deinde Utinensis Archiepiscopus, perpetuo unuitur Episcopali Vicentinae Dioecesi.

§. 4. Iisque revocatis, cassatis, ac de medio sublatis, unam et alteram Ecclesias praedictas, Spirituali jurisdictioni Ecclesiae Vicentinae, in cujus Dioecesi, et Territorio, ut praefertur, consistunt, ac ejusdem Episcopi Vicentini, seu dictae Ecclesiae Vicentinae Praesulis, vel administratoris pro tempore existentis, praeservata tantum Abbati Regulari, et Monachis illis pro tempore deservientibus, ea simplici passiva exemptione, quae ad formam, et ad terminos privilegiorum generaliter dicto Ordini, eorumque Congregationi praedictis ab Apostolica Sede concessa dignuscitur: earumdem vigore praesentium, auctoritatis praedictae plenitudine perpetuo unimus, annectimus, et incorporamus, omnimodamque jurisdictionem tam Ordinariam, quam Delegatam, quae Aquilejensi olim Patriarchae et dicto Danieli Cardi-

nali, ac pro tempore existenti Utinensi Archiepiscopo in una, et altera Ecclesiis praedictis, vel supra illas et circa eas competebat, aut competere poterat, quaeque aliis quibuslibet locorum Ordinariis, ad formam Sacrorum Canonum, et Constitutionum Apostolicarum, ac Decretorum Concilii Tridentini in caeteras Dioecesum suarum Ecclesias etiam Regularium, et in personas ipsis deservientes, circa quaecumque Ecclesiasticae Disciplinae capita, ac praesertim circa Sacramentorum administrationem competere dignoscitur ad modernum, et pro tempore existentem Episcopum Vicentinum, seu dictae Ecclesiae Vicentinae Praesulem, vel Administratorem pro tempore existentem transferimus, eidemque jurisdictionem hujusmodi tenore praesentium etiam perpetuo concedimus, et assignamus.

Perpetua harum Litterarum observantia demandatur, absque ulla restrictione, et limitatione.

§. 5. Praesentes autem Litteras semper, et perpetuo firmas, et validas existere, et fore, omniaque, et singula in eis contenta statim postquam tamen dictus Daniel Cardinalis praefatae Ecclesiae Archiepiscopali Utinensi amplius non praefuerit, suum plenarium effectum, et omnimodam exequutionem sortiri, et obtinere, ac deinceps ab omnibus, ad quos spectat, et spectabit quomodolibet in futurum, perpetuo, et inviolabiliter observari debere, nec ullo unquam tempore, etiam ex eo quod quilibet in praemissis jus, vel interesse habentes, seu habere quomodo libet praetendentes etiam specifica, ed individua mentione digni ad ea vocati, et auditi non fuerint, seu ex alia qualibet privilegiata causa de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quopiam alio defectu, notari, vel pugnari, aut alias infringi, vel quomodolibet retractari, suspendi, restringi, limitari, vel eis in aliquo derogari ullatenus unquam posse. Easque sub quibusvis contrariis Constitutionibus, revocationibus, limitationibus, et declarationibus quomodolibet, et quibusvis de causis etiam pro tempore factis, et faciendis minime comprehendi, sed ab illis semper exceptas esse, et censeri.

Tollitur quibuslibet aliter judicandi facultas.

§. 6. Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate et potestate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de latere Legatos, Vice Legatos, dictaeque Sedis Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Exequutores speciales harum Litterarum constituuntur.

§. 7. Quocirca Venerabilibus Fratribus Nostris Episcopis Patavino, et Veronensi, eorumque in Episcopatibus hujusmodi Successoribus pro tempore futuris, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel unus eorum per se, vel per alium, seu alios ipsas praesentes Litteras, et in eis contenta quaecumque, statim, ac tamen illarum effectui, et exequutioni locus factus fuerit, ut praefertur, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro tempore dicti Antonii Marini Cardinalis, vel tunc existentis Ecclesiae Vicentinae Episcopi, seu Praesulis, aut Administratoris fuerint requisiti, solemniter publicantes, eique in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate Nostra, easdem praesentes, et in eis, ut praefertur, contenta ab omnibus, ad quos spectat, et pro tempore spectabit inviolabiliter observari, et Antonium Marinum Cardinalem, seu tunc, et pro tempore existentem Ecclesiae Vicentinae Episcopum, seu Praesulem, aut Administratorem, quem eaedem praesentes concernunt, illis omnibus et singulis pacifice frui, et gaudere, non permittentes eum ejusque Successores dictae Ecclesiae Vicentinae Episcopos, seu Praesules, aut Administratores pro tempore existentes, desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari. Contradictores quoslibet, at rebelles cujuscumque Status, gradus, Ordinis, dignitatis, vel praeeminentiae fuerint per sententias, censuras, et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, et poenas ipsas, etiam iteratis vicibus aggra-

vando, Invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii Secularis.

Derogatio Contrariorum.

§. 8. Non obstantibus Nostra et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, nec non Bonifacii PP. VIII. etiam Praedecessoris Nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Dioecesim ad judicium evocetur, seu ne judices a Sede Apostolica deputati, extra Civitatem, vel Dioecesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere audeant, vel praesumant, et in Concilio Generali edita de duabus Diaetis, dummodo ultra tres Diaetas aliquis auctoritate praesentium in judicium non trahatur, aliisque Apostolicis, aliorumque Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non dicti extincti Patriarchatus, et Ecclesiae Utinensis, ac Ordinis, et Congregationis praefatorum dicti Monasterii juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et Litteris Apostolicis quibusvis Ecclesiis, etiam Patriarchalibus, et Metropolitanis, ac quibuslibet personis et locis per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, et Sedem Apostolicam, vel alios quoscumque etiam qualibet auctoritate, et potestate fulgentes quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, nec non irritantibus, et aliis Decretis in genere, vel in specie etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine concessis, confirmatis, et Innovatis; quibus omnibus et singulis etiam de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad effectum validitatis, et perpetuae praemissorum firmitatis, hac vice dumtaxat harum quoque serie specialiter, et expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Litteras Apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrae revocationis, cassationis, abolitionis, rejectionis, unionis, annexionis, incorporationis, concessionis, assignationis, decreti, mandati, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo quinquagesimo nono VIII. kal. Octobris Pontificatus Nostri Anno Secundo.

Sanctio poenalis.

XCVI.

Alloquutio habita in Consistorio Secreto feria secunda, die XXIV. Septembris MDCCLIX. quo plures illustres Viros ad Cardinalatus honorem extollit, inter quos Fratrem Laurentium Ganganelli, qui Clementi XIII. in Apostolorum Cathedra successit immediate.

Venerabiles Fratres

§. 1. Inter ardua Supremi Ecclesiastici, ac Temporalis regiminis administratione, quam Vobis deferentibus, ante hos quindecim Menses, non minus inviti, quam immerentes suscepimus, jam satis experiendo agnovimus, curarum, atque difficultatum numerum, et gravitatem, non expectationi modo Nostrae respondere, sed, ut verius loquamur, et illam, et omnes humanarum Virium facultates longe superare. Nec aliud profecto post caelestis auxilii opem, imbecillitati Nostrae praesidium comparatum esse novimus, quam in cooperatione, et Consilio Fraternitatum Vestrarum, quibus in sollicitudinum Nostrarum

In administratione spiritualis, et temporalis Regiminis juvatur Pontifex cooperatione, et consilio S. R. E. Cardinalium.

partem venientibus, Vestramque sapientiam, et rerum peritiam, in publicae rei utilitatem conferentibus, negociorum merita discernantur, consilia Nostra dirigantur, roboretur infirmitas Nostra, anxietatesque animi conquiescant.

Inter graviora, et difficiliora Pontificii munera esse declarat, dignam Ecclesiasticorum Ministrorum electionem.

§. 2. Jam vero sub ipsum Nostri Pontificatus initium, doluimus, Collegii Vestri numerum invenisse orbatum egregiis Viris, qui amplissimo Caetui, Ecclesiaeque Romanae, ornamento fuerant, et utilitati: Praeterea paucis hisce mensibus, novas praestantissimorum Fratrum jacturas deflere coacti sumus: ob quas merito, timendum videtur, ne Vos curis, et laboribus praegravemini, Ecclesiaeque, et Reipublicae res detrimentum patiatur. Itaque necessarium Nobis esse intelleximus, ad reparandas hujusmodi jacturas animum intendere. Verum hoc ipsum inter graviora, et difficiliora Officii Nostri munera recensendum esse, quum antea persuasum haberemus, tam multo magis compertum habuimus, quum ad rem ipsam exequendam perficiendamque studia Nostra contulimus. Idcirco non destitimus enixis praecibus Deum optimum Maximum orare, et ubsecrare, ut mentem Nostram in tanti momenti negocio, ita dirigeret, quemadmodum ad ipsius Divini Nominis gloriam, Ecclesiaeque Romanae decus, ac tutius Christianae Reipublicae utilitatem, magis profuturum ipse prospiceret. Adveniente demum hoc tempore, quo septimi mensis celebrato jejunio, solemni Ecclesiae prece, Deo Patri luminum, pro digna Ecclesiasticorum Ministrorum electione supplicatum fuit, ex omni Ecclesiastico Coetu circumspectans, qui vitae, et morum integritate, qui sapientia, et doctrina, rerum agendarum, et consulendarum peritia, diuturnisque laboribus in Apostolicae Sedis obsequiis laudabiliter impensis, maxime florerent, inter plures quos dignos invenimus, tot Viros delegimus, quot ad integrandum Collegii Vestri numerum deerant, quosque Fraternitatum Vestrarum laboribus, studiisque sociandos, ad sustinendam Nobiscum ingentem Ecclesiasticorum, et Temporalium negociorum molem, opera, et consilio, verbo, et exemplu, idoneos, atque proficuos, agnitum iri in Domino confidimus. Itaque ad majorem Dei Omnipotentis gloriam, ad augendum Ecclesiae Romanae splendorem, Catholicae Religionis incrementa, et Reipublicae comoda promovenda, ejusdem S. R. E. Cardinales creare intendimus, Venerabiles Fratres, et dilectos Filios

I. Ferdinandum Mariam de Rubeis Patriarcham Constantinopolitanum, Vicariatus Almae Urbis Nostrae Vicesgerentem.

II. Ignatium Cribellum Archiepiscopum Caesareae.

III. Ludovicum Merlinum Archiepiscopum Atheniensem, Ducatui Nostro Urbini, cum facultatibus Legati a Latere, Praesidentem.

IV. Philippum Acciajolum Archiepiscopum Petrae.

V. Ludovicum Gualterium Gualtieri Archiepiscopum Myrae.

VI. Hieronymum Spinula Archiepiscopum Laodiceae.

VII. Antonium Mariam Erba Odescalcum, electum Archiepiscopum Niceae, Cubiculo Nostro Praefectum.

VIII. Sanctem Veronensium, Nostrum olim in Ecclesiae Patavinae administratione Coadjutorem fidelissimum, nunc in Episcopatus Officio Successorem.

IX. Ludovicum de Valentibus electum Episcopum Ariminensem, Congregationis Romanae, et Universalis Inquisitionis Assessorem.

X. Joannem Constantium Caraccioli, Causarum Curiae Camerae Apostolicae Auditorem Generalem.

XI. Nicolaum Perellium, ejusdem Camerae Apostolicae Thesaurarium Generalem.

XII. Marcum Antonium Columna, Palatii Nostri Apostolici Praefectum.

XIII. Andream Corsinium Prothonotarium Apostolicum S. M. praedecessoris Nostri Clementis Papae XII. cui quantum debeamus, satis Vobis compertum est, Obnepotem.

XIV. Josephum Mariam Castellium, Praeceptorem Generalem Ordinis hospitalis S. Spiritus.

XV. Petrum Franciscum Bussium Causarum Palatii Nostri Auditorem Decanum.

XVI. Cajetanum Elephantutium, ex eodem Causarum Palatii Nostri Auditorio.

XVII. Fratrem Josephum Augustinum Orsi, Ordinis Praedicatorum, ejusdem Palatii Nostri Apostolici Magistrum.

XVIII. Petrum Hieronymum Guglielmi, Congregationis Episcoporum, et Regularium Negociis, et consultationibus praepositae Secretarium.

XIX. Josephum Alexandrum Furiettum Congregationis Sacri Tridentini Concilii Interpretum Secretarium.

XX. Petrum Paulum de Comitibus, Congregationis super Bono Regimine Civitatum, et Universitatum Pontificiae Ditionis Secretarium.

XXI. Nicolaum Antonellum, Congregationis Propagandae Fidei Negociis praepositae Secretarium.

XXII. Fratrem Laurentium Ganganelli Ordinis Minorum S. Francisci Conventualium, Sacrae Theologiae Magistrum, et Sancti Inquisitionis Officii Consultorem.

QUID VOBIS VIDETUR?

Auctoritate Dei Omnipotentis, Sanctorum Apostolorum Petri, et Pauli, ac Nostra, creamus Cardinales etc.

SEQUUNTUR NOMINA UT SUPRA

Cum dispensationibus, derogationibus, et clausulis necessariis, et opportunis. In Nomine Patris ✝ et Filii ✝ et Spiritus ✝ Sancti. Amen.

XCVII.

Dat. die 26. Sept. 1759. Ann. II. Praecedentium Pontificum Ordinationes, et gratiae pro erudientibus, et ediscentibus Doctrinam Christianam, confirmantur, et ampliantur.

Indulgentias, alias concessas pro pueris ediscentibus Doctrinam Christianam, illosque erudientibus in Urbe, tota Italia, Insulisque adjacentibus, ad Adultos etiam Doctrinae Christianae Interessentibus elargitur Clemens XII. Const. edit. Ann. 1735. Junii 27. Easdem indulgentias ad Universos Christifideles ubicumque locorum existentes, extendit Pontifex idem Const. edit. Ann. 1736. Martii 16, relatae in Bullario Mainardi. De Doctrina Christiana Populis tradenda, et de ratione, et methodo Fidelium indigentias hac in re consulendum, habentur Litterae Encyclicas Benedicti XIV. Ann. 1742. Febr. 7, quae reperiuntur insertae in illius Bullario.

Clemens PP. XIII.

Motu-Proprio.

Sedulitas Romanorum Pontificum pro erudiendis Fidelibus in Doctrina Christiana refertur, et commendatur.

§. 1. Per quanto sia grande la premura, e l'impegno de' Sommi Pontefici Nostri Predecessori nel procurare, e promuovere, che nelle Chiese specialmente Parrocchiali di Roma s'insegni ai fanciulli, e fanciulle la Dottrina Cristiana, affinchè in questa Città, dove la Religione ha la sua primaria sede, ognuno sia ben istruito in quello, che deve credere, ed operare; ed anche recentemente la Sa. Mem. di Benedetto XIV. Nostro immediato predecessore, col suo paterno zelo abbia favorito, e considerabilmente protetto l'Istituto dell' Arciconfraternita sotto il titolo della Dottrina Cristiana, disponendo inoltre per istruzione delle persone adulte, che negli Oratorii delle Arciconfraternite, e Confraternite di Roma nei giorni festivi, allorchè in essi convengono li Confratelli, ai medesimi per via di Catechismo s'insegni la Dottrina Cristiana, non minore certamente è la Nostra sollecitudine, e cura per mantenere nel suo fervore, ed accrescere se sia possibile un'opera di tanta necessità, e spirituale utilità de Fedeli, anzi in ogni occasione, che ci si è presentata ne abbiamo date evidenti prove, conforme intendiamo darle al presente coll'innovare varie disposizioni già fatte, e coll'accrescere il numero delle Doti per le Maestre, che nelle Parrocchiali, ed altre Chiese di Roma, la stessa Dottrina, assiduamente insegnano alle Fanciulle, e Zittelle, che vi concorrono.

Confirmantur praecedentium Pontificum ordinationes, et gratiae pro edocentibus, et erudiendas Christianam Doctrinam.

§. 2. Quindi è che con la presente Schedola di nostro Motu-Proprio, confermando, ed innovando l'Editto Generale sopra il modo, e forma d'insegnare la detta Dottrina, e di fare l Catechismi, publicato d'ordine del detto Benedetto Predecessore sotto il dì 14. Marzo 1742, e la Schedola di Motu-Proprio del medesimo, sopra i Catechismi da farsi negli Oratorii delle dette Archiconfraternite di Roma, segnata sotto il 2. Decembre 1754, e tutti gli Editti, e Notificazioni in sequela di quello, e quella fatte, e pubblicate, espressamente con la presente comandiamo l'intiera, ed esatta osservanza di tutti, e ciascheduno di essi; e perciò ordiniamo, che i Deputati, e Prelati Visitatori destinati dalla Congregazione e della suddetta Archiconfraternita della Dottrina Cristiana, invigilino per l'esatta osservanza de' medesimi Editti, e di tutti i statuti, e lodevoli consuetudini della stessa Archiconfraternita, ed ammoniscano sopra l'osservanza di essi Rettori, Parrochi, e Vicarii Curati, i Maestri, e Maestre delle Scuole, ed i Maestri, e Maestre destinate nelle Chiese per insegnare la detta Dottrina, e così ancora i Direttori, e Superiori delle Archiconfraternite, e Confraternite di Roma, e Cappellani, e Confessori di esse, ed in caso di alcuna contravvenzione, o mancanza di essi Deputati, i Prelati Visitatori, debbano riferirla al Prelato Presidente, o alla Congregazione della Dottrina Cristiana, affinchè dal Cardinal Vicario Nostro in Roma, e nel distretto pro tempore, anche con special Nostro Oracolo, e de' Nostri Successori, possano i contravventori, e mancanti essere condegnamente puniti, corretti, ed emendati.

Ad obtinenda dotalia subsidia in Urbe, praeter alia requisita, fides frequentiae in eruditione Christianae doctrinae requiratur.

§. 3. Inoltre di Nostro Moto simile, e con la Nostra Suprema Autorità vogl'amo, respettivamente ordiniamo, che siano puntualmente eseguiti gli ordini dati dalla Ven. Mem. d'Innocenzo XI. anche Nostro Predecessore, e dal detto Benedetto parimenti Predecessore publicati con altro di Lui Editto sotto il dì 13. Agosto 1753, ed a tale effetto nella distribuzione de' sussidii Dotali di Roma a favore delle Zitelle tanto Monacande, che per maritaggi da tutti, e singoli Collatori, e Deputati delle Confraternite, e Luoghi Pii, si richieda tra i requisiti delle Zitelle medesime, oltre quelli dell'onestà, e povertà di esse, ed altri, secondo le disposizioni de rispettivi Benefattori, ancora quello della frequenza della Dottrina Cristiana nelle Chiese, dimodochè ciaschedena delle Zitelle soddette, nell'atto delle visite, che si faranno da detti Deputati, o altri Visitatori, abbiano a presentare un'attestato a parte fatto loro da' propri Parrochi, col quale si giustifichi, da qual tempo abbiano esse incominciato ad intervenire all'esercizio della Dottrina Cristiana nelle loro Chiese, se siano frequenti, se abbiano perizia nella medesima, e se siano divenute Maestre, affinchè i detti Deputati rimangano pienamente istrutti del merito maggiore, o minore delle dette Zittelle: intendendo Noi, che agli altri requisiti voluti dai rispettivi fondatori, e testatori, che hanno lasciato i sussidii dotali a tutte le Chiese, e Luoghi Pii di Roma, si aggiunga questo della frequenza della Dottrina Cristiana, e perizia in essa.

Confirmatur, et amplifatur ordinatione Clementis XI quoad dotes tradendas ab Administratione vulgo DEL LOTTI

§. 4. Affinchè poi le Zittelle di Roma possano, con speranza di premio, approffittarsi nell'apprendere, ed insegnare la Dottrina Cristiana, intendendo Noi di accrescere il numero delle Doti, e sussidii da lucrarsi dalle medesime, e considerando che dopo avere la Sa. Mem. di Clemente XI. parimenti Nostro Predecessore nel suo Chirografo segnato sotto il 9. Decembre 1731. ordinato, che nella lista del Lotto di Roma, dovessero descriversi novanta Zittelle nubili Romane da scegliersi ad arbitrio dello stesso Pontefice, avendo rigoardo alla qualità di esse, e che alle cinque, alle quali in ogni estrazione toccherà la sorte di essere estratta, si dovessero pagare per una sol volta, oltre la solita veste scudi cinquanta moneta per ciascheduna, a titolo di sussidio dotale, il quale in caso di morte di alcuna di esse, prima del Maritaggio, o Monacazione, debba liberamente passare alli legittimi Eredi, e Successori delle medesime. Ottima cosa sarebbe reodere affetti a favore delle Zittelle Maestre della Dottrina Cristiana almeno tre luoghi delli cinque, che dopo ogni estrazione, si debbono surrogare nella detta Città; perciò in

vigore del presente, di Nostro moto simile, e con la detta Autorità ordiniamo, e romandiamo, che da ora in poi, incominciando dal mese di Ottobre prossimo avvenire, tre delle cinque Zittelle, che dopo ogni estrazione del Lotto di Roma, si sogliono, e debbono surrogare in luogo delle estratte, siano scelte come appresso dal numero delle Maestre, che nelle Parrochiali, ed altre Chiese di Roma insegnano la Dottrina Cristiana alle Zittelle, e Fanciulle.

Pontificis ordinationes pro praecisa superioris dispositionis observantia.

§. 5. Dando Noi, e concedendo in vigore di questa stessa Schedola al Prelato Presidente, ed agli Officiali della Congregazione Segreta pro tempore della detta Archiconfraternita della Dottrina Cristiana, subito seguita in Roma l'estrazione del detto Lotto nel futuro Mese di Ottobre suddetto, tutto il diritto, e la piena facoltà, ed autorità in vece Nostra, e de' Pontefici Romani Nostri Successori, di sciegliere, e deputare le tre delle cinque Zittelle, che dovranno essere surrogate in luogo delle estratte, e così successivamente dopo eseguite le altre estrazioni. Per lo che dopo fatta ogni estrazione del detto Lotto di Roma, quello, o quelli Ministri di esso Lotto, che hanno l'incombenza di formare la nuova lista, dovranno richiedere al detto Prelato Presidente i nomi, e cognomi delle tre Zittelle Maestre nominate da surrogarsi nella detta lista, ed inserire, e notare in essa i medesimi nomi, e cognomi, sotto i dovuti numeri, con un segno, che le distingua dalle altre, dimostrando che sono Maestre della Dottrina Cristiana: Allorchè poi le Zittelle come sopra nominate, secondo l'evento, saranno estratte debbano conseguire il sussidio di scudi cinquanta moneta oltre la solita veste, secondo il Chirografo del suddetto Clemente Predecessore, e nel modo, e forma in esso stabilito.

Archiconfraternitati Doctrinae Christianae facultas impertitur regulas in posterum observandas statuendi, et Urbis Vicario, superior in id jurisdictio tribuitur.

§. 6. Ed affinchè la scelta, e nomina delle dette Zittelle, e consequentemente la distribuzione di tali sussidii sia fatta in quella miglior maniera, che più contribuisca all'oggetto, che in ciò ci siamo proposto, e conformemente all'Istituto di detta Archiconfraternita, ordiniamo, e respettivamente concediamo piena facoltà al suddetto Prelato Presidente, unitamente agli Ufficiali della detta Congregazione Segreta, di formare entro il termine di tre mesi, e stabilire le regole da osservarsi per dispensare le nomine fra le Zittelle Maestre, e più meritevoli, secondo le massime di una provvida, e caritativa giustizia, volendo che tali regole una volta da essi stabilite, si debbano onninamente osservare, nè si possa da quelle recedere nei casi particolari, senza speciale autorità Nostra, e de' Nostri Successori. Deputiamo finalmente il Cardinal Vicario Nostro di Roma, che di tempo in tempo sarà, dando ad esso tutte, e singole le facoltà necessarie, ed oppurtune, acciocchè Egli eseguisca, e faccia esattamente eseguire tutto ciò, che con la presente abbiamo disposto, ed ordinato, e faccia che la Congregazione Secreta pacificamente goda del diritto concesso di nominare le Maestre della Dottrina Cristiana, ai detti tre dei cinque luoghi della Lista del Lotto, dopo ciascuna estrazione, e che le Zittelle estratte conseguiscano il sussidio Dotale, come sopra, ed in somma il medesimo Cardinale Vicario pro tempore possa ordinare, e fare tutto ciò che pel totale adempimento, e perpetua fermezza della presente nostra Schedola, in qualunque modo stimerà necessario, ed opportuno.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Volendo, e decretando, che alla stessa presente Schedola di Nostro Motu-Proprio, la quale senza alcun dispendio neppure per cagione di esercizio a titolo oneroso, dovrà essere esibita, e registrata ne' Libri della Camera Apostolica, secondo la Costituzione della Sa. Me. di Pio IV. anche Nostro Predecessore, non possa mai darsi, ed opporsi il vizio di surrezione, nè orrezione, o qualunque altro, e neppure il difetto della nostra volontà, ed intenzione, e che mai sotto questi, o altri pretesti possa essere impugnata, moderata, o revocata; e che così debba, e non altrimenti giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualsivoglia Giudice, o Tribunale, e dal Tesoriere Generale della Camera Apostolica pro tempore, e dalla stessa Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di definire, ed interpretare in contrario.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Dichiarando perciò noi ora preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò che dai detti Giudici, e Tribunali, e dal suddetto Tesoriere, e detta Camera, e ciascuno di essi, con qualunque autorità, scientemente, o ignorantemente, fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse giudicare, contro la forma, e disposizione della presente nostra Schedola di Motu-Proprio, e che vogliamo, che valga, e debba avere il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore, non ostante qualunque altra disposizione, che fosse stata fatta dai Romani Pontefici Nostri Predecessori dei lunghi nella detta lista, e qualunque diritto, e possessu di surrogare le nuove Zittelle alle estratte, che competere potesse al detto Tesoriere pro tempore, o altri Parrochi di Roma, o a qualunque altra persona ancorchè privilegiata, e degna di speciale menzione, derogando perciò alla Regola della Cancelleria nostra Apostolica, *de jure quaesito non tollendo*, ed a qualsisieno altre Costituzioni, ed Ordinazioni Apostoliche Nostre, e de' Nostri predecessori, statuti, usi, consuetudini, ed a qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrariu. Data dal Nostro Palazzo Apostolico Quirinale li 26. Settembre 1759.

XCVIII.

Dat. die 1. Oct. 1759. Ann. II.

Confirmatio concordiae inter Sardiniae Regem Illustrem, et Archiepiscopum Calaritanum super cessione jurium temporalium Insulae Sulcitanae S. Antiochi in Sardiniae Regno, favore Ordinis Militaris SS. Mauritii, et Lazari pro erigenda Commenda Ordinis ejusdem.

Clemens Episcopus

Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam

Affertur causae hujus concordiae, illiusque utilitates recensentur.

§. 1. Ad Supremum Apostolicae Dignitatis culmen, nullo meritorum Nostrorum suffragio, sed imperscrutabili Divinae providentiae judicio erecti, inter multiplices ad Nos delatas instantias, eas propensius excipimus, quae ad publicum aliquod bonum directa dignoscuntur, ac in iis auctoritatem Nostram interponere non omittimus, prout in Domino expedire judicamus. Sane pro parte Venerabilis Fratris Nostri Thomae Ignatii Mariae Natta, Moderni Archiepiscopi Calaritani, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod Sulcitana Insula Sancti Antiochi nuncupata, Sardiniae Regno ad meridiem adjacens, quantumvis aeris salubritate, et terrae ubertate naturaliter praedita sit, nihilominus habitatoribus adeo caret, ut vix pauci rustici Operarii, aut gregum Pastores fixam in ea mansionem habere soleant, propterea quod Piratarum et Barbarorum, qui ex proxima Africa illuc frequenter trajiciunt, nimis pateat incursibus; quo fit ut Sardiniae Populi, qui devotionis studio erga dictum Sanctum Antiochum, in eamdem Insulam certis per annum festis diebus frequentes conferre se solent, propositis sibi Religionis actibus vix expletis, statim ad propria remigrare cogantur.

Plura ad habitatorum in Insula S. Antiochi utilitatem praeconceperat Sardiniae Rex.

§. 2. Quapropter Charissimus in Christo Filius Noster Carolus Emanuel Sardiniae Rex Illustris ad asserendam dicti Regni, omniumque ditionum suarum securitatem, et subjectorum sibi populorum utilitatem promovendam laudabiliter intentus, praedictam Insulam firmo praesidio adversus hostiles incursus munire statuerat; sicque munitam, accitis aliunde habitatoribus, et colonis, ad culturam redigere, ac fructuosum in ea commercium, cui maxime opportunus ipsius Insulae situs agnoscitur instituere deliberaverat. Id autem non alia meliori ratione obtinere posse videbatur, quam si totius Insulae, ejusque Agrorum, Terrarumque dominium utile, Ordini Militari Sanctorum Mauritii, et Lazari, cujus ipse Carolus Emanuel Rex Supremus, Moderator, et Magnus Magister extitit, ita applicaretur, ut inde una ipsius Ordinis Commenda, ab uno Equite Commendatario, ad liberam ipsius Regis et Magni Magistri collationem pro tempore obtinenda, et cum debita ab ipso Rege, et Magno Magistro, nec non a Consilio praedicti Ordinis dependentia, juxta ipsius Ordinis leges, et praepositum utilitatis publicae objectum regenda, et administranda erigeretur, et instauretur.

Archiepiscopus Calaritanus asserens sibi jus temporale Insulae S. Antiochi, ad habitantium tamen utilitates promovendas, cum Sardiniae Rege de transactione ineunda propensum animum ostendit.

§. 3. Verum quia praedicti Thomae Ignatii Mariae Archiepiscopi proximus decessor bon. mem. Julius Caesar Gandulfi de Ricaldone, Archiepiscopus Calaritanus uti Praesul Ecclesiensis etiam Ecclesiae, quae Calaritanae perpetuo canonice unita existit, ipsius Insulae jurisdictionem in temporalibus ad pro tempore existentem praedictae Ecclesiensis Ecclesiae Praesulem, ejusdem vero Insulae dominium utile ad ipsius pariter Ecclesiensis Ecclesiae Mensam, ex variis juribus spectare, et pertinere allegabat, quamvis pro Regii Patrimonii juribus varia afferrentur argumenta, ex quibus tum ejusdem Antistitis Jurisdictio temporalis in eamdem Insulam, tum ipsius mensae dominium hujusmodi, in dubium revocari posse videbantur, nihilominus ulterior praemissorum dispositionum exequutio eo usque suspensa fuit, donec praedictus quoque Julius Caesar Archiepiscopus communis securitatis, et utilitatis studio incensus, post plures de dicti Caroli Emmanuelis Regis mandato habitas consultationes cum Regii Patrimonii Advocato Fiscali Generali, nec non praedicti Ordinis Militaris Generali pariter Advocato Patrimoniali, ad salubris Consilii eximia praedicti Regis providentia capti implementum, sine spiritualis jurisdictionis dictae Episcopalis Ecclesiae detrimento, ejusque Mensae redditunm imminutione, infrascriptas cessiones, sub Sedis Apostolicae beneplacito faciendas censuit, et solemni forma stipulatus est.

Conciliatis Archiepiscopalibus juribus, concordia etiam ad exitum perducta fuit sub reservatione Apostolicae approbationis.

§. 4. Itaque sub die XXI. Mensis Martii elapsi Anni a Nativitate Domini MDCCLVIII. inter dictum Julium Caesarem Archiepiscopum uti Ecclesiensis etiam Ecclesiae Praesulem ex una, et Dilectos Filios, Senatorem Josephum Franciscum Mariam Dani, Advocatum Fiscalem Generalem, et Regii Consilii Regni Sardiniae Consiliarium, nomine dicti Regii Patrimonii ex alia, ac Equitem Gabrielem Franciscum Angiono Advocatum Patrimonialem etiam Generalem dicti Ordinis Sanctorum Mauritii et Lazari, ejusdem Ordinis nomine ex reliqua partibus, inita fuit transactio seu bonae fidei concordia, cujus dispositionis, et Instrumenti desuper confecti tenor talis est videlicet.

Refertur tenor concordiae inter partes sub supra relata reservatione stipulatae, et primo respectiva partium jura quoad Insulae proprietatem recensentur.

Concordia fra Monsignor Arcivescovo di Cagliari, il Regio Patrimonio, e la Sagra Religione de' SS. Maurizio e Lazaro.

« L'Anno del Signore Mille settecento cinquantotto, alli 21. del Mese di Marzo, in Torino, nello appartamento terreno tenuto da Sua Eminenza il Sig. Cardinal Roveso Arcivescovo della presente Città, ed abitato attualmente dal prefato Monsignor Arcivescovo di Cagliari, avanti Noi infrascritti Segretarj, e Notarj, ed alla presenza degli infrascritti Signori Avvocato Clemente Carlevario, Prospero Vitelli, e Felice Coraggio, Testimonj astanti, richiesti, cogniti, ed al piè del presente colle parti suddette sottoscritti. »

« Sia manifesto, che l'Isola presentemente denominata di S. Antioco, la quale ritrovasi nella parte più meridionale della Sardegna, quantunque abbia terreno fertile, ed aria salubre, e siavi una Chiesa dedicata allo stesso Santo, a cui professando li Sardi una singolare devozione, concorrono essi in ogni anno in grandissimo numero alle di lui feste, che ivi sono celebrate, non abbia sinora se non se pochi stabili abitatori, e molti terreni siano pur anco del tutto gerbidi, ed incolti, perchè trovandosi la più vicina all'Affrica, resta la più esposta alle Piraterie de' Barbari, li quali sogliono ricoverarsi nei suoi piccoli Porti, e Cale, e tenere li pochi coltivatori di Terreni, ed i Pastori in continua apprensione di sorpresa, e di schiavitù; onde siasi creduto, che l'unico mezzo di rimediare a questi mali sarebbe quello d'introdurvi, e stabilirvi una ragguardevole popolazione, la quale potesse munirsi contro li tentativi degli Infedeli, ed applicandosi alla coltivazione delle Terre, si prevalesse pure del comodo, che somministrano la situazione de' Porti, ed il Mare per istruire, e promuvere un vivo commercio, onde ne deriverebbe poi anche un considerabile vantaggio a tutto quel Regno, coll'accrescimento della popolaziune, e dell'industria: La quale introduzione per sia sospesa a cagione delle difficoltà eccitatesi circa la pertinenza pretesa dall'Arcivescovo di Cagliari della giurisdizione, e del dominio utile dell'Isola. In ordine, alla quale giurisdizione rappresentasse

Monsignor Arcivescovo suddetto d'essere nell'antico possesso del Titolo di Barone dell'Isola di Santo Antioco, del quale abbiano sempre usato i suoi Antecessori nè mandamenti, e dispacci, negli atti de' Parlamenti del Regno, ne' giuramenti dei Vice Re, e de' Regii Ministri, ed in simili atti, che non ostante gl' Incendii degli Archivj della Chiesa Calaritana, di cui fanno fede li Capitoli di Corte, e le Regie Prammatiche, e che li più antichi documenti esistenti negli Archivj della Curia d'Uglesias non oltrepassino il 1620, ritrovinsi nondimeno enuoziate antiche Delegazioni de' suoi Predecessori, fatte ai loro Vicarj sioo dal 1597 per amministrare giustizia in detta Isola, ed esercere in loro nome la Giurisdizione civile, e criminale; Essersi sempre dalli medesimi, deputati gli Uffiziali, e da questi proceduto alle riviste, designazione di Prati, Tenture, esazioni di Machezie, e simili: e che gli atti de' Capitani d'Uglesias siano sempre stati contradetti dalli Prelati, e che la investitura ultimamente domandata fu solo affine di liberarsi dalle molestie, che gli venivano inferite dalli Cittadini, e dalla Città d'Uglesias. Rappresentasse pure il predetto Monsignore Arcivescovo d'essere nel quieto possesso del dominio utile de' terreni della Isola, autorizzato da sentenza della Reale Udienza delli 19. Novembre 1753. riconosciuto dalli Vice-Re ne' loro dispacci e lettere, e dagli Avvocati Patrimoniali oe' loro pareri, e comprovato non solamante dalla testimonianza degli Storici del Paese, ma eziandio dalla continuata serie degli atti possessuri, li quali resultino dalle concessioni di case, e di terreni fatta dagli Arcivescovi, e dalla esazione de' dritti di Portatico, e simili. Non si credesse parimente in obbligo di presentare verun titolo di tale suo possesso, poichè questo fusse tale, che avesse luogo a suo favore la presunzione di ogni migliur titolo del mondo. Alle quali rappresentanze di Monsignor Arcivescovo si opponnesse per parte del Regio Patrimonio, che la giurisdizione sia stata sempre esercitata nell' Isola da Regj Uffiziali, essendo di fatto cosa incontrastabile, che sin dell' anno 1400. circa, tempo il più antico, che compaja, era stato stabilito per gli spopolati di Sulcis un Giudice Regio ad amministrarvi giustizia. Stata poi somministrata dal Capitano d'Uglesias in nome del Sovrano, e venendo attualmente esercitata da un particolare Podestà deputato dalla Maestà Sua, il quale fa nell' Isola la sua residenza. Che le supposte Delegazioni non possono essere, che per materie, e cause Ecclesiastiche, e gli altri allegati atti di Giurisdizione o sono stati clandestini, o se altrimenti sono sempre stati contradetti dal Governo come risulta dalle Ordinazioni del Vicerè nel 26. Aprile 1598. dallo esame fatto nel 1613. e dalla deliberazione della Reale udienza del 1719. di modochè ogni qualunque volta tentarono gli Arcivescovi di esercitare alcuno dei detti Atti nell' Isola, tosto ne incontrarooo tutta la opposizione. Non essere di riguardo lo asserito titolo di Barone, perchè unicamente da alcuoo de' Prelati clandestinamente assunto, e può essere sfuggito in qualche atto, per inavvertenza de' Reali Ministri senza saputa però, ed acquiescenza del Principe, scorgendosi anzi da più documenti della Curia di Cagliari, che gli Antecessori dell' Arcivescovo D. Alfonfo Lasso, il quale reggeva quella Diocesi circa l' Anno 1597. giammai intrapresero di qualificarsi per Baroni dell' Isola, ed a tale effetto non essersi, nè potersi allegare alcuna carta di privilegio per cui possa dirsi conceduto questo titolo, alienata, e separata dalla Regia Corona la giurisdizione temporale, e questa trasferita negli Arcivescovi di Cagliari, nemmeno in qualità di Vescovi d'Uglesias, e lo stesso presentaneo Monsignor Arcivescovo ebbe già ricorso a S. M. per ottenerla, ammettendo così nè titolo, nè possesso; Quanto al dominio utile non avere la Mensa d'Uglesias nè titolo, nè possesso; imperciocchè se si parla del titolo, non ne compaja alcun valido e legittimo, non meritando fede li transunti nè della Carta di donazione di Mariano, o sia Turgadorio Giudice, o sia Re del Giudicato di Cagliari nel 1124, nè dell' altra di Benedetto di Lacono del 1216, che diconsi esistenti nell' Archivio dell' Arcivescovo, e da Scrittori del Regno, si accennano per Titoli della Mensa suddetta, stante li palpabili

loro difetti intrinseci, ed estrinseci sia per mancanza della data di giorno, e Mese, della indizione, del nome, sosrrizione, o rogiti di Notajo, sia per mancanza di facoltà negli asseriti Donatori di perpetuamente smembrare la Isola dal Regio Patrimonio, sia per non essere specificamente espressa in una di esse donazioni la detta Isola, o sia finalmente per risultare dubbia dalle storie la esistenza in tali tempi di supposti donatori, ed a tale effetto gli stessi Scrittori delle cose di Sardegna, che parlano dello detto donazioni si contraddicono fra se medesimi. Se poi si parla del preteso possesso, gli atti, che diconsi comprovarlo, non essere uniformi, o continuati, ma difformi, clandestini, ed equivoci, ed i primi non essere a favore di detta Mensa, ma bensì di S. Antioco, e della sua Chiesa particolare, relativamente alla festa di detto Santo, ed essere altresì viziosi, e nulli sotto qualunque aspetto vogliansi considerare, ondo non essere in verun maniera valevoli a radicare un vero, costante, e pacifico possesso. Nulla giovare la citata sentenza della Reale Udienza del 1753 perchè non proferita specificamente sovra un tal punto, essendo pure condizionati, ed ipotetici i dispacci, e le lettere del Vice Rè, e li pareri degli Avvocati Fiscali Patrimoniali. Non potersi in sostanza detto possesso, qualonque sia, giammai dirsi accompagnato dalli requisiti, che secondo li principj legali sono necessarj per renderlo sussistente ed efficace, conservando gli Arcivescovi ne' loro Archivi li succennati transunti di donazione, e massimamente quella ascritta al Giudice Mariano, o sia Turgodorio; mentre quando ancora volesse considerarsi in aspetto di legittimità, e sussistenza, favorirebbe soltanto la Chiesa di Santo Antioco, e tanto più unendosi la circostanza, che avendo nel secolo decimoquinto il Vescovo Giuliano d'Uglesias supplicato il Re D. Giovanni, e poscia il Rè D. Ferdinando di confermargli i suoi privilegj, e le concessioni avute, e d'impedirne ogni perturbaziono di possesso, uscirono bensì due Diplomi del 1468, o 1479 per la conferma, ma a condizione che i titoli di concessione fossero legittimi, ed autentici, e che rimanessero salve le ragioni della Regia Curia. Non essersi però vedute a comparire le accennate due Carte di Donazione d'onde altresì giustamente se ne inferisca, non essersi in tutto presentate, perchè riconosciute, seppure allora già esistevano, dal Vescovo Giuliano, difettose, illegittime, e di niun conto, anzi distruttive del suo intento, seppure già allora aspirava al Dominio utile di questa Isola. In tale stato di cose considerate le ragioni di Monsignore Arcivescovo a fronte di quelle del Regio Patrimonio, como pure quelle dalle quali sembra assistita la Chiesa di Santo Antioco, siccome per introdurre nell'Isola la proposta popolazione non conviene, nè la S. M. tollererebbe, che vi si stabilissero naturali Sardi, con pregiudizio, e diminuzione degli altri popolani di quel Regno, o per introdurvi Forastieri molte considerabili spese richiedonsi, alle quali sugg'acere non potrebbe il Prelato senza divertire buona parte de' suoi redditi da quegli usi lodevoli, in cui suolo impiegarli. E per altra parte Monsignor Arcivescovo di Cagliari considerata massimamente la unione delli quattro Vescovadi, gode già al presente sufficienti entrate per il decoroso suo mantenimento senza necessità di esporre capitali per arreresrele, s'insi creduto, che il migliore spediente fosse d'appoggiare una tale cura alla Sagra Religione, ed Ordine Militare de' Santi Maurizio, e Lazzaro, la quale avendo sua Maestà per Generale Gran Maestro, sarà nel caso d'introdurre nell'Isola nuovi Popolatori, difenderli dagli Affricani Pirati, e recare consequentemente a quel Regno i vantaggi, che dallo accrescimento della popolazione derivano, siasi perciò formato il seguente progetto.

Quae bona et praesenti concordia profectura sint enarrantur.

Insulae cessio Favore Militaris ordinis SS. Mauritii, et Lazari utrumque praesentiam tuam utilitatem, et habitatorum incrementa confert.

• Primieramente che il Dominio utile dell'Isola di Santo Antioco venga eretto in una Commenda della Sagra Religione, ed Ordine Militare dei SS. Maurizio e Lazzaro, sotto il titolo di Santo Antioco, di libera collazione di S. M. Generale Gran Maestru. Alla quale Commenda spettino per consequenza i diritti di Portatico, gli Accordi, e le altre annualità, che già sono dovute dipendentemente dalle concessioni fatte dagli Arcivescovi, non meno che tutti quei dritti, che verranno sta-

Insulae erectio in Commendam praelati Militaris Ordinis statuitur.

biliti nelle concessioni da farsi per parte della suddetta Religione. Si lasceranno nel possesso de' terreni al presente coltivati coloro, ai quali sono stati concessi dallo attuale Prelato, o da suoi Antecessori, salvo che, attesa la inosservanza de' patti apposti, meritassero d'esserne esclusi, e mediante, ove sarà di bisogno, la rinnovazione delle concessioni da farsi per parte di detta Religione, con quelle condizioni, che verranno prescritte, conforme all' equità, e secondo le prammatiche, ed usi del Regno. Si dichiara nondimeno, che riconoscendosi necessario di destinare alcun pezzo di detti terreni per lo stabilimento della nuova popolazione, in tal caso potrà ciò eseguirsi, così esigendo il bene comune, col dare al concessionario, che perderà la sua terra, il congruente compenso, colla surrogazione d'altro Territorio, ed in quell'altra forma, che potrà convenirsi. »

« Essendo buona parte dell' Isola suddetta occupata dalle *Eussorgie* dispurse in più luoghi, con grave pregiudizio dello accrescimento della cultura de' terreni, si potranno queste, mediante il compenso che fosse necessario, limitare e disporre in maniera, che resti sufficiente luogo par li pascoli, e non sia angustiata, e pregiudicata l'agricoltura. »

Modus praefinitur dividendi reddituum Insulae inter Regnum Sardiniae Archiepiscopum Mensam, et Ordinis originalem Commendam.

« Delle Decime d'ogni sorta di frutti, se ne formeranno dal Collettore dieci parti, delle quali una dovrà spettare alla Chiesa di S. Antioco, sei all'Arcivescovo col peso di mantenere la Chiesa, o Chiese Parrocchiali, come anche il Vicario, o Vicarj da lui deputandi giusta la esigenza della popolazione, e le tre altre al Commendatore — Le decime suddette rispetto a coloro, che attualmente possiedono li terreni coltivati si esigeranno a norma delle respettive concessioni ai medesimi fatte, e da quelli, che verranno introdotte saranno dovute, e si stipuleranno ezindio per via di contratto alla ragione di dieci per cento, esclusi soltanto quegli anni di franchigia, che secondo il solito loro si concedessero dalla Religione suddetta. Non si potrà poscia da questa, e nemmeno in alcun tempo dallo Arcivescovo fare veruna convenzione, e dare altro provvedimento per cui restino diminuite, o pregiudicate le porzioni di Decime rispettivamente assegnate — Dovrà la stessa Religione introdurre nella Isola nuova popolazione sufficiente, secondo la capacità dei terreni fra il termine, e nel modo che saranno convenuti. — »

Quoad spiritualem habitantium Insulae subjectionem, ea Archiepiscopo Calaritano reservatur.

« In Ordine alla giurisdizione Spirituale, gli abitatori dell' Isola resteranno Diocesani all' Arcivescovo di Cagliari, come Vescovo di Uglesias, e le Parrocchie saranno interamente soggette alla di lui giurisdizione. Ed affinchè dalla distribuzione delle Decime nella maniera sopra esposta, e dall' assegnarsi in dote della Commenda i diritti di Portatico ed altri provenienti dal dominio utile dell' Isola, non sia diminuito il reddito, di cui gode presentemente Monsignor Arcivescovo, proseguirà il medesimo, ed ove fosse duopo, anche i suoi Successori, a percevere da quelli, che possedono i terreni al presente coltivati, quelli diritti, che attualmente percève. — »

Casus consideratur augmenti futuri redditunm Insulae, et deinde modo prospicitur.

« Si dichiara però, che quando venga ad accrescersi il suddetto reddito per le maggiori decime, che si esigeranno in dipendenza delle nuove concessioni, che farà la succennata Religione de' suddetti terreni, occorrendone la devoluzione, e per quelle, che si perceveranno dalla coltivazione degli altri fondi, siccome cesserà in tale caso il motivo, per cui intanto si lascia per intiero all' Arcivescovo il suddetto reddito de' terreni al presente coltivati come sopra, allora spetterà questo in proporzione dell' aumento alla stessa Religione, cioè primieramente i dritti del Portatico, ed altri provenienti dal dominio utile, poscia le tre parti di ciò, che si esige a titolo di Decime, e si dovrà pagare altresì la parte assegnata alla Chiesa di Santo Antioco di modo che, qualora lo Arcivescovo colle sei delle dieci parti delle Decime verrà a conseguire quel tanto, che in oggi percève, non potrà più pretendere cosa alcuna de' redditi civili, e dovransi ridurre in massa tutte le Decime delle quali se ne daranno le sei parti all' Arcivescovo suddetto, il tutto a norma delle Regole stabilite ne' precedenti capi. »

Vigore praesentis concordiae, Archiepiscopus temporali praetensae ...

« Mediante lo adempimento di quanto sopra recederà Monsignor Arcivescovo da ogni sua pretensione in riguardo alla giurisdizione temporale, ed utile dominio dell'Isola, co-

Insulae jurisdictioni valedicit.

me anche da qualunque maggiore ragione, che gli possa competere in ordine alle decime. — •

Pro majori concordiae firmitate, reservatur ejusdem approbatio a S. Sede requirenda.

. • Per maggior sicurezza di questa concordia tra S. M. e Monsignor Arcivescovo, come Vescovo d'Iglesias, si domanderà l'assenso Apostolico, ed avendo S. M. fatto considerare il suddetto progetto dal Supremo Consiglio di Sardegna, ed altresì dal Consiglio della Sagra Religione ed Ordine Militare de'SS. Maurizio e Lazzaro, che lo hanno pienamente collaudato, si è degnata sulla relazione statale umiliata del medesimo progetto, e del consulto rispettivo di essi Consigli, di compartire il Reale suo gradimento ed approvazione al detto progetto di concordia, stato anche intieramente accettato da Monsignor Arcivescovo di Cagliari, con avere la M. S. nominato il Signor Senatore Dani Avvocato Fiscale Regio del Supremo Consiglio di Sardegna per stipularne l'istromento a nome del Regio Patrimonio, con avere altresì destinato il Sig. Cavaliere, ed Avvocato Patrimoniale di detta Sagra Religione Angiono per intervenire in detto Istromento a nome della medesima Religione, come da Regj Biglietti infra inserti del giorno d'oggi, coi quali viene rispettivamente ad essi conferita l'autorità, e facoltà opportuna per la effettuazione di detto progetto. Quindi è che •

Tenor dispositivus, qua concordia inter partes solemniter probatur, et confirmatur.

• Per il presente pubblico istromento, e presenti gli infrascritti Signori Testimoni, l'Illustrissimo e Reverendissimo Monsignor Giulio Cesare Gandolfo di Ricaldone Arcivescovo di Cagliari, e Vescovo d'Iglesias, e gli Illustrissimi Signori Senatori Giuseppe Francesco Maria Dani Avvocato Fiscale Regio del Supremo Consiglio di Sardegna, e Cavaliere D. Gabriele Francesco Angiono Avvocato Patrimoniale Generale della suddetta Sagra Religione dei SS. Maurizio e Lazzaro, confermando la suddetta narrativa con dichiarazione, che tutti i capi del progetto suddetto, e ciascuno di essi debbano intendersi per corrispettivi, e riducendo quella in forma di disposizione, per la intiera esecuzione del detto progetto, hanno il suddetto Monsignor Arcivescovo per se, e suoi Successori, salvo però sempre il beneplacito Apostolico, ed il detto Signor Senator Dani in nome del Regio Patrimonio, caduto e trasferito, come cedono, e trasferiscono alla Sagra Religione, ed Ordine Militare suddetto tutte le ragioni, che per qualunque titolo avere potessero sovra il dominio utile dell'Isola di S. Antioco, acciocchè il detto dominio utile venga eretto dalla M. S. Generale Gran Maestro in Commenda sotto il titolo di Santo Antioco di sua libera collazione con le leggi, e condizioni in detto progetto espresse, mediante la osservanza dalle quali detto Monsignor Arcivescovo recede per se, e i suoi Successori da ogni sua pretensione in riguardo alla giurisdizione temporale di detta Isola, colle clausole abdicative, e traslative in ogni più ampla e valida forma, accettando tale recesso, in nome del detto Regio Patrimonio, il medesimo Signor Senator Dani, rinunziando pure detto Monsignore in favore di detta Religione ad ogni maggiore ragione, che gli potesse competere a riguardo delle Decime, come nel medesimo progetto, e successivamente il suddetto Signor Cavaliere, ed Avvocato Patrimoniale Angiono a nome della detta Sagra Religione, e per essa accettante, e stipolante si sottomette a tutti quegli obblighi, e condizioni portate dal suddetto progetto. Di tutto quanto sovra è contenuto in detto progetto, le dette parti hanno promesso, e promettono la totale osservanza sotto obbligo de'beni presenti, e futuri, cioè quanto a Monsignor Arcivescovo di quelli del suo Arcivescovado, o Vescovadi uniti e specialmente del Vescovado d'Iglesias; rispetto al Signor Senator Dani di quelli del Regio Patrimonio di Sardegna, e in ordine al Signor Cavaliere Angiono di quelli della medesima Sagra Religione dei SS. Maurizio, e Lazzaro colla clausola del costituto Possessorio di essi in forma — E di questo atto se ne sono formati due istromenti originali uniformi ricevuti da noi infrascritti Angelo Ludovico Villa Segretario di Stato, e Segretario e Notajo per S. M. del Sagro Supremo Consiglio di Sardegna, e Maurizio Filiberto Raviecchio Segretario dell'Eccellentissimo e Reverendissimo Consiglio della Sagra Religione de'SS. Maurizio, e Lazzaro, e Regio Notajo per custodirsene, di detti

istromenti originali, uno nella Segreteria di Stato per gli affari interni di S. M. e l'altro nell'Archivio di detta Sagra Religione, con essersi in questo inserti li due sovracitati Regj Biglietti per copia autentica, e si sono detti Signori intervenienti insieme ai Signori Testimonj ad ambi detti istromenti sottoscritti come siegue — Giulio Cesare Gandolfo di Ricaldone Arcivescovo di Cagliari, e Vescovo di Iglesias — Senatori Giuseppe Francesco Maria Dani Avvocato Fiscale Regio — D. Gabriele Francesco Angiono Avvocato Patrimoniale Generale — Clemente Carlevario Testimonio — Prospero Viretti Testimonio — Francesco Felice Coraggio Testimonio, e manualmente A. Villa. M. F. Ravicchio, — Copia degli infrascritti Regj Biglietti — Il Re di Sardegna, di Cipro, e di Gerosalemme ec. Fedele ed amato Nostro. Essendoci stata umiliata la relazione del progetto di concordia per le differenze, e questioni insorte a riguardo del dominio utile, e circa le pretensioni eccitate sulla giurisdizione temporale dell'Isola di Santo Antioco del Regno Nostro di Sardegna, tra l'Arcivescovo di Cagliari Vescovo d'Iglesias, ed il nostro Reale Patrimonio, ci siamo degnati di gradire ed approvare il detto progetto, per cui li suddetti Arcivescovo, e Nostro Patrimonio devono cedere ogni loro ragione sopra il detto dominio utile alla Sagra Nostra Religione, ed Ordine Militare de' SS. Maurizio, e Lazzaro per la erezione dello stesso utile dominio in Commenda della detta Sagra Religione di libera Nostra collazione, sotto li patti, e condizioni in esso progetto espresse, e per il presente nominiamo, e destiniamo la vostra persona per intervenire a nome di detto Nostro Patrimonio nel contratto da stipularsi per la esecuzione del medesimo progetto, conferendovi per un tale effetto tutta la autorità, e facoltà necessaria ed opportuna onde possiate in nome di esso Nostro Patrimonio cedere, ed obbligarvi a norma interamente dello stesso progetto, e senza più preghiamo il Signore, che vi conservi — Torino li 21. Marzo 1758. firmato C. Emanuele — Contrassegnato Mazé — E sul dorso — Al fedele ed Amato Nostro il Senatore nel Senato Nostro di Piemonte Dani Avvocato Fiscale Regio nel Supremo Nostro Consiglio di Sardegna. — »

Tenor procurae qua Sardiniae Rex facultatem fecit Regio Fisci Advocato, relatam concordiam acceptandi.

« Il Re di Sardegna, di Cipro, e di Gerusalemme, Duca di Savoja, di Monferrato ec. Principe di Piemonte ec. Generale Gran Maestro ec. Cavaliere Angiono Avvocato Patrimoniale Generale della Sagra Religione, ed Ordine Nostro Militare de' SS. Maurizio, e Lazzaro. Essendosi inteso, e da Noi approvato il progetto a Voi noto riferito nel Consiglio di essa Religione per cui il nostro Reale Patrimonio, e l'Arcivescovo di Cagliari Vescovo di Iglesias debbono cedere alla medesima Sagra Religione ogni loro ragione sopra il dominio utile dell'Isola di Santo Antioco del Regno Nostro di Sardegna, per essere tal dominio da poi eretto in Commenda della mentovata Religione di libera Nostra collazione, sotto i patti e condizioni in tal progetto spiegate; Vi diremo con il presente essere mente Nostra, che interveniate a nome di detta Religione nel contratto da stipularsi per l'eseguimento di esso progetto, conferendovi l'autorità opportuna per quello validamente accettare, ed assumere le obbligazioni a norma del medesimo riguardanti l'accennata Religione, e senza più preghiamo il Signore, che vi conservi — Torino li 21. Marzo 1758. firmato C. Emmanuele — Contrassegnato Ferraris — E sul dorso — Al Cavaliere Angiono Avvocato Patrimoniale Generale della Sagra Religione, ed Ordine Nostro militare de' SS. Maurizio, e Lazzaro. »

Tenor alterius Procurae Sardiniae Regis, qua ipse met tamquam Generalis Magnus Magister Ordinis Militaris SS. Mauritii, et Lazari facultatem tribuit Advocato Patrimoniali Generali ejusdem Ordinis, concordiam, et obligationes in ea contentas acceptandi.

§. 5. Qua de re pro parte praefati Julii Caesaris Archiepiscopi Sa. Mem. Praedecessori Nostro Benedicto PP. XIV. supplicatum fuit, ut ipse transactionem praedictam, seu concordiam hujusmodi approbare dignaretur. Ipse autem Benedictus Praedecessor die XV. subsequentis Mensis Aprilis, ad relationem Dilecti etiam Filii Secretarii Congregationis Venerabilium Fratrum Nostrorum, tunc suorum S. Romanae Ecclesiae Cardinalium, consultationibus Episcoporum et Regularium praepositis, speciali decreto eamdem approbavit. Verum eodem Benedicto Praedecessore paulo post ab hac luce sublato, Literae Apostolicae super approbatione hujusmodi minime fuerunt expeditae, ac deinde praedictus

Preces porrectae S. M. Benedicto XIV. pro confirmatione praesentis concordiae.

quoque Julius Caesar Archiepiscopus ab humanis decessit. Cum autem sicut eadem petitio subjungebat, praedictus Thomas Ignatius Maria modernus Archiepiscopus postquam praedictae Ecclesiae Calaritanae, simulque Ecclesiensis, eidem, ut praefertur, unitae, regimen assumpsit, omnium plenaria habita notitia, ne dum probandam duxerit praeinsertam transactionem, seu concordiam, illiusque dispositionem, sed perspectum quoque habuerit illius exequutionem in evidentem dictae Mensae utilitatem cessuram fore, aliunde vero magnum eidem Insulae, vel potius universo Sardiniae Regno fructum exinde obventurum: Idcirco pro parte ejusdem Thomae Ignatii Mariae Archiepiscopi, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut in praemissis, Supremum Nostrum, et Apostolicae Sedis beneplacitum, auctoritatemque interponere dignaremur.

Supra relatam concordiam, Pontifex Apostolica auctoritate confirmat, et approbat.

§. 6. Nos igitur, audito item praefatae Congregationis Secretario, susceptam a dicto Carolo Emmanuele Rege providam curam, per quam praefata Insula hactenus pene deserta, et praedonibus infesta, Incolis, atque Cultoribus in posterum commoda, et fida statio cum magno divini cultus augmento evasura speratur, omni laude dignam existimantes, simulque praedictae Mensae Episcopalis indemnitati, et utilitati perpetuo consulere, eidemque Thomae Ignatio Mariae Archiepiscopo specialem gratiam facere volentes, ipsumque a quibusvis suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus hujusmodi inclinati, praeinsertam transactionem, seu concordiam, ut praefertur, initam, et prout illam concernit, desuper confectum praeinsertum etiam instrumentum, cum omnibus, et singulis in eo contentis, Apostolica auctoritate ipsarum, tenore praesentium perpetuo confirmamus, et approbamus; illique perpetuae, et inviolabilis Apostolicae firmitatis robur, et efficaciam adjicimus, omnesque, et singulos tam juris quam facti, et solemnitatum aliosque defectus, si qui desuper in eadem transactione, seu concordia inter dictum Julium Caesarem Archiepiscopum, ac praefatos Josephum Franciscum Mariam, et Gabrielem Franciscum, ut praefertur, inita, quomodolibet intervenerint, supplemus; illamque ab omnibus et singulis, ad quos nunc spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum, inviolabiliter observari, et adimpleri, nec ab illa ullo unquam tempore resiliri debere volumus et mandamos.

Spiritualia Archiepiscopi jura in Parrochiales, caeterasque Insulae Ecclesias reservantur.

§. 7. Decernentes omnia spiritualia jurisdictionis, sive Ordinariae, sive Delegatae jura in Parrochiales, caeterasque Ecclesias praedictae Insulae, nec non in Clerum, et Populum in eo nunc existentem, et pro tempore quandocumque futurum, etiam si forsan Graeci, Armeni, aut alterius cujuscumque ritus existant praedicto Archiepiscopo, uti Ecclesiensis Ecclesiae Praesuli, ejusque successoribus, perpetuo salva, integra, atque illaesa manere, ad formam Sacrorum Canonum, et Constitutionum Apostolicarum, et Decretorum Sacri Concilii Tridentini.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 8. Praesentes quoque literas, et in eis contenta quaecumque ex eo quod quilibet in praemissis jus, vel interesse habentes, seu habere quomodolibet intendentes ad ea vocati, citati, et auditi non fuerint, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel quovis alio defectu notari, impugnari, invalidari, nec sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, aut derogationibus per Nos, et successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis pro tempore faciendis comprachendi, sed semper et perpetuo validas et efficaces existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere. Sicque, et non alias per quoscumque Judices, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de latere Legatos, Vice Legatos, dictaeque Sedis Nuncios judicari, et definiri debere, irritumque et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scien-

ter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstantibus, quatenus opus sit fel. rec. Pauli PP. II. Praedecessoris Nostri, aliorumque Romanorum Pontificum etiam Praedecessorum Nostrorum, de rebus Ecclesiae non alienandis, caeterisque etiam Apostolicis, seu in Universalibus, Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis generalibus, sive specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus dictarum Calaritanae, et Ecclesien. Ecclesiarum, ac praedictae Ecclesiae S. Antiochi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, usibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis, nec non concessionibus, donationibus, et iovestituris eisdem Ecclesiis, eorumque Praesulibus, seu Rectoribus, aliisque personis quibuslibet, tam in genere, quam in specie in contrarium praemissorum quomodolibet forsan concessis, approbatis, et confirmatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum praesentibus inserti forent, pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum latissime et expresse, hac vice dumtaxat, harum serie derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctiones poenales.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum confirmationis, approbationis, defectuum supplotionis decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quinquagesimo nono, Decimo sexto Kalendas Octobris Pontificatus Nostri Anno Secundo.

XCIX.

Revocata quacumque praecedenti concessione Altaris privilegiati, aliud in perpetuum concedit, ab Ordinario una vice tantum designandum, pro unaquaque Ecclesia Monialium Visitationis B. M. Virginis sub instituto S. Francisci Salesii, peculiaribus indicatis diebus, et casibus queis praesens indultum tribuitur. Dat. die 11. Novemb. 1759. Ann. II.

Altare privilegiatum pro singulis Patriarchalibus Metropolitanis, et Cathedralibus totius Orbis Catholici concessit Benedictus XIII. Constit. edit. Anno 1724. Augusti 20. quae est in Bullario Mainardii. Altaria privilegiata Ecclesiis Cathedralibus, et Parochialibus Maronitarum indulsit Benedictus XIV. Const. edit. Anno 1743. Martii 16. Itemque Pontifex idem Capitula Veronensi bis in hebdomada, personale, Constit. edit. Anno 1747. Jan. 19. ut videre est in ejus Bullario.

Clemens Papa XIII.
Ad perpetuam rei memoriam.

Spiritualibus indulgentiis sacra loca decorantur, ut fidelium defunctorum animae illis, adjutae ab Purgatorii poenis liberentur.

§. 1. Omnium saluti paterna charitate intenti, sacra interdum loca spiritualibus indulgentiarum muneribus decoramus, ut inde fidelium defunctorum Animae Domini Nostri Jesu Christi, ejusque Sanctorum suffragia meritorum consequi, et illis adjutae ex Purgatorii poenis ad aeternam salutem per Dei misericordiam perduci valeant. Volentes igitur omnes, et singulas Ecclesias quorumcumque Monasteriorum Monialium Visitationis Beatae Mariae Virginis Immaculatae sub Instituto S. Francisci Salesii ubicumque existentium, in quibus aliud Altare privilegiatum, quatenus adsit concessum, per praesentes Auctoritate Apostolica revocamus; et in qualibet ex dictis Ecclesiis, Altare, per Ordinarios locorum semel tantum respective designandum, hoc speciali dono illustrare, supplicationibus quoque Dilecti filii Nostri Henrici Benedicti S. R. E. Presbyteri Cardinalis Ducis Eboracensis nuncupati, earumdem Monialium apud Nos, et Sedem Apostolicam Protectoris nu-

nine Nobis per hoc humiliter porrectis inclinati, Auctoritate Nobis a Domino tradita, ac de Omnipotentis Dei misericordia, et Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, et quandocumque Sacerdos aliquis secularis, vel cujusvis Ordinis, Congregationis, et instituti regularis, Missam Defunctorum in die Commemorationis defunctorum, et singulis diebus infra illius octavam, ac in una feria cujuslibet hebdomadae, et per eosdem Ordinarios respective pariter specificanda, pro anima cujuscumque Monialis, earumque Consanguineorum et affinium primi et secundi gradus, nec non Monasteriorum hujusmodi respective Benefactorum, quae Deo in Charitate conjuncta ab hac luce migraverit, ad praedictum Altare celebrabit, Anima ipsa de thesauro Ecclesiae per modum suffragii indulgentiam consequatur, ita ut ejusdem Domini Nostri Jesu Christi, ac Beatissimae Virginis Mariae, Sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus, a Purgatorii poenis liberetur, concedimus, ipsumque privilegium ad quodlibet Altare Ecclesiarum hujusmodi in obitus, depositionis, ac tertia, septima, et trigesima post obitum cujuslibet ex Monialibus Monasteriorum praedictorum dumtaxat Anniversariis, aliisque diebus pro Missis, quae juxta eorumdem Monasteriorum regulas seu consuetudinem celebrari debent, aut solent, auctoritate, et tenore praedictis extendimus, et ampliamus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Designantur dies, et casus praesentis indulti.

§. 2. Volumus autem, ut praesentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XI. Novembris MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

Transumptorum fides.

C.

Indulgentiae, et spirituales gratiae perpetuo conceduntur singulis Christifidelibus, statutis diebus visitantibus Ecclesias Monasteriorum Monialium Ordinis Visitationis B. M. Virginis Immaculatae, sub instituto S. Francisci Salesii qui fuerint confessi, et Sacra Communione refecti, nec non peculiares indulgentiae, et gratiae assignantur Monialibus ejusdem Ordinis pariter in perpetuum.

Dat. die 20 Nov. 1759. Ann. II.

Indulgentiam Plenariam perpetuam Monialibus quorumvis Monasteriorum in qualibet Mundi parte existentium die earum velationis, benedictionis, et consecrationis concessit Benedictus XIII. Const. edit. Anno 1728. Aprilis 6. Item plenariam perpetuam pro Monialibus Monasteriorum S. Ursulae in die renovationis Votorum, Pontifex idem Const. edit. Anno 1728. Aprilis 17. ut est in Bullario Mainardii.

Clemens PP. XIII.
Ad perpetuam rei memoriam

§. 1. Coelestium munerum thesauros, quorum Dispensatores Nos esse voluit Altissimus, praesertim cum ad animarum salutem procurandam in Domino expedire cognoscimus, eos libentissime in Universos Christifideles erogare minime praetermittimus. Quapropter supplicationibus quoque Dilecti filii Nostri Henrici Benedicti S. R. E. Presbyteri Cardinalis Ducis Eboracensis nuncupati, Monialium Ordinis Visitationis B. Mariae Virginis Immaculatae sub instituto S. Francisci Salesii apud Nos, et Sedem Apostolicam Protectoris nomine, Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, omnibus, et singulis utriusque Sexus Christifidelibus vere poenitentibus, et confessis, ac sacra communione refectis, qui aliquam ex Ecclesiis quorumcumque Monasteriorum Monialium hujusmodi ubicumque existentibus in Visitationis ejusdem B. M. V. Immaculatae, et S. Francisci Salesii festis diebus, ac feria sexta immediate sequenti octavam solemnitati Sanctissimi

Enumerantur indulgentiae, et gratiae in praesenti concessione comprehensae.

Corporis Christi, nec non die Vigesima prima Mensis Augusti, ac quoad Ecclesiam Monasterii Monialium dicti Ordinis Civitatis Lugdunensis, tantum, die Vigesima octava Mensis Decembris, a primis vesperis usque ad occasum solis, dierum hujusmodi, singulis annis devote visitaverint, et sibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces effunderint, quo die praedictorum id egerint, plenariam: insuper eisdem Christifidelibus etiam vere poenitentibus, et confessis, ac sacra Communione refectis, qui expositioni Sanctissimi Eucharistiae Sacramenti de Ordinariorum respective licentia in dictis Ecclesiis, prima feria sexta cujuslibet Mensis facienda, per aliquod temporis spatium devote interfuerint, et ibi ut praemittitur oraverint, plenariam: Similiter prima feria sexta unius mensis, per Ordinarios praedictos respective semel tantum designanda, omnium peccatorum suorum Indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus: In reliquis vero primis feriis sextis caeterorum undecim mensium, Christifidelibus praedictis vere pariter poenitentibus, et confessis, ac sacra Communione refectis, praedictae expositioni, ut supra faciendae interessentibus et orantibus, qua feria praedictarum similiter id egerint, septem annos, et totidem Quadragenas, de injunctis eis, seu alias quomodolibet debitis poenitentiis, in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Monialibus vero, et aliis in quolibet ex dictis Monasteriis pro tempore degentibus etiam vere poenitentibus, et confessis, ac sacra Communione refectis, quae Cappellam, seu Altare, vel Oratorium intra Claustra Monasteriorum hujusmodi respective sita in quatuor aliis anni festis diebus, per Ordinarios hujusmodi respective pariter designandis, ac die vigesima octava praedicti mensis Decembris, a primis Vesperis usque ad occasum Solis dierum hujusmodi ut supra praemittitur, visitaverint, et ibidem oraverint, quoque plenariam, ac mortis articulo, si vere pariter poenitentes, et confessae ac sacra Communione refectae, vel quatenus id facere nequiverint, saltem contritae, nomen Jesu ore si potuerint, sin minus corde devote invocaverint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem impertimur, omnibusque Confessariis Ordinariis Monasteriorum hujusmodi pro tempore existentibus, facultatem commutandi Monialibus infirmis, caeterisque in Monasteriis hujusmodi degentibus in aliquod pium opus Visitationem Ecclesiae, seu Cappellae, aut Altaris vel Oratorii pro consequendis Indulgentiis designatae, seu designati, tribuimus. Declarantes insuper, quod ob permutationem Coronarum, et Sacrorum Numismatum, quam singulis Annis ex Constitutionum dispositione Moniales praedictae peragunt, Coronas, et Numismata hujusmodi, si aliqua Benedictione sint munita, Indulgentias quibus gaudent non amittere. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

§. 2. Volumus autem ut praesentium Literarum Transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XX. Novembris MDCCLIV. Pontificatus Nostri Anno Secundo. *Transumptorum fides.*

CI.

Peculiares Indulgentiae conceduntur, ad Septennium tantum, Monialibus degentibus in Monasteriis Ordinis Visitationis B. M. Virginis Immaculatae sub instituto S. Francisci Salesii. *Dat. die 20. Nov. 1759. Ann. II.*

Clemens PP. XIII.

Dilectis in Christo Filiabus Abatissis, seu Priorissis, et Monialibus quorumcumque Monasteriorum Ordinis Visitationis B. M. V. Immaculatae, sub Instituto S. Francisci Salesii Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

§. 1. Ad augendam devotionem, et Animarum Salutem coelestibus Ecclesiae thesau- *Enumerantur indulgentiae elargi-*

tae, dieque in quibus eas lucrari permittitur.

ris, pia charitate intenti, ac supplicationibus Dilecti Filii Nostri Henrici Benedicti S. R. E. Presbyteri Cardinalis Ducis Eboracensis nuncupati, earumdum Monialium apud Nos, et Sedem Apostolicam Protectoris nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Vobis omnibus, et singulis, ac aliis in vestris Monasteriis respective existentibus vere poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refertis, quae Cappellam, seu Altare, vel Oratorium intra Claustra Monasteriorum hujusmodi respective sita, in una ex Feriis sextis Quadragesimae, per Ordinarios locorum etiam respective designanda, ab ortu, usque ad occasum Solis Feriae hujusmodi, nec non in primo, et ultimo ex novem diebus immediate antecedentibus Festum Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi singulis annis devote visitaveritis, et ibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderitis, plenariam omnium peccatorum vestrorum Indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. In caeteris vero Feriis sextis praedictae Quadragesimae, ac in reliquis ex supradictis novem diebus antecedentibus Festum Nativitatis Dominicae Vobis omnibus, et singulis, aliisque praedictis, etiam vere poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refectis, Cappellam, seu Altare, vel Oratorium hujusmodi ut supra visitantibus, et ibidem ut praefertur, orantibus, quo die, et feria ex praedictis id egeritis, septem annos, et totidem quadragenas de injunctis Vobis, seu alias quomodolibet debitis poenitentiis, in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Insuper Vobis omnibus, aliisque praedictis vere pariter poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refectis, quae septem Cappellas, seu Altaria, vel Oratoria intra Claustra Monasteriorum vestrorum sita, ter in anno devote visitaverint, vel Scalam intra eadem Claustra sitam, quater in anno flexis genibus pie ascenderitis, et ibi ut supra oraveritis, qua vice praedictarum id egeritis, ut eas omnes, et singulas Indulgentias, peccatorum remissiones, ac poenitentiarum relaxationes consequamini, quas consequeremini, si septem Almae Urbis Nostrae tam intra, quam extra illius muros sitas Ecclesias ad id designatas, personaliter, et devote visitaveritis, vel Scalam Sanctam de eadem Urbe etiam personaliter, et devote flexis genibus ascenderitis; Ac pariter vobis omnibus, aliisque supradictis, quae septem Altaria, seu Cappellas, vel Oratoria intra Claustra hujusmodi sita duodecim vicibus pro quolibet anno ut supra visitaveritis, et oraveritis, qua vice praefatarum similiter id egeritis, ut eas omnes, et singulas Indulgentias peccatorum remissiones, ac poenitentiarum relaxationes itidem consequamini, quas consequeremini si septem Altaria in Basilica Principis Apostolorum de Urbe sita ad id designata personaliter, et devote visitaveritis, Apostolica Auctoritate, tenore praesentium concedimus, et indulgemus. In contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

Transumptis fides.

§. 2. Praesentibus ad septennium tantum valituris. Volumus, autem, ut dicta Scala aliis usibus non inserviat, utque, si pro impetratione, praesentatione, admissione, seu publicatione praesentium aliquid vel minimum detur, aut sponte oblatum recipiatur, praesentes nullae sint. Ceterum, volumus pariter ut praesentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XX. Nov. MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CII.

Dat. die 30. Nov. 1759. Ann. II.

Monasterium Monialium Ordinis S. Benedicti loci de Sambucheto, Nullius seu Spoletanae Dioecesis, Jurisdictionis Capituli, et Canonicorum Ecclesiae S. Joannis Lateranensis supprimitur, illiusque bona peculiaribus usibus destinantur in spiritualem utilitatem habitantium in praefato loco.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei Memoriam.

Exponitur infelix Monasterii supprimendi conditio, et modicus Monialium numerus.

§. 1. Inter multiplices, quae quotidie Nobis oboriuntur Apostolici muneris Nostri curas, illud subinde Nobis venit in mentem, cogitationes Nostras eo quoque conferri oportere, ut quae incepta fuerant, quibusque perficiendis commodius tempus expectandum erat, iis, ubi occasio venerit expediendis, extrema denique manus imponatur. Cum itaque, sicut accepimus, fel. record. Benedictus XIV., Praedecessor Noster Anno Domini MDCCLV. Patriarchalis Ecclesiae Nostrae S. Joannis in Laterano nuncupatae, illiusque rerum omnium Pastorali Visitatione ioita comperiisset, Monasterium Sanctae Mariae de Misericordia nuncupat. Monialium Ordinis Sancti Benedicti loci de Sambucheto, Nullius, seu Spoletanae Dioecesis, sub spirituali jurisdictione pro tempore existentium Capituli, et Canonicorum dictae Ecclesiae, in aspero loco, et incolis vacuo situm esse, et ab hominum frequentia semotum, quod Tridentinae Synodo minime probari exploratum est, Clausuram quoque angustam, et male tutam, aedes vero novissime ruinosas apparuisse, et aliqua ex parte prope labantes, proindeque decrevisset in primis ut dictum Monasterium omnino supprimeretur, ac propterea in eodem Monasterio nullae amplius puellae ad Regularem habitum admitterentur, de ipsis tamen Monialibus tunc in eo degentibus in aliud tempus reservavit quid in posterum providendum censuisset.

Preces porrectae a Capitulo Lateranensi pro suppressione praefati Monasterii, et peculiaribus redditunm destinationibus.

§. 2. Cumque nuper Dilecti Filii Moderni Capitulum, et Canonici praedictae Ecclesiae Nobis exposuissent non plures quam tres Moniales in dicto Monasterio provectiore aetate, easdemque aegra valetudine superesse, quarum duae tantum Chorales sunt, indeque fieri ut nullo pacto Regularis Disciplina servari queat; Nos idcirco omnibus hisce causis permoti ejusdem Monasterii suppressionem diutius differendam non esse existimamus. Cum vero ejusmodi soppressione sequuta, ea quoque esse debeat Apostolici Nostri Ministerii cura, ut bona semel Deo dicata, recte, diligenterque administreotur, nec in profanos usus, sed in alia pia opera convertantur. Cumque Capitulum, et Canonici praedicti Nobis significavarint, Rectoribus Parochialium Ecclesiarum locorum spirituali pariter eorumdem jurisdictioni subjectorum vix, ac ne vix quidem ex redditibus suae cujusque Rectoris Ecclesiae suppetere, quo vitam tolerare possint, cum saluberrimum, ac maximo usui futurum, si schola erigatur, et sustentetur Magistrarum, quae volgo Magistrae Piae appellantur, ubi puellis tum Christianae Fidei rudimenta tum ad vitae usum necessariae quaedam artes tradantur.

Monasterium supprimitur, et de redditibus speciali providentia in pios usus disponitur.

§. 3. Hinc volentes nos, non solum ad effectivam dicti Monasterii suppressionem, sed etiam ad ejusdem Bonorum omnium tum administrationem, tum erogationem, seu conversionem stabiliendam devenire, primodictum Monasterium Sanctae Mariae de Misericordia, illiusque statum, et exentiam Regularem, ac ipsius erectionem, institutionem, et insignia, denominationem, ac omnia, et quaecumque illius officia, et ministeria, nec non statuta, et consuetudines etiam immemorabiles, ac decreta etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roborata, privilegia quoque, et indulta generalia, et specialia, si qua sint, eidem Monasterio, illiusque Superiorissae, et Monialibus, ac personis tam in spiritualibus, quam in temporalibus etiam oneroso, et alio quovis titulo forsan necessario exprimendo, Apostolica, aliaque quavis auctoritate concessa, quorum omnium et singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum praesentibus insererentur, iisdem praesentibus pro expressis, et insertis haberi volumus ex nunc, prout ex tunc, et quando per obitum duarum ex dictis tribus Monialibus una tantum supererit, quae ad aliud Monasterium Monialium transferenda erit, vel quoties et tunc eadem tres Moniales ad aliud Monasterium, seu alia Monasteria auctoritate Nostra transferri aequo animo, et libenter consentiant, Apostolica auctoritate perpetuo supprimimus, et extinguimus. Eo deinde per Nos sic suppresso, et extincto, suppressionis, et extinctionis hujusmodi effectu subsequuto, omnia et singola bona stabilia ad dictum Monasterium au-

tea spectantia, quae ex calculis peractis, sicut novimus ad valorem in proprietatem undecim millium triginta quinque scutorum, et ob. 60 monetae Romanae ascendunt, illorumque redditus in terrentum viginti uno scutis ejusdem monetae circiter consistentes, cum omnibus et singulis illorum adnexis, ac juribus quibuscumque, quemadmodum etiam pecuniarum summas, et generum quantitates, quae modo, et post praesentium concessionem, deductis expensis, pro Monasterii, et dictarum Monialium manutentione, et substentatione modo occurrentibus supersunt, et usque ad tempus effective illius suppressionis superarunt, dictis Modernis, et pro tempore existeotibus Capitulo, et Canonicis in administrationem ad infrascriptorum effectum ita, quod suppressionis, et extinctionis hujusmodi effectu subsequuto, liceat ipsis per onum, seu plures Procuratorem, seu procuratores ad id specialiter deputandum, seu deputandos administrationis hujusmodi titulo, et nomine dictorum bonorum, illiusque fructuum, redditunm, et proventuum, jurium, et pertioeotiarum quarumcumque, ad primodictum Monasterium, ut praefertur, suppressum, et extinctum pertinentium veram, realem, corporalem, et actualem possessionem ipsarum praesentium vigore libere apprehendere, et apprachensam perpetuo retinere, administrare, illaque locare, dislocare, arrendare, exigere, percipere, levare, et recuperare, ac in infrascriptos usus convertere, praesentium tenore, Apostolica auctoritate concedimus, et assignamus.

Designantur usus in quos suppressi Monasterii redditus erogari debeant.

§. 4. Quod vero attinet ad dictorum bonorum, ac fructuum usum, et conversionem, cum iniquum existimemus, qui se, suaque studia, labores, et cogitationes omnes ad animarum curam contulerint, iis adhuc inopia conflictandum, ac necessaria vitae deesse, egestatemque propterea Parochorum, quos diximus, velimus ope aliqua sustentare, tum etiam de commissi Nobis Dominici Gregis salute vehementer solliciti, nihil habeamus antiquius, quam ut puerilis praesertim foeminarum aetas in prubam, tradita disciplinam, Christiana Doctrina, sanctisque moribus instituatur, ea propter fructus ex dictis bonis, ut praefertur, provenientes, vel in ipsis generibus, vel postquam ad numeratam pecuniam redacti fuerint, annis singulis per pro tempore existentes Capitulum, et Canonicos, vel eorum deputatos specialiter designandos, detractis oneribus realibus, et quatenus nullum super iisdem fructibus, qui, ut praefertur, ad summam tercentorum viginti unius Scutorum monetae Romanae circiter ascendere solent, superveniat infortunium, prout infra distribui, et partiri volumus, et mandamus. Pro rata videlicet centum viginti Scutorum dictae monetae, in subsidium, et levamen Rectorum Parochialium Ecclesiarum Jurisdictionis dictorum Capituli, et Canonicorum, seu illarum perpetuorum Vicariorum, juxta prudens arbitrium dictorum Capituli, et Canonicorum, vel illorum Deputatorum praedictorum ad Mensuram Majoris, seu Minoris, dictarum Parochialium Ecclesiarum, seu Vicariorum hujusmodi redditnum quantitatis, eorumque Rectorum, seu Vicariorum praefatorum indigentiae, habitoque respectu ad dictam summam centum viginti Scutorum impendi debeant. Altera vero rata aliorum centum viginti Scutorum anois singulis, quatuor aequalibus solutionibus de trimestre in trimestre aliquibus Magistris piis nuoccupatis, quae saltem tres insimul in communi viventes in frequentiore incolis Terra de Materilla jurisdictionis eorumdem Capituli, et Canonicorum juxta earum Institutionem Puellas totius jurisdictionis eorumdem Capituli, et Canonicorum juxta earum Institutionem, Puellas totius jurisdictionis praefatae, fidei rudimenta, ac ea, quae ad salutem pertinent, et Christianarum virtutum exercitium, ner non muliebria artificia edoceant, persolvi debeat. Ex reliqua taodem rata reliquorum octogiota unius scutorum praefatorum, quae alicui imminutioni forte obnoxia erit, vel augeri etiam poterit, dictorum Capituli, et Canonicorum Deputati etiam pro tempore existentes, ne dum onera, tam publica, quam ea, quibus bona primodicti Monasterii per Nos, ut praefertur suppressi, et extiocti gravata sunt, supportare, et in Ministrorum salaria, aliasque necessarias expensas erogare, sed etiam sartum, tectumque aedificium Ecclesiae pri-

modicti Monasterii per Nos, ut praefertur, suppressi, et extincti, ac Divinum cultum in eo, ut infra, servare, et aliquod emolumentum tribuere dictae Ecclesiae Custodi, aliaque Missarum onera adimplere etiam debeant, et teneantur.

Facultatem facit Capitulo erogandi in necessarias administrationes, et vectigalium expensas, reditus, qui assumptis prioribus assignationibus supererunt.

§. 5. Quod vero, adimpletis oneribus, et expensis praemissis, et aliis forte necessario subeundis redditunm hujusmodi reliquum fuerit, ac ita quod post praesentes nostras Litteras usque ad effectivam Monasterii primodicti suppressionem ex illius redditibus superesse poterit, si tempore procedente ad aliquam ascendet summam, quae in aliis bonis stabilibus investiri possit, Deputati praefati investimentum hujusmodi conficere non omittant, ut illorum redditus per Nos, et Successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, vel in assignationem supra factarum augumentum, vel alia publica pia opera, in bonum Personarum in Terris Jurisdictionis Capituli et Canonicorum praefatorum degentium impendi possint, ad quorum effectum dispositionem redditunm ex novis investimentis hujusmodi, ut praefertur, faciendis Nobis, et Successoribus praefatis expresse harum quoque serie reservamus.

Peculiares sanctiones pro stabiliendis magistris ad puellarum eruditionem.

§. 6. Et quoniam ad stabiliendam in dicta Terra de Materills dictarum Magistrarum mansionem, opus erit congruam, et liberam domum acquirere, illamque loco apto ad Scholam habendam Domestico Oratorio, et Cubilibus, ac Officinis, nec non mobilibus, aliisque rebus pro earum sustentatione instruere; praecipimus propterea, et mandamus, quod Capitulum, et Canonici praefati, seu eorum Deputati, domum ibidem, prout res postulaverit, vel emere, et reficere, ac aptare, vel ex integro construere debeant. Pro sumptibus vero ad alterutrum necessariis eae summae erogari debeant, quae ex redditibus Monasterii praedicti usque ad tempus effectivae illius suppressionis, vel illa subsequuta, supererint, quarumque dispositionem Nobis, et Successoribus Nostris praefatis, ut praefertur, reservavimus, et quatenus illae ad domum praefatam acquirendam, et parandam non sufficerent, tunc ne dictarum Magistrarum introductio protrahatur, volumus, praemissas assignationes suspendi potius, quam dictarum Magistrarum introductionem protendere, primodictique Monasterii redditus pro dictarum Magistrarum congrua stabilitate impendi debeant, ac insuper praefato domestico dictarum Magistrarum Oratorio applicentur Sacra Pixis, ut unus Calix pro Missae celebratione, et lampas argentea, quae in Ecclesia Monasterii primodicti per Nos, ut praefertur, suppressi, et extincti, illiusque sacrario fuerunt.

Ad Divini Cultus conservationem, Custodem Monasterio suppresso praefigi mandat aliquem, Eremiticam vitam profitentem.

§. 7. Caeterum in Ecclesia Monasterii primodicti per Nos, ut praefertur, suppressi, et extincti Divinus Cultus quantum fieri poterit servetur, ideoque per Deputatos praefatos, aliquis probus Custos ex his, qui Ereminticam vitam profitentur, eligatur, assignatis ei congrua mansione in parte aliqua primodicti Monasterii Ædificii cum mobilibus, juxta ejus status conditionem, nec non horto, seu aliqua terrae dictae Ecclesiae annexa parte, et constituta ei annua praestatione, ut ex ea, dictaeque terrae fructibus, ac eleemosynis Fidelium satis sibi pro victu, et vestitu, prout illius professionis ratio exigit, comparare possit. Ac ille, qui pro tempore ad ejusdem Ecclesiae custodiam electus fuerit, sacram suppellectilem, caeterasque res dictae Ecclesiae, lampademque ante Altare accensam diebus saltem de praecepto festis servare debebit.

Quoad piorum legatorum implementum, peculiaribus dispositionibus providetur.

§. 8. Et quoniam onus celebrationis octoginta duarum Missarum in eadem Ecclesia annis singulis ex variis legatis assumptum fuisse dignoscitur; Nos ex illis, novem tantum in ipsa Ecclesia celebrari mandamus, diebus videlicet Purificationis, Annunciationis, Visitationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis Beatae Mariae Virginis, ac in festivitate Rosarii ipsius Beatae Mariae Virginis, nec non diebus festis Sancti Benedicti Abbatis, et Sanctae Scholasticae. Reliquas vero septuaginta tres, ad praefatas Ecclesias Parochiales per illarum Rectores, seu Vicarios, quibus praemissa assignatio designata fuit, postquam tamen illa fuerit effectum sortita, celebrandas transferimus, ad quorum effectum Capitulo, et Canonicis praefatis, ut

ipsis translationem celebrationis dictarum septuaginta trium Missarum singulis annis inter dictos Rectores, seu Vicarios auctoritate Nostra partiri valeant, opportunam tribuimus facultatem. Ac demum praeter dictas Novem Missas in Ecclesia Monasterii primodicti per Nos, ut praefertur, suppressi, et extincti celebrandas, aliam ibidem Missam de Requie cum Cantu die non impedita infra septem dies post Commemorationem Omnium Fidelium Defunctorum cum illius applicatione pro Animabus Monialium illic sepultarum celebrari mandamus, et pro illius celebratione eleemosyna juliorum quindecim inter Sacerdotem celebrantem, et Ministros per Capitulum, et Canonicos praefatos, seu illorum Deputatus distribui debeat.

Collabentis Monasterii demolitio permittur, et erogatio caementorum, servata tantum, et reparata ea aedificii parte, quae Ecclesiae proxime adjacet

§. 9. Quoad vero aedificium Monasterii primodicti per Nos, ut praefertur, suppressi, et extincti, cum illud ruinam minetur, et inutile evaserit, per easdem praesentes, infrascriptis, Cardinali Archipresbytero, et Canonicis injungimus, et respective committimus, et mandamus, ut ipsi postquam suppressio, et extinctio Monasterii primodicti suum integrum sortita fuerit effectum, aedificium praefatum, illaesa remanente illius parte, quae proxime Ecclesiam tangit, eaque ad usum, et habitationem dicti Custodis reparata; quoad reliquas illius partes extractis, et amotis omnibus sacris imaginibus, et Oratorii suppellectilibus solo aequari faciant, ac ipsis opportunam tribuimus licentiam, et facultatem ut ligna, lapides, aliaque rudera, et caementa inde provenientia in novas aedificationes, et praecipue dictae domus pro Magistris praefatis, nec non solum ejusdem primodicti Monasterii in quemlibet usum convertere possint, et valeant.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 10. Decernentes has Nostras literas etiam ex eo quod quicumque in praemissis, vel eorum aliquo quomodolibet interesse habentes, vel habere praetendentes, ad hoc vocati, et auditi non fuerint de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, suspendi, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam posse, ac semper et perpetuo validas, firmas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat, et spectabit quomodolibet in futurum perpetuo, et inviolabiliter observari. Sicque in praemissis ab omnibus censeri, ac ita per quoscomque Judices Ordinarios, vel Delegatos quavis auctoritate, vel potestate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice Legatos, dictaeque Sedis Nuncios sublata eis, vel eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Peculiares praesentium Literarum Exequutore deputantur.

§. 11. Quocirca Dilectis Filiis Nostro, dictaeque Ecclesiae Sancti Joannis Lateranen. Archipresbytero, ac Antiquiori ejusdem Ecclesiae Canonico, pro dictae spiritualis jurisdictionis exercitio Deputato, eorumque in muneribus hujusmodi successoribus pro tempore futuris, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, ipsas praesentes Literas, et in eis contenta quaecumque ubi, et quando opus fuerit solemniter publicantes faciant auctoritate Nostra easdem praesentes, et in eis contenta quaecumque ab omnibus ad quos spectat, et pro tempore spectabit inviolabiliter observari. Contradictores quoslibet, et rebelles per Censuras, et poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo.

Derogatio Contrariorum.

§. 12. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostrae, et Cancellariae Regula de jure quaesito non tollendo, ac quibusvis Apostolicis quorumcumque Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum specialibus vel generalibus Constitutionibus, ac Ordinationibus, nec non dicti Monasterii erectione, et institutione; privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis eidem Monasterio, ejusque Monialibus, ac personis per quoslibet Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, vel alios quoscumque sub quibuscumque tenoribus, et formis, etiam motu proprio,

certa scientia, et potestatis plenitudine concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad effectum validitatis et perpetuae firmitatis praemissorum omnium, et singulorum, harum serie specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede Indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam et expressam de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Sanctio poenalis.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrae suppressionis, extinctionis, concessionis, assignationis, voluntatis, mandati, reservationis, praecepti, translationis, commissionis, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo quinquagesimo nono Pridie Kalendas Decembris Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CIII.

Dat. die 30. Nov. 1759. Ann. II.

Jacobo III. Magnae Brittanniae Regi, jura nominationis ad Episcopales Sedes Catholicas praeservat.

Carissimo in Christo Filio Nostro
Jacobo Magnae Brittanniae
Regi Illustri.

Clemens PP. XIII. Carissime in Christo Fili Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Cum Nos hodie per alias Nostras in simili forma Brevis expeditas literas, quarum tenorem pro plene, et sufficienter expresso, ac presentibus inserto habere volumus, Ecclesiae Limericen. in Regno tuo Hiberniae vacanti, Dilectum Filium Danielem Kerney, cui apud Nos de iis, quae ad tantum onus substinendum necessaria sunt qualitatibus, fide digna Testimonia perbibita fuerunt, quemque Nobis Majestas Tua per suas literas ad id nominavit, in Episcopum praefecerimus et Pastorem, curam, regimen, et administrationem ipsius Ecclesiae Limericen. ei in Spiritualibus, et temporalibus committendo; Verum in literis hujusmodi nullam nominationis a Te factae, et ad Te pertinentis mentionem fieri censuerimus, iis ita suadentibus rationibus, quas pro spectata prudentia Tua Te facile assecuturam esse non ambigimus, idque Tibi nullo modo officere summopere cupiamus. Idcirco per praesentes expresse declaramus, mentem Nostram fuisse, et esse, ut ex tali omissione, quam praesentis temporis conditio postulabat, nullam Tibi, Tuisque juribus nominandi detrimentum illatum fuerit, vel sit, sed ea omnia ita salva, illaesa, ac praeservata intelligantur, proinde ac si in ejusdem literis expressa Tuae Nominationis hujusmodi mentio facta fuisset. Quod dum eo animo Tibi significamus, ut novum in hoc accipias argumentum illius intimae, ac prorsus Paternae qua Te in Domino complectimur, et semper amplexi fuimus Charitatis, Apostolicam Benedictionem Majestati Tuae amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXX. Novembris MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno secundo.

CIV.

Litera Enciclyca quoad praestantiam, et utilitatem spiritualem Christifidelibus ex jejunio derivantem, nec non quoad necessitatem illius observantiae. Dat. die 20. Dec. 1759. Ann. II.

Quoad abusus in jejunii Quadragesimalis observantia invectos, habetur Benedicti XIV. Enciclyca Anni 1741. Maii 30. Suam mentem super jejunii observantiam, explicat Pontifex idem Epistola ad Valentias An-

tistitem missa Anno **1742.** *Maii* **12.** *Itemque quaestiones circa jejunii observantiam praelaudato Pontifici expositas per Archiepiscopum Compostellae, explicat Epistola Anni* **1744.** *Julii* **8.** *De jejunii disciplina, Enciclycam alteram Universae Catholicae Ecclesiae Antistitibus direxit Anno* **1745.** *Jun.* **24,** *quae omnes reperiuntur in ipsius Benedicti XIV. Bullario.*

Venerabilibus Fratribus Patriarchis Primatibus, Archiepiscopis, et Episcopis.

Clemens Papa XIII.

Venerabiles Fratres Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Quantum interest fideles ad jejunii observantiam revocare, properante Quadragesimali tempore.

§. 1. Appetente Sacro quadragesimali tempore, quod plenum Mysteriis non sine Mysterio, magnam illam Paschae celebritatem praecedit, qua una omnium solemnitatum dignitas est consecrata, providendum, Venerabiles Fratres, ut sacratissimum jejunium sancte religioseque a Fidelibus observetur, quod legis, et Prophetarum testimonio commendatum, a Christo Domino consecratum, ab Apostolis traditum, Ecclesia Catholica perpetuo retinuit, ut per macerationem Carnis, et Animae humiliationem, ad Dominicae Passionis Paschaliumque Sacramentorum Mysteria paratiores accedamus, et in ejus Resurrectione resurgamus in cujus Passione, deposito veteri homine, simus commortui. Cujus tam sanctae, tanque salubris institutionis retinendae studio fel. rec. Praedecessor Noster Benedictus XIV. etsi binis ad Vos literis in forma Brevis, eximium Fraternitatum Vestrarum zelum excitavit, quo pluribus labefactata corruptelis, quadragesimalis Jejunii disciplina ad pristinam observantiam Vestra opera et studio revocaretur; ob eamque rem nonnullas cavillationes quibus omnis Sacrorum vis Jejuniorum infringebatur, de medio sustulit; tamen cum ab infensissimo teterrimoque humani generis hoste, tam multae et assiduae sint Gregi Dominico insidiae; verendumque propterea sit, ne subinde infirmiorum animis, novas veterator ille rationes, pravasque suggerat consuetudines, quibus enervata Jejunii severitas, unde revocata dudum fuerat, illuc iterum relabatur; necessarium existimavimus Vobis has literas dare, quantoque in timore simus, ne qua vetus remanserit corruptela, vel nova labes cum Fidelium Animarum pernicie, Ecclesiasticae in hac re disciplinae inferatur, Fraternitatibus Vestris significare.

Episcopi curare debent ut veterem de jejunio corruptelam, et adversantes consuetudines radicitus evellant.

§. 2. De quo quidem timore Nostro, tantum intelligimus minui oportere, quantum ex eo sollicitudinis ad Pastoralem Vestram vigilantiam accesserit: qua sive quidpiam de veteri corruptela, post memoratas supradicti Praedecessoris Nostri litteras fortasse reliquum fuerit, sive nova infringendis Jejunii legibus, vel opinionum commenta, vel a vera Jejunii vi, et natura abhorrentes, consuetudines, humani pravitate ingenii novissime sint invecta, ea omnia, quantum juvante Domino fieri potest, radicitus convellenda curetis. In quibus profecto abusum illum censemus omnino numerandum, quem rumor quidam ad Nos pertulit, cum nonnulli, quibus ob justas et legitimas causas ab abstinentia carnium dispensatum fuerit, licere sibi putant potiones lacte permixtas sumere, contra quam praedicto Praedecessori Nostro visum fuerit, qui censuit, tam dispensatos a carnium abstinentia, quam quovis modo jejunantes, unica excepta comextione, in omnibus, aequiparandos iis esse, quibus cum nulla est dispensatio, ac propterea tantummodo ad unicam comextionem posse carnem, vel quae ex carne trahunt originem, adhibere.

Ad peccatorum remissionem obtinendam, praeter Sacramentalem confessionem, plurimum conferunt jejunia, Orationes, et eleemosynae.

§. 3. Verum neque commodius, nec majori proficiendi spe revocare homines aggrediemini ad Sacrosanctam Jejunii legem observandam, quam si illud Populos doceatis; Christiani hominis poenitentiam praeter cessationem a peccatis et male anteactae vitae detestationem, eorumdemque peccatorum Sacramentalem Confessionem, illud etiam postulare, ut per Jejunia, Eleemosynas, Orationes, et alia spiritualis vitae opera, divinae Justitiae satisfaciamus; omnem enim iniquitatem, parva magnave sit, aut ab ipso poeni-

tente, aut a Deo vindicante puniri oportere: nisi igitur a Deo puniri volimus, id non aliter vitare nos posse, quam si ipsi nos puniamus. Quae quidem Doctrina si constanter populorum animis inculcetur, et a Fidelibus denique alte imbibatur, minus profecto verendum erit, ne qui profligatos mores abjecerint, ac per Sacramentalem Confessionem peccata sua eluerint, non eadem peccata veliat, atterenda carnis concupiscentia, per Jejunium expiare. Praeterea, quibus persuasum fuerit se peccatorum minus dubio poenitere, cum se impunitos esse non sinant, ii profecto poenitentiae amore capti, laetabuntur, quadragesimali tempore caeterisque certis diebus, cum S. Mater Ecclesia edicit Fidelibus jejunandum, oblatam sibi esse occasionem, qua dignos poenitentiae fructus faciant: cumque nullo non tempore oporteat domitas habere concupiscentias; scriptum est enim, *post concupiscentias non eas, et a voluntate tua avertere;* facile animum inducant, sacratissimo totius anni pulissimum tempore, corporis intemperantiam mitigare Jejunio; ut anima, cogitione sui recepta, intelligat, qua compunctione parare se debeat ad Sanctissima, Passionis, Mortis, et Resurrectionis Jesu Christi recolenda Mysteria. Itaque paenitentiae stimulis tacti, minus suavitates exquirant in dapibus, minus sectentur mensarum delicias, quae quamvis cum abstinentia, a vetitis cibis non discrepare videantur, tamen eas qui mensae apponat suae, illum non immerito dixeris, non tam usitatas abjecisse delicias, quam cupiditatem suam ad inusitatas illecebras traduxisse: minus denique, aut, quibus se subducant a Jejunio, quaerant effugia, aut argutiis studeant Ecclesiasticam legem infringere.

Episcoporum exempla, et verba plurimum conferunt, ut Fideles ad Jejunii observantiam revocentur.

§. 4. Vestrum igitur est VV. FF., exemplo aeque ac verbo, populis poenitentiae studium, et amorem injicere, ut alacriter Jejunium aggressi, et illud ad praescriptas a Catholica Ecclesia leges observent, et eleemosynis etiam atque oratione sanctificent, et id, quo maxime spectat Ecclesia, denique consequantur, ut corpore mortificati et Christo consepulti, ad novam in Paschali solemnitate, novi hominis vitam revocati, magna cum fiducia reviviscenti Christo Domino possint occurrere. Gratia Domini Nostri Jesu Christi cum Vobis omnibus, quibus Apostolicam Benedictionem benevolentiae in Vos, et Charitatis Nostrae pignus, amantissime impertimur. Datum Romae apud S. M. Majorem die 20. Decembris Anno 1759. Pontificatus Nostri Anno secundo.

CV.

Ad dirimendas controversias exortas inter Episcopalem Curiam, Clerumque Comensem, atque nonnullos Rhetiae Magistratus, temporis aliquas inducias Pontifex requirit, ut maturo consilio, querelas radicitus removere queat. Dat. die 21 Dec. 1759. Ann. II.

Honorabilibus Viris Supremis Praesidibus Fedaeratae Rhetiae.

Clemens PP. XIII.

Honorabiles Viri salutem. Postulationes Vestras de certa quadam stabilienda methodo ad eas avertendas, dirimendasque contentiones, quae inter Episcopalem Curiam, Clerumque Comensem, ac nonnullos Ditionis Vestrae Magistratus frequenter oriri solent, non tam oblatis literis, verum etiam oretenus, adjunctoque supplici libello, nuperrime renovavit Dilectus Filius Calixtus de Gentilibus, qui apud Apostolicam Sedem tripllcis antiquae Rhetiae negociorum, procurationi diligenter incumbit: quoniam autem res de qua agitur, cum per se ipsa gravis, atque difficilis, cum vero etiam ob pacta conventa cum Mediolanensi Ducatu, quae Ipsi quoque sarta ac tecta servare cupitis, maturam diligentemque ut bene nostris requirat indaginem, a Nobis potissimum multo impensius adhibendam, postquam non tam S. M. Benedictus XIV. Decessor Noster qui de illa plenissime doctus fuerat, verum etiam tres il S. R. E. Cardinales, a quibus antea pertractabatur, e vivis omnes decesserunt: quamobrem molestum Vobis accidere nentiquam debet, si calamitosissimis hisce temporibus, gravissimis Negociis undique circumsepti, aliquod poscimus temporis spa-

tium, ut de universa totius rei discussione, sedulo, accurateque instructi ea possimus inire consilia, quibus deinde quaerelarum Vestrarum adversus Comensem Clerum tollatur occasio: interea vero cum de observantia Vestra erga Nos, et Apostolicam Sedem, quemadmodum etiam de sincera voluntate in publicum Dei cultum, ejusque Ministros, in pristinam dignitate tuendos neutiquam dubitemos, illud pro certo habeatis volumus, nihil Nos velle magis, quam ut Clerici in debito Ecclesiasticae Disciplinae officio contineantur, ut reliquis morum pietate, vitaeque exemplo praeluceant, nihilque propterea ab animo Nostro magis alienum, quam si quae irrepserint morum licentiae, connivere, illudque permittere, ut Ecclesiasticae Immunitatis praesidio, delictorum impunitatem aucupentur: contra vero ab aequitate Vestra speramus, ac poscimus, ne, si qui ab Ecclesiasticae Disciplinae regulis aberraverint, saecularis potentiae, vel publicae, vel privatae praesidio innixi, ab Episcoporum, Praelatorumque suorum correctione immunes evadant. Quae cum ingenuis charitatis Nostrae sensibus significanda habuerimus, salutem, caelestiumque omnium bonorum copiam Vobis. Honorabiles Viri, peramanter impertimur. Datum Romae die 21. Decembris 1759. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CVI.

Datum die 8. Jan. 1760. Ann. II.

Commendatur vetus Conciliorum disciplina de tempore intermittendo ad ascensum ex uno ad alterum Sacrum Ordinem, quae sane observantia optimum praebet exemplum iis, qui in minoribus ordinibus sunt constituti.

Dilecto Filio Nostro Joachimo
S. R. E. Diacono Cardinali de Bernis

Clemens Papa XIII.
Dilecte Fili Noster salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Posteriores literae Tuae renunciarunt Nobis, Te secundum Canonicas regulas, post Diaconi Ordinem jam susceptum, interstitia ita servare jam statuisse, antequam ad Sacerdotium promovearis: qua de re iterum commendamus captum a Te consilium, nihil enim praestantius, quam tam sublimi ac prope Divino Ministerio, diuturna sacrarum rerum contemplatione, multisque ascentionibus cordis in Deum sese comparare, nihil Clero minori utilius, quam Ecclesiasticos Viros aspirere, primis in Dignitatibus constitutos, sacrorum Concillorum sanctionibus sese lubenter submittere. Caeterum, quod recurrente Natalitio D. N. Jesu Christi Festo, fervidas pro Nobis preces Deo O. M. fuderis, plurimas habemus grates, Tibique prosperitatem omnem toto corde apprecamur: cui utinam conferendi quidquam Nobis daretur occasio. Hanc enim, benevolentia erga Te Nostra, neutiquam praetermitteret, in cujus pignus, Apostolicam Benedictionem in osculo charitatis impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die VIII. Jan. MDCCLX. Pontificatus nostri Anno secundo.

CVII.

Dat. die 23. Jan. 1760. Ann. II.

Prohibitio sub poena excommunicationis ne Urna, in qua asservari pie creditur Corpus S. Romualdi, amoveatur, recludatur, vel asportetur e loco in quo situm reperitur in Ecclesia S. Blasii Civitatis Fabrianen. Ordinis Congregationis Camaldulensis.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Preces porrectae ad hoc ut Urna in qua asservatur Corpus S. Romualdi nunime removeatur e loco in quo sita reperitur.

§. 1. Exponi Nobis noper fecerunt Dilecti Filii Moderni Abbas et Monachi Congregationis Camaldulensis Monasterii S. Blasii Civitatis Fabrianen. quod in medio Confessionis, seu Oratorii, quod sub Choro seu Presbyterio Ecclesiae dicti Monasterii remanet, sacrum Corpus Sancti Romualdi intra urnam marmoream, aeneis inauratis prominentibusque operibus argenteis, vulgo *Bassi rilievi di argento*, et lapide Lazulo ornatam, ut pie creditur, asservatur, et supra dictam Urnam Altare constructum reperitur, cui ad perpendiculum

Altare majus ejusdem Ecclesiae imminet et ad commodum Presbyterorum inibi devotionis causa celebrantium Sacrarium reseratum existit, ac propterea dicti Exponentes, qui persuasum habent, quod ejusdem Sancti monumenta, alio in loco magis dicti Sancti cultui apto et opportuno, et spiritus, animique applicationi, ac Sacrosanctarum Basilicarum consuetudini, Ecclesiaeque disciplinae uniformi non locatom sit, opportune in praemissis a Nobis provideri, ac ut infra indulgeri plurimum desiderant.

Ne Urna in qua asservatur Corpus S. Romualdi amoveatur e loco in quo reperitur prohibet sub excommunicationis poena.

§. 2. Nos ipsos Exponentes, singularibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurristis, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ne de caetero quisquam quavis auctoritate, vel superioritate, aut officio fungens, ac cujusvis status, gradus, conditionis, praeminentiae, et dignitatis existens, ullo unquam tempore, sub quovis praetextu, quaesito colore, causa vel ingenio, Urnam hujusmodi a dicto loco, in quo de praesenti existit, amovere, ac recludere, ac alium in locum asportare audeat, seu praesumat, sub poena excommunicationis latae sententiae ipso facto, absque ulla declaratione per contrafacientes incurrenda, a qua nemo per alium, quam per Romanum Pontificem pro tempore existentem, praeterquam in mortis articulo constitutus, absolvi possit, Auctoritate Apostolica, tenore praesentium prohibemus, et interdicimus.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Monasterii, et Ordinis hujusmodi etiam juramento, confirmatione vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et Litteris Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere et in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis, quibus omnibus et singulis illarum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Praesentium publica affixio demandatur.

§. 4. Volumus autem, quod in valvis dictae Ecclesiae, seu Oratorii, aut in aliquo alio conspicuo loco, quo ab omnibus cerni possit, exemplum praesentium Litterarum continuo affixum remaneat. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Januarii Anni MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno secundo.

CVIII.

Confirmat indulgentias alias concessas Confraternitati Regiae Societatis Alborum de Spiritu Sancto, sub invocatione S. Mariae Sanctorum omnium in Civitate Neapolitana, propriumque nomen in Fratrum Albo describi permittit. Dat. die 24. Jan. 1760. Ann. II.

Hujus Pontificis adscriptionem Confraternitati nuncupatae De Bianchi sub invocatione S. Mariae succurre miseris, habetur in Litteris supra relatis sub Num. XXI.

Dilectis Filiis, ac Dilectis in Christo Filiabus Confratribus, et Consororibus Regiae Societatis Alborum de Spiritu Sancto nuncupatorum sub invocatione Sanctae Mariae Reginae Sanctorum omnium Civitatis Neapolitanae.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii et Dilectae in Christo Filiae Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Romani Pontifices promovere, et augere sodalitiorum institutiones consuevere, Apostolicae liberalitatis beneficiis indultis.

§. 1. Quantum utilitatis in Catholicae disciplinae Cultum ex saluberrima sodalitiorum institutione promanet probe, consciì Romani Pontifices Decessores Nostri, earum fundationes, atque frequentiam collatis Apostolicae liberalitatis beneficiis promovere atque augere in dies studuerunt, ac proinde Nos quo-

que ejusmodi Christianae Pietatis exercitationes fovere, Nostraeque Pontificiae auctoritatis partes in id ipsum conferre parati sumus.

Utilitatem instituti hujus Alborum Confraternitatis commendat, pieque illius exercitationes recenset.

§. 2. Quoniam autem novimus Confraternitatem Vestram inter utiliores merito numerari, siquidem praeter alia quamplurima pietatis opera, quibus sedulo incumbitis, illud Tobiae ex proprio Instituto profitemini, ut egenis, aliisque pauperibus mortuis sepulturam exhibeatis, et quos in familia derelinquunt esurientes alatis, nudisque vestimenta praebeatis, dubitandum Vobis non est Dilecti Filii, ac Dilectae in Christo Filiae, quin postulationes vestras gratas babuerimus.

Ut suum nomen in Fratrum albo adscribatur, Apostolica benignitate permittit.

§. 3. Cum igitur communi omnium nomine Dilectus Filius Nobilis Vir Dominicus de Sangro, et dilecti filii Raymundus Costa, et Andreas Sabatinius de Anfora, Rectores in praesens, Gubernatores, seu Consultores enixis praecibus Nos exoraverint, ut Nostrum quoque Nomen Sodalitati vestrae adscriberemus, atque una simul indulgentias, ac peccaturum remissiones eidem a Romanis Pontificibus Praedecessoribus nostris antea concessas confirmaremus; permittimus primo, laetamur, atque concedimus, ut in Albo Fratrum, Nomen quoque Nostrum describatis.

Indulgentias Confraternitati a pluribus Romanis Pontificibus concessas, confirmat, et approbat.

§. 4. Praeterea vero omnia, et singula Indulgentiarum munera, et peccatorum remissiones, quae Vobis a Romanis Pontificibus antea concessae fuerunt, potissimum vero a Gregorio XIII. Clemente VIII. Benedicto XIV., tam pro Fratribus, quam pro Sororibus, iisdem, tamen servatis legibus, ac conditionibus, sub quibus tributae fuerunt, approbamus, et confirmamus, et quatenus opus sit de novo concedimus. Futurum in Domino confidimus ut Infirmitas Nostra sub immenso Apostolicae servitutis onere laborans, vestrarum apud Omnipotentem Deum obsecrationum, fructusque bonorum operum particeps affecta, fervidis quoque praecibus vestris sustentetur, ne tanti ponderis gravitati succumbat. Neque interea ad Nos, quod attinet, Omnipotentem Deum appraecari cessabimus, ut quotiescumque, quemadmodum in libro Tobiae scriptum est orabitis cum lacrymis et sepelietis mortuos, Raphael Angelus, unus ex septem, qui adstant ante Dominum, Orationes vestras afferat coram Domino: in cujus Paternae charitatis Nostrae pignus, Apostolicam Benedictionem vobis dilecti filii, et dilectae in Christo filiae peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXIV. Januarii MDCCLX. Pontificatus Nostri anno secundo.

CIX.

Alloquutio babita in Consistorio diei XXVIII. Januarii MDCCLX. occasione investiturae concedendae Regni utriusque Siciliae Ferdinando IV. Caroli III. Hispaniarum Regis Filio.

Dat. die 28. Jan. 1760. Ann. II.

De sequuta morte Ferdinandi Hispaniarum Regis, deque successione in Catholicis illis Regnis Caroli IV. utriusque Siciliae Regnum ex S. Sedis investitura praecedenter tenentis, habetur alloquutio altera in Consistoro diei 3. *Septembris* 1759. *relata sub Num. LXXXIII.*

Venerabiles Fratres

Narrat Caroli voluntatem Pontifici nunciatam cedendi utriusque Siciliae Regno quod sibi nentiquam licebat cum Hispaniarum Regni possessione conjungere.

§. 1. Etsi plures ab intimis Animi Nostri praecordiis elicuit gemitus, atque suspiria, turbata jampridem Christianae Reipublicae facies, teterrimumque bellum, quo non tam universa ferme Europa concutitur, verum etiam remotissimae terrarum orbis plagae, illud tamen unum in tanta rerum ac temporum acerbitate solatio fuit, Italiam nostram tranquillam pacatamque intueri. In hoc rerum statu cum Siciliae Regno hujus quoque Apostolicae Sedis beneficio parifice potiretur, Carissimus in Christo filius Noster Carolus Borbonius, vita functo, sub initium praeteriti Mensis Augusti, Ferdinando Rege Catbolico germano ejus Fratre, eodem ipso Augusti Mense litteras Nobis dedit humanitatis, ac observantiae plenas, quibus, et hunc luctuosum eventum, et animo jam deliberavisse nunciavit, Utriusque Siciliae Regno redere, quod sibi neutiquam licebat, cum Hispaniarum Regni possessione conjungere, atque illud etiam addidit, se quamprimum

Nobis significaturum, quem ex Regiis Natis designavisset, qui in Utriusque Siciliae Regni possessionem sibi succederet.

Refert causas cur Catholicus Rex ad utriusque Siciliae Regnum natu Minorem prae Primogenitum designare praestitit.

§. 2. Neque vero destitit piissimus Rex subsequenti Mense Septembris per alias literas diei XXIX. diserto Nos edocere, quod cogitanti sibi de Regni successione, id praestitnere, quod naturae leges, faedera ipsiusque Regni, atque Italiae tranquillitas postulabant; obsistebat (proh dolor amantissimi Parentis) Primogeniti Filii comperta jamdiu mentis imbecillitas; hanc autem ob causam, ut Religioni suae, atque adeo paternae dilectinni accuratissime satisfaceret peritissimis Medicis, aliisque Sapientibus Viris in mandatis dederat, ut Regii adolescentis ingenium, ac indolem pro lubitu seorsim, ac insimul, iterum, ac saepius pertentarent, ac scrutarentur. His vero experimentis quorum documenta Nobis quoque communicavit, magis adhuc exploratum, certumque fuit, illud regnandi prorsus incapacem, nullamque in humana medicina spem esse, qua tam gravis infirmitas sanari, ac dolentissimi Genituris maeror leniri posset. Quamobrem iisdem in litteris praeconceptum animo consilium transferendi duo illa Italica Regna in tertio natum infantem, pro sua in Nos et Apostolicam Sedem insigni, ac vere Filio digna pietate aperuit, eumdemque luculentissime commendavit.

Catholici Regis pietatem Religionemque commendat, erga Sanctam Sedem in novi successoris designatione.

§. 3. Videtis igitur Venerabiles Frates quam religiose sapienterque Carissimus in Christo Filius Noster Carolus utriusque Siciliae Regni securitati, atque ipsius Italiae tranquillitati prospiciendum sibi fore censuerit, quam pie, reverenterque se gesserit erga Nos, et hanc Apostolicam Sedem, dum in successore deligendo naturae ordinem aliquantisper invertere necessarium duxit. Siquidem Primogenitum Infantem, quem natura, atque adeo Pontificium Diploma ad sceptrum primo vocabat, non quidem amantissimus Genitor, sed eadem ipsa natura, mentis imbecillitate indubie patefacta, constantissime repulit. Excipiebat hunc, Regius infans secundo loco natus; verum qui ad Hispaniarum reservatur imperium in easdem difficultates incidit, ob quas prudentissimus Pater ad Italiae pacem firmius constabiliendam, Utriusque Siciliae Regno justis de causis se abdicare censuit. Tertius igitur erat dilectissimus in Christo Filius Noster Ferdinandus, non tam naturae ordine, subsequentibus aliis praecellens, verum etiam praestantissimae indolis, summaeque expectationis laude ornatus, quem aequissimus Parens, ut sibi succederet adlegit, eumdemque ex Italia in Hispaniam mox trajecturus, in plena, ac pacifica utriusque Siciliae Regni possessione reliquit.

Nova investitura postulata pro Regno Siciliae citra Pharum cum tota terra usque ad confinia terrarum Ecclesiae, directo dominio, ac proprietati Apostolicae Sedis subjecto.

§. 4. Cum autem Siciliae Regnum, quod intra Pharum est, cum tota terra usque ad confinia terrarum Ecclesiae directo dominio, ac proprietati Apostolicae Sedis subjectum sit, non tam Carissimus in Christo Filius Noster Carolus Hispaniarum Rex Catholicus, antequam Neapuli discederet, verum ipse quoque Dilectissimos in Christo Filius Noster Ferdinandus novam illius investituram petiit atque idcirco Dilectum Filium Nostrum Dominicum S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconum Cardinalem Ursinum nuncupatum, Procuratorem suum ad debitam obedientiam, et fidelitatis juramentum praestandum, speciali Mandato constituit quod quidem, ut omnia rite peragantur, decet ut in primis legatur (hic legitur Mandatum a Secretario Sacri Collegii).

Pontificium animum ad novam investituram concedendam pronum significat, prae-vus tamen maturis deliberationibus in quibus S. R. E. Cardinales priores in Ordine adjutores assumit.

§. 5. Qui vero SS. PP. Decessorum Nostrorum exemplis sedulo inhaerere debemus atque una simul Apostolicae Sedis rationibus, Populisque, ac Terris ad proprietatem, ac directum dominium Romanae Ecclesiae pertinentibus diligenter consulere, a nova dicti Regni infeudatione concedenda, omninquam abstinendum putamus, quin potius Carissimi in Christo Filii Nostri Caroli Hispaniarum Regis Catholici, et Dilectissimi in Christo Filii Ferdinandi Borbonii precibus annuendum: ita enim fore confidimus, ut Apostolicae Sedis jura, sarta, et tecta serventur. Ne autem quam tanti negocii gravitas maturitatem, atque solertiam postulat praetermittatur, opus erit in primis Procurationis Mandatum attente, ac sedulo expendere, quem in finem Dil. FF. N. N. vestri Collegii priores in Ordine, una cum Dil. Fil.

Nostro Hieronymo SS. Cosmae, et Damiani Diacono Cardinali Columna S. R. E. Camerario nominamus, ut haec omnia diligenter inspiciant, atque scrutentur, Nobisque postmodum referant, atque id ipsum Cameralibus Administris praecipiemus. Denique VV. FF. pro eximiis vestris in Sedem Apostolicam obsequentissimis studiis rogamus Vos, atque hortamur, ut qua excellitis consiliorum prudentia quanti momenti sit negocium quod agitur perpendatis, dignasque propterea gravitate vestra sententias in proxima Generali Congregatione singuli Nobis explicetis. Ita enim fiet, ut Antecessorum nostrorum Julii Secundi ac Leonis Decimi, aliorumque Summorum Pontificum vestigia sequuti, quae ad majorem Dei Omnipotentis gloriam, et hujus S. Sedis ornamentum cessura sint, tutius decernamus.

CX.

Dat. die 31. Jan. 1760. Ann. II.

Poloniae Regem certiorem reddit de confirmata Antistitibus in illius Regno existentibus alternativa collatione Beneficiorum in Mensibus S. Sedi non reservatis, et simul jus eligendi ad quinque Cathedralium Ecclesiarum Archidiaconatus.

Carissimo in Christo Filio Nostro Augusto Poloniae Regi Illustri

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem

Poloniae Regem certiorem reddit de confirmata Antistitibus in illius Regno existentibus alternativa collatione Beneficiorum in Mensibus S. Sedi non reservatis, et simul jus eligendi ad quinque Cathedralium Ecclesiarum Archidiaconatus.

§. 1. Etsi ex multis cognovimus quale sit Majestatis Tuae studium et amor, ad inclitae Poloniae Nationis tranquillitatem servandam, eamdemque simul in veteri erga Apostolicam Sedem obsequio continendum, hoc ipsum tamen animadvertere itecum Nobis placuit iis in litteris; quas dedisti, ut petitiones Ven. Fr. Uladislai Gnesnensis Archiepiscopi, aliorum quoque Poloniae Antistitum nomine ad nos delatas, Regiae commendationis Tuae praesidio fulcires. Ut autem in posterum quaecumque tollatur sive controversiarum, sive perturbationis occasio, tum eorum supplicationibus, tum vero maxime Regalibus tuis Votis permoti induximus animum ad eam beneficia conferendi alternis mensibus facultatem Episcopis de novo elargiendam, ea lege, ac norma quibus perpetuo firmitec, inviolabiliterque consistat, stabiliaturque simul jus eligendi ad quinque Cathedralium Ecclesiarum Archidiaconatus, quemadmodum per Procuratores Vestros isthuc renunciatum fuisse minime dubitamus. Ex hac porro Apostolicae Sedis facilitate intelligent Episcopi, et omnis Clerus, intercessioni Majestatis Tuae quantum debeant, in cujus gratiam eorum desideriis lubentius adhaesimus.

Peculiari Littera, Archiepiscopum Gnesnensem certiorem fecisse de singulis in Epistola Pontifici oblata perscripta, significat.

§. 2. Demum quod spectat ad alia capita, quae continentur in eadem Epistola dicti Ven. Fr. singula in nostro ad eum responso, distincte attingimus et remedia proponimus, quibus opportuna Ecclesiasticam disciplinam sarrire, discordiarumque semina eradicare quammaxime cupimus, ut divinus ubique floreat cultus, debita Episcopis reverentia vigeat, neque pax amplissimi istius Regni novis dissidiis interturbetur, cujus paternae voluntatis, dum Omnipotentem Deum, ut fautor, adjutorque velit adesse, eadem constituimus, Apostolicam Benedictionem, Tibi carissime in Christo Fili Noster amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXXI. Januarii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXI.

Dat. die 1. Febr. 1760. Ann. II.

Alloquutio habita in Consistorio diei 1. Februarii 1760 qua Pontifex exquisitis Cardinalium Votis, et illis pro affirmativa habitis, quoad investituram Regni Siciliae faciendam favore Ferdinandi Borbonii, futurum indicendum Consistorium significat pro hoc negocio absolvendo.

Prior Pontificis Alloquutio quoad praesentem investituram, habetur superius sub Num. CIX.

Venerabiles Fratres

Refert nil desiderari in Rege Ferdi-

§. 1. Quos in superiori Consistorio designavimus Dil. nempe Fil. Nostri, Collegii vestri Prio-

mandi datis mandatis pro consequenda Siciliae Regni investitura, qua de re Cardinalium requirit suffragia.

res in Ordine una cum Dil. Fil. Nostro Hieronymo Diacono Card. Columna S. R. E. Camerario, ut Procurationis mandatum, junctasque preces dilectissimi in Christo Filii Nostri Ferdinandi Borbonii pro Regni Siciliae investitura obtinenda, diligenter inspicerent, quemadmodum etiam Camerae Praelatos, quibus insimul coogregatis, eamdem operam dedimus, collatis consiliis, interprete Secretario Collegii vestri, retulerunt Nobis, nihil se animadvertisse in eo Procurationis Mandato, quod consuetis solemnitatibus, debitisque erga Nos, et Apostolicam Sedem Filialis observantiae significationibus consentaneum non foret, nihilque propterea impedimento esse quominus votis, ac petitionibus Dilectissimi in Christo Filii Nostri Ferdinandi Nostraeque erga illum voluntati obsecundare liceat. Reliquum est igitur VV. FF. ut suffragia vestra singuli proferatis, quibus auditis id statuere possimus, quod Divinae gloriae, et hujus Apostolicae Sedis ornamento magis expedire censebimus.

Quid Vobis videtur?

(auditis suffragiis prosequitur)

Favorabiliter pro requisita investitura Cardinalibus suffragantibus, eis proximum indicturum Consistorium, significat pro commode absolvendo negocio.

§. 2. Quoniam VV. FF. ea omnium sententia fuit, investituram nempe Siciliae Regni, cum tota terra citra Pharum usque ad confinia terrarum Romanae Ecclesiae non esse amplius differendam, quin imo dilectissimi in Chrito Filii Nostri Ferdinandi Borbonii precibus morem esse gerendum, in proxima Coogregatione Generali, Vobis quamprimum indicenda, ultimam huic operi manum imponere, quaeque more majorum perficienda sunt, Deo adjuvante exequutioni mandare statuimus.

CXII.

Dat. die 4. Febr. 1760. Ann. II.

Alloqutio habita in Consistorio diei 4. Februarii 1760, qua cunctis enarratis, quae investituram Regni Siciliae pertingunt, ad illam concedendam favore Ferdinandi Borbonii animum suum pronum esse Cardinalibus significat, quorum jam affirmativa suffragia obtinuerat.

Alloqutiones aliae, quae ad hanc investituram se referunt, habentur superius relatas sub Num. CIX. et CXI.

Quae praecessere quoad praesentem investituram resumit, et narrat.

§. 1. Ubi primum dilectissimus in Christo Filius Noster Ferdinandus Borbonius, in pacifica utriusque Siciliae Regni possessione a Patre relictus, investituram sibi a Nobis concedi, enixis praecibus postulavit, non tam petitionem hujusmodi Vobis ex hoc loco significavimus, verum etiam quidquid rei gravitas, temporum ratio, et Apostolicae Sedis dignitas requirebat, adamussim impleri curavimus ne operi huic absolvendo deesse quidpiam videretur, quod vel prudentia suaderet, vel majorum exempla subjicerent, vel imposita infirmitati Nostrae Apostolici Ministerii sollicitudo efficere posset.

Preces ad Deum porrectas, pro felici directione negocii commemorat.

§. 2. Interim vero manus Nostras levantes in Coelum ad Regem Regum et Dominum Dominantium per quem Reges regnant et legum conditores juxta decernunt, eumdem suppliciter exoravimus, ut respiceret in haereditatem Sanctuarin Suo dicatam, gressusque Nostros in illuminatione vultus sui dirigeret, ut fideles, prudentesque patrimonii Sui Dispensatores inveniremur.

Praesentem diem pro solemni concessione postulatae investiturae ex Majorum more a se designatam esse declarat.

§. 3. Postquam autem juribus Apostolicae Sedis sedulo perpensis, Procurationis mandato diligenter inspecto, exquisitisque suffragiis vestris, novam hanc infeudationem omnium sententiis laudari perspeximus, incredibilem animo voluptatem coepimus, atque hanc praestituimus diem, qua solemni ritu, institutoque Majorum, Siciliae Regni cum tota terra citra Pharum usque ad confinia terrarum Ecclesiae, novam infeudationem impertiremur.

Pontificis animum ad investituram concedendam tum Catholici Regis munia, et religio, tum Ferdinandi illius Filii virtutes inclinarunt.

§. 4. Siquidem movebant Nos plurimum non tam Carissimo in Christo Filii Nostri Hispaniarum Regis Catholici eximius Orthodoxae Religionis Cultus, singularis pietas in Apostolicam Sedem, cujus, dum Neapoli regnaret, prudentiam, moderationem, animi magnitudinem nemo non audivit, Nos vero in tanta locorum propinquitate oculis prope Nostris aspeximus, verum etiam praestantissima indoles Regii adolescentuli, et primi quidam, quasi impetus ad aequitatis, et justitiae laudem; magna enim ab illius egregia

institutione Christiana Respublica expectat, et ornamenta dignitatis et praesidia stabilitatis suae.

Quarum Regnis bona profectura sint ex pietate, et Religione Principum exprimit.

§. 5. Quamobrem illud, Divinae miserationis praesidio inixi fore confidimus, et Apostolicae benevolentiae, amantissimaeque voluntatis Nostrae insigne hoc argumentum, ad Catholicae Religionis incrementum, S. R. E. decus, Borbonii nominis gloriam, populorumque suorum felicitatem vergat: etenim ut verbis Deuteronomii 17. Vers. 18. 19. 20. utamur, *si postquam sederit in Solio Regni sui . . . discat timere Dominum Deum suum, et custodire verba, et caeremonias ejus . . . nec elevetur Cor ejus . . . neque declinet in partem dexteram, vel sinistram, longo tempore regnabit ipse, et Filii ejus*. Hanc autem fervidissimam obsecrationem Nostram, ex intimis Apostolicae charitatis praecordiis deprompiam, Omnipotens bonorum omnium largitor Deus ac Pater hominum, in bona voluntate sua exaudiat, atque confirmet.

CXIII.

Dat. die 4. Febr. 1760. Ann. II.

Ferdinando Utriusque Siciliae, et Hierusalem Regi, concessam illi investituram significat, et salutaria monita Pontificia charitate dirigit.

Carissimo in Christo Filio Nostro Ferdinando utriusque Siciliae, et Hierusalem Regi Illustri.

Clemens Papa XIII.
Carissime in Christo Fili
Salutem, et Apostolicam Benedictionem

De elargita illi Siciliae Regni investitura certiorem reddit, et ejus generisque sui laudes exprimit.

§. 1. Ubi primum accepimus a Carissimo in Christo Filio Nostro Carolo Hispaniarum Rege Catholico inclyto Genitore Tuo, fuisse Te in istius florentissimi Regni, quo se abdicavit, possessione collocatum, atque id ipsum literae Majestatis Tuae die XVIII. praeteriti Mensis Octobris datae confirmaverunt, exarsit illico Pontificia charitas, Deumque Opt. Max. a quo omnis potestas ordinatur, majorem in modum precati sumus; ut omnibus rite constitutis, quemadmodum jam evenit, ea res bene faciliterque contingat ad ipsius Dei gloriam, et Christianae Reipublicae felicitatem. Neque vero aliter, ac volumus sperare, sinunt praeclara indoles Majestatis Tuae, egregia institutio, suavissimi mores, et jam erumpentia quodammodo e corde Tuo virtutum semina, ex quibus facile conjicimus, quem tempore suo, datura sint fructum, praesertim cum tam proximum habeas piissimi parentis exemplum, cujus in regnando prudentia, moderatio, magnitudo animi, aliaeque virtutes erunt Tibi semper ad imitandum propositae.

Salutaria Religionis monita Pontificia charitate praebet.

§. 2. Dubis tamen, carissime in Christo Fili Noster, singulari erga Majestatem Tuam charitati, summaeque benevolentiae Nostrae, ut ex hoc communis omnium Parentis, ac Pastoris loco, in quo plane immerentes, Divina sumus Misericordia constituti, Te etiam atque etiam moneamus, ut pietatem in Deum in primis colas, quae cum ad omnia utilis est (quod ait Apostolus) tum maxime ad bene, beateque Regnandum, cujus quidem pietatis insigne documentum est, perpetua, sibique constans in Sedem Apostolicam observantia, quae propria semper fuit vestri generis, ac Nominis, neque vero ab Apostolica ipsa Sede non rependitur mutuis officiis, quae Nos quidem, ubi res ferat, augera nunquam intermittemus. Nihil enim jucundius ac suavius Paternae dilectioni Nostrae accidere unquam poterit, quam de Majestate tua bemereri, in cujus certissimum pignus Tibi, carissime in Christo Fili Noster, deprompiam ex intimis Pontificiae charitatis visceribus, Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Anulo Piscatoris die IV. Februarii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXIV.

Investitura Regni utriusque Siciliae, et Hierusalem pro Ferdinando Borbonio Caroli III. Hispaniarum Regis Catholici Filio. Dat. die 4. Febr. 1760. Ann. II.

Litterae concessionis investiturae Regni utriusque Siciliae Julii II. Leonis X, et Julii

III. non reperiuntur impressae in Bullario Mainardii; ceteras vero, quas in praesentibus, Successorum Pontificum enumerantur, habes in praefato Bullario, ubi poterunt ad opportunitatem examinari.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium

Romanum Pontificem, cui nihil esse debet antiquius, quam Sacrosanctam Jesu Christi fidem tueri, et conservare, eamque in dies magis semper augendo longe, lateque diffundere, decet quanta maxima potest munificentia, Magnos Principes, qui firmamento sunt Christianae Reipublicae, eos potissimum, qui Religionis zelo, praeclaraque tuendas fidei Orthodoxae laude floruerunt, maximis honoribus, et beneficiis amplificare, eorumque sobolem, domesticis incitatam exemplis, pari beneficentia complecti, et ad eamdem sibi parandam, quam Progenitores consequuti sunt gloriam, Apostolica liberalitate provocare. Ejus igitur beneficentiae, cujus Romani Pontifices Praedecessores Nostri quamplurima ediderunt exempla cum Nos etiam animo statuerimus illustre specimen dare, nova Nobis, et huic Sanctae Sedi extitura hinc praesidia confidimus et adjumenta.

Similis investitura a Julio II. data Ferdinando Regi Aragonum.

§. 1. Dudum siquidem fel. record. Julius Papa II. Praedecessor Noster Regnum Siciliae et Hierusalem cum tota terra, quae est citra Pharum usque ad confinia terrarum Sanctae Romanae Ecclesiae, Civitate Nostra, tunc sua, Beneventana cum ejus territorio, et pertinentiis dumtaxat exceptis ad jus, et proprietatem ejusdem pertinentibus, et tunc ad ipsum Praedecessorem, et dictam Ecclesiam devolutum, aut alias ejus dispositio ad praedictum Praedecessorem pertineret cum omnibus juribus, et pertinentiis suis, cl. mem. Ferdinando Aragoniae, et utriusque Siciliae, ac Hierusalem Regi, suisque in dicto Regno Aragoniae successoribus, et haeredibus tam masculis, quam foeminis ex eo, recta linea descendentibus certo tunc modo expresso natis, et nasciturls in feudum perpetuum pro annuo censu, et sub diversis conditionibus, modis, et formis, adjectionibus, promissionibus, clausulis, cautelis, voluntatibus, et ordinationiboa etiam tunc expressis, sine tamen praejudicio juris ipsi Ferdinando Regi alias in eodem Regno forsan competentis, cui tunc noluit derogari, de Fratrum suorum consilio pariter, et assensu, et ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine concessit, et elargitus fuit dictam Civitatem Beneventanam cum ejus territorio, districtu, et pertinentiis per ipsum Praedecessorum, seu Romanum Pontificem distinctis, seu distinguendis cum eorum Incolis, prout illam sibi dudum antea praedicta Ecclesia retinuerat, et reservaverat, sibi, et Sedi Apostolicae specialiter reservando, prout in ipsius Praedecessoris desuper confectis literis, in quibus idem Praedecessor inter alia voluit, quod dictus Ferdinandus Rex, et sui in dicto Regno Siciliae cum terra citra Pharum haeredes, et Successores darent Praedecessori, et Ecclesiae praedictis, eorum Privilegium aurea Bulla bullatum, in quo proprio juramento faterentur se recognoscere expresse Regnum Siciliae, et Hierusalem, et totam eorum terram, quae est citra Pharum, usque ad confinia ejusdem Ecclesiae, excepta Civitate Beneventana praedicta cum territorio, districtu, et pertinentiis suis ex sola gratia, et mera liberalitate Sedis, et Praedecessoris praefatorum sibi, suisque haeredibus, et successoribus fuisse concessum, ac eos recepisse, et tenere Regnum Siciliae, et terram hujusmodi a Praedecessore, et Ecclesia praefatis sub pactis, modis, et conditionibus tunc, ut praefertur, expressis plenius continetur.

§. 2. Et deinde piae memoriae Leo Papa X. etiam Praedecessor Noster, Regnum Siciliae cum terra citra Pharum cl. mem. Carolo Romanorum Imperatori semper Augusto, tunc Romanorum, et Hispaniarum Regi Catholico, in Imperatorem electo, in Feudum, eisdem modo, et forma, quibus per praedictum Julium Praedecessorem, praefato Ferdinando concessum fuerat, et sub praedictis, quae tunc per eamdem Sedem remissa non apparerent, et certis aliis tunc expressis conditionibus de novo concessit, et de eo etiam ipsum Carolum Imperatorem investivit, et

Sub iisdem conditionibus a Leone X. concessa Carolo V.

dictus Carolus Imperator per quondam Joannem Emanuelem aurei velleris equitem, tunc in humanis agentem, et ipsius Caroli Imperatoris apud Leonem, et Sedem praedictam Oratorem, et Procuratorem specialem promisit, et se, et omnes, Regnum ipsum Siciliae vigore illius concessionum tam per Julium, quam per Leonem Praedecessores hujusmodi factarum, pro tempore obtinentes obligavit ad inviolabiliter observandum, et adimplendum omnia in Literis Julii Praedecessoris contenta, super quibus de dispensatione, aut illorum remissione per eamdem Sedem non constaret, seu appareret, et solvendum singulis annis in perpetuum Reverendae Camerae Apostolicae septem mille Ducatos auri de Camera in festo Beati Petri ultra solitum censum Parafraeni albi pro recognitione veri, et directi Dominii ipsius Regni Siciliae, et ad Leonis Praedecessoris, et Camerae praedictorum requisitionem delinquentes in terris eidem Ecclesiae mediate, vel immediate subjectis ad dictum Regnum, et illius Civitates, Terras, et loca confugientes capi, et ad Urbem, vel alium locum remitti faciendum sub poenis in literis Julii Praedecessoris hujusmodi contentis, dummodo idem Leo Praedecessor, et Successores sui Romani Pontifices, et praedicta Camera ad ipsius Caroli Imperatoris, et Officialum suorum requisitionem delinquentes in terris, et locis dicti Regni ad terras, et loca Ecclesiae confugientes pariter ad eos remitterent, prout in instrumento publico desuper confecto, et in certis ipsius Leonis Praedecessoris literis de verbo ad verbum inserto plenius continetur.

A Julio III. data Philippo II. Regi.

§. 3. Et successive recolendae memoriae Julius Papa Tertius Praedecessor etiam Noster, praevia renunciatione dicti Caroli Romanorum Imperatoris semper Augusti, dictum Regnum Siciliae, et Hierusalem cum tota terra citra Pharum usque ad confinia Romanae Ecclesiae, excepta Civitate Beneventana cum ejus territorio, et districtu ut supra, inclitae memoriae Philippo II. tunc Angliae Regi, et Hispaniarum Principi pro se, suisque haeredibus, et successoribus Araguniae Regibus tam Masculis, quam foeminis ex eo recta linea descendentibus natis, et nascituris, et aliis Personis in concessionibus Julii, et Leonis comprachensis, et per eos vocatis, in feudum perpetuum pro solito annuo Censu septem mille Ducatorum auri de Camera, et unius Parafraeni albi solvendo, et sub conditionibus, modis, formis, adjectionibus, promissionibus, clausulis, cautelis, voluntatibus, et ordinationibus in Literis Julii, et concessione Leonis Praedecessorum hujusmodi contentis, quae per eamdem Sedem remissae non apparerent, similiter concessit, et de eo ipsum Philippum Regem investivit, et dictus Philippus Rex per quondam Ferdinandum Franciscum Avolos de Aquino Marchionem Piscariae tunc in humanis agentem, et ipsius Philippi Regis apud Julium Praedecessorem, et Sedem praedictos Procuratorem, specialem obedientiam, homagium, et jursmentum fidelitatis consuetum praestitit, prout in ipsius Julii Praedecessoris literis plenius continetur; Quae omnia idem Philippus Rex successive per Bullam suam auream sub Datum Bruxellis Anno Domini Millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto die prima Octobris manu sua subscriptam approbando, et acceptando confessus fuit, et recognovit.

A Clemente VIII. data Philippo III.

§. 4. Postea vero fel. record. Clemens Papa VIII. Praedecessor Noster eodem Philippo II. viam universae carnis ingresso, Regnum ipsum Siciliae et Hierusalem cum tota terra praedicta citra Pharum usque ad confinia terrarum ejusdem Romanae Ecclesiae, excepta Civitate Beneventana cum ejus territorio, districtu, et pertinentiis per se, seu ejus, et Nostros Praedecessores Romanos Pontifices distinctis, ac eorum incolis, quam sibi, et eidem Ecclesiae specialiter retinuit, clarae memoriae Philippo III. etiam Hispaniarum Regi Catholico pro se, suisque haeredibus, et successoribus Aragoniae Regibus tam masculis, quam foeminis ex eo recta linea descendentibus natis, et nascituris, et aliis personis in concessionibus utriusque Julii, et Leonis Praedecessorum hujusmodi comprachensis, et per eos vocatis, in feudum perpetuum, pro solito annuo censu septem mille Ducatorum similium, et unius Parafrae-

ni albi, ut praefertur, solvendo, et sub conditionibus, modis, formis, adjectionibus, promissionibus, clausulis, cautelis, voluntatibus, et Ordinationibus in utriusque Julii literis, et concessione Leonis Praedecessorum hujusmodi contentis, quarum remissionem per Sedem praedictam factam fuisse non appareret, praestitis tamen prius eidem Clementi Praedecessori, et Sedi, et Ecclesiae praedictis, nomine ipsius Philippi III. Regis per bo. mem. Antonium de Cardona, et Corduhae Ducem, Suessae, Sornae, et Vaenae Comitem, Cabrae et Palamos Vicecomitem de Ybregar, et ipsius Philippi III. Regis consanguineum, et Consiliarium apud eumdem Clementem Praedecessorem, et Sedem praedictam Oratorem, et Procuratorem, ac Mandatarium suum specialem, et per eumdem Clementem admissis, obedientia, atque homagio, ac juramento fidelitatis sub certa tunc expressa forma pariter concessit, et elargitus fuit, et Regnum ipsum Philippo III. Regi, modo, ac forma praemissis infeudavit, prout in dicti Clementis Praedecessoris sub Plumbo, sub datum Romae apud Sanctum Marcum An. Incarnationis Dominicae MDXCIX. Quinto Idus Septembris, Pontificatus sui Anno VIII. expeditis literis plenius continetur.

A Gregorio XV. concessum Philippo IV. §. 5. Subinde autem defuncto Philippo III. Gregorius XV. Praedecessor etiam Noster idem Regnum Siciliae, et Hierusalem cum tota terra praedicta citra Pharum usque ad confinia Terrarum Ecclesiae Romanae, excepta Civitate Beneventana cum ejus territorio, et districtu, et pertinentiis per se, seu ejus, et Nostros Praedecessores Romanos Pontifices distinctis, ac loco Pontis Curvi, ejusque territorio, quae sibi, et eidam Ecclesiae specialiter retinuit, clar. mem. Philippo IV. etiam Hispaniarum Regi Catholico pro se, suisque successoribus Aragoniae Regibus tam Masculis, quam foeminis ex eo recta linea descendentibus natis, et nascituris, ac aliis personis in concessione utriusque Julii, et Leonis, ac Clementis Praedecessorum hujusmodi comprachensis, et per eos vocatis in feudum perpetuum pro solito annuo censu septem mille Ducatorum similium, et unius Parafreni albi solvendo, ut supra, et sub conditionibus, modis, formis adjectionibus, promissionibus, clausulis, cautelis, voluntatibus, et ordinationibus in litteris dictorum Julii II. et III. ac Clementis, quarum permissionem per Sedem Apostolicam factam fuisse non appareret, praestititis tamen prius eidem Gregorio Praedecessori, et Sedi, et Ecclesiae praefatis nomine ipsius Philippi IV. Regis per quondam Franciscum de la Cueva Ducem de Alburquerque apud eum, et Sedem praefatam Oratorem, et Procuratorem, ac Mandatarium suum specialem, et per eumdem Gregorium Praedecessorem admissa obedientia, atque homagio, et juramento fidelitatis, sub certa tunc expressa forma concessit, et elargitus fuit, ac Regnum hujusmodi, praefato Philippo IV. Regi, modo et forma praemissis infeudavit, prout in praedicti Gregorii XV. Praedecessoris sub Plumbo, sub datum Romae apud Sanctum Petrum V. Kalendas Decem. MDCXXI. sui Pontificatus Anno primo, expeditis litteris plenius continetur. Quae omnia idem Philippus IV. Rex successive per Bullam suam auream sub datum Matriti V. Novembris MDCXXII. manu sua subscriptam approbando, et ampliando confessus fuit, et recognovit.

Ab Alexandro VII. dato Carolo II. Regi. §. 6. Postremo vero dicto Philippo IV. Rege ab humanis exempto, piae memoriae Alexander VII. Praedecessor itidem Noster, praedictum Regnum Siciliae, et Hierusalem cum tota terra citra Pharum usque ad confinia Terrarum ejusdem Ecclesiae Romanae excepta praedicta Civitate Beneventana cum ejus territorio, et districtu, et pertinentiis per se, seu Romanos Pontifices distinctis, una cum terra Pontis Curvi, ejusque territorio, quae sibi, et eidem Ecclesiae specialiter reservavit clar. mem. Carolo II. Hispaniarum Regi Catholico, tunc in minori aetate constituto, pro se, suisque haeredibus, ac Successoribus Aragoniae Regibus tam masculis, quam foeminis ex eo recta linea descendentibus natis, et nascituris, ac aliis personis in concessionibus utriusque Julii, Leonis, Clementis, ac Gregorii Praedecessorum hujusmodi comprachensis, et per eos vocatis, in Feudum perpetuum pro solito annuo censu septem mille Ducatorum similium, et unius

Parafraeni albi, ut praefertur, solvendo, ac sub conditionibus, modis, et formis, adjectionibus, promissionibus, clausulis, cautelis, et Ordinationibus in litteris utriusque Julii, Clementis, ac Gregorii, et concessione Leonis Praedecessorum hujusmodi contentis, quarum remissionem per Sedem praedictam factam fuisse non appareret concessit, et elargitus fuit, ac Regnum ipsum eidem Carolo Regi infeudavit, eumque de illo investivit, et dictus Carolus Rex mediante clar. mem. Marianna ab Austria Regina Hispaniarum ejus Matre Tutrice, atque Gubernatrice per bon. mem. Fridericum dum viveret Tituli Sancti Petri ad Vincula Cardinalem Sfortiam Procuratorem, et Mandatarium suum specialem eidem Alexandro Praedecessori, et Sedi, et Ecclesiae praefatis obedientiam, homagium, et juramentum fidelitatis praestitit, prout in ipsius Alexandri Praedecessoris Nostri litteris pariter sub Plumbo apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCLXVI. XIII. Kalendas Junii Pontificatus sui Anno XII. emanatis, uberius continetur. Quae omnia idem Carolus II. Rex postmodum tam per suam Bullam auream sub datum Matriti XXIX. Martii MDCLXVII. a memorata Marianna Regina ejus Matre Tutrice, et Gubernatrice subscriptam, quam per aliam similem Bullam sub datum pariter Matriti VII. Aprilis MDCLXXVI. propria ipsius Caroli Regis loterim majoris, ac sui juris effecti manu signatam approbando, et ampliando, confessus fuit, et recognovit.

Defuncto Carolo II. jamque Clemens XI. abstinuit a concedenda investitura.

§. 7. Anno autem MDCC. dicto Carolo II. Rege sine liberis e vivis erepto, Europa fere tota inde in partes divisa, diuturno bello conflagravit, ac fel. record. Clemens Papa XI. Praedecessor etiam Noster justis, et gravissimis causis adductus, ab infeudatione, atque investitura dicti Regni Siciliae, et Hierusalem cum tota terra citra Pharum concedenda, tametsi, pluries oblato etiam censu praedicto, ad id requisitus fuisset, inter sevientis belli hujusmodi motus supersedendum esse duxit, salvis tamen, et illaesis remanentibus juribus sibi, et dictae Sedi super eodem Regno competentibus, quae per plura chirographa propria ejus manu signata, in quibus cautum fuit tempus, et tempora occurrere, luculenter praeservavit.

Innocentius vero XIII. eam dedit Carolo VI. Romanorum Imperatori.

§. 8. Postmodum vero piae memoriae Innocentius XIII. pariter Praedecessor Noster, praedictum Regnum Siciliae, et Hierusalem cum tota terra citra Pharum usque ad confinia Terrarum ejusdem Ecclesiae Romanae, excepta Civitate Beneventana cum ejus territorio, et districtu, et pertinentiis per se, seu Romanos Pontifices distinctis, una cum terra Pontis Curvi ejusque territorio, quae sibi, et eidem Ecclesiae specialiter reservavit, Charissimo in Christo Filio Carolo VI. Hispaniarum Catholico, et Romanorum Regi in Imperatorem electo, qui in eodem Regno Siciliae, et Hierusalem ac tota terra citra Pharum successerat, et pacifice possidebat pro se, suisque haeredibus, et successoribus tam masculis, quam faeminis ex eo recta linea descendentibus natis, et nasciturís, servata inter ipsos descendentes praerogativa sexus ita quod masculi ex masculis, omnibus foeminis earumque descendentibus maribus, et foeminis cujuscumque lineae essent, aut gradus semper praeferrentur in feudum perpetuum pro solito annuo censu septem millle Ducatorum similium, et unius Parafraeni albi, ut praefertur, solvendo, et ceteroquin in omnibus, et per omnia sub conditionibus, modis, et formis, adjectionibus, promissionibus, clausulis, cautelis, voluntatibus, et ordinationibus in literis utriusque Julii, Clementis, Gregorii, ac Alexandri, et concessione Leonis Praedecessorum hujusmodi contentis, quarum remissionem per Sedem praedictam factam fuisse non appareret, concessit, et elargitus fuit, ac Regnum ipsum eidem Carolo Regi infeudavit, ipsumque de illo investivit, praestitis tamen prius eidem Innocentio Praedecessori, et Sedi, Ecclesiae praedictis nomine ipsius Caroli bon. mem. Michaelem Fridericum dum viveret Tituli Sanctae Sabinae Cardinalem de Althaan Procuratorem, et Mandatarium suum specialem, et per eumdem Innocentium admissa obedientia, atque homagio, ac juramento fidelitatis, prout in ipsis Innocentii litteris sub Plumbo apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae 1722. 5. Idus Junii Pon-

tificatus sui Anno II. expreditis plenius continetur. Quae omnia idem Carolus Rex deinceps per Bullam suam auream sub datum Luxemburgii die XXVI. Mensis Maji anno a Nativitate Domini MDCCXXVII. manu sua subscriptam approbando, et ampliando confessus fuit, et recognovit.

Tandem Clemens XII. eamdem investituram concessit Carolo Hispaniarum Infanti Philippi Catholici Regis Filio.

§. 9. Ac tandem nonnullis inde elapsis annis cum grave, et luctuosum in tota ferme Italia, aliisque Europae partibus exarserit bellum, et Carissimus in Christo Filius Noster Carolus Borbonius Hispaniarum infans armis a fel. rec. Philippo patre, Hispaniarum Rege Catholico sibi traditis, et donatis ejusdem Regni Nostri Siciliae cum tota terra citra Pharum, integram acceperit possessionem, eamque pacifice detinuerit, non destitit a piae recordationis Clemente XII. Praedecessore Nostro per bon. mem. Trojanum Cardinalem de Aquaviva Procuratorem specialiter constitutum Regni Hierusalem, et Siciliae cum tota terra citra Pharum Investituram petere, quam inde praestito homagio, obedientia, et fidelitatis juramento, ac persoluto consueto censu solemni ritu habuit, et recepit pro se, suisque haeredibus, et successoribus masculis per masculinam lineam in perpetuum descendentibus, spectata semper inter eos primogeniturae ratione, ac lineae praerogativa, iisque deficientibus pro caeteris ejusdem Caroli germanis fratribus a charissimis in Christo filiis Philippo, et Elisabeth Hispaniarum Rege, et Regina procreatis, servata itidem inter ipsos fratres, eorumque descendentes masculos perpetua lege primogeniturae, ac lineae praerogativa. Et hisce demum quandocumque deficientibus lineis masculinis ejusdem Caroli, aliorumque suorum fratrum utrimque conjunctorum, pro caeteris, qui secundum juris Ordinem, ac dispositionem succedere possent, tum superstites faeminae, tum ipsarum descendentes sub eadem praerogativa sexus, et lineae, ac ordine primogeniturae, prout plenius deprehenditur ex ipsius Clementis XII. litteris sub Plumbo apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCXXXVII. IV. Idus Maji Pontificatus sui Anno VIII. Quae omnia idem Carolus Borbonius Rex deinde per Bullam suam auream sub datum Neapoli die Nona Aprilis Anno a Nativitate Domini MDCCXXXIX. manu sua subscriptam approbando, et ampliando confessus fuit, et recognovit.

Preces porrectae a Carolo III. pro investitura favore Ferdinandi ipsius Tertiogeniti, et hujus postulationis causae.

§. 10. Quoniam autem laudatus charissimus in Christo filius Noster Carolus Borbonius Neapoli discessurus ad Hispaniarum adipiscenda, moderandaque Regna, sibi ex haereditario sanguinis jure delata, et statim pacifice possessa, ex obitu sine liberis nuper sequuto cl. mem. Ferdinandi Sexti Regis Catholici sui fratris, probe censuit, post multa in ea gravissima explorata consilia, justisque praeterea rationibus, et perurgentibus causis, conducibile fore pro ejusdem Nostri Regni Siciliae securitate, et totius Europae tranquillitate servanda, si secundum praesentem rerum statum, inverso parumper ordine ultimae Investiturae, posthabitis tum dilecto primogenito suo filio Philippo ob plene compertam ejus mentis imbecillitatem, tum dilecto altero secundogenito filio Carolo Infanti, in Hispaniarum Regnis designato Successore, praeelegisset tertiogenitum itidem filium Ferdinandum, dilectissimum, eique Regnum Siciliae citra Pharum, ac Hierusalem cum omnibus juribus, indultis, ac privilegiis, uti ipse possidebat, cederet, donaret, pleneque transferret nullo sibi prorsus reservato jure. Cumque ex omnium ordinum ejusdem Nostri Regni Siciliae summa consensione cessionem hanc peregerit, et obsignaverit. Hinc ut dilectissimus filius suus Ferdinandus in ejusdem ressi Regni possessione quiete, et pacifice permaneret, ac regnaret, nulla interjecta mora, ante suum ab Urbe Neapolitana discessum, Nobis humiliter supplicari fecit, ut eumdem charissimum in Christo filium Ferdinandum, ejusque adnascituros filios, et descendentes, caeterosque de universa sua cognatione, sub certo praefinito ordine, de saepedicto Siciliae Regno cum tota terra citra Pharum, usque ad confinia Terrarum Sanctae Romanae Ecclesiae, excepta Civitate Beneventana, et loco Pontis Curvi cum utriusque territorio, et districtu investire, protueri, et conservare de Apostolicae Sedis auctoritate dignaremur; sub eadem tamen in reliquis, quae his non adversaretur

servata lege praecedentis investiturae, pro modo, forma, conditionibus, ac substitutionibus, quibus fel. rec. Clemens XII. Praedecessor Noster eumdem Carolum Borbonium, nunc Hispaniarum Regem Catholicum, cum tota ipsius posteritate, et cognatione investivit.

Cardinalis Ursinus nomine Ferdinandi Borbonii, Regnum Neapolitanum in investituram petit, ac juramentum fidelitatis S. Sedi praestat.

§. 11. Nos itaque benigne annuentes piis primum tanti Regis Catholici explicatis votis, inde aliis a Charissimo in Christo filio Ferdinando delatis supplicationibus de obedientia Nobis, et Sedi Apostolicae, ac Romanae Ecclesiae Praestanda cum homagio, et fidelitatis juramento per dilectum filium Nostrum Dominicum Sancti Nicolai in Carcere Tulliano nuncupati, praedictae Sanctae Romanae Ecclesiae Diaconum Cardinalem Ursinum nuncupatum, speciali mandato constitutum Procuratorem, et ejusdem quoque Regni Siciliae quieti, ac securitati providere volentes, ac demum inhaerentes Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum vestigiis secundum formulas, modos, adjectiones, promissiones, clausulas, et ordinationes contentas in litteris utriusque Julii II. et III. Leonis, Clementis VIII. et XII. Gregorii, Alexandri, et Innocentii, habita super his omnibus cum venerabilibus fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus matura deliberatione, tum in Consistorio Nostro secreto, in quo Mandatum ipsius Ferdinandi publice, et alta voce perlectum, et diligenter inspectum fuit, tum in Congregatione generali in Palatio Nostro Apostolico Montis Quirinalis ad hoc coram Nobis convocata. Demum cum in alia simili Congregatione sub hac ipsa die dictus Dominicus Cardinalis, et Procurator ut praefertur constitutus, assistentibus inibi pluribus Patriarchis, Archiepiscopis, et Episcopis, aliisque Praelatis, nomine ipsius Ferdinandi, Nobis, et Sedi Apostolicae, ac Romanae Ecclesiae praefatis, obedientiam, atque homagium, et juramentum fidelitatis sub forma inferius hisce litteris inserta solemniter praestiterit.

Concedit Pontifex investituram de consilio, et assensu Cardinalium.

§. 12. Nos de ipsorum fratrum consilio pariter, et assensu, et ex certa Nostra scientia, et de Apostolicae potestatis plenitudine ad hanc devenientes Investiturae concessionem, In Nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, obedientiam ab eodem Dominico Cardinali Nobis, et Sedi, et Ecclesiae praedictis, ut praefertur, praestitam, itemque homagium, et juramentum fidelitatis hujusmodi, laeto, et hilari animo admittimus, ac Regnum ipsum Siciliae, et Hierusalem cum tota terra praedicta citra Pharum usque ad confinia Terrarum ejusdem Romanae Ecclesiae, excepta Civitate Beneventana cum ejus territorio, et districtu, et pertinentiis per Nos, seu Romanos Pontifices distinctis, ac eorum incolis, quam Nobis, prout illam sibi dudum praedicta Ecclesia specialiter retinuit, et reservavit, harum serie una cum Terra Pontis Curvi, ejusque territorio, Nobis, et eidem Ecclesiae specialiter reservamus, eidem Ferdinando Caroli Borbonii Regis Catholici tertiogenito filio pro se, suisque haeredibus, et successoribus masculis ex masculis, per rectam lineam masculinam descendentibus servata forma primogeniturae, ac jure repraehesentationis, et post defectam rectam lineam masculinam, succedat proximior defuncto Regi, sive patruus, sive frater, sive alius, qui in proximiori transversa linea masculina progenitus extiterit.

Servanda inter successores Primogenitura.

Deficiente masculina Ferdinandi investiti linea, caeteri Caroli III. filii succedant servato semper Primogeniturae ordine.

§. 13. Iisque deficientibus de universa masculina linea Ferdinandi, succedat dilectus in Christo filius Gabriel ipsius frater sub eadem repetita lege primogeniturae, ac juris repraesentationis. Et in istius quoque lineae masculinae extinctionem, et deficientiam decurrat successio ad reliquos in Christo dilectos filios Antonium prius, inde Xaverium, et ad alios denique, si qui deinceps suo ordine adnascerentur ex Catholico Rege Carolo Borbonio, integra tamen inter eosdem descendentes ex virili sexu servata lege successionis, ad formam primogeniturae, et secundum jus repraehesentationis.

Deficientibus vero supra vocatis succedant masculi superstites de linea Caroli III, exordio ducto a secundo genito ipsius Caroli, servata semper primogenitura.

§. 14. Quibus itidem deficientibus alii admittantur, qui superstites forent de masculina linea ejusdem charissimi in Christo filii Catholici Regis Caroli Borbonii, modo tamen in istis ille servetur primogeniturae ordo, qui exordiatur a secundogenito filio Regis protempore Regnantis, aut ab eo qui secundogeniti locum post Regem ipsum, et Asturiae Principem in legitima successione teneret, ut quantum fieri possit in hac Regni Si-

ciliae, et tota terra citra Pharum successione, non illud ab eodem Catholico Rege, et Asturiae Principe detineatur, nisi cum necessitas postulet, et donec adnascatur alius filius, ac nepos, ad quem ex eadem lege sit deferenda successio. Et iis quoque deficientibus, penitusque extincta masculina progenie Caroli Catholici Regis, tunc de ipsius linea surredat foemina agnata majornata, quae superstes extiterit, atque proximior ultimo, sive, Regi, sive praedefuncto agnato, et in ejus deinde descendentibus idem servetur succedendi ordo ex legibus, et formis paulo ante praescriptis.

Masculis supra vocatis deficientibus, succedat foemina agnata majornata, proximior ultimo Regi, et ejus descendentes.

§. 15. Quibus tandem omnibus deficientibus masculis sive ex virili, sive ex foemineo sexo descendentibus a laudato Carolo Catholico Rege, tunc succedat dilectissimus in Christo filius Philippus ejus frater, et post ipsum, ejusque masculinam lineam admittatur alter dilectissimus in Christo filius Aloysius itidem Catholici Regis frater, omnesque utriusque descendentes prius per virilem sexum, inde per foeminas, quae superstites, ac proximiores invenirentur, servata semper inter omnes eadem succedendi lege secundum juris ordinem, et dispositionem primogeniturae consentaneam, in feudum perpetuum pro solito annuo censu septem mille Ducatorum similium, et unius Parafraeni albi, ut praefertur, solvendo, et caeteroquin in omnibus et per omnia sub conditionibus, modis, et formis adjectionibus, promissionibus, cautelis, clausulis, voluntatibus, et ordinationibus in Litteris utriusque Julii, et Clementis, Gregorii, Alexandri, Innocentii, atque concessione Leonis Praedecessorum hujusmodi contentis, quarum, remissionem per Nos, et Sedem praefatam factum fuisse non apparebit, omni meliori, quo possumus modo concedimus, et elargimur. Ac Regnum ipsum dicto Ferdinando modo, e forma praemissis infeudamus, eumque de illo per ipsius Domini Cardinalis, et procuratoris, ut praefertur, constituti, ad osculum Pedum Nostrorum admissionem, investimus.

Omni Caroli III descendentia perempta, admittuntur Caroli ipsius fratres, illorumque lineae prius masculina, foeminina dein, servato semper Primogeniturae ordine.

§. 16. Volentes, et intendentes, ut idem Ferdinandus intra annum, a data praesentium computandum, mediantibus Regentibus Consiliariis in tutores a Patre sibi constitutis, et cum eorum assistentia, privilegium suum Bulla aurea bullatum, et inde aliud simile, statim ac decimum sextum aetatis annum impleverit, in quibus proprio juramento fateantur, et recognoscat expresse, Regnum Siciliae, et Hierusalem, ac totam terram eorum, quae est citra Pharum usque ad confina Terrarum ipsius Ecclesiae Romanae, excepta Civitate Beneventana, et loco Pontis Curvi cum illius territoriis, districtibus, et pertinentiis, quae eidem Ecclesiae remaneant, praefato Ferdinando Regi, suisque haeredibus, et successoribus dicti Regni Siciliae Regibus ex sola gratia, et mera liberalitate Sedis Apostolicae, et Nostra fuisse concessa, eosque recepisse, et tenere Regnum Siciliae, et terram hujusmodi a Nobis, et a dicta Romana Ecclesia, sub pactis, modis, et conditionibus supradictis Nobis, seu Romano Pontifici pro tempore existenti dare, et tradere teneatur. Per praemissa autem non intendimus juribus quibuscumque in aliquo praejudicare. Forma autem Juramenti per dictum Cardinalem praestiti talis est.

Ferdinandus regi ministri les declar. u. diuntes Ac- ... num, se regnum hujusmodi obtinere ex mera liberalitate Sedis Apostolicae.

§. 17. « Ego Dominicus Cardinalis Ursinus Serenissimi Domini Ferdinandi Hispaniarum Infantis, et Dei gratia Regis Siciliae, et Hierusalem cum tota terra citra Pharum procurator ad haec omnia specialiter constitutus, speciali mandato per dictum Ferdinandum Regem sub die vigesima nona mensis Novembris nuper elapsi anni subscripto, plenum homagium, ligium, et vassallagium nomine dicti Ferdinandi Regis faciendum Vobis Sanctissimo Domino Nostro Domino Clementi Decimo tertio, et Ecclesiae Romanae pro Regno Siciliae et Hierusalem, ac tota terra, quae est citra Pharum usque ad confinia Terrarum ipsius Ecclesiae, exceptis Civitate Beneventana, et loco Pontis Curvi et toto territorio, et omnibus districtibus, et pertinentiis secundum antiquos fines territorii, et pertinentiarum, et districtus Civitatis, et loci praedictorum per Romanos Pontifices distinctos, et in posterum distinguendos, in animam dicti Serenissimi Ferdinandi Regis principalis mei juro, quod idem Serenissimus Dominus Ferdinandus ab hac hora in an-

Formula juramenti praestiti a Cardinali Ursino.

tea fidelis, et ubediens arit Beato Petro, et Vobis Domino Clementi Decimo tertio, Vastrisque Successoribus Romanis Pontificibus, canonice intrantibus, Sanctaeque Romanae Ecclesiae Apostolicae, non erit in consilio, consensu, vel facto, ut vitam perdatis, seu perdant, aut membrum, seu capiamini, vel capiantur mala captiona. Consilium vero, quod sibi crediturі estis per Vos, aut Nuncios Vestros, vel per literas ad Vestrum, vel eorum damnum, scienter nemini pandet, et si sciverit fieri, vel tractari, seu procurari aliquid quod in Vestrum, vel eorum damnum cedet, illud pro posse impediet, et si hoc impedire non poterit, illud Vobis, vel eis significare curabit. Papatum Romanum et Regalia Sancti Petri, tam in Regno Siciliae praedicto citra Pharum, quam alibi consistentia adjutor Vobis, vel eis erit ad defendendum, vel retinendum, ac recuperandum, et recuperata manutenendum contra omnem hominem. Universas, et singulas conditiones supradietas, et quascumque aliss in literis fel. rerord. Julii Papae II. Leonis X. et aliorum Romanorum Pontificum, et praecipue ejusdem recordationis Clementis XII. super ipsius Regni, et Terrarum Infeudatione, sive Investitura confectis contentas, ac omnia, at singula, quae in eis continentur plenarie adimplebit, et inviolabiliter observabit, et nullo unquam tempore veniet contra ea, nec procurabit per se, vel per alium, seu alios quoquomodo ut eligatur, vel nominetur in Regem, vel Imperatorem Romanorum, seu Regem Teutoniae, aut Dominum Lombardiae, seu Thusciae, et si electionem, vel nominationem ad Imperium, vel Regnum Romanorum, seu Regnum Theutoniae, vel Dominium Lombardiae, et Thusciae, aut majoris partis eorumdem de eo celebrari continget, nullum hujusmodi electioni, seu nominationi assensum praestabit, nec intromittet se modo aliquo de eorum vel alicujus eorum regimine, nec de Civitate Beneventana, et loco Pontis Curvi, ac suis Territoriis, Districtibus, et pertinentiis, seu Campania, neque de Maritima, Ducatu Spoletano, Ducatu Urbini, neque Marchia Anconitana, Patrimonio Beati Petri in Thuscia, Massa Trebaria, Romandiola, Alma Urbe, Civitatibus Perusina, Civitatis Castelli, Bononiensi, Ferrariensi, Avenionensi, et Comitatu Venaissino, sed aliis Terris quibuscumque Vestris, et Feudis ipsius Ecclesiae cuilibet constitutis ex successione, vel legato, seu donatione, aut vindicatione, seu alio quovis titulo, vel contractu nihil unquam sibi acquiret, seu vindicabit, vel poterit acquirere, seu quomodolibet vindicare, et nihil unquam recipiet, vel habebit, seu retinebit, vel poterit recipere, habere, vel etiam retinere in illis, nec ullam Potestariam, Capitaniam, vel Rectoriam, nullumque alind officium recipiet, seu recipere poterit in eisdem, seu ipsorum aliquo, nec etiam occupabit, vel occupari permittet, seu faciet praemissa, seu partem aliquam eorumdem, neque illam offendet, aut molestabit, neque etiam Romanam Ecclesiam quoquomodo sub censuris, poenisque spiritualibus, et temporalibus in conditionibus, et Infeudatione praedictis contentis, quas hic haberi volo in singulis suis partibus, alias pro specifice expressis, et repetitis; schismatico, aut haeretico cuicumque, vel a fide devio ab ipsa Ecclesia praeciso, ejusque sequacibus, et dantibus eis auxilium, consilium, vel favorem, non dabit quovis modo, per se, vel per alium, seu alios directe, vel indirecte, publice, vel occulte auxilium, consilium, vel favorem, nec ab aliis quantum in eo erit, si impedire poterit, dari permittet, sed eos juxta posse suum, donec convertantur, persequetur, et impugnabit. Et ulterius promitto quod ipse Rex Ferdinandus intra annum, mediantibus Regentibus Consiliariis in Tutores a Patre sibi constitutis, et cum eorum assistentia, privilegium suum Bulla aurea bullatum tradet, et statim ac decimum sextum aetatis annum impleverit praedicta omnia et singula, mediante alia aurea Bulla ratificabit: Sic dictum Ferdinandum Regem Deus adjuvet, et haec Sancta Dei Evangelia juravi ut supra. Ego Dominicus Cardinalis Ursinus.

§. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae reservationis, concessionis, elargitionis, investiturae, voluntatis et intentionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare Clausulae, et sanctiones poenales.

praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo Septingentesimo quinquagesimo nono. Pridie nonas Februarii Pontificatus Nostri Anno Secundo.

† Ego Clemens Catholicae Ecclesiae Episcopus.

Locum † sigilli.

† Ego Raynerius Episcopus Ostien. Cardinalis de Ilcio S. C. Decanus.
† Ego Joseph Episcopus Portuan. Cardinalis Spinellius.
† Ego Joachim Episcopus Sabinen. Cardinalis Portocarrero.
† Ego Camillus Episcopus Tusculan. Cardinalis Paulutius.
† Ego Carolus Albertus Episcopus Albanen. Cardinalis Cavalchinus.
† Ego Fridericus Marcellus Episcopus Praenestin. Cardinalis Lantes.
†
† Ego Cardinalis Passioneus tit. S. Laurentii in Lucina Prior Presbyterorum S. R. E. Bibliothecarius.
†
†
†
†
† Ego D. F. Tit. S. Callisti Praesbyter Cardinalis Tamburinus.
† Ego Hieronymus Tit. S. Mariae Angelorum Presbyter Cardinalis Bardi.
†
†
†
† Ego Jo. Franciscus Tit. S. Clementis Presbyter Cardinalis Albanus.
†
† Ego Henricus Tit. S. Mariae Trans-tyberim Presbyter Cardinalis Dux Eboracensis.
† Ego Joseph Maria Tit. S. Pancratii Presbyter Cardinalis Feronus.
†
†

† Ego Lucas Melchior Tit. S. Crucis in Hierusalem Presbyter Cardinalis Tempi.
†
† Ego Cosmus Tit. S. Caeciliae Presbyter Cardinalis Imperialis.
†
† Ego D. Antonius Andreas Tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis Galli Major Poenitentiarius.
†
†
†
†
†
†
†
†
† Ego Carolus Tit. S. Laurentii in Damaso Presbyter Cardinalis Rezzonicus S. R. E. Vice-Cancellarius.
†
† Ego Ferdinandus Maria Tit. S. Silvestri in Capite Presbyter Cardinalis de Rubeis.
†
†
†
† Ego Ludovicus Gualterius S. R. E. Presbyter Cardinalis Gualterius.
†
† Ego Antonius Maria Tit. S. Marcelli Presbyter Cardinalis Erba Odescalcus.
†
† Ego Ludovicus Tit. S. Susannae Presbyter Cardinalis de Valentibus.
† Ego Joseph Maria Tit. S. Alexii Presbyter Cardinalis Castellius.
† Ego Petrus Franciscus Tit. S. Mariae in Via Presbyter Cardinalis Bussius.
† Ego Cajetanus Tit. S. Augustini Presbyter Cardinalis Elephantutius.
† Ego Fr. Joseph Augustinus Tit. S. Sixti Presbyter Cardinalis Orsi.
† Ego Petrus Hieronymus Tit. SS. Trinitatis in Monte Pincio Presbyter Cardinalis Guglielmi.
† Ego Joseph Alexander Tit. SS. Quirici, et Julittae Presbyter Cardinalis Furiettus.
† Ego Petrus Paulus Tit. S. Hieronimi Illyricorum Presbyter Cardinalis de Comitibus.

† Ego Nicolaus Tit. SS. Nerei, et Achillei Presbyter Cardinalis Antonellus.

† Ego Fr. Nicolaus Tit. S. Laurentii in Pane, et Perna Presbyter Cardinalis Ganganellus.

† Ego Alexander S. Mariae in Vialata Prior Diaconorum Cardinalis Albanus.

† Ego Nereus S. Eustachii Diaconus Cardinalis Corsinus.

† Ego Agapitus S. Agathae ad Suburram Diaconus Cardinalis Mosca.

† Ego Hieronymus SS. Cosmae, et Damiani Diaconus Cardinalis Columna S. R. E. Camerarius.

† Ego Prosper S. M. ad Martyres Diaconus Cardinalis Columna de Sciarra.

† Ego Dominicus S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis Ursinus.

† Ego Flavius S. Mariae in Portico Diaconus Cardinalis Chisius.

†

† Ego Aloysius Maria SS. Viti, et Modesti Diaconus Cardinalis Torrigianus.

†

† Ego Joannes Constantius S. Caesarei Diaconus Cardinalis Caracciolus.

† Ego Nicolaus S. Georgii in Velabro Diaconus Cardinalis Perellius.

† Ego Marcus Antonius SS. Mariae in Aquiro Diaconus Cardinalis Columna.

† Ego Andreas S. Angeli in foro Piscium Diaconus Cardinalis Corsinus.

C. Card. Pro-Datarius - D. Cardinalis Passioneus - Visa de Curia J. Manasseus — L. Eugenius.

CXV.

Dat. die 8. Febr. 1760. Ann. II.

Controversiae exortae inter Canonicos Basilicae S. Joannis Lateranensis quoad Chorale servitium super interpretatione Art. XXVI et XXVII. Capitularium Constitutionum dirimuntur, et interpretatio illis data a Benedicto XIV. perpetuo servari mandatur.

Literae in forma Brevis Benedicti XIV. diei 27. Maii 1751. quibus novae approbantur Constitutiones Capituli, et Canonicorum Basilicae S. Joannis Lateranensis, non reperiuntur impressae in hujus Pontificis Bullario.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam

Status controversiae refertur quoad interpretationem Capitularium Constitutionum relate ad Art. 25. et 26.

§. 1. Exposuit Nobis dilectus filius Noster Nereus S. R. E. Diaconus Cardinalis Corsini nuncupatus, Basilicae Sancti Joannis in Laterano de Urbe Archipresbyter, quod alias postquam fel. rec. Benedictus PP. XIV. Praedecessor Noster, Constitutiones dilectorum filiorum Capituli, et Canonicorum ejusdem Basilicae reformatas atque correctas Anno MDCCXXVIII. typis impressas, et a rec. mem. Benedicto PP. XIII. Praedecessore itidem Nostro per suum vivae vocis oraculum confirmatas, per quasdam suas in simili forma Brevis die XXVII Maii MDCCXLI. Moto-proprio expeditas Literas confirmaverat, et approbaverat, nonnullae difficultates inter Canonicos praefatos prodierant circa interpretationem num. XXVII tit. tertii de servitio Chori, in quo praescripta reperiuntur haec verba, nempe — eidem facultate per quinderim dies gaudeant, et potiantur, si ad visitandam sacram Lauretanam aedem perrexerint, qua vero die semel quolibet Anno septem Urbis Ecclesias visitaverint, exempti sint a servitio — quippe qui aliqui ex Canonicis praedictis contendebant hujusmodi numerum XXVII. esse referendum praecedenti numero XXVI. quo statutum est — liceat cuilibet Canonico, caeterisque omnibus Ecclesiae servitio mancipatis semel in anno per decem dies ita spiritualibus exercitiis vacare, ut tanquam praesentes reputentur, dummodo tamen exercitia peragantur, obtenta prius a Capitulo licentia, a quo solum denegari debeat tempore Adventus, Quadragesimae, et in solemnioribus festivitatibus — ac propterea facultas praefata in ejusmodi numero XXVII. contenta subjecta existeret eisdem conditionibus praefato numero XXVI. appositis; alii vero ex hujusmodi Canonicis existimabant, licentiam praefatam esse concedendam absque ulla limitatione, et in quocumque anni tempore ad arbitrium sive Canonici, sive alterius cujuscumque de Clero ejusdem Basilicae.

Benedictus XIV. ab Cardinali Archipresbytero requisitus, quaenam sit praefatorum Articulorum interpretatio habenda declaravit.

§. 2. Ad auferendam autem, et de medio tollendam quamcumque interpretandi ambiguitatem, tunc existentes Decanus, et duo memorati Capituli Canonici supplicem eidem Nereo Cardinali, et Archipresbytero libellum porrexerunt, quo supplicarunt, ut idem Nereus Cardinalis, et Archipresbyter suos in praemissis sensus aperiret; ipse vero Nereus Cardinalis, et Archipresbyter licet existimaret justum, aequumque esse efflagitatum, tamen super orto dubio interpretationem aliquam praebere omisit, supplicemque pro parte eorumdem Decani, et duorum Canonicorum sibi porrectum libellum ipsi Benedicto XIV. Praedecessori, de hujusmodi Constitutionibus plenissime edocto, exhiberi facere curavit, ut super orto dubio statueret, et decerneret, ipse Benedictus Praedecessor postquam dubium inter Canonicos ortum perpenderat, per epistolium a dilecto filio Magistro Joanne Carolo Boschi, tunc Secretario supplicum libellorum, nunc Cubiculi Nostri Praefecto, eidem Nereo Cardinali et Archipresbytero datum, declaravit, leges, et conditiones numero XXVI. ejusdem Cap. tertii de servitio Chori injunctas esse intelligendas, ac intelligi debere iteratas et repetitas etiam in sequenti numero XXVII, ita ut exemptione a servitio chori ratione accessus, et recessus visitationis Sacrae domus Lauretanae nemo gaudere possit, nisi prius licentiam a Capitulo praefato obtinuerit, quam quidem licentiam Capitulum praedictum nullo modo temporibus Adventus, et Quadragesimae, neque in solemnioribus festivitatibus concedere debeat.

Benedicti XIV. interpretationem licet Cardinalis Archipresbyter decreto suo confirmaverit, attamen nonnulli ex Lateranensis Basilicae Canonicis protestationes emiserunt ad praetensa jura servanda.

§. 3. Postmodum dictus Nereus Cardinalis et Archipresbyter suum, juxta mentem, intentionem, ac interpretationem a dicto Benedicto Praedecessore expressam, decretum ediderat, ac dederat in mandatis, ut illud in Capitulo ejusdem Basilicae renunciaretur, ac in illius Archivio describeretur, collocaretur, ac debitae exequutioni demandaretur, et tunc quando existimaverat, easdem dissentiones inter Canonicos praedictos absolutas esse, magna cum animi sui molestia accepit, quod idem Capitulum contemptis declaratione, et decreto praefatis, quae nihilominus, dum idem Benedictus XIV. Praedecessor, Romanam rexit Ecclesiam, sine ulla controversia fuerant observata, post tamen illius obitum, atque hoc ipso anno, alteri ex Clero ejusdem Lateranensis Basilicae licentiam concesserat visitandi Sacram Lauretanam domum, tempore in praedictis Constitutionibus excepto, quae quidem licentia prius a dilecto itidem filio Nostro Andrea ejusdem S. R. E. Diacono Cardinali Corsino nuncupato, tunc temporis ejusdem Capituli Vicario neutiquam admissa, deinde vero ab ipso Nereo Cardinali, et Archipresbytero tanquam aperte contraria declarationibus, et decreto praedictis, nulla, ac irrita declarata extitit, ex quo factum fuit, ut Canonici praedicti recursum habuerint ad ipsummet Nereum Cardinalem, et Archipresbyterum, obtendentes tum verbis, tum in scriptis, praemissam licentiam rite concessam dictis Constitutionibus minime adversari: contra vero idem Nereus Cardinalis, et Archipresbyter nova declaratione, atque decreto, dictam licentiam nullimode sustineri posse declaravit, quae quidem nova declaratio, novumque decretum non aliter a praedictis Canonicis fuit admissum, quam sub expressa protestatione videlicet, quod reservata remaneat eidem Capitulo facultas deducendi semper, et quandocumque jura sua adversus supradictam decisionem in quocumque judicio contra quoscumque, et ita etc. et non alias ec. quemadmodum de facto ejusmodi Capitulum et Canonici, habito nuper ad Nos recursu, per supplicem libellum, nonnulla rationum momenta exponere sategerunt.

Cardinalis Archipresbyter ab Summo Pontifice petit ad hoc ut controversias hasce auctoritate Apostolica dirimat.

§. 4. In hoc rerum statu ipse Nereus Cardinalis, et Archipresbyter Nobis supplicavit, ut in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur ipsorum Capituli et Canonicorum singulares personas, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutas fore censen-

tes, supplicationibus ejusdem Nerei Cardinalis, et Archipresbyteri Nobis porrectis inclinati, ne ulla in posterum oriatur controversia super capite vigesimo septimo Capitularium Constitutionum ejusdem Basilicae Lateranensis, quod ad Chori servitium pertinet, eo per Nos perlecto, expensoque, ac simul praecedenti capite vigesimo sexto, adhaerentes menti, voluntati, et opinioni ejusdem Benedicti XIV. Praedecessoris, illius vestigia in praemissis sectantes, auctoritate Apostolica tenore praesentium, quamcumque protestationem pro parte dictorum Capituli, et Canonicorum dictae Lateranensis Basilicae, tum coram quocumque Judice, tum in quibusvis publici Notarii actis adversus decretum ab ipso Nereo Cardinali et Archipresbytero, ut praefertur, editum, factam, etiamsi in ipsa protestatione appositae sint quaecumque clausulae, annullamus, cassamus, et irritamus, illamque nullam, cassam, irritamque declaramus, ac nullius roboris et momenti fore, et esse decernimus, ac insuper auctoritate, et tenore praedictis declaramus, statuimus, ac praecipimus, et in virtute sanctae obedientiae injungimus, ut posterius caput vigesimum septimum tituli tertii de servitio chori ipsarum Constitutionum, eisdem omnino praeservationibus subjectum sit, et esse debeat, ac intelligatur, quibus anterius caput vigesimum sextum conceptum est, atque unum alterumque ejusdem sit indolis, et relationis in omnibus et per omnia perinde ac si eaedem conditiones, quae in vigesimo sexto capite hujusmodi appositae, et expressae reperiuntur, etiam de novo in dicto capite vigesimo septimo appositae, expressae et declaratae fuissent.

Irritatis Canonicorum protestationibus, Pontifex Benedicti XIV interpretationem, et Cardinalis Archipresbyteri decretum servari perpetuo mandat.

§. 5. Decernentes easdem praesentes Litteras semper firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in futurum plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus. Datum apud S. Mariam Majorem die 5. Februarii 1760. Anno secundo.

Clausula sublata, et decretum irritans.

CXVI.

Catholico Hispaniarum Regi participat concessam investituram Regni Siciliae favore Ferdinandi illius Filii, ab ipso Catholico Rege in successorem designati.

Carissimo in Christo Filio Nostro Carolo Hispaniarum Regi Catholico.

Clemens PP. XIII.
Carissime in Christo Fili Noster Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

§. 1. Cum tamdiu Majestas Tua sapienter, feliciterque in Italia regnaverit, moeror ex discessu Tuo susceptus leniri, aut mitigare vix posset, nisi reliquisset carissimum Tibi natura, nobis vero in Christo Filium Ferdinandum utriusque Siciliae Regem, in quo idem ipse commorari adhuc nobiscum videreris hanc ob causam ut Votis quoque Tuis obsecundaremus, simul ac designatus Procurator dilectus Filius Noster Dominicus S. Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis Ursinius, ejusdem Carissimi in Christo Filii Nostri Ferdinandi nomine, Regni Siciliae investituram, quam vocant ab Apostolica Sede petivit. Nos habito Ven. Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, lubentissime concessimus, nulla difficultate cursum retardante Paternae Nostrae dilectionis, eaque de re consuetum Diploma conscribi, ac subscribi non tam a Nobis, quam ab iisdem Ven. Fr. Nostris curavimus, de Tua prius abdicatione sic praeloquuti, ut non tam egregia pietas in hanc Apostolicam Sedem, verum etiam consiliorum Tuorum justitia, aequitas, et publicae tranquillitatis studium palam elucerent.

Dolorem exprimit Pontifex pro Caroli discessu ex Italia cui levamentum praebet Ferdinandi illius Filii successio.

§. 2. De hoc faustissimo eventu, quem minime dubitamus quin Tui sint latius ad Te perscripturi, voluimus ipsi quoque hasce ad

De concessa favore Ferdinandi investitura Ca-

tholicum Regem certiorem fecit

Majestatem Tuam litteras dare nuncias ac testes mirificae illius voluptatis, quam persensimus, quod in Pontificatum Nostrum inciderit pulcherrima haec occasio Regiae Sobolis Tuae cum Apostolica Sede novo hoc arctissimoque vinculo conjungendae, Tuaeque insimul voluntati gratificandi, quo perspiciant omnes, eximium ac singulare desiderium Nostrum in omni genere Officii, quod ad dignitatem Tuam vel ornandam, vel amplificandam pertineant, satisfecimus.

Hortatur Hispaniarum Regem ut notam suam Paternis monitis in Religione, et erga S. Sedem observantia confirmet.

§. 3. Igitur ardentissimae charitati nostrae cum erga Majestatem Tuam, tum vero etiam erga maxime spei Regium adolescentulum, neque aliud restat, nisi ut pro sollicitudine illa pastoralis officii, quae Nos anxius habet, illud exoremus, ut si aliquando contingerit aliquid, ex quo vel Apostolicae Sedis dignitas, vel mutua inter vicinos concordia, vel quod Nobis maximae curae esse debet, animarum salus labefactetur, totum hoc poenitus amoveatur: id autem erit, si Tuis ille monitis, consiliisque nitatur, ad recte, sapienterque regnandum; Tu vero, carissime in Christo Fili Noster paterna, illa auctoritate, quae a Parentibus in Filios nunquam sejungi potest, quaecumque evellas semina discordiarum; Caeterum sic persuasum habeas cupimus, Nobis nihil esse optatius, nihil jucundius, florentissimis rebus, quibus in tanta universae ferme Europae turbatione, quasi unus frueris, quod tantum, ac singulare bonum, ut perpetuum sit familiae Tuae, assiduis Deum Op. Max. precibus obsecramus, Tuique nominis famam, praeclara pacaodae aliquando Christianae Reipublicae, tuendaeque miserrimis hisce temporibus Catholicae Religionis gloria cumulare velit, cujus auspici pignus, Apostolicam Benedictionem Tibi carissime in Christo Fili Noster amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VI. Februarii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXVII.

Dat. die 6. Febr. 1760. Ann. II.

Prohibitio sub poena excommunicationis latae sententiae extrahendi Libros ex Bibliotheca Accademiae Civitatis Posnaniae.

Ne libri extraherentur a Bibliotheca Urbinatensi prohibuit Clemens XI. Constit. edit. Anno 1720 Julii 11. quae est in Bullario Mainardii.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Librorum extractio prohibetur ex Bibliotheca Posnaniensi sub excommunicationis poena.

§. 1. Conservationi et manutentioni Librorum Bibliothecae in publica Accademia Civitatis Posnanien. existen. apprime prospicere, ac dilectum Filium modernum dictae Accademiae Rectorem, specialis favore gratiae prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine nobis porrectis inclinati, omnibus, et singulis personis quacumque auctoritate et superioritate fungantibus et functuris, ac cujusvis status, gradus, et conditionis, ac praeminentiae, et dignitatis, nunc et pro tempore existen., ne ullo umquam tempore libros, quinterna, folia, sive impressa, sive manuscripta eidem Bibliothecae hactenus donata, et assignata, seu in posterum assignanda et donanda, ex Accademia hujusmodi extrahere, commodare, seu asportare, vel ut commodentur, aut extrahantur, seu asportentur permittere, ac consentire sub quovis praetextu, quaesito colore, causa, ingenio quoquomodo audeant, seu praesumant, sub excommunicationis latae sententiae poena per contrafacientes eo ipso, absque ulla declaratione incurrenda, a qua nemo absolutionis beneficium, nisi a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente, praeterquam in Mortis articulo constitutus, obtinere queat, Auctoritate Apostolica tenore praesentium interdicimus, et probibemus.

Contrariorum derogatio.

§. 2. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod praesentis prohibitionis exemplum in valvis dictae Bibliothecae, aut in alio aliquo conspicuo loco, quo ab omnibus cerni, et legi possit continuo affixum remaneat. Datum

Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VI. Februarii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno secundo.

CXVIII.

Dat. die 14. Febr. 1760. Ann. II. Binos Missionarios ad Avae Regnum mittit, eosque transeuntes, et aliquo forsan tempore immorantes in Civitate Siriami Dioecesis Melispurensis in Indiis, illius Episcopo commendat.

Apostolicas missiones pro Regno Batgao in Magno Thibet instituit Benedictus XIV. ut ex Epistola ad Batgai Regem missa die 1. Maji 1742. itemque Missiones pro Regno Bittici in dicto Magno Thibet instituit Pontifex idem ut ex alia Epistola ad Bittici Regem eadem die missa, quae sunt in hujus Pontificis Bullario.

Ven. Fratri Theodoro Episcopo Melispurensi, sive S. Thomae in Indiis.

Clemens PP. XIII.
Venerabilis Frater, Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Quos anno superiore quamprimum submissuros Nos fore spopondimus, alios nempe operarios ad vineam Domini excolendam, id modo facimus de consilio Ven. Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Propagandae Fidei negociis adlaborantium, dum isthuc mittimus dilectos Filios Benignum Avenati, et Joannem Baptistam Percoto Congregationis S. Pauli, seu Barnabitarum Alumnos, ut ipsi quoque, tempus idoneum nacti, in Regnum Avae, ad quod pro Christi praedicatione destinantur commode trajiciant: cum autem nullus sit ad trajiciendum illuc opportunior locus, quam Civitas Siriamensis, quae contineri dicitur Tuae Dioeceseos finibus, ad quam propterea perinde ac ad primam ministerii sui stationem commilitones novi commigrabunt, necessarium duximus, illos Fr. Tuae enixe commendare, ut quaecumque humanitatis, et Christianae charitatis officia ab Episcopo salutis animarum studiosissimo, proficisci queunt, iisque commodare non abnuas, sive pertranseuntes, sive ad breve tempus commorantes Siriami sustiterint: quod si necesse fuerit, aut ambos, aut eorum alterum ibidem longiorem trahere moram, ut vel Sacrorum dispensationi, vel praedicatione Verbi Dei dent operam ad eorum Christifidelium solatium, eam pariter a Te requirimus egregiam comitatem, atque benevolantiam, quam quilibet bonus pastor, vel Agricola iis exhibere gauderet, qui pene derelicti gregis sui portionis curam, aut inculti desertique agri sui partem subjigendam, excolendamque susciperent. Erit hoc non tam gratum Omnipotenti Deo, cujus veram, sanctamque Religionem in remotissimas istas regiones iidem ad annunciandum veniunt, verum etiam Pontificiam erga Te benevolentiam Nostram mirum in modum augebit, cujus pignus Apostolicam Benedictionem Nostram peramanter largimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIV. Februarii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXIX.

Hasso-Casselanum Principem ad iniquas pactiones compulsum, eo quia Luteranam sectam ejuraverat, Mariae Theresiae Hungariae, atque Bohemiae Reginae plurimum commendat, utque eum sub sua protectione habeat hortatur. Dat. die 19. Febr. 1760 Ann. II.

De persequutionibus quibus hic Princeps affligebatur habes superius sub Numer. XLV. Epistolam perscriptam Francisco Lotaringiae, et Barri Duci. Hac ipsa die, et in idem Argumentum binas alias Apostolicas Litteras Pontifex direxit praelaudato Francisco Lotharingiae, et Barri Duci, nec non Maximiliano Duci Bavariae, quarum prima hic sequitur, altera vero utpote praesenti conformis omittitur.

Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae Hungariae Reginae Apostolicae, nec non Bohemiae Reginae Illustri, in Romanorum Imperatricem electae.

Clemens PP. XIII.
Carissima in Christo Filia Salutem et Apostolicam Benedictionem.

Reginae Hungariae, et Bohemiae cultum erga Catholicam fidem commendatur.

§. 1. Etsi minime dubitamus quin Majestas Tua pro singulari, ac praestantissimo cultu, quo Catholicam Fidem prosequeris, egerrime tulerit acerbissimos casus Dilecti Filii Nobilis Viri Friderici Ducis Hassocassellani, et iniquissimas pactiones; quas jurare compulsus fuit, postquam Pater ejus rescivit, qood Lutheranam sectam ejuravisset, nihilosecius adivit Nos Apostolicae charitatis ratio, ut defuncto nuperrime Lantgravio, principem hunc virum, vitae ac morum institutione, plurimisque calamitatibus, quas pro fide Catholica, cui nomen dedit perpessus est, probatissimum, Majestati Tuae ardentissime commendemus, cum nihil magis cupiamos, quam ut in tutelam, amicitiamque Tuam recipi aliquando possit, hoc vero consilium ea lubentius suscipimus, propterea quod minime Nos latet, Majestatem Tuam, dum inter domestiros conflictaretur anfractus, eum voluisse amplissimo quodam Tuis in exercitibus munere bonaestare, quo illatas injurias, et quae adhuc timebantur tutius evaderet: verum eaedem illae partes quas Lantgravius Pater impridem sequebatur, piissimam hanc Majestatis Tuae mentem praeverteretur, neve oblata sibi occasione is uterotur non animus quidem ab Augustissima domo alienus, sed fidei prius alteri datae religio per summum ejus infurtunium impedivit. Quod vero in praesens cogitet, quid agat, vel moliatur poenitus ignoramus, eo enim detinetor in loco a quo nulli ad Nos perveniunt ab illo nuncii, neque idcirco tuto ad illum litteras Nos dare posse arbitramur.

Iniquas pactiones a Duce-Hasso-Cassellano extortas, a novo Lantgravio deleri postulat, Reginaeque Officia preces et lectum Imperatorem provocat.

§. 2. Cum autem vitricia Majestatis Tuae arma, aliorumque foederatorum proxima undequaque nunc sit Cassellanae Ditioni, ac fortassis dum haec scribimus in eadem consistant, nihil equidem Nobis Majestas Tua videtur farere posse, quod Deo sit magis acceptum novoque Lantgravio optabile magis, atque gratum, qoam si, regiminis sui priusquam habenas sumpserit, adjutrici ac prepotenti manu acerbitatem crudelitatemque pactionum illarum delere, atque e medio tollere satagas; qua de re cum enixe rogaverimus carissimum in Christo Filium Nostrum Franciscum Imperatorem electum Augustissimum Conjugem tuum, ut ipsa quoque pro eaixa Religione, qua praefulget, vota Nostra apud illum fulcias et adjuves, flagrantissime posrimus. Quod quidem praeclarissimum Christianae pietatis opus, in quo violatae humanae naturae, patriae, ac religionis agitur caussa, si perficiendo ambo susceperitis, majora in dies Austriacis rebus incrementa dabit Omnipotens Dominus, stabilem atque perpetuam, quod jugibus sacrificiis, ac precibus quotidie obsecramus, Cesareae Familiae Vestrae prosperitatem felicitatemque adjiret, cujus auspici pignus sit Apostolica Benedictio, quam Tibi rarissima in Christo Filia Nostra amantissime impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXIX. Februarii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXX.

Dat. die 29. Febr. 1760. Ann. II.

Eodem argumento ac in Littera superiori scribit Imperatori Romanorum electo, atque monet, ut det operam, ne Lutherani Hassiae Cassellano Principi post mortem sui Parentis aliquod inferant damnum.

Hoc eodem in sensu adest Epistola sub ipsa data ad Maximilianum Bavariae Ducem prescriptam, quae ideo ne res eadem bis producatur, omittitur.

Carissimo in Christo Filio Nostro Franrisco Lotharingiae, et Barri Duci, nec non Etruriae sibi subjectae magno Duci, in Romanum Imperatorem electo.

Clemens PP. XIII.

Charissime in Christo fili salutem, et Apostolicam Benedictionem

Iniquas Principis Hasso-Cassellani pactiones commemorat.

§. 1. Novit optime omnium Majestas Tua, quae pacta conventa cum Hassianis populis dilectus in Christo Filius Nobilis Vir Frideri-

quae subscribere, Genitore cogente debuit.

cus Hassiae Lantgravius, dura nimium patris asperitate inductus, impulsus, elusus fecit, neque ignorat iniquae illius pactionis conditiones ejusmodi fuisse, ut non modo Catholicae Religionis sanctitas, sed Germanicarum etiam legum authoritas per summam injuriam labefactaretur. Doluimus sane, eo foedere teterrimam, atque omni imbutum odio bellum Romanae Ecclesiae atque adeo Christianae veritati illatum fuisse, ut quam maximam animo voluptatem acceperamus, propterea quod Lantgravius Fridericus, discussa erroris caligine, ad veritatis lucem redierat, eam, hoc repentino ictu concussam sensimus, et fere conversam in luctum, et lacrymas: augeretur tamen majorem in modum nostri causa moeroris, si quae acerbissima pacta duritiae patris extorserat; ea quidem sub novi regiminis initium filius servare cogeretur.

Electum Imperatorem hortatur ne iniquas illas pactiones, Genitore defuncto servari a Principe permittat.

§. 2. Cum igitur tanta haec Nos cura sollicitos habeat, vix audito Lantgravi Patris obitu, hasce ad te litteras carissime in Christo Fili Noster, summo animi studio scribendas duximus, Majestatem Tuam impensius hortantes, atque obsecrantes ut ad tantum Catholicae Religionis detrimentum avertendum incumbere velit. Communis haec Nobis Tecum cogitatio, et cura esse debet, sed rei perficiendae vis, atque opera ad te ipsum proprie referri potest Nos quidem qui Pastoris, et Sacerdotis Officio fungimur, ad implos haereticorum conatus, audnciamque repellendam, nulla alia arma tractanda esse arbitramur, quam obsecrationes et lacrymas. Magnam igitur in tantis Ecclesiae acerbitatibus lacrymarum vim profundentes, Majestatem Tuam, per viscera Misericordiae Jesu Christi, obsecramus, obtestamurque ut pro eximia Tua pietate, ac religione, proque Optimi prudentissimique Imperatoris Officio, causam Dei fortiter suscipiat. Meminisse enim debes, cum universae Christianae Reipublicae Imperatorem geras, datum te a Deo esse quasi tutorem istius Populis, ut non tam terrenae eorum felicitati, et quieti, quam sempiternae incolumitati consulendum potes, et praeterea Romanae Ecclesiae Advocatum, et Patronum esse, ut illius dignitas, quae cum

Romanorum Imperatorem, Romanae Ecclesiae Advocatum, et Patronum appellat.

Catholicae Religionis bono conjunctissima est, a perpetuis hostium Nostrorum insidiis, et calumniis pro virili parte defendenda, vindicandaque sit. Erit hoc dignum praestanti Tua virtute, dignum hoc, quem geris honore, dignum genere, et Majoribus Tuis. Ipse autem Deus spectator idem, et remunerator honorum operum, cujus verae Religioni, haec a Majestate Tua opera navabitur, is profecto jam largis praemiis Augustam Filiam Tuam illustrabit, ut quotidie magis perspecturus sis, nulla re uberiores percipi fructus, quam vera Dei pietate, et studio Catholicae Religionis; atque interea Majestati Tuae, carissime in Christo Fili Noster, Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 29 Februarii 1760. Pontificatus Nostri Anno secundo.

CXXI.

De removendis impedimentis Ecclesiasticae Immunitati contrariis, quibus Magistratus Ambergenses vetuerant Monialibus de Snarzoffen, ne coram Sacra Congregatione Concilii sisterent in causa pertinentiae cujusdam Ecclesiae vertente inter easdem, et Moniales Ordinis S. Dominici Civitatis Ratisbonae.

Dat die 1. Martii 1760. Ann. II.

Dilectissimo in Christo Filio Nostro Maximiliano Josepho Bavariae Duci S. R. I. Principi Electori.

Clemens PP. XIII.

Dilectissime in Christo Fili Noster
Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

§. 1. Quibus officiis ad Ecclesiasticam Immunitatem tuendam pro imposito humilitati nostrae Apostolico ministerio Nos perfungi oportet, iisdem tecum lubentissime agimus, propter avitam, singularemque observantiam, quam inclyta Bavarica Domus in Romanam Ecclesiam, Christique Vicarios quandocumque praesetulit, relatum Nobis fuit, Dominicanas Moniales S. Crucis Ratisbonae, alias

Avitam Bavaricae Familiae observantiam in S. Sedem, Romanosque Pontifices laudibus prosequitur.

ejusdem Ordinis de Suarzoffen in judicium vocavisse coram Ven. Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus Tridentini Concilii legibus explicandis Nobis adsidentibus ob Ecclesiam quamdam inter utrumque Monasteriorum controversam, a quibus propterea datae jam dudum fuerunt litterae tum Ratisbonensi Episcopo, tum Apostolico Nuncio Coloniensi, ut ea de re accurate instruerentur: Ambergensem vero Magistratum Sanctimonialibus de Soarzoffen vetoisse ne coram Ecclesiasticis Judicibus sese sisterent, hocque in causa esse, cur rationum suarum momenta ad hunc Magistratum hactenus non allegaverint: quod quidem etsi non sine magno animi Nostri dolore accepimus, hunc tamen lenivit recordatio eximiae pietatis Tuae, quae procul dubio pati non poterit talem, tantamque jacturam Ecclesiasticae libertati inferri: nemini enim dubium esse potest quin ejusmodi causam undequaque Ecclesiastica sit, cum ratione personarum quae in Judicium vocantur tum vero etiam ipsius rei Ecclesiae nempe, quae in controversiam cadit.

Bavariae Ducem hortatur, ut impedimenta contraria Ecclesiasticae immunitati ab Ambergensibus Magistratibus apposita, removere curet.

§. 2. Quamobrem Pontificii muneris ratio adegit Nos, has dare litteras, quibus Te dilectissime in Christo Fili Noster, adhortaremur ac rogaremus, ut impedimentum hoc a Tuis Magistratibus amoveri quamprimum jubeas, quo scilicet jus unicuique suum secundum Canonicas regulas sancte, illibateque reddatur. Ad Nos enim quod attinet pro certo habeas volumus, nonnullis ex iis partibus, quae invicem contendunt, vel minimum favere, sed illud unum dumtaxat cupere, ut ea his inter utrumque Monasterium aliquando finiatur, Sanctaeque Immunitatis jura salva permaneant, quod cum Tibi pariter cordi esse, neutiquam dubitemus, ob praestantissimum Justitiae ac Religionis cultum, quo nihil Deo exhiberi potest, quod magis gratum arreptumque sit paternae benevolentiae pignus, Apostolicam Benedictionem ex intimis charitatis Nostrae visceribus depromptam, Tibi dilectissime in Christo fili Noster, amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die prima Martii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXXII.

Conceditur Indulgentia Plenaria perpetua, lucranda ab Christifidelibus utriusque sexus, qui, vere poenitentes, et sacra Communione refecti, Expositioni SS. Sacramenti, in Ecclesiis Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis, ubique Terrarum existentibus, singulis Dominicis, et de praecepto Ecclesiae diebus Festis faciendae, per aliquod temporis spatium interfuerint, ibique juxta praescriptam methodum oraverint, cum facultate etiam per modum Suffragii Animabus Fidelium Defunctorum applicandi

Dat. die 4. Martii 1760. Ann. II.

Alias a Clemente XIII. elargitas indulgentias retulimus supra num. C. et CI. ubi plures praecedentium Pontificum hujusmodi concessiones referuntur.

Clemens PP. XIII.

Universis Christifidelibus praesentes Litteras inspecturis salutem, et Apostolicam Benedictionem.

§ 1. Ad augendam Fidelium religionem, et Animarum salutem coelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, ac supplicationibus Dilecti Filii Joannis Gentili, Congregationis Clericorum Regularium Ministrantium Infirmis Praefecti Generalis, Nobis, super hoc humiliter porrectis inclinati; omnibus, et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere paenitentibus, et confessis, ac sacra Communione refectis, qui Expositioni Sanctissimi Eucharistiae Sacramenti, de Ordinariorum respective licentia, in Ecclesiis Clericorum Regularium dictae Congregationis, ubicumque existentibus, singulis Dominicis, et de praecepto Ecclesiae festis diebus faciendae, per aliquod temporis spatium devote interfuerint, et ibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, qua Dominica, seu die ex praedictis, id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, et remis-

Quaenam ad lucrandas praesentes Indulgentias requirantur, exponit.

sionem, quam etiam animabus Christifidelium, quae Deo in charitate conjunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicare possint, misericorditer in Domino concedimus. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Transumptis fidem habendam esse mandat. §. 2. Volumus autem, ut praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo ejusdem Congregationis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IV. Martii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXXIII.

Dat. die 4. Martii 1760. Ann. II. Ad removendas dissentiones, et jurgia, suspenditur celebratio Capituli Provincialis Ordinis Eremitarum S. Augustini Excalceatorum pro Provincia Ferrarien., et Picena, nec non Prior Provincialis, caeterique Officiales praedictae Provinciae nominantur; tandem suspensa Novitiorum receptione, usque ad Diffinitorii Generalis resolutionem, Conventus Ferrariensis pro *Professorio* destinatur in perpetuum.

Eremitas hujus Ordinis, in cantu, et habitu uniformitatem servare debere constituit Benedictus XIII. const. edit. Ann. 1726. Jan. 22. Alternativam Officiorum inter Fratres Provincias Bethicae, et eos della Mancа confirmavit Pontifex idem const. edit. Ann. 1727. Mart. 3. Ut Vicarius, et Officiales Generales Congregationis Galliarum, post vacationem viginti circiter mensium, ad alia Officia eligi possint indulsit Clemens XII. const. edit. Anno 1731. Jan. 18. Novam Provinciam Ferrariae, et Picenam cum dismembratione a Provincia Romana, nec non creationem novi Officii Secretarii Diffinitorii, et Capituli Generalis approbavit Pontifex idem const. edit. eod. Ann. Maii 21. Quae de Appellationibus, et recursu a Fratribus Ordinis Eremitarum S. Augustini gradatim ad Ordinis ejusdem Superiores faciendis, constituta fuerant, ad Fratres Discalceatos Congregationum Italiae, et Germaniae ejusdem Ordinis extendit idem Pontifex Constit. altera edit. ann. 1733. Decembr. 7. Ne in Capitulis Generalibus hujus Ordinis Congregationis Hispanicas, et Indiarum, Provincialatus honorarii concedantur, prohibuit praelaudatus Pontifex const. edit. ann. 1736. Jan. 9. Super modo deputandi Diffinitores deficientes post celebratum Capitulum Provinciale, habetur ejusdem Pontificis constit. edit. ann. 1739. Martii 2. quae omnes sunt in Bullario Mainardi.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam

§. 1. Suprema Apostolicae charitatis, providentiaeque Nostrae erga omnes Christifideles, atque eos potissimum, qui e fluctibus saeculi erepti, ad tranquillum Religionis portum confugerunt, adhibenda a Nobis cura maximopere postulat, atque exigit, ut omnem Pontificiae benignitatis, auctoritatisque operam, consiliumque in hoc studiosissime collocemus, ut dissidiis, partiumque studiis procul amotis atque eliminatis, ubi opus esse constiterit, omnia inter viros praesertim religiosos in pace fiant, et omnia ad divinum cultum adaugendum, regularem disciplinam confirmandam, procurandamque aeternam animarum salutem componantur, constabilianturque. Prooemium

§. 2. Cum sicut accepimus aliquo ab hinc tempore Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, et dilectorum filiorum Romanae Curiae Praelatorum super disciplina regulari specialiter a Nobis deputatorum quaerimoniae, dissentiones, controversiae, et lites delatae fuerint vigentes inter fratres et Conventus Provinciae Ferrariae, et Piceni Ordinis Eremitarum Sancti Augustini Excalceatorum nuncupatorum circa officiorum distributionem, et novitiorum receptionem; ac timendum sit, ea de causa, et propter animorum simultates, quae religiosam quietem, et regularem observantiam conturbare solent, atque una in- Afferturcausa hujus Brevis.

simul in Superiorum elect'onem non minimam confusionem afferre dignoscuntur, in Capitulo Provinciali Provinciae praefatae propediem, benediceote Domino, celebrando, ii in Superiores eligantur, qui augendis potius dissidiis, et contentionibus fovendis, quam sedandis, componendisque occasioni sint.

Suspenditur proxime celebrandum Capitulum Provinciale Provinciae Picenae, et Ferrarien. atque Prior Provincialis, caeterique Provinciae Officiales nominantur ad Sexennium.

§. 3. Hinc est, quod Nos praemissis occurrere, ac felici, prosperoque dictae Provinciae regimini, et gubernio, quantum Nobis ex alto conceditur, consulere cupientes, audito prius Venerabilis fratris Nostri Josephi Episcopi Portuen., et Sanctae Rufinae S. R. E. Cardinalis Spinelli nuncupati ejusdem Ordinis apud Nos, et Apostolicam hanc Sanctam Sedem Protectoris voto, ac de infrascriptorum Provinciae, et Ordinis hujusmodi professorum fide, prudentia, charitate, vigilantia, ac religionis zelo plurimum in Domino confisi, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, Motu-proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, Capituli Provincialis Provinciae Ferrariae, et Piceni Ordinis fratrum Eremitarum Sancti Augustini excalceatorum nuncupatorum proxime habendi celebrationem per praesentes suspendimus, ac suspensam esse decernimus, et dilectos filios Cyriacum a Sancto Francisco Picenum in priorem Provincialem, ac Antonium a Sancto Stanislao Picenum in illius sobstitutum, nec non eumdem Antonium a Sancto Stanislao Picenum, Josephum Mariam a Sancto Josepho Ferrariensem, Nicolaum Mariam a Sancto Pancratio Picenum, et Dominicum Fortunatum a Sancto Benedicto Ferrariensem in Definitores Provinciales, et Basilium a Sancto Guido Ferrariensem in septimum vocalem Diffinitorii, ac Nicolaum Mariam a Sancto Pancratio Picenum, et Josepho Ferrariensem in Discretos Generales, Romualdum vero a Sancta Maria Picenum, et Apollinarem a Sancto Felice Ferrariensem in Substitutos dictorum Discretorum Generalium, et Archangelum a Sancto Francisco Picenum in Secretarium Prioris Provincialis; Conventuum autem ejusdem Provinciae nempe Sancti Josephi Ferrariensis, Bonifacium a Sancto Josepho Ferrariensem, Sanctae Mariae Misericordiae Firmi, Angelum Antonium a Sancto Nicolao Picenum, Sancti Augustini Comachli, Joannem Georgium a Sancto Ambrosio Ferrariensem, Sancti Laurentii Aquaevivae Athanasium a Sancto Josepho Picenum, Sanctorum Angelorum Custodum Asculi, Seraphinum a Sancto Juliano Ferrariensem, Sancti Josephi Maceratae Carolum Mariam a Spiritu Sancto Picenum, Sancti Nicolai Laureti, Mauritium a Sancto Bernardino Ferrariensem, Sancti Augustini Montis Sancti Martini, Mansuetum a Jesu Picenum, Sancti Joannis Baptistae Bomleni, Adeodatum a Sancto Benedicto Ferrariensem, demum Sancti Spiritus Adriae respective Civitatum, et Locorum, Bernardum a Sancta Theresia Picenum fratres expresse professos Provinciae, et Ordinis praedicatorum in Priores respective ad Sexennium a die, quo Capitulum Provinciae Ferrariensis hujusmodi, ut praefertur, celebrari deberet inchoandum, et inde computandum, cum omnibus, et singulis privilegiis, praerogativis, praeeminentiis, auctoritate, facultatibus, gratiis, et indultis, ac honoribus, et oneribus solitis, et consuetis tenore praesentium constituimus, et deputamus.

Suspenditur in dicta Provincia receptio Novitiorum usque ad resolutionem Diffinitorii Generalis.

§. 4. Ac insuper motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus, pro bono pacis saepedictae Provinciae Novitiorum receptionem in ea interea, habendam suspendimus ac suspensam esse volumus, decernimus, et declaramus, donec, et quousque Diffinitorium Generale ipsius Ordinis, computatis interim reditibus uniuscujusque Conventuum, utriusque Nationis Picenae scilicet, et Ferrariensis, numerum presbyterorum, et Clericorum, quam Laicorum, seu Conversorum professorum pro unoquoque Conventu designaverit, ac statuerit, qui commode in illis substentari, et ali possint, et sic pro singulorum Conventuum viribus, et familiarum

distinctione recipiantur, in posterum postulantes ab utraque Natione Picena videlicet, et Ferrariensi, ita tamen ut in posterum tot assumantur ex Picenis sive oriundis, sive adlectis, quot requiruntur ad numerum complendum Alumnorum professorum pro Conventibus Piceni ab eodem Diffinitorio Generali assignandorum; idemque fiat quoad Ferrarienses, quibus pro nunc receptionem Novitiorum interdicimus quoadusque redacti fuerint ad numerum Professorum taxandorum ab ipso Diffinitorio Generali pro suis Conventibus, et idem in perpetuum observari debere praecipimus, volumus, ac mandamus.

Peculiares Conventus designantur pro receptione Novitiorum, et Professorum educatione.

§. 5. Demum motu, scientia, et potestate similibus, Conventum Civitatis Firmanae in Conventum Novitiatus, seu pro receptione Novitiorum, et pro Professorum educatione vulgo *il Professorio* ejusdem Provinciae Conventum Sancti Josephi Civitatis Ferrariensis in perpetuum assignamus, constituimus, et deputamus. Mandantes propterea in virtute sanctae obedientiae, ac sub indignationis Nostrae, aliisque arbitrio Nostro imponendis poenis, omnibus et singulis memoratae Provinciae Superioribus, Fratribus, et personis, caeterisque ad quos spectat, et spectabit in futurum, ut supranominatos fratres ad officia eis respective per praesentes ad sexennium proximum demandata, juxta earumdem praesentium tenorem recipiant, et admittant, eosque recognoscant, et illis in omnibus officia praedicta concernentibus respective pareant, et obediant, faveantque, et assistant.

Clausula sublata, et Decretum irritans.

§. 6. Ac decernentes ipsas praesentes literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac fratribus praefatis in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab omnibus inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Provinciae, et Ordinis hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IV. Martii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXXIV.

De nova extructa Bibliotheca cum Episcopo Valentino gratulatur; Eumdem successoresque omnes Rectores, et Moderatores perpetuos Bibliothecae deputat; Bibliothecariis privilegia, et exemptiones concedit, tandem ne libri a Bibliotheca extrahantur prohibet sub excommunicationis poena.

Bibliothecae Archigymnasii Sapientiae privilegium retinendi libros prohibitos, indulsit Innocent. XII. Constit. edit. Ann. 1683. April. 21. Privilegium idem ad Romanam Casanatensem Bibliothecam extendit Clemens XI. Constit. edit. Anno 1701. Febr. 12. Bibliothecam Urbinatensem erexit, eique facultatem pro libris vetitis retinendis fecit, prohibuitque ne libri ab ea extrahantur sub excommunicationis poena Pontifex idem Const. edit. ann. 1720. Jul. 12. Leges et Ordinationes alias conditas pro Vaticana Bibliotheca, novasque servandas mandavit Clemens VII. Constit. edit. Anno 1739. Augusti 24. Quae omnes sunt in Bullario Mainardii.

Ven. Frat. Andreae Archiepiscopo Valentino.

Clemens PP. XIII.
Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Laudat Episcopi consilium aedificandi.

§. 1. Post plurima recte ac feliciter a Fraternitate tua jam gesta in Valentina ista Dioe-

candi, instruendique novam Bibliothecam.

cesi ad Christianae institutionis, et Ecclesiasticae disciplinae incrementum, illud quoque suscepisti consilium ut novam Bibliothecam aedificares, multaque librorum supellectile in publica comoda instrueres, ac exornares, quod quidem non tam Sacerdotibus, aliisque in vinea Domini operariis, quorum labia custodiant scientiam necesse est, valde opportunum ac perutile erit, verum etiam illustris istius Civitatis quae Valentiae Regni Caput est, celebrisque Gymnasii, quod tam necessario ad scientias funditus adipiscendas praesidio tamdiu caruit, nomen atque celebritatem augebit. Quibus ex causis cogitationem hanc tuam, impensam liberalitatem, et opus ipsum pene absolutum summopere commendavimus, Nostraeque commendationis memoriam ad posteros quoque transituram hisce literis consignari voluimus, quibus unicuique compertum foret, Apostolicam Sedem nil cupere magis, nihilque promovere ardentius quam cultum sacrorum primo studiorum, caeterarum deinde bonarum actium, inque tam honorificis literarum domiciliis aperiendis, stabiliendisque nullas praetermittere Apostolicae benevolentiae significationes, quibus Antistites tui similes honestare ac munerare licuerit.

Apostolica Sedes nil magis cupit, nihilque promovet quam cultum sacrorum, et bonarum artium studiorum.

Valentiae Episcopi pro tempore, perpetui Rectores, et Moderatores novae Bibliothecae declarantur.

§. 2. Illud igitur inprimis decernimus atque statuimus, ut ipse, aliique Valentiae Archiepiscopi successores tui novae istius Bibliothecae sint Rectores Moderatoresve perpetui, ita ut ejus regimen, Archiepiscoporum duntaxat nutui voluntati, atque imperio subjiciatur. Hanc autem ob caosam Fraternitati tuae, tuisque successoribus facultatem tribuimus eligendi, nominandique duos Bibliothecarios, quibus Bibliothecae cura atque custodia committatur, quos tamen arbitrio suo possint iidem Archiepiscopi, si minus idoneos invenerint, aut reputaverint, etiam sine causa scriptis tradita ab Officio removere, quod si iidem ex Beneficiatis assumantur, dummodo tamen ejusmodi munus obire velint, quo tempore in eadem Bibliotheca studiosorum commodis vacaverint, exemptionem eisdem Beneficiatis a servitute Chori conredimus, ita ut fructus praebendae si quam habent, aut Beneficii, ac si Choro interessent, percipiant, exceptis tamen quotidianis distributionibus quas secundum Canonicas regulas, vere praesentibus atque inservientibus, ut accrescant relinquimus, declarantes insuper, sub hujusmodi exceptione neutiquam comprachendi, neque Dominicos dies, neque Majores solemnitates Natalis, nempe Christi Domini Circumcisionis, Epiphaniae, Passionis, Resurrectionis, Ascentionis, Pentecostes, Corporis Domini, Festi Sanctorum omnium, Commemorationis defunctorum, Dedicationis Ecclesiae Cathedralis, ac Sancti Civitatis Patroni, neque pariter praecipuas Sanctissimae Virginis Dei Matris Festivitates, Conceptionis, Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, Nativitatis, ita ut enunciatis diebus Festis ipsi quoque Bibliothecarii, sicut antea Choro interesse teneantur.

Eisdem facultas conceditur eligendi duos Bibliothecarios, pro Bibliothecae cura, atque custodia.

Bibliothecarius hujusmodi quatenus sit Beneficiati exemptio a servitute Chori conceditur, nonnullis tantum exceptis diebus.

§. 3. Ad integritatem denique Bibliothecae sarctam, tectamque tuendam, sub excommunicationis poena vetamus ac prohibemus, ne audeat quispiam, quamcumque ob causam libros quoscumque, Pagellas, ac folia, sive typis impressa, sive manu descripta, qui, vel quae in eadem Bibliotheca modo asservantur, vel in posterum eidem acquirentur, inde asportare, aut extrahere, etiamsi animum surripiendi non habuerit, sine permissu explicito ejusdem Archiepiscopi; quicumque vero contra fecerint, incidant ipso facto in excommunicationem latae sententiae, a qua nemo, praeter quam solus Archiepiscopus, vel per se ipsum, vel per delegatum ab eo Confessarium absolvere possit.

Prohibetur extractio librorum, et cujuscumque rei ad novam Bibliothecam pertinentis sub excommunicationis poena.

§. 4. Quae prohibitio et consequens excommunicationis poena, ut omnibus innotescant, has nostras literas in forma Brevis, vel earum authenticum exemplum, in aliquo Bibliothecae conspicuo ac patenti loco, ut, a quocumque conspici, ac legi possint, affigendas esse praecipimus, ne sanctionis hujus Nostrae ignoratione quispiam valeat excusari, atque haec sunt, quae pro singulari charitate Nostra Fr. tuae duximus elargienda, quo magis intelligas, quam gratum Nobis accidecit, praeclarum hoc opus, quod tuae quoque gloriae perpetuum erit monumentum. Deum igitur Opt. Mx. adprecabimur ut id ipsum cedat tuae Dioecaeseos spirituali incremento, teque

Publica harum literarum affixio demandatur, ut cunctis innotescant quae in eis continentur.

diutius adhuc salvum, atque incolumen servet, ot de laborum tuorum fructu etiam in hac vita laeteris, et meritorum plenus, immarcescibilem coronam in Coelis recipias, ac demum Apostolicam Benedictionem tibi Ven. Fr. tuoque gregi peramanter largimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub Annulo Piscatoris die 12, Martii 1760. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXXV.

Dat. die 16. Martii 1760. Ann. II.

De Territorio separato, seu Nullius Dioecesis Sanctae Sedi immediate subjecto agit, et cum Episcopo Cephalediensi Dioecesim obtinente in Sicilia ultra Pharum conqueritur, quod Presbytero cuidam jurisdictionem quasi Episcopalem S. Mariae XII. Apostolorum Balneariae, Praelato Regulari commendatam, contulerit, absque Apostolicae Sedis indulto, proindeque ut sone consulat conscientiae exhortatur.

Ven. Fr. Joachimo Episcopo Cephalediensi.

Clemens PP. XIII.
Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

De arbitraria collatione Prioratus cum jurisdictione quasi Episcopali conqueritur.

§. 1. Mirum sane, ac ferme incredibile Nobis accidit intelligere quod Fr. tua cujus tota Dioecesis in Sicilia est ultra Pharum, in Calabriam praeterito Mense Septembri clanculum transjectaverit, ut Praesbyterum quemdam cui sub initium praecedentis Augusti Prioratum S. Mariae XII. Apostolorum de Balnearia institutione Episcopali contuleras, in possessionem ipse quoque immitteres, eidemque Ecclesiasticae jurisdictionis in Clerum, ac Populum illum potestatem quasi Episcopalem traderes quod quidem idcirco incredibile videbatur, cum propter hactenus inauditam rei novitatem, tum vero etiam quoniam paulo ante ufficiosissimam Nobis Epistolam scripseras, de negociis tuae Dioeceseos, coi 8. Kalendas ejusdem Mensis Septembris responsum dedimus.

§. 2. Neque dicas oblatum tibi fuisse ab eo Praesbytero, qui clam Neapoli discedens in Siciliam te converterat, Regiae nominationis placitum, significatumque insuper, Balneariae Prioratum Ecclesiae Cephalediensi subjectum, siquidem neque de Regio Patronatu sermo nunc est, neque de asserta subjectione (haec enim cum piissimo Rege, aequo, et amico animo discutientur). Illud tantummodo quaerimus quo titulo, quo jure, qua auctoritate ausus fueris demandare alieni sine Pontificio mandato potestatem quasi Episcopalem in Territorio perfecte separato, eumdemque manuducere in exercitium ordinariae jurisdictionis, quam in ejusmodi Districtibus a solo Romano Pontifice derivari Catholici omnes profitentur.

Non licet Episcopis absque Pontificis mandato cuiquam Presbytero jurisdictionem quasi Episcopalem tribuere.

§. 3. Etenim illud primo animadvertere debueras, Balneariam neque in tua, neque de tua Dioecesi nunquam fuisse. Contra vero, Praelatos nullius nuncupatos, plurimum saeculorum spatio, jurisdictionem quasi Episcopalem a Caephalediensibus Episcopis omnino independentem ibidem exercuisse. Deinde vero quamvis etiam ageretur de Paraecia intra fines Caephalediensis Dioeceseos indubie comprehensa, numquam potest Episcopus Territorium a Territorio separare, vel ex Paroco quasi Episcopum constituere, sine privilegio Apostolico, sine Pontificio Mandato.

Multoque minus Territorium a Territorio separare Parochum in jurisdictione quasi Episcopali constituere.

§. 4. Quod si profitearis, tibi numquam in mentem venisse, potestatem quasi Episcopalem simplici Sacerdoti de novo tribuere, sed in vim assertae subjectionis, Regiique Mandati recognovisse te, ac insimul confirmavisse in Sacerdote praesentato illam eamdem jurisdictionem, qua reliqui in antecessum Balneariae Praelati jam dudum gavisi fuerant, nimis obvium, ac patens erat Ven. Fr. quid Regi, ejusque administris respondere debueras, tibi scilicet nullum occurrere exemplum Cephaled ensium Antistitum, qui destituerint, vel instituerint unquam Balneariae Praelatos: quod si unio illa Balneariensis Prioratus a Pseudo Pontifice Anacleto jam facta teneret, non Regis amplius sed Ecclesiae tuae Patronatus ille fuisset: demum vero cum palam omnibus esset, jurisdictionem ordinariam in Clerum, ac Populum Balneariae per Regulares Praelatos ex privilegio Apostolico

Itemque nonnisi Beneficia Regularium immutare, et jurisdictionem in Clericum secularem transferre.

hactenus exercitam non posse te neque naturam Beneficii Regularis immutare, neque jurisdictionem illam in Clericum Saecularem transferre. Tunc enim sapientissimus aeque ac piissimus Rex, ejusque probi doctique Consiliarii, non tam responsum hoc tuum non tulissent egre, quinimo probavissent potius, atque commendavissent.

Juridictio quasi Episcopalis Regularibus a Pontificibus indulta, sola Pontificia auctoritate potest in Secularem converti.

§. 5. Quare videat Fr. Tua quam inconsulto, ac perperam egeris: sive enim novam jurisdictionem quasi Episcopalem, per tuam institutionem conferre putavisti, atque id nullo pacto efficere poteras, sive antiquam, quae per Balneariae Praelatos antea gerebatur, quasi in illo reviviscerel, excitare rogitavisti et gravius adhuc errasti; etenim spiritualis potestas, quae per Apostolicum privilegium Monasterio, ejusque Caenobitis inhaerebat, nisi per novum Apostolicum privilegium, Pontificiumque mandatum in Praesbyterum secularem transferri nequibat.

Quod si Episcopi privata fecerant auctoritate, injuriam S. Sedi inferent.

§. 6. Haec autem pro paterna caritate Nostra fusius tibi Ven. Fr. explicare voluimus, ut considerares attentius quid mali fereris, quantamque injuriam inconsiderate, uti arbitramur, non quidem Nobis, sed personae, quam immerentes gerimus, ipsique Apostolicae Sedi palam intuleris, cujus quidem Pontificiae authoritatis cum vindices, atque custodes a Deo constituti fuerimus, non possumus quin gravissimum moerorem Nostrum tibi significemus, inique facinoris rationem repetamus.

Et Presbyteri talem jurisdictionem exercentes nulliter agunt, atque maxima culpa non vacant.

§. 7. Illud etiam accedit non sine amarissimo fletu prosequendum, quod Praesbyter ille, nulla legitima spirituali potestate munitus, cum per ostium non intraverit, quidquid agit, irrite ac perperam agit in Christianae illius plebis detrimentum. Frustra enim sacramenta dispensat, Confessarios approbat, Clericos ordinat, edicta proponit, quorum omnium criminum ipse praecipuus auctor coram aeterno severissimo Judice a Balneariensi Christiano populo expostulaberis.

Populi clamores contra relatum Episcopum arbitrarium S. Sedi debitos ingemiscat.

§. 8. Verum quid inquam expostulaberis, cum te jam nunc redarguat, et coram Apostolica Sede plebs illa reum expostulet: novit enim, transmissaque a parentibus in filios traditione accepit, se jam inde a prima Ecclesiae institutione, Apostolicae Sedi conceptis verbis, prescriptisque sanctissimis formulis, commendatam, Romanisque Pontificibus per longissimum octo saeculorum, et ultra curriculum, nulla Episcoporum intermedia authoritate subjunctam; utique Ven. Fr. populus ille clamat, atque conqueritur, Alumnumque tuum intuetur invitus, aliosque Pastores supplex deposcit, ne spirituale pabulum, quemadmodum facit per alienas Dioeceses querere cogatur.

Episcopum hortatur, ut propriae conscientiae et Sanctae Sedi satisfaciat.

§. 9. Consulito igitur Religioni tuae, et serio cogita, quomodo tot mala emendare queas, atque insimul Apostolicae Sedi satisfacere; dum tibi toto corde adprecamur a Domino, ut spiritus Sancti gratia mentem tuam illuminet. Datum Romae apud S. M. Majurem sub annulo Piscatoris die 14. Martii 1760. Pontificatus Nostri Anno secundo.

CXXVI.

Dat die 17. Martii 1760. Ann. II.

Gallicanum Clerum hortatur, ut in proximis convocandis comitiis, quae a Benedicto XIV. super Sacramentorum administratione pro praxi et norma praescripta fuerunt, amplectatur, et tueatur pro pace, et prosperitate Gallicanae Ecclesiae.

Encyclica Benedicti XIV. de qua in praesenti littera sermo est, in hujus Pontificis Bullario reperitur impressa Tom. IV. pag. 208. *sub num. LXII. edit. Mainardi* 1762.

Venerabili Fratri Carolo Archiepiscopo Narbonensi.

Clemens PP. XIII.
Venerabilis Frater Salutem, et Apostolicam benedictionem.

Magnam in spem erigitur Pontifex ex convocato Gallicani Cleri caetu pro Gallicarum Ecclesiarum tranquillitate.

§. 1. Cum primum accepimus, comitia generalia Antistitum, et Deputatorum istius Cleri, ad primam diem labeatis mensis Martii, Lutetiae Parisiorum indicta esse, non modica Nobis spes affulgere visa est, ex tot delectorum virorum conventu quem religionis, et pacis studio, sapientiaeque spiritu animatum merito auguramur, illustre aliquod, et salu-

tare consilium esse proditurum, per quod turbatae jamdudum Ecclesiarum Regni istius res aliquando componi, et ad optatam tranquillitatem adduci possint. Quum vero Fr. tua, cujus virtutes egregio Praesule dignae, multiplici apud Nos testimonio commendatur, hujusmodi Comitiis Praesidem electum fuisse intellexerimus, conceptam animo Nostro spem magis, magisque augere persensimus, plurimum in Domino confisi, te nihil omissurum, quo Ven. Fratres, atque dilectos Filios, de gravissimis Ecclesiae negociis tecum deliberantes, ad eum, quem singulis propositum esse non dubitamus, utilitatis publicae finem assequendum, consilio, studio, authoritate juvare queas: quod ut enixius, atque ferventius praestare satagas, quamvis cohortationibus Nostris, te minime indigere existimemus haud tamen supervacaneum duximus has ad te litteras scribere plenas ardentissimi ejus desiderii, quo maxime pro Ecclesiae Gallicanae incolumitate, et pace flagramus eamque propterea assiduis precibus a Deo bonorum omnium largitore expetere non cessamus.

Singularem affectum Romanorum Pontificum erga Gallicanam Ecclesiam commemorat.

§. 2. In quo cum omnium Praedecessorum Nostrorum, Apostolicae Sedis Antistitum, qui nobilissimas Galliarum Ecclesias singulari semper affectu in oculis, et in corde gessisse noscuntur, tum vero potissimum Fel. Rec. Praedecessoris Nostri Benedicti XIV. exempla sectamur cujus paternam prorsus in vos charitatem, ac de restituenda rerum vestrarum tranquillitate sollicitudinem, multis quidem argumentis saepe testatam, tum vero maxime compertam plurimum habuistis in illa encyclica epistola, qua propositis sibi quaestionibus a Comitiis generalibus anni 1755 ita rescripsit, quemadmodum Pontificem sapientissimum, eumdemque simul Canonicae disciplinae retinentissimum, et Christianae pacis amantissimum respondere decebat. Eam porro Epistolam traditamque in ea praxim, ac normam in Sacramentorum administratione servanda, quam Nostro quoque judicio probare, et quatenus opus sit plene confirmare profitemur, si omnes et singuli Galliae Praesules, in hac comitiorum celebritate, te praesertim duce ac Praesule, pro regula sumant, quam in suis quidem Dioecesibus re ipsa custodiri, parique, et animorum consensione observari jubeant, non dubitamus, quin magnus existat comitiorum vestrorum fructus. Nam sicut in aliis, Galliarum populi, unanimem Pastorum suorum voluntatem, firmamque constantiam, in custodiendis verae, sanaeque doctrinae principiis asserendis perspectam habuerunt, ita si nunc in statuendis tradendisque ministrandorum Sacramentorum regulis, parem animorum concordiam in Episcopali coetu conspexerint, majori quoque venerationis, obsequii, ac etiam amoris sensu erga Pastores suos afficientur, seque ita eorum dicto audientes, dociles que praestabunt, ut sinceram tandem Apostolicae Sedis definitionibus, quas universa jam pridem Ecclesia, veneratione debita complectimur, obedientiam, et observantiam omnes exhibeant.

Encyclicam Benedicti XIV. Epistolam de praxi et norma habenda in Sacramentorum administratione commendat, atque in illa contenta confirmat.

Quae a Gallicano Clero ad pacem concordiamque Ecclesiasticam statuentur, grata futura fore Christianissimo Regi significat.

§. 3. Ipse autem Carissimus in Christo Filius Noster Ludovicus Rex Christianissimus pro eximia sua in Deum et Ecclesiam religione, ac pietate, non modo pacem, atque concordiam in suis Regnis, quantum in vobis est, restitui, et foveri laetus aspiciet: verum etiam, hac ipsa consensione vestra, magis excitabitur, ut validam opem Ecclesiae Antistitibus praebeat, quo ipsis cunctisque animarum Rectoribus in omni sua Ditione, liberum tandem, et integrum sit, ad normam in praefata Benedicti Praedecessoris epistola descriptam, Sacrorum mysteriorum administrationem moderari. Id olim ab ipso, laudatus Praedecessor Noster, studiosissime petiit, id ipsum Nos, et alias non semel et iterum hac ipsa occasione enixis votis ab eo postulare non omisimus. Quod si temporibus Nostris hoc Deus dederit, ut Gallicana Ecclesia tuis, Ven. Frater, aliorumque Sacrorum Praesulum, et Ecclesiasticorum Virorum isthic congregatorum, consiliis et studiis a tot dissidiorum perturbationibus emergat, quanta cordi Nostro futura sit laetitia, quanta Sacerdotali virtuti vestrae laus apud Apostolicam Sedem, omnesque Christiani Orbis Ecclesias accessura sit, res ipsa satis per se declarabit. Nos quidem Omnipotentis Dei opem, et gratiam hac in re tibi, tuisque consortibus, et cooperatoribus adprecantes, Apostolicam Benedictionem

Fr. tuae, universaeque congregationi vestrae peramanter impertimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub annulo Piscatoris die 17. Martii 1760. Pontificatus Nostri anno secundo.

CXXVII.

Dat. die 18. Martii 1760. Ann. II.

Neapolitani Monasterii S. Clarae in statum pristinum restituitur titulus, ac munus Commissarii Apostolici, sed ejusdem Monasterii tantum.

Suppressionem muneris, et Officii Comissarii Generalis Monasteriorum S. Clarae, et S. Mariae Magdalenae Civitatis Neapolitanae, novique Commissarii faciendam electionem, Pontifex hic demandavit per constit. dict 20. Jun. 1759. relatam supra sub Num. LXIII.

Clemens PP. XIII.
Ad perpetuam rei memoriam

Quae in praecedenti constitutione sancita fuerant commemorat.

§. 1. Alias postquam pro parte Charissimi in Christo filii nostri Caroli, tunc utriusque Siciliae et Hierusalem, nunc vero Hispaniarum Regis Catholici Nobis expositum fuerat, quod inter duo Regia Monasteria Monialium, alterum sub invocatione S. Clarae, reliquum sub titulo S. Mariae Magdalenae Ordinis S. Augustini Civitatis Neapolitanae, utrumque sub gubernio Fratrum Minorum ejusdem S. Francisci de Observantia Reformatorum nuncupatorum, nonnullae ortae reperiebantur, ac vigebant, lites controversiae, et dissentiones ex eo, quod tunc existens primodicti Monasterii S. Clarae Guardianus contendebat, ad se tamquam Commissarium Apostolicum, utriusque Monasterii spectare, sibique licere, non solum Guardianum pro tempore existentem, ulterius Monasterii S. Mariae Magdalenae in possessionem Officii Guardianatus illi demandati immittere, verum etiam suffragia, cum res sit de Monialibus educandis, famulisque in ipso Monasterio S. Mariae Magdalenae recipiendis, colligere, sacris, ecclesiasticisque functionibus, quae in Ecclesia dicti Monasterii solemniori pompa, et apparatu singulis annis, juxta ritum Ecclesiae, sive etiam in Vestitionibus Monialium, sive earum respective Professionibus fieri solent, ac etiam Capitulis pro electione illius Superiorissae, aliarumque Officialium, illarumque confirmatione, invitis ipsis Superiorissa, et Monialibus, ac Guardiano praedicto, interesse: ipse vero Carolus Rex, lites, et contentiones hujusmodi, per Nos dirimi, et penitus evelli plurimum desiderabat. Nos piis ejusdem Caroli Regis votis, ea in re, quantum in Domino possumus, annuere cupientes, Pastorali cura praedictorum omnium cognitione assumpta, ambarum partium rationibus maturae perpensis post plenum, maturumque examen, per quasdam Nostras, in simili forma brevis die 20. Junii anni proximi praeteriti expeditas Litteras, decrevimus et demandavimus, non licere Guardiano Monasterii praedicti S. Clarae qua commissario Apostolico Monasterii S. Mariae Magdalenae, explere solemnitates, et actus de quibus agebatur, invitis Guardiano, et Monialibus dicti Monasterii S. Mariae Magdalenae, nec non ut alter eligeretur, qui Commissarii Apostolici munus gereret, deputandos pro utroque Monasterio, arbitrio Cardinalis Protectoris, exclusis in perpetuum ab eodem officio Commissarii Apostolici, Guardianis praedictorum Monasteriorum; ac dilecto filio nostro Hieronymo S. R. E. Diacono Cardinali Columnae nuncupato, Ordinis fratrum Minorum S. Francisci de Observantia nuncupatorum, ac supradictorum Monasteriorum apud Nos, et Apostolicam hanc S. Sedem Protectori commisimus, et mandavimus, ut eorumdem Monasteriorum S. Clarae, et S. Mariae Magdalenae in locum Commissarii Apostolici quacumque auctoritate, et superioritate electi, et deputati, alterum in Commissarium Apostolicum, qui munus Commissarii Apostolici pro utroque Monasterio hujusmodi deputandi, arbitrio tamen dicti Hieronymi Cardinalis moderni, et pro tempore existentis Protectoris praedicti, gerere deberet, exclusis in perpetuum ab eodem officio Commissarii Apostolici, Guardianis praedictorum Monasteriorum, auctoritate Nostra Apostolica eligeret, et deputaret; ea tamen imposita lege, ut Commissarius Apostolicus Monasteriorum praedictorum pro tem-

pore electus, et deputatus, nullo unquam tempore quoscumque actus, nempe Guardianum S. Mariae Magdalenae in possessionem officii Guardianatus immittere, suffragia praedicta colligere, sacris interesse functionibus in Ecclesia praedicta Monasterii praedicti pro electione Superiorissae aliorumque Officialium, illarumque confirmatione Capitulis faciendis, invitis Superiorissa, Monialibus, et Guardianis Monasterii praedicti S. Mariae Magdalenae facere posset, et valeret, et alias prout in dictis Nostris litteris, quarum tenorem praesentibus, pro expresso haberi volumus, uberius dicitur contineri.

Praeces porrectae pro reintegratione tituli, et muneris Comissarii Monasterii S. Clarae, exclusa omnimoda jurisdictione in monasterium S. Mariae Magdalenae.

§. 2. Quoniam vero dilectae in Christo filiae Abbatissa, et Moniales dicti Monasterii S. Clarae, Nobis nuper exponi fecerunt, quod inter caetera privilegia, jura, et indulta Monasterio, et Monialibus praedictis per Romanos Pontifices praedecessores Nostros concessa, et impertita per Litteras Apostolicas sub plumbo expeditas, illa reperitur, quod Guardianus Monasterii S. Clarae hujusmodi pro tempore existens, Comissarius Apostolicus sit, et esse debeat, ac ipse jure electus et deputatus, ac nominatus intelligatur: ac propterea exponentes praedictae ne Monasterium hujusmodi jure sibi competenti privatum remaneat, seu aliqua in parte privilegia imminuantur, modernum, et pro tempore existentem Guardianum Monasterii earum, in exercitium tituli, et muneris Comissarii Apostolici, cum solitis facultatibus, et privilegiis, absque eo quod Guardianus praedictus uti Comissarius Apostolicus, aliquam superioritatem, jurisdictionem, et auctoritatem supra Monasterium, Guardianum, Ecclesiam, Conventum, Moniales, et Fratres dicti Monasterii, S. Mariae Magdalenae habeat, et exerceat, neque in illud, illas, et illos aliqua in parte sese ingerere debeat, possit, et valeat, atque contendat, per Nos restitui, reponi, et plenarie reintegrari plurimum desiderent: Nobis propterea humillime supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Guardianus Monasterii S. Clarae, iterum ad Comissarii Apostolici munus restituitur ad nutum Cardinalis Protectoris.

§. 3. Nos igitur ipsas exponentes, specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et earum singulares personas, a quibusvis excommunicationis, censuris, et poenis si quomodolibet innodatae existant absolventes, et absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, et justis, ac rationabilibus causis animum Nostrum moventibus adducti, non obstante, quod in Nostris litteris praedictis cautum, et expresse praescriptum sit, ne Guardianus dicti Monasterii S. Clarae pro tempore existens, sit et esse debet Comissarius Apostolicus, sed alter ad munus idem explendum eligeretur, et deputaretur; nihilominus eidem Cardinali moderno, et pro tempore existenti illius Guardiano electo, et eligendo dumtaxat, authoritate Nostra Apostolica pro suo arbitrio, et prudentia libere, et licite comittere, et mandare, dictumque Guardianum in Commissarium Apostolicum Monasterii S. Clarae tantum, electum, nominatum, et deputatum, ab eodem munere, et exercitio, ac ulterius Guardiani, ad sui libitum juxta datam sibi a Domino prudentiam, removere, et alium in sui locum, juxta facultates sibi competentes, et vigore praesentium concessas, firmis tamen in reliquis remanentibus dispositione, et tenore praedictarum nostrarum Litterarum, eligere, et deputare, libere, et licite possit, et valeat.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem praesentes litteras, semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac dictis exponentibus plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus memoratis Nostris Litteris, nec non omnibus, et singulis, quae in illis volumus non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVIII. Martii MDCCLX. Pont. Nost. Ann. II.

licae Sedis auctoritate, certiorem reddit Catbolicum Regem, huncque obsecrat ut periculosi schismatis initium removere pro sua coret religione.

Literae hac super re Cephaldiensi Episcopo ab hoc Pontifice perscriptae habentur supra sub Num. CXXV.

Carissimo in Christo Filio Nostro
Carolo Hispaniarum Regi
Catbolico.

Clemens PP. XIII.

Carissime io Christo fili salutem,
et Apostolicam benedictionem.

De iis quae Balneariae evenerunt certiorem Catholicum Regem facit.

§. 1. Cogitantibus Nobis de preclara, ac vere insigni pietate, quam erga Catholicam Fidem, Sanctamque Matrem Ecclesiam diuturna Christianae vitae institutione Majestas Tua, profitetur, dubium non est, qoin bene humaniterque accipiat, qnae de Balneariae casibus non sine multis lacrymis in Hispaniam perscribere cogimur, quum renunciatum Nobis fuerit, corum, quae bac in re, Neapoli, Tuo sub regimine, evenerunt, inconsulta Majestate Tua, nihil immutari fas esse: Porro sensus quoque Nostros in adnexis paginis latius describi mandavimus, quas una cum his literis Ven. Fratri Nostro Joachimo Episcopo Sabinensi Cardinali Portocarrerin, in rebus Ecelesiae, Tuisque negociis gerendis, solertia, religione, prudentia spectatissimo, communicari voluimus, ut ipse quoque rei gravitate perspecta, acerbissimum dolorem Nostrum, literis suis, Majestati Toae significaret. Non agitur modo carissime in Christo Fili Noster, de Regio Patronatu, de quo vel Tecum si libuerit, vel carissimo pariter in Christo Filio Nostro Ferdinando utriusque Siciliae Regi illustri amica tractatio institui poterit: interim vero Majestati Toae persuasum esse cupimus, Nos ideirco petitas Bullas Regio praesentato neutiquam concessisse, non quia lubitum non esset voluntati Tnae morigerari, sed quia religione detinebamur eas ob causas, quas ex adjunctis paginis Majestas Tua cognoverit.

Intollerabile Cephald. ausus Episcopi arbitrium, et mala deinde obventa enumerat.

§. 2. Id autem qood Nos modo vehementer conturbat, summoque moerore conficit, facious est bactenus inauditum Caphaldiensis Episcopi, qui de simplici Sacerdote, quasi Episcopum constituere aosus fuit, eidemque potestatem ordinariam ut vocant in Clerum ae Populum Balneariae, quae in Territorio perfecte separato, nemine contradicente a solo Romano Pontifice proficiscitur. Hoc sane per se ipsum unicuique Antistiti vero praesertim, obvium, ac patens esse debuerat, atque boc illud erat, quod Cepbaldiensis Episcopus pro sua Fide, et Sacramento, Divo Petro, ejusque Successoribus praestito, Majestati Tuae significare debuisset: tunc enim propter eximiam et singularem prudentiam, ac Religionem Tuam non tam eum excusavisses, si ab eo sacerdote io Praelatum Ordinarium instituendo, abstinuisset, verum etiam more Tuo valde commendavisses, quod Episcopus ille timore Dei perterritus tantae offensioni, tantisque criminibus, quae inde sequuta sunt impedimento fuisset. Siquidem palam est, quod Praesbyter ad ministerium illud quasi Episcopale sic assumptus legittima missione caret, neque potestatem, quam exercet, Romano Pontifici acceptam refert neque Sedis Apostolicae gratiam, et communionem quaerit, ac proinde (proh dolor!) quidquid agit frustra, ac perperam, agit in spirituale detrimentum Balneariensis Populi; eoque insuper ejus audacia devenit, ut ordinarii quoque Praelati fines transgredi veritus non fuerit, Clericos illius Sacerdotii ordinando, quod Balnearise Praelatis tributum non erat; tandem ea sibi qnoqne arrogare non puduit in Canonicis impedimentis tollendis, quae ne qnidem Episcopi sine Apostolicae Sedis permissu, suis in Dioecesibus faciunt.

Catholicum Regem hortatur, ut schismatis initium in Balneariae Civitate pro sua auctoritate eradicet.

§. 3. Haec autem gravissima crimina non tam illi imputabuntur, qnam Cephaldiensi Episcopo, qui tot mala, com posset, non solum non cavit, sed etiam dux fuit, et auctor, verum Nobis quoque culpae darentur coram severissimo aeterno Judice, si tam multas, gravesque offensiones, inexcusabili silentio comprimeremus: quamobrem tot Christianarum ovium perniciem ex hac Apostolica specula prospicientes, amarissimo fletu pertusi,

Majestatem Tuam per viscera misericordiae Dei Nostri, enixe quantum possumus obtestamur, ut innocentis populi miseratione, aeternaeque illius salutis amore incensus amoveri quamprimum jubeas luctuosum hoc schismatis initium, quod quidem si effeceris, quemadmodum pietate tua freti minime dubitamus, non tam gravissimam animi Nostri aegritudinem lenieris, sed quod potissimum est, Deo Opt. Max. gratissimum praestabis obsequium, qui rebus Tuis jam florentissimis, majorem in dies prosperitatem, et stabile incrementum adjiciet, cujus pignus sit Apostolica Benedictio, quam Tibi carissime in Christo Fili Noster amantissime impertimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub annulo Piscatoris die XXVI. Martii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXXX.

Dat. die 29. Martii 1760. Ann. II.

Illustris Principis Hohenlohici Religionem, et gesta pro Catholica fide commendat, atque ut prosequatur in laudabili opere hortatur ferventissime.

Dilecto Filio Nobili Viro Carolo Philippo Principi Hohenlubico Supremo Camerae Vetzlariensis Judici.

Clemens PP. XIII.

Dilecte fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Etsi non fuimus prorsus nescii eorum quae sub felicis recordationis Decessore Nostro gessisti, ad Catholicae Fidei cultum, in quodam Tuae Ditionis Oppido amplificandum, et gravium erumnarum, quas eam ob causam diutius cum perpeti, tum timere cunctus fuisti, nihilosecius commemoranti haec Tuis literis, lubenter audivimus, ut ipsi quoque Virtutem Tuam, animique robur, suffragio Nostro commendaremus. Hortamur igitur, ut in suscepto consilio pergas, et Orthodoxam Religionem Nostram, non tam Domi Tuae, quam in eo, quod geris splendidissimo munere tueri, atque augere studeas: Siquidem praeterquamquod gratissimum Deo reddes obsequium, Apostolicae Sedis benevolentiae argumenta Nobilitati Tuae non deerunt. Interea vero cum opportuna sese dederit occasio, commendationis Filii Tui immemores non erimus, atque ubi licuerit de aliquo Sacerdotio eidem gratificare, neutiquam omittemus, ac interea Nobilitati Tuae Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXIX. Martii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno secundo.

CXXXI.

Dat. die I. Aprilis 1760. Ann. II.

Commendat rationem redditam ab Episcopo Elnensi circa regimen cujusdam Pareciae, cui se prospecturum in sacra visitatione pollicitus fuerat.

Venerabili Fratri Carolo Episcopo Elnensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Confugientibus ad Sedem Apostolicam, quae Fidelium omnium Mater studiosissima, quinque Oppidulorum, seu Villarum incolis, ne unus ex antiquis eorum Pareciae titulis extingueretur, quid aliud pro sollicitudine, ac charitate Nostra, quae majoribus praesertim debetur, facere Nos apportebat, quam Fraternitatem Tuam literis Nostris interpellare, atque una simul consulere, ut in re tam gravis momenti, qualis est animarum cura, quae animadvertenda sunt sedulo pensitares? quod cum partim jam fecisse Te renunciaveris, partim etiam diligentius facturum in Sacra Visitatione pollicearis, neque non modo quidquam admissurum quod Canonicis regulis consentaneum non sit, verum etiam Pareciae illius regimini sic imposterum prospectum iri ut animarum saluti melius consulatur, susceptum primum consilium deinde vero Tuam erga Nos et hanc Divi Petri Cathedram observantiam, in ista ratione red-

denda plurimum commendavimus: si quid autem in re hac perficienda, praesidio Nostro Tibi opus erit, quemadmodum etiam in aliis, quae commissae Tibi Dioeceseos bonum respiciant, gratum Nobis erit solertiae Tuae morigerari, ac interea Apostolicam Benedictionem Tibi Venerabilis Frater, tuoque Gregi peramanter largimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub annulo Piscatoris die prim. Aprilis MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXXXII.

Dat. die 16. April 1760. Ann. II.

Ut Hasso-Cassellanum Principem in sua protectione recipiat, neque iniquas pactiones ab eo extortas dum Lutheranae haeresi ejuravit exequutioni committi permittat, per hasce Literas hortatur.

Assiduas hujus Pontificis curas pro Hasso-Cassellano Principe habes ex pluribus supra relatis monumentis, quorum postremus est sub Num. CXX.

Carissimo in Christo Filio Nostro Carolo Hispaniarum Regi Catholico

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Catholici Regis potentiam, sapientiam, virtutesque laudibus commendat.

§. 1. Cum tam magna sit auctoritas, atque potentia, quam bonorum omnium distributor Deus rebus Tuis, ubique florentissimis contulit, neque minor sapientiae fama, quam ipse pariter, opitulante Divino Numine, christianis virtutibus Tuis comparasti, nemo est, qui non videat, ex Tuo patrocinio quantum boni profluere possit in Catholicae Religionis causam, in Cassellana ditione vehementer afflictam, erigendam, sublevandamque.

Angustias, in quas Hasso-Cassellanus Princeps conjectus est pro sua erga Catholicam fidem devotione enarrat.

§. 2. Cognitum quidem Majestati Tuae arbitramur, quod, aliquibus ab hinc annis dilectus Filius Nobilis Vir Fridericus Hassiae Cassellanae modo Lantgravius, ac Dominus, vivo adhuc patre, Lutherana haeresi ejurata, Catholicae Fidei nomen dedit, quod postquam rescitum est, incredibile prorsus, quot aerumnas, atque tribulationes a domesticis potissimum perferre coactus fuerit, illud vero prae caeteris acerbissimum, quod Pater, eum adegerit durissimam quamdam conventionem cum Hassianis Populis jurejurando subscribere, qua et Patria potestate in liberos suos, et insigni avitae haereditatis partione, et publico Catholicae Religionis usu, quodammodo privaretur, ac paulo post a propria domo, et cognatione in alienas terras migrare quasi compulsus, in quibus licet undique ab haeterodoxis stipatus esset, nihilo secius tamen in Catholica Fide, Deo miserante, constantissime permansit.

Suam sollicitudinem exprimit cum aliis Catholicis Principibus habitam pro Hasso-Cassellano Principe.

§. 3. Vix audito Lantgravii Patris interitu, paterna charitate erga dilectum hunc Filium pluribus tentatum angustiis, valde solliciti efficaces dedimus literas Carissimis in Christo Filiis Nostris Francisco in Romanorum Imperatorem electo, ejusque Augustissimae Conjugi, ac Ludovico Francorum Regi Christianissimo, ut quandocumque daretur occasio, iniquissima ea pacta delerent, abscinderentque, quod in Hannoviensi Comitatu fieri jam caeptum est.

Catholicum Regem hortatur, ut propria officia interponat pro Principe Hasso-Cassellano.

§. 4. Quoniam autem probe novimus, quantum officia quoque Tua ad huc sanctissimum opus perficiendum sint valitura, hinc Majestatem Tuam enixe quantum possumus amore Dei obsecramur, ut Principem hunc virum Tuam quoque in tutelam recipias, a diris hujusmodi vinculis liberandum, veluti de communi pace sancienda tractabitur, vel quandocumque pro eximia prudentia Tua opportunum esse censueris: divina enim, atque humana Jura omnia eo foedere violata, Catholicorum Principum auxilium, atque praesidium deposcunt, quinimo Christus ipse pro Ecclesia, quam Sanguine suo acquisivit, qui profecto ex abundantia benedictionum suarum Majestati Tuae, ac Regiae soboli retribuet largiter, si ad hanc verae incorruptaeque Fidei professioni illatam injuriam sarciendam, potentissimam opem tuam adjunxeris: cujus auspiciis studiosissimum pignus sit Apostolica Benedictio, quam Tibi carissime in Christo Fili Noster, amantissime impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam

Majorem sub annulo Piscatoris die XVI. Aprilis MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXXXIII.

Dat. die 19. Apr. 1760. Ann. II.

Dolet cum Poloniae Rege Illustri quod Filios, quasdam Religioni exitiosas conditiones ratas habuerit in delato illi Curlandiae Ducatu, hortaturque, ut pacta sic corrigat, quod Catholicorum jura salva, ac tecta permaneant.

Carissimo in Christo Filio Nostro Augusto Poloniae Regi Illustri

Quanta sollicitudine Pontifex hic Catholicae Religionis observantiae, consulerit, auxiliumque Catholicorum Principum constanter imploraverit, habes passim in monumentis supra relatis. Sic pro Germanicis Populis habes Epistolas XIX, et XX. Pro Principe Hasso-Cassellano, Epistolas XLV, CXIX, CXX, et CXXXII; contra Graecos Schismaticos Epistolas LXXVI, et LXXVIII, alibique passim.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Suum dolorem exprimit pro conditionibus Religioni Catholicae contrariis ab novo Curlandiae Duce acceptis habitis.

§. 1. Quum certis Nunciis, neque uno ex loco intellexerimus in deferendo Curlandiae Ducatu Dilectissimo in Christo Filio Nostro, et secundum carnem Tuo, Carolo, illas eum conditiones ratas habuisse, quibus Catholicae Religionis jura partim neglecta, partim labefactata fuisse videntur, non potuimus non vehementer commoveri, ac pro Pastorali Nostra in universum Christi Gregem sollicitudine, hasce ad Majestatem Tuam literas dare, quibus conceptum ex hac re dolorem Nostrum declaramus: quod si in dominatione haetherodoxi Principis cavendum summopere fuisset, ne quidquam verae, incorruptaeque Fidei nostrae sectatoribus periculi, aut detrimenti inferretur, vides Carissime in Christo Fili Noster, multo id minus sub Catholico, et Religiosissimo Principe ferendum esse: Etsi autem in hac tanta temporum iniquitate, tantaque rerum perturbatione minime sperare liebat, ut antiquus ille, ac primaevus splendor Orthodoxae professioni restitueretur, at illud saltem expectandum non erat, ut nonnulli eidem infensi, Vestra in commonem quietem optima voluntate abusi conarentur, ad dignitatem, et quasi vestigium omne Catholici nominis, in praescripta novi regiminis methodo pene delendum: id quod in pactis, conventisque novae dominationis factum fuisse apparet, si cum veteribus Curlandici regiminis praescriptis ac formulis conferantur. Nobis quidem videtur insignem Poloniae Regum, totiusque inclyti Regni avitae pietati injuriam fecisse, qui hoc non modo cogitare, verum quod non sine lacrymis reminisci possumus exequi, ac perficere potuerunt.

Poloniae Regem hortatur, ut sua auctoritate et Religione, nova pacta proscribat, illaque observari minime sinat.

§. 2. In hoc igitur tristissimo rei eventu, arbitramur inservire Deo, ac muneri nostro satisfacere, si Majestatem Tuam hortemur in Domino, et per viscera misericordiae Jesu Christi requiramus, ut ea, quo praestas catholicae pietatis studio, Regia auctoritate Tua prospicere velis, ne in iis pactis Romanae Fidei dignitas, ac salus omnino periclitentur, sed Catholicorum in primis jura salva, ac tecta permaneant, eaque disertim explicentur, quae sub decessoribus tuis Poloniae Regibus explicita usque dum, atque inviolata manserunt.

Ut autem haec omnia caute, prudenterque agat Poloniae Regem hortatur.

§. 3. Non ignoramus id caute quidem prudenterque tractandum, agendumque, sed ea est vera, et Christiana prudentia, quae cum summa Catholicae Religionis custodia conjuncta est, quaeque intelligit verum Dei cultum, ejusque tutelam, qua Coeli portae Nobis patefactae sunt, haereditatem esse immarcescibilem, atque omni dignitate, omnique humano patrimonio prestabiliorem: quod reliquum est, Majestatem Tuam rogamus, ut hac de re alloquentem tecum Ven. Fratrem Nicolaum Serra Archiepiscopum Metelinae auscultare non pigeat, atque insimul io optimam partem accipiat, quae scripsimus impulsi ardentissima Tui charitate, cujus certissimum pignus sit Apostolica Benedictio, quam Tibi carissime in Christo Fili Noster

amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XIX. Aprilis MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXXXIV.

Dat. die 19. April. 1760. Ann. II.

De novationibus contra Catholicam Religionem in novo Curlandiae Ducatu, Puloniae Regis Confessario perscribit, eumque hortatur ut cum Rege ipso de novis hisce scandalis removendis agat.

In hoc eodem argumento vide Epistolam superiorem.

Dilecto Filio Leoni Rauchio Societatis Jesu Presbytero, Regis Puloniae Confessario.

Clemens PP. XIII.
Dilecte fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Regii Confessarii virtutes commendat, et cum eo de novationibus in Curlandiae Ducatu factis conqueritur.

§. 1. Ea Nobis inest opinio peculiaris virtutis tuae, ut occasionem nullam Catholicae Religionis juvandae apud carissimum in Christo Filium Nostrum Puloniae Regem Illustrem praeterlabi velimus, quin operam diligentiamque tuam exerceamus. Te non latebunt profecto pacta conventa cum dilectissimo in Christo Filio Nostro Carolo Curlandiae Duce sub ejus novae Dominationis ingressum, quae etsi aliquantisper fuerint immutata, nihilosecius valde adhuc ab iis discrepant, quae aliis temporibus sancita leguntur, et quidem in detrimentum sanctae, incorruptaeque fidei nostrae, cujus jura, inclyta istbaec Poloniae Respublica jussit, voluitque semper inviolata custodiri, atque defendi: magnum equidem dolorem ex istiusmodi facto percepimus, quem nihil aliud lenire, aut mitigare potest, quam recordatio eximiae pietatis cum optimi Regis, tum vero etiam optimi ejus filii, quorum egregia in communem tranquillitatem voluntate abuti certe videntur, ii, qui Catholici Principis nomine opprimere, aut delere se posse quod reliquum erat in Curlandia Orthoduxae disciplinae dignitatis, ac decoris sunt arbitrati.

Consilia, et auxilium Regii Confessarii penes Poloniae Regem, novumque Curlandiae Ducem ad novationes tollendas requirit.

§. 2. Quamobrem Apostolicae servitutis Nostrae rationem Deo daturi, praetermittere non potuimus, quin adhortationes Nostras, atque Paterna monita ad utrumque specialibus litteris, immitteremus quae idcirco, ut ipse quoque consiliis Tuis fulcias, et adjuves enixe petimus pro eo Catholicae fidei defendendae studio, quod etsi omnibus Christi Administris pernecessarium est, tum vero iis, maxime qui Regum, atque Summorum Principum animos in viam mandatorum Domini perducendos dirigendosque suscipiunt. Nos porro sicuti principio diximus de tua sollicitudine neutiquam dubitamus, verum locus, ac tempus nunc est, ut hanc ipsam experiamus: quod si piissimum Regem induxeris, ad ea pacta corrigenda, et pristinam dignitatem Catholicae disciplinae restituendam non tam Nobis rem gratissimam feceris, verum etiam Regio nomini gloriosissimam, et quod omnem superat laudem, Deo optimo maximo acceptissimam: quod ut prospere, ac feliciter adoriaris, Apostolicam Benedictionem amanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XIX. Aprilis MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXXXV.

Dat. die 19. April. 1760. Ann. II.

In eodem Argumento, novo Curlandiae Duci Epistolam mittit.

Dilectissimo in Christo Filio Nostro Carolo Curlandiae Duci.

Clemens PP. XIII.
Dilectissime in Christo fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

De novo Curlandiae Ducatu illi delato gratulatur, at pro novis pactis Religioni Catholicae contrariis valde conqueritur.

§. 1. Etsi propter delatum Tibi Curlandiae ducatum, ex recenti ista accessione, atque amplificatione dignitatis Tuae, satis magnam laetitiam, voluptatemque capiebamus, tamen non possumus non confiteri vehementer, Nos perturbatos fuisse, ubi perspeximus, Te in ingressu novae dominationis, certa quaedam pacta, conventaque rata habuisse, quibus Catholica Religio non leve detrimentum acce-

pisse videtur. Itaque pro paterna Nostra erga Te charitate, proque Pastorali in universam Christianam Rempublicam sollicitudinem cogimur his litteris amantissimae hortationis officium complecti, quamvis autem, nec Tibi ipsi consilium desit, et charissimi in Christo Filii Nostri Augusti Poloniae Regis Illustriss. Patris Tui benevolentia, fidelisque prudentia Tibi omnibus in rebus, multoque magis in iis, quae ad Religionem pertinent, praesto futura sit, patere tamen dilectissime in Christo Fili Noster Apostolicae etiam charitatis monitum aliquod ad Te pervenire.

Terrenae Dominationes habere possunt honoris vocabulum, non veritatis, nisi sint cum Catholica Religione conjunctae.

§. 2. Credo igitur Nobis Tui quidem amantissimis, amplissimum istum dignitatis, atque dominationis gradum, quem Divina suffragante misericordia es consequutus, habere quidem posse honoris vocabulum, sed non veritatem, nisi idem sit cum Catholicae Religionis salute, et dignitate conjunctus: Quomodo enim omnipotenti Deo, qui est Rex Regum, et Dominus Dominantium grata, acceptaque contingere unquam potest Dominatio illa, quae ab aliquo sanctissimae incorruptaeque fidei illato vulnere exordium sumpserit? Hoc autem in iis pactis, quae supra commemoravimus sin minus, apertissime factum, multis tamen praetermissis, vel ambigue tantummodo vel leviter indicatis, quasi per cuniculos tentatum ab iis, quibus nihil optatius videtur esse, quam ut in isto Tui novi Principatus regimine, nullae Catholici Numinis, ac dignitatis reliquiae palam eniteant: Illud certe miramur, homines istos eo calliditatis, atque versutiae devenisse, ut sub Catholico Principe, tantique Regis filio conati sint, quod sub haeterodoxo ausi certe nunquam fuerunt.

Ut Adversariorum Catholicae Religionis molimina videt et se ab eorum periculosa societate separet hortatur.

§. 3. In tanto igitur Divinarum rerum periculo talem te esse oportet, dilectissime in Christo Fili Noster, qui primum in iis omnibus, quae Catholicae Religionis jura respiciunt, eorum artes, atque molimina plane cognoscas, dein le vero ab eorum periculosa Te societate sejungas, cum quibus uti arbitramur, non Tuus Te delectus, atque judicium, sed temporum fortassis rationes, et vincula conjunxerunt, denique ut Nobis, bonisque omnibus, aut socium, aut etiam Ducem Te praebeas ad sanctissimae fidei decus illic redintegrandum; Nihil enim ex omnibus rebus humanis praeclarius est, atque praestantius, quam de ipsa Catholica Religione, quae mistica illa Navis est, quae sola ducit ad aeternae beatitudinis portum, bene mereri. Haec si, et ages, et senties, Nobis erit cur novse isti dignitati iterum, iterumque gratulemur, atque a largitore bonorum omnium Deo summis precibus expetamus, ut Te Ecclesiae Catholicae filium optimum, magis, magisque in dies ornare, atque augere velit: quod quidem et animo ominati Apostolicam Benedictionem, Tibi, dilectissime in Christo fili Noster ex intimis charitatis visceribus depromptam impertimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub annulo Piscatoris die XIX. Aprilis MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno secundo.

Catholica Religio est mystica Navis, quae sola ducit ad aeternae beatitudinis portum.

CXXXVI.

In eodem Argumento Gesnensis Archiepiscopi adjutrices operas provocat.

Dat die 19. April. 1760. Ann. II.

Ven. Fratri Uladislao Archiepiscopo Guesnensi.

Clemens PP. XIII.
Venerabilis Frater Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

§. 1. Pontificiae Nostrae sollicitudinis, quae ad universam Christianam Rempublicam pertinet cogimur partem aliquam derivare in Fraternitatem Tuam, eidemque Catholicam Religionem a studiosis rerum novarum in Curlandia perturbatam, quam diligentissime commendare: Nos sane ubi accepimus, novum ejusdem Curlandiae Ducem factum dilectissimum in Christo Filium Nostrum Carolum, quem, et sua, et Paterna pietas, Romanae Ecclesiae, Nobisque arctissime devinxit, sperabamus, Catholicam Religionem ipsam, sin minus florenti, at saltem iniquiore loco, ac conditione neutiquam fore, sed vehementer dolemus rem aliter recidisse, ut potius per occasionem novae Dominationis plura quam

Pontificiam suam sollicitudinem pro Catholicae Religionis honore, exprimit.

antea detrimenta Nostrae causae fuerint importata.

De novis pactis, et conventionibus in Curlandiae Ducatu introductis conqueritur.

§. 2. Ejusmodi enim pacta, atque conventa statuta sunt, ut nulla Orthodoxae Fidei ratio habita fuisse videatur, perinde, ac si ea ditione, quae inclyti Poloniae Regni feudum est, nullus Catholici cultus vigor, nullusque splendor in posterum apparere deberet; in quo cum multa sunt admodum deploranda, tum nihil minus est ferendum, quam quod Nostri nominis hostes jam non per haeterodoxum, sed per Catholicum Principem, et Regis optimi filium optimum, verae fidei professioni periculum inferre non pudeat, et quam vi delere adhuc non potuerunt, eam Orthodoxi Principis Nomine oppressuros se arbitrentur.

Gnesnensis Archiepiscopi auxilium implorat, in proximis etiam Poloniae Regni.

§. 3. Hanc tantam injuriam, quum pro imposita humilitati Nostrae universi Dominici Gregis cura dissimulare minime possimus, Fraternitatem Tuam, summo animi studio hortamur, ut ejus defensam suscipias, atque si opus fuerit in proxime futuris Regni comitiis enitare contendas, efficias, ut Tua commendatione, Tuo studio, Tua auctoritate alii quoque excitentur, Venerabiles Fratres Poloniae Antistites, ut eadem sanctissima religio nostra pristinum gradum, ac locum in pactis conventis obtineat, qua in re certo certius confidimus, apud piissimum quoque Regem Vestrum gratiam Vos maximam inituras, si a durissimis ejusmodi vinculis optimae spei Regium Adolescentem liberaveritis; communis haec quidem Nobis Tecum n Venerabilis Frater, cogitatio, et cura debet esse. Sed opera, et diligentia Tua huic sane rei conjunctior est, cum propter amplissimam dignitatem quam in Ecclesia, istuque in Regno sustines, tum propter peritiam qua prestas rerum omnium vestrarum: quid optimum factu sit his miseris, turbolentisque temporibus, non latebit profecto sapientiam Tuam, Nos autem de optima voluntate, eximiaque prudentia minime dubitamus, hancque ob causam Ven. Fratri Nicolao Mefelinae Archiepiscopo Apostolico Nuncio perscripsimus, ut Te in primis consuleret, ut collatis consiliis, conjunctisque studiis, quae salubrior videbitur medendi ratio iniri possit: quare plura non dicimus ad roborandam Fraternitatem Tuam, res enim ipsa per sese loquitur vel Christus potius pro sua sanctaque Ecclesia, atque is labores omnes Tuos, Tuamque vigilantiam largissime compensabit, cujus rei auspicium optimum sit Apostolica Benedictio, quam ex intimo cordis affectu depromtam Fraternitati Tuae peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XIX. Aprilis MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

Hortatur ut cum Apostolico Nuncio propria studia conjungat pro removendis Catholicae Religionis damnis.

CXXXVII.

De iisdem novationibus in Curlandiae Ducatu, cum Livoniensi Episcopo agit.

Dat. die 19. Aprilis 1760. Ann. II.

Venerabili Fratri Antonio Casimiro Episcopo Livoniensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Pontificiam exprimit dolorem pro innovationibus in Curlandiae Ducatu.

§. 1. Quantum animo simus perturbati, propter eas pactiones, sive, uti vocant reversales, quas dilectissimus in Christo Filius Noster Carolus in ingressu Curlandici Ducatus jurejurando servaturum se fore adpromisit, Tuae sapientiae erit, Venerabilis Frater, existimare: sive enim earumdem novitatem, sive exemplum aliis ad Catholicorum jura evertenda in iis proditum cum animo recogitamus, omnia sunt ejusmodi, ut gravissimum inde Orthodoxam Fidem nostram vulnus accepisse videamus, ex quo magnum equidem dolorem hausimus, sed non tantum adhuc, quantum pro imposita nobis totius Christiani Gregis custodia videmur debere non dissimulabimus, tamen solatium aliquod aegritudini Nostrae afferre virtutis Tuae opinionem, ac studium catholicae Fidei defendendae, quo flagrare Te audivimus, ut tantum dedecus Catholicae disciplinae inflictum aboleatur.

Episcopi proprium est, propriam

§. 2. Ad Te enim maxime pertinent oves illas signatas sanguine Christi, quae sunt ex

oves ab hostium insidiis tueri. Tuo Ovili, ab hostium insidiis tueri, ea cum libertate Episcopo vere digna, qua decessores Tui usi fuere. Quod si ultimus ex iis nonnullis ab hinc annis palam conquestus fuit, Catholicae Religionis jura in Curlandia periclitari, eaque propter desideria Ecclesiae suae in Conventu Venerabilium Fratrum Poloniae Antistitum exposuit, quid Tibi modo agendum erit, cum isthaec ab pacta neglecta prorsus ac ferme pessumdata fuerint? Certe tempus nunc est non desideria modo, sed lacrymas atque suspiria edendi, illudque propterea diligenter, ac fortiter efficiendi, quod Venerabili fratri Nicolao Metelinae Archiepiscopo, Nostroque Apostolico Nuncio principio recipisti, Te scilicet omnem moturum lapidem, ut macula baec Catholicae professioni inusta deleatur, et vero etiam Tuae ipsius Episcopalis jurisdictionis damnum sarciatur: qua quidem in re, neque minuetur, neque tepescet, sanctissimus ardor iste Tuus, quemadmudum Divina miseratione freti confidimus, et quantum possumus in Domino vehementer monemus.

Caeteras hac de re perscriptas Epistolas enunciat, pro damnis illatis Catholicae Religioni removendis. §. 3. Nos quidem ne impositae Nobis Apostolicae servituti deficeremus, litteras dedimus carissimo in Christo Filio Nostro Poloniae Regi Illustri, ejusque secundum carnem, Nostro autem in Christo pariter dilectissimo Filio Carolo Curlandiae Duci, dedimus etiam ad ven. fratrem Archiepiscopum Gnesnensem, quibus diligentissime hortati sumus, atque etiam obsecravimus, ut patrocinium veritatis suscipiant, et ad propulsandam illatam Catholicae Religioni injuriam, omni sua ope, atque auxilio adesse velint sicuti arctissima istius Reipublicae cum Apostolica Sede conjunctio, ejusdemque prestantissimi Regis, optimique Filii religiosae mentes, et sincera pietas postulant; Sed in fraternitatem Tuam oculos, animumque Nostrum in primis convertimus, etenim Diaecesis Tuae causa agitur, cum qua Catholicae Religionis Dignitatem consociatam esse intelligis quare incumbe, Venerabilis Frater in eam curam, et cogitationem, quae maxima omnium Tibi esse debet, ut aliqua ineatur ratio catholicae rei in pristinum locum restituendae nuoc maxime, dum instat jam, et adpropinquat Comitiorum tempus, quae ex inclyto isto Regno haberi solent: quodquidem si naviter ac sedulo aggrediaris, dederitque Dominus incrementum laboribus Tuis nibil gratius Nobis, et Apostolicae huic Sedi contingere poterit quamquam illud volumus, ut in toto hoc negocio, non Nos ipsus et gratiam Romanae Sedis tantum, sed quod potissimum est Dei optimi maximi unicum ac verum cultum, sanctamque Ecclesiam Christi sanguine fundatam intuearis, atque interea Apostolicam Benedictionem peramanter largimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris 19. Aprilis 1760. Pontificatus Nostri Anno Secundo. Livoniensem hortatur Episcopum ut in proximis Regni comitiis Catholicae Religionis causam agere, et pro tueri curet.

CXXXVIII.

Separatio, et dismembratio Ecclasiae S. Petri a Colonnallo Salernitan. Dioecesis a Monasterio S. Mariae Matris Domini dictae Dioecesis, eum unione dictae Ecclesiae, illiusque fructuum favore Collegii Sanctae Jesu familiae in Civitate Neapolitana pro Sinensibus, et Indis, cum obligatione alendi alios quatuor Alumnos.

Congregationem Presbyterorum Saecularium seu Collegii sub titulo Sacrae Familiae Jesu Christi in Civitate Neapolitana, pro eruditione Juvenum Sinensium, ac Indorum approbavit, et confirmavit Clemens XII. Constit. edit. anno 1732. Aprilis 7. Regulas, et Constitutiones praefatas Congregationis confirmavit Pontifex idem Constit. altera anni 1735., Martii 22. Quae vero hic memoratur Benedicti XIV. Constit. super unione Abbatiae S. Petri de Ebumbo praefato Collegio, non reperitur impressa in hujus Pontificis Bullario.

Clemens Episcopus
Servus Servorum Dei.
Ad perpetuam rei memoriam

§. 1. Quanta Ecclesiae Dei commoda, et bona proveniant ex Ecclesiasticorum Collegiorum institutione, eorumque praecipue in Collegia Ecclesiastica pro erudiendis Adolescentibus ad

Missiones peragendas, laudibus commendat.

quibus e remotis regionibus in falsae Religionis tenebris ac superstitionis erroribus misere jacentibus aliqui adolescentes, quorum indoles et voluntas spem afferat eos Ecclesiae Ministeriis, et verae fidei propagationi assidue inservituros, antequam alicujus vitii macula notentur, pietate, religione, scientiis, sacrisque coeremoniis informantur provide considerantes, pro supremi muneris Nostri debito, quantum Nobis datum est Collegia ipsa, et Alumnorum numerum amplificare non detrectamus, pro ut expedire in Domino conspicimus.

Erectionem hujus Collegii, et instituti praestantiam commemorat.

§. 2. Alias siquidem felicis recordationis Clemens Papa XII. Praedecessor Noster fundationem Collegii sub titulo Sacrae familiae Jesu Christi extra Civitatem Neapolitanam siti, curaeque, et directioni Congregationis Presbyterorum saecularium commissi, ad hoc ut in eo Alumni Sinenses et Indi, qui ex iis regionibus ad Catholicae fidei addiscenda praecepta ad Sacerdotalem amplectendum statum, ac sese in Patriam reversus ad annuntiandum Christi Evangelium parandos advenissent, educarentur, ejusdemque Collegii Constitutiones, et regulas Apostolica ejus auctoritate confirmavit, et approbavit, successive vero ejusdem recordationis Benedictus

Benedictus XIV. hoc institutum protexit, et redditibus auxit.

Papa XIV. Praedecessor Noster intendens, pium dicti Collegii opus Sinensium, et Indorum nationibus adeo utile et salutare tutis viribus promovere, illudque temporalibus vitae subsidiis provide communire, Motu ejus proprio, et ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine Monasterium Abbatiam nuncupatum Sancti Petri de Ebumbo, seu Eboli Ordinis Sancti Benedicti Salernitan. Dioecesis, quod tunc in humanis agens Marius Millini etiam tunc unius ex Causarum Palatii Apostolici Auditoribus, et postea S. R. E. Cardinalis in commendam ad sui vitam ex concessione, et dispensatione Apostolicis tunc pariter obtinebat, ex tunc et cum primum Monasterium praefatum ex persona dicti Marii quovis modo illius commenda cessante vacavisset, cum annexis quibuscumque, ac omnibus illius bonis, et pertinentiis, nec non quibusvis fructibus, redditibus, ac proventibus certis, et incertis sub certis modo et forma tunc expressis eidem Collegio pro illius antea exiguae dotis augmento donec tamen idem Collegium in dicta Civitate Neapolitana extiterit, Apostolica ejus auctoritate univit, annexit, et incorporavit, prout in praedicti Benedicti Praedecessoris Litteris desuper expeditis plenius continetur.

§. 3. Cum autem, sicut accepimus, postquam unio praefata effectum suum sortita fuit, juxta dicti Collegii redditus, et obligationem subinde per dictum Benedictum Praedecessorem impositam, hactenus sexdecim Adolescentes, quorum videlicet octo Sinenses, et Indi, reliqui vero octo ex Nationibus Turcarum dominio subjectis, pro tempore in eo recepti, et educati, sacrisque litteris imbuti postea ad Sacros ordines promoti fuerint, ipsique ad Patriam respective reversi, Catholicam Religionem benedicente Domino mirabiliter propagarint, et propagare peragant, per opportunum etiam in Domino existimamus numerum dicti Collegii Alumnorum alia temporalia subsidia ipsi applicando, augere.

Refertur utilitas ex hoc instituto erga Infideles ad Catholicam Fidem conversos et quantum interest Alumnorum educandorum numerum augere.

§. 4. Cumque, sicut etiam accepimus, dicti Monasterii fundis per Benedictum Praedecessorem praefatum eidem Collegio, ut praefertur, proxima sint bona sine cura Ecclesiae, seu Cappellae Sancti Petri a Colnueiln, seu la Petruccia vulgo nuncupatae dictae Salernitanae Dioecesis, aut in ea perpetuo simpliciis Beneficii Ecclesiastici sub invocatione, seu ad Altare ejusdem Sancti, quae seu quod a Monasterio Abbatia etiam nuncupato Sanctae Mariae Matris Domini praefati Sancti Benedicti, seu alterius Ordinis ejusdem Salernitanae Dioecesis dependet, aut alias illi canonice unita, seu unitum existet, si dicta sine cura Ecclesia, seu Cappella, aut Beneficium hujusmodi, praevia illius a Monasterio secundo dicto ejusque Mensa Abbatiali separatione, et quatenus opus sit dismembratione cum illius bonis eidem Collegii redditibus augerentur, ut postquam infrascripta etiam unio suum fuerit sortita effectum, alii quatuor adolescentes in Alumnos recipi, et in eo educari possint. Ac ad id Venerabilis Fratris Nostri Nicolai Xaverii Sanctae Mariae moderni Episcopi Cyrenen., qui Monasterium Secundo di-

Postulatio pro reunione bonorum Cappellae S. Petri praefato Collegio.

ctum in commendam ad sui vitam ex simili concessione, et dispensatione Apostolicis ad praesens obtinet, expressus accedat assensus.

Ex S. Congregationis de Propaganda fide voto, et consilio, prudens, et utilis habita fuit memorati Collegii ampliatio.

§. 5. Intendentes propterea juxta Congregationis Venerabilium Fratrum Nostrorum praefatae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotiis de Propaganda fide praepositorum, a qua dictum Collegium dependet votum, et consilium Nobis oblatum ejusdem Collegii Institutionem adeo utilem, et de Catholica Religione benemeritum, ac remotissimis regionibus salutarem, quantum in Domino possumus, ampliare, modernosque ipsius Collegii Superiorem, ac Presbyteros, et Alumnos specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, ipsosque, et eorum singulares Personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, Motu-Proprio, et ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine dictam sine cura Ecclesiam, seu Cappellam, aut Beneficium hujusmodi una cum ejus proprio territorio, et pertinentiis suis, cujus et ejusdem Territorii, ac pertinentiarum hujusmodi fructus, redditus, et proventus Nonaginta quinque Ducatorum auri de Camera hujusmodi secundum communem aestimationem, valorem annuum, ut etiam accepimus, non excedunt, ex nunc prout ex tunc, et e contra, ac cum primum Monasterium secundo dictum illius commenda per cessum etiam ex causa permutationis, vel decessum, seu privationem aut dimissionem, seu amissionem, seu religionis ingressum, vel Professionis emissionem dicti Nicolai Xaverii Episcopi, vel alias quovis modo etiam apud Sedem Apostolicam cessante vacare contigerit, etiamsi actu nunc quovis modo, quam etiamsi ex illo quaevis generalis reservatio, etiam in corpore juris clausa resultet, praesentibus haberi volumus pro expresso, vacet, a Monasterio secundo dicto ejusque Mensa Abbatiali harum serie sejungimus, et separamos, et quatenus opus sit etiam unionem quamcumque dissolvendo, Apostolica auctoritate dismembramus.

Cappella S. Petri a Colonnello, ejusque bona nunc pro tunc, et quatenus vacare contigerit ex Abbatia Matris Dei in Salernitana Dioecesi perpetuo disjungitur, et separatur.

Eadem Cappella, et bona, redditus, atque proventus nunc pro tunc Collegio praefato annectuntur, et incorporantur quousque Collegium praefatum in Neapolitana Civitate extiterit.

§. 6. Eamdemque sine cura Ecclesiam seu Cappellam, aut Beneficium hujusmodi per Nos, ut praefertur sejunctam, et separatam, ac etiam dismembratam, seu sejunctum, et separatum, ac etiam dismembratum etiam ex nunc, prout ex tunc, et e contra, ac cum primum Monasterium secundo dictum ex persona dicti Nicolai Xaverii Episcopi, illius commenda quovis modo, ut praefertur cessante vacaverit, seu vacet: ac ita quoque illam, seu illud, quatenus eadem sine cura Ecclesia, seu Cappella, aut Beneficium hujusmodi ab eodem secundo dicto Monasterio minime dependens, seu ipsi, ut praefertur unita, seu unitum non existeret, dictusque Nicolaus Xaverius Episcopus, illam seu illud ex concessione, et dispensatione paribus in similem commendam ad sui vitam obtineret, ex nunc pariter, et ex tunc, et e contra, ac quando illud seu illa ex ejusdem Nicolai Xaverii Episcopi, ut praefertur, vel ex alterius cujuscumque persona, aut alias quovis modo etiam apud Sedem praedictam vacare contigerit, seu etiam vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod ejus collatio, provisio, et omnimoda alia dispositio juxta Lateranensis statuta Concilii ad Sedem Apostolicam praefatam legitime devoluta existat cum dictis Territoriis, et pertinentiis, nec non omnibus, et singulis bonis, rebus, proprietatibus, et juribus, nec non illius fructibus, redditibus, ac proventibus praefatis ad dictam sine cura Ecclesiam, seu Cappellam, aut Beneficium hujusmodi quovis modo spectantibus, et pertinentibus, dicto Collegio, ad infrascriptum tamen effectum, et non alias, ac donec, et quousque dictum Collegium in dicta Civitate Neapolitana permanserit, ita quod statim ac Monasterii secundo dicti commenda, ut praefertur, cessaverit, seu dictae sine cura Ecclesiae, seu Cappellae, aut Beneficii hujusmodi vacationis casus, ut praefertur, evenerit, liceat praefatis modernis, seu tunc existentibus ejusdem Collegii Superioribus, et Presbyteris dictae sine cura Ecclesiae, seu Cappellae, aut Beneficii hujusmodi, illiusque Territoriorum, et pertinentiarum, ac bonu-

rum, rerum, propcielatum, et jucium quocumenuque, nec non fructuum, cedditunm, ac pcoventuum praefatorum, veram, realem, et actualem possessionem per se vel alium, seu alios ejusdem Collegii nomine, propcia auctoritate libere appcehendere, et apprehensam cetinere, dictaque bona ces, et pcnprietates locare, dislocare, arrendare, illorumque fructus, redditus, proventus, et emolumenta quaecumque in quibusvis rebus consistentia, et quomodocumque et qualitercumque ex eis pruvenientia exigece, pecripece, levare, ac pco substentatione infcasceiptorum Alumnorum convertere, Dioeresani loci, vel cujusvis altecius licentia desupec minime requisita, supportatis tamen per peaefatum Collegium, et pro eo per modecnos et pro tempore existentes illius supeciorem, et Presbyteros pcaefatos omnibus et singulis dictae sine Ecclesiae, seu Cappellae, aut Beneficii hujusmodi oneribus dicta Apostolica auctoritate, Motu, et potestatis plenitudine pacibus, earumdem tenoce pcaesentium unimus, annectimus, et incorporamus.

Unione casu adventu, praecipitur ut Alumnorum numerus et sexdecim ad viginti augeatur.

§. 7. Statim ac autem Monasterii secundo dicti commenda, ut pcaefectuc cessavecit, et dismembrationi praefatae locus factus fuerit, seu dictae sine cura Ecclesiae, seu Cappellae, aut Beneficii hujusmodi vacationis casus, ut praefectur, evenerit, per easdem praesentes constituimus, ac pcaecipimus, et mandamus, quod praetec et ultra numerum sexdecim Alumnorum, pec Benedictum Praedecessorem pcaefatum, ut praefectuc constitutum, alii quatuor Alumni, quorum videlicet duo Sinenses, et Indi, celiqui vero duo sint ex supramemoratis aliis Turcarum Dominio subjectis Nationibus: Itaut dicti Collegii Alumni non modo sexdecim, sed viginti numecentur, in idem Collegium recipi, ali, et substentaci, ac in eo educaci, instrui, ac erudiri debeant per integrum consuetum tempus, ac iisdem prorsus modo et fucma, quibus alii pcimaevi dicti Collegii Alumni in eo permansecunt, et permanent, ac permanere soleut. Ac propterea etiam expcesse sancimus, quod dicti moderni, et pro tempore existeutes dicti Collegii Supeciores, et Presbyteri secundudictae Congregationi, a qua, ut pcaefertur, Collegium pcaefatum dependet, de receptione, educatione, ac profectu dictorum quatuor Alumnorum, ac alias in omnibus, et pec omnia cationem reddere teneantur.

Hunc Collegium eximit a Quindenniis, annatis, aliisque juribus Camerae Apostolicae, et S. R. E. Cardinalibus pertinentibus.

§. 8. Pcaeterea indemnitati dicti Collegii consulece volentes, et attento quod illud a primodicta Congregatione etiam ut pcaefertuc, dependet Collegium pcaefatum, ab annatarum, quindenniorum communium, minutorum, aliorumque jurium Camecae Apostolicae, ac etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, ac Romanae Curiae Officialibus de annatis, quindenniis communibus, minutis, et aliis juribus praefatis quomodolibet participantibus, eorumque respective Collegiis ratione sejunctionis, separationis, dismembrationis, ac unionis hujusmodi debitorum solutione, et praestatione, auctoritate, et tenore praefatis omnino eximimus, et liberamus, liberumque, et exemptum omni futuro tempore fuce, et esse volumus, et mandamus.

Quaslibet futuras provisiones de eadem Cappellania, et hujusmodi praeter quam ad commodum praefati Collegii prohibet, et quas fieri in posterum fortasse diversimode contigerit, irritat.

§. 9. Decernentes dictam sine cura Ecclesiam, seu Cappellam, aut Beneficium hujusmodi ex nunc prout ex tunc pcaedicto Collegio unitam, annexam, et incorpocatam, seu unitum, annexum, et incorpocatum esse, et fore, ac ex nunc pleuum jus eidem Collegio in illa, seu illo vere, et non ficte acquisitum existere, ipsumque Collegium beneficio regulacum Nostcarum, et Cancellariae Apostolicae de non tollendo jure quaesito, ac de annali, et tciennali possessoribus, gaudece, dictamque sine cuca Ecclesiam, seu Cappellam, aut Beneficium hujusmodi Commenda Monastecii secundodicti, seu ejusdem sine cura Ecclesiae, seu Cappellae, aut Beneficii hujusmodi quovis modo cessante ad hoc ut de illa, seu illo in alterius quam dicti Collegii favorem dispoui possit, minime vacace posse, ac ex nunc omnes et singulas collationes, pcovisiones, commendas, et quasvis alias dispositiones de eadem sine cura Ecclesia, seu Cappella, aut Beneficio hujusmodi quovis modo vacatura, seu vacaturo, aut vacante tam conjunctim cum Monasterio secundo dicto, quam ab illo sepacatim etiam pec Nos, et Romanum Pontificem pro tempore existentem, et Sedem eamdem, vel illius etiam de latece Legatos cum quibusvis clau-

sulis, et decretis in alterius quam praefati Collegii favorem faciendas tanquam praeter, et contra mentem, et intentionem Nostram factas, nullas, et invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fore, et esse, nullumque per eas cuiquam jus acquiri, vel etiam coloratum titulum possidendi tribui posse.

Clausula sublata, et decretum irritans

§. 10. Praesentes quoque Nostras Litteras nullo unquam tempore ex quocumque capite, vel quacunque causa, quantumvis juridica, et legitima de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quopiam alio defectu, aut ex alia quavis causa notari, impugnari, invalidari, aut alias quomodolibet infringi, aut per Nos, et Successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, et Sedem praefatam revocari, suspendi, restringi, limitari ad viam, et terminos juris reduci, seu adversus eas restitutionis in integrum, aut quodcumque aliud grave justitiae, vel facti remedium impetrari aut illis in aliquo derogari nullatenus unquam, nec sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, ac Cancellariae praefatae regulis unionum effectum suum non sortitarum revocationis, a Nobis et quibusvis Romanis Pontificibus Successoribus Nostris emanatis, et emanandis, comprehendi, vel confundi, sed tanquam pro ampliatione dicti Collegii ad bonarum artium cultum, fideique Catholicae propagationem instituti factas, semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum, et validissimum statum restitutas, repositas, et plenariae reintegratas, ac de novo concessas esse, et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus ad quos spectat, et pro tempore spectabit inviolabiliter observari, sicque per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum ejusdem Palatii Apostolici Auditores, ac praefatae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de latere legatos, Vice-legatos, dictaeque Sedis Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate in quavis causa et instantia, judicari et definiri debere, irritumque, et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 11. Non obstantibus Nostris, et Cancellariae Apostolicae praefatae regulis de exprimendo vero annuo Beneficiorum Ecclesiasticorum valore in dismembrationibus, et unionibus, deque illis ad partes committendis, vocatis quorum interest, ac Lateranensis, et aliorum etiam generalium Conciliorum uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis, ac etiam Beneficia unius Dioecesis cum aliis Beneficiis, Collegiis, et locis alterius Dioecesis uniri prohibentium, nec non felicis recordationis Pii PP. IV. de gratiis interesse dictae Camerae concernentibus infra certum tunc expressum tempus in ea registrandis, aliisque etiam in synodalibus, provincialibus, et universalibus Conciliis editis, vel edendis specialibus vel generalibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Monasterii secundo dicti, et Ordinis cujus illud existit etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, Privilegiis quoque Indultis, et Litteris Apostolicis quibusvis Superioribus, et Personis in genere, vel in specie, aut alias in contrarium praemissorum quomodolibet facien. concessis, confirmatis, et innovatis; Quibus omnibus et singulis etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, et formis specialis, specifica, expressa, et individua non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret eorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso et forma in illis tradita observata inserti forent, praesentibus pro expressis, et insertis habentes illis alias in suo robore permansuris latissime, et plenissime ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse, nec non opportune, et valide Motu pari derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrae absolutionis, sejunctionis, dismembrationis, unionis, annexionis, incorporationis, constitutionis, praecepti,

mandati, exemptionis, liberationis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo Septingentesimo sexagesimo Kalendas Maji Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXXXIX.

Quae contra homicidas, et deferentes arma prohibita, Benedictus XIV. pro Dioecesibus et Locis Parmensi, Placentina, Burgi S. Domnini, et Guastallae sanciverat, eadem extendit ad Terras, loca, et Oppida directi dominii, seu ditionis temporalis Placentinae, in Dioecesi Papiensi.

Contra homicidas, rei de homicidio condemnatos, vel diffamatos, peculiares sanctiones ordinavit Pius II. constit. edit. ann. 1461. Febr. 28. De hac etiam materia pro Urbe Roma, et districtu, habetur Constit. Pauli II. edit. ann. 1466. Sept. 22. Contra Barones, et Communitates non custodientes loca contra bannitos, habetur Constit. altera Julii II. edit. Anno 1503. Nov. 8. Itemque Leonis X. Anni 1518. Sept. 1. Ampliavit, et approbavit praecedentes constit. Clemens VII. constit. sua Anni 1524. Junii 12. Nec non Julius III. constit. Anni 1552. Sept. 22. quas sanctiones confirmavit etiam Pius IV. revocata quacumque facultate gratiandi homicidas constit. edit. Anno 1561. Jun. 6. Eas innovavit, et confirmavit Pius V. constit. edit. Anno 1566. Julii 3. Praecedentes Apostolicas Constitutiones contra homicidas aliosque capitaliter bannitos confirmavit Gregorius XIII., severiores poenas infligens contra auxiliatores, receptatores, et Comunitates eos non persequentes Const. edit. Anno 1580. Jul. 11. Eas etiam innovavit, et ampliavit Sixtus V. constit. edit. Anno 1585. Jul. 1. Franchitias pro homicidis abolevit Innocentius XI. constit. edit. Ann. 1687. Maji 12. Ne homicidis concedatur facultas redeundi absque Pontificis mandato prohibuit Innocentius XII. constit. edit. Anno 1692. Maji 22. Contra homicidas, et deferentes arma prohibita in Alma Urbe, et Statu Ecclesiastico adest Constit. Clementis XII. edit. Anno 1735. Febr. 1. Quas omnes reperiuntur in Bullario Mainardi. Omnes, et singulas contra homicidas Constitutiones Apostolicas ad petitionem Magistratum respectivorum locorum, extendit Benedictus XIV. ad Civitates, Terras, et loca Dioecesis Parmensis, Placentinae, Burgi S. Domnini, et Guastallae per constit. edit. Anno 1752. Januarii 26. relat. in ejus Bullario, atque in praesenti integre inserta.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

§. 1. Alias sicut accepimus, felicis recordationis Benedictus PP. XIV. Praedecessor Noster ad supplicationem dilectorum filiorum Senatus, Magistratus, Communitatum, et Universitatum respective Civitatum, et Terrarum, ac locorum Dioecesis Parmensis, Placentinae, Burgi Sancti Domnini, et Guastallae Constitutionem a rec. me. Clemente PP. XII. Praedecessore itidem Nostro contra homicides pro ditione, et statu tunc suo, nunc Nostro Ecclesiastico ad Civitates, Terras, loca, et Oppida Dioecesum praedictarum extendit, et ampliavit per suas in simili forma Brevis Litteras tenoris sequentis, videlicet. *Exponitur id quod a Benedicto XIV. hac de re actum fuerat.*

« Benedictus PP. XIV. Ad perpetuam rei memoriam. Alias felicis recordationis Clemens PP. XII. Praedecessor Noster per suas sub plumbo expeditas Literas, nempe IV. Kalendas Februarii Anno Incarnationis Dominicae MDCCXXXIV. Pontificatus sui Anno Quinto, ad compescenda, et coercenda, atque ab hac Alma Urbe, totaque in temporali Sanctae Romanae Ecclesiae ditione penitus avertenda, atque eliminanda homicidia, quae a viris sanguinum, Divini, humanique juris oblitis, incredibili cum immanitate in dies magis, magisque increbescente, saepissime, patrari non sine gravissimo paterni Animi sui dolore, ac moerore inaudiverat, Constitutionem, quae incipit — In supremo Justitiae Solio — *Refertur tenor Literarum Benedicti XIV.*

celebri Constitutione dicti Gregorii XIV. etiam Praedecessoris, quae incipit: — Cum alias — recensitae, publicae quieti officere, pro commissi sibi Apostolici Officii debito per praefatam suam Anno Incarnationis Dominicae MDCCXXV. sexto Idus Junii, cui initium est: — Ex quo divina — evulgatam Constitutionem, Laicos animo praemeditato, ac deliberato proximum suum interficientes, ab Ecclesiasticae Immunitatis beneficio excluserit, et repulerit, atque pro exclusis, et repulsis haberi voluerit. Nos ob gliscentem in dies quorumdam Ecclesiasticorum nequitiam, qui nulla proprii status habita ratione, non raro in adeo nefarium, detestandumque crimen prolabuntur, ipsorum Gregorii, et Benedicti Praedecessorum Constitutionibus, quas supra confirmavimus, atque innovavimus, inhaerentes, et quatenus opus sit, criminum in illis exceptorum reos, immunitate Ecclesiastica nequaquam juvari; iterum decernentes, eamdem Benedicti Praedecessoris Constitutionem laicos animo praemeditato, ac deliberato proximum suum, sicut praemittitur, interficientes, a beneficio Immunitatis Ecclesiasticae excludentem, ad ipsos Ecclesiasticos cujuscumque gradus, et ordinis existant, in Urbe, et universa ditione Nobis, et Sedis Apostolicae mediate, vel immediate subjecta homicidium animo similiter praemeditato, seu deliberato patrantes, extendimus quoque, et ampliamus, dummodo tamen causa admissi per eos homicidii ab illorum Judice Ecclesiastico competente cognoscatur, et ab eo, si rei reperti fuerint citra poenam sanguinis, ad praescriptum Sacrorum Canonum, condigna puniantur animadversione. Ulterius ad varias Doctorum, qui ejusdem Benedicti Praedecessoris mentem, quoad personas in dicta ejus Constitutione comprehensas interpretari, et explicare voluerunt, sententias et opiniones dirimendas, declaramus, homicidii reos nato majores viginti quinque, minores vero viginti annis tam Laicos, quam Clericos, atque omnes et singulos, sive laicos, sive Clericos, qui mandatum, consilium, instigationem, auxilium, cooperativam, aut aliam operam occisori praebuerint, ex quorum singulis pravis actionibus homicidium evenerit, in dictam Benedicti Praedecessoris Constitutionem comprehensos esse, ac deinceps censeri debere, ac eam, quatenus opus sit, ad ipsos pariter extendimus, ita scilicet, ut illorum extractio e loco immuni, atque traditio Curiae seculari, quoad laicos ad ejusdem Curiae secularis requisitione in fiat a Curia Ecclesiastica, et Clerici ab ipsa Curia Ecclesiastica ex officio omnino extrahantur, juxta normam infradicendam. Item declaramus, omnes, et singulos praedictos tam laicos, quam Ecclesiasticos, qui in Urbe, et ditione praedictis ex causa et occasione homicidii, etiam in rixa commissi, cum armis, seu instrumentis suapte natura aptis ad occidendum inquisiti, et processati, vel in contumaciam banniti, et condemnati fuerint, dummodo homicidium non fuerit casuale, vel ad propriam defensionem, Immunitatis Ecclesiasticae praefatae beneficio minime etiam gaudere; utque reorum ratione homicidii, ut praefertur, excepti inquisitorum, seu bannitorum, et in contumaciam condemnatorum extractio ab Ecclesiasticis, aliisque locis immunibus, atque traditio suo cuique Judici competenti legitimis modo, et forma a Curia Ecclesiastica fiat, volumus, et ordinamus, ut quotiescumque Judici Ecclesiastico competenti innotuerit, aliquem laicum, seu Ecclesiasticum ex causa homicidii excepti inquisitum, atque processatum, ad Ecclesiam, seu locum immunem confugisse, ibique moram trahere, ac ea super delicti qualitate, ac personae reitate subministrata, vel acquisita suppetant indicia, quae ad capturam decernendam sufficere videantur, tunc idem Judex Ecclesiasticus ex officio, et nemine etiam requirente, si delinquens sit Clericus, sin vero laicus, postquam a curia seculari requisitus fuerit, ad ipsius delinquentis extractionem ab Ecclesia, seu loco immuni, implorato etiam ad hoc, quatenus opus sit, auxilio brachii secularis, et interventu personae Ecclesiasticae ab Episcopo deputandae devenire teneatur, extractumque ad suas, si tutae, et securi fuerint, sin minus ad Curiae secularis carceres asportari, ibique sub tuta custodia detineri curet, et faciat; ubi vero ex processu informativo desu-

cium praesentium tantum consequendum harum ser'e absolventes, at absolutas fore censeotes, bujusmodi supplicationibus inclinati, et tam exitiale bumicidiorum flagitium, quantum cum Domino possumus propulsandum, exterminandumque advigilantes, praedictam Constitutionem pro universa, s'cut praemittitor, Sanctae Romanae Ecclesiae praefatae ditione a memorato Clemente Praedecessore factam, quoad praeinserta in his praesentibus Literis respective ad Civitates Parmen., Placentin., Burgi Sancti Domnini, ac loca, Terras, Castra, et Oppida illarum respective Dioecesum, et oppidum Civitatem nuncupatam Guastallae, earumque Territoria, auctoritate Apostolica, tenore praesentium extendimus, et ampliamus, atque deinceps omnino observari praecipimus, et mandamus. Volumus aotem, velnti alias idem Clemens Praedecessor pariter voluit, et decrevit, ut sicut in Nostra ditione Ecclesiastica tum extractus in suis defensionibus, quae ad tramites juris, et Apostolicarum Ordinationum ei competont, elidat, et diloat indicia, tum sola sententiae contumacialis, et actorum, quibus illa fundatur, exhibitio ad hoc sufficiat, ut Judex Ecclesiasticus ex illorum inspectione, dumtaxat agnito, tum sententia contumacialis legitime, justeque prolata sit ad formam Constitutionum Apostolicarum pronunciare, et declarare queat, et debeat an bannitus, et in contumaciam damnatus consignandus veniat, nec ne, tom denique si extractus in suis defensionibus, et ad praescriptum praedictarum Constitutionum Apostolicarum competentibus nullitatem, et injustitiam contumacislis sententiae praefatae ostenderit, et sceleris indicia diluerit, ita pariter in Civitatibus, Locis, Terris, Castris, et Oppidis Dioecesum praefatarum praedictis haec omnia praemissa ad dispositionem juris, et statuta localia Civitatum, et Dioecesum bujusmodi intelligi debeant. Ac insuper volumus, ut donec, et quousque sive per Nos ipsos, sive per Romanos Pontifices pro tempore existentes declaratio hujusmodi facta non fuerit, ii tantummodo familiares, et Officiales excepti intelligantur, et habeantur, quos de jure, et juxta consuetudinem loci cujuslibet usque ad hanc diem pro familiaribus, et Officialibus, babitos, et deputatos esse, et haberi, et deputari solitum est. Decernentes easdem praesentes Litteras, et in eis contenta quaecumque semper et perpetuo firma, valida et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, atque ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ipsius Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales etiam de Latere Legatos, eorumdemque Cardinalium Congregationes, aliosve quoslibet quacumque praeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, ut inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus praemissis, aliisque Apostolicis, ac in universalibus, Provincialibusque et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Civitatum, Terrarum, locorum, Oppidorum, Dioecesum hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alias roboratis, statutis, stylis, usibus, et consuetudinibus etiam immemorabilibus, ac quorumcumque Praedecessorum Nostrorum litteris, privilegiis, indultis, et facultatibus quibusvis etiam dictis Cardinalibus, eorumque Congregationibus sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficaciuribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis etiam Motu-proprio, ac ex certa scientia, et potestatis plenitudine etiam consistorialiter, vel alias in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo, ad verbum, non autem per

Clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata exprimerentur, et insererentur, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus, autem, ut lapsis quindecim diebus, postquam praesentes Litterae per Civitates, Terras, loca, et Oppida Dioecesum praedictarum per Ordinarios locorum publicatae fuerint, omnes et singulos in Civitatibus, et Dioecesibus praefatis existentes perinde arctent, ac si unicuique eorum personaliter, ac nominatim intimatae fuissent, utque earumdem praesentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae, vel ostensae: Datum Romae apud S. M. Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVI. Januarii MDCCLII. Pontificatus Nostri Anno duodecimo — D. Cardinalis Passioneus.

Exponitur causa harum Literarum Apostolicarum

§. 2. Quae quidem literae in Civitatibus, Terris, locis, et Oppidis praefatis publicatae, debitae exequutioni demandatae fuerunt; Nuper vero, cum ortum sit dubium, an literae praefatae exequi possint, et debeant in ea parte Dioecesis Papiensis directi Dominii, seu ditionis Senatus, aut Magistratus Placentini, attento quod in praeinsertis Literis minime expressa, et comprachensa reperitur ea pars directi dominii hujusmodi in dicta Papiensi Dioecesi existens.

Supra insertas Benedicti XIV. Literas extendit ad Terras, Loca, et Oppida ditionis temporalis Placentinae in Dioecesi Papiensi existentia.

§. 3. Nos ad dirimendam, et de medio tollendam omnem ambiguitatem, praeinsertas Benedicti Praedecessoris praefati literas, ac omnia et singula in eis contenta, et expressa, etiam ad Terras, loca, et Oppida directi dominii, seu ditionis temporalis Placentin. in Dioecesi Papiensi existentia, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, servata tamen in omnibus, et per omnia forma, et dispositione tam earumdem literarum Benedicti, quam Constitutionis Clementis Praedecessorum praedictorum, extendimus, et ampliamus, ac quatenus opus sit, oppida et loca directi Dominii, seu ditionis temporalis Placentin. in dicta Dioecesi Papien. existentia, eisdem Literis Benedicti Praedecessoris subjecta esse, et fore in omnibus et per omnia, perinde ac si in Literis praefatis de illis expressa mentio facta fuisset, auctoritate, et tenore praefatis volumus, decernimus, et declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus omnibus, et singulis illis, quae idem Benedictus Praedecessor in suis Literis praefatis voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVI. Aprilis MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXL.

Approbatio Decreti Diffinitorii Generalis Ordinis Minorum S. Francisci Cappuccinorum, quo statuitur, Presbiteros Novitios in omnibus anteferre debere Laicos professos.

Approbationem Ordinis Cappuccinorum cum habitus praefinitione, gratiarumque, et privilegiorum concessione habemus in Constit. Clementis VII. edit. Anno 1528. Julii 7; Alteram hujus Ordinis approbationem cum declarationibus circa munus eorum Vicarii generalis, et aliorum Officialium exhi-

bet Const. Pauli III. edit. anno 1536. Augusti 25, ut videre est in Bullario Mainardii. Praecedentem constit. confirmavit Paulus IV. itemque Gregorius XIII. nonnullis sanctionibus additis, quae tamen in eodem Bullario non habentur insertae. Ne quilibet alius Religiosus Cappuccinorum, Capucium deferre possit prohibuit Gregorius XIV. const. edit. ann. 1591. Julii 6, quam quidem Constitutionem, addita prohibitione caeteris Religiosis assumendi habitum, vel nomen Cappuccinorum confirmavit Gregorius XV. const. sua edit. anno 1621. Dec. 9; quod Laici Cappuccinorum professi praecedere deberent Clericos Novitios jussit Urbanus VIII. const. edit. Ann. 1631. Maji 7. quae pariter sunt in Bullario Mainardii.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam

Exponuntur veteres controversiae exortae circa praecedentiam inter Novitios Cappuccinorum, eorumque Laicos Professos.

§. 1. Religiosam pacem, atque concordiam ubique servari decet, in iis vero praesertim Religiosorum Hominum coetibus, qui se totos Christianae humilitatis, ac poenitentiae exercitationibus devoverunt, et si quid ob humanae indolis infirmitatem exadverso contigerit, Apostolicae Nostrae servitutis officium est, discordiarum semina sedulo extirpare, ne parvis ex scintillis magnum exurgat incendium. Exposuit Nobis dilectus Filius Seraphinus a Capricolle Ordinis Capuccinorum Generalis Minister demissis precibus, totius etiam Diffinitorii nomine oblatis, san. mem. Urbanum VIII. praedecessorem Nostrum die VIII. Maji MDCXXXI. decrevisse, ut in Capucciorum Ordine Fratres Laici Professi Clericis Novitiis praecederent, ac paulo post ipso adhuc Summo Pontifice Urbano VIII. in vivis agente, exortum fuisse dubium, num sub Clericorum nomine censendi forent Sacerdotes, qui ad habitum Capucciorum admittuntur, ita ut ipsi quoque, Laicis Professis, in quibusdam sacris functionibus, praecedentiae locum concedere tenerentur: quo dubio in Capitulo Generali anni MDCXXXIII. per haec verba proposito — *Utrum scilicet Sacerdotes Novitii debeant praecedere Laicis Professis in Processionibus, et in Communione feriae V. in Caena Domini* — Responsum fuit — *Affirmative: quia Decretum clare loquitur de Clericis Novitiis, non de Sacerdotibus, et ideo quoad Sacerdotes debet valere jus, et antiqua consuetudo, et ordo Ecclesiasticus.* Retulit praeterea idem dilectus Filius in iisdem precibus, hoc ipsum in universo suo Ordine religiose hactenus observatum.

Non obstante Diffinitorii Generalis resolutione, quod Novitii Sacerdotes praecedere deberent Laicos Professos, postremi hi turbas ciere praesumpserunt.

§. 2. Cum vero nonnulli Fratres Laici Professi Provinciae Boeticae, occasione Sacerdotis cujusdam Sacro Capuccinorum Schemate recens induti, motum facere, turbasque ciere praesumpserint, ne praecedentiae honore gauderet, nuperrime quoque in Generali Diffinitorio propositum fuit aliud simile dubium — *An scilicet Novitius Sacerdos in publicis, et privatis actibus ubique praecedere debeat Religiosis Laicis Professis* Cui pariter in Congregatione habita die XVII. Januarii anni labentis responsum fuit — *Affirmative*: inhaerendo definitioni jam latae de anno MDCXXXIII. quam supra memoravimus. Ut autem Laici Professi dubito in officio humilitatis, religiosaeque obedientiae contineantur, nec amplius audeant sese extollere supra illos, quos elegit Dominus, ut ascendant, ad Altare suum, eidemque sacrificium laudis, atque Divinam Hostiam litarent; Nobis idem Minister Generalis humiliter supplicari fecit, ut novum hoc Diffinitorii Generalis Decretum, quo firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae Nostrae confirmationis munimine roborare dignaremur.

Decernit Pontifex, Sacerdotes Novitios praecedere debere Laicis Professis.

§. 3. Nos itaque dictum Generalem Ministrum, et Generale insimul Diffinitorium specialibus gratiis, atque favoribus prosequi cupientes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes eorum supplicationibus inclinati, ne imposterum ejusmodi concertationibus religiosam tranquillitatem, atque concordiam interturbantibus pateat aditus, Decretum antedictum Apostolica auctoritate, tenore prae-

sentium approbamus, et confirmamus, eidemque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, praesentes Litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarium, et integrum effectum sortiri, et obtinere, atque ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quomodocumque spectabit, inviolabiliter observari debere; sicque, et non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, Apostolicos Nuncios, S. R. E. Cardinales, et eorumdem Cardinalium Congregationes, et quosvis alios, quacumque praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, dictique Ordinis Capuccinorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Litteris Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis manu Ministri Generalis, vel Generalis Procuratoris pro tempore existentis, subscriptis, et sigillo ejusdem Ordinis munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVI. Aprilis MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno secundo.

CXLI.

Alloquutio habita in Consistorio diei 7. Maii 1760. qua Pontifex exponit gesta per Rempublicam Genuensem contra Praesulem Crescentium Apostolicum Visitatorem missum in Insula Corsicae, et Cardinalium in hac tanta re consilium exquirit ab unoquoque scriptis tradendo.

Litteras Pontificiae, quibus Praesul Crescentius tanquam Apostolicus Visitator in Corsicae Insulam mittitur, habentur supra relatas sub num. LXXXIX.

Venerabiles Fratres.

Miserum Religionis statum in Insula Corsicae initio sui Pontificatus exponit.

§. 1. Non opus esse credimus apud Fraternitates Vestras multis verbis uti ad demonstrandum, quo loco res essent in Insula Corsicae, cum jam inde a Nostri Pontificatus initio illuc studia, et cogitationes Nostras, pro Nostri muneris debito intendimus. Versabatur praesertim ante oculos Nostros nonnullarum Ecclesiarum infelix conditio ac prorsus miseranda, quae a suis Pastoribus disjunctae multis, magnisque jam erant obnoxia malis, majoribus autem atque gravioribus expositae, nisi aliquo Apostolicae providentiae remedio consuleretur. Quare excogitandum et agendum aliquid duximus, quod et ad boni Pastoris officium erga concreditum Nobis Dominicum gregem, et ad benevoli Patris animum in Genuensem Rempublicam declarandum maxime pertineret. Cum tamen consilia Nostra non aequis auribus exciperentur, libenter opportunam aliquam occasionem expectabamus, rati fore, ut tandem aliquem sollicitudinis Nostrae fructum consequeremur. Sed cum malum in dies latius manaret, et fere ubique in illis Dioecesibus sese diffunderet, veriti, ne ante Supremi Judicis oculos mora diuturnior in crimen socordiae, ac negligentiae Pastoralis Nobis commissi officii converteretur, nonnullos Ven. Fratres Nostros, Collegas Vestros S. R. E. Cardinales in consilium adhibuimus, quibus labefactatum, deformatumque illic Ecclesiasticae rei statum, et clamorem hominum ex omni ordine ad Nos confugentium, et summam, in qua versabantur, rerum ad fidem et mores spectantium ignorantiam, Sacerdotum penuriam, Pastorum inopiam, gravissimaque inde exorientia mala, ac calamitates exponi mandavimus, ut, collatis consiliis, quid facto opus esset, statuerent, et quod in Domino expedire censuissent, Nobis referrent.

§. 2. Quousque spes fuit illarum Dioecesum malis, periculisque satis fore consultum,

Ut ingravescentibus malis medela afferretur, primo Vicarii delecti fuere, deinde vero Apostolicum esse Visitatorem mittendum consultius judicatum

si interim Vicarii constituerentur, qui animarum curam susciperent, hanc sententiam sequuti sumus; sed cum eo res progrederetur, ut gravioribus malis efficaciora quoque remedia adhiberi deberent, concordibus suffragiis omnes censuerunt, Apostolicum Visitatorem in Corsicam esse mittendum, qui coram perspectis rebus omnibus, et praeteritis moderetur incommodis, resque omnes sic deinceps disponeret, ut obscuratum, atque obtenebratum illarum Ecclesiarum splendorem redintegraret, ac restitueret. Probavimus consilium necessarium ac salutare, sed ut benevolentiam Nostram, Nostrique Paterni animi benignitatem erga inclytam Genuensium Rempublicam testaremur, utque Visitaturis missio conjunctis ex utraque parte studiis, quem optabamus, exitum felicius consequeretur, illius Ducem, atque Senatum hanc Nostram deliberationem ignorare noluimus, expositis etiam rationum momentis, quae illos facile impulissent, ut huic Nostro consilio impensius faverent, si eas aequioribus ac pacatioribus animis excepissent.

Qua de re licet Reipublicae Genuensis fuerit per Pontificias Litteras communicata, tale tamen asperum ab illa datum fuit responsum.

§. 3. Verum res cessit longe aliter ac sperabamus, Nosque amoris in illam Rempublicam Nostri fructum cepimus eum, quem minime oportebat. Grave enim, ac molestum est ex hoc loco commemorare responsum illud, quod a Senatu accepimus; Vos Una, Ven. Fratres, pro Vestra sapientia, atque egregio erga hanc Apostolicam Sedem obsequio, et amore facile judicare potuistis, si forte illud in Vestras manus incidit, quam asperum fuerit, et quam Nostram, et Apostolicae Sedis dignitatem laederet, et a pristina illa Genuensium erga Praedecessores Nostros fide, et pietate discreparet. Quamvis ita se res haberet, adhuc tamen avita Genuensium observantia erga Romanam Ecclesiam confisi, eos, superna opitulante gratia, saniora consilia suscepturos sperabamus, nec passuros, rem aequissimam a se diutius frustra flagitari. Sed cum ea spes evanuisset, eaque Nos semper cura augeret, sollicitosque haberet, tot animas Divino redemptas sanguine illic jacere miseras, afflictasque, et salutari doctrinae pabulo, et Sacramentorum praesidiis destitutas, cumque multa gravia accidere, multa etiam graviora instare atque impendere nunciarentur, exquisitis iterum Cardinalium sententiis, effusisque precibus ad Divinam opem implorandam, ea, qua fungimur, auctoritate, Venerabilem Fratrem Nostrum Caesarem Crescentium Episcopum Signinum a Nobis electum Visitatorem ex Centumcellarum portu solvere, et in Corsicam trajicere imperavimus, quo eum, Divina protegente ope, feliciter appulisse cognovimus. Quod quidem facimus de sola animarum salute solliciti, quae, deficientibus praesertim Episcopis, Nostrae est Divinitus commissa curae, et vigilantiae.

Sed necessitate urgente, Apostolicus missus fuit Visitator, eique commissum ut ad Religionem tantum suas converteret studia.

§. 4. Itaque ea Visitatori mandata dedimus, quae ad spiritalem tantum illarum aut perditarum, aut periclitantium ovium salutem pertinerent, nihil praeterea curaret, imo sese abstineret ab iis, quae motus, turbasque illic jamdudum excitas respiceret; audaciam vero, rapinas, injurias Ecclesiasticae immunitati inflictas, atque alia ab improbis sparsa pravarum opinionum semina evelleret, atque aboleret. Sumus enim Nos quidem Nobismetipsis coram Deo conscii, ante cujus oculos omnia nuda, et aperta sunt, Vosque etiam latere non potest, Ven. Fratres, Nos ad avertendam solum animarum perniciem atque exitium, ad Dei gloriam procurandam, ad Pastoris universalis debitum implendum, omnia Nostra consilia retulisse, hunc Nobis esse propositum finem cogitationum Nostrarum. At cum Genuae renuntiatum est, Episcopum Visitatorem Centumcellis solvisse, et Corsicam petere, quo novo atque inaudito Edicto, quam indigno pietate hominum Catholicorum, quam injurioso in hanc Divi Petri Cathedram, et in honorem ac dignitatem Episcopalem, quam in Nos, qui meritis licet imparibus, Apostolorum Principis tenemus locum, contumelioso, illi obsistere tentaverint Dux, Procuratores, atque Gubernatores Reipublicae Genuensis, jam probe nostis, Ven. Fratres, ex pervulgatis ejusdem Edicti exemplis: Refugit enim animus commemorare constitutum a Catholicis viris in Christiana Civitate imperantibus esse praemium immani sceleri, quo quis auderet in Episcopum, Visitatoris titulo a Sede Apostolica insigni-

Genuensis attamen Respublica, evulgato Edicto, Apostolici Visitatoris carcerationem imperlavit, et inobedientiam quam Visitatoris mandatis jussit.

tum, sacrilegas manus injicere, a quocumque loco abducere, in militum potestatem tradere Januam transmittendam; et ne quid deesset ad summam injuriae acerbitatem, gravissimas iis poenas indictas esse, qui Visitatoris dicto audientes essent, ejusque mandatis quocumque modo parerent.

Ut Apostolicae Sedis Dignitati prospicere possit, Pontifex a singulis Cardinalibus Consilium scripto tradendum requirit.

§. 3. Tantam in Deum atque Ecclesiam suam injuriam; atque tantam horum temporum iniquitatem, et Apostolicae Sedis contemptum, lacrymis quidem et luctu prosequimur, non tamen in eo solum occupati illa negligere consilia volumus, quae et justitiae, et ejusdem Apostolicae Sedis dignitati in Domino convenire, et rerum et temporum conditioni apta atque opportuna esse judicantur. Nullus Nos profecto labor, nullum periculum deterrere poterit a justa Apostolicae Sedis, et Ecclesiae defensione, et magno animo praeclara illa Apostoli verba recolentes, beatos Nos putabimus, si quid patiamur propter justitiam. Sed quoniam, Venerabiles Fratres, Vos quoque in partem sollicitudinis Nostrae vocati estis, et Vestra Nobis perspecta est virtus, sapientia, probitas, multisque etiam rebus saepe alias probata fides, et studium, quo Nobis in pastorali Nostro munere praesto fuistis, eo Vos consilio huc convenire jussimus, ut in hoc quoque gravissimo negotio sententiam Vestram rogaremus, quam nunc libentissime excipiemus, si quis Vestrum habet aliquid, quod consulat, paratum ne meditatum. Caeterum de re tanta deliberaturi; ut ea, qua par est, utamini maturitate consilii, volumus, ut singuli scripto tradatis sententias Vestras, et sincera mente, libero animo, prout in Domino expedire censebitis, aperiatis Nobis, quid Nos deceat agere, post eam, quam audistis, Edicti indignitatem. Ad Nos Vestra suffragia transmittetis, quam citius fieri poterit, Deum Optimum Maximum interim enixis votis deprecantes, ut in Vos veniat Spiritus consilii, et fortitudinis, qui Vestras mentes dirigat, et Nobis strenue opponentibus murum pro domu Israel praesto esse dignetur.

CXLII.

Confirmatio Decreti Congregationis Episcoporum, et Regularium, quo approbatur Conservatorium seu secessus pro Mulieribus animum a mundi illecebris revocare cupientibus erectum in Dioecesi Bachienn. in Indiis.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam

Exponitur sequuta Conservatorii erectio, illiusque per Sacram Congregationem Episcoporum, et Regularium approbatio.

§. 1. Nuper Nobis pro parte Dilecti Filii Emmanuelis Dos Santos Presbyteri novarum Fodinarum Arfualti nuncupatarum Bachien. Dioecesis, Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum exposito, quod cum ipse, afflante Deo, quamdam domum ad instar Conventus seu Communitatis pro commodo et secessu mulierum, quae animum a Mundi illecebris revocare, et periculosis occasionibus praetermissis, earum famulatum Deo summa virtute praestare intendunt, construi ac erigi facere curaverit, prout revera de praesenti in eadem domo decem et octo mulieres in communi viventes reperiuntur, pro firmiori dictae piae fundationis, vere in illis dissitis et incultis regionibus necessariae, stabilitate, domum, seu secessum hujusmodi in verum et accuratum Conservatorium, in quo actus Catholicae pietatis, et devotionis exerceri possint, attento quod annuis redditibus et proventibus satis jam provisum existit, erigendi facultatem sibi concedi plurimum desiderabat: Emanavit ab eadem Cardinalium Congregatione Decretum tenoris sequentis, videlicet — Sacra Congregatio Eminentissimorum, et Reverendissimorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum et Regularium praeposita benigne commisit Ordinario Barbien. ut veris existentibus narratis petitam facultatem, servatis omnibus de jure servandis, pro suo arbitrio et conscientia impertiatur. Romae 21. Martii 1760. C. A. Cardinalis Cavalchini ✝ S. Bonaccorsi Secretarius.

Decretum S. Congregationis confirmatur, et approbatur.

§. 2. Cum autem, sicut dictus Emmanuel Nobis subinde exponi fecit, ipse Decretum hujusmodi, quo firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desideret, Nos specialem ipsi Emmanueli gratiam facere volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis porrectis inclinati, decretum praeinsertum, auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, salva tamen semper in praemissis auctoritate ejusdem Congregationis Cardinalium.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem praesentes Litteras firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ipsi Emmanueli, aliisque, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari; Non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris 12 Maji 1760. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXLIII.

Cum Genuensis Reipublicae Duce, et Gubernatoribus graviter dolet de Edicto, quod promulgaverant adversus Signinum Episcopum Visitatorem Apostolicum in Corsicae insulam delegatum, ac serio monet ut illum e medio tollant.

De hac eadem materia adest Alloquutio in Consistorio relata supra sub Num. CXLI.

Dilectis Filiis Nobilibus Viris Duci, et Gubernatoribus Reipublicae Genuensis.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii Nobiles Viri salutem et Apostolicam Benedictionem

Suum dolorem ob evulgatum Edictum exprimit.

§. 1. Inviti, ac moerentes hasce litteras ad Nobilitates Vestras perscribimus, sed Pastoralis Officii ratio non sinit tacitum in sinu continere nos semper dolorem, quo incredibiliter affecti sumus ubi intelleximus Edictum illud Catholico Principe minus dignum, quod adversus Venerabilem Fratrem Caesarem Crescientium Episcopum Signinum, quem in Corsicae Insulam nonnullarum Ecclesiarum Visitatorem Apostolicum delegavimus prevulgastis.

Quae fuerit necessitas mittendi Apostolicum Delegatum Visitatorem in Corsicam commemorat.

§. 2. Sane ejusdem mittendi Visitatoris necessitas erat ejusmodi, ut neque a Nobilitatibus Vestris ignorari, neque a Nobis negligi posset, nisi obliti essemus, Jesu Christi Principis Pastorum omnium, et praeceptum, et exemplum, qui Nos pascere Oves suas jubet, et quem unam, quae perierat, ut recuperaret nullos corporis labores, nullasque animi contentiones recusavit. Extant adhuc spiritualis earum Dioecesium ruinae testes Epistolae ad Benedictum XIV. fe. re. Decessorem Nostrum a Vobis datae, atque una simul ab aliquibus Corsicae Episcopis, quae significabant depravatos mores, Ecclesiasticam Disciplinam collapsam, Sacra violata, Sanctuarii Administrorum penuriam, et nonnullas etiam insanas opiniones invectas, quae fidei, ac morum doctrinam (praetiosum illud depositum Nobis divinitus traditum ad custodiendum) labefactarent; atque hoc ipsum Nobis quoque, in ejus locum immerito suffectis significatum fuit, addito insuper, quod Episcoporum a suis Dioecesibus sejunctorum opera sic impediebatur, ut inanis omnino, et irrita videretur.

Imposita Pontifici omnium Ecclesiarum sollicitudo non patitur ut sine spirituali medela relinquantur

§. 3. Hanc tantam divinarum rerum perturbationem, tamque magnum tot Christifidelium discrimen, remisso animo, oculisque conniventibus intueri non patiebatur imposita humilitati Nostrae sollicitudo omnium Ec-

Christi fideles in errores ... citat.

clesiarum, et extremi judicii metus, cum Christus Jesus aliquando requiret e manibus Nostris Animas, quas redemit Sanguine suo. Quo igitur ad miseri, ac derelicti Gregis salutem procurandam Nos ipsos accedere oportebat, si fieri posset, misimus, qui Nostram vicem suppleret, Venerabilem Fratrem Episcopum Signinum, Virum, et doctrinae, et morum integritate Nobis probatissimum quique nulla probabili causa Nobilitatibus Vestris invisus esse posset, eique in mandatis dedimus, caveret diligentissime, ne quid, aut faceret, aut diceret, quo velle Nos de Vestris juribus aliquid imminui, ac detrahi quispiam suspicaretur; quinimmo illud etiam cautum fuit, ut iis in locis in quibus Episcopi, vel per se ipsos, vel Vicariorum opera potestatem suam gerebant, Visitator nihil ; geret, ubi vero id facere prohibebantur cum Pastoribus Greges conciliare studeret, quo fit, ut quandocumque, sive unus, sive plures ex iis ad suas Dioeceses revertantur, cesset illic ea provincia quam Visitatori Apostolico sub ista conditione commissimus.

Apostolici Visitatoris in Corsicam missio ad Genuensi Reipublicae dignitatis debebat immi-nuere.

§. 4. Hujus salutaris consilii, et voluntatis conscentiam Nostram, quae certe Deum non fallit, habemus testem, neque aliter a Vobis existimari debet, si animadvertatis eximiam, et plane Paternam charitatem, qua Nobilitates Vestras complectimur, quarum propterea dignitatem auctam non imminutam velle debemus. Sed erumpat aliquando libera vox, quae Paterni doloris intimos sensus aperiat; Vos ipsi, dilecti Filii, a quibus minime erat expectandum, quasi Pyratam aliquem, aut belli Signiferum, non Ecclesiae Episcopum, et pacis Angelum in eam Insulam immiserimus, obtendentes, ea Legatione invadi auctoritatem Vestram, nulla Sacerdotalis Ordinis, nulla Ecclesiasticae libertatis ratione habita, inopinatum illud publicastis Edictum, quo Edicto Venerabilis Frater Episcopus quasi proscribebatur, magno iis constituto praemio, qui in Christum Domini violentas manus injicere, Vobisque eum tradere auderent.

Genuensium antiquam pietatem, et perpetuam erga Sanctam Sedem observantiam laudatur.

§. 5. Horruit ad acerbissime hujus rei nuncium animus Noster ac vix adduci potuimus, ut crederemus, Genuenses antiquae illius spectatissimae pietatis, ac perpetuae erga Apostolicam Sedem observantiae oblitos, eo progressus fuisse, ut contra Missum Apostolicum, sanctissimumque ejus Ministerium id statuerent, quod ne ab iis quidem fieri solet, qui nullam Apostolicae Sedis reverentiam habent. Quo facto, quantam Nobis aut Apostolicae Sedi injuriam, quantam nomini Vestro notam, quantum denique Catholicis, quibusque Nationibus ad hujus rei exitum conversis, offensionem intuleritis, Vos ipsi pro Vestra sapientia, ac Religione statuite.

Edictum contra Apostolicum Delegatum evulgatum, ex suffragio quoque Cardinalium, reprobatur et irritatur.

§. 6. Nos quidem Edictum illud, quod ferri nulla ratione poterat, ex debito Apostolatus Officio, suffragantibus etiam Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, reprobavimus, ac irritum declaravimus, deinde pro paterna erga Inclytam Rempublicam Vestram, et animarum etiam Vestrarum salutem, sempiternam, charitate, serio Nobilitates Vestras monendas, hortandas, et in visceribus Jesu Christi obsecrandas judicavimus, ut ad meliora Vos consilia revocantes, quidquid admissum est, ab Avita pietate Vestra nimis alienum, id Vos ipsi quoque emandandum, atque ex omni memoria tollendum curetis. Speramus, Nobilitates Vestras, Divinae Justitiae animadversionem metuentes, cogitantesque ex contemptu Ecclesiae ac Religionis neque crescere, neque nobilitari terrenum Imperium, melius saluti Vestrae consulturas, atque amantissimi Patris votis, cohortationibusque obtemperaturas; neque sane opus fore, ut novis subinde monitis cognitam, atque exploratam pietatem, prudentiamque Vestram interpellemus. Caeterum id Nobilitatibus Vestris persuasum sit, Nos quidem ita esse comparatos, ut Ministerii Nostri partes omnes in hac causa, quae causa Dei est impleturi simus, atque, Apostolicam Benedictionem Nobilitatibus Vestris peramanter impertimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub annulo Piscatoris die 17. Maii 1760. Pontificatus Nostri anno secundo.

Genuensis Reipublicae Supremus Magistratus hortatur ut ad meliora redeant consilia, et superiorum factorum memoriam tollant.

CXLIV.

Abrogatur Edictum in Civitate Genuensi nomine Ducis, et Gubernatorum illius Reipu-

blicae promulgatum contra R. P. Caesarem Crescentium de Angelis Episcopum Signinum Visitatorem Apostolicum in quibusdam Corsicae Dioecesibus a Sanctitate Sua deputatum.

Plures Apostolica Sedes irrita, et nulla declaravit temporalium potestatum acta, queis Ecclesiae juribus injuria inferebatur; sic nulla et irrita declaravit acta Consilii Regii Castellae contra Nuncium Apostolicum Hispaniarum Innocentius XI. Constit. edit. Anno 1678. *Nov.* 28.; *irritavit Decreta, aliaque gesta a saeculari potestate in Hispaniis libertati, immunitati, ac jurisdictioni Ecclesiasticae praejudicialia Clemens XI. Const. edit. Anno* 1711. *Oct.* 17. *Restitutionem Ecclesiasticae communionis Officialibus Civitatis Lipanen. decretam a Delegato praetensi Tribunalis Siciliae proscripsit Pontifex idem Constit. alia Anni* 1712. *Junii* 18.; *Edictum Reipublicae Genuensis contra excommunicationis schedulam a Cardinali Fliseo evulgatam annullavit idem Clemens XI. Constit. Anni* 1712. *Dec.* 3. *Litteras, et edictum Tribunalis Monarchiae Siciliae, contra censuras ab Episcopo Agrigentino in sui expulsores indictas, nullas declaravit Pontifex idem Const. edit. Ann.* 1713. *Dec.* 23.; *itemque Edictum Delegati Monarchiae Siciliae super interdicto contra Dioecesim Liparen. Const. ejusdem Pontificis Anni* 1714. *Sept.* 7. *Omnimoda observantia interdicti in Dioecesibus Catanien., et Agrigentin. decernitur ab Constit. altera Anni* 1714 *Nov.* 6. *Praeceptum Delegati Monarchiae Siciliae de impediendia exequutione Rescriptorum Apostolicorum annullavit posteriori Const. Anni ejusdem Nov.* 29. *Nullum tandem declaravit edictum Congregationis Junctae in Regno Siciliae contra exequutionem Rescriptorum exterorum Constit. edit. Anno* 1815. *Jan.* 11. *De hac eadem materia in praesenti Constitutione tractata vide Num. LXXXIX. CXLI., et CXLIII. supra relatos.*

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam

§. 1. In Apostolica B. Petri Sede in quadam veluti specula collocati, impositae Nobis Pastoralis sollicitudinis officio cogimur assidue vigilare, atque oculos undique circumferre, ne qua pars pereat Dominici gregis, cujus sanguis in extremo judicii die de manibus Nostris severissime exquiratur. Cum igitur ad aures Nostras pervenerit, Marianensem atque Acciensem, Nebiensem pariter, et Aleriensem Ecclesias Episcoporum, a quibus regebantur praesidio, magna ex parte destitutas multis, quae inde acciderant, atque in posterum timebantur, malis ita affligi, ut nisi aliquo Apostolicae providentiae remedio succurreretur, tot animarum spiritualem doctrinae et Sacramentorum alimoniam exurentium salus in maximum discrimen vocaretur: Nos plura in animo Nostro consilia versantes, ut aegris atque afflictis ovibus, et sine pastore errantibus in via Domini, pro debito officii Nostri opem aliquam afferremus, cum nulla alia ratio suppeteret, Venerabilem Fratrem Nostrum Caesarem Crescentium Episcopum Signinum in Corsicam mittendum esse decrevimus, qui Apostolici Visitatoris nomine, et potestate praedictarum Marianensis et Acciensis, Nebiensis pariter, et Aleriensis Ecclesiarum loca, in quibus Episcopi ob adversam horum temporum conditionem neque per se, neque per Vicarios suos cum utilitate commisso sibi gregi praeesse possunt, ipse regeret et gubernaret.

Causa deputationis Apostolici Visitatoris in aliquibus Dioecesibus Insulae Corsicae commemoratur.

§. 2. Sed gravissimo fuimus moerore perculsi, cum ad Nos allatum est impressum quoddam edictum, quod nomine Nobilium Virorum Ducis, Gubernatorum, ac Procuratorum Reipublicae Genuensis promulgatum est, in quo omni erga Episcopalem dignitatem veneratione abjecta, et sacratissimo ordine conculcato, damnabili temeritate praemium sex millium scutorum Romanorum propositum est cuicumque, qui scelestas manus in Christum Domini intulisset, impieque comprachensum Januam transportandum tradidisset: Ac praeterea, omni depositio obsequio erga hanc Apostolicam Sedem, gravissimae arbitrariae poenae statutae sunt adversus quoscumque, qui ejusdem Episcopi mandatis paruissent, quamvis ipse delegata, vel quacumque etiam potestate praeditus esset.

Genuensis Reipublicae Edictum contra Apostolicum Delegatum evulgatum refertur.

Hujus autem edicti tenor est, qui sequitur: « Doge, Governatori, e Procuratori della Repubblica di Genova — Essendo pervenuto a Nostra notizia, che contro l'espressa Nostra volontà sia clandestinamente arrivato, o che possa arrivare fra brieve nel Nostro Regno di Corsica il Vescovo di Segni Cesare Crescenzio de Angelis; abbiamo deliberato, come in virtù delle presenti deliberiamo, un premio di Scodi sei mila Romani a chiunque arresterà il detto Vescovo Cesare Crescenzio de Angelis, e lo consegnerà in alcuna delle Piazze, Presidj, Postamenti, o Torri guarnite dalla Nostra Truppa, da dove poi sarà Nostra Cura il farlo decentemente trasportare a questa Nostra Capitale di Terraferma. »

« Proibiamo inoltre sotto le più gravi pene a Noi arbitrarie a qualunque persona di qualsivoglia grado, stato, o condizione ella siasi, di eseguire qualunque Decreto, Insinuazione, Ordine, Provvedimento, ed altro, che il detto Vescovo attentasse di fare nel Regno soddetto, sotto qualsivoglia nome, ed anco come preteso Delegato, o autorizzato con qualunque pretesa straordinaria facoltà. »

« Ed acciò quanto sopra pervenga a notizia d'ognuno, cosí ad effetto di conseguire il premio sopradetto, come perchè allegar non possa causa d'ignoranza rispetto alle pene stabilite nelle presenti Nostre, abbiamo ordinato, che si pubblichino le medesime in Banchi, Luoghi soliti e consueti, e nel Nostro Regno di Corsica, e che vengano firmate dall' infrascritto Nostro Segretario di Stato. Dato in Genova dal Nostro Real Palazzo, questo giorno 14 Aprile 1760 Francesco Maria. »

Relatum Edictum declaratur iniquum, Ecclesiasticae immunitatis laesivum, Apostolicae vero Sedis auctoritati injuriosum.

§. 3. Cum vero hujusmodi edictum iniquum sane, et plenum scurrilitatis, cum maxima omnium fidelium offensione pervulgatum fuerit, nullumque sit in eo verbum, per quod tam Ecclesiastica immunitas Dei ordinatione, et Canonicis sanctionibus constituta, quam sacer et venerandus Episcoporum ordo ac dignitas per gravissimum facinus turpiter non laedatur: potissimum vero suprema Apostolicae Sedis auctoritas Beatissimo Apostolorum Principi, ejusque successoribus a Christo Domino tradita ad animarum salutem procurandam per summam injuriam inconsideratissime conculcetur.

Edictum idem tanquam irritum, invalidum, injustum, iniquum, revocatur, et a nemine observari posse mandatur.

§. 4. Hinc est, quod Nos pro commisso Nobis coelitus pastoralis officii munere Ecclesiastica jura, quorum assertores in terris a Domino constituti sumus, a temerariis et scandalosis hujusmodi ausibus illaesa, sartaque, tectaque tueri, et conservare, ac animarum periculis occurrere volentes, nec non omnium, quae ejusdem edicti, quod non quidem apprnbandi, sed penitus et omnino reprobandi animo praesentibus inserendum duximus, seu in eo contentorum occasione quovis modo acta et gesta sunt, seriem, causas, et circumstantias etiam aggravantes, aliave quaecumque etiam specificam, et individuam mentionem, et expressionem requirentia, iisdem praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et exacte specificatis habentes, motu proprio, et ex certa scientia, et matura deliberatione Nostra, ac de consilio Ven. Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, deque Apostolicae potestatis plenitudine, edictum praeinsertum, et quaecumque in eo contenta cum omnibus et singulis inde sequutis, et forsan quandocumque sequuturis penitus et omnino nulla, irrita, invalida, injusta, iniqua, reprobata, damnata, inania, et a non habentibus potestatem temere et damnabiliter attentata, ac de facto praesumpta, nulliusque roboris, et momenti, vel efficaciae esse, et ab initio fuisse, ac perpetuo fore, neminemque ad illorum observantiam teneri, imo nec illa a quoquam observari posse, vel potuisse, adeoque neque ullum statum facere, vel fecisse, sed perinde ac si nunquam emanassent, nec facta fuissent, pro non extantibus, et non factis perpetuo itidem haberi debere tenore praesentium declaramus.

Pariterque irritantur, et invalidantur quaecumque acta in praejudicium Ecclesiasticae immunitatis, et Apostolici Delegati praecedenter gesta, et patrata.

§. 5. Et nihilominus ad majorem et abundantiorem cautelam, et quatenus opus sit, illa omnia, et singula, prout etiam quaecumque alia praemissorum occasione tam in praejudicium libertatis, immunitatis, et jurisdictionis Ecclesiasticae, quam contra personam memorati Venerabilis Fratris Nostri

Caesaris Crescentii Episcopi Signini quovis modo emanata, edita, acta, gesta, et perpetrata, cum omnibus pariter inde sequutis, et quandocumque sequuturis, harum serie damnamus, reprobamus, revocamus, cassamus, irritamus, annullamus, et abolemus, viribusque et effectu pariter et omnino vacuamus, ac pro damnatis, reprobatis, revocatis, cassatis, irritis, nullis, invalidis, et abolitis, viribusque et effectu penitus ac omnino vacuis semper haberi volumus, et mandamus.

Christifideles in Locis Visitatori Apostolico subjectis, illius mandatis obtemperare debere praescribitur.

§. 6. Sciant propterea omnes praedictorum locorum Dioecesum Marianensis, et Aciensis, Nebiensis pariter, atque Aleriensis Christifideles, memorato edicto, seu alio quovis mandato, et praecepto, quod a quacumque Saeculari Potestate in posterum promulgari contigerit, non obstanto, tanquam irrito, nullo, atque attentato, sese teneri ac obligatos esse decretis, ordinationibus, mandatis, litteris ejusdem Episcopi Signini, eidemque integram, et omnimodam obedientiam, obsequium, et subjectionem praestare atque exhibere, quousque auctoritate praedicta Apostolici Visitatoris ad Sedis Apostolicae beneplacitum in iisdem Dioecesibus eum commorari opus fuerit.

Clausula sublata, et Decretum irritans.

§. 7. Decernentes etiam easdem praesentes Litteras, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo, quod Dux, Gubernatores, et Procuratores praefati, et alii quicumque in praemissis interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes, cujusvis status, gradus, ordinis, praeeminentiae, et dignitatis existant, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causae, propter quas easdem praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae, et justificatae fuerint, aut ex alia qualibet quantumvis juridica, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel interesse habentium consensu, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, et substantiali, ac incogitato et inexcogitabili defectu, aut ex alio quovis capite a jure, vel facto, aut statuto, consuetudine, vel privilegio resultante, notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, et ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, in aliudve quodcumque juris, et facti, vel gratiae remedium intentari, et impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus concesso, vel emanato quempiam in judicio, vel extra illud uti, seu se juvare ullo modo posse; sed ipsas praesentes Litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter, et inconcusse observari, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et dictae S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, et Apostolicae Sedis Nuncios, aliosve quoslibet, quacumque praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet, quavis aliter judicandi et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus praemissis, ac Apostolicis, et in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, et specialibus Constitutionibus, et ordinationibus, et quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, legibus quoque, etiam Imperialibus, municipalibus, nec non quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, ac praescriptionibus quantumcumque longissimis, et immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, et Litteris Apostolicis praefatis, et aliis quibusvis personis, etiam quacumque dignitate fulgentibus, et quomodolibet qualificatis a Sede praedicta ex quacumque causa, etiam per viam contractus, et remunerationis sub quibuscumque tenoribus et formis verborum, ac quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, effica-

cissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, et Consistorialiter, et alias quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, editis, factis, ac pluries iteratis, et quantiscumque viribus approbatis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi, pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata exprimerentur, et insererentur, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Praesentium Literarum publicatio in locis solitis Urbis sufficere debere pro plena observantia demandatur.

§. 9 Cum autem eaedem praesentes Litterae in supradicta Civitate Genuensi, aliisque locis ditioni ejusdem Reipublicae subjectis fortasse nequeant tute publicari; volumus illas, seu earum exempla ad valvas Ecclesiae Lateranensis, et Basilicae Principis Apostolorum, nec non Cancellariae Apostolicae, Curiaeque Generalis in Monte Citatorio, et in Acie Campi Florae de Urbe, ut moris est, affigi, et publicari, sicque publicatas et affixas omnes, et singulos, quos illae concernunt, perinde arctare, et afficere, ac si unicuique eorum nominatim, et personaliter intimatae fuissent; utque ipsarum Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo alicujus personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides tam in judicio, quam extra illud ubique adhibeatur, eisdem praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Maii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXLV.

Gnesnensi Archiepiscopo per Pontificias Litteras, de alternativa collatione Beneficiorum, et de nominatione ad quinque Cathedralium dignitates in Poloniae Regno, datis postulationibus respondit, nonnullasque alias Ecclesiasticas quaestiones resolvit.

De alternativa hac beneficiorum collatione, et de nominatione ad quinque Dignitates Cathedralium adest Epistola ad illustrem Poloniae Regem relatam sub Num. CX. Quas autem hic referuntur Leonis X. et Clementis VII. Litterae de nova collatione Apostolica ad Beneficiorum collationem, non reperiuntur impressae in Bullario Mainardii. Quoad Ruthenos in Poloniae Regnis, et Russia Polonica adsunt Constit. Benedicti XIV. Anni 1744. Maii 2. itemque altera Anni 1751. Martii 29. nec non Anni 1753. Augusti 14., et tandem Anni 1756. Martii 30 quae omnes reperiuntur insertae in Bullario hujus Pontificis.

Ven. Fratri Wladislao Archiepiscopo Gnesnensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Causam exprimit cur Archiepiscopi postulationibus responsionem dare distulerit.

§. 1. Inter gravissimas curas, quibus premitur infirmitas Nostra sub Apostolici muneris sarcina, non leve solatium est, si possumus aliquando Venerabilium Fratrum Episcoporum desideriis annuere, et Christiani alicujus Regni tranquillitati prospicere: hanc ob causam litteras Fraternitatis Tuae, aliorum quoque Episcoporum, qui apud Te convenerant, nomine, datas benevole sic excipimus, quemadmodum sollicitudo Vestra in Ecclesiastica Disciplina retinenda, promovendisque commodis inclytae Nationis de Apostolica Sede egregiae meritae poscebat, et Carissimi in Christo Filii Nostri Poloniae Regis Officia iisdem adjuncta promerebantur. Mirum autem videri non debet, si ab eo tem-

pore, quo datae fuerunt, usque ad hanc diem responsum Nostrum distulimus; sane non inutiliter hoc tempus effluxit, quod impendimus serio cogitantes de nova concessione Apostolica, ad Beneficiorum collationem quod attinet, impertienda, qua dignitati Sedis Apostolicae, ac simul Episcoporum juribus consuleretur, et amputarentur una veteres illae controversiae duobus ad hinc saeculis, et ultra exurtae, atque adhuc vigentes de Indultis Summorum Pontificum Decessorum Nostrorum Leonis X. et Clementis VII. hoc enim temporis spatio inter Apostolicae Sedis Administros, Vestrusque Procuratores ita discussa, feliciterque transacta res est, ut Fraternitatis tuae aliorumque Antistitum votis satis Nos fecisse merito existimemus.

Perpetuum jus Poloniae Episcopis attribuit alternativae collationis beneficiorum, specialiter S. Sedi minime reservatorum, nec non quoque in Cathedralibus dignitatum, tandem coadjutorum absque Ordinariorum testimonialibus nunquam collaturum promittit.

§. 2. Siquidem, quod primum erat litterarum Tuarum caput, perpetuam facultatem Episcopis concedere statuimus conferendi alternis Mensibus ea Ecclesiastica Beneficia, quorum collatio, et provisio cessantibus generalibus atque specialibus reservationibus Apostolicis, nec non legitimis Patronatus juribus, Ordinariorum potestati certis Anni Mensibus permitti consuevit, neque absimili de Vobis benemerendi voluntate, ad tollendas dubitationes omnes aequum censuimus constabilire pariter jus eligendi ad quinque Archidiaconatus istarum Cathedralium Ecclesiarum: cavebimus denique ne deinceps dentur Coadjutores cum futura successione ad Beneficia, quae vel animarum curam, vel residentiae onus habent adnexum, nisi prius exhibita fuerint testimonia Praesulum, in quorum Dioecesibus Beneficia existunt: ad eos enim pertinet dignoscere, num Ecclesiarum utilitati, et petentium meritis concessiones ejusmodi conveniant, quemadmodum etiam in aliorum Beneficiorum collationibus, eorumdem Ordinariorum attestationis, aequa habebitur ratio.

Decretum Benedicti XIV de non tribuendis amplius duobus beneficiis cum cura animarum explicat, et abrogare minime posse significat, nisi in specialibus casibus Romano tantum Pontifici reservatis.

§. 3. Secundum Epistolae caput pertinet ad Sa. Me. Benedicti XIV. Decretum de non tribuendis amplius Apostolicis provisionibus pro duobus Beneficiis cum cura Animarum, quod quidem quum Sacrorum Canonum et Tridentini Concilii prescripto, plurimisque Apostolicae Sedis sanctionibus consentaneum sit, persuasum esse cupimus Fraternitati Tuae abrogari neutiquam posse; consulto enim sapientissimus Pontifex in isto praesertim Poloniae Regno hoc duxit esse sanciendum, ne ab exemplorum frequentia, quae plurima irrepserant, invalesceret opinio ex contraria consuetudine, saluberrimam hanc Legem fuisse sublatam, cui profecto nisi ex gravissimis rationum momentis, derogare nunquam licet. Possunt equidem peculiares quaedam circumstantiae justam aliquando suppeditare causam, cur a communi lege, sive eadem ecclesiastica sit, sive civilis dispensari queat: hancque ob causam Nostro, et Successorum Nostrorum arbitrio reservamus hanc dispensandi in duobus Beneficiis curam Animarum habentibus, potestatem, quotiescumque id suadeant justae urgentesque causae, quae Antistitum, et Apostolici Nuncii testimonio, comprobentur, atque huic Apostolicae indulgentiae eo facilior patebit aditus, si res erit de obtinendis duobus incompatibilibus Beneficiis, quibus cura Animarum adjecta non fuerit.

Quid agere debeant Episcopi cum Religiosis hominibus ab Regularibus eorum Praesulibus ab Religione expulsis, commemorat ex Sacrorum Canonum disciplina.

§. 4. Doles tertio loco de nimia Praelatorum regularium facilitate in expellendis Religiosis hominibus, qui nulla ratione ad bonam frugem per eos revocari possunt, eaque propter incorrigibiles dicuntur, quod quidem gravem Episcopis molestiam, saeculari autem Clero ignominiam infert, tum enim, assumpto Clericali habitu, expulsionis infamiam operire satagunt, quin interim a veteri pravitate, et a peccatis resipiscant: qua in re, Praelati regulares ignorare neutiquam debent, quid Canonicae sanctiones ipsis praescripserint observandum, antequam ad ultimum hoc ejectionis remedium deveniant, quidquid postquam ejecti fuerint, ab iisdem faciendum juxta decretales litteras Gregorii IX. Decessoris Nostri *in Cap. finali de Regularibus*; debent enim singulis Annis eosdem interpellare, ac requirere, ut ad poenitentiam suis in Coenobiis agendam revertantur. Interea vero nosse etiam te oportet, quod tales ejecti ab Ordinum exercitiu suspensi sunt, quin possint Ordinarii locorum, suspensionem hanc relaxare; haec si rite per

Episcopos animadvertantur, atque serventur, nulla erit hac de re imposterum querelarum occasio. Caeterum si regularium Praelatorum culpa negligantur istbic, quae rite praemittenda sunt ante ejectionem, quaeque eamdem consequi debent, tum sanctiones ejusmodi renovare, novoque Apostolicae firmitudinis calculo roborare parati sumus, ut Ecclesiastica disciplina, qua Nobis nihil antiquius est, sancte, illibateque custodiatur.

Apostolica charitate se prospecturum in Rutheni Cleri miseram, et luctuosam conditionem, ut Catholicae Religionis cultus in eo conservetur, promittit.

§. 5. Quarto triste admodum Nobis accidit intelligere, ob summam sacrarum rerum ignorantiam, depravatos mores, corruptamque fidei doctrinam, Rutheni Cleri conditionem sic miseram, et luctuosam, ut valde timendum sit, Catholicam Religionem in eo brevi interituram, nisi quamprimum, Praeside Apostolico Nuncio, aliisque Latinis Episcopis adsidentibus, nova Synodus congregetur: quod quidem eo perstrinxit acrius Animum Nostrum, quia probe meminimus non ita pridem anno nimirum 1720 habitam fuisse Zamosc'ensem Synodum, ubi coram Apostolico Nuncio sedulo pertractata sunt, atque, firmata quaecumque ad custodiendum fidei depositum, ad Catholicam unitatem servandam, promovendamque morum disciplinam necessaria sunt visa; hujus autem Synodi Decreta diligentissime prius expensa, postmodum vero a Summis Pontificibus Innocentio, et Benedicto Tertiis decimis Decessoribus Nostris approbata, vel in suo robore permanere, vel ad observantiam facile revocari posse arbitramur: neque Nos pariter latet solertissima cura Benedicti XIV., qui Graecorum omnium Catholici Orbis Negociis sapientissime prospexit, et Ruthenorum praesertim amplissimi istius Regni, ea Apostolicae Sedis charitate, qua cum uti mater amantissima, fideles cunctos sibi unitos, quamtumvis diversi sint ritus, in sinu, et in oculis semper gerit, atque sperabamus, ut in vinculo charitatis, et morum disciplina ipsi quoque firmius contineri debuissent: Nihilosecius Apostolicae sollicitudinis memores ubi de hisce omnibus latius instructi fuerimus tum ab Archiepiscopo Mitilenarum Romam proxime rediturо, tum vero ab Ephesino in ejus locum istbic suffecto, de iis remediis sedulo cogitabimus, adstipulante Congregationis Fidei Propagandae consilio, quae ad Orthodoxae Fidei puritatem, et Ecclesiasticam Disciplinam, in eo Clero redintegrandam conducere magis in Domino existimabimus.

Benedicti XIV. Encyclicam quoad Hebraeos in Poloniae Regno degentes commemorat, illiusque observantiam praecipit, novaque futura consilia hac de re praelaturum promittit.

§ 6. Quinto rogas, quid Episcopis agendum sit, ubi secundum patrias leges petitur facultas construendi, reparandivae Hebraeorum Synagogas; times enim, si negaverint iis detrimentum inferri, qui pecunias suas Judaeis faenerantur, Synagoga fidejubente, re, hac diruta, pereat debitorum nomen: Difficile admodum est petitioni huic affirmando, aut negando tuto respondere, quum quandoque ex peculiaribus rerum circumstantiis id permitti, ac tollerari posse videatur: quamobrem Fr. Tuam hortamur, ut quaestionem hanc enucleatius proponas, tunc enim eamdem, vocatis etiam in consilium Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus S. Officii accuratius perpendere licebit. Interea Fraternitati Tuae in mentem durimus revocandam Encyclicam Epistolam Benedicti XIV. saepius laudati, diei 14. Junii 1751 ad istius Regni Episcopos datam, ubi ea omnia, quae secundum Sac. Canonum regulas, Vestrasque Synodicas leges Hebraeis vetita sunt, doctissime demonstrat, atque illud ipsum dolet, quod modo enunciant litterae Tuae, locatas nempe Christianorum pecunias super Synagogis Judaeorum, unde fit, ut tot sint Synagogae Patroni, quot sunt Creditores, hanc ob causam Episcoporum vigilantiam excitare studuit, ut verbo, et exemplo docerent, Christianum Populum cavere a Judaeorum commerciis, et praecipue non sinerent Ecclesias, piasque Domos pecunias suas Synagogis faenori dare; tunc enim sperandum foret ut laici etiam ab ejusmodi usuris a Synagogis percipiendis removerentur.

Quoad Apostolici Nuncii Auditorem in Poloniae Regno peculiaria quaedam participat.

§ 7. Denique ad desiderium illud, quod spectat, de retinendo in obsequiis novi Apostolici Nuncii dilecto Filio Evangelista Stephanino, qui Auditoris munere laudabiliter sub illius antecessore functus est, aequum Nobis visum non est, Ven. Fratrem Archiepiscopum Ephesinum ea libertate privari, qua reliqui Apostolici Nuncii in Auditoris sui

delectu bactenus usi sunt; illud tamen pro certo babeatis volumus, talem eum sibi adlegisse Sacerdotem, natalibus, doctrina, prudentia, morumque integritate ornatum, qualem Vobis quoque gratum, acceptumque fore confidimus. Haec sunt quae literis Tuis duximus respondenda, atque interea Apostolicam Benedictionem Nostram, Fraternitati Tuae, aliisque Episcopis peramanter largimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXXI. Maji MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXLVI.

Abbati Monasterii S. Juliani de Samos Ordinis S. Benedicti Nullius Dioecesis Provinciae Compostellanae facultatem injungit permittendi in sua Dioecesi Artium exercitationes et opera servilia, audita tamen missa in festis diebus, aliquibus tamen solemnioribus exceptis.

Literae Apostolicae, quibus similem fecit facultatem pro Toletana Provincia adsunt superius sub. Num. XXXI.

Clemens PP. XIII.

Dilecte fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Exordium. §. 1. Cum, sicut quaedam sunt, ut inquit S. Leo Magnus Praedecessor Noster, quae nulla possunt ratione convelli, ita multa sunt, quae aut pro consideratione aetatum, aut pro necessitate rerum oporteat temperari, illa semper consideratione servata, ut in iis, quae vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec praeceptis Evangelicis contrarium, nec decretis Sanctorum Patrum inveniatur adversum; Ea propter Apostolica haec Sancta Sedes pro paterna erga universos Christifideles benignitate, quod integrum sibi fuit, consuevit Supremam suam in iis auctoritatem interponere, quae coeteroquin ad majus divini cultus incrementum praescripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus charitatem ad otium, luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducendam necessariarum inopiam non sine conscientiae angore contemnuntur.

Causa hujus Brevis e populi calamitatibus educta. §. 2. Quoniam autem, sicut pro parte tua Nobis nuper expositum fuit, in locis jurisdictionis Tuae, ac pro tempore existentis Abbatis Monasterii S. Juliani de Samos Ordinis Sancti Benedicti Nullius Dioecesis Provinciae Compostellanae adeo excreverunt calamitates, et angustiae, ut quamplurimis locorum jurisdictionis praefatae hominibus, qui manu, et labore in sudore vescuntur pane suo, attenta alendae vitae necessitate, diebus festis de praecepto vetitis, laboribus aditum jam late aperuerunt, si per omnes dies festos hujusmodi a servilibus operibus abstineant, ad vitam lucro sustinendam haudquaquam tempus sufficiat, ac propterea Nobis humiliter supplicari fecisti, ut in praemissis opportune providere, et, ut infra indulgere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Praeferendum remedium aeternae salutis, severiori Ecclesiasticae Disciplinae. §. 3. Nos itaque, qui Christifidelibus, quantum cum Domino possumus salutare remedium potius ad aeternam salutem comparandam, et humanam vitam honeste sustentandam adhibere, quam per severiorem Ecclesiasticae disciplinae rigorem ad desperationem inopes adducere cupimus, dictos homines specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, discretioni Tuae, fili Abbas, qui (ut asseritur) particulare, ac separatum territorium habes, ac jurisdictionem quasi Episcopalem in dictis locis exerces, etiam si ex illis personis non sis, quibus similes gratiae per Sedem Apostolicam committi consueverunt, per praesentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, omnibus utriusque sexus eorumdem locorum Tuae jurisdictionis Nullius Dioecesis Provinciae praefatae personis, ut deinceps exceptis omnibus diebus Dominicis, Absolutio a censuris.

Exprimuntur solemniores festivitates, quae a praesenti indulto excipiuntur.

Natalis Domini Nostri Jesu Christi, et sequenti, Sancti Stephani, Circumcisionis, Epiphaniae, Resurrectionis, et sequenti, Pentecostes, et sequenti itidem diebus, nec non Ascensionis Domini Nostri, Corporis Christi, S. Joannis Baptistae, Sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, S. Jacobi, et Commemorationis omnium Sanctorum, praeterea quinque dicatis Beatae Mariae Virgini Immaculatae, nempe Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis, nec non Sancti Patroni, aut Tutelaris cujuslibet loci pro hominibus ejusdem loci dumtaxat, in quibus integra maneat praecepti obligatio, in reliquis diebus festivis, sive per hanc Sanctam Sedem praeceptis, sive per synodales eorumdem locorum jurisdictionis hujusmodi constitutiones, sive quacumque alia, etiam voti per majores suos facti, quod quoad hanc partem etiam auctoritate Nostra Apostolica, per Te commutari volumus, causa praeceptis, audita Missa, laborinsis suarum artium exercitationibus, servilibusque operibus sine ullo prorsus conscientiae scrupulo vacare possint, auctoritate Nostra praefata concedas, indulgeas, et permittas, ac statuas, praecipias, et mandes.

In reliquis festivitatibus, audita missa, permittuntur serviles operae.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non locorum hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IV. Junii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXLVII.

Abbati Monasterii de Sabagun Ordinis S. Benedicti Nullius Dioecesis ejusdem Provinciae Compostellanae facultatem eamdem impartitur sub iisdem legibus, et reservationibus.

Omittitur tenor harum Litterarum, utpote quae praecedentibus sunt omnino conformes, si excipias locum pro quo concessae fuerunt.

CXLVIII.

Respondet litteris illustrium Virorum in Ecclesiasticis Parisiensibus Comitiis congregatorum, quibus nunciaverunt, se Encyclicam Benedicti XIV. Epistolam uti stabilem normam sumpsisse, de quo summopere gratulatur.

Praecedentes Apostolicas Litteras directas Archiepiscopo Narbonensi super hac ipsa materia, retulimus sub N. CXXVI.

Venerabilibus Fratribus, et dilectis Filiis Archiepiscopis, Episcopis, et aliis Ecclesiasticis Viris, in Comitiis Parisiensibus congregatis.

Clemens PP. XIII.

Venerabiles Fratres, et dilecti Filii Salutem, et Apostolicam benedictionem

§. 1. Magno nos affecerunt gaudio litterae Vestrae die decimasexta Maji Lutetiae Parisiorum conscriptae: non tam enim declarant veterem Gallicanae Ecclesiae cultum in hanc Apostolicam Sedem, verum etiam, nova pietatis, et observantiae significatione, confirmant. Nihil fuit certe canonicis regulis consentaneum magis, nihil Vestra sacrarum rerum prudentia magis dignum, quam ut, subortis jam pridem inter Vos aliquibus dissidiis, controversia omnis ad Apostolorum Principis Cathedram deferretur, eademque sapientissimi Pontificis ultimi Decessoris No-

Gallicae Ecclesiae cultum, et observantiam erga Apostolicam Sedem commendantur.

stri Apostolico finiretur rescripto: quod cum feliciter evenisset, perlectisque modo in Comitiorum Conventu Litteris Nostris ad Narbonensem Archiepiscopum datis, quibus Encyclicam Benedicti XIV. Epistolam, et commendavimus, et Apostolicae firmitudinis calculo iterum comprobavimus, non tam Epistolae illi omnes uno ore plauseritis, atque uti rectam, stabilemque normam sumpseritis regendarum Dioecesium Vestrarum, incredibilem ex hoc eventu caepimus in Domino voluptatem.

De Gallicarum Ecclesiarum inter se conjunctione, et adhaerentia Ecclesiasticae unitatis centro, gratias Deo reddit, et cum Gallicano Clero gratulatur.

§. 2. Postquam igitur plurimas omnipotenti Deo gratias dedimus Vobis quoque, Venerabiles Fratres, ac dilecti Filii, magnopere gratulandum esse censuimus, quod Ecclesiasticae unitatis centro firmiter inhaerentes, perfectissimae inter Vos animorum conjunctionis inclyto Galliarum Regno, omnique Christiano Populo exemplum pulcherrimum praebuistis: qua in re cum Illustrium Galliae Antistitum erga Romanam Sedem studium, mutuamque charitatem aemulati fueritis, sicut illi Decessorum Nostrorum sic, et Vos laudes Nostras fuistis promeriti. Alloqui igitur Jubet Universam Congregatorum isthic Sacerdotum Fraternitatem, iisdem verbis (non quidem monendo, sed gratulando) quibus olim in sua ad Romanos Senatores Epistola, usum fuisse legimus S. Avitum Viennensem, laetari Nos, quod in *Ecclesia Vestra*, *Petri sedem* diligatis, atque illud unum quam maxime cupere, ac precari, ut *quod Vobis posse praestitit Deus*, ad majorem Christianae pietatis laudem, ad Ecclesiasticae disciplinae tutelam, *ad ipsius Reipublicae tranquillitatem* unanimiter impendatis.

Ecclesiae unitas, tanquam Reipublicae tranquillitati maxime conferens, semper in Apostolicae Sedis votis fuit.

§. 3. Summa haec est obsecrationum, consiliorum, atque totius Apostolicae Nostrae sollicitudinis. Sunt haec desideria, ac vota Carissimi in Christo Filii Nostri Ludovici Francorum Regis Christianissimi, qui Catholicae Fidei, et Apostolicae Cathedrae amantissimus, opem praesidiumque suum, uti optimus Princeps, Ecclesiam Dei desiderare non sinit; haec autem si effeceritis, quemadmodum sapientiae Vestrae fidentes dubitare non possumus, non tam coagmentata inter Vos concordia consistet, verum etiam reintegrata per universam Galliam Ecclesiastica pax, veteres aegritudines omnes absterget, Nostraeque villicationi, ac Vestrae, fructum dabit uberrimum; quod cum toto corde ominemur, assiduisque precibus, ac sacrificiis Nostris a bonorum omnium largitore Deo adprecemur, Apostolica Benedictione Nostra, Venerabiles Fratres, ac dilectos Filios peramanter complectimur. Datum in Arce Gandulphi Albanen. Dioecesis, sub annulo Piscatoris die 18. Junii 1760. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CXLIX.

In idem Argumentum

Ven. Fratri Carolo Antonio.
Archiepiscopo Narbonensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Cum Gallicani Cleri Praeside te gratulatur de unanimi adhesione Encyclicae Benedicti XIV.

§. 1. Non erat cur moram excusares in respondendo Litteris Nostris, scimus enim quanto consilio, ac prudentia opus sit, ubi plures conveniunt, ut idem omnes loquantur, ac sentiant; quum vero optatum finem feliciter assequutus fueris, frustra hoc temporis intervallum non fuit insumptum: gratulamur igitur Tibi praecipue, quemadmodum facimus, aliis in Litteris cum universo Venerabilium Fratrum, ac Sacerdotum Conventu isthic congregato, quod lectis Litteris Nostris, in quibus Benedicti XIV. encyclicam Epistulam, uti decebat, commendamus, unanimi voluntate acquieverint omnes, eamdemque sese exequi paratas ostenderint.

Gratias Deo reddit pro felici Gallicae Ecclesiae unione, ex qua pax universo Clero est derivatura.

§. 2. Quamobrem Deo Opt. Max. a quo bona cuncta procedunt, multiplices gratias agimus, quod, Nobis, licet indignis Romanae Ecclesiae Claves tenentibus, veteres controversiae sublatae, debitum Epistolae illi praestitum obsequium, et pax in amplissimo Coetu Vestro constabilita jam fuerit. Erit hoc sane Deo gratum, et apud homines Vobis gloriosum, neque obliviscentur posteri, quod Te Comitiorum Praeside, tam salutare opus

fuerit absolutum; restat modo, *ut dilatentur loca Tentorii Vestri*, sicut Isaias ait, atque pax eadem ad universos Galliarum fines protendatur, *ad dexteram enim, et laevam penetrabitis eum dominabitur* Vestri Deus veritatis, et pacis: sic dubio procul Apostolicae Sedis decreta salva, et tecta manebunt, vigebit Episcopalis auctoritas, demum Christiana disciplina pristinum resumet succum, et sanguinem. Haec quidem tum vero etiam Tuis, aliorumque Episcoporum pietate ac prudentia freti, eventura confidimus, obsecrantes Patrem luminum, quod ut in Vobis operatus est, universae Gallicanae Ecclesiae velit esse proficuum: Tandem vero spectatissimae fidei, ac vigilantiae Tuae, meritas de hoc eventu persolvimus laudes, Nostramque benevolentiam Tibi plurimum devinctam fatemur, a qua si quid unquam commodum manere poterit expectationi Tuae, respondere gratissimum erit: Sit autem effusae charitatis Nostrae pignus Apostolica Benedictio, quam Tibi Ven. Frater peramanter largimur. Datum in Arce Gandulphi Albanen. Dioecesis sub Annulo Piscatoris die 18. Junii 1760. Pontificatus Nostri anno Secundo.

CL.

Ne extrahantur, et comedentur reliquiae extra Ecclesiam Conventus Terrae de Lugo Imolen. Dioecesis Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Capuccinorum prohibet sub excommunicationis poena, nec non privationis vocis activae et passivae quoad Regulares.

Ne Sanctorum Reliquiae e locis in quibus asservantur extrahantur, vel adsportentur, peculiaribus in id panditis Ordinationibus saepe constituerunt Romani Pontifices; sic caeteris missis, extractionem Reliquiarum ex Coemeteriis Urbis et locorum vicinorum, absque Eminentissimi Cardinalis Vicarii licentia, prohibuit Clemens X. Constit. edit. Anno 1762. Jan. 13. quae est in Bullario Mainardii. Ablationem, detractionem, et adsportationem vel minimae partis Corporis S. Camilli de Lellis, prohibuit Benedictus XIV. Constit. edit. Anno 1742. Martii 5; pariter extractionem, et adsportationem Reliquiarum asservatarum in Assisiensi S. Francisci Basilica prohibuit Pontifex idem constit. edit. anno 1754. Martii 28. §. 13. ut videre est in hujus Pontificis Bullario.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

§. 1. Cum sicut dilectus filius Ludovicus a Ferraria frater expresse professus, et Vicarius Conventus Oppidi Civitatis nuncupatae, seu Terrae de Lugo Imolen. Dioecesis Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum Nobis nuper exponi fecit, ipse ex piorum Christifidelium devotione, et sua industria quinque Capsulae, in quibus nonnullae Sanctorum, ut pie creditur, reliquiae in quamplurimis thecis distributae asservantur, Ecclesiae dicti Conventus largitae fuerint, dictus vero Ludovicus praemissorum conservationi, et manutentioni opportune, ut infra, a Nobis provideri plurimum desideret. *Exponitur causa postulator hujus prohibitionis.*

§. 2. Nos specialem ipsi Ludovico gratiam facere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ne de coetero quaevis persona sive secularis, sive regularis cujusvis status, gradus, qualitatis, ordinis, conditionis, et dignitatis etiam Ecclesiasticae, et quacumque auctoritate, superioritate, et officio fungens, etiam individua mentione, et expressione digna, ulle unquam tempore, capsulas, reliquiaria, thecas, et reliquias hujusmodi in eadem Ecclesia, ut praefertur, collocatas, donatas, et repositas, seu pro tempore collocandas, donandas, et reponendas sub quovis quaesito colore, causa, ingenio, ratione, et occasione e dicta Ecclesia, *Extractio, et adsportatio reliquiarum interdicitur sub poena excommunicationis latae Sententiae uni tantum Romano Pontifici reservatae.*

sen illius Sacristia extrahere, et asportare, ac aliis Ecclesiis, Monasteriis, et locis piis commodare; seu ut extrahantur, asportentur, et commodentur, permittere, aut consentire audeat, seu praesumat, sub excommunicationis latae sententiae, a qua nemo nisi a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente absolutionis beneficium, praeterquam in mortis articulo constitutus obtinere, queat, ac etiam quoad Regulares privationis vocis activae et passivae per contrafacientes ipso facto absque alia declaratione incurrendis poenis, auctoritate Apostolica, tenore praesentium interdicimus, et prohibemus.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Conventus et Ordinis hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis statutis, et consuetudinibus, coeterisque contrariis quibuscumque.

Publica praesentium litterarum affixio demandatur.

Volumus autem, quod praesentis prohibitionis exemplum in valvis dictae Ecclesiae, aut illius sacristiae, aut in aliquo alio conspicuo loco, ubi ab omnibus cerni, et legi possit, continuo affixum remaneat. Coeterum per praesentes non intendimus reliquias supradictas ullo modo approbare. Datum in Arce Gandulphi Albanen. Dioecesis hac die XX. Junii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

CLI.

Gratias Catholico Hispaniarum Regi reddit, quod honorifice ab Hispanicis Magistratibus exceptus sit Apostolicus penes Fidelissimum Regem Nuncius e Portugalliae Regnis violenter expulsus: eumdemque Hispaniarum Regem rogat, ut praefatum Nuncium in sua protectione recipiat, atque Apostolicae Sedis contemptam dignitatem vindicet pro sua religione.

Carissimo in Christo Filio Nostro Carolo Hispaniarum Regi Catholico

Clemens PP. XIII.
Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem

Suum exprimit dolorem pro expulsione

§. 1. Satis explicare non possumus Majestati Tuae, quam incredibiliter moerore acerbissimo affecti fuerimus ex eo, quem accepimus nuncio, dilectum scilicet Filium Nostrum Philippum Cardinalem Acciajoli de repente Ulissiponae pulsum, ejectumque magna cum injuria, nulloque habito neque Episcopalis Ordinis, neque Cardinalitiae Dignitatis, neque Apostolici Ministerii respectu: hanc tamen acerbitatem non mediocriter lenivit intelligere simul, quod, ubi Tuam in Ditionem pervenit, a Magistratibus, atque Gubernatoribus benevole, ac perhonorifice fuit exceptus: hoc quidem proficisci, non ambigimus non tam ex ingenita, constantique observantia Hispanicae Gentis, quam ex spectatissima Religione, singulari studio, ac pietate vero Filio digna, Majestatis Tuae in Apostolicam hanc Sedem, quam illi, hac occasione accepta, prosequuti, et aemulati fuisse videntur. Hinc certissima Nobis exoritur spes, quod ubi Venerabilis Frater Archiepiscopus Naupacti Noster, et Apostolicae Sedis Nuncius Majestati Tuae significaverit totius Rei seriem, et gravem contumeliam Pontificio illi Legato inustam, prius quidem satis mirari non poterit, quam malis consiliis, Fidelissimi Regis virtus, atque religio fuerint circumventae; deinde vero tristissimi eventus commiseratione commota, ad afflictum Cardinalem, et Apostolicum Nuncium sublevandum, Regalem animum suum convertet, eoque majoribus beneficiis illum honestabit, quo magis Regii animi magnitudo, sublimitas, atque religio, subditorum suorum humanitatem, comitatemque antecellit.

[...]ae Apostolici Nuncii ex Portugalliae Regno.

Catholicum Regem rogat, ut Majorum suorum imitatus exempla, expulsum Nuncium in sua recipiat protectione.

§. 2. Non dubitamus, igitur quin cum Majorum Tuorum exemplo Tuis in Regnis commorari sinas, eidemque indulgeas, ut iisdem gaudeat honoribus, libertatibus, commodis, ac juribus, quae ab illius dignitate, ac ministerio sejungi non possunt. Dolorem idcirco Nostrum Majestati Tuae illico significandum esse duximus, ut qui Regni Tui Magistratuum Officiis mitigari jam caepit, Majestatis Tuae praesidio omnino sanetur; quamvis enim ad id egregia, et praeclarissima virtus Tua excitamento non egeat, nihilo secius, qui nullam aliam solatii spem, quam in Te positam habemus, rogamus, et etiam oramus sicut majore studio agere non possimus,

ut non tam illum in Regalem tutelam Tuam suscipias, verum etiam opem, praesidiumque Tuum, Apostolicae Sedis causae sic afferas, ut ejus honor, dignitas, ac jura in Apostolici Legati persona tantopere laesa, atque contempta, quam cito vindicentur, atque sarciantur. Pater est in Christo amantissimus qui carissimum in Christo pariter Filium hortatur, atque exorat; Ecclesiae Catholicae Caput visibile, Catholicum Regem eximium, ac meritissimum defensorem suum; Supremus denique Pastor totius Orthodoxi Gregis onera sustinens, qui quamplurimas animas Christi sanguine redemptas pietati Tuae commendat, ne forte ex obortis ejusmodi dissidiis aliqua offensione perculsae, spirituale subeant aeternae salutis detrimentum. Cujus quidem praestantissimae pietatis misericordiarum Pater, ac Dominus non tam in terris, quam in Regno Coelorum mercedem amplissimam dabit Majestati Tuae, cui Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die IX. Julii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Secundo.

Absumpto hoc Secundo Pontificatus Anno quoad materias Ecclesiasticas, gradum facimus ad alias res, quae Temporalem Pontificis jurisdictionem hac eodem anno respiciunt juxta methodum nobis praestitutam in primo Anno. Addemus Appendicem in qua collocobimus res ad utramque potestatem spectantes, in hujus Pontificatus fine, quas inordinata serie in Archiviis adinvenimus, proindeque amittere debuimus peculiari loco cuique pertinenti, servato temporis epoca.

CLII.

Confirmatio, et innovatio Litterarum Benedicti XIV. super erectione Magistratus, privilegia, et indulta Civitatis Forolivien.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam

Exordium §. 1. In supremo Militantis Ecclesiae solio per ineffabilem Divinae sapientiae, atque bonitatis abundantiam, nullo licet meritorum Nostrorum suffragio constituti, ea, quae a Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris in favorem Civitatum, Oppidorum, et locorum temporalis Sanctae Romanae Ecclesiae ditionis in pacis amenitate conservandorum provide, sapienterque constituta, et ordinata esse noscuntur, ut firma semper, atque illibata serventur, Apostolici muniminis Nostri patrocinio libenter roboramus.

Preces porrectae pro confirmatione Litterarum Benedicti XIV., et praecedentium Summorum Pontificum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii Nonaginta Viri Pacifici nuncupati Civitatis Nostrae Forolivien., quod alias felicis recordationis Benedictus Papa XIV. Praedecessor Noster per quasdam suas in simili forma Brevis expeditas Litteras nonnulla privilegia, indulta, gratias, et praerogativas Civitatis praefatae concessas, perpetuo approbavit, et confirmavit, et alias prout continentur in ipsius Benedicti Praedecessoris Nostri Litteris tenoris sequentis, videlicet. » Benedictus PP. XIV. » Ad perpetuam rei memoriam. Etsi cuncta, eaque Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum providentia favorem Civitatum, Oppidorum, et Terrarum temporalis Sanctae Romanae Ecclesiae ditionis in pacis amoenitate conservandarum benigno, sapienterque constituta sunt, haud indigere arbitramur, ut novo Apostolicae firmitatis robore muniantur; tamen ut illa magis firma, et illibata custodiantur, libenter, cum a Nobis petitur, Nostrae etiam confirmationis munimen adjicere non dubitamus. Cum itaque, sicut dilecti filii Nonaginta Viri Pacifici nuncupati Civitatis Nostrae Foroliviensis Nobis nuper exponi fecerunt, quoad alias nempe Anno MDXL. bo. me. Joannes Guidiccioni, dum vixit, Episcopus Forosemproniensis, ac Provinciae Nostrae Romandiolae, et Exarchatus Ravennae Praesidens, pro prospera dictae Civitatis Foroliviensis directione, publicaque pace, et tranquillitate propter fidelitatem ab eadem Civitate huic Sanctae Sedi praestitam, unum in eadem Civitate Nonaginta Virorum Pacificorum nuncupatorum Magistratum erexit, instituitque, nonnulla etiam pro salutari ejusdem Magistratus recte administrandi, et in perpetuum conservandi regimine addidit Capitula, ac Ordinationes in forma Statutorum digessit, in

quibus praesertim continebatur, ut quotquot Magistratum hujusmodi tunc temporis, et in futurum obirent, se se sub potestate Sedis praedictae esse, et fore, illique obedientiam praestare, et ad conservandam, fovendam, reintegrandamque pacem, et tranquillitatem, administrandamque in dicta Civitate justitiam paratos, ac promptos esse Sacramento obstriogerentur. Postmodum Capitula, seu Statuta hujusmodi a feliris recordationis Paulo Papa III. praedecessore Nostro vigore quarumdam litterarum in simili forma Brevis die XXIV. Maji supradicti Anni expeditarum, approbata fuerunt: subinde Julius III., et Paulus IV. Romani itidem Pontifices praedecessores Nostri, erectionem, institutionemque dicti Magistratus confirmarunt, illumque nonnullis privilegiis, gratiis, et favoribus ditarunt, dictusque Paulus IV. quoque per suas similes Litteras tertia Augusti MDLV. expeditas, hujusmodi iostitutionem admodum utilem, et fructuosam esse declaravit. Praeterea Gregorius Papa XIII. pariter praedecessor Noster, erectionem Magistratus hujusmodi, ac illius privilegia etiam confirmavit, per suas itidem expeditas Litteras tenoris sequentis, videlicet: « Dilectis filiis Magistratui Nongenta Virorum Pacificorum Civitatis Nostrae Foroliviensis. Gregorius Papa XIII. Dilecti filii salutem, et Apostolicam Benedictionem. » Eximia fides, et sincerae devotionis affectus, qui in Apostolicae Sedis conspectu hactenus claruistis, merito Nos inducunt, ut praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes, ea, quae pro publica Civitatis Nostrae Foroliviensis tranquillitate gesta, Vobisque concessa fuisse comperimus, approbationis Nostrae praesidio roboremus. Precibus itaque Vestris nuper per dilectos filios Claudium Accontium Juris Utriusque Doctorem, et Equitem auratum, et Franciscum Guarinum Concives Vestros ad Nos in hac Nostra ad summi Apostolatus apicem assumptione, dictamque Sedem a Vobis destinatos Oratores humiliter porrectis inclinati, erectionem, et institutionem Ordinis, et Magistratus Vestri, dudum per bo. me. Joannem Episcopum Forosemproniensem tunc in humanis agentem, ac Provinciae Romandiolae, Exarchatus Ravennae Praesidem ad sex Annos ex tunc computandos factam, et deinde ad alios sex annos Apostolica auctoritate prorogatum, et successive per piae memoriae Julium PP. III. praedecessorem Nostrum approbatam, confirmatam, et innovatam, utpote dictae Civitati admodum utilem, et fructuosam, ac salubrem ejus directionem concernentem, nonagenariumque ejusdem Ordinis numerum cum omnibus et singulis ejusdem Vestri Ordinis, ac Magistratus honoribus, oneribus, redditibus, et emolumentis, nec non omnia, et singula privilegia, ordinationes, concessiones, indulta, gratias, et praerogativas eidem Vestro Ordini, tam per Joannem Episcopum, et praesidem, ac etiam dum in minoribus constitutus, ac in Provincia, et Exarchatu praedictis bonae memoriae Pauli Papae III. etiam praedecessoris Nostri, et Sedis praefatae de latere legatus esset, Julium, quam Paulum praefatos, ac etiam rer. mem. Paulum IV., et Pium etiam IV. Romanos Pontifices praedecessores Nostros, nec non similis memoriae Hieronymum Tituli S. Georgii ad velum aureum Diaconum Cardinalem, dum viveret, similiter Legatum, ordinationes quoque, et decreta noviter per dilectos Filios Joannem Baptistam Doriam Notarium Nostrum tunc in Provincia, et Exarchatu praedictis Praesidem pro eundo de nocte sine lumine, et pulsando Campanam ad arma, ut occurratur periculis, et tumultibus, ac pro quiete, et pace dictae Civitatis, et Paulum Romulia de Tarano super Mattinatis secundo nobentium, et Venerabilem Fratrem Nostrum Salvatorem Pacinum Episcopum Clusin., olim istic Vice-Legatos pro stantiis Palatii per Vos aedificatis, et refertis, et Montem de Valentibus de Trebbio pro dilecto Filio Nostro Carolo tituli Sanctae Praxedis Presbytero Cardinale Borromeo nuncupato, tunc Provinciae, et Exarchatus praefatorum Legato de latere Locumtenentem, ut homines Vestri Ordinis ad testificandum in maleficiis cogi non possent, exceptis tamen ubi poenae capitales veniunt infligendae, et in his urgente necessitate, nempe si alii Testes haberi non possent, et salvo ipsius Praesidis arbitrio, nec non per Ven. Fratrem Hieronymum Episcopum Mar-

turanensem similiter tunc Praesidem contra delinquentes, et eorum gratia, quibus gratiis illi non aliter, quam forma Decreti per eos servata uti possent, ac alios quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, dictaeque Sedis Legatos hactenus quomodolibet concessa, ac prout illa concernunt, quasvis Apostolicas, et alias gratias desuper expeditas, cum omnibus, et singulis in eis contentis clausulis per rec. mem. Pium PP. V. similiter praedecessorem Nostrum approbata, et confirmata, et quoniam illos, qui ab eodem ordine Vestro tacite vel expresse privati erant, et privarentur in futurum, quique Vobiscum de Magistratu fideliter exercendo non jurassent, nec jurarent in ipso ordine Vestro, ejusque Magistratus exercitio versari, ac eorum, quae ibidem pro Civitatis pace, et justitia distruebantur notitiam habere non mererentur, Vobis in virtute Sanctae Obedientiae districte praecipiendo factam per eumdem Pium V. inhibitionem, ne deinceps perpetuis futuris temporibus de illis in numerum, vel Ordinem Vestrum recipiendis invicem ullatenus tractare praesumeretis, ne videlicet ipsi indigni judicati ullam Status, rerumque Vestrarum turbandarum occasionem haberent, ac Decretum ejusdem Pii praedecessoris, per quod eos, qui Vestri Ordinis hominibus dum contra delinquentes, aut factiosos; vel ex quacumque causa suspectos officium suum exequerentur, se opponerent, vel eosdem impedire vellent, illasmet poenas, quas hi, qui se Officialibus Civitatum opponentes, vel illorum officium impedire volentes incurrerent, ipso facto incurrere, et incidere declarabatur; ac insuper custodiae Vestrae, nec non viginti militum ad eam pro Vestra, et dictae Civitatis, suique Palatii securitate deputatorum stipendium, et ejus assignationem juxta formam Litterarum dicti Pauli III. praedecessoris hactenus observatam, ac redditus, et emolumenta per dilectos filios Communitatem ipsius Civitatis Ordini Vestro concessos, una cum Capitulis, ordinationibus, constitutionibus, decretis, privilegiis, ordinibus, legibus, emolumentis redditnum, solutionibus, licentiis, gratiis, praerogativis, honoribus, et oneribus dicti Numeri, seu Magistratus per Paulum III. Julium III., Paulum IV., Pium IV., et Pium V. praedictos concessis illorum omnium tenores praesentibus pro sufficienter expressis habentes, Apostolica auctoritate tenore praesentium approbamus, et confirmamus, ac illis perpetuae, et inviolabilis firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus, illaque omnia perpetuis futuris temporibus durare, et inviolabiliter observari decernimus, et declaramus, nec non approbationem, confirmationem, adjectionem, suppletionem, decretum, et declarationem hujusmodi, aliaque praemissa, ac praesentes Litteras quovis quaesito colore, vel ingenio de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae defectu nullatenus notari, vel impugnari posse, sed illa semper valida, et efficacia fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et inviolabiliter observari, Vobisque suffragari, etsi per quoscumque etiam dictae Sedis, Legatos, Vice-Legatos, Praesides, et Gubernatores, aliosque quoslibet Judices, et Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit, attentari, irritum, et inane decernimus. Quo circa Venerabili Fratri Episcopo Foroliviensi, et Dilecto Filio ejus Vicario in spiritualibus Generali, per praesentes committimus, et mandamus, quatenus ipsi, vel alter eorum praesentes Litteras, et in eis contenta quaecumque, ubi, et quando opus fuerit, ac quoties pro parte Vestra fuerint requisiti, solemniter publicantes, Vobisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate Nostra Vos, approbatione, confirmatione, adjectione, suppletione, et decreto, aliisque praemissis juxta earumdem praesentium tenorem pacifice frui, et gaudere, non permittentes Vos, vel aliquem Vestrum desuper per Legatos, Vice-Legatos, Praesides, Gubernatores, aliosve Magistratus praedictos, aut quoscumque alios quomodolibet indebite molestari, per-

turbari, vel inquietari. Contradictores quoslibet, et rebelles cujuscumque status, gradus, ordinis, vel praeminentiae fuerint, per censuras, et poenas tam Ecclesiasticas, quam pecuniarias arbitrio suo moderandas, imponendas, et applicandas, aliaque opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus sit, auxilio brachii secularis. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis Provinciae, et Exarchatus, Civitatisque praedictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Litteris Apostolicis eisdem Legato, Vice-Legato, Praesidi, Gubernatori, et aliis quibusvis personis sub quibusvis tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis etiam Motuproprio quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur praesentibus pro sufficienter expressis, et insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die VIII. Octobris MDLXXII. Pontificatus Nostri Anno Primo — Cas. Glorierius — Loco ✝ Annuli Piscatoris — Insuper Sixtus V. pariter praedecessor Noster per suas etiam in simili forma Brevis VIII., et X. respective diebus Julii Anni MDLXXXIV. datas Litteras, non solum praescriptam erectionem Magistratus hujusmodi, ac privilegia eidem concessa approbavit, et confirmavit, verum etiam custodiam Agerum, seu Fossarum dictae Civitatis, ac redditus, proventus, juraque *Portae de Rivaldino* dictae Civitatis in locum redditEuum, proventuumque nauli unius Navis, aliasque gratias, et praerogativas concessit, et assignavit, praeter autem approbationem ejusdem Magistratus a rec. mem. Clemente VIII. Gregorio XV., et Paulo V. Romanis Pontificibus Praedecessoribus quoque Nostris factam fel. Itidem rec. Urbanus PP. VIII. pariter praedecessor Noster erectionem hujusmodi approbavit, et confirmavit per alias suas Litteras terncis, qui sequitur, videlicet. Urbanus PP. VIII. — Ad futuram rei memoriam — Fidelium quorumlibet praesertim ditionis Sedis Apostolicae subditorum votis libenter annuimus, ac iis, quae pro ipsorum subditorum commodo, et utilitate, ac Civitatum Nostrarum securitate, a dicta Sede concessa fuisse comperimus, ut firmius subsistant confirmationis Nostrae munus apponimus, prout in Domino conspicimus expedire. Nuper siquidem Dilecti Filii Nonaginta Viri Pacifici nuncupati Civitatis Nostrae Forliviensis per dilectos filios Antonium Portium, et Paulum Dall' Aste eorum ad Nos Cives Foroliviensés Oratores destinatos Nobis exponi fecerunt, quod alias fel. rec. Sixtus Papa V. praedecessor Noster, postquam diversi Romani Pontifices etiam praedecessores Nostri, quamplurimas gratias, et indulta Ordini dictorum Nonaginta Virorum concesserant, erectionem, et institutionem dicti Ordinis cum omnibus, et quibuscumque illis honoribus, et oneribus, redditibus, et emolumentis etiam per dilectos filios dictae Civitatis Communitatem vel alias concessis, et assignatis, nec non omnia, et quaecumque privilegia, indulta, ordinationes, concessiones, licentias, gratias, et praerogativas eisdem Nonaginta Viris, illorumque Ordini per quoscumque Romanos Pontifices, et Sedem praedictam, illiusque etiam de latere Legatos, Vice-Legatos, dictaeque Civitatis Gubernatores quomodolibet concessa, et decreta confirmavit, et approbavit, ac omnia emolumenta Portae *de Ravaldino* nuncupatae dictae Civitatis, alias Camerae Apostolicae incorporata, dicto Ordini concessit, et assignavit, ac alias prout in singulis ipsorum Praedecessorum Litteris, aliisque scripturis desuper confectis plenius continetur. Cumque praedicti nonaginta Viri cupiant praemissa omnia pro illorum firmiori subsistentia etiam per Nos confirmari, et approbari, Nobis humiliter supplicari fecerunt, quatenus eorum desiderio hujusmodi annuere, aliasque in praemissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur singularum Litterarum, ac scripturarum praedictarum, ac omnium, et singulorum in eis contentorum, aliorumque de necessitate ex-

primendorum tenores etiam veriores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur, praesentibus pro sufficienter expressis, et insertis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia, et singula, fructus, redditus, et proventus, jura, obventiones, et emolumenta undecumque provenientia, et in quibuscumque rebus consistentia eisdem Nonaginta Viris, illorumque Ordini quomodolibet applicata, et assignata, in quorum pacifica possessione eorumdem Nonaginta Virorum ordo existit, nec non omnia, et singula privilegia, ordinationes, concessiones, licentias, facultates, gratias, exemptiones, honores, praerogativas, et indulta per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores Nostros, dictamque Sedem, illiusque etiam de latere Legatos, Vice-Legatos, dictaeque Civitatis Gubernatores, nec non illius Communitatem, et homines, seu alios quoscumque quomodolibet concessa, nec non singulas Litteras, aliasque scripturas desuper confectas, Apostolica auctoritate, tenore praesentium perpetuo approbamus, et confirmamus, illisque perpetuae, et inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, illaque omnia, et singula per Communitatem, et homines praedictos perpetuo observari volumus, et mandamus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui intervenerint in eisdem supplemus. Mandantes in virtute sanctae obedientiae modernis, et pro tempore existentibus Episcopo Foruliviensi, et dictae Civitatis Gubernatori, quatenus ipsi, vel eorum alter singula praemissa, et alia quaecumque eisdem Nonaginta Viris, illorumque Ordini quomodolibet concessa ab illis ad quos spectat, et spectabit in futurum, inviolabiliter observari, dictusque Nonaginta Viros illis omnibus pacifice frui, et gaudere faciant, atque mandent, non permittentes eos, et eorum quemlibet per quoscumque molestari, perturbari, vel inquietari, contradictores quoslibet, et rebelles, ac praemissis non parentes per Sententias ac censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniaras poenas, aliaque opportuna juris, et facti remedia appellatione postposita compescendo. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Provinciae Romandiolae, et Exarchatus Ravennae, necnon dictae Civitatis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis, Statutis, et consuetudinibus, ac omnibus illis, quae dicti Praedecessores in singulis eorum Litteris voluerunt non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoria die XIV. Novembris MDCXXV. Pontificatus Nostri Anno Tertio. . V. Theatin . Loco † Annuli Piscatoria. Denique piae mem. Clemens PP. XI. itidem praedecessor Noster omnia, et singula praemissa per suas desuper in pari forma Brevis die XI. Augusti MDCCI expeditas Litteras confirmavit pariter, et approbavit, quarum omnium Litterarum tam dicti Clementis XI., quam Pauli III., Julii, Pauli IV, Sixti, Clementis VIII., Gregorii, et Pauli V. praedecessorum praedictorum tenores praesentibus pro expressis, et insertis haberi volumus, et in quibus plenius dicitur contineri. Quoniam autem dicti exponentes, qui praeclara suae fidelitatis debitae erga eamdem Sedem Apostolicam argumenta semper praestiterunt, et in pacis, tranquillitatisque publicae studio se commendarunt, humiliter supplicari fecerunt, ut praeinsertas Litteras, et praemissa omnia in aliis memoratorum Pontificum Praedecessorum Litteris expressa, Apostolicae etiam Nostrae confirmationis patrocinio corroborare dignaremur. Nos igitur, dictos Exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existant, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertas Gregorii XIII., et Urbani VIII. Praedecessorum praedictorum Litteras, omniaque, et singula in eis contenta, et a memoratis Paulo III., Julio, Paulo IV., Sixto V., Clemente VIII., Gregorio XIII., Paulo V., et Clemente

XI. Praedecessoribus, ut praefertur concessa, approbata, et confirmata auctoritate Apostolica, tenore praesentium perpetuo confirmamus pariter, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, ac perpetuis futuris temporibus inviolatae, et inconcussae servari mandamus, et praecipimus, ac privilegia, gratias, indulta, praerogativas, et alia praemissa ab eisdem, et aliis Romanis Praedecessoribus Nostris eidem Magistratui concessa, et assignata, quatenus opus sit, de novo concedimus, et assignamus. Decernentes, easdem praesentes Litteras, et in eis contenta quaecumque semper firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari. Sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae praedictae Cardinales etiam de Latere Legatos, eorumque Vice-Legatos, Praesides, et Gubernatores, ac quoscumque alios quacumque praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus, et singulis illis, quae in praeinsertis Gregorii XIII., et Urbani, ac aliis praefatorum praedecessorum Litteris concessa sunt non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die secunda Januarii MDCCXLI. Pontificatus Nostri Anno primo. » D. Cardinalis Passioneus. » Loco ✝ Sigilli etc. »

Supra relatas Benedicti XIV. Literas, Apostolica auctoritate confirmat, et si opus sit innovat.

§. 3. Quoniam autem dicti exponentes praeinsertas Literas, ut firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent. Nos ipsos exponentes, quos paternis complectimur affectibus, amplioribus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt ad effectus praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertas ipsius Benedicti Praedecessoris Literas, ac in eis contenta quaecumque, et expressa tenore praesentium perpetuo approbamus, et confirmamus, et quatenus opus sit innovamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur, vim et efficaciam adjungimus, illasque adversus quemcumque non usum, sive desuetudinem, et inobservantiam, nec non quemvis abusum, et contrarium usum, contrariamque observantiam, etiam forsan publicam, et notoriam, et quantolibet tempore toleratam, in integrum, ac pristinum statum restituimus, reponimus, et reintegramus.

Clausula sublata, et Decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices, Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus omnibus, et singulis illis, quae idem Benedictus Praedecessor in dictis suis Literis voluit non obstare, caeteris contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die tertia Augusti MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno Secundo. — D. Card. Passioneus.

CLIII.

Bibliothecam ab Advocato Marco Antonio Albicini Congregationi Missionis ad proprium,

et publicum Civium Foroliviensium usum praelegatam, attenta ejusdem Congregationis Sacerdotum praelegato eidem renunciatione, Communitati Civitatis Forolivii ad publicum pariter usum donat, praevia derogatione dispositionis Testamentariae Advocati Albicini.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Tenor testamentariae dispositionis Advocati Albicini refertur.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt Communitas, et homines Civitatis Nostrae Forolivien., quod alias tunc in humanis agens Marcus Antonius Albicini Advocatus Foroliviensis in suo, sub quo ab humanis decessit, condito testamento facta prius ad favorem nonnullorum virorum distributione quorumdam peculiarium librorum, de propria ejus bibliotheca disposuit hisce verbis, nempe — *Lascia il restante della di Lui Libreria alla Ven. Casa della Missione di questa Città, obbligando la medesima, e di lei Religiosi a conservare sempre la stessa Libreria non solo per uso loro, ma anche a benefizio di questa Città, e per servizio, ed uso ancora de' Cittadini, ed abitanti qui in Forlì* — et attento quod tunc existentes Superior, et Presbyteri Saeculares Congregationis Missionis Civitatis praelegatum, sive ipsam bibliothecam minime admiserunt, imo illam renuntiarunt, Congregatio Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium super negotiis Fabricae Principis Apostolorum de Urbe deputata insurrexit contendens, eidem Fabricae attribuendum esse Legatum, seu Bibliothecam hujusmodi.

Attenta non acceptatione Legati pro parte Congregationis Missionis, Benedictus XIV. Bibliothecam Seminario Ecclesiastico Forolivii donavit.

§. 2. Interea temporis dicti Exponentes ad fel. rec. Benedictum PP. XIV. Praedecessorem Nostrum recursum habuerunt, quatenus dictam Bibliothecam, non obstante quod lis in praemissis orta adhuc existeret Indecisa, eisdem exponentibus assignaret, idem Benedictus Praedecessor animo perpendens quod quodcumque repudium dicti Legati per memoratos Superiorem et Presbyteros Saeculares domus Missionis in dicta Civitate erectae factum Civibus et Incolis ejusdem Civitatis nullum praejudicium afferre videbatur, memoratam bibliothecam Seminario Ecclesiastico ipsius Civitatis assignavit, praevio rescripto a bo. me. Clemente dum vixit S. R. E. Presbytero Cardinali Argenvillieres nuncupato tunc temporis suo Pro-Auditore, cui hujusmodi negotia perpendenda remiserat, edito, tenoris sequentis, videlicet — *Die XVIII. Septembris MDCCLIV. Ex Audientia Sanctissimi — facta per me relatione, et audito etiam Reverendo Marcolino Judice Fabricae, Sanctitas Sua, praevia avocatione et suppressione litis, in eadem Fabrica pendentis in statu et termino in quibus reperitur, mandavit applicari bibliothecam, de qua in precibus, favore Seminarii Ecclesiastici Civitatis Forolivien. cum iisdem oneribus, cum quibus relicta fuerat PP. Congregationis Missionis non obstantibus contrariis quibuscumque, ad quem effectum Orator instet, citata eadem Fabrica* — et subinde idem Clemens Cardinalis et Pro-Auditor postquam dictam Fabricam per parte Procuratoris Civitatis praedictae citata fuerat, suum decretum eidem Rescripto congruens edidit.

Preces porrectae a Communitate Civitatis Forolivii ut Bibliothecam, cujus usui Seminarium valedixit, eidem adjiceretur Communitati.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti Exponentes, qui ut asserunt, attenta etiam renunciatione, et abdicatione ejusdem Bibliothecae ab ipso Seminario facta in complementum ultimae voluntatis dicti Marci Antonii Testatoris publicum bonum Civium et Incolarum praedictorum prospicientis applicationem dictae bibliothecae ipsi plurimum expetentes, habito prius ejusdem Civitatis Generali Consilio, in quo capta fuit resolutio cohaerens votis illius Civium et Incolarum, et postquam domum, in qua saepedicta bibliotheca ad publicam commoditatem remanere debet, assignaverant, et ad hunc effectum praevio consilio Congregationis Venerabilium Fratrum Nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium super bono regimine Civitatum, et Universitatum Status Nostri Ecclesiastici Auctoritate Apostolica deputatae, ad quam Indicem omnium librorum ejusdem bibliothecae remiserunt; quae quidem Cardinalium Congregatio resolutionem dicti Consilii Generalis approbavit, necnon Dilecti Filii Nostri Joannis Francisci S. R. E. praedictae Presbyteri Cardinalis Stoppani nuncupati in Provincia Romandiolae, ut Exarcha-

tus Nostri Ravennaten. Nostri et Apostolicae Sedis de Latere Legati bibliothecarium elegerunt, ac propterea ipsam bibliothecam sibi per Nos applicari, et assignari plurimum desiderent; Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis opportune provideri, ac ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Bibliotheca de qua agitur Communitati Civitatis Foroliviensis assignatur, applicatur, et perpetuo conceditur.

§. 4. Nos igitur ipsos exponentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quocumque de causa latis, si quas forte incurrerint hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, ac Testamenti praedicti tenore praesentibus pro plene et sufficienter expresso, et inserto habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eamdem bibliothecam per memoratum Marium Antonium eisdem domui Congregationis Missionis in Civitate Forolivien. erectae relictam, et per ipsam domum seu Congregationem Missionis renunciatam, ac vigore hujusmodi renunciationis per ipsum Benedictum Praedecessorem Seminario Ecclesiastico Civitatis praedictae applicatam, ut praefertur, cum omnibus et singulis oneribus a dicto Marco Antonio testatore volitis, et demandatis, auctoritate Apostolica, tenore praesentium eisdem Exponentibus perpetuo assignamus et applicamus, et quatenus opus sit, attentis praemissis omnibus renunciationibus, et abdicationibus praedictis, ac Rescripto memorati Benedicti Praedecessoris, nec non Decreto ipsius Clementis Cardinalis Pro-Auditoris inde in praemissis vigore decreti praedicti edito, dictam bibliothecam cum pactis conditionibus, et oneribus a dicto Marco Antonio Testatore volitis, et expressis, ipsis Exponentibus perpetuo, auctoritate, et tenore praedictis donamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes has praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus supradicti Marci Antonii Testatoris etiam ultima voluntate, quam, quoad praemissa sufficienter et expresse commutamus, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXX. Augusti MDCCLIX. Pontificatus Nostri Anno secundo.

CLIV.

Confirmantur omnia privilegia Auditorii Causarum Palatii Apostolici concessa: restituitur in eo antiqua methodus, in casu aequalitatis suffragiorum servanda, cum opportunis ordinationibus, etiam circa Commissiones Causarum minus gravium, et Personas, studiis penes Auditores ipsius Auditorii addictas.

De Sacrae Rotae Auditorio quamplures adsunt Romanorum Pontificum Constitutiones, sic plurima quoad officium, et qualitates Auditorum, Procuratorum, et Notariorum Romanae Rotae habentur in Constit. Martini V. Anni 1428. Sept. 1. Ordinationes observandas ad Auditoribus Romanae Rotae, eorumque Notariis primum evulgavit Joannes XXII. Constit. rela'a absque data in Bullario Mainardii Tom. III. part. II. pag. 195. Romanae Rotae Auditores ex quatuordecim ad Duodecim reduxit Sixtus IV. Constit. Anni 1472. Maji 14. Jurisdictionem, et facultates Auditorum Romanae Rotae in Causis cognoscendis praefinivit Innocentius VIII. Const. Anni 1487. Jan. 10. Quamplurima privilegia, et exemptiones S. Rotae Auditoribus concessit Clemens VII. Constit. Anni 1525. Augusti 5. Eadem confirmavit, et de novo ampliavit Paulus III. Constit. Anni 1536. Augusti 17. Reformationes nonnullas S. Rotae Auditorii edixit Pius IV. Const. Anni 1561. Dec. 27. Quoad Decanatum S.

Rotae Auditorii, cognitionem Causarum ipsorum Auditorum, eorumque consanguineorum, et prohibitionem Avocationis Causarum ibidem semel inductarum, adest Constit. Clement. XII. Anni 1734. Nov. 17. quae omnes sunt in Bullario Mainardii. Item nova privilegia Auditoribus S. Rotae concessit Benedictus XIV. Constit. Anni 1743. April. 10. Distinctionem inter Causas Rotales, et Praelatitias, novamque methodum in Auditorio Rotae observandum pro celeriori Causarum expeditione statuit Pontifex idem Constit. altera Anni 1746. Oct. 9. ut videre est in hujus Pontificis Bullario.

Clemens PP. XIII.

Refertur praecedens methodus quoad Causas in quibus paria erant Auditorum suffragia in turno Ordinario.

§. 1. Ex parte Collegii Dilectorum Filiorum Causarum Palatii Nostri Apostolici Patronorum Nobis nuper expositum fuit, alias san. mem. Benedictum XIV. Praedecessorem Nostrum per suam Constitutionem incipien. *Justitiae et Pacis Custodes*, editam sub Datum Romae, Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVI. Sexto Nonas Octobris, Pontificatus sui Anno septimo, postquam Causarum genera, quae in Romana Curia judicandae sunt, earum videlicet, quae alicui ex ejusdem Curiae Praelatis, nec non aliarum, quae Auditorio Causarum dicti Palatii Apostolici, nimirum alicui ex ejusdem Auditorii Auditoribus, sive uti Auditori, sive uti Praelato, committi possent, apte congruenterque distinxit; subinde ad celeriorem Causarum in dicto Auditorio vertentium decisionem et expeditionem procurandam, statuisse et mandasse, ut firmo remanente stylo, seu consuetudine proponendi in dicto Auditorio pro prima vice omnes Causas in Turno ordinario, in quo quatuor Causarum bujusmodi Auditores suffragium ferrent, si tamen deinceps in alicujus Causae propositione eveniret, ut divisis aequaliter suffragantium sententiis, decisiva resolutio prodire nequiret, ne Causae hujusmodi definitio nimis in longum protraberetur, non amplius ipsa Causa cum iisdem quatuor suffragiis reproponeretur, ita ut, coaequatis fursan iterum suffragiis, rescribi deinde oporteret, ut eatenus rescriptum fuerat, *Videant Quintus, et Sextus*, sed statim ab ipsa prima vice rescribi voluisse: *Iterum proponatur, et videant Quintus, Sextus, et Septimus*; ad hoc nimirum, ut in altera Causae propositione omnino prodiret illius resolutio: Decernendo bujusmodi Causam semper deinceps cum quinto, sexto, et septimo, usque ad extremam illius definitionem, proponi et judicari debere.

Refertur pariter servata methodus quoad paritatem Suffragiorum, Universa Aula cognoscente.

§. 2. Quia vero interdum evenire noverat, ut Romanus Pontifex Causam aliquam eidem Causarum Palatii Apostolici Auditorio committeret, cum clausula *Videntibus omnibus*, aliaeque plures Causae jam, sive in Turno ordinario, sive etiam, suffragantibus quinto et sexto, discussae, ob iteratam suffragiorum paritatem, ab omnibus videri deberent: ne forte bujusmodi quoque Causarum resolutionem, divisis aequaliter omnium suffragiis, ut antea nonnunquam acciderat, adhuc retardari contingeret, eumdem Benedictum Praedecessorem voluisse pariter, et praecepisse, ut quoties in aliqua Causa, vel ex speciali commissione Romani Pontificis, vel ex Rescripto ipsius Rotae, omnes Auditores suffragium ferre deberent, si Auditores suffragia laturi disparis numeri existerent, antiquus stylus servaretur, nimirum quod Auditor proponens suffragium minime ferret: Si vero suffragia ferentes essent numeri paris, vel casu aliquo ad numerum parem reducerentur, deberet tunc in ipsa Causa suffragium ferre etiam Auditor proponens, ad hoc ut ipsius Causae resolutio semper, et omnino sequeretur, nec de caetero, videntibus etiam omnibus, suffragia coaequari possent.

Enumerantur incommoda litigantibus derivantia ex supra relata methodo.

§. 3. Quia tamen, sicut eadem expositio prosequebatur, haec immutatio antiquae methodi in eodem Auditorio dudum servatae, quae ad celeriorem Causarum decisionem procurandam tunc potissimum excogitata fuit, et summopere opportuna judicabatur, duodecim annorum cursu, quibus jam obtinuit, hoc maxime detrimentum collitigantibus afferre visa est, ut absoluto per sententiam, suffragantibus septem Auditoribus, onius instantiae judicio, si eamdem Causam in ulterioris appellationis gradu iterum eidem Rotae Auditorio committi contingat, haud integrum,

saepe etiam vix ullum, appellationis beneficium parti succumbenti relinquatur: quum enim novus Auditorum Turnus, ut vocant, ad hujusmodi causam dijudicandam assumi deberet, semper quidem duo, aliquando etiam plures, ex iis, qui in praecedenti instantia suffragium tulerunt, eamdem ipsam Causam judicaturi sedebunt: Idcirco pro parte dicti Collegii, Nobis fuit humiliter supplicatum, ut circa praemissa antiquam judicandi methodum, praefatam Benedicti Praedecessoris Constitutionem in hac parte moderando, restituere dignaremur.

Exponitur abusus, quod appellans partem victricem sub specie commissionis uni ex Rotae Auditoribus ad Auditorii Tribunal trahat.

§. 4. Nec defuit alia, circa ea, quae in dicta Constitutione statuta sunt, ad Nos etiam delata instantia: Cum etenim in illa expresse pariter caveatur, Causas minus graves, super quibus in prima instantia in alterutro Tribunalium Romanae Curiae, nimirum Cardinalis in Urbe, et Districtu Vicarii in spiritualibus Generalis, aut Causarum Curiae Camerae Apostolicae Generalis Auditoris, definitive pronunciatum fuerit, in gradu appellationis, tam in petitorio, quam in possessorio judicio, omnino committi debere Praelatis extra Rotam, vel etiam ipsis praedicti Auditorii Auditoribus, non tamen uti Auditoribus, sed dumtaxat uti Praelatis: animadversum propterea fuit, in appellantis arbitrio positum fuisse, in qualibet Causa, quae forsan levis esse potest, Partem victricem, sub specie commissionis uni ex Rotae Auditoribus uti Praelato, ad ipsius Auditorii Tribunal cum ingenti dispendio trahere: super quo auctoritatis quoque Nostrae remedium fuit imploratum.

Ad relata incommoda removenda Summus Pontifex Sacri Auditorii sententiam requisivit.

§. 5. Nos autem, qui dum in minoribus essemus, munus unius ex dictae Rotae Auditoribus plures annos obtinuisse libenti animo recolimus, quamvis omnem illius Tribunalis formam, ejusque consuetudines compertas habentes, judicium Nostrum circa praemissa interponere tuto potuissemus; nullam nihilominus super ipsis legem edicere voluimus, nisi prius ejusdem Auditorii sententia, ad animi Nostri instructionem, requisita et audita: Quo peracto, quum praeter superius expositam, aliae etiam non levis momenti causae, ex parte ejusdem Auditorii Nobis allatae fuerint, ob quas optandum videbatur, pristinam methodum, circa suffragantium numerum ipsius Auditorii judicio, juxta proprias antiquas consuetudines, et causarum circumstantias, determinandam, abrogata quoad hoc praefatae Constitutionis lege, in usum revocari; Nostras nunc partes esse ducimus, nedum supra relatis Curiae Nostrae votis annuendo, de utroque praemisso Judiciarii Ordinis capite opportune statuere, verum etiam ampliores benevolentiae Nostrae significationes erga dictorum Palatii Nostri Auditorum Collegium ostendere.

Antiqua Tribunalis privilegia, indulta, gratiae, consuetudines, et facultates in iis, quae praesenti non adversantur Constitutioni confirmat.

§. 6. Itaque, Motu proprio, ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, omnia et singula privilegia, indulta, et gratias, per Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, et praecipue per Julium II., Leonem X., Clementem VII., Paulum III., Alexandrum VII., et Clementem X., dicto Auditorio, ejusque Auditoribus pro tempore existentibus, in genere vel in specie concessa et elargita: Nec non praefatam dicti Benedicti Praedecessoris Constitutionem, in iis tamen, quae praesentibus non adversantur: Veteres insuper et probatos laudabilesque usus, et consuetudines, ac facultates dicti Auditorii, etiam capiendi et decernendi quascumque providas, et sibi bene visas resolutiones et provisiones, circa Causas in eo pendentes, et super Collitigantium juribus et interesse, harum serie Apostolica auctoritate confirmamus, et approbamus, illisque Apostolicae Nostrae firmitatis vim robur, et efficaciam adjicimus; ac omnes et singulos, siqui in Litteris super privilegiis, et indultis hujusmodi expeditis intervenerint, defectus, illos singillatim pro expressis habentes, auctoritate Nostra supplemus: Usus vero, et consuetudines, ac facultates hujusmodi, adversus quamcumque inobservantiam, etiam longi temporis cursu continuatam, dummodo alicujus Romani Pontificis Praedecessoris Nostri sanctione, praemissa Benedicti Praedecessoris excepta, aliter circa illos et illas cum expressa ejusdem Auditorii, seu illius Auditorum mentione, dispositione, dispositum non fuerit, ad pristinum statum restituimus, reponimus, et plenarie redintegramus.

Moderatur Constitutionem Benedicti XIV. in iis quae suffragiorum paritatem respiciunt, veteremque usum observantiae revocat.

§. 7. Praemissam vero Benedicti Praedecessoris praefati Constitutionem, tam in ea parte, in qua, si in alicujus Causae propositione, propter suffragiorum aequalitatem, decisiva resolutio semel et iterum prodire nequeat, non amplius rescribi voluit: *Iterum proponatur*; aut: *Videant Quintus, et Sextus*; sed statim ab ipsa prima vice rescribi jussit: *Videant Quintus, Sextus, et Septimus*; ac etiam in Causis cum Clausula *Videntibus omnibus* eidem Auditorio commissis, seu ob reiteratam dissidentium suffragiorum aequalitatem, ex veteri ipsius Auditorii stylo, ab omnibus Auditoribus videndis, et decidendis, si Auditores suffragia laturi, paris numeri existerent, vel aliquo casu ad numerum parem reducerentur, ab Auditore quoque proponente suffragium ferendum esse decrevit: Quam etiam in altera parte, per quam Causas minus graves, et sui natura Praelatitias, in secunda instantia, praedicti Auditorii Auditoribus, non uti Auditoribus, sed uti Praelatis, ad Appellantis arbitrium, committi posse concessit, ita praesentium quoque serie moderamur, et quatenus opus sit, in hisce tantum partibus revocamus, et de medio tollimus: ut deinceps, et statim post praesentium publicationem in Aula Vaticana dicti Auditorii faciendam, praemissum rescribendi modum, juxta Constitutionem eamdem, minime servari, aut executioni ulterius demandari necesse sit; sed Causae omnes, quae nondum sub judicio Quinti, Sexti, et Septimi propositae fuerint, licet hujusmodi propositio ad normam praefatae Constitutionis decreta jam fuerit, iterum in Turno Ordinario proponi possint, vel potius debeant; si autem in earum discussione, aliarumque in posterum in dicto Auditorio proponendarum, suffragantium sententiae iterato scindantur, ita ut resolutio prodire nequeat; liberum sit eidem Tribunali, de ulteriori earum propositione, quod magis aequum et opportunum fuerit, decernere et constituere. Quod vero spectat ad eas Causas, in quibus, juxta praefatae Constitutionis praescriptum, jam septem Auditores suffragium tulerunt, si vel ante sententiam denuo Partes audiri judicatum fuerit, vel Causas ipsas, post sententiam, eidem Auditorio in ulteriori instantia committi contingat, in potestate sit ejusdem Auditorii, prout earum ratio, et natura exposcere videbitur, vel septem, ut antea, vel omnibus etiam adscitis suffragiis, earum discussionem et judicium absolvere. Caeterum tam in hujusmodi casibus, quum scilicet ex ipsius Auditorii decreto omnium sententiae exquirentur, quam ubi Causae commissio hanc legem, et clausulam *Videntibus omnibus* in se continebit, volumus pariter atque decernimus, liberam eidem Auditorio facultatem esse, de Auditore proponente ad suffragandum admittendo, nec ne, prout expedire judicaverit, statuere et providere.

De consensu ambarum partium dumtaxat causam commissam posse alicui Auditori Rotae uti Praelato, praescribit.

§. 8. Causae autem minus graves, quae juxta distinctionem in saepe citata Constitutione firmatam, Praelatitiae censeri debent, nec ipsi Auditorio Rotae, nec alicui Auditori, uti Praelato, in quacumque instantia committi debebunt, si litigantium alter repugnet; sed si ambo in eam rem consenserint, tunc dumtaxat hujusmodi causas alicui Auditori Rotae, uti Praelato, committi posse concedimus et indulgemus.

Ad tres tantum personas reducitur cujusvis Auditoris studium, illius Adjutore comprehenso.

§. 9. Denique antiquas saepedicti Auditorii consuetudines exactius servari cupientes, ac fel. rec. Urbani Papae VIII. Praedecessoris quoque Nostri providae legi per ipsius Litteras sub Datum XIII. Kal. Novembris MDCXLIII. editae inhaerentes, per easdem praesentes etiam praecipimus et mandamus, ac respective interdicimus et prohibemus, ne dicti caeteri Auditores praedicti, pro causis in eodem Auditorio pendentibus considerandis et expendendis, ultra tres Personas debitis ac requisitis qualitatibus instructas, ac secreti lege de more adstrictas, comprachenso in numero hujusmodi etiam Studii Adjutore, aliquem alium ad id adhibeant vel admittant: Quo vero ad eos dumtaxat, qui jam ex speciali rescripto, supra numerum trium, apud aliquem ex dictis Auditoribus admissi reperiuntur de praesenti, illos a Studio illius Auditoris, cui sunt addicti, amovere non intendentes, ipsius Auditoris arbitrio relinquimus eosdem retinere aut dimittere.

§. 10 Praesentes autem, et desuper conficiendas litteras, et in eis contenta quae-

Cautio de nullitate impugnatione praesentes Litteras impugnatur.

cumque, nullo unquam tempore de subreptionis, obreptionis, nullitatis, aut invaliditatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut alio quovis defectu, quamvis magno, et substantiali, sive ex eo, quo in praemissis, seu eorum aliquo, solemnitates, et quaevis alia servanda et adimplenda, servata et adimpleta non fuerint, aut ex alio quov's capite, a jure, vel facto seu consuetudine resultante, notari, impugnari, invalidari, retractari, aut in controversiam revocari posse, sed semper et perpetuo validas, firmas, et efficaces existere et fore, ac ab omnibus et singulis, ad quos spectat, et quomodolibet spectabit in futurum, inviolabiliter observari et adimpleri debere.

[illegible] de irri[illegible]

§. 11. Sicque, et non aliter in praemissis omnibus et singulis, per dictum Auditorium, illiusque Auditores, et alios quoscumque Judices Ordinarios vel Delegatos, ac S. R. E. Cardinales, in quavis causa, et instantia, sublata eis, et eorum cuilibet, quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate; judicari et definiri debere, irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

[illegible]riis

§. 12. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, ac praefata dicti Benedicti Praedecessoris, in iis tantum partibus, quae praesentibus adversantur, aliisque Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, ac etiam Auditorii praedicti, quatenus iisdem praesentibus contraria dignoscantur, quantumvis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, reformationibus, stylis, et consuetudinibus, quantocumque tempore observatis, et toleratis, privilegiis quoque, indultis, concessionibus, facultatibus, et Litteris Apostolicis, quibusvis Collegiis et personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis, in genere vel in specie, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, aut alias quomodolibet in contrarium praemissorum concessis, confirmatis, et innovatis; Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum omnium, et singulorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse, ac legitime et plenissime, harum serie derogamus, et derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque; cum clausulis opportunis.

Fiat Motu Proprio C.

§. 13. Et de confirmatione, approbatione, roboris adjectione, defectuum suppletione, restitutione, repositione, reintegratione, moderatione, revocatione, voluntate, mandato, prohibitione, intentione, decreto, aliisque praemissis, ut supra, in Litteris latissime extendendis: Et quod praemissorum omnium, et singulorum, aliorumque necessariorum, major et verior specificatio et expressio fieri possit in Litteris, cum clausula perpetuo, et ad perpetuam rei memoriam per Officium de Curia nuncupatum, gratis expediendis. Volumus autem, quod interim, ac quousque Litterae predictae minime expeditae fuerint, sola praesentis Nostrae Schedulae Motus proprii Signatura sufficiat, et ubique fidem faciat, in judicio, et extra illud, regula quacumque contraria non obstante.

Quibuscumque defectibus supplet.

§. 14. Volumus etiam, quod praesens Schedula, ad hoc ut singula in ea contenta in omnium notitiam perveniant, in Aula dicti Auditorii in Palatio Nostro Vaticano, proxime ventura die, quo dicti Auditorii aperitio habebitur, legi et publicari, et publicatione hujusmodi peracta, omnia et singula in ea contenta, ab iis ad quos spectat, et pro tem-

Publicationem injungit praesentium Litterarum.

pore spectabit in futurum, inviolabiliter observari debeant. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, Pridie Kalendas Octobris, Anno Secundo.

CLV.

Chirographum Pontificium, quo prospicitur editioni Monumentorum, et Inscriptionum posterioris Evi, existentium in Ecclesiis, aliisque Locis Almae Urbis, cum privilegio decennali favore Camerae Capitolinae.

Conservatori della Nostra Alma Città di Roma.

Preces porrectae pro concessione praesentis Chirographi.

§. 1. Avendoci Voi rappresentato nell'Udienza datavi il primo Decembre passato, che ad istanza de' Letterati Romani, essendovi da Noi stata rimessa la loro supplica per la stampa di tutte le Iscrizioni, e Monumenti Romani dell' infimo Evo sparsi in diverse Chiese, e Luoghi di Roma raccolti dal P. D. Pier Luigi Galletti Monaco Benedettino Cassinense Scrittore Latino nella Nostra Biblioteca Vaticana da farsi con li danari della Nostra Camera Capitolina in quella guisa praticata per li Veneziani, e Bolognesi, per riparare in tal forma alle continue perdite di questi Monumenti in pregiudizio dell' Erudizione istorica, e della gloria, e memoria del nome del Nostro Popolo Romano, sopra di che intesa poi la Nostra favorevole disposizione, prima di venire ad alcuna determinazione, per maggiormente facilitarla abbiate risoluto, con prudenti fatti, nella Vostra Congregazione Capitolina ordinaria tenuta li 14., e 29. Decembre passato, 11. e 26. Gennaro, e particolarmente li 8. e 26. Febbrajo passato, et 11. Marzo corrente, con la riserva del Nostro Beneplacito, di dare l' incombenza di questa stampa a Generoso Salomoni con accettare la di lui offerta, ed obbligo di stampare detta raccolta a ragione di quarantadue paoli il foglio di cinquecento esemplari per ciascuno in carta Reale Fioretto di Pioraco, oltre venticinque fogli in carta sopraffina, con averne indi stipolato il contratto fin dalli 13. Febraro passato per gli atti del Diamilla Notaro di detta Camera, con diversi altri patti, e condizioni per il miglior compimento dell' Opera.

Editio Monumentorum, et inscriptionum, sumptibus Camerae Capitolinae permittit.

§. 2. Avendoci ancora rappresentato che detto P. Galletti siasi offerto di communicare la sua raccolta, e di assistere intieramente ad una accuratissima correzione della detta stampa con fornirla dell' Indici necessarj, ed opportuni per maggior facilità, e chiarezza dell' Opera, e di farvi in somma tutto ciò che è necessario, perchè la medesima venga perfettamente compita, come appunto è seguito nelle riferite stampe delle Iscrizioni Venete, e Bolognesi pubblicate dal medesimo Salomoni mediante la celebre raccolta del detto P. Galletti. E perchè possiate principiare quest' Opera, ci abbiate supplicato per l' opportuna facoltà di far pubblicare detta stampa con fiducia, che dal di lei ritratto possa poi reintegrarsi detta Nostra Camera Capitolina della spesa da somministrarsi non meno allo stampatore, che al cartolaro per la legatura all' Olandese di Tomi novantacinque, per il qual' effetto dover' incaricarsi li Conservatori pro tempore, e particolarmente il Nobile Coscritto Gio. Paolo de Cinque al presente Conservatore, che unitamente col Nostro Fiscale di Campidoglio averà la sopraintendenza, e direzione fino al compimento dell' Opera, ancorchè termini il suo Officio di Conservatoriato per l' indennità di detta Camera, come si esprime nella Risoluzione Capitolina delli 8. Febraro scaduto, e considerando Noi, che quanto avete sopra di ciò saviamente determinato riguarda il maggior lustro, e decoro del nostro Popolo Romano, anzi molto conferisce all'eccitamento della virtù, e specialmente de' Letterati Romani, e sopra di che avendo anco inteso detto nostro Fiscale di Campidoglio, ben volentieri vi concediamo il nostro beneplacito Apostolico, perchè possiate far seguire li pagamenti promessi per dette stampe, e legature dei Tomi a proporzione dei fogli, che saranno consegnati per compimento di ciascun Volume, che conterrà tutta l' Opera, quali debbano, detratti quelli che il decoro, e la convenienza del Magistrato richiede, che sian distribuiti alle Persone, che si apparten-

gonn, o per ragion di Officio, o per debito di rispetto, e nomero trenta all' Autore P. Galletti, gli altri tutti nella quantità di quattrocento debbino conseguarsi, e farsi consegnare sotto la soprintendenza, e direzione del detto Nobile Coscritto de Cinque ora Conservatore unitamente con detto Fiscale, permettendo ai medesimi di concedere, e consegnare al detto Padre Galletti a titolo di compenso in qualche parte della sua applicazione, ed incomodo per detta stampa trenta Esemplari sciolti per ciascun foglio, o sia volume, ed il restante consegnare ad uno, o più librari per farne la vendita, ed esito a quel prezzo, che stimerete più ragionevole, e facile per lo smaltimento de' medesimi, col solito rilascio di uno per ogni dodici al libraro, ad effetto che con maggior sollecitudine, ed attenzione possa reintegrarsi detta Camera, a di cui credito dovrà poi depositarsi il ritratto di detti Tomi, che di mano in mano dal Camarlengo della detta Camera s' anderà esigendo, al qual' effetto incarichiamo detto Nob. de Cinque Conservatore unitamente con detti Fiscale, e Camarlengo.

Prohibet novam hujus collectionis editionem ad decennium, et privilegium concedit primo editori concedit.

§. 3. Per la maggior sicorezza, e indennità di detta Camera, vogliamo, ed espressamente comandiamo al detto Salomone stampatore, ed a totti gli altri stampatori, che per dieci anni avvenire resti in qualunqoe modo proibito di stampare la raccolta di dette Iscrizioni Romane, sotto la pena di scudi cinquecento da pagarsi irremissibilmente in caso di contravvenzione a favore di detta Camera Capitolina, oltre le Censure comminate nelle Costituzioni, ed Ordinazioni Apostoliche contro li medesimi in questa materia, come pure esimiamo detto stampatore Salomoni da qualunque pagamento, e peso di gabella per tutta la carta occorrente per detta Opera compita, che dal medesimo come sopra si fà per conto di detta nostra Camera Capitolina, la quale intendiamo che goda tal vantaggio, ed esenzione essendo così mente, e volontà Nostra precisa, e non altrimenti etc. al qual' effetto ordiniamo a chi s' appartiene, che ammetta a detta Nostra Camera, ed al detto Salomone l' accennata esenzione, ed inoltre comandiamo, e ordiniamo alli Sindaci del Nostro Popolo Romano, che ammettano ne' loro Sindacati da farsi, li suddetti pagamenti.

Clausulae pro efficacia praesentis Chirographi firmitate.

§. 4. Volendo, e decretando con la Nostra Suprema Potestà, che il presente Nostro Chirografo con la semplice Nostra sottoscrizione vaglia, ed abbia il suo pieno effetto, vigore, ed esecuzione, benchè non si registri in Camera, secondo la Bolla di Pio IV. di felice mem. Nostro Predecessore *de Registrandis*, bastandoci, che sia registrato dallo Scrittore del Nostro Popolo Romano nel solito libro del Nostro Campidoglio, derogando Noi con la medesima Nostra Suprema Potestà a detta Bolla di Pio IV. *de Registrandis*, ed a quest' effetto, ed in questa parte a qualunque altra Disposizione, Costituzione, ed Ordinazione Apostolica Nostra, e de' Sommi Pontefici Nostri Predecessori, ed in specie alle Regole apposte in calce della Tabella dell' Entrata, ed Uscita del Nostro Popolo Romano, benchè confermate in forma specifica li 19. Giugno 1694. dalla san. mem. d' Innocenzo XII., ed a qualsivoglia altro Decreto, e Risoluzione della Congregazione Particolare deputata nel 1741. dalla san. mem. di Benedetto XIV. Nostro Predecessore sopra gl' interessi, ed azienda della Nostra Camera Capitolina, ed a qualunque altro Statuto, Regola, Uso, Stile, o Consuetudine, che in qualsivoglia modo facesse, o potesse fare in contrario al presente Nostro Chirografo, delle quali cose tutte, e singole avendone il di loro tenore qui per espresso, e sufficientemente di parola in parola inserto, per questa volta sola, e per detto effetto pienamente, ed amplamente deroghiamo. Dato dal Nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo, questo dì XII. Marzo MDCCLX.

CLEMENS XIII.

CLVI.

Dat. die 21. Jul. 1760. Ann. Tertio.

Confirmatio nonnullorum Statutorum approbatorum ab Abbate Generali, et Diffinitorio Generali Ordinis S. Benedicti Congregationis Monachorum Vallis Umbrosae super nuva methodo studiorum in dicto Ordine.

Congregationem Monachorum Vallis Umbrosae Ordinis S. Benedicti approbavit, et sub protectione Sedis Apostolicae suscepit Urbanus II. Const. Anni 1090 *Aprilis* 6. *Monasteria Monachorum Congregationis Vallis Umbrosae sub uno Abbate Generali nuncupando Vallis Umbrosae univit, nonnullasque Ordinationes pro regimine Monachorum dictae Congregationis sub Regula S. Benedicti approbavit Innocent. VIII. Const. Anni* 1484. *Jan.* 31. *Generales hujus Ordinis Constitutiones approbavit Clemens XII. Cons. sua Anni* 1704. *Martii* 15. *Statutum spectans ad Visitationem Majoris Observantiae hujus Ordinis sancivit Pontifex idem Const. Anni ejusdem Decembr.* 11. *Privilegia quorumdam Ordinum, et Congregationum Monachis Vallis Umbrosae concessit, et comunicavit idem Pontifex Cons. Anni* 1713. *Sept.* 28. *quae omnes leguntur impressae in Bullario Mainardii.*

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam

Exordium.

§. 1. Ecclesiae Catholicae regiminì meritis licet imparibus divina dispositione praesidentes, ea, quae pro salubri Collegiorum, in quibus Religiosi Viri propriae, alienaeque salutis cupidi, pietatis, bonarumque literarum studiis sedulam dant operam felicique progressu pie, prudenterque constituta, atque ordinata esse noscuntur, ut firma semper, atque illibata persistant, Apostolici muniminis praesidio, cum id a Nobis petitur, libenter corroboramus.

Preces porrectae pro confirmatione novorum statutorum.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit Dilectus Filius Modernus Procurator Generalis Monachorum Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Vallis Umbrosae, quod Dilectus itidem Filius Maximilianus Frescel Abbas Generalis memoratae Congregationis in Sacra Theologia Magister considerans, quod pro majori alumnorum dictae Congregationis in literarum studiis hujusmodi progressu consentaneum, ac opportunum, necessariumque esset, novam methodum pro studiis praesertim Ecclesiasticis in ipsa Congregatione faciendis constituere, ne alumni praedicti consuetas studiorum praefatorum auditiones, institutionesque propter frequentes tum lectorum, tum ipsorum alumnorum studiis praedictis incumbentium de una ad aliud ipsius Congregationis Monasterium immutationes interrumpere cogantur, quoddam supplementum Capiti XXXVIII primae partis ejusdem Congregationis Constitutionum, a Dilectis quoque Filiis Diffinitorio Generali dictae Congregationis in illius nuper habitam dictam unanimi consensu receptum concedere, ac praescribere, et debitae executioni mandare curavit, tenoris sequentis videlicet « Noi D. Massimiliano Frescel Maestro di Sagra Teologia, ed Abate Generale, e Definitorj della Congregazione di Vallombrosa dell' Ordine di S. Benedetto. « Le premure ben grandi, e le instancabili diligenze, colle quali i Nostri Predecessori per le Doti dell' animo, e per il fervente amore alla virtù, ed alle Lettere ragguardevolissimi, ingegnati si sono di stabilire appresso di Noi lo studio delle Mattematiche, e di risvegliare i nostri Giovani all' acquisto delle migliori cognizioni filosofiche, ci danno senza fallo a conoscere quanto a cuore stesse loro il far rifiorire le scienze, e l' introdurre un buon ordine, e più profittevole alle scuole di nostra Congregazione. Ma, o che la novità più piaccia, o che la meditazione delle cose naturali più alletti, il fatto si è, che essendo le Costituzioni anche le più perfette soggette all' abuso, Noi di presente deploriamo quello di una troppo appassionata sollecitudine nel raccogliere gran copia d' idee, di nozioni, di sentenze, con una poi quasi non curanza delle discipline Teologiche, che sole, propriamente parlando, contengono la vera sapienza, conforme lo definì nel Libro 14. Cap. 1. de Trin. il grande Agostino. Con che non s' in-

Sequitur tenor statutorum.

tende qui già di accagionare di difetto le virtuose fatiche, e lo studio indefesso di tanti valenti uomini, de' quali direbbe Quintiliano — *Modesto, ac circumspecto judicio pronuntiandum est* — anzi confessiamo candidamente, che il natural diritto di umanità, e di gratitudine esige, che dalla Repubblica Letteraria si presti loro ogni onore, e venerazione. Noi dunque nulla diciamo di più, se non che un profondo Matematico, un valente Fisico giustamente del sublime carattere di Ecclesiastico insignito, quando egli non sia egualmente, che nelle Filosofiche dottrine, versato nella sagra Teologia, averà, non vi ha dubbio, pieno l' intelletto di utilissime cognizioni, ma insieme scevro dalle più necessarie, e da quelle, che al suo stato indispensabilmente appartengono.»

« Un divisamento si giusto per non accusarlo come un effetto di colpevole parzialità, o di prevenzione troppo favorevole alla sagra dottrina, basta por mente alle autorità, alle quali fondiamo il nostro parere, che a prima giunta sembrar potrebbe incerto, e precario. Debbe, dice Clemente l' Alessandrino, riguardarsi lo studio delle scienze Filosofiche, non già come scopo primario delle nostre mire, ma qual mezzo il più opportuno per cogliere con più di agevolezza, e gustare con più di sapore i preziosi frutti della vera Sapienza — *Philosophia ad Religiosam pietatem utilis est, eo quod praevia quaedam eruditio sit iis, qui Fidei per demonstrationem fructum colligunt* — Quale avviso, se a tutti i Fedeli generalmente si porge, quanto più a Noi, che dalla minuta gente segregati, e prescelti dal Cielo ad istruire i popoli ne' sagrosanti Dogmi, e questi sostenere a fronte della pervicacia degli empj, e degli eterodossi, saremmo soldati ben vestiti, ma senz' arme, se dopo un sufficiente esame delle materie filosofiche, e quanto abbisogna per informarne i nostri animi, non ci sollevassimo alla contemplazione delle cose divine, e rivelate — *Non legitur* (così opportunamente ci risponderebbe il S. Vescovo d' Ippona) *Non legitur in Evangelio, Dominum dixisse, mitto vobis Paraclitum, qui vos doceat de cursu Solis et Lunae: Christianos enim nos facere volebat, non Matematicos; sufficit autem ut homines in iis rebus, quantum in scholo didicerunt, noverint propter humanos usus* — Ora da questo frammento degli atti di Sant' Agostino contro Felice, riceve autorità e forza l' idea, che ci siamo proposti, non già di cambiare le cose, ma di ridurle al primitivo suo stato, con arrogare nelle nostre scuole la preferenza, ed il primato alla sagra facoltà, cui come a regina (per usare la frase del Damasceno) debbono servire, e ordinarsi le altre scienze tutte — *Decet Reginam, Ancillarum quarumdam uti ministerio* — Laonde i degnissimi nostri predecessori, non meno, che tutti i nostri amatissimi Confratelli si potranno, come sperar ci giova, chiamar contenti, e dovranno averci grado della cura, cui ci siamo applicati di riordinare i nostri studj, e di formarne una pianta tale, che ancor Noi all' avviso del sunnominato S. Dottore — *Accipiamus Doctrinas istas (idest Philosophiae) tamquam veritatis famulas* — e tutto ciò, che per avventura introdotto vi si fosse di abuso — *procul amandemus* — »

« Noi dunque in primo luogo decretiamo, che tutti i nostri Professi non possano ottare in avvenire a grado alcuno della Congregazione, se non avranno atteso per lo spazio almeno di anni otto compiti allo studio delle scienze maggiori nei nostri Collegii formali, che dichiariamo esser quelli di S. Michele a Passignano, di Santa Prassede di Roma, di S. Trinità di Firenze, di S. Mercuriale di Forlì, di S. Michele di Pistoja. Noi però non intendiamo, che questo decreto abbia forza di legge, che pe' nostri Professi attuali minori di anni venticinque, e poi per tutti quelli generalmente, che d' ora avanti verranno alla Religione di qualunque età, se pur non fossero già in sagra Teologia laureati.»

« L' ottennio suddetto dovrà distribuirsi in guisa, che un biennio solo si spenda nelle Matematiche, e nella Filosofia, ed il sessennio intiero nelle discipline Teologiche; incaricando perciò i respettivi Lettori, e comandando loro in virtù di santa obbedienza precettiva, e formale di restringere il loro corso filosofico in due anni, spiegando ai loro stu-

denti principalmente quella parte di Filosofia, che è la più propr'a per istradarli, ed apr:r loro la mente all'intelligenza della Teologia; qual parte sicuramente è la Logica, o sia arte di pensare; e la Metafisica non solo antologica, ma ancora quella, che tratta dell'anima. Ed in appresso, rimanendo loro tempo dentro i limiti de' medesimi due anni, dovranno i medesimi Lettori spiegare i principii più generali, e più utili della Fisica: avvertendo, che in tutto il decorso delli stessi due anni, congiuntamente alla spiegazione delle sopraccennate parti della Filosofia, dovranno i Lettori spiegare ai medesimi loro studenti gli elementi di Euclide, ed i primi erudimenti dell'Aritmetica, e dell'Algorismo, con che si scuotono gli ingegni tardi, ed un poco ottusi, ed agli svegliati, e sublimi si apre la strada ad ulteriori progressi sì per la Filosofia, che per le Matematiche. »

« Compito il biennio Filosofico, passeranno i nostri Giovani allo studio della Teologia. Ma nel timore, che ad essi ne' Capitoli, e Diete Generali, ed anche infra annum, rimossi da un Collegio all'altro, non avvenga, come spesse fiate è accaduto, di perdere inutilmente il tempo in un iterata applicazione a quelle stesse materie Teologiche, delle quali furono appieno informati altrove; Noi per evitare rotesto inconveniente, ordiniamo, che in tutti i Collegii di nostra Congregazione si leggano in un tempo gli stessi trattati, e questi non ad arbitrio de' Lettori, e loro piacimento, ma secondo l'ordine, e distribuzione, che segue: »

« Nel primo anno di ogni sessennio (cui darassi principio al prossimo Maggio 1760) si spiegherà il trattato de' Luoghi Teologici, ed il trattato di Dio, e de' suoi attributi, sino a quello della scienza esclusivamente. Nel secondo anno si spiegherà il trattato della scienza, volontà, e libertà di Dio; della predestinazione, e riprovazione; ed il trattato dell'augustissimo mistero della Santissima Trinità. »

« Nel terzo, e quarto, tutto ciò, che comprende il concetto di un Dio Creatore, Legislatore, e Redentore sarà la materia da discutersi nelle nostre scuole, con che per ognuno di questi due anni abbia i suoi trattati determinati: talchè nel terzo anno si tratterà ex professo della creazione delli Spiriti Angelici, dell'uomo, e di tutto il sensibile; e si darà inoltre il trattato delle Leggi. Nel quarto anno si spiegherà prima il trattato degli Atti Umani, e di poi quello ancora della Incarnazione del Verbo Divino. »

« Nel quinto anno col seguente ordine, vogliamo, che si spieghi il trattato della Divina Grazia compatibile col libero arbitrio dell'uomo, e si stabilisca il vero sistema della sua efficacia ab intrinseco contro i Molinisti, ed inoltre il trattato delle virtù specialmente delle Teologali, dell'opere meritorie, e de' novissimi, ed il trattato de' Sagramenti in specie, volendo, ed ordinando qui pure, che ogni Lettore tenga lo stesso ordine delle materie; cioè vogliamo che prima si spieghi il trattato del Battesimo, e poi quello della Confermazione, e in terzo luogo della Penitenza; in quarto dell'Eucaristia, in quinto dell'Ordine Sagro, in sesto del Matrimonio, e finalmente dell'Estrema Unzione. Acciocchè in cotal guisa ognuno de' nostri Giovani studenti, che per indisposizione, o per qualunque altra contingenza, sarà astretto a passare da un Monastero all'altro, e per conseguenza da una scuola all'altra, non solo in ogni anno, ma ancora in ogni mese, truvi le stesse lezioni della medesima materia, e nulla turbi il curso de' suoi studj. »

« Questo corpo Teologico così nelle sue parti distribuito, vogliamo che sia Polemico non solo, ma eziandio Scolastico — Adiaforo; non già che sia nostra intenzione di aggravare le menti scrupolosamente di tutte le dispute delli Scolastici, e di tutte quelle minuzie, le quali, avvenga che abbiano il loro uso, non è però che debbano essere il primario oggetto delle nostre scuole. Quello, che vogliamo si è, che la Teologia s'insegni con metodo sillogistico, intessendovi le principali quistioni de' Dottori, le quali, al dire del Serafico S. Bonaventura, ci somministrano lume e lena — *Ad scripturas, ipsas vere, et sane intelligendas, et interpretandas: ad Patres securius et utilius perlegendos: ad varios errores, et haereses detegendas ec.* »

« Ma qui a Noi una riflessione ora si para dinanzi, la quale certamente appresso tutti aver dee il suo peso, ed è, che per il corso Teologico da Noi testè ordinato, il periodo de' soli sei anni non ammette pose inutili e superflue. Affinchè dunque nel tempo da Noi assegnato si conduca alla sua meta il lavoro secondo l' abbozzo del nostro disegno. »

« Ordiniamo a tutti i nostri Lettori di fare indispensabilmente ogni giorno due lezioni per lo spazio di un' ora, e mezza per volta, eccettuati i dì festivi, e quelli de' Nostri Santi Padri Benedetto, o Gio. Gualberto; il triduo della Settimana Santa, e tutti i Giovedì dell' anno; i due mesi delle vacanze maggiori; i venti giorni immediatamente precedenti il tempo della Sagratissima Quadragesima, e i dieci quello del Santo Avvento; ogni altra feria restando da Noi inibita, se pure non vi intervenisse qualche giusta e legittima causa, da riconoscersi per tale, ed approvarsi dal Superiore locale. Si vietano parimenti nelle ore assegnate alle scuole gli sperimenti tutti, anche degli atti publici da farsi o nelle Visite, o nei Capitoli, e Diete Generali, e si vuole, che questi si sostituiscano piottosto ai circoli scolastici, o vogliamo dire dispute private, il cui esercizio secondo la nostra lodevole consuetudine, si continuerà a praticare due volte almeno per Settimana per lo spazio di un' ora in tutti i nostri Collegii, ove si faranno eziandio altrettante Dissertazioni morali alla pubblica mensa; e nel dopo pranzo di tutti i Sabati, abolendosi l' uso di far vacanze, si prescrive una lezione, ora sopra i quesiti per gli Ordinandi, ora sopra i principj della Canonica, ad oggetto che i nostri Giovani, terminato l' ottennio suddetto, non entrino stranieri affatto nello studio delle materie Canoniche, quali s' insegneranno da un nostro pubblico Lettore (tenuto ad una lezione al giorno almeno) nel Monastero di S. Trinità di Firenze, e dovranno intervenire ad udirlo tutti i nostri Coristi minori di anni 28, che stanzieranno o nel sunnominato Monastero, o in quello di S. Pancrazio della medesima Città. »

« E perchè di queste ordinazioni col progresso del tempo non se ne rallenti l' osservanza, come avvenir suole alla maggior parte delle leggi, che a poco a poco vanno in dissuetudine, vogliamo e decretiamo, che nel ricorso dei Capitoli, e Diete Generali tutti i nostri Lettori siano tenuti trasmettere al P. Abbate Generale, e l'effinitorio pro tempore la fede giurata di avere in quel biennio adempito pienamente a quanto in questo supplemento vien loro prescritto, sotto pena ai trasgressori, e a quelli, che non produrranno la suddetta testimoniale, della privazione del loro Uffizio, e di essere inabilitati a gradi maggiori. »

« Stimiamo per ultimo pregio dell' opera il rammentare alla nostra studiosa Gioventù l' avviso dell' Apostolo a Timoteo — *Attende tibi, et doctrinae* — Doppia attenzione necessaria per il conseguimento della sagra Dottrina, per cui d' avvantaggio con cuor mondo, ed umili maniere sporger conviene spesse suppliche all' Altissimo *qui dat omnibus affluenter, et non improperat* — più Egli voglioso di arricchircene, che Noi di meritarcela; il perchè c' invita, ci stimola, e col comanda ancora d' apprenderla in tutte le sue parti, e di non omettere alcunchè per addivenirne veri, e perfetti possessori — *Audi, Fili, et accipe consilium intellectus, ne abjicias consilium meum, injice pedem tuum in compedes illius* (*Sapientiae*) *et in torques illius collum tuum; subjice humerum tuum, et porta illam, et ne audieris vinculis ejus. In animo tuo accede ad illam, et in omni virtute tua conserva vias ejus. Investiga illam, et manifestabitur tibi, et continens factus ne derelinquas eam. Ecc. Cap.* 6. »

« Ego D. Maximilianus Frescel Abbas Gen. manu propria — Ego D. Petrus Macciorni Ab. Exgen. manu propria — Ego D. Franciscus M. Romani manu propria — Ego D. Gervatius Alberganti manu propria — Ego D. Attho de Morbiis manu propria — Ego D. Theozzo Dolci manu propria — Ego D. Paulinus Fuga manu propria — Ego D. Petrus Franciscus Peri S. T. D. manu propria — Ego D. Innocentius Gavarguoli mano propria — D. Angelus M. Lanajans manu propria — D. Angelus Vincentius M. Berbolazi S. T. M. manu propria. »

Supra relata Statuta, Apostolica auctoritate confirmatur, et observari mandatur.

§. 3. Ac propterea ipse Procurator Generalis, praemissa, quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desideret. Nos specialem ipsi Procuratori Generali gratiam facere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertum supplementum, seu additiones quoad studia ab ipso Maximiliano Abbate Generali factas, et a Diffinitorio Generali ipsius Congregationis, ut praefertur, admissas, ac omnia, et singula in illo, seu illis contenta, auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, ac obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari: sicque in praemissis per quoscumque judices Ordinarios et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, nec non dictae Congregationis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus: privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXI. Julii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLVII.

Electio Sacerdotis Ignatii in Patriarcham Antiochenum Graeco-Melchitarum ab Antistitibus illius Nationis dissidentibus facta, cassatur, et annullatur, reservata S. Sedi Patriarchalis Ecclesiae provisione.

Dat. die 1. Aug. 1760. Ann. Tertio.

De jurisdictione Patriarchatus Antiocheni Melchitarum, et Episcoporum ejusdem Nationis agit constitutio Benedicti XIV. edit. Anno 1743. Dec. 24. Pallium praedecessori Antiocheno Melchitarum Patriarchae post funestum Graecorum Ecclesiae Schisma, quae per plures saeculos a Sanctae Romanae Sedis unione desciverat, transmisit Pontifex idem una cum Literis in forma Brevis Anni 1744. Febr. 29. ut videre est in Benedictino Bullario Tom. I. Hac ipsa de re videnda sunt acta Concistorialia diei 3. Febr. 1744. in ejusdem Bullarii Tom. I. Appendice. Electionem etiam Patriarchae Maronitarum ab Antistitibus dissidentibus illius Nationis factam annullavit Benedictus XIV. constit. edit. Anno 1743. Martii 13. relata in saepe dicto Bullario.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram Rei Memoriam

Antiochenae Ecclesiae antiquitas, eique praestantia.

§. 1. Quum cara semper fuerit Antiochena Ecclesia Romanae, S. Innocentii ad Alexandrum Antiochenum verba satis ostendunt, qui hoc non eam dixit esse minorem, quod illa quidem Petrum Apostolorum Principem *in transitu possidere* meruerit, haec vero *susceptum apud se, consumatumque* gavisa fuerit: porro hanc ob causam Romani Pontifices decessores Nostri maximopere gavisi sunt,

ubi venerabiles illius reliquias in Graeco Melchitis vere Orthodoxis, errorum, schismatisque tenebris discussis, reviviscere, ac reflorescere conspexerunt, laetati insuper, quod post modum in Catholicae Fidei unitate, ac veritate permanserint.

Narrat abdicationem Antiocheni Patriarchae et subsequutam arbitrariam alterius Sacerdotis designationem in praecedentis Patriarchae subrogationem.

§. 2. Quoniam vero nullum in terris gaudium est, quod amaritudine aliqua non permisceatur, hanc ipsi aegritudinem propter peccata Nostra persensimus, accepto nuncio divisionis inter Nationem istam nuperrime subortae, occasione abdicationis Patriarchae Cyrilli hujus nominis Tertii, consequentisque in ejus locum Sacerdotis Ignatii designationis: quod quidem negocium cum discutiendum delegaverimus nonnullis Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus Congregationis Fidei Propagandae, auditis procuratoribus hinc et inde Romam missis, censuerunt, Cyrilli Patriarchae abdicationem, nullam, atque irritam fuisse, quia factam nulla prius ab Apostolica Sede permissu obtento, cum haec dicti Patriarchae electionem confirmavisset, ac praevio consueto juramento, Pallii honore eumdem honestavisset: pari enim de causa non absimilem renunciationem Josephi Primi Caldeorum Patriarchae nullam irritamque sub finem praeteriti saeculi decreverunt.

Patriarchae renunciatio absque Apostolicae Sedis indulto nulla renunciata fuit a Sacra Congregatione de Propaganda Fide.

Enumerantur nullitates queis inficitur electio novi Patriarchae ab aliquibus Melchitis Episcopis facta.

§. 3. In hac autem eo gravius peccarunt Melchitae Episcopi electores, cum ad electionem devenire veriti non sint, nullo habito respectu neque appellationis a quatuor Episcopis ad Apostolicam Sedem delatae, neque aetatis annorum viginti septem, quae sola, praeter caetera, illum ab Episcopatu repellere debuisset. Interim vero, cum dictus Patriarcha Cyrillus viam universae carnis ingressus fuerit, nova electio in ejusmodi circumstantiis ad Apostolicam Sedem devoluta est, quae propterea secundum Sacros Canones, et antiquissimam consuetudinem, Patriarchali Ecclesiae de persona sibi benevisa debet ex integro providere.

Vacante per obitum quavis Episcopali Ecclesia, Romanae Sedi spectat nova illius Ecclesiae provisio secundum Sacros Canones, et antiquissimam consuetudinem.

§. 4. Quamobrem urgente Ecclesiarum omnium sollicitudine, a Pastorum Principe Jesu Christo infirmitati Nostrae imposita, Nos, qui paterna charitate Greco-Melchitarum Nationem amantissime complectimur, inhaerentes consilio memoratae Congregationis, nec non motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione, Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine abdicationem bo: me: Patriarchae Cyrilli nullam, et irritam declaramus, quemadmodum etiam dictum Sacerdotem Ignatium suspensum ab exercitio Ordinum, reservata Nobis facultate eumdem absolvendi, postquam is sincerae poenitentiae signa ediderit, nec non illius electionem nullam pariter, irritam, inanem, ac nullius roboris, et momenti, esse, et fore declaramus, annullamus, irritamus, et cassamus, dictamque electionem perinde haberi debere in omnibus, et per omnia, ac si nunquam facta fuisset pariter decernimus, praecipimus, et declaramus, nullumque jus, et authoritatem per electionem antedictam praetenso electo acquisitum, sive acquisitam esse, et fore, ac irritum, et inanem, nulliusque roboris, ac momenti quemcumque actum per ipsum praetensum electum, sive factum, aut faciendum quemadmodum etiam eumdem in iis omnibus, et singulis ad Patriarchalem potestatem, et authoritatem spectantibus sese ingerere, et intromittere audentem, ipso facto poenis omnibus contra non parentes mandatis Apostolicis per Sac. Canones inflictis, et indignationi Nostrae obnoxium esse, ac fore, easque incurrere, et incursum esse, motu, scientia, deliberatione, et potestatis plenitudine paribus decernimus, statuimus, et declaramus, ipsiusque Patriarchalis Ecclesiae Antiochenae, ita, ut praemittitur vacantis, collationem, provisionemque quomodocumque faciendam, pro hac vice, et jure devoluto, Nobis, et Apostolicae Sedi praedictae reservamus.

Antiocheni Patriarchae renunciationem, et arbitrariam successoris electionem annullat, et irritat Summus Pontifex servata Apostolicae Sedi devolutae Patriarchalis Ecclesiae provisione.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes praesentes literas, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod quicumque in praemissis, jus, vel interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causae propter quas praesentes emanarunt sufficienter adductae, verificatae, et justificatae fuerint, aut ex alia quacumque quantumvis justa, legitima, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capito, etiam in corpore juris

clauso, etiam enormis, enormissimae, et totalis laesionis ullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut interesse habentium consensus aliove quolibet etiam quantumvis magno, et substantiali, ac inexcogitato, et inexcogitabili individuamque expressionem requirente, defectu notari, impugnari, infringi, retractari in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudve quocumque juris, facti, vel gratiae remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, vel emanato, quempiam in judicio, vel extra illud, uti, seu se juvare ullo modo posse, sed ipsas praesentes literas existere, et fore suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere ac illis ad quos spectat, et protempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari et ab eis respective inviolabiliter observari debere, sicque et non aliter in praemissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, aliosve quoslibet, quacumque praeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet aliter judicandi, et definiendi facultate, et authoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane quidquid secus super his a quocumque quavis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §. 6. Non obstantibus Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quesito non tollendo, ac Apostolicis, et in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non dictae Patriarchalis Ecclesiae etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis: quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene ac sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. §. 7. Volumus autem, ut earumdem praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam expressis, manu alicujus Notarii publici suscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud S. M. Majorem sub Annulo Piscatoris die 1. Augusti MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Tertio. »

CLVIII.

Graeco-Melchitarum Patriarchalis Ecclesia Antiochena authoritate Apostolica, et jure devolutionis providetur in personam Maximi Archiepiscopi Hjerapolitani. Dat. die 1. Augusti 1760. Ann. tertio.

De irritata electione Patriarchae Antiocheni Melchitarum facta ab Antistitibus dissidentibus illius Nationis, et de reservata S. Sedi Patriarchae illius provisione ob devolutionem per obitum praecedentis provisi, vide Literas sub num. superiori relatas.

Venerabili Fratri Maximo Archiepiscopo Hjerapolitano Patriarchae Antiocheno Graeco-Melchitarum

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater Salutem, et Apostolicam Benedictionem

Narrat quae arbitrarie evenerunt in electione Patriarchae Antiocheni Melchitarum. §. 1. Delatis ad Nos, et Apostolicam hanc Sedem dissentionibus in Graeco-Melchitarum Natione proxime obortis ob renunciationem Cyrilli Tertii Patriarchae, sequutamque Sacerdotis Ignatii electionem, magnum sane hausimus ex ista, inter Greco Melchitas Episcopos, divisione, moerorem, neque potuimus factum utrumque ullo pacto probare, datis in hunc finem aliis Nostris in pari forma Brevis literis tenoris sequentis. (*Literae, de quibus facienda hic foret insertio sunt illae, quas jam retulimus superiori numero.*)

Ecclesiae Antiochenae Melchitarum novum Patriarcham praeficit, eumdem ob Ecclesia Hjerapolitana transferendo.

§. 2. Deinde animo perpendentes, quam periculosum sit Antiochenam istam Sedem tamdiu Pastore suo ac Magistro carere, ad celerem provisionem ejusdem Patriarchalis Ecclesiae Antiochenae, ne majoribus diuturnae vacationis incommodis, gravioribusque dissidiis exponatur, paternis, et sollicitis studiis animum intendentes perspectamque habentes de eximiis virtutibus Fraternitatis Tuae, in Tua ad Episcupatum Hjerapolitanum promotione plurimi habitis cognitionem, nec non quod inter antiquiores Episcopos Nationes Graeco-Melchitae censearis, et apud Nos plurimorum Fide dignorum testimonio commenderis, postquam de praeficiendo eidem Patriarchali Ecclesiae Antiochenae praedictae Nationis personam utilem, ac etiam fructuosam cum iisdem Cardinalibus dictae Congregationis Particularis Fidei Propagandae, deliberationem babuimus diligentem, Te a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis si quibus quomodolibet innodatus existis, ad hoc dumtaxat, ut translatio et praefectio per Nos, ut infra facienda, nec non praesentes suum sortiantur effectum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, ac a vinculo quo dictae Ecclesiae Hjerapolitanae, cui praeeras, teneris, de simili consilio, et Apostolicae potestatis plenitudine absolventes, ad eamdem Ecclesiam Antiochenam Nationis praefatae, de consilio, et potestatis plenitudine paribus, transferimus, Teque illi in Patriarcham ejusdem Nationis praeficimus, et Pastorem, curam, regimen, et administrationem dictae Ecclesiae Antiochenae Nationis praedictae Tibi in spiritualibus Plenarie committendo, atque etiam non solum liberam Tibi ad Patriarchalem Ecclesiam praefatam transeundi licentiam tribuimus, sed etiam in virtute sanctae obedientiae, et sub indignationis Nostrae, aliisque arbitrio Nostro imponendis poenis, praecipimus et mandamus ut Patriarchalis Ecclesiae hujusmodi possessionem, statim ac praesentes Nostrae literae ad Te pervenerint, nulla interposita mora adeas et capias, atque omnia, et singula jura, authoritatem, potestatem, praeeminentiam, praerogativas, jurisdictionem, privilegia, aliaque hujusmodi ad Patriarcham dictae Patriarchalis Ecclesiae protempore existentem quomodolibet spectantia, et quibus alii Patriarchae Ecclesiae praefatae Predecèssores Tui de jure, usu, et consuetudine, usi, gavisi, et fruiti fuerunt, pari modo exerceas, ac iis utaris, fruaris, et gaudeas, in illo, qui dat gratias, et largitur praemia, confidentes, quod, dirigente Domino artus Tuos, praedicta Ecclesia Antiochena Nationis ejusdem sub Tuo felici regimine regetur utiliter, et prospere dirigetur, ac grata in eisdem in spiritualibus suscipiet incrementa.

Ut Antiochenae Ecclesiae fidelem sollicitam, prudentemque curam suscipiat plurimum commendat.

§. 3. Tu igitur ad eamdem Patriarchalem Ecclesiam Antiochenam Nationis praefatae cum gratia Nostrae Benedictionis accedens, curam et administrationem praedictas sic exercere studeas fideliter, sollicite, et prudenter, quod Ecclesia ipsa Antiochena dictae Nationis, Gubernatori provido, et fructuoso administraturi gaudeat se commissam, Tuque praeter aeternae retributionis praemium, Nostram, et dictae Sedis Benedictionem, ac gratiam exinde uberius consequi merearis.

Mandat Episcopis suffraganeis, Clero Regulari, et Saeculari, universoque Populo Nationis Melchitarum, ut noviter proviso Patriarchae obedientiam, reverentiam, et auxilium praebeant.

§. 4. Quocirca eisdem Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, et Episcopis Suffraganeis, ac dilectis pariter Filiis Capitulo, et Vassallis Ecclesiae Antiochenae Nationis praefatae, ac Clero Saeculari et Regulari etiam Societatis Jesu, et Populo Civitatis, ac Dioecesis Antiochenae ejusdem Nationis, per Apostolica scripta mandamus, ut Suffraganei Tibi tamquam membra capiti obsequentes, et Capitulum Tibi tanquam Patri, et Pastori animarum suarum humiliter intendentes, exhibeant Tibi obedientiam, et reverentiam debitas, et devotas, ita quod mutua inter Te, et ipsos Suffraganeos gratia, gratos sortiatur effectus, et Nos eorum devotionem possimus propterea in Domino merito commendare: ac Clerus Te pro Nostra, et ejusdem Sedis reverentia, benigne recipientes, et honorifice pertractantes Tua salutaria monita, et mandata suscipiant humiliter, et efficaciter adimplere procurent. Populus vero Te tanquam Patrem, et Pastorem animarum suarum devote suscipientes, et debita honorificentia prosequentes, Tuis monitis, et mandatis sa-

lubribus humiliter intendant; ita quod Tu in eis devotionis Filios, et ipsi in Te per consequens Patrem benevolum invenisse gaudeatis! Vassalli autem praedicti Te debito honore prosequentes, Tibi fidelitatem solitam, ac consueta servitia, et jura Tibi ab eis debita integre exhibere procurent, alioquin sententiam, sive poenam quam rite tuleris, sive statueris in rebelles, ratam habebimus, et faciemus auctore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Ut fidei Catholicae professionem in manibus alicujus Catholici Antistitis emittat antequam concrediti Patriarchatus administrationem suscipiat, injungit, una cum juramento fidelitatis.

§. 5. Volumus autem, quod Tu, antequam regimini, et administrationi dictae Patriarchalis Ecclesiae Antiochenae Nationis praefatae te in aliquo immisceas, in manibus alicuis Catholici Antistitis gratiam, et communionem Sedis Apostolicae habentis, et in illis partibus degentis, Fidei Catholicae professionem a Sede praedicta Orientalibus praescriptam, juxta unam expresse emittere, et Fidelitatis debitae solitum Juramentum, juxta alteram formas praesentibus adnotatas praestare omnino tenearis, ac Professionis Fidei quam emiseris, et Juramenti hujusmodi, quod praestaveris formas, Congregationi de Propaganda Fide de verbo, ad verbum per Tuas patentes literas, Tuo sigillo munitas, per proprium Nuntium quantoritius destinare procures — Forma autem professionis Fidei, quam emittes haec est — « Ego Maximus electus Patriarchalis Ecclesiae Antiochenae Nationis Greco-Melchitarum firma Fide credo et profiteor omnia, et singula, quae continentur, in symbolo Fidei, quo S. R. E. utitur videlicet. Credo in unum Deum Patrem Omnipotentem factorem Coeli et Terrae, visibilium omnium et invisibilium, et in unum Dominum Jesum Christum Filium Dei Unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum vero de Deo vero, genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de Coelis, et incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, et homo factus est, crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato passus, et sepultus est, et resurrexit tertia die secundum Scripturas, et ascendit in Coelum, sedet ad dexteram Patris, et iterum venturus est cum gloria judicare vivos et mortuos, cuius regni non erit finis; et in Spiritum Sanctum Dominum, et vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit, qui cum Patre, et Filio, simul adoratur, et conglorificatur qui loquutus est per Prophetas, et unam S. Catholicam, et Apostolicam Ecclesiam; confiteor unum Baptisma in remissionem peccatum; et expecto resurrectionem mortuorum; et vitam venturi saeculi. Amen. Veneror etiam, et suscipio Universales Synodos, prout sequitur videlicet: Nicaenam primam, et profiteor, quod in ea contra Arium damnatae memoriae definitum est, Dominum Jesum Christum esse Filium Dei ex Patre natum Unigenitum, idest ex substantia Patris natum, non factum, consubstantialem Patri, atque impias illas voces recte in eadem synodo damnatas esse, quod aliquando non fuerit, aut quod factus sit ex iis, quae non sunt, aut ex alia substantia, vel essentia, aut quod sit mutabilis vel convertibilis Filius Dei; Constantinopolitanam primam, secundam in ordine, et profiteor quod in ea contra Macedonium damnatae memoriae definitum est, Spiritum Sanctum non esse Servum sed Dominum, non creaturam, sed Deum, ac unam habentem cum Patre, et Filio Deitatem; Ephesinam primam, tertiam in ordine, et profiteor, quod in ea contra Nestorium damnatae memoriae definitum est, Divinitatem et Humanitatem ineffabili, et incomprachensibili unione, in una Persona Filii Dei, unum Nobis Jesum Christum constituisse, eaque de causa, Beatissimam Virginem vere esse Dei Genitricem; Calcedonensem, quartam in ordine, et profiteor, quod in ea contra Eutychen, et Dioscorum ambos damnatae memoriae definitum est, unum, eumdemque Filium Dei Dominum nostrum Jesum Christum perfectum esse in Deitate, et perfectum in humanitate, Deum verum, et hominem verum ex anima rationali, et corpore consubstantialem Patri secundum Deitatem, eumdem consubstantialem Nobis secundum humanitatem, per omnia Nobis similem absque peccato, ante saecula quidem de Patre genitum secundum Deitatem, in novissimis autem diebus

Formulam emittendae professionis fidei Universis Orientalibus Antistitibus praescriptam designat.

eumdem propter Nos, et propter nostram salutem ex Matre Virgine Dei Genitrice secundum humanitatem, unum eumdemque Christum Filium Dominum Unigenitum in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indivise, inseparabiliter agnoscendum, nusquam sublata differentia naturarum propter unionem, magisque salva proprietate utriusque naturae, in unam personam, atque substantiam concurrente, non in duas personas partitum, aut divisum, sed unum, eumdemque Filium, et Unigenitum Deum, Verbum, Dominum, Jesum Christum: item ejusdem Domini Nostri Jesu Christi Divinitatem secundum quam consubstantialis est Patri, et Spiritui Sancto impassibilem esse, et immortalem, eumdem autem Crucifixum, et mortuum tantummodo secondum carnem, ut pariter definitum est in dicta Synodo, et in Epistola S. Leonis Romani Pontificis cujus ore B. Petrum Apostolum loquutum esse Patres in eadem Synodo acclamaverunt, per quam definitionem damnatur impia haeresis illorum, qui Trisagin ab Angelis traditn, et in praefata Calcedonensi Synodo decantato, Sanctus Deus, Sanctus fortis, Sanctus immortalis miserere Nobis, addebant, qui Crucifixus es pro Nobis, atque adeo Divinam naturam trium personarum passibilem asserebant, et mortalem; Constantinopolitanam secundam, quintam in ordine, in qua praefatae Calcedonensis Synodi definitio renovata est; Constantinopolitanam tertiam, sextam in ordine, et profiteor, quod in ea contra Monothelitas definitum est, in uno, eodemque Domino Nostro Jesu Christo duas esse naturales voluntates et duas naturales operationes indivise, inconvertibiliter, inseparabiliter, inconfuse, et humanam ejus voluntatem non contrariam, sed subjectam Divinae ejus, atque omnipotenti voluntati; Nicaenam secundam, septimam in ordine, et profiteor, quod in ea contra Iconoclastas definitum est, Imagines Christi, ac Deiparae Virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas, et retinendas esse, atque eis debitum honorem, et venerationem impertiendam. Constantinopolitanam quartam, octavam in ordine, et profiteor in ea, Photium merito fuisse damnatum, et S. Ignatium Patriarcham restitutum; veneror etiam, et suscipio omnes alias universales Synodos, authoritate Romani Pontificis legitime celebratas, et confirmatas, et praesertim Florentinam Synodum, et profiteor, quae in ea definita sunt, videlicet, quod Spiritus Sanctus ex Patre, et Filio aeternaliter est, et essentiam suam, suumque esse subsistens habet ex Patre simul, et Filio, et ex utroque aeternaliter tanquam ab uno principio, et unica spiratione procedit; item dictionem illam, Filioque, veritatis declarandae gratia, at imminente necessitate licite, ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam. Item in azymo, sive fermentato pane triticeo Corpus Christi veraciter confici, Sacerdotesque in altero ipsum Domini Corpus conficere debere, unumquemque scilicet juxta suae Ecclesiae, sive Occidentalis, sive Orientalis consuetudinem. Item si vere poenitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis poenitentiae fructibus de commissis satisfecerint, et omissis, eorum animas poenis Purgatorii post mortem purgari, et ut a poenis hujusmodi releventur, prodesse eis Fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes et eleemosynas, ac alia pietatis officia, quae a Fidelibus pro aliis Fidelibus fieri consueverunt secundum Ecclesiae institutum, illorumque animas, qui post Baptisma susceptum, nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam, quae post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exutae sunt purgatae, in Coelum mox recipi, et intueri clare, ipsum Deum Trinum, et Unum, sicuti est, pro meritorum tamen diversitate alium alio perfectius; illorum autem animas, qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in Infernum descendere, poenis tamen disparibus puniendas. Item S. Apostolicam Sedem, et Romanum Pontificem in universum Orbem tenere primatem, et ipsum Pontificem Romanum Successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, et verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiae caput, ac omnium Christianorum Patrem, ac Doctorem existere, et ipsi in B. Petro pascendi, regendi, et gubernandi universalem Ecclesiam a Domino

Nostro Jesu Christo plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam, ut eadem Florentina Synodus asserit, in gestis OEcumenicorum Conciliorum, et in Sacris Canonibus continetur. Item legalia Veteris Testamenti seu Mosaicae legis caeremonias, sacra sacrificia, et Sacramenta, Domino Jesu Christo adveniente cessasse et post promulgatum Evangelium sine peccato observari non posse; ejusdem etiam legis veteris ciborum mundorum, et immundorum differentiam ad caeremonialia pertinere, quae surgente Evangelio transierunt. Illam etiam Apostolorum prohibitionem ab immolatis simulacrorum, et sanguine, et suffocato, illi tempori congruisse, ut inter Judaeos, et Gentiles dissentionis materia tolleretur, cujus Apostolicae prohibitionis causa cessante, etiam cessavit effectus. Pariter veneror, et suscipio Tridentinam Synodum, et profiteor, quae in ea definita, et declarata sunt, et praesertim offerri Deo in Missa, verum, proprium, et propitiatorium Sacrificium pro vivis, et defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistiae Sacramento, juxta Fidem, quae semper in Ecclesia Dei fuit, contineri vere, realiter at substantialiter Corpus, et Sanguinem, una cum Anima, et Divinitate D. N. Jesu Christi, ac proinde totum Christum, fierique conversionem totius substantiae panis in Corpus, et totius substantiae vini in Sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia aptissime Transubstantiationem appellat, et sub unaquaque specie, et singulis cujusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri. Item septem esse novae legis Sacramenta a Christo Domino nostro instituta ad salutem humani generis, quamvis non omnia singulis necessaria, videlicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem, et Matrimonium illaque gratiam conferre, et ex his Baptismum, Confirmationem, et Ordinem iterari non posse. Item Baptismum esse necessarium, ad salutem, ac proinde, si mortis periculum immineat, mox sine ulla dilatione conferendum esse, et a quocumque, et quandocumque sub debita materia, et forma, et intentione collatum, esse validum. Item Sacramenti Matrimonii vinculum indissolubile esse, et quamvis propter adulterium, haeresim, aut alias causas possit inter Conjuges, Thori, et Cohabitationis separatio fieri, non tamen illis aliud Matrimonium contrahere fas esse. Item Apostolicas, et Ecclesiasticas traditiones suscipiendas esse, et venerandas. Indulgentiarum etiam potestatem a Christo Ecclesiae fuisse relictam, illarumque usum Christiano Populo maxime salutarem esse. Pariter quae de peccato originali, de justificatione, de Sacrorum Librorum, tam veteris, quam novi Testamenti indice, et interpretatione in praefata Tridentina Synodo definita sunt suscipio, et profiteor. Caetera item omnia suscipio, et profiteor, quae recipit, et profitetur S. R. E. simulque contraria omnia, et schismata, et Haereses ab eadem Ecclesia damnatas, rejectas, et anathematizatas, ego pariter damno, rejicio, et anathematizo. Insuper Romano Pontifici B. Petri Principis Apostolorum Successori, ac Jesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac juro. Hanc Fidem Catholicae Ecclesiae, extra quam nemo salvus esse potest, quam in praesenti sponte profiteor, et veraciter teneo, eamdem integram, et inviolatam usque ad extremum vitae spiritum constantissime, Deo adjuvante, retinere, ac confiteri, atque a meis subditis, vel illis quorum cura ad me in meo munere spectabit, teneri, doceri, et praedicari, quantum in me erit, curaturum, ego idem Maximus Electus, qui supra, spondeo, voveo, et juro, sic me Deus adjuvet, et haec Sancta Dei Evangelia — Forma vero juramenti quod praestabis haec est — Ego Maximus Electus Patriarchalis Ecclesiae Antiochenae Nationis Greco-Melchitarum ab hac hora in antea fidelis, et obediens ero Beato Petro, Sanctaeque Apostolicae Romanae Ecclesiae, ac D. N. Domino Clementi PP. XIII. suisque successoribus canonice intrantibus: non ero in consilio, aut consensu, vel facto, ut vitam perdant, aut membrum, seu capiantur mala captione, aut in eos violenter manus quomodolibet ingerantur, seu injuriae aliquae inferantur quovis quaesito colore:

Item formulam praebet juramenti praestandi.

Consilium vero, quod mihi crediturí sunt per se, aut Nuntios, seu literas, ad eorum damnum, me sciente, nemini pandam: Papatum Romanum, et Regalia S. Petri adjutor eis ero ad defendendum, et retinendum contra omnem hominem; Legatum Apostolicae Sedis in eundo, et redeundo honorifice tractabo, et in suis necessitatibus adjuvabo: jura, honores, et privilegia, et authoritatem Romanae Ecclesiae D. N. Papae et successorum praefatorum conservare, defendere augere, et promovere curabo; Nec ero in consilio facto, vel tractatu in quibus contra ipsum Dominum Nostrum, vel eamdem Romanoanam Ecclesiam aliqua sinistra, vel praejudicialia personae, honoris, juris, status, et potestatis eorum machinentur, et si talia a quibuscumque procurari novero, vel tractari, impediam hoc pro posse, et quantocitius potero, comode significabo eidem D. N. vel alteri, per quem ad ipsius notitiam poterit pervenire. Regulas Sanctorum Patrum, decreta, ordinationes, sententias, dispositiones, reservationes, provisiones, et mandata Apostolica, totis viribus observabo, et faciam ab aliis observari: Haereticos, et Schismaticos, ac rebelles D. N. et Successoribus praefatis pro posse persequar, et impugnabo, vocatus ad Synodum veniam, nisi praepeditus fuero canonica praepeditione: Apostolorum limina singulis decenniis personaliter, ac per me ipsum visitabo, et Domino Nostro, et Successoribus praefatis rationem reddam de toto meo Pastorali Officio, deque rebus omnibus ad Ecclesiae meae statum, ad Cleri, et Populi disciplinam, animarum denique, quae meae Fidei creditae sunt, salutem quoquomodo pertinentibus, et vicissim mandata Apostolica praefata humiliter recipiam, et quam diligentissime exequar: qood si legitimo impedimento detentus fuero, praefata omnia adimplebo per certum Nuntium, ad hoc speciale mandatum habentem de gremio Capituli mei, aut alium in dignitate Ecclesiastica constitutum, seu alias Personatum habentem, aut his mihi deficientibus per Dioecesanum Sacerdotem, et Clero deficiente omnino, per aliquem alium Praesbyterum saecularem, vel regularem spectatae probitatis, et religionis de supradictis omnibus plene instructum; de hujusmodi autem impedimento docebo per legitimas probationes ad S. R. E. Cardinalem proponentem in Congregatione Sacri Concilii Tridentini per supradictum Nuntium traosmittendas. Possessiones vero ad Mensam meam pertinentes non vendam, neque donabo, neque impignerabo, neque denuo infeudabo, vel alio modo alienabo, etiam cum consensu Capituli Ecclesiae meae, iocoosulto Romano Pontifice, et Constitutionem super prohibitionem investiturarum bonorum Jurisdictionalium, de Anno Domini Millesimo sexcentesimo vigesimo quinto editam servabo, et si ad aliquam alienationem devenero, poenas in eadem super hoc edita Constitutione contentas, ee ipso incurrere volo: Sic me Deus adjuvet, et haec Sancta Dei Evangelia. »

Caeterum Pallium, insigne videlicet plenitudinis Pontificalis Officii de corpore Beati Petri Apostoli sumptum, tunc ad Fraternitatem Tuam, cum per tuum Nunciuoi ea qua decet instantia postulatum fuerit, destinandum, transmittendumque mandabimus. Non obstantibus iis omnibus, quae in praeinsertis Nostris literis volumus non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apod S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die prima Augusti MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Patriarchalis Palli transmissionem quum postulatio facta fuerit promittit.

CLIX.

Monasterium S. Mariae de Salem Ordinis Monachorum Cisterciensium in specialem S. Sedis protectionem suscipit, et Apostolicas Literas Alexandri VII. super Monasticae disciplinae observantia confirmat una cum Constit. Benedicti XIV. super Clausura Monasteriorum.

Dat. die 8. Aug. 1760. Ann. Tertio

Cisterciensem Ordinem Monachorum S. Benedicti reformavit Benedictus XII. Const. edit. Anno 1335. Jul. 2. Abstinentiam a carnibus non esse de substantialibus regulae Monachorum hujus Ordinis, sancivit Alexander VI. Const. edit. Ann. 1475. Idib. Decembr. Quod Monachi, et Moniales Ordinis Cister-

ciensis vestibus albi tantum, et nigri coloris uti deberent sancivit Sixtus IV. Const. edit. Ann. 1475. Dec. 13. Congregationes Monachorum Cisterciensium in Provinciis Thusciae, et Lombardiae univit, unamque Congregationem instituit nuncupandam S. Bernardi in Italia Alexander VI. Const. Ann. 1497. Dec. 23. Cisterciensibus Reformatis Hispaniae ut carnibus libere, et licite vesci valerent permisit Pontifex idem Const. Ann. 1498. Idib. Nov. Quod Cistercienses absque scrupulo conscientiae possint vesci carnibus intra, et extra septa Monasterii, cum ab illis abstinentia non sit de substantiali regulae, declaravit Alexander VII. Const. Ann. 1637. Nov. 10. Abbates Ordinis Cisterciensis utentes dispensatione Apostolica circa usum carnium privari non posse voce activa, et passiva virtute Sententiarum Visitatoris Apostolici sancivit Pontifex idem Const. Ann. 1661. Jul. 2. Contra nonnullos Monachos Cistercienses in Gallia abstinentes nuncupatos, indultis a Sede Apostolica concessis obedire nolentes, adest constitut. altera ejusdem Pontificis Ann. 1662. Jun. 16. quae omnes sunt in Bullario Mainardii, exceptis secunda, et quinta, quae in eo praetermissae sunt. Etiam in Bullario Benedicti XIV. desiderantur Literae diei 15. Julii 1552. de quibus in praesentibus expressa est mentio.

Clemens PP. XIII.
Ad perpetuam Rei Memoriam.

Exordium. §. 1. Impositi Nobis coelitus pastoralis Officii solicitudo postulat, ut Christifidelium, qui e mundi fluctibus ad Religiosae vitae portum confugerunt, paternam curam gerentes, iis, quae ad Regularem disciplinam, aeternamque eorum salutem, et totius Christiani populi aedificationem, utilitatemque a Romanis Pontificibus Decessoribus Nostris provide constituta sunt, firmius constabiliendis, et ubi labefactata fuerint reparandis, ipsi quoque, adstipulante Apostolicae authoritatis praesidio, adlaboremus.

Exponuntur sanctiones Alexandri §. 2. Nuper exposuerunt Nobis Dilecti Filii Anselmus Abbas, et Monachi insignis Monasterii S. Mariae de Salem Apostolicae huic Sedi immediate subjecti, quod cum Fel. Rec. Alexander VII. Predecessor Noster cognovisset, celeberrimam antiquitate, ac morum sanctitate Cisterciensem Familiam, a primaeva Religiosae institutionis semita non parum deflexisse, animum induxit ad Monasticam disciplinam in ea restituendam, ejusque propterea instaurationem, atque reformationem particulari cuidam Cardinalium Congregationi demandavit, ut articulos, sive reformationis capita a tunc temporis Supremo totius Ordinis Praefecto, aliisque Monachis propositos, diligenter, accurateque perpenderet: quo facto, postquam idem Alexander articulos illos, seu capita rite prius digesta, et ad S. Benedicti regulam diligenter librata fuisse animadvertit, pro felici totius Cisterciensis Ordinis regimine, atque incolumitate, Apostolici roboris munimine confirmavit, et ab universis Cisterciensis Familiae Alumnis, sancte, inviolateque custodiri praecepit ut ex Apostolicis ejus literis, tenoris sequentis videlicet. — Alexander Papa VII. Ad futuram rei memoriam — « In suprema Sedis Apostolicae specula dispositione Divina constituti, Dominicum gregem coelitus nobis commissum circumspicientes, mentis nostrae aciem convertimus in Sacrum Ordinem Cisterciensem, cujus odor sicut agri pleni suavitas, cui Dominus benedixit, totam replevit Ecclesiam, et veluti fons hortorum irriguus, caeteras irrigavit Religiones, et Ordines. Verum volventibus Annis, non sine magno animi Nostri moerore cognovimus, Ordinem memoratum a primaevae institutionis tramite ob temporum injuriam, et calamitatem non modicum deflexisse, et plurima passum esse in spiritualibus, et temporalibus detrimenta. Quare Nos ex debito pastoralis Officii singulari zelantes affectu, ad tanti Ordinis instaurationem, ac reformationem, divino fraeti auxilio, Nostrae sollicitudinis partes duximus impendendas: ut Monastica disciplina, ubi collapsa fuerit, restituatur, et constantius, ubi conservata est, perseveret, unitas servetur in Ordine, et praecisis dissentionibus, ac dissidiis, quae in Regno Galliae inter communis, et strictae observantiae Monachos jam- VII. ad restituendam in hoc Ordine Monasticam disciplinam.

dudum exorta sunt, sincera pax, et mutua charitatis Officia benedicente Domino redintegrentur — Alias siquidem per nostras Literas in forma Brevis expeditas die 16. Jan. 1662. Pontificatus Nostri Anno VII., de voto particularis Congregationis a Nobis deputatae, quae scripturas hinc inde datas vidit, et examinavit, causam ipsius reformationis in statu, et terminis, in quibus tunc reperiebatur, a quocumque Tribunali ad Nos evocavimus, ac dilecto Filio Claudio Vaussin Abbati Cistercii, totius Ordinis Generali dedimus in mandatis, ut advocaret, seu moneret viros idoneos Ordinis sui, tam ex Gallia quam aliunde ad exhibendum infra tres menses dictae Congregationi particulari deputatae, articulos concernentes dictam reformationem a Nobis institutam, et alias ut in memuratis Literis plenius continetur. Cumque praedictus Claudius nostris parendo mandatis, reformationis articulos ad Nos transmiserit, idemque praestiterint dilecti filii Abbates strictae observantiae, in Gallia multis ab hinc annis introductae: Nos hujusmodi articulos utrimque exhibitos, Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium, ac dilectorum Filiorum Romanae Curiae Praelatorum a Nobis desuper institutae, sedulo, et mature examinandos, et expendendos commisimus, quorum quidem articulorum ad generalem reformationem Ordinis Cisterciensis conveniens restrictio, ad Capita Sancti Benedicti regulae reductio talis est videlicet — *Circa caput secundum Regulae, qualis esse debeat Abbas.* — Juxta Sacri Concilii Tridentini decreta summa cura satagant dicti Ordinis Abbates, et Superiores ut a suis utriusque sexus subditis essentialia vota, quae sunt basis, et fundamenta totius Regularis disciplinae inviolabiliter observentur. Ipsi vero Abbates, et Superiores, forma gregis facti ex animo exemplum praebeant in omnibus, magistram sequentes regulam. — Habeant Abbates, et Conventus propria sigilla, et teneantur novi Abbates praestare juramentum de non alienandis, et impignorandis bonis Monasterii, ac de pecuniis, et redditibus illius inutiliter non expendendis: et omnes Officiales idem juramentum praestabunt de suis muniis fideliter exercendis, et de mutuis non contrahendis, nisi servatis Constitutionibus Apostolicis. — Cum ad Monasticam disciplinam restaurandam, et restitutam conservandam, maxime Visitatores Regulares conducant, Capitulum Generale, Abbas Cistercii Ordinis Generalis, et quatuor primi Abbates de Firmitate, de Pontigniaco, de Claravalle, et de Morimundo provideant diligenter, ut singulis annis sollicite, charitative, prudenter, et cum pietate fiant ad animarum salutem, cultum divinum, votorum essentialium observantiam, et alia quae ad mores, correctionem, et personarum regularium aedificationem, nec non administrationem, et statum temporalem pertinent. Caveant vero maxime Visitatores ab omni donorum receptione, et etiam ne nimium numeroso comitatu, aut familia, gravioribus quam expediat expensis Monasteria onerent, at manducent tempore Visitationis in refectorio cum Fratribus propter disciplinam servandam. — Abbates Regulares etiam perpetui, subjaceant Visitationi, et correctioni Visitatorum etiam non Abbatum, et ab ipsis ad sufficientem numerum Monachorum debite, et religiose enutriendum, aedificiorum reparationes, annuas Ordinis contributiones solvendas, communia Ordinis, et Provinciarum onera sustinenda, jurisdictionis suspensione, aliisque Ecclesiasticis poenis, et censuris, servato juris ordine cogantur. — Ad residentiam in suis propriis Monasteriis prout de jure teneantur; nec in Castellis, nec in Grangiis, aut alibi extra septa Monasteriorum suorum commorentur; neque quarumcumque Monialium alterius Ordinis regimen, et Visitationem absque expressa Summi Pontificis licentia, sub poena privationis vocis activae, et passivae ipso facto incurrenda, suscipere audeant — Inter Abbates Regulares, et Conventus, et Officiales Monasteriorum, nulla fiat partitio bonorum, fructuum, redditium, et proventuum eorum; sed communibus ipsorum usibus deputentur juxta statutum Benedicti Papae XII. nisi pro meliori regimine, et utilitate quorumdam Monasteriorum ad impediendas dilapidationes a Capitulo Generali, vel a comitiis intermediis aliter judicara-

tur. — Procurent tamen Superiores, et Visitatores Ordinis, ut in Monasteriis commendatis quantum fieri poterit, pensiones Religiosorum, et famulantium in bonis stabilibus assignentur. — *Circa caput* 3. *de adhibendis in Consilium Fratribus* — Capitula Generalia quolibet triennio apud Cistercium celebrentur, eisque omnes Abbates, nisi legitime impediti, aut ob justas causas excusati, simul, et Abbates a Congregationibus deputati, Procuratores Generales, Visitatores, et Syndici Provinciarum, Collegiorum Provisores, seu Rectores adesse teneantur, de sibi commissis muneribus actis, et per se gestis rationem reddituri, et de agendis, aut reformandis in posterum de timore Dei, juxta regularia Ordinis instituta, et Constitutiones Apostolicas tractaturi. — Licet autem soli Diffinitores vocem decisivam in diffinitionibus condendis habeant, tamen omnes Abbates, et aliae personae idoneae, et de Ordine benemeritae, judicio Abbatis Generalis, et quatuor primorum Abbatum designandae, et post electionem Diffinitorum nominandae, vocem consultivam habebunt. — Serventur quoque Constitutiones circa numerum eorum, quos Abbates dicti Ordinis venientes ad Capitulum secum ducere olim poterant, nullusque, qui non habet jus interveniendi, vel non fuerit vocatus, absque licentia petita, et obtenta ab Abbate Generali, ad dicta Capitula accedere audeat. — Et quia in dies multa emergunt negotia, quae matura deliberatione indigent, quolibet tempore intermedio inter duo Capitula die, et loco per Abbatem Cisterciensem designandis, ipse Cisterciensis, et quatuor primi Abbates conveniant cum aliis ex Visitatoribus Provincialibus Monasteriorum utriusque Observantiae, Praesidibus Congregationum, Procuratoribus Generalibus, et Syndicis Provinciarum, qui negocia magni momenti agenda habebant, et ut celebratio dicti Conventus sit omnibus nota, ipse Generalis Abbas eam more solito ante sex menses Praesidibus Congregationum, Visitatoribus Provinciarum, Procuratoribus Generalibus, et Syndicis indicere tenebitur, ut ad dictam Congregationem accedant, vel mittant, certioresque faciant dictum Abbatem Generalem, et quatuor primos de statu Congregationum suarum: praeter quem Conventum, nullus alius in toto Galliae Regno fiat sub quocumque praetextu, nisi a Capitulo Generali fieri concedatur; — Visitatores Provinciarum Monasteriorum communis observantiae, a Capitulo Generali, aut ipso cessante, ab Abbate Cisterciensi de Consilio, et consensu quatuor Primorum Abbatum, sicut alii publici Officiales instituantur non solum ex numero Religiosorum probatorum communis observantiae, sed etiam, si ita expediens judicaverint, ex numero Religiosorum strictae observantiae, seu abstinentiae quorum consilio, et opera uti poterunt, ad praesentem reformationem instituendam. — Item provisor Collegii Parisiensis, Procurator, Doctores, Regentes, et alii Officiales secundum Benedicti Papae XII. Constitutionem, per Capitulum Generale Ordinis, aut eo cessante, sicut consuetum est, ab Abbate Cisterciensi, auctoritate Capituli Generalis fungente, instituantur, et destituantur usque ad Capitulum Generale, vel intermedium, sive sint ex communi observantia, sive ex strictiori. — Similiter consultis Provinciarum Visitatoribus super merita, vel demerita Religiosorum, instituantur, et destituantur a dicto Abbate Generali, et quatuor primariis Abbatibus, et aliis filiationem habentibus respective Priores, Claustrales, et Confessores in Monasteriis Monialium ad nutum amovibiles, observato moderamine, ut in Monasteriis commendatis strictioris observantiae virorum, ac Monialium nullum instituere possint, qui non profiteatur abstinentiam: et licet omnes Ordinis Officiales, et Monasteriorum Priores sint ad nutum amovibiles, attamen quolibet triennio suorum Officiorum, et Prioratuum voluntariam dimissionem in scriptis faciant Capitulo Generali, Abbati Cisterrii, quatuor primis Abbatibus, et aliis Superioribus a quibus respective fuerint instituti, cum facultate tamen eos continuandi in Officiis, et Prioratibus, quamdiu ipsos repererint, et judicaverint idoneos — *Circa Caput* 6. *de taciturnitate* — Laudabilem morem servandi silentium a Completorio usque ad tempus Capituli diei sequentis in omni loco, et semper

in locis Regularibus, puta in Claustro Regulari, in Ecclesia, in Dormiturio, in Refectorio, et in Calefactorio omnes teneant, cum facultate tamen petendi necessaria, submissa voce absque conscientiae scrupulo. — *Circa caput* 8. *usque ad* 20. *inclusive*, *de forma Divini Officii*, *et modo psallendi* — Forma ista exactissime observetur, et materia ab Ecclesiae Romanae usu ad Dei gloriam, et proximi aedificatiunem sumatur, prout hactenus consuevit Ecclesia Cisterciensis, cui tamquam matri, omnes aliae Ecclesiae dicti Ordinis ex charta charitatis, Eugenii III., et Pii V. definitionibus, et praeceptis confurmari teneantur: Ut autem haec uniformitas in Divino Officio persolvendo teneatur in omnibus Ordinis Monasteriis, iisdem ritibus, et cantu, et libris omnibus ad diurnas, et nocturnas horas, et Missas necessariis, secundam praedictam formam Cisterciensis Monasterii omnes utantur. — Horis Canonicis, Officio Beatae Virginis, et Defunctorum juxta usus, et consuetudines laudabiles hujus Ordinis in choro recitandis, et decantandis, omnes, et singuli cum cocullis intersint, et horas Canonicas cum cantu Gregoriano juxta regulas persolvant. — Diebus Festivis solemnioribus surgent hora secunda post mediam noctem, aliis vero diebus temperantius, prout a Capitulo Generali determinabitur. Horis Mattutinis post officium Beatae Mariae Virginis, et post Completurium, aut aliis horis competentibus, vacent per mediam horam qualibet vice meditationi, et per decem dies exercitiis spiritualibus semel in Anno. — *Circa caput* 22. *quomodo dormiant Monachi* — Omnes tam Abbates quam Monachi, tam Abbatissae quam Moniales in comuni dormitorio recumbant, illis exceptis quos, aut quas ratione officiorum suurum, aut negociorum, aut alias justas causas ab eo excusari oporteat, juxta Abbatis, aut aliurum Officialium judicium. Quamvis autem regula jubeat, et etiam Benedicti Papae XII. constitutio praecipiat, ut omnes in uno loco dormiant, sine cellis separatis, tamen ob majorem modestiam, et vitae honestatem, sicut longa experientia comprobatum est, et ad consulendum cujuslibet infirmitatibus, dictarum cellarum usus venit tollerandus, dummodo juxta Clementis Papae VIII. decreta habeat Superior clavem, ut cum sibi videbitur, cellas omnes reserare possit. Nullusque etiam noctu cellam ita claudat quin a Superiore possit aperiri. Sit etiam in foramen pendula, vel ductili tabula coopertum. Vestiti dormiant omnes cum parvo caputio albo; lectisternia, secundum regulam in eis disponantur, et supellex talis sit, ut statui paupertatis quam professi sunt Monachi conveniat: nihil superflui in ea sit, nihil etiam in ea necessarii desit. — *Circa Caput*. 28. *De his qui saepius correcti non emendantur* — Observentur Sacrae Congregationis Concilii decreta de Regularibus Apostatis, et ejectis, et juxta illa dumtaxat, incorrigibiles e Monasteriis, et Ordine ejiciantur. — *Circa Caput* 31. *de Cellerario* — Administratio bonorum temporalium secundum Concilii Tridentini Decretum fiat per Officiales, prout scilicet eis injunxerit Abbas, ad nutum amovibiles, sic ut de omnibus receptis, et expensis curam Abbate, seu Superiore, et Senioribus domus fidelem teneantur reddere rationem: pecuniae vero omnes ab uno Bursario per Abbatem, aut Superiorem de Consilio Seniorum stabiliendo serventur in arca sub tribus clavibus, quarum una apud Abbatem, aut Superiorem maneat, aliam custodiat Senior domus, tertiam vero ipse Bursarius. Nullus ex Superioribus locorum administratiunem bonorum, aut aliarum rerum, dispensationemque pecuniarum, et redditaum sui Conventus, etiam nomine Conventus per seipsum habere, seu exercere possit, sed universum id onus tribus Fratribus ejusdem Conventus a Generali ita demandetur, ut unus rerum, et bonorum, reddituumque colligendorum, ac exigendorum curam habeat, alter tamquam Depositarius pecunias ac caetera ab illo collecta, et exacta fideliter asservet, alias de pecuniis ac rebus a Depositario acceptis, Superiori, et Fratribus ac Conventui universo de necessariis, mandante tamen ipso Superiore, non secundum proprium affectum, sed juxta charitatis regulam, veluti bonus dispensator provideat, officiorum hujusmodi confusione penitus interdicta. — *Circa Caput* 33. *Si quid debeant*

Monachi proprium habere — Observetur ubique vita communis juxta Concil. Trid. Benedicti XII. et Clementis VIII. decreta: nec cuiquam Regularium tam Virorum, quam Mulierum dicti Ordinis liceat aliqua bona tamquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, vel tenere, nec fas sit Superioribus alicui Regulari concedere bona stabilia, aut certi bladi, panis, vini, vel pecuniae pensiones dare, etiam praetextu contractuum initorum, vel ineundorum inter Monachos communis, et strictioris observantiae, quos Sanctissimus D. N. Alexander VII. declaravit per Suas in forma brevis Litteras de die 8. Mensis Martii 1660. nullos, irritos, illicitos, et paupertati religiosae contrarios; sed omnia omnibus sint communia, et dentur unicuique secundum cujuscumque Monasterii facultates, regionum qualitates, omnia necessaria tum ad victum, tum ad vestitum, sive sano, sive aegro, sive seni, sive juveni, sine ulla personarum acceptione, et habita tantum rationne necessitatis. — *Circa Caput* 39. *de Mensura ciborum* — Qui abstinentiam a carnibus amplexi sunt, aut in posterum amplectentur, illam exacte retineant, et nemini illorum liceat, ad communem ipsius Ordinis observantiam transire, nisi petita, et obtenta facultate a Summo Pontifice pro tempore existente, aut saltem a Capitulo Generali, vel eo cessante ab Abbate Cisterciensi. Nulli etiam comunis observantiae Professori propter pacis, et charitatis custodiam liceat ad dictam perpetuam abstinentiam transire, non petita licentia saltem a suo Patre immediate: ad quam abstinentiam amplectendam Superiores nullum, qui nec fuerit in ea educatus possint cogere, nec ullus, licentia utendi carnibus auctoritate Apostolica, omnibus personis Regularibus Ordinis, etiam sanis, et bene se habentibus data, et ab eadem approbata, et denuo concessa frui possit, nisi tribus diebus tantum in hebdomada, extra tempus Adventus, Sepduagesimae, et aliud ab Ecclesia prohibitum. — *Circa Caput* 41. *quibus horis oporteat reficere Fratres* — Jejunia non solum Ecclesiastica, sed etiam a regula, et a Constitutionibus praescripta serventur, Ecclesiastica muderatione. Circa tempus refectionis, senum, juniorum, et infirmorum habeatur ratio: insuper de jejuniis regulae aliquando possint dispensare Superiores, pro personarum, locorum, regionum, et anni tempestatum consideratione, ut aliqui fructus, et alia id genus alimenta in cullatione, seu refectiuncula concedi jejunantibus possint. — *Circa Caput* 51. *de Fratribus, qui non longe satis proficiscuntur* — Laudabilis consuetudo introducta servetur. — *Circa caput* 53. *De hospitibus suscipiendis* — Ad hospitalitatem tantopere comendatam sint ferventiores Monasteriorum Superiores, sed in hospitibus suscipiendis frugalitas appareat, nullusque excessus permittatur: nec Religiosis cum consanguineis, et aliis supervenientibus in dormitorio, in cameris privatis, nec extra loca a Superioribus designata manducare concedatur; sicut nec Monialibus ad crates, et in locutorio cum quibuscumque tam secularibus, quam regularibus. Circa vero lotionem pedum hospitum, standum consuetudini. — *Circa Caput* 54. *Quod non debeat Monachus Literas accipere.* — Literae directae non sine Superioris licentia aperiantur, nec dirigendae mittantur, sitque unicum sigillum in Monasterio, quod penes Priorem maneat, eoque omnes literae sigillentur.— *Circa Caput* 55. *De vestimentis, et calceamentis Fratrum* — Quia humilitas personas Religiosas maxime decet, et modestia omnium virtutum splendor, et ornamentum existit, Abbates omnes et Monachi ejusdem Ordinis habitu uniformi, modesto, atque deceati utantur, qui ejusdem virtutes simul, et paupertatem redoleat. Abbates intra Claustra Monasteriorum suorum pileos non ferant, sed Religioso more tegantur. Monasteriorum septa ounquam sine Caputiis incedant; omnes etiam tam Abbates, quam Monachi pannis nigri, et albi dumtaxat coloribus simplicibus, honestis tamen, et mundis vestiantur, sic ut nihil appareat in eis, quod ovitates secularium sapint, et quod possit offendere intuentes. Ab indusiis, et collaribus lineis abstineant, solisque laneis tam intra, quam extra Monasterium utantur, sicut et femoralibus. Nullus Abbas, vel Monachus audeat barbam, et capillos nutrire,

vel prominentes in superiori labro pilus alere, aut aliter, quam uniformiter, et aequali pectine capillos, vel barbam circumquaque tondere, relicto in capite eo circulo, quem Monasticam coronam vocant, ut Religiosi Monasterii Cistercii deferre solent. — *Circa Caput 57. de Artificibus Monasterii* — Procurent Superiores, ut juvenes, quos ad studia non satis propensos esse judicabunt, honestam aliquam artem edisrant, cujus exercitio otiositatem, et solitudinis tedium evitare possint. — *Circa Caput 58. de Disciplina suscipiendorum Fratrum* — Circa Noviliatus, et Professoria designanda servabitur quod statuitur in Literis Sanctissimi Domini Nostri. Et circa receptionem, et educationem serventur regula, et Constitutiones Apostolicae, maxime decreta S. M. Clementis VIII; et recipiantur Novitii sufficienti litteraturae, hoc est grammaticalibus, et si fieri possit Philosophicis instructi, post aliqualem in habitu seculari probationem in propriis domibus factam, cum sufficienti pensione a Visitatoribus, aut aliis Superioribus pro ratione locorum determinanda, et a Monasteriis, pro quibus suscipiuntur solvenda, vel compensanda. — Recipiantur autem a Visitatori Provinciae, et a Novitiorum Magistro, et ab ipsis examinati, et idonei inventi vestiantur, et probentur, atque in hac communi observantia ita edoceantur ut excepta sola a carnibus abstinentia, ad omnia S. Regulae capita, prout hic sunt denotata, toto vitae decursu teneri intelligant. — Seminaria seu professoria simili ratione ad pietatis, et religionis excolendae opus erigantur, in quibus noviter professi, cum pensione sufficienti, aut compensatione maneant, et ad perfectionem S. Regulae, et dicti Ordinis Cisterciensis praxim acquirendam ita erudiantur, ut nullus ex illis ad studia, vel ad Ordines, vel ad gradus assumantur, qui probatae vitae, et sufficientiae testimonia non dederit. — Quia aliqui dicti Ordinis Monachi sub praetextu stabilitatis promissae, dum solemnem votorum professionem emiserunt, in aliquo certo, et determinato Monasterio praetendunt se etiam pro majori Monasteriorum ipsorum comodo, bono, et utilitate Ordinis, aut qualibet alia justa, et legitima ratione, si ipsi renuant in alia Monasteria transferri non posse, nisi ob grave aliquod crimen, quod in eodem loco facile emendari non possit, unde experientia ita comprobante, multae saepe oriuntur dissentiones, inobedientiae, rebelliones, lites, et incomoda innumera, Renovatur constitutio Pii II. de Anno 1461. qua facultas datur Visitatoribus, et Superioribus Ordinis pro tempore existentibus, ut si eis ita expediens videatur, personas ipsas ad alia ejusdem Ordinis Monasteria transferant, et alias idoneas in earum locum usque ad sufficientem numerum substituant in beneficium Noviliatuum, et Seminariorum communium, et faciliorem praesentis Constitutionis, et reformationis exequutionem, ita ut qui in locis Noviliatuum, et Seminariorum communium, et in aliis reformandis Monasteriis noluerint in omnibus praesenti reformationi se submittere, cogantur sub poena carceris se se transferre ad alia Monasteria per Visitatorem Provincialem eis designanda, ibique commorari; quae Monasteria tenebuntur illos recipere, et eos tamquam filios, et professos habere, solo excepto jure electionis Abbatum, sub poena interdicti, aliisque censuris contra renuentes, et huic ordinationi se se opponentes. — *Circa Caput. 61. de Monachis qualiter suscipiantur* — Quilibet Visitator, seu Praeses Provinciarum habeat sigillum Provinciae ejus Visitationi comissae, ne praeter ipsum possit quisquam dare licentiam conveniendi Superiores Majores, nec extra quatuor dietas a Monasterio proficiscendi: quae licentia in scriptis detur, et Provinciae sigillo muniatur. — *Circa Caput 64. De ordinando Abbate* — Nullus in posterum in Abbatem Generalem Ordinis Cisterciensis, qui eumdem Ordinem non sit expresse professus eligatur; et electio aliter facta, sit ipso jure nulla; et sic eligentes poenam privationis vocis activae, et passivae in perpetuum eo ipso, absque alia declaratione incurrant; praeterea eligendus iis dotibus, et virtutibus sit instructus, quas S. Benedictus in hoc capite, et secundo hujus Regulae in Abbate requirit: vitentur autem in electionibus ejusmodi omnes inordinati ambitus, et processus, et se-

cundum Canones fiant per scrutinium, in quibus omnes dicti Ordinis utriusque observantiae Monachi voce passiva respective gaudeant, nisi aliunde intercedat impedimentum. — *Circa Caput* 67. *De Fratribus — in via directis* — Meminerint Superiores, et Religiosos suos obligari ad solitudinem, nec ex illa debere, et posse exire, nisi propter gravem, et necessariam causam, idque cum maximo tremore, ne conceptus devotionis fructus dissipetur. Unde Sanctus Legislator a solitudinibus exeuntes, ad orationem propter tantum periculum recurrendum esse jubet: Non ergo permittantur ire Religiosi ad oppida, vel pagos viciniores, nisi contingeret gravis aliqua necessitas, et semper cum socio a Superiore designato. — *Circa Caput* 70. *Ut non praesumat quisquam alium cedere* — Causae mere regulares inter personas dicti Ordinis emergentes intra Ordinem terminentur juxta antiquas illas constitutiones, ne liceat alicui extra Ordinem appellare sub poenis in ipsis contentis. — Omnia supradicta respective ad Moniales pertinere volumus, praecipiendo Abbati Generali, et quatuor primis, et aliis Patribus Abbatibus, ut omnes sibi subditos ad Clausuram a Bonifacio VIII. et a Concilio Tridentino ordinatam, utique reducant, et cogant. — Ut autem in posterum una regula, una charitate, similibusque moribus ubique vivatur, et omnes utriusque sexus Ordinis personae sciant in quo strictior observantia excepta sola a carnibus abstinentia consistat, fiat brevis, et dilucida compilatio, et reductio omnium Constitutionum Apostolicarum, et Statutorum, quae aut per usum contrarium, aut per aliquam aliam rationem non sunt abrogatae, et per selectos ab Abbate Generali, et quatuor primis Abbatibus viros, in disciplina regulari, juribus, et privilegiis dicti Ordinis exercitatos distribuantur in certa Capita a Capitulo Generali approbanda, et promulganda, et demum typis mandanda, et in vernaculam linguam pro Monialibus vertenda, atque ad calcem Regulae Beati Benedicti apponenda, ut in Capitulis singulorum Monasteriorum per lectionem Regulae aliqua eorum Capita successive legantur. — Cum vero in Congregatione Cardinalium, et Praelatorum, ut supra instituta, praeinserti reformationis articuli diligenter discussi, et examinati, et qua parte opus fuit emendati, et aptati fuerint; Nos de omnibus plene instructi, et informati comperimus illos pro felici Monachorum dicti Ordinis statu, et salubri directione provide compilatos, ac perstrictos fuisse, et cum B. Benedicti Regula, quam primi Cistercienses in primaevo instituto, Charta charitatis nuncupato, a multis Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris approbato tenendam, et intelligendam posteris reliquerunt, in omnibus esse congruentes, praeterquam in aliquibus, quae vel ex rationabili inveterata consuetudine abrogata, vel ex legitima Sedis Apostolicae dispensatione, pro temporum varietate lenita, ac temperata fuere. Quocirca Motu-Proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione, Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, tenore praesentium, eosdem suprascriptus articulus reformationis in omnibus, et per omnia approbamus, ac confirmamus, illisque perpetuae, et inviolabilis firmitatis robur adjicimus, atque in Universo Ordine Cisterciensi, tam in Regno Galliae, quam in aliis Regnis, et Provinciis ab omnibus tam comunis, quam strictae observantiae Religiosis firmiter, et inviolate servari praecipimus, et mandamus, sub poenis in Regula contentis. — Cupientes autem ut nostra haec reformatio non sit verbotenus, sed divino auxilio realis, et cum effectu, eidem Claudio districte injungimus, ut primo quoque tempore convocet Generale Capitulum apud Monasterium Cistercii, celebrandum in Mense Majo sequentis anni 1667, ad quod vocentur, et convenire teneantur omnes, et singuli Abbates, et Priores Conventuales Monasteriorum totius Ordinis praepeditionem Canonicam non habentes, et in eo Abbas Cistercii, et quatuor primarii Abbates, item Diffinitores decem ex communi, et totidem ex stricta observantia; in Capitulo autem seu Diffinitorio, ut praemittitur congregato, diligens habeatur tractatus de reformatione Ordinis, et observantia regulari, deque aptiori modo exequendi, et ad praxim deducendi praeinsertos Reformationis articulos, et quod deli-

beratum, ac statutum fuerit, inviolate observetur — Ordinentur etiam in eodem Capitulo, seu Diffinitorio Religiosae, et circumspectae personae, quae singula Monasteria cujusque Provinciae, secundum formam eis praefixam visitare studeant, corrigentes, et reformantes, quae correctionis, et reformationis officio viderint indigere. — Praeterea fiat divisio seu partitio Monasteriorum strictae observantiae in Regno Galliae existentium, in duas saltem Provincias, et ab ipso Abbate Cistercii, et quatuor primariis Abbatibus, et decem Diffinitoribus ejusdem strictae observantiae, per secreta Schedularum suffragia eligantur ex eadem observantia duo Provinciales Visitatores nuncupandi, usque ad sequens Generale Capitulum duraturi, quorum quilibet jurisdictionem ordinariam babeat in Monasteriis Provinciae suae. — Item in singulis Provinciis Universi Ordinis etiam extra Galliam designentur duo Monasteria Monachorum communis observantiae, unum scilicet pro Novitiatu, una cum Magistris pro educandis noviter Professis, et cum familia selecta, quae quidem designationes una cum actis Capituli in scripturam redactae, atque ab eodem Abbate subscriptae, et consueto sigillo obsignatae transmittantur ad Procuratorem Ordinis in Urbe Nostra existentem, qui statim illas Nobis exhibeat, ut recognoscantur, et approbentur — Interea vero motu, scientia, et potestate similibus prohibemus, et interdicimus tam praedicto Abbati Cistercii, et quatuor primariis Abbatibus, quam caeteris Abbatibus, et Superioribus Monasteriorum comunis observantiae, sive in Gallia, sive in aliis Regnis, et Provinciis existentium, ne quemquam ad habitum suae Religionis recipiant, aut in posterum contra hujusmodi prohibitionem forsan recipiendos ad professionem admittant, donec antedictae designationes pro Novitiatibus, et Professoriis ut supra factae, et ad Procuratorem Ordinis transmissae nobis realiter, et cum effectu exhibitae fuerint, atque ut praefertur approbatae; alioquin sic recipientes, vel admittentes, sententiam excommunicationis incurrant, a qua non per alium quam per Nos, et Romanum Pontificem pro tempore existentem, nisi in mortis articulo constituti absolvi possint. — Ad haec de voto ejusdem Congregationis Cardinalium, et Praelaturum, qui jussu nostro rationes, et motiva, voce, scriptoque proposita tam a Procuratore Ordinis quam a duobus Abbatibus strictae observantiae pro reformationis negotio ex Gallia ad Urbem ablegatis, iterum ac tertio, accurate, matureque considerarunt, et discusserunt, Nobisque plenam de omnibus relationem fecerunt, auctoritate Apostolica, praesentium tenore declaramus, Literas in forma Brevis datas diebus 10. Novemb. 1657, et 8. Martii 1660 nec non 2. Julii 1661, respective, nullo obreptionis, subreptionis, intentionis Nostrae defectu, vel alio nullitatis vitio laborasse, nec laborare, ac proinde omnino esse servandas, et exequutioni mandandas, prout servari, et exequutioni mandari jubemus, perpetuum desuper silentium imponentes sub poenis contentis in primodictis nostris literis editis die 16 Januarii 1662. — Caeterum ex hac Nostra declaratione, quod ea quae memoratis Literis Nostris, et his praesentibus non adversantur, Monasteriis Monachorum Reformatorum in Regno Galliae, eorumque strictae observantiae, aliquod praejudicium generare non intendimus, sed illam in sua firmitate ac robore volumus permanere perinde ac si eaedem literae non emanassent. Quin imo Nostrae intentionis est, eamdem strictam observantiam in sua laudabili vivendi ratione confovere, et pro illius conservatione, et incremento pastoralis Nostri officii partes gratiose, et favorabiliter impendere, unde Abbatem Cistercii, et primarios quatuor Abbates serio in Domino monemus, atque adhortamur, eisque in virtute S. Obedientiae districte praecipimus, et mandamus, ut ipsam strictam observantiam non modo protegere, ac zelo charitatis complecti, verum etiam diffundere, et propagare pro viribus studeant, ut in dies, benedicente Domino, in Ecclesia Militante fructus ferat uberiores. — Similiter declaramus validas fuisse, et esse Professiones a Monachis strictae observantiae in hanc usque diem emissas, nec non absolutionem cum actis huc usque gestis, quae suum plenarium sortitae

sunt effectum, ita ut praedictarum, ac praesentium nostrarum Literarum vigore nullitatis vitio minime subjacere censeantur, nec propterea a quoquam impugnari, infringi, aut in controversiam adduci ullatenus possint; sicque per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, et S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos, et Apostolicae Sedis Nuncios, et alios quoslibet, quacumcumque praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, ac definiri debere, ac irritum, et inane si quid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus: non obstantibus praemissis etc. Quibus omnibus, et singulis etc. Volumus autem etc. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIX. Apr. MDCLXVI. Pontificatus Nostri Anno XII. »

Reformationes ab Alexandro VII. approbatae Generalia Ordinis comitia reverenter receperunt.

§. 3. Sic e hujusmodi Reformationis praescripta, quemadmodum Apostolicae eae literae praecipiebant, in coactis paulo post totius Ordinis Generalibus Comitiis, anni videlicet 1667. debita cum reverentia, et obsequio recepta sunt, et in aliis, quae subinde celebrata fuerunt, pro basi, et fundamento Monastici illius aedificii sunt habita: inter alia vero dicti Ordinis Monasteria, quae Alexandri VII. Reformationem libenter amplexa fuere, unum praecipue fuit Salemitanum: cujus tamen Coenobitae cum ob humanae indolis infirmitatem nonnullis ab hinc annis a rigidiori hac norma paulisper declinarent,

Laxata disciplina in Monasterio Salemitano Alexandrinae Constitutionis observantiam munit Benedictus XIV.

Apostolica Sa. Me. Benedicti XIV. ultimi Praedecessoris Nostri sollicitudine, et Generalis quoque Abbatis suffragio, Alexandrinae Constitutionis observantia in d. Monasterium fuit rursum invecta: etenim petente Anselmo Abbate, et Coenobium Salemitanum, et reliqua eidem adnexa sub Apostolicae Sedis patrocinio iterum suscipierentur, per literas in forma Brevis sub die 15. Julii anno 1752. incipien: *Persuasum Tibi etc.* eidem Pontifex Max. rescripsit, se neutiquam ambigere Monasterium istud noviter in Clientelam suam recipere, ea tamen conditione, ut Coenobitica disciplina a Religiosis omnibus adamussim custodiretur secundum Ordinis Statuta, et Apostolicas Constitutiones, praesertim Alexandrinam, demum vero ipsius Benedicti de Clausura Monasteriorum die 3. Januarii anni 1742.

Ex quo factum fuit ut ad antiquam observantiam Monachi Salemitani tandem fuerint revocati.

§. 4. Quamobrem idem Dilectus Filius Anselmus Abbas, qui eo videtur impensius Ordinem suum diligere, quo magis ardet cupiditate Monasticae disciplinae ad Tridentini Concilii normam Sess. 25. Cap. I. componendae, ut specialem hanc Apostolicae Sedis gratiam, atque benevolentiam sibi, suoque Religioso coetui mereretur, suffultus ex una Benedicti XIV. suasionibus, atque hortamentis, ex altera vero efficacissimis literis, ac monitis Venerabilis Fratris, Octavii Archiepiscopi Chalcedonensis, tunc apud Helvetios Sedis Apostolicae Nuntii, modo autem Palatii Nostri Praefecti omni studio, atque conatu veteri disciplinae redintegrandae naviter incubuit, et bonorum omnium largitore Deo, hisce irrigationibus incrementum dante feliciter assequutus est, ut Alexandrina Constitutio ibidem in praesens vigeat, communis vita, quae Monasticae disciplinae fundamentum est, pulchrius efflorescat, non ter amplius, sed quater in hebdomada abstineatur ab usu carnium; ad Nocturnas Vigilias in Solemnibus diebus secunda post mediam noctem hora, reliquis diebus tertia surgatur, abjectis lineis, laneae deferantur Tunicae, et Clausurae lex sartissime custodiatur, quae omnia pariter ut a Supremo totius Cisterciensis Ordinis Antistite in ultima Salemitani Coenobii Visitatione per Ablegatum suum confirmarentur, effecit.

Ut vero in hac Religiosa observantia Monasterium perstaret, Apostolicae Sedis auctoritas implaratur pro nova Alexandrinae Constitutionis confirmatione.

§. 5. Quamobrem restituta in hunc modum rigidiori observantia, idem Anselmus, una cum reliquis Coenobitis, admissas Nobis obtulit preces, quasi jure postulant, ut post impletam hanc a Praedecessore Nostro conditionem sibi praescriptam conceptis verbis, Monasterium suum in specialem tutelam, gratiamque Sedis Apostolicae modo suscepto obnunciaremus; timensque ne futuris temporibus, vel propter rerum humanarum vicissitudinem, vel propter dissonantiam quamdam cum nonnullis Cisterciensibus Coenobiis,

in quibus Alexandrina reformatio variis de causis perfecte non observatur, detrimentum aliquod patiatur, indicta suum in Coenobium rigidior Disciplina, sive ex aliqua dispensatione, et indulgentia Visitatorum, qui ex iis Monasteriis interdum assumuntur, sive alia quacumque de causa refrigescat, atque labefactetur, a Nobis identidem postulavit ut praefatis literis Apostolicis Alexandri VII. quo firmiores adhuc radices agerent, et in omnibus atque ab omnibus in suo Monasterio accuratissime servarentur, Apostolicae Nostrae confirmationis calculum adjungeremur.

Confirmatur Constitutio Alexandri VII., itemque altera Benedicti XIV. super clausura Monasteriorum.

§. 6. Nos igitur pietatem, religiosamque curam dicti Anselmi Abbatis merito commendantes, atque futurum in Domino sperantes, ut Salemitani Monasterii Alumni in ea vocatione, in qua vocati sunt, fideliter perseverent, suique Ordinis Regulam, et Apostolicas sanctiones, tanquam viam per quam ad Christianae perfectionis apicem progredi elegerunt, alacrius insistant de virtute in virtutem in dies proficientes, ut sint et invicem, et aliis Ordinis ejusdem Coenobitis sicut odor agri pleni in conspectu Domini, dictum Anselmum, ac reliquos Coenobitas amplioribus gratiis, prosequi cupientes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus eorumdem inclinati, primum quidem laudatum Monasterium S. Mariae de Salem in specialem Nostram, et Apostolicae Sedis gratiam, et protectionem peramanter recipimus, atque admittimus, deinde saepedictas literas Alexandri VII. Decessoris Nostri, et quaecumque in eis continentur, quemadmodum etiam constitutionem Benedicti XIV. super Clausura Monasteriorum quorumcumque superius memoratam, Apostolica auctoritate tenore praesentium approbamus, et confirmamus, eisdem inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, atque ab omnibus, et singulis dicti Monasterii Salemitani Coenobitis inviolate, sancteque, sub poenis in regula expressis, observari praecipimus.

Praesentium Literarum praecepta demandatur observantia.

§. 7. Inhibentes praeterea, et in virtute S. Obedientiae districte mandantes tam modernis, et pro tempore futuris ejusdem Monasterii Abbatibus, et Monachis, etiam ex eo, quod forsitan ante professionem suam nominatim de ipsis literis sibi non constare, aut non constitisse praetenderent, quam caeteris d. Ordinis Abbatibus, laudatum Monasterium de more visitantibus, quamvis etiam ipse accederet totius Ordinis Generalis Abbas, nec non Capitulo Generali seu Nationali, quinimo Nostris quoque, et Apostolicae Sedis Nunciis, seu Cardinalibus de latere Legatis, ne audeant ullo pacto, et titulo dictarum literarum, et reformationis exequutionem, sive in toto, sive in parte in Monasterio praedicto impedire, relaxare, imminuere, vel aliud quidpiam, inconsulta Sede Apostolica, immutare, et quidquid contra praemissa a quovis attentari, aut praetendi contigerit irritum et inane, nulliusque roboris, ac momenti esse, ac fore declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 8. Decernentes praesentes literas perpetuo, ac futuris temporibus semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suumque plenarium, et integrum effectum sortiri, et obtinere, atque ab illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari debere sicque, et non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, Apostolicos Nuncios, et S. R. E. Cardinales, et eorumdem Cardinalium Congregationes, et quosvis alios quacumque praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstantibus Constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, dictique Monasterii, et Ordinis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contra-

rium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VIII. Augusti MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLX.

Dat. die 13. Aug. 1760. Ann. tertio. Pontificum Romanorum praecipuam fuisse curam, ut Ecclesiastica immunitas, et Episcoporum jura sarcta tecta serventur, Clerique disciplina ad Sacrorum Canonum praescriptum revocetur, significat Gnesnensi, Arrhiepiscopo, cunctisque in Polonia Antistibus.

Constit. Benedicti XIV. tertio Kal. Aprilis 1742 circa appellationes, et inhibitiones concedendas vel denegandas in Causis Ecclesiasticis, de qua in praesentibus Literis sermo est, adest impressa in praelaudati Pontificis Bullario sub Num. 48, ubi referuntur praecedentium Pontificum Constitutiones, Conciliorum resolutiones, et Sacrarum Congregationum decreta, eamdem rem respicientia.

Venerabili Fratri Vladislao Archiepiscopo Gnesnensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

§. 1. Veluti persuasum Nobis est, Dilectum Filium Stefaninium, qui Apostolici Nuncii Venerabilis Fratris Archiepiscopi Mitilenensis antea fuit Auditor, commendationes Vestras nunquam exquisivisse, ut eo in officio etiam praeseos detineretur; ita Vobis pariter persuasum esse cupimus officia Vestra neutiquam illi nocumento futura, quin potius velle Nos opportunitatem dari, qua intelligere possit, quod Vestram ioiisse gratiam Nobis quidem gratum accidit, sibi vero utile aliquaodo futurum.

§. 2. In reliquis autem nihil magis cordi habemus, quam ut Ecclesiae Immunitas, et Episcoporum jura sarcta, ac tecta serventur et si quae vitia, pravique mores in Cleri Disciplinam irrepserunt ad sacrorum Canonum praescriptum rite corrigantur, ac sedulo emendentur; quocirca de appellationibus, quas facile nimium recipi, admittique doletis in iis, quae pertinent ad morum correctionem, nihil aliud rescribere possumus, nisi, rem hanc omnem accuratissime discussam, definitamque fuisse a Romanis Pontificibus Decessoribus Nostris, potissimom vero a Fel. Rec. ultimo Benedicto XIV. qui capita omnia provocationum, atque appellationum ab Episcoporum judicio admittendarum, sive recipiendarum sapientissime collegit in Constitutione quae incipit *ad Militantis Ecclesiae* data 3. Kal. Aprilis 1742. quae si religiose custodiatur, atque servetur, ut ipsi quoque enixe optamus, ac volumus, nulla erit in posterum conquerendi occasio, neque Judices, quicumque ii fuerint ad quos provocatur, praestitutos sibi terminos sive in re, sive in modo transgredientur.

§. 3. In hunc igitur sensum, ut Fr. Tuae aliorumque Episcoporum votis annueremus, Apostolico Nuncio literas dari mandavimus, quibus nihil Nos expetere magis perspiciatis, quam sacrorum Canonum, et Apostolicarum sanctionum implementum, unde, et Episcopalis Ordinis dignitas, et Ecclesiasticae disciplinae redintegratio maxime pendent. Interea vero Tibi Ven. Frater, aliisque Poloniae Coepiscopis, quos peramanter complectimur omnes, Apostolicam Benedictionem tuto corde largimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub Annulo Piscatoris die XIII. Augusti MDCCLX. Pontificatus Nostri anno Tertio.

CLXI.

Approbatio, et confirmatio sanctionum quarumdam pro studiis Linguarum Orientalium Cappuccinorum Conventus S. Hoooorati Parisiorum. Dat. die 18. Aug. 1760. Ann. tertio.

Magistros Linguarum Hebraicae, Graecae, Latinae, et Arabicae in Studiis Generalibus haberi jussit Clemens V. ut est in Clemen-

tit. 1. de Magistr. Earumdem Linguarum Magistros habendos esse a Regularibus in suis Studiis jussit Paulus V. Constit. edit. Ann. 1610. Jul. 31. quae est in Bullario Mainardi.

Clemens PP. XIII.

Ad perpetuam rei Memoriam

Quae ad proficiendum in sacris Scripturis valde conferant.

§. 1. Cum Scriptuca omnis divinitus inspirata, teste Apostolo (1) « utilis sit ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in justitia, ut perfectus sit homo Dei, et ad omne opus bonum instructus » duo in primis necessaria sunt, Divini luminis illustratio, quae Fidelium mentibus in Ecclesia Dei sensum veritatis aperiat, deinde assidua cura, ac diligentia in sacris paginis evolvendis, perscrutandisque, ut quemadmodum scribit D. Gregorius Magnus Praedecessor Noster (2) « discamus cor Dei in verbis Dei, et ad caelestia gaudia ardentius suspiremus » Cum autem pleraque ardua sint, ac intellectu difficilia in iisdem explicandis, interpretandisque, plurimum conducere indubium est trium praesertim linguarum peritiam Haebraicae, nempe, Graecae, et Latinae, unde inquit S. Augustinus (3) « Magnum remedium est linguarum cognitio: Latinae quidem linguae homines quos instruendos suscipimus, duabus aliis ad Scripturarum Divinarum cognitionem opus habent, Haebrea scilicet, et Graeca, ut ad exemplaria praecedentia cecurratur. »

Romanorum Pontificum sollicitudo ut linguae Hebraicae, Graecae, Latinae, et Arabicae excolerentur, quae ad Sacrarum Scripturarum intelligentiam conferunt.

§. 2. Hanc ob causam Romani Pontifices Praedecessores Nostri, firmissimum Catholicae veritatis praesidium in sacrorum librorum usu, unde incorrupta fidei, morumque doctrina dimanat, Divinitus positum recensentes, eo praecipuam suam curam, et providentiam contulerunt, ut linguarum ejusmodi Studium excoleretur: e quibus Clemens V. in Viennensi Concilio sapientissime constituit, ut non solum apud Rumanam Sedem, sed et in insignoribus tunc temporis Accademiis, scholae erigerentur ad ejusmodi idiomatum notitiam adipiscendam: itidem Sacrosancta Tridentina Synodus (4) « ne Caelestis iste Sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus Sanctus summa liberalitate hominibus tradidit per incuciam Saecularis, et Regularis Cleci neglectus jaceret, ad veteris, ac novi Testamenti expositionem potissimum, praebendam Theologicam in Cathedralibus, aliisque insignoribus Collegiatis institoi mandavit, in Coenobiis vero Saccae Scripturae lectiones haberi praecepit. Ad haec Summus Pontifex Paulus V. pariter Decessor Noster in sua Constitutione, quae incipit Apostolicae Servitutis die 31. Julii 1610. strictius quoque Praelatis Regulacium tam mendicantium, quam non mendicantium indixit, ut iis in Coenobiis, ubi studia vigent, Magistri, atque Doctores ejusmodi linguarum honeste, sustentarentur.

Constantis hujus studii Romanorum Pontificum observantiam demandarunt S. Congregationis de Propaganda decreta.

§. 3. Extat etiam Congregationis Cardinalium Fidei Propagandae praepositorum decretum diei XI. Apcilis Anno MDCXXV. evulgatum, quo exequutin Bullae Pauli V. demandatur, ut apud religiosos praesertim viros Sanctissimae Religionis Nostrae prupagatores, Haebraicae, Graecae, ac Latinae linguae cultus promoveatur: nequedesunt exempla Illustrium Episcuporum, qui suis in Seminariis, Clecicus hac Ocientalium linguarum disciplina instruendos enixe cucarunt, e quibus illud commemocace lubet clarissimi in Patavina Sede Antecessoris Nostri Venerabilis Gregorii Barbadici, quem sempec uti Antesignanum, Magistrum, Ducemque Nostrum in eo regenda suspeximus, cujus nominis inter Caelites ceferendi causa modo faeliciter agitur: Is enim Apostolicarum ejusmodi Sanctionum egregie conscius, et pietatis, et Doctrinae amplificandae cupidissimus non tam Scholam aperuit ad Haebraici, Graecique idiomatis eruditionem in Patavino Seminario comparandam, verum etiam utriusque linguae formas in Typographiam invexit, ut firmiores studia haec inibi radices agerent, indeque in alias quoque Christiani Orbis plagas diffunderentur.

Nemque plures illustres Episcopi Orientalium linguarum disciplinas in Seminariis instituentes.

(1) 2. ad Timoth. Cap. 3. vers. 16.
(2) Lib. 4. Epist. indict. Epist. 40.
(3) De Doctrina Christiana.
(4) Sess. 5. Cap. 1. de Ref

Apostolicam gratiam pro horum studiorum cul tu Pontifex exprimit.

§. 4. Quibus ex causis cum Summorum Pontificum Decessorum Nostrorum in Romana Cathedra, tum vero etiam illius Ven. Antistitis in Patavina, vestigiis inhaerentes, ipsi quoque muneris Nostri esse intelligimus, Pontificiam omnem authoritatem, ac gratiam Nostram iis conferre, qui in sanctionum ejusmodi implementum ad Divini Nominis gloriam, et Catholicae fidei, atque pietatis incrementum, in Sacris eloquiis ad verum, germanumque Ecclesiae sensum explanandis, interpretandisque naviter, ac laboriose desudant.

In Parisiensi Cappuccinorum Conventu S. Honorati Societas Religiosorum aderat Orientalium Scientiarum Studio dicata, quae leges condiderat pro felici ipsius Societatis progressu

§. 5. Sane expositum Nobis fuit a nonnullis Dilectis Filiis Cappuccinis Conventus Parisiensis S. Honorati, Linguarum hujusmodi Orientalium studio sese dicavisse, tantumque, benedicente Domino progressum fecisse, ut permagnos jam eorum laboris, atque industriae fructus ex pluribus voluminibus in lucem editis appareat, quod quidem eo magis commendari meretur, propterea quod, nemo ignorat austerissimum vitae genus, quod ejus Institutionis alumni profitentur. Cum autem valde periculosum sit, pulcherrimam istam studiosorum hominum societatem, ut humana sunt omnia, dissolvi, nisi quibusdam legibus, quasi vinculis ejus compages contineatur, hinc pro parte eorumdem Dilectorum Filiorum Cappuccinorum, qui dictam Societatem constituunt nobis humillime supplicatum fuit, ut Apostolica authoritate approbaremus leges quasdam ad ejus Societatis regimen, atque stabilitatem fulciendam maxime opportunas, atque una simul facultates aliquas inibi expressas, de Apostolicae indulgentiae benignitate iisdem impertiremur. Leges autem sunt quae sequuntur.

Tenor legum conditarum pro felici progressu Societatis studiorum Orientalium.

« I. Numerus Religiosorum, qui linguarum Orientalium studio, destinabuntur, major, quam sex, aut minor quam quatuor esse non poterit. »

« II. Candidati in hac schola admittendi ab his, qui actu sacris literis incumbent, Superioribus in Definitione Provinciali congregatis proponentur, ut ab iisdem in Societatem cooptentur, vel ab ea repellantur, nec ad illud opus, invita Societate poterunt applicari. »

« III. Ad illud opus destinatos et semel a Diffinitione admissos non poterunt Superiores ad nutum suum, et sine graviori causa, reluctante Societate, submovere, sed casus si inciderit, ut Superiores in Deffinitione congregati aliquem Societatis expelli voluerit, et Societas contra expulsionem Socii sui reluctetur, tunc ad Diffinitorium Generale fiet recursus, totumque ejus judicio erit remittendum. Nullum pariter cum hocce studio insociabile munus Guardianatum *verbi gratia*, aut Lecturam Candidatis poterunt impertiri, et si, invita Societate, aliquod hujus generis officium acceperit Candidatus, e numero Studentium delebitur. »

« IV. Si Societas e sinu suo Candidatum gravioribus de causis expellere desideraverit tunc (fraternis antea praemissis admonitionibus) Provinciali, et Diffinitoribus collegialiter unitis querelas proferet, expulsionisque petitae causas, et rationes aperiet: quod si major pars Diffinitorii Provincialis non consentit cum Societate, omnes ad Supremum Religionis Tribunal, scilicet ad Diffinitorium Generale recurrant, et interim Socius usque ad Sententiam definitivam ejusdem Tribunalis, inter Accademicos reputabitur. »

« V. Graves autem causae sunt praesertim, ignavia crassa, pravi mores, et alius quilibet principalis cordis, et animi defectus, qui paci, concordiae simul, et Societatis laboribus nocere possit. »

« VI. In Regularitatibus, et in omnibus aliis Religiosi illi, sicut et caeteri, Superioribus omnino subjecti erunt. »

« VII. Cum sumptus necessarii sint, ut opera typis mandentur, unus e Sociis ab ipsis eligetur, qui sub licentia Sanctitatis Suae negociis illis temporalibus vacet, libros emat per Syndicum, qui pecunias recipere, apud se depositas servare, et aes alienum Societatis curet solvere. Caeterum Societas habebit communitatem vitae et victus; ast cum dignus sit operarius mercede sua, et multa assidue laborantibus necessaria sint, saltem de necessitate convenientiae, quae a Conventu suppeditari non solent, Socius pro negotiis temporalibus

gerendis electus, ea sibi, Sociisque cum licentia Superioris localis, aut Patris Provincialis ex proventu editionis librorum (si quis sit) procurare poterit, et si post necessaria Societati suppeditata, et omnes impensas editionis solutas, forte remanserit aliquod residuum, illud ad nutum Societatis, hoc, vel illud indicantis, sub licentia Sanctitatis Suae, vel ad Sacristiam, vel ad Bibliothecam, vel ad Conventum applicabitur. »

« VIII. Socio, hoc officium peragenti, non licitum erit se librorum extraneorum commercio immiscere, sed de solis Societatis libris, et de permutationibus ex ipsa provenientibus tantummodo pertractare poterit. »

« IX. Socius ille rationes singulis duobus annis Societati congregatae reddere tenebitor, et si contra ipsius administrationem Societas unanimiter reclamaverit, alius e Sociis eligetur, qui huic officio incumbat: Societas vero, eamdem ipsam administrationis rationem Provinciali reddere teneatur. »

« X. Societati licitum erit unam Bibliothecae communis clavem penes se habere, ut ex ipsa libros operibus suis necessarios extrahere, et in ipsa post usum reponere possit, quae quidem clavis in manibus Decani Societatis servabitur; sed nec ipsi, nec ulli de Sociis ejusdem Bibliothecae curae se imminiscere, et de libris ad ipsam pertinentibus ullo modo disponere, vel pertractare fas erit; quilibet autem Socius, quoties a Bibliotheca libros extrahat, toties et nomen suum, et nomen librorom ex ipsa extractorum (ut mos est) in scriptis dabit. »

Leges supra relatas, audito suffragio Procuratoris Generalis Ordinis, Pontificia auctoritate confirmat, et approbat.

§. 6. Nos igitur postquam easdem mature perpendimus, et studiosae ejusmodi Societatis incolumitati, firmitatique consentaneas esse censuimus, audito insuper suffragio dicti Filii Amati Lambalensis Procuratoris Generalis Ordinis Cappuccinorum, qui leges praefatas pariter ad trutinam expendit, atque approbavit, ut antedictae Societatis Cappuccinorum in Conventu Parisiensi Sancti Honorati studio linguarum Orientalium dedilorum dissolutioni cuilibet, confusioni, ac perturbationi opportuna ratione occurramus, et eosdem dilectos Filios Cappuccinos dicti Conventus specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutos fore censentes, dictorum Cappuccinorum supplicationibus inclinati, leges praefatas, et in eis contenta, quaecumque Apostolica authoritate, tenore praesentium perpetuo approbamus, et confirmamus, et inviolabilis Apostolicae firmitatis robur vim, et efficaciam adjicimus, nec non statuimus atque mandamus, ut in eodem Conventu Divi Honorati omnino consequentibus temporibus observentur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Decernentes praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suum plenarium, et integrum effectum sortiri, et obtinere, atque ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit inviolabiliter observari debere, sicque, et non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, Apostolicus Nuncios, et S. R. E. Cardinales, et eorumdem Cardinalium Congregationes, et quosvis alios, quacumque praeeminentia et potestate fungentes, et functuros judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis authoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogat contrariis.

§. 8. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, et Ordinis Cappuccinorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, Indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XVIII. Augusti MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLXII.

Dat. die 18. Aug. 1760. Ann. Tertio.

Indulgentiae pro Fidelibus visitantibus Ecclesias Fratrum Ordinis Praedicatorum aliqua ex septem feriis sextis praecedentibus Festum S. Vincentii Ferrerii.

Tredecim sextis feriis a S. Francisco de Paula, institutis, Pia exercitia ab eodem S. Francisco proposita facientibus, indulgentiam plenariam concessit Clemens XII. Const. Ann. 1738. Sept. 24. quae adest in Bullario Mainardii.

Clemens PP. XIII.

Universis Christifidelibus
praesentes literas inspecturis salutem,
et Apostolicam Benedictionem

Cum, sicut accepimus, in Ecclesiis Fratrum Ordinis Praedicatorum, pia erga Sanctum Vincentium Ferrarium, praesertim in septem feriis sextis, ejusdem Sancti Festum immediate praecedentibus, devotio introducta fuerit, prout de praesenti etiam viget: Nos ad eam confovendam, et ad augendam Fidelium Religionem, et animarum salutem coelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, omnibus et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refectis, qui aliquam ex Ecclesiis dicti Ordinis in una ex praedictis feriis sextis, per eos ad sui libitum eligenda, devote visitaverint, et ibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. In reliquis vero feriis sextis hujusmodi, eisdem Christifidelibus etiam vere poenitentibus et confessis, ac Sacra Communione refectis, aliquam ex praedictis Ecclesiis, ut supra, visitantibus, et ibidem orantibus, qua feria praedictarum id egerint, septem annos, et totidem Quadragenas de injunctis eis, seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Praesentibus ad septennium tantum valituris. Volumus autem, ut si pro impetratione, praesentatione, admissione, seu publicatione praesentium aliquid vel minimum detur, aut sponte oblatum recipietur, praesentes nullae sint; utque praesentium earumdem literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exibitae vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die decima octava Augusti MDCCLX. Pontificatus nostri Anno Tertio.

CLXIII.

Paraensem Episcopum summopere commendat pro eximio charitatis studio quo flagrat, et arduis periculis queis occurrit, ut animas ad Christi ovile reducat.

Dat. die 20 Aug. 1760. Ann. Tertio.

Venerabili Fratri Joanni
Episcopo Paraensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam Benedictionem.

Qui apud Barbaras Gentes designantur Episcopi, ii quidem Apostolorum et Discipulorum Christi Domini, quos tamquam Oves misit in medio Luporum proprius repraesentant imaginem. In hanc igitur sortem (uti per eas literas, quas Nobis reddidit Dilectus Filius Joannes Gabrinius perscribis) vocatus nihil rectius agere potuisti, quam ardentissimas fundere preces, ut qui fuit oneris author, idem quoque bonorum operum, sanctaeque villicationis largitor existeret; cujus quidem optimae spei non leve argumentum est, eximiae charitatis studium, quo flagras, et ardua pericula obeundi ad animas Christo lucrifaciendas, et sanguinem, si opus fuerit, pro Christi Fide fundendi: erat haec antiquitus provisio, ac praeparatio animi ad Episco-

pale ministerium implendum, unde quod sit alicubi Nostris etiam temporibus, et plurimas Deo gratias agimus, et maximopere laetamur, atque idcirco Deum Opt. Max., quemadmodum Nos rogas, exorare non omittemus, ut benedicat laboribus, atque praedicationibus Tuis, iisdemque caeleste illud tribuat incrementum, sine quo neque qui plantat, neque qui rigat est aliquid, ut repositam iis, qui in agro Domini excolendo naviter desudant, mercedem, atque coronam accipiss, cujus auspicii pignus sit Apostolica Benedictio, quam Tibi Ven. Frater peramanter largimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris die XX. Augusti MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLXIV.

Dat. die 6. Sept. 1760. Ann. Tertio.

Approbatio, et confirmatio legum servandarum a Piis Virginibus, quas vocant *Magistrae Piae*, quae regimini subsunt Piorum Operariorum.

Clemens PP. XIII.

Ad perpetuam rei Memoriam.

Quae sit utilitas profecta ex Piarum Magistrarum instituto plurimum commendat.

§. 1. Experientia rerum omnium Magistra satis docuit, quantum Puellarum educationi perutilis hactenus fuerit piarum quarumdam Virginum Conventus *piae Magistrae* nuncupatus, quas Episcopi sub eorum regimine insimul habitare permiserunt, quamvis neque Claustrorum, neque Religiosae professionis legibus obstrictas, ut Deo unice vacarent, et sincerae pietatis documenta, et manuum opificia Puellis humilioribus praesertim, vel apud eas degentibus, vel ad earum Scholas convenientibus diligenter accurateque traderent, quae adulta postmodum aetate, si ad Coelestis Agni nuptias vocentur, in Christianae perfectionis studio facilius progrediantur, sin vero terreno jungantur connubio, didicerint jam quod decet mulieres, promittentes, ut inquit Apostolus, pietatem per bona opera, diligere scilicet viros suos, regere familiam, gubernare domum, et se ipsas irreprehensibiles exhibere.

Exordium, et progressus hujusce Pii instituti enunciantur.

§. 2. Piam hanc Societatem, ut accepimus, primus in suam Dioecesim invexit Cl. Me. Cardinalis Marcus Barbadicus civis Noster, dum Montis Falisci Episcopum ageret, ex qua in alias subinde viciniores diffundi caepit, usquedum Sa. Me. Clemens XI. Decessor Noster vigilantissimus, ne utilitate illa, ac bono, quod a sensatis mulieribus proficiscitur Urbs Roma careret, in hanc communem omnium patriam illas evocavit, ut Adolescentulas studiose, ac liberaliter docerent timere Deum, et operari consilio manuum suarum: quamobrem certam iisdem constituit stipem a Pontificio Eleemosynario quotannis solvendam, quod reliqui deinde Summi Pontifices, Nosque ipsi praestari jussimus. Almae Urbis Nostrae exemplum, in qua octo jam Scholae in praesens per diversas Urbis Regiones fundatae sunt, alii quoque sequuti fuere: non tam enim plures Episcopi, quam Toparchae suis in Dioecesibus, et in Oppidis eas locandas, stabiliendasque, certo pariter eisdem constituto censu duxerunt.

Ut Pium hocce institutum magis in suo proficeret proposito, leges nonnullae conditae quo in officio, et obedientia Magistrae continerentur facilius.

§. 3. Sicuti autem nullum edificium sine compage, ac fundamento consistere nequit, atque idem est de Societatibus, humanisque consortiis, ita laudatus Cardinalis Barbadicus ope Clericorum Congregationis Piorum Operariorum, quibus in sua vinea excolenda adjutoribus utebatur, quasdam eisdem praestituit leges, primum Typis Montis Falisci, deinde etiam Romae Anno 1717. cura, et sollicitudine Nicolai Albini tunc Athenarum Archiepiscopi, et Eleemosynarii Pontificii in lucem editas; ut in officio, et in obedientia continerentur.

Quae saene regulae quum fuerint tractu temporis corruptae, novis superadditis, iterum publici juris sunt recognitione factae, quarum hic Pontificia approbatio postulatur.

§. 4. Superrimae autem eaedem Dilectae Filiae Magistrae Piae, quae curae ac regimini subsunt praedictae Congregationis Clericorum Piorum Operariorum Nobis exposuerunt, nonnullas labente tempore irrepsisse corruptelas, quod nempe si aliqua ex praefatis Magistris, justis de causis Superiorum jussu, ab ea domo, ubi insimul degunt, fuerit expulsa, vel etiam sponte abierit, nihilominus piae Magistrae Schema nentiquam dimittat, quod sane non modo gravi Pii Operis detrimento, verum etiam populo offensioni

esse dignoscitur: quamobrem eaedem Dilectae Filiae, legibus iis iterum in compendium redactis, nonnullas alias de novo addendas censuerunt, quibus ejusmodi corruptelae provide occurreretur, Nobisque insimul humiliter supplicarunt, ut praefatas leges quo firmius consistant, et debitae exequutioni mandentur, Apostolica authoritate Nostra approbaremus, atque confirmaremus. Tenor autem praedictarum legum, est qui sequitur.

REGOLE PER LE MAESTRE PIE

INTRODUZIONE

Recensentur in unum collectae tum veteres, tum novae regulae.

La buona educazione de' Fanciulli è di tanta necessità, che da essa ordinariamente dipende non solo il lor proprio vantaggio, ma altresì quello delle famiglie, e de' popoli stessi. I Giovanetti, dice lo Spirito Santo, quando giungono all'età adulta, ritengono quella medesime qualità di cui si sono imbevuti nella loro puerizia. Le leggi, e gli ammaestramenti istituiti per tenerli lontani dalle occasioni tanto pericolose del secolo, non servono ad altro, che a renderli maggiormente colpevoli, ove manchi ad essi loro per parte dei Parenti la dovuta educazione. Ma se questa in tutti i Fanciulli è necessaria, necessarissima, deve riconoscersi nelle Giovinette, sì perchè per la loro educazione possono pregiudicare assai più, ed a se, ed agli altri, sì ancora perchè quanto abbondano di buoni Direttori i Maschi, altrettanto penoriano di buone Direttrici le Femine. Per questo fine prima in Montefiascone, e poi in Roma si sono introdotte le Scuole delle Maestre pie, acciocchè le Fanciulle siano con questo mezzo ammaestrate, non solo ne' lavori manuali, e nell'esercizio di leggere, e scrivere, ma ciò che principalmente importa, ne' Misteri della nostra Santa Fede, nel modo di frequentare con frutto i Santissimi Sagramenti della Penitenza, e dell'Eucaristia, nell'ubbedienza, e rispetto verso i maggiori, nella purità, e modestia tanto propria del loro sesso, ed in tutte quelle altre virtù finalmente, che devono essere la vera norma del vivere Cristiano. Pertanto sì per istabilimento maggiore dell'opera, e sì ancora per secondare le sante intenzioni, e la somma vigilanza di Monsig. Nicolò Saverio Albini Arcivescovo di Atene Elemosiniere della Santità di Nostro Signore Clemente XII. da cui l'opera in Roma riconosce buona parte del suo accrescimento, oltre le instituzioni stampate in Montefiascone nell'anno 1717. si è pensato di farne il presente compendio, in cui riducendosi in breve quanto nelle sopradette instituzioni diffusamente è prescritto, con esso si facilita alle Maestre l'adempimento degli obblighi del loro Istituto. Il Signore dunque si degni concorrere colla sua grazia, e benedizione al'n stabilimento di un sì pio Istituto, acciocchè da esso risulti quel bene, che si è avuto in mira in promoverlo.

§. I.

Di quelle che devono eleggersi per Maestre.

Quomodo Magistrae eligendae sint, et quo tempore ad habitus assumptionem admittantur.

I. Nell'eleggere le Zitelle (mentre non è mai stato solito di ammettersi le Vedove) al ministero di Maestre, non si abbia riguardo a provedere il soggetto, ma a provedere le Scuole. Si dovranno per tanto eleggere quelle che saranno di ottimi costumi, di buona indole, sane di corpo, di un età propria, e conveniente, e di tutte quelle altre virtuose qualità che si richiedono di una buona, e pia Maestra. Non saranno però vestite da Maestre, se prima almeno per mesi sei non avranno convivuto con le Maestre medesime, nel qual tempo esse sperimenteranno l'Istituto, e saranno insieme sperimentate. Pagheranno in detto tempo gli alimenti alla ragione di scudi tre il mese, e ciò s'intende per Roma.

Quid a noviter electis faciendum sit ab earum electione ad habitus assumptionem.

II. Nel tempo che essa viveranno nella Scuola vestite ancora da Scolare, procurino di vestire modestamente, ed attendano con tutto l'impegno all'acquisto d'ogni virtù, acciocchè senza discapito proprio, e con profitto altrui possano esercitarsi in ogni grande opera. Attenderanno altresì ad abilitarsi nei la-

vori manuali, e nel modo di far la Scuola con profitto delle Fanciulle.

Quid conferre debeant Magistrae in Communitate, et ratio habenda de dote, ejusque fructibus, quoties ab novitier electis conferatur.

III. Benchè per essere ammesse nel numero delle Maestre non sia necessario portar la Dote, tuttavia non si vieta portarla; la qual somma di Dote si dovrà impiegare in qualche capitale fruttifero, e sicuro, acciocchè possa restituirsi in caso che la Maestra o partisse da se, o fosse mandata via, ma mentre vive tra le Maestre, e morendo nella Scuola, tanto il capitale, quanto i frutti siano della Comunità, dalla quale sono le Maestre mantenute di tutto ciò che si appartiene al vitto, e vestito; dovrà nondimeno ogn'una portar seco un'arroncio conveniente di biancheria, ed altre cose bisognevoli per suo uso, secondo il costume introdotto, e sarà in libertà di farne il suo Inventario.

§. II.

Del convivere, e vestire delle Maestre.

Magistrarum praefinitur numerus, et convictus inter eas ratio habetur.

IV. In ogni Scuola saranno almeno due Maestre, e viveranno insieme unite col vincolo di una perfetta carità; a quella che sarà loro assegnata per Superiora dovranno stare soggette tutte le altre, ubbidendola sì in quello che concerne il buon regolamento della scuola, come ancora in ogni altra cosa, che riguarda il bene dell'opera. Dovrà però la Superiora guardarsi da parole aspre, ed imperiose nel comandare, ed esigere l'ubbidienza da quelle, che gli sono subordinate con fortezza insieme, e soavità.

De habitu ab Magistris in Communitate gerendo, et modo servando quoties aliquas ex ipsis discedere a Communitate contigerit.

V. L'abito dovrà essere in tutto uniforme, e sarà di Saja semplice, di color nero, e senza ornamento alcuno cioè di Saja di Gubbio l'Inverno, e di Scotto l'estate, o altra Saja inferiore. Tanto il Velo della testa, che il collare sieno di semplice Taffettà nero, senza vanità, e senz'altro Fazzoletto di colore; sotto vi sia solamente il Fazzoletto bianco, che copra il Collo, ma che l'estremità non esca fuori del Collare: porteranno le scarpe non troppo alte, e senza punta. Che se qualche Maestra, o si partisse volontariamente dalle Scuole, o per le sue mancanze fosse mandata via dai Superiori, che le governano, debba subito deporre l'abito di Maestra, ed in caso che ripugnasse di farlo, sarà pensiero del Signor Cardinal Vicario, o di Monsignor Vicegerente, che ciò sia eseguito, per le Maestre di Roma, e per quelle dell'altre Diocesi, sarà cura de' Vescovi, e de' loro Vicari generali di far subito levar l'abito di Maestra a quella, che parte da se, o è mandata via dalle scuole.

De victu a Magistris in in Communitate obtinendo.

VI. Il vitto dovrà essere eguale per tutte, e benchè non ammetta lautezza, dovrà nondimeno esser tanto, che basti al necessario sostentamento: a pranzo oltre la minestra, e la porzione, o di ova, o di pesce, o di carni a ragione di quattr'once a testa, si darà qualche frutto, ed un poco di formaggio, e nelli giorni di vigilia in vece del formaggio si darà qualche altra porzione, e così regolarmente la sera a cena, nella quale non si darà minestra, e pietanza, ma o l'una, o l'altra senza pregiudizio dell'insalata, e frutto, o formaggio. Nelle Domeniche, ed altre Feste si darà a pranzo una cosa di più.

Peculiare tempus operibus, et quieti assignatur.

VII. Acciocchè il corpo non resti oppresso delle fatiche, procurino di dargli un conveniente riposo, e però dal primo di Ottobre fino all'ultimo giorno di Marzo riposeranno utt'ore la notte, e dal primo di Aprile fino all'ultimo di Settembre ne riposeranno sette la notte, ed una dopo pranzo, finita la ricreazione. Vi sarà perciò affissa la tabella delle ore.

Itemque tempus pro apertius recreatione.

VIII. Ogni giorno tanto la mattina, quanto la sera avranno tutte insieme la solita ricreazione, la quale nei sei mesi dell'estate, durerà per un'ora la mattina, e la sera, nei mesi dell'Inverno durerà solamente per mezz'ora la mattina, e per un'ora la sera, toltine i giorni festivi, e di vacanza, nè quali sarà un'ora intera tanto la sera, che la mattina. In questo tempo poi attenderanno a sollevarsi nel Signore con parlare di cose utili, e profittevoli, guardandosi specialmente dall'introdurre discorsi che possano offendere la carità del prossimo.

Designantur dies, quibus permittitur egressus e communi domo.

IX. Nelle Feste, e nei giorni di vacanza si permette loro l'uscire; dovranno però sempre andare a luoghi di devozione, e dove non sia gran concorso di gente, procurando insieme per quanto è loro possibile, di ritirarsi in casa prima del finire del giorno.

§. III.

Di ciò che devono fare le Maestre per il loro profitto spirituale.

Interest quammaxime, Magistras spiritualibus exercitiis in virtute proficere.

X. Le Maestre le quali non hanno lo spirito di Dio, servono piuttosto a distruggere le Scuole, che a edificarle; imperocchè non solo non potranno comunicare alle Fanciulle quello spirito, che esse non hanno, ma saranno di grave impedimento al proprio ed all'altrui profitto. Attenderanno dunque con fervore a praticare tutte quelle virtù, che rendono un'anima cara a Dio, e degna di essere da lui eletta per istromento della sua gloria.

De peculiari virtute cui mense quovis incumbere debent.

XI. Ogni primo giorno del mese la Superiora rinnoverà la virtù da praticarsi in quel mese da tutte le Maestre, con l'intendimento del Direttore, e faranno a gara nel praticarla con il maggior fervore, e perfezione possibile.

Semel in mense peculiariter Orationi incumbant, et octendio quolibet anno, Spiritualibus exercitationibus intendant.

XII. Sarà pensiere della Superiora maggiore col consiglio del P. Direttore lo scegliere un giorno del mese, che non sia occupato dall'esercizio della scuola, nel quale tutte le Maestre dovranno darsi specialmente all'Orazione per rinnovarsi nello spirito, e nella carità, e per acquistar nuova lena nel servizio di Dio. In detto giorno si tralasci ogni lavoro manuale comune, e possino soltanto lavorare qualche ora per i loro particolari bisogni. Staranno inoltre ritirate nelle loro stanze, nè usciranno da esse, fuorchè per gli esercizj comuni, e per andare in Chiesa: Per il medesimo fine ogn'anno per lo spazio di otto giorni dovranno ritirarsi a fare gli esercizj spirituali.

De Oratione communiter quo idie exercenda.

XIII. Ogni mattina dopo la mezz'ora assegnata loro per vestirsi, converranno tutte insieme nell'Oratorio, o in altro luogo deputato, e faranno un'ora di orazione mentale: similmente la sera ne faranno mezz'altra ora, l'Inverno dopo, l'Estate prima della scuola, trattenendosi nella lezione spirituale, e qualche Orazione vocale, ed acciocchè l'Orazione non sia per loro una vana occupazione di spirito, avvertano di andar sempre apparecchiate a questo Santo Esercizio.

In proprii muneris exercitio, omnium ad Deum convertere debent.

XIV. Perchè l'uffizio d'istruir le Fanciulle è per se stesso assai distrattivo, massime quando non si faccia con un vero spirito, ed amore verso Iddio ed il prossimo, dovranno le Maestre, per non dissiparsi, nel principio di ogni azione non solo indirizzarla a Dio, ma procureranno altresì di tenere lo spirito sempre raccolto, inalzandolo di quando in quando al Signore, o con affettuose giaculatorie, oppure con altri atti, che suggerirà a ciascheduno la propria divozione.

Singulis Dominicis diebus, festisque de praecepto, et Solemnioribus praesertim, ad Sanctissimam Eucharistiam suscipiendam disponantur, id permittente Spirituale Directore.

XV. Benchè le Maestre debbano essere sempre apparecchiate per fare la Santa Comunione, lo siano però specialmente in tutte le Domeniche, e Feste di precetto, e più particolarmente nelle Feste principali dell'anno: tuttavia però non la faranno senza licenza espressa del Confessore: per questo fine ciascheduna avrà il Direttore, al quale darà esatto conto di sua coscienza, e devono procurare, che il Direttore non solamente sia Uomo di spirito, di prudenza, e di dottrina, ma altresì che sia un solo, il quale regoli tutta la Scuola.

Conscientiae examen habeant quotidie ante somnum.

XVI. Ogni sera prima di andare a letto faranno l'esame della Coscienza, e procurino di ben conoscere i loro difetti, e di emendarsene.

Quotidie in spiritualium librorum lectura per aliquod temporis vacent.

XVII. Ogni giorno impiegheranno qualche poco di tempo nella lettura de' libri spirituali, e procureranno di ben ponderare quanto leggono per cavarne profitto: non potranno però leggere altri libri, che quelli che saranno loro permessi dal Direttore, e quando la lezione non si farà nella scuola, la faranno da per se stesse, o la mattina, o la sera.

Regulae habendae circa silentium.

XVIII. Il silenzio tanto raccomandato dai maestri di spirito dovrà rigorosamente osservarsi. Le Maestre pertanto non parleranno dalle ventiquattr'ore sino all'ora della ce-

na, l'inverno, o dopo la ricreazione della sera fino che sarà terminata l'Orazione della Mattina; e così ne' mesi di State, ne' quali fra giorno si riposa, si asterranno dal parlare dopo la ricreazione del pranzo fino al cominciar della scuola, ed occorrendo di dire qualche cosa, lo facciano con brevi parole, con voce bassa, e con espressa licenza della Superiora.

Tempore mensae lectioni spirituali incumbant in domibus ubi tres saltem commorantur.

XIX. La mensa dovrà esser sempre condita colla lezione di qualche libro spirituale in quelle scuole, ove siano più di trè fra Maestre, ed educande; potrà però la Superiora dispensare dal silenzio, e dalla lettura ne' giorni di Domenica, eccettuatone il tempo della Quaresima.

Quotidie B. V. Rosarium recitare teneantur una cum puellis edocentibus.

XX. Per divozione della B. V. ogni giorno reciteranno insieme con le scolare la terza Parte del Santo Rosario, e quando non si sarà recitata colle Fanciulle, la dovranno recitare in comune fra loro, finito l'esame.

De pietatis actibus exercendis quolibet feria sexta, et in vigiliis festivitatum B. V.

XXI. In tutti i Venerdì in memoria della Passione del Nostro Signor Gesù Cristo, e dei dolori della sua Santissima Madre, faranno la Disciplina, la quale non dovrà durare più d'un mezzo quarto d'ora, e permettendolo le forze, nelle vigilie della B. V. potranno fare il digiuno con una vivanda sola.

De abstinentia a carnibus quolibet die Mercurii, et ab Ovis diebus Sabati.

XXII. Nei giorni di Mercoledì si asterranno dalla carne, e di Sabato anche dalle ova, seppure il Direttore, o la Superiora maggiore, o locale non giudicasse altrimenti.

Missam singulis diebus, quamvis festalibus, audire teneantur.

XXIII. Ogni mattina quantunque sia giorno di lavoro dovranno sentire la Santa Messa, nè dovranno esentarsi da questa piissima pratica, se non per precisa necessità, come in occasione di qualche malattia, indisposizione, o di viaggio.

§. IV.

Dell' esempio che devono dare le Maestre

Egredientes e domo, plausibili comitatu, et modestia incedunt.

XXIV. Non anderanno mai fuori di casa senza una buona compagnia, quantunque vadano in Chiesa, ed occorrendo loro di trattare con persone secolari, non diano in atti di troppa familiarità, e confidenza, ma stiano cogl' occhi bassi, e ben composte, acciocchè ogn' uno resti edificato dal loro procedere.

Quomodo se genere debeant in scholarum exercitio.

XXV. Nella scuola stiano sempre decentemente vestite, e non discorrino di cose del Secolo; ma sempre di Dio, e di cose appartenenti alla scuola.

Ne admittantur Viri in earum domibus, et quid si necessitate ad id compellantur.

XXVI. Non ammettano uomini in casa, ed occorrendo loro di trattare con essi, non vi restino mai sole, e procurino, che per le 24. ore siano licenziati, proibendosi espressamente l'ammettere uomini dopo l'Ave Maria.

De methodo habenda cum Confessario, quoties, necessitate suadente ad Dominum earum accedere contingat.

XXVII. Il Confessore non si chiami nè alla casa, nè alla scuola, se non per cagione d'infermità, ed occorrendo che egli debba udire la confessione di qualche Maestra inferma, la porta stia sempre aperta, di modo che possa essere osservato. Parimente il Medico non si lascierà mai solo coll' inferma, ma vi starà sempre un'altra Compagna.

In idem Argumentum.

XXVIII. Se qualche Confessore, od altro Ecclesiastico venisse non chiamato, e senza occasione d'infermità alla scuola, gli si faccia civilmente intendere, che ciò non conviene, ed ove ciò non basti, se ne avvisino i Superiori.

Quomodo se gerere debeant, quoties discipulas in earum domibus ab illis visitari contigerit.

XXIX. Dovendo le Maestre visitare qualche scolara, lo facciano in modo, che restino edificati tutti quelli che vi si troveranno presenti, ed essendo invitate a bere, o a mangiare, lo ricusino modestamente. Occorrendo poi d'avere a mangiare, o bere fuor di tavola non lo facciano senza espressa licenza della Superiora, quando non vi fosse un urgente bisogno.

In omnibus operibus, modestiae praecepto consulant.

XXX. Non solo nella scuola, e fuori di casa devono le Maestre per esempio dell'altre andare coperte, e star composte e modeste, ma altresì useranno questa modestia sì nello spogliarsi, che nel vestirsi, como anche nel trattare iosieme fra di loro. A tale effetto eviteranno il dormire nel medesimo letto.

Semper idem ordo in singulis Scholis servetur.

XXXI. In tutte le scuole si osservi lo stesso ordine sì negli esercizi, che appartengono alle Scolare, come in quelli, che appartengono alle Maestre, e senza grave occasione non si mutino le ore per essi assegnate.

§. V.

Della carità, ubbidienza, e distacco, che devono praticare le Maestre.

Magistrae mutua inter eas unione, et charitate vivant.

XXXII. Fin a tanto che fra le Maestre vi sarà unione, e carità, dureranno, e fioriranno le scuole, ma se mai per insidie del Demonio, entrassero fra di loro de' dispareri, e delle dissensioni, credano pure che sono vicine al loro esterminio; perciò regni fra di loro una perfetta carità, sovvenendosi scambievolmente tanto in tempo d'infermità, che di sanità, procurando le Maestre d'una scuola di soccorrere a quelle dell'altre, se così esige il bisogno.

Superiorissa cunctis prospiciat Magistrarum indigentiis.

XXXIII. Sarà uffizio della Superiora di provvedere al bisogno di ogni Maestra, procurando di vestirla a suo tempo, di provvederla di biancheria, e d'ogn'altra cosa, così rigrardo al vestire, come al vitto: e se qualcheduna di esse si troverà inferma, sarà cura della medesima il far sì, che sia assistita, chiamandole il Medico, e procurandole tutti quei medicamenti, che saranno giudicati opportuni.

De methodo habenda quoties Magistrae ab una ad aliam scholam accedant, legitima approbatione intercedente.

XXXIV. Benchè le Maestre d'una scuola non possano andare nelle altre scuole senza licenza di chi ha la sopraintendenza generale di tutte le scuole, tuttavia quando ciò avvenisse, le ricevano con segni di vera carità, trattandole come vere loro sorelle, senza dare alcun segno di dispiacere.

Superiorissae, et Directori in omnibus operibus obedientes se praebeant.

XXXV. Ubbidiranno prontamente non solo alla superiora di ogni scuola, ed al Direttore in tutte le cose, che appartengono al loro profitto, e principalmente a quelli, che hanno la superiorità di tutte le scuole.

A quacumque mundana affectione proprium animum avertant.

XXXVI. Quelle anime, che per se, e per gli altri cercano Iddio, devono tenere il cuore distaccato da tutte le creature, e perciò si proibisce sotto pena di rigorose penitenze non solamente qualunque attacco particolare, e familiarità pregiudizievole fra di esse loro, ma altresì collo scolare, e per tal cagione si ameranno tutte egualmente in Dio, e per amor di Dio.

Quomodo se gerere debeant quoties ab una ad aliam Scholam mittantur.

XXXVII. Non si affezionino a qualche scuola in particolare, nè al comodo di essa, ma devono sempre esser pronte di andare in qualunque luogo l'ubbidienza gli assegni, e non potranno portar seco altro che le vesti, e quella biancheria, che sarà necessaria, seppure al Direttore, ed alla Superiora non paresse diversamente.

A Strenis accipiendis sese abstineant, acceptas vero Superiorissae tradant pro illius arbitrio erogandas.

XXXVIII. Si mostrino affatto disinteressate, e perciò non dimandino mai cosa alcuna alle scolare: se poi con tutto ciò sarà loro fatta spontaneamente o da quella, o da altre qualche regaluccio nel Natale, e Ferragosto, potrà applicarsi dalla Superiora maggiore a quella scuola, che le parerà più proprio, col consenso del Direttore.

Sanctiones poenales contra inobservantes hasce regulas.

XXXIX. L'osservanza di queste regole è tanto necessaria, che se esse mancheranno di osservarle, mancherà loro tuttociò che è necessario per essere buone Maestre. Pertanto ogni inosservanza di esse dovrà con giusta proporzione esser punita, e quando dopo molte ammonizioni non si veda l'emenda, dovrà l'inosservante essere espulsa senza riguardo.

Quid agendum erga Magistras, quoties e propriis Domibus eas egredi contigerit.

XL. Siccome tutte quelle Maestre che si saranno segnalate nell'osservanza di queste regole, non potranno in niun conto esser mandate via, nè per infermità, nè per vecchiaja, nè per altra cagione, così occorrendo, che qualche Maestra si partisse, o per propria volontà, o pure mandata via da Superiori, non potrà pretendere cosa alcuna per il servizio prestato alla Scuola: e solamente porterà con se ciò che ha portato dalla propria casa, come si ritrova in essere, e non altrimenti, e la dote se l'avesse portata, come si è detto nel §. III. Sia però pensiero dei Vescovi, o Padroni dei luoghi, che siano consegnate a proprii parenti tanto quelle Maestre che vanno via da se, quanto l'espulse, e se i loro parenti abitassero fuori delle loro giurisdizioni, averanno la carità di mandarle accompagnate con qualche buona donna, acciocchè non vadano vagabonde.

De Suffragiis praebendis Magistris post earum obitum.

XLI. Quando passerà da questa all'altra vita qualcuna delle Maestre, sia cura della Superiora, e di chi sopraintende a tutte le altre scuole di notificare alle Maestre sì di Roma, come di Montefiascone, e di altri luoghi il passaggio della defonta, acciocchè ogni

scuola secondo la possibilità o le faccia celebrare delle Messe, o suffragarla in altra guisa per mezzo di Sante Comunioni da farsi sì dalle Maestre, che dalle Scolare, o di altri mezzi, applicando le Sante Indulgenze in suffragio di quell'anima.

§. VI.

Di quello che le Maestre devono insegnare nella Scuola.

Recensentur capita quibus singulas discipulas edocere teneantur.

XLII. Tutto l'impegno delle Maestre nella scuola sarà insegnare alle Fanciulle l'amare, e servire Gesù Cristo, ed ogni sorta di lavoro manuale convenevole alle donne, e però insegneranno loro le cose seguenti.

1. L'orare vocalmente, e mentalmente con frutto, ed offerire al Signore Iddio per i meriti di Gesù Cristo Salvator Nostro tutte le nostre operazioni.

2. Quanto si contiene nella Dottrina Cristiana.

3. Il confessarsi, e communicarsi colle dovute disposizioni.

4. Concepire odio al peccato mortale, e veniale.

5. Il vero amore delle virtù Cristiane, insegnando loro il modo di praticarle, e facendo loro imparare a mente diversi atti delle medesime virtù.

6. La divozione di Maria Vergine, facendo loro concepire un grand'amore di sì gran Madre, e fiducia nel suo patrocinio, che non si può meglio acquistare che coll'amare, e servire il suo Divin Figliuolo Gesù Cristo Signor Nostro.

7. L'ossequio quotidiano al Santo Angelo Custode, al Santo del proprio nome, ed altri santi Avvocati.

8. La modestia, e compostezza esteriore in Chiesa, in casa, per le strade, e da per tutto.

9. Il tratto civile, il parlar modesto, le buone creanze, il rispetto al Padre, e alla Madre, ed alli Superiori sì spirituali, che temporali.

10. Il leggere a tutte, e lo scrivere solamente a quelle che devono farsi Religiose, o Maestre.

11. Il cucire, il far le calzette, il far merletti, il ricamare, e lavori simili.

XLIII. La scuola ne' sei mesi d'inverno durerà sei ore, e la state sette in circa, fra mattina, e giorno; sempre però dovrà esser terminata la mattina un'ora prima del mezzo giorno, e la sera ad ore ventitrè.

Praefinitur tempus quotidianae instructionis in Schola.

XLIV. Quelle Fanciulle, che non hanno buon nome, e che fanno all'amore, che non ubbidiscono, o disturbano la scuola, dobbono essere licenziate, se non promettono, o dian a divedere segni di una vera emendazione.

De pravis discipulis ejiciendis.

XLV. Le fanciulle trascurate, o che mancano, si correggeranno dalle Maestre con tutta la carità, e meritando le medesime di esser castigate, si dia loro qualche penitenza, o pochi colpi di disciplina, non mai però le Maestre potranno batterle, o con collera, o con dar loro delli schiaffi.

De discipularum correctione.

XLVI. Ogni Sabato si leggeranno alla mensa tutte queste regole, sebbene ogni Maestra dovrà tenerle appresso di se, e rendersele familiari con leggerle spesso, per osservarle con più esattezza.

Qualibet die Sabati harum Regularum reiteretur lectura.

XLVII. Le Maestre, che osserveranno attentamente queste Regole siano sicure che piaceranno principalmente al Signore, il quale benedirà i loro travagli, acciocchè facciano gran profitto nelle anime delle scolare. Ma chi non l'osserverà oltre il dispiacere che darà al Signore, sarà dal canto suo una distruggitrice delle scuole, e però dovrà esser prima corretta, e gravemente mortificata, e se non si emenderà, dovrà essere discacciata, acciocchè col suo cattivo esempio non guasti le altre.

Magistrae praescriptis Regulis inobedientes ejiciantur e Domibus.

REGOLAMENTO DELLE SCUOLE DI ROMA

Che stanno sotto la Direzione de' PP. Pij Operarj.

Avranno le Maestre una Superiora generale, alla quale dovranno esser soggette, ed ubbidirla in tutto quello, che concerne il buon governo delle scuole, ed il loro profitto spirituale.

Peculiares recensentur Regulae observandae pro Scholis in Alma Urbe institutis, et primo de Superiorissa Generali in illis habenda.

La Superiora generale si eleggerà ogni

Generalis Superiorissa quolibet triennio eligenda est.

tre anni (seppure alle Maestre non paresse bene di confermarla per un altro triennio) alla presenza del Direttore di tutte le scuole de' Pii Operarj, il quale anche darà il voto, e di tutte quelle Maestre, che per lo spazio di tre anni avranno esercitato l'uffizio di Maestra, le quali dovranno dare il loro voto segreto a chi più parerà ad esse loro idonea innanzi a Dio per un tale impiego.

Dandae sunt Superiorissae tres Magistrae Consultrices.

Nel tempo istesso, che si eleggerà la Superiora generale, si eleggeranno parimente per via di voti tre altre Maestre per sue Consultrici, col parere delle quali la Superiora dovrà regolarsi nel governo delle scuole.

Quomodo se gerere debeat Superiorissa Generalis in admittendis Magistris, et educandis.

La Superiora generale non potrà accettare Zitelle per educande, o per Maestre, senza prima aver inteso il parere delle sue Consultrici, ed averne altresì avuto il consenso del Direttore.

Quolibet mense habendus congressus Superiorissae Generalis cum Consultricibus et Directore.

Almeno una volta il mese la Superiora convocherà le Consultrici, per discorrere con esse del modo di promovere sì nello spirituale, che nel temporale l'opera delle scuole, o di riparare a quei disordini, che mai potessero occorrere, e di quanto si determinerà nel loro congresso, se ne darà parte al Direttore senza il di cui consenso non si eseguirà cosa alcuna.

Superiorissa bis in mense unam, vel alteram Scholam visitare tenetur.

La Superiora maggiore ogni quindici giorni dovrà visitare una scuola, per osservare se cammini a dovere, e se vi si fosse introdotto qualche disordine, di tutto ne darà parte al Direttore per applicarvi l'opportuno rimedio.

De libro introitus, et exitus a Superiorissa retinendo pro singula Schola.

Terrà la Superiora maggiore un libro, dove noterà l'introito, e l'esito mese per mese così della scuola da lei immediatamente governata come di tutte le altre scuole, alle quali ella soprintende. E perciò ciascuna Superiora delle scuole particolari porterà ogni mese ad essa Superiora maggiore il suo conto, affinchè sia posto nel mentovato libro, da vedersi parimente ogni mese dalla medesima Superiora maggiore colle sue Consultrici, e susseguentemente ogni mese altresì deve essere informato dello stato economico delle scuole il Direttore delle medesime, nè si passino mai i conti senza la sottoscrizione di esso Direttore.

De muneribus favore peculiarum Scholarum, et Scholae generalis factis erogandis.

I regali, i lasciti, le limosine fatte alle scuole particolari, restano in beneficio delle medesime, ma quando qualche regalo, limosina, o lascito venisse fatto senza nessuna speciale limitazione, e passasse la somma di scudi dieci, spetterà all'arbitrio del Direttore il disporne, in vantaggio però sempre dell'opera. Al giudizio del Direttore altresì spetterà il far somministrare dalle scuole più facoltose qualche somma alle più povere.

De erogatione operum a singulis Magistris confectarum.

I lavori delle Maestre devono applicarsi alle scuole ove dimorano, nè possono esse Maestre lavorare per se medesime senza licenza del commun Direttore.

Die Sabati Magistrae ad nullum perficiendum opus compellantur.

Ne' Sabati destinati ad un poco di sollievo dalle fatiche delle scuole, non devono le Maestre obbligarsi a lavoro alcuno, e si deve lasciare alla libertà di ciascheduna in detti giorni, sì la quantità, che la qualità del lavoro.

Singulae Magistrae qualibet vacationis die ad scholam majorem convenire tenentur.

Tutte le Maestre ne' giorni di vacanza siano tenute di convenire nella Scuola maggiore, dal qual debito non potranno esimersi se non che per malattia, indisposizione, cattivo tempo, o altro impedimento, a giudizio del Direttore. Devono parimente tutte le scuole contribuire qualche somma alla detta scuola maggiore ogni mese, ed una tal somma non sarà sempre la medesima, ma dovrà ripartitamente stabilirsi nella consulta, che si terrà per il rendimento de' conti mese per mese.

Quid de Magistris, quae in majori Schola aegrotantur.

Le Maestre che s'infermano nella scuola maggiore in essa siano tenute, ed assistite di tutto il bisognevole, e nella consulta si determini, se debba, e quanto debba contribuire la scuola della Maestra quivi ritenuta.

De pietatis officiis in communi habendis quolibet die festo, vel vacationis in Majori Schola.

Ne' giorni di Festa, e di vacanza ne' quali le Maestre si uniscono insieme tutte nella Scuola maggiore, oltre alle pratiche divote della mattina si farà mezz'ora di lezione spirituale, e mezz'ora di orazione mentale in commune, l'inverno la sera, l'estato il giorno dopo il pranzo.

De peculiaribus Confessariis, et Directoribus singulis Magistris a Scholarum Directore indulgendis.

Se qualche Maestra volesse un Confessore diverso dal Direttore delle Scuole, questi, regolarmente parlando, debba essere de' PP. de' Pii Operarj, e col beneplacito di esso Direttor Generale, il quale non si debba mo-

strar difficile a dar loro questa spirituale consolazione, siccome anco di potersi confessare in qualche Chiesa vicina, e più commoda alle respettive scuole, quantunque non sia de' Pii Operarj.

Supra relatas regulas, Pontifex Supremа auctoritate confirmat, et approbat.

§. 5. Nos igitur qui laudabilis ejusmodi Puellarum institutionis incremento, atque tranquillitati prospicere quam maxime cupimus, audito prius suffragio dilecti Filii Nostri Tituli S. Marcelli Presbyteri Cardinalis Erba Odescalchii Nostri in alma Urbe Generalis Vicarii, qui praedictas leges mature perpendit, atque probavit, easdemque dilectas Filias specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et earum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus illarum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, leges praedictas, et omnia in eis contenta approbamus, et confirmamus illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes illas, nec non praesentes Nostras Literas, semper, et perpetuo validas, et firmas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, atque ab omnibus, et singulis ad quos spectat, et in futurum quomodolibet spectabit, inviolabiliter observari debere, sicque per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, et S. R. E. Cardinales, et eorumdem Cardinalium Congregationes, et quosvis alios quacumque praeeminentia, et potestate fungentes, et functuros, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane quidquid secus super his a quoquam quavis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, quibusrumque in contrarium non obstantibus. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die 6. Septembris 1760. Pontificatus Nostri anno Tertio.

CLXX.

Jacobo III. Magnae Brittanniae Regi jura nominationis ad Episcopales Sedes Catholicas praeservat. Dat. die 10. Sept. 1760. Ann. Tertio.

Easdem praerogativas reservaverat Pontifex hic, favore Regis Brittanniae, occasione provisionis Ecclesiae Limericensis, ut videre est in hujus continuationis Tom. I. Epist. CIII. pag. 269.

Carissimo in Christo Filio Nostro Jacobo Magnae Brittaniae Regi Illustri.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem. Cum Nos bodie per alias Nostras in simili forma brevis expeditas literas, quarum tenorem pro plene, et sufficienter expresso, ac praesentibus inserto haberi volumus, Ecclesiis Dunen., et Conerten. invicem perpetuo canonice unitis in Regno Tuo Hiberniae vacantibus, Dilectum Filium Theophilum Macartan, cui apud Nos de iis, quae ad tantum onus substinendum necessariae sunt qualitatibus, fide digna testimonia perhibita fuerunt, quemque Nobis Majestas Tua per suas literas ad id nominavit, in Episcopum praefecerimus, et Pastorem, curam, regimen, et administrationem ipsarum Ecclesiarum Dunen., et Conerten. ei in spiritualibus, et temporalibus committendo; Verum in literis hujusmodi nullam nominationis a Te factae, et ad Te pertinentis mentionem fieri censuerimus, iis ita suadentibus rationibus, quas pro spertata prudentia Tua Te facile assequuturum esse non ambigimus, idque Tibi nullo modo officere summopere cupiamus: idcirco per praesentes expresse declaramus, mentem Nostram fuisse, et esse ut ex tali omissione quam praesentis temporis conditio postulabat, nullum Tibi, Tuisque juribus nominandi detrimentum illatum fuerit, vel sit, sed ea omnia ita salva, illesa, ac praeservata intelligantur, perinde ac si in eisdem literis expressa Tuae Nominationis hujusmodi mentio facta fuisset:

Quod dum eo animo Tibi significamus, ut novum in hoc accipias argumentum illius intimae, ac prorsus Paternae, qua Te in Domino complectimur, et semper complexi fuimus charitatis, Apostolicam Benedictionem Majestati Tuae amantissime impertimur. Datum ec. die 10. Septembris 1760. Pontificatus Nostri Anno III.

CLXXI.

Dat. die 25. Sep. 1760. Ann. tertio.

Omnibus Tertii Ordinis S. Francisci Regularis Observantiae Professoribus interdicitur ambitus ad officia, et munera dicti Ordinis.

Decreta pro reformatione Regularium tam Monachorum, quam Mendicantium cujuscumque ordinis, et instituti edidit Clemens VIII. Const. Anni 1590. Junii 25. Eadem Decreta, et ordinationes, alias pro Regularium reformatione confirmavit Urbanus VIII. Const. Anni 1603. Martii 19., quae videndae sunt in Bullario Mainardi.

Clemens Episcopus
Servus Servorum Dei.
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Regularium Ordinum Professores in sortem Domini vocatos, qui post contemptas omnes mundi illecebras, humili vitae institutione sibi proposita, suave regularis observantiae jugum, et onus amplexi sunt, quosvis honoris et praeeminentiae gradus, inani ambitu conquirere, summopere dedecet; ideirco, inter alias Apostolici Nostri Officii curas, praetermittendum minime ducimus, opportunas quasdam edere sanctiones, ut iidem in suscepto Evangelicae perfectionis itinere alacrius progredi possint.

Preces porrectae pro peculiari sanctione contra ambitum ad Officia Professorum hujus Ordinis.

§. 2. Quamvis etenim aliqui Romani Pontifices Praedecessores Nostri, praeter generalia Decreta super Regularium reformatione, a felicis recordationis Urbano Papa VIII. etiam Praedecessore Nostro, de Anno Domini MDCXXIV. approbata, in quibus ambitus ad Officia quorumcumque Ordinum Regularium vetitus fuit, varias ediderint Apostolicas literas, ut, sub gravibus poenis, etiam subornationes Electorum in Capitulis variorum Ordinum, ac Secularium Personarum preces ad Officia Regularia procuranda interdicerent, quia vero, praeter ea generalia Decreta, nulla specialis Apostolica Constitutio, quae circa omnia praemissa Tertium Ordinem Sancti Francisci Regularis Observantiae, illiusque Professores comprehendat, hactenus emanarit; ideo pro parte Dilecti Filii moderni ejusdem Tertii Ordinis Generalis Procuratoris, Nostram, et Apostolicae Sedis authoritatem implorando, quam demisse Nobis fuit supplicatum, ut unica, opportunaque sanctione, ab eodem Tertio Ordine, singulisque illius Professoribus omnem assequendi Officia ambitum, aut subornationes Superiorum, et Electorum, seu preces aliorum prorsus repellere, et longe propulsare non dedignemur.

§. 3. Nos itaque, animo perpendentes, Regulari Observantiae, et felici dicti Tertii Ordinis gubernio valde profuturum, si illius Professores nullum honoris, seu praeeminentiae gradum ultro appetant, seu quibusvis artibus assequi studuerint, sed propria abnegata voluntate, ea munera tantummodo implere curent, quae ipsis ad Regularis Disciplinae utilitatem, ab iis ad quos pertinet, recta aequitatis norma fuerint collata: hujusmodi propterea supplicationibus quam libenter inclinati, ac etiam motu proprio, deque Apostolicae potestatis plenitudine, nonnullorum Romanorum Pontificum, et praecipue Pii V. Gregorii XIII. et dicti Urbani Praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes: nec non memorata ejusdem Urbani Praedecessoris Decreta, in ea praecipue parte, qua omnis ad Officia Regularia ambitus inhibebatur; harum serie confirmantes, et innovantes, hac Nostra perpetuo valitura Constitutione, omnibus et singulis ejusdem Tertii Ordinis Professoribus, nunc et pro tempore existentibus, expresse interdicimus et prohibemus, ne directe, vel indirecte, publice, vel occulte, aut quovis praetexto, neque voce, neque scripto, aut nutu, vel signo, tam per se ipsos, quam per alios, tum in Capitulis, sive Generalibus, sive Provincia-

Ambitus ad Officia et munera Religionis, Professoribus hujus Ordinis interdicitur sub nonnullis poenalibus poenis.

libus, et Congregationibus intermediis, ac quibusvis Electionibus etiam Conventualibus, vel ante, et extra illa, voces, seu suffragia, vel favorem aliquem ad Officia, et munera in eodem Tertio Ordine impetranda, et obtinenda, procurent. Qui vero prohibitiune, et interdicto hujusmodi posthabito, aliquid pro Officiis, et muneribus praefatis assequendis, contra praemissa quoquomodo gerere ausi fuerint, etiamsi effectus eorom ambitus minime sortitus esset, in poenam privationis Officiorum, aut munerum, antea, et contra praemissa obtentorum, eo ipso incidant, et ad futura quaecumque Officia et munera, inhabiles, et ineligibiles esse censeantur; super quo cum els a nemine, nisi a Nobis, vel Successoribus Nostris, dispensatio, et rehabilitatio concedi possit: supradictas quoque poenas ad reatus hujusmodi complices, ac simpliciter scienter, ac illos Superioribus, ad quos culpae cognitio spectat, non revelantes, ipsarum tenore praesentium, extendimus.

Interdicitur singulis Religiosis ne Officio, et preces interponant etiam pro aliis ad munia, et Officia Ordinis.

§. 4. Praeterea, si forte aliqois in iisdem Capitulis, seu Congregationibus, aut electionibus, vel extra illas, quandocumque, sive moneribus, vel pecunia, sive authoritate, vel potentia, sive minis, vel promissionibus, aut importunis precibus, vel aliss quoquomodo, pro se ipso, vel pro altero, quempiam ex vocalibus, seu electoribus, aut superioribus pro impetrandis Officiis, vel muneribus, aut gradibus etiam literariis subornaverit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, a qua tantum a Romano Pontifice pro tempore existente, vel a tunc etiam existente Ministro Generali, quatenus tamen idem Minister Generalis in subornatione bujosmodi, nullam babuerit partem, nec ipse subornatus, aut minima in illius favnrem subornatio facta fuerit, praeterquam in mortis articulo, absolvi possit, voce quoque aetiva, et passiva perpetuo careat: ac electio quaecumque, par subornationem facta, absque ulla declaratione, irrita, ac nulla sit eo ipso, et censeri debeat.

Itemque ne Secularium personarum vel aliorum quorumcumque Officium provocent ad praedicta munia, et gradus obtinendos.

§. 5. Insuper, ut ejusdem Tertii Ordinis Fratres ad secularium personarum, vel aliorum quorumcumque, extra eorum Ordinem, favorem seu authoritatem minime recurrere audeant, ac favores hujusmodi etiam sponte oblatos, ac ab ipsis minime captatos non recipiant; motu et potestatis plenitudine paribus, etiam decernimus et statuimus, quod nullus ipsius Tertii Ordinis Professor quicumque sit, per conquisitos favores et suffragia, officia, munera, et gradus hujusmodi in dicto Ordine sibi procurare audeat: illisque expresse interdicimus, ut non solum in praemissis, favores hujusmodi minime procurare, sed nec etiam sponte oblatos, aut ab eis minime procuratos, recipere praesumant: ac propterea quilibet ejusdem Tertii Ordinis Professor, pro quo saecularis vel alia, extra eumdem Tertium Ordinem, cujuscumque gradus, praeeminentiae, aut conditionis fuerit persona, preces obtulerit, sive id verbo, literisvo, aut nuntiis, seu alias quomodocumque per se, vel alios peregerit, ut aliquod illi officium vel munus, aut gradus etiam literarius in dicto Tertio Ordine detur, vel conferatur, absque excusatione aliqua; activa, passivaque voce perpetuo privatus sit, et ad omnia, et singula ejusdem Ordinis officia, et munera praedicta ac gradus hujusmodi, etiam perpetuo inbabilis habeatur; nisi legitime constiterit, aliquem ex malitia, et absque scientia illorum, pro quibus rogatum fuit, imo ut illis praejudicium inferatur, fautores ad preces hujusmodi porrigendas induxisse: idque adeo exacte servari volumus, quod si forte hactenus aliquis ex ipsius Ordinis Professoribus, suos fautores extra ipsum Ordinem sollicitaverit, ad aliqood in Ordine ipso sibi officinm, vel munus, aut gradum hujusmodi comparandom, nedum de caetero ab hisce abstineat, sed illos hortari ac rogare debeat, ne ullum pro eo officium, vel munus, aut gradum hujusmodi, etiam ultro, petant vel impetrare satagant.

Superioribus etiam, et Vocalibus Ordinis, sub excommunicationis poena prohibetur, ne ad alicujus instantiam, et preces Officia,

§. 6. E converso vero, Dilectis Filiis modernis et pro tempore existentibus ejusdem Tertii Ordinis Ministro Generali et Provincialibus ac Superioribus et Electoribus seu Vocalibus quibuscumque, etiam pro tempore existentibus, in virtute Sanctae Obedientiae, ac sub excommunicationis poena, ipso facto,

et honores conferant.

absque alia declaratione, incurrenda praecipimus, et mandamus, ne ad instantiam et requisitionem, aut preces quarumcumque Personarum tam Laicarum, quam Ecclesiasticarum extra dictum Ordinem, etiam Cardinalatus honore, et quacumque secolari Dignitate et excellentia, etiam Ducali, Regali, et Imperiali fulgentium, cuivis dicti Tertii Ordinis Professori ullam gratiam concedere, vel poenas aliquas remittere, sive gradus etiam literarios, dignitates, officia, munesa, administrationes et honores quoscumque, ejusdem Ordinis concedere audeant.

Mandatur ut singulis Annis perlegatur in Capitulis, et Congregationibus Ordinis horum Literarum tenor.

§. 7. Caeterum, ad hoc ut praemissa omnia cunctis ejusdem Tertii Ordinis Professoribus, nunc et pro tempore existentibus, plenissime innotescant, et illorum integra observantia absque exceptione aliqua exigi possit, nec unquam futuris temporibus in oblivionem abeant, neque ulla per quempiam excusatio allegari valeat, etiam decernimus et statuimus, omnia et singula praemissa, ipsasque praesentes Literas inter caeteras dicti Tertii Ordinis Constitutiones, etiam fundamentales, annumarari, illisque addi debere, ac in virtute quoque sanctae obedientiae etiam praecipimus, et mandamus, ut omnes, et singuli ejusdem Tertii Ordinis Superiores, etiam locales, cujusvis Conventus, ac Domus Regularis, sub poena privationis officii, vocisque activae. et passivae ipso facto incurrendae curare et efficere teneantur, quod praesentium literarum tenor, de verbo ad verbum, perpetuis futuris temporibus, annis singulis, intelligibili voce, in publica mensa, ac etiam ante singulos Electionum actus, in Capitulis et Congregationibus tunc congregatis perlegatur.

Hujus Constitutionis perpetua, et rigida observantia praescribitur.

§. 8. Praesentes vero literas, omniaque, et singula in eis contenta, etiam ex eo, quod quirumque in praemissis interesse habentes, vel habere praetendentes ad hoc vocati et auditi, ac causae, propter quas eaedem praesentes emanarint, adductae, verificatae, seu justificatae non fuerint; ullo unquam tempore, de subreptionis, vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel alio quovis, etiam quantumvis substantiali defectu, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controversiam revocari, aut ad terminos juris reduci, aut aliud quodcumque, juris, facti, gratiae, vel justitiae remedium impetrari nullatenus posse, neque sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, pro tempore quomodolibet faciendis, comprehendi, sed semper ab illis exceptas, semperque validas, firmas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere debere, ac ab omnibus et singulis, ad quos spectat et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari.

§. 9. Sicque per quoscumque Judices Ordinarios et delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de latere Legatos, dictaeque Sedis Nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari et definiri debere: et si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 10. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, nec non dicti Tertii Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus etiam immemorabilibus: privilegiis quoque indultis et Literis Apostolicis, in favorem dicti Tertii Ordinis, illiusque Superiorum et Personarum, etiam per Praedecessores Nostros Romanos Pontifices, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, et decretis, in genere, vel in specie, aut alias quomodulibet concessis, confirmatis et innovatis; quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, et singulorum tenores, praesentibus

Derogatio contrariorum.

pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris; hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque: seu si quibusvis communiter, aut divisim a praefata sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per Literas Apostolicas, non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides. §. 11. Volumus autem, ut eaedem praesentes Literae amplius innotescant, quod earum Transumptis etiam impressis, manu Ministri, seu Procuratoris Generalis dicti Tertii Ordinis, et Sigillo alterutrius eorum munitis, eadem prorsus ubique fides in judicio et extra illud adhibeatur, quae iisdem praesentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Sanctiones poenales. §. 12. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrae confirmationis, innovationis, prohibitionis, extensionis, statuti, praecepti, mandati, decreti, vel voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicae Millesimo Septingentesimo Sexagesimo, Septimo Kalendas Octubris, Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLXVII.

Dat. die 8. Nov. 1760. Ann. tertio.

Confirmatur electio Magnae Dei Genitricis sub Immaculatae suae Conceptionis Mysterio in principalem, Universalem Patronam Ditionum omnium tum Hispaniarum, tum Indiarum subjectarum Serenissimo Regi Catholico: idemque proinde Mysterium in Ditionibus ipsis ab utroque Clero universo in die Festo, ac per octavam, et infra annum, cum praerogativis omnibus, quae Patronis hujusmodi per Ecclesiae leges competunt colendum praecipitur; plenaria quoque indulgentia in eadem Die festo concessa.

Ne in publicis praedicationibus de Conceptione B. M. Virginis disputetur vetavit Pius V. Const. Anni 1570. Nov. 30. Constitutiones a Sixto IV. et Pio V. editas de Conceptione B. M. Virginis confirmavit Paulus V. constit. altera Anni 1616. Julii 6. Quominus in actibus publicis, Beatissimam Virginem in peccato Originali fuisse conceptam asseratur, prohibuit Pontifex idem Decreto Anni 1617. Augusti 31. Prohibitionem asserendi B. Mariam Virginem conceptam fuisse in peccato Originali ampliavit, et declaravit Gregorius XIV. Decreto Anni 1622. Maii 24. Immaculatam Dei Genitricem tanquam Patronam Regni Siciliae ultra Pharum approbatam fuisse a Clemente XII. habemus ex hujus const. Anni 1739. Martii 18. quae omnes sunt in Bullario Mainardii.

Clemens Episcopus
Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam

§. 1. Quantum ornamenti ac praesidii semper Regnis accesserit ex insigni pietate erga Deum, ac Beatissimae Virginis Mariae veneratione, ex quibus Coelestes omnes benedictiones promanant, optime intelligentes, ideoque praecipuo Officii Nostri muneri satisfacturi quo Christiani Orbis spirituali, ac temporali bono prospicere debemus, Gentibus illis paterna charitate obsecundare non renuimus, quae inclytae Coelorum Reginae, auxilium, opemque implorant cujus cultus, ut in dies magis, magisque augeatur, par aequumque est, Apostolica auctoritate providere. Proinde libentissime pia complenda censemus vota Populorum, qui eamdem B. Virginem sub speciali titulo in Hispaniarum Regnis venerari exoptant, idque potissimum expetente pio, religioso, ac de Romana Ecclesia optime merito Rege Catholico, qui amplissimas suas Ditiones, tum florentissimas undequaque reddere, tum maximo, supremo, ac Coelesti patrocinio roborare quotidie summo studio contendit. Ornamentum, et praesidium accedit Regnis ex Beatae Virginis veneratione, et patrocinio.

Preces porrectae a Catholico Hispaniarum Rege ut Beata Virgo sub Immaculatae Conceptionis Mysterio Patrona assignetur Hispanicis Regnis.

§. 2. Nuper siquidem Nobis, Regio nomine charissimi in Christo Filii Nostri Caroli Hispaniarum Regis Catholici, dilectus filius Emanuel de Roda dicti Caroli Regis Consiliarius, et modo apud Nos Negociorum ejusdem Catholici Regis Minister, supplicem porrexit libellum, tenoris sequentis, videlicet — Beatissime Pater — « Universi Hispaniarum Regnorum Delegati, totam Hispanam Ditionem repraesentantes, in Comitiis habitis 16. Kal, Augusti bujus Anni, Serenissimo Regi Catholico retulerunt de perpetua, atque insita omnibus qui Hispano nomine censentur, pietate, ac religione, erga SS. Dei Genitricem Angelorum Reginam, Virginem Mariam, praesertim in ejus immaculatae Conceptionis Mysterio, illudque sanctissime servari in quovis sive Militari Ordine, sive studiorum Universitate, seu Civitatum Senato, Collegio, Sodalitio, aut quocumque alio legittimo corpore (vix autem est quisquam ex Regi Catholico subjectis qui in aliquem bujusmodi caetum non sit adscriptus) ut quisquis, in caetum, aut Ordinem hujusmodi cooptatus, primum se sacramento, ex formula correpto, obstringere debent de tenendo, ac studiose, et pro viribus defendendo Immaculatae Conceptionis Mysterio, cui Sacramento se Rex ipse Catholicus ac Universi Hispaniarum Regnorum Delegati similiter obstrinxerunt in Conventu habito anno 1621. Festumque cum octava, juxta Ecclesiae Romanae ritum, impensa publica, quotannis celebrandum perpetuo decreverunt; quod ad banc usque diem religiosissime observatur, ita ut effuso huic Hispanorum cultui erga Deiparam Virginem, ejusque Purissimam, et Immaculatam Conceptionem, merito tribuantur, et felicitas publica, qua Hispaniarum Regna fruuntur, et Fidei, atque Religionis puritas, quae in iisdem viget quamplurima denique beneficia, quibus a Divina Providentia donantur in dies. Quoniam autem mirum est Regnorum consensus cum ipso Rege Catholico, emulante illustrium Praedecessorum exempla in hoc pio studio colendi Immaculatae Conceptionis Mysterium, propterea ab eadem sacra Majestate Catholica supplices petierunt, ut inspecialem Regnorum omnium, ac ditionum Hispaniae, et Indiarum Patronam, et Advocatam excelsam, haec Coeli, Terraeque Dominam, in Sacro ejus Immaculatae Conceptionis Mysterio assumere, atque admitti velit, cum eo cultu, et precum recitationa, quae Sanctorum Patronatui conveniunt, juxta Ecclesiae Romanae ritum, sine tamen praejudicio, aut detrimento cultus S. Jacobo Apostolo, primaevo Hispaniarum Patrono, praestandi, cum ei nolint, nec valeat honoris quidquam detrahi, aut imminui ob novum hoc ubsequium Apostolorum, Angelorum, totiusque aulae Coelestis Reginae deferendum. Cum autem Rex Catholicus libentissimo animo enixas Delegatorum, adeoque totius Hispaniae Regnorum preces exceperit; Emanuel de Roda, nunc pones S. V. ejusdem Regis Catholici Minister, ejusque Regio nomine, ac Mandato S. V. orat, ut ratum sanctumque habeat, atque auctoritate Apostolica approbare, et confirmare dignetur ejusdem Patronatum SS. Virginis Mariae in ejus Sacro Immaculatae Conceptionis Mysterio cum precum recitatione, et cultu congruentibus. Atque ut probe intelligatur, quae in hanc rem, ut praefertur gesta sunt, authenticas attestationes actorum in dictis generalibus Comitiis, quo decet obsequio exhibet. »

Votum totius Hispanicae Nationis de re.

§. 3. Cumque simul nobis obtulerit ipsius Regis Epistolam, datam Sancti Hildephonsi die 28. Augusti proxime elapsi, Nobisque directam, qua gesta hac de re in praehabitis Comitiis Nobis repraesentans, ut ejus votis annueremus humiliter supplicat.

Apostolica auctoritate confirmatur B. V. sub Immaculatae Conceptionis Mysterio tamquam Hispaniarum Patrona.

§. 4. Nos eximiam, et undique perspectam dicti Caroli Regis religionem, summopere commendantes, ac subjectorum ipsi populorum pietatem, et devotionem hujusmodi, Praedecessorum Nostrorum exemplo, tueri volentes, illius voluntati eo impensius obsecundare studemus, quo auctoritas Nostra spirituali, et temporali dictorum Regnorum et Dominiorum utilitati noscitur profectura: firmamque spem, et fiduciam habentes, eamdem Beatissimum Virginem Dei Genitricem Mariam gratum habituram in Coelis quod Unigeniti ejus Filii Domini Nostri auctoritate, Nobis licet immerito tradita, gerimus in Terris, ipsam in praedicto Mysterio colendam,

uti praecipuam, universalem Patronam dictorum Regnorum, et Dominiorum, juxta preces in praeinserto supplici libello expositas, decernimus, et electionem ut praefertur factam, Apostolica auctoritate, harum serie confirmamus, et approbamus.

Festum Immaculatae Conceptionis sub ritu duplici primae Classis assignatur pro universis Hispanicis Regnis.

5. Ejusdem propterea Mysterii Festum in dictis Regnis, et Dominiis per universum Clerum tam Secularem, quam Regularem, et quomodolibet exemptum, sub ritu duplici primae Classis cum octava celebrari, eum prerogativis omnibus hujusmodi Patronorum Festis competentibus, et a Sede Apostolica approbatis, juxta tamen rubricas Breviarii, et Missalis Romani, et sine imminutione aliqua cultus in dictis Regnis ac Dominiis S. Jacobo Apostolo, etiam illorum Patrono, praestari soliti, et salva in omnibus observantia Constitutionum Romanorum Pontificum Praedecessorum Nostrorum, praesertim fel. rec. Pauli V. ann. 1617. Gregorii XV. ann. 1622., et Alexandri VII. Ann. 1651. super ejusdem Mysterii veneratione editarum, quarum tenorem per praesentes innovare intendimus, dicta Apostolica auctoritate servari, et exhiberi concedimus, et respective praecipimus, et decernimus.

Peculiares indulgentiae conceduntur pro Christifidelibus utriusque sexus in die festo Immaculatae Conceptionis.

§. 6. Praesentes omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refectis, qui die, quo dicti Mysterii celebritas per Catholicam Ecclesiam recolitur, a primis Vesperis, usque ad occasum solis diei hujusmodi, quamlibet Ecclesiam in Regnis, et Dominiis praefatis Omnipotenti Deo in honorem ejusdem B. M. V. dicatam, et quoad Regulares qui propriam Ecclesiam quotannis devote visitaverint, et ibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, et S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, et remissionem, misericorditer in Domino perpetuis futuris temporibus concedimus. Non ostantibus etc. Volumus autem etc. Nulli ergo omnino liceat etc. Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae 1760. sexto Id. Novemb. Pontificatus Nostri Anno III.

CLXVIII.

Dat. die 18. Nov. 1760. Ann. tertio.

Nacbadiorum Principem laudat de ejus humanitate erga Christifideles suis in Ditionibus degentes, et ut in proposito persistat hortatur, nec non eumdem Principem certiorem facit de iis quae pro Graeco-Melchitis a Sancta Sede gesta sunt, et de ejusdem S. Sedis voluntate ad removenda dissidia inter Maronitas Monticulos, et Hyeropolitanos.

Quoad controversias respicientes Graeco-Melchitas vide Pontificis hujus Epistolam Antiocheno Patriarchae directam, et hoc II. Tom. relatam sub Num. CLVII., nec non Apostolicas Literas, easdem controversias respicientes sub seq. Num. CLVIII. De dissidiis obortis inter Monachos Maronitas Congregationis Monti Libani adsunt Literae Apostolicae ab hoc pariter Pontifice directae Patriarchae Antiocheno, et relatae superius sub numer. LI.

Illustri ac Potentissimo Chamaad Magno Nacbadiorum Principi.

Clemens PP. XIII.

Illustris, ac Potentissime Princeps salutem, et lumen Divinae Gratiae.

Principis humanitatem erga Christifideles commendat, hortaturque, ut in hac perseveret voluntate, et Apostolica Decreta exequutioni committi curet.

§. 1. Laudamus magnopere humanitatem Celsitudinis Tuae, quam laetantes aspeximus iis in literis, quas nuperrime ad Nos dedisti, et quoniam fides nostra docet, Christianos omnes ubicumque terrarum sitos, esse unius in Christo quasi corporis membra, magnas Tibi gratias agimus, quod eos benevole excipias, ac tuearis, ac nihilominores, quam si eadem ista humanitatis, ac benignitatis officia, quae in Christianos Filios Nostros confers, in Nos ipsos, qui ejusdem Christi misericordia ipsius vices in terra gerimus, conferres, rogamusque, ut in ista voluntate perseveres, atque etiam aliquid addas Nostra causa: nam si voluntati Nostrae excelsum praesidium Tuum accesserit, et decreta, quae dedimus fideliter exequutioni mandentur, brevi omnibus in-

commoditatibus, quae recens natae sunt, Deo miserante, prospectum iri confidimus: nihil enim magis curdi habemus, quam ut in omni Ecclesia pax atque concordia servetur, et si unquam perturbari contingat, quam cito restituatur.

Nachadiorum Principem certiorem facit de reddita pace Graeco-Melchitis per Nationis hujusce Patriarchae electionem, et Apostolici Commissarii deputationem, quem Principis protectioni commendat.

§. 2. Ut igitur, quae in hunc finem consilia caepimus, Nobilitas Tua cognoscat, statim ac Romam pervenerunt Nationis Greco-Melchitae Ablegati, quamvis tum gravissimis curis detineremur, illicu tamen adjecimus animum ad expendendam, juxta Sacrorum Canonum normam, Monachi Ignatii electionem ad eum Patriarchatum, eamque cum invenerimus pluribus vitiis laborare, irritam, ac nullam declaravimus, cogitavimusque subinde novum Patriarcham Graeco-Melchitis praeficere, qui tam illustrem Cathedram merito occuparet, ne si ulterius distraheretur electio, nova, ac deteriora scandala nascerentur, atque omnia rite perficerentur Dilectum Filium Dominicum a Lanceis Ordinis Praedicatorum Virum Nobis multa virtutum laude probatum istuc ablegandum esse censuimus, opportunis eum diplomatibus, mandatisque munientes, quem propterea regali Patrocinio tuo enixe commendamus, rogamusque, ut eamdem illi ac Nobis fidem adhibeas.

Pontificem exprimit desiderium pro concludendis dissidiis exortis inter Monticulas, et Hyerapolitanos, qua in re Nachadiorum Principis implorat auxilium.

§. 3. Haec de Graeco-Melchitis; ad Monachos Maronitas quod attinet, nihil pariter aeque cupimus, quam ut extinguatur aliquando ea divisio, animorumque dissentio, quae Caenubiticum illum Ordinem ad interitum vergere facit, et Monticolae cum Hyerapolitanis in concordiam redeant, atque uni eidemque Praefecto obtemperent; non patitur enim neque Monastica Disciplina, neque recta regiminis ratio, ut unum, idemque corpus duo habeat Capita; Monticolas hac de re saepius audierunt Venerabiles Fratres Nostri Congregationis Fidei Propagandae agnoveruntque, illos supremum sibi Praesulem constituisse, contra id, quod eaedem ipsae regulae, quas professi sunt statuebant: quamobrem perdurantibus iis in sua contumacia, juvari ac foveri nondum potuerunt, ne inde moliendorum Schismatum sumerent alii periculosum exemplum; prudentiae enim Tuae ignotum esse non potest, quam necesse sit subditos in debito obedientiae officio continere: quamobrem Patriarcha Tobias mandatorum, quae hinc acceperat, fines, non creditur excessisse: nihilo secius tamen ut semper magis intelligas quanti apud Nos valuerit commendatio Tua, Monticolas rursum audiri mandavimus, quod quidem anno praeterito fieri nequivit, quoniam Monachus ille, qui Romam venerat, nullum protulit legitimae Procurationis Mandatum: quod si Apostolicae Sedis benevolentiam promerere cupiunt, pareant quam primum oportet, quousque enim restiterint ipsi, sibimet ipsis impedimento erunt, ne Paternae charitatis Nostrae benignitatem experiantur. Facit autem comitas, atque justitia Tua ut speremus, in hoc ipsum operam Tuam libenter daturum, quod et tranquillitati, et bono ipsorum Caenobitarum plurimum conferet. Nos vicissim si quapiam in re gratificari Tibi unquam poterimus lubentissime praestituros esse recipimus, ut quanti eximias animi Tui dotes faciamus pro Tuis in Christifideles meritis, ubicumque fas erit, declaremus, atque Deum Opt. Max. incessanter orabimus, ut diuturnam inculumitatem, verae faelicitatis agnitionem, adeptionemque Celsitudini Tuae largiatur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Novemb. MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Literas quibus Dominicus a Lanceis Ordinis Praedicatorum pro campanendis dissidiis, inter Maronitas Monticulos, et Hyerapolitanos subortis ablegatur, et quae in praesentibus enunciantur, invenire in Vaticanis Archiviis, et in Secreteria Brevium datum minime fuit, adeoque si illas reperiri postmodum contigerit, eas in Appendice ad finem hujus Pontificatus, collocabimus.

CLXIX.

Dat. die 21. Nov. 1760. Ann. tertio. Jacobo III. Magnae Brittanniae Regi significat provisionem Ecclesiae Alladen. factam favore nominati a Majestate Sua, rationesque exprimit cur de nominatione ipsa mentio minime occurrat in Literis expeditis favore provisi.

Vide etiam Epistolam CLXV. in hoc Tom. quoad Regiam Jacobi III. nominationis praerogativam ad Catholicas Sedes in Regno Hiberniae.

Carissimo in Christo Filio Nostro
Jacobo Magnae Brittaniae
Regi Illustri.

Clemens PP. XIII.
Carissime in Christo Fili Noster salutem,
et Apostolicam Benedictionem.

Cum Nos hodie per alias Nostras in simili forma Brevis expeditas litteras, quarum tenorem pro plene, et sufficienter expresso, ac praesentibus inserto haberi volumus, Ecclesiae Alladen. in Regno Tuo Hiberniae vacanti, dilectum Filium Philippum Philips, cui apud Nos de iis, quae ad tantum onus sustinendum necessariae sunt, qualitatibus, fide digna testimonia perhibita fuerunt, quemque Nobis Majestas Tua per suas litteras ad id nominavit, in Episcopum praefecerimus, et Pastorem, curam, regimen, et administrationem ipsius Ecclesiae Alladen. et in spiritualibus, et temporalibus committendo; verum in literis hujusmodi nullam nominationis a Te factae, et ad Te pertinentis, mentionem fieri censuerimus, iis ita suadentibus rationibus, quas pro spectata prudentia tua Te facile assequuturum esse non ambigimus, idque Tibi nullo modo officere summopere cupiamus; idcirco per praesentes expresse declaramus, mentem Nostram fuisse, et esse, ut ex hac praeteritione, quam praesentis temporis conditio postulabat, nullum Tibi, Tuisque juribus nominandi detrimentum illatum fuerit, vel sit, sed ea omnia ita salva illaesa, ac praeservata intelligantur, perinde ac si in eisdem litteris, expressa Tuae nominationis hujusmodi mentio facta fuisset. Quod dum eo animo Tibi significamus, ut novum in hoc accipias argumentum illius intimae, ac prorsus paternae, qua Te in Domino complectimur, et semper complexi fuimus, charitatis, Apostolicam Benedictionem Majestati Tuae amantissime impertimur: Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXIV. Novembris MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLXX.

Praevia derogatione dispositioni Testamentariae Canonici Caroli Bellincini, medietatem redituum illius haereditatis applicat piae Domui pauperum mendicantium in Civitate Regii, loco novi hospitii pro ipsis pauperibus erigendi. Dat. die 26. Nov. 1760. Pont. Ann. III.

Clemens Papa XIII.

Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii Exequutores Testamentarii hereditatis Bellincini istius Civitatis Regiensis, quod alias tunc in humanis agens Comes Carolus Bellincini Canonicus Cathedralis Ecclesiae Regiensis in suo, sub quo Anno MDCCLV. ab humanis decessit, condito testamento, mandavit exponentibus praedictis, ut postquam ex fructibus, et redditibus bonorum haereditariorum aes alienum, quo bona praedicta gravata existebant, dissolutum fuerat, domum in dicta Civitate acquirerent, ibique unum hospitium, sub nomine domus Jesus Christi, erigerent, gubernandum sub spirituali directione dilectorum filiorum Fratrum Ordinis Minorum Sancti Francisci Cappuccinorum nuncupatorum, quibus mandavit, a dictis exponentibus praestari debere recognitionem suorum laborum, et juxta Constitutiones Domus Parisiensis, ac in eo hospitari voluit Pauperes mendicantes dictae Civitatis, in quorum personam haeredem scripsit Jesum Christum, et alias prout in dicti Caroli Testamento uberius dicitur contineri. Exponitur pia Bellincini dispositio super erectione hospitii pro pauperibus Mendicantibus in Civitate Regii a Fratribus Cappuccinis regendi.

Preces porrectae pro commutanda Testatoris dispositione, et causae hujus imploratae commutationis.

§. 2. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti exponentes, qui ut asserunt, post biennium ab obitu dicti Caroli Testatoris arcilit inopinato eventu, quod dilecti, etiam filii Praesides piae domus Mendicantium ejusdem Civitatis ex plurium Benefactorum eleemosynis reparari coeperunt, et ampliare aedifiria antiquitus erecta pro pueris, puellisque recipiendis eo surressu, ut sub auspiciis dilerti filii Nobilis Viri Francisci Mutinae, et Regii Ducis novis in dies superveutis auxiliis, subsidiisque, adeo magnum aedifirium constitutum fuit, ut pro aliquibus pauperum centenis habitatio ibidem absoluta reperiatur, una cum Praesidibus Piae Domus Mendicantium ejusdem Civitatis, pro commutatione voluntatis dicti Caroli Testatoris, uempe, ut loro erigendi novum hospitium, erogentur frurtus dimidiae haereditatis a memorato Carolo relictae in alendis pauperibus in dicta pia Domo Mendicantium pro tempore reripiendis, et existentibus, reservata altera fructuom medietate pro dimittendo, dissolvendoque aere alieno dicti Caroli ascendente ad libras centum mille rirciter monetae Mutinensia, utque loco dictorum Fratrum Cappucrinorum subrogentur Presbyteri Saeculares, pro spirituali eorumdem Pauperum directione, qui non Regulas Parisiensis, sed Regulas illas ejusdem Piae Domus Mendicantium servare teneantur, opportune a Nobis sibi in praemissis providere summopere desiderent.

Episcopus Regiensis eo fuit in sensu, ut imploratae commutationi indulgeri posuit, quod itidem visum pariter S. Congregationi concilii Tridentini.

§. 3. Nos supplicem libellum Nobis porrectum infrascriptae Cardinalium Congregationi remisimus; Tu, datis Tibi Literis, praenarrata comprobans arbitraris, quod satisfacto prius pio Benefactori, qui gratuito haereditatis praedictae quamdam pecuniae summam mutuam dedit, ronredi possit Exequutoribus Testamentariis Bellincini facultas erogandi dimidium redditnum in introducendis, seu alendis in hospitio dictae piae Domus mendicantium pauperibus mendicantibus, qui polleant qualitatibus a dicto Carolo Testatore volitis, praescriptisque, et per eosdem exequutores, Episcopo pro tempore Regiensi existente approbante, eligantur, quo vero ad subrogationem Presbyterorum Saecularium, loco Fratrum Cappucrinorum, et Regulam Piae Domus Mendicantium, loco Regularum Parisiensium, quae adhoc obtineri non potuerunt, annuendum pariter censes instantiae, qui cum reliqui pauperes in majori numero, a Presbyteris probatae vitae, et doctrinae, Religionis sub Regulis propriis dicti Hospitii regantur, satis congruum est, quod eodem modo etiam pauperes introducendi cum redditibus haereditatis dicti Caroli gubernentur, in reliquis autem autumas servandas esse dispositiones dicti Caroli Testatoris.

Pontifex imploratam commutationem approbat, et super illius exequutione Regiensem Episcopum deputat.

§. 4. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quarumque de causa latis, si quas forte incurrunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, qui relationem Tuam ad eosdem Cardinales transmissam attenderunt, consilio, Fraternitati Tuae per praesentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, exponentium praedictorum precibus, auctoritate Nostra Apostolica, pro Tuo arbitrio, et conscientia gratis indulgeas, juxta superius enarratum Tuum votum, salva tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum Cardinalium, non obstante supradicti Caroli Testatoris etiam ultima voluntate, quam quoad praemissa sufficienter, et expresse commutamus, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVI. Novemb. MDCCLX. Pontificatus Nostris anno tertio.

CLXXI.

Dat. die 29. Nov. 1760. Ann. III.

Ne quaestio jurisdictionalis extorta inter Parochum Kerpensem, et Archiepiscopum Coloniensem, jam a Sanctitate Sua composita, resurgat, Imperatrici Mariae There-

siae summopere commendat, atque adjutricem requirit operam.

Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae Hungariae Reginae Apostolicae, nec non Bohemiae Reginae Illustri, in Romanorum Imperatricem Electae.

Clemens PP. XIII.
Carissima in Christo Filia Nostra salutem, et Apostolicam Benedictionem

Narrat subortae quaerimoniae causas, et scandala inde obventa.

§. 1. Inter caeteras aegritudines, quibus afficiebamur vix ad summum Pontificatum evecti, non minoris certe momenti ea fuit, quae Kerpenam, Dominationi Majestatis Tuae subjectam respiciebat: suborta enim jam pridem controversia inter Parochum, atque Indigenam Coloniensem, utroque contendente Magistratu Ecclesiastico nempe, ac Seculari, apud quem dijudicanda foret, res eo processerat, ut Parochus, Coloniensem Curiam adire impeditus, ab Episcopo suo electore, nempe Coloniensi, sacris jamdiu interdictus esset, abruptaque cum eo foret Kerpensis Cleri, totiusque Populi communicatio, nataque inde plurima scandala, atque peccata in Ecclesiasticae Disciplinae gravissimum detrimentum, neque concordiae ulla spes effulgebat ob alias majores contentiones, quae ex illa priori tanquam ex semine pullulaverant, longioremque propterea requirebant indaginem.

Quae gesserit Summus Pontifex ad controversias conciliandas, quidque feliciter obtinuerit exponit.

§. 2. Etsi autem Nostrum non erat, de omnibus iis discordiarum causis decernere, non poterat tamen non esse Nostrum, Parochum illum cum suo Pastore conciliare, et schisma plurium annorum e medio tollere, ut salutis pabulum, et Ecclesiae Sacramenta Kerpensi populo legitime dispensarentur. Quamobrem sepositis quaestionibus iis, quae et locorum consuetudinem, et Feudi naturam respiciebant, necessarium fore censuimus, ut Parochus a vinculis, quibus jamdiu irretitus erat ab eodem Antistite prius absolveretur, sicque ab omni noxa expiatus, ad Ovile suum rediret, quemadmodum post plurimas hortationes, atque officia, tandem aliquando, Deo miserante, evenerat, paucis diebus antequam Parochus e vita decederet: mirae enim bonitati, atque Misericordiae Domini tribuendum est, quod ab Ecclesiasticis censuris solutus, ac liber, aeterno se sisterit Judici.

Majestatis Suae invocat auxilium, ut quae feliciter composita fuere, consistant in posterum.

§. 3. Ut autem bonum hoc, quod assequuti eramus, firmas radices agere possit, neque pateat imposterum eamdem ob caussam nova offensionum, discordiarumque occasio, videt Majestas Tua pro sua eximia, ac singulari prudentia, quantum necesse sit pietatis ac charitatis suae erga Populum illum, Nos implorare praesidium, ut omne dissentionis fermentum inter utrumque forum auferatur, Episcopi jurisdictio in Kerpensem Clerum, sicut antea fuit exercita, exerceatur etiam imposterum, et si quae perpendenda, vel discutienda sunt, Majestate Tua praecipiente, ex aequo componantur: qua in re, si quidpiam possumus, omnem sollicitudinem, operam, auctoritatemque Nostram pollicemur, nihil enim magis cupimus, quam ut aequa pax, atque concordia Sacerdotium inter, et Imperium sancte custodiatur, et Ven. Fr. Archiepiscopus Coloniensis, qui hortationibus Nostris docilem se praebuit, benevolentiam Tuam experiatur, quemadmodum ipse flagranter cupit, Nos vero quantum possumus enixe commendamus, et Majestati Tuae a Deo felicia, ac prospera ardentissime apprecamur, tanquam optimae, et carissimae Filiae, cui pignus paternae charitatis Nostrae, Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXIX. Novembris MDCCLX. Pontificatus Nostri anno tertio.

CLXXII.

Dat. die 22. Dec. 1760. Ann. tertio.

Hispaniarum Regi Catholico per has Literas significat, ejusdem, subditorumque votis annuisse, Deiparam Virginem sub Immaculatae Conceptionis Mysterio tanquam totius Hispaniae, et Indiarum praecipuam Patronam elargiendo.

Literas Apostolicas per quas principale Deiparae Virginis Patrocinium Hispanicis

ultra, et citra marinis Regnis indultum fuit, relatas superius sunt hoc Tom. Num. CLXVII.

Clemens PP. XIII.
Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem.

De elargito Deiparae Virginis patrocinio pro Hispanicis Regnis certiorem facit Catholicum Regem.

§. 1. Qui Majestatis Tuae negocia apud hanc Sanctam Sedem diligenter curat, ac fideliter gerit, Dilectus Filius Emanuel Roda, obtulit Nobis literas Tuas, supplicemque libellum, quo continebantur preces Regnorum Hispaniae nomine, tum Majestati Tuae porrectae, quum fidelitatis, et obedientiae juramentum exciperes. Animadvertimus in iis laudavimusque simul Tuam, subditorumque Tuorum studiosam pietatem in Patrocinium Beatissimae Virginis cujus Conceptio dignissima, summum Universo terrarum Orbi intulit gaudium: quamobrem cogitare statim coepimus quomodo votis Tuis gratificari possemus quemadmodum fecisse Nos, ex eo, quod mittimus, Diplomate, manifesto comperies, illud enim Tibi persuasum valde cupimus, in gravissimo hoc, quod sustinemus Apostolatus Officio anxietatum, ac laborum plenissimo, nihil Nobis optatius contingere posse, quam ubi de Filio, qualis ipse es, revera carissimo, datur benemerendi facultas, quod quidem tum ex his, tum ex aliis, quae proxime evenerunt, modo exploratum fore minime dubitamus, si quidem ita comparati sumus, ut quaecumque a Nobis proficisci possunt, merito deberi existimemus spectatissimae Religioni Tuae, perpetuaeque in hanc Petri Apostolorum Principis Cathedram observantiae, ex qua virissim quidquid ad illius decus, ac dignitatem sive augendam, sive defendendam pertinet, ipsi quoque Nobis omnino polliremur.

Praece. Deiparae Virgini porrectis eam pro Hispanorum felicitate, atque Regiae Familiae promittit.

§. 2. Rogabimus interea Deiparam Virginem, qua nulla purior, nulla sanctior, nulla plenior gratia fuit, ut Tibi, et lectissimae Regiae Soboli ostendat se Matrem pulchrae dilectionis, et timoris, et agnitionis, et sanctae spei, quaeque inter omnes Mulieres benedicta cunctas exornat Ecclesias, a benedicto Ventris sui fructu, uti praepotens Advocata, et singularis Patrona Iberiam omnem, et amplissima Regna Imperio Tuo subjecta, non terrenis modo, sed coelestibus divinae gratiae muneribus cumulari perpetuo faciat: Nostrique auspicii certissimam vadem constituimus, Apostolicam Benedictionem, quam Tibi, carissime in Christo Fili Noster, amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXII. Decembris MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLXXIII.

Illustrem Poloniae Regem certiorem facit, se illius votis obsecundasse, et adiutorem Cracoviensi Ecclesiae dedisse, novi Episcopi Auditoris institutione a quo Lublinensis, et Sandomiriensis Clerus regeretur. Dat. die 24. Dec. 1760. Ann. tertio.

Literas, quibus novus Episcopus Auditor constituitur, prout in praesentibus enunciatur, minime invenire datum fuit in Archiviis Vaticanis, et in Secreteria Brevium, quas si deinceps reperiri datum erit, eas inseremus in Appendice ad finem hujus Pontificatus.

Carissimo in Christo Filio Nostro
Augusto Poloniae Regi Illustri.

Clemens Papa XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Nisi Divinae bonitatis miseratio in hoc gravissimo, quod Nobis imposuit, onere, Nos sustentaret, inter plurimas anxietates, quibus undique praemitur, non posset infirmitas Nostra consistere: Illud tamen solatio est, ubi de optimis, atque rarissimis Filiis, qualem pro sua constanti in hanc S. Sedem observantia, ac fide, Majestatem Tuam reputavimus semper, benemereri fas est, ut nuperrime contigit de ea petitione, quam literis Tuis ad manus Nostras redditis per Ven. Fratrem Nostrum Joannem Franciscum

Albani Cardinalem Episcopum Sabinensem effeciati, idemque officiis suis mire comprobavit: hac enim in Consistoriali conventu, mature disgesta, compertaque ingenti, et lororum, et Cleri, et Lubliucnsis, et Sandomirensis Seminarii distantia, certaque dote novo Episcopu Auditori constituenda rem illieu expediri mandavimus ea lege, quae, et Cracoviensi Ecclesiae utilior, et ipsi Episcopo erit gluriosior, quemadmodum fusius ab eodem Cardinali Albano Majestas Tua accipiet, qui plura etiam referet de Nostra singulari, ac vere paterna in Majestatem Tuam benevolentia, cujus jucundissimum Nobis accidit, novum, certissimumque dare pignus in Apostolica Benedictione, quam Tibi, Carissime in Christo Fili Noster, amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXIV. Dec. MDCCLX. Pontificatus Nostri anno Tertio.

CLXXIV.

Dat. die 30. Dec. 1760. Ann. Tertio.

Viennensem Archiepiscopum summopere commendat, pro denegato assensu arbitrariae abolitioni Canonicorum Regularium S. Ruffi, et translationi eorumdem bonorum omnium ad manus Militum S. Lazari, utque in proposito persistat conservandae Ecclesiasticae, et Regularis disciplinae, hortatur.

Venerabili Fratri Willelmo Archiepiscopo Viennensi.

Clemens PP. XIII.
Venerabilis Fr. salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Quod summopere exoptamus, ut certiores efficiamur, quid in quaque Dioecesi sit, in qua possimus diligentiam eam, quam debemus Deo, ac Domino nostro Jesu Christo, praestare, hoc Nos assequutos esse, ex litteris Fr. Tuae laetamur, quibus renunciavisti pactum quoddam initum inter Canonicos Regulares S. Ruffi, et Equites S. Lazari de Religiosa illorum Familia abolenda, transferendisque bonis omnibus ad eorum Militum manus. Conduluimus equidem ad hunc nuncium, rationum earum momenta considerantes, quas vivis coloribus expressisti, neque possumus, quin commendemus egregium studium, quo incenderis Ecclesiasticae, ac Regularis Disciplinae conservandae, tuendorumque Religiosorum Ordinum, si Divinae gloriae, et animarum saluti utilem exhibeant operam. Ad Nos quod attinet, illud pro certo te habere volumus, nihil hac de re Nobis hactenus fuisse propositum, neque ex una, neque ex altera parte; quod si proponi contigerit, nullam certe deliberationem capiemus, sine Consilio VV. FF. Nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationis Consistorialis, apud quos, more Majorum, perpendi, ac librari accuratissime solent ejusmodi postulata, ii vero nihil umquam decernere consueverunt, nisi prius rem omnem undequaque cognoverint, exploraverintque sententiam eorum Antistitum in quorum Dioecesibus unienda, vel extinguenda sunt Monasteria: *accingere* igitur *Venerabilis* Frater *lorica justitiae*, ut si quando opus fuerit, *educas in veritate judicium tuum*: illud enim Divina misericordia freti polliremur, nihil admissuros Nos esse, quod Divino cultui promovendo, et Ecclesiae utilitati non sit consentaneum: hujus autem bonae voluntatis, cujus largitor est Deus, constituimus vadem, Apostolicam Benedictionem, quam Tibi Ven. Fr. peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris die XXX. Decembris MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLXXV.

In idem Argumentum Episcopo Valentino perscribit, ejusque studium, sollicitudinemque laudibus prosequitur, quibus obstiterat arbitrariae abolitioni, et bonorum translationi.

Dat. die 30. Dec. 1760. Ann. III.

Venerabili Fratri Alexandro Episcopo Valentino.

Clemens PP. XIII.
Venerabilis Fr. salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Nihil est, quod tam conveniat Nostro, et Episcoporum omnium officio, ac muneri, quam

assidua cogitatione versari, quonam potissimum ratione possimus impendentibus malis occurrere, animarum saluti consulere, Christi gloriae omnibus in rebus servire: Hanc ob causam lubenter arrepimus litteras, quas nuper dedisti, ut pari, cum Tuo Metropolitano, animi consensione significares, Canonicos Regulares Sancti Ruffi quoddam iniisse foedus Caetus sui abolendi, applicandique bona Militari Ordini Sancti Lazari; qua de re nihil adhuc, ut id quod est fateamur, ad aures Nostras pervenerat. Placuit vero studium, atque sollicitudo Tua ejus Regularis Familiae retinendae, exerrendaeque in Divinis conrentibus, et Dominici Agri cultura, cui plurimum detrimenti unionem istam allaturam esse conquaereris: qui autem, ut innuimus, de hoc nihil adhuc audieramus; nihil Nos in hac re deliberaturos, si patitio haec instruatur, nisi de Consilio V. V. Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationis Consistorialis, qui priusquam decreverint quidpiam, et postulata haec adamussim expendere, et Episcoporum, quorum interest, judicium, et assensum exquirere diligenter soleant. Restat igitur, ut si casus evenerit, eadem ipsa, quae modo scripsisti, tum rogatus, prolixius adhuc, si velis, exponas, siquidem nihil aliud, Deo miserante, optamus, quam Ecclesiae utilem navare operam, neque Apostolica authoritate quidpiam praestare, quod ejus utilitati, et animarum saluti non sit profuturum. Haec sunt vota, quae jugibus Sacrificiis nuncupamus: haec ut Tuis quoque precibus adjuves flagranter petimus, damusque Tibi Ven. Fr. Paternae charitatis pignus, Apostolicam Benedictionem. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXX. Decembris MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLXXVI.

Dat. die 2. Jan. 1761. Ann. III.

Significat, satis non esse ut quis ad Episcopalem dignitatem evehatur, qui Regularem vitam est amplexus, quod vir probus, ac doctus sit, sed requiri vel Ecclesiae necessitatem, vel magnam hujus utilitatem.

Dilecto Filio Nobili Viro Principi Montis Maurentiaci.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili Nobilis Vir salutem, et Apostolicam Benedictionem.

§. 1. Acceptis secundis litteris Tuis, quibus iterum postulasti, ut dilectus Filius Chrysostomus Ordinis Carmelitici exralreatorum Episcopatus honore donaretur, doluimus iterum, quod, obsistentibus Canonicis Sanctionibus, votis Tuis obsecundare non liceat: non enim sat est ut quis ad talem, tantumque gradum evehatur, quia vir probus, et doctus sit, et Ecclesiastico praestimonio facile dotandus, nisi id ipsum vel Ecclesiae necessitas postulet, vel magna utilitas suadeat, quemadmodum prioribus in litteris Nostris latius perscripsimus: quamobrem cum ille, perfectissimum vitae genus amplexus fuerit, sacrisque praedicationibus diligenter incumbat, Tu vero eum singulari studio prosequaris, curandum est, ut in ea, in qua vocatus est, vocatione, sancte, lubenterque permaneat: atque interea Tibi Dilecte Fili Nobilis Vir, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die II. Januarii MDCCLX. Pontificatus Nostri anno tertio.

CLXXVII.

Locum in Sacrae Romanae Rotae Auditorio, quod Sixtus V. Reipublicae Venetae concesserat, pro uno ex Venetis Juris utriusque Doctoribus, a Republica praesentandis, et a Romano Pontifice seligendo, confirmat, et indulget, ut futuris vacationibus, unum tantum Nobilem, vel honestum Venetum Civem, utraque Laurea donatum, praesentare debeat Respublica ipsa. Dat. die 10. Jan. 1761. Ann. III.

Constitutio Sixti V. qua Veneto Auditori in Sacra Rota aditus patuit, et de qua in prae-

sentibus Litteris est mentio, non reperitur impressa in Bullario Mainardii.

Dilectis Filiis Nobilibus Viris Duci, et Reipublicae Venetiarum.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii Nobiles Viri salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Venetam Rempublicam laudibus commendat, eique suum amorem exprimit Pontifex.

§. 1. In hoc gravissimo, quod sustinemus Apostolicae servitutis officio, molestiarum undique pleno, nihil dulcius est, quam de Vestro Amplissimo Ordine, Nostraque carissima Patria, avitae Religionis retinentissima, posse aliquando benemereri: huic enim, et plurimum debere Nos profitemur, et a prima die, qua fuit humilitas Nostra ad summum Pontificatum evecta, semper cogitavimus ultro gratificari. Hunc paternae, et singularis charitatis Nostrae sensum Nobilitatibus Vestris alias significavimus, tum vero praecipue cum litteras dedimus diei X. Maii Anni nuper elapsi per dilectum Filium Equitem Aloysium Mocenigum S. Marci Procuratorem, ad Regem utriusque Siciliae Reipublicae Vestrae Oratorem istbac pertranseuntem, atque hoc ipsum, uti receperamus, eidem confirmavimus coram nunti, et Vestra ex voluntate. Nostraque, ob veterem amicitiam, cum jucunditate ad aliquod temporis spatium hic commoranti.

Reipublicae indultum de eligendo Auditorem in S. Romana Rota commemorat, et locum in eo a Sanctitate Sua obtentum laetanter recordatur.

§. 2. Quamobrem reputantibus Nobis qua ratione contestatam jamdiu benevolentiam, re ipsa comprobaremus, es subiit cogitatio, quod vacuo Romanae Rotae Auditorii loco, propter illustre Regnum, quod a Catholica Fide defecerat, felicis recordationis Sixtus V. Pontifex Max. Praedecessor Noster, Vobis indulxit, ut quatuor Juris utriusque Doctores, Vestra ex Ditione proponeretis, e quibus Romanus Pontifex, sibi magis benevisum, deligeret, quemadmodum hactenus in more positum fuit, Nosque ipsi sic a Vobis propositi, per felicis recordationis Benedictum XIII. fuimus ad ejusmodi munus adlecti.

Eadem Reipublicae Venetae facultatem in eligendo Romanae Rotae Auditore tribuit, quibus pollent Summi Reges, Romanorum scilicet, Francorum, et Hispaniarum.

§. 3. Pergratum igitur fore Vobis arbitrati sumus, Vestrae Reipublicae gloriosum, Nostraeque accepti beneficii memoriae valde consentaneum, si eamdem ipsam facultatem Vobis impertiremur in Romanae Rotae Veneti Auditoris nuncupatione, qua summi Reges, Romanorum nempe in Germania, Francorum in Galliis, Hispaniarum in suis aliquibus Regnis, ex Apostolicae benignitatis indulgentia fruuntur. Nos itaque, praeclarissimum Ordinem Vestrum, paci, ac illos, in honore hac in re habere cupientes, et carissimae Patriae singulare aliquod amoris Nostri testimonium largiri; Vosque ipsos specialibus gratiis prosequi, motu proprio, non ad Vestram, seu alterius pro Vobis, super huc oblatae petitionis Instantiam, sed ex certa scientia, et matura deliberatione, deque Apostolicae potestatis plenitudine, volumus, statuimus, ac declaramus, ut deinceps perpetuis futuris temporibus, et quotiescumque vacaverit Romanae Rotae Veneti Auditoris subsellium, quod occupatur modo per dilectum Filium Magistrum Joannem Cornelium, non amplius quatuor Juris utriusque Doctores, ut antea proponere debeatis, sed unum dumtaxat ex Nobilibus Civibus, vel ex honestis Familiis Vestrae Dominationis, Juris utriusque laurea pariter donatum eligatis, ac nominetis, qui Cappellani Nostri, et causarum Palatii Apostolici Auditoris munere fungatur, cujus quidem electionis, seu nominationis, Nobis, at Romanis Pontificibus successoribus Nostris, a Vobis per litteras Vestras faciendae, eamdem volumus haberi rationem, quae hactenus ad Apostolica Sede de aliis electionibus, seu nominationibus, quae fiunt ad ejusmodi Romanae Rotae Auditorii subsellia respective vacantia, a Summis Regibus superius memoratis, semper haberi consuevit.

Clausulae apponuntur pro efficacia hujus concessionis, cum derogatione contrariorum.

§. 4. Decernentes, praesentes Nostras litteras semper firmas, validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere debere, Vobisque in omnibus et per omnia plenissime suffragari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Benedictus Deus totius consolationis, et pacis repleat Vos omni gaudio; omnique Rempublicam Vestram prosperitate cumulet, sitque hujus auspicii, et

amantissimae voluntatis Nostrae certissimum pignus Apostolica Benedictio, quam Vobis Dilecti Filii Nobiles Viri, toto corde largimur: Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die X. Januarii MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLXXVIII.

Dat. die 12. Jan. 1761. Ann. tertio.

Episcopo Clusino facultates tribuuntur pro unienda quadam Cappellania Curae Ecclesiae Cathedralis ejusdem Civitatis cum onere constituendi Cappellanum Curatum, pro Spirituali Parochianorum bono.

Clemens Papa XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Exponitur infelix conditio Parochianorum, et tenues fructus Curati Clusini redditus, spiritualibus illorum commodis propterea impediti.

§ 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius Franciscus Aggeavi Presbyter, ac Rector Curatus in ista Cathedrali Ecclesia Clusina, quod cum intra limites suae Parochialis Ecclesiae magna Incolarum multitudo usque ad mille, et quingentorum numerum ascendentium reperiatur, quorum major pars in quadam aperta planitie per plurium milliariorum spatium in insalubri Coelo dispersa remaneat, ut Incolae praedicti a Civitate magis dissiti, hyberno praesertim tempore pluries commodo recipiendi Ecclesiastica Sacramenta, et Christianae fidei rudimenta edocendi privati existunt; redditus vero suae Parochialis Ecclesiae praedictae, demptis dumtaxat oneribus realibus, summam octuaginta scutorum monetae minime excedant; et sicuti in districtu suae Parochialis Ecclesiae quaedam Ruralis Ecclesia una cum domo, aliisque annexis, vulgo nuncupata — la Madonna della Quercia Alpina — existit, in qua Sacrosanctum Missae Sacrificium singulis festivis diebus celebrari solet quidam Cappellanus ad Tui, et pro tempore existentis Episcopi Clusini ad nutum amovibilis, praevia assignatione aliquot paucorum bonorum, quae sommam duodecim scutorum annuis redditibus vix attingunt, seu non excedunt.

Clusinus Episcopus eo est in sensu ut Parochialibus necessitatibus per cujusdam Cappellaniae unionem Clusinae Paroeciae succurri possit.

§. 2. Insuper Tu, ut non solum spiritualibus necessitatibus Incolarum praedictorum consulere, verum etiam, ut jurgia, quae inter Cappellanum praedictum, et ipsum Franciscum in dies oriri possunt ratione sacrarum functionum, et jurium Parochialium, evitare valeas, in eo es sensu, uniendi dictam Ecclesiam, illiusque Cappellaniam ad nutum amovibilem, ut praefertur, una cum aliis bonis annexis, et connexis, ac domo praedicta, parvisque annuis redditibus supradictae Parochiali Ecclesiae, hoc tamen adjecto onere Rectori pro tempore existenti Curato Cathedralis Ecclesiae praedictae, retinendi in Rurali Ecclesia hujusmodi probum, ac idoneum Presbyterum, ab Episcopo pro tempore existente Clusino approbandum in Cappellanum Curatum, qui non solum in omnibus festivis anni diebus Sacrosanctum Missae Sacrificium celebrare, ac Ecclesiae Sacramenta administrare, doctrinamque Christianam, aliaque Catholicae fidei rudimenta docere, nec non caeteras Parochiales functiones exercere debeat, exceptis tamen tempore Paschali, aliisque solemnioribus anni festis diebus, quoad facultatem peragendi Parochiales functiones, quibus necesse esse videtur, ut habitatores ad propriam Parochialem Ecclesiam accedant, illamque pro Matrice habeant, et recognoscant; ac propterea dictus Franciscus considerans quod totum id in spirituale commodum, utilitatemque suorum Parochianorum, si fiat, cederet, facultatem uniendi dictam ruralem Ecclesiam eidem Cathedrali per Nos tibi concedi plurimum desiderat, Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut Tibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Proponuntur officia explenda a Cappellano Curato in sequelam propositae unionis.

§. 3. Nos igitur ipsum Franciscum specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, et sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus, inclinati, de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tri-

dentini Interpretum, qui relationem Tuam super praemissis ad eosdem Cardinales transmissam attenderunt, consilio, Fraternitati Tuae per praesentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, ad unionem supradictae Cappellaniae favore Curae enunciatae Cathedralis, cum conditionibus superius expressis, auctoritate Nostra Apostolica, pro Tuo arbitrio, et conscientia procedere, et devenire possis, et valeas; salva tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis eorumdem Cardinalium.

Derogatio contrariorum. §. 4. Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, ac Ecclesiarum hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis; quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die decima secunda Januarii anno millesimo septingentesimo sexagesimo primo, Pontificatus Nostri anno tertio.

CLXXIX.

Dat. die 12. Jan. 1761. Ann. tertio.

Committitur Archiepiscopis, Episcopis, aliisque locorum Ordinariis in Sardiniae Regno observantia peculiarium Instructionum super Ecclesiastica disciplina, Ecclesiastici Fori privilegio, et Clericorum, aliorumque Ecclesiae servitio addictorum exemptione personali.

De criminibus, et locis qui Ecclesiastici asyli beneficio juvari minime poterant in Sardiniae Regno, habemus hujus Pontificis Constit. edit. Ann. 1759. Martii 21. a nobis relatam sub Num. XLVI., Peculiares instructiones quoad Clericos, eorumque privilegia, et immunitates pro Regione Pedemontana, dederat S. M. Benedict. XIV. Ann. 1742., quas, tamen in Benedictino Bullario non inveniuntur insertas.

Clemens PP. XIII.

Venerabiles Fratres salutem, et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Paternae, ac praecipuae charitatis effectus, quo Gregem Dominicum curae Nostrae Divinitus commissum prosequimur, jugiter Nos impellit, ut communi ipsius Gregis saluti, quantum Nobis ex alto conceditur, Pastorali sollicitudine advigilemus. Exordium.

Enumerantur abusus in Sardiniae Regno introducti, quoad Ecclesiasticas exemptiones, et immunitates. §. 2. Cum sicut nuper non sine animi Nostri molestia accepimus, plures, nonnullo ab hinc tempore, in isto Regno Sardiniae subborti sint, ac vigeant abusus, tum quoad Scholares, qui Clericali Militiae adscribi desiderant, tum quoad Clericos Conjugatos, tum etiam quoad Laicos, seu Saeculares personas ob exemptionem Fori ratione servitii, quod praestant Curiae Ecclesiae, aliisque Locis Piis, quibus sunt addicti. Hinc est, quod Nos omnes abusus, inordinationesque hujusmodi, quantum cum Domino possumus, corrigere, reformare, et e medio tollere, ac piis charissimi in Christo filii Nostri Caroli Emmanuelis Sardiniae Regis Illustris votis benigne obsecundare volentes, quamdam Instructionem Vobis tradendam, ad dictos abusus in Regno praedicto penitus evellendos accomodatam, quam certi sumus ipsi Carolo Emmanueli Regi, gratam, acceptamque fore, concedere curavimus tenoris sequentis videlicet. Instante Illustri Sardiniae Rege nonnullas Instructiones concinnavit Pontifex ab Ordinariis illius Regni servandas.

ISTRUZIONE

Sopra diversi Provvedimenti per governo delle Curie Ecclesiastiche nel regno di Sardegna.

Referuntur praecedentes Ordinationes. Dopo aver Noi secondate le rettissime intenzioni di S. M. il Rè di Sardegna, provve-

datae pro Sardiniae Regno quoad Ecclesiasticum asylum.

dendo mediante un nuovo special Breve in data dei 21. Marzo 1759. ai gravissimi disordini, che succedevano in quel Regno, con pregiudizio della giustizia, e della pubblica tranquillità, per il troppo facile, e commodo confugio dei rei all'asilo delle Chiese, ed altri Luoghi immuni, eccitati nuovamente dall'instancabile zelo della M. S., non meno per la conservazione della disciplina della Chiesa ne' suoi Dominj, che per il bene de' suoi Sudditi, abbiamo creduto di dover dare anche nuovi provvedimenti per rapporto all'Immunità personale, ed al miglior sistema della Gerarchia Ecclesiastica in quel Regno. — »

Commemorantur instructiones, quas S. M. Benedictus XIV. dederat pro Pedemontanis Regionibus.

« Informati pertanto degli abusi introdotti in quegli Ecclesiastici, e passati anche nei Laici, a titolo di varj Impieghi, e Uffizj in servizio delle Curie Ecclesiastiche, e Luoghi Pii, con disdoro degli uni, e con molto danno dell'universale degli altri, dopo sentito il parere di alcuni Cardinali, e Prelati sperimentati, e pratici di questa materia, abbiamo stabilito coll'intelligenza della M. S. la presente Istruzione, sulle traccie di quella, che dalla Santa Memoria di Benedetto XIV. fù nel 1742. fissata per il Piemonte, sicuro, che come intesa anche col Regio Ministro Plenipotenziario in Roma incontrerà il pieno gradimento di S. M., e che dando perciò Ella gli ordini necessarj ai suoi Regj Ministri di uniformarsi alla medesima, ne sarà col concorso di ambedue le Podestà più costante, ed esatto l'adempimento, e si renderà sempre più inalterabile in quel Regno la perfetta pace, ed armonia fra il Sacerdozio, e l'Impero. »

Ordo praesentium Instructionum describitur.

« E per procedere nella presente Istruzione colla dovuta chiarezza, si tratterà in primo luogo dei veri Chierici, e Chierici Conjugati, e della loro Riforma, e successivamente della qualità, e numero de' Laici, che essendo addetti al servizio della Chiesa, e della Curia Ecclesiastica debbano, o non debbano godere dei Privilegj del Foro, e dell'Immunità personale, in conformità di quanto si dispone negli Articoli seguenti. »

Nemo ad primam Tonsuram admittendus, qui vel de Ecclesiastico Beneficio, vel de Patrimonio Sacro non sit provisus.

I. Che niuno possa essere ammesso alla Prima Tonsura se non che a titolo di Benefizio, Cappellania perpetua, o Pensione Ecclesiastica, che nell'annuo reddito eccedano almeno la metà della tassa stabilita per il Patrimonio Sagro; o in difetto, se non sia provisto dell'intiero Patrimonio Sagro, il quale non potrà essere costituito, se non che sopra beni stabili, e sopra annue rendite fisse, e dovrà essere regolato a tenore della tassa Sinodale di ciascheduna Diocesi.

Ad primam Tonsuram non admittantur decennio minores, nisi per triennium vel Ecclesiastico in convictu immorati, vel saltem in Clericali habitu incedentes, Ecclesiae per triennium haud inservierint.

II. Che non possa conferirsi la prima Tonsura, se non a chi dopo aver terminati i dieci anni di sua età, sia andato a dimorare almeno per un triennio in qualche Seminario, o Convitto Ecclesiastico, ed ove ciò non possa farsi, non abbia almeno portato per tre anni l'abito Clericale con licenza del proprio Ordinario, ed in tutto il triennio, o per la maggior parte delle Feste di precetto di ciascuno dei tre anni, non abbia servito a qualche Chiesa nella maniera, che gli sarà dal proprio Vescovo prescritta, computando questo servizio colla dimora, che avrebbe dovuta fare in qualche Seminario, o Convitto Ecclesiastico.

Studia in aliqua Universitate, loco triennalis habitationis in convictu Ecclesiastico, de Ordinarii tamen licentia, et sub nonnullis praescriptionibus admittuntur.

III. Che volendo qualche Giovane condursi in una pubblica Università, o in altro luogo, ad effetto di applicarsi ivi alle Scuole, ed agli Studj, possa farlo, ed il tempo, che ivi dimorerà, possa servirgli di requisito, affine di prendere la prima Tonsura, come se stasse in un Convitto Ecclesiastico, purchè però lo faccia colla permissione del proprio Vescovo, e colle Lettere commendatizie del medesimo, si presenti al Vescovo del luogo, e colla direzione di questo si faccia assegnare al servizio di qualche Chiesa, portando l'abito Chiericale e prestando ivi per un triennio, o almeno per la maggior parte di ciascuno de trè anni, come sopra, il medesimo servizio alla Chiesa assegnatagli, che presterebbe dimorando nella propria Diocesi; con espressa condizione, che volendo essere iniziato alla prima Tonsura, debba ottenere le Lettere Testimoniali del Vescovo, dove ha dimorato, *de vita, et moribus*, e d'aver esattamente adempito a quanto gli è stato prescritto, ed in vista di questi attestati possa esser promosso.

Excluduntur a superioribus sanctio-

IV. Dal quale obbligo e regole sopra enunciate si dovranno eccettuare gli *Artati*,

nibus tonsurandi pollentes passivo Patronatu ad aliquod Ecclesiasticum Beneficium.

cioè quelli, che in virtù della fondazione sono chiamati a qualche Beneficio, o Cappellania Ecclesiastica vacante, i quali potranno quindi esser promossi alla prima Tonsura, ancorchè non abbiano i requisiti di sopra espressi; e non solamente nel caso, in cui si tratti di Beneficio o Cappellania veramente Ecclesiastica, cioè fondata coll'autorità della Santa Sede, o dell'Ordinario prima del Sagro Concilio di Trento, ma nel caso ancora di simili Benefizj, o Cappellanie fondate dopo il medesimo Concilio, ed eziandio nel caso di Cappellanie meramente Laicali, purchè siano perpetue.

Itemque qui ad Beneficium perpetuum a Patronis nominantur.

V. Quelli poi, che non avendo alcun diritto passivo, verranno presentati da qualche Patrono ad un Benefizio, o Cappellania vacante, dovranno altresì eccettuarsi dalle anzidette regole; ma solamente ove si tratti di vero Benefizio, o Cappellania perpetua, fondata con autorità Ecclesiastica, della quale debba investirsi il presentato per via d'Istituzione Ecclesiastica, e nel caso, che il Patrono non possa differire, oltre al tempo stabilito dai Sagri canoni, la nomina, e la presentazione al medesimo Benefizio.

Vel qui a Dataria Apostolica, vel ab Ordinario de Pensione, vel Beneficio providentur sub spe, et conditione Clericatus.

VI. Finalmente dovranno esentarsi dalle regole prescritte, ancora quelli, che riporteranno o dalla Dataria Apostolica, o dagli Ordinarj, *sub spe, et conditione Clericatus*, qualche Pensione Ecclesiastica, oppure qualche Beneficio, o Cappellania vacante, che debbano provedersi *titulo collativo*, e non altrimenti: Avvertendo in fine, che niuno di questi, come ancora niuno dei sopra espressi Artati s'intenderà eccettuato dalle regole generalmente prescritte per i promovendi alla Tonsura, sempre che le rendite delle Pensioni, o pure Benefizj, e Cappellanie, alle quali o avranno diritto passivo, o saranno presentati, o respettivamente verranno lor conferite, non costituiranno (detratti i pesi) la metà almeno di quello, che importa la Tassa del Patrimonio Sagro stabilita nella Diocesi del promovendo.

Quoties plures ad unum Beneficium concurrant, satis sint Ordinario Tu-

VII. E come talvolta accade, che essendo molti i chiamati all'istesso Benefizio, o Cappellania Ecclesiastica, sono gli Ordinarj costretti a conferire a tutti la prima Tonsura, affine di renderli capaci del Benefizio, o Cappellania, d'onde ne siegue l'inutile moltiplicazione de Chierici, per non potersi conferire che ad un solo il Benefizio, o Cappellania; Perciò d'ora innanzi in simili casi basti, che presentandosi nel tempo congruo coloro, i quali pretendono aver diritto al controverso Benefizio, o Cappellania, e ritrovandosi, che siano idonei, così *quoad scientiam*, che *quoad bonos mores*, e che non abbiano impedimento Canonico per esser promossi alla prima Tonsura, l'Ordinario spedisca loro le Lettere Testimoniali sopra la detta idoneità, e di non avere impedimento veruno, in virtù delle quali possano essi istitoire la loro pretenzione, e proseguire la causa avanti il Giudice Ecclesiastico, anche in concorso dei Chierici pretendenti, appunto come se avessero già avuta la prima Tonsura, la quale possa di poi conferirsi a colui, che terminata la Causa avesse ottenuto il Benefizio, o Cappellania, riputandolo a tale effetto *Artato*, e facendogli godere quei Privilegj, che ai medesimi di sopra sono stati conceduti.

stimoniales ad primam Tonsuram consequendam post ipsius Beneficii collationem.

VIII. Che dopo di essere stati così ordinati alla Prima Tonsura, debbano tutti i Chierici, compresi anche gli Artati, seriamente applicarsi così allo studio, come alle opere di Pietà, per rendersi degni di ascendere nell'età legittima ai Sagri Ordini: al quale effetto debbano continuare a dimorare in qualche Seminario, o Convitto Ecclesiastico, e non potendo ciò fare, debbano almeno prestare per ogni anno, o per la maggior parte di esso, come sopra, nella Chiesa assegnata loro dall'Ordinario, quel servizio, che dal medesimo verrà loro prescritto, o pure dimorando in qualche Università, o altro luogo per proseguire le Scuole, e gli Studj, debbano adempire le medesime cose di sopra ordinate per coloro, che debbono essere iniziati alla prima Tonsura.

In prima Tonsura Ordinati Ecclesiasticum convictum, vel saltem Ecclesiae servitium prosequantur, ut possint ad alios Sacros Ordines ascendere.

IX. Che tutti i Chierici, così di prima Tonsura, che di Ordini Minori, debbano far constare nel principio di ogni anno avanti gli Ordinarj de' luoghi, nei quali hanno il domicilio, di avere osservati i requisiti del Sacro Concilio di Trento intorno all'abito, e Ton-

Omnes in minoribus Ordinibus constituti, teneantur quotannis proprio Ordinario testimoniales exhibere de

impleat, Tridentini Concilii praescriptis, quoad habitum, tonsuram, mores, et studia.

sura Chiericale, ed intorno a tutte le altre cose stabilite di sopra, e così mediante l' attestazione del proprio Rettore, e Superiore del Seminario, o Convitto Ecclesiastico per quelli, che vi hanno dimorato, e per gli altri mediante l' attestazione dei Parrochi, e Rettori delle Chiese, alle quali sono ascritti, intorno alla delazione dell' abito, e Tonsura Chiericale, frequenza de' Sagramenti, e servizio della Chiesa, e colle attestazioni de' Maestri, e Lettori intorno alla continuazione delle Scuole, e de' Studj: Quali attestazioni debbano farsi *gratis* da tutti i sopranominati.

Locorum Ordinarii in Ecclesiae Cathedralis Sacrario curent, ut quotannis affigatur Syllabus Clericorum, qui praescriptas in superiori articulo Testimoniales exhibuere, ut ii tantummodo Clericorum privilegiis perfrui valeant.

X. Che gli stessi Ordinarj debbano tenere pubblicamente appesa nella Sagrestia della loro Cattedrale una tabella, in cui dopo avere riconosciuta la sussistenza delle dette attestazioni, le quali debbano rimanere nella loro Cancellaria, facciano scancellare dalla medesima ogni anno i nomi di coloro, che non avranno esattamente osservati i requisiti predetti, ed all' incontro facciano registrare i nomi solamente di quelli, che li avranno osservati, ai quali consegneranno ogni anno *gratis* una Declaratoria in iscritto, acciocchè possa dai medesimi senza alcun contrasto godersi di tutti i Privilegj Chiericali, de quali Privilegj all' incontro non goderanno quei Chierici di prima Tonsura, o di Ordini Minori, che per non avere osservati i suddetti requisiti saranno stati scancellati dalla suddetta tabella, da tenersi publicamente nella Sagrestia, e non avranno la menzionata declaratoria dell' Ordinario.

Nequeunt Vicarii Capitulares, absque Capituli voto Dimissoriales Literas tradere pro ordinandis Laicis ad Beneficia praesentatis; quoad alios vero Ordinandos, absque Licentia Sacrae Congreg. Concilii.

XI. Che i Vicarj Capitolari non possano d' ora innanzi, senza il voto del pieno Capitolo da darsi nel luogo solito Capitolare, per maggioranza di voti segreti, da calcolarsi secondo il costume di ciascun Capitolo, e da registrarsi negli atti Capitulari, concedere le Lettere Dimissoriali ai Laici, benchè siano Artati da Benefizio, o da Cappellania, nel modo spiegato di sopra, o pure a coloro, che avendo già la Prima Tonsura, sono presentati a qualche Benefizio, o Cappellania, che *actu requirat certum ordinem*; e coll' espressa condizione che sì nell' uno, che nell' altro caso, colui, che chiede di esser promosso, non sia stato altre volte rigettato dal Vescovo antecessore *quoad mores*. Ma ove si tratti di persone, che non sono artate, nel modo sopra accennato, non possano concedere Lettere Dimissoriali neppure *post annum Luctus Ecclesiae*, senza un' espressa licenza della Sagra Congregazione del Concilio.

Suspensio indicitur contra quoscumque Ordinatos, non servatis regulis supra relatis.

XII. Incaricandone pertanto Noi strettamente la coscienza de' Vescovi, o di tutti gli altri Ordinarj inferiori di non ordinare, o di non concedere respettivamente le Dimissorie a veruno, contro la forma di quanto vien prescritto nel presente regolamento, ed istruzione; E ciò nonostante chiunque fosse promosso alla prima Tonsura, agli Ordini Minori, o agli Ordini Sagri contro le presenti disposizioni, resterà perpetuamente sospeso dall' esercizio dell' Ordine illegittimamente conferitogli.

Clericis Conjugatis indulgetur privilegium Fori in Causis criminalibus criminaliter tractatis, in civilibus vero ad solum effectum personalis exequutionis, requirendus Ecclesiastici Judicis assensus.

XIII. I Chierici Conjugati dovranno godere il Privilegio del Foro in tutte le Cause, che sono puramente criminali, e che vengono criminalmente trattate; Ma non dovranno godere rispetto alle Cause criminali, che riguardano l' interesse delle parti, e si trattano in forma di Giudizio civile; tanto che, non meno per queste, che per tutte le Cause civili, dovranno esser soggetti alla cognizione, e determinazione de' Giudici Laici, dai quali si potrà procedere contro i medesimi all' esecuzione reale *super Bonis*, e se per mancanza di Beni fosse necessaria *l' Esecuzione personale*, allora dai Tribunali, e Giudici Laici, se ne dovrà domandare prima la licenza al Giudice Ecclesiastico, dal quale non dovrà esser negata.

Fori privilegio iis tantum Clerici conjugati juvari poterunt qui paruerint praescriptionibus Tridentini Concilii, ad quem effectum peculiares traduntur mae.

XIV. Del sopra espresso Privilegio del Foro godranno però quei Chierici Conjugati, che osserveranno i requisiti prescritti dal Sagro Concilio di Trento *Cap.* 6. *Sess.* 23. *de Reformatione* intorno al servizio della Chiesa, alla pubblica, e continua delatione dell' abito, e Tonsura, e che non eserciteranno arti indecenti allo stato Chiericale, o negoziazioni, o traffichi illeciti, contro la forma de' Sagri Canoni. E affinchè i medesimi Chierici Conjugati godano senza alcun contrasto delle Curie Laicali de' Privilegj suddetti, dovrà tenersi appesa una tabella anche dei

loro nomi nella Sagrestia delle respettive Cattedrali, nella maniera che si è detto nell' Articolo X. parlandosi dei Chierici celibi, dalla quale dovranno poi cancellarsi di tempo in tempo quelli, che non avranno giustificato ogni anno avanti l' Ordinario del luogo, in cui hanno il domicilio, di aver pienamente osservati gli accennati requisiti, e riportarne dallo stesso Ordinario una declaratoria in iscritto, da concedersi *gratis*.

Universi in Sardiniae Regno Ordinarii, mandatum publicare jubentur super incessu, et qualitate habitus Clericalis, ad cujus Mandati renovationem singuli successores teneantur.

XV. E perchè questo regolamento abbia il dovuto effetto, s' incaricano gli Arcivescovi, o Vescovi di publicare nelle loro rispettive Diocesi un Editto, ossia Mandamento uniforme, con cui venga prescritta la forma specifica dell' abito, che dovranno portare nella guisa, che altre volte è stato fatto su questo proposito, e specialmente nel Mille settecento ventisette, in coerenza di una Lettera Circolare della Sagra Congregazione dell' Immunità Ecclesiastica del 1671, ed in esecuzione dell' Ordine della Santa Memoria di Benedetto XIII. partecipata con Lettera di Segretaria di Stato nel 1725, nel qual Editto sia ai detti Chierici Conjugati intimata la precisa osservanza di questo regolamento, colla comminazione di dichiararli decaduti da qualunque Privilegio nel caso d' inadempimento a qualsivoglia de' requisiti suddetti: E dello stesso Editto, ossia Mandamento dovrà rinnovarsi la pubblicazione da ogni Successore *pro tempore* ne' Vescovadi di quel Regno.

Nullo Fori privilegio juvari possunt cuncti ex familia Clerici conjugati, illorumque inservientes.

XVI. Non dovranno però in alcuna maniera godere de' riferiti Privilegj del Foro, e di qualunque esenzione le mogli, e figli de medesimi Chierici Conjugati, *nec durante*, *nec soluta Matrimonio*, e molto meno la loro Famiglia, o Servi di qualunque specie, e neppure i Servi, o Lavoratori, nominati *Mossi d' Accordio* dei veri Ecclesiastici, i quali sono meri salariati, e mercenarj, a riserva però della Famiglia dei Vescovi, della quale si parlerà nell' Articolo XXI.

Praefinitur Apparitorum numerus, in quacumque Ordinarii residentia ad effectum personalis immunitatis.

XVII. Ed essendo passati al punto dell' Immunità personale, ad effetto di riparare al disordine della moltiplicità delle Patenti, colle quali i meri Laici presumono o di sottrarsi, o di eludere la giurisdizione del Principe, e per provedere all' incontro, che non manchino alle Curie Ecclesiastiche quei Ministri, che sono precisamente necessarj alla buona amministrazione della Giustizia, potranno, a misura della maggiore, o minore vastità delle Loro Diocesi, i Vescovi, o altri Ordinarj, che hanno giurisdizione quasi Vescovile, ritenere nelle Città, e Luoghi, dove risiedono le loro Curie, dieci Cursori denominati *Varj*, gli Arcivescovi otto, e otto i Vescovi e altri Coadjuvarj, e uno, o due in quei Luoghi delle Diocesi unite, dove risiedono, e dove pensassero di stabilire i Vicarj Generali.

Ordinariorum Apparitoribus facultas tribuitur, pro gestandis armis, peculiaresque in id regulae traduntur.

XVIII. Ai mentovati Cursori, o Vari, sarà lecito per il tempo, che realmente eserciteranno il loro impiego in servizio del Foro Ecclesiastico, di portare armi, che non siano proibite dalle Regie Prammatiche: E per evitare ogni contrasto coi Tribunali Laici, dovranno, dopo essere stati destinati all' impiego, esibire in Cagliari al Reggente della Real Cancellaria, in Sassari all' Assessore Civile della Real Governazione, e negli altri Luoghi delle Diocesi respettivamente, ai Veghieri, o altro Giudice Regio, l' autentico documento di non trovarsi inquisiti, e dare inoltre ai medesimi la notizia della Patente di Cursore attenuta dal Vescovo, o da altro inferiore Ordinario, alle di cui Curie dovranno servire.

Fori exemptio qua donantur dicti Apparitores, respicit tantummodo causas civiles, vel criminales minores.

XIX. Questi Cursori, ossiano Vari, così destinati godranno, durante l' esercizio del loro impiego, l' esenzione dal Foro Laico restrittivamente alla loro sola Persona, per le Cause civili, miste, e criminali, a riserva però che in quelle, nelle quali entri la pena della morte, o anche la pena della Galera rispetto agli Omicidj, Abigeati, Furti qualificati, attesa la frequenza di queste tre specie di delitti; nelle quali cause, e delitti respettivamente i Giudici, e Ministri Regj potranno procedere contro di essi, come più piacerà a S. M.: Ma non così le Corti Baronali, alle quali sarà solamente permesso di arrestarli per i suddetti delitti, e causa, all' effetto di darne parte al Giudice, e Ministro Regio, che dovrà procedere.

Ordinariis respectu Curiarum Officia-

XX. Rispetto agli Assessori, Avvocati Fiscali, Segretarj, altri Uffiziali, ed altre persone destinate per Amministratori, e Procu-

les Ecclesiasticas obligant personas, alias nullo fori privilegio polleant Laicis talia obtinentes, excepto Cancellario, cui personale tantummodo privilegium conservatur.

ratori delle Chiese, e Cause P'e, e simili Patentati, dovranno i Vescuvi servirsi in avvenire per tali Impieghi, ed Uffirj, di Persone Ecclesiastiche; e quando volessero servirsi di Persone Laiche, niuno degl'Impiegati, o Patentati suddetti dovrà godere di alcuna prerogativa, o Privilegio del Foro Ecclesiastico, eccettuato però il Cancelliere, ossia Maestro d'atti delle loro Curie, il quale solamente dovrà godere dei Privilegj, che ha goduto sio'ura rispetto alla sua Persona solamente.

Recensentur speciales personae quei privilegium fori indulgetur, caeteris omnino exclusis.

XXI. In somma, che a riserva da' soli veri Chierici, i quali hanno i requisiti prescritti dai Sagri Canoni, e delle Persone Religiose dell'uno, e dell'altro sesso, che vestendo l'abito Religiuso, vivono collegialmente sotto la disciplina, ed ubbidienza di legittimi Superiori; o pure che da medesimi si trovano destinati agl'impieghi necessarj fuori de'Monasterj; e delle Terziarie, che professano questo stato, colla Licenza dell'Ordinario, in conformità della Bolla della Santa Memoria di Leone X., quali tutti dovranno godera il privilegio del Foro; ed altresì a riserva dei Chierici Conjugati, che osserveranno i requisiti come sopra, del Cancelliere, ossia Mastro d'atti addetto al servizio delle Curie Ecclesiastirbe, e de'Cursori, ossiano Vari; ed anche della Famiglia dei Vescovi, cioè di quelli, che presso ai medesimi prestano l'attuale, e continuo loro servizio, ai quali tutti si farà godere il Privilegio del Foro, nella maniera respettivamente spiegata di sopra; niun altra Persona Laica sotto qualsivoglia titolo, e specie d'ufficio, e d'impiego de' Luoghi, e Cause Pie, ed in qualsivoglia altro modo patentata dai Vescovi, e dalla Curie Ecclesiastiche, potrà godere di detto Privilegio; come pura i Romiti, e i Terziarj chiamati *Donadi*, Sagrestani Minori, volgarmente detti *Monasigli*, o altre simili Persone, non godranno, nè potranno godere d'alcuo Privilegio del Foro, o di veruo'altra esenzione.

Peculiares regulae traduntur pro perquisitionibus in Ecclesiasticis

XXII. Dovendo, per quanto si è detto, le Persone Ecclesiastiche godere una piena esenzione dal Foro Laico, non potranno in conseguenza essere arrestate, o carcerata dalla Podestà Secolare, neppure nel caso, che rommettessero qualche contrabbando, o fraude in pregiudizio del Regio Fisco: Mà affinchè non siano defraudati i diritti del Principe, ed abbia il dovuto suo corso la Giustizia, si dichiara, che quando dovrà farsi qualche perquisizione, o in Chiesa, o in altro luogo Immune, di cosa rubata, o di contrabbando, o di scrittura, o di denaro, o robe occultate dai contumaci, o che in qualche altra maniera possono appartenere al Fisco, dovranno i Ministri de'Tribunali Laici (senza però essere tenuti a manifestare il luogo preciso, e l'individuo) chiederne la licenza al Superiori Ecclesiastici, la quale dovrà accordarsi in Città dal Vescovo, e negli altri luoghi della Diocesi dai Vicarj Foranei, ed in loro mancanza dalla persona più degna, che fà figura di Superiore Ecclesiastico, eccettuati però i Monasteri di Monache, e Conservatorj di Donne: ottenuta la licenza, si farà la perquisizione coll'intervento di persona Ecclesiastica, e ritrovandosi contrabbando, roba rubata, o qualunque altra roba, o cosa delle sopradette, premessa dalla medesima persona Ecclesiastica la protesta da farsi a tenore del *Cap. Praelatis de Homicidiis in 6.*, si estrarrà, e si consegnerà alla Curia Laicale. Anzichè chiedendosi dalla medesima la licenza suddetta ai Superiori Ecclesiastici, quando le fosse negata, » potrà in tal caso da se stessa procedere alla detta perquisizione, ed estrazione, senza timore d'incorrere nelle Censure; a riserva però sempre de' Monasterj di Monache, e Conservatorj di Donne, i quali dovranno, come sopra, essere onninamente eccettuati. »

locis peragendis, excepto Monialium Monasteriis, caeterisque Mulierum Conservatoriis.

Universis in Sardinia Ordinariis praesentium Literarum et instructionum copia transmittitur, et earumdem demandatur observantia.

» XXIII. In ultimo trasmettiamo ai Vescovi, ed Ordinarj de Luoghi un'esemplare del Breve colla presente Istruzione, affinchè sia Loro di legge, e di regola, inculcandone ai medesimi l'esatta osservanza, per la quale restiamo assicurati, che anche S. M. il Rè di Sardegna, in seguito alle suddetta intelligenze, impiegherà la Regia sua autorità, e darà le provvidenze le più efficaci ai suoi Magistrati, Ministri, ed Ufficiali, è d'ogni altro, cui spettar debba di eseguire, osservare, e fare osservare la medesima Istruzione nelle

parti, che li risguardano, come legge del Regno, non ostanti gli usi, stili, decreti, e ordini, che vi fossero, o che allegar si potessero in contrario.

Injungitur cunctis Ordinariis, quod hasce Literas diligenter servent ut pro earum observantia perlegi ab omnibus possint.

§. 3. Ut autem praeinserta Nostra Istructio suum sortiatur effectum, ac debitae executioni demandetur, Fraternitatibus Vestris, Fratres Archiepiscopi et Episcopi, ac discretionibus Vestris aliorum Locorum nullius Dioecesis, si forsan existant, et jurisdictionem quasi Episcopalem in Territorio separato exerceant, Ordinariis in dicto Regno existentibus, per praesentes injungimus, praecipimus, et mandamus, ut unusquisque Vestrum, in Vestris respective Civitatibus, ac quibusvis Terris, Locis, et Castris Dioecesum, et respective jurisdictionis Territorii separati, praeinsertam Nostram Instructionem observet, ac in suis respective Cancellariis, ut ab omnibus legi semper, et quandocumque possit, reponi, custodiri, et observari debere mandet, et faciat.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac quarumcumque respective Ecclesiarum in dicto Regno existentium etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis, Superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores, praesentibus, pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 6. Volumus autem, ut praesentium Literarum transumptis, vel exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo, Personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae, munitis, ubique locorum, et gentium eadem prorsus fides habeatur, quae haberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majurem sub Annulo Piscatoris die decima quarta Januarii Millesimo Septingentesimo Sexagesimo primo, Pontificatus Nostri anno Tertio.

CLXXX.

Officium proprium, et Missa diei festi, et Octavae Immaculatae Conceptionis magnae Matris Virginis extenduntur ad universas ditiones tum Hispanienses, tum Indicas, Catholicae Monarchiae subjectas.

Dat. die 17. Jan. 1761. Ann. tertio.

Electionem B. M. Virginis sub Immaculatae suae Conceptionis Mysterio in principalem, et universalem Patronam Ditionum omnium, tum Hispaniarum, tum Indiarum, subjectarum Serenissimo Regi Catholico, confirmavit Pontifex hic Const. sua Anni 1760. Sext. Idus. Novemb. relata in hoc Tomo. sub Num. CLXVII.

Clemens Episcopus

Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam

Summ devotionem erga Deiparam Virginem, illiusque amplianti cultus desiderium Pontifex exprimit.

§. 1. Cum primum Divina disponente voluntate, factum est, ut humilitas Nostra, turbulentis praesertim Christianae Reipublicae temporibus, ad universalis Ecclesiae regimen extolleretur; jam inde ea excogitari, et agere assidue non destitimus, quae ad promovendum, et propagandum inclytae, et gloriosae semper Virginis Mariae cultum,

inter fideles populos maxime conducerent; iden potissimum ut Nobis, et universae Catholicae Ecclesiae, speciali pietate, Christi Filii sui Supremi Ecclesiae capitis favorem, et gratiam conciliaret. Minora tamen quam Nostrum desiderium explere possint, semper erunt reverentiae, et venerationis signa, quae in terris praebentur ad cumulandam, et adaugendam gloriam hujus prae caeteris electae Creaturae, quae quidem ex ore Altissimi prodiit, et in omni gente primatum tenuit. Proinde obortas libenti animo amplectimur occasiones, quibus nova ipsi honoris obsequia tribuantur; ac maxime laetamur, potentissimum Regem, qui in hac re, non ita pridem aperuit animum suum, tam mirifice cum Nostro consentientem, rursus in praeseos amplificationem aliam talis cultus, pro suis vastissimis Regnis, et Ditionibus exposcere.

Preces porrectae pro concessione Officii, et Missae propriae die Festo Immaculatae Virginis Conceptionis pro Universis Hispaniae Regnis.

§. 2. Nobis siquidem Regio nomine charissimi in Christo filii Nostri Caroli Hispaniarum Regis Catholici, dilectus Filius Emanuel de Roda, dicti Caroli Regis Consiliarius, et modo apud Nos negociorum ejusdem Caroli Regis Minister, supplicem porrexit libellum, cujus tenor est « Beatissime Pater. Cum S. V. enixis Catholici Regis votis benigne annuens, Beatissimam Virginem Deiparam, in Sacrosancto ejusdem Immaculatae Conceptionis Mysterio, Hispaniarum, Indiarumque Ditionum a Comitiis totius Nationis Hispanae, in ipsius auspicatissimo Regni exordio habitis, Patronam, et Advocatam specialem, comuni consensione nuncupatam, et delectam VI. Idus Novembris anni 1760. concesserit, et confirmaverit; simulque ejusdem venerandi Mysterii Festum sub ritu duplici primae classis cum Octava, caeterisque praerogativis omnibus, hujusmodi Patronorum Festis competentibus, et a Sede Apostolica approbatis, ab universo Hispaniarum, Indiarumque Ditionum Clero Saeculari, et Regulari, quomodolibet etiam exempto, coli, et celebrari praeceperit, atque mandaverit: Cumque inter praerogativas, quae a S. Sede favore dictorum Patronorum indulgeri solent, primarium quodammodo teneat locum, Officii proprii, ac Missae in eorum honorem recitatio: idem Rex Catholicus, ut Apostolica S. V. concessio, ut supra jam facta, integrum jure merito sortiatur effectum; Officium quod incipit *sicut Lilium inter spinas*, et Missam cujus initium *Egredimini, et videte*, quibus Ordo Franciscanus utitur, ad praefatum Dominiorum suorum Clerum extendi, et propagari summopere desiderat; idcirco Emanuel de Roda ejusdem Catholici Regis jussu, et nomine, Sanctitatem Vestram humilibus praecibus orat, ut praedictum Officium, et Missam, prout a Franciscanis recitantur, ac in eorum Breviario ac Missali a S. Sede approbatis continentur, universo Hispaniarum, et Indiarum Clero, tam Saeculari, quam Regulari, ac quomodolibet exempto, pro die Festo solemni, ejusdem Immaculatae Conceptionis, nec non pro ejus Octava, concedere, indulgere, et extendere, Apostolica sua auctoritate dignetur. »

Officium proprium, et Missam de Immaculata Virginis Conceptione jam alias Ordini Minorum S. Francisci concessam, ad Universas Hispaniae ditiones extendit.

§. 3. Cum autem nos alias, libenti quidem animo, adeo effusae dicti Caroli Regis, ac totius Hispanae gentis erga praeclarum hoc Deiparae Virginis Mysterium devotioni obsecundantes, juxta priores Nostras Literas, ipsam in praedicto Mysterio colendam universalem Patronam, et Advocatam dictorum Regnorum, et Dominiorum declaravimus; ejusque Mysterii Festum in dictis Regnis, et Dominiis, per universum Clerum tam Saecularem, quam Regularem, et quomodolibet exemptum, sub ritu duplici primae Classis, cum Octava celebrari praecerperimus. Modo praedictas Nobis additas praeces, velut recentiora illius eximiae pietatis argumenta excipientes, ac priorum Literarum tenorem, cum omnibus, et singulis in eis contentis, praesentibus pro expresso habentes, novis hisce supplicationibus, Pastorali affectu Nostro benigne inclinati, ipsarum tenore praesentium in perpetuum concedimus, indulgemus, ut recurrente annis singulis, dicti Mysterii celebritate, in iisdem Regnis, atque Dominiis, ac in singulis illorum Civitatibus, Dioecesibus, Oppidis, Terris, et Locis, ac Territoriis quibuscumque, etiam nullius Dioecesis, ab universo Clero praefato, ab omnibus videlicet, et singulis Saecularibus, et Regularibus utriusque sexus

cujusvis Ordinis, et instituti, etiam quantumvis exemptis, qui Horas Canonicas diurnas, et nocturnas, sive privatim, sive in quibusvis Ecclesiis collegialiter, et cum cantu, recitare tenentur, ac tenebuntur, ac Sacrosantum Missae sacrificium celebrabunt, illud Officium proprium, et Missa cum Octava recitetur, quod, et quae per dilectos Filios Fratres Ordinis Minorum S. Francisci de praesenti generaliter recitatur, ac in eorum Breviario, et Missali a Sede Apostolica approbatis continentur. Ad quorum effectum, illius Officii, et Missae cum Octava recitationem, ad universum Clerum praefatum, generaliter quoque harum serie extendimus. Idemque Officium, et Missam hujusmodi, juxta exemplaria dictorum Fratrum Minorum, et non alias, etiam seorsim ab aliis Breviariis, et Missalibus typis imprimendi, opportunam licentiam, et facultatem concedimus, et impertimur.

Derogat contrariis.

§. 4. Non ostantibus quibuscumque Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibus, et Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, vel Ordinationibus, nec non Ecclesiarum, et Locorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, stylis, usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, et facultatibus sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiam motu proprio, seu scientia, et potestatis plenitudine similibus, vel alias in contrarium praemissorum, quomodolibet concessis, confirmati et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, praesentibus, pro plenae, et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus.

Sanctiones poenales.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrarum approbationum, facultatum, impertitionis, et voluntatum, infringere, seu eidem ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, et Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae MDCCLXI. VI. Kalend. Febr. Pontificatus Nostri Anno III.

CLXXXI.

Approbatio, et confirmatio omnium gestorum per tunc existentem Episcopum Mindonien. in exequutione cujusdam Brevis Clementis XII. super translatione Missarum de uno ad aliud Altare, pro Decano, et Capitulo Ecclesiae Mindonien.

Dat. die 16. Jan 1761. Ann. tertio.

Clemens Papa. XIII.

Ad futuram Rei Memoriam

Refertur preces alias porrectae Clementi XII. super hoc ipsa Missarum translatione, et commutatione.

§. 1. Alias emanarunt a fel. rec. Clemente Papa XII. Praedecessore Nostro, ad supplicationem tunc existentium Capituli, et Canonicorum Cathedralis Ecclesiae Mindonien., quaedam in simili forma Brevis Literae, tenoris sequentia videlicet — Venerabili Fratri Episcopo Mindonien. — Clemens Papa XII. » Venerabilis Frater salutem ec. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii, Capitulum, et Canonici istius Cathedralis Ecclesiae Mindonien., quod in dicta Ecclesia, quamplures tam antiquae, ac etiam particulares fundationes Missarum Cantatarum numero trecentarum triginta duarum, quolibet anno, ad Altare majus ejusdem Ecclesiae, ultra Conventuales, et alias Rogationum, Vigiliarum, feriarum, et funeralium celebrandarum reperiuntur, ita ut duo Missae Cantatae, praeter unam privatam, tempore Primae, quotidie in eodem Altari, celebrari correspondeant, divinique Officii recitatio, ob temporis angustiam, valde difficilis reddatur, attenta etiam ea Matutini temporis parte, quae in convocando Capitulo bis in hebdomada, et per alias vices in anno, in habendis con-

cionibus ad Populum per dies quinquaginta, in peragendis Processionibus, aliisque publicis Orationibus, quas vocant *las Dominicales* ad ducentas, et ultra singulis annis ascendentibus insumenda est. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, ad occurrendum huic incommodae Chori Officiaturae, bo. mem. cognominatus Munoz, et Salsedo, dum vixit praedictae Ecclesiae Episcopus, ejusmodi Missas Cantatas, a die XXIX. Septembris usque ad diem VIII. Maji subsequentis celebrandas, ad Cappellam S. Ignatii, intra claustra ejusdem Ecclesiae sitam, cum assistentia quatuor Canonicorum, aliorumque Ministrorum, tempore recitationis, et cantationis horarum Primae, et Tertiae, transtulerit, ac ita usque in praesens recte observatum fuerit, ac Divinum Officium debito cultu celebrari, debitoque tempore terminari soleat, ipsi vero exponentes, nedum translationem earumdem Missarum cum cantu hactenus observatam, ut praefertur, per Nos approbari, verum etiam Indultum celebrari faciendi in dicta Cappella Sancti Ignatii, per totum Annum, tot Missas Cantatas antiquas, quam alias, quae ad dictum Altare Majus celebrandae supervenerunt, concedi plurimum desiderent, Tuque omnia exposita confirmans, infrascriptae Congregationi Cardinalium retuleris, ab annis quadraginta, et ultra, vigere observantiam celebrationis Missarum hujusmodi cantatarum in praedicta Cappella Sancti Ignatii, ex permissione dicti Episcopi Munoz, ita Episcopis illi Successoribus, Teque approbantibus, ob majorem cultum, et decentiam in celebratione Officii Divini, aliisque functionibus, ac propterea eosdem exponentes, nimis residentiae onere gravatos esse, respectu multarum Cathedralium Regni Hispaniarum, certos majores fructus, minusque servitium habentium, ubi iidem exponentes singulis horis Canonicis (tribus exceptis recreationis Mensibus) Choro interesse teneantur, sub rigorosa punctatura, seu quotidianarum distributionum, quibus annui fructus omnium Capitularium constant, jactura. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis, opportune providere, et ut infra indulgere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, ipsos exponentes, specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia, absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, qui relationem Tuam, super praemissis, ad eosdem Cardinales transmissam, attenderunt, et votum dilecti filii Nostri Ludovici ejusdem S. R. E. Cardinalis Belluga nuncupati, ad hujusmodi negotium examinandum a Congregatione eorumdem Cardinalium deputati, perpenderunt consilio, Fraternitati Tuae per praesentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, quoad praeteritam translationem dictarum Missarum cum cantu ad praedictam Cappellam Sancti Ignatii, ut supra observatam, auctoritate Nostra Apostolica, pro Tuo arbitrio, et conscientia gratis approbes, atque convalides, et quoad futurum, praedictas Missas Cantatas, ad eamdem Cappellam, per totum anni cursum, exceptis tamen Missis Conventualibus, ac diebus Vigiliarum, quadragesimae, et quatuor temporum, in quibus occurrat festivitas duplex, vel semiduplex, quando praeceptivae tunc sunt, celebrandae ad Altare majus, dicta auctoritate, transferas; salva tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis Cardinalium. Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non quatenus opus sit dictae Ecclesiae, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis, Superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in specie, vel in genere, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus

omnibus, et singulis, illorum tenores, praesentibus, pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesima quarta Augusti Millesimo Septingentesimo trigesimo tertio, Pontificatus Nostri anno quarto. »

Exponuntur binae reticentiae, quae in praecedentium Literarum concessione locum habuere, et sanctio cujuscumque nullitatis postulatur.

§. 2. Quoniam autem dilecti filii, moderni Decanus, et Capitulum Cathedralis Ecclesiae hujusmodi, Nobis nuper exponi fecerunt, quod duo reticita fuerunt in praeinsertarum Literarum impetratione. Primum nempe, quod ut plurimum, simul cum dictis Missis, aut diebus illas antecedentibus, nocturna, Vespereve defunctorum decantari debeant. Secundum vero, quod non omnes dictae Missae, Nocturna, Vespereque ad Altare Majus essent celebrandae; quum aliquae, numero tamen paucae, ad certa Altaria a benefactoribus designata, in eadem Ecclesia erecta, celebrandae sint, imo una ex ipsis ad quoddam Altare, privilegio pro animabus Purgatorii decoratum, celebrari debeat; quod ad primum attinet defectum, tunc existens Episcopus Mindonien, cui praeinsertae Litterae pro illarum axequutione datae fuerunt, ad dictam claustralem Cappellam, nedum Missas, sed etiam Nocturna, et Vesperas transtulit, motus ea ratione, quia cum ex his oneribus, quaelibet respectiva conficitur fundatio, ex concessa translatione Missae, quae est pars nobilior, tacite concessa quoque videretur translatio Nocturnorum, et Vesperarum, quae simul cum Missis, ab inde citra, in claustro decantantur. Derrota qooque fuit ab eodem Episcopo exequutore memoratarum Literarum, translatio Missarum, et Nocturoorum, aut Vesperarum, certis Altaribus a benefactoribus addictarum, sed hujusmodi translatio suum minime habuit effectum, quae omnia suis Literis contestatur Venerabilis Frater modernus Episcopus Mindonien; dicti vero exponentes, ut tuta conscientia in posterum procedere possint, ob eamdem causarum tunc expositarum subsistentiam, translationem Nocturnorum, et Vesperarum ad dictam claustralem Cappellam, a memorato tunc existente Episcopo Mindonien. praeinsertarum Literarum Exequutore, tunc peractam, et huc usque observatam, per Nos confirmari, aut quatenus opus sit, sanari, et sicuti dicto numero tercentum triginta duarum Missarum, tunc expresse comprachensae quoque fuerunt eae Missae, quae juxta benefactorum dispositiones, ad certa, et determinata ejusdem Ecclesiae Altaris celebrandae veniunt, ita hae quoque simul cum suis Nocturnis, aut Vesperis pariter per Nos transferri, et pro ea Missa, cujus benefactor Altare privilegiatum exquisivit, indolto Altaris privilegiati, dictam claustralem Cappellam ditari plurimum desiderant. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis, opportune providere, et ut infra indulgere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Nullitates in praecedentibus Literis occurrentes, sive in illorum posteriori exequutione sanantur, et factarum translationum observantia demandatur.

§. 3. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas, a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, attenta attestatione dicti moderni Episcopi Mindonien, auditaque relatione dilecti filii Magistri Josephi Simonetti, Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini interpretum Congregationis Secretarii, translationem supradictorum Nocturnorum, et Vesperarum, ut praefertur, a tunc existente Episcopo Mindonien. factam, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et respective confirmamus juxta petita, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, etiam substantiales, si qui desuper intervenerint supplemus, et sanamus, praeter quamquod Missas, Nocturna, et Vesperas decantandas in Altaribus designatis de jurepatronatus piorum benefactorum, et quoad praedicta onera relicta in aliis ejusdem Ecclesiae Altaribus, non spectantibus ad dictos benefactores, accedente consensu

illorum haeredum, eisdemque Decano et Capitulo, dicta auctoritate, concedimus, ut Missa, quam dictus benefactor ad Altare privilegiatum celebrandam voluit, quae ad Altare claustralis Cappellae hujusmodi quandocumque pro tempore celebrabitur, anima pro qua relebrata fuerit, perinde suffragetur, ac si ad Altare privilegiatum celebrata fuisset.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes Literas, firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in praemissis, per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstante quorumcumque piorum testatorum, ac benefactorum, etiam ultima voluntate, ac dispositione, quam, quoad praemissa dumtaxat, specialiter, sufficienter, et expresse derogamus, ac quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de non concedendis Indulgentiis ad instar, nec non omnibus, et singulis, illis quae idem Clemens Praedecessor in praeinsertis suis Literis, voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIX. Januarii MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLXXXII.

Dat. die 22. Jan. 1761. Ann. III.

Facultates speciales tribuuntur Abbati Generali totius Ordinis S. Basilii Magni, pro Visitatione Pruvinciarum Hispaniarum.

Modum eligendi Abbatem Generalem, et Procuratorem Generalem hujus Ordinis, praescripsit Pontifex hic, Constit. edit. Ann. 1759. Jan 10. relat. sub. Num. XXVIII.

Clemens Papa XIII.

Dilecte Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

§. 1. In specula supremae Dignitatis, Divina dispositione, meritis licet insufficientibus constituti, inter moltiplices rerum, negotiorumque, quibus obruimur curas, ad eas etiam ex debito Pastoralis Officii Nobis commissi, solicite advigilare debemus, per quae Religiosa loca, illorumque personae, Divinis mancipatae obsequiis, in paris, et quietis tranquillitate, ac Regularis vitae, et Ecclesiasticae Disciplinae norma, coadjuvante Domino, perenniter conservari valeant, et quae his contraria esse noscuntur, per Nostrae providentiae, auctoritatisque Apostolicae studium, penitus evellantur, prout personarum, rerum, et locorum qualitate pensata, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Enumerantur facultates Abbati Generali indultae, pro Hispaniarum Provinciarum Visitatione.

§. 2. Cum itaque, sicut accepimus, Tu, qui Abbas Generalis Monachorum Ordinis S. Basilii Magni existis, absoluta jam Provinciarum Italicarum dicti Ordinis visitatione, celebratisque in illis Capitulis Provincialibus, omnes Provincias Hispanicas ipsius Ordinis, benedicente Domino, quantocitius visitare, in eisque quoque Capitula Provincialia habere, ac in hujusmodi Provinciis, et illorum respective Monasteriis, veram, et bene ordinatam methodum, concordando Constitutiones Ordinis, et Provinciarum hujusmodi, una cum Constitutionibus Apostolicis deinceps editis, constituere intendas, jamque ad id carissimi in Christo Filii nostri Caroli Hispaniarum Regis Catholici beneplacitum, et facultatem obtinueris, Nos, ut hujusmodi visitationis munus, ad Dei gloriam, et ejusdem Ordinis propagationem feliciter adimplere valeas, Teque specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine,

quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione, Nostris, deque Apostolicae potestatis plaenitudine, Tibi, de cujus fide, prudentia, doctrina, dexteritate, charitate, integritate, vigilantia, et Religionis zelo plurimum in Domino confidimus, praeter, et ultra eas, per Constitutiones dicti Ordinis, auctoritate Apostolica confirmatas, tibi attributas, et competentes facultates, ut etiam tanquam Commissarius, et Visitator Apostolicus, omnes, et singulas, etiam Reformatas Provincias dicti Ordinis in Regnis Hispaniarum existentes, illarumque Domos, Conventus, et Monasteria quaecumque, tam Virorum, quam Mulierum, sub gubernio dicti Ordinis consistentium, tam in capite, quam in membris visitare, ac in eorum singulorum vitam, mores, instituta, regulas, et statuta diligenter inquirere, ac tam in capite, quam in membris praedictis, quacumque mutatione, et reformatione, dispensatione, correctione, revocatione, et renovatione indigere cognoveris, mutare, reformare, dispensare, corrigere, revocare, et renovare, ac Statuta quaecumque, seu Constitutiones, pro hujusmodi reformatione necessaria, et opportuna, dummodo Sacri Concilii Tridentini Decretis, et Sacris Canonibus, et ejusdem Ordinis Regularibus Institutis sint conformes, condere, et observari mandare; antiquas vero, per quoscumque in eisdem Provinciis conditas Constitutiones, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, mature considerare, easque, si praefati Ordinis Regulis, et Institutis contrarias, et praejudiciales esse repereris, cassare, et annullare, ac alia omnia, et singula, quae praedicta reformatione necessaria fore judicaveris, praedicti Ordinis Regularibus Institutis inhaerendo, statuere, condere, et ordinare, ac facere, et exequi, libere, et licite possis, et valeas, aliaque statuas, atque decernas, quae pro majori Divini Cultus augmento, et Disciplinae Regularis propagatione, et observantia, magis expedire in Domino judicaveris, tenore praesentium concedimus, ac tribuimus facultatem.

§. 3. Ac insuper motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, tibi, ut in omnibus, et singulis Capitulis Provincialibus memoratarum Provinciarum, uno, vel diverso tempore celebrationem ad Tui libitum prorogare, et postponere, aliaque ad id necessaria pro Tuo arbitrio providere; in eisdem etiam Capitulis, quando necessitas, et bonum earumdem Provinciarum regimen, sive utilitas id exegerit, si partes inter se dissentientes fuerint, adhibitis prius omnibus diligentiis, ut partes praedictae componantur, ut solus, juxta datam tibi a Domino prudentiam, Provinciales, Diffinitores omnes, et Abbates, aliosque Officiales, qui in Capitulo Provinciali eligendi veniunt, aliosque Provinciarum praedictarum Professores, necessariis qualitatibus, et requisitis, juxta earumdem Provinciarum instituta, in Abbates de gubernio, super quo conscientiam Tuam stricte oneramus, ad tempus solitum, cum omnibus, et singulis facultatibus, auctoritatibus, privilegiis, praerogativis, honoribus, et oneribus solitis, et consuetis eligere, deputare, et nominare; Nec non in quibusvis Monasteriis, Provinciarum hujusmodi Abbates ad sexennium, ac etiam ultra sexennium, arbitrio Tuo duraturos, si id expediens Tibi visum fuerit, aut necessitas, tum spiritualium, tum temporalium id exegerit, nominare, eligere, et deputare libere, et licite itidem valeas, ac necessariam, et opportunam Tibi facultatem, in Tui locum alium ejusdem Ordinis, et dictarum Provinciarum Professorem, similibus qualitatibus praeditum, cum simili, vel limitata in praemissis facultate, subrogandi licentiam, tenore praesentium tribuimus itidem, concedimus, et impertimur.

Jus tribuitur Abbati Generali in casum dissidentiae, eligendi Diffinitores, Abbates et Officiales alios, qui in Capitulis Provincialibus eligendi fuissent.

§. 4. Mandantes propterea in virtute sanctae obedientiae, ac sub indignationis Nostrae, ac privationis vocis activae, et passivae, ac officiorum per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa, et alia in posterum obtinenda, ipso facto absque alia declaratione incurrendis poenis, omnibus et singulis memoratarum Provinciarum Superioribus, Abbatibus, Monachis, caeterisque personis, ut Tibi, seu al-

Cunctis hujus Ordinis Religiosis Viris, obedientia harum Literarum imperatur.

teri per Te eligendo Professori praedicto, in omnibus praemissis, prompte pareant, et obediant, ac obsequantur, Tuaque, seu Personae per Te, ut praefertur, deputandae salubria monita, et mandata humiliter recipiant, et efficaciter, omni appellatione postposita, ac sub excommunicationis latae sententiae poena, ipso facto incurrenda, si ad seculare Forum, per se, vel alium, directe, vel indirecte recurrerint, omnino adimplere procurent, alioquin sententiam, sive poenam, quam rite tuleris, seu statueris in rebelles, ratam habebimus, et faciemus usque ad satisfactionem, condignam inviolabiliter observari.

Derogatur cunctis in contrarium facientibus.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Ordinis, Provinciarum, et illarum Monasteriorum, ac Domorum hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis, illorum tenores, praesentibus, pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXII. Januarii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno tertio.

CLXXXIII.

Dat. die 22. Jan. 1761. Anno III.

Confirmatur Constitutio diei 28. Augusti 1758. qua Pontifex hic, fructus Abbatiae B. M. Virginis de Rovito loci de Rosarno, tribuit pro substentatione Abbatum Generalium pro tempore Ordinis S. Basilii Magni cujuscumque Provinciae.

Literas Apostolicas diei 28. Augusti 1758, quae hic confirmantur relatae a nobis superius sunt sub Num. VI. itemque sud. sub num. XXVIII. relatas alias Literae, quibus praescribitur modus servandus in electione tum Abbatis Generalis, tum Procuratoris Generalis hujus Ordinis.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Urbanus VIII. Abbatiam B. Virginis de Rovito, loci de Rosarno, pro substentatione Abbatis, et Procuratoris Generalium, concessit.

§. 1. Alias pro parte dilecti filii Alexandri Aguado Abbatis Generalis Monachorum Ordinis Sancti Basilii Magni, Nobis expositum fuit, quod dudum fel. rec. Urbanus Papa VIII. Praedecessor Noster, per quasdam suas sub Plumbo, quinto Idus Maii, anno Incarnationis Dominicae MDCXXIV. expeditas literas, ad supplicationem tunc existentium Abbatis, et Procuratoris Generalium dicti Ordinis, Monasterium, sive Abbatiam Beatae Mariae de Rovito nuncupatum loci de Rosarno Militeo. Dioecesis ejusdem Ordinis, illiusque mensam Abbatialem cum omnibus, et singulis illius Privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, ac bonis, juribus, membris, et pertinentiis suis, eidem Ordini, pro illius, et Ordinis praedicti Abbatis Generalis tunc, et pro tempore existentis manutentione, et substentatione, sub certis modo, et forma tunc expressis concesserat, et alias prout in dictis ejusdem Urbani literis plenius continetur.

Praecedentes Urbani Literas, Benedictus XIV. Constit. sua Anni 1744. immutavit, et Abbatiae redditibus privavit Abbates Generales, quos ex Provincia Hispanica eligi deinde contigerit.

§. 2. Postmodum vero rec. me. Benedictus Papa XIV. Praedecessor etiam Noster, per quasdam suas in simili forte Brevis die VII. Februarii MDCCXXXXIV. super alternativa electionum Superiorum Generalium in Provinciis Italicis, et Hispanicis dicti Ordinis inde servanda, expeditas literas, inter caetera prescripserat, quod Provinciae Hispanicae, sua Generalia Officia haberent, taxas pro manutentione Abbatis Generalis, prout Provinciae Italiae semper, et tunc earum Abbati Generali praestare, et subministrare tenerentur; Taxae demum praescriptae, nec non fructus, redditus, et proventus mensae Abbatialis dicti Monasterii, seu Abbatiae de Rosarno, manutentioni illarum Abbati Generali assignati, eo casu, quo Abbas Generalis esset ex Provinciis Hispanicis, pro manutentione Assistentis, et Consultoris Generalium a Capitulo Generali eligendorum qui in Alma

Urbe tunc sua, nunc Nostra remanere deberent, assignarentur, et quidquid superesset, vel pro manutentione studentium in Collegio Sancti Basilii de eadem Urbe juxta praescriptum per alias ejusdem Urbani Praedecessoris literas, vel pro Fabrica Ecclesiae dicti Collegii, vel pro sublevamine Monasteriorum dictarum respective Provinciarum Italicarum erogaretur, et applicaretur, relicta, et attributa facultate Capitulo Generali dicti Ordinis, tam circa taxas praedictas, aliaque dubia, quae super dictarum literarum dispositione oriri possent, decernendi, et declarandi, et alias pro ut in dictis Benedicti Praedecessoris praedicti Literis, quarum tenorem praesentibus pro plene, et sufficienter expressum, et insertum haberi volumus, fusius continetur. Et in eadem expositione subjuncto, quod in memorati Benedicti Praedecessoris literis praedictis, nulla facta fuerat mentio dictarum literarum Urbani Praedecessoris praedicti, qui concesserat fructus, redditus, et proventus Mensae Abbatialis Monasterii, seu Abbatiae de Rosarno, Abbati Generali pro tempore existenti dicti Ordinis, indiscriminatim pro sua substentatione, et manutentione, non autem pro Abbate Generali Provinciarum Italicarum, prout ex supradictis verbis, in memoratis Benedicti Praedecessoris praedicti literis, expressum videtur. Taxae demum a Provinciis Italiae praescriptae, nec non fructus, redditus, et proventus Mensae Abbatialis Monasterii de Rosarno, manutentioni illarum Abbati Generali assignati, ex quibus nonnullae contentiones, et lites ortae erant, et vigebant, dictus vero Alexander Abbas Generalis ad illas omnino dirimendas, ac penitus evellendas, opportune in praemissis a Nobis provideri plurimum desiderabat.

Benedictinam constitutionem moderavit, et praecedentis redditnum erogationis observantiam demandavit Clemens XIII. Const. die 28 Augusti 1758.

§. 3. Nos hujusmodi supplicationibus inclinati, per quasdam Nostras in pari itidem forma Brevis, die XXVIII. Augusti expeditas literas, auditis prius dilecto filio Nostro Prospero S. R. E. Diacono Cardinali Columna de Sciarra nuncupato, dicti Ordinis apud Nos, et Apostolicam Sedem Protectore, nec non dilecto itidem filio moderno ipsius Ordinis Procuratore Generali, non obstante, quod per memoratas Benedicti Praedecessoris literas, super alternativa hujusmodi expeditas, praescriptum esset inter caetera, ut taxae a Provinciis Italiae praescriptae, nec non fructus, redditus, et proventus Mensae Abbatialis Monasterii de Rosarno hujusmodi, manutentioni illarum Abbati Generali assignati, eo casu, quo Abbas Generalis esset ex Provinciis Hispanicis, pro manutentione Assistentis, et Consultoris a Capitulo Generali eligendorum, qui in eadem Urbe remanere debent, assignarentur, nihilominus attenta concessione dictae Abbatiae, seu illius Mensae Abbatialis fructuum, redditnum, et proventuum tunc, et pro tempore existenti Abbati Generali dicti Ordinis, ab Urbano Praedecessore praedicto indiscriminatim, non autem Abbati Generali Provinciarum Italicarum facta, ut praefertur, memoratas Benedicti Predecessoris literas, hac in parte, auctoritate Apostolica, moderavimus, cassavimus, et irritavimus, et ad auferendas ambiguitates ortas, et quae in posterum oriri poterant, dicta auctoritate perpetuo decrevimus, statuimus, declaravimus, voluimus, praecepimus, et mandavimus, ut tam dictus Alexander modernus, quam alii pro tempore existentes ejusdem Ordinis Sancti Basilii Magni canonice electi Abbates Generales, a die eorum electionis in Abbates Generales computanda, omnes, et singulos fructus, redditus et proventus ejusdem Monasterii, seu Abbatiae de Rosarno, seu illius Mensae Abbatialis, juxta dispositionem, et formam earumdem Literarum memorati Urbani Praedecessoris, libere, et licite percipere, exigere, et lucrare possent, eisdem modo, et forma, quibus Abbates Generales memorati Ordinis, antequam praedictae ipsius Benedicti Praedecessoris literae, super praescripta alternativa hujusmodi emanassent, percipere, exigere, et lucrare consueverant.

Ad removenda dubia super alternativa electione Abbatis Generalis ex Provinciis Italicis, et Hispanicis, aliam hic Pontifex con-

§. 4. Et subinde Nos per alias Nostras itidem in simili forma Brevis die X. Januarii MDCCLIX. expeditas literas, tam quoddam Decretum a Congregatione praedicta Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Negotiis, et Consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositorum, quam

stitutionem edidit die 10. Jan. 1759.

alia Decreta, a dicto Prospero Cardinali Protectore, juxta resolutiones a nonnullorum Professorum dicti Ordinis, et illios Dieta Generali, ad perpendenda, examinandaque quaedam orta, super hujusmodi alternativa, dubia, captas, edita, confirmavimus, et approbavimus, et alias prout in binis Nostris Literis praedictis, quarum tenorem praesentibus pro plene, et sufficienter expressum, et insertum haberi volumus, fusius continetur.

Exponitur causa confirmationis postremarum Constitutionum, ad removenda dissidia promota a nonnullis Monachis, et Abbatibus Provinciae Italiae.

§. 5. Quoniam autem dictos Alexander Abbas Generalis, Nobis nuper exponi fecit, quod non obstantibus dictis binis Nostris Literis, nonnulli sive Abbates, sive Monachi Provinciarum Italiae, existimantes, quod praemissa omnia expressa, et contenta in binis Nostris Literis praedictis, rederent in detrimentum, et damnum earumdem Provinciarum Italicarum, eaque de causa dictis Nostris Literis sese opposuerunt, et ab iisdem reclamarunt; post vero multas, variasque dissentiones, oppositiones, et contradictiones, negotium hujusmodi delatum fuit ad Capitula Provincialia proxime habenda uniuscujusque ex dictis Provinciis Italicis, quae quidem Capitula Provincialia, nempe Provinciae Romanae, Neapolitanae VI. Januarii, Siculae IV., et Calabriae XVIII. Maji anni proximi praeteriti, in quibus facta, a vocalibus omnibus capitulariter congregatis, matura consideratione super praemissis, unanimiter in singulis supradictis Capitulis respective, uno, vel duobus ex suffragantibus exceptis, decreverunt, et declararunt aequum, justumque esse, ut fructus, redditus, et proventus praedicti Monasterii, seu Abbatiae de Rosarno assignarentur, et tribuerentur, ac concedi, tribui, et assignari deberent omnibus Abbatibus Generalibus saepedicti Ordinis, cujuscumque Nationis, etiam Hispaniae, juxta tenorem, et formam, ac dispositionem praedictarum Nostrarum Literarum, ac praemissa omnia, per dictos Capitulares, Capitulorum hujusmodi acta, confirmavit, et approbavit, ac declaravit subsequens Dieta Generalis ipsius Ordinis die prima Junii ejusdem anni, in Monasterio Sancti Adriani Provinciae Calabriae ejusdem Ordinis habita, prout stare asseritur ex actis tam dictorum Capitulorum Provincialium memoratarum Provinciarum Italiae, quam Dietae praedictae. In hoc rerum statu, dictus Alexander Abbas Generalis ad effectum stabiliendi in posterum, in eodem Ordine pacem, et tranquillitatem, et ad dirimendas quascumque lites, super praemissis jam exortas, et quae deinceps forsan oriri possent, proprium esse ducit, ut attento consenso, sicut praemittitur, tam a Capitulis Provincialibus Provinciarum Italiae, quam a Dieta Generali praedictis praestito, Nos memoratas Nostras Literas super assignatione eorumdem fructuum, redditnum, et proventuum memoratae Abbatiae de Rosarno, favore dicti Alexandri moderni, et aliorum pro tempore Abbatum Generalium existentium ipsius Ordinis editas, quatenus opus sit, de novo confirmare, seu illas innovare, de benignitate Apostolica, dignaremur.

Pontifex suas praecedentes sanctiones quoad redditus Abbatiae de Rosarno confirmat, attento etiam consensu praestito a Capitulis Provincialibus, et Dieta Generali.

§. 6. Nos, qui nihil curamus impensius, quam ut contentiones, lites, disceptationes forenses, dissidia, et partium studia procul amoveantur, atque elimineutur, et ubi opus esse constiterit, omnia inter viros praesertim Religiosos in pace fiant, et omnia ad divinum cultum adaugendum, et Regularem disciplinam confirmandam, componantur, constabilianturque, piis ejusdem Alexandri Abbatis Generalis votis, hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus, ejus nomine, Nobis humiliter porrectis inclinati, attento consensu a vocalibus memoratorum Capitulorum Provincialium Provinciarum Romanae, Neapolitanae, Siculae, et Calabriae, nec non Dietae Generalis, sicut praemittitur praestito, praesertim ad id, quod pertinet ad assignationem fructuum, redditnum, et proventuum dictae Abbatiae de Rosarno tam dicto Alexandro moderno, et pro tempore existenti Abbati Generali dicti Ordinis cujuscumque Nationis, primodictas Nostras literas, auctoritate Apostolica, tenore

praesentium, approbamus, confirmamus, ac innovamus, seu de novo concedimus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robor adjicimus, omnesque, et singulos tam juris, quam facti etiam substantiales defectus, si qui desuper intervenerint, dicta auctoritate supplemus, et sanamus, et quatenus opus sit, attento consensu praedicto eorumdem Capitulorum Provincialium, et Dietae Generalis, praedictis literis ejusdem Benedicti Praedecessoris non obstantibus (in quibus nulla facta fuit mentio concessionis dictae Abbatiae de Rosarno, ab Urbano Praedecessore, ad favorem Abbatum Generalium dicti Ordinis pro tempore existentium volitae,) quas in hac parte dumtaxat de novo cassamus, et annullamus, omnes, et singulos fructus, redditus, et proventus Mensae Abbatialis Monasterii, seu Abbatiae de Rovito nuncupatae, loci de Rosarno Meliten. Dioecesis, tam eidem Alexandro moderno, a die suae electionis in Abbatem Generalem dicti Ordinis, quam cuicumque Abbati Generali Ordinis, pro tempore existenti, cujuscumque Nationis, sive Siculae, sive Calabriae, sive Romanae, Neapolitanae, sive Hispaniarum Provinciarum, auctoritate, et tenore praesentis perpetuo de novo concedimus, assignamus, et confirmamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac dicto Alexandro moderno, aliisque Abbatibus Generalibus dicti Ordinis, pro tempore existentibus, plenissime suffragari, et ab aliis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus omnibus, et singulis illis, quae in primodictis Nostris literis voluimus non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXII. Januarii MDCCLXI, Pontificatus Nostri anno tertio.

CLXXXIV.

Dat. die 7. Febr. 1761. Ann. III.

Suum dolorem exprimit, pro dissidiis obortis, inter Missionarios Indiarum Occidentalium, ad quae removenda, Decreta nonnulla Sacrae Congregationis de Propaganda Fide adprobasse, et Apostolicum Delegatum ad cuncta componenda deputasse significat.

Literas quibus, Decreta Sacrae Congregationis de Propaganda Fide confirmantur, et Apostolicus Delegatus assignatur, quae in praesentibus enunciatur, neque in Archiviis Vaticanis, neque in Secretaria Brevium adinvenire potuimus, eas autem, quoties in posterum reperiri, ex noviter adhibendis diligentiis, contigerit, dabimus in Appendice ad hujus Pontificatus finem.

Venerabili Fratri Ludovico Episcopo Ceomanensi Vicario Apostolico Tunkini Occidentalis.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Apostolicum Vicarium Tunkini hortatur, ut ab oratione non desistat, qua fructus ex tribulatione ipsa exoriantur.

§. 1. Incredibili dolore affecti fuimus, ac pene oppressi, nec lacrymas continere potuimus, dum legebamus eas literas, quibus renunciavisti perturbatam isthic vehementer inter Operarios Dominicae Vineae, salutarem concordiam, gravissimasque offensiones, quae subortae sunt, quaeque adhuc timentur: siquidem valde metuendum est ne Christiana Fides tot, in Regionibus istis, Deo miserante, parta sudoribus, eodem ad iracundiam provocato, intereat, vel maximum saltem, ne capiat detrimentum. Veruntamen, Venerabilis Frater, animum despondere non oportet, sed fervidioribus precibus, atque gemitibus, Divinam exorare clementiam, est enim Deus in Israel, qui potens est de ipsa tribulatione, quantumvis gravissima, magnum ex-

citare proventum: quo circa infinitae ejus misericordiae confisi, illud futurum speramus, ut ingentem hanc procellam, magna tranquillitas consequatur. Teque proinde meritis plenum, et annis, qui tanto ab hinc tempore in isto Agro excolendo diligentissimam navasti operam, certaminis Tui cursum in pace consumaturum.

Decreta ad cuncta componenda a Sacra Congregatione de Propaganda Fide edita, approbat, et Apostolicum Delegatum mittit, qui medelam exortis malis praebeat.

§. 2. Ad nos interea quod attinet, cujus Apostolicae servituti incumbit, pro Catholici Gregis custodia vigilantissime excubare, vix acceptis literis Tuis, nonnullos ex Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus Congregationis Fidei Propagandae, semel ac iterum insimul conveoire jussimus, ut totius Negocii gravitatem expenderent, qui propterea nonnulla ediderunt Decreta, quae Nos ipsi matura deliberatione libravimus, et Apostolicae authoritatis calculo confirmavimus. Haec Tibi Venerabilis Frater, Nostris Literis alligata transmittimus, atque statuimus insuper, Apostolicum Ablegatum designare, qui opportunis, ac necessariis facultatibus instructus, isthuc accedat, ac malis jam pridem exertis medeatur, et delinquentes, ac contumaces condignis poenis afficiat: ac Tibi interea, Ven. Fr., paternae benevolentiae pignus, Apostolicam Benedictionem Nostram peramanter largimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die VII. Februarii MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLXXXV.

Dat. die 14. Febr. 1761. Pont. Ann. III.

Arbitrariam conventionem inter Canonicos Regulares S. Ruffi, et Equites S. Lazzari, se haud probaturum promittit Episcopo Diensi, nisi exquisito voto Sacrae Congregationis Concisterialis, et universis auditis Ordinariis, in quorum Dioecesibus praefati Canonici Regulares reperiuntur.

De hac eadem arbitraria conventione a Pontifice reprobata, habes Epistolas binas, Archiepiscopo Viennensi, et Episcopo Valentino missas, quas retulimus hoc Tomo sub Num. CLXXIV. et CLXXV.

Venerabili Fratri Gaspari Alexio
Episcopo Diensi

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Sane condoluimus tristissimae conditioni, et summis calamitatibus, in quibus Dioecesim Tuam versari scribis, eb vastationes Calvinianorum, quae nondum reparatae fuerunt, ita ut squallida sit ubique Sponsae Tuae facies, non tam necessariis ornamentis, quam Sacris destitutae Ministris: hanc ob causam vehementius, quam caeteri Fratres Tui, doles, initam conventionem Canonicos inter Regulares S. Ruffi, et Equites S. Lazari, ad quos, illius vi, temporalia eorum bona pertransient, quorum aliqua pars, reparandis istius Ecclesiae malis, poterat inservire, nam de Canonicis, ipse quoque, nullum compendium fieri posse, fateris, eb ignaviam, infructuosamque segnitiem, in quam inciderunt, atque idcirco rogas, ne conventienem illam, Apostolico calculo confirmemus. Ad Nos autem quod attinet, hac in re, nullam deliberationem capiemus, nisi prius audiamus Venerabiles Fratres Nostros Congregationis Concistorialis, apud quos, confirmandae concordiae petitio, rite prius, ac mature est perpendenda, neque iidem Venerabiles Fratres suggerent Nobis quidquam faciendum, vel repudiandum, nisi postquam interpellaverint Episcopos omnes, in quorum Dioecesibus Canonici ii versantur, quorum unus cum sis, tum poteris zelo Tuo plenissime satisfacere, eaque omnia singillatim referre, quae magis in Domino opportuna censueris, ne cesses interea haec eadem, uti facturum polliceris, carissimo in Christo Filio Nostro Regi Christianissimo significari curare, ut scilicet, patrocinio suo, quidquid Ecclesiae Tuae comodis adversari potest, prohibeat, si quidem de Nostra in Ecclesiam Tuam optima voluntate dubitare non debes,

pignusque damus in Apostolica Benedictione, quam Tibi, Ven. Frater, et Gregi Tuo permanenter largimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub annulo Piscatoris die XIV. Februarii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno Tertio.

CLXXXVI.

Dat. die 20. Feb. 1761. Ann. III. Indulgentia Plenaria ad Septannium conceditur cunctis Christifidelibus visitantibus Ecclesias Ordinis S. Benedicti Congregationis Montis Olivati, Dominica immediate sequenti, diem Vigesimam primam Augusti, a primis Vesperis, usque ad occasum solis diei hujusmodi.

Clemens Papa XIII.

Universis Christifidelibus praesentes literas inspecturis, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Ad augendam Fidelium Religionem, et Animarum salutem, caelestibus Ecclesiae thesauris, pia charitate intenti, omnibus, et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus, et confessis, ac sacra Communione refectis, qui aliquam ex Ecclesiis Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregationis Montis Oliveti, ubicumque existentibus, Dominica immediate sequenti diem vigesimam primam mensis Augusti, a primis Vesperis usque ad occasum Solis diei hujusmodi, singulis annis devote visitaverint, et ibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, ac Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, et remissionem, misericorditer in Domino concedimus, praesentibus ad septennium tantum valituris. Volumus autem, ut, si pro impetratione, praesentatione, admissione, seu publicatione praesentium aliquid, vel minimum detur, aut sponte oblatum recipiatur, praesentes nullae sint, utque earumdem praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae, munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XX Februarii MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLXXXVII.

Indulgentiae tum plenaria, tum temporaneae conceduntur Confraternitatibus sub titulo B. M. V. de Bono Consilio, erectis, et erigendis in Ecclesiis Fratrum Ordinis Eremitarum S. Augustini, in Ditionibus Bavariae, cum praecedentium Indulgentiarum revocatione. Dat. die 28. Feb. 1761. Ann. tertio.

Clemens Papa XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Caelestium munerum Thesauros, quorum dispensationes humilitati Nostrae commisit divina dignatio, fideliter erogare cupientes, pia omnium quidem Christifidelium, sed praesertim, insignium nobilitate generis personarum vota, libenter exaudimus, cum ad augendam Omnipotentis Dei gloriam, et Beatae Mariae Virginis Immaculatae cultum magis magisque promovendum, spiritualemque utilitatem, atque consolationem populis afferendam, profuturum in Domino arbitramur. Exordium

§. 2. Cum itaque sicut accepimus, in Ecclesiis Fratrum Ordinis Eremitarum S. Augustini in statibus Bavariae Duci subjectis existentibus, Confraternitates sub titulo Beatae Mariae Virginis de Bono Consilio nuncupatae (non tamen pro hominibus unius specialis artis) canonicae erectae, seu erigendae existant, ad instar illius sub eodem titulo in Ecclesia Fratrum dicti Ordinis Oppidi Genazzani, Praenestinae Dioecesis institutae, fel. rec. Benedictus Papa XIV. Praedecessor Noster, per alias suas in simili forma Brevis expeditas Literas, nonnullas Indulgentias, et spirituales gratias concesserat, quas per organum Congregationis Venerabilium Fratrum Nostro- In Statibus Bavariae reperiebantur erectae Confraternitates Beatae Mariae Virginis de Bono Consilio in Ecclesiis Fratrum Ordinis Eremitarum S. Augustini.

rum S. R. E. Cardinalium Indulgentiis, sacrisque Reliquiis praepositorum ad tramites praxis restituit, quarum respective Confratres, et Consorores quamplurima pietatis, et charitatis opera, exercere consueverunt, seu intendunt.

Enumerantur indulgentiae, quae conceduntur praelaudatis Confraternitatibus in Bavariae Ditionibus erectis, et erigendis.

§. 3. Nos, ut Confraternitates hujusmodi in supradictis Ecclesiis erectae, sive erigendae, majora in dies suscipiant incrementa, ac supplicationibus dilectae in Christo Filiae, Nobilis Mulieris Mariae Antoniae a Bavaria, Principissae Electoralis Saxoniae porrectis inclinati, de Omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri, et Pauli Apostolorum, ejus auctoritate confisi, omnibus utriusque sexus Christifidelibus, qui aliquam ex dictis Confraternitatibus in posterum ingredientur, die primo eorum ingressus, si vere poenitentes, et confessi, Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, plenariam, ac tam descriptis, quam pro tempore describendis in qualibet ex dictis Confraternitatibus Confratribus, et Consororibus, in cujuslibet eorum mortis articulo, si vere quoque poenitentibus, et confessis, ac sacra Communione refectis, etiam plenariam: nec non eisdem nunc, et pro tempore existentibus in Confraternitatibus hujusmodi Confratribus, et Consororibus, etiam vere poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refectis, qui earumdem respective Confraternitatum Ecclesiam, seu Cappellam, vel Oratorium, die vigesima quinta Mensis Aprilis, ac in octo diebus immediate subsequentibus, singulis annis, devote visitaverint, et ibi pro Christianorum Principum concordia, atque haeresum extirpatione, pias ad Deum preces effuderint, plenariam similiter in uno ex praedictis novem diebus per unumquemque ex Confratribus, et Consororibus dictarum Confraternitatum ad sui libitum eligendo lucrifaciendam, misericorditer in Domino concedimus, in reliquis vero octo diebus praedictis septem annos, et totidem quadragenas; Quoties vero Missis, et aliis Divinis Officiis in Ecclesia, seu Cappella, vel Oratorio hujusmodi pro tempore celebrandis, et recitandis, seu Congregationibus publicis, vel privatis ejusdem Confraternitatis ubivis faciendis interfuerint, aut pauperes hospitio susceperint, vel pacem inter inimicos composuerint, seu componi fecerint, vel procuraverint; nec non etiam, qui corpora defunctorum tam Confratrum, et Consorum hujusmodi, quam aliorum, ad sepulturam associaverint, aut quascumque Processiones, de licentia Ordinarii faciendas, Sanctissimumque Eucharistiae Sacramentum tam in Processionibus, quam quum ad infirmos, aut alias quocumque, et quandocumque pro tempore differetur, comitati fuerint, vel si impediti, Campanae ad id signo dato, semel Orationem Dominicam, et salutationem Angelicam dixerint, aut etiam quinquies Orationem, et salutationem easdem pro animabus defunctorum Confratrum, et Consororum hujusmodi recitaverint, aut devium aliquem ad viam salutis reduxerint, et ignorantes praecepta Dei, et ea, quae ad salutem sunt necessaria, docuerint, aut quodcumque aliud pietatis, vel charitatis opus exercuerint, toties pro quolibet praedictorum operum exercitio sexaginta dies de injunctis eis, seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta, relaxamus, quas Indulgentias, peccatorum remissiones, ac poenitentiarum relaxationes, etiam animabus Christifidelium, quae Deo in charitate conjunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicare posse indulgemus. Praesentibus, perpetuis, futuris temporibus valituris.

Transumptorum fides.

§. 4. Volumus autem, ut praesentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae.

Praecedentes indulgentiae quomodocumque concessae revocantur, et annullantur.

§. 5. Insuper volumus, ut si alias dictis Confratribus, et Consororibus, praemissa peragentibus, aliqua alia indulgentia similis, perpetuo, vel ad tempus nondum elapsum duratura concessa, fuerit, illa revocata sit, prout per praesentes auctoritate Apostolica revocamus, utque si aliqua ex dictis Confraternitatibus alicui Archiconfraternitati aggregata jam sit, vel in posterum aggregetur, aut quavis alia ratione uniatur, vel etiam quomodolibet instituatur, priores, et quaevis

aliae Literae Apostolicae illis nullatenus suffragentur, sed ex tunc eo ipso pariter nullae sint. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXVIII. Februarii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno Tertio.

CLXXXVIII.

Dat. die 4. Mart. 1761. Ann. Tertio.

Sodalitiorum institutionem sub B. V. de Bono Consilio invocatione, in Ecclesiis Religiosorum Eremitarum S. Augustini, et indulgentias favore ipsorum Sodalitiorum approbasse per alias Literas in forma Brevis significat Mariae Antoniae Principissae Poloniae.

Literas in forma Brevis, quibus Sodalitia hujusmodi approbantur, et indulgentiae elargiuntur, dedimus superiori Num. CLXXXVI.

Dilectissimae in Christo Filiae Nostrae
Mariae Antoniae Regiae Poloniae
Principissae.

Clemens PP. XIII.

Dilectissima in Christo Filia Nostra
salutem, et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Eximia pietas Tua, patriae Religionis haud oblita, imaginem quamdam Beatissimae Virginis de bono Consilio nuncupatae dono dedit Fratribus Augustinensibus Monachii, qui eam, rite praemissis, quae praemittenda erant, in Sacra Æde, quam istbic habent, decenter locarunt, ut ejus aspectu Christifideles ad Deiparam Virginem sincero cultu prosequendam excitarentur; nunc vero, et Fratrum illorum, et Populi vota ad Nos humanissimis literis defers, ut Sodalitium, eadem in Ecclesia, sub invocatione Beatae Mariae Virginis de bono Consilio dictae, instituere liceat, iisdemque cumuletur Indulgentiarum thesauris, quos Sa. Me. Benedictus XIV. contulit ejusmodi coetibus, per suas literas in forma Brevis die II. Julii anni MDCCLIII. datas: Nos autem qui et pietati Tuae, caeterisque Christianis virtutibus, quibus excelsum animum Tuum misericors Dominus ornare voluit, et Augustinensium Fratrum, piique Populi desideriis indulgere maxime cupimus, ut qui peccatores sunt, ad veram, et salutarem poenitentiam convertantur, qui vero declinant a malo, et faciunt bonum, ad Christianae perfectionis apicem quotidie magis vergant, quas postulasti indulgentias lubentissime concessimus per alias literas in forma Brevis, quas praesentibus adnectimus, iis tamen praescriptis limitibus, quos idem ipse solertissimus Pontifex, literis suis censuit praefiniendos: atque interea dum prosperitatem omnem Tibi, dilectissima in Christo Filia Nostra, carissimo Conjugi tuo, ac Liberis omnibus apprecamur, Apostolicam Benedictionem intimo sensu Paternae charitatis largimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IV. Martii MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CLXXXIX.

Dat. die 10. Mart. 1761. Ann. Tertio.

Prohibitio sub poenis, arbitrio Summorum Pontificum imponendis, ne ullo umquam tempore in viciniis Monasterii Septem Dolorum de Urbe fabricetur, vel licentia construendi aedificia concedatur.

Clemens Episcopus

Ad futuram Rei Memoriam

Exponuntur incomoda Monasterio derivantia ex plurium Ædificiorum constructione prope hoc Monasterium.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilectae in Christo filiae Superiorissa, et Moniales Monasterii sub invocatione Sanctae Mariae Septem Dolorum de Urbe, dudum a tunc in humanis agente Camilla Virginia Sabelli Farnesia Ducissa de Latera fundati, ac convenienti annuorum redituum assignatione ditati, quod paucis ab hinc annis in viciniis ejusdem Monasterii nonnulla aedificia nempe Cartariae, Ferriariae, Officinae Tabaci, et *Valche*, vulgo ut dicitur, magno cum earumdem Monialium incommodo, et modestis evagatione constructa fuerant, et pergunt; nuper vero praeter, et ultra supradicta aedificia, ac incommoda, quae exponentes prae-

dictae invito animo pati coguntur, in publico pratulo inter duas publicas vias interposito, et quasi adherenti duobus ambulariis vulgo Corridori duorum ex dormitoriis, aliisque Officinis Monasterii hujusmodi, aliud aedificium ad usum stabuli, et rhedarum receptaculi, et faenilis in commodum, et utilitatem conductoris ejusmodi constructorum aedificiorum construi facere cogitabatur, et licet ipsae exponentes omne studium, omnemque curam adhibuerint, ne novum aedificium praedictum construeretur; vereantur autem ne tractu temporis sive dictum, sive aliud aedificium, aut aliqua alia fabrica construi possit, majoribus cum ipsarum exponentium incommodis.

Preces porrectae ut novae deinceps fabricationes in vicinitate Monasterii, Apostolica auctoritate inhibeantur.

§. 2. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, ipsas exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et earum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovismodo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ne de caetero quisquam cujuscumque status, gradus, qualitatis, ordinis, et conditionis existens, aut quavis auctoritate, superioritate, et officio fungens, sub quovis praetexto, causa, ingenio, ratione, et colore, aut occasione, licentia, ut aliqua fabrica, aliudque quodcumque aedificium, sive in supradicto publico pratulo, aut alio in loco eidem Monasterio adherenti, et proximiori, construetur, concedere, aut fabricam ipsam, sive quodcumque aliud aedificium construere, seu construi facere audeat, seu praesumat, inconsultis Nobis, seu Romanis Pontificibus Successoribus Nostris, sub poenis Nostris, et Romanorum Pontificum Successorum praedictorum arbitrio, etiam pecuniariis, et corporis afflictivis imponendis, auctoritate Apostolica, tenore praesentium interdicimus, et prohibemus.

Derogatio contrariorum, et demandata affixio praesentis prohibitionis.

§. 3. Quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus. Volumus autem, ut praesentis prohibitionis exemplum in parietibus dicti Monasterii, et in loco conspicuo, ut ab omnibus cerni, et legi possit, scriptum remaneat. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die decima Martii Millesimo Septingentesimo Sexagesimo primo, Pontificatus Nostri anno Tertio.

CXC.

Confirmato Rescripti Sacrae Congregationis Concilii, et Decreti Exequutorialis Episcopi Gadirensis, quibus administratio pii operis ab Josepho della Quintana Suarez de Toledo relicti, et retinenda a Ministro Tertii Ordinis S. Francisci de poenitentia Conventus Gadicensis, ceditur perpetuo favore Discretorii praelaudati Tertii Ordinis.

Dat. die 13. Mart. 1761. Ann. III.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exponitur pia institutio Josephi della Quintana Suarez de Toledo, cujus exequutionem Ministro hujus Ordinis in Conventu Gadicen. existenti commisit.

§. 1. Nuper pro parte dilectorum filiorum Ministri, ac Discretorii Tertii Ordinis S. Francisci de poenitentia nuncupati, in Conventu Ordinis Fratrum Minorum ejusdem Sancti Francisci de Observantia Discalceatorum nuncupatorum Civitatis Gadicen., Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum exposito, quod tunc in humanis agens Josephus della Quintana Suarez de Toledo, in suo sub quo anno MDCCXXXIII. ab humanis decessit, condito testamento, bona ac annuos fructus, redditus, et proventus, ex bonis praedictis provenientes, cujusdam fideicommissi, sive majoratus ad se spectantis, veluti ultimus lineae fundatoris possessor, transtulit in quemdam Patronatum ad certas pias causas a se institutum, electo in Patronum actuali Ministro pro tempore existenti Tertii Ordinis praedicti, cui quidem Ministro post demandatam eorumdem fructuum erogationem in annuas praestationes pro alimentis propriae Uxori suae relictis, et in alia opera pia, disposuit hisce verbis — nempe — « Il

residuo poi, che dopo soddisfatto, e pagato tutto ciò, che si è detto, nei tempi ordinarj rimarrà del fruttato delle possessioni di questo Patronato, con avere reso conto ogni anno al detto Venerabile Terz' Ordine, rispetto all' adempimento dei suddetti obblighi, distribuire, e spendere in ciò, che li parerà più necessario, ed urgente per la decenza della Cappella, e culto Divino del detto Terz' Ordine a suo arbitrio, e volontà, senza che veruna persona gli si opponga per verun pretesto, perchè espressamente lo proibisco. »

Gadicenses Ministri hujus Ordinis ejusdem pii Operis Administrationi valedixerunt successive, favore Discretorii Ordinis praedicti.

§. 2. Et in eadem expositione subjuncto, quod anno MDCCLIII. dilectus itidem filius Marcus Catalfano tunc existens Minister dicti Tertii Ordinis, uti privativus Patronus piorum operum a dicto Josepho Testatore relictorum, favore dicti Discretorii cesserat, et renunciaverat omnia jura super praedicta administratione sibi competentia, etiam quoad fructus superexstantes post adimplementum piorum Operum, quorum erogatione voluerat fieri se se conscio, et praesente. Anno itidem MDCCLIX. similem renunciationem emiserat dilectus filius frater Gulielmus Molune tunc, et de praesenti modernus Minister.

Discretorium, et Minister Gadicensis, implorata facultate a Commissario Generali Ordinis, Sacrae Congregationi Concilii supplices fuere, pro perpetua cessione Administrationis pii Operis ab Discretorio retinendae.

§. 3. Verum Discretorium, et Minister hujusmodi plurimum exprobant, quod hujusmodi renunciationes afficerent etiam Successores in dicto Ministerio, et quod in perpetuum essent observandae, et super praemissis facultatem a dilecto filio moderno, seu tunc existente Commissario Generali memorati Ordinis ejusdem Sancti Francisci obtinuerant, ab eadem Cardinalium Congregatione pro informatione, et voto requisitus fuit Venerabilis frater Episcopus Gadicen, qui omnia praenarrata comprobans, censuit eorumdem exponentium precibus esse annuendum tamquam aequitati, et justitiae consonis, ex quo gratia mentem ipsius Josephi Testatoris potius confirmabat per exactiorem erogationem residualium redditnum a Discretorio hujusmodi faciendam, quam ex solo arbitrio Ministri praedicti, ac ejusdem Ordinis, disciplinam, parem, et tranquillitatem promovebat, et Ministri, seu Ministerii ambitus eliminabat, et servabantur Constitutiones dicti Tertii Ordinis, prohibentes illius Ministris expensas arbitrarias excedentes tenuem summam duodecim Regalium de Vaglion monetae illarum partium; dictusque Episcopus reputabat ad divini cultus decorem, et augmentum, eamdem gratiam necessariam esse; ex qua habebatur, erogationem redditnum superextantium hujusmodi, melius esse si fieret judicio totius Discretorii, quam ex voluntate independenti solius Ministri, ac ipse Episcopus tandem addidit, dictum modernum Commissarium Generalem secundo dicti Ordinis, qui astiterat ipsi Josephe Testatori morienti, asseverare, cum eo cuncta ista dictum Josephum Testatorem pertractasse, suumque consilium exquisivisse, ejusque animum, et intentionem fuisse, ea bona, nec non praedicti Patronatus residua, judicio Discretorii dicti Tertii Ordinis subjecta relinquere, ac demum dictus Episcopus conclusit, eumdem Commissarium adjungere verba Testamenti praedicti, innuentia liberam disponendi facultatem inconsulto Discretorio dicti Tertii Ordinis illius Ministro data, incuria Tabellionis, ac contra ipsam sibi notam Testatoris mentem, obrepsisse.

Sacra Congregatio Concilii, audito prius Episcopo Gadicensi, et Commissario Generali Ordinis, ipsius Episcopi arbitrio relinquit imploratae perpetuae cessionis Administrationis approbationem, consulto tamen Ministro.

§. 4. Eadem Cardinalium Congregatio suum edidit rescriptum tenoris sequentis videlicet — *Die* 22. *Novemb.* 1760. *Sacra Congregatio Eminentissimorum S. R. E. Card. Concilii Tridentini Interpretum, attenta relatione Episcopi Gadicen, benigne commisit eidem, ut, veris existentibus narratis, pro suo arbitrio, et conscientia supradictis Oratoris precibus gratis indulgeat, juxta petita, conscio tamen, et consulto Ministro.* —

Preces porrectae Episcopo Gadicen pro praefata perpetuae cessionis approbatione.

§. 5. Vigore autem hujus rescripti dictus Gullielmus supplicem eidem Episcopo Gadicen. libellum porrexit, qui attentis expositis, et utens facultatibus sibi ab eadem Cardinalium Congregatione tributis, suum itidem edidit Decretum, tenoris sequentis — nempe — « Illustrissime, et Reverendissime Domine nostre — Gullielmus Moloni Minister Vener. Tertii Ordinis S. Francisci in Conventu Fratrum Discalceatorum hujus Civitatis reverenter ei exponit, administrationem Patronatus instituti a quondam Josepho de la Quintana, Ministris pro tempore dicti Tertii Ordinis fuisse commissam, ac juxta illius Testa-

mentariam dispositionem, potuisse eosdem Ministros ad ipsorum arbitrium erogare fructos dicti Patronatus superextantes, itemque hujusmodi arbitrariae erogationis, tamquam praejudiciali, renunciasse R. D. Marium Catalfano, olim Ministrum, ipsumque exponentem de consensu Discretorii, ad hoc ut, omnium Discretorum interventione, dicti superextantes fructus in majus Dei servitium erogarentur, capta desuper resolutione, ut pro perpetua renunciationum ab ipsis emissarum observantia, a Sede Apostolica opportunum impetraretur beneplacitum; hinc exhibitum supplicem libellum ad Sacram Congregationem Concilii fuisse remissum, a qua petita informatione, et voto D. V. Illustrissimae, fuisse subinde transmissam, visisque omnibus videndis, a dicta Sacra Congregatione, editum esse Rescriptum, quod hic exhibetur. Propterea in ejusdem Rescripti exequutionem, reiterando, quatenus opus sit, suum consensum, Orator supplicat, quatenus plenariae mittatur exequutioni dictum Rescriptum, sibique originaliter consignari mandetur Decretum desuper interponendum. Gadibus die trigesima Januarii MDCCLXI. — Attentis expositis pro parte D. Guilielmi Moioni Moderni Ministri Venerabilis Tertii Ordinis Sancti Francisci, erecti in Conventu RR. PP. Discalceatorum hujus Civitatis, precibus olim porrectis Sanctissimo Domino Nostro ac remissis Sacrae Congregationi Concilii; informatione, et voto inde a Nobis petitis, et per Nos veraciter, ac fideliter ad eamdem transmissis, ac Rescripto subinde desuper edito, die vigesima secunda Novembris anni proxime praeteriti MDCCLX., modo Nobis exhibito ab eodem D. Guilleimo Moioni, cum instantia, ut per Nos debitae mandetur exequutioni. Cum omnia narrata vera esse comperismus, admittentes praefatum Rescriptum, et in hac parte utentes facultatibus Nobis pro Nostro arbitrio, et conscientia commissis; tenore praesentis Nostri Decreti, praemissa consultatione cum eodem Ministro, praecipimus, atque mandamus, quatenus tam idem modernus Minister, quam omnes alii quotquot in hujusmodi officio ei succedere pro tempore contingat, simul cum Discretorio, et Confratribus praefati Tertii Ordinis, ad ipsius majus bonum, et utilitatem, observent, observarique faciant, quod administratio bonorum, ac redditunm, ex quibus dictus Patronatus componitur, nunc, et in futurum nequaquam geratur arbitrio ministrorum tantum, sed de administratione Patronatus hujusmodi, instituti a quondam Josepho de la Quintana Suarez de Toledo curam habere debeat Discretorium dicti Tertii Ordinis, simul, et aequaliter cum Ministris pro tempore existentibus, ipsumque Discretorium unanimiter cum Ministro, exactionem, et erogationem omnium ad dictum Patronatum pertinentium fieri procuret. Utque a Pio Institutore disposita, plenariam sortiantur exequutionem, praesens haec ordinatio, et mandatum, inter acta Discretorialia dicti Tertii Ordinis describantur. Ad quorum omnium validitatem, firmitatem, atque observantiam, Nostram desuper auctoritatem, judicialeque Decretum interponimus, quod simul cum Rescripto Sacrae Congregationis Concilii exhibenti tradi volumus, ut de eo constet, et alias ad omnes juris effectus — Fr. Thomas Episcopus Gadicensis — de Mandato Reverendissimi Domini Episcopi. Lucas Lopez de Barno a Secretis.

§. 6. Cum autem, sicut dicti exponentes Nobis subinde exponi fecerunt, decreta hujusmodi quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent. Nos, ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas, a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinserta ejusdem Cardinalium Congregationis, ac moderni Episcopi Gadicensis decreta, sicut praemittitur, edita, et publicata, ac omnia, et singula in eis contenta, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicae fir- Pontifex supra relatum Rescriptum, et Decretum exequutoriale, Apostolica auctoritate confirmat, et approbat.

mitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Decernentes, easdem praesentes Literas, semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariorum derogatio.

§. 8. Non obstante supradicti Josephi Testatoris etiam ultima voluntate, quam quoad praemissa, sufficienter, et expresse commutamus, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Tertii Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis, quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIII. Martii MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CXCI.

Dat. die 13. Martii 1761. Anno III.

Superiorissae Monasterii S. Catharinae Virginis, et Martyris Venetiarum, Ordinis S. Augustini, Abbatissae titulum, quo ex consuetudine donabatur, Apostolica auctoritate perpetuo tribuit, itemque baculi deferendi privilegium in solemnioribus festis, et annuli benedicti digito gestandi.

Dilectae Filiae Mariae Aloysiae Abbatissae, aliisque Sanctimonialibus Monasterii S. Catharinae Virginis, et Martiris Venetiarum.

Clemens PP. XIII.

Dilectae Filiae salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Monasticae vitae laudes, et Summorum Pontificum studium Sanctimonialibus Deo dicatis gratificandi

§. 1. Permulta sunt propter quae jamdudum Vos, dilectae in Christo Filiae, ac Monasterium istud Vestrum habemus loco rerum carissimarum: ac primum quidem intelligimus Monasteria quaeque Virginum, quae Divina Religione consecrantur, esse hortos illos conclusos, fontesque signatos, Jesu Christi delicias, atque amores, ut Nos qui plane immerentes ejusdem vicem gerimus, ad hujusmodi sacra loca tuenda, excolenda, ornanda, studium, operam, atque auctoritatem conferre omnem debeamus. Neque Nobis non vehementer probatur antiquissimum, pulcherrimumque vitae institutum, quod tanta cum diligentiae, ac pietatis laude servatis, quodque a maximo illo Ecclesiae Doctore Augustino proficiscitur, cujus eximia sanctitatis, morum, ac doctrinae memoria tamdiu laudabitur, quoad Ecclesiae ipsius dignitas manebit, quae erit utique sempiterna.

Peculiares causas exprimit amoris sui erga hoc Monasterium.

§. 2. Accedit peculiare quoddam necessitudinis, ac sanguinis vinculum, quo Vobiscum, dilectae in Christo Filiae conjungimur, propterea quod in Monasterio isto apud Vos caste, piaque educatae, ac demum in religiosam Familiam Vestram consecratae sunt Dilectae in Christo Nostri Germani Fratris secundum carnem Filiae Maria Aloysia, et Maria Quintilia, quarum primam plenissimis suffragiis Monasterio administrando praefecistis: quo delectu si, ut speramus, egregium, ac sincerum de ipsius prudentia, integritate, religione, caeterisque virtutibus judicium tulistis, recens istud munus, et Nobis, et illi in Domino gratulamur, ac si praeterea in hoc illi honore demandando erga Nos, quos divi-

uo Judicio, nullis nostris meritis, in tam sublimi Pontificatus Romani sede collocatos gaudetis, observantiam, ac pietatem Vestram declarare voluistis, etiam gratias agimus.

Honorifico Abbatissae titulo Superiorissam perpetuo gratificatur eique baculi deferendi solemnioribus diebus, et digito annulum benedictum deferendi privilegium confert.

§. 3. Haec omnia praecipuo quodam jure a Nobis exposcere, ac flagitare videbantur, ut Vobis dilectae in Christo Filiae non modo libenter, sed etiam liberaliter quidpiam concederemus, quod ad Monasterium istud Veatrum praecipuis honoribus amplificandum, exornandumque pertineret. Quamobrem, motu proprio, postulante nemine, ac de plenitudine Nostrae potestatis, Te, dilecta in Christo Filia Maria Aloysia, atque eas omnes, quae in hoc tibi munere succedent; per honorifica Abbatissae appellatione condecoramus, atque ut perpetuis futuris temporibus Te quidem et quae Tibi substituentur, Abbatissas appellari, salutari, nominari, inscribi Apostolica authoritate mandamus, atque jubemus: etsi enim quae Monasterio Vestro regendo praeficiebatur, Abbatissae nomine consalutaretur, tamen eadem appellatio a consuetudine potius, quam a legitimo Apostolicae authoritatis fonte manasse dignoscebatur: praeterea tam Tibi, dilecta in Christo Filia, aliisque Abbatissis, quae succedent, ut Baculum in supplicationibus, Religiosi instituti Professionibus recipiendis, aliisque sacris muneribus, in diebus solemnioribus obeundis gestare, et Annulum rite benedictum digito semper inserere, et ferre possis, eadem Apostolica authoritate concedimus, atque impertimur, non obstantibus quibuscumque, si quae sunt, quae Pontificiae Nostrae voluntati adversari viderentur. De his omnibus per alias literas certiorem fecimus Ven. Fr. Joannem Patriarcham Venetiarum Antistitem Vestrum, ut Sacrae benedictiones ab eo peractae, et insignia Abbatissae collata Apostolicae huic benignitati novum adjicerent decus, atque ornamentum.

Religiosa dignitatis insignia non tamquam incitamenta ad superbiam habenda, sed veluti indicia, et documenta virtutum.

§. 4. Sed haec religiosa insignia dignitatis, scitote Vobis, dilectae in Christo Filiae, data, ac donata esse non tamquam incitamenta ad superbiam (quae a Vobis longissime abesse debet) sed veluti quaedam indicia, ac documenta virtutum pulcherrimarum, quibus prae caeteris fulgere, atque majorem in modum exornari debetis. Nam honorifica Abbatissae appellatio maternam erga Filias pietatem significat. Baculo, mansuetudine temperatam animadversionis severitatem: Annulus autem, beatissimam illam ac sempiternam charitatis conjunctionem, qua Voscum Divino Sponso Christo Jesu, ad quem omnia sunt referenda, atque inter Vos ipsas copulatas esse decet. Denique, dilectae in Christo Filiae, accipite ea ipsa veluti pignora Pontificiae benevolentiae, ac liberalitatis, sic tamen, ut a Deo Opt. Max. Sanctissimaque Matre semper Virgine, quibus quidem Vestras preces esse gratas, et probatas arbitramur, suppliciter pietatis, in hac tamen difficili, ac sollicitudinis plenissima Ecclesiae moderatione, Nobis ut detur ea cogitare atque perficere, quae Divinae voluntati maxime sunt consentanea: quod quidem ut diligenter, prolixeque faciatis, Vos, et hortamur singulas, et amanter, ac paterne rogamus, atque Apostolicam Benedictionem Vobis, dilectae in Christo Filiae, peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIII. Martii MDCCXLI. Pontificatus Nostri anno tertio.

CXCII.

Dat. die 13. Martii 1761. Ann. tertio.

Venetiarum Patriarchae committit exequutionem Literarum, quibus Superiorissam Monasterii S. Catharinae ejusdem Civitatis, Abbatissae titulo perpetuo ditaverat, addita facultate gestandi baculum, solemnioribus diebus, et annulum benedictum digito deferendi.

Venerabili Fratri Joanni Patriarchae Venetiarum.

Literae Apostolicae quarum hic exequutio committitur relatae superiori numero perleguntur.

Clemens Papa XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Illustre Monasterium S. Catharinae Virginis, et Martyris praeclarissimae Venetiarum Urbis,

Nostraeque communis dulcissimae Patriae, in quo Maria Aloysia, e Maria Quintilis, Nostrae in Christo, et Defuncti Germani Fratris secundum carnem suavissimae Filiae, optimis primum excultae moribus, dein Religioso Schemate sumpto, ad praestantissimi Ecclesiae Doctoris Sancti Augustini regulam, divinis sese manciparunt obsequiis, peculiari aliqua paternae charitatis significatione, duximus honestandum. Donavimus igitur Mariam Aloysiam, quae modo ejus Monasterii regimini praeest Abbatissae nomine, quo etsi antea veteri consuetudine uteretur, nulla tamen Apostolicae authoritatis praesidio muniebatur, concessimus eidem etiam anulum, rite prius a Te benedictum, digito gerendum, et baculum, certis ferendum diebus, sic tamen ut Abbatissae nuncupatio, ut reliqua honoris insignia, non personam tantum, sed praecipue dignitatem afficerent, atque ipsa cum dignitate, ad eas quae perpetuo futuris temporibus Monasterio legitime praeficientur transirent: Apostolicas autem literas, quas de bis dedimus in forma Brevis, cui potius exequendas committemus, quam Tibi Ven. Frater, Nobis, non tam Sacerdotali munere, quam arctissimo amicitiae vincolo jamdiu conjuncto, ut quidquid elargiti sumus, ministerio Tuo evadat illustrius. Tu ergo diligentissime custos istius floris ecclesiastici germinis, vigilantissime Pastor portionis Gregis Christi illustrioris, dum haec, ea qua semper consuevisti prudentia, et charitate perfeceris, adnitere etiam, ac sedulo cura, ut Apostolicae benevolentiae Nostrae argumenta, non in terrenam ostentationem, et gloriam cedant, sed in decus, et ornamentum spiritualis gratiae, ut inde effluat in dies magis pretiosissimus odor Christi, gaudeatque, ut S. Cyprianus inquit, per illas atque in illis largiter efflorescat Ecclesiae Matris gloriosa fecunditas, atque interea certissimum constantissimae dilectationis Nostrae pignus sit, Apostolica Benedictio, quam Tibi Ven. Frater peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XIII. Martii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno tertio.

CXCIII.

Concordia sive transactio inter Episcopum Oscensem, et Capitulum Collegiatae Ecclesiae Villae de Sarinena ejusdem Dioecesis, quoad exactionem nonnullarum decimarum confirmatur, et approbatur.

Dat. die 14. Martii 1761. Anno III.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exponunt controversiam exortam super decimarum divisione.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt Venerabiles frater Antonius Episcopus Oscensis, et dilecti filii Capitulum, Prior, et Portionarii Collegiatae Ecclesiae Villae de Sarinena Dioecesis Oscensis, quod vigente pluribus ab hinc annis inter eumdem Antonium Episcopum ex una, et Capitulum, Priorem, et Portionarios Collegiatae Ecclesiae hujusmodi ex altera partibus lite, et controversia super perceptione quarumdam decimarum, ipsi exponentes ad dirimendas quascumque lites, et dissentiones, vitandasque expensas ea de causa necessario faciendas, amicabilem inter se unanimi consensu concordiam, sive transactionem inire curarunt, tenoris sequentis videlicet.

Tenor concordiae refertur.

Scriptura transactionis, et concordiae initae per Illustrissimum Episcopum Civitatis Oscensis, ex una, ac Capitulum Ecclesiasticum Ecclesiae Collegiatae Villae de Sarinena partibus ex altera, super perceptione nonnullarum decimarum, prout inferius continetur.

« In Dei nomine ec. Notum, manifestumque sit omnibus, qualiter ante Nos Thomam Cabrero Regium Notarium, et de numero, Civitatis Oscensis, ac Bernardum Franciscum Garges Notarium Regium, et in Villa de Sarinena habitatorem, et ad praesens in hac Civitate commorantem, simul communicantes, et in solidum testificantes, praesentibus testibus infrascriptis, comparuerunt personaliter constituti, Illustrissimus Dominus D. Antonius Sanchez Sardinero, Dei, ac Sanctae Sedis Apostolicae gratia Episcopus Oscensis,

a consiliis suae Catholicae Majestatis, ex una, et Domini, Didarus Farlete, ac Josephus Estella Presbyteri Portinnarii Ecclesiae Collegiatae Villae de Sarinena, partibus ex altera, nomine et tamquam Procuratores legitimi Prioris, Portionariorum, et Capituli praefatae Collegiatae Ecclesiae recensitae Villae de Sarineua, mediante scriptura publica specialis procurationis ad hunc effectum inita in eadem Villa de Sarinena, sub die vigesima prima currentis mensis, et anni, et per supradictum Bernardum Franciscum Garges Regium Notarium legalizata, cum sufficienti facultate ad infrascripta peragenda, et pertractanda, prout mihi Notario publico infrascripto, de praesenti scriptura testimonium perhibenti, legitime constitit, ac constat: quae procurationis scriptura est sequentis tenoris

Tenor procurae a Capitularibus factae pro transactione concludenda.

— In Dei Nomine Amen — Pateat omnibus, et sit notum, quod vocato, convocato, et congregato Reverendo Capitulo Prioris, et Portionariorum Collegiatae Villae de Sarinena, per intimationem factam a Reverendo Josepho Cla dictae Ecclesiae Sacrista, qui in pleno Capitulo retulit mihi Notario, testibusque infrascriptis, qualiter ipse de mandato Licentiati Domini Paschalis Mercader ejusdem Capituli Prioris, intimaverat, et convocaverat ipsius Portionarius pro praesenti die, hora, et loco: Ita Congregati in aula Capitulari praefatae Ecclesiae, et in loco consueto ad pertractandum tales, et consimiles actus, Nos infrascripti, et sequentes: Praefatus Licentiatus D. Paschalis Mercader Prior supradictus — D. Michael Gomez — D. Franciscus Jella — D. Joseph Ciria — D. Antonius Yaar — D. Emanuel Ponz — D. Franciscus Maestro — D. Hieronymus Lanzn — D. Antonius Lopez, — D. Antonius Angny — D. Josephus Blanco de Rodellar — D. Josephus Angay — et D. Raymundus Miranda, omnes Prior, Portionarii, et Capitulares praefatae Collegiatae Ecclesiae, Capitulum facientes, celebrantes, et repraesentantes, praesentes pro absentibus futuris, et successoribus, omnes concordes, et nemine ex nobis discrepante, vel contradicente, nostris propriis nominibus, et praefati nostri Capituli — Cum ita sit, quod Illustrissimus Dominus Episcopus Civitatis Oscensis, noster Superior, et Antistes fuit, et est ab immemorabili tempore in possessione decimarum nonnullorum fructuum, qui creantur, ac colliguntur in horto, montibus, terminisque hujusmet Villae de Sarinena, ac locis de Castejon de Manegros, Balfarta, Pallarvelo, Capdesalo, et Lastanosa, nec non in terminis de Salabert, Miranda, Lasardera, et Montalvo; quandoque non percipiendo aequaliter praefatos fructus tempore eorum divisionis, et quartae partis distributione, nonnullis ab hinc annis suscitatae, et sequutae fuerunt, et in presentiarum vigent nonnullae quaestiones, dissidia, ac lites, impensis in istis non modicis summis, in grave notabileque ambarum partium praejudicium; desiderando propterea lites ipsas, ac controversias integraliter extinguere, procedere deinceps pacato animo, et exequi supradictas divisionem, et quartae partis distributionem, majori cum pace, ac tranquillitate, quodque tuto, ab absque minima dissentione percipiat quaelibet pars ex recensitis fructibus illos, qui sibi spectent, ac pertineant, amicabiliter conventum est, confici praesertim scripturam novi stabilimenti conventionis, transactionis, et concordiae, quae regulas praescribat, vigore quarum perpetuis futuris temporibus recensitae divisio, et quartae partis distributio praefatorum fructuum, fiat sine illis controversiis, quaestionibus, ac dissidiis, quas, et quae experientia docuit huc usque in vigore fuisse, ad hoc, ut una quaeque pars, omni semota dissentione id exigat, ac percipiat, quod suo juri spectari videatur. Ad hoc itaque, ut quod supra dictum est, suum sortiatur effectum, minime revocando alios procuratores a nobis, et a praefato nostro Capitulo usque ad praesens constitutos, et nominatos, nunc de novo, et ex certa nostra scientia, bene conscii de omni nostro jure, et praefati nostri Capituli, damus, et concedimus omnem, et quamcumque nostram facultatem plenam, et sufficientem, quae de jure requiritur, et est necessaria, Licentiatis Dominis Didaco Tarlete, et Josepho Estella Presbyteris, ac Portionariis praefatae Collegiatae Ecclesiae ambobus in solidum, et unicuique eorum separatim, et generaliter, ad hoc, ut

nostro nomine, et praefati nostri Capituli, possint conficere, et de facto conficiant novum stabilimentum, et scripturam compositionis, conventionis, transactionis, et concordiae, desuper necessariae, et opportunae, cum praedicto Illustrissimo Domino Episcopo, de et super relatis rebus, illis modo, et forma, cum illis pactis, clausulis, securitatibus, ampliationibus, et restrictionibus, quae praefatis procuratoribus magis fuerint benevisae; nec non infrascriptis, et sequentibus: quod ex quatuor massis, seu cumulus extrahatur Fanega, (*quae est mensura illarum partium*), Procuratoris sexta decima pars in locis de Castejon de Monegros, Pallarvelo, et Pardina de Moncalvo, et pars vigesima in Lastanosa, et Capdesaso, atque ad favorem ipsius Capituli tertia pars remaneat de dictis quatuor speciebus, aliisque, quae colligerentur, residuum vero redat ad favorem praefati Illustrissimi Domini Episcopi, eum remanere debeant in illo statu, in que usque ad praesens, absque ulla innovatione quartae partis distributionis hujusmodi Villae de Sarinena, et Locorum de Lasandera, ac Baibarta, prout quoque divisio agnorum omnium locorum, qui supra recensiti sunt. Quod pro eo, quod attinet ad perceptionem aliorum fructuum, et leguminum, quae nascuntur, crescunt, et colligunttur in omnibus praefatis locis, se uniformare debeant, et se uniforment, recensiti procuratores, toti eo, quod praescriptum, et stabilitum fuit in Reali Decreto possessorio reportato per Capitulum a Reali Audientia hujus Regni in officio Notarii Georgii de Solapilari, cujus Decreti expeditio mandata fuit die decima octava Augusti anni millesimi septingentesimi trigesimi sexti. Et pro firmitate ac securitate omnium supra relatorum, et stabilimenti, quod super illis iniri contigerit per praefatos procuratores, valeant isti, et quilibet eorum possit obligare, et obligent, ad omnium supradictorum adimplementum, enunciatum nostrum Capitulum, cum clausulis, hypothecis, ac securitatibus opportunis, et necessariis, et vigore talis contractus possint dicti procuratores subscribere, et subscribant opportunam scripturam novi stabilimenti, compositionis, conventionis, transactionis, et concordiae circa ea, quae supra dicta sunt, quam nos, dicti nostri Capituli nomine, promittimus, habere firmam, ratam, ac validam, illamque minime revocare quocumque tempore, nec quocumque modo, seu obligatione, quam eodem nomine emittimus, nostrarum personarum, omniumque nostrorum bonorum, ac praefati nostri Capituli, mobilium, et et stabilium, praesentium, et quomodolibet futurorum. Actum fuit in Villa de Sarinena die vigesima prima mensis Julii, anno a Nativitate Domini Nostri Jesu Christi millesimo, septingentesimo, sexagesimo, praesentibus pro testibus, Josepho Ela Organista praefatae Collegiatae Ecclesiae, et Matheo Lacasa studente domiciliariis in enunciata Villa. Firmata fuit praesens scriptura in sua originali nota juxta forum Aragonense. — Sig † num mei Bernardi Francisci Garges domiciliarii in Villa de Sarinena, et Regia auctoritate in omnibus Terris, Regnis, ac Dominiis Domini Nostri Regis publici Notarii, qui supradictis omnibus praesens fuit — Praefatae igitur partes, nominibus, quibus supra respective dixerunt: Quod ab immemorabili tempore, et usque ad praesens, semper, et assiduo, taliter, ut de dicti temporis initio hominum memoria non aderat, ipsae partes, et nonnulli Rectores, seu Parochi locorum, de quibus infra mentio habebitur, fuerant, et erant in possessione universali percipiendi decimas omnium fructuum, qui singulis annis collecti fuerant, nascebantur, et colligebantur in horto, montibus, ac terminis Villarum de Sarinena, et Castejon de Manegros, locorum de Baibarta, Pallarvelo, Lastanosa, et Capdesaso, ac terminorum de Salabert, Miranda, Lasandera, et Moncalvo, et, non habentibus dictis partibus aequale jus percipiendi pro medietate dictos fructus decimales, nam de aliquibus eorum speciebus, majorem percipiebat portionem praefatus Illustrissimus Dominus Episcopus, et de aliis speciebus, enunciatum Capitulum Ecclesiasticum praedictae Villae de Sarinena, taliter, ut toto praedicto tempore, inter praefatas partes per semetipsas, et per earum procuratores, nec non recensitos Rectores, seu Parochos, divi-

Prosequitur concordiae tenor.

si fuerant, percepti, et exacti supradicti fructos decimales, modo sequenti — Illi praefatae Villae de Sarinena, et ejus terminorum, unum de decem ex agnis, qui nati sunt in ejus montibus, et in ipsa Villa, ac ex Armentis montanis, quae herbas, et pascua sumpserunt in praedictis terminis, et montibus, ac in illis de la plana, qui ex terminis Monasterii Carthusiae Nostrae Dominae de las Fuentes, ac in Boario de Moncalvo, termino pariter supradictae Villae, et ejus oppidulis, ex agnis de viginti unum, et ex montanis, aliisque forensibus, qui herbas comederunt in termino de la Almunia de quindecim, unum, et de sexdecim alterum, quum pertineat supradicto Capitulo Ecclesiastico decima, et primitia hujus termini, absque eo, quod ex omnibus agnis, qui nati sunt, et alimenta sumpserunt in omnibus supradictis terminis, ac montibus, et spectarunt ad praefatam decimam, et primitiam, ullam partem, nec portionem habuerit, nec perceperit dictus Illustrissimus Dominus Episcopus; hac de causa semper, et integraliter percepti, et exacti sunt tales fructus a recensito Capitulo. Et de omni frumento, ac hordeo, collecto, et decimate, unum de decem in terminis praefatae Villae de Sarinena detracta ex mensa, seu cumulo mensura *vulgo Fanega*, Procuratoris, quae componitur viginti modjis, et viginti mensuris, ut vulgo dicuntur *Caizes*, una pro Collectore, quas ambas Partidas percipit, et exigit dictus Illustrissimus Dominus Episcopus, cujus auctoritate nominantur Collectores, cuique onus incumbit solvendi eorum mercedes, quod superest divisum semper fuit inter praefatum Illustrissimum Dominum Episcopum, et enunciatum Capitulum, percipiente, et exigente illo, duas partes, unamque praefato Capitulo, exceptis ex dictis terminis illis, qui vocentur la Almurica, et Lasandera, loci antea, nunc vero appellati Pardinas, quorum primi fuit Dominus temporalis praefatum Capitulum, quod propterea, et toto relato tempore, percipit, et exegit integraliter pro se ipso totum jus decimae, ac primitiae omnium fructuum, qui nati sunt, nascuntur, et colliguntur, absque eo, quod de illis perceperit, vel exegerit, percipiat, sex exigat ollam partem, vel portionem relatus Illustrissimus Dominus Episcopus. Et pro eo, quod respicit ad secunda de omni decima frumenti, saliginis, hordei, et avenae, quae in dicto loco de Lasandera collecta est, et colligetur, detracta mensura, *vulgo Fanega*, Procuratoris, et de viginti mensuris *vulgo Caizes*, una pro Collectore, residuum ex dictis quatuor speciebus frumentorum divisum semper est, pro medietate ad favorem dicti Illustrissimi Domini Episcopi, et pro altera medietate, ad favorem praefati Capituli, a quo perceptum est, et percipitur integraliter totum jus decimae siliginis, et avenae, quae natae, et collectae sunt in omnibus terminis dictae Villae de Sarinena, absque eo, quod in hoc habeat, nec habuerit dictus Illustrissimus Dominus Episcopus partem aliquam, vel portionem, exceptis frumentis, quae nascuntur, et colliguntur in Termino de Moncalvo, quae repartiuntur, et dividuntur, prout infra narrabitur, dum verbum fiet de frumentis locis de Pallarvelo, et omnis decima milii panici, aliorumque similium frumentorum, prout quoque olei, vini, croci aleorum, caeparum, et leguminum, lini, canapis, aliorumque similis generis, quae nata sunt, et nascuntur, ac colliguntur in omnibus terminis praefatae Villae de Sarinena percepta fuit, et percipitur integraliter a recensito Capitulo, absque eo, quod de dictis fructibus, et effectibus habuerit, vel perceperit partem aliquam praefatus Illustrissimus Dominus Episcopus. Pro eo, quod attinet ad decimam agnorum loci de Lastanosa, detractis duobus pro Juratis, seu Gubernatoribus dicti loci, divisi sunt residuales, de quatuor unus, pro praedicto Capitulo, tres vero pro Rectore ejusdem loci. De decima autem frumenti, et hordei, posita in sua respectiva massa, seu cumulo, detracta mensura *vulgo Fanega* Procuratoris, et de viginti mensuris *vulgo Caizes*, una pro Collectore, de eo quod superest, percepit, et exegit enunciatus Rector, tertiam partem, alia tertia pars percepta est a praefato Capitulo, et residuum exactum fuit a praedicto Illustrissimo Domino Episcopo. De decima saliginis, et avenae detracta mensura, *seu*

Fanega, Procuratoris et de viginti mensuris, *vulgo Caizes*, una pro Collectore, residuum divisum est pro medietate inter eumdem Rectorem, et relatum Capitulum, ex eo minime percipient partem aliquam, seu portionem praedicto Illustrissimo Domino Episcopo. Quoad veru decimam agnorum de illis, qui nati sunt in loco de Balbarta, ejusque terminis, detractis duobus pro Juratis, seu Gubernatoribus ipsius loci, de eis, qui supersunt, primam tertiam partem percipit, et exigit Rector praefati loci, et de residualibus, unam partem percipit Capitulum, duae autem partes a praedicto Illustrissimo Domino Episcopo percipiuntur; Detracta de decima frumenti, et hordei mensura, *vulgo Fanega* Procuratoris, et una de viginti mensuris, *vulgo Caizes*, pro Collectore, de eo, quod superest, tertia pars cessit, et cedit in commodum Rectoris supradicti loci, de residuo vero tertiam partem percipit, et exigit recensitum Capitulum, quodque remanet praefatus Illustrissimus Dominus Episcopus in sui favorem convertit; Quod superest de saligine, et avena, detracta pari modo mensura *vulgo Fanega* Procuratoris, et una de viginti mensuris *vulgo Caizes* pro Collectore, divisum fuit, et dividitur pro medietate favore ipsius Capituli, et tertiam alterius medietatis favore praefati Rectoris, residuales autem partes percipit, et exigit dictus Illustrissimus Dominus Episcopus. Quoad decimam agnorum Villae de Castejon de Monegros, detractis ex illis quatuor pro Vicario ejusdem Villae, aliisque quatuor pro Juratis, seu Gubernatoribus, et armentariis Villae supradictae, illi, qui remanent, divisi sunt, et dividuntur hoc modo, nempe tres pro praedicto Illustrissimo Domino Episcopo, et unus pro praefato Capitulo. Quod remanet de decima frumenti, et hordei supradictae Villae de Castejon, detracta mensura *vulgo Fanega* Procuratoris, et una de viginti mensuris, *vulgo Caizes* pro Collectore, perceptum, et exactum fuit modo sequenti videlicet, duae ex novem mensuris, dictis *Caizes* a praefato Capitulo, et septem a praefato Illustrissimo Domino Episcopo; Et residuum saliginis, et avenae post detractam mensuram, seu *Fanegam* Procuratoris, et unam de viginti mensuris, *vulgo Caizes* pro Collectore, divisum fuit, et dividitur de praesenti pro medietate ad favorem Illustrissimi Domini Episcopi, pro altera autem medietate ad favorem praefati Capituli. De decima agnorum loci de Pallaruelo detractis duobus, quos sibimet ipsis eligunt Jurati, et octo, qui eliguntur a praefato Capitulo pro Vicario, illi, qui remanent divisi sunt, et dividuntur, de quatuor unus pro relato Capitulo, tres vero pro praefato Illustrissimo Domino Episcopo. Quoad frumentum, et bordeum Decimae praefati loci, et de Pardina nuncupata Moncalvo termini saepedictae Villae de Sarinena, detracta mensura, *vulgo Fanega*, Procuratoris, et de sexdecim mensuris, *vulgo Caizes*, una pro Collectore, de eo, quod remanet percipit, et exigit praefatum Capitulum, de novem mensuris, *vulgo Caizes* duas, septem autem dictus Illustrissimus Dominus Episcopus. Pro eo, quod respicit decimam saliginis, et avenae, detracta prius mensura, *seu Fanega* Procuratoris, et una de sexdecim mensuris *vulgo Caizes* pro Collectore, ejus quod superest, dividitur, et divisa fuit medietas ad favorem ipsius Capituli, altera vero medietas ad favorem dicti Illustrissimi Domini Episcopi. Decima agnorum loci de Capdesaso, fuit, et est integroliter pro ejus Rectore, insuperque cum omni jure decimae frumenti, hordei, saliginis, et avenae duorum habitatorum ad sui electionem, et residuum frumenti, hordei, saliginis, et avenae, quae nascuntur, et colliguntur in eodem loco, detracta de istis quatuor speciebus, et de qualibet ipsarum mensura *vulgo Fanega* Procuratoris, et una de viginti mensuris, *vulgo Caizes* pro Collectore, percipit, et exigit Illustrissimus Dominus Episcopus, pro eo, quod attinet ad frumentum, et hordeum, duas de tribus mensuris, seu *Caizes*, unam autem recensitum Capitulum, et pro eo, quod respicit saliginem, et avenam, medietas percipitur ab Illustrissimo Domino Episcopo, altera vero medietas a Capitulo. Quodque quum usque ad praesens tam diversa fuerit repartitio, et perceptio eorum fructuum Decimalium inter ambas partes, prout ad evi-

dentiam dignoscitur, et desumitur ab exposita practica, et consuetudine, quae in hoc observata fuit, quumque super cognitionem, an hoc sit frumentum, et illa saligo, nonnullis ab hinc annis suscitatae fuerint tempore divisionis, et quartae partis distributionis, inter easdem partes multae quaestiones, ac lites, ad quarum persecutionem in contradictorio judicio ipsae partes coactae fuerant in defensionem earum respectivi juris, cum impensa non modicarum pecuniae summarum, et cum aliis praejudiciis, quae secum ferunt tales lites, et dissentiones in gravem, enormemque laesionem ambarum partium, absque eo, quod usque ad praesens valuerint affirmative declarare, nec scire, quod nam reputari debeat pro frumento, quodque pro saligine; Desiderando propterea ad finem perducere, totaliter extinguere, et ad nihilum redigere praefatas dissentiones, quaestiones, ac, lites actu nunc pendentes, amicabiliter procedere quodque unaquaeque praefatarum partium tuto sciat, quidnam percipere, et exigere debeat, absque ulla discrepantia ex enunciatis fructibus decimalibus, celebrarunt aeedem partes, nonnullas sessiones, ac conferentias habuerunt cum viris intelligentibus, et effecerunt aliqua quinquennia ad hoc, ut aequale reddere possint proprium respectivum jus, se se uniformando toti eo, quod usque ad praesens perceperunt, et absque eo, quod ab una parte alteri praejudicium aliquid inferatur, inter se convenerunt amicabiliter, et pro bono pacis inire divisionem praefatorum fructuum decimalium in distinctis terminis, modo, et forma prout etiam usque ad praesens majuri in parte observatum est. Ad hoc igitur agendum inierunt hanc publicam scripturam compositionis conventionis, transactionis, et concordiae, quae praescribat regulas, quarum vigore in praxi ponatur usque de praesenti etiam futuris temporibus recensita quartae partis distributio, et divisio sine dissentionibus, litigiis, ac quaestionibus, quae usque adhuc expertae sunt, et sine talibus controversiis unaquaeque pars percipiat, et exigat de praefatis fructibus decimalibus id, quod suo respectivo juri spectabit juxta proportionem inter ambas partes conventam, ac stabilitam. Ad hoc itaque ut effectum sortiatur, quod supra dictum est, praedictae partes, et earum quaelibet, suo respectivo nomine ex certa scientia certiores redditae de omni proprio jure, dixerunt, quod efficiebant, et inibant, prout cum effectu effecerunt, et inierunt praesentem scripturam transactionis, et concordiae, ac novi stabilimenti divisionis praefatorum fructuum decimalium in forma, et cum declarationibus, repartitionibus, conditionibus, et restrictionibus sequentibus. Quod usque de praesenti futuris temporibus, et perpetuo fructus decimales, qui nascentur, crescent, et colligentur in Villa de Sarinena, ejusque terminis supra adamussim relatis inclusis in illis locis, nuncupatis las Pardinas de la Almurica, et Lasandera, idest frumentum, bordeum, saligo, et avena, metiri debeant, repartiri, ac dividi inter ambas partes, forma, et modo supra indicatis, absque eo, quod in aliquo differatur a praxi hucusque servata, remanente integraliter ad favorem praefati Capituli Ecclesiastici ejusdem Villae de Sarinena perceptione, et exactione agnorum, vini, olei, aliarumque frugum superius enunciatarum, de quibus praefatus Illustrissimus Dominus Episcopus nullam unquam partem, vel portionem percepit, et exegit; Quod fructus decimales, qui nascentur, crescent, et colligentur in loco de Balfarta, ejusque terminis comprehensis signis dividi debeant, ac dividantur inter ipsas partes, eisdem furma, modo, et terminis, qui supra dicuntur, et prout usque ad praesens, ac toto enunciato immemorabili tempore in praxi extitit absque ulla differentia, cum nihil aliquid innovetur (pro eo, quod respicit praefatam Villam de Sarinena, Locum de Balfarta, ac illos de la Almurica, et Lasandera nuncupatos Pardinas) per praesentem scripturam, de eo, quod usque ad praesens, ac de toto praefato immemorabili tempore ad praxim redactum fuit. — Quod fructus decimales, qui nascentur, crescent, et colligentur, idest frumentum, saligo, bordeum et avena in Villa de Castejon de Monegros in loco de Palinruelo, cum Loco nuncupato *la Pardina* de Moncalvo,

Capdesaso, et Lastanosa, et in eorum respectivis terminis debeant poni in quatuor massis, seu cumulis, una pro qualibet ex dictis speciebus, et detracta ex istis mensura *vulgo Fanega* Procoratoris, (quae viginti modiis componitur) ac insuper una de sexdecim mensuris *vulgo Caizes* in dicta Villa de Castejon in Loco de Pallaruelo, cum loco, seu Pardina nuncupata Moncalvo, et una deviginti ex dictis mensuris *vulgo Caizes* in locis de Capdesaso, et Lastanosa pro Collectore, seu Clavario, quorum unum, et alterum percipieter a parte praefati Illustrissimi Domini Episcopi propter satisfactionem stipendiorum praedictorum Collectoris, seu Clavarii, similiterque detracta de dictis fructibus decimalibus, parte, et portinne, quae ut supra declaratum est, pertinet respective ad Rectores, seu Parochos dictorum locorum de Capdesaso, et Lastanosa, qui remanent ex talibus fructibus decimalibus, quique usque ad praesens spectarunt ad praefatum Illustrissimum Dominum Episcopum, et recensitom Capitulum Ecclesiasticum de Sarinena ex nunc deinceps, et perpetuo dividi debeant, ac dividantur, et repartianter inter ambos sequenti forma — De dictis quateor massis, seu cumulis respective, percipere debeat, ac percipiat dictus Illustrissimus Dominus Episcopus duas ex tribus partibus, tertia vero a praefato Ecclesiastico Capitulo de Sarinena. —Agni autem Decimae praefatorum locorum debeant dividi, et dividantur eisdem forma, numero, ac terminis, quibus huc usque in praxi fuit absque innovatione aliqua, seu differeotia; Et si deinceps in enunciatis Villa de Castejon, et Loco de Pallarvelo nascentur, et colligentur alii fructus minuti videlicet milium, lentis, seu alii consimiles ad quorum perceptionem ambae partes jus habeant, excepto vino, nam illud de Castejon erit pro ejus Vicario, vel pro illo, qui ejus jus habebit, prout antiquo tempore mos erat vinum Loci de Pallarvelo debebit integraliter cedere ad favorem praefati Capituli, et dicti duo fructus minores, dividi debebunt pro medietate inter ambas partes — Item stabilitum est atque concordatum inter ipsas partes, quod Collectores, seu Clavarii Villarum, et Locorum totius, praefati Decimarii nimioe valeant formare, nec faciant alias massas, seu cumulos praefatorum fructuum decimalium, quam quatuor, hoc et unam frumenti, saliginis alteram, aliam hordei, et quartam avenae, et si convenerit alias massas efficere, hoc debeat fieri cum approbatione, jussu, ac consensu ambarum partium, videlicet dicti Illustrissimi Domini Episcopi, et praefati Capituli Ecclesiastici ejusdem Villae de Sarinena, nec alio modo, et in isto casu mensura *vulgo Fanega* Procuratoris tantummodo exigi, et percipi debeat ex praefatis quatuor massis, seu cumulis, non vero ex aliis, quae de novo formarentur — Item quia experientia demonstravit gravia praejudicia, quae ambabus partibus illata sunt ex methodo, forma, et modo, quo usque ad praesens praticata fuit mensuratio, ac divisio pr. efatorum fructuum decimalium ubi colliguntur, et adunantur ad obviauda talia praejudicia, stabilitum, conventum, et concordatum est inter ambas partes, quod ex nunc deinceps mensurari, repartiri, et dividi debeant dicti fructus usque ad minimum frumentum, ex omnibus illis, quae colligentur, ideoque, et ad effectum illa integraliter colligendi secum ferant dictae partes Palam, et Scopam, et quamvis adsit multa frumentorum portio mensuranda, nonquam tamen possint esse plures mensores, quam tres, duo pro parte ipsius Illustrissimi Domini Episcopi, tertius vero pro parte praefati Capituli Ecclesiastici, insumpto in ipsa mensuratione totu eo tempore, quod opportuoum fuerit ad hoc ut majuri cum aequitate, ac justificatione peragatur — Item sicut alio tempore nonnulli Collectores eorum propria auctoritate, et absque consensu dictarum partium, nec alicujus ex eis, et antequam procederent ad mensurationem dictorum fructuum decimalium in grave praejudicium earumdem partium cambios fecerunt frumeoturum permutando frumentum bonae qualitatis cum aliu infimae conditionis, ita ad consulendum similibus perniciosis abusibus, stabilitum, et concordatum est inter ambas partes, quod deinceps praefati Collectores, nec eorum aliquis possiot hujusmodi permutationes efficere, nec illis dictae partes consensum praebere, et si secus facient

aliqui, seu aliquis praefatorum Collectorum, praefatus Illustrissimus Dominus Episcopus debebit prompto, ot opportune do remedio providore. Item inter ipsas partes stabilitum, et concordatum est, quod dictus Illustrissimus Dominus Episcopus satisfacere, et persolvoro debeat perpetuo, ol annuatim, recensito Capitulo Ecclosiastico praefatao Villae de Sarinena tredecim libras Jaquoses de onere ordinario, illas easdem, quas ipso satisfecit quolibet anno de dictu immemorabili tempore usquo ad praesens. Item stabilitum ost, ac concordatum intor ipsas partes, quod per praesentom scripturam omnes illae lites, et controversiae, quae inter easdem partes reperiuntur introductae, circa omnia in eadem scriptura onarrata, et in quocumquo Tribunali, in quo existunt, et sequuntur ab eisdem partibus, remaneant extinctao, et terminatae, ol ex nunc ipsao partes reciproco, et respectivo modo ab eisdem litibos sese avertunt, et specialitor a firma Juris per praefatum Capitulum reportata a Reali Audientia hujus Regni, sub die decima octava Augusti millosimo septingentesimo vigesimo sexto, por acta Domini Georgii de Sulapiloa pro eo, quod opponatur, et cuntraria sit, stabilito, transacto, et convento in ista scriptura. Item stabilitum, et concordatum est inter ipsas partes, quod praefatum Capitulum Ecclesiasticum de Sarinena debeat, et obligatum existat admittere in proprio borreo, quod habet in praefata Villa, totam decimam spectantem ad oamdem Villam, quaoquo spectat, et spectaverit ad praedictum Illustrissimum Dominum Episcopum prout usque ad praosens in more fuit, dante, et absolvento, quolibot anno, recensito Illustrissimo Domino Episcopo quinquaginta Reales do Plata nuncupatos, ratione affictus, vulgo Arrondamenti, eidem Capitulo. Similiter inter ipsas partos stabilitum, et concordatum ost, quod ad hoc ut coutentum, stabilitum, et concordatum in praesenti scriptura perpetuo suum debitum sortiatur effectom, approbari, et confirmari deboat per Bullam Apostolicam, faciando ad hoc opportunum recursum, ac supplicationem Suao Sanctitati, ol hujus confirmationis duae expediantur Bullao, una pro dicto Illustrissimo Domino Episropo, altera vero pro praofato Capitulo Ecclosiastico de Sarinena, et expensis satisfiat pro duabus purtionibus a dicto Illustrissimo Dominio Episcopo, pro una autem, quae tertia erit, a praefato Capitulo Ecclosiastico de Sarinena, et ad observantiam, ac adimplementum omnium, et singularum conditionum superius enunciatarum praedictae patres, ot illarum quaelibet obligarunt, ac hypothecarunt videlicet, rocensitus Illustrissimus Dominus Episcopus hujus Civitatis, omnia bona, omnesquo redditus praefatae Mitrae Episcopalis Oscensis, et praedicti Domini Didacus Tarlote, et Josephus Estella quo supra nomino omnia bona, redditusque omnes dicti Capitoli Ecclosiao Collogiatao do Sarinena, tam mobilia, quam immobilia, praesentia, et futura, quae voluerunt hic habere, et habuerunt dictae partes mobilia videlicet, suis propriis nominibus, et speciebus pro nominatis, et specificatis, ot immobilia, ac quaelibet ipsorum, per unam, duas, vol plures collationes pro collationatis, ac omnia pro specialiter obligatis debita forma, ac juxta forum praesentis Regni Aragoniae. Et hanc obligationem voluerunt ipsao partes osse specialem, et operari omnes illos effectus, quos uti tales, secondum jus, vel quocumquo alio modo habere, et operari potost. Et pro majori firmitate, ac securitate omnium supradictorum recognoverunt, ot confessao sunt dictae partes habere, et possidere, quodquo babebant, et possidebant dicta bona, per ipsas prout supra dictum est generaliter, obligata nomine praecario, et constituto una pars pro altera reciproco modo, et per illarum jus repraesentantes, ac voluorunt, quod cum ista sola scriptura, absque ulla alia probatione, vol liquidatione pussit illa ex dictis partibus, cui convenerit ad effectum, ut faciat, quud altora ex partibus ipsis observet, solvat, et adimpleat, totum id, ad quod observandum, solvondum, ot adimplondum virtute hujus scripturae obligata esset coram quocumque Judico competente, sibi beneviso depraehendoro, et exequutioni tradere, bona immobilia sub inventario ponero, exequutioni tradere, ac sequestrare bona mobilia partis ino-

bedientia, et sententias consequi ad sui favorem in quocumque ex dictis processibus, et instantiis; Et vigore sententiae de lite pendente, bonis praedictis utatur, ac fruatur dicta pars agens usque quo integraliter satisfacta fuerit de toto eo, quod virtute hujus scripturae sibi fuerit debitum, una cum expensis propter id quoquemodo factis: Et vigore aliarum sententiarum, dicta bona mobilia, et immobilia vendantur debita forma, et prout de jure, et de praetio redigendo solvatur dictae parti agenti quidquid opus fuerit una cum expensarum reintegratione, ut supra dictum est. Et quod haec omnia dictae partes renunciarunt propriis Judicibus ordinariis, et localibus judicio illorum, et se se subjicierunt ob eamdem rationem, jurisdictioni quorumcumque Judicum, et officialium, tam Ecclesiasticorum, quam Saecularium quorumcumque Regnorum, et Dominiorum, et illorum Locumtenentium, et voluerunt, quod variari possit judicium unius Judicis ad alium, et de una instantia, exequutione, et processu ad aliam, et alios, quodque judicium ante unum Judicem inchoatum, alterum non impediat, imo possint omnia judicia eodem tempore deduci, et debitum effectum sortiri, renunciando circa omnia supradicta quibusvis foris, juribus, observantiis, et moribus praesentis Regni Aragoniae, secus disponentibus — Actum fuit in praedicta Civitate Oscensi die vigesima octava Julii anno a Nativitate Domini Nostri Jesu Christi Millesimo Septingentesimo Sexagesimo, praesentibus pro testibus vocatis, et rogatis Domino Petro de Esquivel Domi Praefecto praefati Illustrissimi Domini Episcopi, et Presbytero Portionario Ecclesiae Parochialis Villae de Ayerve, ac Francisco Parraz Notario Apostolico residentibus in praefata Civitate Oscensi • Firmata est praesens Scriptura in sua Originali nota juxta forum praesentis Regni Aragoniae • Si ✝ gnum Mei Thomae Cabrero Notarii de Numero, et habitatoris Civitatis Oscensis; qui ad praedicta praesens fui. • Sequitur legalitas Notariorum in forma • Nos infrascripti Regii Tabelliones de numero Civitatis Oscensis in Regno Aragoniae fidem facimus, atque testamur cunctis praesentem visuris, Thomam Cabrero, a quo retroscriptum transactionis, et concordiae Instrumentum legalizatum, et in publicam formam redactum est, et ex cujus originali, praesens copia extracta fuit, haud solum eo tempore, quo extraxit, et legalizavit illam, sed multo antea, et postea semper, et continue fuisse, et esse Notarium de numero, et incolam dictae Civitatis, probum, et fidelem; atque propterea tam instrumentis, quam copiis, sive transumptis ab eo factis, et legalizatis, et in publicam formam, quemadmodum retroscripta, et alia similia, redactis, semper, et ubique, in judicio et extra adhibitam fuisse, ac posse, et debere adhiberi plenam fidem, et aucteritatem. In cujus rei testimonium praesentem facimus, atque subscribimus in praefata Civitate-Oscae die XVIII. Decembris MDCCLX. • In testimonium veritatis Antonius Cutro Loco ✝ Signi • In testimonium veritatis Antonius Lopez, et Cabrero Loco ✝ Signi. •

§. 2. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, exponentes praedicti, transactionem, seu concordiam hujusmodi, quo firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent. Preces porrectae pro confirmatione, et approbatione superioris transactionis

§. 3. Nos igitur, ipsos exponentes, specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quavis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum, rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, ad quos supplicem libellum Nobis porrectum remisimus, qui votum dilecti filii Nostri, Nicolai S. R. E. praedictae presbyteri Cardinalis Antonelli nuncupati, ad hujusmodi negotium examinandum ab eadem Cardinalium Congregatione deputati, perpenderunt, consilio, praeinsertam concordiam, sive transactionem inter ipsum Antonium Episcopum, et Capitulum, Priorem, et Portionarios hu- Transactio hac usque relata, Pontifex Apostolica auctoritate confirmat, et approbat.

jusmedi initaio, confectumque ea super re instrumentum, cum pactis, et conditionibus superius expressis, aucteritate Apostolica, tenore praesentium (citra tamen ulla approbatione cojuscumque judicii, vel seetentiae in Tribunali laice a partibus praedictis supra earumdem decimarum exactionem repertatar) approbamus, et confirmamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerient, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes literas, firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sertiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective invielabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam caussarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his, a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Cathedralis, et Collegiatae Ecclesiae hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibus, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum; hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIV. Martii Millesimo septingentesimo, sexagesimo primo, Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CXCIV.

Ex Conciliorum sanctionibus, et Apostolicis Constitutionibus interdictum esse, eidem Pastori plures Ecclesias conferre, significat S. R. E. Cardinali ex Ducibus Bavariae, cui licet tres alios Episcopatus concrediti essent, Colooiensis, et Monasteriensis Episcopatuum collationem postulaverat.

Dat. die 18. Martii 1761. Ann. tertio.

Dilecto Filio Nostro Joanni Theodoro Tituli S. Mariae in Aracoeli Presbytero S. R. E. Cardinali ex Ducibus Bavariae.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem.

De sequuta Clementis Augusti Coloniensis Archiepiscopi morte condolet cum Card. Theodoro illius Fratre.

§. 1. Si tantopere doles interitum Clementis Augusti Coloniensis Archiepiscopi, qui natura, et sanguine tuus erat Frater, Nos quoque vehementer dolemus; talis enim in Christi charitate, et in vinculo pacis apud Nos censebatur: quamobrem vix accepto inexpectatae hujus mortis nuncio, Deum in sacrificiis Nostris enixe oravimus, et tantae villicationis, tantique oneris, quod impositum habebat, distinctissimam rationem daturus, indulgentiam, et pacem inveniret.

Ab Ecclesiae sanctionibus prohiberi significat, ne novo provideatur Episcopatu qui alterius provisionem jam antea obtinuerat.

§. 2. Illud autem accedit dolori Nostro, et acerbiorem facit, quod Bavaricae Domus merita praeclarissima in Catholicam Religionem intuentes, nihilominus Religione ipsa suadente, desideriis tuis annuere, et quam postulasti facultatem, ad Coloniensem, et Monasteriensem Ecclesias assequendas, impertiri prohibeamur: obstant enim Summorum Pontificum, et Conciliorum sanctiones, Tibique potissimum, cui tres alii Episcopatus concrediti sunt; Clementis XII. peculiare decretum, cui ex unanimi consilio Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Nos inhaerere debuimus, ne multiplicatis Gregibus, Pastoris pabulum, et praesentia deesset, cum aliquando vix uni sufficiat. Caeterum illud Tibi persuasum volumus, Nos nihil facere magis, quam spectatissimam Domum Tuam, nihil habere jucundius, quam

ejus in Apostolicam Sedem eximiam pietatem, et observantiam recordari, nihil demum cupere ardentius, quam, timore Dei id permittente, posse Tibi gratificari, in cujus voluntatis pignus, Apostolicam Benedictionem Tibi, dilecte Fili Noster, peramanter impertimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub Annulo Piscatoris die XVIII. Martii MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CXCV.

Dat. die 21 Mart. 1761. Ann. III.

Pontificium auxilium promittit Ordinis Hierosolymitani Magno Magistro, contra Turcas, navali apparatu Melitensem Insulam minitantes, Christianorumque Regum adjutrices copias provocaturum spondet.

Sedulitas hujus Pontificis, pro Christianae Reipublicae bono, demonstratur constantissime ubi se praebuit occasio. Favore siquidem Christifidelium, in Germanicis regionibus degentium auxilium imploravit Francorum Regis, et electi Romanorum Imperatoris per epistolas relatas Tom. I. sub. num. XIX. et XX. Pro Principe Hasso Cassellano, ob professam Catholicam Religionem divexato nimis, protectionem sollicitavit, et praelaudati electi Romanorum Imperatoris, et Conjugis illius pientissimae Mariae Theresiae, et Hispaniarum Regis, ut videre est in Epistolis relatis eod. Tom. I. num. XLV, CXIX, CXX, et CXXXII. Pro Christifidelibus in Civitate Hierosolymarum a Graecis schismaticis divexatis, sublevandis, praeces porrexit Catholicis universae Europae Principibus, sicuti demonstrant Epistolae insertae in eod. Tom. I. num. LXXVI, et LXXVIII, ubi caeteras aliae referuntur. Ad removendas vero innovationes Catholicae Religioni exitiosas in Curlandiae Ducatu, et Illustrem Poloniae Regem, ejusque Confessarium, et ipsum Curlandiae Ducem, tandem Gnesnensem Archiepiscopum, et Livoniensem Episcopum est adhortus, ceu demonstrant Epistolae in dict. Tom. I. num. CXXXIII. ad CXXXVII.

Dilecto Filio Emanueli Pioto Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani Magno Magistro.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

§. 1. Commoti vehementer fuimus primis, quos accepimus Nunciis de navali Turcarum apparatu ad Insulam Vestram adoriendam, sed literae Tuae, quibus id confirmabatur, incredibili Nos moerore affecerunt, considerantes tam grave periculum in quo Tuus Ordo, Apostolicae huic Sedi devotus, et carus, modo versatur, tum vero indefensa Italiae littora, conturbatumque Christianae Reipublicae statum. Verumtamen ad Miserationis Divinae bonitatem, sincera Fide, primo confugiendum, ut dirum hoc flagellum, vel a cervicibus nostris avertat, vel hostium nostrorum conatus, potentiae suae dextera, conterat: etenim nisi Dominus custodierit Civitatem, frustra vigilat qui custodit eam.

Suum exprimit dolorem pro Navali Turcarum apparatu contra Melitensem Insulam.

§. 2. Ad Nos quod spectat, quantum quidem rerum Nostrarum conditio feret ubicumque licuerit, Vobis opitulabimur quemadmodum a Dilecto Filio Bajulivo, de Breteuil Oratore Tuo diligentissimo, latius intelliges: literas insuper quantum possumus efficaces scribimus ad Catholicos Reges, ne Vobis in praesenti discrimine desint. Illud autem dolemus, quod officia Nostra in ea incidunt infaelicissima tempora, quibus eorum nonnulli diuturno acerbissimo bello impliciti sunt, aeraria exhausta, desolatae Provinciae, populus imminutus: interea nihil melius prudentiusque agi per Te potest, quam ea omnia sedulo comparare, quae ad Insulae istius defensam maxime sunt necessaria.

Proprium auxilium promittit, idemque spondet provocaturum a Catholicis Regibus.

§. 3. Verum si haec erumpentis incendii flamma, magni alicujus Regis interventu extingui posset, qui enim navim, unde Bizantii orta dicitur tanta iracundia, restituendam in se susciperet, id quidem, si circumspiciantur omnia, Vobis indecorum nemo quispiam arbitraretur, quin esset potius laudabile, hac tenui jactura, Insulam Vestram, ab

Perutilem fore designat navis restitutionem, ex cujus captione tanta Bizantii orta est iracundia.

incursibus, et infensissima obsidione, Italiam vero, nullo sociali foedere junctam, nec facile jungendam, ad tantam belli vim propulsandam, a praeconcepto metu liberavisse: Non minoris enim est gloriae, hostes vincere, quam improvidum, atque periculosum bellum avertere: quod si eam ob causam exarserit, et Christianum aliquem populum repente oppresserit, qui luctus, quae conturbatio, ac moeror non derivaret in omnes Christi Sanguinis lavacro mundatos?

Hierosolymitanum Ordinem commendat, eumque si opus sit a juramento absolvit, quod navis restitutioni posset impedimentum parare.

§. 4. Quae dum scribimus, cave putes, Nos vel de Tua, vel de Militum Tuorum virtute, minus recte sentire: Nam, et Ordinem Vestrum plurimi semper fecimus, et seimus, Vos ita comparatos, ut pro Christi gloria vitam ipsam, et sanguinem profundere, Majorum Vestrorum exemplo, non vereamini: sed ubi miserrima conditio temporum, maestissima Christianae Reipublicae facies, Italiae salus, atque securitas aliter postulaverint, non videmus cur pericula isthaec, si fieri possit, non sint declinanda, quod si impedimento forent, quominus eam navim restituatis, eae leges, quibus Sacramento obstricti estis, ob eas, quas innuimus causas, Apostolicae benignitatis Indulgentiam Vobis offerimus. Tibique, Dilecte Fili, caeterisque commilitonibus Tuis, Apostolicam Benedictionem Nostram peramanter largimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXIV. Martii MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno tertio.

CXCVI.

Dat. die 25. Mart. 1761. Ann. tertio.

Christianissimi Francorum Regis auxilium implorat, pro Melitensi Ordine ab Turcarum apparatu in Melitensem insulam minitato.

Hac de re consule Epistolam, Ordinis Magni Magistro directam, et superiori numero relatam.

Carissimo in Christo Filio Nostro Ludovico Francorum Regi Christianissimo.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Christianissimi Regis laudes exprimit, et de imminenti periculo quo Melitensis Insula a Turcarum navalibus copiis minatur agit.

§. 1. Christianissimi Regis nomen, a Majoribus Tuis, praeclarissimis rebus pro Christi gloria gestis, quaesitum, a Majestate vero Tua, non tam haereditario jure acceptum, quam Catholicae Fidei tuendae studio conservatum, magnam Nos in spem adducit, fore ut Melitensi Ordini, ad quem oppugnandum, ut fertur, maximam Turcae instruunt classem, praesidium omne Tuum validissimum afferas: ad hoc igitur implorandum, hasce Tibi literas dandas esse censuimus, primum quidem Apostolicae servitutis Nostrae officio admoniti, tum vero etiam Magni Magistri, ejusque Consilii precibus, et totius Christianae Reipublicae desideriis, votisque commoti; diximus autem totius Christianae Reipublicae, siquidem non solius Melitensis Ordinis agitur causa, sed omnis Christiani populi, ad cujus defensam ille Nobilissimus Ordo incessanter invigilat, cui Melitae insula adversus Turcarum impetum, firmissimum est munimentum: etenim simul ac potentissima illa Nobis adeo infensa, e somno in quo obdormierat, expergefacta fuerit, et Christianum sitire sanguinem rursum caeperit, quid cunctis pertimescendum sit, Majestas Tua, pro insigni prudentia sua facile conjicit.

Ex navis ab Equitibus Hierosolymitanis contra Turcas captae restitutione, expectanda flagrantis belli extinctio.

§. 2. Laetati vero maxime fuimus, id quod incertis nunciis prius audieramus, verum esse, Te scilicet adniti, ut reddita illa navi, quae, captivorum seditione facta, in Melitae portum adducta fuit, haec belli flamma extingueretur, nihil enim miserrimis hisce temporibus optabilius est, nihil Christianae Reipublicae tam diuturno bello defatigatae utilius, nihil denique Regali nomini Tuo gloriosius: ad Nos quod attinet, auditum hunc, ad ejusmodi motus sedandos, Melitensibus aperire non destitimus, iisdemque Apostolicae Indulgentiae benignitatem offerre: verum nisi hoc pacto Turcarum iracundiam placare contigerit, vides quam necessarium sit periclitanti Insulae auxilium, et opem

paratissimam esse: Nos quidem quantum rerum Nostrarum angustia feret, opitulari non deerimus, sed et Nostra, et Melitensium Equitum, et Fidelium omnium de patrocinio Tuo summa spes est, summa expectatio, summum desiderium; merces autem tanta erit, quantam cogitare nemo potest; cumulabit enim Deus, caelestis suae gratiae donis, et Majestatem Tuam, et Regalem omnem progeniem, largieturque, et Tibi, et inclyto Galliarum Regno prosperitatem omnem, quam ardentissime appreramur, dum Tibi, Carissime in Christo Fili Noster, Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXV. Martii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno tertio.

CXCVII.

Dat. die 28. Mart. 1761 Ann. Tertio.

Ab Catholico Hispaniarum Rege idem pro Melitensi Insula, et toto Christiano Orbe auxilium implorat contra Turcas.

Carissimo in Christo Filio Nostro Carolo Hispaniarum Regi Catholico.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Proprio dolore expresso pro tot vulneribus, quibus Christiana Respublica affligitur, novissimos exponit Turcarum conatus contra Melitensem Ordinem, et Catholicum populum.

§. 1. Praesentium temporum calamitatis perturbatum et Christianae Reipublicae statum, aliisque Catholicae Religionis gravissima vulnera intuentes, tanto animi dolore afficimur, ut vitam ipsam quam ducimus, acerbam experiamur: ne quis vero veteribus malis, novae calamitatis cumulus deesset, ecce tristissimi nuncii, Turcas nimirum, implacabiles Christianae Fidei hostes, ab eo, in quo abdormierant somno excitatos, nihil nisi bellum expetere, et maximam instruere classem, qua ut ajunt Melitae Insulam adoriantur; quare non potuimus carissime in Christo Fili Noster, pro maxima, quae Nobis incumbit totius Christiani populi sollicitudine, non maxime commoveri, tum Melitensis Ordinis causa, qui ad Christiani Populi defensione, institutionis suae vi, perpetuo militat, tum vero etiam totius Italiae, ad cujus propemodum oras, si vera sunt, quae nunciantur, hoc pertinebit incendium.

De cruento condolet bello, quo aliqui Summi Reges distrahuntur, a quo gratulatur exempta esse tum Hispaniarum, tum utriusque Siciliae Regna.

§. 2. Illud etiam mirum in modum dolorem Nostrum exasperat, quod aliquos regionis Nostrae summos Reges videmus cruentissimo bello distractos, exhausta aeraria, Provincias afflictas, plura demum Christianorum millia consumpta. In hoc autem luctuosissimo rerum aspectu, ea Nos unice consolatio sustentat, quod Majestatem Tuam, Tuumque dilectissimum natum, Utriusque Siciliae Regem, florentissimis rebus uti, Vestraque Regna ab ista belli flamma, non sine magna divini Numinis providentia, illesa fuisse laetamur, quasi Omnipotens Deus, cujus immensa bonitas populum suum numquam derelinquit, Vos, inter ejusmodi acerbissimos Europae fluctus reservaverit ad Turcarum coercendam audaciam, eorumque conatibus obsistendum.

Catholicum adprecatur Regem, ut Melitensi Ordini, et periclitantibus universae Italiae littoribus opportunis et efficacibus auxiliis praesto esse non desinat.

§. 3. Quamobrem, et munere Nostro impellente, et Melitensium precibus permoti, ab insigni pietate Tua, non tam rogamus, quam per viscera misericordiae Dei Nostri obtestamur, potentia, opibus, et quibusque aliis praesidiis opportunum esse censueris, Melitensi Ordini, et periclitantibus universae Italiae littoribus, quae Adriacum mare respiciunt, praesto esse ne renuas, nihil enim neque Deo gratius, neque Christianae Reipublicae utilius, neque tuo nomini gloriosius efficere poteris; ad quod sanctissimum opus, ut Te excitemus, pluribus verbis opus non erit, novimus enim tuendae Religionis ardentissimum studium quo incenderis, et non sine erumpentibus prae gaudio lacrymis, recordamur, saepius Te solitum dicere paratum esse pro Christi fide, ejusque Sanctissima Sponsa Ecclesia, sanguinem ipsum profundere. Benedictus Deus, Majestatis Tuae personam, florentissimam sobolem, opulentissima Regna servet semper, ac muniat, detque Nobis famulis suis, misericordiam ejus implorantibus, inimicorum suorum feritatem, Te adjuvante, sic depressam aspicere, ut eum incessabili gratiarum actione

laudemus: Amen, Amen: atque interea Majestati Tuae Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVI. Martii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno tertio.

CXCVIII.

Dat. die 27. Mart. 1761. Pont. Ann. III.

De eodem superius relato Argumento, Illustri Utriusque Siciliae Regi Literas mittit, auxiliumque contra Turcas postulatur.

Carissimo in Christo Filio Nostro
Ferdinando
Utriusque Siciliae Regi Illustri.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

De Navali Turcarum apparatu, quoque contra Melitensem Insulam agit, Christianorumque Regum postulat auxilium ad removenda imminentia pericula.

§. 1. In tantis quibus undique affligimur malis illud unum deerat, ut Turcae adversus Christifideles moverent arma: sed et haec Bizantii, magno sumptu apparari, et apparamentum vehementer urgeri ad Melitae Insulam oppugnandam, pluribus ex nunciis accipimus. Verumtamen si vult Deus, Nos Apostolicae servitutis Nostrae tempore, hanc quoque aerumnam pati, fiat voluntas ejus, et nomen benedicatur in saecula: non idcirco tamen despondebimus animum, sed ardentissima Fide clamabimus « *exurge Domine, et reminiscere miserationum tuarum, quae a saeculo sunt; exurge Deus Israel, et libera Nos ex angustiis Nostris* »: dein vero conversis oculis ad carissimos in Christo Filios Nostros, Catholici nominis Reges, eorum praesidium, et opem implorabimus, Melitensi Ordini, et Christianae Reipublicae in praesenti periculo ne desint: eos vero potissimum compellabimus, quos non sine magno Divinae providentiae consilio, procella non attigit acerbissimi belli, quo aliquibus ab hinc annis, Europa concutitur, qui propterea florentissimis dominantur Imperiis, popolo, commeatibus, pecunia praestantibus, quasi eos Dominus servaverit integros ad Turcarum impetus coercendos; loquimur, uti vides, de sapientissimo Parente Majestatis Tuae cui hanc ob causam dedimus literas charitatis plenissimas, loquimur de Te ipso, cui duo ista tradidit faelicissima Italiae Regna; ad Vos enim praecipue pertinet non tam Melitae Insulae, quam totius Italiae, et Christianae Reipublicae securitati prospicere.

Quaenam futura sint damna exponit, quoties Turcarum impetus viribus cunctis minime repellatur.

§. 2. Quid enim timendum non est ubi praepotens illa natio, dominandi cupidissima, rursus tractaverit arma, et Christiani sanguinis ardeat siti? Numquid solius Melitae oppugnatione, quam Deus avertat contenti erunt? An non potius, sublato firmissimo hoc propugnaculo, maritimas Italiae oras, ubique ferme indefensas, molestissimis non infestabunt incursibus? An non Christianam gentem, ubicumque poterunt, crudeliter non oppriment? Res ipsa per se ita loquitur, ut pluribus explicari non egeat: discat igitur, carissime Fili, barbara illa gens, Christiano cultui infensissima, Regalem nomen Tuum, vel a teneris annis vereri: Tu vero, si opus erit, Regni Tui exordia, gloriossimis pro Christi gloria partis, adorna. Dextera Domini faciat virtutem, et Regis Adolescentuli brachio *ponat eos ut rotam, et sicut stipulam ante faciem venti*, atque auspicii Nostri pignus, Apostolica Benedictio, quam Tibi, carissime in Christo Fili Noster, amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVII. Martii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno tertio.

CXCIX.

De eodem argumento agit cum Illustri Sardiniae Rege, cujus etiam sollicitat auxilium contra imminens Turcarum periculum.

Dat. die 28. Martii 1761. Anno III.

Carissimo in Christo Filio Nostro
Emanueli
Sardiniae Regi Illustri.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem.

De dimidio-rum causa inter Turcas, et Melitensem Ordinem agit, deque imminenti periculo quod Ordini ipsi, et Universae immineat Christianae reipublicae.

§. 1. Ubi allatom ad Nos fuit, magnum Turcarum Dominum, adversus Equites Hierosolymitanos, a quibus ejus Navis recepta, quae captivorum seditione facta, in eorum portom adducta est, per summam injuriam lacessitum fuisse praesefert, atrox bellum meditari, et comparare magnam classem, qua Melitam Insolam aggrediatur, et opprimat, statim pro rei gravitate, et periculi magnitudine vehementer perturbati sumus, neque tamen hunc animi Nostri moerorem, atque aegritudinem ad Christianus quosque Principes illico deferre existimavimus: sed postquam iteratis Nuncils id ipsum undique confirmari audivimus, nun possumus modo, quio et Apostolici muneris charitate impellente, et Melitensium precibus excitati, omnes magnopere obsecremus, ac moneamus, ut Nobiscum condescendant ad puppim, impendentem procellam circumspicisnt et in discriminis societate conjungant studia, opes, consilia sua, ad avertendum boc tantum malum.

Sardiniae Regis Religionem commendat, et necessitatem exprimit, quo praemitur Turcarum impetum removendi pro totius Italiae securitate.

§. 2. Quod si omnes Christianos Principes io hac causa, quae religionis, et fidei causa est, commoveri decet, intelligis, carissime io Christo Fili Noster, ad Te potissimum pertinere, cujus prudentia, pietas, et magnitudo animi, tanta est, ut quominus patrocinium soscipias Melitensis Ordinis ad communem Christiani populi defensam perpetuo merentis, et uoiversae Italiae, cujus Regnum istud Tuum, pulcherrimum est ornamentum, recusare non possis: uoiversam enim Italiam peti, atque opprimi posse, quis noo videt, ubi fortissimum illud propugnaculum dejectum foret, et Christianorum clades ubique iotentari, si efferatissima gens armis portractandis rursum assuescat, quin et in hujus periculi magnam partem ipsa quoque Sardinia Tua veniret, exposita uimirum ad barbaras quasque incursiones, et omnes subitos Turcarum descensus; dum igitur ad boc piissimum opns Majestatem Tuam, quantum possumus in Domino hortamur, et obsecraous, Apostolicam Benedictionem Nostram, Tibi, carissime in Christo Fili Noster, et universae soboli, amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Aooulo Piscatoris die XXVIII. Martii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno tertio.

CC.

Privilegia alias a Summis Pontificibus concessa Ordioi Monachorum S. Basilii Magni, et praesertim quoad Altare privatum in tenimeotis, praediis, villis ad dictum Ordinem spectantibus, confirmantur, et ampliantur, privataque Oratoria Monachorum, ab Ordinariorum visitatiooe eximuntur, et visitationi Abbatis Generalis, seu Visitatorum Generalium subjiciuntur. Dat. die 31 Mart. 1761. Ann. III.

Literae Apostolicae Alexandri III. Anni 1174 super prima concessione extruendi altaria privata favore hujus Ordinis, itemque alias Gregorii XIII. Anni 1574 quibus privilegia, indulta, immunitates, praerogativae, exemptiones, et gratiae a praedecessoribus Pontificibus concessae confirmantur, et innovantur, non reperiuntur impressae in Bullario Mainardi. Eremitorii del Tardon erectionem, in Monasterium hujus Ordinis, ejusque, et aliorum Monasteriorum in Regnis Hispaniciis aggregationem, cum concessione privilegiorum, probavit praelaudatus Gregorius XIII. per Const. Ann. 1577 Junii 24. Monachos Ordinis praedicti in unam Congregationem, et sub regimine unius Abbatis, cum privilegiorum, et gratiarum elargitione, pro Ordinis ejusdem reformatione, redexit Pontifex idem constit. altera Anni 1579. Nov. 1. quae in Bullario Mainardi perleguntur. Ad Ordinem praedictum referuntur Constit. Clementis XIII. jam relatas in hac continuatione, nempe hoc Tom. I. sub num. VI. XXVII. CLXXXII.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectos filius Alexander Aguado Abbas Generalis Monacho- Recensentur privilegia a Summis

Pontificibus concessa huic Ordini.

rum Ordinis Sancti Basilii Magni, quod inter caetera privilegia a Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris, eidem Ordini, illiusque Superioribus, et Monachis concessa, indultum fuit construendi in quibuscumque locis tenimentorum suorum, seu praediorum, aut villarum ad usum suum; et hominum ipsorum, ut ex concessione fel. rec. Alexandri Papae III. Praedecessoris itidem Nostri, per suas sub Plumbo MCLXXIV. expeditas literas satis deduci videtur; subinde rec: mo: Gregorius Papa XIII. Praedecessor quoque Noster Anno MDLXXIV. per alias suas incipientes « Creditam » cum dicti Ordinis privilegia, indulta, immunitates, praerogativae, exemptiones, et aliae gratiae hujusmodi, temporum injuria, vel ignota, vel deperdita essent, vel facile reperiri nequivissent, neque Monachis dicti Ordinis innotuissent, nec ab eis sciri potuissent, ideo praedicti Ordinis Monasteriis, ac aliis locis ab eis dependentibus, illorumque Abbatibus, Praelatis, Monachis, Conversis, et Oblatis, aliisque dictorum Monasteriorum Religiosis, ot personis, omnia, et singula privilegia, indulta, immunitates, praerogativas, exemptiones, libertates, gratias, et indulgentias Congregationis Montis Casinen. Ordinis Sancti Benedicti, illiusque personis, ac locis, per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores tunc suos, nunc pariter Nostros, ot Sedem Apostolicam, aut alias in genere, vel in specie perpetuo concessit, ac concessa fuisse, et fore decrevit; Postmodum vero post celebrationem Concilii Tridentini, per alias suas itidem sub Plumbo Anno MDLXXIX. Kal. Novembris expeditas literas, quarum initium est « Benedicti » omnia privilegia praedicta, memoratae Congregationi Cassinensi concessa, quae in usu existerent, eidem Ordini Sancti Basilii confirmavit, ot alias prout in dictis literis, quorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressos, ot insertos haberi volumus, prout uberius dicitur contineri.

Inter privilegia antiquitus concessa illud accensebatur Oratorii privati in domibus ruralibus, praediis, et villis ad Monasteria hujus Ordinis pertinentibus, cujus privilegii confirmatio, et ampliatio postulatur.

§. 2. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, licet dictus Ordo Sancti Basilii, privilegio praedicto erigendi Oratorium privatum in Domibus ruralibus, ac praediis, et villis ad quaecumque Monasteria ipsius Ordinis spectantibus gaudeat, in quo Monachus in dictis locis pro tempore existens, seu ad illorum curam, et administrationem deputatus, electusque, quam alii Monachi ejusdem Ordinis in Sacro Presbyteratus Ordine constituti, in dictis domibus ruralibus rusticationis causa moram trahunt, aut ratione itineris de uno ad aliud Monasterium inibi accedere, hospitari, et commorari possunt, Sacrosanctum Missae Sacrificium celebrare solent, et pergunt, nihilominus ipse Alexander Abbas, ad tollendas quascumque ambiguitates, quae super praemisso indulto oriri possunt, indultum praedictum per Nos, non solum confirmari, verum etiam renovari, aut de novo concedi, et ad alias similes domus rurales, quas Abbates dicti Ordinis cujuscumque Provinciae, quocumque modo hucusque acquirere potuerunt, seu acquirere poterunt, ne Monachi ad illorum curam deputati, sub praetextu audiendi, vel sacrosanctum Missae Sacrificium celebrandi, inde vagentur, extendi summopere desideret.

Privilegium Oratorii privati, ab Alexandro III. jam elargitum, confirmatur, illudque extenditur ad quaecumque Oratoria, post dictam concessionem constructa, et deinde construenda.

§. 3. Nos piis ejusdem Alexandri Abbatis Generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovismodo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, supradictum privilegium, a memorato Alexandro Praedecessore, Abbatibus, et Monachis dicti Ordinis Sancti Basilii Magni construendi, retinendique privata Oratoria in quibusvis tenimentis, praediis, possessionibus, et villis, ad Monasteria dicti Ordinis spectantibus, in quibusvis Sacrosanctum Missae Sacrificium, Abbates, et Monachi Ordinis praedicti in praesentia suorum laicorum, aliorumque ipsius Ordinis professorum ad bonorum praedictorum custodiam semper existentium celebrare possunt, concessum, ut praefertur, auctoritate Apostolica, tenore praesentium confirmamus, aut innovamus, seu de novo concedimus, nec non privilegium praedictum, ad alia Oratoria per Ab-

bates, et Monachos praedicti Ordinis muro extructa, seu extruenda in aliis domibus quorumcumque aliorum praediorum, seu tenimentorum, et possessionum, ac villarum ad quaecumque Monasteria, et Provincias ejusdem Ordinis spectantia, post memoratam concessionem emptorum, et acquisitorum, ac quae deinceps emi, et acquiri possunt in futurum, sine ullo tamen jurium Parochialium praejudicio, auctoritate, et tenore praesentis extendimus, et ampliamus.

Oratoria privata hujus Ordinis ab Ordinariorum visitatione eximuntur, et illorum visitandorum facultas tribuitur, vel Abbati Generali, vel visitatoribus Generalibus.

§. 4. Insuper dicta Oratoria in quibusvis ex dictis praediis, possessionibus, tenimentis, ac villis ad Ordinem, Provincias, et Monasteria hujusmodi spectantibus existentia, a quacumque Ordinarii locorum, quacumque auctoritate, superioritate, et dignitate fungentes visitatione, et subjectione, auctoritate, et tenore praesentis, eximimus, et liberamus, ac exempta, et libera esse decernimus, volumus, et declaramus; ea tamen lege, ut quoad visitationem per locorum Ordinarios super illorum fabrica, ornatu, et supellectili sacra facienda, satis sit, et sufficiat, quod dicta Oratoria, et illorum Altaria visitentur, et approbentur, ac visitari, et approbari debeant, sive ab Abbate Generali, sive a Visitatoribus Generalibus dicti Ordinis pro tempore existentibus, onerata super his eorum conscientia.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem praesentes litteras, semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac Ordini praedicto, illiusque Abbatibus, et Monachis plenissime suffragari, et ab illis ad quos spectat, et pro tempore, quandocumque spectabit inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus, Constitutionibus, et Ordinationibus, ac quarumcumque Ecclesiarum, aliisve quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et Litteris Apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. M. Majorem sub annulo Piscatoris die XXXI. Martii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno Tertio.

CCI.

Imperatricis, atque Reginae Mariae Theresiae, auxilium implorat pro Melitensi Ordine, a navali Turcarum apparatu minitati, sicuti ab Universis Catholicis Regibus imploraverat.

Dat. die 4 April. 1761. Ann. III.

Vide de hoc eodem argumento Litteras hic supra relatas sub Num. CXCV. CXCVI. CXCVII. CXCVIII., et CXCIX.

Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae, Hungariae Reginae Apostolicae, nec non Bohemiae Reginae Illustri, in Romanorum Imperatricem electae.

Clemens PP. XIII.

Carissima in Christo Filia salutem, et Apostolicam Benedictionem.

De Navali Turcarum apparatu certiorem facit Imperatricem Reginam.

§. 1. Non latet Majestatem Tuam, quid Magnus Turcarum Dominus moliatur adversus Hierosolymitanos Equites, a quibus praesefert fuisse non ita pridem per summam injuriam lacessitum: neque vero dubitamus quin

statim, pro Tua singulari sapientia, futuros omnes periculorum casus circumspexeris, et quid ad eos avertendos optimum factum sit, diligenter cogitaveris, praesertim cum, quo tanta Barbarorum indignatio, si suas aliquando vires collegerit, eruptura sit, valde timendum esse videatur. Nos primum certe (quae Sacerdotum arma esse debent) innixi genibus, multas ad Deum Opt. Max. lacrymas, precesque effundimus, ac ferventer obtestati sumus, ut, ne ad tot, tantasque calamitates, quibus quotidie conflictamur, hoc tantum mali patiatur accedere, quo Nos omnino vivere poeniteat. Deinde ad Catholicos Principes, et Reges litteras dedimus, quibus vehementer hortati sumus, ut Ordinem illum de Christiana Republica egregie meritum, hoc praesertim durissimo tempore, maximisque difficultatibus, juvandum tuendumque susciperent, speramusque, hanc commendationem Nostram, Deo ipso, cujus in manu corda Principum sunt, auxiliante, eos quos maxime cupimus exitus habituram.

Imperatricis Reginae laudat Religionem, ejusque tum professorem Ordinem, tum pro Catholica fide auxilium contra Turcas provocat.

§. 2. Intelligimus, autem quam minus necesse sit hortari Majestatem Tuam, ut in hanc rem studium, opem, diligentiam adhibeas: quid est enim Te, carissima in Christo Filia Nostra, ad ea, quae cum Catholicae Fidei salute, et Dignitate conjuncta sunt, peragenda, vel prudentius, vel religiosius, vel omnino ardentius? Sed ipsa Tua pietas singularis faciet, ut Christi Jesu Vicarii vocem lubentissime audias, hortantis quidem, ac rogantis, ut non tam Melitensi Ordini, quam universae Christianae Reipublicae in tanto discrimine praesidium omne Tuum solertissime conferas. Hoc Te, carissima in Christo Filia Nostra, prolixe, studioseque facturam, suavissima tum Apostolici nominis, quo decorata fuisti, tum multorum Tuorum, et maximorum in Catholicam Religionem meritorum recordatione, non dubitamus. Nihil enim est tantum, quod non Christiana Respublica ab Austriaca virtute, quae adversus Turcarum impetus, sempiternam sibi peperit gloriam, perfici, atque obtineri posse arbitretur, atque interea Majestati Tuae, Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IV. Aprilis MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCII.

Dat. die 7. Apr. 1761. Ann. tertio.

Novum in Civitate Faventiae erectum Hospitale, nec non illius Aromatariam, administrationi, et curae Religiosorum virorum Ordinis S. Joannis de Deo concedit, nonnullasque regulas praescribit pro majori, pauperum infirmorum, tam in dicto Hospitali, quam in Faventina Civitate domi aegrotantium, levamine.

Clemens XIII.

Venerabilis Frater Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Referuntur incommoda queis antiquitus afficiebantur pauperes infirmi tam Civitatis Faventinae, quam illius territorii.

§. 1. Exponi nobis nuper fecisti quod alias cum in ista Civitate Nostra Faventina duo quaedam, nempe unum sub invocatione S. Antonii Abbatis, alias S. Jacobi Incurabilium, et reliquum Sancti Nevolonis, alias S. Mariae de Misericordia respective nuncupata, extructa reperiantur, et nunc quoque existant Nosocomia, seu Hospitalia pro pauperibus infirmis utriusque sexus excipiendis, alendis, curandisque destinata, sed utraque situ incommoda, aedificiis angusta, et congruis reddititibus destituta, ut pauperes aegrotantes in eis quandocumque, vel nullo modo recipi, vel recepti substentari, apte curari, opportunoque tempore dimitti, retinerique nequirent, tantis pauperum angustiis vehementer commotus, eisdemque pro viribus consulere summopere exoptans, novum satis amplum Nosocomium, seu Hospitale, pro utriusque sexus, tam ex Civitate Faventina praedicta, quam ex illius Dioecesi excipiendis, et curandis infirmis accomodatum, a fundamentis excitare constituens, cui quidem praedicta duo Nosocomia, seu Hospitalia, una cum eorum fructibus, juribus, et provenientiis universis unirentur, et incorporarentur, quodque illis subrogatum in omnibus censeretur.

Ut praedictis incommodis novi am-

§. 2. Quapropter a felicis recordationis Benedicto XIV. Praedecessore Nostro, praedi-

plioris Hospitalis constructione prospiceretur San. Mem. Benedictus XIV., Arcem ad Apostolicam Cameram spectantem, adnexaque aedificia concessit.

ctae Civitatis Arcem, pro jure ad Cameram tunc suam, nunc Nostram Apostolicam spectantem, cum suis aedificiis, et adnexa area petens, ac praedictis duobus Hospitalibus, seu Nosocomiis hujusmodi, Praesidentibus, et Deputatis tunc actu existentibus, pium hujusmodi opus, conjunctis studiis urgentibus, ad praecisum effectum tamen construendi inibi novum Hospitale, in pauperum infirmorum beneficium, comodumque, et utilitatem, benigne concedi obtinueras, sub certis tamen legibus, conditionibus, et reservationibus, prout in Chirographo ejusdem Benedicti XIV. manu praedicta stipulato, bon. mem. Sylvio, dum vixit S. R. E. Presbytero Cardinali Valenti nuncupato, ac ejusdem S. R. E. Camerarie tunc commisso, ut confecto desuper instrumento uberius dicitur contineri.

Ut novi erigendi Hospitalis necessitatibus occurreret, opportuna redditnum dotatione providit praelaudatus Benedictus XIV.

§. 3. Verum quamvis concessae Arcis, adnexique agri amplitudo, situs, aerisque salubritas, destinato operi videretur accomodatissima; deficientibus tamen aliis mediis ad tollerandos, tanto operi absolvendo necessarios sumptus, in irritum cessissent inita consilia, nisi idem Benedictus praedecessor, propter factam novo Hospitali erigendo unionem, adnexionem, et incorporationem praedictorum duorum veterum Hospitalium una cum suis aedificiis, bonis stabilibus, juribus, redditibus, quibus singulari in pauperes beneficentia ipsius operis promovendi, ac perficiendi curam in se benigne suscipiens, Fraternitati tuae enixis precibus expostulanti, per quasdam suas in simili forma Brevis die 31. Januarii 1754. expeditas Literas ampliores concessisset facultates, quarum vigore non solum omnia, et singula bona, jura, et actiones, etiam directi dominii, nec non quaecumque bona mobilia, et supellectilia sacra, et profana ad dicta duo Nosocomia tunc quomodolibet spectantia, et quae forsan inde obvenire seu spectare potuissent, aut pertinere, verum etiam omnia, et singula bona, capitalia, jura, et actiones, aliaque similia ad quaedam Hospitalia, seu parva Hospitalia, quae in Dioecesi Faventina praedicta in agris sparsa existebant, nec non certa bona, et capitalia ad aliqua pia loca, et nonnullas Confraternitates in Dioecesi Faventina praedicta canonice erecta, et erectas, spectantia, et pertinentia, sub certis modo, forma, et conditionibus in praedictis literis contentis, et expressis, novo Nosocomio, seu Hospitali sic construendo applicares, et appropriares, aliaque in praemissis vendere, et alienare, et agere valeres, et alias prout in praedictis Benedicti praedecessoris literis hujusmodi continentur, tenoris sequentis videlicet: Venerabili Fratri Episcopo Faventino. Benedictus Papa XIV. Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam Benedictionem. Exponi Nobis nuper fecisti, quod alias tu considerans, quod unum nunc sub Sancti Antonii Abbatis, alias vero S. Jacobi Incurabilium, et reliquum sub S. Nevolonis, olim vero Sanctae Mariae de Misericordia respective invocationibus in ista Civitate Nostra Faventina erecta Nosocomia, seu Hospitalia pro pauperibus infirmis excipiendis, curandisque ab antiquo fundata, adeo angusta, et insalubri in loco posita, ac necessaria redditunm, proventuumque quotitate ita destituta existant, et reperiantur, ut pauperes Civitatis praedictae infirmi, in illis vel recipi, vel recepti congrue ali, et curari minime possint; auditis tamen prius, tunc existentibus dictorum Hospitalium Administratoribus, seu Deputatis, ut pauperum infirmorum necessitatibus, quae eorum animabus perniciem pariter inferre possunt, consulere valeres, unum, vice dictorum duorum Hospitalium, satis amplum Hospitale in loco magis aperto, et salubri ex integro, funditusque construere constituisti, deficientibus tamen mediis necessariis; unde locum votis tuis, et pio huic tuo desiderio aptum comparare posses, Nobis supplicari fecisti, ut pervetustam memoratae Civitatis Arcem, in aliquibus ejus partibus ruinam minitantem, et ad usum modernorum muniminum minime accomodatam; nec ad illa facienda aptam, quae in extrema hujusmodi Civitatis parte, ac in loco salubris aeris posita remanet, in Emphytheusim perpetuam, sub annuo Canone triginta scutorum monetae Romanae, dilecto Filio moderno ipsius Praefecto persolvendo, ad hoc ut infra Arcis praedictae limites, novum construeretur Hospi-

Tenor Literarum San. Mem. Benedicti XIV. diei 31. Januarii 1754.

tale, dictis modernis, et pro tempore existentibus Administratoribus, seu Deputatis, sub certis modo, et forma, sive pactis, et conditionibus tunc expressis concedere dignaremur. Nos autem attendentes, etiam alibi a Romanis Pontificibus praedecessoris Nostris similes Arces, quae Urbium securitati prodesse amplius non valebant, in publicum usum conversas fuisse, per Nostrum peculiare Chirographum Manu Nostra signatum, dilecto filio Nostro Sylvio S. R. E. Presbytero Cardinali Valenti nuncupato, ejusdem S. R. E. Camerario commisimus, et mandavimus, ut praemissa, praestitaque, ac recepta tam Fraternitatis tuae, quam dictorum utriusque Hospitalis ejusmodi Administratorum, seu Deputatorum, vel Praesidentium cautione de solvendo eidem moderno ipsius Arcis Praefecto supra expressam Annuam triginta scutorum, monetae praedictae summam, absque ulla alteratione tituli honorifici tantum Praefecturae dictae Arcis, ac salvo quocumque ejusdem Arcis Nostro, et Camerae Nostrae Apostolicae supremo directoque Dominio, ac proprietate, eamdem Arcem cum suis aedificiis, et agro ei adnexo, quantitatis unius forneturae, et septem circiter perticarum mensurae istarum partium, praedictis duobus Hospitalibus, et pro eis Fraternitati tuae, ac praedictis utriusque Hospitalis Praesidentibus, seu Administratoribus, vel Deputatis, ad praemissum tamen effectum, comodum, utilitatemque, ea tamen adjecta lege, ut singulis annis in vigilia Festivitatis Natalitiae Sancti Petri, et Pauli Apostolorum, librae tres cerae albae elaboratae pro recognitione supremi, directique Nostri, et Camerae praedictae dominii, in eadem Camera per certum procuratorem offerri debeant, aliisque conditionibus, in similibus concessionibus apponi solitis, in Emphytheusim perpetuam, auctoritate Nostra Apostolica concederet, prout in dicto Chirographo latius, pleniusque continetur, cujus quidem Chirographi vigore, dictus Sylvius Cardinalis, et Camerarius, receptis prius praedictis cautionibus, seu obligationibus, adimpletisque omnibus in ipso Chirographo contentis, et expressis, supradictam Arcem, cum aedificiis, et agro praedictis, eisdem Administratoribus, seu Deputatis, et Praesidentibus, ad praemissum effectum concessit, et alias prout in Instrumento ea super re, per acta dilecti quoque filii Caesaris Rodolphi, ejusdem Camerae Secretarii, et Cancellarii die 21. Januarii Anni 1758. confecto plenius dicitur contineri. Quoniam autem, sicut in Nobis exponi nuper fecisti, sollicitudinis tuae studio, ad positum opus jam aggrediendum, illudque perficiendum converteres, urgentibus praesertim nonnullis recentibus casibus, quorum miserabili eventu ex animo commotus, gravique moerore affectus fuisti, sed ut tuum desiderium explere valeas, complura valde necessaria tibi desunt, unde novi aedificii constructio, et omnimoda absolutio, et debita infirmorum substentatio adjuvari possint. Nobis propterea humiliter supplicari fecisti, ut tibi in praemissis opportune providere, et quasdam facultates tibi concedere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui illius vices, licet immeriti, gerimus in Terris, qui charitatis, et misericordiae officia in pauperes, et infirmos collata, tamquam sibimet ipsi tributa commendat, aeternisque praemiis remuneratur, et praemissorum consideratione persuasum habentes, ejusmodi novi, ampliique Hospitalis in ista Civitate erectionem, ad evitanda spiritualia, non minus, quam temporalia pauperum infirmorum damna necessariam, et ad promovenda Christianae charitatis opera utilissimam fore; ideoque Fraternitatem tuam in laudabili proposito hujusmodi confovere, ac specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, supradictum Chirographum Nostrum, cum omnibus, et singulis in eo contentis, et expressis, nec non praedictae Arcis concessionem, vigore facultatis per di-

ctum Chirographum Nostrum, eidem Sylvio Cardinali, et Camerario attributae jam factam, instrumentunque ea super re confectum, omniaque, et singula inde sequuta, et ad invicem respective conventa, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti etiam substantiales defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus; ac Fraternitati tuae per praesentes committimus, et mandamus, ut assistentibus tibi nonnullis probis, spectabilibusque viris tum Ecclesiasticis, tum Nobilibus saecularibus Civitatis praedictae, juxta datam tibi a Domino prudentiam, eligendis, nominandis, et assumendis, ac etiam pro casuum, et temporum opportunitate variandis, et denuo eligendis, novum in ipsa Civitate, et in praedictae Arcis loco, Hospitale, pro pauperibus infirmis cujuscumque qualitatis, tam ex dicta Civitate, quam ex Faventina Dioecesi, et praesertim ex iis locis Dioecesis hujusmodi, ex quibus infrascripta subsidia, in memorati Hospitalis beneficium provenient, excipiendis, et curandis, idoneum, cum suis Mansionibus, Officinis, aliisque Aedificiis necessariis pro inservientium, et Ministrorum habitatione, et rerum, ac supellectilium custodia satis aptum, ac in ipso Hospitali unam Cappellam, seu Altare, in quo Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum asservetur, et Sacrum Infirmorum Oleum sub decenti, et debito custodia retineatur; ita tamen ut Cyborii Sanctissimi Sacramenti, ac Olei hujusmodi claves, per Sacerdotem ejusdem Hospitalis sic erigendi, per Te eligendum retineantur, et ante Cyborium praedictum, Lampas semper accensa diu, noctuque retineatur, et quatenus compereris, unum dumtaxat Altare in dicto Hospitali minime sufficiens esse, plura Altaria, in quibus Sacrosanctum Missae Sacrificium pro spirituali infirmorum, ac ministrorum, illisque inservientium, aliorumque, quos inibi adesse contigerit, consolatione, celebrari possit, auctoritate Nostra Apostolica, tenore praesentium erigas, instituas, et concedas, ac eidem Hospitali, per Te vigore earumdem praesentium, ut praemittitur, erigendo, et instituendo, non solum omnes annuos redditus, fructus, proventus, fundos, capitalia, bona, jura, credita, et actiones, etiam directi dominii, aliaque inde provenientia, nec non exigendi, quascumque etiam annuas, et tractum successivum habentes praestationes, ab piis legatis, etiam nunc minime purificatis, obvenientes, seu obventuras imposterum, ipsaque legata pia, nec non quaecumque bona stabilia, et supellectilia sacra, et profana, ad praedicta duo antiqua Hospitalia, nunc quomodolibet spectantia, et pertinentia, et quae forsan deinceps obvenire, sive spectare, et pertinere possunt, et poterunt in futurum, verum etiam omnia, et singula bona, capitalia, fundos, redditus, proventus, fructus, actiones, et jura cujuscumque qualitatis, et quantitatis ad quaedam Hospitia, seu parva Hospitalia, quae in agris, et Dioecesi Faventina sparsim, et seorsim separata existunt, quaeque olim pro excipiendis Advenis, et Peregrinis destinata erant, spectantia itidem, et pertinentia, quorum nunc redditus quoad eadem Hospitia, seu Hospitalia in dicta Dioecesi existentia, in alios, quam in praescriptos usus, ab illorum Deputatis, seu Administratoribus impenduntur, et forsan praescriptis usibus, amplius apta minime existant; item ea pariter bona, et capitalia ad aliqua pia loca, et aliquas laicorum Confraternitates, in Civitate, et Dioecesi Faventina praedictis, canonice erectas, et institutas spectantia, quae supradictorum virorum consilio, et praevio maturo examine, superflua esse, et eorum Institutorum respective onera, et obligationes excedere existimaveris, ita ut eorum annui redditus, in alios, quamvis fortasse pios usus a testatoribus, et benefactoribus non demandatos, aliquando etiam in alias vanas, et inutiles expensas erogentur, et erogari soleant, auctoritate, et tenore praesentis applices, assignes, appropries, unias, et annectas; ita quod liceat novi Hospitalis hujusmodi per te, sicut praemittitur constituendi, et erigendi Deputatis, seu Administratoribus, omnium, et singulorum mobilium, et immobilium, ac semoventium, bonorum, ac rerum, jurium, et actionum omniorum reddituum, proven-

tuum, cauonum, responsionum, seu praestationum, et supellectilium hujusmodi, nomine dicti novi Hospitalis, ut petitur erigendi, et construendi, veram, realem, actualem, et corporalem possessionem, seu quasi possessionem, propria auctoritate apprachendere, et apprachensam perpetuo retinere; annuosque redditus ex praemissis bonis, aliisque in futurum acquirendis, aliasque obventiones, respective percipere, exigere, et lucrari, ac in novi Hospitalis hujusmodi perfectionem, constructionem, absolutionemque, usum, comodum, utilitatem, et manutentionem convertere, ac etiam quatenus de aliquibus bonis, seu capitalibus, ad dicta pia loca, seu Confraternitates praedictas spectantibus, non quidem formalem dismembrationem, facere, neque ad illorum novo erigendo Hospitali applicationem, et appropriationem, vigore praesentium procedere opportunum duxeris, vice, et loco dismembrationis, seu applicationis, vel approbationis, vel in toto, vel in parte hujusmodi, eisdem piis locis, et Confraternitatibus (remanentibus ad eorum favorem dominio, et usufructu bonorum, et capitalium ad illa, vel illas spectantium) certam super illis, et ex illis provenientibus fructibus, praescriptam annuam pensionem, seu pecuniarum praestationem, annis singulis, unica, seu pluribus solutionibus, etiam per te praescribendis, et stabiliendis, ad favorem novi erigendi Hospitalis hujusmodi, absque ulla exceptione persolvendam, et in illius usum, et substentationem, et non alias convertendam auctoritate, et tenore praedictis imponas, praefigas, et assignes; insuper, ut aedificia unius, et alterius, primo, et secundo dicti Hospitalis, nec non dictorum Hospitiorum ruralium, et Hospitalium in dicta Dioecesi existentium, demoliri, eaque demolita, seu etiam in eo, in quo de praesenti reperiuntur, statu, pro congruo, et convenienti pretio, cuicumque etiam saeculari, et laicae personae vendere, ac pretium, summamque pecuniarum ex venditione hujusmodi retrahendam, percipiendamque, in expensas fabricae novi Hospitalis construendi, et nou alias erogare; hac tamen lege adjecta, ut si in aedificiis hujusmodi aliquae Cappellae, seu Altaria, et fidelium defunctorum Sepulchra, et Coemeteria existant, antequam praemissae venditiones, et alienationes sequantur, ex Cappellis, Altaribus, Sepulchris, et Coemeteriis, Sacras, ut pie creditur, Sanctorum reliquias, Sanctorum imagines, et defunctorum ossa extrahere, illasque, et illas ad viciniores respective Ecclesias transferre, et adsportare, et in eis, servatis servandis, reponere, et collocare, dictasque Cappellas, Altaria, et Coemeteria profanare, et adsportari, reponi, et collocari facere, ac illas, et illa in profanos, non tamen sordidos usus reducere, ac demoliri, lignaque, et lapides, ac caetera rudera, et materialia ex praemissis provenientia, in novi Hospitalis hujusmodi aedificationem, constructionemque, aut alios quoscumque usus convertere, ac super earum, et eorum solo, et loco fabricari facere, libere, et licite possis, valeas, cures, et mandes. Praeterea, quatenus pecuniarum quantitates, ex bisce venditionibus, et alienationibus retrahendae, una cum aliis pecuniis per te etiam ad praemissum effectum comparatis, et deinceps comparandis, impares sumptibus, impensisque in causam constructionis, et perfectionis novi Hospitalis praedicti faciendis reperiantur, eo casu, ne opus hujusmodi minime absolutum remaneat, aut illius usus in tempus nimis diuturnum protrahatur, tibi, et super ejusdem novi, per te construendi, instruendique Hospitalis assignandis, praescribendisque, nec non dictorum Hospitiorum, seu Hospitalium ruralium, per te etiam, ut petitur applicandis, et approbandis bonis, ac cum illorum speciali hypotheca aliquos census passivos, solvendo singulis annis censuum hujusmodi creditoribus fructus conventos, imponere, quatenus vero eam forsan temporum conditionem, aut bonorum praedictorum naturam esse compereris, ut hujusmodi census, non nisi sub gravioribus legibus, seu interusuriis imponi possint, adeo ut annuos redditus, qui ex dictis bonis cum effectu retrahi solent, ad aequandam fructuum ejusmodi censuum quantitatem, minime perventuros esse reputetur, tunc eisdem Deputatis, seu Administratoribus no-

vi Hospitalis hujusmodi, ut ipsi aliqua, seu omnia praemissa bona, et capitalia ad supradicta ruralia Hospitia, seu parva Hospitalia, ut petitur, spectantia, pro justo pretio, infrascripta tamen lege omnino servata, ut pecuniarum summae ex praedictorum censuum impositione, seu ex alienationibus bonorum praedictorum, seu alicujus partis retrahendae, et percipiendae, in supradicti novi Hospitalis fabricae constructionem, omnino, onerata in praemissis eorum conscientia, impendi, et erogari debeant, vendere, et alienare possint, et valeant, facultatem, eadem auctoritate concedere possis, et valeas, licentiam tribuimus, et impertimur. Volumus autem, ut si hujusmodi censes super praedictis bonis imponendi, vel etiam ipsa bona, et capitalia forsan alienandi, et vendendi licentiam per te, vigore praesentiem, sicut praemittitur, concedi contigerit, tu in impositionis, seu alienationis censuum, et bonorum hujusmodi acta, juxta imponendorum censuum summae quantitatem, seu bonorum alienandorum valorem, certam congruam pecuniae summam, ex novi Hospitalis hujusmodi construendi, certis redditibus, et annuis fructibus, absoluto novo Hospitali hujusmodi in omnibus suis numeris, omnibusque supellectilibus necessariis proviso, singulis annis deducendam, et sic deductam, seu disjunctam in hujusmodi censuum extinctionem, pro eorum respective rata, omnino erogandam, seu in emptionem aliorum stabilium, seu capitalium aequalis valoris impendendam, seu in bonis tutis, liberis, et securis investiendam praefinire, et assignare, nec non nunc, et pro tempore existentibus dicti novi Hospitalis Deputatis, seu Administratoribus, ut summam per te, sicut praemittitur, praescribendam, ut supra erogandam pro extinctione censuum praedictorum, seu emptione aliorum bonorum, seu capitalium omnino, fideliter, et integre persolvere, ac investire, et erogare debeant, injungere, ac etiam sub excomunicationis poena mandare cures, suadeas, et tenearis; Denique cum in primo dicto Sancti Antonii Hospitali una pia, et devota Christifidelium Confraternitas, ut asseritur, Ordinaria, seu forsan Apostolica auctoritate jam erecta reperiatur, cujus Confratres in Dei cultu, et infirmorum ipsius Hospitalis servitio, multis modis, se se laudabiliter exercere consueverunt, et aliae quamplurimae similes Confraternitates, in eadem Civitate, ut asseritur, erectae, et institutae existent, quae, seu eorum Confratres ejusdem novi Hospitalis, et infirmorum in eo pro tempore degentium servitio addici possent, et ex addictione hujesmodi non exigua illarum Confratribus pariter charitatis, pietatisque exercendae occasio, earumque primaeva institutio, ad majoris perfectionis gradum eveharetur, eidem Fraternitati tuae itidem committimus, et mandamus, ut in eodem novo construendo Hospitali, primodictae Confraternitatis, ejusque Confratrum comodo, aptum, idoneumque locum, in quo dicti Confratres, consuetis pietatis operibus, et charitatis exercitiis vacare possint, ac in aliis sibi incumbentibus, juxta eorum institutum, officiis, se se exercere valeant, constrni facere cures, atque eamdem Confraternitatem, a primodicto antiquo Hospitali, ejusque Ecclesia, ad novum hujusmodi construendum Hospitale, et ad novam ipsius Ecclesiam, absque ullo tamen Confraternitatis hujusmodi, tam quoad praerogativas, vigore suae erectionis, seu aggregationis, sibi competentes, quam quoad Indulgentias, peccatorum remissiones, et poenitentiarum relaxationes, vel vigore aggregationis alicujus ex Archiconfraternitatibus Almae Urbis Nostrae, vel ab hac S. Sede, Confraternitati, seu illius Confratribus, aut Ecclesiae hujusmodi, concessas, praejudicio transferre. Praeterea, si ex praedictis aliis, in ista Civitate Faventina erectis Confraternitatibus, aliquas compereris, fore pro novo sic construendo hospitali, servitio proficuas, illis, seu eorum Confratribus, etiamsi Confraternitates praedictae auctoritate Apostolica erectae, et illarum statuta ab eadem Sede approbata, et confirmata fuerint, hujusmodi servitium injungere, vel etiam easdem, cum primodicta Confraternitate unire, et incorporare, seu Confraternitates praedictas, ad novam dicti construendi Hospitalis Ecclesiam transferre, ita ut Con-

fratres earumdem Confraternitatum, sicut petitur, ob earum Ecclesiis, seu Oratoriis per Te transferendarum, iisdem Indulgentiis, peccatorum remissionibus, et poenitentiarum relaxationibus, quibus in dictis Ecclesiis, seu Oratoriis ante hujusmodi pietatis, et charitatis opera exercentes, gaudebant, pari modo, et absque ulla differentia praemissa peragentes; in dicta nova Ecclesia gaudere valeant, itidem auctoritate, et tenore praesentis transferre possis, et valeas. Ac earumdem Confraternitatum, per Te, ut petitur uniendarum, seu transferendarum institutionem, et statuta, quatenus Confratres ad id suum consensum praebuerint, immutandi, variandi, et reformandi, dumodo Decretis Concilii Tridentini, et Constitutionibus Apostolicis, minime adversentur, aliaque de novo condendi, et illorum observantiam demandandi, nec non illorum Festorum celebrationes, aliorumque piorum operum, et legatorum satisfactiones, Confraternitatibus praedictis, per pios benefactores relictorum, quae in earumdem Confraternitatum Ecclesiis, seu Oratoriis, ac in supradictis hospitiis, seu Hospitalibus ruralibus injuncta, adimpleri huc usque consueverunt, dumodo tamen per translationem per te, vigore praesentium faciendam, nullius testatoris, seu benefactoris voluntatis implementum praetermittatur, seu illius primariae intentioni directe contraveniatur, ad eamdem novi Hospitalis Ecclesiam transferendi, et illis, vel illas celebrari, et adimpleri facere mandandi, et injungendi, atque insuper quatenus, per hujusmodi unionem, incorporationem, et translationem, aliqua loca, seu Oratoria, in quibus Confratres dictarum Confraternitatum, sic transferendarum, et uniendarum se se congregare consueverunt, seu illis quacumque de causa fuerunt, nulli deinceps usui destinata remanere contigerit, eadem loca, seu Oratoria, servatis pariter alias servandis, pro convenienti pretio vendendi, et alienandi, ac summam inde percipiendam, in expensas pro perfectione Fabricae dicti novi Hospitalis, omnino erogandi, et impendendi, plenam, liberam, et amplam facultatem, auctoritate, et tenore praesentis, concedimus, et indulgemus. Confidentes igitur, pium hoc opus, zelo, et vigilantia Fraternitatis Tuae inceptum, et prosequutum auctoritatis Nostrae praesidio suffragante, feliciter per te perficiendum fore; proindeque Apostolicam liberalitatem, et beneficentiam Nostram erga idem novum Hospitale, et infirmos in eo deinceps recipiendos amplificare, nec non Christifidelium pietatem ad Religionis, et misericordiae opera, in eodem Hospitali, ut petitur, erigendo, et in illius Ecclesia studiose exercenda, excitare volentes, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, et singulis Christifidelibus, vere poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refectis, qui Ecclesiam, seu Cappellam dicti novi Hospitalis, per te, ut petitur, erigendi, et postquam illa absoluta fuerit, in duobus Anni Festis diebus, arbitrio tuo, semel tantum eligendis, a primis vesperis, usque ad occasum solis, cujuslibet diei hujusmodi visitaverint, et inibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, et Sanctae Matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, quoties in dictis duobus festivis diebus id egerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem, ac insuper omnibus, et singulis Christifidelibus, qui vere poenitentes, et cum proposito quantocius peccata sua confitendi, dictam Cappellam, seu Ecclesiam, in quacumque anni die visitaverint, et ut supra oraverint, seu etiam preces pro animabus Christifidelium in dicto Hospitali defunctorum effuderint, vel infirmos in dicto Hospitali degentes visitaverint, eisdemque infirmis, aliquam corporalem servitutem praestiterint, aut consolati fuerint, ac Catholicae Fidei mysteria explicaverint, et Cathechismum peregerint, ac doctrinam christianam docuerint, toties quoties, ac singulis diebus id egerint, centum, ac in diebus festivis ducentos dies, de injunctis eis, vel alias quomodolibet debitis poenitentiis; omnibus vero Christifidelibus, cujuscumque qualitatis, status, et conditionis, etiam indigenis, et advenis, qui in dicto novo erigendo Hospitali, pro tempo-

re recipientur, postquam illud ingressi fuerint, etiamsi morti non sint proximi, si vere poenitentes, et confessi, Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, et, ut petitur, ut supra preces effuderint, ac itidem ipsis infirmis morti proximis; si tunc vere poenitentes, et confessi, ac Sacra Communione refecti, vel quatenus id facere nequiverint, devote invocaverint, Plenariam itidem omnium peccatorum suorum Indulgentiam, et remissionem perpetuo in Domino concedimus, et indulgemus; ac insuper ut quandocumque Sacerdos aliquis saecularis, vel cujusvis Ordinis, et Instituti Regularis, Sacrosanctum Missae sacrificium, ad Altare, seu Cappellam Hospitalis hujusmodi, seu illius Ecclesiae, per Te semel tantum eligendam, pro Christifidelium in dicto Hospitali ab hac luce migrantium, nec non Hospitalis hujusmodi Deputatorum, ac Ministrorum, et inservientium, quacumque die, pro vero cujusvis utriusque sexus Christifidelis animabus, quae Deo in charitate conjunctae ab hac luce migraverint, et in die commemorationis omnium defunctorum, singulis diebus intra octavam, ac in una feria ejusdem hebdomadae per Te pariter semel eligenda, celebrabit, anima ipsa de Thesauro Ecclesiae, per modum suffragii, indulgentiam consequatur, ita ut Domini nostri Jesu Christi, et Beatissimae Virginis Mariae Sanctorumque meritis sibi suffragantibus, a Purgatorii poenis liberetur, perpetuo itidem concedimus, et indulgemus: Ipsius autem Hospitalis per Te, ut petitur erigendi, Cappellano, seu Cappellanis, seu alias quomodolibet nuncupandis Sacerdotibus, ad spiritualem infirmorum in eo tempore degentium assistentiam, nunque pro tempore deputandis, ad excipiendas Sacramentales Christifidelium Confessiones, prius per Te, seu pro tempore existentem Episcopum Faventinum approbatis, seu approbandis, omnium, et singulorum infirmorum in dicto Hospitali pro tempore existentium, cujuscumque qualitatis, status, et conditionis, etiamsi cujusvis Ordinis, etiam Mendicantium, alteriusque instituti, etiam speciali mentione dignorum Regularium, nec non personarum ejusdem Hospitalis servitio addictarum, dum pro tempore infirmae fuerint, Confessiones Sacramentales excipiendi, illisque exceptis, illos, et illas, etiam in principio, aut in decursu eorum, et earum infirmitatum a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine quomodolibet latis, nec non votorum quorumcumque etiam solemnium, ac juramentorum, et Ecclesiae mandatorum transgressionibus, jejuniorum, poenitentiarum injunctarum, et Divinorum Officiorum omissionibus, aliisque eorum peccatis, criminibus, excessibus, quantumvis gravibus, et enormibus, etiam Sedi Apostolicae quomodolibet, ac etiam in Bulla die Caenae Domini quotannis legi consueta, reservatis, etiamsi casus hujusmodi per annuam dictae Bullae publicationem, denuo Sedi praedictae reserventur, exceptis tamen casibus haeresis, schismatis, conspirationis in Romanum Pontificem, aut Statum, Ditionemque Sedis praedictae, falsificationis Litterarum, aut Supplicationum, vel Commissionum Apostolicarum, delationis armorum, et aliorum prohibitorum ad partes infidelium, Praesbytericidii publici, injectionis manuum violentarum in Episcopos, vel alios Superiores Praelatos Ecclesiasticos, publicae violationis clausurae Monialium, ad malum, et inhonestum finem, publicaeque quoque violationis Immunitatis, vel libertatis Ecclesiasticae, ac etiam occultae, in terminis Constit. felic. record. Gregorii Papae XIV. praedecessoris Nostri incipientis — Cum alias nonnulli — de quibus corde contriti, et ore confessi fuerint (in mortis autem articulo, ab omnibus etiam, ut supra exceptis, et reservatis, cum relucidentia, quatenus minime obierint) injunctis eis poenitentiis salutaribus, aliisque, juxta canonicas sanctiones, rectaeque disciplinae regulas injungendis, in foro conscientiae tantum absolvendi, non tamen ipsa vota commutandi, aut super irregularitatibus quibuscumque, tam ex aliquo defectu provenientibus, quam causa, et occasione delicti contractis, cum aliquo dispensandi, iisdemque infirmis Sanctissimum Eucharistiae, et Extremae Unctionis Sacramentum ministrandi; nec non

ejusdem infirmis, etiam in mortis articulo constitutis, Benedictionem Apostolicam, cum plenaria omnium peccatorum suorum indulgentia, ac remissione, juxta modum, et formam in constitutione Nostra Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVII. nonis Aprilis edita, incipiente — Pia Mater — praescriptam, et traditam impertiendi licentiam, ac facultatem, auctoritate, et tenore praesentis perpetuo concedimus, tribuimus, et impertimur. Decernentes, easdem praesentes Litteras firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus quorumcumque piorum benefactorum testamentis, dispositionibus, codicillis, et ultimis voluntatibus, quas, quoad praemissa, sufficienter, et expresse commutamus, ac constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, nec non Confraternitatum, Hospitalium, Hospitiorum, aliorumque Piorum Locorum, et Civitatis praedictae, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Litteris Apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum, tenore praesentium pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem, sub annulo Piscatoris die XXXI. Jan. MDCCLII. Pontificatus nostri Anno XII.

Absoluta novi Hospitalis constructione, et redditiuum incorporatione,

§. 4. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, et collecta, vigore earumdem Benedicti praedicti praedecessoris litterarum, ingenti pecuniarum summa, et quantitate, insignis aedificii moles, jam suis numeris absoluta conspiciatur, et novum Nosocomium, non modo Pontificis liberalitate fundatum, sed Apostolicis concessionibus constructum, jure dici mereatur, resque ad eum statum pervenerit, ut benedicente Domino, a veteribus Hospitalibus, seu Nosocomiis, ut praefertur, in novum Nosocomium, seu Hospitale, pauperes infirmi quam primum transferri, retineri, curari, et ali comode valeant, sicque plenariae exequutioni unio, et incorporatio dictorum antiquorum Hospitalium, in praedictis memorati Benedicti praedecessoris Literis jam volita, et concessa demandata sit, idcirco tunc repetens animo, gravissima, quae hactenus in dictis Hospitalibus antiquis contigerunt incomoda, in infirmis recipiendis, et multo magis in illis retinendis, alendis, ac dimittendis, cum maximo eorumdem infirmorum detrimento, ac piorum virorum offensione, magna ex parte processisse ex rudium personarum eisdem inservientium imperitia, et negligentia, vel etiam ex culpabili malitia, quae licet interposita per te saepius auctoritate Ordinaria, nec non repetitis etiam studiis, cura, et diligentia virorum deputatorum, qui quoad alterum vero S. Nevolonis, partim a te, partim ab eodem Magistratu, dictorum Hospitalium curae regimini, et administrationi, sine praejudicio tamen Ordinariae tuae auctoritatis, praeesse hactenus consueverunt, vincere, et emendare non potueras, ideo adhibitis etiam in consilium multis doctrina, pietate, et prudentia spectabilibus viris, in eam dimitti sententiam ad rectam novi Hospitalis hujusmodi administrationem, pauperumque in ipsum recipiendorum proficuam curam in Spiritualibus aeque, ac temporalibus, necesse omnino esse, ut submotis saecularibus ministris, et inservientibus, qui hactenus, in praedictis antiquis Hospitalibus, materialem operam praestiterant, novi Hospitalis praedicti, et recipiendorum in primodictis Hospitalibus infirmorum, ac etiam mentecaptorum, aliarumque personarum, aliena pietate indigentium, juxta veterum Hospitalium instituta, omnimoda administratio, cura, regimen, et gubernium, dilectis filiis Fratribus Ordinis

perdurantibus pauperum jam in eodem translatorum incomodis, preces porriguntur ut Religiosis Ordinis S. Joannis de Deo, hospitale hoc regendum, et gubernandum tradatur.

S. Joannis Dei, sub nonnullis certis legibus praescribendis, ac conditionibus demandetur, initumque a te consilium, licet contradictores inveneris dilectos filios, Consilium, et Magistratum Civitatis praedictae, ad majorem quoque numerum illorum, qui constituebant Congregationem, quam ad formam praedictarum Benedicti praedecessoris litterarum, pro recta instituti operis directione, felicique progressu tibi adjunxeras; probatum autem fuit ab aliis pietate, et rerum usu praeditis viris, praesertim vero plerisque Parochis ejusdem Civitatis, de servata hactenus, in antiquis Hospitalibus praedictis, inordinata agendi ratione, deque habita mala pauperum infirmorum cura, optime consciis: quamobrem summopere desiderabas, ut quod aequius, et quod utilius curae, et necessitatibus spiritualibus, et corporalibus pauperum infirmorum indigentiis sublevandis, magis proficuum Nobis videretur, et bonitate Apostolica statuere, et decretare dignaremur.

Quam controversiae subortae fuerint quoad hanc propositam novi Hospitalis concessionem, eas removere Pontifex pro sua prudentia curavit.

§. 5. Nos, ut quid in hac re magis in Domino expediret, agnoscere, eligere, ac firmius statuere possemus, quandoquidem, oblato Nobis libello, acceperamus eorum conquestiones, qui introductioni Fratrum dicti Ordinis in novum Hospitale, ac curae et regimini, et administrationi ejusmodi, se se contradictores praestiterant, tibi dedimus in mandatis, ut auditis dilectis Filiis Magistrato Civitatis praedicto, aliisque tam Ecclesiasticis, quam Laicis praedictam congregationem constituentibus, ac in scriptis receptis rationibus, et causis, quibus praedictam eorum Fratrum introductionem, seu illorum administrationem praefati Hospitalis improbandam existimarent, omnia ad Nos inde transmitteres. Quod quum jam praestiteris, et Nos, omnia per praedictum Magistratum, praedictamque congregationem deducta, serius, ac mature perpenderimus, simulque, et aliis transmissis authenticis documentis deprehenderimus, innumera seque, ac gravissima incomoda in antiquis Hospitalibus bujosmodi, quoad pauperum infirmorum, aliarumque miserabilium personarum receptionem, curam, et dimissionem, altas adeo radices egisse, ut eisdem aliquod remedium afferendi nullus suppetat modus, nisi ut veteres Ministri amoveantur, et nova administrationis, curae, et regiminis forma inducatur.

Quibus remotis praedictum Novum hospitale Religiosis Ordinis S. Joannis de Deo concedit, praevia derogatione cuicumque praecedenti pia institutione, seu dispositione.

§. 6. Ne tot itaque sumptus, et labores, quos in ejusmodi novo Hospitali fundando, construendo, et perficiendo adhibuisti, in irritum cedant, et eadem incomoda novum Hospitale invadant, ipsius rectae administrationi, et regimini, ac pauperum infirmorum curae, et indigentiis consulere cupientes, plurimam in Domino fiduciam habentes, de perspecta Nobis sedulitate, charitate, vigilantia, peritia, religionis zelo eorumdem Fratrum, qui in Hospitalibus hujusmodi regendis, et administrandis semper claruerunt, et clarere pergunt, ac propterea curam, regimen, et administrationem ipsius novi Hospitalis, illiusque infirmorum, ac bonorum omnium illi adnexorum, eisdem Fratribus committere intendentes, eorum Fratrum singulares personas, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tamen consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes; supplicationibus quoque tuo nomine, super hoc humiliter porrectis inclinati, ac supradictis, aliisque ex causis animum Nostrum moventibus adducti, quascumque contradictiones, ac controversias per quoscumque, sive ejusdem Civitatis Nostrae Faventinae Magistratum, sive Consilium, ac Communitatem, et homines, aliosque officiales, et deputatos, et ministros, et inservientes, quocumque modo, etiam vigore piarum dispositionum, testamentorum, codicillorum, et piorum legatorum electos, faciat, ut fertur, harum serie cum suis adnexis, et connexis, auctoritate Apostolica, tenore praesentium ad Nos avocamus, cassamus, et irritamus, et avocatas, cassatas, et irritas esse volumus, et inanes, et perpetuo supprimimus, et extinguimus, perpetuumque illis, ac aliis imposterum, super praemissis contradictionibus silentium imponimus, dictosque modernos officiales, mini-

stros, deputatos, et inservientes, quocumque officio, et auctoritate fungentes, et vigore cujuscumque deputationis, et nominationis, electionis, etiam intuitu piarum dispositionum, testamentorum, codicillorum, et piorum legatorum, per quoscumque pios benefactores demandatae, et factae, electos, et nominatos, ab omni cura, ingerentia, administratione, regimine, et gubernio, et respective honoribus, superioritate, auctoritate, facultate, quae in supradictis veteribus Hospitalibus, sive per se, sive per alios designatos exercere pergunt, auctoritate, et tenore praesentis perpetuo absolvimus, eximimus, et totaliter liberamus, eisdem in virtute S. Obedientiae, et sub poenis arbitrio Nostro, et pro tempore existentis Romani Pontificis imponendis, ne ullo modo, et sub quovis praetextu, causa, ratione, et studio, sive per se, sive per alios, etiam per interpositam personam imposterum, curae, regimini, et administrationi, sive veterum, sive novi Hospitalium hujusmodi se ingerant, seu ingerere curent, praecipimus, et mandamus.

Veterum Hospitalium suppressionem a Benedicto XIV approbatam confirmat, et Religiosis Sancti Joannis de Deo Aromatariae etiam administrationem concedit.

§. 7. Novi vero Hospitalis, in ista Nostra Civitate Faventina, ut fertur, erecti, supradictis duobus Hospitalibus, in vim praedictarum Benedicti praedecessoris Literarum hujusmodi, quas tenore praesentium, quatenus hisce Nostris Literis non adversentur, confirmamus, approbamus, et quatenus pariter opus sit innovamus, et omnia, et singula jura, et supellectilia, resque ad illius usum quomodocumque spectantes empta, et existentia, ad novum Hospitale transferri, et asportari, eo ipso in loco juxta consuetudinem aliorum Hospitalium, sub cura, et regimine eorumdem Fratrum existentium, collocari, eisdemque Fratribus, una cum superius enunciatis fundis, capitalibus, redditibus, proventibus, medicamentis, pharmacis, instrumentis, supellectilibus, rebusque omnibus ad usum Aromatariae emptis, et existentibus, de praesenti tradi, et consignari, quarumque contradictione, appellatione, et recursu amotis, illisque non obstantibus cures, facias, et exequaris, ita tamen ut ipsa Confraternitas, seu illius officiales deputati, et Confratres, praedictae Aromatariae, illiusque fundorum, et capitalium, et illorum fructuum, redditunm, et proventuum administrationi praepositi, postquam ipsam Aromatariam, fundos, capitalia, redditus, et proventus, aliaque bona supellectilia, quaecumque ad illam, sicut praemittitur, spectantia, eisdem Fratribus, Nostro, et tuo jussu, et mandato tradiderint, ab omni onere, cura, actione, et ingerentia ipsius Aromatariae, illiusque manutentione, ac dictorum fundorum, capitalium, fructuum, et redditnum, ac proventuum administratione, nec non Aromatum, juxta dispositionem piorum testatorum, legatariorum, ac benefactorum distributione absoluti, liberi, et exempti censeantur, prout Nos ex nunc pro tunc, ipsos absolvimus, eximimus, et liberamus, ac liberos, et exemptos, et absolutos esse volumus, decernimus, et declaramus.

Vetera onera Hospitalium in Religiosos Sancti Joannis de Deo transfert, et regulas quoad administrationem Aromatariae praescribit.

§. 8. Onera vero a dictis piis testatoribus, legatariis, et benefactoribus volita, relicta, ac demandata, in praedictos Fratres, authoritate Apostolica praefata, transferimus, ita pariter, ut dicti imposterum, Aromatariam ipsam, summa fide, ac diligentia prosequi, ac manutenere, redditusque, fructus, et proventus eorumdem fundorum, et capitalium, fideliter administrare, et in emptionem medicamentorum, aromatum, aliarumque rerum necessariarum impendere, et erogare, et medicamenta inde confecta, non solum infirmis in novo Hospitali hujusmodi existentibus, verum etiam reliquis Civitatis pauperibus infirmis, in propriis domibus decumbentibus, pro quibus consuetae medicorum pagellae, seu, ut vulgo dicitur — *Bollettino del Medico sottoscritto per la Spezieria* —, una cum fide Parochi, de vera paupertate infirmi testantis, afferatur, intra eam mensuram, et quantitatem quae, ducto per decennium proxime elapsum calculo, ab ipsa Confraternitate, seu pro ea ab illius Pharmacopola, singulis annis huc usque, in ipsorum medicamentorum distributione servata conspicitur, gratis praestare, concedere, et distribuere teneatur.

Revocatis prohibitionibus contra Religiosos medicamenta

§. 9. Ne vero imposterum, inter Fratres praedictos, postquam Aromatariam hujusmodi, juxta praesentem concessionem, eis tra-

vendentes publice, permittit illis S. Joannis de Deo Faventinum hospitale administrantibus, ut cuivis tradere, et vendere medicamenta publice possint.

dendam, administraverint, et Pharmacopolas ejusdem Civitatis lites, et controversiae oriantur, praesertim super praetensione, quod Fratres praedicti, pharmaca, et medicamenta saecularibus personis vendere non possint, juxta prohibitiones super praemissis a felic. record. Innocentio XIII. et Clemente XII Romanis Pontificibus pro statu nostro Ecclesiastico editas, ne Regulares, et Moniales cujuscumque Ordinis, quaecumque medicamenta, pharmaca, et Theriacam, et Mitridaticum venderent, et si idem Innocentius in Statu Ecclesiastico praesertim, seu in Alma Urbe, et subinde rec. etiam mem. Benedictus XIV praedecessor Noster, in sua simili prohibitione pro statu Mediolanensi, Fratres dicti Ordinis in prohibitione hujusmodi, minime compraehensos esse declaraverit, ita, et Nos, eorumdem Innocentii, et Benedicti predecessorum exemplis inhaerentes, Aromatariam praedictam, sic imposterum non compraehensam esse in editis, et imposterum edendis poenis, et prohibitionibus, ne Regulares cujusvis ordinis, pharmaca, et medicamenta quaecumque, juxta tamen pretium cujuscumque ex medicamentis assignatum, quibusvis personis, ad hujusmodi Aromatariam accedentibus, publice vendere, et de venditis medicamentis, partes solvere, differentes etiam in jus vocare, dummodo tamen pretium ex hujusmodi venditione proveniens, in comodum, utilitatemque tam infirmorum in dicto novo Hospitali existentium, quam aliorum erogetur, innovamus, et denuo servata in omnibus, et per omnia praesentium Nostrarum Literarum forma, et dispositione concedimus, jam ut supra, subrogari, nec non introducendorum in novum ipsum Hospitale pauperum infirmorum, ac etiam amentium, aliarumque ut supra miserabilium personarum, quae juxta dictorum veterum Hospitalium instituta, et fundationes, erectionesque, secure in ipsis hactenus receptae fuerunt, etiam deinceps, in eodem novo Hospitali, eadem charitate recipi, admitti, ali, curari, et retineri debeant, nisi aliter a Nobis, de aliquo hujusmodi personarum genere, specialiter, et opportune provideatur, regimen, curam, et administrationem, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, eidem Ordini S. Joannis Dei, et pro eo, illius modernis, et pro tempore existentibus Fratribus, auctoritate Apostolica, et tenore praesentium, perpetuo comitti, et demandari volumus, atque statuimus.

Faventino Episcopo committit, ut Fratres S. Joannis de Deo in Hospitalis, Aromatariae, et redditauum possessionem, debitis adhibitis cautelis, immittat.

§. 10. Ac propterea per praesentes, Fraternitati tuae committimus itidem, et mandamus, ut cum primum comode fieri poterit, eosdem Fratres in actualem, realem, et omnimodam praedicti novi Hospitalis, ejusque regiminis, curae, et administrationis, nec non omnium bonorum stabilium, fructuum, reddituum, et proventuum, jurium, actionum, et supellectilium sacrarum, et prophanarum possessionem, seu quasi possessionem, auctoritate Nostra Apostolica, immittas, inducas, et constituas, sub iisdem tamen modis, legibus, et conditionibus, quae re maturius pensata, inter te, et eosdem Fratres, per publicum inde instrumentum conficiendum, ipsius Hospitalis rectae administratiuni, et manutentioni infirmorum, et concordiae servandae accomodatae videbuntur, quarum tamen examen, et approbationem, judicio Nostro, seu pro tempore Romani Pontificis existentis reservamus.

Ad novae Aromatariae erectionem evitandam, novo Hospitali concedit illam Confraternitati S. Joannis Decollati praecedenter spectantem, firmis tamen dispositionibus fundatorum hujus translatae Aromatariae.

§. 11. Firmis tamen, et salvis semper remanentibus, omnibus, et singulis privilegiis, gratiis, et indultis, per alios Romanos Pontifices praedecessores Nostros, praedicto Ordini, ac illius Superioribus, Fratribus, et personis quomodolibet concessis, quorum tenores praesentibus pro expressis, et insertis haberi volumus; et quia sine officina medicamentaria, sive Apotheca Aromataria, memorati novi Hospitalis, et infirmorum indigentiis, satis consultum non esset, novamque Aromatariam, ex integro nunc in novo Hospitali praedicto efformare, et construere, et necessariis aromatibus, pharmacis, et instrumentis, caeterisque opportunis rebus instruere, propter ingentem pecuniarum summam ad id necessariam, perdifficile deprehenditur, idcirco eidem Fraternitati tuae, per praesentes pariter committimus, et mandamus, postquam memoratos Fratres ejusdem Ordinis Sancti Joannis Dei, in saepe dicti novi Hospitalis possessionem, sicut praemittitur, induxeris,

eadem Nostra auctoritate Apostolica, ad hunc quoque effectum tibi per Nos attributa, Aromatariam ad Confraternitatem S. Joannis Decollati, seu Mortis nuncupatam, in eadem Nostra Civitate Faventina existentem, ut asseritur, erectam, ex qua non solum pauperibus infirmis, per domos decumbentibus, juxta Medicorum perscriptum, et dilectorum filiorum Officialium, seu deputatorum ejusdem Confraternitatis mandatum, juxta piorum testatorum, et benefactorum pias dispositiones, et voluntates, quae certos fundos, adnexosque redditus, et proventus, ad hunc effectum, eaque de causa eidem Confraternitati reliquerunt, medicamenta, gratis, juxta definitam quantitatem singulis annis, praeberi solent, verum etiam certa medicamentorum praedictorum portio, et quantitas dictis duobus veteribus Hospitalibus, quotannis gratis praestari consuevit, et pergit de praesenti spectantia, et pertinentia, novo Hospitali praedicto, una cum ipsa Domo, et Apotheca, aliisque omnibus fundis, et capitalibus, illorumque annuis fructibus, redditibus, et proventibus, juribus, et actionibus, quae a dictis piis benefactoribus, et testatoribus ad eumdem praecisum effectum, eamdem Aromatariam habendi, retinendi, manutenendi, et erogandi praedictae Confraternitati cessa, donata, et relicta fuerunt, ac comperiuntur, et existunt, non obstantibus eorumdem piorum benefactorum, et testatorum quantumlibet contrariis dispositionibus, testamentis, codicillis, et ultimis voluntatibus, quas hic de verbo ad verbum, una cum suis clausulis, conditionibus, et declarationibus volitis, et appositis pro expressis haberi volumus, et de quibus, ad praemissum effectum dumtaxat, firmis tamen oneribus impositis, derogamus, et commutamus, unias, adnectas, dones, assignes, et incorpores, ipsamque Aromatariam, medicamenta, et pharmaca quaecumque, ac omnia, in propriis domibus decumbentium aegrotorum servitio cedant, statuimus pariter, et declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans. §. 12. Decernentes has praesentes Literas, omniaque, et singula in eis contenta, et expressa quaecumque, tamquam pro bono publico, et majori pauperum infirmorum subsidio, et spirituali non minus, quam corporali eorum utilitate volita, ac praescripta, etiam ex eo, quod aliqui in ipsis interesse habentes, seu habere praetendentes, etiamsi specifica mentione, et individua expressione digni, eisdem non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causae, propter quas ipsae praesentes emanaverint, sufficienter adductae, verificatae, et justificatae fuerint, aut ex alia parte, quantumvis pia, juridica, legitima, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, et enormissimae laesionis, nullo umquam tempore de subreptionis, et obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut interesse habentium consensu, alioque quolibet, etiam magno, et substantiali, ac inexcogitato, inexcogitabilique defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, aut ad terminos juris reduci, seu adversus illos, aperitionis oris, et restitutionis in integrum, aliudque quodcunque juris, facti, vel gratiae remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motuproprio concesso, vel emendato, quempiam in judicio, et extra, illo uti, seu juvari ullo modo posse, sed ipsas praesentes Literas, semper, et perpetuo firmas, solidas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, et illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime, et inviolabiliter observari, et adimpleri, sicque, et non aliter in praemissis, per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Apostolicarum Auditores, ac quascumque S. R. E. Cardinalium Congregationes, sublata eis, ac eorum cuilibet aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his, a quocumque, quavis occasione, scienter, et ignoranter contigerit attentari.

§. 13. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula, de jure quaesito non tollendo, nec quorumcumque testatorum, ac piorum benefactorum, etiam ultima voluntate, quam quoad Derogatio contrariorum.

praemissa, sufficienter expressa commutamus, ac supradictis, ejusdem Benedicti praedecessoris Anni 1752 expeditis Literis, quoad eam partem, quae bisce praesentibus Nostris adversantur, quas tamen in caeteris omnibus innovamus, et confirmamus, aliis Constitutionibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, ot Civitatis, dictorumque Hospitalium, etiam juramento confirmationo Apostolica, et quavis alia firmitate roboratis, statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis, in contrarium praemissorum qoomodolibet concessis, confirmatis, ot innovatis, quibus omnibus, at singulis illorum tenores, praesentibus pro plene, ot sufficienter expressis, et do verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo roboro permansuris, ad praecisum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Substentationi inservientium translatae Aromatariae providetur.

§. 14. Volumus autem, ut tam Pharmacopola, qui hactenus Confraternitatis Aromatariam exercuit, quam unius, et alterius honestioras Ministri dictorum antiquiorum Hospitalium, quando officiis sibi adjunctis, laudabiliter functis comperiantur, ot votorum Deputatorum judicio, quorum conscientiam super hoc oneramus, ac propteroa digni censeantur, substentationo charitativa provideantur, facta nimirum eisdem, ad certum determinatum tempus, prudenti tuo arbitrio, definiendum, congruae praestationis assignationa a te praescribonda: sivo ax dictae Aromatariae, sivo respective ex ipsorum Hospitalium redditibus persolvenda, ut aliud honestum munus oxercendi occasionom sibi quaerentes, quo so imposterum substentari valeant, haud difficilo consequantur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, dio VII. Aprilis MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno III.

CCIII.

Dat. die 14. April. 1761. Ann. III.

Deputatio Eminentissimi Cardinalis Banchieri in Protectorem Ordinis Bethlemitarum in Indiis Occidentalibus, servata forma Constitutionis Innocentii XII. super moderatione facultatum Protectorum Ordinum Regularium.

Romani Pontifices de opportunis Protectoribus ex S. R. E. Cardinalium deputatione, Regulares Ordines ditarunt. Ad praelaudatorum Protectorum facultates vel statuendas, vel temperandas quamplurimae habentur Pontificiae Constitutiones. Quoad Protectorem Ordinis Minorum S. Francisci adest Constitutio Gregorii XI. edit. Anno MCCCLXXIII. Maji XXVII. Quam confirmavit ampliavit, et extendit Sixtus IV. Constit. altera edita Anno MCCCCLXXII. Jan. XXVIII. Utrasque vero probavit, et declaravit Julius II. Const. Anni MDVIII. Octobris XV. Tandem praevia memoratarum Constitutionum confirmatione, eas, novis additis praescriptionibus ad Protectores quorumcumque Ordinum Regularium extendit Innocentius XII. Constitut. sua Anni MDCXCIV. Feb. XVI. quam legere praestat in Bullario Mainardii.

Dilecto Filio Nostro Joanni Francisco S. R. E. Diacono Cardinali Banchieri nuncupato.

Clemens Papa XIII.

Dilecte Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem.

§. 1. Cum per obitum bo. mem. Joachimi Ferdinandi S. R. E. Cardinalis Portocarrero nuncupati, Ordinis Bethlemitarum in Indiis Occidentalibus, dum vixit, apud Sedem Apostolicam Protectoris nuper defuncti, Ordo ipse Protectore destitutus remanserit; Nos eidem Ordini de idoneo Protectore providere volentes, ac de tuae circomspectionis singulari prudentia, integritate, ac Religionis zelo, plurimum in Domino confisi, Moto proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione Nostris, te, ex cujus Protectione, ob tuas eximias virtutes, Ordinem hujusmodi plurimum commodi, ac ornamenti suscepturum esse confidimus, praefati Ordinis, illiusque Religiosorum, et Domorum Regularium quorumcumque apud Nos, et Sedem praefatam Protectorem, cum omnibus honoribus, ot oneribus solitis, ac consuetis, servata tamen forma Constitutio-

nis fel. rec. Innocentii PP. XII. Praedecessoris Nostri, super moderatione facultatum Protectorum Ordinum Regularium editae, ad tui vitam, auctoritate Apostolica tenore praesentium facimus, et deputamus. Mandantes propterea in virtute sanctae obedientiae omnibus et singulis Fratribus, et personis dicti Ordinis, ut te in eorum Protectorem juxta tenorem praesentium recipientes, ea, qua debent, reverentia prosequantur. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Coeterum te in Domino hortamur, ut hujusmodi Protectoris munus ita obire studeas, ut apud Deum bonorum operum retributorem, aeternum praemium, et a Nobis condignam laudem valeas promereri. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIV. Aprilis MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCIV.

Dat. die 15. April. 1761. Ann. III.

Indulgentia Plenaria pro visitantibus Ecclesias Fratrum Ordinis Minorum Sancti Francisci Cappuccinorum in Ultramontanis partibus, in quibus Oratio quadraginta horarum de Locorum Ordinariorum licentia fieri contigeret.

Clemens Papa XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Ad ea, per quae Christifidelium salus procuratur animarum libenter intendimus, eaque favore prosequimur opportuno. Cum itaque, sicut accepimus, dilecti Filii Fratres Ordinis Minorum S. Francisci Capuccinorum nuncupati, Orationem quadraginta horarum ad animarum salutem augendam in ultramontanis partibus in Ecclesiis Civitatum, et Locorum, ubi ipsi Conventus habent, instituere soleant. Nos pium, et sanctum, nec non Deo acceptabile opus hujusmodi promovere cupientes; Omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refectis, qui Orationi quadraginta horarum hujusmodi continuatarum, non autem, nisi noctis tempore interpolatarum, de licentia Ordinariorum locorum semel in anno instituendae, per aliquod temporis spatium devote interfuerint, et ibi pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Omnibus vero, et singulis Confessariis ab Ordinariis locorum respective approbatis, qui in Ecclesiis praefatis occasione dictae Orationis ad audiendas Confessiones deputati fuerint; omnes, et quoscumque utriusque sexus Christifideles poenitentes, ab omnibus quibuscumque in praeteritum usque ad diem datae praesentium commissis criminibus, et excessibus etiam Nobis, et Apostolicae Sedi reservatis (haeresis, simoniae, ac duelli, et violationis clausurae Monasteriorum Monialium, et recursus ad Judices Laicos contra formam Sacrorum Canonum exceptis) nec non excommunicationis, aliisque sententiis, censuris, et poenis, etiam in Litteris die Coene Domini legi solitis contentis in praeteritum, similiter usque ad diem datae praesentium incursis, imposita cuilibet arbitrio suo poenitentia salutari, in foro conscientiae tantum absolvendi, facultatem, et auctoritatem pro prima vice sulummodo, tenore praesentium concedimus, et impertimur. Non obstantibus Apostolicis, ac in Provincialibus, et Generalibus Conciliis editis, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque. Praesentibus quoad Indulgentiae hujusmodi concessionem ad septennium proximum tantum valituris. Volumus autem, ut praesentium Litterarum transumptis, seu exemplis, et impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Aprilis MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno tertio.

CCV.

Abbati Monasterii S. Huberti in Ardenna Ordinis S. Benedicti, et Officialibus ab eo

D. die 15. Aprilis 1761 Anno III.

deputandis, facultas tribuitur sese immiscendi absque censurarum incursu in Causis Criminalibus ejusdem Oppidi S. Huberti, adnexorumque locorum, in quibus jurisdictionem temporalem praefati Monachi exercent, dummodo se se abstineant a ferenda sententia in Causis Sanguinis.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Monachi Sancti Huberti in Ardenna jurisdictionem temporalem in Oppido ejusdem Sancti Huberti exercentes, preces porrigunt pro removendis abusibus in judiciis Criminalibus existentibus, a Laicis Magistratibus actis.

§. 1. Cum sicut dilecti filii Modernus Abbas, ac Conventus, et Monachi Monasterii Sancti Huberti in Ardenna Oppidi ejusdem Sancti Huberti Ordinis Sancti Benedicti Leodien. Dioecesis Nobis nuper exponi fecerunt, ipsi ejusdem Oppidi multorumque Pagorum, Castrorum, et Locorum in eis jurisdictionem temporalem exercentes, Domini in temporalibus sint, et in eisdem Oppido, Pagis, Castris, et Locis bujusmodi quandoque gravissima delicta committantur, quae multoties prava suorum Praetorum, Scabinorum, et Officialium Laicorum dissimulatione, aut donis, et muneribus aliquando corruptorum, vel amicitia seductorum impunita remanent cum publico quietis detrimento; Nobis propterea exponentes praedicti humiliter supplicari fecerunt, ut in praemissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontifex facultatem tribuit Abbati praefati Monasterii, atque Officialibus ab eo, de gremio Ordinis deputandis, ut occasione praefatae temporalis jurisdictionis, in causis criminalibus se se immiscere possint absque censurarum incursu.

§. 2. Nos igitur eorumdem exponentium commodis, et conscientiae securitati, quantum cum Domino possumus, benigne consulere, illosque specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eidem moderno Abbati, et ab eo pro tempore deputandis de gremio ejusdem conventus, Officialibus, quamdiu Officialium hujusmodi muneribus fungentur, ac jurisdictioni temporalis in eisdem Oppido, Pagis, Castris, et Locis praedictis, eisdem exponentibus competentis, ratione, et occasione dumtaxat, quod ipsi in negotiis, et Causis Criminalibus quibuscumque, quoties opus fuerit se immiscere, ac in eis Justitiis, et Curiis Oppidi, ac aliorum Locorum praedictorum interesse, votum decisivum habere, ac in eisdem negotiis, et Causis hujusmodi, consilium, mandata, et jussiones tam verbo, quam in scriptis dare, et debitae exequutioni demandari facere, etiamsi sanguinis effusio, membrorumque mutilatio, seu et mors inde sequatur, libere, et licite, et absque ullo censurarum Ecclesiasticarum, aut Irregularitatis incursu, possint, et valeant, dummodo tamen a Sententia in Causa Sanguinis per se ipsos ferenda omnino abstineant, Apostolica auctoritate, tenore praesentium concedimus, et indulgemus. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Anoulo Piscatoris die decima quinta Aprilis MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Exquirituri a praesenti indulto prolatio Sententiae in Causis Sanguinis.

CCVI.

Exemptio Monasterii Graeco-Albanensis Medijusti a jurisdictione Abbatis Provincialis Provinciae Siculae, illiusque immediata subjectio Abbati Generali Ordinis S. Basilii, jam decreta a praelaudato Abbate Generali, Apostolica auctoritate confirmatur, et observari a Superioribus, et Monachis praefatae Provinciae Siculae expresse injungitur.

Dat. die 17. April. 1761. Ann. tertio.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei Memoriam.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt Venerabilis frater Josephus Schiro Archiepiscopus Dyrrachiensis, ad dilecti filii Epirotae, seu Albanenses ritus Graeci Regni Siciliae ultra Pharum, quod dilectus etiam filius Alexander Agusdo Abbas Generalis Ordinis Sancti Basilii Magni, Monasterium Graeco-Albanense Medijusti dicti Ordinis, per suum Decretum, ab omnimoda jurisdictione Abbatis Provincialis Provinciae Siculae ipsius Ordinis exemit,

Abbas Generalis hujus Ordinis Monasterium Graecorum Albanensem Medijusti, a jurisdictione Abbatis Provincialis Provinciae Siculae exemit, et praelaudati Abbatis Generalis pro tempore

existentis jurisdictioni subjecit.

et liberavit, prout ex decreto ejusdem Alexandri Abbatis constat, tenoris sequentia videlicet « Nos Alexander Agnadus, Abbas perpetuus Sancti Nicandri, Regius Consiliarius, et Abbas Generalis totius Ordinis Sancti Patris Nostri Basilii Magni. » Attentis instantia, et precibus Nobis nuper expositis, per supplicem libellum hic annexum ab Illmo, et Rmo DD. Josepho Schirò Archiepiscopo Dyrrhachiensi nomine suo, ac etiam populorum Albanensium Graeci ritus Orientalis in Regno Siciliae existentium super gravamina, quae jam dudum patiuntur a nostris Monachis Latinis Provinciae Siciliae ex causa Monasterii ejusdem ut supra Graeci ritus, existentis in Oppido Albanensi Panormitanae Dioecesis: Habito prius verbo, et benigne annuente, cum SSmo Domino Nostro Papa Clemente Decimo Tertio feliciter Regnante, cum consilio quoque, atque approbatione Emi, et Rmi Domini Cardinalis Nostri Ordinis Protectoris, ad majorem Dei gloriam, pacem, et quietem in Domino supradictorum populorum supplicantium: auctoritate, qua fungimur, nec non inhaerentes Bullae erectionis praedicti Monasterii, Decreto Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium, in causa jurisdictionali ejusdem Monasterii, olim habita contra Panormitanum Archiepiscopum, ac ipsum Monasterium immediatae jurisdictioni Abbatis Generalis Ordinis Nostri pro tempore adjudicanti: Inhaerentes quoque sententiis, et decretis emanatis a Tribunalibus Siciliae pro eodem Monasterio, caeterisque etc. Statuimus, sancimus, et declaramus, Monasterium Graeco-Albanense Medijusti nunc, et in posterum omnino exemptum a jurisdictione tam spirituali, quam temporali dictorum Monachorum Latinorum nostri Ordinis Provinciae Siciliae, et Nobis, ac Generalitiae immediate jurisdictioni subjectum, distractum etiam a caeteris Monasteriis Provinciae Siciliae; atque uniendum, vel incorporandum cum aliqua ex nostris Hispanis Provinciis ad meotem, salvis semper salvandis, nempe Ritu Graeco Orientali, et primordiali ipsius Monasterii, nec non juribus, clausulis, et conditionibus contentis in Testamento Fundatoris, et in favorem Albanensium. Datum in Collegio Sancti Basilii Magni de Urbe die III. Aprilis anni MDCCLXI. — Alexander Abbas Generalis — Abb. D. Blasius Ruffo Secret. Generalis — Loco † Signi.

Pontifex supra relatum Abbatis Generalis decretum confirmat, et approbat.

§. 2. Quoniam autem exponentes praedicti, quo decretum hujusmodi firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent. Nos ipsus exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinsertum ejusdem Alexandri Abbatis Generalis dicti Ordinis Sancti Basilii Magni decretum, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint supplemus, et sanamus.

Quidquid contra praesentes Literas gestum fuerit annullat, et irritat.

§. 3. Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum, plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter, et inconcusse observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Praesentium Literarum observantiam Superioribus, et Monachis hujus Ordinis Provinciae Siculae expresse injungit.

§. 4. Mandantes propterea in virtute Sanctae obedientiae, ac sub indignationis Nostrae, aliisque arbitrio Nostro imponendis poenis, omnibus, et singulis dictae Provinciae Superioribus, et Monachis, caeterisque, ad quos spectat, et spectabit in futurum, ut Monasterium praedictum, illiusque Monachos Albanenses, praesentis gratiae commodo, et

effectu pacifice frui, et gaudere sinant, et faciant, nec illos desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari permittant. Quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die decima septima Aprilis Millesimo, septingentesimo, sexagesimo Primo, Pontificatus Nostri anno Tertio.

CCVII.

Dat. die 18. April 1761 Ann. III.

Eligibilitatis indultum ad Ecclesiam Hildesiensem assequendam, licet de Trevirensi jam provisum sit, concessisse, praelaudato Archiepiscopo Trevirensi significat, eumdemque hortatur quamcitius impedimenta removeat opposita contra Praeposituram Limburgensem, de qua jam Sancta Sedes per Apostolicas litteras difficultates cunctas composuerat.

Literae, quibus denegatur Cardinali e Ducibus Bavariae indultum eligibilitatis ad Ecclesiam Hildesiensem relatae a nobis sunt hoc Tom. II. sub num. CXCIV.

Venerabili Fratri Joanni Philippo Archiepiscopo Trevirensi S. R. I. Principi Electori.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Indultum eligibilitatis ad Hildesiensem Ecclesiam concessisse significat, quod pernegaverat Cardinali ex Ducibus Bavariae.

§. 1. De sententia Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationis Concistorialis, quibus petitionem tuam commisimus ponderandam, per alias Nostras literas in forma Brevis concedendum tibi fore censuimus eligibilitatis Indultum, quod vocant, ad Ecclesiam Hildesiensem assequendam, si, quae necessaria sunt ad legitimam electionem, in te Canonicorum suffragia convenerint. Hoc autem nulli antea uti arbitraris pro ea Ecclesia concesseramus; ac nisi in praesens, dilecto Filio Nostro Joanni Theodoro Cardinali e Bavariae Ducibus id ipsum rogenti, eodem ipso Venerabilium Fratrum Nostrorum Conventu suffragante non tribuimus.

Quod sane indultum hortatur, ut incitamento sit ad charitatis vincula erga S. Sedem magis, magisque constringenda, et controversias dirimendas, quoad Praeposituram Limburgensem jam a S. Sede compositas.

§. 2. Sane hanc quoque gratificandi tui opportunitatem lubenter arripuimus, quo magis cognosceres quam Sincero charitatis affectu, Fraternitatem tuam complectamur, et novis quotidie vinculis cupiamus obstringere, nam et parem te vicem Apostolicae huic Sedi redditurum fore confidimus non tantum in persona Nostra, verum etiam in Apostolico Nuncio, a quo eodem repraesentatur, omnemque propterea conquestionis Caussam, e medio subiaturum; maximam praeterea spem in tua prudentia, ac sollicitudine repositam habemus, amotum iri quamcito ea impedimenta, quae ad Limburgensem Praeposituram quod attinet, postquam ea controversia semel ac iterum definita fuerat, Apostolicis literis objecta fuere, ut tandem qui ab Apostolica Sede provisus fuit, Beneficii sui pacificam teneat possessionem, Hierarchici Ordinis, quem Tibi cordi esse profiteris, vigor, ac dignitas in antiquo robore suo permaneat, atque is tandem, qui tantae offensionis in causa est, conscientiae suae aliquando consulere, et Pontificiam benignitatem demereri queat. Tunc enim in dies avebimus magis te Apostolicae benevolentiae Nostrae argumentis ornare, damusque pignus Apostolicam Benedictionem, quam tibi, Venerabilis Frater, peramanter largimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XVIII. Aprilis MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno tertio.

CCVIII.

Applicatio, et assignatio redditunm superextantium, post impleta injuncta onera Confraternitatum Laicalium Civitatis, et Dioecesis Ariminensis, favore Seminarii, et Hospitalium Pauperum, et Peregrinorum ejusdem Civitatis.

Dat. die 2. Maii 1761. Ann. tertio.

Clemens Papa XIII.

Dilecto Filio Episcopo Ariminensi.

Dilecte Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Describitur infelix status redditnum Seminarii Ariminensis, nec non Hospitalium, infirmis, et peregrinis recipiendis.

§. 1. Exposuisti Nobis, quod tu postquam apud Cathedralem Ecclesiam Ariminensem, tibi a Nobis commissam, per aliquot temporis spatium commoratus fueras, pro bono Civitatis, et Dioecesis Ariminensis regimine, gubernio, administratione, commodo, et utilitate, tui muneris partes esse existimasti inter caetera, tam ad Seminarium Ecclesiasticum, quam ad Infirmorum, Peregrinorumque hospitalia in Civitate, et Dioecesi hujusmodi existentia animum intendere; incboata itaque Sacra Civitatis, et Dioecesis praedictarum visitatione, tum Seminarium, tum hospitalia hujusmodi personaliter adivisti, quae non sine magna animi tui molestia ita annuis redditibus imparata esse, ac in ea positiva, ac inevitabili necessitate illorum rationibus prompte consulere reperisti; pro eo vero, quod ad Seminarium pertinet, in primis, et ante omnia animo perpendens, propter parvam assignationem triginta, quae primo Magistro Rhetoricae, et duodecim scutorum Monetae Romanae, Magistro Grammaticae, praeter esculenta, et poculenta dumtaxat praebentur, viri ad id habiles, et capaces minime inveniuntur, et haberi possunt, pro ut re ipsa, cum officium Magistri Rhetoricae ejusdem Seminarii interea vacavisset, tu ut virum idoneum habere valeres, ac utilitati, et commodo dicti Seminarii consuleres, Magistrum Seminarii Ecclesiasticis Faventini tamquam ortum in Dioecesi Ariminensi vocari facere curasti, qui licet summam sexaginta scutorum parium ex Seminario Faventino perciperet, nihilominus munus Magistri praedicti in tuo Seminario praedicto, absque ulla assignatione a te facta, explere pergit, sub spe, quod tu honorarium stipendium congruens, altero per eum relicto assignare possis, licet id exequi posse non speres de praesenti, attamen necessarium, opportunumque esse existimaveris dictum Magistrum habere, facta consideratione praecipuo, et principaliter, quod ex doctis Magistris non solum decor, verum etiam commodum, et utilitas Civitatis, et progressus studentium positi existunt, et revera in Seminariis Ecclesiasticis Civitatum propinquarum, Magistri stipendium, non solum sexaginta scutorum, verum etiam majoris summae percipiunt, ac insuper reperisti, quod ex ista tua amplissima Dioecesi, in qua inter, quinquaginta duo Castra, et Terras, ac centum viginti Parochiales Ecclesias, absque illis, quae in Civitate existunt, ex quibus sexaginta septem millium tercentum septuaginta quinque circiter personae numerantur, novem dumtaxat Alumni in Seminario praedicto gratis de praesenti reperientur, et alimenta suppeditantur, imo perpenso ejusdem Seminarii moderno statu, nempe annuo redditu etiam vulgo *Delle Dozzene* ac exitu, sive expensis victus pro omnibus in dicto Seminario degentibus, expensae necessario faciendae, summam centum septuaginta quatuor scutorum circiter illius redditus excedunt, quare tu cogaris medietatem Alumnorum, qui inibi gratis aluntur minuere, sive dimittere, ne Seminarium praedictum, aere alieno magis magisque gravetur, ex quo inde evidens detrimentum oriri videatur Adolescentibus optimi ingenii, qui propter aegestatem, nec in Civitate, neque in Seminario literas discere nequiverint.

Fabrica Seminarii Ariminensis, propter angustiam, incapax erat ad Alumnos in sufficienti numero recipiendos, custodiendosque.

§. 2. Praeterea Fabrica dicti Seminarii valde angusta, duobus Dormitoriis dumtaxat confecta remanet, quorum unum plusquam satis commodum solum dici potest, dicta vero Dormiteria viginti quinque Juvenes, etiamsi lectus fere inter se conjuncti, et vicini existant, vix capiunt, et attento commodi defectu, dictum Seminarium plures alios Juvenes, prout ingens, Dioecesis praedictae amplitudo requirit, retinere nequit, itaut necessitas postulat, ut dicti Seminarii Fabrica, saltem ad commodum quinquaginta Juvenum, angeatur, addens etiam, quod propter angustiam dicti Seminarii, Juvenes aestivo praesertim tempore valde patiuntur, ex quo factum est, ut quamplurimi in morbum incidant, eaque de causa ante tempus incoata studia, quibus incumbunt, non sine maximo eorum praejudicio relinquere cogentur, demum similis angustia in scholis existit, quae eo in situ constructae sunt, ut Clerici, et Saeculares extra memeratum Seminarium degentes, et ad illud

accedentes ratione studiorum, inter domiciliis Seminaristarum transire omnino debent, idque vero minime convenire videtur, nam occasio praebetur, ut Saeculares, et Clerici praedicti una eum ejusmodi Seminaristis tractent, et versentur, quod, habita consideratione, omnino evitari necesse est.

Episcopus Ariminensis consilio Assumpto Moderatorum Seminarii, duxit utriusque pone urgentiis prospicere ex superextantibus redditibus Confraternitatum Laicorum, post eisdem injunctorum onerum implementum.

§. 3. Ut autem hisce incommodis aliquod remedium afferre, et praedicti Seminarii indemnitati consulere valeas, convocata prius coram te peculiari Canonicorum, et Rectorum Parochialium Ecclesiarum, qui deputati, ac Moderatores ipsius Seminarii electi existunt, nec non Canonicorum Convisitatorum serio, et pluries perpensis supradictis expressis indigentiis non minus, quam modo, et quomodo illis consuli possit, post nonnullas considerationes, dicti Canonici, et Deputati existimarunt, nullum alium fere modum existere, quam recurrere ad loca pia, et Confraternitates ejusdem Civitatis, et Dioecesis, prout jam ab usque anno MDCCLVI. bo: me: Marcus Antonius, dum vixit Episcopus Ariminensis, tempore Visitationis per Revisores, seu Recognoscentes Deputatos, omnium, et singularum Confraternitatum, et Locorum Piorum Dioecesis hujusmodi annuos redditus, et expensas, aequa Judicis lance ponderare mandaverat, et tunc compertum fuit, quod pecuniae exactae, et inexactae, summam bismille nongentorum octuaginta sex circiter scutorum monetae Romanae constituebant, quodque demptis expensis necessariis, et voluntariis inter dictas Confraternitates, et Loca Pia, de anno in anno septingenta quinquaginta circiter scuta paria exsuperabant; in examine vero dictorum annuorum fructuum, redditumm, et proventuum, nec non expensarum ejusmodi Confraternitatum, et Locorum Piorum demandato, Loca Pia, et Confraternitates ejusdem Civitatis comprachensa minime fuerant, inter quas, et quae, quamplurime annuis redditibus satis provisa existunt, dictumque examen praescripsit, ac mandavit, ad hoc, ut fel. rec. Benedicto Papae XIV. praedecessori Nostro exhibere posset, ut facultatem sibi tribueret, dictos superextantes fructus, ac redditus hujusmodi Confraternitatum, et Locorum Piorum, et quae in posterum superesse possent, impendendi, erogendique in commodum, utilitatemque, et necessitates dicti Seminarii; id vero, attento ipsius Marci Antonii Episcopi obitu, exequutioni minime demandatum fuit, animo perpendendo, quod una ex dictis superextantibus fructibus in augmentum assignationis Magistris dicti Seminarii, alia pro manutentione aliorum Alumnorum gratis, et aliorum Convictorum, praevia tamen solutione medietatis summae pro Convictoribus praescriptae, singulis annis solvendae, nominandorum ab illis Locis Piis, et Confraternitatibus, quae superextantes annuos fructus praedictos suppeditarent, et reliquae demum partes in augmentum Fabricae ipsius Seminarii, et commoditates Alumnorum, et Scholarum, ac in dissolutionem, aeris alieni, seu censuum, quibus Seminarium praedictum pro dictae Fabricae constructione facienda gravaretur, ac in extinctionem eorumdem Censuum impendi, et erogari omnino deberent,

Et hospitalia infirmorum, atque peregrinorum haud satis dotata redditibus, ex superextantibus illis Laicorum Confraternitatum, juvari posse Ariminensis Episcopus putavit.

§. 4. Quod vero ad Infirmorum, et Peregrinorum Hospitalia spectat, utraque subsidio egent, illud vero Peregrinorum majori aegestate, quippe quod paucis annuis redditibus provisum remanet, nullusque fere modus servandi lectus, resque linteamina, aliaque necessaris pro dictorum Peregrinorum hospitio; aliud vero Infirmorum hospitale, singulis annis, aere alieno magni momenti gravatum remanet, attento, quod illius annui redditus pro necessariis Infirmorum expensis minime sufficiunt, ut autem tu, tot tantisque eorumdem Seminarii, ac Hospitalium praedictorum necessitatibus aliaque in parte consulere valeas, Nobis supplicasti, ut tibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Facultatem tribuit Pontifex Ariminensi Episcopo, praeconceptam redditumm superextantium erogationem explendi favore Seminarii, et Hospitalium prelaudatae Civitatis, datis nonnullis praeceptis.

§. 5. Nos igitur, qui illius vices, licet immeriti, gerimus in Terris, qui charitatis, et misericordiae officia in pauperes, et infirmos collata, tanquam sibimetipsi tributa commendat, caeterisque praemiis remuneratur, ac in iis etiam, quae ad meliorem Adolescentium in Seminariis Ecclesiasticis commorantium institutionem, ac praesertim in doctrinarum studiis promovendam conferre possunt, Nostrae sollecitudinis partes pro-

pensius impartimur, ex praemissorum consideratione persuasum habentes, eorumdem Hospitalium indemnitatem, ac manutentionem, nec non Seminarii ampliationem, ad promovenda Christianae pietatis opera, utilissima fore; ideo Circumspectionem tuam in laudabili proposito hujusmodi confovere, ac specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, supplicationibus tuis Nobis porrectis inclinati, attentis expositis, ac praevia in praemissis matura deliberatione Nostra, Circumspectioni tuae per praesentes committimus, et mandamus, ut ad opportunam, aptamque aedium Seminarii Ecclesiastici praedicti, et annuorum illius redituum, pro manutentione majoris numeri Alumnorum necessarium augmentum nec non ad occurrendum indigentiis, quibus dicta dua Hospitalia in Civitate Ariminensi erecta, alterum scilicet Infirmis, reliquum Peregrinis excipiendis destinata premuntur, non solum pecunias, quas actu existentes apud quascumque Laicorum Confraternitates in dictis Civitate, et Dioecesi, canonice, ut asseritur, erectas, et institutas (iis tamen Confraternitatibus semper exceptis, quae ex earum instituto, vel ex laudabili consuetudine redditus suos in Pauperum usus erogare consueverant) post adimpleta onera quaecumque sive a piis testatoribus, vel propriis respective statutis relicta, veluti superextantes, ac superfluos, et superfluentes repereris, sed etiam successivos annuos fructus, redditus, et proventus, ad easdem Confraternitates quomodocumque, et quandocumque spectantes, quos adimpletis, ut praefertur, omnibus oneribus, et obligationibus, quotannis superfluere compereris, sive illi in propbanus, sive etiam in pios usus, dummodo a testatoribus non praescriptos erogari consueverint, auctoritate Nostra Apostolica, tenore praesentium addicere, et applicare, verum etiam super illarum annuis fructibus, redditibus, et proventibus quibuscumque, ac unicuique ex praedictis Confraternitatibus pecuniariam, pensionem annuam per dilectos filios modernos, et pro tempore earumdem Confraternitatum existentes Officiales, et Confratres statutis temporibus per Circumspectionem tuam praefigendis, persolvendam, et in superius enunciatos, non tamen in alios usus, juxta datam tibi a Domino prudentiam, tantummodo impendendam, et erogandam, quae quidem pensio, liquidatae prius superfluentium, et superextantium annuorum fructuum, redituum, et proventuum quantitati respondeat, assignare, imponere, et reservare libere, et licite possis, et valeas, ac impositam pensionem suo tempore persolvi, ac exigi facere mandes, cures, et facias; ea tamen conditione, ut pecuniarum actu superextantium, et annuorum superfluentium redditum liquidatio, nec non correspectivae pensionis quotannis solvendae taxa, per Circumspectionem tuam, praevio maturo examine, de consilio proborum Virorum, auditisque propriis uniuscujusque Confraternitatis Officialibus, seu Administratoribus, fieri debeat.

§. 6. Non obstante, quatenus opus sit quorumcumque piorum benefactorum, seu testatorum testamentis; dispositionibus, codicillis, ac ultimis voluntatibus, quas quoad praemissa sufficienter, et expresse commutamus, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non dictarum Confraternitatum, ac Civitatis praedictae etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die secunda Maji Millesimo, Septingentesimo, sexagesimo, Primo, Pontificatus Nostri Anno Tertio. Derogatio contrariorum.

CCIX.

Dat. die 5. Maji 1761 Ann. III.

In Canone Missae post mentionem factam Romani Pontificis, et Dioecesani Antistitis, nomen Imperatricis Reginae, ejusque Conjugis nuncupari permittit in Regnis Hungariae, Bohemiae et in universis Austriscae Domus Ditionibus, hancque gratiam, ad quoscumque legitimos in illis Dominationibus successores, perpetuo extendit.

Apostolici titulum Hungariae Regibus in perpetuum concessum a Clemente XIII. fuisse, referunt illius Constitutio Anni 1758. Augusti 19. itemque alloquutio in Consistorio die 1. Octobris anni ejusdem, quas dedimus in Tom. I. praesentis continuationis sub num. V. et XVII.

Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae Hungariae Reginae Apostolicae, nec non Bohemiae Reginae Illustri in Romanorum Imperatricem electae.

Clemens PP. XIII.

Carissima in Christo filia Nostra, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Preces porrectae ab Archiepiscopo Viennensi in Austria super hac mentione in canone Missae facienda

§. 1. Flagitavit jampridem a Nobis, Literis suis, Venerabilis Frater Christophorus Viennae in Austria Archiepiscopos, ut in canone Missae, post mentionem factam Romani Pontificis, et Dioecesani Antistitis, nomen Tuum nuncupari permitteremus, et una simul carissimi Conjugis Tui Francisci in Romanorum Imperatorem electi, Nostri in Christo aeque carissimi Filii, quem non vitae consuetudinis tantum, sed totius regiminis socium, atque participem effecisti, atque id ipsum legitimis in utroque Regno successionibus Tuis concederemus: etsi autem nihil est qood spectatissimo nomini Tuo debere Nos non existimemus, nihil quod pro singulari, ac vera paterna benevolentia conferre Tibi maximopere non cupiamus, nihilominus quia res gravissima videbatur, ac nova, haesimos diu, atque substitimus, facile arbitrati, pro Tua eximia pietate, ac prudentia, ipsam Te nolle, ut gratificandi Tui causa, quidpiam Ecclesiasticis regulis minus consentaneum admitteremus.

Imploratum privilegium jam ab immemorabili in usu erat in Regnis Hungariae, et Bohemiae.

§. 2. Sed quum idem Ven. Fr. postmodum renunciavisset, consuetudinem hanc nominandi Reges ab antiquissimo tempore, cujus originis memoria non est, tam in Hungaria, quam in Bohemia obtinere, tum animadvertimus, rem non esse de novo privilegio largiendo, sed de veteri potius in reliquas Majestatis Tuae Imperio subjectas regiones extendendo.

Apostolica Sedes numquam improbavit antiquissimos usus commendandi Reges in precibus, eorumque nominibus appellandi in canone Missae.

§. 3. Cum igitur Apostolica Sedes improbaverit numquam antiquissimos usus commendandi Reges, non mente solum. sed propriis etiam in canone recitatis nominibus, dummodo spiritum unitatis in vinculo pacis cum Ecclesia Romana servarent, gavisi maxime fuimus, petitionem hanc Ecclesiasticae disciplinae haud videri contrariam, Tuisque propterea votis Nos posse indulgere: nam ut quam multa omittamus Austriacae Domus praeclarissima merita, quae Hungariam adversus infensissimos Christianorum hostes veluti firmissimum aggerem, ac munitissimum vallum semper opposuit, effecitque ut Catholica Religio in Bohemia, caeterisque haereditariis provinciis invicta regnaret, quae alia Romanae Ecclesiae piissima Filia, Pontificiae benevolentiae pignora demereri magis poterit, quam quae florentibus armis, ad utriusque Regni solium evecta, miram innocentiae, et Christianae pietatis laudem, cum summa imperandi sapientia conjunxit, quae coelesti benedictione ter inaugurata est, atque honorifica Reginae Apostolicae appellatione sub initium Pontificatus Nostri, condecorata?

Consuetudo recitandi in canone Missae nomen Mariae Theresiae tam in Hungaria, quam in Bohemia confirmatur, et ad caeteras Austriacas Ditiones extenditur, etiam pro praelaudatae Mariae Theresiae conjuge

§. 4. Quibus ex causis, Apostolicae auctoritatis Nostrae calculo, consuetudinem, quae obtinet in Hungaria, et in Bohemia nominis Tui in canone Missae recitandi, usque dum Majestatis Tuae vita, quam diutissimam apprecamur, superstes erit, praesentium tenore approbamus, ratam habemus; et confirmamus, atque ut nomini Tuo superaddatur nomen carissimi in Christo Filii Nostri Francisci Conjugis Tui, ac regiminis socii de novo largimur, atque concedimus, utque idipsum

fieri pessit in aliis Archiducatibus, Ducatibus Provinciis, et loris ad Deminium Tuum pertinentibus, ita ut post mentionem factam Romani Pontificis, et Episcopi Dioecesani, in eodem canone, baec praescripta verba dicantur » et pro Regina nostra Maria Theresia, et Francisco in Romanorum Imperatorem electo ejus Conjuge, et socie regiminis » de beolgnitate pariter Apostolica permittimus, et indulgemus.

Privilegium hoc extenditur ad successores cunctos legitimos in Ditionibus ipsis, dummodo sint sacra Ecclesiae unctione inaugurati.

§. 5. Praeterea, futuris temporibus, ut legittimi Successores Tui in praedictis Hungariae et Bohemiae Regnis sive masculi, sive faeminae, dummodo coelesti benedictione, et sacra onctione juxta consuetas caeremonias, ut Reges ac Domini, sive ut Reginae ac Dominae inangurati, vel inauguratae fuĕrint, non tam in iisdem Regnis superius memoratis, quam in aliis Provinciis, Urbibus, ac Loris eorum dominationi plenn jure subjectis, nulle tamen addito Conjugis nomine, si quem, vel quam babuerint, quod Majestati Tuae, et Augustissimo Conjugi socio regiminis specialissimum volumus, per baec taotum verba » Pro Rege nostro si fuerit masculus, pro Regina nostra, si fuerit faemina, in eodem canone Missae nominari possint pari autboritate, perpetuo, concedimus, et indulgemus: decernentes praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, quibuscumque non obstantibus. »

Preces ad Deum fudit Pontifex pro Austriacae Domus prosperitate, in Romanae Ecclesiae utilitatem, et defensionem.

§. 6. Ascendant igitur tet millinm Sacerdotum preces, ac vota sicut incensum aromatum in conspectu Domini, exaudistque de Temple Sancte suo voces eorum, et coelestis gratiae snse donis, sic Majestati Tuae, Augustissimo Conjugi, Lectissimae Soboli propitius adsit, ut cogitationes omnes, atque consilia Vestra referantur ad aeterni sui nominis laudem, ad Incrementum Catbolicae Fidei, ad Romanae Sedis dignitatem tuendam, a quibus neque aeterna salus Vestra, neque Regnorum Vestrorum felicitas poterunt esse disjunctae: Quae dum ferventissimis precibus exoramus Apostolicam Benedictionem Tibi, Carissima in Christo Filia Nestra, Augustissimo Conjugi, et Liberis omnibus amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscateris die V. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nestri Anno Tertio.

CCX.

Dat. die 6 Maji 1761. Ann. III.

Universis per Hungariae, Bohemiae, et Anstriacae Demus Ditionibus, Archiepiscopis, Episcopis, caeterisque Ordinariis, indultum nominatiooia Mariae Theresiae Austriacae, ejusque Conjugis in canene Missae, post Puntificis, et Dioecesani Antistitis nomen, significat, illiusque committit exequutionem.

Venerabilibus Fratribus ac dilectis Filiis Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Praepositis, Decanis, aliisque lororum Ordinariis in Regnis Hungariae, et Bohemiae, caeterisque Arcbiducatibus, Ducatibus, et locis Anstriacae Dominationi subjectis.

Clemens PP. XIII.

Venerahiles Fratres,
et dilecti Filii salutem,
et Apostolicam Benedictionem.

Ab Apostolo ipsis commendatae fuere preces, et orationes pro Regibus, et Principibus in sanctae Missae sacrificio, idque a Romana Sede constanter probatum.

§. 1. Quod Apostolus in prima ad Timotheum epistola non hertatur solum, sed obsecrat, ut Orationes, postulationes, gratiarum actiones fiant pre Regibus, et omnibus, qui in sublimitate sunt ad quietam, et tranquillam vitam in omni pietate, et castitate agedam, religiose adeo, fideliterque retinuit Ecclesia Catholica, ut Omnipoteoti Deo, per quem Reges regnaot, et legum Cooditores juxta decernunt, sublimiores potestates non commeodaverit mode, verum etiam propria quarumdam nomina, infra Missae actionem, sacris in Diptychis reritari permiserit, earumque regionum consuetudines nunquam improbaverit, in quibus id more antiquissimo, receptum fuisse constaret.

Postulationes factae exponuntur pro adprobatione consuetudinis

§. 2. Cum itaque Ven. Fr. Christophorus Viennae in Austria Archiepiscopus Nos certiores fecisset, consuetudinem hanc in Hungariae, et Bohemiae Regnis jamdum obti-

nominandi in Missa Hungariae, Bohemiae Regem, et Austriacae Domus Dinastas in alia ditionibus.

nuisse, ac bene conscius, sacro Missae canoni aliis in locis, obi non adest, nibil adjungi posse, nisi de speciali Romani Pontificis permissu, enixe postularet, ut in caeteras etiam Austriacae Dominationis Proviocias induceretur, addito carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae nomiel, carissimi pariter in Christo Filii Nostri Augustissimi ejus Conjugis, et socll regimiois nomine, ejusmodi precibus, matura deliberatione praemissa, anneendom esse censuimes per literas ie forma Brevis, quarum bio exemplum describimes. (Literae sunt, quas retulimus superiori numero)

Pontifex literarum Apostolicarum super nominatione praelaudata in canone Missae exequutionem, universis Archiepiscopis, Episcopis, caeterisque Ordinariis in Austriacis ditionibus existentibus committit.

§. 3. Quamobrem, Venerabiles Fratres, ac dilecti Filii, cum per istam Ditionem omnem idem ubiqee vigest studium, et amor Austriacae Domus, ena eademqee sit subditorum omnium voluntas, at animus, nibil a vobis pariter expeti magis existimantes, quam ut cuncti Sacerdotes Dioecesium vestrarum, qui populorum interpretes sunt apud Dominum, eorumque deferunt vota lo conspectu Divinae Majestatis, io sacrificiis suis quotidie flagitarent; ac quasi contenderent, ut Augustissimi Conjuges de rore Caeli, et de pinguedine Terrae benedicaeter, sollicitudini vestrae injongimus, atque mandamus, ut praeluserias literas Nostras, qeaeqee in eis de benignitate Apostolica indulsimus, quamprimum exeqoi diligeoter faciatis. Ut autem, sicuti maxime conveeit ie Sacro Missae Canone nuius sint oris, ac labii ln iis nomielbns ipibi eeenciandis, onusquisque vestrum, in sua Dioecesi, Presbyteris omnibus etriesque Cleri tam Saecularis, quam Regularis, quacumque gaudeant exemptione, vel speciall mentlone indigeant, praecipiet, atque mandabit, et post mentiooem factam Romani Pootificis, ac Dioecesani Episcopi, praescriptam ie superies exaratis Apostolicis literis formulam, adamussim recitent, lta ut nemo cujuscnmqee ordieis, gradus, aut dignitatis existat, quovis praetexte sese excusare, vel eidem formulae quidqeam addere, vel detrabere possit. Futeris vero temporibos eadem omnioo rite serventur, quae iisdem in Literis fieri, atque observari debere statuimns, quibuscumque non obstantibus, atque ieterea Apostolicam Benedictiooem Nostram peramanter largimor. Datum Romae aped Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VI. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nostri Aono Tertio.

CCXI.

Peculiares dispositiones quoad Abbatiam B. M. de Abbundantia Dioecesis Gebennae, ad Monachos Ordinis S. Bernardi Congregatioois Fuliensis spectantem, de Jurepatronatus Regis Sardiniae uti Sabaudiae Decis.

Dat die 8. Maji 1761. Pont. Ann. III.

Literae in forma Brevis S. M. Pauli V. dierum 18. Septembris 1606., a 7. Maji 1607., quibus Abbatia haec, olim ad Canonicos Regulares S. Augustini pertinens, concessa fuit Monachis Ordinis S. Bernardi Congregationis Fuliensis, non reperiuntur impressas in Bullario Mainardi.

Clemens Papa XIII.

Veoerabili Fratri Episcopo Gebbennensi, seu illius Vicario Generali.

Venerabilis Frater, seu dilecte Fili, salutem, et Apostolicam benedictiooem.

Abbatia B. M. de Abbundantia in Gebennensi Dioecesi, in qua olim duodecim Canonici Regulares S. Augustini inhabitabant, deinde inhabitata fuit a duodecim Monachis Ordinis S. Bernardi Congregationis Fuliensis.

§. 1. Nuper pro parte carissimi in Christo filii Nostri Caroli Emanuelis Sardiniae Regis Illustris Nobis expositom fuit, quod lo ista Dioecesi Gebennensi, Abbatia Beatae Mariae de Abbundantia nuncupata, de jurepatronatus (ut asseritur) Ipsius Caroli Emanuelis Regis, uti Sabaudiae Decis fundata, ac sita reperiatur, quae in Commendam ad vitam concedi solet, suumque Monasterium cum annexa Ecclesia babet, in qua ab ieitio duodecim Canonici Regulares Ordinis Sancti Augustini residebant, donec, et quousque ie eorum locem, a Sancto Francisco Salesio, tunc existente Episcopo Gebennensi, vigore quarumdam fel. rec. Paeli Papae V. Praedecessoris Nostri in simili forma Brevis die XXVIII. Septembris MDCVI. expeditarum literarum, et subinde oempe die VII. Maji An. MDCVII. duodecim Monachi Ordieis Sancti Bernardi

Congregationis Beatae Mariae Fuliensis substituti, ac suffecti, et introducti fuerant, prout etiam nunc de praesenti existunt.

Imminutis deinde redditibus Abbatiae, qui tunc temporis eam in commendam obtinuerat, S. M. Benedicto XIV preces porrexit pro nonnullis reformationibus in utilitatem Abbatiae, et Monachorum.

§. 2. Attenta vero conspicua, ac magni momenti fructuum, redditum, et proventuum Abbatialium, seu Abbatiae praedictae imminutione bo. me. Petrus, dum vixit S. R. E. Presbyter Cardinalis Guerio de Tencin nuncupatus, qui tunc temporis Abbatiam praedictam sibi ad sui vitam in Commendam concessam obtinebat, praevio tamen ipsius Caroli Emanuelis Regis assensu, fel. rec. Benedicto Papa XIV. praedecessori itidem Nostro supplicavit, quatenus non solum eo quod ipse Petrus Cardinalis tunc patiebatur, suppeditando dictis duodecim Monachis in Monasterio hujusmodi degentibus sumptus necessarios, verum etiam majori, quod alios pro tempore existentes Abbates Commendatarios in posterum pati contigeret, detrimento, attento, quod fructus, redditus, et proventus hujusmodi magis magisque imminui videbantur: idem Benedictus praedecessor, negotium hujusmodi ad bo. itidem me. Joannem Jacobum, dum pariter vixit S. R. E. praedictae Cardinalem Millo nuncupatum tunc temporis suum Auditorem, perpendendum remisit, qui subindo una cum dilecto filio Nostro Alexandro ejusdem S. R. E. Diacono Cardinali Albani nuncupato, tanquam Regni Sardiniae Protectore, ac dilecto filio tunc existenti Abbate Generali Congregationis Reformatae Sancti Bernardi Ordinis Cisterciensis, ac Venerabili Fratre Francisco nunc Episcopo Tiburtino, tunc ejusdem Petri Cardinalis Auditore, quamplurimos ea super re habuit congressus; depulsis demum quibusvis inde exortis dubiis, omnia eidem Benedicto praedecessori retulit, et vigore relationis planum factum fuit pro cessione, et expeditione quarumdam literarum Apostolicarum sub certis modis, et conditionibus in literis praedictis, quae tunc expediri debebant, exprimendis, quae animo tendebant ad tuta, et secura reddenda jura ejusdem Abbatiae, prout etiam utilitatem, decentiam, et commodum Monachorum ipsius Monasterii: quae quidem concessio, propter bella ea in regione mota, minime exequuta fuit.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dictus Carolus Emanuel Rex, provisionem a memorato Benedicto praedecessore, instante dicto Petro Cardinali, super praemissis captam, sub eisdem modis, et conditionibus tunc concordatis, alteraque insuper adjecta circumstantia, prout ipse Carolus Emanuel Rex per suas literas Nobis animum suum aperuit, alias propositiones in posterum Nobis faciendi, super applicatione fructuum, ac redditnum, proventuumque Abbatialium, per quam Divini cultus augmento, Catholicae Religionis propagationi, et Catholicorum confirmationi, utilius prospiciatur, exequutioni demandari posse plurimum desideret, Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Vita functo Benedicto XIV. quia propositae reformationes suum fuerint effectum sortitae, novas provisiones proposuit Carolus Emanuel Sardiniae Rex in cujus Ditionibus Abbatia reperiebatur.

§. 4. Nos igitur piis ejusdem Caroli Emanuelis Regis votis, hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, summque studium plurimum commendantes, hujusmodi supplicationibus inclinati, audito etiam dilecto quoque filio moderno Abbate Generali memoratae Congregationis Reformatae S. Bernardi, qui suum etiam in praemissis consensum praestat, Fraternitati tuae, Frater Episcope, de cujus fide, prudentia, integritate, vigilantia, et Religionis zelo plurimum in Domino confidimus, seu discretioni tuae Fili Vicari, per praesentes committimus, et mandamus. « Che essendo vero l'esposto, riduca le dodici Prebende de Monaci Bernardoni a sei solamente.

Propositas a Carolo Emanuele provisiones Pontifex approbavit, et Ordinario Gebennen. pro exequutione commisit.

Monachorum Praebendae ad sex tantummodo reducuntur.

« Che assicuri nelle forme più valide l'annua somma di Lire 300. di Savoja, o sia di scudi Sessanta moneta Romana per ciascuna Prebenda; cosicchè abbiano i Monaci Prebendati l'annuo assegnamento di Lire 1800. di Savoja.

Cuicumque praebendae assignatur annuus redditus Scut. sexaginta.

« Che i medesimi sei Monaci Prebendati si trasportino al Monastero Priorale di Lemens, appresso Chambery dello stesso Ordine, ed ivi siano sempre mantenuti col predetto assegnamento di Lire 1800. di Savoja da pagarsi loro ogni anno, a ragione di lire 300. per ciascheduno: E rispetto agli altri

Sex Monachi de praedicta Praebenda provisi, ad Monasterium Priorale Lemense transferantur, reliqui sex dispertiendi sunt

ab Abbate Generali in alia Coenobia Congregationis Fuliensis.

sei Monaci, che risiedono nel Monastero dell'Abbondanza, sarà cura del Padre Abbate Generale di collocarli in altri Monasterj della Congregazione Fogliense.

Curae Animarum, et onerum implemento prospicitur trium Saecularium Praesbyterorum deputatione.

« Che nel Monastero dell'Abbondanza, in luogo de Monaci di San Bernardo, si deputino trè Sacerdoti, uno perpetuo, che amministri la Cura delle anime del Castello dell'Abbondanza, gli altri due in qualità di Vicarj, ossia assistenti del Parroco, ad nutum amovibili, da nominarsi dall'Abbate Commendatario pro tempore, ovvero dal Rè di Sardegna, quando l'Abbadia, per l'esecuzione de progetti di sopra accennati, che Sua Maestà si riserva di proporre, non dovesse più commendarsi; E che i detti Preti, oltre la Cura delle anime, siano tenuti alla celebrazione delle Messe, ed all'adempimento di tutti i pesi, che sono annesi all'Abbadia, con destinare a ciascheduno de' medesimi una quota congrua, e proporzionata ai pesi, e fatiche, secondo la consuetudine del Paese. »

Monachus Congregationis Fuliensis perpetuo eligendus cum titulo, et honoribus Abbatis Abbundantiae.

« Ed acciò le predette cose succedano con la possibile convenienza, e col minore aggravio, e pregiudizio de' Monaci, dovrà determinarsi, che si continui perpetuamente ad eleggere un Monaco della Congregazione di San Bernardo, che sempre sia, e si chiami Abbate dell'Abbondanza, e come tale intervenga a tutti i Capitoli Generali, e Diete, e goda a somiglianza degli altri Abbati della voce attiva, e passiva, e di tutti i privilegi, e prerogative conforme ha goduto finora.

Peculiares dispositiones quoad stabilia, credita, et mobilia ad Abbatiam B. M. de Abbundantia spectantia tum favore Abbatiae, tum etiam favore Monachorum.

« Sarà cura tua di conoscere tutti i fondi, censi, case, e altro posseduto da Monaci, e i titoli del possesso: costandoti, che sieno stati loro lasciati col peso della celebrazione delle Messe, o con qualche altro somigliante obbligo, in tal caso dovranno lasciarsi a commodo dell'Abbadia, col peso della soddisfazione degli obblighi medesimi. Ma quando gli stessi Fundi, o alcuni di essi fossero stati lasciati liberamente ai Monaci, e senza verun peso, o quegli fossero stati acquistati co' proprj avanzi, dovrà loro permettersi di venderli, alienarli, e farne qualunque contratto a proprio talento; conforme di portar via, o vendere tutti i mobili, che hanno, come biancheria da Tavola, e da Letto, Coperte, Tornaletti, Stagni, Vasi di Rame da Cucina, Quadri, e la Libreria, come anche le provvisioni, che si trovassero avere nel Monastero, di Grano, Farina, Vino, Fieno, Biada, e cose simili; come pure i Buovi, Cavalli, Pecore, Capre, e qualunque sorta di Bestiame, che si troverà ne' beni da lasciarsi dai Monaci, purchè non si provasse, che nel primo loro ingresso nell'Abbadia avessero avuto l'equivalente dagli Abbatj Commendatarj; di più sarà loro permesso di portar via a discrezione, ed arbitrio tuo qualche Parato di quegli, che esistono nella Sagrestia, per servirsene nel Monastero di Lemens, ove parte della Famiglia dovrà transferirsi: Finalmente potranno essi liberamente disporre dalle Botti esistenti sì nel Monastero dell'Abbondanza, che in Mareschez, con lasciarne una porzione, che sia meramente necessaria per uso dei tre Sacerdoti Secolari, che dovranno succedere nell'Abbadia; e con dichiarazione, che costandoti, che i Monaci medesimi nel primo loro ingresso nell'Abbadia fossero stati provveduti delle Botti dagli Abbati Commendatarj, debbano essi lasciarne per la quantità corrispondente.

Aliae dispositiones pro aere, quod Monachi impenderunt pro Ecclesiae, et Monasterii reparationibus, et pro aere alieno ex praedictis causis contracto, atque nondum extincto.

« E siccome negli anni addietro dovettero i Monaci con gravi spese, e con prendere denaro a usura, riparare alle ruine della Chiesa, e Monastero dell'Abbadia, che rimasero incendiati, sarà cura tua di liquidare le spese, che essi fecero per la riparazione, con ordinare successivamente la reintegrazione de medesimi della quota spettante all'Abbate Commendatario, qualora non fossero già stati reintegrati o in tutto, o in parte, e con liberarli da quel debito per tal causa contratto, che per anche non fosse stato estinto, mettendo a carico dell'Abbate Commendatario, ovvero di chi in luogo degli Abbati Commandatarj venisse surrogato in caso, che l'Abbadia non dovesse più commendarsi, e che delle sue vendita venisse fatto qualche altro uso, o applicazione.

Mandatur ut quotannis ex redditibus Abbatiae persolvantur Monachis

« Finalmente sarà giusto di dare qualche compenso ai Monaci Fogliensi, per rapporto alla tassa di annui scudi quaranta, alla quale soggiaceva l'Abbadia dell'Abbondanza, spe-

Pensionis scuta 5 quinquaginta quinque inter Procuratorem Generalem, et Abbatem titularem dispertienda.

rialmente verso il Procurator Generale della loro Congregazione, e che ora dovrà andare a carico de Monaci medesimi; conforme anche rispetto ai scudi ottanta, che ogni dieci anni dovranno pagarsi all'Abbate Titolare dell'Abbondanza, per portarsi alle Diete, e Capitoli soliti; perciò oltre l'anzidetta annua somma di Lire 1800. di Savoja, dovranno pagarsi ai Monaci cento venticinque Lire parimenti di Savoja ogni anno, dall'Abbate Commendatario, ovvero da chi sarà, come sopra in suo luogo surrogato.

Superiorum dispositionum exequutio committitur Episcopo Gebennae.

§. 5. Auctoritate Nostra Apostolica assignes, statuas, decernas, concedas, et exequaris. Nos enim plenam, liberam, et absolutam circa praeinserta omnia, licentiam, facultatem, et auctoritatem faciendi, gerendi, et exequendi tibi tribuimus, et impertimur. Nec non illa omnia, et singula, ex nunc prout ex tunc, et e contra, postquam a te sic acta, gesta, decreta, concessa, et statuta fuerint, ac quodcumque instrumentum per te super praemissis conficiendum, cum omnibus, et singulis obligationibus, promissionibus, clausulis, et caeteris, aliisque universis in eo contentis, expressis, et inde sequutis, et sequendis quibuscumque, auctoritate Apostolica, tenore praesentium perpetuo confirmamus, et approbamus, illisque perpetuae, et inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, ac omnes, et singulos tam juris, quam facti, ac quosvis alios etiam quantumvis substantiales defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus, et sanamus.

Ad praefatorum observantiam Abbas Generalis, Abbas Commendatarius, et Monachi adiguntur, sublata quacumque aliter judicandi facultate.

§. 6. Easque omnia, et singula perpetuo valida firma, et efficacia esse, et fore, ac modernum, et pro tempore existentem dicti Monasterii Beatae Mariae de Abbundantia Abbatem, seu perpetuum Commendatarium, nec non Abbatem Generalem, aliosque Monachos dictae Congregationis praesentes, et pro tempore existentes, omnesque alios, ad quos forsan quomodolibet spectat, et pro tempore, quandocumque spectabit in futurum, ad praemissorum omnium inviolabilem observantiam efficaciter teneri, et obligatos esse, nec ab illis ullo unquam tempore quovis praetextu, colore, vel ingenio resiliri, aut recedi posse, sicque, et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Abbatiae, et Congregationis hujusmodi, aliisve quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IX. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno tertio.

CCXII.

Dat die. 9. Maji 1761. Ann. III.

Confirmatio Decreti Congregationis Episcoporum, et Regularium circa observantiam alternativae inter Fratres Minores Observantes Ordinis S. Francisci Provinciarum supra Tagum, et infra Tagum.

Literae Apostolicae hujus Pontificis diei 4. Decem. 1758. quibus confirmatur Decretum Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium super novis praescriptionibus circa munia, et officia Provinciae Extremadurae, relatae jam a nobis sunt in praesentis continuationis Tom I. num. XXIV.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Referuntur dispositiones, quae usque adhuc locum habuere quoad praesentem alternativam.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii Fratres Ordinis Minorum Sancti Francisci de Observantia nuncupatorum, Provinciae Sancti Michaelis in Extremadura oriundi ex portione supra Tagum, quod alias nempe anno MDCCLVII., accedente consensu tunc existentis Commissarii Generalis Familiae Ultramontanae, ac praeviis votis tunc itidem existentis Commissarii Generalis Curiae, ac dilecti filii Nostri Prosperi S. R. E. Diaconi Cardinalis Columnae de Sciarra Poncetis, a Con-

gregatione tunc existentium ejusdem S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositorum statuta, decreta, atque sancita fuit quaedam accurata, et perfecta alternativa inter exponentes praedictos ex una, et Fratres ejusdem Provinciae ex portione infra Tagum ex altera partibus, super assignatione, et concessione majorum, et minorum Officiorum, seu munerum dictae Provinciae, quippe qui oriundi ex dictis duabus portionibus supra, et infra Tagum, illam constituunt, ac ipsam alternativam inde fel. rec. Benedictus Papa XIV. praedecessor Noster, per quasdam suas in simili forma Brevis die VIII. Augusti supradicti anni expeditas literas, quarum initium est « Supremae Apostolicae charitatis ec. » confirmavit, quam quidem alternativam, et literas praedictas tunc existens Commissarius Generalis familiae praedictae, ut exequutor deputatus in nupero Capitulo provinciali ejusmodi Provinciae relebrato, debite exequutioni demandavit, et exequi curavit, alternativamque praedicatam, de novo positam, et declaratam ab ipsa Cardinalium Congregatione, et a dilecto filio moderno Ministro Generali ipsius Ordinis per suum Decretum exequuteriale die 21. Novemb. MDCCLVIII. per alias Nostras in pari forma Brevis die IV. Decembris dicti anni MDCCLVIII. expeditas literas, incipientes « Nuper pro parte ec. » confirmavimus, ac demum in nova causae hujusmodi propositione, seu cognitione, facta, ac habita coram memorata Cardinalium Congregatione, ambabus partibus, seu dictis duabus portionibus contendentibus, postquam ipsa Cardinalium Congregatio, Discretorium Generale memorati Ordinis super hujusmodi causa audiri mandaverat, attento, quod illa a majori dicti Discretorii parte firmis rationibus tuebatur, die V. Septembris anni proximi elapsi, a dicta Cardinalium Congregatione editum fuit decretum tenoris sequentis videlicet « In Causa Ordinis Minorum Sancti Francisci de Observantia alternativae, vertente inter Patres oriundos ex portione supra Tagum in Provincia Sancti Michaelis in Extremadura ex una, et Patres oriundos ex alia portione infra Tagum in eadem Provincia ex altera partibus; propositum fuit infrascriptum dubium, videlicet « *An, et quomodo*, « *alternativa ejusque confirmatio Apostolica, sit servanda in casu ec.* » Sacra Congregatio Eminentissimorum, et Reverendissimorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praeposita, referente pro Eminentissimo Columna de Sciarra Ponente Eminentissimo Ferroni, partibus auditis, ac re mature perpensa, ad suprascriptum dubium, sequentem in modum respondit, nempe « *Affirmative juxta modum* » nempe servandam esse quoad Studentes, et Novitios, moderationem adjectam in voto Patris Generalis, quo vero ad postulantes habitum, duas ex tribus partibus admittendas esse ad Novitiatum in parte supra Tagum, quousque numerus Religiosorum reducatur ad aequalitatem in utraque parte Provinciae. Et in reliquis firma remanente aequali portione, et distributione Officiorum, nempe Lectorum, Guardianorum, Vicariorum, Praedicatorum, et Confessariorum Monialium, liborum sit Superioribus Provinciae, eos indiscriminatim collocare, vel in uno vel in alio Districtu supra, et cis Tagum. Romae 5. Septembris 1760. P. Cardinalis Columna de Sciarra « Loco ✝ Signi. S. Bonaccorsi Secretarius. »

Postmodum ad supplicationem Ministri Generalis Ordinis duae Provinciae in Extremadura constitutae sunt per Pontificium rescriptum.

§. 2. Statim vero atque praemissa omnia acta, et gesta fuerant, dictus Minister Generalis Nobis supplicari fecit, ut sibi facultatem tribueremus, ipsam Provinciam Sancti Michaelis, praevia derogatione, et abrogatione tum praefatarum literarum Benedicti praedecessoris praedicti, tum resolutionis ssepedictae Congregationis Cardinalium, separandi, ac dividendi, ac ex una tantum Provincia, duas Provincias erigendi; Nos supplicem libellum Nobis porrectum dilecto filio Magistro Andreae Nigroni Auditori Nostro remisimus, qui rationibus dicti Ministri Generalis perponderet, et Nobis referret, et subinde rescriptum fuit « *die 13. Septembris ex Audientia Sanctissimi* » *facta per me relatione: Sanctitas Sua benigne annuit, ut facultas sit Oratori, Provinciam Sancti Michaelis, de qua in precibus in duas Provincias dividendi, novamque, ac distinctam erigendi juxta petita, Brevi S. M. Benedicti XIV. edito die* 8. *Augusti* 1757, *resolu-*

tions S. Congregationis Episcoporum, et Regularium, aliisque non obstantibus Sanctitas Sua amplissime derogavit • A. Nigronus Aud.

Re mature perpensa, praecedenti rescripto revocato, res in priori statu restitutae prout Sacra Congregatio Episcoporum, et Regularium decreverat.

§ 3. Postmodum exponentes praedicti, adversus ejusdem Magistri Andreae Auditoris Rescriptum, ac pro illius revocatione ad Nos recursum habuerunt, et postquam rationes deductas mature, et accurate perpenderimus, ipse Magister Andreas Auditor, aliud edidit Rescriptum tenoris sequentis videlicet • die 8. Martii 1761. ex Audientia Sanctissimi • Sanctissimus, attentis, expositis, aliisque animum suum digne moventibus, Rescriptum sub datum 13. Septembris 1760. quo Provinciam Sancti Michaelis in Extremadura concessa fuit facultas Ministro Generali Ordinis Minorum Observantium Sancti Francisci in duas Provincias dividendi, sua auctoritate revocavit, atque ita haberi voluit, ac si factum minime fuisset quibuscumque non obstantibus. A. Nigronus Auditor. Loco † Sigilli • Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti exponentes considerantes, quod praeinsertum memoratae Cardinalium Congregationis per abrogationem, cassationem, et derogationem, annullationemque primudicti Rescripti die 13. Septembris proximi elapsi per ipsum Magistrum Andream Auditorem facti, vigore secundudicti Rescripti nuper editi, debitae exequutioni demandari potest, quo illud firmius subsistat, ac servetur exactius, ne super illius validitate aliquod dubium oriatur, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri, summopere desiderent.

Pontificia auctoritate decretum Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium confirmatur, et approbatur.

§. 4. Nos igitur, ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinsertum ejusdem Cardinalium Congregationis decretum, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, et sanamus; salva tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis memoratorum Cardinalium.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes, easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac exponentibus praedictis plenissime suffragari, ac ab illis, ad quos spectat, et quomodolibet spectabit in futurum, inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Provinciae, et Ordinis praedictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis superioribus, vel personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarium derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores, praesentibus pro plene, et sufficienter, expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IX. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCXIII.

Dat. die 9. Martii 1761. Ann. III.

Jubetur omnibus Ecclesiarum Praesulibus, omnibusque Regularium Ordinum Superioribus Generalibus, quod curare, et efficere debeant, ut bis saltem quotannis, necessitates sanctorum Palestinae lo-

corum populo proponantur, et commendentur.

Sedulitas Romonorum Pontificum pro conservotione, et religiosa honorificentia sonctorum monumentorum Palestinae, nullo unquom tempore intermissa fuit, ad quem effectum, fidelium pietoti, saltem bis in anno, commendari subsidia jussit primum Urbonus VIII. Constit. Anni 1634. Febr. 3., quae deinde confirmata fuit Constitut. Clementis X. et Innocentii XI. quoe tamen non reperiuntur in Bullario Mainordi, itemque Constit. Alexandri VIII. edit. Anno 1689 Nov. 18; Innocentii XII. Constit. Anni 1691. Sept. 26., nec non alia Anni 1696. Febr. 24. Clementis XI. Constit. edit. Anno 1701 Nov. 18. Innocentii XIII. Const. Anni 1721. Nov. 21. Clementis XII. Constit. Anni 1731. Septembris 12. quae omnes sunt in Bullario Moinardi. Privilegia vero, gratiae, et indulta pro locis Terrae Sanctae confirmavit Benedictus XIII. Constit. sua Anni 1727. Martii 3. ubi refert sexaginta tres alios Constitutiones praecedentium Summorum Pontificum quood praelaudata loca Terrae Sanctae.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei Memoriam.

Exordium. §. 1. Salvatoris, et Domini Nostri Jesu Christi, qui pro humani generis redemptione, se ipsum exinanivit, factus obediens usque ad mortem, vices, licet immeriti, gerentes in terris, inter multiplices, gravissimasque Apostolicae servitutis curas, in eum praecipue pastoralis sollicitudinis vigilantia incumbimus, ut tanti, et tam salutaris mysterii monumenta, quae in Civitate Hierusalem, et locis circumvicinis sunt, conserventur, et omni, qua fieri poterit, majori honorificentia recolantur.

S. M. Urbanus VIII. primum jussit, quod bis in anno necessitate sanctorum monumentorum Palestinae commendari populo deberent. §. 2. Cum itaque alias, felicis recordationis Urbano VIII. praedecessori Nostro expositio, quod Ecclesiae, et alia loca pia in Civitate Hierusalem, et aliis locis Terrae Sanctae existentia, fere diruta erant, et quae adhuc ibi existebant Monasteria, aere alieno, ob impiam Turcarum, Haereticorum, et Schismaticorum tyrannidem, et pro Sanctae Fidei Catholicae in eisdem locis conservatione contracto, admodum gravata reperiebantur, idem Urbanus praedecessor, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, et aliis locorum Ordinariis, nec non omnibus, et singulis quorumvis Ordinum, Congregationum, et Institutorum Regularium Generalibus commiserit, et mandaverit, ut ad minus, duabus vicibus quolibet anno, Adventus, et Quadragesimae temporibus, tam per verbi Domini Praedicatores in suis sacris concionibus, quam in actionibus, et functionibus publicis, necessitates eorumdem Sanctorum Monumentorum, populo proponi, et commendari curarent, et facerent, et alias prout in ipsius Urbani praedecessoris Litteris, desuper in simili forma Brevis die III. Februarii MDCXXXIV. expeditis, quarum tenores, pro expressis haberi volumus, uberius continetur.

Quas Urbani VIII praescriptiones quamplures Romani Pontifices confirmarunt, et observari demandarunt. §. 3. Et sicut pro parte dilecti Filii moderni Commissarii Terrae Sanctae, Nobis nuper expositum fuit, ipse, quo praefatae Urbani praedecessoris Literae, quae a recolendae memoriae Innocentio X. Clemente V. Innocentio XI. Alexandro VIII. Innocentio XII. Clemente XI. Innocentio XIII. Benedicto XIII. Clemente XII. et Benedicto XIV. Romanis Pontificibus, pariter praedecessoribus Nostris, confirmatae fuerunt, exactius observentur, illas per Nos etiam confirmari, et innovari desideret.

Easdem praescripta confirmat, approbat, et si opus sit innovat Pontifex hic. §. 4. Nos, eorumdem Sanctorum Monumentorum conservationi, et manutentioni consulere volentes, praedictas Urbani praedecessoris Literas, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, confirmamus, pariter, et approbamus, illasque innovamus, et observari mandamus. Volumus autem ut Patriarchae, Archiepiscopi, et Episcopi praefati, in relatione status Ecclesiarum suarum, quando visitabunt Limina Apostolorum, faciendo, referant, se praedictis Urbani praedecessoris Literis paruisse, contrariis non obstantibus quibuscumque.

§. 5. Volumus insuper, ut earumdem

Transumptis fidem haberi jubet.

praesentium transumptis, etiam impressis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IX. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCXIV.

Dat. die 13. Maji 1761. Ann. III.

Properantibus comitiis indictis Augustae Vindeliciorum pro foedere paciscendo inter Principes bello decertantes, Francorum Regem hortatur ne sinat, Germanicarum Ecclesiarum bona, ad saecularium manus transire, neque Orthodoxae Religionis libertatem diutius divexari.

Literas in exordio Pontificatus praescriptas Francorum Regi hac super re, de quibus in praesentibus mentio est, habes in hac nostra continuatione Tom. I. num. XIX. Consule etiam quoad Pontificiam sollicitudinem in rebus Ecclesias quae supra notavimus hoc Tom. II. Num. CXCV. nec non quae sequuntur Literae.

Carissimo in Christo Filio Nostro
Ludovico
Francorum Regi Christianissimo

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Litteras alias initio Pontificatus sui, pro Ecclesiasticis in Germania rebus perscriptas, Majestati Suae commemorat.

§. 1. Cogitantibus Nobis sub initium Pontificatus Nostri, quibus in Germania malis Religio Catholica jamdiu praemeratur, quaeque secundum ea quae nunciabantur imposterum timenda forent, efficaces, quoad potuimus, literas dedimus Majestati tuae Idibus Novembris Anni MDCCLVIII. sedulo rogantes, ne, ubi de communi pace ageretur, Germanicarum Ecclesiarum bona, Deo, ejusque altaribus consecrata, ad saecularium manus dilaberentur: literis autem Nostris, ea quae Christianissimo Rege digna erat, Majestas tua responsum dedit Kalendis Januarii subsequentis anni, te videlicet pro ao Catholicae Fidei amore, quo semper exarseras, omni studio curaturum, quin, et cum Maria Theresia carissima in Christo Filia Nostra, Hungariae Regina, consilia initurum, ut tantum mali praecaveretur: acquievimus ab eo tempore, usquedum foederis paciscendi tempus instaret; nunc autem indictis in eum finem Augustae Vindeliciorum comitiis, strictissimam villicationis Nostrae rationem Deo daturi, omittere non possumus, quin a Majestate tua, illud ipsum per viscera Domini Nostri Jesu Christi obtestemur, quod tum fuimus deprecati: non solum enim nondum evanuit molestissimus ille rumor, qui principio percutit animum Nostrum, verum increbrescit quotidie magis, rerumque praeteritarum memoria funestissimam pacis Nobis repraesentat imaginem. Numquid ergo antiqua vulnera Orthodoxae Fidei Nostrae per Germaniam illata, sanguine adhuc non manant? Numquid injecti olim Catholicae libertati compedes, vel interpretationibus absurdis, vel pactionibus iniquis non aggravantur in dies, quin adhuc nova istaec acerbissima plaga pertimescenda sit?

Postulat a Francorum Rege, ut in Augustano Congressu curet quae Orthodoxae Religionis sunt, et imminentia illi nova pericula avertat auctoritate, et officiis.

§. 2. Cujus rei cogitatione permoti, qui ad Deum pacis supplices preces hactenus effundimus, ut a carissimis Filiis Nostris belli pericula depelleret, ad Majestatem tuam paternas voces denuo convertimus, ut in Augustano conventu, ea consilia te auctore, ac duce suscipiantur, quae partim impedimento sint, quominus vel deficiant custodes in vineis Domini, vel Ecclesiae haereditas vertatur ad extraneos, partim vero adjumento ad Orthodoxam disciplinam legitimae libertati restituendam, diuturnamque Sacrosanctae Religioni, et Apostolicae Sedis juribus tranquillitatem conciliandam: certe quam operam Divinae huic causae Majestas tua dederit, illa felicissimum exitum dabit reliquis consiliis tuis, et optatissimae paci stabile firmamentum, nec dubitare debes quin tuis potissimum rationibus prospicias per hoc Regiae pietatis, et dignitatis officium; quod potentissima Caelestis Regis, ac Domini De-

minantium tibi comparabit auxilia: quae dum toto corde auspicamur, Apostolicam Benedictionem Majestati tuae amantissime impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XIII. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno tertio.

CCXV.

Dat. die 13. Maji 1761. Ann. III.

De damnis perpessis in perlonge acto bello ab Regia Polonica domo condolet, Illustremque Poloniae Regem bortatur, ut Germanicis Ecclesiis prospiciat in proximis habendis Comitiis pro pace firmanda Augustae Vindeliciorum.

Carissimo in Christo Filio Nostro Augusto Poloniae Regi Illustri.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem.

De proximis habendis comitiis Augustae Vindeliciorum pro foedere pacis agit, et ut Ecclesiae bono prospiciat hortatur.

§. 1. Etsi multis de causis gavisi fuimus accepto nuncio comitiorum, quae Augustae Vindeliciorum babenda sunt ad pangenda foedera pacis, tum vero praecipue ob sollicitudinem, in qua jamdiu sumus rerum tuarum, quas vel maxime Nobis cordi esse ex eo facilius Majestas tua cognoverit, quod experietur in dies, quam sollicitus, et anxius sit amor parentum in liberos, nam paterna charitas, qua te Carissime Fili in Christo complectimur, ipsius naturae vinculis nihil quidquam concedit: quamobrem nihil est, quod optemus, aut cupiamus ardentius, nihil quod magis a Domino deprecati fuerimus, quam ut in patriam Ditionem tuam salvus, ac sospes aliquando redires, et populorum tuorum, praesentia tua, desiderium expleres, lacrymas humanitate abstergeres: atque utinam daretur Nobis una cum sociis, foederatisque tuis adniti posse, ut quae Regia domus pertulit damna large compensarentur, nullum enim neque industriae, neque laboris Nostri officium pateremur tibi deesse, hoc ipsum tamen sacrificiis Nostris, ac precibus a Deo impetrare conabimur, atque id eo ferventius, quia de tua singulari in Deum pietate certissimi sumus, teque proinde permissurum numquam suffragio tuo, ut ex bonis Deo consecratis cum Ecclesiae jactura locupletari quempiam iis in comitiis decernatur.

Catholicis aliis Principibus similes pro Germaniae Ecclesiis perscriptas signiﬁcat.

§. 2. Communem igitur cum aliis Catholici nominis Regibus, ad quos pariter in hunc finem studiosissimas litteras dedimus, ut naves operam ad ejusmodi Ecclesiarum Germaniae pericula avertenda enixe petimus ac per viscera Jesu Christi obsecramus: cujus quidem pietatis uberem fructum Majestatem tuam percepturam Noster praesagit animus, justos enim ac pios diligit is, in cujus manu sunt omnia jura Regnorum, et in proverbiis legimus « *Turris fortissima nomen Domini, ad ipsum currit justus, et exaltabitur.* » Nosque interea, ut in superioribus litteris testati sumus, ac denuo Majestati tuae confirmamus, non tam de tua in Romanam Ecclesiam observantia benemereri, quam de regali tua sobole honestanda sedulo cogitabimus, damusque certissimum pignus, Apostolicam benedictionem, quam Majestati tuae, ac liberis tuis omnibus amantissime impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIII. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCXVI.

Dat. die 13. Maji 1761. Anno III.

De impedenti plurium Ecclesiarum Germanicarum periculo in proximo pandendo foedere, cum Francisco in Romanorum Imperatorem electo condolet, illudque hortatur, ut Ecclesiae patrocinium assumat in comitiis pro ipso foedere conciliando babendis Augustae Vindeliciorum.

Carissimo in Christo Filio Nostro Francisco Lotharingiae et Barri Duci, nec non Etruriae sibi subjectae Magno Duci, in Romanorum Imperatorem electo.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Suam sedulitatem pro Ecclesiarum

§. 1. Vix delato infirmitati Nostrae servitutis Apostolicae ministerio, ea in primis su-

Germanicarum patrimonia ad saeculares dilabantur, Pontifex exprimit.

biit cogitatio, ut Germanicarum Ecclesiarum securitati prospiceremus, a quibus conari aliquos ferebatur, in proximae ineundi foederis pactionibus, ditiora subtrahere patrimonia, ut saecularium dominio addijcetur. Dedimus igitur in mandatis Venerabili Fratri Caesareae Archiepiscopo, modo autem dilecto Filio Nostro Cardinali Cribellio, tum isthic Apostolicae Sedis Ordinario Nuncio, ut Majestati tuae studiosissime testaretur, quantum egregiae pietati, ac sapientiae tuae confideremus, neque propterea vereri Nos, quin pro suprema illa, qua fungeris dignitate, advocati, atque patroni, earum defensam suscipere validissimam, cum sint illustria membra, ac nobilissima portio ejus potentissimi corporis, cujus Majestas tua caput est, moderator, et custos: sed quoniam indictis modo Augustae Vindeliciorum ad sanciendam pacem comitiis, idem ipse rumor impedentis Episcopatibus nonnullis jacturae, iterum invalescit, renovatur in Nobis antiquus dolor, ac metus, quem idcirco cum Majestate tua rursum comunicare cogimur, ne coram aeterno Judice, indiligentiae, improvidique silentii redarguamur.

Commemorat aerumnas, ... Catholicis, qui sub Principibus haeterodoxis vivunt.

§. 2. Est autem supra caeteros Majestati tuae perspectum, quibus aerumnis conflictentur Catholici, qui sub haeterodoxis Principibus vivunt, quinimo iidem ipsi Principes viri ad Ecclesiae matris gremium reversi, quibus votis, ac gemitibus flagitent, ut impune viam salutis tenere sibi liceat, quot novis difficultatibus, ac molestiis urgeantur in dies, quominus Catholici nominis, et Catholicae disciplinae officiis libere vacent; quod si nova istbaec calamitas supervenerit, et Ecclesiastici Ordinis minoatur potentia, quis veteribus morbis malorum insanabilium cumulus non accesserit? De hoc tristissimo eventu prae lacrymis prohibemur plura disserere, nam si contigeret, quod misericors Deus avertat, vitam quam ducimus non modo infelicem, sed pene intollerabilem experiemur. Te proinde carissime in Christo Fili Noster, majorem in modum petimus, et rogamus, tum ut durissimae in Catholicorum conditionia, et servitutis miseratione, tum vero etiam iniquissimae pactionis, quam formidamus, acerbitate commotus, inter Augustani conventus tractatus, et curas, gravissimam hanc Ecclesiae necessitatem negligi non patiaris, omnesque exeras vires, ne Religio Catholica, et Apostolica Sedes ullum persentiat detrimentum: dum vero debitam laboranti Ecclesiae opem de tua praeclara virtute, tuique nominis authoritate expectamus, Deum jugibus sacrificiis exorare non omittemus, ut sit brachium, virtus, ac fortitudo tua atque rebus tuis omnibus prosperitatem, et incrementum iisdem in comitiis, in quibus tam fidelem, egregiamque navabis operam, ad tot incommoda, et pericula ab rebus Domini propulsanda, sitque auspicii Nostri pignus, Apostolica benedictio, quam Majestati tuae amantissime impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, sub annulo Piscatoris die XIII. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCXVII.

Hildesiensis Capituli sollicitudinem commendat; in tuenda libertate electionis Antistitis, summque praesidium ne ea mala, quae timentur obveniant, pollicetur. Dat. die 16. Maji 1761. Anno III.

Dilectis Filiis, Decano, et Capitulo Ecclesiae Cathedralis Hildesiensis.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii salutem, et Apostolicam benedictionem.

Curam, et sollicitudinem in canonicae electionis Antistitis vestri libertate tuenda, plurimum commendamus, et ob ea, quae vos angunt, atque conturbant, vobis aeque condolemus: illud demum, quod timetis, Nos quoque jampridem veriti sumus, eaqua propter sollicitudini, quam licet immerentes gerimus omnium Ecclesiarum, Deo miserante, neque defuimus, neque defuturos, eodem ipso juvante recipimus: interim vero magnis precibus exorandus est, ne respiciat peccata populi sui, sed bonitatis dumtaxat, et mise-

rationum suarum reminiscatur, tantumque mali avertat a vineis suis; qua de re, ut ipsi quoque valde solliciti sitis, at opem, ac patrocinium Catholicorum Principum exquiratis, vehementer hortamur, et obsecramus in Domino, atque interea, Apostolicam benedictionem Nostram peramanter largimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub Annulo Piscatoris die XVI. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno Tertio.

CCXVIII.

Dat. die 17. Maji 1761. Pont. Ann. III.

Ne Germanicarum Ecclesiarum bona ad saeculares Principes transferri sinat, in componendi belli compensationem, proximis habendis comitiis Augustae Vindelicorum, Mariae Theresiae Imperatrici Romanorum electae, quamplurimum commendat.

Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae Hungariae Reginae Apostolicae, nec non Bohemiae Reginae Illustri in Romanorum Imperatricem electae.

Clemens PP. XIII.

Carissima in Christo Filia Nostra salutem, et Apostolicam benedictionem.

Quantum Pontificis cordi constantissime fuerint Germanicarum Ecclesiarum libertates, et jura commemorat.

§. 1. Pervenit ad aures Nostras, non multo post ac impositum Nobis fuerat onus Apostolicae servitutis, obscurus quidam rumor, moliri aliquos, ut in proxime ineundo foedere pacis, quarumdam Germaniae Ecclesiarum bona, in saecularium Principum potestatem transferentur, ad ea, quae bellum iisdem intulit, damna sarcienda: non eramus autem nescii, quam fortiter huic molimini Majestas tua alias restitisset, et Divinae bonitatis consilio, factum arbitrabamur in tam gravi periculo, magnum sollicitudini Nostrae praesidium in virtute, ac sapientia tua paratum invenire: quapropter jussimus Ven. Fratrem Caesareae Archiepiscopum dilectum modo Filium nostrum Cardinalem Cribellum, qui tunc Apostolicum Nuncium isthic agebat, ut anxietatem Nostram tecum communicaret, quantumque spei in perspectissimo Nobis tuendarum Ecclesiarum studio Majestatis tuae reponeremur, latios explicaret.

Suum exprimit dolorem pro imminenti periculo Germanicis Ecclesiis in proxime habendis comitiis Augustae Vindelicorum, pro pace firmanda, cum ipsarum Ecclesiarum jactura.

§. 2. At imminentibus modo Augustanis comitiis, idem ille rumor, qui clanculo prius serpebat, erupit in publicum, et non sine maximo animi Nostri moerore ubique circumsonat, quasi de pace inter Christianos Principes agi non possit, nisi tunica Christi dividenda proponitur. Numquid ergo vetera Germanicae Ecclesiae dispendia satis lugenda non sunt, quin adhuc nova, et pejora sint metuenda? Numquid haereditas, et portio sancta, quam separavit Dominus in dotam, et ornamentum desponsae in sanguine suo Ecclesiae, erit extraneorum praeda, belli merces, pretium pacis? Non poterat haec tam iniqua conditio nisi ab infensissimis hostibus Nostris excogitari, quibus diuturna experientia compertum est, quantum splendoris, praesidii, ac roboris Catholicae fidei situm sit in ejusmodi sacerdotiis, quique multo ab hinc tempore, munitissimas istas Dominicae vineae turres, et per vim manifestam, vel pedetentim conantur evertere. At vix credibile, quod cum per Majestatem tuam olim rejecta, et execrata fuerit, eam denuo proferre non vereantur, quasi neque praestantissimae virtutis tuae, justitiae, fortitudinis, partaeque inde apud omnes laudis, ac gloriae reminisci, neque totius Germanici Cleri, Austriaco sanguini addictissimi, suspiriis, ac lacrymis sursum commoveri non debeas.

Imperatricem obsecrat ut in Augustanis comitiis, Ecclesiarum, et Apostolicae Sedis partes agat, ex quo optima erit pax, et Germanicis rebus stabile fundamentum.

§. 3. Hujus igitur nomine, Catholica Ecclesia, quae ad Deum pacis supplices preces hactenus effudit, ut infaustos exitus belli a tuis exercitibus, ac regionibus amoveret, ad Majestatem tuam manus tendit, et maternas convertit voces, ut iis in comitiis, in quibus partes tuae insignes erunt, diligentissime caveas, ea iniri consilia, quae vel Orthodoxam colendi Dei libertatem, vel Germanicarum Ecclesiarum patrimonia, vel Apostolicae Sedis minuant dignitatem, ne videlicet in pace ista, amaritudo ejus sit amarissima; quam enim operam Catholicae Religioni defendendae, ejusque decori conservando dederis, Deo ipsi dabis; is vero successum consiliis tuis, pacem optimam, et Germanicis rebus stabile firmamentum. Pluribus equidem prae-

stantissima pietas tua incendi opus non habet, cui interea, ut omnem Dominus etiam in hoc saeculo prosperitatem tribuat, incessanter adprecabimur, damusque certissimum paternae benevolentiae pignus, Apostolicam benedictionem, quam tibi carissima in Christo Filia Nostra amantissime impertimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub annulo Piscatoris die XVII. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno Tertio.

CCXIX.

Dat. die 18 Maji 1761. Anno III.

Archiconfraternitati S. Catharinae Senensis de Urbe indultum liberandi quotannis unum reum ab ultimo supplicio, jam alias concessum confirmat, et quatenus opus sit, de novo concedit.

Clemens XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Antiquum indultum liberandi quotannis unum reum ab ultimo supplicio commemoratur, indultumque deperditum fuisse exponitur.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii Officiales, et Confratres Archiconfraternitatis sub invocatione Sanctae Catharinae Nationis Senensis in Alma Urbe Nostra canonice, ut asseritur, institutae, quod intuitu nonnullorum pietatis operum, quae tunc existentes ejusdem Archiconfraternitatis Confratres exercere pergebant, ipsi Archiconfraternitati facultatem liberandi quotannis unum reum ultimi supplicii poenae addictum, et in hujusmodi defectu alios delinquentes ad Triremes, sive in perpetuum, sive ad tempus damnatos, ab hac Sancta Sede concessam fuisse memoratur, prout ex documentis authenticis id constare asserunt; verum quia sive propter temporum injuriam, sive propter Officialium ejusdem Archiconfraternitatis negligentiam dicti exponentes, facultatem illi concessam, licet omnem diligentiam ad effectum illam inveniendi adhibere curaverint, nihilominus reperire nequiverint, ac propterea indultum, seu privilegium aliud, ut praefertur, eidem Archiconfraternitati concessum liberandi singulis annis unum reum praedictum per Nos confirmare, seu de novo concedi plurimum desiderant. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Supra expressum indultum Pontifex confirmat, et quatenus opus sit de novo concedit.

§. 2. Nos igitur, dictos Exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eidem Archiconfraternitati Sanctae Catharinae Nationis Senensis de eadem Urbe, ac pro ea illius modernis, et pro tempore existentibus Officialibus, et Confratribus, unum reum ad triremes perpetuas quacumque de causa, non tamen homicidii, et furti damnatum, dummodo tamen pacem a parte offensa habuerit, et ad triremes missus non sit, et in eis existat, singulis annis, sive in die festo ejusdem Sanctae Catharinae, sive in alio anni tempore nominandi, et liberandi, servata tamen forma statutis ejusdem Archiconfraternitatis, auctoritate Apostolica confirmatorum, pro nominatione, et liberatione rei hujusmodi praescripta, et demandata, facultatem auctoritate Apostolica, tenore praesentium concedimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes, easdem praesentes litteras, semper firmas, validas, efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVIII. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCXX.

Dat. die 10 Maii 1761. Ann. III.

Praeceptoria, seu commenda nuncupata de Silla, Militiae Beatae Mariae de Montesa Aequestris Ordinis de Calatrava, unitur, et perpetuo incorporatur ejusdem militiae mensae Magistrali.

Suppresso ordine Militum Templariorum in Concilio Viennensi in Delphinatu, Ordinis ejusdem universa bona, Apostolicae Sedis ordinationi, et dispositioni, reservata prius, deinde Militibus Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani addicta, exceptis illis sitis in Regnis, et Terris Castellae, et Aragoniae, quae ad Apostolicae Sedis dispositionem relicta fuerant; a Clemente V. per Constit. edit. anno 1312. Maji 2. ut est in Bullario Mainardii. Bona in Aragoniae Regno sita, concessa postmodum fuere Aragoniae Regi pro fundatione, et dotatione Monasterii Militiae de Calatrava Ordinis Cisterciensis in Castro de Montesa Regni Valentiae per Constit. Joannis XXII. anno 1318. editam, quae in Bullario Mainardii non reperitur impressa. Equestris militiae de Calatrava Magnum Magisterium, Aragoniae Regibus perpetuo concessit Sixtus V. Constit. edit. anno 1587. Martii 15. quae pariter in dicto Bullario Mainardii non reperitur. Ut Conventus de Montesa ob Terremotum anni 1748. fere dirutus, transferri possent ad Regium Palatium del Temple in Civitate Valentiae, sicut Hispaniarum Rex decreverat, approbavit Clemens XIII. Constit. edit. anno 1759. Martii 5. relata in hac nostra Continuatione sub num. XLIII.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Suppresso Ordine militari Templariorum nuncupato et bonis in Aragoniae Regno sitis, reser-

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit carissimus in Christo filius Noster Carolus Hispaniarum Rex Catholicus, quod dudum fel. rec. Joannes Papa XXII. praedecessor Noster, postquam rec. me. Clemens Papa V. itidem praedecessor Noster per quasdam suas sub plumbo VI. Nonas Maji Pontificatus sui anno VII. Viennae in Delphinatu datas literas, universa bona ad Ordinem Domus militiae Templi Hierosolymitani, illiusque Magistrum, et Fratres spectantia, in toto Regno Aragoniae existentia, et quae, dictus Ordo, et praefati Magister, et Fratres ipsius Ordinis militiae Templi per se, vel quoscumque alios habebant, tenebant, et possidebant in dicto Regno Aragoniae, dispositioni, et ordinationi Sedis Apostolicae, sub certis modo, et forma tunc expressis reservaverat, instante Cla. me. Jacobo II. dum vixit Aragoniae Rege, per alias suas pariter sub plumbo Pontificatus sui anno primo expeditas literas, bona quaecumque praedicta, in hujusmodi Regno Aragoniae tunc existentia, et ad Ordinem, Magistratum, et Fratres Domus militiae Templi Hierosolymitani praedicti spectantia, et pertinentia, ac dispositioni, et ordinationi Apostolicae reservata, sicut praemittitur, dicto Jacobo Regi concessit, assignavit, et attribuit pro fundatione, et dotatione novi Monasterii, seu Conventus militiae de Calatrava Ordinis Cisterciensis in Regno Valentiae, ac praesertim in Castro de Montesa.

vatis Apostolicae Sedis dispositioni, eadem subinde Aragoniae Regi cessa pro Conventu erigendo de Montesa militiae Ordinis Cisterciensis de Calatrava.

Ex bonis assignatis pro novo erigendo Monasterio, nonnulla concessa fuerunt pro dotatione Commendae de Silla nuncupatae ejusdem Monasterii de Montesa.

§. 2. Sequuta vero concessione, et assignatione hujusmodi bonorum per mandatum, stabilimentumque tunc in humanis agentis Arnaldi de Solet Magistri ejusdem militiae die XXI. Januarii MCCCXXI. fere ab initio fundationis, et constructionis novi Conventus de Montesa, ejusdem militiae assignati fuerunt pro provisione, et alimentis ejusdem Conventus de Montesa annui redditus, fructus, et proventus, obventiones, et jura quaecumque locorum de Sueca, Silla, Montesa, et Perpuchent. Postmodum vero Magistri dictae militiae tunc successores, administrationem fructuum, redditum, et proventuum loci de Sueca pro manutentione Comunitatis dicti novi Monasterii, seu Conventus de Montesa sibi reservarunt, fructus autem, ac redditus, proventusque, et jura locorum de Perpuchent, et Silla, in Commendam duobus Equitibus memoratae militiae concesserunt; Villa tamen, seu locus de Montesa, mensae Magistrali unitus, et incorporatus remansit.

Sixtus V. Magisterium militiae de Calatrava, Aragoniae Regibus perpetuo concessit.

§. 3. Subinde tractu temporis quum Magisterium hujusmodi militiae a rec. mem. Sixto Papa V. praedecessore pariter Nostro, per quasdam suas die XV. Martii MDLXXXVII. expeditas literas, Regiae Coronae Aragoniae, seu pro tempore existenti Regi Aragoniae unitum, et incorporatum fuisset, cla. mem. Philippus II. dum vixit Hispaniarum Rex Catholicus administrater perpetuus tam dictae, quam aliarum militiarum in Hispaniarum Regnis existentium, auctoritate Apostolica deputatus, ad hoc ut Fratres Milites, et Conventus hujusmodi absque ullo impedimento, ac minori rerum temporalium studio, cura et sollicitudine Deo famulatum exhibere valerent, super fructibus, redditibus, et proventibus mensae Magistralis ipsius militiae, majorem summam redditum proventuumque ad faverem Fratrum Militum, Conventus, et militiae praedictorum reservavit, constituit, et assignavit ulterius, quam ipsi percipiebant ex Villa, ac Territerii locis de Sueca, ac postmodum Reges Hispaniarum, qui in Regna praedicta successerunt, uti perpetui administratores supradictae militiae, eamdem summam adauxerunt.

Conventus de Montesa ab Terremotu anno 1748 eversus, translatus fuit ad Regium Palatium DEL TEMPLE in Civitate Valentiae.

§. 4. Attenta demum omnimoda eversione memorati Conventus de Montesa praedictae militiae, effecta propter terremotum, qui Anno MDCCXLVIII. in Regno Valentiae evenit, in qua fere omnes ejusmodi Conventus, et militiae Fratres interierunt, cla. itidem mem. Ferdinandus, dum pariter vixit Hispaniarum Rex Catholicus, et administrator perpetuus ejusmodi militiae, decrevit, et mandavit, ut Communitas, seu Fratres dicti eversi Conventus, qui ex ruinis immunes evaserant, in Regio Palatio *del Temple* nuncupato in Civitate Valentina existente, in quo antiqui Magistri hujus militiae habitabant, se transferrent, ut inibi, et in illius annexa Ecclesia divina officia, aliaeque Ecclesiae functiones per Fratres hujusmodi militiae celebrari, et haberi solitae, et consuetae deinceps celebrarentur et haberentur, donec, et quosque sive dictus dirutus Conventus, pro commodo, et servitio eorumdem Fratrum reficeretur, seu alius Conventus de novo construeretur, imminuendo interea, seu redigendo ad decem, at novem dumtaxat triginta Fratres, et Collegiales vulgo *Piazze* nuncupatae, qui duas Communitates, nempe Conventum, et Collegium constituebant.

Referuntur incommoda pro novi hujus Conventus constructione, praesertim ob pecuniarum deficientiam.

§. 5. Statim ac Fratres Conventus hujusmodi, ad Palatium praedictum *del Temple* accesserunt, eidem Ferdinando Regi repraesentarunt incommoda, et angustias quae patiebantur, quippe quod in dicto Palatio, neque Ecclesia capax, minusque habitatio, nec Officinae congruentes, et necessariae hujusmodi Communitati reperiebantur, ac existebant; post vero iteratos efflagitatus, et animadversiones super praemissis habitas compertum fuit, nullum alium locum magis aptum esse, et fore consentaneum pro constructione novi Conventus, quam idem Palatium *del Temple*, impedimentum vero majus, quod constructionem memorati novi Conventus adhuc detinuit, et detinere pergit, illud est, deficentia pecuniae necessariae in constructionem, perfectionemque ipsius novi Conventus impendendae, nam fructus, redditus, et proventus Prioratuum, et Parochialium Ecclesiarum, quibus Fratres dictae militiae inserviunt, eisdem Fratribus ad eorum conservationem, et decentiam, ac in subsidium, et sublevamen pauperum assignati reperiantur, fructus itidem, ac redditus, et proventus Praeceptoriarum, seu Commendarum militiae hujusmodi, illius Fratres Praeceptores seu Commendatarii intuitu servitiorum per eos praestiterum percipiunt, et quibus solitas, et consuetas aerario dictae militiae annuas responsiones, aliasque jura, et onera persolvere tenentur, demum fructus redditus, proventusque mensae Magistralis praeter, et ultra provisiones, aliaque ad commodum Magistri necessaria, quae etiam perpendere debent, impendendi veniunt in satisfactionem onerum, stipendiorum Ministrorum, et aliorum illius servitio addictorum, quibus mensa ipsa gravata existit.

Ad quae incomoda removenda, et ut pecuniae praesto essent, Fratres, et Prior Conventus de Montesa propo-

§. 6. In hoc rerum statu necessitas dicti Conventus, et illius Communitatis magis magisque augebatur, quare Communitas, seu Fratres praedicti Conventus hujusmodi per suum legitimum Priorem ad hoc deputatum exponi facere curarunt, quod medium magis

suere unionem Commendae de Silla mensae Magistrali, quo sic praedictae constructioni prospicere posset.

proprium, peculiare, et re ipsa opportunum pro stabilitate non solum dicti novi ejusdem militiae Conventus, verum etiam Collegii Sancti Georgei, quod ruina itidem minatur, ac illius reaedificatio, seu nova constructio demandata est, videbatur esse unionem, incorporationem supradictae Praeceptoriae, seu Commendae de Silla eidem mensae Magistrali, prout alias favore mensarum dictarum aliarum militiarum factum fuisse memoratur, nam si dicta Praeceptoria, seu Commenda de Silla tanquam pars primae, et antiquae dotis, sive assignationis, vel fundi supradicti diruti, eversique Conventus de Montesa mensae Magistrali hujusmodi incorporaretur, et iterum injungeretur, ipsa mensa Magistralis absque ulla redditnum, proventuumque illi assignatorum imminutione, facile applicare, et suppeditare valeret totum id, quod necesse est ad constructionem novi Conventus ejusdem militiae, et Collegii Sancti Georgei, ac manutentionem harum duarum Communitatum, et satisfactionem quorumcumque onerum, quibus ipsa mensa Magistralis gravata existit.

Proposita unio ab Ordinum Consilio probata fuit, exitum habitura quum Commendatore vacua reperietur Commenda ipsa, et sub certis modis Hispaniarum Regis adprobationi supposita.

§. 7. Negotio hujusmodi mature perpenso a Consilio Ordinum, seu militiarum in consultationibus diebus XXVIII. Februarii, et XVII. Decembris anni proxime elapsi MDCCLX. habitis, dictum Consilium totum id approbavit, exposuitque, ac retulit ipsi Carolo Regi, necesse esse, ut Conventus, et Communitas, seu Fratres militiae de Montesa in *Temple* Palatio hujusmodi fundarentur, collocarentur, et constituerentur; incorporando Conventui praedicto construendo, Collegium Sancti Georgei, praeviis habitationibus disjunctis pro dictis duabus Communitatibus, sive Fratribus dictae militiae, et Collegialibus hujusmodi Collegii, cum omnimoda subjectione Collegialium pro tempore existentium Collegii praedicti Priori ejusdem Conventus, quodque Praeceptoria, seu Commenda de Silla ejusdem militiae, cujus fructus, redditus, et proventus ad summam quatuor circiter millium petiarum monetae illarum partium annuatim ascendunt, quam dilectus filius Nobilis Vir cognominatus Marchio della Mina unus ex Magnatibus Hispaniarum in exercitibus suis Praefectus sibi concessam obtinet, ex nunc prout ex tunc quando sive per obitum, sive renunciationem, sive cessionem, aut alias ex illius persona vacaverit, unienda, et incorporanda esset eidem mensae Magistrali, ad hoc ut ipsa mensa Magistralis absque ulla suorum fructuum, redditunm, proventuumque, ac fundorum, seu capitalium, distractione supplere, ac suppeditare valeat totam summam pro constructione novi Conventus necessaria, pro cujus perfectione, et absolutione existimatum est, quod summa centum quinquaginta millium petiarum praedictarum impendenda, et eroganda veniat, ac insuper augere possit dotem, sive annuos fructus, redditus, et proventus ejusdem Communitatis, qui antequam praedictus terremotus saepedictum Conventum everteret, summam quinque millium, et ducentarum petiarum parium minime excedebant, pro manutentione eorumdem Fratrum, et Collegialium usque ad numerum triginta, qui inter dictas duas Communitates existere debebant.

Hispaniarum Rex cuncta probavit, et pro suppressione, et respectiva incorporatione Commendae de Silla mensae Magistrali, instantias Pontifici detulit.

§. 8. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat ne, dictus Carolus Rex sentiens omnia, quae idem consilium sentit, posita renunciatione a Priore, et Communitate hujusmodi jam facta omnium, et singulorum suorum jurium, et actionum super fructibus, redditibus, et proventibus dicti loci de Sneca, pro constructione, et perfectione fabricae dicti novi Conventus expressa in planta, aut descriptione *vulgo ut dicitur disegno* ipsi Carolo Regi a supradicto consilio tradita, summam centum triginta millium petiarum parium assidue per quinque annorum spatium tradenda assignaverit, injungendo Priori praedicto, et illius Communitati assistentiam, et directionem dictae fabricae, insuperque pro sua tam Conventus, Militiae Fratrum, Collegii, et Collegialium praedictorum sollicitudine, mandaverit, et decreverit, ut numerus triginta Religiosorum, seu Fratrum *vulgo Piazze*, quam, seu quas dictae duae Communitates ante memoratum terremotum habere debebant, constituatur, assignando, et constituendo tam pro Ecclesiae, divinique cultus augmento, quam Fratrum, Conventus Collegii, et Collegialium manutentione, et alimoniis eleemosynas, et stipendia usque

ad summam novem millium petiarum similium, quae quidem summa ex redditibus, et proventibus mensae Magistralis, accurate in tribus equalibus solutionibus in antecessum singulis annis faciendis persolvere debebit, ac propterea dictus Carolus Rex, attentis praemissis, memoratam Praeceptoriam, seu Commendam de Silla ajusdem militiae eidem mensae Magistrali per Nos perpetuo unire, et incorporare plurimum desideret.

Postulata suppressio, et perpetua mensae Magistrali incorporatio nunc pro tunc, seu vacationis tempore Pontificia authoritate approbatur ad expositum finem novae constructionis Conventus.

§. 9. Nos piis ejusdem Caroli Regis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, summque studium in praemissis summopere commendantes, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, memoratam Praeceptoriam, seu Commendam de Silla nuncupatam ejusdem militiae de Calatrava per dictum memoratum modernum Marchionem de la Mina de praesenti obtentam nunc pro tunc, et quando Praeceptoria, seu Commenda de Silla praedicta per obitum, cessum, vel decessum, aut renunciationem, sive quocumque alio modo de illius persona vacaverit, cum omnibus, et singulis Praeceptoriae, seu Commendae praedictae fundis, capitalibus annexis, connexis, juribus, actionibus, pertinentiis, fructibus, redditibus, et proventibus universis, ac quibuscumque privilegiis, quae tunc existens militiae praedictae Magister memoratae Praeceptoriae, seu Commendae de Silla in erectione, ac concessione in Commendam assignavit, et concessit, et quibus Praeceptores, seu Commendatarii ipsius Praeceptoriae, seu Commendae huc usque usi, potiti, et gavisi fuerunt, seu uti, potiri et gaudere potuerant, mensae magistrali militiae praedictae, auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuo unimus, annectimus, et incorporamus, ac eidem mensae Magistrali unitam, annexam, et incorporatam nunc pro tunc quando de persona dicti moderni Marchionis Praeceptoris, seu Commendatarii esse, et fore perpetuo decernimus, et declaramus; ita ut, vigore unionis, annexionis, et incorporationis hujusmodi Praeceptoriae, seu Commendae eidem mensae Magistrali a Nobis de praesenti, sicut praemittitur factarum, liceat ipsi Carolo Regi, ac caeteris earumdem Hispaniarum Regibus pro tempore existentibus, uti administratoribus perpetuis militiae praedictae, statim ac Praeceptoria, seu Commenda de Silla de persona dicti moderni Marchionis vacaverit, liberam illius possessionem apprehendere et retinere; ac illius annuos fructus, redditus, et proventus percipere, exigere, et lavare, ac de illis, uti unitis, et incorporatis mensae Magistrali praedictae Militiae, disponere, ac in suos, seu in alios sibi benevisos usus, et utilitatem libere, et licite convertere.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 10. Decernentes, easdem praesentes literas, semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ipsi Carolo Regi, suisque in Hispaniarum Regnis Successoribus plenissime suffragari, et ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, ac Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sedis Apostolicae Nuncios sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 11. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac militiae praedictae, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, stabilimentis, usibus, et naturis; privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis, superioribus, et personis sub quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac viae dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam

Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris, die decimanona Maji Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Primo Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCXXI.

Dat. die 20 Maji 1761. Ann. III.

Praevia derogatione dispositioni testamentariae Canonici Jacobi Savioli, pium legatum ab eodem relictum pro erectione Orphanotrophii in Terra Plebis Dioecesis Bononiensis, applicatur Hospitali Sanctae Mariae dictae Terrae, et Bononiensi Archiepiscopo exequutio concessionis committitur.

Clemens Papa XIII.

Dilecte fili Noster, salutem et Apostolicam Benedictionem.

Refertur tenor dispositionis testamentariae Canonici Savioli.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii administratores Hospitalis Sanctae Mariae Terrae Plebis Bononien. Dioecesis, quod quondam Canonicus Jacobus Savioli ejusdem Terrae, deficiente linea masculina Francisci, et Alphonsi fratrum de Claris haeredum institutorum, ab ejus haereditate separari mandavit praedium Tornaturarum quatuordecim ex parte affertum Ecclesiastica emphytheusi, et census in sorte scutorum quatuorcentum monetae Romanae sub expressa declaratione, quod utriusque sortis fructus naturales, et civiles, a die obitus ultimi haeredis gravati, per decennium cumulari deberent, ad effectum erigendi in dicta Terra Orphanotrophium sine Ecclesia, in quo indesinenter praeberi deberent alimenta, et honesta educatio sex pueris, usque ad aetatem annorum octo supradecem, et separatim sex puellis quousque nuberent, aut pervenirent ad aetatem viginti duorum annorum, injungendo praeterea, ut pro una vice tantum elargirentur scuta decem cuilibet ex illis, qui vel ob completam aetatem, vel titulo matrimonii, vel ob aliam causam e dicto Orphanotrophio dimittendus esset, et alias prout in ejusdem Jacobi testamento uberius dicitur contineri.

Petitio porrecta pro derogatione

§. 2. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti exponentes, qui (ut asserunt) jam imminet defectus ultimi ex haeredibus a testatore volitis, ob decrepitam illius senectutem, totum id, quod a praedicto Jacobo testatore assignatum fuit pro erectione, et dotatione hujusmodi Orphanotrophii, in Hospitalis praedicti subsidium convertendi facultatem per Nos concedi plurimum desiderent. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

praefatae dispositionis testamentariae.

Postulatae derogationi indulget Pontifex pro implorato effectu.

§. 3. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, ac testamenti praedicti tenorem praesentibus pro plene, et sufficienter expresso, et inserto habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, ad quos supplicem libellum, Nobis porrectum, remisimus, qui relationem tuam ad eosdem Cardinales transmissam, attenderunt, consilio, Circumspectioni tuae per praesentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis supradictis, eorumdem exponentium precibus, praemissa ejusdem Jacobi Testatoris dispositione minime obstante, auctoritate Nostra Apostolica, pro tuo arbitrio et prudentia, gratis indulgeas juxta petita. Non obstan. supradicti Jacobi Testatoris etiam ultima voluntate, quam quoad praemissa sufficienter, et expresse commutamus, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XX. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCXXII.

De componendis dissentionibus inter Episcopum, et Abbatem Tennebacensem super jurisdictione exercenda in Monasterio Licentbalii agit cum Marchione Badensi in

Dat. die 20. Maji 1761. Anno III.

cujus ditione Monasterium idem reperitur, et Ecclesiasticam disciplinam commemorat servandam ab Episcopis, et Regularibus quoad Monialium Monasteria.

Dilecto Filio Nobili Viro Ludovico Marchioni Badensi.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili Nobilis Vir, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Ut dissentiones, inter Episcopum, et Abbatem Tennebacensem, componere studeat hortatur Marchionem Badensem, Monasterii Lictenthalii Patronum.

§. 1. Ea nobis opinio inest pietatis eximiae, atque virtutis Nobilitatis tuae, ut ejus experiendae occasionem ultro capiamus, idque eo lubentius, quoad nihil impetrare cupimus, quod sacris Ecclesiae regulis non sit apprime conforme. Retulit Nobis in proxima, quam dedit, villicationis suae ratione Ven Fr. Franciscus Spirensis Episcopus, impediri se quominus jurisdictionem suam exerceat in Sanctimonialium Cisterciensium Licteuthalii coenubium, obsistente Ordinis ejusdem Abbate Tennebacensi, qui omnem sibi arrogat potestatem, iu sacrorum canonum, et Apostolicarum sanctionum contemptum, eaque propter rogavit, ut ex Apostolicae servitutis Nostrae ministerio, quidquid agendum foret consuleremus. Equidem novimus, asceterium illud uno tam intra Badensis Ditionis tuae fines existere, quam a piissimis Majoribus tuis fundatum, ejusque patrocinium, ac tutelam istius florentissimi Marchionatus moderatori, ac Domino esse commissam, atque idcirco, hasce Nobilitati tuae literas dandas esse censuimus, ut tuis sub auspiciis haec omnis Episcopum inter, et Abbatem dissentionis causa tollatur: ut vero id sine cujusquam injuria contingat, Ecclesiasticae, hac in re, disciplinae regulas paucis attingere praestat.

Ecclesiasticam commemorat disciplinam quoad Episcoporum, et Regularium jurisdictionem in Monialium Monasteriis.

§. 2. Sunt ex una jura quaedam Episcoporum propria, etiam in Monasteriis, quae Regularibus Praelatis subjaceot, exercenda: sunt ex altera Regularium Praelatorum privilegia a Romanis Pontificibus decessoribus Nostris concessa certis circumscripta limitibus, quos nefas est transgredi; juribus ergo suis utatur sic oportet Episcopus, ut Regularium privilegia non abroget, privilegiis vero sic Regularis Praelatus, ut Episcopi potestatem non spernat, quod si inter utrumque oriatur dissentio, Nostrum est praecipere ut ambo intra praescriptos fines contineantur, qui vero Advocatum ac Patronum gerit, illud prae caeteris spectare debet, ut ad sacrorum canonum normam, Monasterii regimen componatur: quae nam porro sint tum Episcopi, tum Abbatis in istiusmodi regimine partes, pluribus quidem Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Tridentini Concilii interpretum sententiis, et Romanorum Pontificum decretis jam saepius definitum fuit, quae si fideliter ac rite serventur, quemadmodum fit in Germaniae Dioecesibus, nulla erit dissidiorum occasio; atque hoc illud est, quod fieri modo petimus, Nobilitate tua interveniente, ut scilicet secundum praefinitam in Apostolicis Constitutionibus normam, concordia, et pax Episcopum inter, et Abbatem sanciatur, litium parcatur sumptibus, a Catholico populo offensiones amoveantur.

Marchioni Badensi plenitudinem divinae gratiae imploratur Pontifex.

§. 3. Illud demum Nobilitati tuae persuasum volumus, nihil esse, quod optemus ardentius, nihil quod a bonorum omnium largitore Deo enixius petamus, quam ut praeclarissimo generi tuo, masculinam tribuat sobolem, in quam, et Catholica Religio, et pulcherrima possessio ista, haereditario jure pertranseant, tuoque sub regimine omnia discordiarum semina inter Ecclesiasticos praefocentur, et Fidei Catholicae, et Ecclesiasticae disciplinae vigor, atque securitas constituantur ita, atque firmentur, ut apud vel posteros, vel successores tuos, nomen, ac virtutem tuam perpetuo regnaturam omnes intelligant, damusque paternae benevolentiae pignus Apostolicam benedictionem, quam Nobilitati tuae, lectissimae Conjugi, ac universae Familiae peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris, die XX. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCXXIII.

Dat. die 30. Maji 1761. Ann. III.

Facultatem concedit Monachis Ordinis S. Benedicti Congregationis Bavariae ut non expectato triennii lapsu, comitia habere qoeant pro eligendo Supremo Praeside in alterius praecedentis, vita functi, loco.

Dilectis Filiis Praesidi et Religiosis vocalibus, ad comitia Generalia Congregationis Benedictinae Bavariae congregatis.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii salutem,
et Apostolicam Benedictionem.

Etsi Nobis jampridem perspecta erat singularis observantia vestra in hanc Apostolicam Sedem, et magna sedulitas in iis curandis, quae Monasticam disciplinam respiciunt, nihilosecius tamen opinionis ejusmodi confirmandae nova emergit occasio ex posterioribus literis vestris, quae nuperrime ad Nos delatae fuerunt: siquidem laudavimus captum a vobis consilium, non expectato triennî lapsu, cogendi quamprimum confoederatum Abbatum, Discretorumque comitia, ut in in defuncti supremi Praesidis locum, alius sufficiatur, ne Congregatio vestra legitimo capite suo diutius careat: quamobrem facultatem quam postulastis, habendorum hoc anno comitiorum, lubenter concedimus, hortamurque, ut coenobiticae Familiae vestrae eum moderatorem praeponatis, qui et Christianae pietati noviter promovendae, et Monasticae disciplinae sedulo retinendae, et Ecclesiasticis studiis pie, ac salubriter instituendis utilis, atque idoneus magis in Domino censeatur: quod quidem novo huic, quem adlecturi estis poterit facilius contingere ex eo, quod, ea, quae postmodum proxime consequetur electio supremi Presidis, nisi post quadriennium habenda non erit; interea vero spiritum Sanctum, Nos quoque orare non omittemus, ut mentibus, et cordibus vestris tam gravi in negocio propitius adsit, atque ut idem ipse, ea a Christiano populo in hunc finem exoretur, per alias literas in forma Brevis, Indulgentias de Thesauro Ecclesiae fuimus elargiti Monasterio Vesofontano, quo electores hac vice convenient, atque interea vobis Dilecti Filii Apostolicam Benedictionem peramanter largimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXX. Maji MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno Tertio.

CCXXIV.

Dat. die 10. Junii 1761. Ann. III.

Bina legata pia a Principe Hieronymo Pamphily relicta pro dotandis puellis orphanis, subveniendisque Miserabilibus familiis Civitatis Viterbii, praevia testamentariae dispositionis derogatione, Conservatorio nuncupato *delle Zitelle sperse* ejusdem Civitatis applicantur, datis super erogatione peculiaribus normis.

Dilecto Filio Nostro, Jacobo S. R. E. Cardinali Oddi, Cathedralium Viterbiensis, et Tuscanensis, invicem perpetuo unitarum ex concessione, et dispensatione Apostolica, Praesuli.

Clemens Papa XIII.

Dilecte Fili Noster, salutem,
et Apostolicam Benedictionem.

Preces porrectae pro commutatione testamentariae dispositionis Principis Pamphily, et causae hujus elargiendae commutationis.

§. 1. Exposuisti Nobis quod tunc in humanis agens Hieronymus Princeps Pamphily, in suis sub quibus ab humanis decessit die VI. Decembris anni proximi praeteriti in Civitate Viterbiensi, conditis codicillis, summam viginti millium scutorum monetae Romanae ad effectum dotandi puellas orphanas, subveniendique pauperibus familiis ejusdem Civitatis, ad tui tamen nominationem reliquit, et alias, prout in ipsius Hieronymi Principis codicillis uberius dicitur contineri; tu vero animo perpendens, quod si legatum hujusmodi juxta piam dispositionem ipsius Hieronymi Principis exequaris, magnus earumdem puellarum, ac multo magis familiarum miserabilium hujusmodi numerus, necessitatem tibi imponeret parvum auxilium, subsidiumque illis praebere, ita ut procul du-

bio dici potest, quod paucis elapis diebus, tam puellae, quam familiae praedictae eadem inopia premerentur, ac propterea proprium, consentaneumque esse existimas, praedictam viginti millium scutorum summam in tot bonis fructiferis tutis, et securis reinvestiri pro fundo, seu capitali Conservatorii puellarum dispersarum, vulgo *delle Zitelle sperse* nuncupat. Civitatis praedictae in qua, non solum puellae pauperes, et miserabiles, verum etiam illae, quae in evidenti periculo versantur ammittendi propriam pudicitiam, recipiuntur, asservantur, et aluntur, quod ita tenues redditus babet, ut decem septem, aut decem et octo puellas ad summum, servata etiam rei familiaris curatione in eo retineri, et ali possunt, quanto pro Civitate Viterbiensi bujusmodi numerus sexaginta, et ultra ea de causa haud sufficiens existeret, quoniam in ea agricolae illius territorii, qui pauperes, et miserabiles sunt sese receperunt, ac summa eorum egestas, ac facilitas conversandi magnum periculum pudicitiae suarum puellarum adducunt, ita ut, si parvo fundo, seu capitali, quod idem Conservatorium de praesenti possidet adderentur fructus, redditus, et proventus provenientes ex fundis, seu capitalibus hujusmodi legati viginti millium scutorum, dictis pauperibus puellis orphanis, et familiis miserabilibus distribuendorum, ac alterius legati mille scutorum annuorum per viginti annorum spatium singulis annis dicto Conservatorio persolvendorum itidem relicti, si dicta mille scutorum summa in tot bonis stabilibus singulis annis itidem reinvestirentur, tractu temporis annui fructus, redditus, et proventus hujusmodi Conservatorii, equidem in ipsa Civitate necessarii, ita majores existerent, et in maximum omnium illius pauperum familiarum levamen in perpetum cederent, et tot animae, quae propter inopiam, et pravam educationem vitiis toto animo sese dedere, pergunt, in tuto ponerentur, ac proinde facultatem licentiamque id exequendi per Nos tibi concedi plurimum desideras.

Pontifex commutata testamentaria dispositione Principis Pamphily, bina legata ab eo relicta Conservatorio DELLE ZITELLE SPERSE applicat, sub peculiaribus legibus.

§. 2. Nos piis votis tuis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere, nec non manutentioni pauperum familiarum, ac conservationi pudicitiae puellarum consulere cupientes, ac codicillorum hujusmodi tenorem praesentibus pro plene, et sufficienter expresso, et inserto habentes, tuis supplicationibus inclinati, circumspectioni tuae per praesentes committimus, et mandamus, ut legatum scutorum viginti millium a memorato Hieronymo Principe relictum ad effectum dotandi puellas orphanas, subveniendique pauperibus familiis Civitatis praedictae ad tui nominationem, tibique libitum, ut praefertur, eidem Conservatorio puellarum dispersarum, vulgo nuncupat *delle Zitelle sperse* ejusdem Civitatis, auctoritate nostra Apostolica pro tuo arbitrio, et prudentia gratis applices, et assignes, ita tamen ut tam praedicta, quam altera summa scutorum pariter viginti millium monetae praedictae, spatio viginti annorum consequenda, vigore alterius legati dicti Hieronymi Principis ad favorem ejusdem Conservatorii, sicut praemittitur, facti, reinvestiatur, ac reinvestiri debeat in tot bonis stabilibus, seu censibus, mature perpensis prius per circumspectionem tuam, seu pro tempore existentem Episcopum, bonorum et censuum qualitate, natura, et securitate, ita tamen, ut mandatum pro solutione praetii bonorum, et censuum emendorum semper, et quandoque a Deputato dicti Conservatorii faciendum, sive a te, sive ab Episcopo pro tempore existente subscribi omnino debeat, alioquin emptio, et acquisitio pro tempore facta, seu facienda nulla sit eo ipso, et Locis Montium Camerae Nostrae Apostolicae non vacabilium, eorumque fructus, detractis expensis necessariis pro manutentione capitalium, ac Ministrorum ad id necessariorum, erogentur in alendis, educandisque in supradicto Conservatorio tot puellis miserabilibus dictae Civitatis Viterbiensis, praesertim orphanis per circumspectionem tuam, ac per pro tempore existentes Episcopos successores nominandis quot proportionabiliter ex dictis annuis redditibus ali, et educari poterunt, iisque dotandis in casu vel Matrimonii, vel Monachationis earumdem puellarum in summa scutorum quinquagiuta, comprachensis tamen in dictis scutis quinquaginta, consuetis

scutis viginti quoad illas puellas, quibus ab eodem Conservatorio in casibus praedictis dari solent, vel etiam in majori summa pro variis casuum circumstantiis prudenti arbitrio tuo, seu pro tempore existentis Episcopi praedicti definienda, dummodo in totum non excedat summam scutorum rentum, ad quem effectum debeat deponi per dictum Conservatorium, seu per illius Deputatos, aut administratores pro tempore existentes ex fructibus capitalium, ut petitur, acquirendorum, deponi summa biscentum scutorum in Monte Pietatis dictae Civitatis, injuncto onere eidem Conservatorio, puellisque in eo pro tempore commorantibus quotidie recitandi Psalmum *De profundis* in expiationem animae dicti Hieronymi pii Testatoris, celebrandique diem anniversarium ejus obitus cum Missa cantata, aliisque decem lectis, qua itidem die supradictae puellae, dummodo sufficientem aetatem habeant in ejusdem Hieronymi testatoris, suffragium, sacram Eucharistiam sumere teneantur.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus supradicti Hieronymi Principis testatoris, etiam ultima voluntate, quam quod praemissa sufficienter, et expresse commutamus, ac constitutionibus, et Odinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Caeterum per praesentes non intendimus dictum Conservatorium, illiusque Institutum in aliquo approbare. Datum in Arce Gandulphi Albanensis Dioecesis, sub Annulo Piscatoris. Die X. Junii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXV.

Dat. die 10. Junii 1761. Anno III.

Viterbiensi Episcopo facultates impertiuntur cedendi antiquum Episcopale Palatium favore Conservatorii *delle Zitelle sperse* ejusdem Civitatis, ad hoc ut major illarum numerum recipi, et ali in eo Conservatorio possit facilius, et commodius.

Dilecto Filio nostro Jacobo S. R. E. Cardinali Oddi, Cathedralium Viterbiensis, et Tuscanensis, invicem perpetuo unitarum ex concessione, et dispensatione Apostolica, Praesuli.

Dilecte Fili Noster Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Contemporanea commutatio legatorum piorum Hieronymi Pamphily facta favore Conservatori DELLE ZITELLE SPERSE commemoratur.

§. 1. Exposuisti Nobis, quod hodie, seu nuper Nos ad supplicationem tuam, per alias Nostras in simili forma Brevis expeditas Literas, tibi facultatem applicandi, et reinvestiendi ad favorem Conservatorii puellarum dispersarum, vulgo *delle Zitelle sperse* nuncupat. Civitatis Viterbiensis, non solum summam viginti millium scutorum monetae Romanae, a tunc in humanis agente Hieronymo Pampbily, ad effectum dotandi puellas orphanas, ac subveniendi familiis pauperibus Civitatis praedictae, ad tui tamen nominationem relictam, verum etiam aliam summam viginti millium scutorum parium a dicto Hieronymo Principe eidem Conservatorio assignatam, et a Conservatorio hujusmodi, spatio viginti annorum consequendam in tot bonis stabilibus, censibus, et locis montium Camerae Nostrae Apostolicae non vacabilium, fructusque annuos ex bonis praedictis provenientes impendendo in levamen, et augmentum dicti Conservatorii, in quo reciperentur tot puellae, quot ex dictis fructibus ali, et educari possent, concessimus, et alias, prout in dictis Nostris Literis, quorum tenorem praesentibus pro expresso haberi volumus, uberius dicitur contineri.

Preces porrectae, pro cessione antiqui Palatii Episcopalis in Civitate Viterbii favore ejusdem Conservatorii pro majoris numeri puellarum receptione.

§. 2. Nunc vero tu mature perpendens, quod domus dicti Conservatorii ita angusta existit, ut octo, vel novem lectuli in qualibet camera, licet puellarum de praesenti in eo existentium numerus viginti duarum minime excedat, retineantur, et sicuti, si dictum Conservatorium magni momenti summam in emptionem, et constructionem, et perfectionem alterius domus magis aptae impenderet, annui redditus minuerentur, et propositum, quod praeoptatur alendi, educandique in dicto Conservatorio majorem puellarum pauperum et praesertim orphanarum numerum, quibus ipsa Civitas magis, magisque abundat, quae quidem sive parentibus orbatae, sive ratione paupertatis, sive incuria genitorum sine cura, et educatione relictae, praevio manifesto periculo amittendi pudicitiam per praedictam Civitatem vagan-

tur, minime assequeretur, in tot incommodis consulere intendens, consentaneum esse existimas, ut mensa Episcopalis Viterbiensis, quae spatioso, ac commodo Palatio Cathedrali Ecclesiae contiguo, quod Episcopi communiter habitare pergunt, satis provisa existit, alium Palatium ad praedictam legitime spectans, Collegiatae Ecclesiae Sancti Sixti ejusdem Civitatis adhaerens, ad favorem dicti Conservatorii cedat, eo magis, quod cessio hujusmodi Palatii nullum damnum, nullumque incommodum Episcopis afferre videtur, qui non assidue illud tam propter deficentiam commodorum necessariorum pro custodia Archiviorum, ac retentione Tabularii, vulgo Cancellaria Curiae Episcopalis, quam propter distantiam a Cathedrali Ecclesia, in qua Episcopi sacras ecclesiasticas functiones peragere, et explere solent, inhabitant, imo in utilitatem tam eorumdem Episcoporum, qui ab onere peragendi in eo singulis annis necessarias reparationes exempti erunt, quam etiam ejusdem Civitatis propter profectum dicti Conservatorii, per quem honestas, et educatio tot puellarum in tuto positae veniunt, cederet, ac propterea facultatem donandi, et concedendi eidem Conservatorio Palatium hujusmodi tibi per nos impertiri summopere desideras.

Pontifex antiqui Episcopalis Palatii cessionem approbat.

§. 3. Nos supplicationibus tuis Nobis porrectis inclinati, circumspectioni tuae per praesentes committimus, et mandamus, ut dictum Palatium Ecclesiae Collegiatae Sancti Sixti, Civitatis Viterbii contiguum, ad mensam Episcopalem Viterbiensem spectans, eidem Conservatorio *delle Zitelle sperse*, ad effectum tamen inserviendi pro usu praedicti Conservatorii, ac pro habitatione puellarum inibi edocandarum, auctoritate nostra Apostolica libere, et gratis concedas, dones, assignes, et incorpores, ac super praemissis quodcumque instrumentum necessarium et opportunum conficias, ac plenam, et amplam facultatem, licentiam et auctoritatem tibi super praemissis agendi, et exequendi, concedimus, et impertimur.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, et generalibus Conciliis editis Constitutionibus, et Ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque. Caeterum per praesentes non intendimus dictum Conservatorium, illiusque Institutum in aliquo approbare. Datum in Arce Gandulphi Albanensis Dioecesis sub annulo Piscatoris die X. Junii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno tertio.

CCXVI.

De periculis imminentibus Germanicae Ecclesiae in foedere pro pace ineundo, eum Bavariae Duce agit, eumque hortatur, ut Religionem, et Ecclesiae jura protueatur.

Dat. die 13. Junii 1761. Anno III.

Vide hac super re superiores Pontificias Literas relatas hoc Tom. Num. CCXIV. CCXV. CCXVI. et CCXVIII.

Dilectissimo in Christo Filio Nostro
Maximiliano Josepho
Bavariae Duci S. R. I. Principi Electori.

Clemens PP. XIII.

Dilectissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Animi anxietatem pro imminenti Germanicis Ecclesiis periculum exprimit, et infelicem Catholicorum statum sub Acatholicis Principibus.

§. 1. Ex multis anxietatibus, quibus hac miserrima tempestate incessanter affligimur, una eademque gravissima est publicus rumor pacis, inter dissidentes bello Principes, non constituendae, nisi Germanicis quibusdam Ecclesiis opima spolia adimantur ad eorum controversias finiendas: equidem, dilectissime Fili, tanto funestissimi hujus infortunii metu percellimur, ut moerorem Nostrum quisque melius conjicere, quam Nos explicare possimus; etenim, intuentibus Nobis vetera Catholicae Religionis vulnera sanguine adhuc manantia, si tanta insuper calamitas accesserit, et Ecclesiastici Ordinis potentia, ac splendor adhuc imminuantur, ecquis non videt quantum futura sint novissima pejura prioribus: illud etiam Nobilitati tuae exploratum est, quod molestiis, difficultatibus, aerumnis, Nostrisque commentis quotidie magis premamur, non tam Acatholico-

rum Principum Catholici subditi, quam iidem ipsi Principes Viri, qui ad Ecclesiae matris gremium redierunt, quibus proinde votis, ac gemitibus flagitent, ut impune viam salutis tenere sibi liceat, et Catholicae disciplinae sacris libere uti.

Bavariae Ducem hortatur ut pro Ducalis familiae suae Religione, detrimentum afferri Ecclesiasticis in Germania rebus non sinat.

§. 2. In hac amarissima cogitatione defixi; quid aliud possumus, quam manus Nostras levare in coelum, Deumque effusis lacrymis apprecari, ne propter peccata Nostra impendentem hanc procellam, Dominicum agrum depopulari sinat, dein ad carissimos Romanae Ecclesiae Filios paternas voces convertere, iisdemque orthodoxae fidei tutelam, Ecclesiarum patrimonia, uno verbo, Dei causam, ardentissime commendare, ut exerant singuli vires suas ad ejusmodi iniquissimam conditionem a novo foedere pacis eliminandam: neminem vero prae caeteris decet magis, quam Nobilitatem tuam ad excidium hocce amoliendum adniti, agitur enim de Germanici corporis constitutione immutanda, cujus nobilissima pars est *Bavarica* Domus, constabiliti ordinis, antiquarumque sanctionum retinentissima: *eae praeterea tanto in discrimine versantur Ecclesiae, quibus jamdiu Duces Bavarici praefuerunt, atque adhuc praeesse possunt quaeque idcirco praesidium tuum proprio quasi jure postulare videntur*. Age igitur, dilectissime Fili, macte animo, Majorumque tuorum, quae domi habes exempla pulcherrima imitare, *inter quos Augustissimus Parens tuus, oblatam sibi conditionem ejusmodi, fortiter, ac generose repudiavit*, sicque demum constitue, nihil Deo gratius, nomini tuo gloriosius, orthodoxae fidei utilius efficere te posse, quam si auctoritate, opera, officiisque tuis sartas, tectasque eas servabis Ecclesias, quibus ut aliquando posteri quoque tui praesidere queant, Deum enixis precibus orare non praetermittimus, damusque et singularis benevolentiae, et felicis auspicii pignus Apostolicam Benedictionem, quam nobilitati tuae et lectissimae Conjugi toto corde largimur. Datum in Arce Castri Gandulphi Albanen. Dioecesis, sub Annulo Piscatoris die XIII. Junii MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCXXVII.

Passaviensi Episcopo de imminenti Germanicarum Ecclesiarum periculo scribit, eumque hortatur, ut futura haec damna a Religione, quantum illi permittitur, avertat.

Dat. die 13. Junii 1761. Ann. III.

Vide quae notavimus superiori numero, qui ad hanc ipsam materiam se habet.

Dilecto Filio Nostro Josepho Dominico Tituli S. Petri in Monte aureo Praesbytero S. R. E. Cardinali de Lamberg nuncupato, Episcopo Passaviensi.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Pro impendentibus Germanicae Ecclesiae malis praeconceptum exprimit dolorem.

§. 1. Durum sane, ac pene incredibile in eam incidisse Nos temporum calamitatem, in qua de pace inter Christianos Principes conciliandam, sermo institui nequeat, quin Ecclesiarum patrimonia dispertienda proponatur: ecce autem idem ille tristissimus rumor, qui Sa. Me. Benedictum XIV. decessorem Nostrum, omnesque Germaniae Antistites tamdiu vexavit, rursus emersit in lucem, et quotidie increbrescit ad humilitatem quoque Nostram, aliosque dilectos Filios Nostros, ac venerabiles Fratres, novis gravioribusque animi angoribus cruciandos. Ac jure quidem, meritoque contristari omnes insimul, ac ingemiscere oportet, nam si veteribus malis, quae jamdiu lugemus, novum istud accesserit infortunium, et Episcopalis dignitas, juribus, ornamentis, opibusque suis denudata ad commissum sibi gregem tuendum, tegendumque imbecillior evaserit, satis compertum est quantum detrimenti Catholica Religio sit perceptura.

Quae futurae sint in Germania Catholicis molestiae, quoteuus Ecclesiae juribus, opibusque priventur, exponit.

§. 2. Nostrum quidem non est ea, quae Germanici corporis immutationem, rerumque publicarum perturbationem respiciunt latius persequi, melius enim quam Nobis tibi sunt cognita, sed illud dissimulare nequimus, Catholicos omnes non tam eos, quibus haeretici dominantur, quam ipsos etiam Principes Vi-

ros, majoribus in dies pressum iri difficultatibus, molestiis, pactionibus, aerumnis ad novos durioresque Catholicae disciplinae, et Ecclesiasticae libertati compedes injiciendos; neque demum praetereundum est, curam hanc, atque sollicitudinem, non eos solum attingere, quibus procella istbaec proprius impendet, sed Praesules cunctos, et sacrorum Antistites, tum ex eo sanctissimae unitatis vinculo, quo Ecclesiae Christi arctissime copulantur, tum vero etiam proptarea quod ubi turbo iste in Dominicam vineam semel, ac iterum irruere coeperit, non quiescet, donec et fructus, et palmites, et saepes vastaverit omnes: adeamus igitur cum fiducia thronum Dei, fervidisque obsecrationibus, ac lacrymis, quae sunt arma Sacerdotum, deprecemur, ne vertatur haereditas nostra ad alienos, Domus nostrae ad extraneos, deinde satagat unusquisque pro viribus suis, et ardantissima illa charitate, qua Christi sponsae conjungimur, cujus auferendae, minuendaeve dotis agitur causa, ut excidium hocce qua authoritate, qua precibus, qua officiis omnino amoliatur.

Sedulitate summa curasse, ne Germaniae Ecclesiae injuriam patiantur, commemorat, uti aliumque a Passaviensi Episcopo sibi promittit.

§. 3. Porro ad Nos quod attinet, non ut gloriemur dicimus, sed Apostolico muneri Nostro ne defuisse videamur, vel a principio Pontificatus Nostri ad primos, quamvis subobscuros rumores, qui huc pervenerant datis ad summos Catholici nominis Reges efficacibus literis; et Apostolicis quoque nunciis, qui apud illos sunt, mandato Nostro intervenientibus, sedulo curavimus, ut haec prolixe inculcarentur, at vero de illorum insigni pietate, ac religione fatendum est perspexisse Nos probe, eos intelligere non minus gravissimum orthodoxae Religionis damnum, quam luctuosam rerum confusionem, quae inde consequeretur, modo autem indicto Augustae Vindelicorum ad foedera pacis concinnanda conventu, cum hic molestissimus rumor iterum invaluerit, Nosterque simul revixerit motus, eorum praesidium, et opem novis literis imploravimus, exemplum Sanctae Memoriae Decessoris Nostri adamussim sequuti, qui cum praeterea hunc in finem ad aliquos insigniores Germaniae Antistites studiosissimas dedisset literas, Nos quoque vestigiis ejusmodi inhaerentes, pro ea, qua fulges, sublimi dignitate, ac ministerio, ut sollicitudinem adjuves Nostram, nullumque vel diligentiae, vel officii genus periclitantibus Ecclesiis desiderari sinas, te quantum possumus hortamur, rogamus, et obtestamur in Domino, non quod de tua eximia pietate, ac Religionis tuendae studio vel minimum dubitemus, sed quia pro imposito Nobis Apostolicae servitutis munere non possumus, quin ubi communis est causa, commune periculum, communem etiam curam, sedulitatem, et operam exquiramus, damusque paternas benevolentiae pignus, Apostolicam Benedictionem, quam tibi dilecte Fili Noster, peramanter impertimur. Datum in Arce Gandulphi Albanen. Dioecesis sub annulo Piscatoris die XIII. Junii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno tertio.

Nondum praecedentibus Literis expeditis, Passaviensis Episcopus, Summo Pontifici Germanicas res commendat, deque sedulitate sua testimonium praebet, quod Pontifici perjucundum evenit.

§. 4. Vix datis his literis, tuae ad Nos pervenerunt, quibus ad hoc ipsum hortabaris, neque propterea a transmittendis supersedendum fore censuimus ut plane perspiceres, quantum ea quae monuisti, ac prestitisti perjucunda Nobis accederint, hoc autem discrimiuis inter Fraternitatem tuam, aliosque ad quos scripsimus, intercesserint, ut quae ipsis incitamento erunt, tibi honori, atque ornamento, quod pro ea, quam tenes amplissima dignitate, consilia Nostra praeveneris, omnemque curam, atque sollicitudinem impenderis ad earum Ecclesiarum, quarum nonnullae Provinciae sunt tuae, pericula avertenda. Dum igitur debitas laudes, et gratias vigilantiae tuae persolvimus, Apostolicam Benedictionem iterum toto corde largimur.

CCXXVIII.

Dat. die 14. Junii 1761. Anno III.

Damnatio, et prohibitio versionis Italicae, operis Gallice scripti hoc titulo: *Exposition de la Doctrine Chretienne, ou Instructions sur les principales verités de la Religion*, editae quinque Voluminibus, quorum primo titulus est. *Spiegazione del Simbolo della Fede Cattolica*; Secundo: *Esposizione Dominicale*; Tertio: *Esposizione del Decalogo*; Quarto: *Esposizione de' Sagramenti*; Quinto: *Esposizione de' Comandamenti della*

Chiesa, con la giunta di un trattato della giustificazione,

Vide quae de perniciosorum Librorum prohibitione adnotavimus ultimo loco in hujus Continuationis Numero. LXXXIV. ubi de praecedentibus prohibitionibus sermo est.

Clemens Papa XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Jam opus hoc Gallico idiomate impressum, prohibitum fuisse Decreto 21. Novem. 1757 exponit.

§. 1. Dum inter gravissima rei Catholicae quotidie illata dispendia, ob quae diu noctuque moerentes angimur, eo potissimum nomine acerbius etiam dolemus, quo erumpens ubique perniciosorum librorum colluvies, animas pretioso Christi sanguine redemptas in discrimen adducat: multorum querela Nostrum et Sedis Apostolicae pulsavit auditum, opus quoddam Gallice scriptum, et in plures tomos, sine nota auctoris, distributum, hoc titulo: *Exposition de la Doctrine Chrétienne, ou instructions sur les principales verités de la Religion*, etsi decreto Congregationis Indicis diei 21. Novem. MDCCLVII. confixum, nihilominus e Gallico in Italicum idioma versum, ac typis excusum, vulgatis huc illuc ex industria innumeris ejusdem exemplis, per omnium manus effraeni licentia traduci. Novimus illico, et Nobiscum una norunt Apostolicae Sedis mandatis obsequentes filii, versionem hujusmodi suapte natura declinare non potuisse prohibitionis jaculum, quo ictum jampridem fuerat primaevum opus Gallica lingua scriptum; immotamque stare, regulam ab eadem Apostolica Sede toties aperte declaratam, opus nempe uno aliquo idiomate editum, atque proscriptum, quocumque alio versum sit, eadem proscriptione notari, nullumque versioni comparari praesidium, si illa privato tantum ingenio, non autem eorum, ad quos spectat, legitima auctoritate castigata comperiatur. Cura tamen Dominici gregis humilitati Nostrae concredita, sanaeque doctrinae custodia Nobis divinitus demandata, cujus Christo Domino, aeternoque Pastori in districtissimo judicio sumus rationem redditturi, Nos admonuit, non oportere in alias vulgata, et adhuc perseverante prohibitione conquiescere; sed omnem conferendam esse sollicitudinem, ne oves, specie pietatis, quam opus exhibet, illectae, et cortici fortasse, non hausta prorsus medulla, inhaerentes, inficerentur, pravarum, et alias ab Apostolica Sede proscriptarum opinionum latitante fermento, neve cum bonis seminibus immixtas spinas contrectantes, suas sibi confoderent manus, et miserrime cruentarent. Porro impensiorem esse debere intelleximus paternam hanc Nostram sollicitudinem, quia opus praedictum *rudes in fide, et lacte quodammodo indigentes, docet* (ut ait Apostolus) *quae sint elementa exordii sermonum Dei*; ideoque solertius cavendum ne obtentu pietatis, in errorem inducantur, *qui pro consuetudine exercitatos admodum non habent sensus ad discretionem boni et mali.*

§. 2. Hanc itaque Italicam praedicti operis versionem, quinque constantem voluminibus, quorum primum hanc praeferret Inscriptionem: *Esposizione del Simbolo della Fede Cattolica. In Napoli MDCCLVIII. nella Stamperia Simoniana con licenza de' Superiori*, Secundum: *Esposizione dell' Orazione Dominicale*; Tertium: *Esposizione del Decalogo*; ibidem, anno MDCCLIX. eodemque praelo; Quartum: *Esposizione de' Sacramenti*; Quintum: *Esposizione de' Comandamenti della Chiesa, con la giunta di un trattato della giustificazione*, eodem loco, anno MDCCLX. iisdemque typis, ut titulus se habet, excusa, iterum expendi jussimus a Sacrae Theologiae Magistris, quos ad illius examen specialiter delegimus; eorumque acceptis sententiis, auditisque in Congregatione Generali, coram Nobis die 28. Maji currentis anni habita, suffragiis Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium contra haereticam pravitatem Inquisitorum Generalium a Sede Apostolica specialiter deputatorum, itaque plene et mature perpensis, supradictam Italicam versionem, auctoritate Apostolica, tenore praesentium damnamos, et reprobamus, utpote continentem propositiones respective falsas, captiosas, male sonantes, scandalosas, periculosas, suspectas, temerarias contrarias Apostolicis decretis, et Ecclesiae praxi,

Italicam modo versionem novo accepto theologorum consilio damnat, et prohibet.

et consentaneas propositionibus jam ab Ecclesia damnatis atque proscriptis ejusdemque operis, tam Gallice scripti, quam Italice versi, sive praemissis, sive alio quovis titulo inscripti, ubicumque, et quocumque alio idiomate, seu quavis editione, aut versione, etiam sub praetextu cujuscumque correctionis, privato cujusvis ingenio factae, aut faciendae, hactenus impressi, aut imposterum (quod absit) imprimendi, novam impressionem, aut versionem, descriptionem, lectionem, retentionem, et usum, omnibus et singulis Christifidelibus, etiam specifica et individua mentione dignis, sub poena excommunicationis per contrafacientes ipso facto incurrenda, prohibemus, et interdicimus: Volentes, eademque Apostolica auctoritate mandantes, ut quicumque opus praedictum, ejusve praefatam versionem, apud se habuerint, illud, et illam, statim ac praesentes literae eis innotuerint, locorum Ordinariis, vel haereticae pravitatis Inquisitoribus tradere et consignare teneantur; hi vero sibi sic tradita exemplaria curent supprimere, ne ad aliorum manus perveniant. Ut autem eaedem praesentes Litterae ad omnium notitiam facilius perducantur, nec quisquam earum ignorantiam allegare possit, volumus, et auctoritate praedicta decernimus, illas ad valvas Basilicae Principis Apostolorum, ac Cancellariae Apostolicae, nec non Curiae Generalis in Monte Citatorio, et in Acie Campi Florae de Urbe per aliquem ex Cursoribus Nostris, ut moris est, publicari, illarumque exempla ibi affixa relinqui; Sic vero publicatas, omnes et singulos, quos concernunt, perinde afficere, ac si unicuique illorum personaliter notificatae, et intimatae fuissent: ipsarum autem praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eamdem prorsus fidem, tam in judicio, quam extra illud, ubique locorum haberi, quae haberetur iisdem praesentibus, si exhibitae forent vel ostensae.

Datum in Arce Gandulphi Albanen. Dioecesis, sub Annulo Piscatoris die XIV. Junii MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCXXIX.

Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, et Episcopis Universae Ecclesiae Catholicae de uniformi fidelium instructione in Catholica fide agit, et Catechismi Romani praestantiam, et utilitatem, demonstrat, atque commendat.

Dat. die 14. Junii 1761. Ann. III.

Clemens PP. XIII.

Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, et Episcopis.

Venerabiles Fratres Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Quantum interest fideles in Catholica doctrina erudire, et conservare ne incauti in errores dilabantur.

§. 1. In Dominico agro, cui excolendo, divina disponente providentia, praesumus, nihil tam vigilantem curam, et perseverantem requirit industriam, quam jacti boni seminis, Catholicae nimirum doctrinae a Christo Jesu, et ab Apostolis acceptae, nobisque traditae custodia; ne si pigro otio, et inerti desidia negligatur, dormientibus operariis, inimicus humani generis superseminet zizania; ex quo fiat, ut in die messis, potius quam condenda in horreis, inveniantur ea, quae urenda sint flammis. Atque ad tuendam quidem semel traditam (1) Sanctis fidem Nos, vehementer excitat Beatissimus Paulus, qui Timotheo scribit, ut bonum (2) custodiat depositum, quod periculosa (3) tempora instarent, cum in Ecclesia Dei homines (4) mali, et seductores existerent, quorum opera adhibita insidiosus ille tentator, his erroribus incautas mentes conaretur inficere, qui sunt Evangelicae veritatis inimici.

Maximi detrimenti est si pravae sententiae contra Fidei puritatem introducantur.

§. 2. Verum si quod saepe accidit, quaedam in Ecclesia Dei sese extulerint pravae sententiae, quae adversis quidem sibi frontibus pugnantes, in eo tamen conspirent, ut

(1) Judaeis 3.
(2) II. Tim. I. 14.
(3) Ibidem III. 1.
(4) Ibidem v. 13.

Catholicae fidei puritatem quoquo modo labefactent; tum vero difficillimum est, ea cautione inter utrumque hostem ita nostrum librare sermonem, ut nulli eorum terga vertisse, sed utrosque Christi hostes aeque vitavisse, et condemnasse videamur. Atque interdum res est ejusmodi, ut facile diabolica falsitas, veri quadam similitudine, coloratis se tegat mendaciis, dum vis sententiarum brevissima adjectione, aut commutatione corrumpitur, et confessio, quae operabatur salutem, subtili nonnumquam transitu vergat in mortem.

Avertendi a praeviis hisce sententiis fideles, sunt praesertim vero qui rudiore, et simpliciore ingenio pollent.

§. 3. Ab his propterea lubricis, angustisque semitis, quibus insistere, aut ingredi sine prolapsione vix possis, avertendi sunt fideles, ac praesertim qui rudiora sint ac simpliciore ingenio: nec per invia loca ducendae sunt oves ad pascua: nec singularia quaedam, etiam Catholicorum Doctorum, placita iis sunt proponenda; sed illa certissima Catholicae veritatis nota tradenda est, doctrinae universitas, antiquitas, et consensio. Praeterea cum non possit vulgus ascendere (1) in montem, in quem gloria Domini descendit; et transcendens terminos ad videndum peribit; termini figendi sunt populo ab ejus Doctoribus per circuitum, ut ultra ea, quae sunt ad salutem necessaria, aut summopere utilia, sermo non divagetur, et fideles Apostolico dicto pareant: non plus (2) sapere quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem.

Ad quas pravas sententias vel removendas toto studio incubuerunt Romani Pontifices, propositque Tridentinum concilium Romani Catechismi evulgationem demandando.

§. 4. Haec cum probe intellexissent Romani Pontifices praedecessores Nostri, in id omnem suam operam contulerunt, ut non modo venenata germina subnascentium errorum anathematis gladio praeciderent, sed etiam subcrescentes opiniones quasdam amputarent, quae vel redundantia in Christiano populo, fidei uberiorem fructum impedirent, vel fidelium animis proximitate nocere possent erroris. Post quam igitur Tridentina Synodus, eas, quae tum temporis Ecclesiae lucem obfuscare tentaverant, haereses condemnavit, et Catholicam veritatem, quasi discussa errorum nebula, in clariorem lucem eduxit; cum iidem praedecessores Nostri intelligerent, sacrum illum universalis Ecclesiae conventum, tam prudenti consilio, tantaque usum esse temperantia, ut, ab opinionibus reprobandis abstineret, quae Doctorum Ecclesiasticorum auctoritatibus fulcirentur; ex ejusdem sacri Concilii mente aliud opus confici voluerunt, quod omnem doctrinam complecteretur, qua fideles informari oporteret, et quae ab omni errore quam longissime abesset. Quem librum *catechismi Romani* nomine typis impressum evulgarunt; duplicitar in ea re laudandi. Nam et illuc eam doctrinam contulerunt, quae communis est in Ecclesia, et procul abest ab omni periculo erroris; et hanc palam populo tradendam dissertissimis verbis proposuerunt, ita Christi Domini praecepto obtemperantes, qui Apostolos dicere (3) in lumine jussit, quod in tenebris ipse dixisset, et quod in aure audierant, super tecta praedicare, Ecclesiaeque sponsae obsequuti, cujus illae voces « indica (4) mihi ubi cubes in meridie » ubi enim non sit meridies, atque ita perspicua lux, ut liquido veritas cognoscatur, facile pro ea recipitur falsitas propter veri similitudinem, quae in obscuro difficulter a vero discernitur. Noverant enim fuisse antea, et deinceps futuros, qui pascentes invitarent, et sapientiae, scientiaeque uberiora promitterent pascua, ad quos multi confluerent, quia aquae (5) furtivae dulciores sunt, et suavior panis absconditus. Ne igitur seducta vagaretur Ecclesia post greges sodalium, qui et ipsi sint vagi, nulla stabiles certitudine veritatis, semper discentes (6) nunquam ad scientiam veritatis pervenientes; idcirco quae ad salutem tantummodo essent necessaria, et maxime utilia, clare in Romano Catechismo, et dilucide explanata, christiano populo tradenda proposuerunt.

§. 5. Verum hunc librum non mediocri labore et studio compositum, omnium consensione probatum, ac summis laudibus ex-

Damna quae obvenere ex successiva aliorum Catechismo.

(1) Exod. XIX. 12.
(2) Rom. XII. 3.
(3) Matth. X. 27.
(4) Cant. I. 6.
(5) Prover. IX. 17.
(6) II. Tim. III. 7.

rum publicatione, qui cum Romano haud sunt comparandi.

ceptum his temporibus e Pastorum manibus propemodum novitatis amor excussit, cum alios atque alios Catechismos extulerit nullo modo cum Romano comparandos: unde duo mala extiterunt, quod illa fuerit in eadem docendi ratione prope sublata consensio, oblatumque pusillis quoddam scandali genus, quibus sibi ipsi jam non amplius esse videantur in terra labii (1) unius, et sermonum eorumdem: alterum quod ex diversis variisque tradendae Catholicae veritatis rationibus ortae sunt contentiones, et ex aemulatione, dum alius se Apollo, alius Cephae, alius Pauli se dictitat sectatorem, disjunctiones animorum, et magna dissidia: quarum dissentionum acerbitate nihil ad Dei gloriam minuendam exitialius putamus, nihil ad extinguendos fructus, quos e Christiana disciplina aequum est fideles percipere, calamitosius. Itaque duplex hoc malum ut ab Ecclesia tandem amoliremur, illuc duximus redeundum, unde quidem parum prudenti consilio, nonnulli etiam superbia ducti, ut sese in Ecclesia jactitent sapientiores, jamdudum fidelem populum avocaverant; et eumdem Cathechismum Romanum, Pastoribus animarum iterum porrigendum existimavimus; ut qua ratione confirmata olim fuit Catholica fides, et in doctrina Ecclesiae, quae est columna (2) veritatis, fidelium mentes corroboratae, eadem nunc a novis quoque opinionibus, quibus nec consensio, nec antiquitas suffragatur, quam longissime avertantur. Atque parabilior ut fieret liber, et maculis, quas operarum vitio contraxerat, emendatior, illum ad ejus exemplum, quem S. Pius V. praedecessor Noster ex Tridentinae Synodi decreto vulgavit, iterum omni adhibita diligentia excudendum in Alma Urbe curavimus; qui in popularem sermonem ejusdem S. Pii jussu conversus, et editus, propediem mandato itidem Nostro, typis impressus, denuo prodibit in lucem.

Romani Cathechismi usum universae Christianae Reipublicae Pastoribus, pro unico fidelium pabulo commendat.

§. 6. Quod igitur hoc Christianae Reipublicae difficillimo tempore, ad pravarum opinionum fraudes removendas, et veram sanamque doctrinam propagandam, stabiliendamque opportunissimum subsidium cura Nostra praebet et diligentia, vestrum est, Venerabiles Fratres, operam dare, ut a fidelibus recipiatur. Ac propterea hunc librum, quem veluti Catholicae Fidei, et Christianae disciplinae norma, ut etiam in tradendae doctrinae ratione constaret omnium consensio, Romani Pontifices Pastoribus propositum voluerunt, vobis Venerabiles Fratres nunc maxime commendamus, Vosque etiam enixe in Domino cohortamur, ut jubeatis ab omnibus, qui animarum curam gerunt, in informandis Catholica veritate populis adhiberi, quo tum eruditionis unitas, tum charitas, animorumque servetur concordia. Vestrum enim est tranquillitati omnium studere; quae denique sunt partes Episcopi: qui propterea illuc intentos oculos habere debet, ne quisquam propter suos honores superbe agendo schismata faciat, unitatis compage disrupta.

Catholicae Ecclesiae pastores hortatur ut idoneos seligant viros pro fidelium eruditione in Christianis doctrinis.

§. 7. Nullum tamen aut certe exiguum hi libri fructum praebebunt utilitatis, si qui eos proponere, et explanare audientibus debent, minus docendo sint idonei. Itaque permagni interest, ut ad hoc munus Christianae doctrinae populo tradendae, homines eligatis, non modo sacrarum rerum scientia praeditos, sed multo magis et humilitate, et sanctificandarum animarum studio, et charitate flagrantes. Tota enim Christiana disciplina non in abundantia verbi, non in astutia disputandi, neque in appetitu laudis et gloriae, sed in vera et voluntaria humilitate consistit. Sunt enim, quos major quidem scientia erigit, sed a caeterorum societate disjungit; et quo plus sapiunt, eo concordiae virtute desipiunt: qui sapientia ipsa, Dei verbo admonentur: Habete (3) sal in vobis, et pacem habete inter nos ita enim sapientiae sal habendum, ut eo proximi amor custodiatur, et infirmitates condiantur. Quod si a sapientiae studio, a cura etiam proximi ad discordias vertantur, sal sine pace habent; non virtutis donum, sed damnationis argumentum; et quo melius sapiunt, eo deterius delinquunt;

(1) Gen. XI. 1.
(2) I. Tim. III. 15.
(3) Marc. IX. 49.

quos quidem damnat Jacobi Apostoli sententia illis verbis: Quod si zelum (1) amarum habetis, et contentiones sint in cordibus vestris, nolite gloriari, et mendaces esse adversus veritatem: non est enim ista sapientia desursum descendens, sed terrena, animalis, diabolica: ubi enim zelus est, et contentio, ibi inconstantia, et omne opus pravum. Quae autem desursum est sapientia, primum quidem pudica est, deinde pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens, plena misericordiae, et fructibus bonis, non judicans, sine aemulatione.

Vota pro pace, et spirituali unione fidelium, precesque Deo porrigit.

§. 8. Dum ergo Deum in humilitate cordis et afflictione animae deprecamur, ut diligentiae atque industriae Nostrae conatibus, suam impertiat indulgentiae, et misericordiae largitatem, ne dissensio populum fidelem disturbet, utque in vinculo pacis, et in charitate spiritus, unum sapiamus omnes, unum laudemus, et glorificemus Deum, et Dominum nostrum Jesum Christum, Vos Venerabiles Fratres salutamus in osculo sancto; vobisque omnibus, itidemque cunctis Ecclesiarum vestrarum fidelibus, Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum in Arce Castri Gandulphi die XIV. Junii MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno III.

CCXXX.

Dat. die 16. Junii 1761. Anno III.

Regulae, atque Statuta Confraternitatis S. Sebastiani, et S. Barbarae Virginis, et Martyris in Paruchiali Ecclesia Bergensi, in Territorio et Principatu Monasterii S. Galli Ordinis S. Benedicti, Nullius Dioecesis Provinciae Maguntinae, confirmantur, et approbantur, cum concessione Indulgentiarum.

Clemens Papa XIII.
Ad futuram rei Memoriam.

Exordium.

§. 1. Ad Pastoralis dignitatis fastigium, nullo licet meritorum Nostrorum suffragio, per ineffabilem Divinae sapientiae, atque clementiae abundantiam evecti, ea, quae a Christifidelibus quibuscumque pro salubri Confraternitatum pie, sancteque institutarum, uberesque pietatis fructus, Deo adjuvante, atque incrementum dante, proferre jugiter satagentium directione, feliciqne personarum illis adscriptarum in via mandatorum Dei progressu, provide, prudentarque constituta, et ordinata esse dignoscuntur, ut firma semper, atque illibata persistant, Apostolici muniminis Nostri praesidio, cum id a Nobis petitur, libenter constabilimus.

Confraternitas antiquitus erecta, per centum annos ingravescentibus in Germania haeresibus extincta, ad pristinum statum restituta fuit anno 1640.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii Officiales, et Confratres Confraternitatis sub invocatione Sancti Sebastiani Martyris, ac Sanctae Barbarae Virginis, et Martyris, canonice ab immemorabili tempore in antiquissima Baroli Ecclesia Bergensi, in Territorio, et Principatu Monasterii Sancti Galli, Ordinis Sancti Benedicti, nullius Dioecesis, Maguntinae Provinciae, sub jurisdictione pro tempore existentis Abbatis ejusdem Sancti Galli sita, erectae, quod postquam novi sectatores Lutherus, Zuwinglius, et Calvinus pestiferum haeresis venenum, etiam in circumjacentes terras, et insuper adeo Sancti Galli praedicti territorium intulerant, ipsa Confraternitas per centum circiter annorum spatium suppressa, et fere extincta remansit, donec Anno MDCXL. tunc existens ejusdem Sancti Galli Abbas, Confraternitatem praedictam ad suum pristinum statum, et decorem, pro eo, quem erga Catholicam fidem gerebat devotionis affectum, et zelum restituere curavit, in qua utriusque sexus Christifideles ad hanc usque diem semper se se adscribi facere curarunt, et pergunt, pro felici, prosperoque ipsius Confraternitatis regimine, et gubernio, salubrique pietatis, et Christianae charitatis operum, quibus ipsi Confratres, et Consorores juxta laudabile eorum institutum assidue incumbunt directione, et perpetua conservatione, nonnulla statuta ab Ordinario approbata condita reperiuntur, tenoris, qui sequitur videlicet.

(1) Jacob. 4

Refertur novorum statutorum tenor.

Leges, et Statuta Confraternitatis
S. Sebastiani Martyris, et S. Barbarae
Virginis, et Martyris
in Ecclesia Parochiali Bergensi.

Confraternitati Praeses perpetuus Parochus Ecclesiae Bergensis praeficitur.

1. « Cum omne corpus physicum suo capite carere non possit, ideo etiam haec devota fidelium Congregatio, sub patrocinio Sancti Sebastiani Martyris, et Sanctae Barbarae Virginis, et Martyris collecta, pro perpetuo Praeside, et Directore habeat Rndum Dominum Parochum, et Curatum dictae Ecclesiae Parochialis Bergensis, pro tempore existentem, penes quem legitima sit potestas, non solum fideles utriusque sexus, et cujuscumque status, albo Fratrum, et Sororum dictae Confraternitatis inscribendi, sed etiam piam hanc Congregationem juxta praesentium Statutorum tenorem regendi, et gubernandi. »

Designator finis ad quem Confraternitatis hujusce pia exercitia diriguntur.

2. « Finis praecipuus, ad quem omnis devotio, et singularium exercitiorum pietas, in hac Confraternitate collimat, post Altissimi gloriam, Sanctorumque Patronorum cultum, est, salus animarum aeterna, et aeris salubritas, ut per intercessionem, et tutelam Beatissimorum Patronorum Sebastiani Martyris, et Barbarae Virginis, et Martyris clementissimus Deus, a ditione Sancti Galli evertere dignetur pestilentiam, omnesque morbos contagiosos atque Fratres, et Sorores hujus Confraternitatis a subitanea, et improvisa morte liberare, eisque gratiam ultimorum Sacramentorum una cum bona morte, et felici transitu ad aeternitatem impertiri velit. »

Pia exercitia a Confratribus exercenda, aggregationis die.

3. « Ea die, qua quis in hanc Confraternitatem suscipitur, et a R. D. Praeside albo Sodalium inscribitur, Sancta Sacramenta Poenitentiae, et Eucharistiae digne, et devote suscipiat, ut per mysterium reconciliationis, et immortalitatis alimoniam; Deum sibi pro temporali, et aeterna vita propitium reddat. Eadem cura peracta peccatorum humili confessione, accedat ad Sacrae Mensae Communionem die festo Sancti Sebastiani Martyris, nec non Sanctae Barbarae Virginis, et Martyris, praecipue, ut ante mortem, Sanctissimo Altaris Sacramento veluti Viatico, ad ultimam Eucharistiam pro aeternitate confortari, et muniri mereatur, singulis annis. »

Festivae solemnitates a Confratribus celebrandae.

4. « Ut Sanctis Patronis singularis cultus, et honor exhibeatur in dicta Ecclesia Parochiali Bergensi, veluti loco huic Confraternitati designato, singulis annis solemniter celebrabitur Festum Sancti Sebastiani Martyris die 20 Januarii, et Festum Sanctae Barbarae Virginis, et Martyris die 4 Decembris, quo utraque die Fratres, et Sorores ibidem interesse studebunt Concioni, et Sanctae Missae Officio, sub quo publicae adorationi, et devotioni exponetur in Ostensorio Sanctissimum Altaris Sacramentum. Si quis vero iisdem diebus in Ecclesia Confraternitatis comparere non poterit, saltem alibi Sanctae Missae Sacrificio assistere, piasque ad Deum preces pro felici statu Confraternitatis, et sodalium incolumitate effundere non negligat. »

De annuis anniversariis pro Confratribus defunctis, deque oblationum confratrum erogatione.

§. 5. « Singulis annis in saepedicta Ecclesia Confraternitatis celebrantur duo anniversaria pro defunctis Fratribus, et Sororibus ex eadem sodalitate, primum post Festum Sancti Sebastiani Martyris, alterum vero post Festum Sanctae Barbarae Virginis, et Martyris, ad quae, praevie denunciata, Sodales diligenter concurrere, et pro Defunctorum requie piis precibus, et oblationibus Deum exorare satagent, oblationes vero omnes, quae in utriusque Patroni festo die, et in anniversariis a fidelibus fiunt, applicantur ipsi Confraternitati ad sustinendos sumptus anniversariorum, et ipsius Ecclesiae, dictis diebus. »

Preces a Confratribus recitandae statutis temporibus.

§. 6. « Ut Sodales jugiter meminerint devotionis, cui se addixerunt praedicto cultu, et honore Beatissimorum Patronorum, Sebastiani, et Barbarae, singulis saltem septimanis ad eorumdem venerationem, pro obtinendo fine ipsius Sodalitatis, hoc est, avertenda peste, et impetranda cunctis Sodalibus bona morte, devote recitabunt quinquies Orationem Dominicam, et salutationem Angelicam, cum Symbolo Apostolorum, et devoto suspirio *Laudetur in aeternum Sanctissimum Altaris Sacramentum.* »

Devote colant Confratres Augustissimum Eucharistiae Sacramentum, et a blasphemiis se se abstineant.

§. 7. « Quamvis omnes fideles teneantur, augustissimum Altaris Sacramentum magna fide, pietate, et amore prosequi, singulariter tamen hujusce Sodalitatis membra caveant, ne per sacrilegam sumptionem hujus tre-

mendi simul et amabilis Mysterii, per blasphemas usurpationes nominis Sanctissimi Sacramenti, per irreverentias in ejusdem praesentia, et Sanctissimo Missae Sacrificio exhibitas, indignos se reddant fructu tam Divini, et potentis remedii salutis, et gratia sacri Viatici in mortis articulo; quin potius omni conato se demonstrent insignes Sanctae Eucharistiae cultores, ut in vita, et in morte dulcissimum inde solatium, et Redemptionis fructus copiosissimos sentiant. »

Studeant Confratres ut charitatis, et misericordiae operibus vacent.

§. 8. « Sodales, utpote singulari foedere in Domino conjuncti, ad opera charitatis, et misericordiae corporalia, et spiritualia erga se multis incumbant; praesertim erga Infirmos, quos variis solatiis sublevare, et ut SS. Sacramentis in tempore provideatur curare studeant. »

De comparticipatione inter Confratres bonorum operum a singulis gestorum.

§. 9. « Denique omnes Sodales, eo ipso, quod huic Confraternitati se associari petunt, bonorum operum, quae intuitu istius Sodalitatis exercent, communem inter se participationem habeant, ut uno corde, et pari spirito honorificent Dominum; et sub patrocinio, et tutela Sanctorum Patronorum, optatum hujus sodalitatis finem obtinere mereantur. »

Quomodo ad horum statutorum observantiam Confratres teneantur.

§. 10. « Hae tamen leges, et Statuta, neminem Sodalium sub ullo etiam venialis peccati reatu obligent, nisi in quantum alias Divina, aut humana lege fideles quosvis obstringunt. Si tamen aliquis in earum observatione negligens fuerit, sciat, se pro tempore omissionis, etiam communis meriti participatione, aliisque dictae Confraternitatis privilegiis, gratiis, et indulgentiis cariturum. »

INDULGENTIÆ

Referuntur indulgentiae, quibus ditetur hoc Sodalitium.

« *Quae pro sodalibus Confraternitatis SS. Sebastiani, et Barbarae Virginis, et Martyris a summa S. Sedis clementia petuntur.* »

1. « Indulgentiae plenariae pro die scriptionis singulorum Sodalium, si confessi, et Sancta Communione refecti fuerint. »

2. « Indulgentiae Plenariae in Festo Sancti Sebastiani Martyris, et pariter in Festo Sanctae Barbarae Virginis, et Martyris, si confessi, et S. Communione refecti, Ecclesiam Confraternitatis visitaverint, ibidemque pias ad Deum preces pro exaltatione Sanctae Ecclesiae, extirpatione haeresum, et Catholicorum Principum concordia fuderint. »

3. « Indulgentiae Plenariae in articulo mortis, si confessi, et S. Communione refecti fuerint; aut si id ipsum praestare non possint, de peccatis suis vere poenitentes, ore, vel saltem corde SS. Nomina Jesus, et Mariae devote invocaverint. »

4. « Indulgentiae septem annorum, et septem Quadragenarum, etiam Defunctis applicandae, pro iis, qui solitis anniversariis Confraternitatis interfuerint. »

5. « Item septem annorum Indulgentiae, quoties Sodales, praescriptas hebdomadarias preces persolverint. »

6. « Centum dierum Indulgentiae, quoties Sodales devote pronunciaverint: *Laudetur in aeternum Sanctissimum Altaris Sacramentum!* »

7. « Centum dierum Indulgentiae, quoties opus charitatis aliquod, cuicumque, Christiane exhibuerint; aut aegrotum visitaverint; aut pro defuncto Sodali oraverint, aut Sanctissimum Sacramentum, quum ad aegros defertur, pie comitati fuerint, aut devota oratione Sanctos Patronos Sebastianum, et Barbaram pro avertenda peste, aut aliis morbis, aut pro impetranda, sibi, aut aliis bona morte, invocaverint. »

« Ut ergo haec Pia Sodalitas, una cum legibus, et Statutis supra expositis, a Domino Nostro confirmetur, et Apostolica auctoritate, robur, et vigorem perpetuum accipiat; unaque petitis Indulgentiis, aut aliis etiam donetur, quatenus fideles ad opera pietatis magis accendantur, humillime, et INSTANTISSIME supplicat et pro gratia etc. » P. J. Walset « Reverendissimi Abbatis S. Galli Officialis in Spiritualibus Generalis. »

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti Exponentes Statuta hujusmodi, quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent. Nos specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas

Supra relata statuta, et indulgentiae Apostolica auctoritate confirmantur, et approbantur.

a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinserta Statuta, sive Regulas, aut Leges, auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus. Datum apud Arcem Gandulphi sub annulo Piscatoris die XVI. Junii MDCCLXI., Pontificatus Nostri anno Tertio.

CCXXXI.

Dat. die 17. Junii 1761. Anno III.

Catholicum Hispaniarum Regem hortatur, ut Germanicarum Ecclesiarum damna in proximo ineundo foedere pacis avertat, et pro nomine quo pollet, Catholicae Religionis jura tueatur.

Consule Num. CCXXVI. supra relatum, adnotationemque in eo appositam.

Carissimo in Christo Filio Nostro Carolo Hispaniarum Regi Catholico

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Catholici Reges auxilio semper fuere

§. 1. Mediis in fluctibus in quibus versamur ob Ecclesiarum Germaniae sollicitudinem, quarum aliquae, ut calent quotidie magis rumores, in proximo foedere pacis, patrimoniis dispoliandae sunt, ad dissidentium bello Principum lites finiendas, magno Nobis solatio est de tua insigni pietate, et Catholicae Religionis tuendae studio diligentissimo cogitare: quapropter cum fieri possit, ut de mittendis Augustam Vindelicorum Legatis delibores, et quamvis hoc forte non inducas in animum, nihilominus Orthodoxae Fidei causam, qua authoritate, qua officiis, mandatisque tuis juvare plurimum queas, idcirco de hoc iniquissimo consilio, Majestatem tuam necessarium duximus praemonere, nulla enim est Catholicae Religionis causa, quae praestantissima Regi, qui singulari nomine Catholicus dicitur, sese commendari non postulet, quoque ea gravior est, eo firmius expectat auxilium.

in defendendis Ecclesiae juribus.

Plories haeterodoxi Principes pertentarunt Germanicas Ecclesias veteribus juribus et antiquissimis dominationibus expoliare.

§. 2. Et quidem Majestas tua ignorare non potest, extraordinarium hoc pacis ineundae specimen, non e repente nunc primo natum, sed ab haereticis jam tum excogitari caeptum, cum vivente adhuc faelicis recordationis Carolo VII. Romanorum Imperatore electo, superiori bello colloquia pacis proponebantur; verum divina opitulante clementia, et non tam Apostolico San. Mem. Benedicti XIV. Decessoris Nostri Ministerio, quam Catholicorum Regum, ac Principum pietate obsistentibus, quibus gloriosissimus Parens tuus Philippus V. est accensendus, rejecta fuit, et in eas tenebras, unde emerserat redire compulsa: postea quum vero in lucem hominum rursum erupit, vota Nostra Deo suppliciter nuncupavimus, ut a peccatis populi sui, indignationem suam everteret, neve sineret agrum, et Agricolas suos, tam acerbo infortunio divexari, deinde vero laudati Decessoris Nostri vestigia sequentes, praesidium et opem quaerimus carissimorum in Christo Filiorum Nostrorum, quos inter, cum eum teneas locum, qui praeclarissimae tuae virtuti, regnandique sapientiae debetur, Apostolicae servituti Nostrae defuisse videremur, nisi patrocinium quoque tuum ad periclitantium Ecclesiarum defensam studiosissime peteremus, siquidem valde timendum, ne sensim corruat in Germanicis Provinciis,

Orthodoxae Fidei cultus, si Episcopi ita destituantur juribus, authoritate, potentia, ac viribus, quae ad Ecclesiae Catholicae tutelam, et incrementum, quam quod maxime conferre, non tam Germanici corporis singularis compages, quam plurium saeculorum experientia demonstrat.

Quantum periculi immineat Romanae Ecclesiae, si Germanicorum oppressio permittatur.

§. 3. Quod si turbo iste, nonnullas semel, ac iterum Episcopales Sedes oppresserit, ingruet aliquando in caeteras, et Christi sponsam, nobili ac varietate circumdatam Dote, ac ornamentis omnibus denudabit. Vides ergo, carissime Fili, quanta, et qualis, sit ea causa, quam pietati, prudentiae, tuique animi magnitudini commendamus, ac probe intelligis, quantum insimul, et meritorum apud Deum, et gloriae apud Catholicos omnes messem ad colligendum paratam habeas, si dexteram tuam ad eas protegendas extenderis, quarum viduae sunt aliquae, et multis aerumnis, gravique hoc metu perculsae; Nostrisque propterea vocibus, universaeque Ecclesiae in angulari unitatis centro, perfectissima charitate conjunctae, praesidium, opem et commiserationem tuam deposcunt, atque interea tibi, carissime in Christo Fili Noster, Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum in Arce Gandulphi Albanensis Dioecesis die XVII. Junii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXXII.

Dat. die 3. Julii 1761. Anno III.

Ut Archivium Monachorum Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Montis Virginis, e Monasterio Montis Virginis, in quo asservabatur, ad aliud Monastarium *del Palazzo di Loreto* transferri possit, indulget, Custodemque nominat, cum qualitatibus Notarii Apostolici, eo in munere persistente.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Vetustum Archivium Montis Virginis, et in loco minus tuto positum, ad alium locum transferri pro scripturarum conservatione postulatur.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius modernus Abbas Generalis Monachorum Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Montis Virginis, quod in Monasterio dictae Congregationis Montis Virginis Majoris nuncupatae, vetustissimum Archivium, in quo quamplurima a Regibus Regni Neapolis jam dudum concessa, et a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris pluries confirmata privilegia, necnon documenta, scripturaeque authenticae, non solum ad ipsam Congregationem, verum etiam ad subditos, ratione jurisdictionis temporalis, et spiritualis, quam praedicta Congregatio in nonnullis sibi subjectis locis exercet, aliosque plures spectantia asservantur, quae licet tam praeteriti, quam moderni Abbates Generales, ac Monasterii praedicti Superiores omnem curam, diligentiam, et solertiam pro illorum custodia, conservatione et manutentione semper, et quandocumque adhibere curaverint, et pergant, attenta illarum vetustate, ac loci madore, quippe quod idem Monasterium in cacumine Montis, spissa nive, majori anni parte contectum remanet, deperdantur, dictus Abbas Generalis ad evitandam integram, omnimodamque scripturarum, documentorumque hujusmodi jacturam, dictum Archivium ad alterum in Monasterium Congregationis praedictae *il Palazzo di Loreto* nuncupatum, in extrema dicti Montis parte positum, in quo Abbates Generales tanquam Ordinarii nullius, ac Domini temporales, cum Vicario Generali pro tempore existente jurisdictionis praedictae, aliisque Officialibus vulgo *la Curia* remanere solent, transferendi facultatem per Nos concedi sommopere desiderat.

Pontifex facultatem impertitur transferendi archivium ad Monasterium DEL PALAZZO DI LORETO, Custodemque deputat, quem Notarium Apostolicum nominat munere eodem perdurante.

§. 2. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, ipsum Abbatem Generalem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eidem moderno Abbati Generali, ut ipse, quacumque prohibitione, sive per literas Apostolicas

in simili forma Brevis expeditas, sive per Constitutiones ejusdem Congregationis, auctoritate Apostolica confirmatas, facta, qua cavetur, ne dictum Archivium a praedicto Monasterio Montis Virginis Majoris amoveri, sive scripturae, et documenta praedicta ex Archivio hujusmodi, sub poena excommunicationis latae sententiae Sedi Apostolicae reservatae, extrahi, et asportari possint, non obstante, cui per praesentes hac in parte dumtaxat derogamus, Archivium Monasterii Montis Virginis Majoris hujusmodi, omnesque scripturas, et documenta, librosque in eo de praesenti existentes, a Monasterio praedicto asportare, removere, et extrahere, illudque, et illa in dicto Monasterio *il Palazzo di Loreto* collocare, et reponere, firmis tamen quarumque prohibitione extrahendi libros, scripturas, et documenta praedicta, ac poenis ea super re impositis, libere, et licite possit, et valeat, auctoritate Apostolica, tenore praesentium facultatem tribuimus; ac dicto moderno, nec non pro tempore existenti Abbati Generali ipsius Congregationis canonice electu unum, sibi benevisum ipsius Congregationis Monachum, ad id idoneum repertum, qui scripturas, et documenta hujusmodi transcribere, exemplumque sumere, sive pro commoditate, et usu dictae Congregationis, sive aliarum quarumcumque personarum ad quas pertinere possint, debeat, in Archivistam hujusmodi Archivii, ac durante officio Archivistae hujusmodi, in Notarium Apostolicum faciendi, et deputandi, et casu, quo dictum Monachum in Archivistam, et Notarium Apostolicum electum a Monasterio praedicto, obtenta obedientia, discedere contingat, alium Monachum sibi benevisum, approbatum, idoneum repertum illius loco subrogandi, et substinendi facultatem, eadem auctoritate impertimur.

Fides habenda scripturis extractis ex Archivio per Custodem eidem praepositum.

§. 3. Ac insuper decernimus, et declaramus, quod quibusvis scripturis ex Archivio praedicto extractis, et per dictum Archivistam sic, ut praefertur, deputatum, durante munere sibi demandato, subscriptis, et sigillo dictae Congregationis munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra adhibeatur in omnibus, et per omnia, perinde ac si scripturae hujusmodi a publico, et approbato Notario subscriptae essent.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Ordinis, et Congregationis hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus; caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die III. Julii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno tertio.

CCXXXIII.

Dat. die 14. Junii 1761. Ann. III.

Moderantur Literae Benedicti XIV. quibus Custodia Ordinis Minorum S. Francisci Capuccinorum in Polonia, erigi in novam Provinciam Polonicam permittebatur, novis additis providentiis pro pace, et concordia inter Religiosos viros servanda.

Clemens XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. §. 1. Suprema Apostolicae potestatis, providentiaeque Nostrae erga omnes Christifideles, atque eos potissimum, qui a fluctibus saeculi erepti ad tranquillum Religionis portum confugerunt, adhibenda a Nobis cura maximopere postulat, atque exigit, ut omnem Pontificiae benignitatis, auctoritatisque operam, consiliumque in hoc studiosissime collocemus, ut dissidiis, dissentionibus, partiumque studiis procul amotis, ac eliminatis, ubi opus esse constiterit, omnia inter viros, praesertim Religiosos, in pace fiant, et omnia ad Divinum cultum augendum, et regularem disciplinam confirmandam componantur, constabiliunturque.

Exponitur erectio novae Provinciae Poloniae a Benedicto XIV. approbatae. §. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus Filius Antonius de Zdzane, Frater expresse professus, ac primus Custos, seu Custos Generalis Provinciae Poloniae Ordinis Minorum Sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum, quod alias fel. rec. Benedictus Papa XIV. praedecessor Noster, Custodiam Polonicam ejusdem Ordinis, in novam illius Provinciam Polonam nuncupandam sub nonnullis conditionibus erexit, constituit, et deputavit, per quasdam suas, in simili forma Brevis expeditas literas tenoris sequentis, videlicet « Benedictus Papa XIV. ad futuram rei memoriam. » Quaecumque ad majorem regularis disciplinae observantiam, et Religiosorum Ordinum commodum, et incrementum in Domino conspicimus profutura, eadem quo salubrius promoveantur, et promota facilius statuantur, ac statuta perennius persistant, supremas Apostolicae procurationis Nostrae partes, grato, libentique animo interponere non dedignamur. Nuper pro parte charissimi in Christo Filii Nostri Friderici Augusti Poloniae Regis illustris, Nobis expositum fuit, quod dilecti Filii Fratres Ordinis Minorum Sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum Custodiae Poloniae, per exemplarem saeculi aedificationem, indefessusque pro animarum salute labores bono publico plurimum prodesse pergant, ac in majorem Dei gloriam, dictique Ordinis profectum, et observantiae regularis incrementum magis, magisque in dies conferret, ac cederet, si dicta Custodia Poloniae in novam ejusdem Ordinis Provinciam, sub tamen iisdem conditionibus in Capitulo dictae Custodiae Poloniae, quae Provinciae Bohemiae Ordinis praefati ab usque anno MDCCXL. adjuncta, et ab ipsa Provincia gubernata existit, die XI. Septembris proxime elapsi anni in Conventu Cracoviensi dicti Ordinis habito, inter dictos praedictae Custodiae Fratres ex una, ac dilectum itidem filium Seraphinum Capricollensem Fratrem expresse professum, et tunc temporis Ministrum Provincialem memoratae Provinciae Bohemiae, ac ejusdem Custodiae Commissarium Generalem, nonc Ordinis praefati Ministrum Generalem ex altera partibus initis, erigeretur. Nobis propterea ipsius Friderici Augusti nomine fuit humiliter supplicatum, ut in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur piis ejusdem Friderici Augusti Regis votis hac in re quantum cum Domino possumus benigne consulere, ac Fratres dictae Custodiae specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, memoratam Custodiam Poloniae Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum in novam Provinciam deinceps Polonam nuncupandam, in qua duae tantum, et non plures, nempe Polonorum, et Bohemorum nominentur, et vigeant Nationes, et ex dictis duabus Nationibus semper constare possit, et debeat. Sub Natione Polonorum, omnes in quacumque Provincia, et Regione eidem Friderico Augusto Regi subjecti nati; sub Natione Bohemorum, omnes extranei, seu extra terras Ditionis, et Dominii ipsius Friderici

Augusti Regis natis comprehendantur, et comprehendi debeant, sub tamen conditionibus infra exponendis, auctoritate Apostolica tenore praesentium erigimus, constituimus, et deputamus, ac Provinciae Poloniae hujusmodi, sic ex memorata Custodia per Nos erectae, non solum omnes, et singulos Conventus, qui sub ipsa Custodia Polona de praesenti numerantur, et qui construuntur, verum etiam omnes alios Conventus, qui intra limites Ditionis et Dominii, dicto Friderico Augusto Regi Poloniae subjecti, in posterum erigendi, et fundandi erunt, auctoritate et tenore praesentium, assignamus, et constituimus. Praeterea eidem novae Provinciae Poloniae, nec non illius pro tempore existentibus, Ministro Provinciali, Definitoribus, Custodibus, aliisque Superioribus, Fratribus, et personis, ut omnibus, et singulis privilegiis, praerogativis, honoribus, proprio sigillo, aliisque insigniis, quibus aliae dicti Ordinis Provinciae, sub regimine, gubernio, et administratione tam dicti Seraphini moderni, quam pro tempore existentis Ministri Generalis Ordinis praefati existentes, ac Minister Provincialis, Definitores, Custodes, aliique Superiores, Fratres, et personae, ac praesertim ipsa Provincia Bohemiae, tam de jure, usu, et consuetudine, quam alias quomodolibet utuntur, fruuntur, et gaudent, ac uti, frui, et gaudere possunt, et poterunt in futurum, pari modo, et absque ulla prorsus differentia, ac sub eisdem legibus per Constitutiones dicti Ordinis, auctoritate Apostolica confirmatas praescriptis, (praeterquam quoad ea per Nos praescripta suum sortientur effectum) uti, frui, et gaudere libere, et licite possint, et valeant respective, auctoritate et tenore praedictis concedimus, et impertimur. Conditiones vero, quae a Fratribus dictae Custodiae Poloniae, in Provinciam Polonam per Nos vigore praesentium erectae, servari debent, attento consensu per eos jam praestito, servandi adjunctionem, unionem, et communicationem cum Provincia Bohemiae, quatenus nova Provincia Polona cum illius subsidio, et directione, per aliquot annorum decursum pervenire valeat ad perfectum complementum, sunt sequentes, videlicet « Primo » Ut in primo, secundo, et tertio subsequentibus, de triennio in triennium celebrandis Capitulis Provincialibus dictae novae Provinciae Poloniae, semper eligatur in Ministrum Provincialem unus ex professoribus Provinciae Bohemiae, ex numero Guardianorum Bohemiae Provinciae in Polonia pro tempore existentium, vel etiam alius Alumnus dictae Provinciae Bohemiae intra illius limites existens, omnibus qualitatibus, per dictas Constitutiones praescriptis, praeditus, exceptis tamen illis, qui de praesenti munus Definitoris Provincialis in ipsa Provincia Bohemiae explere pergunt. « Secundo ». Quod in eisdem tribus primis Capitulis Provincialibus dictae novae Provinciae Poloniae, Alumni Provinciae Bohemiae habeant jus pro duobus Definitoribus, quatenus in Capitulo Poloniae de gremio, et Provincia eligi deberent, nisi postea aliter disponerent, et cederent, et quatenus Alumni Provinciae Bohemiae, in Capitulo Provinciae Poloniae sint certo eligibiles pro tempore adjunctionis, et communicationis utriusque Provinciae, cedant Patres novae Provinciae Poloniae, dictis Alumnis Provinciae Bohemiae tres Guardianatus Conventuum, Varsaviensis, Cracoviensis, et Rozvvadoviensis, et si intra dictum tempus communicationis Provinciarum hujusmodi perficiantur Conventus Ryvaldensis, vel Rosiampolensis, aut uterque, etiam in illis possint esse Guardiani de Provincia Bohemiae per tempus communicationis; quando vero pro futuro Capitulo Generali dicti Ordinis, quod juxta regularia ejus instituta anno MDCCLXI. benedicente Domino celebrandum erit, eligentur in Capitulo Provinciali novae Provinciae Poloniae anno MDCCLIX. habendo Custodes, ac tunc eligendus erit, unus de natis, et unus de nonnatis Fratribus Provinciae Poloniae, Custos ad Capitulum generale hujusmodi, et quispiam, licet in Capitulo Provinciali vocem activam minime habeat, in Custodem eligi possit. « Tertio. » Quod singulis trienniis in dicta nova Provincia Poloniae Capitulum Provinciale in mense Julio, vel Augusto, et quolibet anno, de duobus annis in-

termediis, supradictis mensibus Congregatio Definitorii omnino celebretur, et celebrari debeat, ut cum dicta Provincia Bohemiae ordinate communicare queat. In his Capitulis, et Congregationibus, Minister Provincialis Provinciae Bohemiae praedictae pro tempore existens, in scriptis praesentare, seu nominare debebit professores suae Provinciae, ad explendum munus Guardiani habiles, et capaces pro Guardianatibus saepedictae novae Provinciae Poloniae, assignatis memoratae Provinciae Bohemiae, si aliqui, vel aliquis, sive propter revocationem ad propriam Provinciam (quae Ministro Provinciae Bohemiae pro tempore existenti libera, et integra manebit), sive ob absolutos Constitutionum annos, sive ob aliam causam judicio utriusque Provinciae Ministri Provincialis cognoscendam, et approbandam, Guardianatus de supra expressis vacaret; quod si etiam per decursum anni, et dum adhuc sex menses superessent ad futurum Capitulum Provinciale, vel Congregationem, Guardianus Provinciae Bohemiae praedictae, diem clauserit extremum, vel prorsus aliqua de causa, vel ratione haud habilis fieret, vel ad propriam Provinciam revocandus fuerit, liceat Ministro Provinciali Bohemiae cum Definitorio Provinciali modo sibi opportuno alium dictae Provinciae Bohemiae Alumnum substituere Guardianum, et cum patentibus suis literis ad locum vacantem mittere. « Quarto. » Cum ad propagandam in Regno Poloniae Religionem, seu Ordinem praefatum, ad habitum dicti Ordinis admissi reperiuntur, hucusque non nati in Regno Poloniae, ac etiam ad Professionem per Fratres ipsius Ordinis emitti consuetam, et ad Ordines promoti ob defectum natorum in dicto Regno, et adhuc alii deinceps admittendi erunt; inter vero jam admissos, quamvis adhuc juvenes, egregii, et ad explenda, exercendaque officia idonei viri existant, justum aequumque est, ut quemadmodum non nati in dicto Poloniae Regno ad laboriosa dictae novae Provinciae Poloniae officia concurrunt, ita tamquam originarii, et in ipso Regno nati, dignitates et officia dictae novae Provinciae consequantur, ut tam exteri, seu extra Regnum Poloniae orti, jam ad habitum hujusmodi admissi, quam alii in posterum admittendi, si tamen habiles et capaces reperti fuerint, debitisque qualitatibus per Constitutiones praedictas praescriptis praediti, ad officia et munia dictae novae Provinciae Poloniae, tamquam illius nati admitti possint, ac debeant, quatenus ad normam Provinciae Romanae ejusdem Ordinis, inter duas Nationes Polonorum, et Bohemorum, prima praesertim officia Provinciae sic ex aequo dividantur, ut ex qualibet Natione assumatur unus Custos, et duo Definitores, Minister Provincialis autem de una, et altera alternative eligatur. « Quinto » Ut antequam quartum Capitulum Provinciale memoratae Provinciae Poloniae habeatur, et totalis separatio dictae novae Provinciae Poloniae ab ipsa Provincia Bohemiae fiat, Commissarius generalis e Provincia Bohemiae eligendus, nominandusque, tribus diebus ante diem electionis accedat ad locum celebrationis Capituli Provincialis, et diligenter agat, et accurate se se gerat, ut omnia in dicta Provincia Poloniae inter natos in ipso Regno, et nonnatos, seu exteros, in pace fiant, ac regimen, gubernium, et administratio dictae novae Provinciae inter eos remaneat, ut Superiores electi, partium studiis procul amotis, pacem, et concordiam in dicta nova Provincia stabilire, et confovere, ac Dei gloriam, et Religiosam observantiam promovere curent, et satagant. « Sexto » Quod uterque Minister Provincialis pro tempore existens, illam inter se communicationem servare non praetermittant, ita ut si tractu temporis Minister Provincialis novae Provinciae Poloniae, quibusdam Alumnis Provinciae Bohemiae, ad exercenda explendaque munia, seu officia suae Provinciae indigeat, illos expetat, et dictus Minister Provincialis, quantum poterit transmittat, Minister vero Provincialis Provinciae Poloniae nullum talem remittat, sed si quis remittendus foret, per Ministrum Provincialem Bohemiae revocetur, submittet Minister Provincialis Bohemiae requisitos ad Provinciam Poloniae candidatos pro Novitiatu, et tales ac sponte ad ipsam Poloniae Provinciam venientes idoneos repertos, cum candidatis na-

tis Polonis pariter idoneis, illum Minister Provincialis suscipere teneatur • Septimo • Ut Cathedra Germanica apud S. Benonem Varsaviae, ad quam Professores Provinciae Bohemiae ante omnia subsidia alia, ab inclyta Confraternitate extraneorum, seu Germanorum expetiti fuerunt, et pro ea administranda, regendaque fuit missus dilectus etiam filius Liborius Grassivensis, et deinde Commissarius Generalis, fundationis dictae Custodiae Poloniae in Provinciam, ut praefertur, a novis erectae factus, donec communicatio utriusque Provinciae praedictae duraverit, Alumnis Concionatoribus Germanis de Provincia Bohemiae, quoad totam administrationem reservata intelligatur • Octavo • Ut nullus Commissarius ex Provincia Bohemiae ad Congregationes Intermedias Provinciae Poloniae interea temporis, tribus primis dictis Capitulis Provincialibus durantibus peragendas accedere debeat, sed tamen unus de gremio actualis Definitorii dictae Provinciae Bohemiae, accedat ad Capitula triennalia Provincialia proxime habenda, ac etiam ad quartum, in quo (nisi aliud, ad quos eo tempore spectabit, melius expediens visum fuerit) talis separatio facienda erit • Nono • Ut Commissarius generalis a Definitoribus Provinciae Bohemiae electus, et missus ad Provinciam Poloniae, eo modo et auctoritate praesidere debeat, tam Capitulo Provinciali, quam Definitorio, uti usque nunc, et quamdiu Custodia Poloniae existit, praesederat, praesidere valeat; et si aliquis defectus minus substantialis in illis irrepserit, qui bono Ordinis praefati Instituto adversari agnoscat, supplere possit, et suppleat, dictusque Commissarius, si aliquem in Ministrum Provincialem dictae Provinciae Poloniae, qui a loco Capituli Provincialis absens fuerit, eligere contingat, pro tempore Capituli omnia munia, et jura absentis Provincialis administret. • Decimo • Ut quando Minister Provincialis Provinciae Poloniae ad Capitulum generale dicti Ordinis Romam discessurus sit, quamdiu utriusque Provinciae duret communicatio, in Vicarium Provincialem suae Provinciae substituat unum ex Definitoribus Provincialibus Provinciae Bohemiae, si vero in Domino judicaverit, ipsum Definitorem minime sufficientem esse, cum Ministro Provinciali dictae Provinciae Bohemiae correspondeat, ut unum alium expertum Professorem ejusdem Provinciae Bohemiae mittat, et sic electus, et missus, officium Vicarii Provincialis memoratae novae Provinciae Poloniae explere, ex exercere valeat • Undecimo • Ut Minister Provincialis Provinciae Bohemiae, nomine suo, et totius Provinciae, omni juri per decretum a toto Definitorio generali ipsius Ordinis anno MDCCXL. existente editum sibi attributo, a die decreationis et erectionis dictae Custodiae Poloniae in Provinciam, remittat, ita ut ipsa nova Provincia Poloniae subjecta remaneat eidem Seraphino moderno, et pro tempore existenti ejusdem Ordinis Ministro Generali • Decimo secundo • Attento quod Provincia Bohemiae suam operam, summque obsequium subsidiumque memorato Ordini, ac parvae Custodiae Poloniae praestitit, ac praestare non desinit, illamque ad statum spectabilis Provinciae produxerit, in signum gratificationis, quam ipsa Provincia Poloniae erga Provinciam Bohemiae habere pergit, ut a tempore totalis separationis utriusque Provinciae hujusmodi, si forte aliquando ad petitionem et querelam quorumcunque dictae Provinciae Poloniae Superiorum, et Fratrum, seu quacumque alia de causa, Ministro Generali Ordinis dicti pro tempore existenti, nola, Commissarius generalis supranumerarius ad componendas quascumque inter dictos Fratres ortas dissentiones, intra triginta annorum spatium mittendus sit, eo in casu unus ex Professoribus Provinciae Bohemiae eligatur, et ad ipsam Provinciam Poloniae tamquam Commissarius extraordinarius mittatur • Decimo tertio • Ut dictus Seraphinus modernus Minister Generalis, ac Definitorium generale saepedicti Ordinis, omnes Superiores dictae Custodiae in Provinciam erectae, majores nempe Custodem et Consultores, qui in numero dictae Custodiae Capitulo electi, constituti, et confirmati fuerunt, absque ulteriori alia electione in Superiores confirmare, nempe Custodem in Ministrum Provincialem, et Consultores in illo Ordine, quo nunc sunt, Definitores instituti in suis respective deman-

datis offi-iis remanere, et regimen dictae novae Provinciae usque ad complementum triennii computandi a celebratione Capituli dictae Custodiae, nempe usque ad mensem Augusti MDCCLVI. quo tempore primum Capitulum Provinciale dictae novae Provinciae Poloniae celebrandum erit, gerere et absolvere respective valeant » Demum » ut Praesidentes, seu Superiores Hospitiorum antedictae Custodiae Poloniae, in Provincia, vigore praesentium, erectae, quae uti Guardiani habentur in Capitulis Provincialibus dictae novae Provinciae in posterum celebrandis, vocem activam et passivam ferre, et habere possint. Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab illis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sedis Apostolicae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari et definiri debere, ac irritum, et inane; si secus super his, a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus et Ordinationis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis statutis, et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis; eadem prorsus fides tam in judicio, quam extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die V. Octobris MDCCLIV. Pontificatus Nostri Anno XV. »

Praecedentes Literae Benedicti XIV. moderari ad normam Constitutionum Ordinis postulatur.

§. 3. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dictus Antoninus nomine dictae Provinciae Poloniae assereret, conditiones in praeinsertis literis appositas, contentas, expressas, eidem Provinciae, illiusque Professoribus detrimentosas esse, ac propterea attento consensu a dilectis itidem filiis modernis Ministris Provincialibus utriusque Provinciae Bohemiae, et Poloniae praestito, conditiones supradictas, ne perturbationes, inordinationesque, ac dissidia inter utriusque Provinciae praedictae Alumnos oriantur, per Nos moderari, aliasque ad bonum regimen, et administrationem, ac pacem et concordiam in eisdem Provinciis confovendam stabiliendamque tendentes, juxta regulas et Constitutiones ipsius Ordinis, ac usum, et consuetudinem aliarum Provinciarum, a dilectis quoque filiis modernis Ministro Generali ipsius Ordinis, ac Definitoribus generalibus conditas assignari plurimum desideret, Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et, ut infra, indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Erectio Provinciae Poloniae a Benedicto XIV. approbata confirmatur sub iis honoribus, quibus aliae Ordinis Provinciae pollent.

§. 4. Nos igitur ipsum Antoninum specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existat, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes; hujusmodi supplicationibus inclinati, erectionem et institutionem dictae Custodiae Poloniae Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Capuccinorum nuncupatorum, in novam Provinciam Polonam nuncupatam a memorato Benedicto praedecessore per praeinsertas literas, sicut praemittitur, factas, auctoritate Apostolicae tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus. Ac eidem novae Provinciae Polonae omnes et singulos Conventus, qui in toto Regno Poloniae, ac Ditionibus et Provinciis eidem Regno annexis, quocumque nomine nuncupatis, jam erecti reperiuntur, et qui inibi erigendi erunt, auctoritate, et tenore praefatis assignamus, et constituimus, ipsique novae Provinciae Polonae per eumdem Benedictum praedecessorem erectae, et per praesentes nostras literas confirmatae, ac illius pro tempore existentibus

Ministris Provincialibus, Definitoribus, Custodibus, aliisque Superioribus, Fratribus, et Personis, ut omnibus et singulis privilegiis, praerogativis, honoribus, autelationibus, gratiis, proprio Sigillo, aliisque insigniis, quibus aliae dicti Ordinis Provinciae sub regimine, gubernio, et administratione tam moderni, quam pro tempore existentium Ministrorum Generalium ejusdem Ordinis, ac caeteri Ministri Provinciales, Definitores, Custodes, Superiores, et Fratres, ac Personae aliarum Provinciarum Ordinis hujusmodi, tam de jure, usu, et consuetudine, quam alias quomodolibet utuntur, fruuntur, et gaudent, ac uti, frui, et gaudere possunt ac potuerunt, quomodolibet in futurum pari modo, et absque ulla prorsus differentia, uti, frui, et gaudere, libere et licite possint, et valeant respective, servatis tamen eisdem legibus, per Constitutiones Ordinis ipsius, auctoritate Apostolica confirmatas, auctoritate et tenore praedictis concedimus, et impertimur.

Conditiones appositae in Literis Benedicti XIV. cassantur, et irritantur nonnullaeque aliae approbantur observandae a Provinciis Poloniae et Bohemiae.

§. 5. Conditiones vero omnes in praeinsertis ipsius Benedicti praedecessoris literis contentas, expressas, vulitas, et hucusque forsan observatas, auctoritate et tenore praedictis cassamus, annullamus et irritamus, ac cassas, irritas, et inanes, ac nullius roboris, et momenti fore et esse decernimus, ac in locum dictarum conditionum, per Nos ut praefertur cassatarum, annullatarum, irritatarum, ac inanium, ac nullius roboris et momenti declaratarum, novas conditiones inter Provincias Poloniae et Bohemiae deinceps observandas, auctoritate et tenore praefatis proponimus, statuimus, ac observari debere praecipimus, volumus, et mandamus, nempe « Primo » Quod in Capitulo post conclusum praesentis Provincialis trienuium, et semper deinceps electio Provincialis sit libera, nulla consideratione facta ad Nationalitates, sed ille praeeligatur, qui secundum conscientiam Capitularium dignior et congruentior visus fuerit « Secundo » Quod ex quatuor Definitoribus eligendis duo sint ex Nationalibus, et alii duo de exteris seu non natis, professis tamen, seu incorporatis in illa Provincia, et pariter ex duobus Custodibus unus ex illis, et alter ex ipsis esse debeat « Tertio » Quod Guardianatus, et Vicariatus pro aequali numero, inter illos nempe, natos, et non natos (quorum nomine comprachenduntur omnes) qui in qualibet Provincia extra Regnum Poloniae nati sint, distribuantur. Si vero propter imparem numerum contingat, omnimodam aequalitatem fieri non posse, minor numerus sit ex illa parte natorum, seu non natorum, ex qua fuerit actualis Provincialis « Quarto » Quod Pulpita, seu Cathedrae Praedicationis conferantur a Definitorio Provinciali indiscriminatim, nullo habito respectu ad Nationes, sed juxta circumstantias, et qualitates Praedicatorum: Lecturae vero tam Philosophiae, quam Theologiae inter natos, et non natos, pari numero conferantur « Quinto » Quod quando visum fuerit Ministro Generali Commissarium deputare pro Provincia Poloniae, vel illum mittere, non praecise futurus sit de Provincia Bohemiae, sed liberum sit ei, vel Polonum deputare, vel alium ex qualibet Provincia mittere, prout melius in Domino sibi visum fuerit « Denique, » quod supradicta aequalis distributio Definitoratuum, Vicariatuum, et Lecturarum, fixa et immutabilis sit usque ad annum 1769., quo juxta ordinariam providentiam celebrandum erit Capitulum Generale, in quo considerato statu Provinciae, et numero, qui tunc temporis erit natorum, et non natorum, caeterisque circumstantiis, praevideri poterit, circa continuationem, vel terminationem illius; modo enim cum nati, et non nati fere sint aequali numero, et probabiliter ita futuri sint per illud temporis intermedium saltem illi qui ad praefata officia eligi debeant, prudentissima videtur pro toto illo tempore memorata distributio, et insuper necessaria pro mutua securitate justitiae distributivae, pace, et concordia inter utramque partem.

Clausula sublata, et decretum irritans, et contrariorum derogatio.

§. 6. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, et validas, ac efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari. Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii

Apostolici Auditores, ac Sedis Apostolicae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus omnibus et singulis illis, quae idem Benedictus praedecessor in memoratis suis literis voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 7. Volumus autem, quod praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Procuratoris Generalis dicti Ordinis munitis, eadem prorsus fides tam in judicio, quam extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XIV. Julii MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno Tertio.

CCXXXIV.

Dat. die 14. Julii 1761. Anno III.

Confirmatio Statutorum quibus posthac regi debet corpus Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Discalceatorum in singulis Provinciis.

Clemens PP. XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

§. 1. In supremo militantis Ecclesiae solio, per ineffabilem Divinae clementiae abundantiam constituti, ea, quae pro salubri Religiosorum Virorum sub suavi Christi jugo, arctiorisque disciplinae instituto, vota sua Deo reddere, uberesque bonorum operum fructus, adspirante superni favoris aura, proferre jugiter satagentium directione, provide constituta, atque ordinata esse dicuntur, ut firma, atque inviolata persistant, Apostolici muniminis Nostri, cum id a Nobis petitur, praesidio libenter constabilimus.

Preces porrectae pro confirmatione statutorum.

§. 2. Cum itaque, sicut dilectus filius Joannes Lutre Custos Provinciae S. Gabrielis, et Vice-Procurator Generalis Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Discalceatorum nuncupatorum, Nobis nuper exponi fecit, ad petitionem ab unione, seu congerie Provinciarum ipsorum Fratrum Discalceatorum, in Regnis Hispaniarum, Lusitaniae, et Neapolis existentium, in Capitulo Generali dicti Ordinis, Murciae Carthaginensis Dioecesis anno MDCCLVI. celebrato emissam, a Diffinitorio ejusdem Capituli commissum extiterit dilecto filio Petro Joannetto de Molina, praefati Ordinis tunc ex-Ministro Generali, et Commissario Generali Familiae Ultramontanae, ut pro condendis, compilandisque statutis, quibus praefata Provinciarum congeries, in posterum regi, et gubernari deberet, ex ipsis Fratribus, aliquot in Compromissarios, aliorum nomine eligeret, ac deputaret, qui hujusmodi Statuta conderent, et compilarent, Compromissarii vero, sicut praemittitur ab eodem Petro Joannettio electi, et deputati, munus eis demandatum adimpleverint, compilationemque hujusmodi Statutorum, approbante dicto Petro Joannettio jam ediderint, ipse vero Joannes, illa quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desideret.

Statuta jussu Capituli Generalis condita, Apostolica auctoritate confirmantur, et approbantur.

§. 3. Nos ipsius Joannis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, et a quibusvis excommunicationis, interdicti, aliisque canonicis censuris, et poenis, si quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine, Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, statuta praefata, sic ut praefertur condita, dummodo tamen sint in usu, ac licita, et honesta, et a Commissario Generali dicti Ordinis approbata, sacris canonibus, vel Concilii Tridentini decretis, vel Constitutionibus Apostolicis, et dicti Ordinis non adversentur, nec monopoliis ansam praebeant, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis firmitatis robur adjicimus.

Clausula sublata, et decretum irri-

§. 4. Decernentes, easdem praesentes Literas, firmas, validas, et efficaces existere,

tane, et contrariorum derogatio. et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, et singulis ad quos spectat, et spectabit in futurum, inviolabiliter observari, sicque per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere: ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. In contrariis facientibus, non obstantibus quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XV. Julii MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno tertio.

Quum haec Pontificia Constitutio postrema sit hujus tertii anni Pontificatus S. M. Clementis XIII. quoad materias Ecclesiasticas, gradum facimus ad alias, quae temporalem praelaudati Pontificis potestatem respiciunt hoc eodem tertio anno, eamdem sequentes methodum quam in secundo anno hujus Continuationis adhibuimus.

CCXXXV.

Dat. die 21 Julii 1760. Ann. III. Montem Secundum Annonae in Civitate Bononiae prius, a Clemente VIII. erectum, deinde vero ab Urbano VIII. reformatum, iterum erigitur, et reformatur, praevia confirmatione Constitutionis Urbani VIII. eique Monti nomen tribuitur *Montis secundi Annonae secundo reformati*, peculiaribus additis statutis super impositione, ac solutione Datiorum, et Gabellarum pro dote ejusdem Montis.

Montem Annonae *in Civitate et Comitatu Bononiensi pro summa scutorum trecentum Mille, additis peculiaribus statutis erexit, et approbavit Clemens VIII. Constit. edit. Anno* 1592. *Maji* 11, *quae est in Bullario Mainardii. Aliam, quoad praefatum Montem Annonae pro Civitate Bononiae constitutionem edixit praelaudatus Clemens VIII. Anno* 1593 *Junii* 23, *quae in dicto Bullario Mainardii omissa fuit.* Montem secundum *Annonae Bononiae erexit Pontifex idem pro summa scutorum centum viginti quinque millium, illumque vendidit favore Marchionis Josephi Justiniano Nobilis Januensis, qui ideo, et* Mons Justinianus *dictus fuit, ut ex Const. Anni* 1593 *Octobris* 9. *quae pariter in Bullario Mainardii omissa fuit. Extinctis quampluribus ex praecedentibus locis, ex* Monte secundo Annonae, *illum iterum erexit, sub nomine* Montis secundi Annonae Bononiensis Reformati *Urbanus VIII. Const. Anni* 1628. *Sept.* 23, *quae in praesenti inserta habetur.*

Clemens Papa XIII.

Ad Futuram rei memoriam.

§. 1. Ecclesiae Catholicae regimini meritis licet imparibus, divina dispositione praesidentes, illa, quae a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris ad commodum, utilitatemque ac incrementum Communitatum, Universitatumque, et hominum Status, et Ditionis Nostrae Ecclesiasticae Subditorum provide emanasse noscuntur, ut firma semper, sarta, et tecta persistant Apostolici muniminis, cum id a Nobis petitur, patrocinio, libenter constabilimus. Exordium.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii Syndici, et Assumpti Administratores della Gabella Grossa nuncupatae Civitatis nostrae Bononiensis, quod alias fel. rec. Urbanus PP. VIII. praedecessor Noster, ut indigentiis Communitatis, et hominum Civitatis praefatae tunc suae consuleret, per suas in simili forma Brevis expeditas literas, Montem Secundum Annonae nuncupandum, sub certis modo, forma, et conditionibus, ac oneribus tunc expressis, erexit, et instituit, tenoris sequentis videlicet • Urbanus PP. VIII. ad futuram rei memoriam. Alias fel. rec. Clemens PP. VIII. praedecessor Noster ad subievandas aliqua ratione gravissimas necessitates, quibus Civitas Nostra tunc sua Bononiensis opprimebatur, unum Montem Annonae Bononiensis nuncupandum pro summa scutorum sex, vel sex cum dimidio pro quolibet loco, super certis redditibus Datiorum, et Gabellarum, per eumdem Clementem praedecessorem confirmatorum, sive etiam de novo impositorum, sive auctorum, cum decre- Refertur constitutio Urbani VIII. qua mons secundus Annonae Bononiae erectus fuit.

to quod ad illarum solutionum tam Laici, quam Ecclesiastici tenerentur, crexit, et instituit, prout in suis Literis in forma Brevis sub Dat. XI. Maji MDLXXXXII., et XXIII. Junii MDLXXXXIII. plenius continetur. Deinde vero eum, Mons praedictus pro integra summa Scutorum trecentorum millium vendi non potuisset, sed tantummodo pro summa centum millium venditus fuisset, idem Clemens praedecessor, Montis praedicti partem non venditam, ac nonnullas ex dictis Gabellis, impositionibus, seu augmentis extinxit, et alium Montem Secundum Annonae, sive Justinianum nuncupatum, locorum mille ducentorum quinquaginta pro summa Scutorum centum viginti quinque millium auri in auro, super redditibus, et emolumentis Gabellae Grossae nuncupatae ejusdem Civitatis, aliorumque Datiorum, et Gabellarum eidem Gabellae Grossae adjunctorum per eumdem Clementem praedecesserem auctorum, impositorum, et sive confirmatorum, propagatorum, seu extensorum, cum eodem decreto, quod quicumque tam Laici, quam Ecclesiastici, et quantumiibet exempti ad illorum solutionem tenerentur, et alias sub certis modo, et forma, tunc expressis erexit, eidemque Monti Secundo erecto pro ejus fructibus, et congrua dote ad rationem Scutorum sex auri cum dimidio pro quolibet centenario seu loco, annuatim summam Scutorum octo millium centum viginti quinque similium, super omnibus, et quibuscumque redditibus, emolumentis, et obventionibus praefatae Gabellae Grossae, per illius conductores, exactores, et Ministros, de bimestri in bimestre pro rata solvendam, assignavit, applicavit, et appropriavit, omniaque dicti Montis Secundi loca quondam Josepho Justiniano Nebili Januensi, pretio centum viginti quinque millium scutorum auri in auro, cum clausulis, pactis, obligationibus, et cautelis in Instrumento desuper celebrato expressis, vendita fuerunt, et venditio hujusmodi ab eodem Clemente praedecessore approbata, et confirmata fuit, prout in aliis dicti Clementis praedecessoris literis, in simili forma Brevis, sub Dat. IX. Octob. MDLXXXXIII. desuper expeditis, quarum omnium, et singularum tenores praesentibus pro sufficienter expressis haberi volumus plenius continetur. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, successive de Anno MDCVII. ipsius Secundi Montis Annonae loca ducenta terdecim affrancata essent, fel. rec. Paulus PP. V. etiam praedecessor Noster, per eum accepto, quod Civitas Bononiensis tunc temporis in maxima rei frumentariae difficultate constituta erat, nec illi, ob promptae pecuniae defectum, de necessario frumento provideri poterat, per ejus in forma motus proprii cedulam desuper expeditam, ac in Camera Apostolica per acta Hieronymi Scanardi, tunc ejusdem Camerae Notarii registratam, vice, et loco aliorum ducentorum tredecim locorum ipsius Montis jam extinctorum, alia ducenta terdecim loca similia Montis hujusmodi erexerit, eaque dicto Monti adjunxerit, et abinde citra loca ejusdem Montis hactenus diversis temporibus affrancata, et extincta sint, itaut ad praesens quadrigenta sexaginta loca hujusmodi in totum dumtaxat, ultra eorum fructus, qui ad rationem sex cum dimidio scutorum auri in auro pro quolibet loco persolvuntur, adhuc affrancanda, sive extinguenda remaneant, praedicta vero Civitas non modo pro affrancandis locis hujusmodi, verum etiam pro publicis Sedis Apostolicae necessitatibus, ob praesentes bellorum motus mature subveniendum, non mediocri pecuniarum summa indigeat; Nos pro Pastoralis Officii debito, necessitatibus, aliisque praemissis quantum cum Domino possumus providere volentes, motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione, Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, Montem Secundum Annonae Bononiensis reformatum nuncupandum non vacabilem pro summa septingentarum, decem, et novem millium, et ducentarum librarum dictae Monetae Bononiensis portiones, seu loca mille septingenta nonaginta octo scutorum centum monetae praefatae pro quolibet loco, ac libris quatuor ejusdem monetae pro quolibet scuto, computatis continentibus, qui quidem Mons redimibilis sit, ita tamen ut illius redemptio, aut extinctio non incipiat nisi elapsis sex annis a die X. mensis Octobris proxime futuri computandis,

cum annuo redditu scutorum quinque similium pro quolibet loco, de bimestri in bimestre in fine pro rata solvendo ab eadem die decima Octobris proxime futuri incipiendum, ad effectum affranrationis, et extinctionis, ac subventionis praedictarum respective, tenore praesentium facimus, erigimus, creamus, et instituimus, illique sic erecto, et instituto pro ejus fructibus et congrua dote ad rationem praedictam scutorum quinque pro quolibet loco, et omnibus, et quibuscumque tam Gabellae Grossae ejusdem Civitatis, quam aliis redditibus, et emolumentis, ac obventionibus, et membris eidem Gabellae Grossae concessis adjunctis, et in prioribus Montium erectionibus expressis, ac per Nos, ut infra prorogatis, duranteque Monte hujusmodi, extensis ad annuam summam librarum ejusdem monetae quadringentarum millium in circa ascendentibus, redditum annuum triginta quinque millium nonagintarum, et sexaginta librarum ejusdem Monetae Bononiensis, per conductores, Ministros, seu exactores Gabellae, ac redditnum, aliorumque praemissorum annis singulis, de bimestri in bimestre pro rata, ejusdem Montis Depositario, seu personae cui ordinatum fuerit, ut infra solvendam, et numerandam applicamus, appropriamus, et assignamus, et propterea eamdem summam ab omnibus, et singulis dictae Gabellae Grossae, aliisque praedictis redditibus, et introitibus, dismembramus, dividimus, et separamus, divisamque, dismembratam, et separatam, ac respective applicatam, appropriatam, et assignatam esse volumus, et mandamus, dictamque summam ab omni prorsus onere, impositione, gravamine, et restauro etiam quocumque casu, etiam fortuito, et quantumcumque inexcogitabili, et evenire insolito eximimus, et liberamus, ac liberam, immunem, et exemptam esse decernimus, dictumque Montem, ac illius futuros creditores in omne jus, locum, et actionem ipsius Civitatis, et Camerae Bononiensis, quoad emolumenta ac redditus praedictos, pro dicta summa, ac illius exactione, et consequutione in omnibus, et per omnia ponimus, substituimus, et subrogamus. Volumus autem quod quaecumque utriusque sexus personae, cujuscumque dignitatis, status, gradus, et conditionis existentes, quae in Monte hujusmodi, quamcumque pecuniarum summam non tamen infra scuta centum similia, usque ad dictam summam librarum septingentarum decem, et novem millium ac ducentarum Monetae praedictae Bononiensis erogare, et ponere voluerint, pro pecuniis sic positis, fructus ad rationem quinque pro quolibet loco annis singulis, et quolibet bimestri eorum ratam, licite, et libere, sine aliquo conscientiae scrupulo, seu restitutionis, aut satisfactionis onere, percipere, et habere, nec loca ipsa aliquo modo, aut ex quolibet delicto quantumcumque gravi, et enormi, praeterquam laesae majestatis in personam Romani Pontificis, aut alicujus ex Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus vel haeresis, confiscari, et publicari valeant, sed ad eorum haeredes, et successores transeant, et de illis ad eorum libitum in testamento, vel codicillis, aut quocumque contractu inter vivos, in quoscumque etiam illegittimos, et alios, ac in omnibus, et per omnia juxta facultates, et privilegia aliis similibus Montibus, et praesertim augumenti vini dictae Civitatis per fel. rec. Paulum IV., et alios Romanos Pontifices concessa, disponenere valeant, quodque personae super dicto Monte suas pecunias, ut praefertur, ponentes, Collegium inter se constituere, et Collegialia jura, et insignia habere, exercere, statutaque, et ordinationes ad instar aliorum Montium concedere, illaque mutare, et alterare, ac Notarium, et Camplonerium, nec non alios, et quoscumque Officiales deputare, et ad eorum libitum amovere, omnibusque aliis juribus, et immunitatibus, privilegiis, et exemptionibus, quibus Montes Fidei, Alumeriarum, Pacis, et alii Montes non vacabiles Urbis utuntur, fruuntur, et potiuntur, pariformiter uti, frui, et potiri libere, et licite valeant, et pro Montis hujusmodi, illiusque Collegii, et personarum cautela, et securitate ultra redditus praedictos omnia, et singula alia Camerae, et Civitatis praedictarum bona mobilia, et immobilia ubicumque posita, et existentia, et jam si talia sint, quae in obbligatione generali non compraehendantur, perpetuo spe-

cialiter, et expresse, ac in solidum obligamus, et hypothecamus, ac obligata hypothecata esse volumus, et mandamns; ita ut, deficientibus ex quacumque causa supradictis emolumentis dicto Monti, ut praemittitur assignatis, Mons praedictus super omnibus aliis bonis, et redditibus ejusdem Civitatis, et Camerae Bononiensis intelligatur, et sit erectus, impositus, et constitutus cum omnibus supradictis, et infrascriptis juribus privilegiis, pactis, et conditionibus. Decernentes insuper, Montem, ac Collegium, et personas hujusmodi, eorumque assignamenta, et jura quaecumque, per Nos eis per praesentes data, concessa, et assignata, etiam per Nos, et dictam Sedem, aut Successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, quoad eamdem summam librarum triginta quinque milium noningentarum, et sexaginta, alio unquam gravamine, seu ordinario, vel extraordinario onere affici, aut ratione cujuscumque pecuniarum summae, etiam pro subventione onerum Romanae Ecclesiae, aut Nobis incumbentium, seu ex quacumque alia etiam urgentissima, et efficacissima causa pro tempore imposito, minui, aut ex eis aliquam partem auferri, vel retineri nullatenus posse, vel debere; ac Collegium, et illius personas ad probandum quod pecuniae in dicto Monte positae, vel aliqua eorum pars in extinctionem, et ad sublevandas necessitates praedictas, et seu in utilitatem Romanae Ecclesiae, vel Civitatis, et Camerae Bononiensis praedictarum fuerint versae, minime teneri. Utque pretium Montis hujusmodi ad effectum praemissum, quanto citius haberi valeat, dilectis filiis Regimini, et Assumptis ab eodem Regimine deputatis, ac aliis dictae Gabellae Grossae, et aliorum redditum hujusmodi Syndicis, et Administratoribus, Montem praedictum, personae, seu personis sibi benevisis, et pro pretio reperibili vendendi, et alienandi licentiam, et facultatem concedimus. Residuum vero dictarum librarum quadraginta trium milium, quod, solutis annuatim praedictis libris triginta quinque millibus noningentis sexaginta, remanebit, volumus, singulo quoque anno, in emptionem locorum hujusmodi, vel alterius Montis investiri, ut lapsis praefatis sex annis, inserviant pro amplianda extinctione locorum Montis hujusmodi, et quatenus aliquis emptorum istorum locorum vellet intra sexennium, in quo Montis hujusmodi extinctio prohibetur, illa, vel illorum partem vendere, tunc Assumptos, et Syndicos Administratores dictae Gabellae, caeteris emptoribus praeferri volumus intra mensem a die venditionis, seu venditionum computandum, volumusque etiam quod Mons hujusmodi, ad beneplacitum Regiminis dictae Civitatis, sive Assumptorum, Syndicorum, et Administratorum praedictae Gabellae redimi, et extingui valeat, ita tamen ut redemptio, et extractio hujusmodi fieri nequeant nisi elapso sexennio a dicta die X. Octobris proxime futuri, ut praefertur, computando, et deinde omnino fieri debeat in una, seu pluribus vicibus per sortem, et extractionem, ut infra faciendam coram Vexillifero justitiae Bononiensi, videlicet; Si summa tunc ad affrancationem inserviens erit sufficiens pro exsolvendo integro credito primi extracti, totam dictam summam teneatur recipere pro quantitate tunc existanti; si vero sit excedens, tunc pro summa excedenti secundus; et sic deinceps alii, quousque erunt factae affrancationes pro summa tunc parata, et existenti, qui secundus, et alii subsequentes teneantur ordine successivo, et ipsi tunc recipere, et affrancare pro summa dicti residui, dummodo tamen non sint creditores in majori summa scutorum mille, et dictum residuum sit minoris quantitatis scutorum mille, quo casu cogi non possint ad recipiendum, et affrancandum pro dicta minori summa, sed tunc procedendum sit ad ulteriores extractiones aliorum nominum creditorum, quousque tunc extrahantur Creditores minoris summae Scutorum mille, volentes sic minores Creditores extractos teneri, et ordine successivo cogi debere ad recipiendum dictum residuum, donec totum erit expletum in francationibus intimatis, prout etiam volumus quousque singula vice extractos, qui ultra receptam portionem tunc paratam, et modis, et forma ut supra receptam remanserint Creditores in ulteriori quantitate dicti Montis,

iterum, et toties quoties contigerit, et opus erit, reimbursari debere ad effectum, ut semper in futuris extractionibus eorum nomina reperiantur reimbursata, donec in totum, modis, et forma ut supra erit francatum eorum creditum. Ut autem praemissa facilius adimpleri possint, eidem Gabellae Grossae, durante Monte hujusmodi per praesentes, ut praefertur erecto, augmenta, seu novas impositiones Gabellarum, seu Datiorum omnium Mercium, quae in Civitate Bononiensi importantur, vel inde exportantur, pro tertia parte, nec non Canapis non laboratae, quae dicitur spadulata, et graffiata, gargiolo, fune, et stoppa, et aliarum Mercium, praeterquam serici, et operum omnium ex serico factorum, quae ex dicta Civitate, et illius Comitatu extrahuntur, ad duplum ejus, quod prius solvebatur, vulgariter dictum il doppio Dazio, permissu dicti Clementis praedecessoris auctorum, seu de novo impositorum, et primo Monti Annonae olim applicatorum, et in secundi Montis erectione separatorum, seu fortasse extinctorum, et deinde renovatorum, incorporamus, concedimus, et assignamus, ipsaque augmenta, seu novas impositiones ex nunc, donec hujusmodi Mons reformatus nuncupandus in totum redemptus, et extinctus fuerit, salva esse volumus, et decernimus, et quatenus in secundi Montis erectione, aut alias illa, seu illas dictus Clemens praedecessor extinxerit, vel cujuscumque temporis lapsu extincta fuerint, iterum Apostolica auctoritate per praesentes imponimus, et ut prius restituimus; similiterque augmentum, seu Datium serici operis albi, alias eidem Gabellae Grossae, ad certum tunc expressum tempus forsan finitum, vel de proximo finiendum, concessum, durante ejusmodi Monte prorogamus, et eidem Gabellae Grossae quatenus opus sit, de novo concedimus, et assignamus, et incorporamus. Volumusque, et Apostolica similiter auctoritate decernimus, quod augmenta, seu novas impositiones, aliaque Datia, et Gabellas hujusmodi omnes, et quaecumque personae tam Seculares, quam Ecclesiasticae, et a quorumvis ordinum etiam Mendicantium, ac Hospitalium, et Militiarum Regulares, nec non quaecumque Collegia, etiam Montis Alti, per felicis recordationis Sixtum Papam V. praedecessorem Nostrum erectum, et amplissimis privilegiis, exemptionibus, libertatibus decoratum, ac Universitates, seu Communitates etiam quibuscumque privilegiis, indultis, gratiis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, prerogativis quantumvis amplissimis, ac quibusvis verborum formis, clausulis, et decretis conceptis, etiamsi in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus, aut non nisi certis modo, et forma ibidem expressis servatis derogari possit, quae, et quas illis, et cuicumque eorum quoad haec nullatenus suffragari volumus, aeque, ac ceteri omnes solvere debeant, et teneantur. Praeterea Exactoribus dictae Gabellae Grossae eadem supradicta augmenta, seu novas impositiones, donec Mons hujusmodi in totum redemptus, et extinctus fuerit, et non ultra exigendi, ac in istum, et non alium usum omnino convertendi facultatem concedimus. Volumus etiam, et mandamus, quod totum, et integrum pretium ex venditione praedictorum locorum mille septingentorum nonaginta octo per praesentes erectorum redigendum deponatur per emptores in actu ipsarum emptionum in Monte Pietatis Civitatis Bononien., vel in alio loco idoneo, tuto, et securo per Regimen, Assumptos, Syndicos, et Administratores praedictos suis risico, et periculo eligendo, inde non amovendum nisi arbitrio, ac de mandato, et voluntate Nostris, ad effectum illud in praedictis extinctione, aliisque rebus necessariis, et occurrentibus pro tuitione ditionis Status Ecclesiastici, et praesertim Civitatis, ac Territorii Bononiensis convertendi; quodque ipso Monte extincto, eadem augmenta, seu novae impositiones pariter eo ipso absque aliqua alia declaratione extincta sint, nec ulterius exigi a quocumque quovis praetextu possint, et debeant. Caeterum, ne circa exactionem augmentorum, seu novarum impositionum hujusmodi, aliaque, omnia, et singula praemissa, fraus, defectus, vel negligentia aliqua committi possit, Dilecto Filio moderno, et pro tempore existenti, dictae Civitatis Cardinali de Latere Legato, seu Vice-Legato, vel Gubernatori

committimus, et facultatem concedimus, ut circa omnia, at singula praemissa, modum praescribat capitula, seu ordinationes necessarias, et opportunas ejus arbitrio, adjectis in contraveoientes pœnis sibi benevisis, condat, quae Nos ex nuoc, prout ex tunc, et e contra, postqnam condita fuerint, confirmamus, et approbamus, ac ab omnibus ad quos spectabit, observare praecipimus, et mandamus. Decernentes, praesentes Literas de subreptlonis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis Nostrae, vel alio quopiam defectu notari, impugnari, invalidari, infringi, in jus, vel controversiam revocari, ad terminos juris reduci, aut adversus illas quodcumque juris, gratiae, vel facti remedium impetrari nullatenus posse, sed semper validas, firmas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere; Sicque, et non aliter per qooscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardioales etiam do Latere Legatos, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicare, et definiri debere, irritumque et ioane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus fel. recor. Symmaci, quae incipit: Noo liceat: et aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrornm, ac Nostris, et aliis Apostolicis, ac in Conciliis Generalibus editis Constitutiooibos, et Ordinationibus, nec non Civitatis, et Districtus praedictorum, etiam jurameoto, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, ac consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, et Literis Apostolicis etiam Mare magnum, et Bulla aurea nuncupatis, qoibusvis etiam cujuscumque, etiam Mendicantium, aut duodecim Congregatiooum Ordinum, aut Militiarum, etiam Hierosolymitanae Regularibus, seu Secularibus cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis existant, nec non Sancti Stephani, et Sancti Bartholomaei de Musiano Bononiensis Civitatis, vel Dioecesis, Sancti Benedicti, seu alterius ordinis ax praedictis invicem unitorum, et quorumcumque aliorum Monasteriorum, Abbatiarum Commendatariis, seu Administratoribus, Cooventibus, et quorumcumque Castrorum, Terrarum, et Locorum etiam a Civitate, Comitatu, et Districtu, et illorum Jurisdictione ex quavis causa quomodolibet dismembratorum, et segregatorum Dominis, seu Comitatibus, et Feudatariis, Censuariis, Livellariis, Vassallis, et Universitatibus per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores Nostros, ac Nos, et Sedem Apostolicam etiam per viam Legis, et Statuti perpetui, et ex quavis causa etiam onerosa sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis, etiam motu proprio, et ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, etiam Concistorialiter, seu alia quomodolibet concessis, et etiam iteratis vicibus approbatis, et innovatis ac Cancellariae Nostrae Regulis, etiam de non tollendo jure quaesito per Nos, et praedecessores, ac successores Nostros editis, et edendis; Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda sit, et in eis caveatur expresse, qnod illis nullatenus derogari possit, tenores hujusmodi, eorumque causam, et effectum, praeseotibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, nec noo modos, et formam ad id servandam pro individuo ad id servatis, habentes, illis, alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus insuper quod praesentium literarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo dicti Montis, seu Collegii vel alterius personae in Dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus ubi-

que fides adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXIII. Sept. MDCXXVIII. Pontificatus Nostri Anno Sexto M. A. Maraldus. Loco ✝ Sigilli.

Ex arbitraria exemptione eorum qui vectigalia persolvere tenebantur in Montis dotem assignata, insufficiens redditus factus fuit ad montis onera subeunda

§. 3. Intuitu vero hujus optime assignationis dotis eidem Monti ut praefertur factae illius annui redditus summam annuorum fructuum Montistis Creditoribus debitorum persolvendorum excedere deberent, et dictus Mons de praesenti forsan jam integre liber, et exemptus, redemptusque esset, si juxta tenorem literarum hujusmodi omnes, et quaecumque personae tam Seculares, quam Ecclesiasticae, et quorumvis ordinum etiam Mendicantium, et Hospitalium, ac Militiarum Regulares, nec non quaecumque Collegia etiam Montis Alti per rec. mem. Sixtum PP. V. praedecessorem itidem Nostrum erectum, et amplissimis privilegiis, exemptionibus, et libertatibus decoratum, ac Universitates, seu Communitates etiam quibuscumque privilegiis, indultis, exemptionibus immunitatibus, libertatibusque, sicut premittur gaudentia in praeinsertis literis contenta, expressa, et volita, quae idem Urbanus praedecessor in suis literis praedictis voluit, et mandavit, ut solvere deberent, et tenerentur solutionem augmenti dictorum Vectigalium realiter, et cum effectu persolvissent, nec se ab illorum solutione sub emendicatis simulationibus exemissent, et sicuti aliquae ex supradictis personis, seu Communitates, Universitates, Collegia, et Hospitalia hujusmodi re ipsa se se exempta fecerint, et assidue a solutione augmenti, seu novarum impositionum hujusmodi, sicut praemittitur, auctarum eximi pergunt, absque eo quod aliquod privilegium, quo ipsi gaudent, proferre, seu exhibere possint, ita ut de praesenti totum id quod ex fructibus, redditibus, et proventibus dictarum novarum impositionum percipitur vix sufficiens existit ad persolvendos annuos fructus compensativos Creditoribus Montistis debitos, et quanto citius haud sufficiens erit, quippe qui numerus eorum qui de facto absque ullo jure se se eximi curant, de die in diem augetur, et aliud damnum oriri videtur ex abusu jam irrepto ex mandatis pluries a negotiorum gestoribus earumdem personarum, et locorum hujusmodi subscriptis, per quae tam semetipsos, quam alios etiam a solutione non solum novarum impositionum, seu augmento vectigalium ab ipso Urbano praedecessore volitarum, seu voliti, verum etiam antiquarum impositionum, seu Datiorum ad ipsam Gabellam Grossam spectantium eximere audeant.

Preces porrectae pro constitutione Urbani VIII. omnimode observantia.

§. 4. In hoc rerum statu exponentes praefati, qui nihil aliud exoptant, quam ut creditoribus Montistis accurate satisfactum sit de bimestri in bimestre, ac tractu temporis Mons praefatus redemptus, evadat, ad hoc, ut liberato, extincto, ac redempto, Civitas, Communitas, hominesque hujusmodi a solutione dictarum impositionum, seu Datiorum a dicto Urbano praedecessore volitorum, liberi, et exempti sint, et remaneant, ac propterea opportune sibi in praemissis a Nobis provideri, et ut infra indulgeri summopere desiderent. Nos igitur ipsos exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tantum consequendi, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinsertas Urbani praedecessoris praefati literas, omniaque, et singula in eis quomodolibet contenta, expressa, ac ordinata auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, ac innovamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis vim robur, et efficaciam adjungimus, ac easdem Urbani praedecessoris praefati literas, et in eis contenta hujusmodi, adversus quemcumque non usum, seu desuetudinem, et inobservantiam, aut abrogationem, nec non quemvis abusum, et contrarium usum, contrariamque observantiam etiam forsan publicam, et notoriam, ac quantulibet tempore irreptam,

Urbanam Constitutionem Pontifex confirmat, et innovat.

et toleratam, in integrum, et pristinum statum, dicta auctoritate restituimus, reponimus, et plenarie reintegramus, ipsasque Urbani praedecessoris praefati literas praeinsertas, ac omnia, et singula in eis contenta, et expressa inviolabiliter, et inconcusse observari praecipimus, et mandamus; ita tamen, ut nemini cujuscumque sit conditionis, status, gradus, ordinis, et qualitatis, quaevis privilegia, aut exemptiones ad vectigalium, seu augmenti, et novarum impositionum, aliorumque datiorum, et gabellarum, in praeinsertis memorati Urbani praedecessoris literis contentorum, seu expressorum solutionem remorandam, seu retardandam liceat opponere, sicque excipientibus solutionem dictarum gabellarum novarum, impositionum, datiorum, et vectigalium potestas ejusmodi exemptionum jura in devolutivo tantum experiendi; exceptis tamen iis, quorum privilegia praesidium habent possessionis tituli, quos ab illorum solutione eadem auctoritate exemptos esse declaramus, donec privilegia ipsa, et consuetudines servatis servandis, cognita in Judicio fuerint.

Neminem vectigalium solutione exemptum esse debere, jubet.

§. 5. Ordinis tamen servandi causa auctoritate, et tenore praesentis praecipimus, et mandamus, ut nec ipsis, qui pro exemptis haberi unquam possint qualiscumque fuerit eorum conditio, aut dignitas, eorumque exemptio, aut privilegium, facultas sit merces, seu genera, quae dictis vectigalibus, datiis, gabellis, aut novis impositionibus per ipsum Urbanum praedecessorem volitis, et demandatis subjecta sunt introducendi, extraendique, sub poenis arbitrio dilecti filii nostri Fabritii S. R. E. Praesbyteri Cardinalis Serbelloni nuncupati moderni, et pro tempore existentis in Civitate, et Comitatu Nostris Bononiensi, Nostri, et Apostolicae Sedis de Latere Legati, praemissorum omnium in dictis Urbani praedecessoris, et nostris literis contentorum exequutoris indicendis, nisi extractionis solitas Bolletas vulgo nuncupatas, absque ulla solutione faciendas, tradendasque receperint. Volumus quoque, et auctoritate, ac tenore praesentis decernimus ut salva dicti Fabritii moderni, et pro tempore existentis in Civitate, et Comitatu praedicta Bononiensi, Nostri, et Apostolicae Sedis de Latere Legati auctoritate, facultas sit dictis exponentibus, seu pro tempore existentibus Administratoribus praedictis, aliquid, ut moris est, vectigalia, datia, gabellas, seu novas impositiones hujusmodi solventibus remittendi.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes easdem praesentes, et praeinsertas memorati Urbani praedecessoris literas, ac in eis contenta quacumque, firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et inviolabiliter, ac inconcusse observari, et adimpleri sicque, et non aliter in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictae Sedis Legatos, ac Vice-Legatos, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus omnibus, et singulis illis, quae idem Urbanus praedecessor, in suis literis praedictis voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, sub annulo Piscatoris die XXI. Julii MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCXXXVII.

Privilegia aliis a Summis Pontificibus concessa Universitati Haebreorum, Turcarum, Graecorum, aliorumque Orientalium, negociationem in Civitate Anconitana exercentium, confirmantur, innovatis tantummodo nonullis, quoad causas criminales, et solutiones novae taxae.

Dat. die 25. Septembris 1760. Anno III.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Ecclesiae Catholicae regimini, meritis licet imparibus, divina dispositione prae-

sidentes, illa, quae e Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris, ad commodum, utilitatemque eorum, qui licet a Christiana Fide sint alieni, in Sedis Apostolicae ditione tamen ex illius permissione commorantur, et conversantur, provide emanassa noscuntur, ut firma semper, atque stabilia persistant, Apostolici muniminis, cum id a Nobis petitur, praesidio, libenter constabilimus.

Quamplura privilegia, gratiae, concessiones, et indulta, a Romanis Pontificibus concessa fuere Universitati Haebreorum, Turcarum, Graecorum, aliorumque Orientalium, Negociationem in Civitate Anconitana exercentium.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit Universitas Haebreorum, Turcarum, Graecorum, et aliorum utriusque sexus Mercatorum partium Orientalium in Civitate Anconitana commorantium, quod alias quamplures Romani Pontifices praedecessores Nostri, intuitu utilitatis, quam Civitas praedicta ex illorum mercaturae, et nagociationis commercio percipit, nonnulla privilegia, gratias, exemptiones, et indulta eis concesserunt quae quidem privilegia, concessiones, gratias, et indulta fel. rec. Paulus Papa V. praedecessor itidem Noster, sive per alias simili forma Brevis expeditas literas, sive per ejus Motu proprio, proprio charactere sobscripta, et a tunc existente Generali Camerae tunc suae, nunc Nostrae Apostolicae Thesaurario, debitae exequutioni demandata, confirmavit, et ampliavit tenoris sequentis videlicet.

Tenor Motus proprii Pauli V. quo privilegia alias Levantinis concessa confirmantur.

« Paolo Papa V. a futura memoria • Essendo solita la somma benignità, della Sede apostolica d'abbracciare, e di concedere favori, e grazie anco a quelli, i quali ancorchè alieni dalla Fede Cristiana, nondimeno per permissione della detta Sede se ne stanno, e conversano nello stato di Sante Chiesa, noi volentieri li confermiamo quelle cose, che dai Romani Pontefici Nostri predecessori, e dalla stessa Sede per comodità loro li sono state concedute. Ora l'università degli Ebrei, Turchi, Greci, ed altri mercanti dell'uno, e l'altro sesso delle parti di Levante, i quali abitano la Nostra Città di Ancona, ed altri luoghi soggetti alla Santa Romana Chiesa, poco tempo è, ci ha fatto esporre, che altre volte Papa Paolo III. di fe. me. Nostro predecessore, per certe cause allora espresse, inclinato alle supplicazioni degli Ebrei, che erano allora, de' Turchi, Greci, ed altri di detta Università, per alcune sue lettere concesse alli medesimi Ebrei, Turchi, Greci, ed altri mercanti, che potessero erigere in qualsivoglia luogo dello stato Ecclesiastico, dove occorresse, che loro abitassero, una Scuola ovvero Sinagoga libera delli detti Levantini, amovibile a loro volontà, l'imperio, e superiorità della quale avesse il solo Ebreo Levantino; e la detta Scuola o Sinagoga così eretta, senza ricercar altra licenza di chi si voglia per trasferirla altrove, purchè non fosse vicina ad alcuna Chiesa, nè apportasse alcuno scandalo nella vicinanza. E che li detti Ebrei, Turchi, Greci, o altri Levantini, tanto per guerre con gl'infedeli, quanto per qualsivoglia altra causa con tutte le sue cose, e persone, siccome li paresse, liberamente potessero partirsi dalla detta Città, o da qualsivoglia altro luogo, nel quale essi abitassero, avendone pagato il dazio ordinario: nè per ciò o per qualsivoglia delitto, o per altra causa se li potesse far rappresaglia, eccettuando le cause nelle quali essi per se, o per altri fossero obligati. E che a nessuno o Cristiano, o Turco, o Moro, o Ebreo s'interdicesse, o proibisse, ovvero direttamente, o indirettamente si potesse proibire, che non comprassero le mercanzie da condursi dalli detti Ebrei Levantini, tanto nella detta Città quanto in qualsivoglia altro luogo dello Stato Ecclesiastico, ma a tutti fosse lecito comprare, senza paura di alcuna pena, anco espressa nelli bandi publicati, o da publicarsi di commissione di qualsivoglia Superiore, o Offiziale, eccettuando le cose comunemente solite proibirsi, che non si conduchino da un luogo all'altro, senza certa licenza. E nissun Ebreo, Turco, Greco, o altro Levantino fosse tenuto ricettare Soldati, o dargli stanza, o ad alcuna contribuzione per loro, ovvero che perciò potessero esser levati dalla sua abitazione, o essere astretti a mandar via alcuna delle cose sue, tanto massarizie di casa, quanto denari, purchè le loro abitazioni non fossero congiunte alle mura della Città, o ad alcun luogo sospetto; E che nessun Offiziale si potesse intromettere nella cause tanto civili, quanto criminali di essi Ebrei, Greci, Turchi, ed altri Levantini, nelle quali si trattasse del loro interesse, ma

ogni commissione, e decisione delle dette cause si dovesse fare dal Governatore di Ancona, o suoi Giudici, e del Console di essi Levantini, o suo Sostituto, la giurisdizione de' quali s'intendesse non in solido, ma congiuntamente. Ed il solo Console, e suo Sostituto dovesse conoscere le differenze vertenti tra essi Levantini. Le differenze poi vertenti tra essi Levantini, ed altri, le dovesse conoscere il detto Governatore insieme col detto Console, o suo Sostituto; ma nelle cause criminali il detto Console si dovesse chiamare, ed ammonire, datali copia dell'intenzione della causa, con termine competente a informarsi della cosa, ed a intervenire, se vorrà, per difesa dell'Inquisito, ed ogni atto, o processo altrimenti fatto, fosse di ragione nullo, ed invalido. E questo si avesse a intendere per quelli, che abitassero nella detta Città, e suo Territorio, e non altrove; al qual giudizio li detti Levantini fossero soggetti, tanto se fossero attori, e convenissero altri, quanto se fossero essi rei, e fossero convenuti. E che li detti Levantini non potessero essere astretti tanto per causa civile, quanto per causa criminale, ancorchè ne venisse da imporsi pena corporale, se essa causa non avesse origine, e contratto, o non si fosse commesso nello Stato Ecclesiastico, ovvero espressamente non si fosse convenuto per istrumento, o Polizia, che dove fossero ritrovati potessero essere astretti a pagare, eccettuando le cause contra li Cristiani. E concorrendo alcun maleficio, per causa del quale si avesse a imporre la pena della morte, li detti Giudici possino formar il processo, ed avendolo formato, e publicato, mandar l'accusatore, li testimoni, e detto processo con il delinquente a Roma, dove si dovesse terminare tal causa, eccettuando i testimoni, se non fossero ricercati dal Giudice da deputarsi nella Città di Roma, ed eccettuando le cause concernenti il servizio del Principe, e che ricercano prestezza; e perchè li detti Ebrei, Turchi, Greci, ed altri Levantini andavano, e ritornavano anco sotto li Bandi, e che dalli Offiziali de' luoghi occorreva farsi, aveva dichiarato, che essi Levantini fossero eccettuati da ogni pena imposta: e da imporsi in simili Bandi, purchè non portassero armi nella Città, o luogo, nel quale si fossero fermati, e che non andassero di notte (oltre il solito) senza lume per certe cose, anco senza Bandi comunemente proibite. E che li detti Levantini, Ebrei, Turchi, e Greci s'intendessero non compresi sotto l'imposizione delle decime, vigesime, ed altri pesi tanto ordinarj, quanto straordinarj imposti alli Ebrei, o da altri Ebrei di tempo in tempo, ma liberi da quelli, ed esenti con le loro robbe, e persone, eccetto se apparisse chiaramente, che questi Levantini vi avessero eletto domicilio, e vi avessero contrattato, ma non secondo la forma delli Statuti, ma della ragione commune. E che tutti li Levantini venendo da qualsivoglia luogo per mare, o per terra con famiglia, e mercanzie, o senza, e portando la fede della sanità, potessero senz' altro pagamento, ed impedimento entrare in Porto, e Città, o luogo, ed ivi fermarsi, e liberamente andarsene dove volessero, avendo notificata però prima la detta fede al detto Governatore, o Deputati. Di più, che alli detti Levantini, Ebrei, Greci, e Turchi non si potesse alterare alcun Dazio ordinario, o accrescere alcuno estraordinario tanto nelle robbe, quanto nella persone. E che le persone di Levante non fossero astrette più che alla quarta parte di quello, che guadagnassero nelle senserie, nè potessero essere astrette, che non esercitassero questo esercizio di sensale. E che essi Ebrei, Turchi, Greci, ed altri Levantini fossero assoluti, e s'intendessero liberi, e franchi da ogni pena di Legato, e dalle incorse per le Costituzioni, Bandi, Malefirj, o quasi Malefici fra di loro, o da chi si sia di loro in qualsivoglia tempo, ed in qualsivoglia modo, e dalle perpetrate, fatte, o dette in genere, o in specie, direttamente, o indirettamente tanto cognite, quanto incognite, sicchè sopra ciò non potessero essere inquisiti per via di accusa, nemmeno dal Giudice per sua autorità, ma si avessero, e riputassero, come se quel giorno fossero nati, avendoli conceduto ogni indulgenza, e piena remissione anco nel foro contenzioso. E che per sicurezza di essi Levantini il Governatore di detta Città fosse tenuto, ed obli-

gato ogn' anno, siccome avevano usato nei tempi passati, sotto pena pubblica, mandar Bandi, che nessuno dovesse dar molestia alli detti Ebrei, Greci, Turchi, ed altri Levantini, obligando alla pena il padre per il figlio, e nella Settimana Santa (mentre stanno chiusi) li facesse guardare, acciò non fossero molestati in modo alcuno, purchè in quanto alla Settimana Santa (secondo l'uso) se ne stessero onestamente in Casa. Ed oltre ciò Pio IV, e Pio V. di felice memoria anco essi Nostri predecessori, addotti dalle preghiere dell' Università delli medesimi Ebrei, e Greci, e Turchi per diverse loro lettere, e con supplemento di difetti, se alcuni ve ne fossero intravenuti, e con decreti irritanti approvarono, e confermarono li Capitoli predetti, e come quelli concernono, leciti però, ed onesti, ed in quanto fossero in uso, e purchè quanto all' assoluzione, e remissione delle pene per occasione de' Maleficj da essi commessi, non fossero delitti contro la Fede, o di lesa Maestà. Ultimamente Gregorio XIII. di ricordevole memoria parimente Nostro Predecessore, con supplemento, e decreti simili confermando, ed approvando li medesimi Capitoli per altre sue lettere statuì, ed ordinò, che quando da allora per l' avvenire accadesse, che alcuno delli detti Levantini di tempo in tempo morisse, del quale gli Eredi non fossero presenti, acciò quei beni non si dilapidassero, allora il loro Console facesse fare per mano di Notaro pubblico, con la presenza de' Testimonj, e con l'assistenza di un Uomo da bene, da deputarsi dal Vescovo d' Ancona, l' inventario di tutte le cose, beni, danari, e crediti del detto defonto, quali dovessero rimanere nelle mani del medesimo Console, siccome era solito farsi, e che nè il Governatore di detta Città, o di altro luogo, ovvero che si voglia altro si avesse a intricare, o interporsi in modo alcuno nelle predette cose, nemmeno potesse, nè dovesse sopra ciò molestare, perturbare, o impedire detto Console. E che nessun Ebreo Italiano, il quale pigliasse merci, o qualsivoglia altre cose dalli detti Ebrei, Greci, Turchi, ed altri Levantini, o che fosse loro debitore, potesse, nè dovesse sopra ciò ottenere contro li medesimi Levantini alcun beneficio di cinque anni, o di altra dilazione dalla Sede Apostolica, o dal Pontefice Romano, che è di tempo, e che se l' avesse in tempo, nientedimeno non gli giovi, nè se ne possa servire, e non ostante quello si dovesse procedere contro di lui tanto in giudizio, quanto fuori, e farsegli l' esecuzione, come se tale benefizio non avesse ottenuto, o non ottenesse, siccome in ciascuna di esse lettere più pienamente si contiene. E finalmente fu esposto a Sisto V. di pia memoria Nostro predecessore per parte di detta Università, oltre le predette cose, che sebbene al tempo di Paolo III., Pio IV., e Pio V. Nostri predecessori, nessun altro, fuorchè il Governatore, e Console predetto nelle loro cause civili, e criminali s' intromettessero; nondimeno per il passato da molti Giudici della detta Città in pregiudizio delli medesimi Ebrei, Greci, e Turchi non è stato osservato. Al medesimo Sisto Nostro predecessore si supplicò sopra di ciò umilmente, ed inclinando alle loro dimande tutti, e singoli capitoli, concessioni, indulti, e decreti contenuti in essi, ma però li leciti, ed onesti solamente, e purchè fossero in uso gli approvò, e confermò, statuì, ed ordinò, che d' allora in poi per l' avvenire in perpetuo nelle cause di essi solo concernenti al Foro Spirituale, fosse Giudice di essi il Vescovo di Ancona, o suo Vicario Generale nelle cose Spirituali, con l' assistenza del Console di essi per più facile intelligenza dalla lingua; E che per il tempo da venire nessun' altro, eccetto il Governatore, e Console predetti s' intromettessero nelle loro cause così civili, come criminali. E successivamente la buona memoria di Enrico del Titolo di Santa Pudenziana Prete Cardinale Gaetano della Santa Romana Chiesa Camerlengo, conforme alla Santa mente di Clemente VIII. Nostro Predecessore, comandò, che le lettere di Sisto V. predecessore si osservassero se bene sino allora non fossero state in osservanza. E di più all' istessi Ebrei Levantini, e ad ognuno di loro concesse facoltà, che quando gli occorreva far viaggio per lo Stato Ecclesiastico, potessero portare anco nelle Osterie Berretta, o Cappello

negro, senza incorso di pena alcuna. Ed ultimamente Clemente PP. VIII. di felice memoria nelle sue lettere publicate sopra la concessione de' privilegj, delle Immonità, e Salvi condotti alli Mercanti, che venivsno, o stavano in Ancona, tra le altre cose concedette alli Ebrei Levantini, che potessero valersi delli Statuti, e Capitoli altre volte per il detto Paolo III. concessi, o permessi con le moderazioni, e limitazioni, come più a pieno si contiene in diverse lettere delli medesimi Nostri predecessori. Ma perchè, siccome la medesima supplicazione conteneva, tutte le cose, che sono fermate con il presidio dell' autorità Apostolica, quanto più spesso si rinnovano tanto più sono valide, e ferme, perciò a Noi per parte di essa Università umilmente ci è stato supplicato, che ci degnassimo secondo la benignità Apostolica aggiungere la forza dell' Apostolica fermezza. Noi dunque avendo per inseriti, ed espressi nelle presenti ciascuna delle lettere predette, e li tenori di quelle, considerando, che il commercio loro, giova non poco allo Stato Nostro temporale, e sperando che essi per la conversazione tra Cristiani, per illuminazione dello Spirito Santo abbino alcuna volta da conoscer la via della verità, e la Santa Fede, inclinati alle loro supplicazioni in questa parte umilmente presentateci; Per tenore delle presenti con autorità Apostolica, approviamo, e confermiamo tutti, e singoli capitoli, concessioni, indulti, e decreti in essi contenuti, leciti però, ed onesti, e se bene non fossero posti in uso, ed a quelli aggiungiamo forza di piena, ed inviolabile fermezza, e suppliamo tutti, e singoli mancamenti tanto della ragione, quanto del fatto, se pure alcuni forse in alcun modo vi fossero intravenuti; E di più concedendo a essi Ebrei, Turchi, Greci, e Mercanti prefati maggiori favori, e grazie, statuimo, ed ordiniamo, che da qui innanzi in perpetuo, nelle Cause loro, quelle però, che concernono l' interesse dell' anima, sia lor Giudice il Vescovo d' Ancona, o il suo Vicario generale nelle cose Spirituali, con l' assistenza del Console loro per più facile intelligenza della lingua; e che per l' avvenire nessun altro, eccetto il Governatore, e Console predetti s' intromatta nelle loro cause tanto civili, quanto criminali. Decretando, che le presenti lettere, a qualsivoglia caso in esse contenuto non si possa impognare, invalidare, o notare in alcun tempo d' alcun vizio, che ci sia stata detta bugia, o taciuta la verità, o di mancamento della Nostra intenzione; e così doversi giudicare, e definire da qualsivoglia Giudice, e Commissario, siano di che autorità si vogliano, avendo a essi, ed a ciascuno di essi levata ogni facoltà, ed autorità di giodicare, ed interpretare altrimente, irritando anco, e dichiarando di nessun valore, se sopra ciò da alcuno, sia di che si voglia autorità, scientemente, o per ignoranza fosse occorso attentarsi, in contrario. Perilchè per le presenti commettiamo, ed ordiniamo alli medesimi Governatori della Provincia Nostra della Marca d' Ancona, ed all' Auditore Generale delle cause della Camera Apostolica, ed al Vicario del Venerabile Nostro Fratello Vescovo di Ancona, che sono adesso, e di tempo in tempo, che essi, o due, o vero uno di essi, dove, e quando sarà di bisogno, e quante volte per parte delli medesimi Ebrei, Turchi, Greci, ed altri Levantini, o di alcuno di loro, sopra ciò saranno ricercati, solennemente per se, o per altro, o per altri, pubblicando tutti, e singoli capitoli, concessioni, indulti, e decreti, e le presenti lettere, e qualsivoglia cosa in esse contenuta, e con ajuto di efficace difesa nelle cose predette a essi, e a ciascuno di essi assistendo, facciano coll' autorità Nostra fermamente, come s' è detto, osservare le presenti lettere, e qualsivoglia cosa in esse contenuta, a che detti Ebrei, Turchi, Greci, ed altri Mercanti predetti, e tutti, e singoli, quali in qualsivoglia modo compresi in esse lettere, pacificamente fruischino, e godino di quelle, non permettendo che essi, o alcuno di essi contro il tenore di quelle in qualsivoglia modo da chi si voglia indebitamente siano molestati, perturbati, o inquietati, con il raffrenare qualsivoglia contradditture, o ribelle per mezzo di pene, anco pecuniarie a suo arbitrio, ed alla fine per mezzo di Sentenze, e Censure Ecclesiastiche, ed altri rimedj opportuni di ragione, e di fatto senz' altra appellazione,

ed anco fatti però, e servati sopra l'aver queste cose i legittimi processi, con aggravar le pene, sentenze, e censure predette, anco per più volte iterate, chiamato anco a questo, se sarà di bisogno, l'ajuto del braccio secolare. Non ostante le Costituzioni od Ordinazioni Apostoliche, e tutte quelle cose, che li detti predecessori nelle dette lettere vollero non ostare, e qualsivoglia altre cose contrarie. Date in Roma appresso S. Pietro sotto l'Anello del Pescatore il dì XIII. di Maggio MDCVI. l'anno primo del nostro Pontificato • M. Vestrio Barbiano • Luogo ✝ dell'Anello • Constantinus Patritius Prothonotarius Apostolicus utriusque Signaturae Sanctissimi Domini Nostri Papae Referendarius, ejusdemque Sanctissimi, et Reverendae Camerae Apostolicae Generalis Thesaurarius. Universitati Hebreorum Orientalium in Civitate Anconae degentium, ejusque pro tempore factoribus viam veritatis agnoscere, et agnitam custodire. Cum nuper pro parte dictae vestrae Universitatis Sanctissimo Domino Nostro Domino Paulo PP. V. exposito, quod licet felicis record. Paulus III., Pius IV., Pius V., Gregorius XIII., et Clemens VIII., ac ipsemet Sanctissimus Paulus V. varia, ac diversa privilegia, immunitates, et exemptiones dictae vestrae Universitati, praesertim circa solutiones Dohanae Datiorum, et aliarum impositionum concesserint, confirmaverint, et ampliaverint respective, nihilominus moderni Dohanerii dictae Civitatis Anconae, sub praetextu quod nonnulli dictae vestrae Universitatis in dicta Civitate Anconae orti sint, et alii domicilium in ea contraxerint, solitas solutiones Dohanae illis augere, ac ad privilegiorum praedictorum observationem minime teneri praetendentes, primo judicium coram Reverendissimo Domino dictae Civitatis Anconae Gubernatore, a quo sententiam favorabilem reportastis, introduxerunt, et deinde in gradu appellationis coram nobis, et postea in Camera Apostolica coram Rev. Domino Federico Cornelio dictae Camerae Clerico, a quibus praedictae sententiae confirmationem etiam obtinuistis, judicium, et causam hujusmodi prosequuti fuere, idem Sanctissimus, dictam vestram Universitatem specialibus favoribus, et gratiis, prosequens, volens litibus, et controversiis hujusmodi perpetuum silentium imponere, et quod occasione praedictorum et quovis alio praetextu, et colore praeter, et contra formam dictorum privilegiorum ullo unquam tempore vos, aliosque praedictos, et Universitatem praedictam vexare, aut molestare, vel quidquam innovare quisquam in futurum audeat, vel praesumat, infrascriptum suae Sanctitatis manu signatum chirographum Nobis direxerit, et praesentari fecerit tenoris, qui sequitur, videlicet. Monsignor Patrizio Nostro Tesoriero Generale. Per parte dell'università dell'Ebrei, Turchi, Greci, e altri mercanti dell'uno, e l'altro sesso delle parti di Levante, commoranti nella nostra Città d'Ancona è stato esposto che sebbene da Paolo III., Pio IV, Pio V. Gregorio XIII., Sisto V., e Clemento VIII. Nostri predecessori di fel. record., ed anco da Noi nel principio del Nostro Pontificato gli sono stati concessi, confirmati, ed ampliati rispettivamente diversi loro privilegi, o principalmente intorno al pagamento delle Dogane per le Merci, che fanno venire di Levante in detta Nostra Città d'Ancona in diversi tempi dell'anno, ad ogni modo li moderni doganieri di detta Città pretendono di alterargli li pagamenti soliti sotto varj pretesti, e specialmente perchè molti di essi Ebrei non siano compresi nelli detti privilegi; atteso che alcuni siano nati in detta Città, ed altri per esservi stati molti, e molti anni, abbino in quella eletto domicilio, e perciò non possino goderli di ragione, gli hanno convenuti avanti al Governatore di detta Città, il quale inteso le parti, e servate le cose da osservarsi, abbia sentenziato a favore di essi Ebrei, dichiarando, che per le loro merci pervenute nel porto di Ancona tanto nel tempo della franchigia, quanto di fuori quello, siano tenuti pagare la gabella conforme al solito è consueto pagarsi in detti tempi, e non altrimento, nè per li detti pagamenti di detto merci venuto, e che verranno se li dobba dalli detti doganieri innovar cosa alcuna. Dalla qual sentenza essendosi per parte de doganieri appellato, ha per l'appellazione, devoluta, ed introdotta la causa avanti di voi per gl'Atti di

Tenor Decreti Executorialis Chirographi S. M. Pauli V. super privilegiis Levantinis concessis.

Tenor chirographi S. M. Pauli V. de quo in praesenti decreto executorio agitur.

Giovanni Ferrino Notaro della nostra Camera, finalmente dopo aver considerato bene le cose da considerarsi abbiate confermata la detta Sentenza a favore delli medesimi Ebrei; e non volendosi detti Doganieri acquietare alle suddette due Sentenze hanno di nuovo appellato, e fatto committere la causa a Monsignor Cornaro Chierico di Camera, il quale non solo una, ma due volte proposta, e disputata la causa in piena camera, con aver sentiti tanto in voce, quanto in iscritti li Procuratori, ed Avvocati delle parti, ha sentenziato, e confermato le suddette due sentenze a favore delli medesimi Ebrei, come per gl' atti di Stefano Spada Notaro di essa Camera. Ora per parte dell' istessi ci è stato ancora supplicato, che acciò nè loro, nè suoi descendenti, siano mai per alcun tempo sopra di ciò molestati, e revocateli in dubbio le grazie, e privilegj concessigli, vogliamo fargli grazia di confermarglieli. Noi considerando, che la Santa Sede Apostolica, e detti Sommi Pontefici Nostri predecessori hanno comportato li detti Ebrei in detta nostra Città non solo per l' utile, che possono apportare alla Città col far di Levante venire diverse Merci di tempo in tempo, ma ancora principalmente, perchè con il contrattare tra li Cristiani si può sperare, che siano per accorgersi a qualche tempo dell' errore loro, ed entrare nella strada della vera luce, abbiamo risoluto fargli ora la grazia, che dimandono; Però di certa Nostra scienza, e pienezza di potestà assoluta, avendo li tenori delli sopra detti privilegi, come sopra concessili, e delle sentenze promulgate dal Governatore di Ancona, e da voi, e da Monsignor Cornaro, delli capituli delle suddette Dogane, in evento, che faccia bisogno, e tutte, e singole altre cose da esprimersi, per espressi nella presente di parola in parola, approviamo, e confermiamo le dette sentenze, e privilegi, ed avochiamo a Noi la detta causa, togliendo ogni e qualunque appellazione, ed imponiamo alli detti presenti doganieri, ed altri, che saranno pro tempore, sopra ciò perpetuo silenzio, e vogliamo, che sotto li sopradetti pretesti d' esser nati, ovvero d' aver contratto domicilio in detta Città di Ancona non siano più molestati contro la forma di dette sentenze, ma che quelle le siano sempre inviolabilmente osservate, e che sempre siano mantenuti nello stato, e grado, che si trovano, conforme dette sentenze, e privilegj; ordinando però a voi, che sopra ciò, ed a nome Nostro gli ne spediate vostre lettere patenti con le clausule, che vi pareranno, e piaceranno, e gli diate, o concediate ancora tutti quelli ordini, e provvisioni, che giudicherete opportuni, che tale è mente Nostra, volendo, che contro le presenti, o quanto in esecuzione di esse farete, non si possa mai dare, nè dire de surrezzione, o difetto della Nostra intenzione, ma sia sempre valida, ed abbia forza, esecuzione, e vigore, ancorchè non sia messa, e registrata in Camera, e nelli suoi libri, e così, e non altrimente in ogni tempo da voi, ed altri Tesorieri pro tempore, e da qualsivoglia altri giudici ordinarj, Delegati, Auditori di Rota, Chierici di Camera, e della Camera istessa, o Cardinali, etiam Legati de Latere debba esser giudicato, e diffinito con la clausula sublata, e decreto irritante. Non ostanti le cose predette, e qualsivoglia Costituzione, ordinazioni Apostoliche, decreti, atti, stile, e consuetudine, ed altre cose, che fossero in contrario, ed anco la Bolla di Pio IV. de registrandis, alle quali tutte, e singole, ancorchè di esse bisognasse fare speciale menzione, avendo nondimeno i loro tenori per espressi di parola in parola per questa volta sola, e per validità della presente espressamente deroghiamo. Dato nel nostro Palazzo di Monte Cavallo il dì XXVII. Mag. MDCXX. Paulus Papa V. Nos ejusdem Sanctissimi Domini Nostri mandata, ut tenemur, exequi, ac debitae exequutioni demandare volentes, et intendantes, auctoritate igitur nostri Thesaurariatus officii, ac in ejusdem praeinserti Chirographi exequutionem, et vigore, et juxta illius formam, continentiam, ac tenorem vos, aliosque praedictos dictae vestrae universitatis singulos, sub praetextu, quod in dicta Civitate Anconae orti sitis, vel domicilium in ea contraxeritis contra formam, ac tenorem praedictarum sententiarum a modernis, et pro tempore existentibus dictae civi-

Prosequitur decretum exequutoriale supra laudati Chirographi.

tatis Anconae Dohaneriis molestari, perturbari, seu impediri minime posse, seu debere decernimus, atque declaramus, praedictaque privilegia, ac omnia, et singula capitula in eis quomodolibet contenta perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari mandamus, stricte propterea inhibendo mandantes R. P. D. dictae civitatis Anconae Gubernatori, caeterisque Judicibus, et officialibus quomodolibet nuncupatis, necnon praedictis Dominis Dohaneriis dictae Civitatis Anconae, nunc, et pro tempore existentibus, caeterisque, ad quos spectat, et spectare poterit quomodolibet in futurum, quatenus sub mille ducatorum auri de camera eidem Camerae Apostolicae in eventum contraventionis applicandorum, et in juris subsidium excommunicationis, praesentes nostras, ac omnia, et singula in eis, et dicto praeinserto chirographo, ac sententiis, et privilegiis praedictis contenta quaecumque, inviolabiliter observent, et faciant ab aliis, ad quos spectat, observari, non sudentes, neque permittentes vos, aut dictae vestrae universitatis aliquem contra dicti chirographi, ac sententiarum in ea enunciatarum continentiam, ac tenorem ab aliquo sub quovis praetextu, causa, colore, vel ingenio indebite molestari, perturbari, vel impediri, non obstantibus omnibus iis, quae idem Sanctissimus Dominus Noster in dicto Chirographo voluit non obstare. In quorum fidem praesentes manu nostra signatas exinde fieri, et per infrascriptum nostrum Camerae Apostolicae Notarium subscribi, sigillique nostri, quo in talibus utimur, jussimus, et fecimus appensione muniri. Datum Romae ex Ædibus nostrae solitae residentiae, Anno a Nativitate Domini MDCXX. Indict. III. die vero XI. mensis Junii Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, et Domini Nostri Domini Pauli divina providentia Papae V. Anno ejus decimosexto. Constantinus Patritius • Felix de Totis • Registrata libro Diversorum Thesaurario fol. 1.

Decretum exequutorium Literarum Apostolicarum super iisdem

Constantinus Patritius Protonotarius Apostolicus utriusque Signaturae Sanctissimi Domini Nostri Papae Referendarius, ejusdem Sanctissimi, et Reverendae Camerae Apostolicae Generalis Thesaurarius, Universis, et quarumcumque Civitatum, Terrarum, Castrorum, et Locorum Status Ecclesiastici Sanctae Romanae Ecclesiae mediate, et immediate subjectorum RR. PP. DD. Gubernatoribus, eorumque Loca tenentibus, et Auditoribus, nec non Commissariis, Vicariis, Praetoribus, caeterisque Jusdicentibus, et officialibus quomodolibet nuncupatis, ac aliis omnibus, et singulis, ad quos spectat, et spectare poterit quomodolibet in futurum, et quibus praesentes nostrae literae exhibitae, vel ostensae fuerint salutem in Domino, et mandatorum nostrorum obedientiam. Noveritis nuper coram Nobis pro parte, et ad instantiam Universitatis Haebreorum Orientalium in Civitate Anconae degentium comparitum, et expositum, extitisse alias felicis record. Paulum III., Pium IV., Pium V., Gregorium XIII., et Clementem VIII. specialibus favoribus, et gratiis ipsos Orientales Haebreos, etiamsi in dicta Civitate domicilium quoquo modo habuarint, seu contraxerint prosequentes variis, et diversa privilegiis, immunitates, et exemptiones Universitati ipsorum Haebreorum, et eorum singulis, tam circa solutionem Dohanae, Datiorum, et aliarum impositionum, ac emptionem, et venditionem mercium, quam etiam circa facultatem unam Scholam, seu Sinagogam ad ipsorum Orientalium Haebreorum libitum in quolibet Status Ecclesiastici loco pro ipsorum Haebreorum, et aliorum usu, et commodo erigendi, nec non licentiam, et facultatem eisdem, et eorum singulis itinerantibus tamen, seu iter facientibus per totum dictum Ecclesiasticum Statum, biretum nigrum, seu Pileum etiam in Hospitiis, et Tabernis deferendi concessisse, ac etiam Sanctissimum Dominum Nostrum Paulum V. hujusmodi privilegia, et exemptiones per suas literas in forma Brevis, et sub Annulo Piscatoris expeditas ampliasse, et confirmasse, quarum literarum tenor est qui sequitur videlicet • Paulus Papa V. ad futuram rei memoriam. Cum Apostolicae Sedis benignitas eos etiam complecti, et favoribus, et gratiis prosequi consueverit qui licet a Christiana Fide sint alieni, in Ecclesiastica tamen di-

privilegiis a Paulo V. expeditarum.

Tenor Literarum Pauli V. super privilegiis Levantinis concessis in Civitate Anconae.

tione ex dictae Sedis permissione commorantur, et conversantur. Nos ea, quae illis a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris, et ab ipsa Sede pro eorum commodis concessa sunt libenter confirmamus. Sane Universitas Haebreorum, Turcarum, Graecorum, et aliorum utriusque sexus Mercatorum partium Orientalium Civitatem nostram Anconitanam, et alia loca Sanctae Romanae Ecclesiae subjecta incolentium Nobis nuper exponi fecit, quod alias fel. record. Paulus PP. III. Praedecessor Noster expressis causis tunc existentium Haebreorum, Turcarum, Graecorum, et aliorum dictae Universitatis supplicationibus inclinatus, eisdem Haebreis, Turcis, Graecis, et aliis Mercatoribus, ut unam Scholam, seu Sinagogam ad eorum voluntatem amovibilem eorumdem Orientalium liberam, et cujus superioritatem, et imperium solus Haebreus Orientalis haberet in quolibet loco Status Ecclesiastici, in quo eis contingeret residere, erigere, et erectam, cujusvis licentia minime requisita, alio transferendi, dummodo illa vicina alicui Ecclesiae non esset, neque in vicinia aliquid scandali adferret, quodque dicti Graeci, Turcae, et Haebrai, aut alii Orientales a dicta Civitate, aut quovis alio loco, in quo ipsi residerent, tam ratione belli cum Infidelibus, quam ex quavis alia causa, soluto ordinario Datio, libere cum omnibus eorum rebus, et personis, prout eis videretur, recedere, nec propterea, aut ex quovis delicto, vel alia causa represaliari possent, exceptis causis, in quibus ipsi pro se, vel aliis essent obligati, et quod nemini sive Christifideli, sive Turcae, aut Mauro, vel Haebreo interdiceretur, aut prohiberetur, seu directe, vel indirecte prohiberi posset, quominus per dictos Haebreos Orientales tam in dicta Civitate, quam quovis alio loco Status Ecclesiastici Merces conducendas emerent, sed omnibus emere integrum esset absque metu alicujus poenae etiam in proclamationibus de mandato cujusvis Superioris, seu Officialis publicatis, et publicandis expresse, exceptis rebus communiter prohiberi solitis, de loco ad locum sine certa licentia conduci, nullusque Haebreus, Turca, Graecus, aut aliquis alius Orientalis teneretur recipere Milites, aut illis domicilium dare, aut ad aliquam contributionem teneri, aut propterea ab eorum habitationibus expelli possent, aut aliquae eorum res tam de supellectilibus, quam pecuniis eijci, dummodo habitationes eorum non essent conjunctae maenibus Civitatis, vel alicui suspecto loco, et quod in causis ipsorum Haebreorum, Graecorum, Turcarum, et aliorum Orientalium, in quibus de eorum interesse ageretur tam civilibus, quam criminalibus nullus Officialis se intromittere posset sed omnis dictarum causarum commissio, et decisio fieri deberat per Gubernatorem Anconitanum, seu illius Judices, et Consulem ipsorum Orientalium, aut ejus Substitutum, quorum jurisdictio non in solidum, sed conjunctim intelligeretur, et differentia inter ipsos Orientales solus Consul, aut ejus Substitutus, differentias vero, quae inter ipsos Orientales, et alios respective verterentur dictus Gubernator cum dicto Consule, vel ejus Substitutus vocari, et moneri deberet, data sibi copia intentionis causae cum competenti termino ad se de re informandum, et ad inquisiti defensionem, si voluerit, interveniendum, et omnis actus, seu Processus alias factus, ipso jure nullus, et invalidus existeret, et hoc intelligendum esset, quoad illos, qui in dicta Civitate, et illius Territorio, et non alibi degerent, cui Judicio dicti Orientales tam active, quam passive subjecti existerent, quodque dicti Orientales constringi non possent tam ob civilem, quam criminalem causam, etiam quod corporalis poena veniret imponenda, dummodo causa ipsa originem, aut contractum non haberet, vel perpetratum non foret in Statu Ecclesiastico, aut expresse per Instrumentum, vel Cedulam conventum non fuisset, quod ubi reperti fuissent, ad solvendum cogi possent, exceptis causis contra Christianum; Et concurrenti aliquo maleficio, cujus causa veniret ultimum supplicium imponendum, dicti Judices possent formare Processum, illoque formato, et publicato accusatorem, et Processum ac Testes hujusmodi cum delinquente Romam mittere, ubi talis causa terminari deberet, exceptis

Testibus, nisi forent requisiti per Judicem in Urbe deputandum, et causis concernentibus servitium Principis, et celeritatem poscentibus; et quia dicti Haebrei, Turcae, Graeci, et alii Orientales ibant, et redibant etiam sub bannimentis, quae ab Officialibus locorum fieri contingerent, declaraverat, ipsos Orientales ab omni poena per hujusmodi bannimenta imposita, et imponenda exceptos esse, dummodo per Civitatem, seu locum, in quo moram traxissent, arma non deferrent, nec noctu ultra solitum sine lumine irent, exceptis rebus etiam sine bannimentis communiter prohibitis; et quod dicti Orientales Haebrael, Turcae, et Graeci sub decimarum, vigesimarum, et aliorum onerum tam ordinariorum, quam extraordinariorum impositis non comprachensi, sed ipsi cum eorum rebus, et personis ab illis liberi, et immunes intelligerentur, nisi clare appareret hujusmodi Orientales ibi domicilium elegisse, et contraxisse, non autem attenta forma Statutorum, sed Juris communis, quodque omnes Orientales Mari, vel Terra undecumque cum familia, et mercibus, vel sine ipsis venientes, et fidem sanitatis deferentes, possent Portum, et Civitatem, seu locum absque aliqua solutione, et impedimento ingredi, et inibi morari, et quo vellent libere se recipere, notificata tamen prius eadem fide dicto Gubernatori, vel Depotatis. Praeterea, quod dictis Orientalibus Haebreis, Graecis, et Turcis datium aliquod ordinarium alterari, aut aliquod extraordinarium tam in rebus, quam in personis augeri non posset, neque ulterius personae Orientales ad quartam partem illius, quod lucrarentur, cogerentur, neque cogi possent, quomiaus Proxenetae artem hujusmodi exercerent, ipsique Haebrei, Turcae, Graeci, et alii Orientales ab omni poena legati, et per constitutiones, bannimenta, maleficia, vel quasi inter ipsos, vel quemlibet ipsorum quandocumque, et qualitercumque incursis, perpetratis, factis, vel dictis in genere, aut in specie directe, vel indirecte tam cognitis, quam incognitis absoluti essent, ac liberi, et franchi intelligerentur, ita quod desuper per viam accusationis neque ex officio inquiri possent, sed perinde haberentur, ac si ea die nati essent; concessis ipsis omni indulgentia, et remissione plenaria, etiam in foro contentioso, et pro ipsorum Orientalium securitate, Gubernator dictae Civitatis teneretur, et obligatos existeret singulis annis, sicuti retroactis tunc temporibus consueverant, sub poena publica proclamari facere, quod nemo deberet dictis Haebreis, Graecis, Turcis, et aliis Orientalibus molestiam inferre, patrem pro filio ad poenam obligando, et in Hebdomada Sancta dum elausi maneot, illos, ne aliquo modo molestari possent, custodiri facere, dummodo quoad hebdomadam Sanctam de more se domi honeste continerent, per quasdam suas concessit; et deinde piae memoriae Pius IV, et Pius V, etiam praedecessores Nostri eorumdem Haebreorum, Graecorum, et Turcarum Universitatis precibus adducti, capitula praedicta, et prout illa concernunt, licita tamen, et honesta, et quatenus in usu essent, et dummodo quoad solutionem, et remissionem poenarum occasione maleficiorum per eos perpetratorum non essent delicta contra Fidem, vel crimina laesae Majestatis per diversas eorum Literas, etiam cum suppletione defectuum, si qui in eis intervenissent, et irritantibus decretis approbarunt, et confirmarunt; Deinde rec. mem. Gregorius PP. XIII. similiter praedecessor Noster eadem capitula cum suppletione, et decretis similibus confirmando, et approbando, per alias suas literas statuit, et ordinavit, quod quando ex tunc in futurum contingeret aliquem ex dictis Orientalibus pro tempore decedere, quorum haeredes non essent praesentes, ne bona dilapidarentur, tunc eorum Consul curaret fieri Inventarium per manus Notarii publici in praesentia Testium, et assistentia unius probi Viri ab Episcopo Anconitano deputandi de omnibus rebus, bonis, pecuniis, creditis dicti defuncti, quae deberent remanere in manibus ejusdem Consulis, prout solitum erat fieri, quodque nec Gubernator dictae Civitatis, vel alterius loci, aut quivis alius se super praemissis ullatenus immiscere, vel interponere, neque dictum Consulem super his molestare, perturbare,

vel impedire posset, nec deberet; quodque nullus Haebreus Italicus, qui acciperet merces, aut quasvis alias res a dictis Haebreis, Graecis, Turcis, et aliis Orientalibus, vel qui esset eorum debitor, aliquod beneficium quinquennalis, vel alterius dilationis contra eosdem Orientales desuper obtinere posset, neque deberet, et si a Sede praedicta, aut pro tempore existente Romano Pontifice obtineret, nihilominus illud sibi nullatenus suffragaretur, nec eo uti posset, illoque non obstante contra ipsum in Judicio, et extra, perinde ac si tale beneficium non obtinuisset, vel obtineret, procedi, et exequutio fieri deberet; Et demum piae mem. Sixto PP. V. etiam praedecessori Nostro pro parte dictae Universitatis ultra praemissa exposito, quod licet tempore Pauli III., et Pii IV., ac Pii V. praedecessorum praedictorum nullus alius praeter Gubernatorem, et Consulem praedictos in eorum causis civilibus, et criminalibus se intromisisset, nihilominus retroactis temporibus illud a nonnullis Judicibus dictae Civitatis in eorumdem Haebreorum, Turcarum, et Graecorum praejudicium violatum fuerat; Idem Sixtus praedecessor, eorum hac in parte humiliter porrectis supplicationibus inclinatus, ea omnia, et singula capitula, concessiones, indulta, et decreta in eis contenta, licita tamen, et honesta, et quatenus essent in usu, approbando, et confirmando statuit, et ordinavit, quod ex tunc deinceps in perpetuum in eorum causis forum Poli concernentibus dumtaxat, esset eorum Judex Episcopus Anconitanus, seu illius in Spiritualibus Vicarius Generalis cum assistentia eorum Consulis faciliori linguae intelligentia, quodque in posterum nullus alius, praeter Gubernatorem, et Consulem praedictos se in eorum causis tam civilibus, quam criminalibus intromisceret, et successive bon. mem. Henricus tituli Sanctae Pudentianae Presbyter Cardinalis Cajetanus Sanctae Romanae Ecclesiae Camerarius juxta rec. mem. Clementis PP. VIII. etiam praedecessoris Nostri Literas Sixti V. praedecessoris observari mandavit, etiamsi eo usque usu receptae non fuissent; Et ulterius eisdem Haebreis Levantinis, et cuicumque illorum concessit, ut quandocumque per Statum Ecclesiasticum iter facerent, et in Hospitiis Biretum, aut Pileum nigrum impune deferre valerent; Et tandem rec. memoriae Clemens Papa VIII. praedecessor Noster in suis literis super concessione privilegiorum, immunitatum, et salviconductus pro Mercatoribus Anconam venientibus, vel ibi commorantibus editis, inter alia Haebreis Orientalibus concessit, ut Statutis, et Capitulis eis alias per dictum Paulum III. concessis, seu permissis, cum moderationibus, et limitationibus tunc expressis uti valerent, prout in diversis eorum praedecessorum literis plenius continetur. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, ea firmiora sint, quae Apostolicae auctoritatis praesidio saepius muniuntur, Nobis propterea, ipsius Universitatis nomine humiliter supplicatum fuit, ut praemissis Apostolicae firmitatis robur adjicere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur praesentibus pro expressis habentes, ac considerantes illorum commercium Statui Nostro temporali aliquantulum prodesse, ac sperantes, eos per conversationem inter Christianos, Spiritus Sancti illuminatione viam veritatis, et Sanctam Fidem aliquando agnituros, eorum in hac parte Nobis humiliter porrectis supplicationibus inclinati, ea omnia, et singula capitula, concessiones, indulta, et decreta in eis contenta, licita tamen, et honesta, etiam si usu recepta non sint, Apostolica auctoritate tenore praesentium approbamus, illisque plenariae et inviolabilis firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint, quomodolibet in eisdem supplemus, nec non Haebreos, Turcas, Graecos, et Mercatores praedictos amplioribus favoribus, et gratiis prosequentes, statuimus, et ordinamus, quod ex nunc deinceps in perpetuum in eorum causis forum Poli concernentibus dumtaxat, sit illorum Judex Episcopus Anconitanus, seu illius in spiritualibus Vicarius Generalis cum assistentia eorum Consulis pro faciliori linguae intelligentia, quodque in posterum nullus alius praeter Gubernatorem, et Consulem praedictos se in eorum causis tam civilibus, quam criminalibus se

intromisceat. Decernentes praesentes literas, et in eis contenta quaecumque nllo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis Nostrae defectu notari, impugnari, aut invalidari non posse; sicque per quoscumque Judices, et Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca eidem Gubernatori Provinciae nostrae Marchiae Anconitanae, et Curiae Causarum Camerae Apostolicae Generali Auditori, ac Vicario Venerabilis Fratris Anconitani Episcopi nunc, et pro tempore existentibus per praesentes committimus, et mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios omnia, et singola capitula, concessiones, indulta, et decreta, ac praesentes literas, et in eis contenta quaecumque, ubi, et quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Haebreorum, Turcarum, Graecorum, et aliorum Orientalium, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque, ot eorum singulis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes faciant auctoritate Nostra praesentes literas, et in eis contenta quaecumque, ut praefertur, firmiter observari, ac ipsos Haebreos, Turcas, Graecos, et alios Mercatores praedictos, ac omnes, et singulos, quos ipsae literae quomodolibet concernunt, illis pacifice frui, et gaudere, non permittentes eos, seu eorum aliquem per quoscumque, contra illorum tenorem, quovis modo indebite molestari, perturbari, vel inquietari, contradictores quoslibet, et rebelles per poenas etiam pecuniarias sibi visas, et demum per sententias, censurasque Ecclesiasticas, et alia opportuna juris, et facti remedia, appellatione postposita compescendo, nec non legitimis super his habendis servatis processibus, poenas, sententias, et censuras praedictas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis. Non obstantibus constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus illis, quae dicti praedecessores in dictis literis voluerunt non obstare, coeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die XVIII Maji MDCVI. Pontificatus Nostri anno primo • M. Vestrius Barbianus • Fuimusque pro parte Universitatis Haebreorum praedictorum instanter requisiti, quatenus privilegia, immunitates, et exemptiones praedictas observari mandare dignaremur. Quocirca nos attendentes, requisitionem hujusmodi fore justam, et rationi consonam, vobis omnibus, et singulis supradictis, et vestrum cuilibet insolidum, auctoritate nostri Thesaurariatus officii, tenore praesentium committimus, et in virtute sanctae obedientiae stricte praecipiendo mandamus, quatenus sub mille ducatorum auri Camerae Apost applicandorum, ac mandati exequutivi pro illis, et in juris subsidium excommunicationis, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis respective, debeant, et ipsorum quilibet debeat dictas praeinsertas literas Apostolicas, omniaque, et singula privilegia, immunitates, et exemptiones in eisdem literis enunciata, et contenta inviolabiliter, et ad unguem observasse, et adimplevisse, ac per quos spectat, et spectare poterit quomodolibet in futurum observari, et adimpleri fecisse, curasse et mandasse, ac praesentibus nostris, dictisque praeinsertis, literis Apostolicis, et in eis contentis quibuscumque in omnibus, et per omnia parulase. Et insuper inhibendo expresse praecipimus, et mandamus omnibus, et singulis sua communiter, vel divisim interesse putantibus, ac in exequutione praesentium nominandis, et cognominandis, sub jam dictis poenis audeant, seu praesumant, ac ipsorum aliquis audeat, seu praesumat dictos Orientales Haebreos contra formam, ac tenorem dictarum praeinsertarum literarum Apostolicarum privilegiorum ipsis in eisdem literis concessorum molestare, vexare, perturbare, seu impedire, aut aliquid desuper innovare, seu attentare, ac innovari, attentari, molestari, vexari, perturbari, seu impediri facere, permittere, vel curare per se, vel alium, seu alios quovis praetextu, causa, colore, vel ingenio; et si quis in praemissis se fore gravatum senserit etc. compa-

Sequitur decretum Exequutoriale praedictarum Literarum

reat Romae in Judicio eoram Nobis etc. alioquin contra inobedientes ad poenarum praedictarum incursus declarationem, et exequutionem procedemus, et procedi maodabimus justitia mediante. to quorum fidem praeseotes manu nostra signatas exinde fieri, et per infrascriptum nostrum Camerae Apostolicae Notarium subscribi, sigillique nostri, quo in talibus utimur, jussimus, et fecimus appensione moniri. Datum Romae ex Ædibus nostrae solitae residentiae anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo vigesimo Indictione tertia die vero XII. Junii Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, et Domini Nostri Domini Pauli Divina Providentia Papae V. anno ejus decimo sexto • Constantius Patritius • Felix de Totis • Registrata Libro diversorum Thesaurario fol. iij.

In relatorum privilegiorum sequelam Levantinorum Consulem nominavit S. M. Clemens X.

Interea temporis quod dicti Romani Pontifices, privilegia, et indulta hujusmodi concesserunt, alii itidem Romani Pontifices, Consules dictarum Nationum elegeront, et nominarunt, praesertim Clemens PP. X., et Alexander. PP. VIII. tenoris sequentis, nempe. Foris • Dilecto filio Stephano Antonio Benincasa Civi Anconitano • Intus vero. Clemens Papa X. Dilecte Fili salutem, et Apostolicam benedictionem. Sincerae tuae in Nos, et Apostolicam Sedem fidei et devotionis affectus Nos inducit, ut te specialibus favoribus, et gratiis prosequamur. Cum itaque Officium Consulatus Nationum Portugalliae, et Levantinae, in Civitate Nostra Anconitana per obitum quondam Luciani Benincasa Civis Anconitani Genitoris tui, illud, dum viveret, obtinebat, vacaverit, et vacet ad praesens. Nos specialem tibi gratiam facere volentes, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus tuo nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, tibi Officium Consulatus Nationum Portugalliae, et Levantinae hujusmodi, ac Insulae Pathmos, et quarumcumque aliarum Insularum, Civitatum, Oppidorum, et locorum totius Ditionis Turcarum Tyranni, ac etiam Persarum Regis, sive Magni Sultani, sive Sophi, aut alias quomodolibet vulgo nuncupati, existentium cum auctoritate, facultatibus, potestatibus, jurisdictionibus, privilegiis, praeeminentiis, salariis, emolumentis, honoribus, et oneribus solitis, et consuetis, ac eisdem modo, et forma, quibus dictus Lucianus, illud, dum viveret, obtinebat, et exercebat, auctoritate Apostolica tenore praesentium ad Nostrum, et Sedis Apostolicae beneplacitum concedimus, et assignamus, illudque tibi concessum, et assignatum fore, et esse decernimus. Mandantes dilecto filio moderno, et pro tempore existenti dictae Civitatis Gubernatori, nec non dictarum Nationum Prioribus, et Officialibus, ac personis, coeterisque, ad quos spectat, seu quomodolibet spectare in futurum poterit, in virtute sanctae Obedientiae, ac sub poenis arbitrio Nostro impenendis, quatenus Te in Consulem dictarum Nationum, et ad ipsius Consulatus Officium hujusmodi, ejusque liberum exercitium, nec non honores, facultates, salaria, et emolumenta, aliaque praemissa, juxta tenorem praesentium recipiant, et admittant; Teque in illo continuare permittant, ac Tibi de salariis, et emolumentis praefatis debito tempore cum effectu respondeant, et ab aliis respondeci curent, et faciant, non permittentes Te super praemissis, vel eorum aliquo per quoscumque contra praesentium tenorem indebite molestari, aut inquietari, irritumque, et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, dictaeque Civitatis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis Consuli dictae Insulae Pathmos, ac quibusvis aliis personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi de illis specialis, specifica, et expressa mentio habenda esset, illorum

tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum specialiter, et expresse derogamus, coeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXIII. Decembris MDCLXXI. Pontificatus Nostri Anno secundo. I. G. Slusius. Loco ✝ Annuli Piscatoris. • Foris Dilecto Filio Marchioni Stephano Antonio Benincasa Anconitano. Alexander Papa VIII. Dilecte Fili Salutem, et Apostolicam Benedictionem. Sincerae Tuae in Nos, et Apostolicam Sedem fidei, et devotionis affectus Nos inducit, ut specialibus favoribus, et gratiis prosequamur. Volentes itaque Tibi gratiam facere specialem, Teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus Tuo nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Tibi Officium Consulatus Nationum Portugalliae, et Levantinae, ac Insulae Pathmos, ac quarumcumque aliarum Insularum Civitatum, Oppidorum, et locorum totius Ditionis Turcarum Tyranni, ac etiam Persarum Regis, sive Magni Sultani, sive Sophi, aut alias quomodolibet vulgo nuncupati existentium in Civitate nostra Anconitana cum auctoritate, facultatibus, potestatibus, jurisdictionibus, privilegiis, praeeminentiis, salariis, emolumentis, honoribus, et oneribus solitis, et consuetis, auctoritate Apostolica, tenore praesentium ad Nostrum, et Sedis Apostolicae beneplacitum concedimus, et assignamus, illud Tibi concessum, et assignatum fore, et esse decernimus. Mandantes dilecto filio moderno, et pro tempore existenti dictae Civitatis Gubernatori, nec non dictarum Nationum Prioribus, et Officialibus, ac personis, coeterisque, ad quos spectat, seu quomodolibet spectare in futurum poterit, in virtute sanctae Obedientiae, ac sub poenis arbitrio Nostro imponendis, quatenus Te in Consulem dictarum Nationum, et ad ipsius Consolatus Officium hujusmodi, ejusque liberum exercitium, nec non honores, facultates, salaria, et emolumenta, aliaque praemissa, juxta tenorem praesentium recipiant, et admittant, Teque in illo continuare permittant, ac Tibi de salariis, et emolumentis praedictis debito tempore cum effectu respondeant, et ab aliis responderi curent, et faciant. Non permittentes Te super praemissis, vel eorum aliquo per quoscumque contra praesentium tenorem indebite molestari, aut inquietari, irritumque, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, dictaeque Civitatis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, ac consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis Consuli dictae Insulae Pathmos, ac quibusvis aliis personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi de illis specialis, specifica, et expressa mentio habenda esset, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXII. Dec. MDCLXXXX. Pontificatus Nostri anno secundo. J. F. Cardinalis Albanus. Loco ✝ Annuli Piscatoris. •

Itemque Levantinorum Consulem nominavit S. M. Alexander VIII.

§. 3. Cum autem Universitas praedicta quo praeinserta privilegia firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desideret. Nos igitur Universitatem praedictam amplioribus favoribus prosequi volentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinserta privilegia, gratias, exemptiones, ac indulta a dictis Romanis Pontificibus concessa, et a memorato Paulo praedecessore

Preces porrectae pro supra relatorum privilegiorum confirmatione, quae Pontificia auctoritate fuere reapse confirmata paucis adjectis exceptionibus.

Nostro confirmata, et ampliata confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, hac tamen conditione, ut in causis criminalibus cujuscumque personae ex dictis Nationibus, illarum processus, seu acta quaecumque per pro tempore existentem tam dilecti Filii Magistri Vincentii Mariae Altieri moderni ac pro tempore itidem existentis dictae Civitatis Gubernatoris Locumtenentem Criminalem, prout transactis temporibus, et pluribus ab hinc annis, abque eo quod Consul praefatarum Nationum nominatus, vocatus, intimatus, aut auditus sit, peracta, et gesta fuerint, in posterum quoque peragantur, prosequantur, et fine debito terminentur, ac insuper ut dicti Haebrei, Turcae, Graeci, coeterique in dictis literis quarumcumque partium Orientalium hujusmodi nominati et expressi, ac contenti ad solutionem novae Taxae, seu impositionis, sive Vectigalis, aut Gabellae super cujuscumque mercis genere, et specie postquam Appaltus, seu Locatio, aut Affictus Tabacci ademptus, et remotus fuit, si ad eamdem solutionem coeteri dictae Civitatis Mercatores teneantur, etiam teneantur.

Clausula sublata, et decretum irritans. §. 4. Decernentes, easdem praesentes literas, et in eis contenta quaecumque semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab aliis inviolabiliter observari. Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus omnibus, et singulis illis, quae idem Paulus Praedecessor in praeinsertis literis voluit non obstare, coeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXV. Septembris MDCCLX, Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCXXXVII.

Collegii Umbri, et Nicetae Lassi in Urbe, Statuta a Cardinali Protectore concinnata, Apostolica auctoritate approbantur, et exequutioni committuntur. Dat. die 21. Julii 1760. Anno III.

Clemens Papa XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium. §. 1. Ecclesiae Catholicae regimini, meritis licet imparibus, divina dispositione praesidentes, ea, quae pro salubri Collegiorum, in quibus adolescentes propriae salutis cupidi, pietatis, bonarumque literarum studiis operam dant sedulam, directione, feliciique progressu pie, prudenterque constituta, atque ordinata esse noscantur, ut firma semper, atque illibata persistant Apostolici muniminis praesidio, cum id a Nobis petitur, libenter corroboramus.

Institutionis Collegii Nicetae Lassi in Urbe refertur historia. §. 2. Alias siquidem Nobis exposuit dilectus filius Noster Jacobus S. R. E. Presbyter Cardinalis Oddi nuncupatus Collegii Umbriae, et Nicetae Lassi etiam nuncupati apud Nos, et Apostolicam, hanc Sanctam Sedem Protector, quod tunc in humanis agens Joannes Karolus Lassi in suo, sub quo ab humanis decessit Anno MDCLXXXIII. condito Testamento mandavit, ut ex bonis suae haereditatis unum Collegium in Alma Urbe Nostra sub nomine *di Niceta Lassi* suae genitricis erigi deberet, in quo reciperentur, et alerentur novem Juvenes, quorum tres ex Fulginstensi, alii tres ex Narniensi respective Civitatibus, et reliqui tres ex Terra *Colvalenza* originem ducerent, et siculi tunc temporis annui fructus, redditus, et proventus dictae suae haereditatis pro manutentione praescripti Collegialium numeri minime sufficiebant, voluit ut fructus hujusmodi reinvestirentur donec, et quousque ad praemissum effectum sufficerent; Anno vero MDCCV. cum annui redditus hujusmodi haereditatis summam quingentorum triginta quatuor scutorum, et obulorum sexaginta monetae Romanae constituerent, fel. rec. Clemens Papa XI. Praedecessor Noster ad Supplicationem bo.

me. Josephi dum vixit S. R. E. praedictae Presbyteri Cardinalis Sacripanti nuncupati ejusdem Collegii Protectoris proprium, atque conseotaneum esse existimavit, ut Collegium hujusmodi pro sex dumtaxat Collegialibus in antecessum aperiretur; ea tamen lege, ut ex dicta summa centum scuta paria singulis annis, ac illorum annui fructus, et fructus fructuum semper reinvestiri, ac augeri deberent donec, et quousque summam pro manutentione trium aliorum Collegialium congruentem constituerent, sicuti ipse Joannes Karolus mandavit.

Refertur unio novi Collegii Nicetae Lassi cum alio Umbriae nuncupato, et praecedenter in Urbe erecto.

§. 3. Et quia tunc temporis aliud Collegium in Alma Urbe praedicta institutum reperiebatur, quod Umbriae vocabatur, in quo Juvenes propriis sumptibus, ac cum subsidio aliarum personarum se se alere pergebant, ipse Clemens Praedecessor jussit, ut duo Collegia hujusmodi unirentur, et Collegium Umbriae, et Nicetae Lassi nuncuparentur; cum autem in vim dicti demandati multiplici, annui redditus dicti Collegii Lassi ita adaucti essent, ut novem Juvenum manutentioni superessent: ipse Jacobus Cardinalis, et Protector summopere cupiebat, ut juxta dispositionem ejusdem Joannis Karoli Testatoris facultatem augendi, ac insimul recipiendi tres alios Collegialas concederemus, et id tam juxta mentem, et voluntatem ejusdem Joannis Karoli Testatoris, quam ipsius Clementis Praedecessoris, qui voluerat, ut, statim ac annui redditus praedicti summam congruentem pro manutentione aliorum trium Juvenum constituerent, nominatio dictorum trium Collegialium fieri deberet, et ita numerus a dicto Joanne Karolo Testatore praescriptus completus existeret, consentaneum erat. Nos hujusmodi expositionibus inclinati, facultatem hujusmodi eidem Jacobo Cardinali, et Protectori per Nostrum rescriptum tribuimus, ac insuper impertiti fuimus, ut postquam ipse Jacobus Cardinalis, et Protector, tres alios Collegiales ab iis, ad quos spectat electos, et nominatos in dicto Collegio receperit, quidquid pro illorum assignatione superest ex annuis redditibus adauctis ad summam centum circiter scutorum parium, ad multiplicum relinquere valeret, ad effectum in meliorem statum redigendi fabricam dicti Collegii, ac illud, dictorumque Collegialium numerum tractu temporis adaugendi.

Regulas, et constitutiones pro regimine dictorum Collegiorum gubernio Cardinalis Praefectus condidit.

§. 4. Nuper vero ipse Jacobus Cardinalis, et Protector, regulas, et constitutiones in prosperum dicti Collegii regimen, et administrationem, bonamque Collegialium in eo pro tempore existentium tum in litteris tum in moribus institutionem conducentes jam ea de causa conditas, quo firmius subsistant, et serventur exactius per Nos confirmari plurimum desiderat; tenor autem regularum hujusmodi est, qui sequitur, videlicet.

Refertur tenor constitutionum, et regularum.

« Giacomo del Titolo di Santa Prassede della S. R. C. Prete Cardinal Oddi per la Divina Misericordia Vescovo di Viterbo, e Toscanella, e Protettore del Collegio dell'Umbria. »

« Introduzione alle regole, ed'origine, e stabilimento del Collegio dell'Umbria, e di Niceta Lassi. »

« Essendo ad ognuno manifesto il grande utile, che riceve la Gioventù dalla fondazione de'Collegii, ne'quali può agevolmente apprendere la pietà, e le scienze: è anche ugualmente noto esser necessario, che i suddetti Collegii siano forniti di buone regole, e costituzioni, perchè si mantengano i Giovani nel loro dovere, e non devino in minima parte dal camino della virtù. Quindi è, che fin dall'anno 1735 essendo di quel tempo Protettore del Collegio dell'Umbria, e di Niceta Lassi il Sig. Cardinale Accoramboni, ed essendo egli assente da Roma per la dimora, che faceva nel suo Vescovado d'Imola, governava lo stesso Collegio Monsignor Carlo Sacripante, come Deputato di esso, ed ordinò, che si stendessero le regole adattate al medesimo, le quali furono stese con tutta la maggiore attenzione, e sono state sempre puntualmente osservate. Volendo ora Noi, che abbiamo l'incarico di Protettore, provvedere per quanto ci è possibile alla buona direzione del detto Collegio, abbiamo non solo nuovamente approvate le suddette regole ma abbiamo ancora aggiunti alle mede-

sime alcuni pochi ordini, e dilucidazioni, che abbiamo creduto convenire alla quiete del Collegio, ed al vantaggio de'Giovani. »

« Prima però di stendere le accennate regole, abbiamo stimato opportuno di dare un breve ragguaglio dell'origine di questo Collegio, e delle cose ordinate dal suo Fondatore, acciò i Giovani, ed anco i Ministri possano più agevolmente uniformarsi alla di lui mente, ed al loro dovere. Giovan Carlo Lassi nel suo ultimo testamento rogato in Roma il dì primo Novembre 1683 istituì suo universale Erede un Collegio da erigersi in quest'Alma Città, il quale dovesse portare il nome di Niceta Lassi sua Madre, e si dovessero alimentare in esso nove Giovani, cioè trè di Foligno, trè di Narni, e trè della Terra di Colvalenza con quelle condizioni, e regole, che sono espresse in detto suo testamento, e che si devono mantenere nel suo pieno vigore. Perchè poi il suo asse ereditario non era sufficiente ad alimentare i suddetti nove Giovani, ordinò, che si ponesse a moltiplico fino a tanto che si fosse reso capace a tal mantenimento. Nel 1705 essendo giunta la rendita a Scudi 534. 60. il Sig. Cardinale Giuseppe Sacripante pensò ad anticipare l'apertura del detto Collegio con ottenere la grazia dalla S. M. di Clemente XI. allora Regnante, che si aprisse per soli sei Giovani, e che si lasciassero della suddetta rendita Scudi 100 per seguitare con essi il moltiplico fino a tanto che fosse giunto a poter mantenere gli altri trè Giovani voluti dal Testatore. Si ottenne la suddetta grazia con tutte le necessarie cautele, e con tutti li consensi degl'interessati, e perchè nel 1702 era stato aperto altro Collegio in Roma col nome di Collegio dell'Umbria, il quale si manteneva con il pagamento, che facevano li Convittori, e con varie contribuzioni, che v'aggiungevano alcuni particolari della medesima Provincia, fù ottenuta anche la grazia, che s'unisse a questo quello di Niceta Lassi col nome di Collegio dell'Umbria, e di Niceta Lassi. Essendosi ora fatto il moltiplico non solo sufficiente per mantenere li nove Giovani, ma anche capace da potersi continuare lo stesso moltiplico colla medesima somma di Scudi 100, che sopravvanzano per poter poi con il lasso del tempo ampliare la fabrica del Collegio, ed aumentare il numero dei Giovani in benefizio della Provincia. »

« Quindi in virtù non meno della disposizione del Testatore, e della mente della S. M. di Clemente XI., che del rescritto ottenuto sotto il giorno 12 Luglio 1760. dal Regnante Sommo Pontefice Clemente XIII. abbiamo ordinato a quelle persone, cui spetta l'elezione degli altri trè Giovani a norma della menzionata disposizione, che procedano all'elezione medesima, onde alla nuova apertura de' studj resti compito il numero degli Alunni in detto Collegio. »

REGOLE

E

COSTITUZIONI

Pel Buon governo del Collegio dell' Umbria, e di Niceta Lassi fatte per ordine di Monsig. Illustrissimo, e Reverendissimo Carlo Maria Sacripante Deputato del medesimo Collegio l'anno 1735, poi Cardinale, e Protettore di esso, con aggiunta di alcuni ordini, e dilucidazioni fatte stendere dall'Eminentissimo, e Reverendissimo Cardinale Oddi Protettore dello stesso Collegio nel 1760.

CAPITOLO I.

Del Protettore, e Deputato.

« Gio. Carlo Lassi, oltre quello che si è detto di sopra, ordinò nel suo testamento, che il governo, e sopraintendenza di questo Collegio da lui istituito col nome di Niceta Lassi sua Madre, dovesse affidarsi al Procuratore Generale pro tempore della Compagnia di Gesù con le più ample facoltà; surrogando in luogo suo, in caso di renuenza, i PP. di S. Maria in Campitelli. Nessuno di loro volle assumersi una tale incombenza, cosicchè fù appoggiata la direzione, e il governo del Collegio ad un Cardinale col nome di

Protettore con la deputazione di un Prelato, che fosse a quegli di sollievo, e facesse in di lui mancanza le sue veci. Il Cardinal Protettore quantunque secondo il testamento, secondo le regole, e secondo l'osservanza, abbia in facoltà di disporre tutto senza la minima dipendenza, ed a suo arbitrio, ciò non ostante negli affari più rilevanti, che per tali vengono da lui giudicati, è solito di non risolvere, senza sentirne il parere della Congregazione dell'Umbria, che viene a formarsi dalle persone civili di essa Provincia, le quali soglionsi preventivamente intimare: la qual Congregazione viene destinata dal Cardinal Protettore ed in di lui mancanza dal Prelato deputato. Il Protettore deve essere uno de' Cardinali della Provincia dell'Umbria, in caso, che vi siano, con avere riguardo all'anzianità nell' elezione. »

CAPITOLO II.

Del Rettore.

« I. Dovrà il Rettore abitare di continuo nel Collegio, nè potrà mai pernottare fuori di esso, senza l'espressa licenza del Cardinal Protettore, o del Deputato. »

« II. Inoltre dovrà il Rettore invigilare, e sopraintendere al buon governo di tutto il Collegio, alla puntuale osservanza delle infrascritte regole, facendole leggere a tavola almeno ogni tre mesi. »

« III. Seguendo in Collegio qualche disordine, dovrà il Rettore renderne subito informato il Protettore, o il Sig. Deputato. »

« IV. Attese le scarse rendite del Collegio, dovrà attendere a fare le sue provvisioni per tempo con tutta quella economia, e risparmio che sia possibile. »

« V. Invigilare sopra la buona educazione de' Giovani, e sopra il profitto di essi, e darne a Superiori quelle relazioni o buone, o cattive secondo il loro merito. »

CAPITOLO III.

Del Prefetto.

« I. Sarà Uffizio del Prefetto dare il segno della levata due ore e mezza prima del suono della Campana del Collegio Romano, eccetto di mezz' ora meno, quando l' averanno i Grammatici in Collegio Romano per la vacanza della settimana, ma nei giorni di Festa, e di Vacanza darà il segno più tardi. »

« II. Dovrà la mattina levarsi per tempo all' ora prescritta; prima di ogni altro vestito, dia il segno col Campanello, affinchè si levino tutti unitamente, per fare immediatamente le solite orazioni, e meditazioni in cappella. »

« III. La sera, compito l' esercizio spirituale, osservi prima, se siano tutti a letto, con esser l' ultimo a porvisi, e procuri, che si osservi il silenzio sì nel vestirsi della mattina, che nello spogliarsi della sera. »

« IV. Osservi intorno allo studio, se adempisca ognuno il suo uffizio, nè permetta, che si facciano cose non appartenenti al medesimo, come lo studio fuor dei scritti, o dei libri spiegati, nè in detto tempo dia licenza a veruno, se non in caso di grande urgenza. »

« V. Per ragione del suo uffizio dovrà riferire puntualmente al Sig. Rettore, o Superiori maggiori, i mancamenti, l' inosservanza delle regole, come anche il profitto, incapacità, disubbidienze, ed impertinenze dei Collegiali, per gravemente punirsi in ogni contravvenzione, le penitenze però dovrà rimetterle al Sig. Rettore, eccetto il caso, che in assenza di lui, richiedesse leggiera presentanea mortificazione. »

« VI. Si servirà del silenzio con chi gridasse forte in Collegio, o riuscisse troppo ciarlone, e molesto agli altri. »

« VII. Procuri sì in casa, che fuori, che li Collegiali vadano ben composti, e modesti colla norma d' una buona educazione, e pietà cristiana, precedendo esso con l' esempio. »

« VIII. Mutandosi la Campana del Collegio Romano, muterà l' ora dello studio a proporzione, facendo il giorno quel tanto di studio si dovrà fare, e la sera compire il rimanente, crescendo sempre lo studio, o diminuendo, secondo la mutazione della campana. »

CAPITOLO IV.

Del Ripetitore.

« I. Il Ripetitore farà la sua ripetizione con tutta attenzione, e diligenza, procurando di spiegare con chiarezza, e adattarsi alla capacità di ciascuno, avendo riguardo sempre ai più deboli, e trovando qualcuno, che strapazzi lo studio, sì nel fare le ripetizioni dei scritti, come nelle composizioni, o spiegazioni domestiche, con tutta fedeltà per obbligo del suo uffizio ne faccia inteso il Rettore, acciò possa castigare la loro negligenza. »

« II. Noti con tutta diligenza in un libretto, a ciò destinato, per poi presentarsi dal Prefetto nel fine del mese ai Superiori, tutti gli errori di quelli, che vanno alle scuole inferiori, per esserne i negligenti castigati in questo metodo, cioè i Rettorici sopra un errore, gli Umanisti sopra due, e così regolarmente degli altri. »

CAPITOLO V.

Circa la Pietà.

« Gli Alunni, e Convittori del Collegio dell'Umbria sono stati sempre lo specchio, e l'esempio del Collegio Romano colla loro pietà, e modestia, ed applicazione grande allo studio, portandosi in maniera, che facciano onore alla direzione immediata de' Superiori, di loro stessi, o della loro Patria. Per mantenersi dunque in questo buon concetto osserveranno le seguenti regole. »

« I. Quando entreranno in Collegio, dovranno con loro comodità fare la confessione generale di tutta la vita passata al Confessore assegnato per i Collegiali, acciò essendo egli informato dei loro bisogni, possa meglio istruirli, ed indirizzarli. »

« II. Si confesseranno poi almeno ogni quindici giorni dal medesimo Confessore, seppure non vi fosse qualche festa più solenne, nel qual caso si potrà trasferire. Frequenteranno pure i Santissimi Sagramenti le Feste solenni del Signore, e Della Santissima Vergine; si esorta ancora a recitare l'uffizio della medesima per mera divozione, per ottenere dalla Sanctissima Vergine una parziale protezione, e sentiranno la Messa ogni giorno. »

« III. Ogni anno faranno con ogni esattezza, e puntualità gli Esercizj Spiritnali; in questo tempo oltre la diligente riforma dei loro costumi, potranno fare la Confessione generale. »

« IV. Quando anderanno nelle Chiese, o per le Feste, o per udir le Prediche, staranno in fila uniti insieme, e vi staranno con quella modestia, che ricerca la santità del luogo, che però si guarderanno di parlare frà loro, e molto più con li esteri, nè si scosteranno dalla vista del Sig. Prefetto, non alzandosi prima, che sia dato loro il segno. »

« V. Il tempo di Quaresima, per togliere ogni abuso di andare svolazzando in qua, e in là per mera curiosità, e senza alcun profitto, anderanno alla Predica per lo più al Gesù, come Chiesa più commoda, dovendosi anche questa gratitudine a Padri Gesuiti, dai quali ricevono le virtù, e la buona educazione. »

« VI. In Collegio Romano staranno uniti fra loro, senza mescolarsi con esteri, o altri Collegiali; il simile si dice per le strade, e luoghi publici. »

« Tutti i Venerdì dell'anno, specialmente nell'Avvento, ed in tempo di Quaresima osserveranno il lodevole costume di fare la Disciplina in memoria della Passione di Nostro Signore coll'osservanza nel Sabbato del digiuno. »

CAPITOLO VI.

Disciplina, e metodo quotidiano.

« I. Ogni mattina dato il segno dal Sig. Prefetto, tutti si leveranno puntualmente con silenzio, e riassettato ciascuno il proprio letto, panni, e tutte le altre sue cose, senza strepito, genuflesso a qualche divota Immagine reciterà l'Angelus Domini colle tre Ave Maria, e tre Pater, ed Ave alla Santissima Trinità, ringraziandola de' benefizi ricevuti: per le suddette cose si dà di tempo un quarto d'ora. »

« II. Il medesimo si osservi anche la sera nell'andare a letto, raccomandandosi inoltre una cristiana modestia sì nel vestirsi, che nello spogliarsi. »

« III. Dato il segno dell'Orazione tutti si porteranno in Cappella per farla unitamente, la quale sarà d'un quarto d'ora, o poco più, sì la mattina, che la sera, procurando ognuno trovarsi pronto al luogo assegnato, rispondere tutti con voce chiara, e distinta. »

« IV. Terminata l'Orazione della mattina, vi sono immediatamente due ore di studio, eccetto di mezz'ora meno in caso della vacanza della settimana; dopo lo studio si da un quarto di tempo per colazione, e vestirsi. Nelli giorni di Festa, e di tutta vacanza, la mattina si tralascia lo studio, e si leveranno più tardi del solito, ma niuno si leverà prima che sia dato il segno, se non per causa di urgente bisogno. »

« V. Si assegna per onesta ricreazione tanto dopo pranzo, che dopo cena, un'ora, nel qual tempo niuno starà in Dormitorio, o stanza se non fosse per causa di studio, e con licenza, ma terminata, che sarà l'ora ognuno si ritirerà alla sua stanza, o scanzia in silenzio, spendendo utilmente quel tempo, che avanza. »

« VI. Ai lunghi comuni non si vada mai in due, e senza il segno prescritto, procurandosi da ognuno d'andarvi prima dello studio, acciò non vengano distratti in tempo di esso. »

« VII. Tutto il tempo, che corre dal fine della ricreazione della sera fino al fine dello studio della mattina, quando vi è, o quando non vi è, fino al fine dell'Orazione della mattina, tutto è tempo di rigoroso silenzio. Il medesimo si osservi in Refettorio, in Dormitorio, e in Cappella. »

CAPITOLO VII.

Circa l'Ubbidienza.

« Sappiano gli Alunni, che il primario, e principal Superiore di questo Collegio è il Protettore, o il Deputato pro tempore, a cui il Fondatore, conforme si è enunciato nel primo Capitolo, ne ha data la totale cura, lasciando in suo arbitrio il formare, e moderare quelle regole, che potrà credere più opportune, e confacenti all'educazione de' medesimi; poi viene il Sig. Rettore, il quale deve per obbligo del suo ufficio presiedere, ed invigilare all'osservanza, alla custodia, al mantenimento degli Alunni secondo le istruzioni avute da' Superiori maggiori. Il Prefetto deve col buon esempio precederli tanto in casa, che fuori, con procurare di averli sotto gli occhi; a questo dunque devono ubbidire, portare il rispetto, e riverenza, ed ossequio dovuto. »

« II. Chi perdesse il rispetto al Rettore, o Prefetto, ne sparlasse, non volesse osservare le regole, non esser corretto, o non fare la penitenza, che gli venisse ingiunta, sarà severamente castigato con digiuni, ed altre pene maggiori, anche ad espulsione dal Collegio, di arbitrio, secondo le circostanze dei casi, e lo stesso si praticherà contro chi proferisse parole oscene, o facesse atti, e discorsi simili. »

« Il mettere sù gli altri, il seminar zizzanie frà essi, e il Sig. Rettore, o Sig. Prefetto, il farsi capo popolo, sarebbe delitto gravissimo, e da castigarsi con tutto rigore. Ma quando si sentissero di alcuna cosa gravati, senza farsi rei di aver perduto il rispetto, potranno ricorrere a Superiori maggiori. »

« IV. Niuno anderà a far visite, o sbrigare qualche negozio senza espressa licenza del Sig. Rettore, il quale potrà mandarlo, se venga accompagnato da persona fedele, e sicura, non dovendosi dare il caso, che un Collegiale vada solo per la Città. »

« V. Niuno anderà a pranzo fuori di casa senza espressa licenza, quale si concederà di rado, e solamente con Parenti stretti, molto meno pernottare fuori di Collegio. »

« VI. Niuno parlerà con Forastieri, se prima non averà ottenuta licenza dal Sig. Rettore, e molto meno introdurli in Dormitorio, o in Camera, e niuno vada alla scanzia, o camera del compagno senza licenza. »

« VII. Niuno ardisca entrare in cucina, o refettorio, anzi nè manco trattar col cuoco,

e con altri senza licenza del Rettore, o Prefetto. »

« VIII. Quando anderanno, o torneranno da scuola, o anderanno a spasso nessuno ardisca rider forte, gridar con compagni, pavoneggiarsi, ovvero fermarsi per comprare cosa alcuna, sentir buffoni, accostarsi a circuli, ma di tutto passo, colla debita modestia vadano, dove hanno destinato il cammino. Il medesimo si osservi quando passeranno per le piazze, e strade pubbliche, senza fermarsi a discorrere con chi che sia. »

« IX. Quando usciranno insieme per andare a spasso ne domanderanno ogni volta licenza al Sig. Rettore, e anderanno indistintamente in quel luogo, che dal medesimo sarà loro assegnato, con che si ritrovino un quarto prima dell' Ave Maria in Collegio. »

« X. Niuno giuochi senza licenza del Rettore, a cui spetterà assegnare il giuoco, e la ricreazione, con che si guardino dalli schiamazzi, contrasti, nè giuocheranno di denari, o altra cosa simile, ed equivalente, ma giuocheranno per puro spasso, e divertimento. »

« XI. Si proibisce in Collegio qualunque giuoco strepitoso, come di palla, boccie di legno, ed altre simili sorte, e ancora qualunque strepito, o rumore, come anco lo stare affacciato alle finestre. »

« XII. Quando escono di casa, niuno resti in Collegio, se non per mera necessità, e con permissione del Sig. Rettore, restando serrato in una stanza, eccetto che in caso di malattia dovesse essere visitato dal Medico. »

« XIII. Aspetteranno il cenno, che darà loro il Prefetto per partire dal Collegio, o dalle Chiese, e subito s' avvieranno senza farsi aspettare, e nelle altre cose ancora procurino di usar con lui il rispetto, ed ubbidienza, che gli devono. »

« XIV. Nel camminare per le strade, quando non fossero luoghi disabitati, vadano sempre in fila, e uniti col suo compagno assegnatuli, quale potrà mutare il Rettore ogni volta, che giudicherà necessario: parlino con voce bassa, e ciascuno col suo compagno, non camminino con troppa fretta, nè vadano in luoghi troppo frequentati, e lontani. »

« XV. Anderanno con abito decente, e polito, ma non troppo vano, e attillato, proibendosi affatto d' introdurre nuove mode, usanze nuove con scandalo, e pregiudizio degli altri, non porteranno i capelli troppo lunghi, ed indecenti, e però ogni tanto se li faccino tosare. In casa vadano sempre con zimarra, e berretta nera. »

« XVI. Ciaschedano avvisi il Rettore del difetto del compagno per puro zelo di porgervi provvedimento, che oltre il fare uffizio di carità, sarà tenuto segreto; facendo diversamente sarà tenuto complice. »

« XVII. Si guardino da contrasti, e litigj fra loro, e molto più da gare, o puntigli con altri collegbi, portando a tutti il rispetto, col distinguersi da quelli col maggiore spicco nella pietà, nella modestia, nello studio, perchè in questo consiste la vera superiorità. »

« XVIII. Avvertano di mantenere il buon nome del Collegio, parlandone bene, mentre vi stanno, e quando ancora ne sono usciti, dovendosi da Essi questa gratitudine all' educazione, che ne ricevono, e se hanno qualche dissapore, o disgusto non lo palesino agli Esteri, a quali non tocca formarne il giudizio, niuno palesi le cose, che occorrono in Collegio. »

« XIX. Parole equivoche, motti indecenti, libri poco modesti, devono fuggirsi da Collegiali, quanto la peste. »

« XX. Procurino di stare in Dormitorio con tutta quella politezza possibile, e però terranno le cose loro ben composte, e aggiustate, letto, vesti, scanzle, e sedie, e quando escono di camera ripongano ogni cosa per ordine non tenendo libri fuori superflui, o altro, molto meno panni sporchi sopra sedie, letto, o scanzia, ma il tutto si ponga in luogo decente, sì per quel che richiede la polizia, ed il decoro, come anche per l' edificazione degli Esteri, che venissero a vedere il Collegio; si proibisce di pulirvi scarpe, buttarvi capelli, lacerarvi carta, o altro, ma il tutto si faccia fuori di esso. »

« Si procurerà da ognuno aver qualcuno, che abbia cura di loro, e delle cose, che loro abbisognano, acciò non siano obbligati a girare con perdimento di tempo, e del loro decoro. »

CAPITOLO VIII.

Dello studio, e delle Vacanze.

« I. Si persuadano bene i Collegiali, che non possono trascurare lo studio senza scrupolo della loro coscienza, perchè o sono Alunni, e sono mantenuti a questo fine dal Testatore, acciò s' abilitino colle virtù, e colle scienze a giovare alla patria, o sono Convittori, e sono mantenuti con molto incommodo delle loro case, a questo fine di farsi soggetti rapaci d' esser di decoro, e di utile alle loro Famiglie. »

« II. Tutti i giorni di scuola vi sarà la ripetizione la mattina, acciò siano resi capaci a potersi fare onore, e quando nei giorni di scuola la pioggia impedisse l' andare al Collegio, devono per quel tempo, che starebbero in scuola, trattenersi a studiare in casa almeno un' ora e mezza, non convenendo si perda quel tempo. »

« III. Il tempo assegnato per lo studio sarà due ore la mattina, e due ore la sera unitamente, e a proporzione della mutazione della rampana si muterà. Sarà uffizio dell' Ebdomadario intuonare nel principio dello studio *actiones nostras* etc., con l' *agimus* in fine di esso, e la solita orazione nel uscir di casa. »

« IV. Avendo scuola i soli Grammatici, gli altri andaranno per tutto quel tempo in Libreria della Minerva, se non vi sono dispute, o accademie in Collegio Romano. »

« V. Gli alunni dentro il mese di agosto devono fare l' esame delle materie udite, e studiate in Collegio Romano, e a Grammatici, oltre l' esame, si darà loro la composizione da farsi, o quando per la disapplicazione allo studio, o per la debolezza dell' ingegno, o per la poca sanità fossero giudicati insufficienti a poter continuare con profitto la loro carriera, debbano essere rimandati alle loro case per non tenere quel luogo inutilmente occupato contro la mente del Testatore, il che molto più si deve fare con quei Collegiali, che riuscissero disubbidienti, inquieti, e incorreggibili, e chi poi avesse strapazzato notabilmente lo studio, sarà ancora penitenziato. »

« VI. Si permette a soli Teologi potere studiare *jure suo* Legge, se abbiano questo comodo in Collegio; a Filosofi non si permette, se pure qualcuno non fosse di maggiore ingegno, di maggiore applicazione, e pietà, che per premio meritasse da Superiori una tal licenza. »

« A studio staranno con gran silenzio, ed in positura decevole, nessuno terrà temperino, ma occorrendo il bisogno, potrà il Prefetto supplire alle loro indigenze. »

« VII. Dopo Pasqua lo studio si fà il giorno, e si permette ad ognuno studiare alla sua scanzia unitamente in Dormitorio, il che anche si osservi con quelli, che avessero le stanze, e si avvertisce di non far cosa alcuna, che non appartenga allo studio, come di scrivere, o leggere libri, anche indifferenti, e terranno le scanzie serrate. »

« VIII. Il tempo d' Estate si permette qualche poco di riposo, ma non in letto, secondo il tempo, che vi framezzerà per lo studio, avvertendo ognuno in detto tempo di stare con tutto il silenzio per non essere di disturbo, e fastidio agli altri, e quando vi sono Convittori, potrà il Rettore ripartire le stanze, a quelli però, che si saranno portati bene sì nello studio, che nella pietà, avvertendo di non serrarsi mai dentro, ma solo a porte ribattute, e la sera ne avrà la chiave in mano il Prefetto. »

« IX. Non si permette in veruna maniera a Collegiali il comporre versi volgari, nè il tener libri di poesie volgari, perchè oltre, che questo studio diverte assai da studj più serj, e più importanti, per i quali sono mantenuti in Collegio, può portare gran pregiudizio a buoni costumi, onde sappiano, che se si trovano appo di loro simili libri, o Testrali, Romanzi, e poco modesti, si procederà con ogni rigore. »

« X. Si permette il Natale un lecito divertimento di giuocare anche di quattrini, cominciando la sera della Vigilia di Nostro Signore fino a tutta l'ottava di esso, e gli ultimi trè giorni di Carnevale. »

« XI. Si permette il Giovedì grasso con

altri trè giorni di andare a vedere la Corsa, senza girare, come anche alle Commedie (non però venali) conforme la consuetudine, una sera ad ogni Convitto, oltre quelle si faranno al Collegio Romano; in detto tempo lo studio della sera si farà il giorno. »

» XII. Vacherà lo studio la Vigilia del Natale del Signore, la sera con le trè Feste susseguenti, l'ultimo giorno dell'anno, il Giovedì grasso con gli altri trè giorni di Carnevale: vacherà ancora il Giovedì, Venerdì Santo, giorno di Pasqua, e prima Festa di Resurrezione, e di Pentecoste, il giorno del Corpus Domini, e di S. Pietro, nel qual giorno si permetta ancora di andare a vedere la Girandola, in luogo loro assegnato dai Superiori. »

» XIII. In Refettorio precederà la benedizione, e seguirà il rendimento di grazie, alle quali risponderanno tutti con voce alta, ed intelligibile, e però è necessario, che tutti l'imparino, osserveranno un silenzio esatto, fuorchè in quei giorni, ne'quali secondo l'ordine dei Superiori, e la consuetudine del Collegio, si suol dispensare. Mangierà ognuno la sua parte, nè doneranno ad altri la loro, nè prenderanno quella del compagno, non porteranno, o mangieranno in tavola cibi particolari, senza espressa licenza del Sig. Rettore, nè veruno potrà portare robe mangiative, mà stare a quello, che darà il Collegio, nè porterà via cosa alcuna da tavola. »

» XIV. Chi non si troverà a tavola all'ora solita con gli altri, non solo non mangierà, ma accadendo più volte, sarà penitenziato. »

» XV. Non si permette a verun Collegiale tener senza licenza robba da mangiare, anche ventagli di Casa nelle scanzie, o casse, quali può *libitu suo* il Rettore visitare, o far visitare, mà il tutto consegneranno in mano del medesimo per dispensarla in tavola, e molto meno si permette comprare, o far comprare robba comestibile. »

» XVI. Nessuno venda, o compri robba da altro Collegiale, anco sotto pretesto di donazione, ma occorrendogli qualche cosa necessaria se la faccia comprare con licenza. Non sia permesso a veruno d'introdurre alcuno dentro il Collegio sotto qual siasi titolo, o pretesto, senza espressa licenza dei Superiori. Sì in casa, che fuori non vi sia chi ardisca contrastare, o contendere con gli altri, toccarsi neppur per ischerzo; non tengano armi di sorta alcuna, carte da giuocare, o altro simile, per il che essendo trovati rei, saranno severamente castigati. »

» XVII. Si proibisce finalmente ogni altra cosa meno che lecita, e onesta, e contro ogni buona ed esatta regola di convivere, e acciocchè ninno possa allegare l'ignoranza delle suddette regole del Collegio, le sentirà leggere ciascuno nel suo primo ingresso, e susseguentemente ogni trè mesi, secondo parerà necessario al Sig. Rettore; chiunque poi le trasgredirà, soggiacerà alle pene maggiori, o minori, secondo la qualità del delitto a giudizio dei Superiori, e dovrà fare queste penitenze con molta prontezza, e rassegnazione, che se qualcuno dopo essere stato più volte avvisato, corretto, e penitenziato dei suoi difetti, specialmente un poco più gravi, non si correggesse, sarà mandato via dal Collegio. Per ultimo sarà ad ognuno di regola la viva voce del Rettore, il quale potrà in alcuni casi arbitrare secondo la sua prudenza. »

CAPITOLO IX.

Del Cuoco.

« I. Il Ministro di Cucina dovrà non solamente cuocere con attenzione e pulizia le vivande, mà anche scopare ogni otto giorni il Dormitorio, e ogni quindici le Stanze, e tener pulito il Collegio tutto: ubbidirà a quanto gli sarà comandato per bisogno del Collegio, per il che non uscirà senza licenza del Rettore in tempo, che sieno i Collegiali in Casa, atteso il bisogno, che possa aversi di esso: Muterà nei giorni soliti la biancheria, farà le pietanze senza parzialità, acciocchè ognuno abbia il suo dovere, gli avanzi dovranno servire per i poveri; non piglierà mai domestichezza con Collegiali, nè trattenersi in discorsi non necessarj, nè tenergli mano in comprargli robba mangiativa, o altro di nascosto, cuocergli, o darla del Collegio

contro la volontà del Superiore, sotto pena d'esser licenziato, nè mai li chiami in Cucina, e quando vi andassero, ne renda inteso il Rettore, o Prefetto. »

« II. Non introdurrà in Cucina Forastieri di sorte alcuna, sotto qualsivoglia titolo, o pretesto, e trovandosi in questo mancante, sarà licenziato. »

« III. Procurerà, che a tempo debito siano ben condizionate le vivande, dandosi il segno prima col Campanello all'ora prescritta. »

« IV. Quando sentirà suonare il Campanello, andarà ad aprire, e se vien chiamato qualche Collegiale, ne faccia prima avvisato il Rettore, o Prefetto. »

« V. Consegnerà, e riceverà li panni della Lavandara a piedi le scale del Collegio, terrà conto della biancheria, ed utensili del Collegio, che a lui saranno consegnati, per renderne conto in ogni caso. »

« VI. Serrerà il portone del Collegio ad un'ora di notte, nè sarà lecito a veruno dopo dett'ora star fuori senza licenza » Dat. in Roma questo dì 9 Luglio 1760. »

G. Card. Oddi Protettore.

Regulae, et Constitutiones supra relatae confirmantur, et approbantur Apostolica auctoritate.

§. 5. Nos igitur piis ejusdem Jacobi Cardinalis, et Protectoris votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, praeinsertas regulas, et constitutiones, auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandorumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter, et inconcusse observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die vigesima prima Julii millesimo septingentesimo Sexagesimo, Pontificatus Nostri anno Tertio.

D. C. Passioneus.

CCXXXVIII.

Tredecim Nobilium Familiarum aggregatio Civitati Tolentini pro publicis Muneribus Communitatis obeundis, attenta veterum Familiarum extinctione approbatur, et confirmatur.

Dat. die 25. Decemb. 1760. Ann. III.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Veterum familiarum Nobilium extinctio, ad novarum aggregationem coegit.

§. 1. Alias pro parte dilectorum filiorum Communitatis, et Hominum, seu publicorum Repraesentantium, aut Consiliariorum Civitatis nostrae Tolentini Congregationi Venerabilium Nostrorum S. R. E. Cardinalium Consultationibus Civitatum, Terrarum, et Locorum Status Nostri Ecclesiastici, auctoritate Apostolica praepositorum exposito, quod non obstante, quod ipsi exponentes, alias, nempe die XXII. Octobris MDCCXLVI. ab eadem Cardinalium Congregatione, propter extinctionem nonnullarum Familiarum Nobilium, quae inter publicos Repraesentantes, seu Consiliarios relatae, seu dictae Civitatis Consilio adscriptae existebant, reductionem muneri sexaginta familiarum hujusmodi ad quadraginta dumtaxat sibi concedi obtinuissent, nihilominus, cum de praesenti supervenerit nuperrima deficientia aliarum ex dictis familiis, ac timendum etiam sit, ne alii publici Repraesentantes, seu Consiliarii propter eorum provectam aetatem deficiant, ipsaque Communitas tractu temporis eo in statu reperiatur, ut nec numerum quadraginta completum habeat, ea de causa provida praeventione die XXVI Junii proxime elapsi in unum congregati decrevissent, adscribendas, et aggregandas esse Consilio ejusdem Civitatis tresdecim alias familias sub nonnullis condi-

tionibus in actis dicti Consilii descriptis, et memoratae Cardinalium Congregationi exhibitis, constituentes alium gradum distinctum ab aliis Familiis Nobilibus de praesenti publica officia, et munia exercentibus, et qui jus habent illa respective in posterum explendi ratione eorum antiquitatis, et quasi possessionis eorum Majorum; exempla igitur sectantes aliarum Civitatum, quae privilegio ejusmodi distinctionis gaudent, cujus ipsa Civitas Tolentina indiget, facultatem adscribendi dictas familias Consilio praedicto sibi concedi plurimum desiderabant. Emanavit ab eadem Cardinalium Congregatione Decretum tenoris sequentis, videlicet · *Sacra Consulta habita sub die XXIII. Mensis Septembris, prout occasione supradictae instantiae, visa relatione Gubernatoris Marchiae rescripsit, prout sequitur, videlicet · Pro approbatione Resolutionis Consilii. In quorum Fidem etc. Dat. ex Ædibus Sacrae Consultae hac die XIX. Mensis Novem. MDCCLX. T. Rufus P. Secretarius — Loco ✝ Sigilli —* Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, exponentes praescripti quo decretum hujusmodi firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae, confirmationis Nostrae patrocinio, communiri summopere cupiant; Nobis propterea humiliter supplicare fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Nova aggregatio a S. Consulta approbata, Apostolica auctoritate confirmatur

§. 2. Nos igitur ipsos exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excomunicationis, suspensionis, et interdicti aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tamen consequendum harum serie absolventes, et absolutas fore censentes hujusmodi supplicationibus inclinati, decretum praeinsertum, aggregationem earumdem tredecim familiarum ad numerum publicorum Repraesentantium, seu Consiliariorum dictae Civitatis, sicut praemittitur, ab illius Consilio decretam comprobans, nec non omnes conditiones a dicto Consilio in aggregatione hujusmodi oppositas, auctoritate Apostolica, tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus, salva tamen semper in praemissis auctoritate Congregationis praefatorum Cardinalium.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes, easdem praesentes Litteras, firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit, plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, et causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, ac dictae Civitatis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et Litteris Apostolicis, ex dictae Civitati, ejusque Magistratui, seu Consiliariis, aut publicis Repraesentantibus, ac Communitati, et Hominibus, aliisque personis quibuslibet in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis, quibus omnibus, et singulis illorum tenores, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Decembris MDCCLX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

CCXXXIX.

Veteri supressa methodo super venditione pellium inter Universitates Lanionum, alteramque nuncupatam *de' Vaccinari* de Urbe, novas servandas regulas praescribit.

Monsig. Antonio Casali Chierico della nostra Camera, e Presidente delle Dogane, e Grascia.

Exponuntur querelae ab Universitate Laniorum Urbis factae circa methodum in pellium venditione de praeterito servatam.

§. 1. Avendo fatto a Noi ricorso l'Università de' Macellari di questa Nostra Città di Roma, rappresentandoci, che fino dalla stagione del Carnevale del passato anno 1760. restasse terminato il contratto per tre novenni fra la detta loro Università, e l'altra de' Vaccinari osservato, come che stabilito con la partecipazione, ed autorità de' Presidenti vostri Predecessori circo il prezzo delle pelli de' Bestiami soliti macellarsi in Roma, quale in tre classi diviso, ancorchè nei due posteriori novennii si accrescesse un bajocco, e respettivamente in altro mezzo bajocco sopra di ogni classe, tutta volta soffrendo la stessa arte notabilissimo danno dalla prefissione de' tre prezzi non la norma sin ora praticata dalla tradizione di tali pelli sì Agnelline, che Vaccine Marellate, ripartite nelle tre distinte classi, che più specialmente resteranno individuate, come in appresso, ci supplirava pertanto di degnarci di ordinare un particolare esame di simile materia, per non soggiacere alle spese di una lunga, e dispendiosa lite, ed avendo Noi sopra di tale istanza richiesto il vostro prudente sentimento, colla solita ingenuità ci riferiste, che in seguito delle vostre facoltà erano state da voi intese le ragioni di ambe le Università dedotte tanto in voce, che in scritto dai loro Difensori, e che le medesime pel tempo passato, dopo molti litigi nella compra, e vendita respettiva delle dette pelli avevano usato il metodo di accoppiare quelle di Agnello colle altre di Vaccina, dividendole in tre distinte classi denominate, una di *Pareggio*, l'altra di *Rinterzo*, e l'ultima di *Raddoppio*, e che sebbene in vigore delle ordinarie facoltà della vostra Presidenza avreste potuto procedere alla nuova tassa del prezzo, nulladimeno, conoscendo la rilevanza dell' affare, che meritava una seria ponderazione, ed esame, ci proponeste, per esimere le dette Università da un lungo, e dispendioso litigio, di deputare una Congregazione particolare, per il che Noi aderendo al vostro religioso suggerimento, ed avocando la causa da qualunque Tribunale, deputammo tal Congregazione composta del Reverendissimo Cardinal Camerlengo, e dei Monsignori Negroni Nostro Uditore, Piccolumini Chierico Decano della Nostra Camera, da voi come Presidente della Grascia, e da Monsignor Braselli Uditore del detto Eminentissimo Cardinal Camerlengo, offinchè procedesse alla cognizione di tale controversia, sommariamente, e rimossa qualunque appellazione, ed adunatasi la stessa Congregazione il dì 5. del corrente Marzo, udite le ragioni diffusamente addotte dai rispettivi Difensori, abbia con sentimento concorde presa la seguente risoluzione — *Methodum nuncupatam di Pareggio, Rinterzo, e Raddoppio esse abolendam, pretiumque pellibus tam Agninis, quam Vaccinis in futurum esse separatim apponendum a D. Grasciae Praeside, interim vero taxandum ad rationem obulorum viginti pro qualibet pelle Agnina, et obulorum triginta septem pro qualibet Decina Pellium Vaccinarum, etiam pro tempore Quadragesimali, duraturum spatio annorum quinque, qui pro incoeptis habeantur a Paschate anni praeteriti 1760, et ad eumdem D. Grasciae Praesidem pro exequutione, etiam cum facultate stipulandi Instrumentum ex officio, praevia expeditione Chirographi, et amplius.* »

Peculiaris Congregatio veteris methodi suppressionem proposuit,

novamque observandam substituit.

Pontifex suprema sua authoritate easque a peculiari Congregatione proposita fuere, confirmat, et approbat.

§. 2. Ed avendoci Voi fatto il ragguaglio di tale inquisizione, e quella riconoscendo giusta, e ragionevole, ci siamo determinati in tutte le sue parti approvarla, e commettervene la pronta esecuzione. Pertanto col presente Nostro Chirografo, in cui abbiamo per espresso lo stato della detta controversia, il tenore delli stabilimenti, e risoluzioni sin ora prese sopra la tassa de' detti prezzi, del suddetto metodo sin' ora praticato, delle facoltà alla vostra Presidenza competenti, delle ragioni tanto dedotte, che non dedotte dalle dette Università, e della sopradetta risoluzione, e qualunque altra cosa qualsivoglia necessaria ad esprimersi, e degna di specifica, ed individua menzione, di Nostro Motu-Proprio, certa scienza, e con la pienezza della Nostra Suprema Apostolica Potestà, approviamo, ed intieramente, e totalmente in

tutte le sue parti confermiamo la sopra registrata risoluzione presa sotto il dì 5 del corrente Marzo dalla suddetta Congregazione particolare, come sopra deputata, ed in seguito di quanto è stato risoluto dalla medesima; abolendo, ed affatto togliendo, e sopprimendo il detto metodo fin ora praticato dalle dette Università nella vendita, e consegna delle pelli di Agnello, e Vaccina, chiamato di *Pareggio*, *Rinterzo*, e *Raddoppio*, ordiniamo, ed ingiungiamo a Voi, ed alli Presidenti pro tempore della Grascia vostri successori, che sempre in avvenire, ed in qualunque tempo dobbiate porre e stabilire alla pelli macellate, sì di Agnelli, che di Vaccina il prezzo distinto, e separato, che crederete equo, e ragionevole e regolato entro i limiti del dovere, a proporzione di quanto potrà ciascuna specie meritare. Volendo che a tale prezzo si debba dalli Uomini delle dette Università onninamente stare, togliendo loro qualunque ricorso, ed appellazione in contrario, e frattanto, secondo quanto nella detta Congregazione è stato risoluto, vi ordiniamo, ed ingiungiamo, che per il curso degli anni cinque già principiato da Pasqua di Resurrezione dello scorso anno 1760, e da terminare con la scadenza della Quadragesima dell'anno 1765, compresevi anche le pelli degli animali, che si macelleranno nel tempo Quadragesimale di cadaun anno, tassate, e stabilite a tenore di quanto è stato fissato, e stabilito nella stessa Congregaziune il prezzo stabile, e fisso in ragione di bajocchi venti per cadauna pelle di Agnello di ogni specie, computata col solito ragguaglio, giusta lo stile dell'arte, e di bajocchi trentasette per qualunque diecina di libbre delle pelli Vaccine macellate, nella qual guisa, si dovrà inviolabilmente continuare durante il suddetto Quinquennio, nun ostante anche qualunque stabilimento, e contratto si fosse forse fatto in contrario, ed a tale effetto, quelora le suddette Università, o alcuna di esse ricusasse di stipulare il publico istromento, con accettare il sopra prefisso stabilito prezzo, e la sopra descritta risoluzione, procederete voi alla stipulazione predetta ex Officio, ed obbligherete li beni, e persone delle stesse Università all'osservanza totale di quanto viene come sopra ordinato, anche nella più ampla forma della Nostra Camera Apostolica, pubblicherete Editti, ed Ordini, anche penali, e prenderete tutti li opportuni espedienti, affinchè resti eseguito tutto ciò, che è stato risoluto nella detta Congregazione, e che viene da Noi approvato, ingiungendovene l'esecuzione col presente Chirografo, comunicandovi al suddetto fine, oltre le vostre ordinarie, tutte, e singole altre facoltà necessarie, ed opportune, per essere tale la mente, e volontà Nostra espressa.

§. 3. Volendo, e decretando che il presente nostro Chirografo, ammettendosi, e registrandosi in Camera a tenore della Costituzione di Pio IV. Nostro Predecessore *de Registrandis*, vaglia, e debba avere il suo pieno effetto, esecuzione, e vigore colla Nostra semplice sottoscrizione, e che non gli si possa mai opporre di surrezione, orrezione, nè di verun'altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, e che così, e non altrimenti debba sempre nella apposizione de' prezzi de' pellami, dopo scaduto il corrente quinquennio giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da voi, e dalli Presidenti della Grascia vostri Successori, dal Reverendissimo Cardinal Camerlengo, dalla Piena Camera, e da qualunque altro Giudice e Tribunale, benchè collegiato, e composto dalli Reverendissimi Cardinali, togliendo loro, ed a ciascuno di essi la facoltà, ed autorità di giudicare, definire, decidere, ed interpretare diversamente, dichiarando d'adesso preventivamente nullo, ed invalidu tutto ciò, che facesse in contrario, non ostante che non sia stato chiamato, citato, nè sentito Monsignor Cummissario della Nostra Camera, non ostante il metodo tra le arti per l'avanti osservatu, e le medesime citate, ed intese solennemente abolito, non ostante ancora la regola della nostra Cancelleria *de jure quaesito non tollendo*, e qualsiano Costituzioni, ed Ordinazioni Apostoliche Nostre, e de' Nostri predecessori, leggi, statuti, e specialmente, in maniera che la specialità non pregiudichi alla generalità, nè all'incontro questa a quella; e finalmente non ostante qualunque uso, sti-

Clausula sublata, et decretum irritans.

Derogatio contrariorum.

le, consuetudine ed ogni altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, e singole, avendo il loro tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, all' effetto predetto specialmente, ed espressamente deroghiamo. Dato dal Nostro Palazzo Quirinale questo dì 11. Marzo 1761.

CLEMENS PP. XIII.

CCXL.

Dat. die 28. Julii 1761. Ann. IV.

Indulgentia plenaria etiam defunctis applicanda conceditur Christifidelibus visitantibus Ecclesias Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Capuccinorum, vel alias in quibus Communio generalis sollicitudine dictorum Fratrum peragitur, una ex Dominicis cujuscumque mensis, in Provinciis Helvetiae, aliarumque in hac concessione expresse enunciatarum.

Clemens XIII.

Universis Christifidelibus praesentes Literas inspecturis salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Ad augendum Fidelium Religionem, et Animarum salutem coelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, omnibus, et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus, et confessis, qui aliquam Fratrum Ordinis Minorum S. Francisci Capuccinorum nuncupatorum Provinciarum Helvetiae, Austriae anterioris, Flandriae Belgicae, et Insulensis, Valloniae, Leodiensis, Tyrolensis, cum Custodia Trydentina, Bavariae, Franconiae, Bohemiae, Poloniae, Viennensis, Styriae, Coloniensis, et Rhenanae, seu quamcumque aliam Secularem Ecclesiam in dictis Provinciis existentem, in qua communio generalis, sollicitudine dilectorum Filiorum Fratrum ejusdem Ordinis, de licentia Ordinariorum respective locorum, et quoad Ecclesias seculares, de illarum Rectorum consensu, in una ex Dominicis cujuslibet Mensis, etiam respective agetur, eisdem Dominicis devotae visitaverint, ibique Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, ac pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, et S. Matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem, quam etiam Animabus Christifidelium, quae Deo in charitate conjunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicare possint, misericorditer in Domino concedimus. Praesentibus ad Septennium tantum valituris. Volumus autem, ut si pro impetratione, praesentatione, admissione, seu publicatione praesentium, aliquid vel minimum detur, aut sponte oblatum recipiatur, praesentes nullae sint; Utraque praesentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVIII. Julii MDCCLI. Pontificatus Nostri Anno IV.

CCXLI.

Abrogata veteri methodo electionis Ministri Provincialis Provinciae Franciae seu Parisiensis, Ordinis Minorum S. Francisci Capuccinorum, nova, pro electionibus futuris, methodus statuitur, approbatur, et observari mandatur.

Dat. die 29 Julii 1761. Ann. IV.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt, dilecti Filii Diffinitorium Provinciale; caeterique Professores Provinciae Parisiensis, seu Franciae, Ordinis Minorum Sancti Francisci Capuccinorum nuncupatorum, quod ipsi experientia compertum habent, quod ex consuetudine, quae in ipsa Provincia viget, eligendi ex omnibus illius Conventibus unum Discretum, seu Socium, qui una cum Guardiano ad Capitulum provinciale pro electione novi Ministri Provincialis, Diffinitorum, aliorumque

Recensentur incommoda derivantia ex vigenti methodo habendi Discretos, seu Socios Guardianorum in Comitiis pro electione Provincialis Provinciae Franciae, seu Parisiensis.

Officialium juxta Regularia Provinciae praedictae instituta, de triennio in triennium in Conventu dicti Ordinis Civitatis Parisiensis nuncupato *il Convento della Strada di S. Onorato di Parigi* ad effectum sua suffragia ferendi accedere soleut, magna damna, et incommoda proveniunt, quippe quia tempore celebrationis dicti Capituli Provincialis, ipsa Provincia coacta remanet ad educendos duos Professores ex quolibet Conventu, in quibus et majori eorum in parte, sex dumtaxat Fratres in Sacro Presbyteratus Ordine constituti reperiuntur; quapropter si duo ex ita parvo numero in sacro Presbyteratus Ordine constituti detrahantur, Conventus praedicti in eo statu consequenter remanent, ut tempore celebrationis Capituli Provincialis hujusmodi Communitates, et Conventus praedicti incolis, habitatoribusque locorum in quibus Conventus praedicti fundati existunt, spirituales curas, in quibus ipsi habitatores spem habent, exhibere nequeunt, ac insuper consuetudo hujusmodi duplum majusque incommodum afferre solet non solum beneficis, seu benefacientibus dicti Ordinis, verum etiam illius Conventibus intermediis, qui Guardianum, et Discretum praedictos recipere debent, ac multo magis eidem Conventui Parisiensi, qui loco quadraginta duorum Vocalium gravatus remanent octuaginta quatuor, et id si semper fuit grava, de praesenti vero propter imminutionem eleemosynarum attentis praesentium temporum calamitatibus magis magisque in angustiis vexatur. Ac propterea exponentes praedicti ad tollanda damna, et incommoda, quae ipsa Provincia ex eorumdem Discretorum, seu Sociorum electione experitur, usum, et consuetudinem eligendi Discretos, seu Socios praefatos in eadem Provincia abrogari summopere desiderant, prout alias in aliis dicti Ordinis Provinciis ab hac Sancta Sede abrogatum fuisse memoratur. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Sublatis Discretorum suffragiis in electione Ministri Provincialis.

§. 2. Nos igitur ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus presequi volantes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, usum, et consuetudinem in Provincia Franciae, seu Parisiensis Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci Capuccinorum vigentem eligendi Discretos, seu Socios ad Capitula Provincialia celebranda cum voce, seu suffragio, auctoritate Apostolica tenore praesentium, annullamus, cassamus, abrogamus, et abolemus. Praeterea auctoritate, et tenore praedictis volumus, praecipimus, statuimus, et mandamus, ut sublatis Discretis, seu Sociis praefatis ad Capitula Provincialia in ipsa Provincia Franciae, seu Parisiensis pro tempore habenda Minister Provincialis, Diffinitores Provinciales, Custodes, et Guardiani actuales, nec non omnes, et singuli Ex-Provinciales, ex-Definitores loco Discretorum subrogatorum hujusmodi tamquam vocales cum voce, et voto accedere debeant, et teneantur, et concurrant.

Provinciae Franciae, nova pro electione praedicta methodus subrogatur in posterum observanda.

§. 3. Decernentes easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam caussarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Ordinis, et Provinciae hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque Indultis, et Literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in con-

Derogatio contrariorum.

lrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibos omnibus, et singulis illorum tenores praeseotibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae io Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesima nona Julii millesimo, septingentesimo sexagesimo primo, Pontificatus Nostri Anno Quarto.

CCXLII.

Dat. die 30. Jul. 1761. Anno IV.

Confirmatio Laudi seu Compromissi inter Episcopum, et Canonicos Cathedralis Ecclesiae Saguntinae, quo controversiae cunctae jurisdictionales inter partes conciliaotur, et definiuutur.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Hispaniarum Rex Catholicus ad controversias inter Episcopum, et Canonicos conciliandas Compromissarios Ecclesiasticos viros adhibendos fore insinuavit.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt Venerabilis Frater Franciscus Episcopus Saguntinus, ac dilecti Filii Capitulum, et Canonici Cathedralis Ecclesiae Saguntinae quod cum alias Cla. Me. Ferdinandus dum vixit, Hispaniarum Rex Catholicus certior factus esset, inter dictum Franciscum Episcopum ex una, et Capitulum, et Canonicos hujusmodi ex altera partibus nonnullas controversias, et dissentiones super praerogativis, et jurisdictionibus ortas esse, et vigere, ad illas dirimendas, componendasque, quo expensae evitarentur, in animum ambarum partium inducere curavit, ut sibimetipsi Ferdinando Regi gratum, acceptumque foret, si exponentes praefati, e medio sublatis forensibus tricis, irreptas dissentiones, et controversias personis Ecclesiasticis, ac in dignitate Ecclesiastica constitutis compromitterent, quae ipsas contentiones, et controversias sine strepitu, et figura Judicii amicabiliter componereot, dirimerent, ac deciderent.

Regiae voluntati obsequentes partes, ad Compromissariorum electionem, dubiorumque concordationem devenere.

§. 2. Ipsi exponentes, habita de praemissis notitia, studiis, et voluntati ejusdem Ferdinandi Regis obsequentes unanimi consensu, peractis prius respective procuratoriis literis, ac concordatis dubiis, Venerabilem itidem Fratrem Romualdum Episcopum Abulensem, tunc Thesaurarium, et Canonicum Metropolitanae Ecclesiae Toletanae, ac dilectum pariter filium Andream de Zerezo, et Nieua Commissarium Generalem Cruciatae in arbitros, seu Compromissarios elegerunt, qui mature perpensis dubiis, ac rationibus hinc inde deductis nempe.

Tenor dubiorum a Compromissariis definiendorum.

• Dubium I. Pretendit primum Episcopus, curam Animarum Ecclesiae Parochialis Sancti Petri esse, et residere tam actu, quam habitu, in majori Cappellano, eum iste sit verus, et praecipuus Parochus cum jurisdictione ordinaria, quam recipit ex institutione Canonica, quae, praevio examine, et ad formam Pianae Constitutionis eidem confertur ab Episcopo una cum hac dignitate majoris Cappellani, cui non solum est adnexa, et conjuncta, sed etiam radicitus innixa omnimoda cura ejusdem Parochiae, quemadmodum constat ex fuodatione hujusmodi Cappellaniae, hujusque erectione in dignitatem, et declaratur etiam praecipua lege statutaria, quae explicantur onera, munus, et Ministeria ejusdem quae ad curam Animarum spectant, Capitulum autem Sanctae hujus Ecclesiae nullum habere jus ad curam animarum, neque radicale, neque remotum, eo, quod acta illa, quae exercuit, sunt aequivuca, et destituta quacumque proprietate, quia Decimae, aliaque emulumenta hujus generis ab eodem Capitulo percipiuntur titulo prorsus extraneo ab jure Parochiali, velut ex donatione, aut concessione Episcoporum, absque eo, quod ipsi faveat titulus aliquis unionis, adnexionis, electionis, aut incorporationis juris Parochialis ad Ecclesiam Cathedralem, nec ipsi faveat exercitium ad curam animarum totius corporis Capituli, aut alicujus

ipsies individui ejusdem nomine, et repraebesentatiene, cum bujusmodi Animarum cura semper fuerit propria, et adfixa in Majori Cappellano tam ante, quam post ejus erectienem, seu elevationem ad dignitatem, et Membrum Capituli — Responsio Capituli — Capitulum negat tanquam contraria juribus sibi debitis illa suppesita, et asserta, quae sibi oppenuntur ab Episcepo in praemisse dubio, atque intendit, unicam, et solam Ecclesiam Parochialem hujus Civitatis esse, et fuisse Ecclesiam Cathedralem ex ipsius erigine, et Sacellum Sancti Petri locum esse postremo ab eodem Capitulo propria voluntate designatum ad commodierem usum functienum Parochialium: Capitulum esse preprium Parochum, a que exercitae fuerunt principaliores, et praeeminentieres functiones, quae non repugnant cerpori Capitulari: Cappellanus vero majer est selus administer, cujus oneri injunctum est exercitium curae Animarum, nomine ipsius Capituli cum debita, et respectiva subordinatione: ideoque utriusque relatiunis virtute. Capitulum petuit retinere, et cellocare in sue Archivie ad majorem securitatem Libros Parochiales jam completos, et solum relinquere Cappellano Majeri, suisque Locumtenentibus Libres Annuales ad rationes, sive partitas describendas cum facultate utendi Libris jam in Archivie repositis in casibus necessariis. Haec omnia cum exequuta fuerint per Capitulum, locum habere non debuit restitutio spelij cum censuris. »

« Dubium II. Item praetendit Episcopus, quod Locumtenentes Cappellani Majoris, qui ad facilius exercendam curam Animarum, et assiduam administratienem Parochiae S. Petri ab eodem eliguntur, debeant in futurum permanere eodem modo, et forma, qua nunc existunt, et generaliter receptum est in sua Dioecesi, idest, quod Cappellanus Majer nominare debeat, et suo arbitrio eligere illos Locumtenentes, ques sibi necessarios esse intellexerit absque interventu Episcopalis dignitatis, ita tamen, quod per solam neminationem, et electionem curam Animarum exercere non valeant, etiamsi ad Confessiones audiendas approbati fuerint, nisi primum Episcopus eorum sufficientiam probaverit, et qualitates persenarum perspexerit, quas si ad hujusmodi Ministerium aptas invenerit, licentiam, et approbationem cencedet — Responsio Capituli — Capitulum praetendit, quod tertius Locumtenens, et Sacrista Ecclesiae Parochialis, ques Episcopus eligit cum emelumentis contra ejusdem Capituli voluntatem, subsistere non debeant: et si aliquando aliqua ex causa contigerit, ut ees augere necesse sit, et in casibus dimissionis, obitus, insufficientiae, aut aliis similibus, ad Capitulum, sive Majorem Cappellanum, ipsius nomine, eorum pertineat electio, cujus virtute, et absque titulo in scriptis ad praesentatienem necessario, et absque eo, qued Episcopus illes approbet, quemadmodum usque adhuc observatum fuit, inservire possint ipsius Capituli Ministri, qui habeant, aut habere curent necessarias facultates ad Confessiones audiendas, sicuti generaliter ebservatur, et usque in pracsens servatum semper fuit. »

« Dubium III. Item praetendit Episcopus, qued Cappellanus Major, si facultates suas alicui delegaverit, casu, quo absens fuerit, aut ratione alicujus impedimenti praesentiae suae personalis in Ecclesia Parochiali, cum hujus generis delegatie, quemadmodum usque adhuc factum fuit, sit universalis, ad effectum, ut delegatus zelum habere valeat super Locumtenentes, et Parochiam, et possit omnia Sacramenta administrare, quo fuit, ut hujus delegationis virtute substitutus Delegatus omnes vices habeat majoris Cappellani, ille, qui sic Delegatus fuerit, praesentare se debeat cum delegatiene, seu designatiene in scriptis a Majeri Cappellano confecta, ut Episcopus illum agnoscat, et cum de ipsius Delegati qualitatibus sibi constiterit, approbationem, et licentiam concedat ad exercitium delegatienis adimplendum, eo quod hoc proprium sit Spiritualis Potestatis Episcopi, eo fortieris ratienis fundamente, quo ampliores sunt facultates hujus Substituti, quam illae sunt facultates, quas habent Locumtenentes. Insuper intendit, qued hujusmedi delegatio fieri debeat a Cappellano Majori tantummodo, veluti proprio Parocho,

non autem a Capitulo, in quo facultates non resident delegandi, eo qood careat quacumque relatione, sive conceptu Parochi — Responsio Capituli — Capitulum contendit, quod Cappellanus Major delegare possit quemcumque ad particulares actus, exceptis iis, qui ad Forum poenitentialem pertinent, et casu quo Major Cappellanus absens sit, remanere debeat cura, et gubernium Parochiae in persona aliqua Capitulari, quae approbata fuerit ad Confessiones audiendas, absqoe eo, quod necessitatem habeat alterius licentiae ad exercitium, praeterquam ipsius Capituli. Ulterius, quod si Cappellanus major impeditus fuerit, aut ob censuras, sive aliud Canonicum impedimentum, ad Capitulum spectet, aliqnam personam designare cum respectivis qualitatibus, et modo, et forma, quo inconcusse egit in similibus circumstantiis, et ex consequenti nullum debuit impedimentum opponi Doctori Francisco Qutierez Canonico, et Cathedratico Vespertino Sacrae Theologiae, ne S. Rocchi novenam perageret, et processionem in primis ipsius Vesperis, quam annuatim Civitas solet celebrare, quamque eidem commendaverat; neque praecipere Doctori Balthassari de Justa Canonico poenitentiario, ut se abstineret ab exercitio functionum Parochialium, qoae sibi injunctae fuerant dum Cappellanus Major absens erat, minusque huic prohiberi debeat com excommunicatione latae Sententiae delegatio suarum facultatum absque permissione, licentia, et approbatione Episcopi; neque etiam impedimentum apponere sub eadem poena, ne Parochiam regeret, et administraret, Doctori Francisco Xaverio Canonico, et Cathedratico Matutino, ad hujusmodi effectum electo per Capitulum, eo quod Cappellanus Major censuris innodatus reperiebatur. »

« Dubium IV. Praetendit Episcopus, quod in qualibet persona, in qua residere existimetur cura animarum Parochiae hujus Civitatis, sive in Cappellano Majori, quemadmodum vere residet, sive in Capitulo, ut praetendit, esse debeat absolute, et immediate subordinata Potestati Spirituali, quae residet in Episcopo, non autem in Capitulo, a quo emanare non potest eadem Spiritualis potestas ad hujus exercitium in Locumtenentibus, neque Delegatis, cum intelligatur, quod ejus generalis superioritas locum habeat ad omnes actus, et facultates quocumque tempore ad quascumque personas, in quibusvis casibus, et rebus, quae ad majorem Dei cultum, spirituale bonum, et curam Animarum pertinent — Responsio Capituli — Capitulum praetendit, quod absque ullo praejudicio superioritatis, et generalis curae, quae pertinent Episcopo, sibi spectet tanquam proprio Parocho immediata administratio, sive intendentia Parochiae in toto eo, quod spectat ad majorem directionem, et gubernium ejusdem, zelum, et dispositionem, et ad magis exactum implementum functionum Parochialium, administrationem Sacramentorum, ad pasculum Spirituale, et caetera, quae ad curam Animarum pertinent suorum Parochianorum, et ad totum id, quod possunt, atque debent agere, curare, et zelum habere omnes Parochi in suis respectivis, et propriis Ecclesiasticis Parochialibus. »

« Dubium V. Item Episcopus intendit, quod in perpetuis ac temporalibus Vicariis Ecclesiarum Parochialium, quae unitae reperiuntur Mensae Capitulari suae hujus Ecclesiae, non sufficiat nuda, et sola nominatio Capituli, ut hac sola, et hoc tantum titolo sic nominatus curam Animarum exerceat, etiamsi ad Confessiones audiendas approbatos reperiatur, sed quod obtinere praecise debeat approbationem Episcopi, hujusque licentiam ad novum Ministerium, et curam Animarum exercendum, et ad gubernium Parochiae, quae sibi commendatur, ad cujus effectum licentiam in scriptis concedet, quemadmodum fieri solet in Ecclesiis Collegiatis de Berlanga, et Medinaecoeli, quae ex se habent curam Animarum ex privilegio Bullarum Apostolicarum — Responsio Capituli — Capitulum cum distinctionem faciat inter Vicarios perpetuos, et temporarios, intelligit, quod istis, eo quod titulum non habeant, et sint simplices Ministri Famulativi, ad nutum amovibiles, sufficiat simplex, et nuda nominatio, ut, obtenta licentia ad Confessiones audiendas, munus suum exercere valeant, ut usque in praesens actum fuit, et

cum utrumque, idest nominationem, et licentiam haberet audiendi confessiones Joseph Condalo, qui inserviebat Ecclesiae Parochiali S. Jacobi, et S. Vincentii, atque loci de Barbatona, Episcopus non potuit illum removere, ob defectum formalis tituli, minusque in eam Parochiam immittere D. Matthaeum Vrutia absque citatione Capituli, cujus erat jus privativum etiam nominandi personam saecularem, absque interventu, at requisitione consensus, aut licentiae Episcopi. Sed cum in deputatione Vicariorum perpetuorum servata fuerit forma a Constitutione Piana praescripta, quae incipit — *ad exequendum*, quaelibet novitas transgressionem induceret ipsius observantiae, et subesset vitio nullitatis ob clausulam *sublata*, *et Decretum irritans*, quod in ea continetur. »

« Dubium VI. Item praetendit Episcopus, quod in eisdem Vicariis, quo tempore vacaverint, nominatio Oeconomorum, et congruae consignatio, privative pertineant ad Episcopalem Dignitatem juxta facultates a Tridentino sibi concessas; ideoque fortiori ratione in Parochia S. Petri cum unita, et adnexa non sit Ecclesiae Cathedrali: idem intelligi debet in vacationibus majoris Cappellaniae, quae distinguit, et dividit, in uno ex individuis Capituli, actus illos, qui ex legibus Statutariis sunt Capitulares, et adnexi eidem *majoris Cappellani dignitati*. » Responsio Capituli « Capitulum intendit, quod in vacationibus Vicariarum perpetuarum, et in casibus necessariis sibi pertineat designare Locumtenentes Confessarios, qui inserviant Ecclesiis sibi unitis, quousque necessitas perduret; providet enim, Vicarios Ecclesiis eisdem, atque etiam stipendia in illis assignare, aut tradere consuevit; quia ita inconcusse semper et ex immemorabili tempore praticavit absque contradictione: et quod Episcopus, cum Capitulum ad curam Animarum nominaverit Parochum Ecclesiae *de Rienda* in Locumtenentem Parochiae *de Paredes* eumdem designare non potuit in Oeconomum ad formam, quae servatur in Ecclesiis Parochialibus, quae praevio concursu conferuntur. Et quod fuit magis animadvertenda ejus remotio, et nova deputatio in Locum Vicarii Parochiae *Fordeirrabana*, eo quod notitiam Episcopus habuerat nominationis factae per Capitulum in personam primi electi. Quodque majori ratione locum habere non potest deputatio Oeconomi in temporalibus Vicariis, et in Majori Cappellania, quia non verificatur, vera earum vacatio, neque curae Animarum, quae residet in Capitulo, a quo absque ulla mora nominatae semper fuerunt idoneae personae, quae eisdem inserviant, et personam Capitularem eligit, ut digno conveniat ad majorem Cappellaniam, quaeque satisfaciat, et exerceat functiones Parochiales, et Capitulares, ad quas tenetur, qui eamdem Cappellaniam possidet, quique adnotet, et rationem reddat omnium emolumentorum, et jurium Parochialium, quae tam certa sunt, quam incerta, quaeque augeatur neque ad fructus Praebendae. »

« Dubium VII. Item praetendit Episcopus, quod Capitulum concors esse debeat cum suo Episcopo in designatione publicarum supplicationum, quas ob publicas necessitates, et causas, Civitas ab eo postulet, tam per se ipsam, quam ad instantiam Societatis Agricolarum, qui eas frequenter sollicitavit, absque eo, quod Capitulum eas possit admittere, nec certum responsum dare quousque Episcopum certiorem non fecerit, et cum eo consenserit, quemadmodum praecavetur, et praecipitur in Directoriis, quibus Capitulum dirigitur, et confirmatur ipsius legibus statutariis: et haec praxis est omnium Ecclesiarum, et declaratum fuit ab amplissimo Rege, suoque Regio consilio Castellae multis in casibus, qui novissime contigerunt, et praesertim in Ecclesiis Caesaragustana, et Palentina, non obstante consuetudine, quam ipsarum Capitula allegabant. Item, quod indictio Processionum, quae fient ob causam publicam, pertinere debeat ad privativum jus suae dignitatis, incipiant, aut non, ab intra Ecclesiae Parochialis, aut alterius Ecclesiae Regularis. » Responsio Capituli « Cum super hujus dubii materia nulla usque adhuc novitas intervenerit, Capitulum in ejus declarationem opponit praxim, quam servavit, quamque praetendit servari debere, eo quod sit rationi conformis. Rogationes privatae ad serenitatem, aut pluviam obtinendam, quae communiter fiunt a

Capitulo ad instantiam tantummodo Praefecti, sive Majordomi Confraternitatis Sanctae Barbarae, esse solent duo Novenae Missarum privatarum in Altaribus S. M. Majoris, et S. Liberatae Patronae cum aliquibus precibus in Choro post Missam Conventualem, et si persistat Rogationum causa, adjungitur tertia Novena Missarum ad Altare Sanctissimi Crucifixi, nuncupati Misericordiarum, absque interventu Capituli ad quamlibet earum, cum unice pendeat ab eo earum concessio, eo quod unice etiam ab eo pendeant expensae, quae fiunt ad eas peragendas, quas cum admiserit, publicantur Misso Nuncio ad Judices Civitatis, qui *Alcades* nuncupantur, ut ex hac notitia Fideles inde possint suis precibus concurrere ad clementiam Divinam impetrandam in necessitatibus illis, quae dictas Rogationes excitant, quae necessitates, si ob durationem, graviores fiunt, Capitulum mandare solet, ut Imago Beatae Virginis processionaliter transferatur, ex cella, sive Trono, in quo sita est, ad Altare Majus, et Novena, quae antea recitabatur, hoc casu cantari solet, et aliquando canitur hymnus *Salve Regina* post Vesperas. Cum autem haec fiant cum praesentia Capituli statim se ad ea peragenda consensum praebet, certiorem facit Episcopum, misso ad eum Procuratore Generali, si forte dignetur sua praesentia has actiones digniores facere. Processiones vero, quae a Capitulo fiunt aliae non sunt, quam illae Rogationum, quae *Litaniae vocantur*, Corporis Christi, aliaeque quatuor ex dotatione ad Ecclesias S. Jacobi, S. Vincentii, S. Antonii *Porta Caeli* in suis respective diebus, et ad Beatam Virginem sub titulo *de los Huertos* die Sancti Simeonis et Judae, atque etiam ad Eremitorium S. Rocchi die ipsius Festo, ad preces Civitatis, et cum hujusmodi Processiones ordinariae fiant, eo quod praescriptos dies, horas, et Ecclesias habeant, ad quas fiunt nihil propterea de ipsis indicendum est, eo quod peractae fuerunt uniformiter absque praevio consensu, et licentia, ut fieri solet a Parochis in similibus circumstantiis. Processiones extraordinariae, et quae propriae sunt publicae, ad quas concurrunt Clerus, et Parochi extranei ab Ecclesia Cathedrali cum suis Crucibus, sunt in hac Civitate insuetae, et quando intervenit causa ad eas peragendas, id contigit communi consensu Episcopi, atque Capituli, ut majori commoditate, et sine impedimento fieri possint. Et casu, quo a Regularibus, aut Confratribus, Processiones fieri decernatur, in quibus Capitulum non interveniat, et ad eas peragendas licentia obtinentur, cum praecise per territorium Parochiae ipsius Capituli transire debeant, et ipsius Crux erecta etiam interesse, et dirigi ad propriam Ecclesiam, debent etiam licentiam, sive facultatem petere a Capitulo, quemadmodum usque adhuc exequutum fuit ad formam concordiae cum ipsis initae. »

« Dubium VIII. Item praetendit Episcopus, quod ad expositionem publicae venerationi Sanctissimi Sacramenti in quacumque Parochia, Ecclesia, aut Eremitorio hujus Civitatis, Episcopo tantummodo petenda sit licentia, eo quod ad ipsum solum pertineat cognitio, et judicium earum causarum, quae sufficientes sint ad praedictam licentiam concedendam » Responsio Capituli. « Intendit Capitulum, quod cum fiet expositio Sanctissimi Sacramenti, sive alia functio extraordinaris in Ecclesia, quae ad ipsum spectet, praeter licentiam ordinariam in casibus necessariis, petenda etiam licentia ab eo sit quacumque occasione, qua expositio agenda sit. Ideoque nullum afferri debuit impedimentum Abbatissae S. Jacobi, ut eam licentiam peteret, veluti alias fecerat uniformiter, et absque contradictione a tempore erectionis conventus, et etiam dum erat Domus Reclusionis, vulgo *Beaterio*, neque imponenda erat eadem censura, ne dictam licentiam peteret, neque minus Confraternitati Beatae Mariae Virginis sub tituto *de la Salud* Parochiae de Barbatona, ne expositionem ageret in Festo, quod celebrat, prout eam agere debebat juxta stipulationem cum eadem Confraternitate contractam. »

« Dubium IX. Item cum in hac Civitate una existat Parochia suppressa, quae Sancti Jacobi nuncupatur, cujus Ecclesia commissa est curae Monialium Filiationis Ordinariae, quae eadem Ecclesia utuntur, et in ea Chorum habent ad Officia Divina persolvenda, et cu-

ram gerunt nitoris Divini cultus, et Sacri ornatus, quibus de rebus particularem Visitationem accipiunt, et cum Capitulum nominare soleat unum ex Canonicis cum titulo administratoris bujus Ecclesiae, cum ad rem nullam referatur hujusmodi titulus, eo quod mixta administratio bonorum temporalium commendata sit alteri personae, et bona, quae ad Fabricam pertinent, ordinariae visitationi subjaceant eodem modo, quo reperitur Ecclesia Parochialis S. Vincentii, et attento, quod curae rei spiritualis non sit paenes Capitulum, eo quod Ecclesia ista Parochum babeat distinctum, et segregatum, praetendit Episcopus, quod Administrator a Capitulo nominatus, se intermiscere non possit in aliquo actu administrationis Sacramentorum in Funeralibus, Celebrationibus, aliisque actibus, qui contineant aequivocationam, aut confusionem, cum juribus Parochialibus. • Responsio Capituli • Praetendit Capitulum, Ecclesias S. Jacobi, et S. Vincentii suas esse, atque proprias tam in Spiritualibus, quam in temporalibus virtute perpetuae unionis, qua extinctae fuerunt, et unitae propriae Mensae Capitulari, Apostolica auctoritate; Ecclesiam S. Jacobi non esse commissam curae Conventus Monialium *Filiationis Ordinis*, quae nullum jus formale habent ad illam, eo quod ipsis tantummodo concessa fuit, eaque utuntur praecario modo ad officia Divina peragenda, non autem ad extraordinarias functiones, absque praevia licentia Capituli, quam semper postulavit, idque Conventus recognoscit, et fatetur: et quod in bac Ecclesia, et in ea S. Vincentii nullus est Parochus distinctus, et nullo tempore in ipsis fuit aliquis vere Parochus, quia quocumque tempore unicus, et universalis Parochus fuit hujus Civitatis Capitulum, quod post unionem solum nominavit aliquem Presbyterum ad nutum amovibilem eo praecipuo fine, ne officia Divina, et obsequia praetermitterentur, eodemque fine, et ad majores functiones peragendas in Ecclesia S. Jacobi nominavit aliquem ex Dignitatibus, aut Canonicis titulo administratoris, a quo inconcusse celebratae fuerunt absque interventu, et sub ordinatione aliqua Cappellano majori, aut alteri personae cum ex consequenti hujus nominationis, ad administratorem praedictum zelus spectet status dictarum Ecclesiarum, bonorum Fabricae, et expensarum, quibus supplere debet in earum defectu mensa Capitularis, nec non reparationibus, ordinariis expensis, et emolumentis Sacristiae, qui eisdem inservit. Impediendus propterea non fuit sub poena censurarum Ignatius Serantes, Canonicus administrator, ne Presbyteri functiones ageret in Vesperis Conceptionis, aliisque functionibus subsequentibus, neque Officia funerum persolveret cuidam Moniali, quemadmodum absque ulla contradictione exequutum semper fuit a dictarum Ecclesiarum Administratoribus. •

• Dubium X. Item praetendit Episcopus, quod Visitationem agere possit Ecclesiae suae Cathedralis ad formam Tridentini Concilii, Ecclesiae non exemptae, Eccles. Parochialis S. Petri, quemadmodum a suis antecessoribus factum fuit: quodque visitare etiam potest hospitalia, et loca pia, Cappellanias, vincula, seu pia legata, aliasque fundationes, etiamsi erectae sint intra ambitum Cathedralis, prout haec omnia sibi jure competunt. • Responsio Capituli. • Quoad visitationem hujus S. Ecclesiae, etiam respectu, quod sit Parochialis, cum praesumatur, hujusmodi visitationem fieri in praejudicium exceptionis, qua gaudet, et contra auctoritatem rei judicatae, cum a diuturno jam tempore ex commissione Sanctissimi Domini Nostri pendeat in Tribunali Sac. Rotae, quapropter cum materia, quae in duabus partibus praemissi dubii continetur, ad litem pertineat, existimat Capitulum, quod amplissimi Regis intentio ad eam non extendatur; dum in hoc statu reperitur, et excluditur exceptione litis pendentiae, absque eo, quod praejudicium afferre possit, quod aliqua visitatio ordinaria verificetur, quoad Parochiam spectat, quae nunquam ad aliud sese extendit, quam ad Libros ejusdem Parochiae. Quo vero ad id, quod in tertia parte dubii continetur, Capitulum minime negat Episcopo jus visitationis, solummque contendit, quod haec fieri debeat, ut usque adhuc atenim quoad Cappellanias erectas in hac Ecclesia, quarum est collator Apostolica auctoritate, eligit, aut praesentat Ju-

repatronatus, quae quidem onus habent residentiae, aut praecipuae servitutis in Ecclesia, aut in Choro, et quod ad Loca Pia etiam, quorum administratio, directio, et gubernium ad ipsius Capituli munus spectat, et spectavit usque adhuc, cum ad hujusmodi effectum administratores nominaverit, a quibus redditionem rationis accipit, et annuatim etiam respective Visitatores nominat, qui de eorum statu perquirant, et qua ratione satis fiat fundationibus, et quidquid pro meliori eorum complemento utilius, meliusque videatur. »

« Dubium XI. Praetendit item Episcopus, quod in omnibus actibus tam intra, quam extra Chorum Capitulo praesideat, absque ulla disputatione, et controversia, propterea quod in vacationibus Canonicatuum, qui de officio nuncupantur, ad hoc Capitulum Edicta promulgare valeat, consentire debet cum suo Episcopo, quo ad diem, qualitates, et requisita, quibus promulgari debent, et ab eodem Episcopo subscribi debent, ejusque nomen initio Edictorum proponi, simulque Capituli, ut consuetum est in omnibus Cathedralibus Ecclesiis Hispaniarum. Insuper, quod cum Episcopus praesens sit in exercitationibus, quae ad praedictos Canonicatus consequendos fieri solent, ob praerogativam praesidentiae opponi illi debeat Mensa, Campanula, indeque gubernare actum exercitationum eique praesidere » Responsio Capituli « Capitulum in ea necessitate reperitur negandi, quod Episcopus sibi in aliquo actu praesederit tam intra, quam extra Chorum, eo quod in omnibus actibus id exequutum fuit a Decano ex fundamentali statutaria Lege bujus Ecclesiae constituta Apostolica auctoritate, et ex consequenti Decanus corrigit, et poenam imponit iis, qui loquuntur, et delinquunt in Ecclesia, atque Divina Officia perturbant, mulctas, et poenas imponit pro mensura delicti, absque figura judicii; nam ea delicta, quae figuram judicii postulant, eorum cognitio ad Judices Concordiae spectat. Ab eodem Decano licentiam, et obsequium petitur, et exhibetur in Choro, in Processionibus, aliisque actibus, etiamsi praesens sit Episcupus. Ideoque praetendit Capitulum, ut manuteneatur in quieta, ac pacifica hujusmodi possessione, et in ea etiam evulgandi Edicta, sola ipsius determinatione, et nomine, eaque subscribendi unius Dignitatis, et unius Canonici nomine eodem modo et forma, et cum eisdem requisitis, quibus usque adhuc Edicta evulgata fuerunt. »

« Praetensiones Capituli » Cum in dubiis ab Episcopo propositis quaedam non contineantur, idest, quoad Doctrinam edocendam in Cappella S. Petri, quoad Claves Ecclesiae, et Praefectum, vulgo Majordomo, sive Cappellanum hospitalis S. Matthaei, quibus de rebus provisonalia quaedam fuerint interposita, quibus Capitulum se praejudicatum sentit; neque in suis dubiis illa contineantur, de quibus judicium, prout de jure fieri debet » Primo » praetendit propterea, quod Canonici, vulgo de officio, aliique, quos Capitulum designaverit, et nominaverit ad explicandam Fidelibus Christianam Doctrinam, hoc ipsis non prohibeatur, quemadmodum prohibitum fuit sub poena censurarum tempore elapsae Quadragesimae Canonicis Lectorali, Poenitentiario, et Cathedraticis Sacrae Theologiae Primario, et Vespertino » Secundo ». Quod cum ad Thesaurarium pertineat Claves Ecclesiae retinere, et Famulo Sacrarii claudere, et aperire ejusdem januas, cogendus hic non fuit ad tradendam unam ex primis clavibus Sacristae praedictae Cappellae Sacrarii. Ideoque conveniens est, ut eidem restituatur, et ab eodem aperiantur, et claudantur in casibus necessariis; et aeque etiam, ut eidem tradantur Claves minimarum januarum, vulgo *posticos*, ut eas Locumtenentibus curae animarum aperiat pro majori securitate, et custodia Ecclesiae, qui habeant commodum faciliemque in dicta Cappella ingressum, absque ulla dependentia in casibus alicujus necessitatis, et administrationis Sacramentorum nocturno tempore » Tertio » Non pertinere ad Praefectum, vulgo Majordomo, sive Cappellanum majorem, ejusque Locumtenentes, nec ad Capitulum pertinere praecise nominationem Cappellani, sed unius hospitalarii Laici ad fines fundationis exequendos, et ad id, quod eidem ab Administratore injunctum fuerit pro bono Hospitalis, et pauperum. Et cum alia novaque dubia pacis amore non exhibeat,

nullum propterea sibi praejudicium inferendum esse protestatur, ut jure suo uti possit, quando, ubi, et quocumque loco sibi conveniat. »

« Responsio Episcopi. » Respondet Episcopus ad praecedens Capituli §. 1. et quoad praecipuum dubium explicationis Christianae Doctrinae in Ecclesia Parochiali S. Petri satis fit ab Episcopo eo Decreto, quod hujus rei causa dedit, et quoad Claves, et januas, quae pertinent ad majorem Cappellanum, suosque Locumtenentes, ut ingressum habere possint ad dictam Ecclesiam Parochialem, ad sepulturas, resque alias, et usus, et quoad assistentiam in hospitali S. Matthaei, et administrationem Sacramentorum pauperum in eo degentibus, cum haec dubia, seu puncta immediate pertineant dicto Cappellano Majori, Episcopus ejus jura servare intendit, et aeque protestatur super iis se responsurum, totoque eo, quod in antecedenti dubiorum paragrafo continetur, coram arbitris Judicibus. »

Sequitur tenor Laudi electorum Compromissariorum.

« Dicti vero arbitrii, seu compromissarii suum compromissum publicarunt tenoris sequentis, videlicet ».

« In Regio Monasterio Sancti Laurentii dell' Escuriale Ordinis Sancti Hieronymi die 5. Januarii anni 1761. simul uniti, et congregati Illustrissimi Domini D. Romualdus Velarde e Cienfuegos Episcopus Abulensis Regius Consiliarius, et D. Andreas de Zerezo e Nieva Abbas S. Vincentii, Dignitas, et Canonicus S. Toletanae Ecclesiae, Primatis Hispaniarum, pariter Regius Consiliarius, et Commissarius Apostolicus Generalis S. Cruciatae, et caeterarum gratiarum in eisdem Regnis, ad declarandum, et resolvendum dubia ipsis compromissa ab Illustrissimis Dominis D. Francisco Diaz Sanctos Bullon Episcopo, et Domino Seguntino pariter Regio Consiliario ex una parte, nec non a Decano, et Capitulo ejusdem Ecclesiae ab altera, publico mediante instrumento unanimiter a dictis partibus stipulato ac subscripto die 27. Januarii anni 1757. per acta Josephi Arbeteta Scribani Numerarii ejusdem Civitatis, inhaerentibus Regiae insinuationi ad hunc effectum ipsis factae, et eisdem Illustrissimis DD. Judicibus Compromissariis communicatae, ut munus libentius acceptarent, cujus vigore ipsis collata fuit potestas procedendi tamquam arbitros, et arbitratores ad resolutionem dubiorum in dicto Instrumento insertorum, et expressorum: accepta ab ipsis Judicibus praedicta facultate, auditisque partibus in omnibus, et singulis earum praetentionibus, rationibus, et allegationibus, et redacto negotio, seu controversia ad statum conclusionis, seu Definitionis, viso Processu coram me Secretario Regis Domini Nostri, Scribano Camerae Commissariatus Generalis S. Cruciatae nominato ad transcribendum, et absolvendum eadem acta: Dixerunt, quod secundum id, quod ab eisdem actis resultat, et attentis causae meritis, utendo praedictis facultatibus, quas iterum, quatenus opus fuerit, acceptabant, declarare, ac resolvere debebant, nec non declararont, et resolverunt in hunc modum videlicet ».

« 1. Praedicti Illustrissimi DD. Judicantes, prout judicant, praedictam S. Ecclesiam, qualitatem habere vere Parochialis ac distinctae, ac separatae ad instar aliarum Parochialium ejusdem Dioecesis, et hanc esse eam ipsam, quae denominatur Sancti Petri, dum in praesentiarum Cappella ejusdem invocationis destinata est ad exercitium principalium functionum Parochialium: et habita desuper relatione ad id, quod ulterius resultat ex processo: Declarabant, ac declararunt, curam habitualem dictae Parochiae residere penes praedictum Capitulum ejusdem S. Ecclesiae: curam vero actualem, seu ejus exercitium residere penes Cappellanum Majorem eum propria auctoritate, ut sine subordinatione, ac dependentia dicti Capituli quoad actus, et functiones concernentes praedictum exercitium curae animarum. Et in sequelam praedictorum, et sine animo alterandi, seu innovandi per hanc declarationem, possessionem, et pertinentiam jurium praedicti Capituli, et Cappellani Majoris in concernentibus Decimas, aliaque emolumenta debita praedictae Parochiali, et quocumque modo convenientia curae ejusdem, imo ea jura in eo statu, et esse relinquendo, in quo erant dum praesentes controversiae,

quae compromisso causam dederunt, emersere. Similiter declararunt, facultatem et respective onus custodiendi, ac retinendi omnes et singulos Parochiales Libros, tam currentes, quam absolutos, spectare ad praedictum Cappellanum Majorem in loco per ipsum idoneo judicando in dicta S. Ecclesia, ad effectum illius libere utendi in casibus necessariis, juxta exigentiam Curae Parochialis. Cum hac tamen conditione, ut quoties ipse deliberet eosdem Libros collocare in alio situ dictae S. Ecclesiae Cathedralis extra praedictam Cappellam S. Petri, praecedere debeat ad hunc effectum beneplacitum Capituli, cui etiam praeservarunt Illustrissimi DD. ipsius jura tam super titulo administratoris Fabricae ejusdem S. Ecclesiae, quam super mortuariis decedentium in Civitate, nec non relative ad alias functiones haud concernentes praedictum curae exercitium, ad hoc ut eisdem juribus uti valeat, salva semper auctoritate, quae in praedictis, et secundum eorum qualitatem de jure competit Illustrissimo Episcopo. »

« II. Quod duo substituti, quos Cappellanus major retinere tenetur ad servitium curae animarum praedictae Parochiae dictae S. Ecclesiae, debeant in quocumque casu praecise nominari a praedicto Cappellano majori, et non obstante, quod licentiam habeant excipiendi Confessiones, nihilominus nominationem praesentare debeant Illustrissimo Episcopo ad effectum obtinendi ab ipso approbationem ad memoratum exercitium, ad quod se intrudere nequeant ullatenus sine dicta approbatione: eamdem approbationem reportare debeant ii omnes, quibus a Cappellano majore quacumque de causa commissa fuerit, aut delegabitur tota cura animarum ad illa exercenda, quotiescumque ejusmodi commissio, seu delegatio excedat spatium quindecim dierum: Quoties vero hujusmodi commissio, seu delegatio, et exercitium non excedant dictum spatium quindecim dierum, poterunt sic ut supra delegati exercere hoc munus, dummodo habeant necessariam licentiam ad excipiendas Confessiones, seu illam obtineant absque ulla alia licentia Illustrissimi Episcopi, salva tamen eadem facultate probibendi ejusmodi delegatis exercitium curae, quotiescumque eos judicaverit inidoneos, seu indignos ejusmodi exercitii. »

« III. Quod substitutus, seu delegatus a Cappellano Majori in casu ejus absentiae, infirmitatis, aut alterius cujusvis impedimenti non probibentis, jus et exercitium nominandi, debeat esse unus ex individuis Capituli. Et in casu negligentiae, seu incapacitatis praedicti Cappellani Majoris nominandi substitutum, seu delegatum in praedictis casibus, possit nominatio fieri a Capitulo, in persona pariter individui Capitularis. Et sic nominatus, seu nominati a Cappellano Majori, seu a Capitulo exercere debentes ultra spatium quindecim dierum, debeant se praesentare coram Illustrissimo Episcopo ad obtinendam nominationis approbationem, sine qua nequeant se ingerere in praedicto exercitio, quantumvis muniti sint licentia ad excipiendas Confessiones, quae tamen licentia sufficere tantum debebit ad praedictum exercitium quindecim dierum, dummodo hoc ipsum specialiter non probibeatur ab Illustrissimo Episcopo, quia inidoneum illum reputaverit. »

« IV. Quod non obstante, et sine praejudicio ordinariae auctoritatis Illustrissimi Episcopi in respicientibus curam Animarum omnium Parochialium suae Dioecesis, decet, et convenit Capitulo, tam ob pertinentiam curae habitualis suae S. Ecclesiae, quam etiam quia in eadem Ecclesia Parochiales functiones exercentur, procurare, ac zelum habere, ut cura animarum praedictae Ecclesiae diligenter, at exacte exerceatur pro ratione, et modo magis proficuo bono spirituali animarum, monendo ad hunc effectum in eo quod opportunum existimabunt Cappellanum Majorem, et ejus substitutos, et procurando quatenus oporteat, ut impellantur ad implendum proprium munus ab auctoritate Ordinaria, quin tamen unquam Capitulum compellere possit propria auctoritate. »

« V. Quod Vicarii tam perpetui quam amovibiles a Capitulo nominandi in Ecclesiis Parochialibus Capitulari Mensae unitis, comprachensis etiam illis S. Vincentii, S. Jaco-

bi, nec non de Barbantona approbari debeant ab Illustrissimo Episcopo, ita ut sine hac approbatione exercere nequeat praedictos Vicariatus, licet licentiam aliunde habeant Sacramentales excipiendi Confessiones. »

« VI. Quod vacante Cappellania Majori, Capitulo facultas competat nominandi unum ex suis Individuis, qui serviat, et exerceat Cappellaniae onera, et functiones, quousque provideatur. Eadem facultas competat eidem Capitulo deputandi personas ad inserviendum Vicariatus perpetuos Parochialium suae mensae unitarum, durante vacationis tempore, cum hoc tamen, ut nominati tam ad Cappellaniam majorem, quam ad Vicariatus unitos Mensae, antequam incipiant servitium, seu exercitium curae Animarum, obtinere teneantur approbationem ab Illustrissimo Episcopo, cui jus erit in casu omissionis seu negligentiae, apponendi, seu deputandi viros ab ipso idoneos judicandos, eisque assignandi justam congruam portionem, cum hac tamen conditione, ut ad servitium Cappellaniae Majoris deputari necessario debeat unum ex individuis Capitularibus. Et quotiescumque cessaverit servitium, seu exercitium Vicariorum amovibilium, liceat pariter Capitulo illud delegare illis Sacerdotibus, quos idoneos judicaverit, et quoties hi deputabuntur ad praedictum servitium Parochiale sine temporis determinatione, aut ultra spatium quindecim dierum, obtinere similiter teneantur approbationem Illustrissimi Episcopi ad inchoandum, et praestandum praedictum servitium, non obstante, quod facultatem aliunde habeant excipiendi confessiones, quae tamen facultas eis sufficere debeat, quoties eorum deputatio non excedat spatium quindecim dierum, nisi ex aliqua particulari causa prohibeatur ad Illustrissimo Episcopo. »

« VII. Quod Capitulum facultate gaudeat decernendi per se ipsum, et sine ullo Episcopi consensu, aut scientia Rogationes, et Processiones faciendas in Districtibus Ecclesiae Cathedralis, nec non Ecclesiarum, et Cappellarum ipsi Capitulo, seu Ecclesiae Cathedrali subordinatarum, sine tamen interventu aliorum Sacerdotum, seu Communitatum praeter Capitulum ipsum, suosque Inservientes, et hoc ex quacumque causa indicantur, etiam extraordinaria et respiciente publicum bonum: et hac eadem facultate gaudeat quoad celebrationem Processionum, et Rogationum jam statutarum, et consuetarum, etiamsi fiant extra praedictas Ecclesias, et Cappellas, earumque territoria, etiam cum assistentia aliorum Communitatum, et Cleri, dummodo nullae intercedant novitates quoad dies earumdem Rogationum, et Processionum, nec non relative ad iter eundo, et redeundo faciendum, sive etiam quoad Ecclesias, seu Cappellas, ad quas diriguntur; nam in quacumque ejusmodi alteratione, seu novitate accedere necessario debebit assensus Illustrissimi Episcopi. Processiones, vero, et Rogationes a capitulo faciendae extra territoria suae Ecclesiae Cathedralis, suarumque Ecclesiarum, et Cappellarum unitarum, sive cum assistentia Cleri, vel Communitatum extranearum, quoties non sint ex ordinariis, et consuetis, et exequi nequibunt a Capitulo sine assensu Illustrissimi Episcopi, qui similiter consensus requiratur quoad alias Processiones, et Rogationes haud solitas, et ordinarias faciendas ab aliis Communitatibus in praedicto territorio. Et quamvis ad sartum, tectumque servandum jus Parochialitatis praedictae Ecclesiae Cathedralis in eisdem Processionibus, seu Rogationibus faciendis, sine interventu Capituli, a Regularibus, seu Confraternitatibus intra territorium Parochiale ejusdem Ecclesiae, concedere valeat Illustrissimus Episcopus licentiam ad eas celebrandas, quin valeat Capitulum earum impedire exequutionem. Nihilominus peti debeat ejusdem Capituli permissio quae adhuc ab Episcopo non obtenta, sufficiet relative tantum ad ingressum, transitum, et celebrationem in praedicto territorio. »

« VIII. Quod sine praejudicio auctoritatis Illustrissimo Episcopo competentis quoad Venerabilis Sacramenti publicam expositionem sine ejus licentia non faciendam in quocumque Ecclesia, peti quoque debeat permissio Capituli ad praedictam expositionem faciendam in Ecclesiis Civitatis subordinatis Ecclesiae Cathedrali, ita ut, ea non petita, expositio

exequi non possit, licet Capituli denegatio impedire non debeat effectum licentiae ab Episcopo concedendae, quotiescumque justis de causis concessio fiat ab Episcopo cum expressa conditione, quod exequatur non obstante dissensu Capituli. »

« IX. Quod non obstante nominatione a Capitulo facta, seu facienda Vicarii amovibilis in Ecclesiis S. Jacobi, et Barbatona, possit nihilominus idem Capitulum, Canonicum deputare, qui invigilet, et superintendat servitio, et regimini ipsarum, eique delegare facultatem faciendi Mortuaria, et officia funebria Monialium Sancti Jacobi, nec non celebrandi Missas in festis solemnioribus, demumque faciendi reliquos actus a Parochis delegabiles simplicibus sacerdotibus, quin necesse habeat obtinere approbationem Illustrissimi Episcopi ad exercitium praedictarum facultatum. »

« X. Quod Illustrissimo Episcopo jus competat praesidendi in omnibus actibus, quibus cum Capitulo concurrit tam intra, quam extra Chorum, cum auctoritate ad ordinandum quidquid in eis observari debeat, et ad corrigendum extrajudicialiter, ac gubernative defectus, et excessus commissos, et cum praelatione quoad Decanum, sine tamen exclusione auctoritatis huic competentis, quam exercere poterit quotiescumque non adversetur Ordinationibus ab Episcopo factis, seu faciendis. Et quod in concursibus Praebendarum appellatarum *d' Officio*, licet ad Decanum pertineat moderari, ac regere horologium, et tintinnabulum, ut hactenus observatum est, nihilominus id intelligi debeat, cum subordinatione voluntati Illustrissimi Episcopi, quocumque demum modo eam manifestaverit. »

« XI. Quod quoties in Capitulo agi debeat de expeditione Edictorum pro provisione Praebendarum *di officio*, certioretur Illustrissimus Episcopus eo prorsus modo, qui observatur cum vocatur ad electionem. Quod si Illustrissimus Episcopus intersit, prout interesse potest Capitulo, in quo deliberatur de expeditione praedictorum Edictorum, hoc in casu Edicta expedientur cum inscriptione, seu intestatione nominis ejusdem Illustrissimi Episcopi, ac Decani, et Capituli, nec non cum subscriptione ejusdem Episcopi, et duorum Capitularium. In casu vero, quo Illustrissimus Episcopus Capitulo non intersit, tunc in expeditione praedictorum servari debeat forma hactenus observata. »

« XII. Quod Capitulum deputare nequeat personas ad explicandam Doctrinam Christianam in praedicta Parochia Ecclesiae Cathedralis, se opponendo provisionibus hac super re captis, seu capiendis ab Illustrissimo Episcopo, neque in praejudicium juris Cappellano majori competentis, cui quidem ex officio haec incumbunt, et cui jus est adhibere personas idoneas ab ipso judicandas in suum auxilium ad instructionem suorum Parochianorum, quae quidem personae exercere se poterunt in hoc ministerio, etiam sine licentia Illustrissimi Episcopi, dummodo ab ipso habeant praedicandi facultatem. »

« XIII. Quod quotiescumque Cappellanus major, ejusque substituti, commodum, facilemque habeant ingressum ad praedictam Cappellam Sancti Patri, quibuscumque horis diurnis, et nocturnis proprii ministerii, claves Ecclesiae Cathedralis retineantur, et custodiantur ab illis personis, quae hactenus illas retinere, et custodire consueverunt, ac debent. »

« XIV. Quod Capitulum non teneatur nominare pro assistentia pauperum Hospitalis S. Matthaei Personam Ecclesiasticam, quae in eo inserviat curae Animarum, neque propterea necessaria sit approbatio Illustrissimi Episcopi ad dictum munus exercendum. »

« Per hanc autem determinationem ab ipsis Illustrissimis DD. Judicibus compromissariis firmatam, et subscriptam, et abstinentibus quidquam declarare super dubio concernente visitationem S. Ecclesiae Cathedralis, Parochiarum, et operum Piorum praedictae Civitatis, attenta deficientia facultatum ob renuentiam Capituli compromittendi super hac Controversia; itemque reservando Cappellano majori, qui nec compromisit, nec ullam partem fecit in hac discussione jura ipsi quomodocumque competentia super statutis, et resolutis in hoc laudo: ita declararunt, ac resolverunt, et quod certioretur de hoc compromisso utraque pars ad hoc ut

quoad exequutionem propriis juribus utaotur ubi, et modo ipsis competente. Ad quem effectum eis tradatur copia, seu autentica certificatio ab ipsis petenda per me praesentem infrascriptum Secretarium. Quorum omnium fidem facio — Romualdns Episcopus Abulensis — Dun Andreas de Ferreo e Nieûea — D. Josephos Faustinus de Medina. — »

Petitio pro Apostolica confirmatione supra relati Laudi.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat dicti exponentes, quo praeinsertum Compromissum ab ipsis unanimi consensu admissum, receptumque, super quo publicum per acta ejosdem Faustini Josephi publici in oppido Matriti Toletanae Dioecesis Notarii die VII. Martii proxime elapsi confici curarunt Instrumentum, firmius subsistat, et servetur exactius, Dilecto Filio Magistro Josepho Herreros Capellano Nostro, et Causarum Palatii Apostolici Auditori dederunt in mandatis, quatenus compromissum praedictum, nec non publicum ea super re confectum Instrumentum, ac omnia, et singula in ea contenta ut o Nobis confirmarentur, supplicaret.

Summus Pontifex Laudum hic relatum Apostolica auctoritate confirmat, et observari mandat.

§. 4. Nos igitur dictos exponentes, eumdemque Magistrum Josephum specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, ac eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinsertum Compromissum a supradictis Romualdo Episcopo, ac Andrea Commissario generali super, et de memoratis controversiis, et dissentionibus factom, ac per dictos Exponentes admissum, ut praefertur, ac publicum inde super illo confectum Instrumentum, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamos, et confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omoesque, et singulos juris, et facti etiam substantiales defectus, siqui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes, praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac eisdem modernis, ac pro tempore existentibus Episcopis Seguntinis, ac Capitulo, et Canonicis Ecclesiae Cathedralis Seguntinae in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscomque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sedis Apostolicae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super bis a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus Constitutionibus, et ordinationibus, ac dictae Ecclesiae etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis, Superioribus, et personis sub quibuscumqoe tenuribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis babentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub anoulo Piscatoris die trigesima Julii millesimo septingentesimo sexagesimo primo Pontificatus Nostri anno quarto.

CCXLIII.

Dat. die I. Aug. 1761. Ann. IV.

Poloniae Regi Illustri significat, favore Clementis ejus quintogeniti demandasse expeditionem Brevis eligibilitatis, ad hoc ut ad tres Ecclesias nominari possit Episcopus, nempe Monasteriensem, Paderbonensem, et Hildesiensem praevia contra-

riarum praecedentium prohibitionem derogatione.

De Canonica prohibitione quoad collationem plurium Ecclesiarum eidem Episcopo, habentur Literae ad Cardinalem Ducem Bavariae relatae in hoc Tom. sub. num. CXCIV. pag. 82. Literas eligibilitatis ad Hildesiensem Ecclesiam assequendam, quoties suffragia electorum in eum convenirent dederat Archiepiscopo Trevirensi prout videre est in hoc Tom. sub. num. CCVII. pag. 104.

Carissimo in Christo Filio Nostro Augusto Poloniae Regi Illustri.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Ad gratificandam pietatem Regiae Polonicae Familiae literas eligibilitatis indulget, et praecedentes prohibitiones revocat.

§. 1. Nihil est quod Nobis gratis contingat, quam insigni Majestatis tuae pietati, tuaeque lectissimae soboli, ad Clericalem habitum jam assumptae, posse gratificari, eaque propter, si paternae benevolentiae Nostrae, et Apostolicae benignitati confidis, opinionem tuam minime falli praesentes literas commonstrabunt: laetati ergo maxime fuimus, ubi posterioribus literis tuis accepimus, tria Canonicorum Ecclesiarum Cathedralium Collegia, Monasteriensis nempe Paderbonensis, Hildesiensis in dilectissimum in Christo Filium Nostrum Clementem, tuum quintogenitum, Episcopum designandum suffragiis pluribus conspirare, hancque ob causam, ut Majestatis tuae votis annueremus, revocatis quas prius dederamus, eligibilitatis, ut vocant, literis ad quascumque Germaniae Ecclesias sic tamen, ut uno ac altero Episcopatu accepto, cessaret illico facta potestas, novas confestim scribi mandavimus, quibus eidem dilectissimo Filio tribueretur facultas, ut nuncupari posset Episcopus non duarum Ecclesiarum dumtaxat, sed trium illarum scilicet, quas super meminimus, derogantes in praesenti rerum circumstantia, pro hac vice tantum, felicis recordationis Clementis XII. Pontificis Maximi Decessoris Nostri Decreto de tribus Ecclesiis insimul a nemine retinendis.

Peculiares alias circumstantias exprimit, quibus ad indulgendum motus fuit Summus Pontifex.

§. 2. Haec autem ut perquam lubenter, ac cito perficeremus, animum Nostrum in primis moverunt tam eximia Majestatis tuae merita in Catholicam Fidem, et singularis in hanc Apostolicam Sedem observantia, tum vero etiam praeconceptu spes virtutis, atque pietatis novi istius Ecclesiasticae Disciplinae candidati, quem cum evadere cupimus Ecclesiasticae Militiae Rectorem, ac Ducem, qui non tam Regio sanguine, quam Christianarum virtutum exercitatione, aliisque Ecclesiasticis dotibus, purissimae Christi Sponsae ornamento sit, atque praesidio. Illud etiam in hac asperrima temporum conditione valde Nos consolatur, quod sir prospectum iri putamus Westphaliarum Ecclesiarum securitati, et Majestatem tuam, ac Regalem Familiam omnem, qua potentia, ac fortitudine, qua authoritate, et officiis affecturam, ut in proximo ineundae pacis foedere, nullum persentiant detrimentum, atque interea Majestati tuae, ac Regali Soboli Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae die prima Augusti MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Quarto.

CCLXIV.

Ne vagi, titularesque tantum Episcopi absque evidenti necessitate creentur, vetitum esse ex Canonica, et maxime ex Tridentina sanctione, significat Poloniae Regi Illustri, neque proinde illius votis obsecundare potuisse de tribus titularibus in Poloniae Regno creandis, sed tantum adjutorem Prismiliensi Episcopo concedere paratum esse. Dat. die 5. Aug. 1761. Ann. IV.

Carissimo in Christo Filio Nostro Augusto Poloniae Regi Illustri.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Rationes exponit cum titulares Episcopos aliu-

§. 1. Etsi Majestatem tuam ex pluribus cognovisse minime dubitamus, quam facilis, ac propensa fuerit hactenus paterna charitas

que evidenti necessitate jure prohibeat Canonica disciplina. Nostra ad tibi, quoad Sedis Apostolicae dignitas, ac ratio sinit, gratificandum; nihilosecius quae postulantur non omnia semper a Nostro pendent arbitrio, sed prius attente, secundum Canonicas regulas, expendenda sunt, atque libranda. Cum igitur apud Venerabiles Fratres Nostros S. R. E. Cardinales Congregationis Concistorialis facta petitio de tribus Episcopis Titularibus per istud Nobilissimum Regnum noviter creandis de more perpenderetur, judicaverunt li, gratiae huic non esse locum, obsistentibus partim, quae in Tridentino Concilio de vagis Episcopis enunciantur, partim eorum numero, qui istbic jam extant, justoque metu ne ad haec in alias quoque regiones similia inducantur exempla. Quae cum Nobis relata fuissent Venerabilium Fratrum Nostrorum sensus, atque consilia non potuimus non probare.

Ad Regem Poloniae gratificandum, se se Adjutorem elegisse pro Prismiliensi Dioecesi Pontifex significat. §. 2. Verumtamen considerantes insignia Majestatis tuae merita in Catholicam Religionem, ac sincera benemerendi tui voluntate permoti, istius judicii rigorem aliquantisper sic mitigandum esse censuimus, ut quod omnibus Regali commendatione tua munitis concedi non poterat, uni saltem tribueremus; quocirca adlegimus dilectum Filium Sacerdotem Ignatium Kreyeanous Kium Canonicum Prismiliensem, quem oppprtunum atque utilem Dioecesi illi juvandae arbitramur, cum ob gravem aetatem Venerabilis Fratris Michaelis Episcopi Prismiliensis tunc vero etiam, quod is Vicecancellarii istius Regni munere distentus, apud Gregem suum continenter, excubare non potest; eaque propter Ven. Fratri Archiepiscopo Ephesino Nostro, et Apostolicae Sedis Nuncio mandavimus, ut consueta de ejus meritis ac virtutibus inquisitionibus acta conficeret. Gratam igitur habeat, petimus, hanc Apostolicae benignitatis indulgentiam, sibique persuadeat Majestas tua, Nos haec eo animo significasse, ut novum ac in re acciperes argumentum illius intimae, ac vere paternae, qua te in Domino complectimur, charitatis, Apostolicam Benedictionem Nostro Majestati tuae, ac universae Regiae Soboli amantissime impertientes. Datum Romae etc. die V. Augusti MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno quarto.

CCXLVI.

Gratum animum significat Badensi Duci pro illius studio, quo curat dissentiones componere ortas inter Spirensem Episcopum, et Abbatem Tennebacensem, super jurisdictione exercenda in Monasterio Lictenthalii, seu Lucidae Vallis. Dat. die 15. Aug. 1761. Ann. IV.

De hac ipsa re adsunt Epistolae alias ad Badensem Ducem superius a nobis relatae sub. num. CCXXII. pag. 513.

Dilecto Filio Nobili Viro Ludovico Marchioni Badensi.

Clemens Papa XIII.

Dilecte Fili Nobilis Vir, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Quam de tua pietate, et observantia vere Filio digna praeconceptam antea opinionem habebamus, comprobaverunt posteriores literae Nobilitatis tuae die secunda praeteriti mensis Julii conscriptae, confirmabitque felix, uti confidimus, exitus tractationis concordiae de Asceterio Lucidae Vallis inter Ven. Fratrem Spirensem Episcopum, et dilectum Filium Abbatem Tennebacensem, tuis sub auspiciis Apostolicae auctoritatis calculo sanciendi; quamobrem laudavimus captum a te consilium communicandi literas Nostras cum Spirensi Episcopo, ut quae tibi per dictum Abbatem detrimenta inferuntur, tecum aperiret, expectabimusque lubenter, ut quae hinc, et inde afferuntur, quemadmodum adpromittis, Nobis exponas; nihil enim aliud optamus, ac volumus, sicuti alias perscripsimus, quam ut ea, quae Sac. Canones, et Apostolicae Constitutiones praecipiunt de potestate Episcopi in Caenobia Sanctimonialium Regularibus subjecta, serventur ex una, ex altera vero quae a Summis Pontificibus privilegia Regularibus concessa fuere, ac nondum revocata, minime violentur, atque interea Nobilitati tuae, ac dilectissimae Conjugi Apostolicam Benedi-

ctionem Nostram, omnium prosperitatum auspicem, peramanter largimur. Datum Romae etc. XV. Augusti MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CCXLVII.

Dat. die 15. Aug. 1761. Ann. IV.

De eodem argumento scribit Episcopo Spirensi, eumque sollicitat ut controversiae statum Sanctae Sedi referat, a qua opportunae sumi possint providentiae.

Venerabili Fratri Christophoro Episcopo Spirensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Nuperrimae literae quas ad Nos dedit Dilectus Filius Nobilis Vir Ludovicus Marchio Badensis ad eam controversiam quod attinet in juribs tuis in Lucidae Vallis Asceterium, cujus praevertendae causa, Nostras ad eum in tui gratiam jampridem scripseramus, in magnam spem Nos erexerunt, fore ut eodem interdicente Apostolicae auctoritatis calculo transigi queat, et Episcopi, ac Abbatis jura utrinque sanciri, suisque justis limitibus circumscribi: quapropter cum audierimus eumdem dilectum Filium Nobilem Virum communicavisse tecum literas Nostras, ejus quoque responsum tibi significandum esse censuimus, ut quinam sint obices Jurisdictioni tuae per dictum Abbatem oppositi quamprimum benevole illi aperias, quo possit totius controversiae statum Nobis referre, quemadmodum pollicetur, ut rationum momentis hinc inde perpensis, quid de ineunda concordia statuendum sit, possimus inspicere, atque interea benevolentiae Nostrae testimonium ac pignus accipito Apostolicam Benedictionem, quam tibi Ven. Frater, peramanter largimur. Datum Romae etc. XV. Augusti MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno quarto.

CCXLVIII.

Dat. die 3. Sept. 1761. Ann. IV.

Decretum Congregationis Cardinalium Negociis, et Consultoribus Episcoporum, et Regularium praepositae, quo reformationes, nonullorum capitum Constitutionis ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum Discalceatorum approbantur, Apostolica auctoritate confirmatur, et roboratur.

Clemens Papa XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Referuntur Constitutionis capita, quae a Diffinitorio Generali reformata fuerunt.

§. 1. Nuper pro parte Dilectorum Filiorum Diffinitorii Generalis, ac Fratrum Ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum Discalceatorum nuncupatorum Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Negotiis, et Consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositae exposito, quod ipsi exponentes experientia compertum habebant, quod nonnullae ejusdem Ordinis Constitutiones sine gravibus inconvenientibus, et Fratrum gravamine ad usum deducibiles minime erant, ac nonnulla earum Constitutionum capitula reformatione indigebant, prout juxta votum Dilecti Filii Nostri Joannis Constantii Sanctae Romanae Ecclesiae praedictae Diaconi Cardinalis Caracciolo nuncupati, ipsius Ordinis apud Nos, et Apostolicam hanc Sedem Protectoris reformaverant sequenti modo « Primo » decrevit Diffinitorium, resolutiones Capituli Conventualis minime determinandas esse a cunctis Sacerdotibus, sed a saniori ac nobiliori Communitatis parte, quam assignabit Provincialis cum suo Provinciali Diffinitorio: Sic tamen, ut Religiosi usque nunc Professi remaneant cum voto in Capitulis Conventualibus; reliqui vero, qui postmodum fuerint Professi in praedictis Capitulis votum non habeant. « Item decrevit diffinitorium, matutinum cum laudibus dicendum esse in Collegiis hora quarta post meridiem, et singulis indefectibiliter diebus studiis literarum vacandum ab ora sexta us-

que ad septimam cum dimidia, tam intra cursum, quam extra cursum literarum, et immediate post sumendam esse coenam, aut refectiunculam solitam in diebus jejunii.» Item decrevit, quod cuncti, qui fuerint Superiores Generales Ordinis aut Familiae in toto pariter Ordine, aut Familia eos, qui tales non fuerint, praecedant in actibus Communitatis, demptis actualibus Praelatis, et quod extra domum, meliorem locum obtineant.» Item qui fuerint Diffinitores Generales Ordinis, aut Familiae, praecedant eos, qui tales non fuerint, in toto Ordine aut Familia. Qui fuerint Ministri Provinciales, eos qui tales non fuerint intra Provinciam suam. Qui fuerint Diffinitores Provinciales, Redemptores, Procuratores Generales Curiae Pontificiae, aut Regiae, Ministri Conventuales, Sacrae Theologiae Lectores, Secretarii Generales, qui fuerint, nec non Praedicatores, qui sunt aut fuerunt cum Litteris patentibus Patrum Provincialium, et tempus a lege requisitum, ut possint eligi in Praelatos, laudabiliter expleverint, hi omnes praecedant ordine quo nominati sunt caeteros omnes, qui praedictis muneribus non fuerint functi. Si autem plures eodem munere functi in eadem Communitate fuerint reperti, antiquior in professione minus antiquum praecedat. Hoc idem respective servandum est quoad meliorem locum. dum nostri e domo exierint: » Item decrevit Diffinitorium, quod nostri Patres Magistri Generales, qui fuerint, habeant privilegia, et exemptiones, quas leges nostrae concedunt actualibus S. Theologiae Lectoribus, actualibusque Diffinitoribus Generalibus Ordinis excepto loco, quem debent habere, ut supra dictum est » Item decrevit Diffinitorium, quod hi, qui fuerunt Diffinitures Ordinis, aut Familiae, nec non qui fuerint Ministri Provinciales, Lectorum privilegiis in Ordine, Familia, aut Provincia sua respective gaudeant. Qui fuerint Diffinitores Provinciales, Redemptores, Procuratores Generales Curiae Pontificiae, aut Regiae, et Secretarii Generales, qui per novem annos fuerint Sacrae Theologiae Lectores, aut Praedicatores a suis Provincialibus assignati, exempti sint ab officiis communis tabulae, excepto humilitatis officio, et a matutinis media nocte recitandis, exceptis solemnibus sive classicis. Praedicatores autem actuales non modo teneantur ad conciones, quae ex lege, aut more statutae sunt in nostris domibus, verum etiam ad eas, quas Patres Ministri eis assignaverint. Monemus tamen Patres Ministros, ut hac in re prudenter se gerant.» Ac propterea plurimum cupiebant, ut praedictae reformationes per eamdem Cardinalium Congregationem approbarentur, et confirmarentur. Emanavit ab ipsa Cardinalium Congregatione Decretum tenoris sequentis, nempe « *Sacra Congregatio Eminentissimorum, et Reverendissimorum S. E. R. Cardinalium Negotiis, et Consultationibus Episcoporum, et Regularium praeposita, attenta relatione Eminentissimi Caracciolo de Sancto Bono praefati Ordinis apud Sanctam Sedem Protectoris, ac Patris Procuratoris Generalis, referente Regia Celsitudine Eminentissimi Ducis Eboracensis Ponentis, supra scripta Decreta Diffinitorii Generalis in currenti anno MDCCLXI. emanata benigne approbavit Romae XXI. Augusti MDCCLXI.* » *C. A. Cardinalis Cavalchini* » *S. Bonaccorsi Secretarius.*

Postulatio pro Decreti Congregationis approbatione, quod Pontificia auctoritate roboratur, et observari mandatur.

§. 2. Cum autem, sicut dilectus Filius Modernus Procurator Generalis ejusdem Ordinis, nomine memorati Diffinitorii Generalis, Nobis subinde exponi fecit ipse, Decretum hujusmodi, quo firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere cupiat; Nos ipsum Procuratorem Generalem hac in re, quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine, quavis, occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Decretum praeinsertum auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus. Salva tamen

semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis Cardinalium.

Clausula sublata, et decretum irritans atque contrariorum derogatio.

§. 3. Decernentes, easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, sicque praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, aut ignoranter contigerit, attentari; Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non dicti Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris, die III. Septembris MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno quarto.

CCXLIX.

Dat. die 7. Sept. 1761. Ann. IV.

Suppressio Conventus Monialium S. Olallae de Meridia Militiae S. Jacobi de Spatha, nec non alterius S. Petri de Broxas ejusdem Ordinis atque incorporatio et unio primi cum Conventu S. Crucis Vallisoletanae, et secundi cum Conventu S. Spiritus de Alcantara ab Hispaniarum Catholico Rege facta, tanquam Administratore perpetuo Militiae praefatae S. Jacobi de Spatha, et de Alcantara, Apostolica auctoritate approbatur, confirmatur, et exequi mandatur, datis peculiaribus regulis pro exequutione.

Hispaniae Regi tanquam Administratori perpetuo Militiae S. Jacobi de Spatha facultas tributa fuit eligendi Priorem Conventuum Militiae, quoties vocales eorum suffragiis in electionem Prioris minime convenerint, per hujus Pontificis Const. diei 15 Sept. 1758 relat. superius sub N. XI. pag. 39.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Recensentur incommoda, ex actuali separatione quatuor Monasteriorum derivantia.

§. 1. Nuper pro parte Carissimi in Christo filii Nostri Karoli Hispaniarum Regis Catholici Nobis expositum fuit, quod postquam ipse Karolus Rex, qui Militiarum Sancti Jacobi de Spatha, et de Alcantara administrator perpetuus, auctoritate Apostolica deputatus existit, acceperat, quod in oppido, Civitate nuncupato de Meridia, territorio ejusdem Militiae S. Jacobi Conventus sub invocatione Sanctae Olallae nuncupatus Religiosarum ipsius Militiae, erectus, fundatusque, reperitur tam pauper, et egenus, ut illius Religiosae, quae de praesenti septem dumtaxat, et quatuor Ancillae Saeculares, vel Laicae in eo numerantur, et a Communitate nullum aliud auxilium, alimentumque, quam lumen, panem, et aquam unice recipiant, attenta annuorum Conventus hujusmodi redituum tenuitate, qui summam undecim millium noningentorum sexaginta novem Regalium monetae illarum partium de praesenti minime excedunt, et quorum major pars in Divini Cultus servitium, in ministrus, et illos inservientes, aliasque expensas necessario faciendas impenditur, et dividitur, quippe quae Religiosae, ipsius Conventus propriam Ecclesiam minime habent, ac Parochiali Ecclesia contermina utuntur, proprioque Conventu carent, dum conjunctio nonnullarum aedium Fabricae parum tutae, continuis, dispendiosisque reparationibus subjectae, et in loco haud commodo, ac insalubri coelo positarum, ipsum Conventum constituit, eaque de causa, tempore, quo Cla. me. Philippus II. dum vixit earumdem Hispaniarum Rex Catholicus in humanis agebat, sermo ha-

bitos fuit pro assignatione alterius loci, in quo novos Conventus construi deberet, ut Religiosae hujusmodi collocari valerent; ac etiam in Civitate Vallisoletana alius Conventus existit earumdem Religiosarum sub titulo Sanctae Crucis, in quo de praesenti reperiuntur tresdecim Religiosae expresse Professae, duae Novitiae, et quinque ancillae, non ita pauper prout alius de Meridia, sed satis talis, ut illius Religiosae magna difficultate existere possint, attento, quod illius annui redditus summam viginti millium quingentorum viginti quinque Regalium monetae praedictae vix constituont, quando Religiosae ejusmodi Conventus totidem alia summa indigent, eo magis quod secundo dictus Conventus ita vetus, ac dirutus, et Religiosarum Cellae indecentes, et incommodae remanent, et reperiuntur, ac demum existunt in Villis de Alcantara, et de Broxas nuncupatae duo alii Conventus Militiae de Alcantara Religiosarum dictae Militiae, primus quidem sub Invocatione Sancti Spiritus, in quo septem dumtaxat Religiosae reperiuntur, annuos redditus decem, et septem millium sexcentorum quinquaginta Regalium paris monetae, alter vero sub titulo S. Petri, in quo quinque Religiosae totam Communitatem solummodo constituunt, vix annuos redditus novem millium Regalium parium habent, gravati oneribus, et expensis necessariis pro servitio Ecclesiarum et manutentione Ministrorum, aliorumque inservientium, et dependentium, qui majorem utriusque Conventuum hujusmodi annuorum redditnum partem absumunt, ac praeter, et ultra hujusmodi incommoda Conventus de Broxas ita angustus est, ut non obstante parvo Religiosarum numero, quae semper in eo remanserunt, Religiosae ipsae magno cum notabili incommodo vivere pergunt atteoto, quod Fabrica hujusmodi Conventus deterior facta est, ita, ut ad illum aliquo modo totum reddendum quamplurimae, et magni momenti expensae assiduo faciendae veniunt, ac hujusmodi Conventus Religiosae Ecclesia etiam carent, ac in illius supplementum simplex Oratorium habent, quod alias ad usum Locutorii vulgo Parlatorio destinatum fuerat, et etiamsi transactis temporibus fabrica Ecclesiae incohata fuerit, nihilominus ab ipso initio, ac de praesenti imperfecta remanere conspiciatur, ac certior factus, quod attento praesenti quatuor Conventuum statu necesse erat, pro illarum manutentione, et conservatione, intuitu illarum Religiosarum qualitatis, generis Nobilitatis, nec non statutorum, ut convenientes annui redditus assignarentur, et cum effectu donatio aliorum bonorum stabilium facienda, et summa magni momenti pro Fabricis tam Conventuum praedictorum, quam illorum respective Ecclesiarum concedenda, et impendenda esset, quodque clarae itidem memoriae Ferdinandus Sextus, dum pariter vixit ipsarum Hispaniarum Rex Catholicus, considerátis itaque cum commiseratione tot urgentibus causis, cognita etiam impossibilitate necessarii subsidii mature quoque perpendens, quod si Conventus praedicti, et illorum Religiosae usque nunc se se servari potuerunt alienae a quibusvis discriminibus, id solum evenerat propter frequentes ingentesque eleemosynas, auxiliumque quae ex annuis redditibus ad Mensam Magistralem Militiarum hujusmodi spectantibus, aliisque effectibus distributae, et suppeditatae fuerant etiamsi Conventus praedicti ad Juspatronatus Regium minime pertineant, sed dumtaxat idem Ferdinandus Rex id expleverat uti Superior, et Administrator perpetuus omnium Militiarum hujusmodi, ac insuper idem Ferdinandus Rex repetitas cognitiones, et justificationes super hujusmodi grave, et sollicitum negotium inquirere non praetermiserat, ac de praemissis omnibus ea, quae par erat, prudentia, studio, et diligentia una cum consilio Ordinum mature examinare curaverat, posthabitas nonnullas consultationes compertum habuit totum id, quod expositum erat, veritati niti, et comprobatum remanere, consideratis insuper gravibus incommodis, ac notis periculis, quibus dictae Religiosae manifeste expositae existebant, quippe quae absque Conventibus, in quibus commode ac tuto consistere, absque Ecclesiis, in quibus Sacras Functiones cum decentia, ac solemnitate Divino cultui convenientes peragi facere, absque redditibus ad victum, ve-

stitumque necessariis, quibus se se juxta earum statum, ac dignitatem decentius exhibere, ac vivere absque sufficienti in omnibus Conventibus praedictis numero, quo Communitatem servare possent, reperiebantur.

Quae fuerint remedia concepta a Ferdinando VI. Hispaniarum Rege ad quatuor Monasteriorum levamen, atque auxilium.

§. 2. In hoc rerum statu pro unione, incorporatione, et aggregatione primodicti Conventus S. Olallae de Meridia Conventui S. Crucis Vallisoletanae memoratae Militiae Sancti Jacobi de Spatha, ac secundodicti Conventus Sancti Petri de Broxas memorato Conventui S. Spiritus de Alcantara ejusdem Militiae de Alcantara, attento, quod Conventus S. Spiritus, et S. Crucis hujusmodi in optima existimatione, et celebritate tam propter amplitudinem fabricae in meliorem formam constructae, et comparatae, quam propter loca, ubi existunt nempe Civitatis Vallisoletanae, et Villae de Alcantara, quae Capitalia sunt utriusque territorii tum in spiritualibus, tum in temporalibus praeter, et ultra alias extimatione dignas circumstantias, quae in saepedictis Conventibus de Meridia, et Broxas minime habentur, suum consensum praebuit, illasque decrevit, ac indixit; In vim vero hujusmodi consultationis, et decreti, non obstante quod Religiosae primodictorum duorum Conventuum decreto hujusmodi repugnassent, ac per interpositas personas illud adversari fecissent, et unio, et incorporatio earum respective Conventuum cum aliis secundodictis Conventibus, ad decretum praedictum inde editum nullum existeret, nihilominus cum contradictio peracta inanis, ac nullius roboris, et momenti habita, et existimata fuerit, dictus Ferdinandus Rex, mandavit, ut ab Apostolica hac Sancta Sede facultas, et licentia in praemissis necessaria obtineri deberet, quo primodicti duo Conventus secundodictis aliis Conventibus unirentur, et incorporarentur, ac unio, et incorporatio hujusmodi debitae exequutioni mandaretur.

Nil melius prospiciendum esse Monasteriorum utilitati constitit quam per bonorum suppressionem,

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat ipse Karolus Rex vestigiis ipsius Ferdinandi Regis in eisdem praemissis insistere cupiens unionem, incorporationemque primodictorum Conventuum secundodictis Conventibus per Nos concedi, et demandari summopere cupiat, dum unio, et incorporatio hujusmodi ad nil aliud, quam ad commodum, utilitatemque primodictorum Conventuum, et illorum respective Religiosarum pertinet, quoniam ex unione, et incorporatione praedicta in quolibet ex secundodictis Conventibus numerus Monialium ita completus remaneret, et existeret, ut perfecta Communitas constitueretur, et dici poterit, ac annui utriusque Conventus hujusmodi redditus una cum consuetis eleemosynis pro decenti Religiosarum manutentione, et assistentia sufficerent, eo magis si consideretur, quod distributio effectuum, et redditucum, quos dictae Religiosae ex Magistrali Mensa ad praesens percipiunt, inter quatuor Conventus facienda venit, sequuta unione, et incorporatione praedicta inter duos Conventus tantum in posterum dividenda erit, et facile tunc spes haberi potest, ut superextantes annui redditus, et fructus in reparationibus, et augmentum Fabricarum secundodictorum Conventuum impendi, et erogari possint. Nobis propterea dictus Karolus Rex humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

illorumque binis aliis incorporationem

Pontifex propositam a Catholico Rege suppressionem respectivamque unionem approbat, data pro hujus exequutione peculiaribus regulis.

§. 4. Nos igitur piis ipsius Karoli Regis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere cupientes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Conventum Sanctae Olallae nuncupatum Oppidi Civitatis etiam nuncupatae de Meridia Sancti Jacobi de Spatha, nec non Conventum Sancti Petri Villae de Broxas respective Militiarum de Alcantara, auctoritate Apostolica, tenore praesentium supprimimus, extinguimus, et abolemus ac nunc pro tunc, et quando praesentes Nostrae Literae suum sortitae fuerint effectum, praedictos duos Conventus pro suppressis, et abolitis, et extinctis esse, et fore decernimus, volumus, et mandamus. Insuper Religiosas Conventus Sanctae Olallae praedictae Militiae Sancti Jacobi de Spatha Conventui S. Crucis Civitatis Vallisoletanae ejusdem Militiae, ac Religiosas conventus Sancti Petri de Broxas Militiae de Alcantara Conventui Sancti Spiritus Villae de Alcantara ipsius Militiae, nec non bona mobilia, et immobilia

in quibusvis rebus consistentia, ex undecumque provenientia, census, domos, vineas, possessiones, annuosque fructus, redditus, pruventus, jura, actiones, onera, privilegia, ac suppellectilia sacra, et profana quaecumque ad Conventus Sanctae Olallae, et Sancti Petri praedictos respective quomodocumque spectantia, et pertinentia, ac pro usu, commodo, et utilitate illarum Religiosarum, empta, donata, et acquisita, ac relicta quovismodo tam Conventui Sanctae Crucis, quam Conventui S. Spiritus praedictis, auctoritate, et tenore praefatis perpetuo transferimus, unimus, et incorporamus, et annectimus, ac Religiosas Conventus Sanctae Olallae, ac Conventus Sanctae Crucis, nec non illius Sancti Petri de Broxas, et Sancti Spiritus de Alcantara duos dumtaxat Conventus in posterum, ac illorum respective bona quaecumque mobilia, et immobilia in quibusvis rebus consistentia, et undecumque provenientia, ac reusus, domos, vineas, possessiones, illorumque annuos fructus, redditus, proventus, jura, actiones, credita, onera, privilegia, suppellectilia sacra, et profana praedicta, unita, incorporata, ac annexa fore, et esse, auctoritate, et tenore praesentis decernimus, statuimus, volumus, et declaramus. Ac insuper Religiosas conventus Sanctae Olallae de Meridia ad Conventum Sanctae Crucis Vallisoletanum Militiae S. Jacobi de Spatha, aliasque Religiosas Conventus Sancti Petri de Broxas ad Conventum Sancti Spiritus Villae de Alcantara praedictae Militiae, absque eo, quod Religiosae hujusmodi in unoquoque ex dictis duobus Conventibus existentes ad secundoduos dictos Conventus transferendae, in novo Conventu, in quo transferri contingat, novum Novitiatum, seu probationis annum peragere teneantur, auctoritate, et tenore hujusmodi transferimus, et transferendas esse praecipimus, ac ipsis Religiosis primodictorum Conventuum Sanctae Olallae, et Sancti Petri, in virtute sanctae obedientiae translationem de earum respective personis faciendam mandamus, ita tamen, ut translatio earumdem Religiosarum Rhedis, seu lecticis comitantibus honestis matronis, ac si commode fieri possit proximioribus consanguineis ipsarum Religiosarum transferendarum, ac illarum respective superioribus, seu aliis Viris gravibus honestae vitae, et famae recta via, et sine ulla ad extraneum locum diversione fiat, et si contingat per viam pernoctare, vel cibum sumere, id in aliqua honesta domo, non vero in publicis tabernis, assistentibus semper dictis matronis, seu consanguineis, sequatur, et in reliquis ea omnia, quae circa hujusmodi Religiosarum translationem per Sacros Canones, Concilium Tridentinum, et Apostolicas Constitutiones praescripta sunt, religiose serventur, demum memoratae Religiosae sic transferendae, postquam ad dictos Conventus respective translatae fuerint, sub obedientia, visitatione, et correctione tam in spiritualibus, quam in temporalibus eidem Karolo, seu pro tempore existentibus ipsarum Hispaniarum Regibus uti administratoribus perpetuis Militiarum praedictarum, ac illarum superioribus, et ordinum consilio remaneant, et remanere debeant, et teneantur.

Clausula validata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissimo suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, et Sedis Apostolicae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus Constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac Conventuum, et Militiarum hujusmodi etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, stabilimentis, usibus, et naturis, privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, ir-

ritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus et singulis illorum tenores, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die septima Septembris millesimo septingentesimo, sexagesimo Primo, Pontificatus Nostri anno quarto.

CCXLIX.

Dat. die 11. Sep 1761. Ann. IV.

Venerabilem Dei Servum Gregorium Barbadigum S. R. E. Cardinalem, et Episcopum Patavinum inter Beatorum numerum adscribi, et publice venerari, atque pie coli, Constitutione hac praescribitur.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Venerabilis Barbadicus Clementi XIII. in Patavino Episcopatu Praedecessor fuit.

§. 1. Inter assiduas tribulationum angustias, quibus catholica angitur, et vexatur Ecclesia, et jnges lacrymas, quibus animarum quotidie misere pereuntium jacturam deplorat, superna Dei bonitas moerorem piae matris solari, et lacrymas abstergere non desinit triumphis filiorum suorum, qui carnis spretis illecebris, diabolicis superatis insidiis, et terroribus saeculi conculcatis, praeclaram de seipsis, de mundo, de infernali hoste victoriam retulerunt. Ex horum numero fuit memoria nostra Dei Servus Gregorius Cardinalis Barbadigus, cujus eximiam peractae vitae sanctitatem, dum adhuc in minoribus essemus, singulari semper veneratione prosequuti sumus, assumpti postea in Cardinalium Collegium, et Ecclesiae Patavinae praefecti ejus sanctissima opera, quae in virtute Domini fortiter gessit, cum illustria adhuc ibi superessent eorum vestigia, et monumenta, propius, et quasi Nostris ipsis oculis inspeximus, et admirati sumus. Quare, cum ad B. Petri cathedram imperscrutabili divinae clementiae consilio immerentes, et inviti evecti fuerimus, et cum sub Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris diligenter servatis omnibus, quae juxta ecclesiasticos canones, et Apostolicas constitutiones servanda erant, causa Servi Dei, coelesti incoepta auxilio, secundo cursu progrederetur, et felicem, Deo annuente, ominaretur exitum, Apostolicae Nostrae servitutis officium esse duximus, tantum virtutis lumen amplius latere minime pati; sed supra candelabrum ponere, ut luceat omnibus, qui in domo Dei sunt, et praecipue Ecclesiarum Pastoribus, ut in custodiendo Dominico grege eximia ante oculos habeant exempla virtutum, quibus sectandis armentur ad pugnam, coronentur ad gloriam.

Vita, et virtutes Venerabilis Servi Dei breviter exponuntur.

§. 2. Is enim claris parentibus ortus, nobilitatem generis virtutum praestantia superavit. Clericali militiae adscriptus, per omnes ecclesiasticos ordinum gradus, humilis, et modestus, et quales Dei Sacerdotes esse decet, ad sublimem Episcopatus, et deinde Cardinalatus honorem ascendit, et exemplo divini Magistri, qui ne rex fieret, se abscondit, Cardinalibus in Apostolicis comitiis conspirantibus, vim quodammodo fecit, non ut Pontifex fieret sed ne Pontificatum coactus acciperet. In Pastorali autem munere obeundo Sanctum Carolum Borromaeum sibi imitandum proposuit, ejusque virtutes in se mirabiliter expressit. Nam in omnibus se exhibuit sicut Dei Ministrum; in solandis miseris impigrum, in sublevandis egenis munificum, in promovenda Christiana cathesi sollicitum, in instituendo erudiendoque Clero eximium, in revocandis errantibus anxium, in tolerandis injuriis mitem, in demerendis inimicis singularem, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis, in charitate non ficta. Hac enim divina virtute incensus, mundanis omnibus, et vita ipsa pro gloria Dei, et salute animarum contempta, coelestia cupiens, et terrena fastidiens, bonus Pastor ovibus suis in semita Domini, in via salutis praeivit. Itaque bono certamine decertato, cursu consummato, et fide servata, mercedem laborum suorum, et coronam justitiae a Principe Pastorum relaturus, mortalibus relictis exuviis, migravit in Coelum.

Sacra Rituum Congregatio rebus bene discussis censuit, Venerabilem Dei Servum in Beatorum numerum esse accensendum.

§. 3. Cum itaque mature, diligenterque discussis, atque perpensis per Congregationem Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus praepositorum, processibus de Apostolicae Sedis licentia confectis super vitae sanctitate, et virtutibus tam theologicis, quam moralibus in gradu heroico, quibus idem Servus Dei Gregorius Cardinalis Barbadigus Episcopus prius Bergomensis, postea Patavinus multipliciter claruisse: nec non miraculis, quae ad ejus intercessionem, et ad manifestandam hominibus ipsius sanctitatem a Deo patrata fuisse asserebantur, eadem Congregatio coram Nobis constituta, auditis etiam Consultorum suffragiis, uno spiritu, unaque voce censuerit posse, quandocumque Nobis videretur, praedictum Servum Dei Beatum declarari cum solitis indultis.

Pontifex Venerabilem Dei Servum, Beati nomine nuncupari, ejusque Corpus et Reliquias venerari a Fidelibus jubet.

§. 4. Hinc est, quod nos piis, atque enixis carissimorum in Christo filiorum nostrorum Regum, aliorumque sublimium catholicorum Principum et potissimum dilectorum Nobis filiorum nobilium virorum Ducis, et Reipublicae Venetorum, nec non quamplurium ex venerabilibus fratribus Archiepiscopis, et Episcopis, et dilectis filiis Capitulis, et Canonicis Metropolitanarum, et Cathedralium Ecclesiarum, tum etiam Generalium Praesidum Ordinum Regularium, publicarum Accademiarum, Collegiorum, aliorumque ecclesiasticorum, et saecularium coetuum supplicationibus Sedi Apostolicae, et Nobis humiliter porrectis inclinati, de memoratae Congregationis Cardinalium consilio, et assensu, auctoritate Apostolica, tenore praesentium ad majorem Dei gloriam, et Ecclesiae quidem universae, praesertim tum ordinis Episcopalis, in quo tanta cum laude Servus Dei se gessit, tum dignitatis Cardinalitiae, cujus decus fuit, et ornamentum, indulgemus, ut idem Dei Servus Gregorius Barbadigus in posterum Beati nomine nuncupetur, ejusque corpus, et reliquiae venerationi Fidelium (non tamen in processionibus circumferendae) exponantur: imagines quoque radiis, seu splendoribus exornentur, et de eo quotannis die XVIII. mensis Junii recitetur Officium, et Missa de communi Confessoris Pontificis cum Orationibus a Nobis approbatis juxta rubricas Breviarii, et Missalis Romani. Porro recitationem Officii, et Missae celebrationem hujusmodi fieri concedimus dumtaxat in Civitate Venetiarum, ubi natus est, et in Dioecesibus tam Bergomensi, quam Patavina, quibus Episcopus praefuit ab omnibus utriusque sexus Christifidelibus tam Saecularibus, quam Regularibus, qui ad horas canonicas tenentur: et quantum ad Missas attinet etiam ab omnibus Sacerdotibus ad Ecclesias, in quibus festum peragetur, confluentibus.

Quae peragenda sunt primo Beatificationis anno praescribuntur.

§. 5. Praeterea primo anno, a datis hisce literis, in Ecclesiis Civitatum, et Dioecesum antedictarum solemnia Beatificationis ipsius Servi Dei cum Officio, et Missa sub ritu dupliri majori, die ab Ordinariis respective constituta, postquam in Basilica nostra S. Petri in Vaticano de Urbe celebrata fuerint eadem solemnia (pro qua re diem XX. currentis mensis assignamus), pariter celebrandi facimus potestatem.

Derogatio contrariorum, et fides habenda transumptis.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac decretis de non cultu editis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu Secretarii dictae Congregationis Cardinalium subscriptis, et sigillo Praefecti ejusdem Congregationis munitis, eadem prorsus fides ab omnibus, et ubique tam in judicio, quam extra illud habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XI. mensis Septembris MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Quarto.

CCL.

Dat. die 11. Sept. 1761. Anno IV.

Qui ex Ordine Minorum S. Francisci de Observantia Reformati Religiosi viri Sacras Missiones in Albania et Macedonia viginti Annis peregerint adnumerari Secretariis Generalibus indulgetur, facta tamen lege, ut ultimum teneant locum inter Provinciae Patres.

Literas Clementis IX. diei **10.** *Septembris* **1668.** *de quibus in praesentibus sermo est non reperiuntur impressae in Bullario Mainardi.*

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Referuntur causae praesentis concessionis.

§. 1. Inter animi Nostri desideria, illud potissimum cordi Nostro inhaeret, ut fructus, quos Sacer Minorum S. Francisci Ordo in agro militantis Ecclesiae afferre non desinit, non solum provisione Nostra succrescant, verum etiam, sublatis ab eis impedimentis, multimodis afferantur incrementis. Cum itaque sicut Venerabiles Fratres Nostri S. R. E. Cardinales, negociis Propagandae Fidei praepositi, Nobis nuper exponi fecerunt, Missiones Albaniae, et Macedoniae quibus Fratres Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia Reformatorum nuncupatorum inserviunt, idoneis ut plurimum Operariis deficiant, eo quod Fratres Ordinis praefati ad illas accedentes, post duodennium completum, ad proprias Provincias, absque ullo laborum suorum praemio redire cogantur, ac proinde religiosi eorum labores, aliquo honoris praemio decorari debere videantur.

Fratribus minoribus de Observantia per viginti annos in Missionibus operam navantibus gradum Secretarii Generalis tribuit.

§. 2. Nos ex commissae Nobis coelestis dispensationis munere, illorum honorificentiae consulere cupientes, ac Cardinalium praefatorum supplicationibus Nobis super hoc porrectis inclinati, Fratribus dicti Ordinis Minorum Sancti Francisci de Observantia Reformatorum nuncupatorum, sacras in Albaniae, et Macedoniae partibus Missiones peragentibus, qui per spatium viginti annorum in praefatis Missionibus se laudabiliter gesserint, ejusque rei testimonia, caeterorum Missionariorum sive majoris illorum partis habuerint, ut omnibus, et singulis privilegiis, praerogativis, praeeminentiis, favoribus, gratiis, et indultis, ac praecedentiis, quibus Fratres dicti Ordinis, qui Secretarii Generales fuerint, dummodo tamen Patribus Provinciae nullo modo praecedant, sed ultimum locum, semper post ipsos obtineant, ac firma semper ac intacta manente regula, in quibusdam, felic. rec. Clementis Papae IX. praedecessoris Nostri Literis contenta, pro illis, qui post duodennium tantum expletum e Missionibus abscesserint die 10 Septembris 1668 expeditis incipientibus *Crediti*, tam de jure, usu, et consuetudine, quam alias quomodolibet utuntur, fruuntur, et gaudent, ac uti, frui, et gaudere libere, et licite possint ac valeant in omnibus, ac per omnia, perinde ac si Secretarii Generalis munere perfuncti fuissent, auctoritate Apostolica, tenore praesentium concedimus, et indulgemus.

§. 3. Cum hac conditione tamen, quod Missionarii praefati Ordinis, attestatum habeant Ordinariorum locorum, ubi sacras exercuerunt Missiones.

Attestatio Ordinariorum requiritur.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, at integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, ac pro tempore quomodocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, ejusque Provinciarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenoribus, pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Majorem sub Annulo Piscatoris die XI. Septembris MDCCLXI. Anno IV. Pontificatus Nostri.

Derogatio contrariorum.

CCLI.

Quantum a Tridentini Concilii sanctionibus adversetur, Episcopos titulares constitue-

Dat. die 12. Sept. 1701. Ann. IV.

re, absque Clero, absque Populo, et absque sede, significat Principi Montis Maurentiaci talem Episcopatum postulanti pro Religioso Viro meritis aliunde praeclaro.

Retulimus supra Num. CLXXVI. alias Epistolas hujus Pontificis praelaudato Principi Montis Maurentiaci requirenti Episcopatum titularem pro ipso Religioso Viro, cui annuere Pontifex haud duxit, Ecclesiae neque necessitate, neque utilitate probata, ut videre est hoc pag. 428.

Dilecto Filio Nobili Viro Principi Montis Maurentiaci.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili Nobilis Vir, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Non omnia quae a Pontifice postulantur, ab ejusdem pendent voluntate sed ad Sacrorum Canonum normam sunt expendenda.

§. 1. Non est incognita Nobis, neque praenobilis familiae tuae conditio, neque tua in hanc Apostolicam Sedem fides, et observantia, eaque propter dari Nobis occasiones vehementer optaremus desideriis tuis gratificandi: sed pro ea, qua polles, prudentia, intelligere te minime dubitamus, non omnia quae a Romano Pontifice postulantur, ex arbitrio solius voluntatis pendere, verum ad Sacrorum Canonum normam quamplura diligenter sunt expendenda: etsi igitur literis tuis plenam adhibuerimus fidem, plurimumque laetati simus in Domino, quod dilectus Filius Chrysostomus Ordinis Carmelitici Excalceatorum sedulam Catholicae Religonis cultui navet operam in Amstelodamensi sacello Gallicae Legationis, et in verbi Dei praedicatione potissimum excellat, non idcirco tamen titulo Episcopi, ut vocant, in partibus Infidelium potest insigniri.

Tridentinum Concilium abhorret ab Episcopis titularibus, absque Clero, populo, et sede, nisi gravis necessitas, vel evidens Ecclesiae concurrat utilitas.

§. 2. Quam odiosi sint Tridentino Concilio ejusmodi Antistites neque Clerum, neque Populum, neque sedem permanentem habentes, satis compertum, atque idcirco non sine gravi necessitate, vel evidenti Ecclesiae utilitate creandi, maxime vero nisi prius honesto patrimonio dotati fuerint, ad vitam, ac dignitatem sine dedecore sustinendam; quae cum deficiant in praesenti rerum circumstantia, summopere dolemus, non posse Nos, uti voluntas esset, petitionibus tuis annuere, haec eadem significabimus Venerabili Fratri Nostro Enrico Cardinali Episcopo Tusculano Duci Eboracensi, si cum hac de re Nobiscum sermonem instituere contigerit. Caeterum jubeas volumus dictum Chrysostomum tranquillo esse animo, ad Nos enim quod spectat, sedulo cavebimus, ne quid hac de re ad ejus Regulares Praelatos emanet, atque interea paternae benevolentiae Nostrae pignus accipito in Apostolica Benedictione quam tibi, Dilecte Fili Nobilis Vir, peramanter largimur. Datum Romae etc. die XII. Septembris MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CCLII.

Concordia, qua, intercedente Catholico Rege, lites inter Episcopum, et Capitulum Cathedralis Carthaginensis in Hispania extinctae fuere, Apostolica auctoritate confirmatur, et approbatur. Dat. die 14. Sept. 1761 Anno IV.

Literas Apostolicas octavo Kalendas Januarii praesentis anni expeditas, de quibus in praesentibus mentio est, non repertas fuere usque adhuc, adeoque suo loco minime relatae, quas tamen si invenire datum erit, referemus in Appendice.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Concertationum status exponitur.

§. 1. Nuper pro parte Carissimi in Christo filii Nostri Karoli Hispaniarum Regis Catholici Nobis expositum fuit, quod alias Venerabilis Frater Didacus Episcopus Carthaginensis, postquam compertum habueral, quod sex Dignitates, septem Canonici (Canonicatu, et Praebenda Tribunalis Inquisitionis adversus haereticam pravitatem in illis partibus auctoritate Apostolica instituto, perpetuo unitis, et incorporatis minime comprachensis) nec non octo integri, et duodecim dimidii portionarii nuncupati, totum Capitulum Cathedralis Ecclesiae Carthaginensis constituebant, quod-

que servitium dictae Ecclesiae a Cappellanis, et Musicis satis, a Capitularibus vero praedictis pariter praestabatur, ad effectum eorumdem Capitularium numerum augendi, prout Divini cultus servitium, et dictae Ecclesiae celebritas requirebant, auctoritate ordinaria ex annuis fructibus, redditibus, et proventibus ad quatuor ex dictis sex Dignitatibus (exceptis Decanatu, qui inibi major existit, et sexta Scolastria nuncupata, quae juxta concordata inter Sedem Apostolicam, et cl. me. Ferdinandum, dum vixit, earumdem Hispaniarum Regem Catholicum ultimo loco inita, liberae dispositioni, et collationi reservata etiam existit) et ad septem Canonicatus, et Praebendas, nec non ad integras octo, et duoderim dimidias portiones hujusmodi spectare, et pertinere certam dictorum fructuum, redditunm, et proventuum ab unaquaque ex dictis dignitatibus, Canonicatibus, Praebendis integris, et dimidiis portionibus quantitatem dismembravit, disjunxit, et separavit, ac ex fructibus, redditibus, et proventibus sic a Dignitatibus, Canonicatibus, Praebendis, integris ex dimidiis portionibus, ut praefertur, dismembratis, disjunctis, et separatis, quatuor alias dignitates, aliosque septem Canonicatus, et Praebendas, et quatuor integras, et alias tres novas dimidias portiones erexit, instituit, et fundavit; ea tamen adjecta conditione, ut tres dimidiae portiones per ipsum Didacum Episcopum, sicut praemittitur, de novo erectae; et institutae organorum modulatori, concentus moderatori, ac caeremoniarum Magistro semper assignandae essent, ac dictis quatuor Dignitatibus, ac septem Canonicatibus, et Praebendis, nec non quatuor integris, at tribus dimidiis portionibus sic de novo erectis, et institutis, ac fundatis pro eorum respective annua dote, fundo, et assignatione, omnes, et singulos annuos fructus, redditus, et proventus a memoratis quatuor Dignitatibus, Canonicatibus, et Praebendis, integrisque, et dimidiis portionibus dismembratos, sejunctos, et separatos respective cuilibet ex dictis Dignitatibus, Canonicatibus, integrisque, et dimidiis portionibus sic de novo erectis, perpetuo concessit, applicavit, et assignavit, ac insuper et ad praemissum effectum nonnulla alia ad servitium Chori, ac perceptionem distributionum quotidianarum pertinentia, ac onera in posterum adimplenda, ac demum modum in provisionibus, et collationibus dictarum Dignitatum, Canonicatuum, integrarum, et dimidiarum portionum de novo, ut praefertur, erectarum tam ad ejusdem Karoli Regis, quam aliorum pro tempore existentium earumdem Hispaniarum Regum, juxta concordata praadicta, quam ad sui, et pro tempore existentium Carthaginensium Episcoporum, et Capituli ejusdem Ecclesiae nominationem observandum, praescripsit, et declaravit, quae quidem omnia per ipsum Didacum Episcopum ordinaria auctoritate acta, gesta, praescripta, ordinata, et declarata ad supplicationem ipsius Karoli Regis, Nos per quasdam Nostras sub Plumbo decimo octavo Kalendas Januarii datas Litteras, Pontificatus Nostri anno tertio confirmavimus, et approvabimus, ac quoscumque etiam substantiales defectus, si qui desuper in praemissis intervenissent, supplevimus, et sanavimus, et alias prout in dictis Nostris Litteris plenius dicitur contineri.

§. 2. Verum quia in dictis Nostris Literia quoad lites, quae inter dictum Didacum Episcopum ex una, et Capitulum dictae Ecclesiae ex altera partibus tam quoad Musicam, et Musicos, Cantorem, et Subcantorem, quam quoad totum id, quod supererat ex Praebenda Praeceptoria nuncupata vulgo *Avanzi Arretrati della Prebenda Precettoria*, ac illorum satisfactionem, et solutionem vigebant, de illis nulla mentio, nihilque in praemissis dispositum, innovatumque fuit, litesque hujusmodi in statu, et terminis, in quibus reperiebantur, remanserant; ipse Karolus Rex credens illas dirimere, et componere tum Didaco Episcopo, tum Capitulo praefatis dedit in mandatis, ut intra duos menses inde computandos, inter se convenirent, et si contigeret intra dictos duos menses partes praedictas inter se concordes minime esse, Musica extincta, et suppressa remaneret, liret negotium hujusmodi actum, gestumque fuerit nihilominus nec intra, nec post praescriptum, definitumque tempus propter irreptas hinc inde difficultates confectum, absolutumque remanse-

Hispaniarum Rex studia sua adhibuit ad concertationes has terminandas.

rit; ipse vero Karolus Rex nunc subortas difficultates per se ipsum mature perpendere curavit, ac cum extimaverit, si pollicitationes pro parte dicti Didaci Episcopi eidem Capitulo factae, ac multo magis aliae ipsimet Karolo Regi, ut Musica in dicta Ecclesia assidue peragatur, oblatae admitterentur, illas in publicam quietem, et Fabricae ipsius Ecclesiae utilitatem fore cessuras, ea de causa idem Karolus Rex ad sedandas, componendasque vigentes lites, proprium, et consentaneum esse duxit, statuere quosdam articulos, seu conditiones, aut quamdam concordiam inire tam ab ipso Didaco, et pro tempore existente Episcopo Carthaginensi, quam a Capitulo praedictis deinceps observandas, tenoris sequentis videlicet.

Referuntur capitula perficiendae conciliationis ab Hispaniarum Rege proposita.

« I. Ut modernus Episcopus, ejusque successores, Fabricae perpetuo solvant ipsius Musicae causa Octo millia Regalium vulgo Reali quolibet anno, incipiendo a Kalendis Januarii praesentis Anni 1761., easque fixa, atque invariabilia tam si accrescerent quam si diminuerentur redditus Dignitatis, vel Fabricae, aut salaria Musicorum. »

« II. Ut eadem de causa ipse modernus Episcopus solvat eidem Fabricae duodecim millia Regalium similium pro quolibet anno retroactorum, a tempore, quo ipse Episcopali dignitate Carthagena fruitur ad finem usque anni proxime elapsi 1760. »

« III. Ut redditus trium dimidiarum portionum, qui juxta dispositionem supradictae Bullae noviter disponebatur, erigendas esse favore Organistae, Magistri Cappellae, et Magistri caeremoniarum, praevia eorum suppressione, remanere debeant favore ejusdem Fabricae, a qua in posterum dictis tribus individuis stipendia solventur prout usque ad hac perfungi solita fuit. »

« IV. Ut similiter remanere debeant favore Fabricae redditus dimidiae portionis Beneficialis *de Lorca* statim ac vacaverit dignitas Cantoris, ut dispositum fuit in Bulla dictae confirmationis. »

« V. Ut in hujusmodi suppositione usque ab hoc tempore in futurum, solvere debeat dicta Fabrica integre Musicis salaria in posterum decurrenda, et quidquid a praeterito debitum, et insolutum sit, comprehensis hoc in numero Subcanteribus, Magistro Cappellae, Organista, et caeremoniarum Magistro, quin nec pro decursis, nec decurrendis, neque Episcopus, neque Capitulum solvant usque ab initio hujus anni 1761 plusquam respective supra expressum fuit, etiamsi Fabrica dilationem patiatur in percipiendis redditibus dictarum trium dimidiarum portionum supprimendarum, et dimidiae portionis Beneficialis *de Lorca*. »

« VI. Ut actualis Cantor solvere debeat tantummodo centum quadraginta ducatos, quos usque adhuc persolvit, et vacante dignitate Cantoris, sortiteque effectu dismembrationis dimidiae portionis Beneficialis *de Lorca* favore Fabricae, nil solvant ejus successores. »

« VII. Ut Capitulum per se solum deinceps nominet omnes Musicos, et Subcantores, et unicuique eorum respectiva salaria assignet, quae unice a Fabrica solvenda erunt, verum hujuscemodi salaria neutiquam augeri possint ultra quam eis assignatum fuit in primo ingressu, neque ipsis aliud accessorium lucrum vulgo *Ajuda de Costa* praeberi, neque jubilationem cum salario absque Episcopi pro tempore approbatione. »

« VIII. Ut modernus Episcopus solvere debeat omnes expensas factas in expeditione dictae confirmationis, aliarumque in expeditione praesentis gratiae faciendarum. »

« IX. Ut spectantibus ad Seminarium Sancti Fulgentii omnibus redditibus, fructibus, et administratione Praebendae Praeceptoriae, quibus ex nunc frui integre debet juxta Instrumentum divisionis, et Bullam confirmationis, ad beneficium ejusdem Fabricae remaneant redditus quatuor millium tercentorum sexaginta septem Regalium, quos confessum fuit Capitulum annuatim reddere capitalia vulgo *Las Fincas* empta ab ipso Capitulo ex redditibus, qui superfuerunt ex dicta Praebenda Praeceptoria, atque etiam centum octoginta millium Regalium parum plus minusve, quae juxta ipsius Capituli assertionem deposita, atque existentia habere debet in suis capsis provenientia ab ipsis redditibus capitalium impositorum superextantibus supra-

dictis, ad hoc ut praedicta Fabries possit iis mediis satisfacere Musicis stipendia, quae ait debita, et decursa, ac decurrenda, donec et usque gaudeat, et perfruatur integro fructibus, et redditibus praedictsrum trium dimidiarum portionum supprimendarum, et dimidiae portionis Beneficialis *de Lorca.* •

Preces porrectae fuere pro relatorum capitulorum Pontificia approbatione quam praestare Pontifex dixit.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat ipse Karolus Rex articulus, seu conditiones, aut concordiam bujusmodi, quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desideret. Nos piis ejusdem Karoli Regis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere, ac quascumque lites, et dissentiones praesertim inter Ecelesiasticas personas vigentes dirimere, et componere cupientes, hujusmodi supplicationibus inclinati, audita relatione dilecti filii Magistri Josephi Simonetti Congregationis Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini interpetrum Secretarii Nobis facta, praeinsertos articulos, seu conditiones, aut concordiam ab eodem Karolo Rege initam, tametsi illa tenori, et dispositioni earumdem Nostrarum Literarum, aliqua in parte adversetur, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque, et illi inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris et facti defectus etiam substantiales, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sedis praedictae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus dictis Nostris literis, aliisque Constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ab dictae Ecclesiae, illiusque Capituli etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis, Superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XIV. Septembris MDCCLXI. Pontificatus nostri anno quarto.

CCLIII.

Doletur quod Apostolici Nuncii jurisdictio violetur in appellationibus ab judicatis in prima instantia interpositis, hortaturque Trevirensem Antistitem, ut impedimenta a Trevirensi Curia allata removere curet, et Ecclesiasticam protueatur disciplinam.

Dat. die 16. Sep. 1761. Anno IV.

Literae in quibus et de Limburgensi Praepositura agitur, et de submovendis causis canquaestionum inter Curiam Trevirensem, et Apostalicum Nuncium Coloniensem, relatae superius sunt hoc Toma sub. n. CCVII. pag. 291.

Venerabili Fratri Joanni Philippo Archiepiscopo Trevirensi S. R. I. Principi Electori.

Clemens Papa XIII.
Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Praecedentium querelarum cau-

§. 1. Ex iis, quae ab initio Pontificatus Nostri usque adhuc tibi exhibuimus paternae be-

us commemorat. **nevolentiae argumentis**, equidem sperabamus, duros et amaros nuncios de ista Trevirensi Curia ad Nos quotidie afferendos non fore; nam ut omittamus, quae de Limburgensi Sacerdotio latius alias Fraternitati tuae perscripsimus in aliis quas tibi postmodum dedimus literis de Coloniensi Nuncio quidquam leniter attigimus, firma spe freti, quod Nostra facilitate, et Apostolicae Sedis indulgentia captus ejus dignitatem in Apostolico Nuncio per Administros tuos violari permissurus non esses: Sed quae postmodum non sine magno animi Nostri dolore rescivimus, de hoc prolixius scribere adigunt, ne Apostolicae servitutis muneri, quod Nobis imposuit Deus, deesse turpiter videamur.

Quae nova patrentur in Ecclesiasticae disciplinae perniciem enumerat. §. 2. Audivimus, Commune quoddam Wolwart nominatum, minis, et pecuniaria mulcta prohibitum, ne causam, pro Ludi-Magistro apud se retinendo, in secunda instantia coram Apostolico Nuncio prosequeretur: idem contigisse Capitulo Collegiatae Sancti Floreni Confluentiae in alio Praedii cujusdam judicio, quod Collegium istud Ecclesiasticum sibi pertinere ajebat, demum Sacerdotem Joannem Gerardis, quia ad Apostolicum Nuncium appellaverit, sacris fuisse interdictum, quae quidem agendi ratio levibus adeo adminiculis vult excusari, ut facile omnes intelligant, initum isthic consilium, appellationes omnes ad Apostolicum Nuncium per vim ac metum impediendi: numquid igitur Clerus, ac Populus tuus solo primae instantiae judicio, quod Locorum Ordinariis a Tridentina Synodo attributum est, contentus esse debebit? Numquid is, qui laesus est, vel qui se laesum putat in prima instantia, confugere nequibit ad Apostolicam Sedem, quae istbic per Coloniensem Nuncium repraebesentatur, an potius cogendus erit ab eodem in eumdem Judicem appellare, vel amarissimo silentio rationum suarum momenta comprimere? Numquid tandem quam dedit Ecclesiae tuae misericors Deus saecularem potentiam, convertes ad Apostolicae Sedis antiquissima jura, et decora minuenda?

Hortatur Trevirensem Antistitem ut removeat inju- §. 3. Non possunt haec in Archiepiscopum tui similem cadere; sunt enim, et Ecclesiasticis regulis adversa pietati, et prudentiae tuae indecora, et commisso Populo, et Clero aerumnosa; comprime igitur ea, qua polles authoritate ejusmodi ausus, ac novitates quas pro injuncto Pastorali officio nefas esset dissimulare, quum magnum te Sacramentum abstringat, ad Apostolicae Sedis dignitatem tuendam in mentem revoca; teque sic ostendito, ut Ecclesiae omnium Matris, atque Magistrae benevolentia, omnes te dignum existiment: atque interea Apostolicam Benedictionem tibi, Venerabilis Frater, peramanter largimur. Datum Romae etc. die XVI. Septembris MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno quarto. ria impedimenta, et disciplinam Ecclesiasticam protueatur.

CCLIV.

Praevia moderatione Litterarum Benedicti XIV. super adimplemento onerum perpetuorum missarum in Ecclesiis Fratrum Ordinis S. Francisci de Paula Minimorum, servari mandatur quod ante dictas Literas in praefato Ordine observabatur in Provincia Messanensi tantum. Dat. die 8. Oct. 1761. Anno IV.

Literae Benedicti XIV. de quibus mentio fit in praesentibus, non reperiuntur impressae in Bullario praelaudati Pontificis.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Refertur dispositio Literarum Benedicti XIV. super adimplemento onerum perpetuorum. §. 1. Exponi nobis nuper fecit dilectus Filius modernus Corrector Provincialis Provinciae Messanensis Ordinis Fratrum Sancti Francisci de Paula Minimorum nuncupatorum, quod alias fel. rec. Benedictus Papa XIV. praedecessor Noster per suas sub plumbo anno Incarnationis Dominicae Millesimo, Septingentesimo quadragesimo nono tertio Kalendas Septembris, Pontificatus sui anno X. expeditas Literas, quarum initium est « Paternae sollicitudinis etc. certis de causis animum suum moventibus adductus, inter caetera, motu proprio, ac certa scientia, et matura deliberatione suis, concessit, et indulsit, ut omnia, et quaecumque onera perpetua missarum, et suffragiorum eidem Ordini, ejusque Ecclesiis, Conventibus, vel Domibus in qua-

cumque mundi parte existentibus per quascumque personas tam per ultimas voluntates, quam per contractus inter vivos nuncupatos, et sub quacumque obligatione usque tunc relicta, et in futurum per voluntates, et contractus hujusmodi etiam relinquenda, ac per easdem Ecclesias, Conventus, vel Domos suscepta, et perpetuis futuris temporibus suscipienda adimpleri deberent per quinquaginta annos in specie a die susceptionis computandos, et deinde finito dictorum quinquaginta annorum, spatio adimpleri valerent in genere, seu sub generalitate missarum, et suffragiorum ejusdem Ordinis, quibus de Apostolicae, qua in spiritualis Ecclesiae thesauri dispensatione fungebatur auctoritatis, et potestatis plenitudine equipollente omnino tribuit suffragii fructum, atque valorem, quem haberent, easdem missae, vel suffragia particulariter, et in specie celebrata modis, et formis per ipsos Benefactores praescriptis, et ad Altaria etiam privilegiata per eos designata, adeont illis suffragaretur, et animabus ipsorum, perinde ac si pro eisdem Benefactoribus tam vivis, quam defunctis missae, et suffragia hujusmodi particulariter, et in specie dietim, vel respective statutis diebus, locis, atque temporibus, sive ad altaria designata, celebrata, et recitata, eisque respective applicata fuissent, et alias prout in dictis memorati Benedicti praedecessoris literis, quarum tenorem praesentibus pro plene, et sufficienter expressum, et insertum haberi volumus, prout fusius dicitur contineri.

Enumerantur incommoda derivantia praesertim in Provincia Messanensi ab observantia praefatarum Apostolicarum Literarum.

§. 2. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat dictus Corrector Provincialis considerans, quod populi dictae Provinciae, tenorem, et dispositionem earumdem literarum juxta suum proprium sensum forsan minime comprehendunt, magno cum Provinciae praedictae, illiusque Conventuum damno, eleemosynas, largitiones, et donationes pro fundationibus onerum missarum relinquere, et assignare jam jam omiserint, et hujusmodi damnum Conventus Civitatis Messanensis inter caeteros, praesertim pati videatur, tum propter Civitatis praedictae depopulationem ob epidemicam luem, quae Civitatem praedictam anno MDCCXLIII. afflixit, itaut domus ad illum spectantes minime locantur, et si locari contingat, illae quanti minimi locari debent, tum propter combustionem anno MDCCXLV. passam, in qua alterum ex Dormitoriis, et totum Sacrarium hujusmodi Conventus, nec non supellectilia sacra, et profana conflagraruot, ex dura itaque necessitate, ac etiam ex positione quod literae praefatae facultativae, non autem praeceptivae existunt, ejusmodi Conventus Messanensis Fratres quaedam perpetua Missarum onera, ut antea recipere, et acceptare coacti fuerint, et ad illa in posterum observanda, et adimplenda se se obligaverint, postmodum suborto inane dubio inter eos, qui legata hujusmodi fundarunt super dispositione memoratarum literarum, declararunt se se peractos contractos rescindere velle, nisi Fratres supradicti memoratis Benedicti praedecessoris praedicti literis derogari fecerint, alii vero, qui ad novas fundationes faciendas jam parati erant, hujusmodi exemplo se se ab illis exequendis abstinent, nisi prius literis praedictis derogatum sit, dictus vero Corrector Provincialis urgentibus necessitatibus propter ingruentes temporum, ac hujusmodi Conventus necessitates oppressus, facultatem saltem pro dicto Convento Messanensi retinendi, et adimplendi ea jam fundata, aliaque in posterum fundanda onera perpetua recipiendi eisdem modo, et forma, quibus antea onera praedicta recipiebantur, admittebantur, et retinebantur, sibi a Nobis concedi plurimum desideret. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Supra memoratae Literae Benedicti XIV. abrogantur in Provincia Messanensi tantum.

§. 3. Nos igitur ipsum exponentem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, ac dicti exponentes, et Conventus Messanensis hujusmodi Fratrum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, attentis infrascriptis peculiaribus circumstantiis, ac visis informatione,

et voto dilecti filii Joannis Baptistae Couchers dicti Ordinis Vice Procuratoris Generalis, auctoritate Apostolica, tenore praesentium indulgemus, ut quoad onera Missarum perpetua post memoratas ejusdem Benedicti praedecessoris litteras hactenus acceptata, vel quae in posterum sub perpetuitatis conditione a piis Fidelibus memorato Conventui Messanensi tantum offerri contigerit, idem omnino servari possit, et liceat, quod ante praedictas literas quoad onerum perpetuorum acceptationem in dicto Ordine servari consuevit, perinde ac si dictae literae non emanassent. Firmis tamen manentibus tam generalibus de celebratione Missarum, quam specialibus pro ipso Ordine ab Ap. hac S. Sede emanatis Decretis.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque planarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores jodicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus ejusdem Benedicti praedecessoris, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis, Superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibus, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum in Arce Gandulphi sub Annulo Piscatoris die quinta Octobris millesimo septingentesimo sexagesimo primo, Pontificatus Nostri anno quarto.

CCLV.

Pontificiae Sedis indulgentias erga Ecclesiasticas personas, incitamento esse debere ad excolendas Ecclesiasticas disciplinas, protuendaque Religionis jura, significat Clementi, Illustris Poloniae Regis filio. Dat. die 13. Oct. 1761. Ann. IV.

Dilectissimo in Christo Filio Nostro Clementi, carissimi in Christo Filii Nostri Augusti Poloniae Regis Illustris Nato, e Ducibus Saxoniae.

Clemens Papa XIII.

Dilectissime in Christo Fili Noster, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Egregiae indolis tuae ad Christianae pietatis officia, et bonarum artium studia proclivis apprime conscii, eas tibi ex Apostolica benignitate facultates indulsimus, quas et Westphalicarum Ecclesiarum tutelae, ac securitati, et Regalis Domus ornamento, ac decori convenire sumus in Domino arbitrati: qua in re perficienda non tam carissimi in Christo Filii nostri Augusti Poloniae Regis Illustris, piissimi secundum carnem parentis tui desideriis ac votum obsecundare, quam te magis, magisque in dies ad excolendam Christianae institutionis disciplinam, complectendasque scientias Ecclesiastico Viro dignas, non incitare modo, sed propemodum inflammare voluimus. Etenim si Regiis natalibus, et splendidissimo generis tui lumini haec conjungantur, incredibile dictu, quantum inde exempli, utilitates, ac praesidii ad Dei cultum promovendum, et Catholicos Populos in vias mandatorum Domini dirigendos, emanare queat. Gratum interea summopere accidit, quod paternae voluntatis Nostrae benevolentiam expertus, gratias egeris; gratissimum vero, quod eos piae devotaeque men-

tis sensus tuis in literis expresseris, quibus ostenderes, omnem te spem ac fiduciam in eo reponere, in cujus manu cuncta sunt posita: hunc igitur uti postulas, enixe rogamus, ut vel a juvenilibus annis bonitatem, scientiam ac disciplinam te doceat, neque dubites, dilectissime Fili Noster, quin iis, qui primum, quaerunt regnum dei et justitiam ejus, reliqua omnia facile non adjiciantur, cujus auspicii constituimus vadem Apostolicam Benedictionem, quam tibi ex intimis praecordiis depromptam toto corde largimur atum in Arce Castri Gandulphi Albanen. Dioecesis sub Annulo Piscatoris die XIII. Octobris MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Quarto.

CCLVI.

Dat. die 19. Oct. 1761. Ann. IV.

Capitulo, et Canonicis Cathedralis Hildesiensis prorogat tempus ad Episcopi electionem retardatam ex peculiaribus superadventis impedimentis.

De hac eadem materia habetur alia Epistola relata superius sub Num. CCXVII. pag. 506.

Dilectis Filiis Capitulo, et Canonicis Ecclesiae Cathedralis Hildesiensis.

Clemens Papa XIII.

Dilecti Filii salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Delatis ad Nos precibus vestris, ut in aliud novum trimestre prorogare fas esset Hildesiensis Episcopi electionem, cum audierimus, ac summopere doleamus *adductum fuisse Decanum vestrum in alienam Regionem;* et eadem perdurare impedimenta, quae vos hactenus detinuerunt, quominus consueto more Antistitem vestrum per Capitularia suffragia designaretis, iisdem ex Apostolica benedictione indulsimus, terminum prorogantes a die sexta Novembris anni MDCCLXI. usque ad diem sextam Februarii Anni MDCCLXII. ita ut nullum inde juribus vestris detrimentum obvenire queat. Interea Deum Opt. max. enixis precibus exorare non intermittimus, ut ex abundantia miserationum suarum diuturnas hasce calamitates a cervicibus vestris avertat, detque isti nobilissimae Ecclesiae dignum atque idoneum sponsum posse tandem aliquando nancisci, atque ut idipsum vos quoque faciatis, quantum possumus hortamur in Domino, monemus, ac flagitamus Apostolicam Benedictionem nostram vobis peramanter largientes. Datum in Arce Castri Gandulphi Albanen. Dioecesis sub annulo Piscatoris die XIX. Octobris MDCCLXI. Pontificatus Nostri anno quarto.

CCLVII.

Dat. die 23. Nov. 1761. Ann. IV.

S. R. E. Cardinalibus in Consistorium coadunatis commemorat vetus institutum cooptandi in Sacrum Collegium delectos Viros ex omnibus Christiani Orbis partibus, novosque in praesens cooptandos designat.

Venerabiles Fratres.

Vetus Romanae Ecclesiae institutum, et Tridentini Concilii disciplinam commemorat de seligendis in Universo Christiano Orbe Cardinalibus.

§. 1. Cum veteris moris sit, institutique Ecclesiae Romanae, ex omnibus Orbis Christiani partibus delectos Viros in Card. collegio cooptari, idque etiam suadeat Concilium Tridentinum, ut Ortodoxae Reipublicae universae rationibus prospiciatur; Nos exempla praedecessorum Nostrorum imitantes, Sacrisque Canonibus inhaerentes, ne quid praetermittamus, quod ad publicam utilitatem pertinere videatur, imminutum Vestrorum Fraternitatum numerum novis nominibus ex Nationibus diversis augere decrevimus. Sed, quod ita rei magnitudo, et gravitas postularet, Patrem luminum, a quo omne datum optimum, et omne donum perfectum descendit, oravimus prius, ac obsecravimus, ut Nobis luce sua, atque praesidiis auxilio esse velit.

In nova Cardinalium electione selegisse diem S. Clementi Pontifici sacrum significat, et novos designat Cardinales.

§. 2. Tantae autem rei expediendae hunc potissimum Sancto Clementi praedecessori ac Patrono Nostro sacrum praestituimus diem, Sanctissimi hujus Pontificis, fortissimique Martyris patrocinio confisi, divinitus impetraturos Nos fore, ut ii, quos deligemus, pietate, zelo, ac doctrina sua ad hoc tantum

onus ferendum, quod est impositum infirmitati nostrae, adjuvare Nos possint. Ad majorem igitur Omnipotentis Dei gloriam, Sanctaeque Romanae Ecclesiae utilitatem, ac decus, Cardinales creare, et declarare intendimus Venerabiles Fratres, et dilectos respective Filios.

Bonaventuram De Corduba Spinola de la Cerda, Archiepiscopum Neocaesariensis Ecclesiae in partibus Infidelium, et Indiarum Occidentalium Patriarcham.

Christophorum De Migazzis de Valle a Sollelturin, Archiepiscopum Viennensem Austriae.

Antonium Clairiadum De Choiseul Beaupré, Bisuntinae Ecclesiae Archiepiscopum.

Joannem Franciscum Josephum Rochechovart, Episcopum Laudunensem.

Franciscum Christophorum ab Hutten in Stolozemberg, Spirensis Ecclesiae Episcopum.

Henrichettum Virginium Natta, Ordinis Praedicatorum, Episcopum Albensis Ecclesiae.

Joannem Molino, Episcopum Brixiensem.

Ludovicum Constantinum de Rohan, Ecclesiae Argentinensis Praesulem.

Cornelium Caprara Almae Urbis Nostrae Gubernatorem, et

Balthassarem Cincium Basilicae Principis Apostolorum Canonicum, et Congregationis super Consultatione Negociorum Status Nostri Ecclesiastici Secretarium.

Quid Vobis videtur?

Auctoritate Omnipotentis Dei, Sanctorum Apostolorum Petri, et Pauli, ac Nostra, creamus, et declaramus Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales.

Cum dispensationibus, derogationibus, et clausulis necessariis, et opportunis.

In Nomine Pa ✝ tris, et Fi ✝ lii, et Spiritus ✝ Sancti. Amen.

CCLVIII.

Novo electo Episcopo Conceptionis de Chile in Indiis Occidentalibus significat per literas praesentes praefatae Ecclesiae praepositum fuisse ad nominationem Catholici Regis, eique praecipit ut commissum sibi opus acceptet, eumdem absolvende a quocumque juramento, vel voto de non acceptando quacumque dignitate.

Dat. die 24. Nov. 1781. Anno IV.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Nominationem ad Episcopatum de Chile significat, et Catholici Regis desiderium ne a nominatione dissentiat.

§. 1. Cum Nobis hodie, seu nuper in Consistorio Nostro secreto ad praesentationem carissimi in Christo Filii Nostri Karoli Hispaniarum Regis Catholici, te, qui ut asseritur Frater expresse Professus Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia nuncupatorum in Sacro Presbyteratus Ordine, ac Guardianus Collegii Apostolicarum Missionum Villae de Chillan in Indiis Occidentalibus, nec non Missionarius Apostolicus existis, ob tuorum exigentiam meritorum in Episcopum Cathedralis Ecclesiae Conceptionis de Chile in iisdem Indiis, quae de Jurepatronatus ejusdem Karoli Regis ex privilegio Apostolico, cui non est hactenus in aliquo derogatum, esse fore dignoscitur, per obitum ultimi illius Episcopi de praesenti vacantis praefecimus, et Pastorem, curam, regimen, et administrationem ipsius Ecclesiae tibi in spiritualibus et temporalibus plenarie, committendo. Verum quia pro parte dicti Karoli, Nobis expositum fuit, quod ipse veretur ne tu ad praefectionem hujusmodi tuum consensum praestiturus sis, cupit propterea opportune sibi in praemissis a Nobis provideri.

Praecepit Pontifex ut praefectioni in Episcopum consensum praestet, et Ecclesiae possessionem illico suscipiat.

§. 2. Nos piis ejusdem Karoli Regis votis hac in re, quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis ad effectum

praesentium tantum assequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati; Nos in illo qui dat gratias, et largitur praemia confidentes, quod dirigente Domino aetus tuos Ecclesia praefata sub tuo felici gubernio regetur utiliter, et prospere dirigetur, ac grata in eisdem spiritualibus, et temporalibus suscipiet incrementa, tibi ita exigentibus necessitatibus istarum partium, harum serie in Domino hortamur, et monemus, ut tuae in Episcopum Ecclesiae Conceptionis de Chile hujusmodi praefectinni per Nos, ut praefertur factae consensum omni mora, et dilatione postpositis praestes, et commissum tibi onus acceptes, illudque ad honorem Omnipotentis Dei, Sanctaeque Romanae Ecclesiae utilitatem, et animarum salutem fideliter exercere procures. Jugum Domini, tuis impositum humeris, prompta devotione suscipiens, curam, et administrationem praefatas, sic exercere studeas, sollicite, fideliter, et prudenter, ut Ecclesia ipsa Gubernatore provido, et fructuoso administratori gaudeat se commissam, tuque praeter aeternae retributionis praemium, nostram, et Sedis Apostolicae gratiam, et benedictionem exinde uberius consequi merearis.

Absolvit a quocumque voto de non acceptando ulla dignitate.

§. 3. Ac propterea tibi quodcumque votum quomodolibet emissum, et quantiscumque vicibus reiteratum de non acceptando ulla dignitate, vel munere Ecclesiastico extra tuum Ordinem, nec non juramentum, si quod tu forsan ea super re praestiteris, ad praemissum effectum, auctoritate, ac tenore praefatis in utroque foro relaxamus.

Contrariis derogat.

§. 4. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, et ordinationibus, ac dictae Ecclesiae, ac ordinis praefati etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis, quibus omnibus et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXIV. Novembris 1761. Pontificatus Nostri Anno IV.

CCLIX.

Dat. die 10. Dec. 1761. Ann. IV.

Ne recursus ad appellationes Fratrum Ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum haberi debeant contra statuta Ordinis, et peculiare S. Congregationis specialis decretum jubet sub nullitate, aliisque poenis.

Clemens PP. XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Sacrosancti Apostolatus Officium, quod inscrutabilis Divinae Sapientiae, atque clementiae altitudo humilitati Nostrae, meritis licet imparibus, committere dignata est, salubriter exequi jugi vigilantia satagentes, in ea praecipue curam sollicitis studiis incumbimus, ut Christifideles Altissimi obsequiis sub suavis Religionis jugo mancipati, sublatis iis, quae Regulari eorum observantiae, atque disciplinae detrimentum afferre noscuntur, juxta Regularia eorum instituta prospere dirigantur, illisque firmiter insistentes, multipliciter in dies, benedicente Domino, proficiant incrementis.

Exponitur Constitutionum Ordinis dispositio circa appellationes, et recursus in Causis criminalibus quibus consonat Rescriptum Sac. Cong. particularis a Sixto V. deputatae.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius modernus Procurator Generalis nomine etiam dilectorum itidem filiorum Generalis, et Diffinitorii Generalis Ordinis Fratrum Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum Discalceatorum nuncupatorum, quod per Constitutiones ejusdem Ordinis auctoritate Apostolica confirmatas, et approbatas cautum prohibitumque existit Fratribus dicti Ordinis a correptione, et poenitentia Regulari, ad externum Judicem recurrere, et appellare, statutusque est ordo servandus in causis Criminalibus, vel cujuscumque alterius conditionis pro recursibus, et

appellationibus earumdem Causarum a Ministro scilicet, Superiori locali ad Provincialem, a Provinciali ad Diffinitorium Provinciale, a Diffinitorio Provinciali ad Generalem, a Generali denique ad Diffinitorium Generale cujuscumque respective Familiae ex duabus, quibus praedictus Ordo componitur; consonat haec dispositio Constitutionum praedictarum cum quodam particulari tunc existentium S. R. E. Cardinalium Congregationis a fel. rec. Sixto Papa V. praedecessore Nostro deputatae anno MDLXXXVII. edito Decreto tenoris sequentis videlicet • Quoniam nonnulli Regulares vagandi studio, sive dum imminentem admissorum criminum poenam ex suis Constitutionibus, aut alias debitam sibi metuunt, falsa, et commentitia gravamina causati, non ad immediate sui Ordinis Superiores, scilicet a gravamine Prioris ad Provincialem, a Provinciali ad Generalem, a Generali ad Protectorem, prout cujusque Religionis Constitutiones disponunt, sed ad hanc Romanam Curiam absque licentia saepius fugiunt potius, quam recurrant, ex quo Ordinum disciplina relaxatur, Praelati contemnuntur, et ipsi in dies audaciores evadunt, placuit Sacrae Regularium Congregationi ex ordine Sanctissimi statuere, ut si quis Regularium in posterum temere leviori ex causa Almam Urbem, seu Curiam absque Superioris licentia, et supradicta forma adire praesumpserit, ad suos eosdem Superiores, severiorique praetermissa poena plectendus mittatur. •

In praefatarum dispositionum contemptu invaluit abusus recurrendi ad Urbem, nondum etiam prolato judicio in prima instantia.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dictus Procurator Generalis, praemissis non obstantibus, compertum habeat, quod aliqui dicti sui ordinis alumni Constitutionum memoratarum, aliarumque a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris super praemissis editarum immemores, suae Regularis professionis per eos emissae parvipendentes, vel potius conculcantes dum se aliquo crimine gravati sentiunt, de quo Superiores dicti Ordinis judicare, poenamque condignam imponere debent, ad externos Judices confugiunt praetextu recursus, et appellationis, antequam per superiores suos gradatim juxta earumdem Constitutionum formam, et dispositionem illorum causae recognitae sint, et judicatae, quod non raro accidit etiam ante sententiam, seu cognitionem a Ministro, seu Superiori locali in prima Instantia cum praejudicio Regularis disciplinae, ac subditorum obedientiae debitae suis Superioribus, qui violenter coguntur adire Tribunalia externa, contentionesque suscitare, et quod pejus est, aliqui ex dictis Alumnis memorati Ordinis ad Tribunalia saecularia confugere non verentur maximo cum spretu Superiorum suorum, non minus quam Saecularium scandalo, ac propterea sibi, dictisque Generali, et Diffinitorio Generali omni ratione adnitendum proposuerint, ut quaelibet via praecludatur tot gliscentibus malis, et abusibus, et debita, exactaque Regularis observantia in dicto ordine, et respectivi subditorum erga Sedem praedictam, at suos Superiores conservetur, et sicuti exciderit, restituatur, opportunum in praemissis remedium adhiberi, et alias salubriter a Nobis, ut infra provideri summopere desiderent, prout alias ab hac Sancta Sede pro nonnullis ordinibus Regularibus provisum fuisse memoratur.

Pontifex et Ordinis Constitutiones et supra laudatae Congregation. decretum servari jubet in omnibus Appellationibus, et recursibus, sub nullitatis nota aliisque poenis.

§. 4. Nos, qui aliunde ex diutina rerum experientia probe novimus, quot, et quanta Regularibus Ordinibus ex praedictarum, et similium Ordinationum inobservantia, et infractione aveniant incommoda, ipsorum Procuratoris Generalis, et Diffinitorii Generalis piis postulatis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinsertum ejusdem Congregationis Cardinalium decretum cum omnibus, et singulis in eo contentis, auctoritate Apostolica, tenore praesentium confirmamus, et approbamus, ac innovamus, et quatenus opus sit omnibus, et singulis memorati Ordinis Professoribus nunc, et pro tempore existentibus, ne futuris tem-

poribus, in casibus, in quibus Fratribus dicti Ordinis de jure, vel juxta illius Constitutiones appellare, aut recursus habere, licet, id non aliter deinceps fieri posse, nisi gradatim a Ministro, seu Superiori locali ad Provincialem, a Provinciali ad Diffinitorium Provinciale, a Diffinitorio Provinciali ad Generalem, ac denique a Generali ad Diffinitorium Generale dicti Ordinis itaut causae appellationis hujusmodi antequam ab eodem Diffinitorio Generali cognitae, et diffinitae fuerint extra dictum Ordinem deferri, et agitari nequeant, quam quidem legem non solum in appellationibus, sed in quibusvis recursibus, et quaerelis, ac causis inter dictos Ordinis hujusmodi Professores quoquomodo agitandis inviolabiliter observari, sub nullitatis omnium auctorum, aliisque poenis per memoratis dicti Ordinis, aliasque Apostolicas Constitutiones contra inobedientes praescriptis, et in illis contentis ipso facto absque alia declaratione incurrendis auctoritate Apostolica praedicta, et hujusmodi tenore interdicimus, probibemus, ac praecipimus quoque, et mandamus demum omnibus Romanae Curiae Tribunalibus, ac Judicibus, et quibusvis Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationibus, nec non Sedis Apostolicae Nunciis nunc, et pro tempore existentibus, ne Fratrum dicti Ordinis recursus, aut appellationes super cujuscumque causae cognitione admittant, causasque ipsas cognoscant, nisi prius eis constiterit, illas juxta praeinsertum decretum, ac Constitutiones praedictas per illius Ordinis Superiores, praescripto Ordine servato cognitas, et definitas fuisse, sub poena nullitatis actorum inde sequutorum, auctoritate, et tenore praesentis itidem harum serie interdicimus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes, easdem praesentes literas, et in eis contenta quaecumque semper firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab ei respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictae S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos, et Sedis praedictae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac alis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earumdem praesentium literarum transumptis seu exemplis etiam impressis manu Procuratoris Generalis dicti Ordinis, subscriptis, et sigillo Ordinis, praedicti munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra adhibeatur, quae praesentibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die X. Decembris MDCCLXI, Pontificatus Nostri anno quarto.

CCLX.

Favore Mensae Archiepiscopalis Ferrariensis confirmatur, et de novo conceditur privilegium extrahendi, et adsportandi extra statum Ecclesiasticum absque solutione gabellae frumentum, aliasque segetes.

Dat. die 12. Dec. 1760. Ann. IV.

Constitutiones Clementis VIII. diei 24. Octobris. 1598 itemque Benedicti XIV. Octavo

Idus Jun. 1748. 11. *Sept.* 1749 *et XII. Kal. Febr.* 1753. *de quibus in praesentibus est mentio, non reperiuntur impressae neque in Bullario Mainardi, neque in alio Benedictino.*

Clemens Papa XIII.
Ad futuram rei memoriam.

S. M. Benedictus XIV. libero commercio prospexit Status Ecclesiastici, et asportationi extra statum Ecclesiasticum earum rerum, quae in dicto libero commercio includebantur.

§. 1. Alias fel: rec: Benedictus Papa XIV. praedecessor Noster per quamdam suam Anno Incarnationis Domini Millesimo septingentesimo quadragesimo octavo Idus Julii editam Constitutionem, cujus initium est « Quo die » liberum commercium in omnibus Provinciis, Civitatibus, Oppidis, Terris, et Locis status tunc sui nunc Nostri Ecclesiastici in eadem Constitutione minime exceptis sub quibusdam providis legibus, et conditionibus constituit, concessit, et impertitus fuit, confirmando itidem, et renovando omnes, et singulas Generales Romanorum Pontificum praedecessorum suorum, et Nostrorum Constitutiones diversis temporibus editas, quibus sive earumdem rerum in dicta liberi commercii Constitutione contentarum sub certis modo, et forma tunc expressis extractio ex ipso statu vetita fuerat, sive solutiones vectigalium, et onerum Camerae tunc suae, nunc Nostrae Apostolicae, seu aliis in casibus praemissae extractionis, aut respective pro transitu vel introductione debitorum volitae, et demandatae reperiebantur.

Quomodo laudatus Pontifex prospexerit iis qui privilegio extractionis liberae pollebant et ad removendos hac in re abusus.

§. 2. Et cum facile intellexisset, quod pro hujusmodi Constitutionum, et legum implemento ad communem alioquin utilitatem, et aequabile Ditionis Ecclesiasticae regimen, necessario magna et multiplicia obstacula opponebantur ex parte complurium sive personarum, sive Societatum, et Corporum, quibus extrahendi licentia, ac exemptionum, et immunitatum privilegia variis rationibus titulis, et formis a praedecessoribus praedictis concessa, et confirmata existebant, voluit pariter, et mandavit, ut singularum hujusmodi concessionum, atque privilegiorum tituli, formae, qualitates et tenores ad accurati examinis trutinam in Congregatione Camerali ab ipso Benedicto demandata exhiberentur, et de eorum privilegiorum subsistentia, et vigore judicari deberet an approbandi, vel reijciendi essent, et quoniam in Ferrariensi Ducatu, et Provincia complura hujusmodi privilegia a Romanis Pontificibus praedecessoribus tunc suis, nunc Nostris antiquitus concessa, et confirmata adesse afferebantur, de quorum firmitate, atque etiam amplitudine aliter a praetensis privilegiatis, aliter vero a Ministris dictae Camerae, aliisque publicorum onerum exactoribus, et creditoribus judicabatur, idcirco dicta Congregatio Cameralis ad illorum discussionem praecipuo studio intendens, ejusdemque Benedicti praedecessoris mandatis, et ordinationibus inhaerens per quinquennii, et ultra spatium super eisdem privilegiis diversa decreta condidit; quae scilicet pro singulorum natura, partim in Alma Urbe coram eadem Congregatione, partim Ferrariae coram designatis rerum Cameralium curatoribus expensa, convenire merito censuit, ac nonnulla statuit in praemissis, atque decrevit, prout latius continetur in Schedula motus proprii ipsius Benedicti praedecessoris super dictorum Decretorum approbatione, et confirmatione, inde confecta, et subscripta, quam postmodum per aliam suam Constitutionem incipientem « Circumspecta Romani Pontificis providentia » Anno Incarnationis Domini MDCCLIII. duodecimo Kalendas Februarii confirmavit, quarum tenorem praesentibus pro plene, et sufficienter expressum, et insertum haberi volumus prout fusius continetur.

Recensetur privilegium indultum super hac extractione libera, sub nonnullis tamen legibus favore Militaris Ordinis S. Joannis Hierosolymitani.

§. 3. Et sicuti idem Benedictus praedecessor ab onere exhibendi titulos, sive privilegia similia, cum aliquibus ejusmodi similibus privilegiis gaudentibus dispensasse crediderat, attentis eorum peculiaribus praerogativis, ac praecipue cum Hospitale Sancti Joannis Hierosolymitani, nihilominus per quasdam suas in simili forma Brevis die XI. Septembris MDCCXLIX. expeditas Literas, privilegium a rec: mem: Pio Papa IV. praedecessore itidem Nostro eidem Hospitalis, ejusque Magno Magistro, Prioribus, Bajulivis, Praeceptoribus, seu Commendatariis, ac Militibus extrahendi, transferendi, et asportandi extra Statum Ecclesiasticum frumentum, ordeum,

vinum, oleum, legnmina, et qnoscumque fructus, ac etiam pecunias, quae ex Prioratibus, Bajulivatibus, Praeceptoriis, seu Commendis, membris, domibus, Granciis, aliisque praedicti Hospitalis bonis, et locis provenirent, libera, et exempta ab omni pedagio, datio, seu tracta alias concessum sub certis modo, et forma in dictis literis expresso confirmavit, et approbavit, et quatenus opus esset, privilegium praedictum tunc et pro tempore existentibus Magno Magistro, Prioribus Bajulivis, Praeceptoribus, seu Commendatariis, Militibus, aliisque Fratribus ipsius Hospitalis de novo concessit, impertitus fuit, et innovavit; voluitque autem, atque decrevit, et declaravit, ut ejusmodi Hospitalis, ejusque Magnus Magister, Priores, Bajulivi, Praeceptores, Commendatarii, Milites et Fratres eodem extractionis privilegio, ut praefertur, confirmato, innovato, et concesso, nullo modo, nullove pacto unquam uterentur, ac uti possent, et valerent intra integrum trium Mensium spatium, quo durante, per memoratam suam super mutuo commercio Constitutionem quaecumque translatio, exportatio, atque extractio frumenti, aliarumque rerum in eadem Constitutione expressarum ad quemcumque alium locum ejusdem Status Ecclesiastici extra Provinciam, et Legationem, in qua colliguntur, inhibita remanet.

Et Mensa Archiepiscopalis Ferrariensis pollebat privilegio liberae extractionis, quod tamen confirmari neglexit post Benedictinam in id evulgatas Constitutiones.

§. 4. Ita Mensa Archiepiscopalis Ferrariensis, quae in antiqua, et immemorabili, et huc usque observata consuetudine, et possessione remanebat extraendi, asportandi, et transferendi frumenta quaecumque, seu omne genus frumentorum, etiam vulgo ut dicitur *Marzatelli* extra Statum Ecclesiasticum praedictum, attenta confirmatione a dicto Benedicto praedecessore ad favorem aliorum, qui simili privilegio fruebantur facta, praevia exemptione ab onere exhibendi in ipsa Congregatione Camerali titolos, sive privilegia sibi alias concessa se se abstinuit ad comparendum, et exhibendum titulos, et privilegia sibi concessa, et competentia, ac potius acquievit, seu contenta fuit remanere in ipsa pacifica possessione, qua usque tunc fruebatur, et gaudebat, ac utebatur tam exemptionis, quam extractionis suarum rerum ad Annonam spectantium extra dictum Statum Ecclesiasticum, spem habens, quod Romani Pontifices pro tempore existentes minime dedignarentur ipsimet Mensae eadem privilegia, conservare quae aliis personis tam in genere, quam in specie confirmata videbantur.

Eminentissimus Crescentius Archiepiscopus Ferrariensis privilegii extractionis confirmationem tamquam titulo oneroso acquisiti postulavit.

§. 5. Propterea dilectus filius Noster Marcellus S. R. E. Presbyter Cardinalis Crescentius nuncupatus, Metropolitanae Ecclesiae Ferrariensis ex concessione, et dispensatione Apostolica Praesul, cui quamplurimis ab hinc annis magna cum sui nominis laude praeesse dignoscitur, plurimum cupiens mensam Archiepiscopalem praedictam tutam, et securam reddere ab omni molestia, et quacumque difficultate quae adversus antiquam possessionem exemptionis, et facultatis extrahendi hujusmodi pro parte tam modernorum, quam pro tempore existentium Thesaurarii, aliorumque Ministrorum Camerae Apostolicae praedictae excitari possunt, Nobis supplicavit, ut mensam Archiepiscopalem praedictam in antiqua possessione, qua uti pergit ejusmodi extractionis, et exemptionis remanere debere, ac insimul declarare, initia dictae possessionis deduci debere ex titulo oneroso a fel. rec. Clemente Papa VIII. praedecessore quoque Nostro per suas literas in Civitate Ferrariensi die XXIV. Octobris MDXCVIII. expeditas in actu devolutionis confirmato, de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontifex privilegium extrationis confirmat tamquam oneroso titulo acquisitum, peculiaresque observandas normas praescribit.

§. 6. Nos ejusdem mensae Archiepiscopalis, quam paternis complectimur affectibus, indemnitati, intuitu etiam meritorum ipsius Marcelli Cardinalis, et Archiepiscopi consulere cupientes, ac vestigiis eorumdem Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum inhaerentes, Motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione, Nostra, deque Apostolicae potestatis plenitudine, vetustissimum, ab immemorabili tempore, et huc usque observatum privilegium, seu possessionem, qua mensa Archiepiscopalis Ferrariensis gavisa fuerit, et gaudet super facultate extrahendi frumenta, segetes, bladas, legumina, et alia similia rerum genera etiam vulgo *Formentoni*, et *Marzatelli*, aliosque fructus extra statum Ecclesiasticum praedictum absque ulla solutione datii, seu gabellae, aut

pedagii confirmamus, et approbamus, dictumque privilegium, seu immemorabilem, et huc usque observatam possessionem privilegii hujusmodi validum legitimum, ac uti proveniens ex titulo oneroso, ac ab eodem Clemente praedecessore in actu devolutionis per memoratas suas literas confirmatum et innovatum esse decernimus, et declaramus, et quatenus opus sit, eidem Mensae Archiepiscopali Ferrariensi, ac pro ea ejusque moderno, et pro tempore existenti Archiepiscopo, seu Administratori privilegium hujusmodi extrahendi frumenta, segetes, bladas, legumina, aliosque fructus vulgo *Formentoni*, et *Marzatelli* nuncupatos, illaque sive per Terram, sive per Mare extra dictum statum Ecclesiasticum singulis annis asportandi, seu asportari faciendi in quacumque regione (exceptis tamen in partibus infidelium, et S. R. E. praedictae hostibus) eisdem modo, et forma, quibus dicta mensa Archiepiscopalis, sive Archiepiscopi, et Administratores huc usque usa est, et usi fuerunt, ac de praesenti gaudet, ac prout a memorato Benedicto praedecessore eidem Hospitali Sancti Joannis Hierosolymitani, illiusque Magno Magistro, ac Prioribus; et Bajulivis, Praeceptoribus, seu Commendatariis, militibus, aliisque Fratribus concessum fuit, itidem de novo motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus concedimus, impertimur, et innovamus, nec non concessionem, et innovationem hujusmodi privilegii, illiusque omnimodam observantiam in omnibus, et per omnia ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit observari, debitaeque exequutioni demandari debere praecipimus, et mandamus.

Excipiuntur casus, quibus Archiepiscopalis mensa privilegio uti prohibetur.

§. 7. Volumus autem, atque decernimus, et declaramus, ut dicta Mensa, seu illius Archiepiscopi, aut administratores Metropolitanae Ecclesiae Ferrariensis praedictae eodem exemptionis, et extractionis privilegio, ut praefertur, per Nos confirmato, seu innovato, et de novo concesso, nullo modo, nullaque ratione unquam utatur, seu utantur, nec uti possint, et valeant intra integrum trium Mensium spatium, quo durante per memoratam ejusdem Benedicti praedecessoris super mutuo commercio editam Constitutionem quaecumque translatio, exportatio, atque extractio frumenti, aliarumque rerum in dicta Constitutione expressarum ad quemcumque alium locum ejusdem status Ecclesiastici extra Provinciam, et Legationem, in qua colliguntur, inhibetur. Quin imo volumus pariter, et declaramus, et decernimus, ut translatio, exportatio, et extractio hujusmodi a dicta Mensa Archiepiscopali, sive ab illius Archiepiscopis, et Administratoribus praedictis nullo modo fieri possit in iis annis, et temporibus, in quibus rerum supradictarum inopia, et penuria in dicto Statu Ecclesiastico vigeat, atque etiam, et dicta Mensa Archiepiscopalis, seu Archiepiscopi, et administratores praedicti privilegio hujusmodi non aliter, uti, frui, et gaudere possint, et valeant, quam eisdem modo, et forma quibus in dicto motu-proprio ipsius Benedicti Praedecessoris die VI. Junii MDCCXLVIII. signato statuitur, et praescribitur, quoad caeteros, qui ejusmodi privilegio uti, frui, et gaudere debent, et possunt.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 8. Decernentes ipsas praesentes literas semper firmas, validas et efficaces existere, et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et inviolabiliter observari, et adimpleri, minusque super quibuscumque similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, limitationibus, restrictionibus, et derogationibus comprehendi posse, sed semper ab illis exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, et plenarie reintegratas esse, sicque, et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictae S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos, nec non Camerae praedictae Praesidentes, Clericos, Thesaurarium Generalem, caeterosque Officiales, et Ministros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretrandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane,

si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstante, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae Regula de Jure quaesito non tollendo, ac piae me. Pii IV. praedecessoris itidem Nostri de gratiis quibuscumque dictae Camerae interesse concernentibus in eadem Camera intra certum tunc expressum tempus praesentandis, et registrandis, ita ut praesentes literas ibidem praesentari, et registrari nunquam necesse sit, ac praedicta dicti Benedicti praedecessoris Constitutione « Circumspecta » aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die decima secunda Decembris Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Primo, Pontificatus Nostri Anno Quarto.

CCLXI.

Dat. die 16. Dec. 1761. Anno IV.

Indulgentia plenaria pro omnibus Christifidelibus Ecclesias Fratrum Minorum S. Francisci Capuccinorum, visitantibus, qui confessi et S. Communione refecti in iisdem oraverint occasione quadraginta horarum tempore quadragesimali.

Clemens PP. XIII.

Universis Christifidelibus praesentes literas inspecturis salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Ad augendam Fidelium Religionem, et animarum salutem coelestibus Ecclesiae thesauris pia charitate intenti, omnibus, et singulis utriusque sexus Christifidelibus vere poenitentibus, et confessis, ac Sacra Communione refectis, qui Orationi Quadraginta Horarum continuatarum, non autem nisi noctis tempore interpolatarum de licentia Ordinariorum Locorum in Ecclesiis, in quibus per dilectos Filios Fratres Ordinis Minorum S. Francisci Capuccinorum nuncupatorum tempore Quadragesimali Verbum Dei praedicari, et Sermones fieri contigerit, in Palmarum, vel alia Dominica ad hoc magis opportune instituendae per aliquod temporis spatium devote interfuerint, et ibi pro Christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Illis vero, qui Sacra Communione refecti non fuerint, sed vere poenitentes, et firmum propositum confitendi habentes, Orationi hujusmodi, ut supra faciendae, interfuerint, et ut supra oraverint, decem Annos, et totidem Quadragenas de junctis eis, seu aliis quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Praesentibus ad septennium tantum valituris. Volumus autem, ut alia similis indulgentia Christifidelibus praemissa in dictis Ecclesiis peragentibus concessa, et ad tempus nondum elapsum duratura, revocata sit, prout per praesentes auctoritate Apostolica revocamus; atque si pro impetratione, praesentatione, admissione, seu publicatione praesentium aliquid vel minimum detur, aut sponte oblatum recipiantur, praesentes nullae sint. Insuper volumus, ut praesentium transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac sigillo Personae in Ecclesiastica dignitate

constitutae, ac Procuratoris Generalis dicti Ordinis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVI. Decembris MDCCLXI. Pontificatus Nostri Anno Quarto.

CCLXII.

Dat. die 22. Decembris 1761. Ann. IV.

Quae alias a S. M. Clemente VII. privilegia, et exemptiones concessae fuerant Hospitali Quinque Plagarum D. N. Jesu Christi Civitatis Ispalensis, eae comunicantur, et conceduntur altari Hospitali S. Ermenegildi in dicta Civitate.

Clemens Papa XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices semper de Infirmorum et Convalescentium hospitiis adjuvandis fuere solliciti.

§. 1. Ecclesiae Catholicae per universum Terrarum Orbem diffusae regimini, meritis licet imparibus, per ineffabilem Divinae sapientiae, atque bonitatis abundantiam praesidentes, ad ea, per quae pietatis, et Christianae charitatis opera ubique locorum, praesertim ad Infirmorum, et Convalescentium subventionem, et utilitatem provide prudenterque ordinata reperiuntur, propensis studiis intendimus, ut Christifideles in id ipsum laudabiliter, et fructuose incumbentes in visceribus paternae charitatis gerentes, felici illorum statui, et prosperae in via mandatorum Domini directioni libenter providemus, illosque opportunis favoribus, et gratiis prosequimur, sicut rerum, locorum, temporum, et personarum qualitatibus mature consideratis ad Dei Omnipotentis gloriam, et animarum salutem, ac piorum operum incrementum, populique Christiani, edificationem, et spiritualem consolationem conspicimus in Domino salubriter expedire.

Referuntur privilegia concessa Hospitali Ispalen. quod postulat alia etiam consequi, quibus pollet Hosp-

§. 2. Cum itaque sicut dilecti filii administratores generales Hospitalis, Nosocomii sub invocatione Sancti Ermenegildi Regis in Civitate Ispalensi jam dudum a bo. me. tunc existenti Episcopo Ostiensi, S. R. E. Cardinali de Cerbantes Nuntio erecti, fundati, et ditati Nobis nuper exponi fecerunt, alias Hospitali, seu Nosocomio hujusmodi quaedam communia privilegia, et praerogativae a fel. rec. Nicolao V., Calisto III, Pio II, Paulo II, et Sixto IV, Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris concessa fuerint, quibus dictum Hospitale, seu Nosocomium de praesenti gaudere pergit, ac in eadem Civitate aliud Hospitale, seu Nosocomium sub titulo quinque Plagarum Domini Nostri Jesu Christi erectum, fundatumque existat, quod praeter peculiaria privilegia, seu indulta sibi concessa, et impertita, vigore quarumdam Literarum rec. me. Clementis Papae VII. Praedecessoris itidem Nostri communicatione eorumdem privilegiorum primodicto Hospitali, seu Nosocomio Sancti Ermenegildi, ut praefertur, concessorum gaudet, ac proinde exponentes praedicti ad majorem primodicti Hospitalis decorem, eadem privilegia, et indulta secundo dicto Hospitali, seu Nosocomio concessa sibi a Nobis communicari plurimum desideret.

tale aliud sub titulo quinque Plagarum D. N. Jesu Christi.

Quae secundo Hospitali concessa fuerunt privilegia a S. M. Clem. VII. ea Ispalensi S. Ermenegildi Hospitali communicantur, et conceduntur.

§. 3. Nos ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, enarrata privilegiorum secundo dicto Hospitali, seu Nosocomio quinque Plagarum Domini Nostri Jesu Christi Civitatis Ispalensis praedictae ab eodem Clemente praedecessore, sicut praemittitur concessorum, dummodo tamen sint in usu, nec unquam revocata, nec sub quibusvis revocationibus compraehensa, Sacrisque Canonibus, vel Sacri Concilii Tridentini decretis ac Constitutionibus Apostolicis adversentur, communicationem primodicto Hospitali, seu Nosocomio Sancti Ermenegildi Regis ejusdem Civitatis, auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus.

Clausula sublata, et decretum irritans, et derogatio contrariorum.

§. 4. Decernentes ipsas praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore suosque plenarios, et integros effe

ctus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XII Decembris MDCCLXI Pontificatus Nostri Anno IV.

CCLXIII.

Dat. die 9. Jan. 1762. Ann. IV.

Ne Provincialis Clerus Trevirensis ultra vires suas gravaretur in militaribus, caeterisque contributionibus ultra conventiones jam initas, plurimum commendat Trevirensi Archiepiscopo.

Venerabili Fratri Joanni Philippo Archiepiscopo Trevirensi S. R. I. Principi Electori.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam Benedictionem.

In isthac in qua vigiles, atque custodes Nos posuit Dominus Apostolica Specula, confugentium ad Romanam Ecclesiam omnium matrem, votis, atque gemitibus, paternas aures claudere, neque possumus, neque debemus. Supplici libello conquestus apud Nos fuit Provincialis Clerus Trevirensis, adigi se ultra vires, ad praestandas faederato militi, millenas plurimas pabulares, ut vocant, portiones, negligi conventas isthic pactiones Clericos inter, ac Saeculares, demum vero tam gravi aere alieno hanc eamdem ob causam sese obstrictum, ut ad incitas redactus esse jam videatur. Illud tamen inter quaerelas hujusmodi Nobis maxime placuit, quod profiteatur nolle se tecum judicio contendere, se omnia sperare a Patris amantissimi aequitate, atque benevolentia. Quamobrem paterni cordis Nostri sensus continere nequivimus, Nostrique muneris arbitrati sumus, eum charitati, justitiae, amori tuo, Apostolicis quoque vocibus enixe commendare, ut Ecclesiastica immunitas sarcta, ac tecta servetur, parcaturque extremae inopiae antiquissimi per universam Germaniam, et Catholicae Fidei addictissimi Cleri, cujus ipse Nobilissimum caput es, decus, atque praesidium; quas ex intimis praecordiis dapromptas paternis animi significationes, dum Fraternitatem tuam aequi bonique facturam maximopere confidimus, Apostolicam Benedictionem tibi peramanter largimur. Datum Romae ec. die 9. Januarii MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CCLXIV.

Dat. die 19. Jan. 1762. Ann. IV.

Ut alter ex alumnis Ordinis Servorum Beatae Mariae Virginis ad officium Confessarii Familiae Pontificiae, qui S. Theologiae Magisterio fungatur, perpetuis futuris temporibus eligatur statuit, atque decernit, addito eidem, privilegio suffragii activi, et passivi, in Capitulis, Diffinitoriis, caeterisque Generalibus Comitiis Ordinis.

Clemens PP. XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Apostolici ministerii est, Religiosos viros, favoribus et auxiliis prosequi.

§. 1. Gravissimae Apostolici regiminis curae, quibus diu noctuque detinemur potissimum exigunt, ut Religiosos viros, qui sub suavi Christi jugo vota sua Deo reddere, uberesque bonorum operum fructus, adspirante supremi favoris auxilio proferre jugiter satagunt, eo amplioribus beneficiis prosequamur, quo alacrius, atque utilius ad rem Christianam substinendam, divinumque cultum amplificandum, ac animarum salutem procurandam, et animo connituntur, et labore contendunt.

Ordo Servorum Beatae Mariae Virginis laudibus cumulatur.

§. 2. Quapropter cum inter caeteras Sacras Familias, quae militantem Ecclesiam mirifice exornant, Servorum Beatae Mariae

Virginis Ordo tanquam plenus ager, ac fertilis nunc floribus vernans, nunc fructibus redundans jam inde ab suae institutionis initio feracissimam pietatis, et doctrinae messem protulerit, atque in dies proferat alacriorem, idque propterea dignus est habitus, quem Apostolica Sedes propensiori charitatis affectu complecteretur, suisque beneficiis reputaverit cumulandum.

Romani Pontifices Regularibus Ordinibus specialia munera tribuere consueverunt.

§. 3. Nos vero, qui in minoribus constituti hujusce nominis Familiam semper maximi fecimus, ad hoc Pastoralis dignitatis fastigium, meritis licet imparibus, per ineffabilem divinae bonitatis abundantiam, atque clementiam evecti, facere nequaquam possumus quin, erga ipsius Alumnos, paternae benignitatis, et voluntatis nostrae novum testimonium impertiamur. Quemadmodum igitur Romani Pontifices praedecessores Nostri in Alma Urbe Nostra aliis officiis, atque muneribus, et ministeriis a tum Praedicatorum, tum Eremitarum S. Augustini, tum Minorum S. Francisci Conventualium, et Capuccinorum, et Clericorum Regularium Theatinorum nuncupatorum Ordinum, et Congregationis respective professoribus perpetuo obtinendis, Ordines, Congregationemque hujusmodi honestarunt.

Alter ex hujus Ordinis alumnis munere Confessarii Familiae Pontificiae perpetuo donatur.

§. 4. Ita et Nos praedecessorum Nostrorum praefatorum, qui duobus ab hinc fere saeculis in Confessarios Familiae Pontificiae, Professores primodicti Ordinis etiam eligere perrexerunt exemplis inhaerentes, Motu-proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, et Apostolica auctoritate, tenore praesentium statuimus, decernimus, et ordinamus, ut deinceps perpetuis futuris temporibus officium Confessoris Familiae Pontificiae uni ex Ordine Fratrum Servorum Beatae Mariae Virginis Professori, in S. Theologia Magistro, juxta dicti Ordinis Constitutiones, erecto, committi, concedi, et assignari debeat.

Confessario familiae Pontificiae votum activum, et passivum conceditur in comitiis generalibus Ordinis.

§. 5. Praeterea tam dilecto Filio Antonio Mariae Borini dicti Ordinis Alumno, quem Nobis intuitu meritorum suorum ad explendum munus Confessarii hujusmodi deputavimus, quam pro tempore eligendis, et nominandis ejusdem Ordinis Confessariis hujusmodi, ut ipsi in quibuscumque Capitulis Generalibus, pariterque in Diffinitoriis, caeterisque Comitiis Generalibus ipius ordinis ubique, et quandocumque habendis, votum, sive suffragium activum, et passivum habere, et ferre libere, et licite, ac valide possint, ac valeant respective, motu, scientia, et potestatis plenitudine, ac auctoritate paribus concedimus, et indulgemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes easdem praesentes literas, semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac dicto Antonio Mariae electo, aliisque pro tempore nominandis Confessariis hujusmodi plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super iis a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis, quibus omnibus, et singulis illorum, tenore praesentium pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscomque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIX. Januarii MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno IV.

CCLXV.

Dat. die 13. Feb. 1762. Anno IV.

Attenta alternativa super electione Ministri Generalis, et Procuratoris Generalis Ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis captivorum divisi in binas Familias nempe intra, et extra Hispaniam, statuitur methodus suffragiorum ferendorum tam in Capi-

tulis Generalibus Ordinis, quam in Capitulis respectivarum Familiarum, quae singula Pontificia auctoritate confirmantur.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Refertur alternativa hucusque servata in alternativa electione Generalis, et Procuratoris Generalis, hujus Ordinis in binis Familiis extra, et intra Hispaniam.

§. 1. Alias pro parte dilectorum Filiorum Superiorum, ac Fratrum Ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum Discalceatorum nuncupatorum Nobis expositum fuit, quod Ordo praedictus in binas Familias divisus reperitur, alteram nempe intra Hispaniarum Regna, videlicet ex Provinciis Italiae, ac caeteris Septentrionalibus constitutus, penes utramque Familiam servatur vicissitudo, et alternativa eligendi Ministrum Generalem caeteroquin in Romana Curia degentem ad sexeonium, ac inter utramque Familiam usque nunc servata consuetudo viget, quod si Minister Generalis electus fuerit ex Familia intra Hispaniam, tunc Procurator Generalis praedicti in Romana Curia eligitur ex Familia extra Hispaniam, e contra vero quando Magister Generalis eligitur ex Familia extra Hispaniam, tunc Procurator Generalis dicti Ordinis in Romana Curia semper esse debet Hispanus. Hoc tamen discrimine inaequalitatem inter easdem Familias praeseferente, quod quoties Procurator Generalis ejusdem Ordinis est Hispanus, semper voto necessario in Capitulo Generali alias extra Hispaniam celebrari solito gaudet, et quando dictus Procurator Generalis nullum habet votum necessarium in dicto Capitulo Generali, quod semper intra Hispaniam celebratur, sed illius loco habet votum necessarium alter Procurator Generalis pro solis Provinciis Hispanis electus in oppido Matriti Toletanae Dioecesis commorans.

Capitulum Generale Ordinis nova statuit servanda quoad relatam alternativam.

§. 2. Hanc inaequalitatem inter utramque praememoratam Familiam provide ponderanda Capitulum Generale ejusdem Ordinis die 12 Maji 1759 in Conventu Mediolanensi ipsius Ordinis celebratum, unanimi Vocalium inibi congregatorum consensu ad servandam inter dictas Familias aequalitatem statuit, atque decrevit, ut post haec inter Familias aequalitas servetur, et ab hinc Procurator Generalis Ordinis cujuscumque Familiae habeat votum necessarium in Capitulis Generalibus Ordinis, Familiae vero pro Familia, ita ut quoties Capitulum Generale Familiae celebratur in Familia Jesu Redemptoris, votum necessarium habeat Pater Procurator Generalis Curiae Regiae, qualis dicitur Hispaniae. In Familia vero Matris Redemptoris ab hinc duo Procuratores de Familia erunt, unus Curiae Romanae, et alter plurium Provinciarum, ad instar illius, qui est Curiae Matritensis, et hic habebit votum necessarium in Capitulis Familiae, seu intermediis, non tamen in Capitulis Provincialibus, quem ultimum Procuratorem plurium Provinciarum proximum Diffinitorium generale Familiae eliget, atque pro hoc Decreto stabiliendo Pater Procurator Generalis Ordinis supplicem Libellum ad Sanctam Sedem Apostolicam porriget, et subinde exponentes praedicti dictum Decretum Capitulo Generali editum per Nos confirmari plurimum desiderabant.

Sacra Congregatio Episcoporum, et Regularium servari mandat quae in praedicto Capitulo Generali sancita sunt.

§. 3. Nos supplicem libellum Nobis porrectum, Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositorum remisimus, qui relationem, et votum dilecti Filii Nostri Joannis Constantii S. R. E. praedictae Diaconi Cardinalis Caracciolo nuncupati ejusdem Ordinis apud Nos, et Sedem Apostolicam Protectoris perpenderunt; factaque postmodum Nobis relatione per dilectum itidem Filium Magistrum Simonem Bonaccorsi ejusdem Congregationis Cardinalium Secretarium die XXII. Januarii proxime praeteriti benigne annuimus pro approbatione enunciati Decreti emanati in Capitulo Generali celebrato, ut praefertur; anno MDCCLIX., ac propterea remisimus eidem Joanni Constantio Cardinali, et Protectori, ut dictum Decretum exequutioni demandet, qui attenta remissione a Nobis facta suum itidem edidit Decretum, tenoris sequentis videlicet « Attenta Sanctissimi Domini Nostri Clementis Papae XIII. feliciter Regnantis approbatione, et confirmatione Decreti, de quo in precibus, editi in Capitulo Generali habito sub die 12. Maji MDCCLIX. in Conventu Mediolanensi, necnon ejusdem Decreti nobis per Sanctitatem Suam exequutio-

mi directa, decernimus, et declaramus, decretum ipsum fore, et esse exequutioni demandandum, ac proinde virtute sanctae obedientiae, auctoritate nostra, et Sanctissimi praecipimus, et mandamus, quatenus Superiores omnes, Vocales, Capitulum Generale, totusque Ordo Discalceatorum Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum in perpetuum sic observent, et observare faciant, contradictores compescendo, non solum isto, sed omni alio meliori modo. Datum Romae ex Ædibus Nostris hac die prima Mensis Februarii MDCCLXII. • Joannes Constantius Cardinalis Caracciolo de Sancto Bono Protector • Loco ✝ Sigilli. •

Pontificia auctoritate confirmantur, et approbantur, resolutiones Capituli Generalis.

§. 4. Quoniam autem Exponentes praefati Nobis nuper exponi fecerunt, quod ipsi quo praemissa firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderant; Nos igitur ipsos exponentes specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, praeinserta tum Capituli Generalis, tum ipsius Joannis Constantii Cardinalis, et Protectoris Decreta, ac omnia, et singula in illis contenta, et expressa, auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper in praemissis intervenerint, supplemus, et sanamos.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes, easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis: Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIII. Februarii MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CCLXVI.

Eminentissimus Ignatius Cribellus proximi Generalis Capituli Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci in Civitate Mantuana celebrandi deputatur Praeses.

Dat. die 16. Feb. 1762. Anno IV.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Ut recte celebretur Capitulum Generale, Pontifex Cardinalem illi Praesidentem deputat, cum facultate Praelatum substituendi.

§. 1. Cum sicut Nobis nuper expositum fuit, Capitulum Generale Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci nuncupatorum, Mense Majo proxime venturo in Civitate Mantuana, benedicente Domino celebrandum sit; Nos cupientes ut Capitulum hujusmodi, recte, et fideliter ad Dei gloriam, dictique Ordinis utilitatem celebretur, te de cujus prudentia, integritate ac Religionis zelo plurimum in Domino confidimus, in praefato Capitulo Generali, Nostro, et Apostolicae Sedis nomine Praesidentem, cum auctoritate, facultatibus, jurisdictione, honoribus, et oneribus, simi-

libus Praesidentibus competentibus, et alias solitis, et consuetis, et cum facultate, quando tu actibus capitularibus interesse non poteris, aliquem Praelatum tibi benevisum, in tui locum ad hujusmodi Praesidentis munus obeundum, cum auctoritate, et facultatibus tibi per praesentes concessis substituendi, Apostolica auctoritate, tenore praesentium facimus, constituimus, et deputamus.

Mandat Ordinis hujus Religiosis viris, vocalibus praesertim, ut Cardinali Praesidenti obtemperent.

§. 2. Teque in Domino hortamur, et monemus, ut Capitulum hujusmodi fideliter regere, ac in illo omnia, quae ad prosperum Fratrum praedictorum regimen et gubernium pertinent, decerni, statui, et ordinari cures, et facias, mandantes propterea in virtute Sanctae Obedientiae dilectis filiis, eorumdem Fratrum Superioribus, quocumque nomine nuncupatis, caeterisque Fratribus, et specialiter vocalibus in praefato Capitulo congregatis, aliisque ad quos spectat, ut te ejusdem Capituli, Nostro, et dictae Sedis nomine Praesidentem reverenter suspiciant, tibique, et per te substituendo dicto Praelato in omnibus ad Praesidentis hujusmodi officium pertinentibus pareant, et obediant, atque assistant, ac tua, et ejusdem personae a te substituendae salubria monita, et mandata humiliter suscipiant, et efficaciter adimplere procurent.

Derogatio contrariorum

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac ordinis praedicti etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis, quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVI. Febr. MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CCLXVII.

Quod ad regendam Ecclesiam S. Georgei Venetiarum Episcopus electus fuerit a Graecis extra Ecclesiam Catholicam ordinatus, vehementer conqueritur cum Patriarcha Venetiarum, eumque rogat ut hujusmodi electioni pro viribus obsistat.

Dat. die 27. Feb. 1762. Ann. IV.

Constitutio Leonis X. qua Templum S. Georgei Venetiarum ad Catholicorum Graecorum usum destinatum fuit, non reperitur impressa in Bullario Mainardii.

Venerabili Fratri Joanni Patriarchae Venetiarum.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Patriarchae Venetiarum religio, et Apostolicus selus commendatur.

§. 1. Etsi Venerabilis Frater tuum studium, religio tua, Apostolicusque Sacerdotalis vigor nequaquam postulent, ut stimulos Tibi addamus ad nostrae S. Fidei puritatem sartam, tectamque tuendam, et Catholicae Religionis cultum conservandum, cum tamen Concreditum Nobis coelitus Supremi Apostolatus officium advigilare nos cogat universo Jesu Christi ovili, permoveat quoque amor Noster in Patriam, istamque Rempublicam, abstinere non possumus, quin vocibus Nostris magis, magisque te incendamus, et istbic Venetiis tuearis unam illam, quae semper viguit laudabiliter Fides Apostolica Romana.

De electione Episcopi Graeci in Ecclesia S. Georgei Venetiarum irregulariter habita, conqueritur.

§. 2. Per electionem Episcopi habitam a Graecis Ecclesiae S. Georgei, et quidem Episcopi haudquam pollentis dotibus legitimi Pastoris, cujus etiam illicita, et extra Ecclesiam Catholicam ordinatio urgetur, statuitur in sinu Venetiarum Ecclesia Schismatica, et Templum Dei sanctum, quod ex avita Venetorum pietate, et ex Apostolica Leonis X. praedecessoris Nostri authoritate, ad Catholicorum Graecorum usum destinatum fuerat, vertitur in emporium iniquitatis, in Cathedram Schismatis, et errorum. Singulari igi-

tur, ac mirifica quadam cura, vigilantia, atque labore tuo adnitendum est Ven. Fr. ne Graecia istia a Catbolica unitate recedendi occasio fiat, ne extra castra Christi, et Sancta Sanctorum profanum Altare constituatur, ne contra Ecclesiae pacem Episcopus ordinetur: opponere te debes uti murum aeneum ad fulciendam Domum Israel, cui ruina intentatur; audacter palam omnibus loqui, et clamare, quin potentium vim reformides omnibus illis artibus uti, quas bonus Pastor exemplo Pastorum Principis, etiamsi propria periclitetur vita, adhibere novit, ut Gregem suum a lupis tueatur, ut in ovili contineat, ut denique arceat a pascuis insalubribus, et venenatis: Pastoralia haec vigilantia tota jam tua est, Ven. Fr. qui toties quum Veronensi Ecclesiae praeesses, Venetaeque nunc praesidens, illustria semper documenta praebuisti pietatis, prudentiae, zelique Sacerdotalis perflagrans studium Divinae gloriae, et animarum salutis.

Praecedentium Patriarcharum virtutis exempla, et in Graecos vigilantiam commemorat.

§. 3. Tibi igitur Ipse sis exemplo, vel si potius libet aliorum Tibi proponere exempla virtutis, cogita quales se in tali Graecorum causa praestiterunt praedecessores tui, qui in periculis, istius Ecclesiae S. Georgei, et Catholicae fidei imminentibus, eam vigilantiam, atque operam adhibuerunt, quae et eo Sacerdotii honore, quem gerebant, esset dignissima, et ad abusus tollendos aptissima; eorum enim industria, et labore effectum est, ut res Graecorum isthic publica autboritate interposita, bene, faeliciterque gererentur: spes vero, quae Nos a metu liberat, posita est omnis in Senatus Religione, qui te nec tristia, nec luctu affici patietur, nec deseret exempla Majorum, qui pluribus amplissimisque Decemviralibus decretis, intemeratam praestiterunt in Ecclesia, et in Praesule Graecorum Fidei puritatem. Nos pro virili baud praetermisimus illum excitare, ut salutari huic operi incumbat, qua oratione hic per suum apud Nos Oratorem, qua literis ad ipsum datis; tu jam quod expedit facito, in primisque caveto, ne in jussu Nostro sinas coram te Fidem profiteri regens Graecorum Episcopum, si forte tentaverit, atque domum in amoris, et benevolentiae in te Nostrae argumentum adjicimus Apostolicam Benedictionem, quam tibi, et Gregi tuo peramanter impertimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVII. Februarii MDCCLXII. Pontificatus Nostri anno quarto.

CCLXVIII.

De eodem Argumento agit cum Duce, et Senatu Reipublicae Venetae, eorumque Religionem provocat ad impediendum Schisma a Graecis Catholicis minitatum. Dat. die 27. Feb. 1762. Anno IV.

Dilectis Filiis Nobilibus Viris Duci, et Reipublicae Venetiarum.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii Nobiles Viri, salutem, et Apostolicam Benedictionem.

§. 1. Ad assiduos moerores, quibus Animus Noster ob vulnera Catholicae Ecclesiae illata quotidie angitor, ac pene opprimitur, nihil molestius, aut gravius accideret, quam si dubitari possit, antiquam illam Venetam pietatem, atque erga Ecclesiam Catholicam studium, et venerationem a Majoribus vestris acceptam, at tandiu magna nominis vestri laude serva'am, aliquam ex parte imminutam, atque quodammodo obtenebratam fuisse.

De irregularitate electionis Episcopi Graeci in Ecclesia S. Georgei conqueritur.

§ 2. Ut primum igitur ad aures Nostras delatum est, et in publicis Civitatis vestrae Diariis legimus, factam fuisse Graecis per Vos potestatem eligendi sibi Episcopum ad regendam Ecclesiam istam S. Georgei, atque eum virum Graecorum suffragiis delectum fuisse, qui non modo ab Episcopo Schismatico illicite ordinatus fuisset, sed insuper manuum impositionem, ut ad Episcopatum promoveretur, extra Catholicam Ecclesiam suscipere meditaret; Exarsit illico animus Noster zelo tuendae Catholicae Fidei, cujus depositum, Nobis licet indignis, et immeritis ex alto concreditum est; et pro amore, quo patriam, et Cives Nostros prosequimur, maximo fuimus dolore perculsi. Itaque statim

ad Nos accersivimus egregium Virum dilectum Filium equitem Justinianum, apud Nos legatum vestrum, cui animi Nostri angustias aperientes, in mandatis dedimus, ut primum significaret vobis, quanto animi dolore afficeremur ex rebus novissime gestis, deinde patefaceret propensam voluntatem Nostram in conferenda omni opera, auxilio, atque authoritate Nostra, ut Graecorum res in ista Republica jamdiu confusae, ac perturbatae ad pristinam sincerae doctrinae sanitatem, Divina adjuvante gratia, reducerentur. At vero etsi aliqua Nos consolatione perfuderit responsum vestrum Nobis ab eodem Legato allatum, ex quo intelleximus constantem firmamque voluntatem vestram in conservanda integritate Orthodoxae Fidei, haud tamen intimum animi Nostri dolorem abstersit, cum perlatum ad Nos non fuerit, ea a Vobis capi consilia, quae rem ad optatum exitum perdurere valeant, quinimo metuendum sit, ne ex longiori mora, et tam gravis negocii procrastinatione locus infernalis hostis insidiis praebeatur, ut capta temporis occasione per pravam calliditatem, Ecclesia S. Georgei in Schismaticam degeneret, atque a Schismaticis administretur.

Dedecus Venetae Reipublicae experimit, quoties schismaticis minitato pro viribus non obsistat.

§. 3. Quantum vero istud ignominiae, ac dedecoris vobis afferet, quam turpiter pietatem, religionemque Reipublicae inquinaret, si perversorum conatus contra Dei legem, contra institutionis Catholicae unitatem, contra Apostolicam authoritatem, contra Majorum vestrorum statuta praevalerent, melius vos ipsi intelligitis, quam quod oratione exprimi possit. Quamobrem ad vestram virtutem, pietatemque excitandam, non verbis Nobis opus est, sed quod grave, aut ingratum vobis esse non debet, Ecclesiae illius a vestris scriptoribus typis aedita monumenta consulite, ante oculos vestros proponite praeclara Majorum vestrorum exempla, revocate in mentem eorum studia, curas, et sollicitudines quibus inter subjectos sibi Graecos omni opera, et conato Catholicam Religionem conservare, Schismaque, erroresque, quibus Schismatici infecti sunt abolere penitus, et ex vestra gloriosa Civitate eliminare curarunt.

Origo Ecclesiae pro Graecis Catholicis, et Venetae Reipublicae salutares sanctiones commemorat.

§. 4. Ipsi enim a praedecessore Nostro Leone X. impetrare studuerunt, ut Templum S. Georgii a Graecis aedificaretur, immuneque a jurisdictione Ordinarii huic S. Sedi subjectum esset, quo firmius ab illa Natione Catholica Religio retineretur: neque alio spectarunt sanctiones illae decemvirales Annorum 1534, et 1542 quibus cautum est, ut ad regendam illam Ecclesiam Catholici Praesbyteri adsciscerentur, atque ii tantummodo, qui se Catholicos Patriarchae probassent, ut omnis schismaticae pravitatis suspicio removeretur. Hujusmodi autem sanctiones, quae postmodum hominum pravitate labefactatae fuerant, salubri providentia cum saepe alias, tum praesertim anno 1720. renovatae fuerunt. Manifestum tunc, et omnibus notum solemni decreto Venetus Senatus esse voluit, mentem, ac voluntatem suam in id unum ferri, ut rite sancteque a Graecis coleretur Deus, ut custodiretur Catholica Religio, sibique propositum, ac statutum fuisse, arcere ab Ecclesia S. Georgei ea omnia, quae turbare possent Sanctae Fidei puritatem, juxta Bullas, quarum authoritate fundata fuerat. Indeque factum fuit, ut remoto Sacrorum Ministro, tunc Schismatis suspicione adlaborante, praeceptum fuerit, novos eligi, praehabita inquisitione per Patriarcham, aut Apostolicum Nuncium ad approbandum illum, qui Catholicus conseretur, vetitum vero, ne qui rejectus esset, alios quam ad eumdem Patriarcham appellare posset.

Perturbationem Catholicorum rerum in Ecclesia S. Georgei, et graviora imminentia damna significat.

§. 5. Haec sunt, Dilecti Filii, Senatus consulta vestra, Patrumque vestrorum: Cur secundum illa fieri non imperatis? Vos non latet, plures ante annos Graecorum rem in ista Ecclesia perturbatam, et inversam esse, ejus gubernium ordine, et Rectore destitutum, Schismaticos invaluisse, gemere Catholicos, et afflictos jacere. Gravissimum hujusmodi malum magisque in dies grassatur, et quod non sine lacrymis cogitare possumus eo audaciae perventum est, ut Schismatica perfidia structis Religioni vestrae insidiis pseudo Episcopum media vestra Civitate statuere, lupum in Ovile Dominicum inducere, Altare profanum erigere, Cathedram erroris, et pestilentiae constituere, Christi membra discerpere,

Fidelis populi animum, et corpus unum, impia aemulatione larerare, moliatur. Nos in tanto Catholicae Fidei discrimine muneri Nostro Apostolico deesse non possumus, quin pro ea inter Graecos conservanda, retinendaque, vitam ipsam profundere parati simus, ut aliquo remedio, Fidei, inter istos Graecos periclitanti, subveniatur. Resonat enim assidue ad aures nostras, qui speculatores in Domino Israel constituti sumus, vox illa Domini per Prophetam suum comminantis, et dicentis « *Si speculator viderit gladium venientem, et non insonuerit buccina, et populus se non custodierit, veneritque gladius, et tulerit de eis animam, ille quidem in iniquitate sua captus est, sanguinem autem ejus de manu speculatoris requiram.* »

Vegetae Reipublicae Magistratus obsecrat ut tot impendentibus malis obsistant, Catholicamque fidem tueantur.

§. 6. Vos igitur, Dilecti Filii, vox Nostra compellat, ad vos Nostra convertitur sollicitudo, atque per viscera Jesu Christi, qui pretioso Sanguine suo animas hominum redemit; etiam atque etiam Vos rogamus, et hortamur ut grassanti huic pestilentiali morbo obsistatis. De Fide agitur, deque illa servanda incorrupta in ista vestra Civitate, id unum satis superque Vos commovere, et impellere debet, ut omnes pietatis, ac Religionis vestrae vires exaratis, vosque ipsos ponatis murum pro Domo Israel. Nos quoque ex parte Nostra Dures vobis erimus ad bellandum bellum Domini, et quidquid operis, et auxilii a Nobis, vel authoritate, vel studio, ac vigilantia conferri poterit, conjunctis vobiscum studiis in hanc Dei, et Ecclesiae causam libentissimi impendemus: et interea benevolentiae Nostrae erga vos, vestramque Rempublicam pignus, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVII. Februarii MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno Quarto.

CCLXIX.

Dat. die 4. Mart. 1762. Anno IV.

Cum Toletano Episcopo queritur, quod in sua Dioecesi transtulerit jejunium pervigilii S. Mathiae Apostoli, Episcopali tantum auctoritate, et inconsulta Sede Apostolica, cui tantummodo potestas est commutationis jejunii in Ecclesia Catholica.

Dilecto Filio Nostro Aloysio S. R. E. Cardinali de Corduba Archiepiscopo Toletano.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Pontificis Romani officium est iis obsistere, quae Ecclesiae antiquissimis regulis adversantur.

§. 1. Et paternus amor, quo te complectimur, et impositum humilitati Nostrae Apostolicae servitutis officium, ea Nos dissimulare non sinunt, quae et regulis antiquissimis minime consentanea sunt, et Apostolicae Sedis dignitati contraria; ac proinde diffiteri non possumus, non sine moerore accepisse Nos, in ista Toletana Dioecesi, jejunium pervigilii S. Matthiae Apostoli in proxime antecedens Quinquagesimae Sabbathum, Episcopali authoritate translatum; siquidem ignorare non poteras gravissimam animi Nostri reluctantiam in eo jejunii die commutando, ne quod Ecclesiastici ritus est, Bacchanalium turbis, quas impura superstitio invexit, et cum abolere nondum penitus queat, purissima Christi Sponsa detestatur, et fletu prosequitur amarissimo, concedere locum, eamque ob causam sua sede dimoveri videretur; neque tibi pariter incognitum esse debuerat, quod eximiae pietati carissimi in Christo Filii Nostri Caroli Hispaniarum Regis Catholici plurimum fidentes, ejusmodi petitionem pro se, et Aulico Comitatu per dilectum Filium Emanuelem Roda Regium Ablegatum Nostrum delatam, censuimus aequam eidemque indulsimus id, quod alteri praeterea nemini concessum a Nobis fuit; quae quidem a tanto Rege Apostolicae Sedi facta petitio, nonne satis erat ad ostendendum, soli Romano Pontifici pertinere jejunium in Ecclesia universa rereptum, cujus, etiam mentio corpori Canonici Juris fuit inserta in alteram diem transferre? Ac demum eaedem ipsae encyclichae literae Sa. Me. Benedicti XIV; quibus ejusmodi transitionem tam elargiri non renuit, si prae manibus sumantur, hoc ipsum non comprobant apertissime?

Toletanum Antistitem ad observantiam erga Romanam Cathedram revocat.

§. 2. Quare de moerore Nostro, Dilecte Fili, mirari non debes, qui eo gravior fuit, quo cogitabamus te, et Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem esse, et tam insignis Ecclesiae Archiepiscopum Hispanicae Nationis, quae Romanae Cathedrae observantissima semper fuit; Verum haec eadem cogitatio Nos pariter consolatur, certo enim certius fore confidimus, ut quae paternae charitatis impulsu duximus perscribenda, pro tua egregia in Nos voluntate, et in Apostolicam Sedem obsequio aequi bonique facias, ac interea Apostolicam Benedictionem tibi dilecte Fili Noster, peramanter impertimur. Datum Romae etc. die IV. Martii MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quarto. »

CCLXX.

Dat. die 27. Mar. 1762. Ann. IV.

Ordinationes et decreta condita in comitiis Generalibus Congregationis Monachorum Caelestinorum Ordinis S. Benedicti pro meliori ipsius Congregationis regimine, confirmantur, et Pontificia auctoritate roborantur.

Constitutio Benedicti XIV. diei 20. Decembris 1745. de qua sermo est in sequentibus Ordinationibus non reperitur impressa in Benedictino Bullario.

Clemens Papa XIII.
Ad Futuram rei memoriam.

Preces porrectae pro praesentium ordinationum approbatione.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus Filius Fridericus dei Giudice Abbas Generalis Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregationis Coelestinorum nuncupatorum, quod in transactis, ac in nupero Mense Majo proxime praeterito habitis Capitulis Generalibus ejusdem Congregationis, diversae ordinationes, seu decreta pro bono ipsius Congregationis regimine condita fuerunt, tenoris sequentis, videlicet.

I.

Tenor ordinationum.

Ut Lectores S. Petri ad Magellam de Aversa, Sanctissimae Trinitatis de Sancto Severo, et S. Petri Coelestini de Mediolano postquam per duodecim annos docendi munere laudabiliter functi fuerint, in Abbates eligi possint, quemadmodum caeteri Philosophiae, ac Theologiae Lectores hac eligibilitatis in Abbates praerogativa gaudent, ubi per novem, vel duodecim annos pro diversa locorum ratione docuerint.

II.

Ut renovetur quod praecipit Coelestinorum constitutio de non promovendis in posterum, qui studiis operam non navaverint, ac iis laudabiliter se gesserint, quod jurato Abbatis loci, et Lectorum testimonio constare debet.

III.

Ut Concionatores postquam per annos quinque, vel duodecim pro dignitate (quarum catalogus extat in Capituli actis) laudabiliter, et cum fructu verbum Dei praedicaverint, in Abbates eligi possint.

IV.

Ut Monachi, qui per integrum novennium Cancellarii, et Archivistae, quive per integrum duodennium Coadjutoris munus laudabiliter exercuerint, iisdem privilegiis, exemptionibus, et praerogativis, quibus formales Lectores actualiter legentes perfruuntur, potiantur, et gaudeant.

V

Quum administratio bonorum, et redditum nostrae Abbatiae Murronensis quam maxime late pateat, nec unus Procurator sufficiat; hinc alii duo adjungantur eidem, iique fruantur habilitatione (quae tamen initium non sumat, nisi ab anno trigesimo aetatis) ad Abbatiatum post laudabile novem annorum exercitium.

VI.

Quum experientia constiterit, nullam utilitatem, immo non parum incommodi, vel

perturbationis attulisse quaedam decreta edita in Capitolo Generali, quod habitum fuit mense Majo anno millesimo septingentesimo qnadragesimo tertio, ac per litteras in forma Brevis a San. Mem. Benedicto XIV. quod incipit « *In supremo militantis Ecclesiae solio* » die vigesima Decembris MDCCXLV. confirmata, alterum videlicet, quod in ejusdem Brevis *cap.* 1. §. 3., incipiente « *Praefatus Abbas perpetuus* » continetur circa electionem Abbatis Monasterii S. Spiritus de Magella ex Filiis dicti Monasterii, quamquam non habeant gradus habilitationis juxta morem nostrae Congregationis, ejusque Abbatis praerogativas, ita ut inter Abbates primae Provinciae accenseatur; et alterum, quod in ipsios Brevis *cap.* 3. « *In omnibus, et singulis Monasteriis* » pariter continetur, circa electiones Abbatuum, ac Priorum in Monasteriis ibidem designatis, ad triennium tantum valituras, ita ut alii deinde assomi, et creari quennt voce passiva juxta Congregationis morem, minime gaudentes; idcirco haec eadem Decreta penitus revocentur, et aboleantur.

VII.

Ut Magistri Professorum, qui juventutis Nostrae rectae, ac timoratae educationi operam sedulo navare debent ne sine praemio laborent, gaudeant habilitatione ad Abbatialem dignitatem post novennium, uti et Vicarius nostri Collegii S. Eusebii de Urbe, qui fungitur eodem officio; et Coadjutor Magistri Novitiorum Abbatiae S. Spiritus Murronensis: Ipsios autem Vicarii S. Eusebii de Urbe Coadjutor, cui etiam nomen Magistri tribuitur, et alii Magistri Coadjutores Magistrorom Novitiorum, si qui fuerint necessarii, duoderim annorum spatio habiles reddentur ad Abbatialem dignitatem; quae tamen habilitatio quoad Magistros Professorum ab anno trigesimo aetatis, quoad Magistros Coadjutores ab anno septimo supra vigesimum incipiat.

Pontifex supra relatas ordinationes et statuta, Apostolica auctoritate confirmat, et approbat.

§. 2. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat dictus Fridericus Abbas Generalis praedictae ordinationes, seu decreta quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desideret; Nos specialem ipsi Friderico Abbati Generali gratiam facere volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine qoavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositorum, ad quos supplicem libellum Nobis porrectum remisimus, qui votum Ven. Fratris nostri Caroli Alberti Episcopi Albanensis S. R. E. praedictae Cardinalis Cavalchini nuncupati, primo dictae Congregationis apud Nos, et Apostolicam Sedem Protectoris attenderunt, ac dilectum itidem Filium modernum Congregationis hujusmodi Procuratorem Generalem audierunt consilio, praeinsertas ordinationes, seu statuta in Capitulis Generalibus condita, ut praefertur, auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes, easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac iilis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab illis respectiva inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et delegatos, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac primodictae Congregationis, et Ordinis hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel qoavis firmitate alia roboratis statutis et consue-

tudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XXVII. Martii MDCCLXII. Pontificatus Nostri anno IV.

CCLXXI.

Dat. die 1. April. 1762. Anno IV. Indulgentia plenaria conceditur omnibus Religiosis Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci Conventualium ad Missiones deputatis in diversis Christianae Reipublicae provinciis, pro unaquaque missione, extendenda Christifidelibus utriusque sexus confessis, et Sacra Comunione refectis, qui Missionibus ipsis interfuerint.

Clemens PP. XIII.

Universis Christifidelibus
presentes literas inspecturis
Salutem, et Apostolicam benedictionem.

Caelestium munerum thesauros, quorum dispensatores esse Nos voluit Altissimus, libenter iis impertimur, quos pro sui in Deum, et proximos charitate, ac Christianae Religionis zelo animarum salutem omni studio procurare intelligimus. Cum itaque, sicut accepimus, dilectus Filius Minister Generalis Ordinis Fratrum S. Francisci Conventualium nuncupatorum ob hanc causam hoc, et aliis proxime venturis annis Religiosos dicti Ordinis in diversas Christianae Reipublicae Provincias mittere constituerit: Nobis propterea humiliter supplicari fecit dictus Procurator Generalis, ut in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur ipsius Procuratoris Generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, de Omnipotentis Dei misericordia omnibus, et singulis praedicti Ordinis Religiosis mittendis (ubi tamen non erunt Missionarii Congregationis de Propaganda Fide) ac aliis utriusque sexus Christifidelibus, ad quos ipsi mittendi accesserint, Nostram, et Apostolicam benedictionem per praesentes impertimur, nec non eisdem vere poenitentibus, et confessis, ac S. Comunione refectis, qui pro S. Romanae Ecclesiae exaltatione, Principum Christianorum unione, infidelium conversione, haeresim extirpatione, prout unicuique suggeret devotio, pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem, quam etiam animabus Christifidelium, quae Deo in charitate conjunctae ab hac luce migraverint, per modum suffragii applicare possint, misericorditer in Domino auctoritate Apostolica, tenore praesentium pro una vice dumtaxat, pro unaquaquo Missione, de Ordinariorum respective licentia habenda concedimus, et elargimur. Hortantes Venerabiles Fratres Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, et alios Ecclesiarum Dei Praelatos, et Rectores, ac Verbi Dei Praedicatores, ut in suis quisque Ecclesiis, cum populus frequentior fuerit, praesentes literas, et omnia in eis contenta pubblicent, ac publicari faciant, ac omnem eisdem Religiosis favorem, et auxilium in praemissis praestent. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque etc. Praesentibus ad septennium tantum valituris. Volumus autem, ut praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu Procuratoris Generalis dicti Ordinis subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae.

Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die prima Aprilis MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno Quarto.

CCLXXII.

Approbatio Decreti Sacrae Congregationis Rituum super Officio celebrando in Festo Bea- Dat. die 12. Apr. 1762. Ann. IV.

ti Martini de Aguirre Ordinis Minorum S. Francisci Excalceatorum.

Constitutio Clementis VIII. Nonis Februarii 1597. qua Martinus de Aguirre Beatorum Martyrum numero adscriptus fuit non reperitur impressa in Bullario Mainardii.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Refertur tenor Decreti Congregationis Sacris Ritibus praepositae.

§. 1. Emanavit nuper a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Sacris Ritibus Praepositorum decretum tenoris, qui sequitur videlicet « In Festo Beati Martini de Aguirre in secundo Nocturno LECTIO. IV. — Martinus de Aguirre natione Cantaber, Vergarae in Guipuscoa Nobili Genere natus, primis literarum, et pietatis rudimentis domi imbutus est. Complutum deinde profectus, dum Philosophiae, et Theologiae studiis in illa Accademia operam daret, Christianis virtutibus excolendis adeo incubuit, ut doctrina, et sanctitate morum, opportuna sibi comparaverit adjumenta, quibus utilius Divinae gratiae instrumentum fieret; inter juventutis, carnisque suae illecebras continentia morum elusit otium, et improborum consuetudinem declinans ab ipsis etiam innoxiis juvenilibus lodis abstinuit, et quod a literarum studio supererat temporis fundendis ad Deum precibus, piis legendis libris, ferendis de Deo, Divinisque rebus sermonibus, ac Templis visitandis impendens, altior ajecit Sanctitatis fundamenta, ut festinantius in via Domini properaret, in ipso aetatis flore ad Religiosa Castra convolsvit, Ordinem ingressus Sancti Francisci inter Fratres, quos Minores Excalceatos vocant in Conventu Aunonensi. LECTIO V. — Professione emissa, et ab Ascensione nomine sibi imposito, ac Sacerdotio initiatus per altas Christianae perfectionis semitas nunquam interrupto cursu ad Deum semper contendit. Ardentissimum in eo fuit Divini honoris, ac Religionis studium, frequens oratio diu, noctuque ad plures horas protracta, quotidiana ac devota Missae celebratio, profunda, qua enituit, humilitate, viliora quaecumque exercere consuevit ministeria, effectus verus Divi Francisci Sectator. Alicnae salutis studiosissimus, verbo, et exemplo alios erudiens, visus tunc usque fuit in Evangelii praeconem ad vocationem gentium a Deo praeordinatus. Visus est etiam Martyrio quodammodo praelusisse mirabili carnis suae mortificatione, bellum sibi indicens, ciliciis continuo praemebatur, nudis incedebat pedibus, pane, et aqua contentus, vis quandoque veluti in dalicias paucis utebatur herbis, et singulis noctibus semel, bis, et tertio cruentis flagellis Corpus suum castigabat. LECTIO VI. Ardenti, quo aestuabat desiderio Martyrii pro Christo subeundi, sexto Religionis anno una cum Sociis Hispali solvens Mexicam primo, deinde Maniliam Philippinarum appulit, quibus in locis Philosophiam et Theologiam edocuit. Postremo Japoniam pervenit, eo potissimum tempore, quo publicis Tyranni edictis fervebat in Operarios Evangeliros saeva Taycosamae persequutio. Incredibile dictu est, quo animi ardore, pectoris constantia, firma in Deum fiducia, ardentique in proximum charitate praedicationis, opus aggressus fuerit. Divini verbi armatus gladio pertingente usque ad divisionem animae, et spiritus Evangelicae veritatis vexillum cum sociis erexit forti animo, spreto Tyranni jussu Usace compraehensus, aliisque Dei Servis adjunctus, auriculae sinistrae parte abscissa, per plures Japoniae Urbes Nangasaquium usque perductus est. Ex hac Crucis via non veritus cum Apostolo, nec vincula, nec tribulationem ab incepto sanctae praedicationis opere, cujus zelus cor ejus comederat, numqnam destitit, imo, et verbo, et efficacissimis literis commendavit tum Locumtenenti Gubernatoris Manillae, tum Patribus Provinciali, et Philippinarum Procuratori. Ibi ejus corpus annulis ferreis superimpositum fuit Cruci in altum elevatae, ex qua pendens caeteros adhortatus est ad Martyrium. Binis lanceae ictibus ab imis lateribus ad humeros usque transfixus, hymnis, et canticis Deum laudans securus pervenit ad palmam Martyrii nonis Februarii Anno Millesimo quingentesimo nonagesimo septimo, quem Urbanus VIII. cum aliis Sociis Beatorum Martyrum numero

adscripsit, et CLEMENS. XIII. Pontifex Maximus has proprias Lectiones ejus in honorem decrevit, atque approbavit — In Tertio Nocturno Hom. Sancti Augustini Episcopi, in Evang. Amen Amen dico Vobis nisi granum frumenti etc. ut in Festo Sancti Laurentii Martyris die X. Augusti. Missa. De Communi unius Martyris non Pontificis primo loco cum Oratione, et Evangelio praedictis. Si celebretur cum Octava, Lectiones Secundi, et Tertii Nocturni infra eam desumendae sunt ex Octavario Romano cum Oratione propria — Calaguritana —. Cum Clerus, et populus Villae Vergarae Dioecesis Calaguritanae in Provincia Guipuscoa in Hispaniis Sacrorum Rituum Congregationi humillime supplicassent, quatenus approbare dignaretur suprascriptas lectiones proprias Secundi Nocturni Beati Martini ab Ascensione de Aguirre Martyris Ordinis Minorum Excalceatorum Sancti Francisci recitandas ab utroque Clero Dioecesis Calaguritanae, Sacra Congregatio ad relationem Eminentissimi, et Reverendissimi Domini Cardinalis Feroni Praefecti, et Ponentis, audito etiam R. P. D. Cajetano Forti Fidei Promotore, supradictas lectiones approbando indulsit, ut easdem lectiones ab utroque Clero Seculari, et Regulari tum ejus Villae Vergarae, tum universae Dioecesis Calaguritanae die V. Februarii festo ejusdem Beati Martini Martyris recitari possint, et valeant, si Sanctissimo Domino Nostro visum fuerit. IX. Februarii MDCCLXII. — Factaque deinde per me Secretarium de praedictis eidem Sanctissimo Domino Nostro relatione, Sanctitas Sua benigne annuit. Die XXVII. ejusdem Mensis, et Anni MDCCLXII. — Joseph Maria Cardinalis Feroni Praefectus — S. Burghesius Prothonotarius Apostolicus, et Prosecretarius • Loco † Sigilli. —

Decretum supra relatum Pontificia auctoritate confirmatur, et approbatur.

§. 2. Cum autem sicuti pro parte Dilectorum Filiorum Cleri tam Secularis, quam Regularis, ac Universitatis, et Hominum Terrae, seu Loci, vel Villae de Vergara Calaguritanae Dioecesis Nobis subinde expositum fuit, ipsi decretum hujusmodi, quo firmius subsistat, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent: Nos specialem ipsis exponentibus gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibus excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum praesentium tantum consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praeinsertum auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus; salvs tamen semper in praemissis auctoritata praefatae Congregationis Cardinalium.

Clausula sublata, et decretum irritans, et derogatio contrariorum.

§. 3. Decernentes easdem praesentes literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective observari. Sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VI. Aprilis MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CCLXXIII.

Dat. die 12. Apr. 1762. Ann. IV.

Alloquutio in Consistorio Secreto diei 12. Aprilis 1762. qua exponitur, Romanos Pontifices etiam ex S. R. E. Cardinalibus Ordinis Diaconorum assumpsisse titulares Cathedralium Ecclesiarum sub infidelium potestate ingemiscentium.

Corinthiensis Ecclesia de qua hic sermo est regebatur prius a Cardinali Duce Eboracen-

si ut videre est hujus continuationis Num. XVI. pag. 49.

Venerabiles Fratres.

Exponitur consuetudo Sedis Apostolicae eligendi etiam ex Cardinalibus Diaconis titulares Ecclesiarum in partibus infidelium.

§. 1. Compertum vobis est, quod Romani Pontifices praedecessores Nostri, non semel S. R. E. Cardinales ex ordine quoque Diaconorum assumptos juxta temporum, rerumque opportunitatem Cathedralibus Ecclesiis etiam sub Infidelium potestate misere ingemiscentibus praefecerunt. Cum itaque impulsi Nos ab eximiis, quibus ornatur meritis dilectus filius Noster Marcus Antonius Diaconus Cardinalis Columna, eum Vicarium Nostrum Generalem, nostraeque Romanae Curiae, ejusque Districtus Judicem Ordinarium delegerimus, eumdem ut Pontificalia munia, sicut novum et demandatum Officium exigit, exercere valeat, Episcopali charactere insignire, et ad vacantem Metropolitanam Ecclesiam Corinthiensem in partibus Infidelium existentem promovere decrevimus.

Religio, et virtutes Cardinalis Columnae laudibus commendantur.

§. 2. Et quoniam satis Vobis perspectae sunt religio, integritas, et caeterae virtutes quibus idem Cardinalis Columna praefulget, memorandam hic tantum censemus singularem ejus modestiam, et Christianam humilitatem, quam dum ei praefatum Vicariatus munus contulimus, merito mirati sumus.

Quid vobis videtur?

Auctoritate igitur Omnipotentis Dei, et SS. Apostolorum Petri, et Pauli providemus Ecclesiae Corinthiensi de persona memorati Marci Antonii Cardinalis, praeficientes eum in Archiepiscopum, et Pastorem cum retentione omnium, et quorumcumque quae obtinet, ac indultorum quibus gaudet. In Nomine Patris † et Filii † et Spiritus Sancti †

CCLXXIV.

Dat. die 17. Apr. 1762. Ann. IV.

Qua ratione Mantuanae Ecclesiae Pyrgensem Archiepiscopum praefecerit, sine ullo jurium Majestatis suae detrimento exprimit Mariae Theresiae Hungariae Reginae Apostolicae, Bohemiae Reginae, et in Romanorum Imperatricem electae.

Carissimae in Christo Filiae Nostrae
Mariae Theresiae
Hungariae Reginae Apostolicae,
nec non Bohemiae Reginae Illustri
in Romanorum Imperatricem Electae.

Clemens PP. XIII.

Carissima in Christo filia Nostra salutem, et Apostolicam benedictionem.

Laudem Imperatricis Reginae exprimit, et Pontificis desiderium eidem gratificandi.

§. 1. Etsi nulla in re magis mens Nostra defixa est, quam ut Majestatem tuam, quae in omnibus actionibus suis specimen praebet religionis, pietatis, et in hanc Sanctam Sedem praecipui obsequii, omnibus omni tempore quibuscumque possumus, officiis demereamur, nec quidquam tantopere expetimus, quam in iis, quae tibi grata fore suspicemur, atque jucunda, omni studio voluntatem tuam divinando praevertere, tamen cum Nobis ea Pontificatus videatur esse data conditio, ut omnes asperitates perferamus, vel illud quod summo studio consectati sumus, quodque ad omnem rationem obsequendi Majestati tuae toto pectore incumbentes, jucundissimo animi Nostri sensu assequutos Nos esse putabamus in gravissimam Nobis molestiam verterit, et acerbitatem.

Mantuanae Ecclesiae praefecisse virum Majestati Suae addictum, et ab ea jam alias ad alteram Sedem commendatum significat.

§. 2. Mantuanae Ecclesiae iis virtutibus ornatum, quas Episcopale munus postulat, praefecimus hominem tibi addictum, deditum, et obstrictum, cui propter summam qua te colit, observantiam, et fidem ipsa tua Majestas antea a Nobis Archiepiscopatum Pyrgensem impetraverat. Ecce autem ae improviso, ubi tuam gratiam, quam magno studio aucupabamur prope consequnti esse Nobis ipsi videbamur, inde ex Majestatis tuae literis datis die 29. Martii non levis querelae causam tibi ortam esse comperimus, sed si rem omnem ut gesta sit, Majestas tua repeti ab initio patiatur, omnis profecto ab animo tuo vel leviuscula suspicio amovebitur, Nos per festinationem praeficiendi Mantuanae Ecclesiae Episcopi, quidquid juris in ea re ba-

bere te opinaris, eludere voluisse, quae quidem agendi ratio, et a Nostris institutis longissime abest, et moribus, et ab ipso ingenio, Nostraque natura, quae nihil sectari potest, nisi rectum, et simplex.

Qua fuerit ratione motus ad providendam Mantuanam Ecclesiam exprimit, animumque alienum habuisse detrahendi juribus si qui essent Majestatis Suae.

§. 3. Cum dilectus Filius Noster Alexander Cardinalis Albanus, Januario ineunte, dilecto itidem Filio Nostro Aloysio Cardinali Torrigiano Nostro Secretario Status, Mantuanum Episcopum extremum diem obiisse denunciavit, eam consuetudinem esse dixit, ut plures Majestas tua proponeret, quorum e numero, qui Nobis videretur aptissimus, Mantuanae Ecclesiae praeficeremus, illudque responsum tulit, hic apud Nos de ea consuetudine nihil esse compertum, nec quemquam esse, qui existimaret, eam constituendi Mantuani Episcopi rationem a Nobis adhiberi oportere. Sed tamen de Majestatis tuae jure vehementer solliciti, et acta Consistorialia, et Tabularia Nostra diligentissime excuti jussimus. Cum autem nullum ejus consuetudinis neque vetustum, neque novum vestigium apparuisset, dubitare non potuimus, quin praedecessores Nostri arbitratu suo semper elegerint, quem Mantuanae praeesse velint Ecclesiae. Ab eo tempore perpetua de ea re taciturnitas est consequuta, nec quisquam fuit qui de hoc negotio vocem emiserit, nisi cum in eo jam essemus, ut Mantuanum Episcopum crearemus. Interea Venerabilis Frater Vitalianus Archiepiscopus Thebanus Noster apud Majestatem tuam Nuncius renunciavit Nobis, dilectum Filium Comitem Colluredum Olomucensem Canonicum a Majestate tua commendari, cui Mantuanam Ecclesiam gubernandam committeremus. Rogatu quidem tuo arbitramur nihil non impetrari oportere. Sed propter hominis haud ita maturam aetatem Regiae voluntati tuae minime obsequendum existimavimus: quod Majestas tua pro animi sui aequitate, ac magnitudine, seu potius pietate, et religione in bonam partem accepit. Quod autem certum quemdam, et unum tantummodo hominem Nobis commendaveris, idcirco non modo opinione, sed ipsa reducti, sic persuasum habuimus, de pluribus proponendis te nunquam cogitasse, nec monumentum extare ullum apud vos, quod de plurium proponendorum consuetudine testaretur: huic existimationi Nostrae firmitatem etiam addiderunt, et robur, quae postea sunt consequuta. Cum enim de Archiepiscopo Pyrgensi in Mantuanum Episcopum eligendo deliberaremus, diligenter investigando comperimus, Nostrum consilium tibi certo gratum fore, gratioremque eam electionem tibi futuram, si Colleredo super fructibus Mantuanae Ecclesiae pensionem aliquam reservaremus: quod libentissime fecimus. Quae omnia si Majestas tua sois, hoc est aequitatis ponderibus examinaverit, facile perspiciet, Nos non id juris elusum voluisse, quod in Mantuano Episcopo constituendo te habere existimas, sed potius cum exploraverimus, qui de uno certoque homine sensus esset animi tui, illumque in spem tuae gratiae elegerimus, angustiorem quemadmodum in locum Nostrum arbitrium contraxisse, quod latius porrigeretur ad plures, si ex consuetudine, cujus tamen nullum comperimus extare vestigium, plures tua Majestas proposuisset.

Nullum juribus Majestatis Suae praejudicium irrogatum ex hac Ecclesiae Mantuanae provisione videri debere iterum confirmat.

§. 4. Quamobrem te obtestamur in Domino, et obsecramus, ut omnem suspicionem, et siqua est, animi tui offensiunculam vel deponas, vel Mantuanae Ecclesiae bono permittas, neve tua patiatur Majestas Pyrgensi Archiepiscopo aditum ad eam Ecclesiam occludi, quae suo si Pastore tantispercareat, ipsa vides pro singulari sapientia tua, quanta sit Dominici Gregis parti extimescenda pernicies. Caeterum Regia liberalisque mens tua sperare nos jubet, te non aliter de Nobis sentire, quam ipsa velis de Majestate tua; caeteri mortales et sentiant, et praedicent. Equidem Nos, qui res opesque tuas cum rationibus, rebusque Catholicae Ecclesiae arbitramur esse conjunctas, secundamque Nobis vitam tum fore existimamus cum ad tuas res augendas, amplificandasque quidpiam conferre possumus, quam longissime absumus ab eo, ut quidquam de Majestatis tuae juribus velimus esse detractum, teque itidem putamus non tam pro summa aequitate tua, quam pro flagrantissimo studio quo Sacram Beati Petri Sedem coluisti semper, et colis, nunquam passuram de ejusdem Apostolicae Sedis juribus ne tan-

tillum quidem imminui. Denique a bonorum omnium Auctore Deo tibi carissima in Christo Filia Nostra votis omnibus secundissima quaeque praecantes, Majestati tuae Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae die 17. Aprilis 1762. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CCLXXV.

Dat die 21. Apr 1762. Ann. IV.

Uladimirensem Antistitem graviter objurgat quod in administranda Ecclesia opus Dei negligenter gerat, et commisso sibi Gregi offensioni sit.

Venerabili Fratri Feliciano Episcopo Uladimirensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

De illius negligentia in Ecclesiae administratione querelas acceptas Pontifex cum animi moerore condoletur.

§. 1. Et literis multorum, et omnium sermone perlatum est, Fraternitatem tuam in administranda ista Ecclesia opus Dei non modo negligenter, sed ita male, ac praepostere agere, ut Catholica res magnum, ac luctuosum detrimentum capere videatur. Cupimus ea quae feruntur falsa omnino esse, et non possumus non profiteri, Nobis id grave, molestumque accidisse, cogitantibus praesertim Regiones istas quo plus ab hac Sanctissimae Religionis Sede principe, ac Magistra, longissimo locorum intervallo distant, propiusque insidiis Haereticae pravitatis expositae sunt, eo majore quodam praesidio, et custodia agere, ut, si Episcopos ipsos positos quasi munitissimos vallos, et muros pro Domo Dei Israel labefactari, intelligamus, nihil reliqui videamus; quod faedissimam impietatis eluvionem, et extremam Catholici gregis perniciem comprimere, ac retardare possit: At hoc tantum mali in Ecclesiam istam magno tuo cum dedecore jam invectum fuisse, latiusque in dies grassari non sine maximo animi Nostri dolore percipiemus. Quem quidem dolorem diutius continere Nos non patitur sollicitudo omnium Ecclesiarum qua urgemur, neque patitur Divini judicii metus, quod Nobis appropinquare jam, planeque instare sentimus, et in quo intelligimus Deo reddendam a Nobis esse rationem de universo Catholico grege, quem redemit Sanguine suo.

Negligentem commonet Antistitem, ut negligentia seposita se Episcopum esse recordetur.

§. 2. Quare Nostrae partes sunt, serio monere Fraternitatem tuam, et per viscera Jesu Christi hortari, ac plane etiam, atque etiam rogare, ut hanc a te suspicionem, quam longissime amoveas, teque Episcopum esse recorderis. Habes in hoc Episcopi nomine, ac munere unde te ipsum excites ad sarciendam offensionem illam, si quam universae Ecclesiae, Nobis, Gregi isti tuo praesertim intulisti. Audi quaeso, Venerabilis Frater, Patrem tui amantissimum, qui Te licet absentem, atque errantem, vocat tamen, atque arctioribus charitatis vinculis complecti cupit: audi in hisce literis vocem Jesu Christi Principis Pastorum omnium monentis, ut te ipsum, et suas tibi concreditas Oves ad sinum misericordiae suae reducas optimo exemplo suo. Hoc abs te postulat, atque exigit causa religionis, atque etiam salutis tuae sempiternae. Nos ne muneri Nostro deessemus, hasce ad te literas paternae sollicitudinis testes collacrimantes scripsimus, nec non Venerabili Fratri Archiepiscopo Ephesino ad carissimum in Christo Filium Nostrum Poloniae Regem illustrem, Nostro, et Apostolicae Sedis Nuncio in mandatis dedimus, ut in mores, vitamque tuam, et istius Dioecesis administrationem diligentissime inquirat, Nobisque accurate referat omnia. Speramus in Domino meliora de te quidem relaturum, ne cogamur cum Fraternitate tua agere severius, eaque consilia capere, quae Canonicis legibus praescribuntur: atque interea Apostolicam Benedictionem tibi Venerabilis Frater peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem die XXI. Aprilis MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CCLXXVI.

Praevia avocatione ad Sanctam Sedem omnium controversiarum jurisdictionalium inter Episcopum Caputaquensem et Ordi-

Dat die 23. Apr. 1762. Anno IV.

nam Monacorum S. Benedicti Congregationis Montis Virginis in quocumque Tribunali existentium, privilegia alias a Summis Pontificibus huic Ordini concessa confirmat, et plene observari debere futuris temporibus imperat.

De controversiis obortis inter Monachos hujus Ordinis, et Episcopum Caputaquensem, videnda est Constitutio LVII hujus Pontificis relata jam in hujus Continuationis pag. 143. Constitutio altera Clementis XII pridie Idus Maji 1732 de qua sermo est in praesenti, non reperitur impressa in Bullario Mainardi.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Laudabile Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrum institutum, ut si quas super quibusvis negotiis emergere, et erumpere perspexissent contentiones, lites, ac disceptationes, statim Apostolica auctoritate, at providentia dirimerent, componerentque, eo majori studio teneri, ac sectari Nos in Sacrosancti Apostolatus specula constitutos decet, quo dum in minoribus constituti eramus, nihil curavimus impensius, quam ut e medio sublatis contentionum, litium, disceptationumque forensium dissidiis ac tricis, per solam, liquidamque veritatis inspectionem, jus suum unicuique tribueretur, ac justitia, et pax sese invicem oscularentur.

Privilegia alias a Summis Pontificibus huic Ordini concessa summatim indicantur.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Modernus Procurator Generalis Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregationis Montis Virginis, quod vigore privilegiorum a nonnullis Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris, et nuper a Clemente PP. XII praedecessore Itidem Nostro eidem Congregationi concessorum, et innovatorum Congregatio hujusmodi, seu illius pro tempore existens Abbas Generalis, inter caetera, indulto gaudet utendi Mitra, Baculo, Annulo, caeterisque indumentis, et insigniis Pontificalibus, nec non Ecclesias, ac Paramenta sacra, dictaeque Congregationis Abbates ad regimen, et gubernium Monasteriorum ipsius Congregationis, de novo electis benedicendi, ac jurisdictionem temporalem, et spiritualem, et quasi Episcopalem in Terris, seu Locis, aut Oppidis Mercuriani, Hospitalecti, Vallis, Torelli, Sancti Guglielmi de Guleto, Sancti Joannis Aquariae, ad cujus etiam novae Ecclesiae, et Monasteri favorem quoddam Instrumentum a bo. me. Raynaldo tunc existente Episcopo Triviceno, seu Vicano cum consensu tunc existentium Capituli, et Canonicorum olim factum, et nunc Nobis exhibitum reperitur, nec non Sancti Martini, Terraenovae, Sancti Jacobi, et Fesulari, ac Massae aliisque Locis, quorum, et quarum Dominus in temporalibus etiam existit, exercendi, ac particulare, et separatum Territorium in illis habendi, Synodumque convocandi, et Examinatores in ea deputandi, ac Concursus pro Parochialibus Ecclesiis in Terris, Locis, Oppidisque, suae jurisdictionis temporalis, illorumque territoriis existentibus pro tempore illarum vacationibus, indicendi, et habendi, nec non quaecumque Beneficia pro tempore vacantia in Ecclesiis Terrarum, Locorum, et Oppidorum hujusmodi, earumque, et eorum territoriis existentia conferendi, suosque subditos Clericali charactere insignire, eisdemque minores Ordines conferendi, literasque Dimissoriales eisdem ad omnes Sacros, et Presbyteratus Ordines promoveri faciendi cupientibus concedendi, literasque Apostolicas exequendi, ac demum suis subditis praedictis Sacramentum confirmationis conferendi, et alias sub Plumbo praedecessorum praedictorum, ac praesertim ejusdem Clementis XII anno Incarnationis Dominicae 1732. pridie idus Maji, Pontificatus sui anno secundo, expeditis, uberius dicitur contineri.

§. 3. Praemissis non obstantibus anno 1756 Venerabilis Frater Petrus Antonius Episcopus Caputaquensis coram Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, territorium separatum praedictum, praecipue in Terra, seu loco casalis Massae, seu Abbati Generali tunc existenti primo dictae Congregationis adversari inchoa-

Querelae subortae circa nonnulla acta jurisdictionalia cum Episcopo Caputaquensi cujus judicium Sacrae Congregationi Concilii remissum.

vit, nulla habita consideratione antiquae possessioni, ac praedictis privilegiis, ab usque anno 1732 concessis, et quibus semper gavisa fuit, et in illorum possessione semper, et hucusque remanere perrexit, facta itaque in dicta Cardinalium Congregatione, causae hujusmodi propositione, concordatisque dubiis nempe « Primo « An Monasterium S. Honuphrii nuncupatum Massa diruta esset Nullius Dioecesis, et quatenus negative « Secundo « An Priori, seu Abbati dicti Monasterii liceret facultatem concedere Sacerdotibus secularibus ab Ordinario minime approbatis audiendi Confessiones personarum saecularium in dicta Ecclesia S. Honophrii « Tertio « An Sacerdotes saeculares, vel Regulares alterius Dioecesis, etiam a proprio Ordinario approbati, audire possint Confessiones personarum saecularium in dicta Ecclesia de licentia P. Prioris, seu Abbatis ejusdem Monasterii pro tempore, et quatenus negative « Quarto « An et in quas poenas inciderint tam Prior, seu Abbas, quam Confessarii « Quinto « An fons Baptismalis in eadem Ecclesia positus, esset removendus. Eadem Cardinalium Congregatio die 2. Decemb. dicti anni 1756. respondit « ad primum negative « ad secundum, ad mentem in casu, de quo agebatur, et mens fuit non expedire uti Confessariis ab Ordinario non approbatis « Ad tertium affirmative « Ad quartum « provisum in antecedentibus « Ad quintum « negative, et ad mentem, et mens fuit quod non uteretur nisi consulta Sacra Congregatione.

Novum querelarum examen praelaudatae Sacrae Congregationi Concilii suppositum.

§. 4. Subinde vero, instante dicto Petro Antonio Episcopo, causa hujusmodi in ipsa Congregatione Cardinalium de novo proposita fuit; dicta vero Cardinalium Congregatio rescripsit « In decisis, et amplius. « Vigore autem ipsius novi rescripti tunc existens Procurator Generalis primo dictae Congregationis binas resolutiones a memorata Congregatione Cardinalium captas, editasque per quasdam Nostras in similis forma Brevis die XV. Maji 1759 expeditas literas, confirmari obtinuit, et vigore praemissorum tunc existens Abbas Generalis, seu primodicta Congregatio hujusmodi in antiqua pacifica, et usque dum observata possessione particularis, et separati territorii, etiam in dicto Casali Massa diruta, ut antea remansit.

Tertium experimentum pertentatum instante Episcopo Caputaquensi.

§. 5. Interea vero temporis contra omnem expectationem dictus Petrus Antonius Episcopus anno proxime praeterito confisus super clausulam in dictis Nostris literis super confirmatione praedictarum resolutionum memoratae Congregationis Cardinalium expeditis appositam « nempe « Salva tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis Cardinalium « aliasque pro se facientes rationes, novam audientiam a saepedicta Congregatione Cardinalium impetravit, et rursus causa hujusmodi in eadem Cardinalium Congregatione sub dubio « An sit standum, vel recedendum a decisis in casu etc. proposita fuit; dicta Cardinalium Congregatio mature perpensis novis rationibus hinc inde deductis die 30 Januarii nuper elapsi, stetit in Decisis in omnibus, et hujusmodi causam amplius non proponi mandavit. In hoc rerum statu dictus Procurator Generalis considerans ingentes sumptus, quos primo dicta Congregatio ad tuenda jura, et privilegia ab Apostolica hac Sancta Sede sibi concessa impendere coacta fuit, aliosque quos agere cogeretur, si causa hujusmodi de novo, etiam coram Judicibus, et Tribunalibus proponeretur, et prosequeretur, opportune sibi in praemissis Nobis provideri, et ut infra indulgeri summopere desiderat.

Pontifex controversias omnes a quocumque Tribunali avocat, et amplius proponi prohibet.

§. 6. Nos praemissis quantum cum Domino possumus benigne consulere cupientes, aliisque justis ex causis animum Nostrum moventibus adducti, nec non privilegiorum a praedictis praedecessoribus nostris dictae Congregationi Montis Virginis concessorum, ac resolutionum hujusmodi tenores, ac controversiae, seu litis, et causae hujusmodi statum, et merita, nominaque, et cognomina, et qualitates collitigantium, et alia quaecumque, etiam specificam, et individuam mentionem, et expressionem requirentia, praesentibus pro plene, et sufficienter insertis, et expressis, et specificatis habentes, Motu proprio, ac certa scientia, et matura deliberatione, Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, quamcumque litem, et causam super praemissis inter praedictum

Petrum Antonium Episropum ex una, et ipsam Congregationem Montis Virginis, seu illius modernum Abbatem Generalem ex altera, partibus coram memorata Cardinalium Congregatione motam, et pendentem, seu ea de causa coram quibuslibet aliis Tribunalibus, et Judicibus pro tempore movendam in statu, et terminis, in quibus de praesenti reperitur, et in posterum, si fursan pro parte ipsius Petri Antonii Episcopi, et successorum suorum, aliorumve quorumlibet eidem Congregationi Montis Virginis in praemissis inferri contigerit, ad Nos harum serie cum suis emergentibus, annexis, et connexis avocamus, illamque sic avocatam, motu, scientia, et potestate similibus, perpetuo supprimimus, et extinguimus, perpetuumque silentium imponimus.

Privilegia, et exemptiones alias huic Ordini concessa et indulta praecedenter, confirmat.

§. 7. Ac insuper motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus dictam a saepedicta Cardinalium Congregatione die 30 Januarii proximi praeteriti editam Constitutionem, nec non memoratum supradicti Raynaldi Episcopi instrumentum praevio consensu Capituli, et Canonicorum confectum, nec non omnia, et singula, privilegia, indulta, gratias, praerogativas, et exemptiones a dictis praedecessoribus Nostris, vel Monasterio Principali Montis Virginis, vel Abbati Generali ipsius Congregationis Montis Virginis, vel Congregationi praedictae, sive in genere, sive in specie super jurisdictionem quasi Episcopalem in Terris, Locis, et Oppidis praedictis, illorumque territoriis, ac declarationem territorii separati in Oppidis, Locis, et Terris a dicta Congregatione Montis Virginis possessis, hactenus concessa, juxta illorum tenorem perpetuo confirmamus, et approbamus; illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, et quatenus opus sit, privilegia, indulta, gratias, exemptiones, jurisdictionem quasi Episcopalem, ac territoriom separatum bujusmodi, in Terris, Locis, Oppidisque praedictis, aliasque facultates Congregationi Montis Virginis hujusmodi, illiusque pro tempore existentibus Generalibus, aliisque Abbatibus ejusdem Congregationis, etiam per communicationem Abbatibus, et Monachis Congregationis Cassinensis, seu Montis Cassini, Cisterciensis, et Camaldulensis, nec non Ordinibus Mendicantium concessa, confirmata, et pluries a dictis Romanis Pontificibus innovata, motu, scientia, et potestate similibus de novo concedimus, ac extendimus, et ampliamus, dictamque jurisdictionem quasi Episcopalem, et territorium omnino separatum cum exemptione tam activa, quam passiva in omnibus, et singulis Terris, Locis, et Oppidis praedictis a Congregatione Montis Virginis hujusmodi possessis, et dependentibus, illorumque territoriis, incolis, et subditis declaramus: Ac quascumque lites ubique motas super quacumque contradictione dicti territorii separati quarumcumque Terrarum, Locorum, et Oppidorum hujusmodi, ac dictae Congregationis Monasteriorum, et Grangiarum in illorum territoriis existentes, ac pendentes, et in posterum movendas, semper, et quandocumque extinguimus, et perpetuum silentium imponimus, simulque Grangias Monasteriis bujusmodi Congregationis annexas, et unitas, et ab illis dependentes, a quacumque quorumcumque Ordinariorum Visitatione perpetuo etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus eximimus, et liberamus, ac exemptas esse, et fore decernimus, ac declaramus.

Quaecumque tollit aliter judicandi facultatem.

§. 8. Decernentes easdem praesentes literas, et in eis contenta, quaecumque, etiam ex eo quod quilibet etiam cujusvis status, gradus, ordinis, praeminentiae, et dignitatis, aut alias etiam specifica, et individua mentione, et expressione digni in praemissis forsan jus, vel interesse habentes, seu habere praetendentes, illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causae propter quas ipsae praesentes emanaverint, sufficienter adductae, verificatae, et justificatae fuerint, aut ex alia quacumque quantumvis juridica, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae, aut interesse habentium consensus, alioque quolibet magno, et substantiali, ac inexcogitato defectu notari, im-

pugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, ad terminum juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudque quodcumque juris, facti, vel gratiae remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, concesso vel emanato quempiam in judicio, et extra illud uti, seu se juvare ullo modo posse; sed ipsas praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, et omnibus, et per omnia plenissime suffragari; sicque et non aliter in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogat contrariis.

§. 9. Non obstantibus quavis hactenus notae litis, litiumque ubique pendentia, aliisque praemissis, ac Nostris, et Cancellariae Apostolicae regulis de jure quaesito non tollendo, et Constitutionibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXIII. Aprilis MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno IV.

CCLXXVII.

Dat. die 28. April. 1762. Anno IV.

Confirmatio literarum Bonifacii VIII., Gregorii XV., et Innocentii X. circa Judices Conservatores, cum declaratione, quod Superiores Regularium temporarii, nullo casu deligi in Judices conservatores possint, quodque in Infidelium Regionibus nullo modo expediantur eligendi Judices Conservatores.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Summa sedulitate Romani Ponti-

§. 1. Cum omnium quidem Ecclesiarum, tum earum praesertim quae in remotissimis regionibus sunt constitutae, decet Apostolicam Sedem curam gerere. Fideles enim illic degentes, vel Ecclesiae corpori recens inserti, vel undique Paganorum ritibus, et superstitionibus circumdati, nisi novarum plantarum instar foveantur, irrigentur, diligenterque custodiantur, periculum est ne paullatim arescant, in eisque fructum quem optat coelestis Paterfamilias, non adinveniat. Hinc Romani Pontifices praedecessores Nostri, quorum exemplum Nos quoque sequuti sumus, in easdem regiones seculares, et regulares Clericos bene multos qui in agro Dominico operarentur, mittendos curarunt. Sed infensissimus humani generis inimicus, qui inter frumentum zizania super seminare solet, discordiarum semina inter eorum aliquos spargere adeo consuevit, ut non raro sui muneris obliti, ac Apostolicae legationis immemores, pro eo quod gentibus, et populis sedentibus in tenebris, et regione umbrae mortis, fidei lucem ingerere, et ad veritatis agnitionem perducere curent, ipsi inter se levissimis de rebus maximas contentiones ineant, quod interdum eo usque protenditur, ut eodem temporis, ac loci vestigio, quo Evangelium salutis afferunt, et pacem Christianam annunciant, quam Christus discipulis suis velut unicam haereditatem testamento reliquit, eas ipsi turbas excitant, ut qui eis adhaerent pro partium studio, etiam ad arma concurrunt, ac manus inter se, non sine bonorum omnium gemitu conferant. Id vero eo acerbius ferimus, quo eorum dissidia, Catholicae Fidei propagationi, summo esse impedimento propemodum videmus, atque in messe multa, veros Operarios adhuc paucos dolemus.

fices Missionibus prospexere ad Infidelium partes missos.

Recensentur nonnullae causae dissidiorum.

§. 2. Dissidiorum causa ejusmodi est, quod dum ex Regularibus nonnulli in vindicandis privilegiis toti occupantur, interim opus ministerii sui in consumationem Sanctorum, et in aedificationem Corporis Christi negligentes interdum, quod ore docent, ac oculis adstruunt, factis negare, ac manu destruere videantur.

In Missionibus Tunkini abusus inolevarat quoad Judices Conservatores.

§. 3. Nuper siquidem non sine intimo cordis Nostri dolore accepimus, in Regno Tunkini in Indiis Orientalibus, Regulares nonnullos, qui eodem ad Christi Religionem propagandam

missi sunt, sub obtentu conservandorum privilegiorum, quae Regularibus eisdem ab Apostolica Sede concessa fuerunt, Conservatores Judices ut vocant, praeter ordinem, et contra Apostolicarum Constitutionum spiritum, ac mentem tales sibi delegisse, quos nec ipsa instituti sui ratio pateretur, quique eo temeritatis pervenerunt, ut in Apostolicos Nostros Vicarios ibidem degentes, quorum auctoritatem, ut Religiosos viros decet, revereri debuissent, maximo cum Christiani nominis apud Ethnicos ipsos dedecore, gravique cum perturbatione illarum Ecclesiarum, excommunicationis, et suspensionis, et interdicti sententiam ferre non dubitaverint.

Ad tales removendos abusus Sacrae Congregationis Propagandae Fidei provocatum fuit Judicium.

§. 4. De quibus omnibus cum a Vicario Apostolico ad Nos essent delatae quaerelae, requiem non habuit caro Nostra, sed videntes tumultum in Domo Dei, in qua ne contentiones quidem Apostolus patitur, pro summi Pontificatus officio, duximus tanto malo validioribus remediis quantocius occurrendum. Ut vero cautius in re tanti momenti procederemus, Congregationem particularem nonnullorum S. R. E. Cardinalium, qui Negotiis Propagandae Fidei praepositi sunt, ad rem totam examinandam instituimus, qui quidem examen diligentes aggressi, primo Dubium illud « An potuerit eligi in Conservatorem Superior Regularis temporarius » pro rei gravitate minime censuere statim, ac protinus definiendum, sed reservato examine, ac decisione ejusmodi dubii, inter caetera pro re nata declararunt, inhaerendo Constitutionibus Apostolicis, decretis alias aeditis.

« 1. Quod denegata Regularibus, vel dilata facultas excipiendi confessiones, sufficiens causa non fuerit eligendi sibi Conservatorem. »

« 2. Quod proinde qui illum ea de causa elegerint Conservatorem, in excomunicationem inciderint ad formam *Cap. final. de off. et potest. Jud. Deleg. in* 6. speciatim confirmati in constit. Gregorii XV, quae incipit *Sanctissimus*. »

« 3. Quod electus hujusmodi Conservator, sub poena suspensionis a divinis, ipso facto incurrenda, a Conservatoris nomine, et officio omnino abstinere se debeat, nullis, ac nullius valoris declaratis omnibus hue usque ab eo actis, et deinceps forsan agendis. »

« 4. Demum quod graviter moneantur Regulares omnes, ut imposterum, remotis partium studiis, et proprii Ordinis comodis, ad animarum salutem unice invigilent, ne tandem Sedes Apostolica, tot Episcoporum querelis fatigata, privilegia olim Regularibus concessa pro incremento Missionum, quaeque nunc ad earumdem perniciem tendere cernuntur, revocare cogatur. Atque ad hunc effectum, nequis esse posset ignorantiae locus, hujusmodi decretorum exemplar Superioribus Generalibus respective intimetur; ut eorumdem observantiam, et exequutionem sollicite curent. »

Non obstante Sacrae Congregationis de Propaganda fide judicium, iisdem persistentibus abusibus, novum prodiit praelaudatae Congregationis decretum.

§. 5. Quae quidem omnia, quum essent a Nobis auctoritate Apostolica confirmata, hoc tamen temporis intervallo in regionibus adeo dissitis, discordiarum, ac scandalorum incendium nec extinguit, nec temperari potuit, imo multo etiam magis acutum, et dilatatum est, adeo ut graves querimoniae, ad Nos usque pervenerint, negata etiam fuisse, in summo vitae discrimine sacramenta nonnullis eorum, qui Judicis Conservatoris judicio, et censuris non obtemperassent. Quibus ex causis haud diutius differendam dubii huc usque suspensi decisionem rata dicta Congregatio, deductis hinc inde juribus, et re maturo perpensa, ac prae oculis habitis Constitutionibus Apostolicis, tum et fere communi Juris Canonici peritorum consensu, ac praesertim resolutione Congregationis Episcoporum, et Regularium negociis praepositae, quae ab Archiepiscopo Turritano consulta « *An regulares unius Conventus, Monasterio, vel Domus aliquem Priorem, Guardianum, vel quemvis alium, quavis Regulari dignitate fulgentem, in suum Conservatorem eligere, vel deputare possint* » die 8. Oct. 1717. rescripsit: *Non posse*: his eiisque similibus Decretis inhaerens die 8. Martii currentis Anni tandem in hanc modum propositum dubium resolvit « *Consulendum Sanctissimo, ut dignetur declarare, Superiores regulares temporarios nullibi, et in nullo casu posse eligi in Conservatores; in partibus autem Infidelium expedire ut Conservatores omnino non eligantur.* »

Semper certus modus, certique fines electioni, et potestati Judicum Conservatorum a Sancta Sede praescripti.

§. 6. Hoc Nobis relatum, exhibitumque Decretum jam satis agnovimus, quoad utramque partem Apostolicis Constitutionibus consentaneum, et congruum. Jamdudum enim praedecessores Nostri Bonifacius VIII. in Constitutione, quae incipit *Statum*, Gregorius XV. in Constitutione, quae incipit *Sanctissimus in Christo Pater*, et Innocentius X. in Literis in forma Brevis, quae incipiunt *Alias a Nobis* animadvertentes, Regulares, aliosque quibus ab Apostolica Sede generale, sive speciale privilegium concessum est, ut possint sibi Judices Conservatores eligere, sub hujusmodi privilegii praetextu, Episcoporum, aliorumque judicium Ordinariam, sive delegatam jurisdictionem perturbare, et electos Judices Conservatores suae potestatis limites frequenter excedere; optimo sane consilio, dum privilegia ista sarta, tecta esse voluerunt, certum tamen modum Judicum Conservatorum electioni, certasque fines eorumdem potestati imposuerunt; poenis etiam adversus transgressores constitutis.

Pontifex approbat, et confirmat praecedentes Apostolicas constitutiones quoad Judices conservatores.

§. 7. Horum igitur Summorum Pontificum praedecessorum Nostrorum vestigiis inhaerentes, de consilio Congregationis particularis supramemoratae nonnullorum S. R. E. Cardinalium, qui Negociis Propagandae Fidei praepositi sunt, videlicet Ven. Fratris Nostri Josephi S. R. E. Cardinalis Spinelli Episcopi Ostiensis, et S. Collegii Decano, ac dilectorum filiorum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Stoppani, Galli, Antonelli, et Columnae de Sciarra, motu proprio, at ex certa scientia, et matura Nostra deliberatione, Nos in primis, constitutiones easdem Bonifacii VIII. et Gregorii XV. necnon Apostolicas literas in forma brevis Innocentii X. quarum tenorem hic pro inserto volumus, cum singulis declarationibus, in iisdem contentis innovamus, et confirmamus, ac easdem Constitutiones, et Apostolicas Literas, plenum robur, et firmitatem habere volumus, et mandamus.

Ne in Judices Conservatores eligantur Superiores temporanei, sed tantum personae dignitatem vel personatum obtinentes.

§. 8. Praeterea quod in iisdem constitutionibus cautum est, ut ii dumtaxat in Judices Conservatores eligi possint, qui dignitatem, aut personatum in Cathedrali, vel collegiata Ecclesia obtinent, Nos iisdem Constitutionibus inhaerentes statuimus, et declaramus, non licere quibuscumque in locis, Regularibus cujuscumque Ordinis, Monasterii, vel Congregationis, mendicantibus, vel non mendicantibus, etiam Societatis Jesu, quantumvis exprimi, ac speciatim nominari eas oporteat, caeterisque, quibus ab Apostolica Sede concessum est, ut Judices Conservatores sibi deligere possint, vigore cujuscumque privilegii, cui, quatenus opus sit, expresse derogamus, Praepositus, Rectores Provinciales, Diffinitores, Custodes, Priores, Rectores, Vicarios, Visitatores, aliosque quoscumque Superiores Regulares non perpetuos, sed temporarios proprii, vel ulterius Ordinis in Judices Conservatores eligere, quos hac in parte, et ad hunc effectum in Dignitate Ecclesiastica constitutos non esse, eorumdem electionem, etiamsi fiat, servata in reliquis forma Constitutionis Gregorii XV. ipso jure irritam prorsus fore declaramus.

Regularibus in missionibus degentibus in partibus infidelium, interdicitur Judicum Conservatorum electio.

§. 9. Tandem inhaerentes etiam decretis in Congregatione Generali de Propaganda fide coram S. M. Urbano VIII. habita die III. Febr. anni MDCXL, et prospectis etiam periculis, et scandalis, quae ex electione Judicum Conservatorum, in partibus Infidelium plerumque in animarum perniciem, et publicae tranquillitatis, atque Ecclesiasticae pacis perturbationem, emergunt; juxta decretum praefatae Congregationis, auctoritate Apostolica denunciamus, Regulares mendicantes, et non mendicantes, Monachos, et Clericos Regulares, cujuscumque Congregationis, et Ordinis, etiam Societatis Jesu, aliosque quamvis expresse, et specialim nominare eos oporteat, privilegia sibi concessa eligendi Judices Conservatores, quosque in partibus Infidelium degunt, se sacras missiones exercent, nullo modo expedire *utantur*; sed omnes et singulos in ostensionibus, et causis, quae ipsorum Ordinis jura, et privilegia tangunt, ut ab Ecclesia Ecclesiarum omnium matre, et Magistra, cui nihil antiquius est, quum cuique sua jura servare, rectum judicium, et remedium praestolentur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 10. Decernentes praesentes nostras Literas, et in eis contenta quaecumque, licet Superiores quorumcumque ordinum etiam Ge-

nerales, vel Prioresitidem Generales, seu Missionum, aut Missionarii ipsi; vel ab eis deputati, aut alii quicumque in praemissis interesse habentes, vel habere praetendentes, ad hoc vocati, citati, vel auditi, sive causae propter quas eaedem praesentes emanarint, sufficienter adductae, justificatae, et verificatae non fuerint, semper, et perpetuo validas, et efficaces existere, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus inviolabiliter observari; sicque et non alias pro quoscumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate fungentes, et etiam S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, dictaeque Sedis Nuncios, et Vicarios Apostolicos, seu Visitatores, quibusvis facultatibus munitos, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpetrandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere; irritum quoque, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 11. Non obstantibus Sixti V. favore Ordinum Mendicantium, et Pii V. ac Gregorii XIII. incipientibus *In Supereminenti* favore Clericorum Regularium Societatis Jesu extra Europam existentibus, ac quibusvis aliis Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Ordinum, et Institutorum quorumcumque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis, etiam Mare Magnum, vel alias quomodolibet nuncupatis, eisdem Ordinibus, et Institutis, eorumque Superioribus, et Praelatis, ac personis etiam Missionariis in limine quoque, et actu primaevae illorum expeditionis, ac subinde, et successive, etiam per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores Nostros, ac Sedem Apostolicam praedictam, et per Nos pariter quomodolibet concessis, confirmatis, et iteratis vicibus approbatis, et innovatis; quibus omnibus, quae praesentibus quomodolibet obstare possunt, etiam de illis, eorumque totis tenoribus, specifica, et expressa, ac individua, nec non de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad haec servanda foret, eorumque tenores pro plene, et sufficienter praesentibus expressis, et totaliter insertis habentes, illis aliter in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse, amplissime, et plenissime, nec non opportune, et valide derogamus, et derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Forma statuitur, ut mediante executione praesentes literae possantur.

§. 12. Ut autem praesentes Nostrae literae ad omnium notitiam deducantur, neque aliquis eorum ignorantiam praetendere, aut contra eas se excusare valeat, volumus, et mandamus, earum exemplar Superioribus Generalibus Ordinum, Congregationum, et Institutorum praedictorum, seu illorum Procuratoribus Generalibus in Urbe existentibus e quibus Missionarii quicumque extiterint, a dicta Congregatione de Propaganda Fide tradi debere. Quodque post traditionem hujusmodi omnes, et illos quos concernunt, et concernent in futurum perinde arctent, et afficiant, ac si eorum cuilibet personaliter intimatae fuissent.

Transumptorum fides.

§. 13. Volumus etiam, quod earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii Publici suscriptis, et sigillo dicti filii Moderni, et pro tempore existentis dictae Congregationis a Secretis munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra ubique Gentium, et locorum adhibeatur, quae iisdem praesentibus adhiberentur, si originaliter exhibitae forent, et ostensae.

Sanctio poenalis.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae confirmationis, Mandati, Statuti, declarationis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare praesumpserit, Omnipotentis Dei, et Beatorum Apostolorum Petri, et Pauli indignationem se sciat incursurum. Datum Romae apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo sexagesimo secundo, Nono Kalendas Maji, Pontificatus Nostri Anno IV.

CCLXXVIII.

Dat. die 5. Maji 1762. Anno IV.

Cum Maronitarum Patriarcha quaeritur quod intrusum Melchitarum Patriarcham perhonorifice exceperit, eique significationes omnes detulerit quae veris Patriarchis deferri solent, praecipitque ut eum a sua consuetudine arceat tamquam censuris alligatum.

Melchitarum Patriarchae electionem ab Antistitibus dissidentibus factam irritavit Pontifex hic Constit. diei 1. Augusti 1760. relata superius sub Num. CLVII. pag. 384. Patriarchalis Ecclesia Melchitarum provisa fuit ex dispositione libera Apostolicae Sedis per Constit. alteram ejusdem diei relat. loco cit. sub Num. CLVIII. pag. 386.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Memoriae revocantur dissentiones, et controversiae obortae super electione Patriarchae Melchitarum.

§. 1. Non latet Fraternitatem tuam, quae dissentiones, et controversiae inter Graecos Melchitas, magno cum detrimento Catholicae Religionis, extiterint ex eo tempore, quo Patriarcha Cyrillus Patriarchatu cessit, ita tamen sibi, ut Fratris Filius ex condicto, ac necessario sufficeretur. Ea res, in qua nulla Sacrorum Canonum, nulla Ecclesiasticae disciplinae, sed onius carnis, et sanguinis ratio habita est, uti plane indigna, atque exitiabilis Catholicis quibusque istbic degentibus visa est, ita profecto tuae pietatis studium accendere, atque excitare debuit, ut te quasi murum opponeres pro domo Dei Israel, et Sanctuarii majestatem sartam, tectamque servares: sed cum ex literis demortui Patriarchae Maximi, et illius Nationis Episcoporum et praesertim Delegati Nostri Apostolici cognovimus, Fraternitatem tuam, Monachum intrusum Ignatium Joar, qui ab eodem Apostolico Delegato ex praescripto Brevium Pontificiorum excommunicatus, suspensusque fuerat, perhonorifice excepisse, eique omnes illos obsequii significationes detulisse, quae veris legitimisque Patriarchis deferri solent; dici vix potest quam grave id Nobis, molestum, ac nullo modo ferendum esse videatur.

Dolet quod cum intruso Melchitarum Patriarcha perhonorifice egerit, et jubet ut ab intrusi consuetudine se abstineat quoad ille errorem suum poenitendo correxerit.

§. 2. Dolemus enim Venerabilis Frater, intimisque sensibus angimur, te, a quo minime erat expectandum, in tantum errorem incidisse, quo Principes Drusi abstinuerunt, qui profecto Apostolicam Sedem magis reveriti sunt, quam tu ipse tot, tantisque beneficiis obstrictus ac Pallii ornamentis condecoratus. Non defuerunt, qui dicerent, Nostras partes esse in Fraternitatem tuam gravius aliquid statuere: ferendum tamen duximus quod speramus fore, ut in viam redeas, unde levitatis errore deflexisti. Te igitur hortamur, monemus, atque etiam Apostolica auctoritate qua fungimur tibi plane mandamus, ut intrusum Monachum a tua consuetudine arceas tamquam hominem censuris alligatum dirisque omnibus devotum; idque facias, quoad ille errorem suum poenitendo correxerit; dignusque existimari possit, qui benigne recipiatur in Ecclesiae sinum, quae non mortem, sed salutem, et vitam exoptat peccatoris sempiternam. Praeterea Apostolica Nostra authoritate, Breve illud Benedicti XIV. felicis recordationis, quo fraternitati tuae mandatur, ut in Graecorum Melchitarum negocia ne te immisceas confirmamus omnino, ac exequutioni mandandum jubemus. Sic enim existimare debes: Onus illud Episcopale, quod tibi impositum est, pascendi partem istam Dominici Gregis, satis esse debere, quin te ipse in alienum Ovilem intrudas, atque inferas: ac Fraternitati tuae, Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Datum Centumcellis Viterbien. Dioecesis etc. die V. Maji MDCCLXII. Pontificatus Nostri anno quarto.

CCLXXIX.

Dat. die 12. Maji 1762. Ann. IV.

Excusatione accepta pro translatione arbitraria jejunii, et pervigilio S. Matthiae ad alteram diem facta ab Episcopo Toletano, eumdem obsecrat ut conjunctim cum Apostolica Sede in concredita sibi Ecclesia gubernanda se gerat turbidissimis praesertim temporibus.

Pontificis hujus querimoniae Toletano Archiepiscopo factae pro arbitraria jejunii translatione, Apostolica Sede inconsulta, habentur in Literis relatis hujus Continuationis sub Num. CCLXIX. pag. 621.

Dilecto Filio Nostro Aloysio S. R. E. Cardinali de Corduba Archiepiscopo Toletano.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Perlibenter legimus literas tuas pridie Kal. Aprilis ad Nos datas, quibus de lege jejunii a pervigilio Sancti Matthiae in alterum diem translati, te Nobis diligenter purgare voluisti. Etsi vero quidquid de sanctissimis majorum institutis, et veteri Ecclesiae disciplina immutatur, Romano Pontifice inconsulto, Romano ipsi Pontifici gratum, ratumque esse minime possit, fecerunt tamen eaedem tuae literae, ut si quid Nobis eam ob rem, aut suspicionis, aut offensiunculae insederit, id statim depositum esset ac stirpitus evulsum ex omni memoria, vitaque Nostra. In iis enim omni ex parte elucebat Hispana, hoc est egregia, et singularis erga Nos, atque Apostolicam Sedem observantia, et fides; praesertim cum de concepta aegritudine Nostra, te vehementer sollicitum esse, ac praecipuo quodam dolore angi significaveris. Neque Nos quidem vicem non rependimus, teque dilecte Fili Noster paterna benevolentia, atque intimo amoris, ac charitatis Nostrae sinu complectimur, arctiusque etiam, quam antea, devinctum tenemus: nam pro tua eximia prudentia optime intelligis, quanti intersit ad bene feliciterque gubernandam Ecclesiam, bis praesertim turbolentissimis temporibus, quacumque in re, communis eorum consensu, et conspiratio, qui Nobiscum sedent ad puppim. Itaque sic existimare debes, te Nobis esse carissimum, idque ut omnes homines intelligant; Nos, si occasio ferat, operam, et studium libentissime posituros: atque hujus Nostrae erga te benevolentiae obsidem, damus Apostolicam Benedictionem, quam tibi, Dilecte Fili Noster, peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem die XII. Maji MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CCLXXX.

Ut eveniente obito Cardinalis de Hutten Episcopi Spirensis, etiam apud Sedem Apostolicam, novus Episcopus eligatur juxta concordatum Germaniae a Capitulo Ecclesiae Cathedralis Spirensis indulgetur. Dat. die 13. Maji 1762. Ann. IV.

Dilectis Filiis Decano, et Capitulo Ecclesiae Spirensis.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

§. 1. Cum sicut dilectus filius Noster Franciscus Christophorus S. R. E. Presbyter Cardinalis de Hutten in Holtzemberg nuncupatus Ecclesiae Spirensis ex concessione, et dispensatione Apostolica Praesul Nobis exposuit, electio personae idoneae, quae dictae Ecclesiae Spirensi, pro tempore Pastoris solatio destituta reperiatur, in Episcopum a Romano Pontifice pro tempore existente ad electionem hujusmodi praeficiatur, ad vos juxta concordata dudum inter Sedem Apostolicam, et inclytam Nationem Germanicam inita, vel privilegia Apostolica, aut alias legitima spectet, dictus vero Franciscus Christophorus Cardinalis, et Praesul, ut eveniente casu, quo ejus persona Ecclesiam praedictam vacare dictae Sedis dispositioni reservatam, seu affectam esse contigerit, jus eligendi vobis salvum, et illaesum remaneat opportune vobis, a Nobis provideri, et ut infra indulgeri summopere desideret.

Exponitur vacante Ecclesia Spirensi, Decano, et Capitulo ejusdem Ecclesiae pertinere novi Episcopi praesentationem.

§. 2. Nos ipsius Francisci Christophori Cardinalis, et Praesulis votis hac in re favorabiliter annuere, ac specialem vobis gratiam facere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et

Privilegium praedictae praesentationis confirmatur etsi casus contigerit vacationis per obitum moderni Episcopi apud S. Sedem.

poenis quovis modo, et qoacumque de causa latis, si quas forte incurrerint, bujos taotum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicatiooibus ejusdem Francisci Christopbori Cardinalis, et Praesulis Nobis super boc bumiliter porrectis inclinati, vobis, ut si cootingat memoratum Franciscum Christophorum Cardinalem, et Praesulem etiam apud Sedem Apostolicam praedictam obire; licet praedicta Ecclesia Spirensis per obitum bujusmodi ex quovis capite etiam speciali nota, et expressione digno, ejusdem Sedis Apostolicae dispositioni generaliter, vel specialiter reservata, aut quovis modo affecta tooc reperiretur; nihilominus persooae idoneae electio in locum dicti Francisci Christopbori Cardinalis, et Praesulis eidem Ecclesiae Spirensis io Episcopum a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente ad electionem hujusmodi praeficiendae ad vos juxta coocordata, vel privilegia Apostolica praedicta omniuo spectet, et pertineat in omnibus, et per omnia, perinde ac si ipsa Ecclesia Spirensis dictae Sedis dispositioni oullateous reservata, vel affecta esset, auctoritate Apostolica, teoore praeseutium coucedimus, et indulgemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et iotegros effectus sortiri, et obtinere, ac vobis plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscomque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. praedictae Cardinales etiam de Latere Legatos, et dictae Sedis Nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et ioterpretaodi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secos super bis a quocumque, quavis auctoritate, scieoter, vel ignoraoter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis Cancellariae Apostolicae regulis editis, vel edendis, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut praesens gratia oon transeat in exemplum. Datum Romae apod Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Maji MDCCLXII, Pootificatos Nostri Anno quarto.

CCLXXXI.

Dat. die 29. Maji 1764. Ann. IV.

Statuta de novo condita a Superioribus Congregationis Hospitalariorum Divini Pastoris in Regnis Hispaniae, et Portugalliae pro recta administratione Hospitalis Cadicensis, nec non Decretum Episcopi ejusdem Civitatis illa approbantia, confirmaotur,

Clemens Papa XIII.

Ad perpetoam rei memoriam.

Exponitur, vetera hujus Congregationis statuta a S. Sede iamse approbata, sed nonnulla adhuc desiderari pro meliori Hospitalis regimine.

§. 1. Nuper pro parte dilectorum filiorum Modernorum Superiorum Congregationis sub invocatione Hospitalariorum Divini Pastoris in Civitate Cadicensi canonice, ut asseritur, erectae, Nobis expositum fuit, quod alias nempe Anno MDCCXXX. tuoc existentes Superiores Generales Congregationis sub titulo Hospitalariorum Divini Pastoris bujusmodi in Hispauiarum, et Portugalliae Regnis canonice, ut etiam asseritur, iostitutae, confirmationem Statutorum ejusdem Congregationis ab Apostolica hac Saocta Sede sibi concedi obtinuerunt, et sicuti in dictis Statutis tunc minime explicatum fuit, quod in quacumque domo regulari ipsius Congregatioois duo Archiva erigi deberent, uoum scilicet pro asservandis scripturis, et instromentis confectis, et cooficiendis ad Congregationem spectantibus, et pertinentibus, alterum vero pro deponendis pecuniis ex annuis redditibus, et proventibus booorum ad Congregationem spectantium, et eleemosyuis provenientibus, et otrumque ex dictis Archiviis tres baberet claves per tres diversos uuiuscujusque Domus coofratres custodiendas, quodque iosuper io qnolibet ex dictis Archiviis duo esseot libri, iu quorum uoo redditus, et proventus, in altero expeosae de die in diem faciendae describantur, illasque Superior obedientiae nuncupatus subscribere teneatur, ad effectum, ut singulis anois de receptis, et expensis rationem reddere possit, dicti exponeotes pro felici, prosperoque dictae suae

Congregationis regimine, et guberulo, ac administratione, dicta nova statuta aliis jam conditis, et approbatis statutis addere cupientes, Venerabili Fratri Thomae moderno Episcopo Cadicensi pro illorum approbatione supplicem libellum porrexerunt, ac dictus Thomas Episcopus perpensis dictis novis statutis per exponentes praedictos conditis suum decretum confirmatorium edidit tenoris sequentis videlicet « Illustrissime, et Reverendissime Domine, Domine » Sebastianus e Sancto Joanne de Deo, Ortuzar, et Cornexo, Procurator Generalis meae Religiosae Congregationis Divini Pastoris animarum nostrarum horum Regnorum Hispaniarum, et Portugalliae, Capitalium Romae, et Matriti, Superior Obedientiae, ad praesens in hac Sacra Domo nostra, et Hospitio Sancti Joannis de Letran hujus Villae de Vegel vulgo della Frontera Dioecesis Cadicensis; Dominus Petrus Franciscus Espinosa Presbyter Cappellanus, et in ea Rector, sicuti etiam Fratres, Franciscus de Sancto Ignatio Fundator, Emmanuel a Sancto Josepho, Franciscus a Sancto Matthaeo, Joannes a Sancto Antonio, Vicentius a Sancto Bernardino, et Franciscus a Sanctissimo Sacramento, qui modo sunt, et deinceps fuerint, unanimes, et nemine discrepante, et ad pedes Illustrissimae Dominationis Vestrae cum omni profunda humilitate provoluti dicunt: Quod cum ipsi magna penuria laboraverint in augmento nostri sacri Instituti, et hoc in profectu spirituali, et corporali Pauperum Infirmorum, quod est objectum principale, et ad hunc finem multae utiles providentiae assumptae fuernet, quarum, et inter eas una est, quod in qualibet domo nostrorum Hospitalium sacri nostri Instituti constituenda sint duo Archivia, unum ad scripturas pertinentes ad Domum Hospitalitatis, et alterum tertium clavium ad depositandum capitalia, tam ea, quae ex redditibus sunt, quam ea, quae ex eleemosynis acquiruntur, et Fratres nostri in mendicando summo labore a Fidelibus accipiunt; et consequenter nominentur tres Fratres Clavarii, qui ipsi teneant claves, et unam illarum, superior obedientiae. Simulque sint duo libri (qui de Cassa dicuntur) et in uno scribantur introitus denariorum, et in alio exitus expensarum tam pro Infirmis, et Cultu Divino quam pro aliis necessitatibus, in quibus supradicti Clavarii, et Superior Obedientiae ad calcem uniuscujusque computorum debeant subscribi, tam in acceptis, quam in his, quae expendi debeaet, atque ex his omnibus, Ipse Superior Obedientiae reddat computum suae distributionis Ipsis Clavariis, et Communitati in omni anno, cumque ab ipsa Communitate approbata fuerit, praefati Clavarij reddant rationem in Visitatione Ipsi Visitatori, qui a Domin. Vestra Illustrissima sive a suis Successoribus missus fuerit; ita tamen, ut modo supradicto, nequaquam aliquid defraudari possit, neque expendi. Hoc modo, Illustrissime Domine, experimentum tenemus in dies augeri bona, non solum spiritualia, sed etiam temporalia cum omnimoda pace, et sine gravamine ipsius conscientiae, cumque haec Sacra Domus, et ipsa Communitas tanquam valde utile, sicut et maxime conveniens hoc habeat prae oculis ad majus, et oeconomicum regimen, et quod ita debeset gubernari, ista et aliae Domus nostri sacri Instituti, et in particulari haec nostra Domus, quae aliis inferior est, eo quod redditus ejusdem sint ita exigui, ut non valeant ad ea, quae Ecclesiae necessaria suet, neque ad ejus ornatum. Igitur ad hoc ut decentius ornaretur, necessarium habuimus, ut supranominatus Presbyter Cappellanus Dominus Petrus Espinosa de suo introitu suppleret plus quam novem millia regalium, quorum creditor manet, sicut constat ex computis factis in praeterita Visitatione anni 1759. qui non potuerunt satisfacere propter tenuem introitum. Veruntamen cum ipsa Religiosa nostra Congregatio, seu communitas, quae in praesenti existit, et deinceps fuerit, obligetur ad exactionem, et perceptionem redditnum, ad solvendum onera, et pensiones, quas annualiter habet, sicut ita in aliis Domibus nostris, et Hospitalibus exercetur; et hoc facillimum invenitur in dicta nostra Congregatione, eo quod privilegiis Pontificiis, et Regiis gaudeat, ad hoc ut possit in toto orbe Christiano eleemosynas accipere, cum talibus eleemosynis omnia reparantur. » Ideo Illustrissimae, et

Tenor postulationis Episcopo Cadicensi pro novorum Statutorum approbatione porrectae.

Reverendissimae Dominationi Vestrae petimus, et supplicamus, suum decretum in omni forma dignetur scribere, ut statuantur, duo Archivia supra relata, sicut in hoc memoriali exprimitur, et supplicamus. Obligando, sicut nos obligamus totam Communitatem, et Congregationem, quae in praesenti est, et deinceps fuerit, ad percipiendum omnes redditus, et ad exactionem omnium, quae competunt supradictae Ecclesiae, et Hospitali, et pensiones Missarum sicut et alia, quae ipsi Ecclesiae, et Hospitali correspondent: reparare fabricam, et ornare ipsam sicut debitum est: insuper reddere rationem in visitatione, quae a Vestra Dominatione Illustrissima et Reverendissima, sive a suis successoribus missa fuerit, sicut placuerit, et commode inveniatur; Et istiusmodi Domus haec Sacra, et Hospitalis augeatur, et cultus; atque in ipsis preces fundendo Divino Pastori, et Patri nostro, ut Illustrissimam, et Reverendissimam Dominationem Vestram repleat omni felicitate, et prosperitate tam spirituali, quam temporali, conservando ipsam Suam Dignissimam Personam in majori culmine Dignitatis, ad majorem utilitatem pauperum suae Dioecesis, atque post annos multos in aeterna beatitudine ab ipso collocetur. Supplicantes enixe, ut ad majorem expressionem, et gratiae suae benevolentiam, detur Nobis possessio in forma plenaria • Sebastianus a Sancto Joanne de Deo Ortuzar, et Cornexo Procurator Generalis • Dominus Petrus Franciscus Espinosa Rector • Franciscus a Sancto Ignatio • Emmanuel a Sancto Josepho • Franciscus a Sancto Matthaeo • Joannes a Sancto Antonio • Vincentius a Sancto Bernardino • Et Franciscus a Sanctissimo Sacramento • Est sigillatum. • Decretum Illustrissimi Episcopi • *Portus Regalis, et die 19. Mensis Mai. 1760.*

Tenor Decreti Episcopi Cadicensis.

• Cum attente ad omnia a supplicante exposita in hoc memoriali animum inclinemus, tum persemetipsum, et nomine suae Religiosae Congregationis Divini Pastoris sitae in Domo, et Hospitali Sancti Joannis Lateranensis in Villa vulgo Vegel nostrae Jurisdictionis, et Projectum, quod statuerunt, dirigatur non solum ad Divinum cultum, et conservationem illius Ecclesiae, verum etiam ad spirituale, et temporale solatium Pauperum Infirmorum, illico, et sine mora illis libenter licentiam concedimus sicut postulaverunt ad stabilienda duo Archivia, et ad omnia alia, quae ab ipsis referuntur, et juxta circumstantias relatas in hoc ipso memoriali, absque praejudicio Nostrae Ordinariae Jurisdictionis; Cum omnibus lineis et statu ad inspectionem, et cognitionem, quam observare debemus in Nostris Pastoralibus Visitationibus, dum per Nos, sive per Successores Nostros determinatae, et actae fuerint in dicta Villa Vegel • Frater Thomas Episcopus Cadirensis •

Supra relatum decretum nova statuta approbans, Apostolica auctoritate confirmatur.

§. 2. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti exponentes praemissa omnia, quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent. Nos ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinserta nova statuta a dictis exponentibus pro ipsa Congregatione Cadicensi condita, et decretum a memorato Thoma Episcopo super illorum approbatione, et confirmatione, ut praefertur, editum, auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint supplemus et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 3. Decernentes easdem praesentes litteras semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri de-

bere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus praemissis ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dictae Congregationis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibus, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXIX. Maji Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Secundo, Pontificatus Nostri Anno Quarto.

CCLXXXII.

Dat. die 3. Junii 1762. Ann. IV.

Bibliothecariis Civitatis Valentinae, quoties ad hoc munus eligantur ab Episcopo Beneficiati illius Ecclesiae, ultra exemptionem a Choro jam alias indultam, facultatem facit percipiendi distributiones quotidianas, iis tantum exceptis quas Testatores veris praesentibus tribuendas jusserunt.

Privilegium exemptionis a Choro cum libera fructuum perceptione, Beneficiatis Ecclesiae Valentinae ad Bibliothecarii munus evectis in ea Civitate, indulxit Pontifex hic Constit. die 12 Martii 1760 relata hujus Continuat. Num. CXXIV. pag. 323.

Venerabili Fatri
Andreae Archiepiscopo Valentino

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et
Apostolicam benedictionem.

Exponitur tenor praecedentis concessionis.

§. 1. Alias per similes Nostras in forma Brevis literas sub datum 12 Martii Anno 1760 nonnulla tibi indulsimus in gratiam publicae Bibliothecae in isthac Valentina Urbe, studio, ac liberalitate tua institutae, atque inter caetera, duobus Bibliothecariis ex Collegio Beneficiatorum istius Cathedralis a te assumendis, quo tempore in eadem Bibliotheca studiorum commodis vacarent, exemptionem a servitute Chori concessimus, ita ut fructus praebendae, si quam haberent, aut Beneficii, ac si Choro interessent, percipere possent, exceptis tamen quotidianis distributionibus, quas vere praesentibus, atque inservientibus, ut accrescerent, reliquimus, quemadmodum in iisdem literis fusius continetur quarum tenor est videlicet • (*omittitur tenor Literarum quae sunt supra N. CXXIV. pag.* 323) • Deinde vero ex aliis literis Fraternitatis Tuae XIII. Kalendas Februarii praesentis anni ad Nos datis cum intellexerimus, Beneficiorum fructus Cathedralis istius Ecclesiae ferme omnes ex quotidianis distributionibus existere, nihilque propemodum commodi ad Beneficiatos illos Bibliothecae addictos pervenire, si ese excipiantur, quemadmodum revera in praefatis Nostris literis erant exceptae, eaque propter enixae a Nobis postulaveris, ut iisdem Beneficiatis etiam quotidianis distributionibus frui liceret.

Facultas percipiendi distributiones quotidianas Bibliothecariis istis indulgetur, exceptis iis, quae ex Testatorum jussu a vere praesentibus percipiendae forent.

§. 2. Hinc Nos qui Fraternitatem tuam paterna vere charitate complectimur, ob eximiam vigilantiam, qua Urbis istius decus, bonarum artium incrementum, praecipue vero pauperum commoda promovere satagit, hac etiam in re votis tuis obsecundare cupientes, ut dum illi Beneficiati Bibliothecae custodiae a te designandi, quo tempore huic muneri incumbunt, Beneficii fructus, atque etiam omnes distributiones quotidianas, dummodo ex iis non sint, quas in ultimis suis tabulis, Testatores vere praesentibus jusserint dispertiri, libere, et licite lucrari valeant, Apostolica auctoritate concedimus, et indul-

gemus, firmasque praeterea, validas, et efficaces praedictas Nostras literas in caeteris omnibus esse volumus, atque jubemus: ac tibi, Venerabilis Frater, benevolentiae Nostrae pignus, Apostolicam Benedictionem peramanter largimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die III. Junii MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CCLXXXIII.

Dat. die 9. Junii 1762. Anno IV.

De Ecclesiae injuriis illatis graviter conqueritur, ac potissimum de contumeliis contra Socialatem Jesu cum Episcopis Regni Galliarum in extraordinariis Comitiis congregatis, illosque hortatur ut ad tam gravia mala evertenda, Regiam opem implorent.

Hac eadem die Clemens XIII. Literas in forma Brevis direxit Ludovico Christianissimo Francorum Regi de Ecclesiae rebus valde turbatis, et ut Societatem Jesu in suo patrocinio habeat pro bono quod constantissime Religioni attulit, commendat. Alias pariter Epistolas die 22. hujus mensis perscripsit Pontifex Episcopo Valentino, in quibus zelum quo fervet pro Catholica Religione laudat, eumque hortatur ut Societati Jesu pro viribus faveat, a qua tot Religioni ipsi utilitates promanarunt. Binas hasce Literas referunt rerum Ecclesiasticarum Scriptores illius temporis, quas consulere ad opportunitatem poterunt, qui eas cognoscere cupiunt, quum earum Authographa invenire Nobis datum non fuerit in Vaticanis Archiviis, temporum fortasse injuria vel deperdita, vel commixta. Quoe si deinceps ex novis adhibendis diligentiis adinvenire datum sit, ea in Supplemento collocabimus post finem hujus Pontificatus.

Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis et Episcopis Regni Galliarum in extraordinariis Comitiis Cleri Gallicani congregatis.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Quanto in dolore simus ex eo Catholicae Ecclesiae statu, qui nunc est, nulli putamus esse facilius, quam vobis Ven. Fratres existimare, quos pro vestra in Deum pietate, religione, divinique cultus conservandi studio, ex iis, quae Nobis, et Apostolicae Sedi sunt cum Episcopatu vestro communes injuriae, acerbissimo animi sensu jamdiu esse tactos oportet. Sed quonam tandem haec gliscentium in Ecclesia malorum evasura sit moles, id vero tristissimum moerorem affert, et gravissimum metum. Equidem divina primum ope, deinde tum virtute, et constantia vestra freti, tum Christianissimi Regis pietate, tuendaeque Religionis summo studio confisi, bonum esse putavimus salutare Dei praestolari cum silentio. Sed cum omnes os suum aperuerint super Nos inimici, et apud vos imminuta Ecclesiae majestate, ejusque proculcata protritaque potestate, divina super ejus caput propemodum inundaverint aquae, ne patiamur amplius, ea, quae in hominum est praesidio falsa spe duci; Sed in Deo tantum fidentes, qui vel mortuos suscitat, oremus in spiritu, et in ipso vigilemus in omni instantia, et obsecratione, induti armaturam Dei, in qua possimus omnia tela nequissimi ignea extinguere, quae nunc acerrime ardere, ex ipso praesertim malorum aspectu facile cognoscitis.

De Ecclesiae malis summum moerorem exprimunt, et Episcopos hortatur, ut fortiter resistant, et orationibus, ipsis malis finem implorent.

§. 2. Videtis enim Venerabiles Fratres, duriore nimio apud vos esse conditione, qui bene de Catholica Ecclesia sentiunt, quam qui cum illa a multo tempore horrificum, et nefarium bellum gerunt. Videtis Fidei defensoribus ita os premi, ut pro tuendis Apostolicis Constitutionibus, et Ecclesiae universae decretis, ne hiscere iis quidem liceat. Novatores tamen silere non videtis; sed dogmatica praedecessorum Nostrorum decreta, prout cuique libido est, impune scriptis, et voce impugnare, pluraque conari, quibus Ecclesiae auctoritatem infringant. Sacros Ministros, qui non aliter, quam ad praescri-

Quanta sit novatorum audacia ad Ecclesiae auctoritatem infringendam.

ptas ab Ecclesia regulas Sancta Ministeria dispensant, divexari, in publica vincula conjici, in exilium pelli, ignominia notari. Quid quod Sacrarum rerum disciplina vobis pene praerepta, Juventuti erudiendae Magistri, vobis vel inconsultis, vel inscils magno cum Orthodoxae Fidei periculo praeficiuntur?

De oppressionibus, et persequutionibus quibus Societas Jesu afficitur.

§. 3. Quod autem, et Reipublicae incommodum, et Populi fidelis rationibus adversum, et Sanctae huic Sedi, Vobisque maxime injuriosum est, Societatem Jesu, unde acerrimi Catholicae Fidei propugnatores nullo non tempore prodierunt, jampridem positum veluti signum, cui contradiceret, nunc tandem factione et potentia isthic oppressam et dissipatam: ejus Institutum ab Ecclesia Catholica in Tridentina Synodo comprobatum, tot Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum laudibus cumulatum, et beneficiis, Christianissimorum, piissimorumque Regum tutela, praesidio, et benevolentia usque munitum; vestroque etiam, qui plurimas ab eo in Dioecesibus quisque vestris utilitates capere profitemini, non tam grati animi officio, quam incorrupto praeconio collaudatum, nunc frigidis, jejunisque calumniis oneratum, et obrutum, quasi haereticam Ecclesiae labem, et maculam contumeliose appellatum, et in oculis populi, Carnificis manu igni publice traditum, cum summo dedecore, et probro. Illud autem plane absurdum, vota, de quorum validitate solius est Ecclesiae judicare, a Laicis declaratum nihil valere. Nonnulli interea his quidem turbis minime impliciti, qui jam circa Fidem naufragaverunt, omnisque sunt Religionis expertes, harum ecclesiasticam inter, et secularem potestatem acerbissimarum concertationum aspectu, oculos pascere, et gaudio triumphare; Ecclesiaeque Catholicae rebus apud vos ita ruentibus in spem erectos esse omnis Christianae disciplinae delendae: Fidelibus, et Ecclesiae dicto audientibus hominibus illudere; eosque petulantibus dictis, probrosisque libellis lacessere. Quae quidem mala ad Religionem radicitus convellendam exorta, Dei Misericordiam, qui florentissimum Galliae Regnum propitius semper respexit, pleno timoris animo, et impensissimis precibus, oramus, et obtestamur, ut isthinc ad sui nominis hostes avertat.

In tanta Ecclesiae aerumna Episcopos obsecrat, ut iis convenientibus in extraordinario Cleri conventu sollicitudinem expendant ad tot mala eliminanda.

§. 4. Sed quorsum haec apud vos, Ven. Fratres, deplorabundi persequimur? Nimirum ut Fraternitatum vestrarum excitemus virtutem, confirmemusque constantiam. Profecto idem a vobis in Ecclesiam studium, eamdemque summam, qua fuistis adhuc, voluntatem nunc maxime haec tempora efflagitant; invictumque illud, Dei virtute, cum Episcopalibus Ministeriis initiati estis, vobis indictum robur e vestris animis eliciatis oportet, ut possitis in die malo resistere. Sed illud vellemus maxime, ut oblata occasione, quum Lutetiam ad Cleri conventum pro temporalibus vestrarum Ecclesiarum rebus convenistis, cum eritis congressi, Nostras, vestrasque sollicitudines, et quid consilii capiendum ad prope labentem in isto Regno Ecclesiae potestatem constabiliendam, inter vos cooferatis: et si opus sit adeatis Catholicae Ecclesiae studiosissimum Regem cum gravissima conquestione: Ecclesiam, quae Corpus est Christi, inimicorum telis crudeliter pati: sacros illius Ministros contemptui haberi, quos tamen qui spernit, ab eo se sperni Dominus Jesus professus est: maximeque verendum, ne ab ejusmodi injuriis nisi quam maturrime vindicetur Ecclesia, adversus eas ipse denique veniat Princeps Regum Terrae Christus Jesus Dominus gloriae: nec jam idcirco ulla interea non esse pertimescenda pericula.

Apostolicae Sedis amorem Episcopis hunc exhibet, eoque ferventissimis Orationibus se adjuturum pariter Pontifex, pollicetur.

§. 5. Hoc a Vobis officium, et Sancta Mater Ecclesia, et amor in patriam, et vestra in Regem pietas, et fides, ipsa denique existimatio vestra, et dignitas postulat. Non equidem Christianissimus Princeps, et Ecclesiae Primogenitus Filius Sanctae Matris per eos religiosissimorum Antistitum pro sua dignitate deprecantis, repudiabit obsecrationes, cujus solemnibus precibus ab Immortali Deo impetratam salutem, et incolumitatem habere, Galliaeque florentissimum Regnum innumeris ereptum periculis ad tantam pervenisse amplitudinem recognoscit. Nos interea quidvis perpeti parati pro Chri-

ato, tum ejus Sponsam Ecclesiam, tum qui eam susceperint defendendam, Vosque praesertim Ven. Fratres, quorum ob probatissimam fidem, et sollicitam vigilantiam sua cuique vestrum tradita pars est Gregis Dominici custodienda, quo strenuum in dies magis in Episcopali gerendo munere, et alacriorem animum praebeatis, omnibus Apostolicae auctoritatis Nostrae officiis tuebimur. Denique de vobis ad acerbas dimicationes subeundas objectis vehementer solliciti, ac de vestris angoribus, acribusque curis, quas Fraterna Nostra erga vos charitas, Nobis proponit ob oculos, valde commoti, pro incolumitate vestra, et pro vera omnium vestrum, et in Christo Jesu solida gloria misericordissimum Deum semper quidem, sed praesertim cum illi placationis hostiam offerimus, flagrantissima prece Vobis operam, et auxilium flagitabimus. Interea Fraternitatibus vestris Apostolicam Benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IX. Junii MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CCLXXXIV.

Dat. die 11. Junii 1762. Anno IV.

Approbatio, et confirmatio concordiae inter Archiepiscopum Ritus Graeci Ruthenorum, et Collegium Societatis Jesu in Civitate Poloki super donatione jam alias praelaudato Collegio facta.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Romani Pontifices semper ardenter studuere, ut lites, et contentiones inter Ecclesiasticas praesertim personas dirimerent, et componerent.

§. 1. Laudabile Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum institutum, ut si quas super quibusvis negotiis emergere, et erumpere perspexissent contentiones, lites, ac disceptationes, statim Apostolica auctoritate, et providentia dirimerent, componerentque, eo majori studio tenere, ac sectari Nos in Sacrosancti Apostolatus specula constitutos decet, qui dum in minoribus constituti eramus, nihil curavimus impensius, quam e medio sublatis, contentionum, litium, disceptationumque forensium dissidiis, ac tricis per solam, liquidamque veritatis inspectionem jus suum unicuique tribueretur, ac justitia, et pax se se invicem oscularentur.

Exponitur causa dissidiorum inter Archiepiscopum ritus Ruthenorum, et Collegium Societatis Jesu in Civitate Polokensi.

§. 2. Cum, sicut accepimus, lis, et controversia, quae inter Venerabilem fratrem Florianum unitorum Ritus Graeci Ruthenorum Archiepiscopum ex una, et dilectos filios Clericos Regulares Societatis Jesu Collegii Polokensis ex altera partibus, de, et super donatione quorumdam bonorum, a clarae memoriae Stephano Battori dum vixit Poloniae Rege Illustri Anno MDLXXXII. pro fundatione ipsius Collegii assignatorum eidem Societati facta, et anno MDCV. a bo. me. Bernardo S. R. E. Cardinali Maciejouski nuncupato, tunc temporis hujus Sanctae Sedis in Regno Poloniae de Latere Legato confirmata, et approbata, per plures annos coram caussarum Palatii Apostolici Auditorio orta vigebat, aliquot ab hinc annis rejudicata dirempta, finitaque remanserit.

Ad tales eliminandas dissentiones, S. R. E. Cardinalis deputatur, qui concordiae ineundae articulos designet.

§. 3. Deinde dissentionum, quae offensioni hominibus erant, et querimoniarum tollendarum causa fel. rec. Benedictus Papa XIV. praedecessor Noster Venerabili fratri Nostro Joanni Francisco Episcopo Sabinensi S. R. E. Cardinali Albano nuncupato dedit in mandatis, ut quibuscumque rationibus recte posset partes praedictas inter se dissidentes in pristinam concordiam, pacemque reducere. Id cum dictus Joannes Franciscus Episcopus, et Cardinalis, in humanis adhuc agente Benedicto Praedecessore praedicto, consequi nequivisset, hortatu deinceps Nostro hoc rursum sibi negotium suscepisset, investigando, consulendo, deliberandoque in eam demum sententiam venit, ut restituendae concordiae quosdam articulos opportunos fore judicaret, quos quidem articulos cum carissimus in Christo filius Noster Fridericus Augustus Poloniae Rex Illustris diligenter expenderit, censuit ea ratione, pacem, concordiamque restitui, constabilirique posse.

Pontifex praevia enunciatione causarum quarumcumque inter Archie-

§. 4. Itaque Nos, cui maxime cordi est, ut, contentionibus sublatis, animorum conjunctio, et, inter Ministros Ecclesiasticos pax servetur, quae magnam afferre Populis

piscopum et Collegium Polokense rem judicatam Rotalem ea de re latam confirmat, et approbat.

Christianis queat spiritualium in primis commodorum partem, quantum cum Domino possumus, ad testatissimum detrimentum ambabus partibus ex sumptibus tot litium per plurium annorum spatium defensarum, et tot causarum propositionum fere omnium in damnum collitigantium illatum propulsandum, reparandumque prospicientes, atque benigne providere cupientes, aliisque justis ex causis animum Nostrum moventibus adducti, procedentesque juxta memoratos articulos a memorato Joanne Francisco Episcopo, et Cardinali propositos, et a dicto Friderico Augusto Rege admissos, approbatosque, nec non donationis tenorem, ac controversiae, seu litis, et causae, ac Sententiarum inde ab Auditorio praedicto latarum hujusmodi statum, et merita, nominaque, et cognomina, ac qualitates Judicum, et collitigantium, et alia quaecumque etiam specificam, et individuam mentionem, et expressionem requirentia praesentibus pro plene, et sufficienter insertis, expressis, et specificatis habentes, Motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione, Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, quascumque lites, et causas super praemissa donatione quorumcumque bonorum stabilium cujuscumque qualitatis, et speciei, a memorato Stephano Poloniae Rege ad construendum, fundandumque, ac manutenendum supradictum Collegium Societatis Jesu Polokense Anno MDLXXXII. eidem Societati, ut praefertur facta, inter memoratum Florianum Archiepiscopum, ac Clericos Regulares ejusdem Societatis Jesu coram Auditorio praedicto, aliisque etiam Judicibus, et Tribunalibus motas, et pendentes in statu, et terminis, in quibus de praesenti reperiuntur ad Nos harum serie, cum suis emergentibus, annexis, et connexis, avocamus, illasque sic avocatas, motu, scientia, deliberatione, et potestatis plenitudine paribus, perpetuo supprimimus et extinguimus, perpetuumque silentium imponimus, ac donationem omnium, et quorumcumque bonorum in Instrumento ea super re ab eodem Stephano Rege confecto contentorum, ob idem Collegium Polokense extruendum, ad favorem dictae Societatis Jesu, sicut praemittitur factam, et a supradicto Bernardo Cardinali, eo tempore hujus Sanctae Sedis in Regno Poloniae de Latere Legato, confirmatam, et approbatam, et postmodum in contradictorio Judicio, Rejudicata supra dicti Auditorii tribus sententiis adsertam, atque firmatam, quarum sententiarum prima coram bo. me. Pompeo, dum vixit ejusdem S. R. E. Cardinali Aldrovandi, tunc temporis causarum Palatii Apostolici praedicti Auditore die XIV. Julii MDCCXXIX. post tres decisiones, quarum prima die XXI. Junii, altera die IV. Octobris MDCCXXVI. coram cognominato Cornelio tunc etiam Auditore; tertia denique coram eodem Pompeo die VII. Februarii MDCCXXIX. editae fuerunt, hujusmodi autem Sententia cum in rem transiisset judicatam, reliquae duae sententiae hujusmodi in Judicio restitutionis in integrum prodierunt, quibus res eadem judicata confirmata remansit; atque harum quidem duarum sententiarum altera lata fuit coram bo. me. cognominato Gamaches die XI. Februarii MDCCXXXII. post decisionem coram ipsomet Gamaches editam die XXIII. Novembris MDCCXXXI. altera coram bo. me. cognominato quoque Vicecomite die II. Aprilis MDCCLIII. post tres decisiones coram eodem cognominato Vicecomite XIV. Maji MDCCLI. XXIV. Januarii MDCCLII. et respective diebus XIX. Januarii MDCCLIII. editas; Reliqua vero est, quae coram dilecto filio Nostro Cajetano S. R. E. praedictae Presbytero Cardinali Elephantutio nuncupato, tunc pariter temporis causarum Palatii Apostolici hujusmodi Auditore die XXVII. Martii MDCCLIV. edita fuit, postquam a Signatura Nostra Justitiae rescriptum fuerat • Parito Judicato • Motu, scientia, deliberatione, et potestatis plenitudine similibus, approbamus, et confirmamus, omnesque juris, et facti defectus, si qui desuper in praemissis intervenerint, supplemus, et sanamus, dictumque Collegium, illiusque bona quaecumque tam mobilia, quam immobilia, et in quibusvis rebus consistentia, ac Superiorem, Clericosque Regulares, aliasque personas in eo pro tempore existentes, sub Nostrae, et hujus Sanctae Sedis protectione recipimus, et admittimus.

Partes contendentes ab expensis litis eximit, illasque liberat ab attentatis damnorumque refectione.

§. 5. Ac insuper motu, scientia, ac deliberatione, et potestatis plenitudine paribus, volumus, decernimus, et declaramus, ut residuum impensarum, ad quod secundum taxam a supradicto cognominato Vice-Comite Auditore peractam, confirmatamque deinceps coram praedicto Cajetano Cardinali tunc Auditore die XXVII. Martii supradicti anni MDCCLIV. ob susceptam litem, dictus Florianus Archiepiscopus teneretur, condonatum, et remissum intelligatur; neque vero id solum, sed etiam ut sibi mutuo partes, attentata vulgo ut dicitur, ignorsant, atque remittant usque ad publicationem praesentium Nostrarum Literarum; insuper omnes contentiones, seu controversias, jura, aut praetentiones, quas utraque pars de, et super reparatione damnorum, et expensarum obtendere posse videatur, penitus cessent per praesentes, et cessare intelligantur eo ipso.

Apostolico penes Poloniae Regem Nuncio committitur, ut terminos intra triennium apponat in agris controversis.

§. 6. Demum Venerabili Fratri Antonio Eugenio Archiepiscopo Ephesino, moderno, seu pro tempore existenti apud eumdem Fridericum Augustum Regem, Nostro, et Sedis Apostolicae praedictae Nuntio, per praesentes committimus, et mandamus, ut in finitimis, conterminisque utriusque partis praedictae agris, praediisque, aliisque bonis stabilibus, terminos constitui, ac apponi facere curet, quemadmodum Auditorii saepedicti decretis constitutum fuit, praesertim eo decreto, quo die XXVII. Januarii MDCCXLVII. a memorato cognominato Vice Comite Auditore conditum, vulgatumque fuisse reperitur. Termini vero eidem communi utrinsque partis collitigantium impendio intra tres annos a praesentium Nostrarum Literarum publicatione constituendi, et pangendi sint, dummodo hoc temporis intervallo inter partes easdem aliter conventum non fuerit; et si contingat interea, partes praedictas super praemissis convenire, et pacisci, pactum, seu conventio inter se inita a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente approbari, et admitti debeat, alioquin nulla sit, et esse intelligatur.

Clausula sublata, et decretum irritans, et derogatio contrariorum.

§. 7. Decernentes easdem praesentes Literas, ac in eis contenta quaecumque, etiam ex eo, quod quilibet etiam cujusvis status, gradus, ordinis, praeeminentiae, et dignitatis, aut alias etiam specifica, et individua mentione, et expressione digni in praemissis forsan jus, et interesse habentes, seu habere quomodolibet praetendentes illis non consenserint, nec ad ea vocati, citati, et auditi, neque causae propter quas ipsae praesentes emanarint, sufficienter adductae, verificatae, et justificatae fuerint, aut ex alia quacumque, quantumvis juridica, pia, legitima, et privilegiata causa, colore, praetextu, et capite, etiam in corpore juris clauso, etiam enormis, enormissimae, et totalis laesionis, nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam quantumvis magno, et substantiali defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controversiam vocari, ad terminos juris reduci, seu adversus illas aperitionis oris, restitutionis in integrum, aliudque quodcumque juris, vel facti, aut gratiae remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, seu etiam motu proprio, scientia, et potestatis plenitudine paribus concesso, vel emanato, quempiam in judicio, et extra illud uti, se se juvare ullo modo posse, sed ipsas praesentes Literas semper, et perpetuo firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et inviolabiliter observari, et adimpleri; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, et dictae Sedis Nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpetrandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstante Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula, de jure quaesito non tollendo, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub

Annulo Piscatoris die undecima Junii Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Secundo, Pontificatus Nostri Anno Quarto.

CCLXXXV.

Dat. die 12. Junii 1762. Ann. IV.

Ordinationes pro Capitulis Provincialibus, et Candidationibus Congregationis Clericorum Regularium Scholarum Piarum Matris Dei a Capitulo Generali propositae, confirmantur, et observari mandantur.

Scholarum Piarum Congregationem Alexander Episcopus Luconus primum instituit, eamque approbavit Clemens VIII. Const. Anni 1595 Octob. 13, facultatem deinde fecit, Congregationem hanc ubique locorum recipiendi Pontifex idem Const. Anni 1604. Junii 24. Regimen, et Administrationem Scholarum Piarum Congregationi demandantur, quam appellari deinceps Matris Dei jubet Paulus V Const. edit. anno 1614 Jan. 14 itemque altera Anni 1617. Martii 6. Hanc Congregationem Clericorum in Religionem trium votorum solemnium erexit Gregorius XV. const. anni 1621. Nov. 18. illiusque privilegia, caeteris Ordinibus Mendicantibus propria, communicavit Pontifex idem constit. altera Anni 1622. Oct. 15. Ex Religione in Congregationem Secularem iterum convertit Innocentius X. Constit. edit. Ann. 1646. Martii 16, quam reductionem in Congregationem confirmavit Alexander VII. Const. Anni 1656 Jan. 24. qui Constit. altera Anni 1660. April. 28., jussit ut Praepositus Generalis, et Assistentes hujus Congregationis ad sexennium essent duraturi. Congregationem praefatam ad statum Regularis Religionis cum emissione trium votorum solemnium, revocavit Clemens IX. Const. Anni 1669. Oct. 23. Exemptionem a jurisdictione Ordinariorum, ad instar aliorum Ordinum mendicantium confirmavit Innocentius XI. Const. Anni 1684. Martii 13. Clericos Regulares hujus Congregationis possidendi capaces declaravit Pontifex idem Const. edit. Anno 1686. Sept. 3. Clericis Scholarum Piarum facultatem emittendi Professionem, ante triennium Novitiatus, concessit Alexander VIII. Const. Anni 1693. Jan. 23. Praedicationis facultatem ademit Clericis hujus Congregationis, ne ab scholarum exercitio distrahantur, Benedictus XIII. Constit. Anni 1727. Oct. 3. quas singulas Constitutiones, exceptis binis Gregorii XV. invenies impressas in Bullario Mainardii. De eligendis Provincialibus, et Candidatis pro Provinciis Italicis, insularumque adjacentium adsunt Literae Benedicti XIV Anni 1744 Nov. 10, quae in Benedictino Bullario haud insertae fuere. Nonnulla quoad Provinciales et Candidatos pro Provinciis Ultramontanis statuit Clemens XIII. Constit. suo Anni 1759 Febr. 5. quae a nobis adhuc non inventa, praetermissa fuit suo loco in hac continuatione, collocanda in supplemento si deinde eam invenire contigerit.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

§. 1. Sacrosancti Apostolatus Officium humilitati Nostrae per abundantiam Divinae bonitatis, nullo licet meritorum Nostrorum suffragio creditum, salubriter exequi adjuvante Domino jugiter satagentis, ad ea, per quae felici, prosperoque Christifidelium Altissimi obsequiis sub suavi Religionis jugo mancipatorum regimini consulitur, libenter intendimus, munerisque Nostri Pastoralis partes propenso desuper studio interponimus, sicut nos locorum, personarum, rerum, et temporum qualitatibus mature pensantis, ad Omnipotentis Dei gloriam, et Religionis incrementum expedire in Domino arbitramur. Proemium.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Josephus Maria a Sancto Joanne Baptista Praepositus Generalis Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum nuncupatorum, nomine etiam suorum Assistentium, quod cum alias Praepositus Generalis ipsius Congregationis munus sibi demandatum ad sexennium dumtaxat explere consuevisset, Capitula Provincialia in singulis ejusdem Congregationis Provinciis de sexennio in sexennium habebantur, in quibus vocales ad Capitulum Generale, Exponitur antiqua methodus eligendi Praepositos, aliosque Candidatos Provinciales in Provinciis Ultramontanis.

pro nova Praepositi Generalis electione facienda, accessuri eligebantur, acceptò postmodum per fel. rec. Benedictum PP. XIV. praedecessorem Nostrum, quod Praepositi Provinciales, et Rectores Provinciarum Ultramontes ipsius Congregationis, a pro tempore existentibus Praeposito Generali, et illius Assistentibus, praevia Candidatorum nominatione, vel a Capitulis Provincialibus, pro ut in Poloniae, et Lithuaniae, vel a Congregatione Praepositi Provincialis, ejusque Assistentium, et nonnullorum aliorum Rectorum illius Provinciae praescriptorum, prout in Germaniae, et Hungariae respective Provinciis facienda seligebantur. Hujusmodi vero facultas nominandi Candidatos pro supradictis Provinciis a Capitulis Generalibus praedictae Congregationis pro tempore celebratis concessa fuerat, ex eo, quod Congregatio Praepositi Generalis, ejusque Assistentium, accuratam, ac debitam, necessariamque cognitionem eligendorum, promovendorumque ad munia, et officia supradictarum Provinciarum minime habere possit.

Diversa methodus servata in Provinciis Italicis circa electionem Praepositi Provincialis, aliorumque Rectorum, Benedicti XIV. Constitutione reformatur.

§. 3. Contra vero in Provinciis Italiae Congregationis bujusmodi Praepositi Provinciarum praedictarum, aliique Rectores eligebantur a Praeposito Generali, et Assistentibus praedictis, praevia dumtaxat propositione eligendorum ab ipsomet Praeposito Generali facta, ipse Benedictus praedecessor, felici, prosperoque Provinciarum Italicarum, et Insularum adjacentium regimini consulere cupiens, per quasdam suas in simili forma Brevis die X. Nov. MDCCXLIV. expeditas Literas praecepit, statuit, et ordinavit, ut in fine cujuslibet triennii, Praepositus Provincialis quarumcumque Provinciarum, et Insularum adjacentium bujusmodi Congregationis, ac Assistentes Provinciales, nec non Rectores actuales domorum, ac quicumque alii, qui de jure, vel consuetudine, aut ex privilegio vocem, et votum in Capitulo Provinciali haberent, et ferrent, in unum congregati per secreta suffragia, ad electionem, seu nominationem trium ex gravioribus Professoribus suae respective Provinciae, pro assequendo, seu obeundo munere vel officio Praepositi Provincialis devenirent, ac devenire deberent; et postquam tres Canditatos sic, ut praefertur, per secreta suffragia elegissent, eos Congregationi Praepositi Generalis, ejusque Assistentium pro tempore existentium praesentare tenerentur, dictique Praepositus Provincialis, ac Assistentes, aliique ut supra congregati, nominarent eos, qui praeter caetera alia requisita per Constitutiones Congregationis praedictae praescripta, munus Rectoris alicujus ex domibus Regularibus, vel Collegii memoratae Congregationis laudabiliter explevissent, etiam eligerent, et nominare possent eos, qui a Provincia propria absentes essent, ex iis autem tribus Candidatis, qui plura secreta suffragia ab eadem Congregatione Praepositi Generalis, suorumque Assistentium obtinuissent, ille Provincialis existeret, quodque in quacumque ex Provinciis Italicis, et Insulis adjacentibus, ii, qui pro prima vice ad munus, seu officium Rectoris domorum, et Collegiorum hujusmodi etiam primi, et secundi Novitiatus promovendi essent, minime eligerentur, nisi facta prius habilitatione, seu nominatione per secreta suffragia a Capitulo Provinciali praedicto, quod curam haberent expendendi, mature considerandi, et rationem habendi pro hujusmodi Canditatis, non solum quoad aetatem, et morum probitatem, verum etiam Regularem observantiam, diligentiam in exercitio Scholarum adhibitam, ac caeteros Regulares labores, aliaque obsequia eidem Congregationi praestita, quodque iis, qui semel Candidati fuissent pro gubernio domorum, et Collegiorum suae respective Provinciae non intelligerentur Candidati, seu habilitati ad gubernia domorum, seu Collegiorum alterius Provinciae, sed semper suae cujuscumque Provinciae; demum quod Capitulum Provinciale cujuscumque ex dictis Provinciis Italiae, et Insularum adjacentium, Praeposito Generali ejusque Congregationi in forma authentica, non solum tres Candidatos pro assequendo Provincialatu, verum etiam distinctam eorum notam, qui pro exercendis, obeundisque muneribus Rectorum de novo candidati erant, exhibere tenerentur. Insuper voluit, et declaravit, ut omnes, et singulae electiones tum Provincialium, tum Rectorum praedicto-

rum, pro tempore in supradictis Provinciis Italicis, et insulis adjacentibus faciendae, nisi juxta supradictam determinationem factae fuissent, eo ipso nullae essent.

Hujus Pontificis Constitutione Anni 1759. quae a Benedicto XIV. circa Provincialium, et domorum Rectorum electionem sancita fuerant, confirmata extiterunt.

§. 4. Postmodum vero Nos, per alias Nostras in pari forma Brevis die V. Februarii MDCCLIX. expeditas Literas, non solum quoddam decretum a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et Consultationibus Episcoporum et Regularium praepositorum, ad favorem Provinciae utriusque Castellae editum, confirmavimus, et approbavimus, verum etiam facultatem nominandi tres ad Provincialatus, duos vero, aut tres primodictae Congregationis Alumnos, seu Professores ad Rectoratus domorum Regularium Provinciarum Ultramontes Congregationis Pauperum Matris Dei, quorum unus ad Provincialatum, et respective ad cujuslibet domus regimen a Generali Praeposito, ejusque Congregatione eligi deberet, a Capitulis Generalibus ejusmodi Provinciis Ultramontes attributa, de novo concessimus, et innovavimus, et alias prout in memoratis ipsius Benedicti praedecessoris, ac Nostris Literis, quarum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis haberi volumus, prout uberius dicitur contineri.

Supra statutus electionis modus difficultatibus obnoxius evadebat ob variato postmodum Comitiorum Generalium habendorum tempore.

§. 5. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, memoratae providae pro Candidationibus ordinationes, seu stabilimenta, licet hucusque observatae fuerint, et adhuc in posterum in eorum substantiam debitae exequutioni demandari possent, nihilominus quoad modum tunc praescriptum illorum exequutio valde difficilis redderetur, postquam memoratus Benedictus praedecessor per alias suas in pari forma Brevis, non obstantibus aliis fel. rec. Alexandri Papae VII. et Clementis IX. praedecessorum itidem Nostrorum in simili forma Brevis expeditis Literis, per quas praescriptum reperiebatur, ut Praepositus Generalis primodictae Congregationis de sexennio in sexennium eligendus esset, moderni, et pro tempore existentis Praepositi Generalis hujusmodi electio non amplius ad sex dumtaxat annos, sed duodecim annorum spatium facta intelligeretur, ita ut Generalia Capitula, quae antea quolibet sexennio indicenda, et habenda erant, deinceps intra duodecim annorum spatium celebranda praescripserat: ex hac nova regiminis forma Capitula Provincialia, quae in singulis Provinciis ejusdem primodictae Congregationis antea celebrabantur singulis sex annis, in quibus eligebantur vocales ad Capitula Generalia, et illorum celebrationes in posterum inanes esse dignoscantur, ideoque deinceps minime necessaria sint.

Novam adhibendam methodum pro Candidaturis proposuit Capitulum Generale hujus Ordinis habitum Anno 1760.

§. 6. Hinc Vocales in Capitulo Generali in Alma Urbe Nostra Anno MDCCLX. habito congregati, re saepius mature perpensa, proprium esse duxerint, quod si sexennalia Capitula Provincialia, veluti nunc inania, in Provinciis omnibus penitus extinguerentur, etiam Candidationes, et electiones, quas prius ea occasione celebrationis Capitulorum Provincialium singulis sex annis fieri in more positum erat, abolerentur, non sine maximo earumdem Provinciarum commodo, ac futuris temporibus ab aliis personis fieri possent singulis trienniis, praescripta nova earumdem Candidationum methodo, ac propterea exponentes praedicti non solum dictas Benedicti praedecessoris praedicti incipien. • Injuncti • quam Nostras, tam quoad celebrationes Capitulorum Provincialium singulis sex annis celebrandorum, quam quoad Candidationes singulis trienniis habendas, quarum initium est • Nuper • per Nos revocari, aliamque methodum in posterum observandam praescribi a Capitulo Generali Anni MDCCLX. excogitatam, et per Congregationem Generalem explicatam, et explanatam, quam itidem per Nos confirmari plurimum desiderant.

Preces porrectae pro approbatione suprarelatae resolutionis Capituli Generalis, quas benigne Pontifex excipit, praevia derogatione praecedentium Constitutionum quae praesenti adversantur.

§. 7. Nobis propterea humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur perpendentes etiam uberes fructus, quos ipsius primodictae Congregationis Alumni in juventute optimis, ac liberalibus disciplinis omnibus instruendi, non modo in Urbe praedicta in qua laudabile hoc Institutum incoepit, sed in omnibus etiam Regnis, et Provinciis producit, in quibus primodicta Congregatio eximia pietatis, et doctrinae laude floret, ac novis in

dies incrementis feliciter propagatur, ideoque prospero ac felici ejusdem Congregationis de Christiana Republica meritae statui, ac regimini, quantum cum Domino possumus benigne consulere volentes, ipsorumque exponentium singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incorrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, attentis informatione, et voto bo: me: Antonii Mariae dum vixit ejusdem S. R. E. Presbyteri Cardinalis Erba Odescalchi nuncupati, memoratae Congregationis, apud Nos, et Sedem Apostolicam Protectoris, Nobis alias factis, memoratas ejusdem Benedicti praedecessoris, ac Nostras Literas, quarum initium est « Injuncti, et nuper pro parte ec. » X. Novembris MDCCXXXXIV. et V. Feb. respective diebus MDCCLIX. expeditas super Candidatione Professorum, qui ad explenda, et obeunda saepedictae Congregationis munia habiles, et capaces electi forent, ac celebratione Capitulorum Provincialium editas, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, cassamus, irritamus, et annullamus, ac nullius roboris, et momenti fore, et esse decernimus, ac insuper omnia acta, gesta, et disposita tam in Capitulo Generali MDCCLX, habito, quam in Congregatione Generali, quantum attinet ad hujusmodi Candidationem, et Capitulorum derogationem hoc tempore faciendam, auctoritate, et tenore praesentis confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus.

Magis explicite indigitatur methodus servanda in posterum pro hujus Ordinis Candidaturis.

§. 8. Per cassationem vero, irritationem, et annullationem praedictarum memorati Benedicti praedecessoris et Nostrarum Literarum non intendimus derogatum esse usui, ac consuetudini, quae in more posita erat, eligendi, et nominandi Candidatos, sed dumtaxat celebrationi Capitulorum Provincialium de triennio in triennium, ac postmodum de sexennio in sexennium, ideoque per praesentes, auctoritate praedicta statuimus, decernimus, ordinamus, ac praecipimus, et mandamus, ut in singulis memoratae Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum nuncupatorum Provinciis (excepta tamen Provincia Polona nuncupata ejusdem Congregationis, pro qua idem Benedictus praedecessor, per alias suas pariter in simili forma Brevis expeditas Literas, peculiariter quoad Capitula Provincialia, et Candidationes hujusmodi statuit, et decrevit) laudabilis, ac provida Candidationum hujusmodi consuetudo accurate observari debeat, etiamsi Capitula Provincialia minime, ut prius, celebrentur, nempe singulis tribus annis, quibus fieri solebant Candidationes ad Provincialatum, et Rectoratus respective; ejusmodi Candidationes trium pro Provincialatu, et duorum, vel trium Professorum pro Rectoratu domorum, vel Collegiorum in omnibus Provinciis praedictis habeant in posterum a Congregatione Provinciali, nempe Provinciali, duobus Assistentibus, et duobus Consultoribus composita, additis quoque aliis quatuor professoribus dictae Congregationis, qui majorem notitiam, et experientiam habere possunt Alumnorum, et rerum Provinciae, nempe ex-Generalibus, qui eidem Congregationi praefuerunt, ex-Assistentibus Generalibus, et ex-Procuratoribus Generalibus, qui eadem munera exercuerint, si extiterint, juxta tamen ordinem muneris, seu officii, quibus gavisi fuerunt, deinde in eorum defectus ex-Provincialibus, qui regimen, et gubernium exercuerunt, juxta tamen ordinem vestitionis; his quoque deficientibus, additis tot Rectoribus vicinioribus residentiae consuetae Provincialis, et si contingat, in ea Civitate plures esse domos Regulares, semper habeatur ratio antiquitatis domorum, ita ut Rectores domorum Regularium antiquiorum in fundatione anteponantur Rectoribus domorum recentiorum, ut impleatur numerus novem Congregatorum, qui in ipsa Congregatione votum ferre debebunt; a Candidationibus autem per dictos novem Congregatos sic factis pro prima electione, sub poena nullitatis electionis aliter factae, recedi non possit, nisi in casu, quo unus dumtaxat ex Candidatis, sive ad Provincialatum, sive ad Re-

rtoratus superesset, post vero dictam primam electionem novi Provincialis, et novorum Rectorum, juxta praescriptam Candidationem omnino faciendam, si contingat intra illud triennium, sive propter cessionem, aut resignationem, vel obitum, vel propter aliam quamcumque causam, novam alicujus, vel aliquorum Recteris, et Provincialis electionem faciendam esse, ea secunda electio sine ullo Candidationis respectu, ad solam Congregationem Generalem, pleno, et antiquo jure pertinere intelligatur, salvis tamen juribus Praepositi Generalis respectu domorum, quae eidem immediate subjectae existunt, et huc usque subjectae fuerunt, vel in posterum subjicientur, salvo quoque jure ex-Generalium, qui Congregationi praefuerunt, quoad tamen Domum, quam sibi elegerint. Insuper, ut cum Capitulum Provinciale a Provinciis ipsius Congregationis ad eligendos vocales accessuros ad Capitulum Generale pro electione novi Praepositi Generalis, celebrari contingat, Candidatio trium personarum ad Provincialatum fiat pro ea vice ab universo Capitulo Provinciali, a quo etiam nominentur quatuor de gremio Capituli, qui simul cum Provinciali, et ejus Assistentibus, ac Consultoribus duos, vel tres Professores Congregationis praedictae pro unaquaque domo ad Rectoratus nominabunt, eo modo, quo singulis trienniis a novem aliis supradictis per Nos volitis, et praescriptis, statutisque vocalibus faciendum, et eligendum erit; salvis itidem juribus memoratorum Generalis, ex-Generalium, et Provinciae Polonae, quod vero attinet ad Candidatus praeter qualitates, et praerogativas a dictae Congregationis Constitutionibus, et illius Capitulorum Generalium decretis requisitas, ut vocis passivae capaces sint, illud etiam requiri volumus, ut in ea Provincia, in qua Professionem Regularem per Clericos Regulares ejusdem Congregationis emitti consueta, emiserint, vel per praeterita Capitula Provincialia aggregati fuerint, aut in posterum per eadem Capitula, sive per eamdem Congregationem triennalem per dictos novam Deputatos habendam aggregabuntur, in ea dumtaxat, ad hujusmodi gradus candidari, seu habilitari, atque adeo eligi respective possint, et valeant Demum, ut sexto quoque anno habeatur alia Congregatio ad novam Assistentium Generalium electionem faciendam, in qua praeter praepositum Generalem locum habeant, ac vocem, et votum Assistentes Generales, Procurator Generalis, et actuales Provincialium Procuratores a Provinciis eligendi, eodem modo, qui in Capitulo Generali memoratae Congregationis anno MDCCLX. praescriptus fuit, dummodo sint in eadem Provincia Professi, et saltem vocem passivam ad gradus hujusmodi Congregationis consequendos praediti sint.

§. 9. Decernentes easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 10. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dictae Congregationis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris, die decima secunda Junii millesimo septingentesimo sexagesimo secundo, Pontificatus Nostri anno quarto. Derogatio contrariorum.

CCLXXXVI.

Dat. die 23. Junii 1762. Ann. IV.

Patribus Ex-Diffinitoribus Generalibus Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci tam de Observantia, quam Reformatorum, jus ferendi suffragium in perpetuum conceditur in Capitulis Provincialibus, et Diffinitoriis propriae Provinciae, absoluto sexennio eorum muneris.

Paternitates, et praecedentias Fratribus Minoribus S. Francisci de Observantia revocavit Gregorius XV. Constit. Anni 1623 Febr. 3. Quam sane Constitutionem moderavit Urbanus VIII. pro tota Familia Ultramontana, duos Patres Provinciae admittens in Diffinitoriis Generalibus, ut ex illius Const. Anni 1639 Julii 23, quas legere praestat in Bullario Mainardi.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Injuncti Nobis per abondantiam Divinae gratiae Pastoralis Officii sollicitudo postulat, atque exigit, ut iis, per quae Christifidelium sub suavi Religionis jugo Altissimo famulantium prospero statui consulitur, ejusdem Officii partes sedulo intendamus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Postulatio facta in Comitiis Generalibus hujus Ordinis ad hoc ut Ex-Diffinitores Generales absoluto sexennio muneris, jus suffragii servarent in singulis Capitulis, aliisque actis Provincialibus.

§. 2. Alias siquidem pro parte dilectorum ex-Diffinitorum Generalium absolutorum Familiae Cismontanae Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci tam de Observantia, quam Reformatorum nuncupatorum dilectis itidem filiis Discretorio Generali Familiae, et Ordinis bujusmodi in Civitate Mantuana pro celebratione Capituli Generalis ipsius Ordinis in unum congregato, exposito, quod si ex-Diffinitoribus Generalibus pro tempore existentibus, absoluto sexennio muneris, seu Officii bujusmodi, a Capitulis Generalibus alias sibi demandati, jus suffragandi in omnibus Capitulis, Congregationibus, et Diffinitoriis Provincialibus suarum respective Provinciarum concederetur, id in profectum, et utilitatem earumdem Provinciarum cederet; idem Discretorium rem mature perpendens de consensu dilerti Filii Nostri Ignatii S. R. E. Presbyteri Cardinalis Cribelli nuncupati, in eodem Capitulo, Nostro, et bujus Sanctae Sedis nomine Praesidentis, suum edidit decretum, tenoris sequentis videlicet » Reverendissimi, et admodum Colendissimi Patres » Pro parte ex-Diffinitorum Generalium tam Regularis Observantiae, quam Reformatorum Cismontanae Familiae reverenter exponitur Reverendissimis Paternitatibus Vestris, multum expedire profectui, et utilitati Provinciarum ejusdem Familiae, quod statuatur, ut hujusmodi ex-Diffinitores Generales, absoluto sexennio actualis officii, jure gaudeant suffragandi in omnibus Capitulis, et Congregationibus Diffinitorialibus suarum respective Provinciarum. Cum enim fuerint supremi in Ordine Judices, et Superiorum Generalium Consultores, ac proinde constituant supremum Senatum totius Ordinis ad discutienda, et definienda graviora negotia, et causas ejusdem Ordinis, consequitur, ut polleant doctrina, zelo, prudentia, atque singulari experientia; proptereaque eorum assistentia in praefatis Capitulis, et Congregationibus Diffinitorialibus lumen afferat, et juvamen pro justa, et salubriori resolutione causarum, et negotiorum, quae in ipsis tractantur. Similibus enim ex causis fel. rec. Urbanus VIII. concessit, atque decrevit, quod in Provinciis Ultramontanae Familiae semper adessent in Capitulis, et Diffinitorialibus functionibus duo Patres abituales, videlicet Pater dignior, et Provincialis immediatus, ut patet ex Literis Apostolicis incipientibus *Onerosa*, die XXIII. Julii MDCXXXIX. derogando contrariae dispositioni sa. me. Gregorii XV., quae quidem rationes fortius militant pro solis ex-Diffinitoribus Generalibus, ut Paternitatibus Vestris Reverendissimis aperte constat. Quapropter bumiliter supplicant, quatenus Paternitates Vestrae Reverendissimae decernere dignentur, supplicandum Sanctissimo, ut in Cismontana Familia ex-Diffinitores Generales Ordinis gaudeant in perpetuum jure suffragandi in Capitulis Provincialibus, et Diffinitoriis propriae Provinciae; quopacto etiam provisum erit decori praecipuorum Officialium Religionis, et de gratia, quam Deus etc.

Supplicationem praedictam Discretorium, Generale Ordinis approbavit, censuitque postulandam esse Apostolicae Sedis confirmationem.

« Assistente Eminentissimo Domino Domino Cardinali Praeside, totum Discretorium lete Ordinis censuit expedire utilitati Provinciarum, pro recto gubernio ipsarum, petita concedere, ut in precibus; atque adeo supplicandum esse Sanctissimum pro Gratia. Datum Mantuae in Comitiis Generalibus die XXIV. Maji MDCCLXII. »

Decretum Discretorii Generalis Apostolica auctoritate confirmatur, et roboratur.

§. 3. Cum autem sicut dictum Discretorium Nobis subinde exponi fecit, ipsum hujusmodi decretum, quo firmius subsistat, et servetur exactius Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desideret; Nos ipsum Discretorium specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et illius singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, in quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinsertum ejusdem Discretorii Generalis decretum, auctoritate Apostolica, tenore praesentium confirmamus et approbamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos tam juris, quam facti etiam substantiales defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes Literas semper firmas validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in futurum plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Ordinis, et Provinciarum hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis, Superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes illis aliás in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesima secunda Junii millesimo septingentesimo sexagesimo secundo, Pontificatus Nostro Anno quarto.

CCLXXXVII.

Facultatem conferendi tres Canonicatus vacantes in mensibus S. Sedi reservatis postulatam ab Episcopo Warmiensi, haud elargiendam esse Pontifex significat Poloniae Regi Illustri, ne Romanae Ecclesiae Patrimonium imminutionem patiatur.

Dat. die 26 Junii 1762. Ann. IV.

Carissimo in Christo Filio Nostro Augusto Poloniae Regi Illustri.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Poloniae Regis laudes, et merita.

§. 1. Lectis literis Majestatis tuae datis die 12. Maji proxime elapsi quibus literis diligenter, enixeque petis iterum, ut indultum quod vocant, Venerabili Fratri Episcopo Warmiensi concedamus tres Canonicatus conferendi, si qui etiam mensibus huic Sanctae Sedi reservatis vacare contigerint; Nobis certe quidem nihil gratius nihilque jucundius foisset, quam obsequi voluntati Majestatis tuae, tum pro singulari tua erga Nos, atque Apostolicam Sedem observantia, nec non pro

eximiis ejusdem Venerabilis Fratris virtutibus, quae praesertim judicii tui aucturitate commendantur, tum vero etiam pro peculiari quadam, vereque paterna benevolentia, qua te carissime in Christo Fili Noster, arctissime complectimur.

Imploratae ab Episcopo Warmiensi facultati obstitit, et eos in Canonicos electurum quos magis Episcopus commendatione dignos habuerit Pontifex significat.

§. 2. Sed quominus et Majestati tuae, et Nobis ipsis hac in re satisfaciamus, obstat consilium illud, quod vix Pontificatum ingressi suscepimus, haerebitque animo Nostro firmiter, cavendi quam diligentissime ne haereditarium Romanae Ecclesiae patrimonium novo hoc exemplo minus diligenter a Nobis custoditum videatur, illud potius curabimus, ubi occasio ferat, Nobisque plane integrum sit, ut si Canonicatus in Ecclesia Warmiensi vacaverint, potissimum ratio habeatur eorum, quos idem Episcopus praecipuo testimonio commendaverit, atque ita, quod illi maxime propositum erat, assequatur, ut videlicet idoneos habeat Canonicos, et Fideles adjutores Ministerii sui. Dabis igitur veniam, si, quod petis perinviti quidem minime duximus concedendum, quin potius propter egregiam, et Catholico Rege dignam religionem, laudabis consilium Nostrum, tibique persuadebis, hanc ob rem, nihil de summo Nostro erga Majestatem tuam amore fuisse detractum, cujus amoris, ut alias experimentum rapias, rogamus, damusque certissimum pignus Apostolicam Benedictionem, quam tibi, carissime in Christo Fili Noster amantissime impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVI. Junii MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quarto.

CCLXXXVIII.

Dat. die 5. Julii 1762. Ann. IV.

Indulgentia plenaria conceditur omnibus, et singulis Religiosis Societatis Jesu ad Missiones mittendis, ubi tamen non erunt Missionarii de Propaganda Fide, pro una tantum vice pro unoquoque, extendenda Christi Fidelibus utriusque sexus confessis, et Sacra Comunione refectis, qui Missionibus ipsis interfuerint.

Clemens Papa XIII.

Universis Christifidelibus praesentes Litteras inspecturis salutem et Apostolicam Benedictionem.

Coelestium munerum thesauros, quorum dispensatores esse Nos voluit Altissimus, libenter iis impertimur, quos pro sua in Deum, et proximus charitate, et Christianae Religionis zelo animarum salutem omni studio procurare intelligimus; quo in genere cum Societatis Jesu Religiosos habeamus, eosque in primis, quos Dilectus Filius Laurentius Ricci ejusdem Societatis Jesu Praepositus Generalis ob haoc causam hoc ipso, et consequentibus annis in diversas Provincias Christianae Reipublicae mittere constituit. Nos sane eorumdem Religiosorum pietatem, et operam, eorumque, ad quos illi mittendi erunt religionem, ac devotionem spiritualibus gratiis confovere, atque augere cupientes ejusdem Laurentii Praepositi Generalis precibus Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, plamque illius deliberationem, quantum cum Domino possumus, promovere volentes, de Omnipotentis Dei misericordia ac BB. Petri, et Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, et singulis dictae Societatis Religiosis mittendis (ubi tamen non erunt Missionarii Congregationis de Propaganda Fide) et aliis utriusque sexus Christifidelibus, ad quos ipsi mittendi accesserint nostram, et Apostolicam Benedictionem per praesentes impertimur; nec non eisdem vere poenitentibus, et confessis, ac sacra Comunione refectis, qui pro S. R. E. exaltatione, Principum Christianorum unione, Infidelium conversione, ac haeresum extirpatione, prout unicuique suggeret devotio, pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, et remissionem misericorditer in Domino, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, pro una vice dumtaxat pro unaquaque Missione concedimus, et elargimur. Hortantes Venerabiles Fratres Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, et alios Ecclesiarum Praelatos, et Rectores, ac Verbi Dei Praedicatores, ut in suis quisque Ecclesiis, cum populus fre-

quentior fuerit, praesentes Literas, ac omnia in eis contenta publicent, ac publicari faciant, et omnem eisdem Religiosis favorem, auxilium in praemissis praestent. Volumus autem, quod praesentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici, seu dictae Societatis Secretarii subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae, seu Praepositi Generalis ejusdem Societatis obsignatis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Praesentibus ad septennium tantum valituris. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IX. Julii MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno Quarto.

Quum haec Pontificia Constitutio postremo sit hujus quarti anni Pontificatus S. M. Clementis XIII. quoad materias Ecclesiasticas, gradum facimus ad alias, quae temporalem praelaudati Pontificis potestatem respiciunt hoc eodem quarto anno, eamdem sequentes methodum quam usque adhuc adhibuimus.

CCLXXXIX.

Dat. die 4. Aug. 1761. Ann. IV.

Nonnullae Ordinationes pro recta administratione, et conservatione Bibliothecae Vaticanae, atque Musaeorum illi adnexorum Pontificio Motu-Proprio praescribuntur, et futuris temporibus observari mandantur.

Bibliothecam Vaticanam jam alias in Lateranensi Palatio inchoatam, deindeque ad aedes Vaticanas translatam, a Nicolao V, et Sixto IV. auctam pro usu Pontificum, solidiori, et ampliori constructo aedificio, ad publicam utilitatem erexit Sixtus V. Constit. anni 1587. Aprilis 27. Suppressis nonnullis Officiis in Bibliotheca, et Typographia Vaticana, quinque Officia correctorum Librorum tam Graecorum, quam Latinorum erexit in eadem Bibliotheca Clemens VIII. Const. Anni 1593. Augusti 20. Abbatiam S. Mariae in Venticano Beneventanae Dioecesis, Bibliothecae Vaticanae univit, et incorporavit Paulus V. Const. Anni 1607. Julii 1. Bibliothecam Francisci Mariae a Ruvere postremi Ducis Urbini ad Bibliothecam Vaticanam transferri, inibique in loco separato, et conspicuo custodiri jussit Alexander VII. Const. anni 1657. Augusti 7. Censuras a Sixto V indictas contra extrahentes Libros ex Vaticana Bibliotheca, nec non plures Ordinationes pro dictae Bibliothecae recta administratione confirmavit, et de novo demandavit Clemens XII. Const. Anni 1739. Aug. 24.

Clemens Papa XIII.

Motu Proprio etc.

Quanta sollicitudine Romani Pontifices pro incremento Vaticanae Bibliothecae studia sua devoverint.

§. 1. Ancorchè i Sommi Pontefici Nostri predecessori non abbiano lasciato di prendere di tempo in tempo, le più opportune provvidenze per mantenere ed accrescere la Biblioteca, che con tanto decoro della S. Sede trovasi eretta e collocata nel Nostro Palazzo Vaticano, e la giusta, e lodevole vigilanza dei medesimi, siasi anch' estesa a deputare un Cardinale della S. R. C. in Bibliotecario, o Protettore, per soprintendere ad essa; ed in oltre vi siano eretti due Uffizj di Custodi, uno detto primario, o maggiore, e l' altro minore; vi siano ancora sette Scrittori, cioè due di lingua Latina, due di lingua Greca, due di lingua Ebraica, ed uno di lingue Orientali, Siriaca, ed Arabica, i quali Uffizj tutti, allorchè vacano, si conferiscono con Breve Apostolico, e con simile Breve, qualora alcuno di essi divenisse inabile pel servizio, che prestar deve, siansi concedute le Coadjutorie sopra i detti Uffizj colla futura successione ne' medesimi: e si mantengano ancora per essa varj Ministri subalterni, cioè due col titolo di legatori di libri, che si deputano dal Cardinale Bibliotecario, e due altri coll' impiego di Scopatori, o siano famuli, che si deputano dal Custode primario, o maggiore, nè senza demerito tali Ministri si sogliono amovere: ed abbiano altresì provveduto agli assegnamenti degli Ufficiali, e Ministri, ed alle spese che occorrono per la compra de' libri, oltre gli acquisti straordinarj, che di tempo in tempo si sono fatti, e che Noi ancora non abbiamo omessi, onde sembrerebbe che co-

sì bene disposte le cose, non ci dovesse essere motivo alcuno di fare nuova ordinazioni.

Novarum praebendarum ordinationum necessitas.

§. 2. Nulladimeno, perchè col decorso dei tempi si sono date alcune occasioni di dubbj, e varie circostanze, alle quali almeno chiaramente, non si era provveduto, ovvero sono andati nascendo varj disordini, perciò Noi, dopo seguita la vacanza dell'Uffizio di Bibliotecario per la morte della bo: me. del Cardinale Domenico Passionei, avendo compreso non meno lo stato della detta Biblioteca, che quelle cose che meritano nuove ordinazioni, abbiamo determinato darvi le opportune providenze.

Clementis XII. Literae confirmantur contra extrahentes vel asportantes Libros, caeteraque a Vaticana Bibliotheca.

§. 3. Quindi è, che colla presente Cedola di Nostro Moto proprio, sottoscritta di Nostra mano, colla pienezza della Nostra autorità, confermiamo in primo luogo, e rinnoviamo tutte le disposizioni Apostoliche de' Nostri predecessori sopra la detta Biblioteca, e specialmente le ordinazioni fatte dalla fel. mem. di Clemente XII. anche Nostro predecessore per mezzo delle sue lettere Apostoliche in forma di Breve, che incominciano: *Dignissimam:* in data de' 24. Agosto 1739. Così ancora rinnoviamo il divieto in esse contenuto, e Noi parimenti proibiamo, che niuno possa togliere, estrarre, trasportare altrove i codici, volumi, libri, o manoscritti, o stampati, che si conservano nella Biblioteca, e neppure ciò sia permesso al Cardinale Bibliotecario, e molto meno ai Custodi, e Scrittori, senza licenza speciale sottoscritta da Noi, e da Nostri successori: E se alcuno trasgredisse tal divieto e proibizione, ovvero ardisse rompere, radere, corrompere, alterare, o recare con qualsivoglia dolo, alcun pregiudizio ai suddetti codici, volumi, o libri, pronunziamo anche Noi di nuovo, con la pienezza della Nostra autorità, contro esso la stessa sentenza di Scomunica maggiore, riservata a Noi solo, ed ai Nostri successori; ed aggiungiamo alle medesime lettere del detto Clemente predecessore nuova fermezza; volendo e comandando, che siano esattamente osservate, di modo che non possa contro esse allegarsi alcuna presunzione, il non uso, e qualunque contraria consuetudine: ed a tale effetto ordiniamo, che una copia collazionata delle dette lettere di Clemente XII. si tenga affissa nella sala anteriore della Biblioteca, dove dimorano gli scrittori.

Quomodo prospiciendum sit novorum Scriptorum electioni.

§. 4. In oltre essendo la collazione, e provista degli Uffizj de' Custodi, e Scrittori riservata al Sommo Pontefice, ed essendo nelle dette lettere di Clemente XII. disposto, che i secondi si conferiscano previo l'esame dei concorrenti, non solo sopra l'intelligenza delle respettive lingue, ma anche sopra la perizia di scriverle in caratteri nitidi, e ben formati; aggiungiamo a ciò, che in caso di vacanze dei detti Uffizj dei Scrittori, debba intimarsi il concorso pubblico in un giorno determinato, da tenersi avanti il Cardinale Bibliotecario di Santa Chiesa, coll' assistenza dei due custodi, e quando si tratti di vacanze di Uffizj di Scrittori delle lingue Orientali, coll' assistenza ancora dei lettori di quelle lingue, di cui si tratta, che attualmente saranno nell' Archiginnasio detto della Sapienza, che nel Collegio detto di Propaganda Fide, e seguito che sia l'esame de' concorrenti, debba il detto Cardinale fare la relazione al Sommo Pontefice, il quale sceglierà tra gli approvati, quello, che stimerà più atto, per conferirgli l'Uffizio.

Custodes, atque scriptores sedulam operam praebere teneantur in Bibliotheca.

§. 5. Comandiamo poi ai due Custodi, e specialmente al primario, o maggiore di essi, che invigilino alla giornata, che gli scrittori siano diligenti ad intervenire alla Biblioteca nei giorni prefissi, e si trattengano al servizio di esse per tutto il tempo che conviene, e che durante la loro dimora, non attendano ad altri studj particolari, e di loro elezione, senza espressa licenza del Cardinale Bibliotecario, ma debbano impiegarsi in quello che verrà loro prescritto dal primo Custode, confacente all' utile e servizio della medesima Biblioteca, ed all' Uffizio de' Scrittori, che professano, come sarebbe il fare, o sia continuare l'inventario, ed Indice de' Codici manoscritti, e stampati, il trascrivere, e copiare quei Codici, i quali per la loro antichità potessero patire detrimento, il collazionare i diversi Codici dell' istess' opera di qualche Santo Padre, il tradurre dalle lingue estere nella latina le opere inedite de' medesimi Santi Padri, o di autori insigni in qual-

che scienza, o appartenenti all' Istoria Ecclesiastica, o ai dogmi della Santa Fede Cattolica, e finalmente in ogni altra cosa, che fosse ordinata da Noi, e da' Nostri successori immediatamente, o per mezzo della Segreteria di Stato.

Nemini, licet privilegiatissimae personae, liceat Codices, librosque perlegere, absque Pontificis indulto per Secretariam status elargiendo.

§. 6. Ed affinchè altri, fuori de' Ministri della Biblioteca, non si intromettano in essa con disturbo de' Ministri medesimi, nè si faccia lecito di copiare, o leggere i Codici, o altri manoscritti, per giuste e ragionevoli cagioni, che muovono l'animo Nostro, espressamente comandiamo sotto le pene ad arbitrio Nostro, e de' Nostri successori, che ninna persona, anche degna di speciale menzione, possa sotto qualunque pretesto trattenersi nella Biblioteca per ivi leggere, e molto meno copiare i Codici, o manoscritti, o altri libri di sorte alcuna, e di qualunque materia, nè il Cardinale Bibliotecario, e molto meno i Custodi, e Scrittori, possano senza espressa licenza Nostra, e de' Nostri successori, dare tal comodo, ma solo per brevissimo tempo esibire ai forestieri, ed agli esteri quei Codici, che si sogliono mostrare per loro erudita soddisfazione; in caso poi, che ad alcuno da Noi, o da' Nostri successori si stimasse di concedere simile licenza, che dovrà essere precisa, e determinata ad un particolare effetto, dovrà essere concednta per mezzo di viglietto della Segreteria di Stato: molto più poi sarebbe punibile, se alcuno Ministro della Biblioteca ardisse ricavare, ed estrarre da essa, notizie, e scritture ad istanza di qualche persona estranea; poichè in tal parte, sotto le stesse pene a Nostro arbitrio, espressamente comandiamo, che gli Uffiziali, e Ministri tutti della Biblioteca siano considerati, come si è disposto delle persone estranee, che per comunicare agli altri qualunque notizia, o copia de' libri, o documenti della Biblioteca, debbano avere l'espressa licenza Nostra, e de' Nostri successori, con simile viglietto della Segreteria di Stato. Da tale proibizione peraltro solo debba essere esente il Prefetto, e Custode dell' Archivio segreto Vaticano, al quale, se occorra per debito del di lui officio, e servizio della Sede Apostolica, di osservare, leggere, e copiare alcun libro, codice, o volume della Biblioteca, sopra di che si debba stare alla di lui assertiva, ordiniamo che si debba dare tutto il comodo per ciò fare, purchè ciò faccia da se stesso, e solo, e specialmente che se gli comunichi l'inventario, ed indice della Biblioteca medesima.

Antiqua methodus servanda in inferiorum inservientium electione.

§. 7. Rispetto alla deputazione degli altri Ministri cioè de' due col titolo di legatori di libri, e degli altri due, che sono scopatori, o famoli, si osservi l'antico costume, che i due primi si deputino dal Cardinale Bibliotecario, o Protettore, i secondi poi siano deputati dal Custode primario, o sia maggiore; in vigore delle respettive deputazioni gli uni, e gli altri siano posti al ruolo del Palazzo Apostolico; nè senza mancanza, o demerito, si rimovano dall' impiego.

Redditus a Paulo V. assignati pro Vaticana Bibliotheca, integre in novorum librorum emptione eroganda sunt.

§. 8. Ed essendo che tutti gli Uffiziali, e Ministri della Biblioteca sono nel detto ruolo del Palazzo Apostolico, nel quale, dopo le concessioni loro fatte de' Brevi, e dopo le deputazioni, come sopra, seguite, vengano posti, e ricevono immediatamente dal detto Palazzo le respettive mesate: ed avendo in oltre la Biblioteca dal medesimo Palazzo Apostolico un' assegnamento di annui scudi ottanta moneta romana da impiegarsi in carta, inchiostro, penne, cartapecore, ed ogni altro bisognevole per uso de' custodi, scrittori, legatori de' libri, scopatori, o famuli, e per servizio della Biblioteca: Ed altresì avendo il detto Clemente predecessore ordinato, che tutti i lavori che riguardano il materiale della Biblioteca, e ornato della medesima, si riferissero dal Custode primario o maggiore a Monsig. Maggiordomo, il quale facesse compire a tali lavori per conto del Palazzo Apostolico; rimaner deve perciò libera per l'acquisto e compra de' nuovi libri, la intiera dote, e l'annua rendita della stessa Biblioteca assegnata perpetuamente alla medesima dalla fel. mem. di Paolo V. anche Nostro predecessore.

Modus servandus pro occurrendo quotidianis Bibliothecae impensis.

§. 9. Pertanto colla presente ordiniamo, che i detti annui scudi ottanta si paghino in due rate, di sei in sei mesi, dal detto Palazzo Apostolico al Custode primario o maggiore, il quale sia tenuto depositarli nel banco

di S. Spirito, in credito della Biblioteca Vaticana, ed a libera disposizione dell'istesso Custode primario o maggiore, per essere impiegati nelle spese occorrenti, senza che sopra detta annua prestazione si possa fare assegnamento ad alcuno; debba però il detto Custode fare la nota da esso sottoscritta delle dette spese, e presentarla al Cardinale Bibliotecario.

Pontificii Palatii Praefectus novis perficiendis operibus incumbat.

§. 10. In quanto poi ai lavori da farsi dagli artisti, cioè muratore, vetraro, ferrero, falegname, pittore, e simili, espressamente comandiamo, che non possano essere ordinati, nè dal Cardinale Bibliotecario, nè dai Custodi, agli artisti medesimi; ma che l'istanza perchè siano fatti tali lavori, debba farsi dal Custode primario o maggiore al detto Maggiordomo, il quale riconosciuto che avrà il bisogno, o l'utilità di tali lavori, darà gli ordini opportuni per l'esecuzione dei medesimi.

Praescribitur methodus servanda in emptione novorum Librorum, Codicum, aliisque similibus pro Vaticana Bibliotheca.

§. 11. Finalmente ordiniamo, che la detta dote, ed annua rendita assegnata come sopra dal detto Paolo predecessore, s'impieghi tutta nell'acquisto da' libri manoscritti, e stampati, che si crederanno confacenti per la detta Biblioteca. Vogliamo però che non sia in arbitrio nè de' soli Custodi, nè del solo Cardinale Bibliotecario, o Protettore il fare alcun acquisto e compra di essi, ma in ogni caso si considerino i libri, e le note di essi dal detto Cardinale, e dalli due Custodi, coll'intelligenza de' quali dovrà seguire l'acquisto, e compra di tutti, o parte de' libri, che si propongono: il che debba intendersi di spese mediocri e limitate, poichè se si trattasse di spesa, che eccedesse la somma di scudi trecento moneta romana, in tal caso si debba sentire la volontà Nostra, e dei Nostri successori. Inoltre che tutte le somme provenienti dalla detta dote, ed annua rendita, si debbano depositare in conto distinto nel detto Banco, a credito della stessa Biblioteca, e a disposizione unitamente del Cardinale Bibliotecario, e del Custode primario, o maggiore: ed ordiniamo, che i pagamenti da farsi per tali compre, o siano inferiori alla detta somma di scudi trecento, o anche superiori alla medesima, di modo che vi sia stato l'oracolo Nostro, o de' Nostri successori, tutti debbano farsi per mezzo di ordini sottoscritti non meno dal Cardinale Bibliotecario, che dal Custode primario, o maggiore; E perciò tutti i mandati di procure, ed altri atti necessarj per le esazioni, e respettivamente per le quietanze per le somme che si pagano della detta dote ed annua rendita, dagli affittuarj, agenti, procuratori, o altri debitori, debbano essere sottoscritti tanto dal medesimo Cardinale Bibliotecario, come dallo stesso Custode primario, e maggiore: volendo che resti a cura di questo, ed a suo pericolo, il far segnare puntualmente i depositi delle somme, che si riscuotono; ed altresì debba nell'archivio della Biblioteca porre, e custodire le copie di tutti gli ordini, istromenti, e liste di spese, delle quali tenga un esatto registro sottoscritto da esso, e coll'approvazione del detto Cardinale Bibliotecario.

Triennio quovis redituum, et expensarum ratio habenda, et Pontifici exhibenda illarum notula.

§. 12. Per compimento di tali ordinazioni, ed affinchè Noi, ed i Nostri successori, possiamo, e possano avere una piena contezza dello stato economico della Biblioteca, a secondo esso risolvere di fare nuovi acquisti in vantaggio della medesima, ordiniamo ancora, che ogni tre anni, da incominciare a decorrere dalla data della presente, si debba fare un'esatto bilancio dei conti, sì delle rendite, come delle spese, e respettivamente degli avanzi della detta Biblioteca, facendosi in esso due conti distinti, uno, cioè, sopra le rendite assegnate per i nuovi acquisti, a confronto delle quali si debbano porre le spese di codici, e libri, che con le regole sopra prescritte fossero state fatte in quel triennio: l'altro poi dell'assegnamento fatto per le spese minute occorrenti, colle partite all'incontro delle spese fatte, secondo le giustificazioni, ch'avrà nelle mani il Custode primario, o maggiore. Un esemplare poi di tale Bilancio, che riguardi amendue i conti, sottoscritto dallo stesso Custode, nel termine dello stesso triennio, si debba esibire a Noi, ed a Nostri successori.

Benedictus XIV. nonnulla peculiariter sta-

§. 13. Sembrerebbe fosse colle sopra espresse ordinazioni pienamente provveduto alla direzione della Biblioteca ed amministra-

tuit quoad custodiam Sacrorum Musaeorum Vaticanae Bibliothecae adnexorum.

zione di essa: ma essendo, che la sa. mem. di Benedetto XIV. Nostro immediato predecessore, alle due estremità del Corridore aggiunto al Vaso dalla Biblioteca Sistina, pose due Musei, cioè alla parte settentrionale del detto Corridore, il Museo della bo. mem. del Cardinale Gaspare Carpegna, ch'è una copiosa raccolta di antichi monumenti sì Cristiani, che Gentili: L'altro poi, ch'è tutto Sacro e Cristiano, composto da varj monumenti de' Cristiani, che da diversi luoghi per ordine del medesimo Benedetto predecessore sono stati estratti, e dalla copiosa raccolta che fatta aveva il Commendatore Francesco Vettori Nobile Romano coscritto, il quale, dopo averne illustrati tutti i monumenti con una accurata ed erudita descrizione, la offerì al detto Pontefice; e da altra raccolta già fatta dal Senatore Filippo Buonarroti, e comprata dal detto Benedetto predecessore, fu con vago e nobile ornato posto, e chiuso alla parte meridionale del detto Corridore, con intenzione, però (come si raccoglie da una Cedola sottoscritta dal medesimo Benedetto predecessore in data de' XXX. Settembre MDCCLVII.) che in questo istesso sito dovesse poi trasportarsi anche il soddetto Museo del Cardinale Carpegna: Ordinò in oltre, che il detto Commendatore Francesco Vettori, a cui per contrassegno della sua liberalità assegnati aveva scudi cento il mese, sua vita naturale durante, fosse Prefetto, e Curatore del detto Museo Sacro, e gli permise che colla licenza, ed autorità del Maggiordomo pro tempore del Palazzo Apostolico, ed a spese del medesimo Palazzo, potesse alle occasioni, che si presentassero, acquistare altri Sacri monumenti: E comandò ancora, che del detto Museo Sacro si facesse un rigoroso Inventario e descrizione, colla presenza del detto Commendatore Vettori, e di un ministro della Biblioteca, invigilando il Cardinale Bibliotecario, e Monsignor Maggiordomo, che in esso ogni cosa del Museo fosse notata e descritta: in oltre per l'accesso al Museo medesimo, ordinò che si desse in ogni tempo l'adito al detto Commendatore Francesco Vettori, come Prefetto, e curatore, e nulladimeno vi fosse anche uno de' Ministri della Biblioteca, eletto dal Cardinal Bibliotecario, che ne ritenesse una chiave, e potesse mostrarlo agli eruditi, e forestieri; con espressa dichiarazione peraltro, che tanto l'impiego di Prefetto, e curatore del detto Museo, quanto l'assegnamento per liberalità, come sopra, fatto al detto Commendatore Vettori, dovessero durare soltanto a vita di lui, e che dopo la sua morte si estinguesse l'uno, e l'altro, e restar dovesse il Museo sotto la cura del Cardinale Bibliotecario: La mente però e volontà espressa del detto Benedetto predecessore, ancorchè confermata fosse con sue Lettere Apostoliche nel Mese di Ottobre susseguente, non è stata eseguita, e rimangono le cose in quello stato, in cui erano, allorchè fu fatta, e sottoscritta la suddetta Cedola.

Literae Benedicti XIV. quoad bina Musaea Bibliothecae Vaticanae adnexa, moderantur, et peculiariter quoad utrumque Musaeum disponitur.

§. 14. Dovendo pertanto Noi, sì per proseguire, e compire il regolamento propostoci, come ancora per eseguire in quello, che si può, la degna mente del detto predecessore, fare rispetto all'uno e l'altro Museo le opportune ordinazioni: dopo aver Noi impiegata la Nostra cura, e sollecitudine nel far intieramente coprire il lato settentrionale del detto Corridore con un nuovo portico, rendendo così compita la Galleria del Palazzo Vaticano, ed insieme preservata dai danni della pioggie, ed altre ingiurie de' tempi la stessa parte del sottoposto Corridore, e conseguentemente il vaso, nel quale fin'ora è stato conservato il Museo del detto Cardinale Carpegna, dove non piccoli pregiudizj erano stati dalla umidità cagionati: colla presente Nostra cedola, avendo già considerato, non essere per varj motivi praticabile l'unione del Museo del detto Cardinale Carpegna all'altro Sacro, ma doversi il primo mantenere del tutto separato; moderando perciò in tal parte la cedola del detto Benedetto predecessore, e le Lettere dal medesimo sopra essa spedite; di Nostro moto proprio, e colla Nostra autorità, espressamente ordiniamo, che il Museo del detto Cardinale Carpegna sia mantenuto illeso, e senza diminuzione alcuna nel detto Vaso all'estremità del lato settentrionale del detto Corridore: E quanto al

Museo Sacro posto all' altro lato del medesimo Corridore, nuovamente ordiniamo, che si faccia quanto prima il detto inventario, ed esatta descrizione di esso Museo, coll' assistenza di Monsignor Maggiordomo, del Custode primario, o maggiore della Biblioteca, e del detto Commendatore Francesco Vettori Prefetto, e curatore del medesimo Museo, dai quali, dopo che sarà compito il detto inventario, e descrizione, dovranno esserne sottoscritti due esemplari, l' uno per essere riposto, e custodito nell' Archivio della Biblioteca, e l' altro da rimanere presso il detto Commendatore Vettori, a cui espressamente incarichiamo, in occasione che siano per farsi nuovi acquisti di monumenti della Cristiana antichità, il darne sollecitamente avviso al Custode primario della Biblioteca, e procurare che ne venga aggiunta nell' uno e nell' altro esemplare dell' inventario, l' indicazione corroborata dalle nuove sottoscrizioni di ambedue. Le chiavi poi del Museo Sacro, e della porta del vaso, o adito di esso, si ritengano non solo dal detto Commendatore, fintanto ch' Egli sarà per vivere, ma ancora dal detto Custode primario, o maggiore, o da un ministro della Biblioteca di sua fiducia, acciocchè l' uno e l' altro possa mostrarlo; con questo di più, che al detto Commendatore si debba dare libero l' accesso per andare ne' tempi opportuni al detto Museo.

Excomunicatio contra aliquid extrahentes ex memoratis Museis.

§. 15. Intanto per mantenere l' integrità dei detti Musei, ed evitare ogni distrazione de' medesimi, colla stessa Nostra Pontificia autorità, proibiamo sotto pena di Scomunica, ch' è *latae Sententiae*, a Noi, e Nostri successori riservata, che, sotto qualsivoglia pretesto, niuno possa estrarre, togliere, o trasportare, o con dolo rompere alcuna piccola parte delli detti Musei, e delli nuovi acquisti, che pel detto Museo Sacro forse si faranno, nello stesso modo e forma, che per i libri della Biblioteca da Noi, e da' Nostri predecessori è stato disposto.

Quomodo prospiciendum novis expensis pro altero ex dictis Museis.

§. 16. Le spese poi, che per l' acquisto di alcun nuovo monumento, in aumento del detto Sacro Museo, saranno per occorrere, dovendosi fare dal Palazzo Apostolico, si significhino a Monsignor Maggiordomo pro tempore, il quale coll' oracolo Nostro, e de' Nostri successori, risolverà, se debbano farsi, e compirà alle medesime nello stesso modo, come si è disposto per le spese della Biblioteca.

Munus Praefecti Musaei Sacri a Benedicto XIV. institutum post obitum moderni Praefecti supprimitur, et extinguitur.

§. 17. In fine, concorrendo anche la Nostra liberalità, e beneficenza con quella del detto Benedetto predecessore, confermiamo pel detto Commendatore Francesco Vettori l' uffizio di Prefetto, e curatore del Museo Sacro, ed il suddetto annuo assegnamento, finch' egli sarà per vivere: ma al tempo stesso ordiniamo, che l' uno, e l' altro rimanga estinto colla morte di esso, nè in appresso possa deputarsi altro Uffiziale, nè darsi altro assegnamento, neppure di una minima somma, ma il detto Museo Sacro sia per essere custodito conforme si è disposto di tutta la Biblioteca.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 18. Decretiamo pertanto, e dichiariamo espressamente, che alla presente cedola di Nostro moto proprio, benchè non esibita nella Camera Apostolica, nè registrata ne' suoi libri, non possa mai darsi, o opporsi di surrezione, orrezione, o alcun altro vizio o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali, o altri pretesti, quantunque validi, validissimi, e giuridichi, anche di jus quesito, e pregiudizio del terzo, possa la medesima essere impugnata, moderata, a rivocata, ridotta ad viam juris, o concedersi contro di essa l' aperizione oris, o qualunque altro rimedio: e che così, e non altrimenti, debba sempre, ed in perpetuo giudicarsi, definirsi, ed interpretrarsi da qualunque giudice, tribunale, e congregazione, specialmente dal Maggiordomo pro tempore del palazzo Apostolico, e qualunque altro; togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di poter definire, e decretare in contrario: dichiarando Noi fin d' adesso preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da qualunque con qualsivoglia autorità, o con avvertenza, o ignorantemente fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse di giudicare contro la forma, o dispesizione della presente Nostra cedola di moto proprio; la quale vogliamo, che valga, e debba aver sempre, ad in perpetuo il suo pieno effetto, e perciò incari-

chiamo il nuovo Cardinale Bibliotecario, che con la sua cura e vigilanza faccia, che le Nostre disposizioni, e tutto ciò, che si contiene nella presente cedola, sia eseguito, ed osservato dai custodi, scrittori, e ministri della detta Biblioteca, e respettivamente dal Prefetto, e curatore del suddetto Museo, e da qualunque altro, a cui si appartiene; volendo Noi, che tutto il sopra espresso abbia la sua piena esecuzione, e vigore colla semplice Nostra sottoscrizione, benchè non vi siano state chiamate, o sentite qualsisiano persone, che avessero o pretendessero avere interesse nelle presenti Nostre disposizioni, ed ordini, e che per comprenderle fosse bisogno di speciale menzione.

Derogatio contrariorum.

§. 19. Non ostante, quando faccia di bisogno, la costituzione di Pio IV. anche Nostro predecessore, de registrandis, e la suddetta cedola, e le lettere sopra nominate del detto Benedetto predecessore, e così ancora la regola della Nostra cancelleria de jure quaesito non tollendo, e non ostanti parimenti qualsiano altre costituzioni, ed ordinazioni de' Nostri predecessori, o qualunque uso, stile, e consuetudine, ad ogni altra cosa, che facesse, o potesse essere in contrario: Alle quali tutte e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola, inserito, e registrato, e supplendo colla pienezza della Nostra potestà pontificia, ad ogni vizio, e difetto, quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire; per questa volta sola, e per la piena e totale esecuzione di quanto si contiene nella presente Nostra cedola di moto proprio, amplamente, ed in ogni più valida forma derogbiamo.

Fides habenda hujus Pontificiae Cedulae exemplis.

§. 20. Vogliamo poi, che la presente Nostra cedola originale da Noi sottoscritta, si conservi perpetuamente nell' Archivio della detta Biblioteca, e che agli esemplari anche stampati di essa, sottoscritti dal Cardinale Bibliotecario, e dal detto Custode primario, o maggiore, col sigillo dell' uno, o dell' altro, si abbia da tutti piena fede, come se si esibisse la cedola originale: E finalmente che un esemplare di essa si conservi dal Maggiordomo del palazzo Apostolico, ed un altro si affigga nella detta sala anteriore della Biblioteca, a lato delle suddette lettere in forma di breve del detto Clemente predecessore, affinchè a tutti siano noti i Nostri ordini, nè si possa allegare l' ignoranza de' medesimi, e siano pienamente eseguiti. Dato dal nostro Palazzo di Monte Cavallo questo di IV. agosto MDCCLXI.

CCXC.

Firmana Congregatione suppressa, Civitatis Firmi, illiusque Provinciae administratio, tum judicialis, tum oeconomica ad istar aliarum Civitatum ditionis Pontificiae aequiparatur. Dat. die 19. Septembris 1761. Anno IV.

Gubernationem, et privativum judicandi jus pro Civitate, et Statu Firmano Cardinali pro tempore Summi Pontificis Nepoti, quem Cardinalem Patronum nuncupabant, tribuit Eugenius IV. peculiari sua Constitutione. Hanc substulit de medio, et revocavit Innocentius XII. qui specialem eidem Cardinali Patrono Congregationem suffecit in Urbe residentem, per Literas in forma Motus-Proprii diei 3. Jan. 1693. quarum neutra in Mainardii Bullario relata fuit. At Congregationi praedictae novam formam constituit Benedictus XIV. Const. Anni 1740. Septembris 20. Cui reformatae Congregationi jus privativum spectare quoad Gubernium tam politicum, quam oeconomicum Civitatis, et Comitatus Firmi declaravit Constitutione altera anni 1746. Septembris 6. Quae duo posteriores impressae reperiuntur in Bullario Benedictino.

Clemens PP. XIII.

Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Enumerantur incommoda obvenientia ob exsistentiam peculiaris Congregationis Firmanae nuncupatae.

§. 1. Cum eae potiores sint justitiae partes, quibus jus suum cuique absque ulla dilatione tribuitur, ac maximopere subditorum felicitati conducat, celeris expeditio publicarum, privatarumque causarum; non sine gravi animi moerore andivimus, ob perniciosam cunctationem in Nostra Civitate, at Statu Firmano, justitiae et subditis quamplu-

rima damna obvenire: Quapropter rationes, ob quas id contingeret perscrutantes, animadvertimus, malum hujusmodi originem ducere ex regimine praefatae Civitatis et Status, quod totum est penes peculiarem Congregationem, quae quidem (licet optimis dispositionibus a praedecessoribus Nostris constituta) raro et difficillime convenire potest, vel quia graviores curae, et negotia viros illos, quibus Congregatio constat distrahunt, ac distinent, vel quia congrua copia materiae proponenda non suppetit; ex quo fit ut etiam res, quae expediri possent, et sedulo postularent, in longum plus aequo protrahantur.

Sublato Cardinali Patrono, cui Civitas, et Comitatus Firmi subjiciebantur, Congregatio Firmana fuit primum erecta.

§. 2. Haec siquidem Congregatio a fel. record. Innocentio Papa XI. praedecessore Nostro primitus instituta fuit, quum sublato titulo, et auctoritate Cardinalis Patroni nuncupati, cujus peculiari jurisdictioni, jam inde ab Eugenii IV. Nostri pariter praedecessoris tempore, ejusdem Civitatis et Status regimen subjiciebatur, praedicti Cardinalis loco particularem Congregationem, quam Cardinalis ditionis Pontificiae Administer, Praesulesque aliquot constituerent, statuere opportunum esse duxit, eique easdem facultates pro Civitate Firmana, ejusque Statu tribuit, quas Sixtus V. praedecessor etiam Noster S. R. E. Cardinalibus Congregationem super consultationibus negotiorum Status Pontificii constituentibus, pro reliquo S. Sedis Apostolicae temporali dominio concesserat.

Benedictus XIV. Firmanam Congregationem reformavit, peculiaremque illius jurisdictionem praefinivit.

§. 3. Ita praefata Congregatio se habebat, cum fel. rec. Bened. PP. XIV. Noster immediate praedecessor ad Ecclesiae regimen assumptus fuit. In aedibus Cardinalis Pontificiae ditionis Administri cogebatur, conveniebantque ad illam Auditor pro tempore existentis Romani Pontificis, dictae Congregationis super consultationibus Status Secretarios, duoque ejusdem Congregationis Praelati Ponentes, Secretarius Congregationis boni Regiminis, et Advocatus Camerae Apostolicae Fiscalis generalis: verum cum idem Benedictus praedecessor, sive quia Praelati Ponentes Congregationi consultationibus dicti Status praepositae, propter plurima negotia bis in hebdomada haberi solitae intercessentes, quo par erat ordine, huic peculiari Congregationi sedulam operam praestare non poterant, sive ob frequentem eorumdem Praelatorum mutationem, res in eadem discutiendas in diuturniorem dilationem protrahi, causasque jam semel decisas, gravi aequitatis, et clientium detrimento, iterum novo examini subjiciendas esse perspiceret; Congregationis hujus auctoritatem abrogandam opportunum censuit, aliamque sufficit Congregationem, quae ex eodem Cardinali Pontificiae ditionis Administro, ex Auditore Romani Pontificis pro tempore existentis, uno ex Auditorii causarum Palatii Apostolici Auditoribus, nec non uno itidem ex Clericis Camerae Apostolicae praesidentibus, ac uno quoque ex Signaturae Justitiae Votantibus, qui munus Secretarii impleret, ac ex eodem Advocato Fiscali, cum voto consultivo, constaret, quibus omnibus relatorem adjunxit pro causis criminalibus, jure sibi suadens, ut hac nova methodo, absurda quaevis penitus tollerentur, prout ex ejus literis in forma Brevis sub Datum diei XX. Septembris MDCCXL. emanatis fusius ac clarius apparet.

Praelaudatus Benedictus XIV. controversias jurisdictionales inter Firmanam Congregationem, aliasque dirimit.

§. 4. Ulterius quoque progressa est Benedicti praedecessoris praedicti sollicitudo, quoniam Anno MDCCXLVI., sub datum VIII. Id. Septembris suam promulgavit Constitutionem, quae veterem inter Congregationem boni Regiminis, et Congregationem Firmanam penitus diremit controversiam, quae circa jurisdictionem in causis ad res oeconomicas spectantibus versabatur, declaravitque, dictam Congregationem Firmanam in rebus oeconomicis, eisdem omnibus pollere facultatibus, ab aliis Nostris praedecessoribus in notis, et pervulgatis Constitutionibus Congregationi Boni Regiminis concessis; quia vero ejus praecedens Constitutio celeris negotiorum expeditionis effectum non fuerat consequuta, decrevit ut eadem Congregatio Firmana imposterum quolibet mense cogeretur.

At persistente Firmanae Congregationis incommodo ad negotia celeriter expendenda videbatur.

§. 5. Hasce tamen providas dispositiones optatus exitus haud est subsequutus, quoniam statutis temporibus, ob rationes praefatas, Congregationes habitae non fuerunt, ac proinde solita cunctatione res, tam politicae, quam criminales, et oeconomicae ne-

glectae jacuerunt. Cum vero experientia rerum omnium magistra nos doceat, quam felici cursu ad finem negotia perducantur in reliqua Nostra ditione Ecclesiastica, cujus regimen in rebus criminalibus, et politicis ad Nostram Congregationem super consultationibus dicti Status praepositam, in rebus autem oeconomicis ad Nostram Congregationem Boni Regiminis spectat, quae quidem, cum certis, et statutis diebus semper haberi soleant, ab utraque negotia, quae identidem conficienda occurrunt, absque ulla mora expediuntur, ut Nos ipsi saepius perspeximus quoad Congregationem super consultationibus Status, cum adhuc minoribus ageremus; nullum propterea efficacius, ac opportunius remedium afferri posse existimavimus rebus hisce male compositis, quam Civitatem ac Statum Firmanum subjicere, ad instar aliarum illustriorum ac spectabiliorum Civitatum Nostrae Ditionis, praefatis Congregationibus, prout res et negotia ad alterutram pertinere contigerit.

Clemens XIII. Firmana Congregatione suppressa, Civitatem, Comitatumque iisdem legibus regi jussit quam caeterae Ecclesiastici status Provinciae.

§. 6. Quapropter Motu proprio, certa scientia, et de plenitudine Apostolicae Potestatis, hac Nostra perpetuo valitura, Constitutione, Congregationem Firmanam, ut praefertur constitutam, cum omnibus Officialibus et Ministris, quibus constat, prorsus tollimus, ac delemus, atque volumus, et jubemus, Civitatem, et Statum Firmanum in posterum plane subjici Nostris Congregationibus super Consultationibus Status Nostri, et bono Regimine quae exercere debebunt, unaquaeque pro suo munere jurisdictionem in eadem Civitate et Statu Firmano, ad normam, et dispositionem Constitutionum Apostolicarum; ideoque mandamus et praecipimus, ut illas causas, et negotia jam introducta, recursusque habitos in statu et terminis, in quibus actu reperiuntur, suscipiant et tractent, rectaque ratione, ac methodo conficiant, decidant, et absolvant, volumusque omnia scripta, acta, processus, et folia quaecumque, quae modo in Archivio et Secretaria Congregationis Firmanae existunt, ad Archiva et Secretarias dictarum Congregationum transferantur, habita ratione pertinentium rerum, et materiarum. Atque ob id Praelati ambarum dictarum Congregationum a Secretis munere fungentes, simul conveniant cum Praelato, qui munere Secretarii Congregationis Firmanae hactenus obivit, ut praemissa, absque cunctatione aliqua, exacte adimpleantur.

Peculiarem de reductione expensarum rationem haberi debere a Sacra Congregatione Boni Regiminis mandat.

§. 7. Et quoniam per Cedulam Nostri Motus proprii die XXX. Januarii vertentis Anni, Civitati Firmanae, aliisque Communitatibus illius Status, certam taxam imposuimus, (quam hactenus in suo robore consistere volumus, et quatenus opus sit, denuo confirmamus et approbamus) ut augeretur numerus exequutorum, sine quibus debitum praesidium justitiae deesset in tam spatiosa et ampla Praefectura: Quum nova norma, quam praesenti Constitutione praescribimus, plurimi sumptus, qui ab eadem Civitate, aliisque Communitatibus, pro praefata peculiari Congregatione, et pro quacumque alia causa non amplius necessaria, antea impedebantur, supervacanei evadant, id oneris praecipue incumbere volumus Congregationi Boni Regiminis, ut cognita singularum expensarum causa, superfluas, praevia Nostra scientia et approbatione, expensas imminuat, ad levamen et utilitatem praefatae Civitatis, aliarumque Communitatum, habita ratione tributi impositi ob dictas taxas exsolvendas.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 8. Decernentes, praesentes Literas, et in eis contenta semper firmas, validas et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, nec de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, aut interesse habentium consensus, aliove quolibet etiam substantiali, ac formali, necessariamque expressionem requirente defectu, notari, impugnari, infringi, retractari, aut in controversiam revocari, vel ad terminos juris reduci, nullatenus unquam posse, sed sic, et non aliter, per quoscumque Judices, etiam S. R. E. praedictae Cardinales, etiam de latere Legatos, ac eorumdem S. R. E. Cardinalium Congregationes, Vicelegatos, et alios quoslibet, quacumque praeeminentia et potestate fungentes, et functuros, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate, et auctoritate, judi-

cari, et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, ac praefatorum Innocentii, et Benedicti praedecessorum, ac quibusvis aliis Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, nec non, quatenus etiam opus sit, dictae Civitatis Firmanae, illiusque Status, Castrorum, atque Locorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, stilis, usibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus: privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis dictae Congregationi Firmanae, ut praefertur deletae, etiam in limine illius erectionis, sub quibuscumque verborum tenoribus et formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis, in genere vel in specie, aut alias quomodolibet, in contrarium praemissorum, concessis, confirmatis, atque innovatis: Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata exprimerentur, et insererentur, praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes; illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse, ac latissime, et plenissime, motu et scientia praedictis, ac potestatis Nostrae plenitudine derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§. 10. Nulli ergo hominum liceat paginam hanc Nostrae deletionis, sublationis, mandati, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicae MDCCLXI., Tertiodecimo Kalendas Octobris, Pontificatus Nostri Anno quarto.

CCXCI.

Tribunali Gubernatorum Civitatis Perusiae declaratur nullum jus esse judicandi in figura Signaturae, illique interdicitur cognoscendi in causis appellationum, tam in sententiis Laicos spectantibus, quam in iis, quae Ecclesiasticos respiciunt.

Dat. die 27. Septem. 1761. Ann. IV

Motu Proprio.

Recensetur antiqua praxis judicandi in figura Signaturae turbata recens possessio, et recursus ad Pontificem pro manutentione obtinenda.

§. 1. Ci fu rappresentato per parte della Nostra Città di Perugia, che sebbene i di lei Governatori per più di due secoli abbiano sempre proceduto in figura di Segnatura ai ricorsi, ed appellazioni nelle cause civili de Tribunali tanto Ecclesiastici, che Secolari di varj luoghi, e Città dell'Umbria, si mossero taluni, pochi anni sono, a controvertere una tal giurisdizione con ricorrere alla Segnatura di Roma per la circoscrizione de' loro decreti; e siccome venivano di mano in mano ammesse sì fatte istanze in distruzione di una prerogativa, che è la più illustre, che la Città medesima possa avere, ebbe ella per espediente di ricorrere alla fel. me. di Benedetto XIV. Nostro predecessore, perchè si degnasse di ordinare, che i suoi Governatori fossero mantenuti nel possesso di una giurisdizione, che da tanto tempo avevano esercitata pacificamente, ma per la morte sopravvenuta del prelodato Nostro predecessore non avendo ciò potuto avere il suo effetto ricorse a Noi nell' anno scorso, rinnovando le sue suppliche con altrettanto di vigore, quanto maggiore era il pregiudizio, che col tratto del tempo andava sempre più soffrendo. Noi penetrati dall' amore della giustizia, e mossi anche da quei riguardi, che c'impegnano di sostenere i dritti di una Città delle più illustri del Nostro Stato Ecclesiastico, e per molti titoli benemerita alla S. Sede, volentieri ri-

cevemmo le suppliche medesime per conoscerne i meriti.

Requisito illustrium Praelatorum voto, declaratur, non esse Perusiae Gubernatoribus jus Signaturae tribuendum.

§. 2. E perchè trattavasi di cosa delle più interessanti, seguendo l'antico costume della Sede Apostolica, credemmo di deputare tre Prelati della Curia Romana, che con molta riputazione esercitarono la carica di Uditore della Segnatura di Giustizia, occupati ora in altre cariche, che sono delle principali della Curia medesima, affinchè esaminata la questione ci riferissero il loro parere. Questi dopo aver seriamente ponderate le ragioni della predetta Città di Perugia, siccome quelle che in contrario si sono addotte in nome della Dateria Apostolica, della Curia di Roma, e de' Vescovi della Nostra Provincia dell'Umbria, sono venuti nel sentimento, conforme ci hanno riferito, che non ostante il possesso quasi centenario non sia lecito ai Governatori di Perugia di conoscere le cause di Appellazioni per varj motivi, e principalmente perchè ammettendosi in quegli la facoltà di conoscere le cause di Appellazioni, non potrebbe ammettersi, che con relazione al possesso, in cui sono stati fino all' anno 1744., il qual possesso siccome non impediste il ricorso alla Segnatura di Roma verrebbe a formare una giurisdizione contraria alle buone regole, le quali non ammettono Segnatura sopra Segnatura, conforme fu dichiarato dal prelodato Nostro predecessore nella sua costituzione, che incomincia: *Romanae Curiae praestantiam*: E perchè quanto alle sentenze de' Tribunali Ecclesiastici, non giova il solo titolo, che viene in conseguenza del possesso, e per via di presunzione per essere un possesso, che si oppone ai Sagri Canoni, i quali vogliono, che il Giudice Laico, qual'è per essenza della sua carica il Governatore di Perugia, quantunque Prelato, non estenda in conto veruno la sua giurisdizione sopra gli Ecclesiastici.

Pontifex Perusiae Gubernatoribus interdicit judicandi in figura Signaturae, et Appellationis causas tam laicas, quam Ecclesiasticas cognoscendi.

§. 3. Perciò inerendo Noi al sentimento di sopra espresso, ed alle ragioni, che lo accompagnano, conforme ad altri particolari, ed urgenti motivi, avendo qui per inserto lo stato e merito della causa, e qualunque altra cosa quanto si voglia necessaria: di Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra suprema autorità decidiamo, e dichiariamo, che non compete ai Governatori di Perugia di esercitare il dritto di Segnatura, proibendo loro di conoscere le cause di Appellazioni, tanto rispetto alle sentenze de Tribunali Ecclesiastici, come a quelle de'Tribunali Laici: essendo così mente, e volontà Nostra espressa.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Volendo, e decretando, che il presente Nostro Moto proprio abbia sempre, ed in perpetuo il suo pieno effetto, e vigore, ed esecuzione, e contro di esso non si possa in alcun tempo opporre di surrezione, orrezione, nullità, nè di alcun altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali, o altri pretesti, quantunque validi, validissimi, anche di jus quesito, e pregiudizio del terzo, essere impugnato, moderato, e rivocato, ridotto ad viam juris, o concedersi contro di esso l' aperizione oris, o altro qualunque rimedio, e che così, e non altrimenti debba sempre, ed in perpetuo giudicarsi, definirsi, ed interpetrarsi da qualsisia Giudice, e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni anche de' Reverendissimi Cardinali, Camerlengo di S. Chiesa, Tesoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di definire, ed interpetrare in contrario: dichiarando Noi fin d'adesso preventivamente, nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciascuno di essi, con qualsivoglia autorità, scientemente, o ignorantemente fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse di giudicare contro la forma, e disposizione della presente Cedola di Moto proprio.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non ostante la Bolla di Pio IV. Nostro predecessore *de registrandis*, la regola della nostra Cancelleria *de jure quaesito non tollendo*, e non ostanti ancora qualsisieno Ordinazioni, Brevi, e Costituzioni Apostoliche, stili, usi, consuetudini, e qualunque altra cosa che facesse, o potesse fare in contrario: alle quali tutte, singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserito, e registrato, supplendo colla pienezza della Nostra podestà Pontificia ad ogni vizio, e difetto, quantunque sostanziale, e formale, che vi potesse intervenire per questa volta

sola, e per la piena, e totale esecuzione di quanto si contiene nella presente Nostra Cedola di Moto proprio ampiamente ed in ogni più valida forma deroghiamo. Dato dal Nostro Palazzo di Monte Cavallo questo dì 27. Settembre 1761.

CCXCII.

Dat. die 5. Nov. 1761. Anno IV.

Derogatio Literarum Benedicti XIV. in ea parte qua mandabatur ut in iis tantum taxis viarum denegaretur appellatio suspensiva, quae Pontificia tantum auctoritate imponerentur.

Vetus Officium, et jurisdictionem Magistrorum Viarum Urbis ejusque districtus, confirmavit Martinus V. Constit. Anni 1425. *Martii* 31. *Horum Magistrorum jurisdictionem ampliavit Sixtus IV. Constit. Ann.* 1480. *Junii* 30. *Populi Romani privilegia, inter quas illud Magistrorum viarum reintegravit Leo X. Const. Ann.* 1513. *Martii* 19. *horum vero jurisdictionem ampliavit, et peculiaria quoad Appellationes ab eorum decisionibus statuit Pontifex idem Const. An.* 1516. *Nov.* 2. *et* 1517. *Jan.* 10. *De privilegiis ipsis, deque publicis in urbe eiis plura confirmavit, atque de novo etiam praescripsit Pius IV. Constit. anni* 1565. *Augusti* 23. *Magistrorum viarum jurisdictionem ad terminos juris comunis reduxit Pius V. Const. Anni* 1571. *Apr.* 10 *eamque confirmavit, ampliavit, et declaravit Gregorius XIII. Constit. Anni* 1574. *Oct.* 1. *Tribunalis, seu Magistratuum Viarum facultates reformavit, et extendit Innocentius XII. Const. Anni* 1692, *Nov.* 28., *Quae omnes extant suis locis in Bullario Mainardii. Multa quoad refectionem Viarum, et taxas eas respicientes statuit Benedictus XIV. Motu-Proprio Anni* 1748. *Oct.* 39. *et Const. posteriori Anni ejusdem Decembr.* 30. *relatis in Benedictino Bullario.*

Clemens PP. XIII.

Motu Proprio.

Quo celerius expedirentur negocia quae viarum taxas respiciebant, denegabatur a judicialibus decretis appellatio suspensiva.

§. 1. Impegnati i Nostri predecessori di provvedere al pubblico commodo, e allo splendore, e dignità della Pontificia residenza, non si sono risparmiati di prendere in ogni tempo quelle determinazioni, che potevano essere le più spedienti per la conservazione, e risarcimento delle strade, ponti, ed altre simili opere publiche di Roma, e suo Distretto. Alessandro VII. di felice ricordanza sul riflesso, che poco averebbe giovato qualunque provvedimento, se una tal materia dovesse essere soggetta alle regole del foro, volle con suo Chirografo publicato li XXX. Marzo MDCLXI., che dai decreti, sentenze, e mandati del Magistrato delle strade, che riguardano il pagamento delle tasse non meno imposte, che da imporsi per causa di tali opere, non dovesse ammettersi dal Tribunale della Camera, o da qualunque altro Giudice l'appellazione, o ricorso in sospensivo, ma che quegli dovessero avere speditamente la sua esecuzione, e che non potessero conoscersi, che in devolutivo. Ciò, che fu confermato da Clemente X. con suo Chirografo in data dei XXVIII. Gennajo MDCLXXII., e da Alessandro VIII. con altro Chirografo de' VII. Giugno MDCXC., quali Chirografi furono poi approvati da Innocenzo XII. nella sua Bolla, che incomincia *Sacerdotalis, et Regiae Urbis nostrae;* E perchè una tale ordinazione avesse più speditamente il suo effetto, credette Benedetto XIV. d'approvarla con Chirografo in data dei XIV. Marzo MDCCXLII., ma poi con altro Chirografo publicato li XXX. Dicembre MDCCXLVIII. impresso nel suo Bollario Cost. LXVII. dichiarò, che la proibizione d'ammettere le appellazioni in sospensivo dovesse intendersi relativamente alle tasse, e contribuzioni imposte, e da imporsi con ordine Pontificio, volendo, che rispetto alle altre sia lecito d'appellare anche in sospensivo, rivocando a tal effetto qualunque Chirografo, e Ordinazione, che facesse in contrario.

Sublata distinctione inter taxas Pontificia auctoritate impositas, et alias a viarum Tribunali, quam induxerat Benedictus XIV [illegible]

§. 2. Ma siccome una tal dichiarazione non s'accorda coi prenarrati Chirografi, e molto meno con la Bolla Innocenziana, la quale espressamente ordina, che dai decreti, mandati, e sentenze sopra il pagamento di qualunque tassa, e contribuzione tanto imposta, che da imporsi dal Tribunale, e Magistrato delle strade non possa in conto veruno am-

Quod ergo siam esse suspensivam Appellationem confirmat.

mettersi l'appellazione, o ricorso in sospensivo, conforme non può convenire a una materia, che non ammette dilazione, e che deve essere regulata piuttosto con autorità economica, che ordinaria; Perciò volendo Noi provvedere ai disordini, che continuamente accadono per causa di detta dichiarazione, non trovandosi chi voglia intraprendere a proprio conto i lavori, sul timore di dover sostenere lunghe liti prima della reintegrazione delle spese, e soddisfazione della mercedi, donde ne viene, che non potendosi fare i lavori sollecitamente, e a tempo proprio, crescono i danni a misura del ritardo, e rendonsi le opere di maggior dispendio, avendo qui per espresso, e di parola in parola registrato l'intiero tenore de' prenarrati Chirografi di Benedetto XIV. Nostro predecessore in data de' XXX. Dicembre MDCCXLVIII., e de' XIV. Marzo MDCCXLII., conforme anche il tenore de' prenarrati Chirografi di sopra nominati di Alessandro VII., di Clemente X., d'Alessandro VIII. della Bolla d'Innocenzo XII., che incomincia *Sacerdotalis*, *et Regiae Urbis Nostrae*, e di qualunque altra disposizione: di Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra suprema potestà, vogliamo, e ordiniamo, che dai decreti, mandati, e sentenze del Tribunale, e Magistrato delle strade sopra il pagamento delle tasse, e contribuzioni non meno imposte, che da imporsi dal medesimo Tribunale, e Magistrato, tanto per ordine Nostro, e de' Nostri antecessori, e successori pro tempore, quanto per ordine dello stesso Tribunale, e Magistrato, per causa della conservazione, rifarimento, riattazione, e pulizia delle strade, piazze, ponti, fossi, e altre opere dentro, e fuori di Roma, che sono di servizio pubblico, e di materia privativamente spectante al detto Tribunale delle strade, seconde le facoltà concessegli dai Nostri predecessori, non possa, nè debba in conto veruno ammettersi appellazione, o ricorso in sospensivo, nè veruna sorta di citazione, ed inibizione, se prima non saranno eseguiti i mandati, decreti, e sentenze divisate, volendo, che non possano conoscersi, che in devolutivo; e per tal'effetto rivochiamo il menzionato chirografo Benedettino de' XXX. Decembre MDCCXLVIII. in quella parte, in cui ordina, che la proibizione d'ammettere le appellazioni in sospensivo, debba intendersi relativamente alle tasse, e contribuzioni imposte, e da imporsi con ordine Pontificio, volendo, che abbia il suo pieno vigore in tutte le altre parti, conforme approviamo, e confermiamo in tutte le sue parti i prenarrati chirografi di Alessandro VII., di Clemente X., d'Alessandro VIII., di Benedetto XIV. in data de' XIV. Marzo MDCCXLII., e specialmente la Bolla d'Innocenzo XII., che incomincia *Sacerdotalis*, *et Regiae Urbis Nostrae*, volendo, che abbiano sempre il suo pieno vigore, ed esecuzione, essendo così mente, e volontà Nostra espressa.

Clausula sublata, et decretum irritans, et derogatio contrariorum.

§. 3. Ordinando, e decretando, che alla presente Nostra cedola di Moto proprio, benchè non esibita, nè registrata in Camera, non possa mai darsi, nè opporsi di surrezione, orrezione, nè d'alcun'altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè che mai sotto tali, ed altri pretesti, quantunque validi, validissimi, e giuridici, anche di jus quesito, e pregiudizio del terzo, possa esser impugnata, moderata, ridotta ad viam juris, o concedersi contro di essa l'aperizione oris, o altro qualunque rimedio, e che così debba sempre giudicarsi, definirsi, ed interpretarsi da qualunque Giudice, Tribunale benchè collegiale, Congregazioni anche dei Reverendissimi Cardinali, Camerlengo di S. Chiesa, Tesoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di definire, ed interpretare in contrario. Dichiarando Noi fin d'adesso nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciascuno di essi con qualsivoglia autorità scientemente, o ignorantemente fosse in qualunque tempo giudicato, o si tentasse di giudicare contro la forma, e disposizione della presente Nostra cedola di Moto proprio, quale vogliamo, che debba aver sempre il suo vigore, e pieno effetto con la semplice Nostra soscrizione non ostante la Bolla di Pio IV. Nostro predecessore de registrandis, la regola della Nostra Cancelleria de jure quaesito non tollendo, e qualsisiano altre costituzioni, e ordina-

zioni Apostoliche, leggi, statuti, usi, consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, e singole avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e registrato per la piena, e total' esecuzione di quanto si contiene nella presente Nostra cedola di Moto proprio, ampiamente, ed espressamente deroghiamo. Dato dal Nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo questo di V. Novembre MDCCLXI.

CCXCIII.

Veteribus constitutionibus confirmatis, atque reformatis, novas praescriptiones pro recta carcerum Urbis administratione, praesenti Motu-Proprio constituit.

Circa subventionem Carceratorum ope Archiconfraternitatis Charitatis de Urbe habetur Constitutio Leonis X anni 1520 Jan. 28. Jurisdictionem, et facultates Praelatorum, et Officialium Visitationis Carcerum Almae Urbis, atque Ordinationes ab eis observandas praefinivit Paulus III. Const. anni 1548. Julii 4. Poenas maleficiorum non excedentes Ducata X, alias Fisco persolvendas, Archiconfraternitati Charitatis applicavit Pius IV. Const. Anni 1560. Junii 18. Jurisdictionem, et facultates Visitatorum Carcerum Almae Urbis, tam in causis Civilibus, quam Criminalibus, duplici Motu-Proprio praefinivit Pius V. Anno 1568. Julii in mense. Plurima quoad Carceres Urbis statuit Benedictus XIV. Constit. sua Anni 1746. Decembr. 16., qua Urbis Tribunalia in judiciis Criminalibus reformavit. De Visitationibus habendis in Carceribus Gubernii Urbis, et de methodo servanda in visitationibus ipsis, consulendus est Motus-proprius ejusdem Pontificis Anni 1749. Maji 12. nec non successiva Const. diei 22. ejusdem mensis, et Anni, ut videre est suis respective locis tum Bullario Mainardii quam in Bullario Benedictino.

Clemens PP. XIII.

Motu proprio etc.

Carceres Capitolinae ab Archihospitali Sanctissimi Salvatoris ad Sancta Sanctorum prius regebantur, illique utilitatem ex redditibus afferebant, quae deinde in incommodum conversa est.

§. 1. Fra le maggiori, e più pressanti cure dell'animo Nostro dal giorno che la Divina clemenza volle esaltarci al Sommo Apostolato, ultima certamente non è stata quella di toglier gli abusi, di provvedere all'indennità della Nostra Camera, a di rendere ad ogni uno la sua dovuta ragione, onde avendoci tempo fa rappresentato li guardiani, e Deputati del Nostro Archiospedale del Santissimo Salvatore di Sancta Sanctorum, che la glor. mem. del Nostro predecessore Innocenzo XI. per compensare al detto Archiospedale il danno arrecatogli per la soppressione del Collegio de' Segretarj Apostolici con suo Motu proprio segnato in data del 6. Settembre 1679., e registrato in piena Camera li 3. Gennaro 1680, gli assegnasse, e cedesse le rendite, ed emolumenti che ritraevano dalla Carceri di Campidoglio, l'affitto delle quali, benchè allora sormontasse ad annui scudi quattrocento ottanta, pure a poco a poco veniasse diminuendo a segno, che dopo la pubblicazione della Costituzione *Justitiae gladium* da Benedetto XIV. Nostro predecessore segnata li 22 Maggio 1749. il detto Luogo Pio non più trovasse a rinnovarlo, per lo che fosse costretto ad amministrare le dette Carceri per conto proprio, e quindi nel corso di sei anni successivi soffrisse il discapito di scudi seicento settantuno, e baj. 24.

Benedictus XIV. jussit ut quotannis praelaudato Archihospitali scuta Centum persolverentur pro indemnitate ex Carcerum manutentione.

§. 2. Onde per ripararne il discapito, lo stesso Nostro predecessore ordinasse, che dalla Camera si pagassero al detto Archiospedale annui scudi cento, quali in seguito di un tal ordine furono dall'anno 1754 fino al presente puntualmente pagati; e sebbene la cagione di una tal perdita fosse dalli suddetti Guardiani e Deputati in parte attribuita al poco numero de' Carcerati, che attesa la sopra riferita Costituzione in gran quantità diminuirono per essere stato in quella prescritto, che tutti li carcerati a disposizione del Cardinal Vicario, del Governatore di Roma, dell' Uditore del Tesorierato, ed altri Tribunali, e Congregazioni dovessero

trasportarsi non più a quelle di Campidoglio, ma bensì alle Carceri Nuove, tolto ogni arbitrio alli suddetti Giudici, e Tribunali di poter diversamente disporre, nulladimeno la vera fonte del già detto discapito del Luogo Pio principalmente scaturisce dallo stile introdotto di rilasciare i Carcerati gratuitamente in forma de' Poveri, quando questi realmente non erano tali, o almeno avevano quel poco danaro, e tal volta cerchi d'oro, fibbie di argento, o altre simili cose trovategli indosso nell'atto della loro carcerazione, che sarebbero state più che sufficienti per soddisfare il Luogo Pio degli alimenti, ed altri comodi somministrati alli medesimi Carcerati in tempo della loro Carcerazione, se non avessero gli esecutori, ed alle volte ancora il Notaro, e suoi Sostituti assorbito il detto danaro, oro, ed argento sotto colore di emolumenti, e ricognizioni ad essi loro dovute.

Tum Carcerum Capitolii, quam aliorum Gubernii exponitur parum recta directio.

§. 3. E siccome questi medesimi, e altri forse maggiori inconvenienti si trovano ancora nelle Carceri Nuove introdotti in pregiudizio dell'istesso Nostro Erario, quali neppure sortì al fu Cardinal Arcinto nel tempo, che era della nostra Città di Roma, e suo Distretto Governatore generale, di poter pienamente estirpare, mediante gli ordini, e provvisioni, che per riforma del Tribunale del Governo, e delle predette Carceri Nuove, coll'Oracolo del predetto Nostro predecessore furono da Lui pubblicate li 8. Gennaro dell'anno 1756; così volendo Noi intieramente svellere tutti gli abusi, ed inconvenienti, che in pregiudizio del detto Archiospedale, e della Nostra Camera sono stati introdotti; avendo pertanto per espressi, come se fossero di parola in parola nella presente Nostra Cedola inseriti, il Motu proprio della glor. mem. d' Innocenzo XI. segnato li 6 Settembre 1679, la detta Costituzione emanata li 22. Maggio 1749., l'istromento d'assento delle Carceri Nuove rogato a favore di Carlo Antonio della Gatta per gli atti dell'Amici Notaro della Carità li 5. Maggio 1748, rinnovato per gli stessi atti li 5. Giugno 1751. l'altro istromento di affitto della Cancelleria di dette Carceri Nuove rogato per li detti atti parimenti a favore del prenominato Carlo Antonio della Gatta nel detto dì 5. Giugno 1751., il Bando fatto pubblicare per mezzo della Nostra Segretaria di Stato per la sollecita dimissione de' Carcerati, li sopra riferiti Ordini, e provvisioni sopra la riforma del Tribunale del Governo di Roma, e della dette Carceri Nuove, ed ogni altro provvedimento finora preso da'Sommi Pontefici Nostri predecessori, e tutte le di loro Costituzioni, Motuproprj, e Chirografi pubblicati per il buon regolamento delle Carceri, loro Ministri, e Giudici di tutti li Tribunali di Roma, ed ogni altra cosa quantosivoglia necessaria da esprimersi, ed avesse bisogno di speciale, ed individua menzione, di Nostro Moto proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra suprema Apostolica potestà, approviamo in primo luogo, e confermiamo l'annuo pagamento di scudi cento per anni sette già scorsi fatto dalla Nostra Camera a favore del suddetto Archiospedale del Santissimo Salvatore di Sancta Sanctorum in compenso, e reintegrazione dei danni, che li di lui Guardiani, e Deputati dicono d'aver sofferti per la diminuzione de' Carcerati nelle Carceri di Campidoglio dopo la pubblicazione della suddetta Costituzione, e vogliamo, che il detto annuo assegnamento di scudi cento dalla Nostra Camera si continui in avvenire a somministrare in perpetuo al detto Archiospedale, fintanto che il medesimo continuerà nell'amministrazione delle suddette Carceri di Campidoglio, che il medesimo non possa per qualunque titolo, o causa, e quesito colore pretendere altro dalla detta Nostra Camera, nè col pretesto di danni, nè per qualunque ragione, che gli potesse appartenere in vigore del sopra riferito Motu proprio d' Innocenzo XI. per esser questa la mente, e volontà Nostra precisa, che dovrà in avvenire inviolabilmente, e perpetuamente osservarsi.

§. 4. Per rimediar poi agli pregiudizj, a' quali soggiace il detto Luogo Pio, e molto più la Nostra Camera per il dispendio degli alimenti, che somministra quotidinnamente alli Carcerati, inculchiamo strettamente a tutti li Giudici non solamente del Governo, e di Campidoglio, ma ancora delli Tribunali degli Reverendissimi Cardinali Vicario, Ca-

Indicitur Iudicibus quorumcumque Tribunalium celeris expeditio causarum Criminalium.

merlengo, dell' Uditore della Nostra Camera del Tesoriere Generale, e di tutti gli altri Tribunali della Nostra Città di Roma anche Collegiali, e Supremi, che debbano sollecitamente ultimare le cause criminali delli rei, ed inquisiti, che si ritengono nelle Carceri segrete, mentre l' oscitanza de' Giudici, che non cura dare il dovuto fine alle dette cause, si rende troppo dannosa non meno alli Carcerati, che al suddetto Luogo Pio, ed alla Nostra Camera, che soffrono il peso del loro mantenimento, e per tal cagione vogliamo ancora, che non debbano mai per l' avvenire porsi, nè ritenersi in segreta coloro, che vengono carcerati, o per cause di pene pecuniarie, o per delitti leggieri, per li quali non possono i rei condannarsi a grave pena afflittiva, conforme fu espressamente comandato nella più volte enunciata Costituzione delli 22 Maggio 1749; anzi essendo a Noi pur troppo noto, che dopo la pubblicazione del Bando promulgato dalla Nostra Segreteria di Stato per la sollecita dimissione de' Carcerati poveri, mediante la sola fede di povertà, si è introdotto l' abuso in pregiudizio della Nostra Camera, ed Assentista delle Carceri nuove, e del suddetto Archiospedale di procurare studiosamente le dette fedi, che pur troppo sogliono dalli Parrochi concedersi, senza aversi in considerazione la qualità, e condizione delle persone carcerate, e molto meno li di loro mestieri, ed impieghi atti a compire la soddisfazione degli alimenti da essi nelle carceri ricevuti.

Prohibetur ne Judices, et Tribunalia paupertatis testimonalia tradant, nisi certae speciei designatis Carceratis.

§. 5. Perciò vogliamo, che li Giudici, di qualunque Tribunale, ed anche quello della Visita, non possano, nè debbano concedere rilascio gratuito colla sola fede di povertà fatta da' Parrochi, se non a quelli Carcerati, che per la loro povertà si trovano in galeotta, o al più sono stati abilitati al mezzo, giacchè questi, come veramente poveri, furono il principale oggetto, per cui fu fatto publicare il suddetto Bando della Segreteria di Stato, ma non mai per quelli, che dimorano, e sono stati al passeggio, li quali dovranno non solamente gli alimenti ricevuti, ma ancora tutti gli altri emolumenti dovuti alle carceri ogni volta che con giuste, e veridiche prove non facciano costare della loro vera povertà incapace a soddisfarli.

Quoties detenti in Carceribus, aliquid possideant, vel in depositum reliquerint, sumptus Carcerum persolvere teneantur.

§. 6. Dichiariamo però, e vogliamo, che non ostante qualsivoglia fede di povertà, se alcuno de' suddetti Carcerati, ancorchè di galeotta, o del mezzo, avranno denari, e robbe depositate tanto negli Offizj de' respettivi Tribunali, che nella Cancellaria delle Carceri nuove, respettivamente di Campidoglio, non gli dovrà allora giovare la Poliza gratis *attenta paupertate*, o come fosse in piena Visita, per l' effetto di ottenere la restituzione dei suddetti danari, e robbe, mentre eccettuate le vesti, e panni, che gli si dovranno sempre restituire, l' altre robbe, e danari dovranno rimanere in deposito per sodisfare in appresso in primo luogo il vitto di segreta, ed il vitto, e letto delle due infermerie, dappoi la mercede del Notaro, qualora sia stato effettivamente pubblicato il processo, e consegnato al Carcerato, che se ne sia servito nelle difese per mezzo de' suoi Difensori, ed il rimanente ripartirsi a forma del §. 10. degli ordini, e provisioni, come sopra publicate dal fu Cardinale Archinto li 8. Gennaro 1756.; se poi venisse decretato il rilascio delli Carcerati colla clausula *ex quo nihil*, ovvero *ex quo testes*, faranno rilasciarsi subito senz' alcun pagamento.

Praescribuntur peculiares regulae ne Carcerati propriis rebus fraudentur, quas in actu carcerationis pro causis civilibus penes eosdem reperiri contigerit.

§. 7. E perchè ben spesso accade, che il danaro, e robbe spettanti alli Carcerati cadenti in potere della Corte, vengono ad essi loro tolte sotto pretesto di cattura, o altro mendicato colore, perciò a fine di provvedere tanto all' indennità di coloro, a' quali le dette robbe, e danari appartengono, quanto all' interesse della Nostra Camera, e del già mentovato Archiospedale, siamo venuti in determinazione di stabilire per regola inalterabile da osservarsi sempre in avvenire, che gli esecutori, sotto pena della perdita della cattura, ed altre più gravi, sino alla galera inclusive ad arbitrio del capo del Tribunale, a cui sono addetti, non debbano sotto qualsivoglia titolo, o pretesto cercare indosso, nè levare danaro, nè altra cosa, benchè minima a quelli, che da loro vengono carcerati per debito civile, ma siano tenuti direttamente condurli alle Carceri, e costituirli in Cancel-

leria, ove il Capitano delle Carceri alla presenza del Cancelliere, dovrà interrogare il Carcerato per sapere se dalli detti esecutori gli sia stata levata resa alcuna, e quando ciò fosse seguito, l'istesso Capitano ne darà avviso al capo di quel Tribunale, da cui dipendone gli esecutori, ad effetto, che la robba, ed il danare da quelli tolte sia subito restituito, e depositate nella Cancelleria, o di Campidoglio, o delle Carceri nuove, nelle quali il Carcerato si trova, e nel tempo istesso sottoponga gli esecutori a quel castigo, che giudicherà conveniente alla temeraria loro contravenzione. Ma se il Carcerato non sarà stato da' birri cercato in dosso, e debbasi ciò fare secondo l'usitato costume delle Carceri, sia tenute il Capitano chiamare due testimonj che assistano a detta perquisizione da farsi alla presenza del Cancelliere, o sia rincentro di Camera, se il Carcerato stia nelle Carceri nuove, se poi in Campidoglio, la cerca dovrà farsi coll'istessa formalità di testimonj, alla presenza del Cancelliare, ovvero del Ministro dell'Arcbiospedale, e trovandosi indosse al Carcerato danari, oppure scatole, fibbie, o altre robbe di argento, ovvere d'oro, ancorchè di minima valuta, debba il Cancelliere, o sia Rincentro di Camera, e rispettivamente il Ministre dell'Archiospedale il tutto notare in un Libro, che a queste effette dovrà tenere ben calcolato con i numeri abacali, dal feglio primo fino all'ultime, da intitolarsi registro de' danari, e robbe spettanti alli Carcerati colla sua rubricella scritturata per ordine alfabetico, indicante la partita, che dovrà contenere il giorno, l'anne, il nome, cognome, e patria del Carcerato, e distintamente tutte le robbe che gli sone state trevate indosso, e farà sette scrivere detta partita dal Carcerato, e quando non sappia scrivere, dalli testimonj, che sono stati presenti alla perquisiziene delle dette robbe, e danari, quali dovrà il detto Cancelliere ritenere appresse di se in forma di deposite, volendo Noi, che queste stiano per sicurezza del vitto di osteria, letto, o strapunto, di mode che in caso di rilascio restituirà bensì il Cancelliere al carcerato tutti li suoi panni, ma non mai il detto danaro, e robbe d'oro, e d'argento, se non quando gli costi, che siane stati pienamente sodisfatti li suddetti vitto di osteria, ed altri emolumenti, e per giustificare la detta restituzione, basterà, che il Cancelliere ritiri dal Carcerato la ricevuta nel margine alla partita del libre, che contiene delle dette robbe la descrizione; ma se per lo contrario li detti alimenti non saranno stati pagati, ancorchè il Carcerato venga dimesso con fede di povertà, pure il detto danaro, e robba dovrà rimanere in deposito per sodisfare il vitto, ed altro come sopra, e dovrà il Cancelliere dare di tutto nota al Capo del Tribunale, a cui egli è soggetto, acciocchè nella forma da spiegarsi in appresso, faccia deliberare la detta robba, e seguita, che sarà la sodisfazione mediante il prezzo da ritrarsene, dovrà il Rincontro di Camera, e respettivamente il Ministro del detto Arcbiospedale farne nota nel suddetto libro in margine della partita per discarico del Cancelliere.

§. 8. Quando poi la carcerazione, e arresto di qualche persona seguisse per causa criminale, o fossero da urgente necessità costretti gli esecutori a dovergli ricercare indosso, non possano ciò fare, se non alla presenza di due testimonj degni di fede, che a quest'effetto dovranno da loro chiamarsi, e ritrovando in detta ricerca danari, gioje, e altre robbe d'oro, o d'argento, dovranno li detti esecuteri portare il tutte unitamente col carcerato, e testimonj suddetti all'offizio Criminale di quel Tribunale, a cui il Carcerato appartiene, ed ivi fedelmente ogni cosa esibire a quel Notaro, che riceverà la relazione della carcerazione, il quale dovrà subito interrogare li detti Testimonj, e l'istesso Carcerato per sentire, se contestino l'identità, e quantità delle robbe esibite, e qualora dal loro esame, o da quello del Carcerato resultasse la mancanza di qualche cosa benchè minima, che fosse stata occultata dagli esecutori, il solo atto della loro infedeltà praticata contro l'obblige del di loro offizio sarà valevole, non solamente a privarli di ogni dritto della cattura, ma soggettarli ancora a quel castigo, di cui il capo del Tribunale a suo arbitrio, fino alla galera inclusive, li giudiche-

Quomodo earumdem rerum conservationi, et restitutioni prospiciendum sit in causis criminalibus, et in actis carcerationis.

rà degni per il di loro mancamento, e lo stesso dovrassi praticare, allorchè gli esecutori simili ricerche facessero in casa de' rei o altrove, mentre contravvenendo in queste alla forma, come sopra ad essi loro prescritta, dovranno subito riputarsi incorsi nelle medesime pene; il Notaro poi dovrà fedelmente, e distintamente descrivere in processo le dette robe, o danari, che dagli esecutori esibite gli verranno, come trovato indosso alli Carcerati, o nelle di loro case, ma quando gli esecutori fatta non avessero una tal ricerca, ed ordinasse il Notaro, che alla sua presenza si facesse, dovrà egli allora prontamente, e nell' istesso atto della ricerca descrivere in processo, sotto alla relazione della carcerazione, tutta la roba d'oro, o argento, o danaro trovato in dosso al Carcerato alla presenza di due testimonj a tal' effetto chiamati con far sottoscrivere la detta descrizione dall' istesso Carcerato, e non sapendo egli scrivere, dalli detti testimonj in sua vece, e l' istesso metodo dovrà tenersi nelle perquisizioni, e ricerche, che dai Notari, per ordine de' Giudici loro superiori, si faranno nelle case de' rei, o altrove, mentre queste ancora dovranno farsi alla presenza del Carcerato, quando sia in poter della corte, o delli testimonj, con farle sottoscrivere nella maniera già di sopra prescritta.

De perquisitione Carceratis facienda in Officio Criminali Carcerum.

§. 9. Nel caso però, che alli detti Carcerati criminali non fosse stata fatta ricerca in dosso, o nell' offizio, o dalli birri alla presenza de' testimonj, come sopra, non dovranno in tal caso li detti esecutori, nel tempo che trasportano il Carcerato dall' offizio criminale alle carceri, cercarlo indosso nè levargli danaro, o roba alcuna anche di minimo valore per qualunque titolo, o causa, sotto le pene di sopra espresse, ma dovranno condurlo direttamente in Cancellaria, dove giunto, il Capitano delle carceri dovrà alla presenza del Cancelliere, o sia Rincontro di Camera, e respettivamente dal ministro dell' Archiospedale osservare, ed adempire tutto ciò, che di sopra espressamente abbiamo ordinato relativamente a quelli, che per debito civile vengono carcerati, e seguendo la carcerazione di notte, o in altro tempo, in cui il detto Rincontro di Camera, e respettivamente il ministro dell' Archiospedale non possa esser presente, non per questo dovrà il Capitano sospendere la ricerca, ma farla nella forma già prescritta, con darne poi subito avviso alli suddetti respettivi ministri; e perchè si può dare tal volta il caso, che senza alcuna perquisizione qualcheduno sia condotto direttamente in segreta, ovvero, che non ostante la perquisizione a lui fatta, siagli casualmente restata in dosso qualche cosa, che poi scoperta in segreta da' guardiani, gli venga levata.

Prohibetur expresse sub rigidissimis poenis ne Carcere Administri vel exequutores, aliquid penes se retinere possint quod Carceratis pertineat.

§. 10. Per evitare per tanto, che questi non si facciano lecito di ritenere, ed occultare danari, e robe de' Carcerati col fine di appropriarsene, o per titolo di mancia, o sotto pretesto di ben trattarli, proibiamo espressamente alli medesimi, sotto pena della privazione dell' Offizio, ed altre sino alla galera inclusive ad arbitrio del capo del Tribunale, a cui sono soggetti, di non occultare, nè ritenere cosa alcuna benchè minima spettante alli carcerati, ma siano tenuti sotto le medesime pene di consegnare il tutto fedelmente alli respettivi Cancellieri, li quali saranno tenuti subito di descrivere tuttociò, che gli viene consegnato nel già detto loro libro registro, e poi immediatamente, nello stesso giorno della seguita carcerazione, e perquisizione portare, e consegnare il tutto al Notaro processante di quel Tribunale, ove penderà la causa del Carcerato con ritirarne dal medesimo Notaro la ricevuta nel detto libro in margine alla partita, in cui è descritta la roba, e danari truvati indosso dal reo. Sarà però il Notaro obbligato, dopo di averne fatta la descrizione come sopra in processo, di consegnare in mano del capo Notaro del Tribunale, a cui serve, tutta la roba, danari, ed ogni altra cosa spettante a Carcerati, con riportarne da esso la ricevuta nell' istesso processo in margine, o sotto la medesima descrizione, che in quello ne averà fatta, volendo Noi, che tali robe, o danari non abbiano in modo alcuno da ritenersi presso de' Luogotenenti, Sostituti, e Notari subalterni, se non quando occorrerà per farlo riconoscere, o da' Carcerati, o da' te-

stimonj per doverle subito, compiti tali atti, riconsegnare, colle cautele di sopra prescritte, al detto capo Notaro, il quale sia in obbligo di tenerle esattamente registrate in un libro ben cartolato, e rubricellato simile a quello, che abbiamo ordinato doversi ritenere dagli respettivi Cancellieri delle Carceri nuove, e di Campidoglio da intitolarsi, come sopra « Registro dei danari, e robbe spettanti alli Carcerati » con peso inoltre, che debba il detto capo Notaro ogni settimana esibire il detto libro al Giudice, o sia Luogotenente, a cui appartiene la causa, affinchè di proprio carattere apponga il « Visa » sotto le partite delle robbe de' Carcerati descritte in detto libro, dopo che averà le medesime confrontate colle descrizioni di detti danari, e robbe ne' respettivi processi, ad oggetto di evitare per quanto sia possibile ogni errore.

De libris Depositi rerum Carceratorum, deque facultate illos quandocumque inspiciendi.

§. 11. E perchè trovasi già stabilito nelli più volte nominati ordini, e provisioni del fù Cardinale Archinto, che il Cancelliere, o sia Rincontro di Camera, e respettivamente il capo Notaro debbano vicendevolmente darsi nota distinta di tutti quelli danari, argenti, ed altre robbe tolte ai Carcerati, o in occasione delle perquisizioni locali, o delle ricerche personali, a fine di aver ragione di tali danari, argenti, ed altre robbe a suo luogo, e tempo, sì per l' interesse dell' offizio, che delle Carceri : Perciò a maggior cautela, e per lo stesso fine di evitar ogni errore vogliamo, che sia lecito al capo-Notaro di riconoscere, e rincontrare personalmente nella Cancelleria di dette Carceri il libro delli depositi, ed all' incontro il Rincontro di Camera, per l' interesse della medesima, e dell' Arciconfraternita di S. Girolamo, rincontrare nell' offizio i libri de' depositi, e confrontarli colli processi, dopo però che le cause saranno terminate.

Quid servandum sit erga Carceratos, antequam res ad ipsos spectantes, et in depositum relictae vendantur pro refectione expensarum Carcerum.

§. 12. E siccome li danari, argenti, ed altre robbe, che come sopra si troveranno depositate, dovranno stare per sicurezza, come si è detto, degli alimenti, che o la Camera, o l' Assentista delle Carceri nuove, e respettivamente il detto Archiospedale averà somministrate in Campidoglio al Carcerato, a cui spetta la detta robba, e danaro; così dovrà il detto capo Notaro conservarli, e custodirli a tutto suo carico, senza prevalersene, e molto meno poterseli per qualunque titolo appropriare, nè vendere, nè permutare sino all' esito della causa, in cui facendosi luogo o alla liberazione, o alla condanna del Carcerato, potrà allora mediante il Giudice, o Luogotenente, a cui la causa appartiene, ottenere dal capo del Tribunale la rilassazione del mandato per subastare le robbe contenute in detto deposito, qual mandato dovrà concedersi gratis colla sommaria formalità d' interpellare il Carcerato, o per esso il suo difensore, a redimere le robbe suddette, con prefissione di breve termine, dentro il quale non redimendosi, si faranno stimare da due periti artefici, e sul valore da loro giudicato, si esporranno alla pubblica asta, ed al maggiore oblatore si delibereranno coll' assistenza di uno de' procuratori, o sollecitatori de' poveri, e del Rincontro di Camera, se il Carcerato stà nelle Carceri nuove, e del ministro dell' Archiospedale, quando si trovi in Campidoglio, l' uno, e l' altro de' quali, secondo l' occorrenza, per l' effetto suddetto, saranno dal detto capo Notaro intimati; il prezzo indi ritratto unitamente col danaro, che già si trovasse in deposito appresso il capo Notaro, dovrà erogarsi, come si è detto di sopra, in tutto, e per tutto a forma del §. 10. degli suddetti ordini, e provisioni del fu Cardinale Archinto.

De rebus penes Carceratos inventis, quorum proprietas suspecta delegatur.

§. 13. Rispetto poi a quelle robbe, che cadono in potere della corte, come sospette d' illecita provenienza, allorchè condannato, e liberato che siasi quello, appresso cui furono trovate, sempre queste rimaner dovranno in deposito per vedere, se comparisca il vero padrone a richiederle, ma passato un discreto tempo, se alcuno non venisse a farne istanza, dovranno disporsi a tenore di quanto respettivamente si prescrive, e contiene ne' §§. 5, e 6. delli più volte menlovati ordini, e provisioni per riforma del tribunale del Governo fatti pubblicare li VIII. gennajo MDCCLVI. dal fu Cardinale Archinto, alli quali debba aversi relazione anche in rapporto a quelle robbe, o danari apparte-

nenti ai Rei contumaci, o che si trovassero appresso dei ladri, che specificamente si provassero furtive, o da quelle provenissero, confermando Noi, ed approvando li detti ordini, e provisioni in tutte, e singole parti, nelle quali al presente Nostro moto-proprio non siano contrarie; e benchè fossero quelli fatti, e promulgati relativamente al solo Tribunale del Governo, con tuttociò Noi li estendiamo a tutti gli altri Tribunali di Roma, e vogliamo, che da questi ancora si attendano, e si eseguiscano, come se il di loro tenore fosse stato nel presente Nostro Motuproprio nelle parti ad esso non contrarie di parola in parola trascritto, e registrato, essendo questa la Nostra espressa mente, e volontà, per la di cui piena, ed esatta osservanza, ed esecuzione circa tutte, e singole le premesse cose, niuna affatto eccettuatane, deroghiamo espressamente, quando faccia di bisogno, alla sopra enunciata Costituzione, all' Editto della Nostra Segreteria di Stato, agli ordini, e provisioni per il Tribunale del Governo, ed a tutte le altre Costituzioni, Cedole di moto-proprio, Chirografi si Nostri, che de' Nostri antecessori, alli stabilimenti, che potessero esser stati fatti per l' avanti in quanto all' amministrazione delle rendite, e proventi delle Carceri nuove, e di quelle di Campidoglio, ed a qualsivoglia altri provvedimenti presi con autorità Apostolica, in tutto però quello solamente, che possa esser contrario alla presente Nostra disposizione, la quale avendo per oggetto il sollievo della Nostra Camera dalle gravi spese, che deve pur troppo fare per supplire al mantenimento de' Carcerati, e dell' istesse Carceri nuove, nelle quali per l' addietro sono state impiegate rilevanti somme, perciò vogliamo ed ordiniamo in primo luogo, che in avvenire la persona, che eserciterà l' offizio di Cancelliere, ed insieme di Rincontro di Camera in dette Carceri nuove venga eletto, e deputato dal Tesoriere generale pro tempore, e dal Prelato similmente pro tempore deputato all' azienda delle dette Carceri dall' Archiconfraternita della Carità, amovibile ad nutum delli medesimi Tesoriere, e Prelato. Secondariamente poi stabiliamo, che a riserva delle spese ordinarie, da comprendersi, ed individuarsi nell' Istromento di assento, tutte le altre straordinarie risguardanti, risarcimenti, rinnovazioni de' mobili, suppellettili, ed altre simili solite, e consuete, debbano cogli ordini di detto Prelato, e Deputati pro tempore di dette Carceri farsi adempire per mezzo del Cancelliere, e Rincontro di Camera. Se poi queste fossero insolite, ovvero solite, ma di qualche rilevanza, debbasi prima dalli detti Prelato, e Deputati rappresentare la necessità delle medesime alla piena Congregazione di detta Archiconfraternita della Carità, affinchè questa, conosciuta la necessità della spesa, debba incaricare detto Prelato delle Carceri di rendere inteso Monsignor Tesoriere generale, e riceverne preventivamente la di lui approvazione in scritto, senza la quale non sia tenuta la Nostra Camera di pagarle. E finalmente proibiamo espressamente a qualsisia persona di aumentar salarj, e provisioni, senza l' approvazione ed ordine in scritto di detto Monsignor Tesoriere Generale pro tempore, essendo questa la mente, e volontà Nostra espressa, e precisa.

Peculiares dispositiones pro futura recta Carcerum administratione.

§. 14. Volendo, e decretando, che la presente Nostra Cedola, benchè non ammessa in Camera, nè registrata ne' suoi libri a tenore della Costituzione di Pio IV. Nostro predecessore *de registrandis*, vaglia e debba sempre avere il suo pieno effetto, ed esecuzione colla Nostra semplice sottoscrizione, e che alla medesima non possa opporsi di surrezzione, e orrezzione, o altro vizio, e difetto della Nostra volontà, ancorchè non vi siano stati chiamati, citati, nè sentiti Monsignor Fiscale di Roma, Monsignor Commissario della Nostra Camera, e li Fiscali, e Difensore degli altri Tribunali, o altre qualsivoglia persone, che vi avessero, o pretendessero di avervi interesse, e che per comprenderle vi fosse bisogno di speciale, ed individua menzione, ma così, e non altrimenti debba osservarsi, giudicarsi, e definirsi dal Reverendissimo Cardinal Camerlengo, da Monsignor Governatore di Roma, da Monsignor Uditore della Camera, da Monsignor Tesoriere Generale, da Monsignor Presidente delle Carceri, e da

Clausula sublata, et decretum irritans.

altri qualsisiano Giudici, e Tribunali anche Collegiati, e Congregazioni, benche composte di Reverendissimi Cardinali, togliendo Noi ogni facoltà, ed autorità di giudicare, e definire, ed interpretare diversamente, e dichiarando fin d'adesso nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che si facesse, o tentasse di fare in contrario, non ostanti la suddetta Bolla di Pio IV. *de registrandis*, la regola della Nostra Cancellaria *de jure quaesito non tollendo*, e qualsivogliano altre Costituzioni, ed ordinazioni Apostoliche Nostre, e de' Nostri predecessori, indulti, statuti, riforme, consuetudini, ed ogn' altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, e singole, avendo il loro tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e supplendo Noi colla pienezza della Nostra podestà Apostolica ad ogni vizio, o difetto ancorchè sostanziale, che potesse sopra di ciò intervenire, per questa volta sola, ed all' effetto premesso specialmente deroghiamo. Dato dal Nostro Palazzo Apostolico nel Quirinale questo dì XIX. Novembre MDCCLXI.

FINIS ANNI IV.

ANNO QUINTO

CCXCIV.

Dat. die 13. Julii 1763. Ann. V.

Facultas tribuitur Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia, ut quousque in eo munere versatus sit, Provinciales, Diffinitores, aliosque Ministros Provinciales una vice pro qualibet Provincia ipse nominare possit, si id ipsarum Provinciarum necessitas exegerit.

Dilecto filio Petro Jannetio de Molina Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia nuncupatorum Ministro Generali.

Clemens Papa XIII.

Dilecte Fili Salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Recensentur incommoda obvenientia ex electione eorum, qui minus idonei, et digni reputantur ad oneris munera subeunda

§. 1. Cum sicut Nobis nuper exponi fecisti, in Capitulis Provincialibus Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci, cujus tu Minister Generalis existis, quando ministrorum Provincialium, et Diffinitorum fit electio, interdum eveniat, ut dum Praeses Capituli bono Provinciae regimini, et reformationi maxime invigilat, indigni, seu minus idonei, et minus digni, et ad reformationem omnino inepti, vocem, sive suffragium habentes, malitia temporum sic ferente, eligantur, ac confirmandi proponantur.

Ministro Generali jus tribuitur electionis eorum, quos magis opportunos illi videntur pro unoquoque Provinciae bono

§. 2. Nos praemissis obviam ire, ac felici, prosperoque Provinciarum ejusdem Ordinis statui, atque regimini, quantum Nobis ex alto conceditur, providere, teque specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus tuo nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, tibi, de cujus fide, prudentia, integritate, vigilantia, ac Religionis zelo plurimum in Domino confidimus, ut in eisdem Capitulis Provincialibus, quando necessitas, bonumque dictarum Provinciarum regimen, sive utilitas id exegerit, tu solus, juxta datam tibi a Domino prudentiam, Ministros Provinciales, Diffinitores, aliosque officiales, una vice in qualibet Provincia, in qua Capitulum Provinciale habendum, celebrandumque erit, ante celebrationem Capituli Generalis Ordinis praedicti, nominare, et deputare libere, et licite possis, et valeas, auctoritate Apostolica, tenore praesentium concedimus, et indulgemus, quam etiam facultatem tuo arbitrio, vel augendam, vel minuendam tuis Commissariis visitatoribus delegandis, juxta rerum, et locorum exigentiam, in iis Provinciis, ad quas accedere nequiveris tribuere, et subdelegare possis, dicta auctoritate impertimur.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, ac quatenus opus sit Ordinis, et Provinciarum praedictarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficaciribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et in-

novatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores, praesentibus pro pleno et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die decima tertia Julii Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Secundo Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCXCV.

Dat. die 20. Julii 1762. Ann. V.

Breve Benedicti XIV, quo receptio Puellarum in Monasteriis Monialium Ordinis B. M. V. de monte Carmelo Discalceatarum, educationis causa prohibebatur, revocatur, et novae in id provisiones statuuntur.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Recensetur Breve Benedicti XIV.

§. 1. Alias emanarunt a fel. rec. Benedicto Papa XIV. praedecessore Nostro, quaedam in simili forma Brevis literae tenoris sequentis videlicet « Benedictus Papa XIV. »

« Ad perpetuam rei memoriam. In specula Supremae Dignitatis, Divina dispositione, meritis licet insufficientibus constituti, inter multiplices, quibus rerum, negotiorumque varietatibus obruimur, curas, ad ea etiam ex debito Pastoralis officii Nobis commissi sollicite intendere debemus, per quae religiosa loca, illorumque personae, divinis mancipatae obsequiis, in pacis, et quietis amenitatae, ac regularis vitae, et Ecclesiasticae disciplinae norma, coadjuvante Domino, salubriter conservari valeant, et quae his contraria esse noscuntur, per Nostrae providentiae studium, penitus evellantur, prout personarum, rerum, et locorum, eorumdem qualitate pensata, conspicimus in Domino salubriter expedire. Sana pro parte dilectorum filiorum modernorum Praepositi, Diffinitorum, et Prioris Generalium Congregationis Italiae Ordinis fratrum B. M. V. de Monte Carmelo Discalceatorum nuncupatorum, Nobis expositum fuit, quod cum pluribus ab hinc annis consuetudo introducendi, et admittendi puellas, etiam in minori aetate constitutas, educationis causa in nonnullis Monasteriis Monialium ejusdem Ordinis Theresianarum nuncupatarum irrepserit, ex quo evenire solet, ut moniales sui Instituti observantiae, non ita commode incumbere queant, quippe quae, juxta constitutiones dicti Ordinis auctoritate Apostolica confirmatas, in silentio, secessu, et orationis exercitio sese exercere debent. Ut autem in posterum religiosae Monialium praedictarum quieti consulatur, omnisque distractionis praecidatur occasio, dicti exponentes opportune in praemissia a Nobis provideri, et ut infra Indulgeri summopere desiderant. Nos ipsorum exponentium votis quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere, eosque specialis favore gratiae prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, ne de caetero post quam puellae, quae de praesenti in quibusvis Monasteriis Monialium Ordinis B. M. V. de Monte Carmelo Discalceatarum nuncupatarum educationis causa, de hujus Sanctae Sedis licentia degunt, ad aetatem similibus educandis pro remanendo in Monasteriis praescriptam pervenerint, ex eisdem Monasteriis exierint, ullae aliae puellae cujusvis status, gradus, et conditionis sub quovis colore, praetextu, causa, ratione, vel occasione eadem Monasteria educationis causa hujusmodi, nisi prius se in illo habitu per Moniales Monasterii praedicti gestari solitum suscipere expresse declaraverint ingredi; neque quaepiam Priorissa, neque quispiam, quaevis auctoritate, superioritate, officio, vel dignitate fungens, ullam puellam illuc educationis causa, praeterquam habitum Monachalem hujusmodi suscipere volentem introducere, et recipere, seu ut introducautur, et recipiantur permittere, aut consentire audeant, seu prae-

sumant respective, sub excommunicationis latae sententiae, et quoad Regulares utriusque sexus, vocis activae, et passivae poenis, ipso facto, absque ulla alia declaratione incurrendis, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, perpetuo prohibemus, et interdicimus. Permittimus autem iis Priorissis Monasteriorum hujusmodi, in quibus consuetudo recipiendi, et admittendi puellas ea de causa introducta fuerit, ut in iis tantum, si qua puella pro primo loco vacaturo in Monialem admittenda sit, dummodo numerus Monialium in dicto Monasterio praescriptus non excedat, recipiatur saltem constituta in decimo secundo suae aetatis anno completo, et eo casu tamen omnium Monialium dicti Monasterii consensus per secreta suffragia praestandus, praevia Superiorum Generalium dictae Congregationis pro tempore existentium licentia accedat. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, et illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de latere Legatos, et Sedis praedictae Nuncios; sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpetrandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, et irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, nec non quatenus opus sit, Congregationis, Ordinis, ac Monasteriorum hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores, praesentibus pro plena et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod praesentium Literarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae, vel ostensae.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesima octava Januarii Millesimo Septingentesimo quadragesimo Primo, Pontificatus Nostri Anno Primo. A. Card. Passioneus.

§. 2. Cum autem sicut dilectus filius Paulus a Sancto Joanna Chrisostomo, Modernus Procurator Generalis Ordinis Fratrum B. M. V. de Monte Carmelo Excalceatorum nuncupatorum Congregationis Italiae Nobis nuper exponi fecit, facultas Priorissis Monasteriorum hujusmodi, in quibus consuetudo recipiendi, et admittendi puellas ea de causa vigebat, concessa, et in iis tantum, si aliqua puella pro primo loco vacaturo in Monialem admittenda foret, reciperetur, saltem constituta in decimo secundo suae aetatis anno completo, experientia vero compertum sit, quod admissiones, seu receptiones puellarum aetate hujusmodi constitutarum eisdem Monialibus majores perturbationes afferre solent, quippe quae praeter educationem multum adlaborare coguntur, ut ab iisdem puellis laenia vitia, seu laeves defectus in saeculo perceptos dirimere possint, et id minime accidere solebat, tunc quando puellas in minori aetate constitutas ea de causa recipiebant, et admittebant, ac propterea easdem Benedicti praedecessoris praedicti literas per Nos annullari plurimum desiderat. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. (Preces porrectae pro revocatione praecedentium Literarum, et causae praesentis postulatae revocationis.)

§. 3. Nos igitur dictum Paulum Procuratorem Generalem, specialibus gratiis, et favo- (Pontifex praecedentes Literas Be-)

nedicti XIV. revocat, et irritat.

ribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, praeinsertas ejusdem Benedicti praedecessoris literas, ac omnia, et singula in eis contenta, ex expressa, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, cassamus, annullamus, et irritamus, ac cassas, nullas, et irritas, ac nullius roboris, et momenti fore, et esse, auctoritate, et tenore praesentis decernimus, et declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos etiam, causarum palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus. Volumus autem quod praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem die vigesima Julii Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Secundo, Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CCXCVI.

Dat. die 24. Julii 1762. Ann. V.

Derogatis veteribus Constitutionibus Ordinis Minorum S. Francisci Conventualium, statuitur; ut Congregatio Provincialis semel inter triennium, et visitatio Conventuum, atque electio Guardianorum de sesquianno in sesquiannum haberi possint, et peragi.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Injuncti Nobis per abundantiam divinae gratiae Pastoralis officii sollicitudo postulat, ut ia bis, per quae Christifidelium, sub suavi Religionis jugo Altissimo famulantium, prospero statui consulitur, ejusdem officii partes sedulo intendamus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Recensentur incommoda obvenientia ex Visitationibus Annualibus Provinciarum, itemque ex Congregationibus Provincialibus annuatim convocandis adeoque de suffragio Congregationis Generalis pro derogatione porrigantur preces.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Joannes Baptista Colombini, Minister Generalis Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci Conventualium nuncupatorum, quod in Congregatione Generali ipsius Ordinis, Mense Maio proxime praeterito habita, dilecti quoque filii Ministri Provinciales Provinciarum Italiae dicti Ordinis pro dicta Congregatione celebranda in unum, una cum Diffinitorio Generali congregati, mature perpendentes, quod ipsae Provinciae parum, aut nihil proficiebant ex Visitationibus annualibus per Ministrum Provincialem pro tempore existentem singulo anno faciendis, minusque ex Congregationibus Provincialibus singulis itidem annis habendis, imo ex Visitationibus, et Congregationibus praedicti Conventus Provinciarum praedictarum ob magnos, ingentesque sumptus, quibus subire oportet, magnum patiebantur detrimentum, totum id eidem Diffinitorio Generali exposuerunt; idem vero Diffinitorum Generale habita super praemissis matura consideratione, per secreta suffragia censuit esse Nobis supplicandum pro moderatione, et derogatione Constitutionum dicti Ordinis, ut Conventuum praedictorum indigentiis provideatur. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dictus Joannes Baptista Minister Generalis, licet per Constitutiones nuncupatas memorati Ordinis, cautum, praescriptumque reperiatur in Cap. I. Reg. tit. 3. num. 3. *novas Constitutiones nisi gravi de causa fieri prohibemus, quod si quidpiam pro temporum varietate statuendum sit, a solo Capitulo Generali statuatur* - In Cap. 8. Reg. tit. 16. num. 4. ibique *(in Congregatione Generali) seclusa Ministri Generalis electione, ac novarum Constitutio-*

num sanctione, vel veterum abrogatione, sive moderatione, quae nonnisi de sexennio in sexennium in Capitulo Generali fieri possunt » In Cap. 8. Reg. tit. 38. n. 8. *singulis autem quibuscumque sui Officii annis, Minister Provincialis, omnes, singulosque Conventus, et loca Provinciae invisere tenetur; quod si absque legitimo impedimento, a Generali Ministro approbando, neglexerit, utraque voce ad triennium privetur* » nihilominus attentis Conventuum necessitatibus, easdem Constitutiones in praemissis per Nos moderari, seu illis derogari plurimum desideret. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Indulget Pontifex ut triennio quovis tantummodo Provinciales convocent Congregationes, et Guardianos eligant, seu confirment de sesquianno in sesquiannum sicque etiam visitationes peragant.

§. 3. Nos igitur ipsum Joannem Baptistam Ministrum Generalem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censoris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, attentis informatione, et voto dilecti filii Nostri Prosperi S. R. E. Diaconi Cardinalis Columna de Sciarra nuncupati, ejusdem Ordinis apud Nos, et Apostolicam hanc sanctam Sedem Protectoris, Nobis factis, exhibitisque, non obstantibus omnibus, et singulis in Constitutionibus Urbanis praedictis supra expressis, et contentis, auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuo statuimus, decernimus, praecipimus, et mandamus, ut deinceps Ministri Provinciales pro tempore existentes Provinciarum dicti Ordinis, Congregationem Provincialem, quam juxta Constitutiones Urbanas praedictas singulis annis, durante triennio sui Officii habere tenebantur, intra dictorum trium annorum spatium semel tantum habere, facere, et celebrare, nec non Guardianos Conventuum praedictarum Provinciarum, quos usque nunc singulis annis eligere, seu confirmare debebat, in posterum singulo sesquianno, seu singulis decem, et octo mensibus eligere, seu confirmare; demum Provinciae bis dumtaxat tempore sui muneris de sesquianno in sesquiannum visitare libere, et licite, absque ullo tamen incursu poenae, per Constitutiones praedictas inflictae, possit, et valeat, debeat, et teneatur.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes Literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in futurum plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Ordinis, et Provinciarum hujusmodi etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod praesentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in Ecclesiastica Dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesima quarta Julii Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Secundo, Pontificatus Nostri Anno quinto.

Derogatio contrariorum.

CCXCVII.

Dat. die 3. Augusti 1762. Anno V.

Confirmatio decretorum in duobus Capitulis Generalibus Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia editorum pro Provincia S. Crucis Hispaniolae, seu Caracharum super Visitatione, et praesidentia Capituli Provincialis.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Preces porrectae pro confirmatione Municipalium Ordinis Constitutionum.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus Filius Didacus Emanuel Pucheta Frater expresse professus, ac Procurator, et Custos Provinciae S. Crucis in Hispaniola in Indiis, Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia nuncupatorum, quod per Constitutiones Municipales ejusdem Provinciae, auctoritate Apostolica nondum confirmatas, inter caetera expressum reperitur.

Tenor Municipalium Constitutionum.

« Visitatores, et Praesidentes Capitulorum Provincialium dictae Provinciae S. Crucis, non solum debere esse Filios ipsius Provinciae, et in ea residentes, sed etiam a toto Diffinitorio Provinciali pro tempore existente, tres dictae Provinciae Professores, in eadem Provincia optime meritos, proponendos esse Commissario Generali Peruano, pro tempore itidem existenti, ut unum ex tribus dictis electis, et nominatis, et non alium eligat in Visitatorem Provinciae, et in Praesidentem Capituli Provincialis inde celebrandi: Et casu quo praesentatio Diffinitorii ob longam distantiam ad praedictum Commissarium Generalem non accesserit, seu ejus nominatio, aut resolutio infra sex ultimos Menses triennii ad Provinciam non advenerit, Diffinitorium istius utatur jure suo eligendi per suffragia secreta, et proponente Praeside unum ex tribus antea praesentatis, seu nominatis. »

Quae tamen constitutiones inobservatae fuere a Commissario Generali Peruano.

§. 2. Non obstante vero hac statutaria Constitutione, nuper dilectus filius modernus Commissarius Generalis Peruanus hujusmodi, in ejusdem Provinciae Visitatorem, et ipsius Capituli Praesidentem elegit, alium sibi benevisum dicti Ordinis, et Provinciae alumnum, ab iis et a Diffinitorio Provinciali propositis, et electis, eaque de causa ipse Didacus Emanuel Procurator, et custos, nomine Provinciae praefatae, ad Diffinitorium Generale ipsius Ordinis, in Capitulo Generali Mantuae nuper habito congregatum, habuit recursum, a quo die 3. Junii nuper elapsi, rescriptum fuit prout sequitur. Die 3. Junii 1762. « Servetur Statutum Murciense inviolabiliter, et reservato jure P. Commissario Generali ad visitandum per seipsum Provinciam de qua agitur, et praesidendum ipsius Capitulo, praecipitur eidem ne mittat Visitatorem, aut Praesidentem alterius Provinciae, praeter propositos a Diffinitorio ejusdem Provinciae, sub poenis contra inobedientes taxatis » Ita est P. Petrus Otero Diffinitor Generalis, et Diffinitorii Generalis Secretarius. »

Diffinitorium Generale mandavit observari Decretum editum in praecedenti Capitulo Generali Murciae.

Tenor Decreti Capituli Generalis Murciae.

§. 3. Decretum vero editum in Capitulo Murciae est tenoris sequentis videlicet « Die 11. Junij 1756. Provincia S. Crucis de Carachas tria enixe postulat. Primum ut Municipalia Provinciae Statuta, jam a Reverendissimo ludisrum Commissario Generali approbata, in hoc Generali Capitulo, solemniter confirmentur « Alterum est, ut ob Provinciae inopiam, nimiamque ab contiguis distantiam, Visitatores, et Capitulorum Presides, ex alumnis eamdem Provinciam habitantibus, a Superiore Generali semper assumantur. Postremum ut praecipiatur, Provinciale Capitulum, nonnisi intra quintam decimam Januarii, et quintam decimam Februarii celebratum iri » Rescriptum est a Discretorii, et Diffinitorii Generalis Patribus; approbari Municipalia dictae Provinciae Statuta; Visitatorem ex eadem Provincia in posterum assumendum, ut petitur; atque Capitulum futuris temporibus absolute celebrandum intra terminum in praecibus expressum. »

Statuta Municipalia et supra relata Decreta Ordinis Pontifex approbat, atque confirmat.

§. 4. Cum autem sicut dictus Didacus Emanuel Nobis nuper exponi fecit, quo decreta hujusmodi firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desideret; Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi, et Provinciae praefatae in praemissis opportune provvidere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igi-

tur, dictum Didacum Emanuelem Procuratorem, et Custodem, specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicati onis, interdicti, aliisque Canonicis censuris, et poenis si quibus quomodolibet innodatus existit harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, praeinserta Diffinitorii Generalis in Capitulis Generalibus dicti Ordinis decreta, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint supplemus, et sanamos.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes, easdem praesentes literas, semper firmas, et validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandorumque spectabit plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, et quatenus opus sit Ordinis, et Provinciarum praedictarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis, superioribus, et personis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, et insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die tertia Augusti Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Secundo, Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCXCVIII.

Ordinationes, et provisiones confectae pro recta administratione Bibliothecae nuper erectae in Conventu Beatae Mariae Virginis *di Piazza* Civitatis Placentinae, Ordinis Servorum Beatae Mariae Virginis, approbantur, et Pontificia auctoritate confirmantur.

Dat. die 8. Aug. 1762. Anno V.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Quomodo nova Bibliotheca fuerit primum in Placentino Conventu constituta deindeque competenti fundo dotata.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius Angelus Maria Villimpenta frater expresse professus in Sacra Theologia Magister, ac ex Provincialis, et ex Procurator Generalis Ordinis Servorum Beatae Mariae Virginis, quod ipse alias, nempe Anno MDCCXL. cum desiderio tunc existentis Prioris Generalis dicti Ordinis obsequeretur, suam filiationem Conventus Sancti Barnabae Civitatis Mantuanae, in qua ipse Angelus Maria ortus est, reliquit, et inter filios Conventus dicti Ordinis sub invocatione Nostrae Dominae, seu vulgo della Madonna di Piazza Civitatis Placentinae sese referri, et enumerari obtinuit, et quamvis secundodictum Conventum convenienti numerosa Familia, seu Communitate provisum, in quo Philosophiae, et Sacrae Theologiae studia vigent, attamen librorum necessariorum omnino imparatum repererit; ut autem librorum hujusmodi inopiae consuleret, praevio tamen tunc itidem existentium suorum Superiorum consensu, magnam pecuniarum ex suis Religiosis laboribus sibi comparatam, ac ex suis Consanguineis, seu patria domo, vulgo ut etiam dicitur *del suo Livello*, *e deposito* provenientem summam, in emptionem librorum impendit, et licet id satis haud fuerit ad construendam convenientem Bibliothecam in quocumque Conventu necessariam, secundodictus Conventus nonnullis ab hinc annis, juxta praescriptum per Sacros Cano-

nes, et Constitutiones Apostolicas summam septingentorum circiter scutorum Monetae Romanae ex similibus pecuniis ab eodem Angelo Maria sui depositi hujusmodi provenientium dicto Conventui traditam, et suppeditatam in emptionem cujusdam fundi, seu Capitalis fructiferi erogavit; ac proinde dictus Angelus Maria non solum manutentioni, et conservationi librórum in dicto Conventu nunc existentium, verum etiam illorum augmento pro tempore faciendo, ac fundo, seu capitali Bibliothecae Conventus hujusmodi jam acquisito, et inposterum acquirendo opportune a Nobis provideri, ac nonnullas Ordinationes deinceps observandas, per Nos confirmari plurimum desiderat. Nempa.

Ordinationes propositae pro futura prosperitate noviter institutae Bibliothecae.

« I. Ut ipse Angelus Maria omnes annuns fructus, redditus, et proventus non solum ex dicto jam empto, verum etiam ex quocumque alio fundo, et capitali tractu temporis a memorato Conventu ex pecuniis sui depositi praedicti emendo, et comparando, prout per Concilii Tridentini decreta, et dicti Ordinis Constitutiones sibi concessum reperitur, sua vita naturali durante percipere, exigere, et levare, ac in suos usus, et utilitatem convertere libere, et licite possit, post vero obitum suum, dicti annui fructus, redditus, et proventus, ac quicumque alii ex ejusdem Angeli Mariae intuitu, et personae provenientes, et qui eidem Conventui provenire possunt, et poterunt in futurum semper, et quandocumque, in assidua librorum emptione, ad commodum, et augmentum Bibliothecae hujusmodi Conventus, integre, et fideliter erogari, et impendi debeant, demptis tamen octo, vel novem scutis paribus, prout infra expressum erit. »

« II. Quod si contingat post obitum ipsius Angeli Mariae, aliquam pecuniarum summam in deposito ad ejus personam spectantem, argenta, aliaque similia, Constitutionibus Ordinis hujusmodi illius Alumnis concessa reperiri, argenta, aliaque similia juxta consuetudinem Conventus vendantur, ac tam numerata pecunia dicti depositi, ac praetium ex venditione percipiendum in emptionem alterius fundi, seu capitalis fructiferi, et quatenus ob praesentium temporum vicissitudines bona stabilia non reperiantur, in census tutos, et sicuros omnino erogetur, et impendi debeat, omnesque annui fructus hujusmodi, et alterius fundi, et Capitalis praedicti in emptionem librorum pro usu, et commodo Bibliothecae praedicti Conventus erogentur. »

« III. Quod ipse Angelus Maria, vita sua naturali durante, ejusdem Bibliothecae Bibliothecarius, seu Custos sit, et remanere possit, et quatenus ipse propter obedientiam, aut alia legitima de causa praepediatur, quominus officium Bibliothecarii, seu Custodis praedicti per se ipsum explere nequeat, eo casu alium dicti Conventus Professorem ad sui libitum in sui locum nominare, ac substituere valeat. »

« IV. Quod sequuto dicti Angeli Mariae obitu, a Discretorio, seu Capitulo Conventus praedicti deputetur, et eligatur in Bibliothecarium, seu Custodem Bibliothecae ejusmodi Conventus unus dicti Ordinis professor, praecipue in Sacra Theologia Magister eruditus, capax, et attentus, praeferendo semper filios ipsiusmet Conventus; casu vero, quo filii Coeventus praedicti praescriptis qualitatibus careant, eo casu Regentes Studiorum, seu etiam Lectores pro tempore in dicto Conventu existentes; Bibliothecarius vero, seu Custos Bibliothecae praedictaa pro tempore existentes, curae, et custodiae dictae Bibliothecae, ac illius librorum incumbere, et invigilare teneatur, nec ipse ullum librum ex ejusmodi Bibliotheca extrahere, et alibi asportare audeat, seu praesumat, seu illos ab aliis etiam Regularibus personis, et quacumque auctoritate fungentibus, et superioritate, nisi praevia hujus Sanctae Sedis licentia in scriptis exhibenda, extrahi permittat, et quatenus licentia praedicta ei exhibeatur, ipse Bibliothecarius pro tempore existens in peculiari libro in ipsa Bibliotheca ad hunc effectum retinendo, et custodiendo, nomen, et cognomen proprio caractere scriptum a personis, quibus libri traditi, et consignati fuerint, nec non libri, ac dies, et annus describi facere, ac invigilare teneatur, ut libri traditi, et consignati fideliter restituantur, ac proinde ut Bibliothecarius, seu Custos hujusmodi conservationi librorum attente, et accu-

rate operam dare queat, summa annua sex scotorum parium ex supradictis annuis fructibus, redditibus, et proventibus, a Priore pro tempore existente dicti Conventus, seu ab illius Discretorio, seu Capitulo suppeditetur, prout etiam assignentur tria scuta paria uno Laico, seu Converso ipsius Conventus, qui per duas saltem vices singulo mense ipsam Bibliothecam Scopis mundare, et saltem per sex vices quolibet anno ab omnibus libris, ut melius serventur, pulverem abstergere debeat, dictusque Laicus, seu Conversus sit fidelis, et licet eligendus sit a Bibliothecario, nihilominus in electione facienda accedat assensus dicti Conventus Discretorii, quippe quod illud meliorem cognitionem habet, et habere potest illorum Laicorum, seu Conversorum ad praemissa peragenda aptorum. »

« V. Sicuti ipse Angelus Maria sua vita naturali durante omne studium, omnemque curam, et diligentiam impenderit, Bibliothecam praedictam, praevia Superiorum suorum licentia, novis libris instruere, post sui obitum libri comparandi veniant praevio consensu, et expressa approbatione dicti Discretorii, et si contingat extraordinarios sumptus pro emptione librorum necessariorum impendendos esse, eo casu annui redditus praedicti, de anno in annum, sicuti res postulaverit, asservari poterunt. »

« VI. Quod Superiores Majores, tempore, quo Visitationem juxta dictas Constitutiones peragunt, accuratam rationem sumptuum in librorum emptionem impensorum reposcere, et cognoscere teneantur, et ad hunc effectum liber seorsim existat, et retineatur, in quo redditus, et expensae factae a PP. vulgo Revisore, et Priore dicti Conventus revideantur, et approbentur, ac subinde a dictis Superioribus tempore Visitationis praedictae subscribantur. »

Ordinationes hac atque relatas Pontifex approbat, et observari mandat.

§. 2. Nos ipsius Angeli Mariae votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere, eumque etiam multorum illius in eamdem Sedem meritorum intuitu, specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, ne de caetero quisquam cujusvis gradus, conditionis, qualitatis, et dignitatis etiam Ecclesiasticae, et quacumque auctoritate, officio, et superioritate fungens, libros, quinterna, folia sive impressa, sive manu scripta, tam hactenus in dicta Bibliotheca Conventus Nostrae Dominae di Piazza Civitatis Placentinae dicti Ordinis, per dictum Angelum Mariam collocata, ac pro illius usu empta, et donata, quam in posterum collocanda, emenda, et donanda sub quovis quaesito colore, causa, ingenio, ratione, et occasione, e dicta Bibliotheca extrahere, et asportare, vel ut extrahantur, et asportentur, nec non fundum, seu capitale per dictum Conventum jam emptum, ac quodcumque aliud in posterum cum pecunia ad eumdem Angelum Mariam spectante, et ex ejus deposito proveniente, ac ex venditione post illius obitum facienda retrahenda emendum, alienare, et vendere, fructusque, redditus, et proventus hujusmodi in alios, quam in praescriptos usus convertere, aut, ut vendantur, alienentur, et convertantur permittere, aut consentire audeat quovis modo, seu praesumat, sub excommunicationis latae sententiae, a qua nemo, nisi a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente, praeter quam in mortis articulo constitutus, absolutionis beneficium valeat obtinere; et quoad Regulares etiam, privationis vocis activae, et passivae, ac officiorum per eas obtentorum, ac inhabilitationis ad illa, et alia in posterum obtinere poenis eo ipso, absque alia declaratione, per contrafacientes incurrendis, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, perpetuo interdicimus, et prohibemus.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, ac Ordinis, et Conventus hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum

quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut praesentis prohibitionis exemplum in valvis dictae Bibliothecae, aut in alio ejusdem Conventus conspicuo loco, ubi ab omnibus cerni, et legi possit affixum essiduo remaneat. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die sexto Augusti millesimo septingentesimo sexagesimo secundo, Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCXCIX.

Dat. die 27. Augusti 1762. Anno V.

Concordiam, et bonorum divisionem inter Mensam Abbatialem, et Conventualem Monasterii B. M. V. de Obra Ordinis Cisterciensis in Polonia initam, Pontifex approbat, et observari mandat.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Causa hujus Brevis.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii moderni Abbas, Prior, et Monachi Monasterii sub invocatione Beatae Mariae Virginis de Obra Ordinis Cisterciensis Posnaniensis Dioecesis, quoad dudum nempe anno MDCXVIII. a Capitulo Generali ejusdem Ordinis tunc existentibus Abbati, nec non Priori, et Monachis Monasterii hujusmodi concessa fuit facultas dividendi, et partiendi bona tum ad Abbatialem, tum ad Conventualem Mensas respective spectantia, divisio vero, ac partitio hujusmodi Anno MDCXX: exequutioni demandata fuit, tractu autem temporis cum non pauca permixtio inter bona ad Mensas praedictas spectantia irrepserit, et inter Abbatem, et Monachos praedictos pro tempore existentes dissentiones, et controversiae ortae existerent, tunc existentes Abbas, et Monachi praedicti proprium esse duxerint, ad parem, et concordiam inter eos constabiliendam, delectum bonorum tenere, ac bona permutare, ad hoc ut ipsi propria bona cognoscerent, et bona ad Mensam Abbatialem, et alia ad Mensam Conventualem spectantia inter se divisa, et segregata remanerent, ac super divisione, et separatione hujusmodi inter Abbatem, et Monachos dicti Monasterii tunc existentes publicum in praesentia tunc itidem existentis Vicarii, et Commissarii Generalis Provinciae Poloniae ipsius Ordinis Instrumentum inde confectum fuit, quod postmodum die XV. Januarii MDCCLVII. tunc pariter existentes Abbas ipsius Ordinis Generalis confirmavit, et subinde dedit in mandatis eidem Vicario, et Commissario Generali, ut bona tum ad dictam Mensam Abbatialem, tum ad Mensam Conventualem spectantia finibus describerentur, et termini statuerentur, prout peractum fuit, et constat ex publico confecto Instrumento tenoris sequentis, videlicet.

IN NOMINE DOMINI Amen.

Tenor Instrumenti concordiae.

Frater Michael Josephus Loka Divina vocatione Abbas Obrensis, Sacri Ordinis Cisterciensis, Sacrae Regiae Majestatis Secretarius.

Cunctis pateat, et omnibus sit qualiter, cum ad regimen Monasterii nostri Beatae Mariae Virginis de Obra Cisterciensis Ordinis, Dioecesis Posnaniensis, Divina volente gratia, ordinati, debeamus esse circa ea solliciti, per quae eidem qualitercumque possibile foret, reddamur grati, et proficui; fecimus libenter ad preces ejusdem Venerabilis Conventus, quod divisionem, sive separationem Mensae Conventualis ab Abbatiali, per Capitulum Generale Anno Domini MDCXVIII, die XVIII. Aprilis Cistercii celebratam, praeceptam, sive permissam per Reverendissimum olim p. m. Andream Clowski Abbatem Obrensem Anno Domini MDCXX. die XVII. Augusti ad conformitatem omnium hujus Regni Monasteriorum exdivisorum, exequutam, et factam, verum insufficientem; per

succedaneos ex post Abbates, super additione villarum, et variorum terrae fragmentorum, atque censuum, sparsim auctam, et confuse, ita quod in bonis Mensae Abbatiali reservatis, multae particulae Mensae Conventuali adjonctae, et in bonis Mensae Conventualis, possessiones variae Mensae Abbatiali relictae extent, inordinatissime servientes, ad meliorem formam, accedente sub actu Visitationis Generalis, Anno MDCCLIV, die XXVI. Julii factae, Illustrissimi, et Reverendissimi Domini Constantini Jelowiecki Divina vocatione Abbatis Landensis Sacri Ordinis Cisterciensis Commissarii, et Visitatoris Provinciae, per charitatis edito suasu, et mandato, sine injuria utriusque Mensae, invocato Dei auxilio, reduximus, reducimusque in hunc, qui seqnitur modum: Quod spectat villas, haereditatem, sive possessionem non dislimitatam *Krotla* dictam, cujus deinceps via de Obra por Montem Arenosum ad Vadum, et successive ad Kiatkow tendens, ex una parte, ab Obra, ex altera vero ab agris praedialibus Abbatialibus Obrensibus, fossa a lacu Swietae, et medium paludis, limes erit tam longe de caetero, et late prout extenditur.

Pior Villam Kiatkowo, Klelpiny Chorsmin, cum omni circumferentia, pro ut in limitibus consistunt, et utilitatibus universis actualibus, et possibilibus Hollandos quoque Obrensas Klasztorne HOlendry dictos ex viginti, et dimidio mansis, alias *Chuby* et aliquibus particulis vulgo *morgi* cum omni jurisdictione, censibus pecuniariis, et frumentariis; dationibus, atque quibuscumqoe provenientiis. Molendinum Nialecense cum usu fluvii, et obstaculi, atque facultate, quod in eo subditis Abbatialibus molere liberum sit. Tabernatorem in Ostrow retro Wilez cum taberna, censu, et integro fundo inter lacum Vilez, et limites Jaromieriscenses consistente; Venerabilis Conventus, prout possidebat ex antiquo, tamquam sortes ad Mensam spectantes possidebit. Cum vero in Villa Obra, quae ad Mensam Abbatialem spectat, quoque Venerabilis Conventus praedium Conethunes, et alios plures inquilinos, et propinationem, similiter in Villa Jazienec Abbatialibus fundis suas promiscuas, se sortes varias in Villa Zodysi possideat, quae promiscua fundorum possessio, et duplicata super incolas jurisdictio, quandoque dissensionibus, rixis villanorum, et aliis incomodis causam dedit; Nec non in Villis Chwalim, Woynowo utroque Kramsco, et aliis bonis Mensae Abbatiali servientibus, varios census pecuniarios, frumentarios, caponum, sparsim plura collectu difficilia possedisset; atque cum Mensae Abbatiali accedat Sculletia olim Pretendoscana, praedio Abbatiali Vetero Kramscensi nunc applicata, prius vero utpote nostro peculio comparata, et empta Venerabili Conventui per nos donata. Emendando diversitates, ejusmodi possessionum sparsim consistentes, juxta commutationis praesentis vigore, applicatur Mensae Conventuali Villa Zodyn integra, prout in limitibus longe, lateque extenditur, cum novo praedio nuper industria nostra eradicato, et extructo, atque fundis omnibus eidem praedio incorporatis. Pariter alia Villa Zazienec dicta, tota, et integra, prout in limitibus consistit, cum propinatione, et omnibus emolumentis existentibus, et possibilibus Mensae Conventuali adscribitur; ita ut in dictis Villis, prout et aliis superius recensitis, nibil quidquam proventuum, et possessioois Abbatibus reservetur. Jam vero in recompensationem, Villa Obra tota, et integra com praedio Conethonibus, et inquilinis, atque propinatione, et fundis omnibus, censibus, et aliis provenientiis, alias ad Mensam Conventualem spectantibus, a modo pertinebit ad Mensam Abbatialem, in qua Villa Obra, Conventus praeter situm suum, areas, hortum, et vineam, praeterque domus Braxatoris, Piscatorum, aliorumque hominum Monasterio inservientium, nibil quidquam possessionis habebit, et proventus. Et insuper ex vi hujus commutationis, Venerabilis Conventus recedit ab omnibus possessionibus, censibus pecuniariis, et frumentariis, caponum, et aliis quibuscumque praetensionibus, se olim super, et in omnibus bonis Mensae Abbatialis concernentibus, ita ut haec omnia, singulaque, atque Sculletia Vetero Kramscensis Abbatibus semper incorporata

sint, et permaneant, super illis nihil sibi Venerabilis Conventus de proventibus reservando. Evacuatisque in hunc modum possessionibus, et praetensionibus promissis, inter Abbatem, et Conventum, charitas inter inquilinos ipsorum, pax, et quies, oeconomica industris inter omnes, eo felicius futura excrescat. Quod spectat Sylvam Obrensem, eam VenerabilisConventus cum Abbate communem habebit tam ad aedificandum, quam pro foco cum praediis, et Colonis. Colonis tamen pro foco, Abbatiales, et Conventuales nonnisi jacentes arbores accipient, quibus deficientibus frondes abscecare valebunt. Contribuent vero Abbatiales coloni Abbati, Conventuales Conventui, avenam ratione sylvae contribui solitam; et Conventus ideo unum, Abbas alterum sylvanum conservare tenebuntur, jurisdictione super sylvam, et sylvanos penes Abbatem remanente. Quod attinet piscationes lacus Orchousy, et Swietae dicti, hyemali, et aestivali tempore per solum Conventum depiscari, ut consuetum erat, et jure speciali concessum est, privative depiscrabuntur. Lacus vero Kotusz, utroque aestivali scilicet, et hyemali tempore communis erit, liberumque est Conventui, retibus minoribus, sive quibuscumque artibus piscari, quoties voluerit pro ea tantum exceptione quod in hyeme ex Sageua majori, sive ea sit Abbatialis, sive Conventualis, medietas piscium Abbati, medietas Conventui proveniat. Super fluvio autem Obra in autumno, sive hyeme, a confinibus ad confinia piscatio prima sit Abbatis, secunda Conventus. Obstaculum dictum Wstaeszki inter lacus Radwz, et Kotuz situm, ad Conventum spectabit. Et aliud super fluvio Doyca, super quo alia, quotcumque voluerit extruere Conventus libertatem habebit, et facultatem hamos ponendi, alias Naptawiae, super utroque Doyca, et Obra fluvio. Quantum interest contributiones Regni Capitales, et Hybernam, eas juxta dispartitiones praesentes, tam ex bonis Abbatialibus, quam Conventualibus percipiet Bursarius Monasterii, cui, et ubi necesse fuerit, atque quietationes percipiet, et asservabit. Quidquid vero superfuerit de pecunia hujusmodi a populo collecta, in utilitatem ejusdem populi expendet, signanter, et omnino in conservationem fossae ad lacum Cobienicensem, aquas de bonis Abbatialibus, et Conventualibus, agrisque ejusdem populi deducentis; cujus fossae per Nos nuper factae in profundum, et latum opportuna correctio, et conservatio Abbati eaque ac Conventui, atque populo summopere utilis, et necessaria his expensis procuretur. Molitor Obrensis frumenta pro pane Conventus molere, juxta suum privilegium, absque solutione tenebitur. Illud ad extremum ex prima memorata Reverendissimi olim Andreae Clewski Abbatis ex divisione reassumitur, quod omnia suprascripta ita intelligi debeant, non ut ex communibus bonis propria fiant (quod nefas in Religiosis est) sed ut utrinsque partis, commodi habeatur ratio; ita tamen, ut nihil eorum, quae ordinantur, pugnet cum sacrosancta paupertate, et obedientis, sed omnia bona sint Regulari Abbati, et omnibus Fratribus communia, ad voluntatem Dei, et sanctae obedientiae, penes quam semper istud omne jus dictorum bonorum, idque secundum Divinam voluntatem, regulae statum, et piae memoriae Fundatorum intentionem maneat. In quorum fidem et praesentes nostras, correctionis, exdivisionis, seu verius commutationis literas, et privilegium manu nostra subscripsimus, et sigillo nostro communiri fecimus in Monasterio nostro Obrensi, Sacri Ordinis Cisterciensis. Die XXIV. Novembris Anno Domini MDCCLIV. • Frater Michael Josephus Loka Abbas Obrensis Sacri Ordinis Cisterciensis • (L. S.)

• Et quia Religiosa Communitas Obrensis, nos licet infrascripti, praesentem correctionem, exdivisionem, pro commodo, et utilitate utriusque Mensae aequissima ratione confectam, pergrato animo acceptamus, eique unanimiter consentimus, ideo, in fidem ejusmodi, praesens ejusdem exdivisionis, sive commutationis Instrumentum, manibus Nostris subscripsimus. • Fr. Albericus Legowski Prior Obrensis m. pp. • Fr. Malachias Zbieuski P. O. • Fr. Raymundus Professus Obrensis Sacri Ordinis Cisterciensis m. pp. • Fr. Dionysius Lipinski Professus

Obrensis • Fr. Gerardus Professus Obrensis Sacri Ordinis Cisterciensis, et Superior. m. pp. • Fr. Ludovicus Marczewski Magister Novitiorum Professus Obrensis Sacri Ordinis Cisterciensis m. pp. • Fr. Bernardus Oeconomus Voynoviensis Professus Obrensis Sacri Ordinis Cisterciensis m. pp. • Fr. Onuphrius Mocxkowski Praefectus culinae Professus Obrensis • Fr. Raphael Professus Obrensis • Fr. Stanislaus Professus Obrensis Parochus Kramscensis • Fr. Sigismundus Professus Obrensis • Fr. Uladislaus Professus Obrensis, et Provisor m. pp. • Fr. Benedictus Professus Obrensis • Fr. Nepomucenus Professus Obrensis m. pp. • Fr. Casimirus Professus Obrensis S. O. C. m. pp. • Fr. Maurus P. O. • Fr. Placidus P. O. • Fr. Urbanus P. O. m. pp. (L. S.)

• Confirmatio praedictae Commutationis ab auctoritate Ordinis. •

• Nos Frater Franciscus Trouve Abbas Cistercii, Sacrae Facultatis Parisiensis Doctor Theologus, Christianissimi Regis in Supremo Burgundiae Senatu, Primus Consiliarius natus, Universi Ordinis Cisterciensis Caput, ac Superior Generalis, ejusdemque Capituli Generalis plenaria auctoritate fungentes etc.

• Omnibus, quorum interest, aut interesse poterit notum facimus, quod viso, et mature ponderato instrumento commutationis bonorum Mensae Conventualis Monasterii nostri Obrensis in Polonia pro certis bonis Mensae ejusdem Abbatialis illud approbavimus, et confirmavimus, sicuti praesentium tenore, de paterna nostra, et plenaria, qua fungimur, Capituli Nostri Generalis, illo non sedente, auctoritate, approbamus, et confirmamus, volumus insuper, et intendimus, ut in omnibus plenum suum sortiatur effectum. Datum Cistercii sub nostro, Secretariique nostri Signo Manuali, et Sigilli nostri impressione, anno Domini millesimo septingentesimo quinquagesimo septimo, die decima quinta mensis Januarii • Frater Franciscus Abbas Generalis Cisterciensis • (L. S.) Fr. Petrus Antonius Chaiget Secretarius. •

• Dislimitatio auctoritate ordinis commutatorum, ut supra bonorum. Actum in fundo Monasterii nostri Obrensis Sacri Ordinis Cisterciensis anno millesimo septingentesimo quinquagesimo octavo die decima septima Aprilis. •

• Ad dislimitationem, seu verius determinationem limitum, et granicierum inter bona pro Reverendissimis Abbatibus, et inter bona pro Mensa Conventuali Monasterii nostri Obrensis Sacri Ordinis Cisterciensis; post commutationem infrascriptorum bonorum eisdem Mensae olim assignatorum pro bonis ad Mensam Abbatialem spectantibus per Illustrissimum, et Reverendissimum Michaelem Josephum Leka pro tunc Abbatem Obrensem dn anno millesimo septingentesimo quinquagesimo quarto die vigesima Novembris factam, et anno millesimo septingentesimo quinquagesimo septimo die decima quinta mensis Januarii, auctoritate Ordinis approbatam, perpetuis temporibus destinata. Commissum habentes ab Illustrissimo, Excellentissimo, et Reverendissimo Domino Francisco Trouve Abbate Cistercii, Sacrae Facultatis Parisiensis Doctore Theologo, Christianissimi Regis in Supremo Burgundiae Senatu Primo Consiliario nato, Universi Cisterciensis Ordinis Capite, ac Superiore Generali, ejusdemque Capituli Generalis plenaria auctoritate fungente, de anno millesimo septingentesimo quinquagesimo septimo die decima quinta mensis Januarii, et tenore tali commutationem bonorum Monasterii Nostri Obrensis approbo, et confirmo, dictumque Instrumentum a me debite confirmatum, ad Reverendam admodum Dominationem Vestram sine mora transmitto, ut dein executioni demandetur, et ut in posterum super hocce ulteriora vitentur litigia Reverendae admodum Dominationi Vestrae potestatem facio in Ordine constituendi limites bonorum pro Mensa Conventuali commutatorum, seu exdivisorum Abbatialibus. • Frater Franciscus Abbas Generalis Cisterciensis • Potestate, et auctoritate nostra non solum ordinaria, sed etiam commissi praefati vigore, citatis legitime per speciales nostras literas, valvis Monasterii affixas, de die trigesima prima mensis Martii anni millesimi septingentesimi quinquagesimi octavi, tam Reverendissimo Domino Abbate, suoque Conven-

tu Obrensi Sacri Ordinis nostri Cisterciensis, quam Scultetis, Advocatis, Subditis, et in universum omnibus, quodcumque interesse ad praedicta habentibus, die decima Aprilis anni praefati millesimi quinquagesimi octavi, ad Monasterium, et fundum commutatorum bonorum personaliter condescendimus; ubi fundata jurisdictione tam ordinaria, quam specialiter Nobis delegata, lectis, et trutinatis documentis, seu descriptionibus Graniciorum, atque rite examinatis, et exauditis utriusque testibus, ad dislimitationem, seu verius determinationem limitum, invocato nomine Domini processimus, et quidem « Primo inter Villam Obram, totam pro Reverendissimis Abbatibus, et Villam Jazieniec totam pro mensa Conventuali destinatam, eo qui sequitur, modo: Incipiendo ab agris Praedii Krotla, cujus limites in longum, et latum in commutatione expressi sunt, et penes agros pro Colonis Kietkoviensibus recenter exdivisos, appellatosque Vymisry Kiatkoulskie, eundo reflexe ad sinistram per locum dictum ab antiquo Kamieu agris praedictis Kietkoviensibus ad destram, Obrensibus autem ad laevam adjacentem, pervenimus ad determinium praefatorum agrorum, seu Wymiarow Kietkouskich; quod determinium est prope locum humidum, ab Obra eunde a sinistris jacentem Smuzek dictum. A quo determinio agrorum, seu Wymiarow Kietkouskich, divertendo ad dexteram versus eccasum aestivalem, et penes eosdem agros eundo, transfossam Kiatkoviensem deducentem aquas ad Crwiszaz, circiter octuaginta passus reflexims nos ad sinistram, et recta Viszdem, sive Miedza versus Villam Jazieniec eunde, pervenimus ad viam ducentem de Obra ad Zodyri; et hac transgressa, recta per agros, demum per pascua, a sinistris ad Obra, a dextris ad Jazieniec pertinentia ab hinc, eunde, descendimus ad pratum Komornica nuncupatum non longe jacens ab agro Kuelenia dicto, et a dextris prati ejusdem Kemornies manente, per quod tandem pratum Komornica vocitatum ad dexteram flectendo, perreximus oblique alias Ukosem, usque ad rivum Strumieu Clagnscy, sive Sbrodou vulgo nuncupatum. Quo rivo transgresse per angulum prati Chorzminensis, cujus pars manens ad sinistram determinata est a nobis pro Obra, pars vero ad dexteram pro Jazieniec, ivimus, recta per prata usque ad pratum Radomin, et rivum Slivinski dictum, jacentem prope cubitum, seu locum Jokiec nuncupatum, a sinistris manentem, et ad Obra pertinentem ad fluvium Obra vulgariter Prawa Obrs dictum; quem fluvium determinium esse tractus praefati, decidimus. Totum vero immediate relatum tractum, limitem esse inter bona Obra Reverendissimi Abbatis, et Jazieniec bona Conventus Obrensis, volumus, et decrevimus in perpetuum. Quumque in agris conratis limite lato, alias Viazdem, in pascuis vero, et pratis, fossa noviter erigenda, salicibusque de novo plantandis, consignari, et specificari, jussimus; ita ut, quae sunt a sinistris tractus praefati, ad Obram, quae vero a dextris ad Jazieniec inviolabiliter, et in aevum permaneant, et non aliter. » Secundo » Fundi ex Nieborzensi, et Zedynensi, per suprafactum Illustrissimum, et Reverendissimum Michaelem Josephum Loka Abbatem Obrensem, de Saltuoso eradicati, et erecti, ac novo praedio dicto commutatione applicati, limites, seu determinium decrevimus, et assignavimus, hoc, qui sequitur mode. Incipiendo a scopulis angularibus, quorum unus juxta descriptionem limitum anni millesimi quingentesimi vigesimi primi est Jaromieriensis, secundus Voyciechoviensis, tertius Obrensis bona a praefatis distinguens; et ab illis versus Villam Nieborza eundo penes Berram Voyciechoviensem ex parte sinistra, ex parte vero dextera penes agros novi praedii, per Paludem parvam Borrae adjacentem ad passus circiter centum quadraginta ultra paludem, perventum est ad agrum Tabernatoris de Nieborza; in quo loco praescriptum est a nobis, primum determinium latitudinis, agrorum novi praedii. Ab hoc vero loco deflectendo orientem versus, itum est limite alias Miedza, agros novi praedii a parte dextera, et Tabernatoris Nieborzensis a parte sinistra habente, recta linea usque ad campum planum, alias de Smuga, a cujus limitis, seu Miedzy extremitate aliquantulum declinando in partem laevam, et eundo inter agros, de-

inde indaginem, et rubeta a parte sinistra ad Nieborza spectantia, a dextera autem parte inter locum declivem, et humidum, novo praedio applicatum, perventum est ad fauces fossae in loco a nobis determinato, et assignato, mox erigendae. Quae fossa parumper iterum in laevam declinando, et recta versus Ecclesiam Silecensem eundo, determinium erit inter novum praedium Conventui applicatum, et Villam Nieborza Abbatis usque ad fossam transversalem, aquas de fundis novi praedii versus Nieborza deducentem. Et haec ulterius transversalis fossa prout versus Nieborza recte, sive oblique decurrit, fundos praedictos novi praedii et Nieborza distinguet, usque ad locum, ubi de eadem fossa in dexteram partem declinando versus viam de Cargova, penes novum praedium ad Sielec tendentem, alia fossa nova, iterum recta versus Ecclesiam Sialecensem fundorum praedictorum differentialis jussu nostro erigetur, extensa usque ad dictam Cargoviensem viam. Quae deinceps via etiam antiquitus distinctiva bonorum Nieborza, et Zodysi versus Sielec eundo, et Montes Arenosos, ac declivia ad novum praedium (salvis ex utraque parte in fundis sterilibus, et sine damno pascuis liberis, et communibus) spectantia, abiendo, prout antiquitus decurrebat, et nunc decurrit, determinium erit Aviternum inter bona praefata. Viam vero, quae ex alia parte Montium Arenosorum quasi ad meridiem non pridem trita fuerat, novissime autem cosrata est, descendentibus interdicendam demandavimus super eamdem viam fossa, de paludibus Lodinensibus versus Nieborza aquam deducens, ut non obstruatur, et ponticulus super eamdem factus, conservetur jussimus. A dicta vero fossa, et ponte, passibus circiter tercentis proximius Villae Sielec eundo, ubi figura passionis Domini consistit, via dicta Cargoviensis desinit esse limes, verum de eadem via in partem dexteram in aliam viam de Nieborza ad Lodyn tendentem declinandum, et haec prout antiquitus, et semper fuerat, ita ut imposterum limes sit inter Villas Sielec, et Zodyn; ac demum notoria signa, sive Uiazdy et gurgites, antiquum limitem inter praedictas Villas conservent decidimus. Et ita potestate, et auctoritate praefatis dislimitavimus, determinavimus, et determinia assignata a nobis servanda in perpetuum decrevimus. Praesentibus Illustrissimo, et Reverendissimo Michaele Josepho Loka Abbate Bledzeviensi, Illustrissimo, et Reverendissimo Joanne Nepomuceno Bystram Abbate Obrensi, AA. Patribus Alberico Legovoski Priore, Mauritio Bochenski Novitiorum Magistro, Eladislao Peczynski Provisore, Professis Obrensibus, pluribusque bonorum praefatorum subditis, de unanimi partium consensu, et acceptatione, ac absque ulla a quoquam contradictione. In quorum fidem praesentes manu nostra subscripsimus, et Sigillo nostro Comissariali muniri fecimus. Anno, et die ut supra. Frater Constantinus Jetuwiecki Abbas Landensis Commissarius Vicarius Generalis, et specialiter ad hunc actum ab Illustrissimo Generali delegatus. Loco † Sigilli.

Et quia Ego Frater Bonifacius Skalovicz Professus Premetenae, Praepositus Vielunensis Ordinis Cisterciensis, sacra auctoritate Apostolica Notarius publicus juratus, Varsaviae in Sacra Nunciatura Immatriculatus, praesens Transumptum Literarum originalium referentium commutationem bonorum aliquorum ad Mensam Reverendissimi Abbatis Obrensis pertinentium, pro certis bonis ad Mensam Conventus Obrensis spectantibus vidi, ac legi, ideoque testor, quod in omnibus punctis, et clausulis concordet de verbo ad verbum cum suo originali, in cujus testimonii robur, et majorem valorem, signo, nomine, et cognomine, ac aliis, quibus utor ad ea rogatus, et requisitus. Idem qui supra motu proprio Anno Domini Millesimo Septingentesimo Sexagesimo die XVI. Mensis Junii. L † S. Visis, et examinatis praeinsertis Instrumentis novae divisionis, ac permutationis bonorum Abbatialium, et Conventualium, ac respective appositionis limitum, seu terminorum inter P. Abbatem, et Monachos Monasterii Obrensis Ordinis Cisterciensis sub auctoritate R. P. Vicarii, et Commissarii Generalis dicti Ordinis in Regno Poloniae stipulatis, et a Reverendissimo Abbate Generali totius dicti Ordinis approbatis, et confirmatis, sicuti praedicta nova divisio, commutatio, et terminorum po-

sitio factae noscuntur ad evitandas dissentiones, et lites, et pro conservanda Religiosa quiete, ac pace inter praedictos Abbatem, et Monachos Obrenses, Idcirco censeo, si Sanctitati Suae placuerit, posse praedicta Instrumenta per Literas Apostolicas in forma Brevis pro potioris cautelae suffragio in forma specifica confirmari. P. Cardinalis Columna de Sciarra Protector. »

Preces porrectae pro supradictae concordiae approbatione, quam Pontifex elargitur, et grestorum mandat observantiam.

§. 2. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti exponentes quo Instrumentum hujusmodi firmius subsistat, et servetur exactius Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent; Nos ipsos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinsertum Instrumentum, ac omnia, et singula in eo contenta, et expressa auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritum.

§. 3. Decernentes easdem praesentes Literas, semper firmas, validas et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, et Sedis Apostolicae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpetrandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§. 4. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac Monasterii, at Ordinis praedictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVII. Augusti MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCC.

Veteribus indultis, et privilegiis revocatis pro solemniter impertienda Populo Apostolica benedictione, novae praescriptiones generaliter observandae statuuntur.

Dat. die 3. Sept. 1762. Anno V.

Ritus impertiendi Pontificiam Benedictionem super populum, servandus a Regularibus quibus facultas haec tributa fuerat, praescripsit Benedict. XIV. constit. dict 19. Martii. 1748. relata in Benedictino Bullario, ubi plures aliae recensentur Pontificiae Constitutiones, quas de ipsa Pontificia impertienda Benedictione egerunt.

Clemens PP. XIII.

Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Inexhaustum Indulgentiarum thesaurum a Jesu Christo Domino Nostro Ecclesiae relictum, Christiano populo maxime salutarem, et summopere in pretio habendum esse, Catholicae Ecclesiae auctoritas, et Summorum Pontificum praedecessorum Nostrorum gesta

facillime suadent. Cumque per divinae gratiae abundantiam, nullis suffragantibus meritis, in suprema Beati Petri Cathedra constituti, modo ad pastoralem sollicitudinem Nostram pertineat, per universum Domini gregem vigili cura providere, ut omnia in ea honeste, et secundum ordinem fiant; veterem, et probatam Ecclesiae consuetudinem circa Indulgentiarum dispensationem, quantum fieri potest restituere, et servare, simulque Christifidelium utilitati occurrere studemus.

Licet alias a Summis Pontificibus elargita fuerit potestas benedicendi populo, attamen nonnulli irrepserunt abusus.

§. 2. Inter caetera siquidem spiritualium gratiarum dona, quibus Summorum Pontificum liberalitate Christifideles cumulantur, potissimum locum habet Plenaria peccatorum Indulgentia, et remissio, quae statis anni diebus conceditur, dum Romanus Pontifex solemni caeremonia populo coram ipso congregato benedicit, et non raro ipsius Summi Pontificis nomine, effundendae Apostolicae benedictionis super Principes Viros absentes delegata fuit facultas: sed inde invaluit praeter modum, usus etiam, verbi Dei Praeconibus indulgendi, ut similiter cum Plenaria Indulgentia, Apostolicam benedictionem, non singulari alicui personae, vel familiae, sed universo ad Ecclesiam confluenti populo impertiri valerent: Nonnullos pariter, non sine aliquo Ecclesiasticae disciplinae discrimine, circa harum facultatum exercitium, irrepsisse abusus deprehendimus.

Revocantur indulta, et privilegia impertiendi populo Apostolicam benedictionem salvis illis aliquibus Ordinibus regularibus attributis.

§. 3. Ut autem spiritualium gratiarum dona, sancte, atque incorrupte administrentur, quodque adeo salubriter institutum est, in perniciem non cedat abutentium, praemissa omnia Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Indulgentiis, sacrisque Reliquiis praepositae examinanda commisimus, quae exquisitis etiam Consultoribus, votum suum Nobis aperiret. Postquam igitur, quid eadem Congregatio, auditis Consultoribus, hanc in re sentiret, percepimus; omnibus mature perpensis, justam rationem, congruosque limites in his praescribere volentes, de ipsius Congregationis consilio, Motu proprio, et ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, omnia, et singula particularia indulta, et privilegia effundendi supra populum Apostolicam benedictionem, per Romanos Pontifices praedecessores Nostros, ac per Nos etiam, quibusvis particularibus personis, sive Ecclesiasticis secularibus, sive cujusvis Ordinis, et instituti Regularibus, ad certum tempus, seu ad eorum vitam, non tamen illa per praedecessores praedictos aliquibus Ordinibus Regularibus attributa, quae modo infrascripto salva esse volumus, respective concessa, et elargita, etiamsi eaedem particulares personae, ex quavis causa illa impetrarint, et in possessione indultorum, ac privilegiorum hujusmodi reperiantur, harum serie revocamus, ac de medio tollimus, et abolemus.

Praefiniuntur dies quibus concedi deinceps poterit indultum solemniter populo benedicendi.

§. 4. Porro ad submovendos quosvis abusus, qui in hac re, vel suborti deprachenduntur, vel quandoque suboriri possent, et ad augendam erga Pastores eminenti Episcopatus dignitate pollentes, populorum devotionem, simulque Christifidelium utilitati, de immenso, et inexstimabili thesauro Ecclesiae tradito consulere volentes, ipsarum tenore praesentium statuimus, quod deinceps Venerabilibus fratribus Nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, nec non dilectis filiis Praelatis inferioribus, Mitrae, et Pontificalium usum, Territoriumque separatum cum vera qualitate nullius Dioecesis habentibus, et activa in clerum et populum jurisdictione gaudentibus, nunc et pro tempore existentibus; Patriarchis, videlicet, Primatibus, Archiepiscopis, et Episcopis, duabus anni solemnibus, nimirum Paschate Resurrectionis Domini, alioque die festo solemni, eorum respective arbitrio designando; Praelatis vero, praemissis qualitatibus praeditis, et in propriis Territoriis degentibus, semel in anno, in uno ex diebus, quibus eorum singulis Pontificalium usus ab Apostolica Sede permittitur, populo in Ecclesia congregato, Apostolica Summi Romani Pontificis pro tempore existentis auctoritate, illiusque nomine, facultas solemniter benedicendi, cum elargitione Plenariae Indulgentiae, juxta ritum, et formulam inferius tradendam, concedi possit, et ipsorum unicuique, quamdiu illi suis respective Ecclesiis praefuerint, gratiamque et communionem cum Apostolica Sede habuerint, per Literas Apostolicas in

forma Brevis, gratis, ut in similibus mos est, concedatur. Ad quorum effectum, ipsos Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, et Episcopos, ac supramemoratos Praelatos, nunc, et pro tempore existentes, in Domino hortamur, ut pro dignitatum eorum splendoris augmento, et fidelium populorum ipsis creditorum, congrua erga Divinam justitiam satisfactione, a Nobis, et successoribus Nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, facultatem hujusmodi, ultro ipsis oblatam, postulent, et impetrare non praetermittant.

Regularibus Ordinibus, quibus praeservatur indultum Apostolicae benedictionis, injungitur observantia rituum praescriptorum a S. M. Benedicto XIV.

§. 5. Quoniam vero eas facultates, impertiendi Romani Pontificis nomine Apostolicam benedictionem, aliquibus Regularibus Ordinibus concessas praeservare intendimus; harum serie declaramus, illas juxta concessiones Apostolica auctoritate factas, salvas et illaesas esse debere: Districte tamen dilectis filiis eorumdem Ordinum Superioribus, et Professoribus, etiam speciali mentione dignis, facultate, et indulto hujusmodi gaudentibus, et qui in posterum gaudebunt, harum quoque serie praecipimus et mandamus, quod in illius exercitio, in omnibus, ritum, et formam a fel. rec. Benedicto PP. XIV. per ejus Epistolam Encyclicam, sub die XIX. Martii Anni Domini MDCCXLVIII. Pontificatus Sui Anno Octavo editam, praescriptum, servare: et insuper in dictis duabus solemnitatibus, quatenus Episcopi in illis facultate hujusmodi utantur, ab effundenda benedictione penitus abstinere respective debeant. Ac itidem, ad submovendam quamcumque dubii causam, declaramus etiam, per benedictionem, Apostolica auctoritate, sive per ipsos Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, et Episcopos, sive per Regulares quoslibet, ut praefertur impendendam, nullam prorsus a censuris, et poenis Ecclesiasticis, scienter, vel ignoranter incursis, absolutionem concedi, neque ab illis absolutio praetextu benedictionis hujusmodi susceptae praetendi possit.

Clausula sublata.

Decernentes, praesentes Nostras Literas, et in eis contenta quaecumque, semper validas, et efficaces existere et fore, suosque plenarios effectus perpetuo sortiri, et obtinere, atque iis, ad quos spectat, et spectabit in futurum plenissime suffragari, ac respective ab omnibus observari debere.

Derogatio contrariorum.

Non obstantibus, quatenus opus sit, quibusvis Apostolicis, et in generalibus ac Provincialibus Conciliis editis generalibus seu specialibus Constitutionibus: Nec non Ordinum Regularium quorumcumque praemissis, et aliis privilegiis, ac indultis, sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis clausulis, et decretis, etiam simili motu, scientia, et potestatis plenitudinae concessis, ac pluries approbatis, confirmatis, et innovatis: Nec non Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, latissime et plenissime, ac specialiter et expresse derogamus, ac derogatum esse volumus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

Volumus autem, ut earum praesentium litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo Personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent exhibitae, vel ostensae.

Praescribitur ritus adhibendus pro impertienda Apostolica solemni benedictione.

Ritus vero, et formula a Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, et Episcopis pro impertienda Benedictione, una cum Plenaria Indulgentia post Missarum solemnia, triplici signo Crucis emisso, et in Episcopali Trono, cum Mitra, caeterisque sacris paramentis indutis, circumstantibus Ministris, adhibendus, quod congrue de Praelatis inferioribus intelligatur, talis esse debet.

Expleta in utraque solemnitate Missae solemnis celebratione, in primis alta voce, per Ministrum, Superpelliceo indutum, legantur Literae Apostolicae, quibus Indulgentia Plenaria conceditur, una cum potestate benedictionem Apostolicam super populum effundendi, ut de delegatione adstantibus constet,

et concessio ex latino sermone in vulgarem ad populi intelligentiam, translata recitetur. Postea Episcopus surgens, juxta ritum in Caeremoniali Episcoporum expressum, dicet:

Precibus et meritis Beatae Mariae semper Virginis, Beati Michaelis Archangeli, Beati Joannis Baptistae, et Sanctorum Apostolorum Petri, et Pauli, et omnium Sanctorum.

Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimissis omnibus peccatis vestris, perducat vos Jesus Christus ad vitam aeternam.

Indulgentiam, absolutionem, et remissionem omnium peccatorum vestrorum, spatium verae, et fructuosae poenitentiae, cor semper poenitens, et emendationem vitae, perseverantiam in bonis operibus, tribuat Vobis Omnipotens et misericors Dominus. ℟. Amen.

Et Benedictio Dei Omnipotentis Pa ✝ tris et Fi ✝ lii, et Spiritus ✝ Sancti *descendat super Vos, et maneat semper.* ℟. Amen.

Demum, post impertitam benedictionem, publicabitur latino, et vernaculo idiomate concessio Plenariae Indulgentiae, sequenti formula.

Attentis facultatibus a Sanctissimo in Christo Patre, et Domino Nostro, Domino CLEMENTE, Divina providentia, PAPA Decimotertio, in enunciatis Apostolicis litteris expressis, datis Reverendissimo Domino, Domino N., Dei et Apostolicae Sedis gratia, hujus Sanctae N. Ecclesiae Antistiti; Eadem Dominatio sua Reverendissima, Summi Pontificis nomine, dat et concedit omnibus hic praesentibus, Indulgentiam Plenariam in forma Ecclesiae consueta: Rogate igitur Deum pro felici statu Sanctissimi Domini Nostri PAPÆ, Dominationis Suae Reverendissimae, et Sanctae Matris Ecclesiae.

Sanctio poenalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc Nostrarum revocationis, abolitionis, statuti, hortationis, declarationis, praecepti, mandati, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei auso temerario contraire: Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicae MDCCLXII, Tertio Nonas Septembris, Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CCCI.

Declarat Augusto Poloniae Regi Illustri, per novum indultum elargiendum, super alternativa collatione Beneficiorum, ab Ordinariis facienda in Poloniae Regno, nil innovatum censeri debere Constitutionibus Leonis X., et Clementis VII. super eadem alternativa collatione.

Dat. die 4. Sept. 1762. Ann. V.

Alternativam collationem Beneficiorum in Poloniae Regno concessit primus Leo X. Const. Anni 1520. Jul. 1. eamque confirmavit Clemens VII. Constit. Anni 1526. Decembris 1. quae binae praetermissae fuere in Bullario Mainardii.

Carissimo in Christo Filio Nostro Poloniae Regi Illustri.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Causa hujus Epistolae.

§. 1. Studium Nostrum benemerendi de Venerabilibus Fratribus Regni istius Episcopis in eo, quod a multo tempore de ratione beneficiorum conferendorum tractatur negotio, existimamus, satis lucculenter Nos ostendisse, qui diximus novo Nos indulto, quae illi postulant ad prescriptum praedecessorum Nostrorum Leonis X. et Clementis VII. ex integro concessuros. Gratam hanc illis fuisse voluntatem Nostram Regiae Majestatis tuae litterae Nobis denunciaverunt: sed eos vereri scribis, ne ex ejusmodi novo indulto, veteribus eorumdem Leonis X., et Clementis VII. indultis in Polonicarum legum codicem jam relatis, quodammodo abroganti, Regni tui Primores, quibus quidquid speciem quamdam exhibeat novitatis, fuit semper invisum, offensionis aliquid accipiant, magno cum periculo, ne qua inde in Republica gravis dissentio commoveatur.

Significat, demonstrare Apostolicae

§. 2. Itaque pro ea qua Majestatem tuam charitate summa complectimur, tranquilli-

Iisae Datariae Ministris ne aliquid novi faciant contra constitutiones Leonis X. et Clementis VII.

tatis tuae maxime cupidi, et illuc vehementer incumbentes, ut in omnibus, quae tibi grata esse existimamus, quoad Sedis hujus Apostolicae dignitas patitur, et Majestas, voluntati tuae assequamur, cum Dilecto Filio Nostro Joanne Francisco Cardinali Albano, qui rerum vestrarum satis prudens, non tam diligenter, et impigre, quam circumspectione summa, et accurata consideratione id negotium administravit, sermonem contulimos, atque rem omnem sic commodissime, et sine cujusquam querela confiei putavimus, ut jubeamus, Datariae Nostrae Ministros eorumdem praedecessorum Nostrorum Leonis, et Clementis indulta, sancte imposterum, inviolateque servare. Hujus negotii, in quo tantopere, tamque diu ad haec usque diem versati sunt homines, quibus fuit commissum, eam demum explicandi rationem non dubitamus, quin tua Majestas sit probatura. Denique, Deum impense precantes, ut ad Catholicam Religionem tuendam, et amplificandam, majoribus in dies tua Majestas augeatur opibus, et potentia, tibi, carissime in Christo Fili Noster, Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IV. Septembris MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

Dat. die 4. Sept. 1762. Anno V.

CCCII.

De eodem argumento Gnesnensi Archiepiscopo scribit.

Vide Epistolam superiorem.

Venerabili Fratri Uladislao Archiepiscopo Gnesnensi.

Clemens PP. XIII.
Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Archiepiscopi observantiam, erga S. Sedem commendat.

§. 1. Voluptatem Nobis magnam nunciarunt Fraternitatis tuae literae, summae erga Nos observantiae, et in hanc Sanctam Sedem egregiae voluntatis, singularis devotionis, et flagrantissimi studii plenae; ex quibus intel-leximus, Venerabiles Fratres Poloniei Regni Antistites, Nostram de illis benemerendi voluntatem in eo, quod ad rationem pertinet conferendorum Beneficiorum, gratissimo animo accepisse. Verum illis, id unum aegre fuisse narras, quod Nos ab Indultis Leonis X. et Clementis VII. in Polonicarum legum Codicem multo ante relatis, nihil deflectendo, novo Indulto, idem quod illi praedecessores Nostri diximus Vobis concessuros. Haec enim Nostra tibi, caeterisque Regni istius Episcopis gratificandi ratio, verendum esse scribis, ne specie quadam novitatis, a qua Optimates, ubi de solemnibus pationibus; et conventis agetur, quam maxime abhorrent, eorum concitet animos, et perturbet, magno cum periculo amittendae publicae pacis. Nos igitur, quorum praecipuum munus esse debet, non dissensiones modo sedare, sed etiam novissimas quasque querelarum causas prohibere, mollissimam reperimus, et pacatissimam viam, qua beneficium Nostrum Fraternitates vestrae consequi possint.

Eamdem certiorem facit jussisse Datariae Ministris, ne aliquid innovent Constitutionibus Leonis X. et Clementis VII. circa alternativam beneficiorum collationem

§. 2. Itaque Datariae Nostrae Ministros sic sancte, inviolateque Leonis X. et Clementis VII. indulta imposterum servare jubebimus, ut in eo, quod ad conferenda beneficia pertinet, ne tantillum quidem ab iis indultis recedant. Id vero negotium diu multumque sub praedecessoribus Nostris in magna varietate versatum, nunc demum impigre, et graviter adnitente Dilecto Filio Nostro Joanne Francisco Cardinali Albano, qui non modo strenuam operam suam, sed etiam diligentis hominis, harumque rerum prudentia Dilecti Filii Alexandri Roccataoi Polonae Reipublicae in hac Nostra Romana Curia rebus gerendis praepositi, industriam adhibuit, Fraternitati tuae magnopere gratulamur tui Primatus tempore, tranquille, et ut confidimus sine cujusquam querela fuisse confectum. Reliquum est, ut quod amantissime facimus, Fraternitati tuae, caeterisque Venerabilibus Fratribus ipsius Regni Episcopis, optimae erga vos omnes voluntatis Nostrae pignus Apostolicam benedictionem impertiamur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IV. Septembris MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CCCIII.

Dat. die 8 Sept. 1762. Ann. V.

Nunciat Cardinali de Gesures, in publico Consistorio reprobata fuisse acta nonnullorum Parlamentorum Regni Galliae contra Jesuitas gesta, illumque hortatur ut Ecclesiae jura defendat.

Consistorium secretum de quo Pontifex loquitur in praesenti, et subsequentibus Literis, et quo praescripta sunt acta nonnullarum Curiarum laicalium in Gallia, Ecclesiasticas jurisdictionis eversiva, et S. Sedi injuriosa, atque Societati Jesu, non reperitur transcriptum in Codice ad hunc annum se referens. Fortasse fuit peculiari folio amandatum, illudque praeteritorum temporum vicissitudinibus vel deperditum, vel aliis monumentis permixtum; si tamen deinceps reperiri poterit, dabimus in supplemento apponendo in fine hujus Pontificatus.

Dilecto Filio nostro Stephano Renato Tituli Sanctae Agnetis extra Muros S. R. E. Presbytero Cardinali de Gesures nuncupato.

Clemens PP. XIII.

Dilecte fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Quae a Gallicis Parlamentis contra Jesuitas gesta sunt S. Sedis auctoritatem, atque dignitatem impetunt.

§. 1. Quae hic acta a Nobis sunt Tertio Non. Septembris coram frequentissimo VV. Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium coetu, malumus te ex Nostris literis, quam ex alienis nunciis, aut ex incerta fama ac rumore cognoscere. Edicta, seu ut vocant Arresta Parlamentorum, quibus isthic Societas Jesu, tanquam mortifero quodam ictu confossa, ac prostrata est, Nostram etiam, ac hujus Sanctae Sedis dignitatem, atque auctoritatem per summam injuriam, ac contumeliam impetunt, ac illa quoque, quae in Religione nostra habentur jure sanctissima, mira sane, ac incredibili temeritate tollunt prorsus, atque infringunt. Quapropter summo doloris sensu concussi, cum has praesertim inferri plagas videremus ab iis, qui Catholicorum in partibus censentur, statim pro munere Nostro, more, exemploque majorum, convocatis in Consistorium Cardinalibus, dolorem hunc Nostrum in eorum sinus effudimus, atque Arresta ipsa detestantes, sententia Nostra damnare, abolere, atque irrita, ac nulla declarare voluimus.

Cardinalis studium, et zelum erga Apostolicam Sedem excitat pro tuendis illius juribus.

§. 2. Quare Te, qui quum in Sacri Collegii numero sis, animum quoque tuum gerere debes isti personae consentientem, per has literas Nostrae sollecitudinis facimus participem, tibique Nostram istam sententiam, actionemque significamus, ut, quamquam summo sis in Nos, in Apostolicam Sedem, ac Religionem studio, tamen intellecta voluntate Nostra, concordique tuorum Collegarum consensione, multo fieres ardentior. In qua re vel monere te, vel hortari non tam Nos, tua scilicet pietate freti debemus, quam tu ipse efficere, ut Nostra haec summa de tua virtute fiducia, nec nimia, nec inutilis fuisse videatur. Atque in paternae Nostrae benevolentiae pignus, Apostolicam tibi benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae etc. die VIII. Septembris MDCCLXII. Pontificatus Nostri anno quinto.

CCCIV.

Dat. die 8. Septembris 1762 Ann. V.

De eodem argumento scribit Cardinali Rochechovartio.

Dilecto Filio Nostro Joanni Francisco Tituli Sancti Eusebii Presbytero S. R. E. Cardinali Rochechovartio nuncupato.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili Noster salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Pontificii sui animi aegritudinem exprimit pro gestis in aliquibus Curiis Secularibus Regni Gallorum.

§. 1. Spem inter et metum distracti, diu multumque dubitavimus, quam viam ingrederemur, qua illud possemus consequi, ut quas Catholicae Ecclesiae injurias, Gallicani Regni seculares aliquot curiae obtulerunt, aliquando vindicarentur, quaeque ab illis curiis parari sensimus, averterentur. Terrebat Nos magnitudo mali, et si quid remedii adhibere moliremur, verebamur, illud ne

fieret asperius: nos vero animum despondebamus futurum, ut aestus animorum paullatim defervescerent; sive quod causae, quibus ad bene sperandum adducebamur, viderentur haud ita leves, sive quod charitas omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Verum hac spe, qua detinebamur, infracta, cum malum fieri videamus subinde robustius, illud Salomonis Nobis in mentem venit « Prudentiae tuae pone modum. »

Clericorum Societatis Jesu virtutes, et merita indigitat.

§. 2. Itaque oblatum imperitis, et simplicibus hominibus scandalum ex eo, quod ab illis secularibus curiis gestum est, omnino amoliri voluimus. Quid enim homines rudes, aut parum intelligentes de Instituto Societatis Jesu existiment, ubi acripiant, plures esse Magistratus in Gallia, a quibus Institutum illud sit explosum ut irreligiosum, et impium, cum fortasse nec cognitum habeant a Catholica Ecclesia illud in Trydentina Synodo pium esse appellatum, et a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris maximis laudibus cumulatum, et beneficiis; nec ad resistendum factiosorum hominum obtrectationibus vel animi satis habeant, vel intelligentiae?

Infirmata fuisse in secreto Consistorio acta omnia Curiarum Gallicarum contra Jesuitas gesta, denunciat

§. 3. Ne igitur quisquam de simplicibus ejusmodi rudibusque hominibus suspicari possit, Ecclesiam in rebus quidem fidei falli nesciam, in censura tamen morum, et generis vitae ad Evangelica consilia instituendae potuisse fallere, et falli, in Consistorio Secreto, die hujus Mensis tertia habito, coram Venerabilibus S. R. E. Cardinalibus solemne decretum edidimus, quo quidquid ab Illis curiis, quod ad Institutum Societatis Jesu pertinet, gestum est, infirmavimus, et rescidimus, seu verius nullam firmitatem, nullumque robur unquam habuisse declaravimus, et nullum irritumque censendum esse pronunciavimus. Facti hujus Nostri nescium te non esse oportuit. Cardinalatus enim honorem gerens, atque adeo S. huic Sedi arctissima conjunctione devinctus scire debes, quidquid ab eadem Apostolica Sede gestum sit, ut ejus praeeunte exemplo, fortitudinem exeras tuam, magnamque constantiam adhibeas, ut nefarii contra Ecclesiam Catholicam impetus, opera, et virtute tua, quoad ejus fieri poterit, refringantur. Deum Opt. Max. enixe precamur, ut invicto, et vere Episcopali robore in tantis rerum asperitatibus animum tuum communiat, tibique eximiae erga te charitatis, singularisque benevolentiae Nostrae testem, Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. M. Majorem sub Annulo Piscatoris die VIII. Septembris MDCCLXII. Pontificatus Nostri anno quinto.

CCCV.

Injuriam Romanae Ecclesiae factam a Laicis Comitiis Regni Galliarum damnasse in Secreto Consistorio significat Cardinali de Bernis, cui Societatis Jesu Institutum commendat.

Dat. die 8. Septembris 1762. Ann. V.

Dilecto Filio nostro Joachimo S. R. E. Diacono Cardinali de Bernis.

Clemens PP. XIII.

Dilecte fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Effrenatam licentiam Laicalium Curiarum exprimit super temerario judicio contra Jesuitas emisso.

§. 1. Quanta Gallicani Regni aliquot curiae quamque effrenata licentia, divinam Ecclesiae potestatem conatae sint adhuc infringere, saepe antea te arbitramur animadvertisse: nunc tamen maxime, cum satis arroganter ad suum judicium Societatis Jesu revocaverint Institutum, et quod omnium gravissimum est, minimeque ferendum, eam de illo sententiam tulerint, quae Catholicae Ecclesiae injuriam omnium maximam faciat. Quasi enim illa in errorem lapsa sit, quod illud Institutum in Tridentina Synodo appellaverit pium, illud curiae illae irreligiosum pronunciaverunt, et impium.

Ad quam injuriam revellendam, secreto in Consistorio, contemnenda illa acta fuere proscripta.

§. 2. Expectantibus interea Nobis dum ab his motibus, quibus eam rem jactari videbamus, aliquando animi conquiescerent, gliscente in dies malo, diutius bene sperare non licuit, et impositam Ecclesiae tantam injuriam revellendam denique, propulsandamque arbitrati, in Consistorio secreto die hujus Mensis tertia coram Venerabilibus Fratri-

bus Nostris S. R. E. Cardinalibus solemni decreto, injuriosa in Ecclesiam, et in hanc S. Sedem Magistratuum illorum acta omnia rescidimus, infirmavimus, seu potius omni firmitate et robore caruisse, et carere, et ut nulla censenda esse pronunciavimus. Id te a Nobis rescire voluimus, quem Cardinalatus ornatum honore, ac propterea Ecclesiae Romanae peculiari quodam modo obstrictum magis quam caeteri fideles, et deditum, non aequum est ignorare, Apostolicam Sedem suo non defuisse officio; quo ab illatis injuriis Catholica vindicaretur Ecclesia. Ejus exemplo non dubitamus, quin ipse futurus sis incitatior ad restituendum hominibus qui ad excidendam sacrosanctam Ecclesiae potestatem conspiraverunt. Id cum de tua religione, et in Deum pietate, et in hanc S. Sedem observantia pollicemur, et fide, Apostolicam benedictionem tibi dilecte Fili Noster amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die VIII. Septembris MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CCCVI.

Dat. die 8. Septembris 1762. Anno V.

De eodem argumento Epistolam mittit Cardinali de Luines.

Dilecto Filio Nostro Paulo Tituli Sancti Thomae in Parione, Praesbytero S. R. E. Cardinali de Luines nuncupato, Archiepiscopo Senonensi.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

De Edictis arbitrariis Parlamentorum Gallicorum, atque injuriosis Romanae Ecclesiae loquitur.

§. 1. Cum illatum Nobis esset de ea tempestate, quae in Societatem Jesu desaeviit, vires suas atque impetum se in Nostram etiam, Sanctaeque Sedis dignitatem, atque auctoritatem effudisse, ac ne ea quidem intacta reliquisse, quae in Nostra Religione jure censentur sanctissima, cumque ipsa etiam Edicta, seu Arresta, ut vocant, Parlamentorum, Nostris subjiceremus oculis, atque audaciam ipsam, ac temeritatem loquentem quodammodo videremus, tanto non solum doloris, sed et admirationis sensu correpti sumus, ut vix illos, qui Christi legem profitentur, eo procedere potuisse credendum videretur.

Ea a se damnata fuisse exprimit in secreto Consistorio, Cardinalemque excitat ut ad Romanae Ecclesiae defensionem assurgat.

§. 2. Itaque statim tertio Non. Septembris pro muneris Nostri ratione, more, institutoque majorum frequentissimum Ven. Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Senatum in Concistorialem Curiam coegimus, ibique Nostram de Arrestis sententiam aperuimus, qua damnamus illa, atque abolemus, et irrita prorsus, ac nulla declaramus. Quare, dilecte Fili Noster, qui de eodem se Sacro Collegio, eodemque Nobis cum spiritu de hujusmodi rebus sentire debes, cum interesse illi Nostrae actioni non potueris, per has te literas ejusdem certiorem facimus, atque hortamur in Domino, et accipiens armaturam Fidei, qua resistere in die malo possis, et in tuenda dignitate Nostra, et in Apostolicae Sedis auctoritate vindicanda, strenuum te geras, maxime vero in asserendis iis, quae nostrae Religionis sunt, propugnatorem acerrimum. Haec de te sperare Nos jubet tua in Nos, atque in hanc Sedem perspecta pietas, atque observantia, praecipuumque Christianae legis ac disciplinae studium, propterque te maximo, quo possumus, prosequentes benevolentiae testimonio, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VIII. Septembris MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCVII.

Dat. die Septembr 1762. Ann V.

Cardinalis de Choiseul excitat Religionem ad protuenda Romanae Ecclesiae jura, temeritate summa conculcata a Laicis Comitiis Regni Galliarum, impia condemnatione Instituti Societatis Jesu.

Dilecto Filio Nostro Antonio S. R. E. Praesbytero Cardinali de Choiseul.

Clemens PP. XIII.

Dilecta Fili Noster salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Agit primum de arbitrario judicio ad dissipandam, et extinguendam Societatem Jesu.

§. 1. Permolesta tibi fuisse arbitrsmor, qnae a Supremis Gallicani Regni secularibus aliquot curiis gesta sont ad dissipandam, extinguendamque Societatem Jesu; atque illud in primis, quod ejus Institutum ab Ecclesia Catholica comprobatum, ut pium, idem curiae illae declaraverint irreligiosum et impium; vota vero, quibus Clerici Regulares ejusdem Societati, Deo se devoverint, indigna esse, quae Deo offerantur. Quam quidem Catholicae Ecclesiae sane atrocem injuriam cum diutius pati non potuerimus, in Consistorio secreto die Mensis bujus tertis, solemni Decreto coram Ven. Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus acta illa omnia rescidimus, seu potius Inania, nolliusque roboris, et irrita, ac nulla esse declaravimus. Equidem mollissimas qnasque vias persequuti sumus, quibus eo perveniri posse putavimus, ut ab Ecclesia tantum volnus avertere, Deoqoe fidentes, qni fecit judicium injuriam patientibus, in dolore sustinuimus, et in humilitate Nostra patientiam habuimus, cxpectantes si forte homines, qui adversus illud Ecclesiae de Instituto Societatis Jesu judicium, tam atroces coorti sunt, lenitate quadam Nostra, et mansuetudine mollirentur.

Cardinalis provocat fidem et zelum, ut in protuendo Catholica Religione assurgat.

§. 2. Verum cum ea deniqoe spes frustrata Nos fuerit, viodicanda omnino fuit Ecclesia, quae insimulatur id Institutum, quod illae Curiae impium, et irreligiosum repererint, pium habuisse, tantamque labem duorum saeculorum spatio, in suo ipsius quodammodo sinu fovisse. Factum id Nostrum tibi, dilecte Fili Noster, putavimus denuntiari oportere, tum quod Nobiscum ob Cardinalatus, quem geris honorem jura tibi summae necessitudinis intercedunt, tum etiam, ut Nostro confirmatus exemplo in causa Religionis, impiis adversus Ecclesiam conatibus, Episcopali tua fortitudine strenue resistas. Denique fortitudini tuae in Ecclesiae defendenda divina, sublimique potestata, prospere ut omnia eveniant, auspicem Apostolicam benedictionem Nostram tibi, peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VIII. Septembris MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCVIII.

De eodem argumento scribit Cardinali de Rohan. Dat. die 8. Septembris 1762. Anno V.

Dilecto Filio Nostro Ludovico Constantino S. R. E. Presbytero Cardinali de Rohan.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili Noster salutem, et
Apostolicam benedictionem.

Quam immerito Gallicanae Curiae Laicorum senserint de Societate Jesu in Tridentina Synodo comprobata, et Romana Sede laudibus ornata.

§. 1. Perrupta omnia Ecclesiae jura, divinamque illius potestatem fractam proinitamque vides a secularibus Gallicani Regni Curiis, quae Societatis Jesu Institutum a Catholica Ecclesia in Tridentina Synodo comprobatum, Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum laudibus ornatum, et beneficiis, et Gallicanorum Episcoporum praeconio collaudatum, contumeliosissime appellarunt, et irreligiosum esse censuerunt, et impium. De eo quoque, quod in votis suscipiendis Deo gratum sit, quodve aspernabile judicandi munus secularis potestas sibi praeripoit, et ea vota, quibus in Societate Jesu sese homines devovent, pronunciavit, indigna esse quae Deo offerantur. Nos quidem his in Ecclesiam illatis injuriis graviter ingemuimus, sed pluribus de causis in spem quandam adducti fore, ut tanta, tamque gravis tempestas suos aliquando poneret fluctus, non ne dissimulavimus? non ne quiévimus? Ecce autem gravior in dies fit indignatio. Quamobrem ad vindicandas demum Ecclesiae injurias illud Prophetae usurpavimus: propter Sion non tacebo, et propter Hierusalem non quiescam: et in Consistorio secreto die tertia bujus mensis habito coram Ven. Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus, solemni Decreto acta illa omnia, quae ab illis secularibus curiis contra omne jus et fas

adversus Societatis Jesu Institutum gesta sunt, infirmavimus, rescidimus, omnique firmitate aut robore caruisse, et carere pronunciavimus.

Consistorialibus actis Cardinalis significatus, hunc hortatur ut surgat Catholicae Ecclesiae Defensor.

§. 2. Id, Dilecte Fili Noster, a Nobis tibi notum fieri aequum fuit, qui cum Cardinalatus honorem gerens, S. huic Sedi sis addictissimus, quidquid a Nobis ad ejus dignitatem conservandam, et ad Ecclesiae Catholicae Majestatem tuendam gestum sit, cognitum habere debes, ut eidem Apostolicae Sedi, et universae Ecclesiae defendendae alacriori strenuitate operam tuam adhibeas. Plurimum quidem in auctoritate tua positum praesidii cognoscimus: ea nunc cum maxime, ut in Ecclesiae bonum utare, a te flagrantissime poscimus, tibique, dilecte Fili Noster, Apostolicam benedictionem, eximiae in te Nostrae charitatis, singularisque benevolentiae pignus, peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VIII. Septembris MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCIX.

Dat. die 14. Septembris 1762. Ann. V.

Ad novitates evertendas Christianae Religioni, et sanctae Sedis juribus, adversas, a triennio inductas in utriusque Siciliae Regno, Pontificia charitate scribit Ferdinando Regi Illustri, illiusque excitat zelum ad emulanda majorum exempla.

Carissime in Christo Filio Nostro Ferdinando utriusque Siciliae Regi Illustri.

Clemens PP. XIII.

Carissimo in Christo fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Conqueritur quod Religionis res in utriusque Siciliae Regno, et Ecclesiastica potestas inclinatae sint, et in deterius conversae.

§. 1. A quo tempore utriusque Siciliae Regnum suscepit Majestas tua, tanta rerum, quae ad Ecclesiam, et Apostolicam Sedem pertinent, ad hanc usque diem facta est immutatio, tam multa sic versa sunt et inclinata, ut de Ecclesiastica inde potestate ejusque juribus non mediocriter imminutis apud Majestatem tuam denique statuerimus conqueri. Aequo autem animo patiare, carissime in Christo Fili Noster, tecum Nos agere paulo liberius, et de eo, quod aeternae salutis tunc maxime interest, regiam Majestatem tuam, ea fide monere, quam a Nobis postulat ipsum a Christo Domino institutum, quo sane immerentes fungimur, Summi Pastoris officium, et docendorum Fidelium efflagitat Nostri necessitas Magisterii. Horum in numero Fidelium cum te quoque voluerit esse summa Dei virtus, et gratia, te itidem aeque ac quemquam alium, etsi sublimem adeo locum tenes, et maxime excelsum, Ecclesiae, summoque ejus capiti, in hujus vitae cursu, ut aeternae vitae portum Majestas tua possit attingere regendum tradidit, et monendum.

Eumdem hortatur ut serio animadvertat ad ea quae ab triennio evenere in Religionis perniciem.

§. 2. Itaque te pro paterna Nostra erga Majestatem tuam benevolentia, summoque amore rogamus, et a te impensissime petimus, ut ad ea, quae S. Ecclesiae, atque huic debes Apostolicae Sedi regium nomen adjicias tuum, quo minime Deo probari posse, immo valde odiosum illi esse intelligas, amantissimam tui Matrem Romanam Ecclesiam, per ea, quae fere quotidie toto utriusque Siciliae Regno aguntur, vetustissimis juribus, superiorum omnis aetatis Regum praedecessorum tuorum consensione perpetuoque usu sancitis, jamjam expoliatam esse; et quibus rebus ab antiquissimo tempore praedita fuit, de earum possessione praesertim per hos tres annos, exturbatam, atque dejectam.

Reprobatur primo, quod laici pro arbitrio res sacras, et divinas administrent, inconsulto Romano Pontifice.

§. 3. Illud vero omnium gravissimum minimeque ferendum, laicos homines manus suas ad arcam Domini admovere, sacras res, atque etiam divinas pro lubitu suo administrare, inscio, et inconsulto universalis Ecclesiae Summo Pontifice, cujus tamen Fidei sacrorum divinarumque tractandarum rerum potestas a Christo Domino tradita est, et commissa; qua Romanus idem Pontifex longe, lateque usus est, eamque praecipuo quodam jure in istis Majestatis tuae Regnis semper ad hanc usque diem tranquille pacateque gessit. Illud vero altissime Regio animo esse defixum tuo volumus, et vehementer optamus, sacrorum tantummodo Catholicae Ecclesiae Antistitum, praecipuas vero Romani Pontifi-

cis esse partes, doctrinae bonum depositum custodire, Fidelem populum Christianae fidei scita libere docere, eique vias Domini, in quibus sine prolapsione possit ingredi, commonstrare: qui vero de saeculo hujusmodi munus sibi praeripiat, illum sacratissima omnium jura perrumpere, atque Jesu Christo summam facere injuriam, cui non cum secularibus hominibus, sed cum Apostolis erat sermo, cum dixit — Qui Vos audit, Me audit —.

Hac ipsa de re querelas detulisse Catholico Hispaniarum Regi Pontifex significat.

§. 4. Hos autem animi Nostri sensus cum carissimo in Christo Filio Nostro Carolo amantissimo Parente tuo Catholico Rege per literas Nostras communicavimus; cujus religiosam de Ecclesia sollicitudinem, paternumque in Majestatem tuam amorem facturum confidimus, ut cognoscas, quod iter tibi pateat ad veram, et Christiano Principe dignam, et in Jesu Christo solidam gloriam; teque cohortaturum, ut omnia istbic ad fines sacerdotium inter, et imperium a vetustissimo tempore positos, restituantur; et quae contra publicam fidem, contra solemnes pactiones ultro citroque factas, et immortali Deo teste interposita jurisjurandi fide, et religione firmatas (quae quidem apud omnes Gentes habentur jura omnium sanctissima) usque ad hanc diem gesta sunt, deleantur, et Apostolicae Sedis jura, caeteraeque res sacrae ad eum statum, quem sine cujusquam querela jampridem tenebant, regio jussu tuo revocentur.

Quae emendari Pontifex cupit, ea designata fuisse in notula Apostolico nuncio tradita, patefacit.

§. 5. Quae vero a pietate tua, et justitia corrigi postulamus, et emendari, eorum seriem singulari chartae consignatam Majestati tuae tradet Noster apud eam Nuncius Venerabilis, Frater Josephus Archiepiscopus Carthaginensis. Quod si propter peccata Nostra, Deo Nobis irato contigerit, ut de spe Nostra, quam in Majestatis tuae pietate posuimus, decidamus; profecto ne Apostolico Ministerio amisso, animae Nostrae simus quodammodo proditores, nulli neque operae neque industriae parcendum statuimus, neque labori, quo sacrosancta sacerdotii jura ab Ecclesiae auctore Christo Jesu Domino Nostro, fidei, et tutelae Nostrae commissa, sarta tecta serventur.

§. 6. Verum audi, carissime in Christo Fili Noster, disciplinam Patris tui, et ne dimittas legem Matris tuae, Romanae nimirum Ecclesiae, ut addatur gratia capiti tuo. Novimus te a pueritia tua Christianae vitae, quam aetate corroborata sequare, firmissima fundamenta jecisse: tummque te cogitatum habere in praeceptis Dei, et in mandatis illius esse maxime assiduum. Quamobrem paterno animo, et quo Majestatem tuam amore summo complectimur, sedulo te in Domino admonemos, ut cogites in extremo Universi generis humani Judicio, Deum, vel ipsas justitias judicaturum, et multas, quae justae hominibus visae fuerint, tamquam non suas repudiaturum. Noli igitur, carissime in Christo Fili Noster, facile tibi assentari, et existimare istbic hactenus gestum esse nihil, quo Romana Ecclesia se laesam, fuisse jure conqueri possit. Sapientis est hominis, Deumque timentis, praesertim ubi de Ecclesiae juribus agatur, via minime dubia incedere, nec potentiae suae paullulum augendae gratia, amittendae animae, aeternaeque salutis vel levissimum adire periculum. Itaque ne in discrimen futurae vitae tuae felicitas adducatur, vide ne quid unquam designetur in Regnis tuis, ab eo, quem Romanae Ecclesiae Matri tuae debes, amore sejunctum. Interea Deum enixe precabimur, ut cum aetate tua Christianis nixae virtutibus praeclarae animi tui dotes, et quae Principem populis regendis praepositum maxime decent, divina aspirante gratia adolescant; Tuaeque deinque Majestati omnium bonorum auspicem Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae etc. die XIV. Septem. MDCCLXII. Pontificatus nostri anno quinto.

Paterna charitate hortatur, ut a Religionis semita minime deflectat, et majorum suorum sequatur exempla.

CCCX.

Catanensem Antistitem dolentem de atrocibus injoriis ejus Ecclesiae illatis a potestate Laica consolatur, auxiliumque promittit, eumdemque de Episcopatu abdicando cogitantem, a tali consilio retrahit.

Dat. die 14. Septembris 1762. Ann. V.

Venerabili Fratri
Salvatori Episcopo Catanensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Ad suas aerumnas pervenisse Pontifex exprimit, quae a laica potestate in Religionis contemptum patrabantur.

§. 1. Diu est cum ex plurimum Episcoporum querelis, et Nostra etiam ipsorum experientia animadvertimus, sacros Ministros ab hominibus saeculi, quasi constanti quadam conspiratione vexari; Ecclesiasticam potestatem contemptui haberi; Ecclesiis lites intendi, quo sacrorum vectigalium subsidio destituantur; earumque causas in judicium deductas, subdolis artibus protrahi; callidis calumniis ampliationibus, atque id genus injuriis jactari aequitatem, ut Episcopi animo denique concidant, et a suo jure diutius defendendo deterreant. Quanta vero via ejusmodi injuriarum in utraque Sicilia ad hanc usque diem sese adversus Ecclesiam effuderit, Fraternitatem tuam, non modo assiduas Episcoporum audiendo quaerimonias, sed etiam experiundo sensisse ex tuis ipsis literis intelleximus; quae plura sane inaudita, planeque aspera Nobis attulerunt.

Peculiares aerumnas Catanensis Ecclesiae obventas dinumerat.

§. 2. Catanensi Ecclesiae, vacante Sede, cum non esset Episcopus qui eam defenderet, magnam a laica potestate vectigalium partem ereptam, et Regio patrimonio attributam; Urbem Calascibettam a Catanensi Dioecesi violenter avulsam; ejus gubernationem a seculari potestate Judici Monarchiae traditam; hunc non aliter, quam omnes Episcopi confessionibus audiendis Sacerdotes praeficere, quos propterea ab eo, qui omni caret potestate, huic Sacramento adhibitos in poenitentiae administrando Sacramento, quidquid agant, certum est nihil agere: inde animabus Fidelium gravissimum detrimentum afferri: eorum idcirco plerosque solum vertisse, et alio se contulisse, ut legitimos sibi Pastores quaererent. Alterius itidem Ecclesiae possessione Episcopum exturbatum: illius corae, divinique cultus omnis administrationi laicam potestatem fuisse praepositam. Quae quidem mala, pluraque alia, quae Fraternitas tua Nobis recensuit, acerrime Nostrum animum pupugerunt: quibus si ipsi Nos remedium moliremur afferre, vel inanem operam sumeremus, vel eadem mala fortasse fierent asperiora.

Ad quas perniciosas avertendas novationes Catholico Regi, alterique utriusque Siciliae suas detulisse hortationes significat.

§. 3. Cum igitur tantas, tamque multas injurias in manu Nostra non sit propulsare, quam opem laboranti Ecclesiae ipsi ferre non possumus, eam petimus a carissimo in Christo Filio Nostro Ferdinando utriusque Siciliae Rege, apud quem tam multas, tamque graves Ecclesiarum, sacrorumque Pastorum vexationes per Nostras literas deplorando conquesti sumus, et in carissimi itidem in Christo Filii Nostri Caroli Hispaniarum Regis Catholici conspectu tantam in res Ecclesiasticas immutationem, seu verius perturbationem a potestate laica invectam, posuimus, ejus etiam auxilium flagitantes; qui nisi eorumdem Pastorum vicem aliquando miseratus sua illos ope adjuvet, vix sperare licet, humano unquam auxilio ex tantis Ecclesiam emersuram malis. Sed quem ex hoc rerum statu dolorem capimus, spes quaedam valde lenire Nobis videtur, quam in religiosissimorum Regum pietate posuimus; qui ubi tantam Ecclesiarum calamitatem certo cognoverint, eam profecto statuent ab iisdem Ecclesiis, quam maturrime depellendam.

Catanensem Antistitem consolatur, eumque ab abdicationis Episcopatus proposito submovet.

§. 4. Tu vero, Ven. Frater, tuum obfirmato animo propositum tene; et in tuenda Ecclesiae tuae dignitate, ejusque juribus conservandis nullis neque animi, neque corporis laboribus defatigere; et quod monet Sapiens « *usque ad mortem certa pro justitia, et* « *Deus expugnabit pro te inimicos tuos* » Hanc a te animi fortitudinem, et tuus in istam Ecclesiam amor, et tua fides, et tua existimatio, et dignitas postulat. Sed te ardentem, et erectum ad eam strenue defendendam ex tuis ipsis literis recognovimus, qui nullum profiteris periculum recusare, ut ab Ecclesia tua illatae, depellantur injuriae. Quod autem scribis, te aetate florentem, et ob delatam Episcopalem dignitatem nimis forte exultantem, improvide aut non satis considerate, sacrum Ministerium suscepisse, eoque te referre isthaec mala, quae per hos annos in tuam irruerunt Ecclesiam, noli quaerere, quam te ob tantam tui humilitatem diligimus, quam carum habemus, quanta Fraternitatem tuam charitate complectimur. Sed

cogitato ex istis angoribus, quibus te conflictari doles, illud proficisci bonum « *quod in ipsa adversitatis tentatione*, (ut Gregorii Magni verbis utamur) *satis intelligis, quam frustra prius de te magna elatus aestimabas.* » Interea fortem animum praesta; et licet multa adversa tuis propositis, sanctisque desideriis obsistant, in omni dimicatione, quam te subire oporteat, illa te volumus suavissima spe muniri in Dei promissis posita, qui declaravit « *Quoniam in me speravit liberabo eum; protegam eum, quoniam cognovit nomen meum* » Illud Apostoli non ignorat Fraternitas tua « *Ipsi scitis Fratres introitum nostrum ad Vos, quia non inanis fuit, sed passi multa, fiduciam habuimus in Deo* » Ut igitur inanis non fuit Pauli ad Thessalonicenses ingressus, quod pertulisset injurias, sic erit in istis tribulationibus spiritualium plena meritorum tua in Episcopatu permansio. Id sperare Nos jubet Omnipotens Deus, qui per has molestias tibi tui dedit cognoscendi copiam tantoque animum tuum Episcopali robore circumsepsit. Tibi denique dum pollicemur Ecclesiae tuae jura strenue asserenti, omni Nos effuturos officio, Fraternitati tuae Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIV. Septembris MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXI.

Dat. die 18. Septembris 1762. Ann. V.

Badensem Marchionem hortatur, ut serio cogitet de Catholica servanda Religione in sua ditione, dum post ejus mortem Marchionatus ad aliam deferretur lineam Acatholicam.

Dilecto Filio Nobili Viro Augusto Marchioni Badensi.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Filii Nobilis Vir salutem, et Apostolicam benedictionem.

Suum desiderium gratificandi

§. 1. De Canonicatu, quem pro dilecto Filio de Harrand a Nobis petit Nobilitas tua, ubi quis in aliqua Collegiata, vel Moguntiae, vel in Augustana Dioecesi vacuus factus fuerit locus, id confestim a te per eum, qui Romae tuae gerit negotia, vel per alium quemvis, monitos Nos esse oportet, eam oblatam Nobis occasionem, qua Nostram tibi praestare possimus voluntatem. Illud autem sibi persuadeat Nobilitas tua, non ea tantum in re, sed in omnibus, quae vel ad tuam dignitatem, vel commoda pertineant, non plus voluntatis ad te, quam ad Nos ipsos, ubi voluntati tuae a Nobis satisfactum fuerit, perventurum.

Marchionem experuit, ubi se praebeat occasio.

§. 2. Quae vero tristissima in Nostro versatur animo dies, noctesque cogitatio, nunc inter scribendum acrior Nobis occurrit, de clarissima, amplissimaque Nobilitatis tuae Familia, quam cum mascula ipse careas prole, suo tempore, quod quidem a Deo petimus, tardissime ut eveniat, aliquando oportet extingui. Quae cum defecerit, et quas urbes, oppida, ceteraque loca in tua tenes potestate, et ditione, sub imperium ditionemque ceciderit alterius de Gente tua Familiae, quae a Catholicae Ecclesiae fide disjuncta est, videt Nobilitas tua, quantum in periculum veniat Sacrosancta Nostra Religio, quae nunc summo Dei beneficio ubique locorum in Marchionatu tuo a multo tempore colitur. Est autem tuae non modo pietatis, sed etiam illius officii, quod tibi detulit Deus regendi populi tui, eam cogitationem suscipere, qua hominum, qui tibi subjecti sunt aeternae saluti provideas, et Catholicam prohibeas religionem a tanto tamque imminenti periculo.

Futurum exponit pericula obventura Religioni, quoties ex Masculinae sobolis defectu Badensis ditio ad aliam lineam Acatholicam deferatur.

§. 3. Quod si tua Nobilitas a Nobis quaerat, quonam tandem consilio existimemus te id posse consequi, nihil Nobis ad hanc rem videtur esse commodius, quam ut Nobilitas tua, et dilecta in Christo Filia Nobilis Mulier Elisabetha, communi voluntate, de omnibus Familiae vestrae Allodialibus, ut vocant, bonis, ita statuatis, ut maximorum omnium bonorum longe pretiosissima fiant, si eorum pretio Catholica Religio integra apud Vos, et incolumis conservetur. Sed haec satis est, breviter attigisse, quae eidem dilectae Filiae Elisabethae literis ad eam datis, et quae cum his istuc afferentur, sic leviter tetigisse: quod ta-

Consilia praebet, et futura promittit pro conservanda Catholica Religione in Badensi Ditione.

men consilium Nostrum parati sumus peculiariter signateque exponere, omnemque rem ulterius pertractare, si ubi illud diligenter expenderis, probari a te per litteras Nobis significaveris. Illud autem a Nobilitate tua potissimum considerari volumus, et optamus, quanta futura sit felicitas tua, tibi, si Nostro pareas consilio, haeredem esse ipsum Dominum Jesum Christum, cui bonorum tuorum pretio quotquot animae in tua sunt Ditione, quotque erunt in posterum, eas incolumes praestes, contra vero quo in periculo versere, ei, qui a Deo Patre constitutus est Judex vivorum, et mortuorum, redditurus rationem eorum omnium, qui aeternam salutem amisissent, quod tam facile, tam salutare, tam in manu tua positum consilium neglexeris. Nos profecto, singulariter Nobis dilecte Fili Nobilis vir, non modo consilio, sed etiam re, et opera, omnique studio, et contentione, in hoc gravissimo, non tam tuo, quam Catholicae Ecclesiae negotio Nobilitatem tuam adjuvabimus, cui benevolentiae erga te sane praecipuae testem Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVIII. Septembris MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CCCXII.

Dat. die 28. Septemb. 1762. Ann. V. Novae Ordinationes pro Gubernio, et directione Domus correctionis, et poenitentiae in Civitate Corneti, quae regimini subjicitur Episcopi Montis Falisci, et Corneti.

Clemens Episcopus.

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. §. 1. In tanta profecto vitiorem corruptela humana infirmitas versatur, ut vel ipsos Ecclesiae Ministros saepius in gravissima crimina prolapsos spectare sine summo moerore, et lacrymis haud possimus. Quapropter Nostra Pastoralis cura, et vigilantia, spiritu Sacrosanctae Ecclesiae disciplinae permota, et valide interposita, non solum, quominus scelera patrentur, verum etiam, ut patratis opportuna remedia adhibeantur, ea sollicitudine Nos modo afficit, ut illa disponere, ac providere intendamus, quae noxiis hominibus, dum meritas poenas luunt in corpore, conferre possint ad veniam a Deo impetrandam, et ad insumendum tempus a Divina Misericordia illis adhuc elargitum, in iis operibus, quibus aeternae Justitiae satisfacere aliquatenus possint.

Urbanus VIII. domum correctionis Corneti ad corrcendos Ecclesiasticos tam saeculares quam Regulares construere fecit, et Cardinalis Vicarii in Urbe Protectioni supposuit. §. 2. Alias siquidem a fel. rec. Urbano PP. praedecessore Nostro ad coercendam improbitatem, et ad prospiciendum saluti eorum, qui in gravia scelera incidissent obliti vocationis suae, qua vocati fuerunt ad Ministerium Christi, mysteriorumque Dei dispensationem, constructa fuit Corneti poenitentiae domus, cujus Protectio penes Cardinalem Romani Pontificis in Urbe, ejusque districtu Vicarium in Spiritualibus Generalem hactenus fuit; Praefecturam autem, regimen, et administrationem Decanus Clericorum Camerae Apostolicae Praesidentium gessit: quam quidem institutionem, peculiaresque leges poenitentibus praescriptas, si illae ad nostra usque tempora servatae fuissent, tam multae, tamque magnae utilitates essent subsequutae, ut decori Ecclesiastici Ordinis plene, cumulateque prospertum esse videretur.

Incuria Ministrorum factum est, ut non ea haberentur a corrigendis resipiscentiae signa, quae profuturam eis correctionem ostenderent. §. 3. Sed Protectore, atque Praefecto perpetuo inde absentibus, qui plurimis aliis, gravissimisque curis distenti erant, id denique damni accidit, ut improbi, sontesque homines, qui Divinae humanaeque justitiae, assidua poenitentiae exercitatione, satisfacturi eo conjiciebantur, non modo nulla darent indicia resipiscentiae, sed obfirmatiores etiam in animi pravitate persisterent, novisque sese flagitiis implicarent. Quod, cum, incredibili dolore Nostro intellexissemus, praescriptis continuo opportunis regulis, ei malo occurrere non pretermisimus. At, quum haec item incuria Ministrorum, aut intercidisse omnino, aut quandoque intermissa paulatim in dosuetudinem abire caepisse compererimus, in eam venimus cogitationem, ut domus illius curam, immediatumque regimen ei, qui praesens adesset, quique eumdem

per se ipsum regere, atque moderari posset, committendum arbitraremur. Quo in consilio eo magis confirmati sumus, quo diligentius, penitusque, cum Aprili hujusce anni mense, Centumcellis commoraremur, quam periculoso statu res esset, cognovimus.

Regimen domus correctionis Episcopo Montis Falisci et Corneti tribuitur.

§. 4. Itaque Motu proprio, et ex certa scientia, locum illum poenitentiae, et correctionis domum deinceps ab omnibus appellandum, reprimendae flagitiosorum Ecclesiasticorum, sive Secularium, sive Regularium licentiae destinatum, semperque, ut ante hac fuit, sub protectione dilecti filii Nostri S. R. E. Cardinalis in iisdem Urbe, et districtu, moderni, et pro tempore existentis Vicarii in Spiritualibus Generalis mansurum, in perpetuum, immediato universoque regimini, directionique Venerabilis Fratris Nostri, et pro tempore existentis Episcopi Montisfalisci, et Corneti, ut infra, ex speciali delegatione Nostra, subjicimus.

Quod sane regimen domum respicit, et Ministros in ea existentes.

§. 5. Etsi enim, quidquid ad redditunm exactiones, solutionesque pecuniae hic Romae faciendas, ad poenitentes illuc transmittendos, num gratis, an soluta pecunia sint alendi, ad fidejussiones pro hujusmodi alimentis recipiendas, ad revisionem denique rationum, seu expensarum pertinet, id totum dilecto filio Decano Clericorum Camerae Apostolicae Praesidentium nunc, et pro tempore existenti attribuimus; regimen tamen integrum, plenamque curam et jurisdictionem domus et poenitentium pro tempore in ea degentium, atque custodum, et ministrorum quorumcumque, ad Episcopum ipsum deinceps spectare constituimus, et declaramus.

Facultas eidem Episcopo tribuitur regulas condendi correctionis domus utiles.

§. 6. Quare jus eidem Episcopo erit, statuta, leges, et regulas, quas prospiciat necessarias, utilesque futuras, non modo de guberoatione domus, de custodum, ministrorumque muneribus, quorum custodum, ac ministrorum deputationes, amotionesque ejusdem Episcopi voluntati arbitrioque relinquimus; verum etiam de temporis, seu horarum in oratione, laboreve manuum insumendarum distributione, deque aliis similibus rebus praescribere.

Itemque decernendi testimoniales post correctionis tempus absolutum.

§. 7. Immediatam denique loci ipsius curam, atque administrationem Episcopo attributam, adeo salutarem in Domino speramus fore, ut ad Episcopi ipsius prudens arbitrium, id etiam conferamus, ut iis poenitentibus, quos, exacto poenitentiae tempore, dimitti contigerit, literas testimoniales de eorum resipiscentia, speque constantis emendationis concedere queat: quibus quidem literis illorum Episcopi, Superioresve intelligant, num liceat eus, nisi irregularitas, aut canonicum ullum obstet impedimentum, exercitio suorum Ordinum restituere.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Praesentes vero litteras, et in eis contenta, semper et perpetuo efficaces existere et fore, suumqua integrum effectum sortiri debere decernimus, non obstantibus, quibusvis contrariis, si quae essent, Constitutionibus et ordinationibus Apostolicis.

Fides habenda exemplis hujus Constitutionis.

§. 9. Volumus autem, ut ipsarum praesentium exemplaribus, etsi impressis, ab aliquo ex Notariis publicis subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio et extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus haberetur si forent ostensae.

Sanctio poenalis.

§. 10. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam Nostrae subjectionis, constitutionis, declarationis, decreti et voluntatis infringere, vel ai ausu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicae MDCCLXII., VI. Kalendas Octobris, Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXIII.

Dat. die 31. Sept. 1762. Ann. V.

Regimen, et gubernium Collegii Cantorum Cappellae Pontificiae statuitur, opportunaeque hac de re ordinatioees dantur, veteribus confirmatis, vel innovatis.

Collegium Cantorum Cappellae Pontificiae erectum fuit a Sixto V. Constit. edit. Anno 1586. Sept. 1. relata in Bullario Mainardii. Pontificii Sacelli Cantores triginta duos esse oportere statuit Urbanus VIII. per Literas in forma Brevis in eodem Bullario praeter-

missae. Ne extrahi possent libri Musicales ex Archivio Cappellae Pontificiae prohibuit Innocentius XI. Const. Anni 1687. Oct. 15. quae pariter legitur in Bullario Mainardii. Quoad Custodiam librorum Archivii Collegii Cantorum plurima statuit Alexander VIII. Constit. Anni 1690. Oct. 21. in predicto Bullario praetermissa. Collegii hujus statuta, et decreta partim antiqua, partim innovata, confirmavit Innocentius XII. Constit. Anni 1699. Julii 16. relata in Bullario supradicto.

Clemens Episcopus.

Servus Servorum Dei
Ad futuram rei memoriam.

Necessitas restituendi veteres Constitutiones vetustate exoletas, et in parte eas innovandi.

§. 1. Cum retinendi augendique decoris Domus Dei causa, nil sit a Romano Pontifice praetermittendum, curandumque praeterea diligenter sit, ut in locis sacris, praesertim iis, in quibus Ipse rei Divinae dare operam consuoverit, omnia concorditer, ordine, recteque fiant: Nos inter caetera considerantes, quantum etiam conferre ad id assequendum possint, quae a praedecessoribus Nostris de regimine Collegii Cantorum Pontificii Nostri Sacelli constituta sunt, quaeque propter vetustatem prope exoluerunt; sic ea duximus restituenda, ut, habita conditionis, rerum, ac temporum ratione, sublatisque dubiis, siquae forte suborta essent, atque praescriptis finibus, quos praetergredi nemini deinceps liceat, usu demum, observantiaque firmitatem, stabilitatemque perpetuam habitura esse videantur.

Nonnulla dubia promota quoad jurisdictionem Cardinalis Protectoris.

§. 2. Itaque, cum ob decretum anno MDCCXLVIII. a Dilecto Filio Nostro S. R. E. Cardinali ejusdem Pontificii Sacelli Nostri Cantorum moderno Protectore Alexandro Albano editum, commota dissensio fuerit, multis eorumdem Cantorum onus sibi insuetum, satisque grave impositum esse, querentibus, propterea quod praeceptum eodem decreto fuisset, ut Cantores supra numerum in id Collegium cooptati, antequam in numerum adsciscantur, sintque participes stipendii, solitorumque emolumentorum, examen rursum subire debeant; cumque Cardinalis ipse Protector ad Nos provocaverit, datoque supplici libello petierit, ut Congregationem particularem aliquot S. R. E. Cardinalium indiceremus, quae, nulla judicii forma servata, de ea re universa cognosceret, declararetque, quam late Cardinalis Protectoris pro tempore existentis in idem Collegium potestas, et jurisdictio pateat, quantumque roboris, et auctoritatis decretis iis inesse arbitraretur, quae lata non modo sunt, sed et quae in posterum a Cardinali ipso Protectore proferri poterunt: Nos hisce postulatis precibusque permoti, per dilectum Filium Auditorem Nostrum die XXIV. mensis Maji Anni superioris, hoc modo rescribi jussimus: *Sanctissimus remisit preces ad Eminentissimos Dominos Cardinales Merlinum, Castellium, et Marcum Antonium Columna, ut expensis, libratisque juribus a partibus deducendis, nulla servata forma judiciaria, ac omni omissa citatione, quid sentiant secundum Constitutiones Apostolicas, jurisque dispositionem Sanctitati Suae referant*: ei Rescripto tres ipsi Dilecti Filii Nostri S. R. E. Cardinales Merlinus, Castellius, et Marcus Antonius Columna ultro obsequuti, cum partis utriusque jura, voce sibi pluries, scriptoque proposita studiose considerassent, Nobis, quae concors ipsorum fuisset, unanimisque sententia, quidque statuto esse opus censuissent, exposuerunt.

Peculiaris Congregatio ad dubia ea explananda deputata, suam Pontifici sensum aperuit.

§. 3. Quam quidem trium eorumdem S. R. E. Cardinalium a Nobis, ut praefertur deputatorum sententiam, cum Nos ipsi serio, accurateque perpendissemus, sublaturi deinceps conquestiones, atque dissidia, quae praemissorum occasione oriri eodem in Collegio fortasse possent, certam quamdam rationem, formamque praescribendam judicavimus, qua felicius illud regatur, atque ex iis in posterum viris componatur, et coalescat, qui ob Musicae artis peritiam, suavitatemque vocis, majore in celebritate versentur. Igitur Motu proprio, ex certa scientia, et matura deliberatione, omnes ac singulas Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum Constitutiones, et Ordinationes, sive obsignatas plumbo, sive in forma Brevis, sive quocumque tandem modo de regimine, gubernatio-

ne, et directione Collegii ejusdem Cantorum editas, quin etiam Collegii ipsius statuta, regulas, usus, consuetudines, stilos denique laudabiles, probatos, quique nunc vigeant, modo praesentibus Nostris Literis non adversentur, Apostolica auctoritate expresse, ac specialiter confirmantes, et adprobantes, isque firmitatis Nostrae Apostolicae robur adjicientes, infrascripta statuimus, decernimus, sancimus, et declaramus.

Cardinalis Protector fungitur auctoritate cogendi ad observantiam Pontificiarum ordinationum.

§. 4. Cardinalem Protectorem, uti talem, atque uti defensorem, conservatoremque Collegii, ejusque legum, obtinere auctoritatem cogendi extrajudicialiter tantum ad observantiam ordinationum Pontificiarum, statutorum, usuum, legitimarumque consuetudinum, non solum Collegium ipsum, sed personas etiam Cantorum, quoties idem Collegium negligat in Cantores animadvertere, quos in munere fungendo minus esse diligentes, aut contra disciplinam, usus, mores, quos servitium Sacelli Pontificii requirat, quovis modo peccasse compererit. Rursum Cardinali eidem Protectori jus esse, ita sua illa auctoritate uti, ut pecunia eos, qui suo muneri desint, multare, aliisque ad correctionem illatis poenis, continere in officio possit. Neque vero id solum, sed etiam providere, si qua minus congrua, minusque consulte acta, disposita, statuta a Collegio fuerint eo in genere, cui provisum statutis, ordinationibusque Pontificum nondum fuerit.

Certior fieri debet de futuris Collegii deliberationibus.

§. 5. Certiorem praeterea Cardinalem Protectorem fieri oportere eorum, de quibus in Collegio deliberandum, agendum, statuendumque est, ut ejus ope, et consilio, etiam in casu electionis Magistri Cappellae, aliorumque Officialium, cooptationeque novorum Cantorum in idem Collegium, omnia consultius peragantur.

Penes Collegium jus est proprii regiminis, nec non nova condendi Statuta.

§. 6. Jam vero pro felici Collegii Cantorum regimine, et gubernatione, ad idem Collegium jus privative pertinere condendi nova statuta, decreta, ordinationes, quae tamen exequutionem consequi minime poterunt, nisi ante a Nobis, successoribusve Nostris, vel a Cardinali Protectore fuerint adprobata. Quare immediatam, ordinariamque Collegii administrationem, privative ad idem Collegium pertinere, adeo ut ei potestas insit gubernandi sui, dummodo nequid statuat, agat, deliberet, quod ab Apostolicis Constitutionibus permissum ejus judicio, arbitriove non fuerit; quodve repugnet, imo vero quod non sit probatis suis regulis, statutis, consuetudinibus, laudabilibusque usibus consentaneum: In rebus autem novis, aut implicatis, ac dubiis, quae legis cujuspiam explicandae, interpretandaeve gratia suscipiantur, si magni praecipue momenti sint, Cardinalis Protectoris consilium omnino petat Collegium, ac illud exequi curet. Alias si Cardinalis Protector res minus consulte, minusque recte a Collegio iis in casibus actas, constitutasque esse judicarit, inhibere poterit earum exequutionem, quod a Nobis, aut a Romano Pontifice pro tempore existente quid facto sit opus cognoverit.

Statuitur, Collegio jus pertinere cooptandi novos Cantores, et regulae praebentur pro examine explendo.

§. 7. Cooptandorum autem Cantorum in Collegium, post praevium examen, coram Collegio ipso instituendum, jus ad idem Collegium pertinere. Examen vero nisi per concursum fieri in posterum non posse, quem quidem concursum hac deinceps forma esse instituendum, Nostra hac ordinatione praecipimus. Ante menses omnino tres quam dies habendo examini constituatur, efferendum publice, idque scripto enunciandum esse, quae sit pars, seu quod sit munus, seu officium in Collegio Cantorum vacans, ne cui eorum, qui apti ad idem implendum sint, aditus ad concurrendum interclusus esse videatur; rursum triduo antequam examen instituatur, Collegis omnibus, ne Jubilatis quidem exceptis, quod idem sit munus vacans esse significandum, atque indicandum diem examini habendo dictum: cui quidem examini, ad quod nullus admittatur, nisi sua Magistro Cappellae exhibuerit requisita, interesse debeant, e tribus partibus Collegarum, omnino duae, ut ne sit invalida, atque inanis electio: concurrentium autem, qui post examen in scrutinio, quod secreto fieri volumus, plura inter caeteros supra medietatem suffragia sortitus sit, electum censeri, electionisque suae scripto a Cardinali Protectore certiorem fieri oportere. Caeterum sciant suffragantes districtam rationem Deo

esse redditoros, si meliorem, atque aptiorem suo muneri fungendo non elegerint.

Eidem Collegio jus est eligendi Magistrum Cappellae, aliorumque Officiales, servata regula super Collegii ipsius convocatione.

§. 8. Eligendi praeterea Magistri Cappellae, aliorumque Officialium, Collegio eidem jus esse: sed triduo ante intimandus in scriptis erit, facta etiam vacantis muneris mentione, Collegis omnibus, ne demptis quidem Jubilatis, praestitutus ei electioni dies. Electum autem fore, qui cum nominatus fuerit, uti fieri consuevit, unum saltem supra medietatem, in scrutinio secreto habendo, suffragium obtinuerit. Quod si ad unum, idemque officium, tres proponi contigerit, et nemo eorum suffragium unum supra medietatem reportaverit, electusque proinde non fuerit, tunc ejus rei a Collegio per Cardinalem Protectorem, Nos, vel Romanum Pontificem pro tempore existentem, ut quid sit agendum intelligatur, certiorem esse faciendum. Congregationes autem Collegii, quoties de cooptandis Cantoribus, deque Officialibus deligendis agitur, in Palatio Apostolico, ubi Cantores ipsi cogi solent, esse omnino habendas: nam si de aliis agatur rebus, Cardinali Protectori, aliquoties legitimam ob causam, in propriis Ædibus coram se congregare Collegium licere.

Pariterque infligendi correctionales poenas, et mulctas.

§. 9. Inesse quoque Collegio culpae causa, si quam admiserint, juxta quae statuta, consuetudinesque postulant, in casibus etiam non expressis, mulctandorum Cantorum potestatem, idque tum pecuniariis, tum aliis, quae correctioni conducant, poenis; quae quidem poenae, nisi in casu manifesti gravaminis revocari, aut condonari, remittive a Cardinali Protectore, sine Collegii consensu non poterunt.

Peculiares ordinationes quoad licentias absentiae elargiendas.

§. 10. Competere etiam eidem Collegio auctoritatem permittendi, concedendique Cantoribus, probante Cardinali Protectore, ut sese eximere a servitiis Cappellae, si velint, possint, qui certe Cardinalis Protector, nisi gravis impediat causa, suam denegare nec debebit, nec poterit adprobationem. Quod si tam gravis necessitas urgeat, ut commode Cantor petere ab universo Collegio facultatem sese eximendi non queat, tunc peti eam a Magistro Cappellae, vel a punctatore, vel a Cardinali Protectore posse, juxta seriem, ac formam expressam in Statutis Collegii Cap. XLII. a fel. rec. Innocentio Papa XII. praedecessore Nostro confirmatis; modo non agatur de facultate, qua Cantori abesse ab Urbe liceat, quae sane facultas, excepto casu convalescentiae, aut gravissimae alterius cujusquam, urgentissimaeque causae, nisi solum a Collegio, cum adprobatione tamen Cardinalis Protectoris, concedi non poterit.

Prohibetur augmentum, et variatio numeri Cantorum eorumque stipendiorum.

§. 11. Atque haec quidem sunt, quorum dijudicandorum, agendorum, statuendorum-que potestatem Cardinali Protectori, Collegioque Cantorum respective inesse judicavimus. Declaramus autem neutri horum fas esse quocumque praetexto, etiam nomine supranumerariorum, Cantorum numerum augere, aut variare partes musicas, Cantorumque salaria, et emolumenta, aut haec sua voluntate, arbitriove; quae quidem Cantoribus integra, secundum eorum ad id munus antiquiorem electionem assignanda erunt. Quin etiam neutri eorum jus esse Cantorum aliquem, etiamsi supra numerum sit, e Collegio expellere, sed in casibus particularibus a Cardinali Protectore, Nostrum, vel pro tempore existentis Romani Pontificis oraculum esse exquirendum.

Neque Collegium, neque Cardinalis Protector ea possunt statuta et leges immutare, quae fuerunt Pontificia auctoritate approbatae.

§. 12. Carere praeterea Cardinalem Protectorem, atque Collegium immutandorum, aut abrogandorum fundamentalium statutorum, legumque ejusdem Collegii potestate, praesertim si statuta illa, legesve latae, vel adprobatae a Romanis Pontificibus fuerint: cujusmodi sunt illae, quibus Cantorum numerus, methodus asservandi libros, paginasque ad Collegium pertinentes, praescribuntur, quarumque plenam observantiam, exequutionemque requirimus. Quare vigore praesentium specialiter, et expresse confirmamus Literas Apostolicas in forma Brevis fel. rec. Urbani Papae VIII, quibus praecipitur, Pontificii Sacelli Cantores, non computatis tamen jubilatis, triginta duos esse oportere, sine eorum tamen praejudicio, qui nunc supra numerum in Collegium cooptati inveniuntur, de quibus paulo post dicemus; nec non literas in forma Brevis fel. rec. Alexandri VIII., quibus praescriptum est, ut libri, paginaeque Collegii, tum quae in Archivio,

seu tabulario servantur, tum quae Cantorum commodo retineri solent, sub triplici diversa clavi, quarum una penes custodem, altera penes Magistrum Cappellae, tertia penes punctatorem sit, diligenter custodiantur, juxta literarum earumdem seriem, ac tenorem. Quod autem ad alias leges, legitimasque consuetudines, quamvis auctoritate Pontificia non confirmatas attinet, declaramus eas Collegio immutare aut variare minime licere, nisi accedente Cardinalis Protectoris consensu, et adprobatione.

Judiciales provocationes Collegii ad Pontificis Auditorem deferendae; extrajudiciales vero singulorum ad Praefectum Palatii Apostolici.

§. 13. Caeterum judiciales provocationes, seu recursus de rebus ad Collegium ipsum quoquo mode spectantibus, aut ab ejus regimine aliqua ratione pendentibus, ad Nos Successoresve Nostros, per Dilectum Filium Auditorem Nostrum, vel pro tempore existentis Romani Pontificis fieri debere statuimus. Quod si de re privata, particularique Cantorum agatur, firmam, stabilemque manere volumus Praefecti Palatii Nostri Apostolici tum civilem, tum criminalem, mixtamque jurisdictionem; ita quidem ut in iis, quae ad Collegium ququo modo pertinent, aut Nostrae Cappellae Pontificiae subsunt, nulla sit ei exercendae jurisdictionis, recipiendorumve extrajudicialium recursuum, seu provocationum potestas.

Peculiaris providentia circa novum examen eorum qui inter Supranumeros cooptati jam fuerant.

§. 14. Extremum est, ut quae Nostra sit voluntas declaremus, quodqoe judicium de Cardinalis Protectoris decreto an. MDCCXLVIII. edito, quo praescribebatur, ut Cantores supranumerum, antequam participes fiant salarii, reliquorumque emolumentorum, novum examen subire debeant, non coram pleno Collegio, sed coram Magistro Cappellae, punctatore, Cantoribus in Decreto enunciatis instituendum ita, ut penes solum Cardinalem Protectorem sit illius approbandi arbitrium.

Novo examini subjiciantur Cantores illi qui in prima admissione ab universo Collegio non fuerint examinati.

§. 15. Itaque, etsi id decretum literis Apostolicis in forma Brevis fel. rec. Pauli V. praedecessoris Nostri datis die VIII. Februarii Anno MDCVII. componi non posse contenderetur, quibus quidem literis incipientibus: *Accepimus inter alia*: expresse praescribebatur examen semel a Cantore, antequam id muneris consequutus sit coram pleno Collegio subeundum, adeout ab judicio Collegii admissio Cantoris, exclusioque dependeat: nihilominus animo reputantes, ipsum Cardinalem Protectorem, provido quidem consilio, alterum hoc examen decrevisse, ut qui supranumerum in Cantorum Collegium cooptati sunt (si forte minus apti, vel levissimo, privatoque examine praemisso, ea spe admissi fuerint, ut idonei posthac evaderent) metu secundi examinis, in quo expulsionis discrimeo subire cogerentur, diligentia, studio, exercitatione aptiores ad munus obeundum efficerentur, plurimum profuturum regimini Cappellae Pontificiae secundum examen eorum Cantorum omnium judicamus, qui antequam supranumerum in Collegium admissi essent, examen coram pleno Collegio non subierint: quamobrem harum serie praecipimus, et mandamus, ut infra annum ii Cantores supranumerum, qui dum cooptati in Collegium sunt, coram pleno Collegio sese examini minime subjecerunt, a Cantoribus numerariis, comprehensis etiam Jubilatis, modo, et forma supra expressis examinentur, eos vero ab omni examine liberamus, qui semel a Collegio ipso examinati, atque adprobati rite fuerunt.

Probandi sunt in secundo examine qui post primam admissionem vocis detrimentum sunt perpessi ex nimia cantus exercitatione.

§. 16. Qui autem in hujusmodi experimento minus apti ad munus obeundum deprachensi fuerint, ob vocem, nimia dumtaxat cantus exercitatione, attenuatam, ii quidem jus ad Cantoris numerarii locum, cum vacaverit, ut quisque eorum est cooptatione antiquior, occupandum acquirent: qui vero culpa sua vitioque minus apti esse dignoscentur, iis duorum annorum spatium detur, ut sese studio, exercitationeque ad examen tertio subeundum parent. Quod quidem biennii intervallum adeo iis prodesse volumus, ut si in tertio examine, ipsos idoneos esse judicatum fuerint, tunc ii et merito in munere fungendo antiquitatis, et aliis praerogativis, ac si in altero examine idonei, aptique comparuissent, locum obtineant; sed eos, quibus neque secundum concessum experimentum suffragabitur, ab exercitio muneris, praeservatis tamen praerogativis, honorificentiis, eisque emolumentis, quibus hactenus uti Cantores supranumerum gavisi sunt, in reliquis omnibus exclusos esse, et fore mandamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 17. Decernentes quoque praesentes Nostras literas, ac omnes et singulas ordinationes et declarationes in eis contentas, etiam ex eo, quod quicumque in praemissis, vel eorum aliquo quomodolibet interesse habentes, vel habere praetendentes, ad hoc vocati, seu quantum ipsis libuerit auditi non fuerint, aut ex quibusvis aliis causis, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio seu intentionis Nostrae, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari aut alias infringi, seu quomodolibet retractari, suspendi, interpretari, declarari, vel eis, in aliquo derogari nullatenus umquam posse, easque omnino sub quibusvis contrariis Constitutionibus generalibus, et specialibus minime comprehendi, sed semper et perpetuo validas, firmas et efficaces esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus ad quos spectat, et spectabit quomodolibet in futurum, perpetuo et inviolabiliter observari debere, et ita per quoscumque Judices et Tribunalia, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi et interpretandi facultate et auctoritate judicari et definiri debere, irritum quoque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 18. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de Jure quaesito non tollendo, ac etiam quatenus opus sit, aliis Apostolicis Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum constitutionibus et ordinationibus, usibus, stylis, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, ac quibusvis particularibus decretis, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis eidem Collegio ejusque Cantoribus per Romanos Pontifices praedecessores Nostros praefatos, praemissis Nostris dispositionibus et declarationibus, si qui essent, adversantibus: Quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus expressa et individua mentio habenda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum praesentibus inserti forent pro expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, ad effectum validitatis et perpetuae observantiae omnium et singulorum praemissorum, hac vice dumtaxat, harum quoque serie specialiter, et expresse derogamus, contrariis quibuscumque.

§. 19. Volumus autem, ut praesentes Nostrae literae, omniaque, et singula in eis contenta, iis quos concernunt innotescant, quod ipsarum exemplar in pleno Collegio dictorum Cantorum, ad hoc specialiter convocando, infra mensem a die datae praesentium legi, et publicari debeat. Qua quidem peracta publicatione, illae omnes perinde afficiant, ac si unicuique personaliter intimatae fuissent. Ipsae vero praesentes, in Archivio ejusdem Collegii asserventur, nec non, ut earumdem praesentium transumptis, etiam impressis, ab aliquo ex Notariis publicis subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quae ipsis praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Fides exemplis praebenda, et eorum custodia habenda penes Collegium.

§. 20. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrorum statutorum, decretorum, praeceptorum, mandatorum, et derogationum infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicae MDCCLXII. Pridie Kalendas Septembris Pontificatus Nostri Anno quinto.

Sanctio poenalis

CCCXIV.

Christianissimum Francorum Regem rogat ne in futurae pacis componendis sanctionibus sinat Westphalicis Ecclesiis, et juribus earum Pastorum detrimentum afferri, in Acatholicorum commodum.

Dat. die 6. Oct. 1762. Ann. V.

De rebus VVestphalicarum Ecclesiarum habes hujus Pontificis Literas Francorum Regi directas, quas retulimus hujus Continuationis pag. 61. N. XIX. et N. CCXIV. pag. 504. praeter Epistolas alias de quibus mentio est in respectivis adnotationibus.

Carissime in Christo Filio Nostro
Ludovico Francorum Regi
Christianissimo.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster
salutem, et Apostolicam benedictionem.

Praecedentes literas hac ipsa de re Francorum Regi directas Pontifex commemorat.

§. 1. Sub Nostri Pontificatus initium Regiae Majestatis tuae literis datis significavimus, quantus ad animum Nostrum perveniret dolor ex tota fere Germania teterrimo diuturnoque bello perculsa, ac pene prostrata, in qua praesertim florentissimae antea Provinciae, quarum quaedam Catholicorum Principum, quaedam etiam Episcoporum parent imperio, populatae, direptae, et ferro, ignique fere funditus sunt eversae. Cujus quidem doloris Nostri asperitatem aliqua ex parte spes illa Nobis mollire videbatur, futurum aliquando, ut Principes, qui sese adhuc mutuis cladibus contriverunt, cum bello tandem destitissent in proximo sanciendo foedere de injuriis rei Catholicae illatis ageretur, et de iis revellendis, caeterisque resarciendis damnis ex bono, et aequo pactiones fierent.

Acatholicorum significat Principum molimina pro Ecclesiarum Germanicarum subversione.

§. 2. Verum spem hanc Nostram valde debilitant, qui ad Nos perferuntur tristissimi nuncii, ea contra Catholicam Religionem ab Heterodoxis Principibus fortasse iniri consilia, ut non tam belli mala dolere, quam ipsius belli debeamus exitum pertimescere. Quid enim Nostris Principibus gravius et Orthodoxae Fidei periculosius, quam in paciscenda pace: qui sunt Catholico nomini infensi, et adversi, id eos pervincere, ut quibusdam Cathedralibus Ecclesiis, quae nunc suo Pastore carent, et omni defensore sunt destitutae, temporalis Ditio et Principatus, caeteraque jura ejusmodi eripiantur, Heterodoxis Principibus tribuantur? Quam tu, carissime in Christo Fili Noster (pro certo habemus) nunquam feres indignitatem. Semper animo tuo defixa haerebunt tot clarissimorum piissimorumque Regum progenitorum tuorum domestica pietatis, et Religionis exempla; qui suo in Sponsam Christi flagrantissimo studio, summaque voluntate se Ecclesiae Primogenitos esse Filios comprobaverunt: quem tibi ut maximarum opum haeredi, sic eorum pietatis aemulo honorificentissimum titulum reliquerunt.

Quanto studio Germanicas Ecclesias defendere teneatur Francorum Rex, qui Germanicorum foederum arbiter reputatur.

§. 3. Ut igitur pietas in Deum tua, et Catholicae Religionis amor, et cura eas opes, Deo tibi reddente vices tutabitur, ita easdem opes a Regia Majestate tua vicissim sunt adhibendae ad eamdem Religionem tuendam amplificandam, multoque magis, ubi ea viguit, ut viget, retinendam, conservandamque. Illud autem in hac causa Majestati tuae maxime proprium, quod Ecclesiae illae, quae vocantur in hoc periculum, te Germanicorum foederum sequestrem, et arbitrum recognoscunt; te incolumitatis suae sponsorem appellant; tuam fidem pro Ecclesiasticorum Principum securitate interpositam implorant. Itaque non tam pietatis est tuae, quam existimationis, et gloriae, carissime in Christo Fili Noster, Ecclesias illas praestare incolumes, et in suae dignitatis, et amplitudinis possessione securas; de qua turpe esset ab Ecclesiae Catholicae hostibus, hoc est ab inimicis tuis deturbari, et dejici. Haec non modo pro Apostolico tuendae conservandaeque Catholicae Religionis a Christo Domine humilitati Nostrae demandato munere, sed etiam pro Nostra erga Majestatem tuam benevolentia summa, et praecipua charitate, de gravissimo negotio, in quo de Sanctae Matris tuae amantissimae honore, de nobilissimarum Ecclesiarum dignitate et fortunis, de suis etiam rebus, tuaque agitur gloria, te monere voluimus; nec dubitamus, quin id strenue sis aggressurus, ut eorum molitiones frangas, qui Catholicae Ecclesiae, tuaeque Majestati sunt infensissimi. Id futurum speramus, Deo consiliorum tuorum auctore, duce, et adjutore, qui sibi adversantium dissipat cogitationes populorum, et reprobat consilia Principum. Denique Majestati tuae, quam summa paterni animi Nostri charitate complectimur, Regiisque Liberis tuis, Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum in Arce Castri Gandulphi Albanensis Dioecesis sub Annulo Piscatoris die VI. Octobris MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXV.

Dat. die 7. Oct. 1762. Ann. V. De eodem argumento agit cum Hispaniarum Catholico Rege.

Vide adnotationem praecedentem, nec non litteras, alias Catholico ipsi Regi directas, et a Nobis relatas sub Num. CCXXXI. pag. 528.

Carissimo in Christo Filio Nostro Carolo Hispaniarum Regi Catholico.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Suspicionem suam patefacit ne in proximo ineundo pacis foedere Germanicarum Ecclesiarum juribus offensiones adferantur.

§. 1. Cum ad Nos undique allati sint nuncii, prope jam esse, ut hoc teterrimum bellum terra marique adhuc gestum, quod te etiam suscipere rationes tuae compulerunt, tandem aliquando componatur, inclinantibus Principum animis ad pacem, atque concordiam; gravissima quaedam Nobis est injecta suspicio, ne quid in novo sanciendo foedere statuatur adversum rationibus quarumdam Nobilissimarum in Germania Ecclesiarum, quae nunc suis orbatae Pastoribus, omni defensore carent, et ad omnem propemodum injuriam videntur objectae. Itaque Nos, qui ex hac B. Petri Sede, in qua immerentes Dei Numine, et voluntate locati, tamquam ex alta specula, circumspicimus pericula, quae rei Catholicae impendent, Pastoralis Nostri muneris esse putavimus ad carissimos in Christo Filios Nostros in Catholica Ecclesia Reges confugere, et ab iis in earum Ecclesiarum ancipiti casu periclitanti Orthodoxae fidei petere auxilium. Cumque in Christiana Republica, si quisquam alius ipso opibus emineas et potentia, animomque geras studiosum aequitatis, proximi cupidum, et flagrantissimo in Ecclesiam studio mirifice incensum, ut nullas tibi potiores habendas esse rationes arbitrare, quam, quod aequum justumque sit, vindicare, pericula saluti animarum depellere, et rem Catholicam strenue tueri.

Catholici Regis auxilium implorat ne temporali pellantur dominatione, hisque juribus priventur Germanicae Ecclesiae.

§. 2. His de causis magna fiducia Regiae Majestatis tuae praevalidum pro illis Ecclesiis imploramus auxilium; ne temporali pellantur dominatione, hisque juribus priventur, magno cum orthodoxae fidei periculo. Satis enim intelligis pro summa sapientia tua, si ea dominatio, et principatus ad Heterodoxos Principes transferatur, quanto in aeternae salutis discrimine, qui sub eorum Ditione vitam agerent, versarentur. Ne igitur patiatur Regia Majestas tua, tale quidpiam in paciscenda pace constitui, quo Ecclesiae illae, nullis Catholicis Principibus defensoribus, oppressae videantur, Nosque de hominibus, qui in illis regionibus Catholicam Religionem colunt, perpetuo simus in metu, et acerba cura, et solicitudine de aeternae salutis eorum periculo assidue cogitemus. Id a te carissime in Christo Fili Noster majorem in modum petimus; quod egregiae illae Majestatis tuae virtutes, quas supra memoravimus, sperare Nos jubent impetraturos. Deum impensissimis interea precibus flagitabimus, ut ea tuum in animum injiciat consilia, quibus pacem facias, quae Catholicae Ecclesiae utilitatem, fideique orthodoxae, ubicumque tua providentia opus erit, incolumitatem, regioque Nomini tuo immortalem afferat gloriam. Denique Majestati tuae quam paterno animi Nostri affecto, et charitate complectimur, Regiisque Liberis tuis Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum in Arce Castri Gandulphi Albanensis Dioecesis sub annulo Piscatoris die VII. Octobris MDCCLXXII. Pontificatus Nostri anno quinto.

CCCXVI.

Poloniae Regi Illustri Germanicas commendat Ecclesias, neque patiatur obsecrat, ut in futuro pacis foedere eisdem inferatur injuria pro sarcendis acti belli infortuniis. Dat. die 9. Oct. 1762. Ann. V.

Jam prius Regi Polonorum commendaverat Pontifex hic Germanicas Ecclesias, per suas Literas a Nobis relatas hoc continuationis voluminis num. CCXV. pag. 505.

Carissimo in Christo Filio Nostro Augusto Poloniae Regi Illustri.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Periculum Catholicorum in Germania exprimit si casus contingat quod sub dominio saeculari Principum Acatholicorum transeant Ecclesiae nonnullae, temporali potestate pollentes.

§. 1. Ad caeteras sollicitudines, et angores, quos e Christianae Reipublicae calamitatibus, et propriis Regiae Majestatis tuae incommodis, capimus et aerumnis, gravissima nunc accessit molestia, quod Principum, qui in hoc perniciosissimo, diuturnoque bello inter se contulerunt arma, conversis animis ad pacis consilia, tristis quidam ad Nos pertulit rumor, Ecclesias aliquot Cathedrales, quae in Germania suis nunc Pastoribus, et Defensoribus carent, in summo versari periculo, ne in proximo sanciendo foedere, temporali sua spolientur dominatione, earumque ditiones alienis fortasse a Catholica Religione Principibus tribuantur. Quantum ex ea re sacrosancta fides nostra caperet detrimenti, quanta esset fidelium animarum pertimescenda pernicies, ipsa videt Majestas tua, cui abunde satis exploratum est, et perspectum, Catholicis, qui sub Heterodoxis Principibus vitam agunt, vix licere aeternae salutis tenere viam.

Poloniae Regem hortatur ne pro Religione sua patiatur, Ecclesiarum juribus redimi infortunia perpessa in acto postremo bello.

§. 2. Quamobrem non adhortandi tui causa (quis enim Majestate tua ad propugnandum Dei honorem, veramque fidem alacrior?) sed ut spem, quam Sancta haec et Apostolica Sedes posuit, seu verius fiduciam, quam in tuo habet praesidio, declaremus, his ad te literis egregiam tuam in Deum pietatem, et erga Catholicam fidem flagrantissimum studium imploramus, et petimus, ne tuas, aut cujusquam res unquam redimi patiare Divini honoris, et Catholicae Religionis dispendio. Quam si praestiteris animi firmitudinem atque constantiam, quod summa, et Ecclesiae universae spectata pietas tua sperare Nos jubet: *Dominus addet omnia quaecumque fuerant, Majestatis tuae duplicia*: et coelesti gratiae suae rore acres animi tui solicitudines interea leniet, dum, quae maxima fecisti damna, tibi sarciantur. Nos ipsum impensissimis precibus flagitabimus, ut in Regiae Majestatis tuae, caeterorumque Catholicorum Principum animos immittat ea consilia, quibus non sibi quisque suas in paciscendo foedere opes quaerant, sed quibus omnes in medium consulant, et in communem conspirent salutem, et Catholicae Religionis incolumitatem. Denique Majestati tuae, regiisque Liberis tuis, è penitissimis charitatis Nostrae visceribus depromptam Apostolicam benedictionem, amantissime impertimur. Datum in Arce Castri Gandulphi Albanensis Dioecesis sub annulo Piscatoris die IX. Octobris MDCCLXXII. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CCCXVII.

Romanorum Imperatorem obsecrat, ne sinat Germanicas quamplures Ecclesias, quae et spirituali, et temporali Episcoporum dominio subjiciebantur, ad dominationem temporalem Acatholicorum Principum transire, in proxime ineundo pacis foedere.

Dat. die 9. Oct. 1762. Ann. V.

Praecedenti anno sub die 13. Maji, alias Romanorum Imperatori Literas dedit, quibus Germanicas Ecclesias commendabat. Eas perlegere praestat a Nobis jam datas hoc volumine num. CCXVI. pag. 505.

Carissimo in Christo Filio Nostro Francisco Lotharingiae et Barri Duci, nec non Etruriae sibi subjectae Magno Duci, in Romanorum Imperatorem electo.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Dum de proxima pace conciliandra consolatur, dolet quod Germanicae Ecclesiae nonnullae, ab Ecclesiastica dominatione cui subjiciebantur, ad Acatholicorum Principum dominium transferri velint.

§. 1. Quem ex hoc maximo, diuturnoque bello, quod in tota fere Germania versatum est, et versatur, acerbissimum dolorem caepimus, multum lenirent nuntii, qui ad Nos undique afferuntur, agitari nunc de pace consilia, nisi magno essemus in metu, ne quid Catholicae Religionis rationibus adversum, atque adeo ipso bello gravius in conficienda pace constituatur. Neque enim ignorat Majestas tua, qui Catholico nomini sunt infensi, nihil tantopere moliri, quam ut in Germania Catholicorum usque atterantur vires, minuaturque potentia; quod in pa-

eiscenda Westphalica pace, magno cum fidei Catholicae detrimento, sunt consequuti, et nunc id potissimum student, eoque, ut ad Nos perlatum est, animum intenderunt, ut Cathedralibus quibusdam Ecclesiis, quae nunc suo Pastore carent, adempta temporali dominatione, atque ei tributa, cui tribui commodius visum fuerit, ita fuedus denique sanciatur. Id si contigerit, ut ex ea dominatione vertantur Episcopi, et quod Deus prohibeat, in eam veniant viribus praevalidi Principes, qui a Catholica discrepant fide, quantum de tuis rebus, quantum de auctoritate tua detrahatur, et commodis, et quae inde Catholicae Religioni oritura sint mala, ipsa pro singulari sapientia sua videt Majestas tua, cui jamdudum sub Nostri Pontificatus initium ea de re satis prolixas dedimus literas, quibus ea, quae huc pertinent, fusius persequuti sumus, nec propterea eadem hic ducimus iteranda.

Demonstratis malis ex hac variatione futuris Catholicis in Germania, Imperatorem obsecrat, ne tantam afferre injuriam rebus Ecclesiae sinat in proximo foedere.

§. 2. Non est enim cur Majestatem tuam de eo doceamus, quod ipsa satis habet exploratum, et cognitum, et quanti sit ponderis, at momenti probe perspectum. Quod autem pro eo, quod profundo quodam consilio suo, divina providentia Nobis commisit gubernandae Catholicae Ecclesiae officio, praetermittere omnino non possumus, immo vero, quod ad has tibi dandas literas maxime Nos impulit, illud est, ut te jam pro tua in Deum pietate satis ardentem, et erectum ad ea, quae tuae fidei, et tutelae sunt, propugnanda in Domino adhortemur, nimirum, Sanctam Catholicam Ecclesiam, cujus tu Romani caput Imperii a Deo constitutus, esse debes propugnator, et custos. Profecto, nec tibi vivida ingenii vis, nec consilium deest, neque solertia, auctoritate plurimum polles; summa tibi est et egregia voluntas; omnia denique tibi suppetunt, quibus est opus, ut quae modo suspicamur improba in Catholicam Ecclesiam suscipi consilia, virtute, et opera tua in nihilum recidant. Faxit Deus ut Majestatis tuae erga Catholicam Religionem studia satis prompta, et parata, flagrantiora fiant in dies, et ad tutandam Ecclesiam, ejus fidem conservandam incorruptam, et integram, et in istis Germaniae regionibus verum Dei cultum vel retinendum, vel amplificandum cum tui Caesarei nominis magna, nec interitura unquam gloria exardescant. Quod superest, Deum enixe precabimur, ut Majestati tuae, tuoque Imperio, et Augustae Familiae tuae secundissima, et prosperrima quaequae semper eveniant; atque huic inprimis, quod tibi commendamus, negotio gravissimo, et maximo, is exitus, quem optamus, divina aspirante gratia contingat. Denique tibi, regiisque Liberis tuis, paterna, praecipuaque charitate, Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum in Arce Castri Gandulphi Albanensis Dioecesis sub Annulo Piscatoris die IX. Octobris MDCCLXXII. Pontificatus Nostri anno quinto.

CCCXVIII.

Dat. die 9. Oct. 1762. Anno V.

Germanicarum Ecclesiarum conservationem contra Acatholicorum conatus Imperatrici Mariae Theresiae commendat, et futura mala Catholicis imminentia, si quid ipsarum Ecclesiarum juribus detrahatur.

Praecedentes hujus Pontificis Literas Imperatrici Reginae directas pro ipsis Germanicis Ecclesiis sub die XVII. Maji MDCCLXI habes supra relatas hoc columine sub Num. CCXVIII. pag. 506.

Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae Hungariae Reginae Apostolicae, nec non Bohemiae Reginae Illustri in Romanorum Imperatricem electae.

Clemens PP. XIII.

Carissima in Christo Filia Nostra salutem, et Apostolicam benedictionem.

Quantum prae bello deterior illa sit pax significat, qua vulnus ingeritur Ecclesiasticis juribus, Christianorum bono.

§. 1. Quae sit Nostri Pontificatus acerba conditio, saepe pluribus in rebus asperis antea cognovimus, et nunc maxime experimur, cum unde magnam oporteret ad Nos pervenire laetitiam, maximus inde Nobis oriatur, et gravissimus metus, et solicita futurae aegritudinis expectatio. Pace quidem nihil dulcius, nihil optabilius: sed ubi formidulosum hoc,

quod adhuc geritur bellum aliquando extinctum fuerit, quis futurus in aliquibus Germaniae partibus Religionis Catholicae status, pro Apostolici muneris Nostri ratione cogitantibus, ipsa pax, de qua nunc agi sedulo, omnes nuncii huc attulerunt, Nobis visa est ipso prope bello formidolosior. Nam si ejusmodi accipiantur conditiones, quas fortasse ferent, ut rumor est, qui a Catholica fide dissentiunt, vehementer veremur, ne non piam habituri simus pacem, sed Ecclesiae noxiam, et injuriosam.

Imperatricis Reginae patrocinium pro periclitantibus hisce Ecclesiis requirit, et futurum ab illius Religione expectat.

§. 2. Quamobrem a Regia Majestate tua, opem, et auxilium petimus laboranti in Germania Catholicae Religioni, cui per Westphalicam pacem iniusta olim mala, si nunquam sanari potuerunt, quin potius, ubi occasio ferat refricari videmus, et ingravescere; id saltem praecavendum est sedulo, ne nunc in conficienda pace iniquae pactiones fiant, quae Sacrosanctae Religioni Nostrae novam afferant calamitatem. Cum autem, quod Majestatis tuae omnium maxime interest quidquid in novo faciendo foedere actum pactumque fuerit, tuae in eo sanciendo partes debeant esse praecipuae, idcirco carissima in Christo Filia Nostra, tuam opem potissimum imploramus, pietatem tuam requirimus, Regineque Majestatis tuae ad omnes dim cationes, pro Christi nomine, et gloria promptum paratumque animum his Nostris litteris excitamus. Nec vero de hac re quanti ea momenti sit, et quam ad Catholicae Religionis incolumitatem, ad Dei gloriam, et ad Majestatis etiam tuae, tuorumque Regnorum securitatem pertineat, subtiliter disserendo te diutius detinebimus ipsa enim pro ingenii tui acumine, et tractandarum maximarum rerum usu praedita, satis intelligis, quid tuae, tuarumque rerum intersit. Quapropter ut omnia in compendium conferamus, si Regia Majestas tua prudentiam suam, et sui sorumque amorem, et, quod caput est, pietatem suam excotiat, et Religionem, profecto carissima in Christo Filia Nostra perspicies, in paciscenda pace quidquid rei Catholicae peperis boni, id omne maxime tibi, tuisque rebus futurum emolumento. Denum interea rogabimus impensissimis precibus, ut immissa divinitus in te virtute sua, altitudinem animi tui, quod adhuc facere dignatus est, sustinere non desinat. Ejusque misericordiam primum confisi, tum spectata satis adhuc in omnibus rebus pietate tua freti, confidimus futurum, ut in Germania, quae sunt Ecclesiae aliquae Pastoribus suis orbatae, ditiones suas, Principatus caeteraque hujusmodi jura, omnisque res Catholica Majestatis tuae opera statutum suum retineant; et in hac paciscenda pace apparet, sic existimare regiam Majestatem tuam praestare quidvis perferre, quam non Dei gloriam, ejusque veram, sanctamque Religionem omnibus viribus propugnare. Denique Majestati tuae summae erga te voluntatis, paternique animi Nostri pignus Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum in Arce Castri Gandulphi Albanen. Dioecesis etc. die IX. Octobris MDCCLXII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXIX.

Constitutiones pro Monasterio in Kesroano a Graeco-Melchitis erecto sub regula S. Basilii, approbantur, et observari mandatur. Dat. die 5. Nov. 1762. Ann. V.

Literae Decretales Benedicti XIV. diei 24. Decemb. 1748. quibus erectum hoc Monasterium fuit, praetermissae fuere in Bullario Benedictino.

Clemens PP. XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Injunctum Nobis divinitus Apostolicae servitutis Officium exigit, ut tam Monachorum, quam Monialium sub suavi Christi jugo, ac laudabili Monasticae vitae Instituto, vota sua Deo reddere, uberesque bonorum operum fructus, aspirante superni favoris aura proferre jugiter satagentium, curam gerentes, ea quae ab ipsis ad exactiorem Regularis disciplinae observantiam opportunis rationibus promovendam, provide, sapienterque constituta, et ordinata esse noscuntur, ut firma semper atque inviolata persistant, Apostolici muniminis Nostri, cum id a Nobis petitur, praesidio, libenter constabilimus.

Benedictus XIV. hoc Monasterium a Graeco Melchitis erectum sub S. Sedis protectione recepit, et Patriarchae Graeco-Melchitae jurisdictioni mediate subjecit.

§. 2. Alias siquidem fel. rec. Benedictus XIV. Praedecessor Noster, Decretalem die XXIV. Decemb. MDCCXLIII. ad tunc existentem Patriarcham Antiochenum Graecorum Melchitarum, et omnes ejusdem ritus Catholicos Episcopos, eidem Patriarchae subjectos datam, emisit, cujus initium est « *Demandatam* » in qua inter caetera praescriptum reperitur, ut Monasterium Monialium in Kesroano a Graeco-Melchitis erectum, et Moniales in ipso pro tempore degentes, sub Apostolicae hujus Sanctae Sedis, et infrascriptae Cardinalium Congregationis protectione reciperentur, illius vero, et illorum regimen tum spirituale, tum temporale, ad Monachos Congregationis Sancti Joannis de Sorrie spectaret, cum immediata subjectione pro tempore existenti Episcopo Ordinario, et mediata Patriarchae Graeco-Melchitarum Antiocheno: qui etiam immediatam super eo, et illis auctoritatem acquirere deberet, quotiescumque futuris temporibus non adesset Episcopus Orthodoxus illius Sedis, quatenus vero (quod Deus avertat) neuter esset Catholicus, per id tantum temporis, et donec alteruter Catholicus superveniret, praedictum Monasterium immediate subjaceret, Abbati Generali praedictae Congregationis Sancti Joannis, tanquam Delegato dictae Sedis, Confessarius vero ordinarius Monialium praedicti Monasterii esset Monachus professus ipsius Congregationis Sancti Joannis, quem scientiae, pietatis, ac prudentiae, et probitatis commendatione ab Abbate Generali praedicto delectum, et praesentatum Episcopus Dioecesanus probasset: idemque statuitur de Confessario extraordinario, quem idem Abbas Generalis ter per annum, ad audiendas dictarum Monialium Sacramentales Confessiones valeret deputare, facta insuper dicto Episcopo potestate, quatenus id expedire putaret, alium quemcumque Sacerdotem Regularem etiam alterius Instituti, et ritus Latini, vel etiam Saecularem ejusdem ritus, in Confessarium extraordinarium dictis Monialibus deputandi. Insuper in eadem Decretali statutum est, non aliam regulam a praedictis Monialibus servandam esse, quam genuinam illam Sancti Basilii, quam Monachis praedictae Congregationis Sancti Joannis etiam tradendam, idem Benedictus praedecessor mandaverat; cui quidem regulae si tam supradicti Monachi, quam modo enunciatae Moniales aliquas peculiares Constitutiones addere vellent, quae nec ejus regulae observantiae, neque Graecis ritibus adversarentur, ad infradicendam Congregationem prius cognoscendas, atque ab Apostolica Sede praedicta confirmandas, exhibere tenerentur, et alias prout in ipsa Decretali, cujus tenor praesentibus pro plene, et sufficienter expressum, et insertum haberi volumus, prout fusius dicitur contineri.

Moniales peculiares condidere Constitutiones Monasticas eorum Regimini accomodatas.

§. 3. Cum autem sicut dilecti filii Jacobus Sagiati Abbas Generalis, nec non Diffinitores Generales Graeco-Melchitarum dictae Congregationis Sancti Joannis Baptistae in Soario, per dilectos itidem filios Joannem Naccas, et Thomam Corbagi Procuratores suos, hic in Alma Urbe Nostra, apud Ecclesiam Sanctae Mariae in Dominica vulgo *la Navicella* nuncupatam commorantes, nomine dilectarum in Christo filiarum modernarum Abbatissae, et Monialium supradicti Monasterii in Kesroano erecti, Nobis nuper exponi fecerunt Moniales praedictae, regulam Sancti Basilii, juxta memorati Benedicti praedecessoris Decretalem, qua par est obedientia susceperint, ac super ipsam regulam peculiares Constitutiones Monastico earum Monasterii regimini accomodatas, ac peropportunas condere curaverint, ac propterea, quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent.

Pontifex Constitutiones a Monialibus conditas et a S. Congregatione Propagandae Fidei approbatas, confirmat.

§. 4. Nos piis eorumdem exponentium, votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, ac exponentium praedictorum, nec non dictarum Abbatissae, et Monialium singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus earum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, de Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis Propagandae Fidei praeposi-

torum, qui jussu Nostro ipsas Constitutiones primum quidem bo. me. Fortunato, dum vixit S. R. E. praedictae Cardinali Tamburino nuncupato, deinde sequuto ipsius Fortunati Cardinalis obitu, dilecto filio Nostro Laurentio ejusdem S. R. E. Presbytero Cardinali Ganganelli nuncupato, examinandas, ac perpendendas commendarunt, ac relationem ipsius Laurentii Cardinalis, eidem Cardinalium Congregationi factam attenderunt, consilio, supradictas Constitutiones, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, etiam substantiales, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus; salva tamen semper in praemissis auctoritate memoratae Congregationis Cardinalium.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes easdem praesentes literas, semper firmas, validas et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit, attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Novembris MDCCLXII, Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXX.

Dat. die 15. Nov. 1762. Ann. V.

Decretum S. Congregationis Episcoporum, et Regularium, circa transitum, et adscriptionem Fratrum Ordinis Sancti Francisci Discalceatorum Provinciae S. Gregorii Philippinarum in Provincias alteras, confirmatur, et observari mandatur.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Recensentur incommoda provenientia Provinciae S. Gregorii in Indiis ex transitu Religiosorum ab una ad aliam Provinciam.

§. 1. Nuper pro parte dilecti filii Francisci Mignez Fratris expresse professi, ac Ministri, et Procuratoris Provinciae S. Gregorii Insularum Philippinarum Ordinis S. Francisci Discalceatorum, Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositorum exposito, quod licet in diversis Ordinis praefati Capitulis Generalibus, et signanter in Vallisoletano 1593, et Romano 1600. respective annis habitis, decretum fuerit pro Indiarum Provinciis, nullum posse permitti transitum de una Provincia, ad aliam, absque consensu utriusque Provinciae Ministri Provincialis, pro tempore existentis, sub poena privationis Officii Ministro Provinciali recipienti, et inhabilitatis ad Officia quaecumque Fratri ita recepto, prout etiam si Religiosi ad aliquam Indiarum Provinciam transferentes, ad aliam dicti Ordinis minime assignatam, praescriptamque se se converterent, Apostasiae poena plecti, et statim, ad Provinciam ipsam, ad quam destinati fuerant, remitti jubentur, sub poena privationis et Officio respective Ministris Provincialibus, aut Guardianis, tunc existentibus contrafacientibus: nihilominus non raro accidere solet, quod Religiosi primodictae Provinciae filii, vel antequam ad ipsam S. Gregorii Provinciam transeant, vel postquam in illa per paucos annos manserint, sollicitent incorporari, et de facto in aliis tum Europae, tum Indiarum Ordinis hujusmodi Provinciis incorporentur. Et in eadem expositione subjuncto, quod totum, id in grave memoratae S. Gregorii Provinciae cedebat detrimentum, quae utpote unica, et sola in ultimis illis Orientalium Indiarum, seu potius vastissimi Oceani extremitatibus existens, et non aliis Fratribus composita, quam illis, qui ex Hispaniarum ipsius Ordinis Provinciis illuc mittuntur, amplificatione potius, quam paucitate Filiorum Religiosorum indigebat: hinc si Fratres Provinciae hujusmodi jam adscripti, ad alias dicti Ordinis desciscant Provin-

cias, verendum profecto est, ne successu temporis, illa amittantur; in iis enim regionibus vix unus ex natis reperitur, qui in dicto Ordine recipi possit, idoneusque sit ad strictioris Observantiae institutum amplexandum.

Provincia S. Gregorii pluribus indiget Operariis, quippe quae amplissimis Missionibus incumbit.

§. 2. Ad haec bujusmodi Provinciae Fratres in id praecipue incumbunt, ut nedum in ipsis Philippinis Insulis, ubi adhuc Barbarorum multitudo viget in Montanis, sed et Sinarum, et Cochinchinae, aliorumque finitimorum Regnorum gentes, ad Catholicam fidem reducant; non paucis propterea Provincia ipsa S. Gregorii indigebat Operariis; hinc si per incorporationem hujusmodi filiorum dictae Provinciae in aliis dicti Ordinis Provinciis, suis ipsa filiis expolietur, pernecessae cessabunt ejusdem Provinciae Missiones, ac insuper quoad illos, qui a saepe dicta Provincia negociorum caussa, alio ablegabantur, ea urgebat ratio, quod, ut de negociis sibi commissis, quemadmodum par est, rationem reddere queant, ad ipsammet Provinciam redire debent; alias enim si expeditis commissionibus, per incorporationem illorum in aliis Provinciis dicti Ordinis, a jurisdictione sui Ministri Provincialis illos mittentis eximerentur, illos quoque exemptos esse contigeret a debita rationum redditione.

Preces porrectae Congregationi Episcoporum, et Regularium ad impediendum transitum de una ad aliam Provinciam Religiosis Provinciae S. Gregorii in Indiis.

§. 3. Ideoque ad removenda tam gravia damna, quae Provincia praedicta ex suorum inconstantia quotidie lugere cogebatur, pro parte ejusdem Francisci Prominiatri, et Procuratoris ejusdem, Congregationi Cardinalium supplicato, ut declarare dignaretur, quod nullus, sive Prominister, Custos, Commissarius Missionum, aut Procurator missus, seu missi, aut mittendus, vel mittendi a Provincia praedicta S. Gregorii in Europam, aut ad Indias Occidentales, sive quisquis, aut illuc pergens, a quolibet dicti Ordinis Superiore, quacumque auctoritate fungente, absque consensu, et expressa licentia Ministri, et Diffinitorii Provincialis pro tempore existentis ejusdem S. Gregorii Provinciae, in aliis quantumvis privilegiatis ipsius Ordinis Provinciis incorporari possit, sub poena nullitatis incorporationis, quae sine praedictis licentia, et consensu quandocumque pro tempore fa-ciendi venerit, ipso facto absque ulla alia declaratione incurrendae; ita ut incorporatio hujusmodi, sic absque licentia, et consensu praedictis peracta, nulla sit eo ipso et nemini suffragetur, nullumque habeat, et habere praetendatur effectum, firmis etiam remanentibus aliis poenis in memoratis ordinis statuto contentis et expressis: quibuscumque gratiis, privilegiis, et indultis, cuivis personis concessis, ac concedendis non obstantibus.

Sacra Congregatio declarat, non esse permittendum transitum Religiosis Provinciae S. Gregorii Philippinarum ad aliam Provinciam, nisi expleto decennio ab incorporatione, sub poena nullitatis.

§. 4. Emanavit ab eadem Cardinalium Congregatione decretum tenoris sequentis videlicet - Sacra Congregatio EE. et RR. S. R. E. Cardinalium, negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praeposita, referente Eminentissimo de Rubeis Ponente, ac attenta relatione P. Procuratoris Generalis, censuit rescribendum, prout praesentis decreti vigore rescripsit, et decrevit: firma remanente prohibitione Religiosis Descalceatis Provinciae insularum Philippinarum transeundi, et sese incorporandi intra decennium in alia Provincia, absque consensu utriusque Provinciae, vel poenis contentis in constitutionibus Apostolicis, ac in Statutis Generalibus Ordinis, consulendum Sanctissimo pro approbatione declarationis, quod transitus, et incorporationes hujusmodi absque consensu utriusque Provinciae intra decennium, ipso facto, et sine ope ullius declarationis, sint nullae, irritae, ac nullius efficaciae ad omnes effectus. Romae 10. Sept. 1762. — et facta de praemissis relatione ab infrascripto D. Secretario sub die 17 ejusdem Mensis, et Anni Sanctitas Sua benigne annuit, et enunciatum decretum S. C. approbavit — C. A. Cardinalis Cavalchini — S. Bonaccursi Secretarius.

Pontifex resolutionem Sacrae Congregationis approbat, et observari mandat.

§. 5. Cum autem sicut dictus Franciscus Prominister, et Procurator Nobis subinde exponi fecit, ipse decretum hujusmodi, quo firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desideret. Nos ipsius Francisci Prominiatri, et Procuratoris votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, si quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium

§. 1. Quaecumque ad majorem Regularis disciplinae observantiam, et Religiosorum Ordinum commodum, et incrementum, nec non pacem, concordiamque inter quosque Christifideles, sub suavi Religionis jugo mancipatos confirmandam, procurandamque, in Domino conspicimus profutura, eadem qua salubrius promoveantur, promota facilius statuantur, ac statuta perennius persistant, supremas Apostolicae procurationis Nostrae partes, libenti animo interponere, non dedignamur.

Refertur antiqua methodus servata quoad numerum vocalium ad Comitia Generalia hujus ordinis, et incommoda a praegrandi vocalium numero derivantia, exponuntur.

§. 2. Proponi siqnidem Nobis nuper fecit dilectus filius Petrus Joannettius de Molina Minister Generalis Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia nuncupatorum, quod licet transactis temporibus, a tunc existentibus Superioribus Generalibus ipsius Ordinis, pluries animo perpensa fuerint incommoda, dissidia, dissentiones, jurgia, ac discordiae, quae manifeste oriebantur, nec non magni momenti sumptus, quos Ordo ipse, et illius Provinciae omnes facere tenebantur, ex magno Vocalium numero, qui ad Comitia Generalia dicti Ordinis, pro ferendis eorum respective suffragiis conflabant, ascendentium ad tercentos quinquaginta Vocales, quando omnes adventabant, licet id raro accideret, quippe qui aliqui ex illis in itinere in morbum incidebant, aut ab hac luce migrabant, seu antequam convaluissent, tempore debito ad Comitia Generalia accedere nequibant, de praesenti vero, eorum numerus ad tercentos ascendit, et frequenter excedit, prout in Capitulo Generali in Alma Urbe Nostra an. MDCCL. habito, trecenti, ac decem, et novem Vocales numerati fuerunt, ac ad nuperum Capitulum Generale, in proxime elapso anno Mantuae celebratum, trecenti, et octo Vocales accesserunt, praeter, ut ultra alios Socios, et Tertiarios, qui ad quamplurimos Officiales, aliosque inservientes, in praemissis necessario, conjuncti, magnam confusionem, non sine gravi tum in spiritualibus, tum in temporalibus, tam totius Ordinis in generali, quam illius Provinciarum in particulari, detrimento, afferre solent; nihilominus nullum remedium attulerint.

§. 3. Praemissa autem omnia dilecti filii moderni Diffinitorium, seu Discretorium Generale utriusque Familiae Cismontanae, ex Ultramontanae nuncupatae memorati Ordinis, in dicto Capitulo Generali ultimo loco habito canonice electi, mature perpenderunt, et quo hisce incomodis consulerent, et sumptus quos Ordo praedictus pro celebratione Comitiorum Generalium necessario subire oportet, evitare valerent, eo magis, quod aere alieno pro celebratione dicti Capituli Generalis quatuor mille scutorum monetae Romanae gravatus remanet, in unum congregati, suum pro diminutione vocalium, eorumque sociorum, qui ad Comitia Generalia ipsius ordinis pro tempore habenda accedere debebunt, decretum ediderunt tenoris sequentis, videlicet. *Quae sane incommoda mature examinata fuere a Diffinitorio Generali Ordinis in Capitulo Generali condonato.*

« Ad evitandas gravissimas expensas, aliaque incommoda, quae ex multiplicitate Vocalium, eorumque Sociorum ad Capitula Generalia nostri Ordinis confluentium hactenus experti sumus, et in dies experimur, decernit Diffinitorium Generale, supplicandum esse Sanctissimo pro ipsorum diminutione, ita quod (praeter Patres Reverendissimi Diffinitorii, et Custodes regimini Custodiarum) ex unaquaque Provincia in posterum unus tantum Vocalis accedat, Minister nempe Provincialis, si possit, et illo se se excusante, vel legitime impedito, Custos, qui tantummodo secum Tertiarium deferat. Discreti autem Generales, unum Socium, vel Sacerdotem vel Laicum cum Tertiario, atque hoc decretum idem Diffinitorium Generale, mandat Capitularibus actibus esse inserendum. Datum Mantuae in Capitulo Generali die VI. Junii MDCCLXII. — *Sequuntur signaturae PP. Diffinitorii* — Concordat cum Originali existenti in hoc Archivio Aracaelitano Generali. F. Ferdinandus de Roma Lector Jubilatus, et Archivii Custos » — Loco † Signi — *Diffinitorium Generale censuit supplicandum esse Pontifici pro imminutione vocalium ad Comitia Generalia Ordinis.*

§ 4. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dictus Petrus Joannettius Molina Minister Generalis, nomine etiam dicti *Recensitis veteribus constitutionibus quoad*

majorem numerum vocalium, preces Pontifici porriguntur, ut resolutionem Diffinitorii Generalis confirmare, et approbare dignetur.

Diffinitorii, seu Discretorii Generalis, quo unanimi consensu confectum decretum firmius subsistat, et servetur exactius, summque sortiatur effectum (non obstante quod in Sext. Decretal. lib. 5. tit. 12. *de Verbor. significat. Cap. 3. Exiit qui seminat* ubi fel. rec. Nicolaus Papa III. praedecessor Noster exposuit regulam ejusdem S. Francisci, haec verba habeantur — *Insuper dubitantibus Fratribus praedicti Ordinis an pro eo, quod in regula dicitur, ut decedente Generali Ministro, a Provincialibus Ministris, et Custodibus in Capitulo Pentecostes, fiat electio successoris, omnium Custodum multitudinem oporteat ad Capitulum Generale convenire; aut (ut omnia cum majori tranquillitate tractentur) sufficere possit, ut aliqui de singulis Provinciis, qui vocem habeant aliorum intersint; taliter respondemus, ut scilicet singularum Provinciarum Custodes unum ex se constituant, quem cum suo Provinciali Ministro, pro seipsis ad Capitulum dirigant, voces, aut vices suas committentes eidem. Quod etiam constituerint per seipsos, statum hujusmodi duximus approbandum. Quod idem praedecessor noster Gregorius IX. in casu hujusmodi dicitur respondisse* — hactenus dictus Nicolaus qui anno MCCLXXVII. hanc reductionem Vocalium fecit, quando idem Ordo triginta solum numerabat Provincias, et S. Bonaventura dicti Ordinis regimen explere pergebat, et ipsamet dispositio in ipso Ordine vigebat. Et subinde rec. mem. Leo X. praedecessor itidem Noster, in sua Constitutione incipiente *Ite, et vos in vineam meam ec.* Dat. Romae apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicae Millesimo quingentesimo decimo septimo, quarto Kal. Junii Pontificatus sui Anno V. §. 6. — *Electio vero successoris* (nempe Ministri Generalis) *fieri debeat a solis Ministris Provincialibus, et Custodibus reformatis, tam Cismontanis, quam Ultramontanis, in Capitulo Generali saepe dicti Ordinis, in Festo Pentecostes, in loco quem Minister Generalis, cum Capitulo Generali proxime praecedenti duxerint assignandum, ad quod Capitulum omnes Ministri, et Custodes, sive Vocales tam Cismontani, quam Ultramontani accedere teneantur*) Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desideret.

Praevia moderatione praecedentium Constitutionum Apostolicarum, relatam Diffinitorii Generalis resolutionem super imminutione vocalium ad Comitia Generalia, confirmat, et approbat.

§ 5. Nos piis ejusdem Petri Joannetti Ministri Generalis, ac Discretorii, seu Diffinitorii Generalis hujusmodi votis, hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, interdicti, aliisque canonicis censuris, et poenis si quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus, eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, audito etiam dilecti Filii Nostri, Hieronymi S. R. E. Diaconi Cardinalis Columnae nuncupati, dicti Ordinis apud Nos, et Apostolicam Sedem Protectoris voto, qui omnes, ipsius Ordinis Superiores in Alma Urbe Nostra praedicta degentes, vulgo ut dicitur *Officiales Curiae* nuncupatos, confirmationi supradicti decreti assentientes esse comperit, praeinsertum decretum Discretorii, seu Diffinitorii Generalis hujusmodi, ac omnia, et singula in eo contenta, et expressa, non obstante dicti Leonis praedecessoris Constitutione, quam quoad declarationem, et assignationem Vocalium ad Capitula Generalis factam dumtaxat, auctoritate Apostolica revocamus, cassamus, et annullamus, in reliquis vero, firmis remanentibus omnibus in ea contentis, et expressis, illam observari debere volumus, et declaramus, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti, etiam substantiales defectus, si qui desuper intervenerint supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes, easdem praesentes literas, semper validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quo-

quam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstante, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, ac Gregorii, Nicolai, et Leonis aliorumque Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum Constitutionibus, ac Ordinis hujusmodi, et illius Provinciarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis; Quibus omnibus, et singulis eorum tenores praesentibus pro pleoe, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§. 8. Volumus autem, quod praesentium Literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate Ecclesiastica constitutae, vel Procuratoris Generalis dicti Ordinis munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die quinta Januarii Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Secundo Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXXIX.

Dat. die 11. Jan. 1763. Ann. V.

P. Cummissario Generali Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci tam de Observantia, quam Excalceatorum, et Reformatorum, facultas tribuitur eligendi semel per semetipsum in Provinciis singulis Cismontanae Familiae, ubi necessitas, vel utilitas earundem id postulaverit, Ministrum, Diffinitores, aliosque Officiales, si tunc tamen P. Minister Generalis e Familia absit.

Literae in forma Brevis diei 13. Julii superioris Anni, quibus praesentes facultates tributas fuere Ministro Generali hujus Ordinis, jam relatae a nobis sunt, hoc Tomo n. CCXCIV. pag. 677.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Referuntur incommoda, quae obveniunt in electione Ministrorum Provincialium, et Diffinitorum familiae Cismontanae.

§. 1. Cum sicut Nobis nuper exponi fecisti in Capitulis Provincialibus Familiae Cismontanae Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci tam de Observantia, quam Reformatorum, et Excalceatorum nuncupatorum, cujus tu Commissarius Generalis existis, quando Ministrorum Provincialium, et Diffinitorum fit electio, interdum evenint, ut dum Praeses Capituli bono Provinciae regimini reformationi maxime invigilat, indigni, seu minus idonei, aut minus digni, et ad reformationem omnino inepti, voces, sive suffragium habentes, malitia temporum sic ferente, eligantur, ac confirmandi proponantur.

Commissario Generali Ordinis impertitur facultates eligendi Ministros Provinciales, Diffinitores, aliosque Officiales una vice in qualibet Provincia in qua Capitula Provincialia habenda sunt.

§. 2. Nos igitur praemissis obviam ire, ac felici, prosperoque Provinciarum praefatarum statui, atque regimini, quantum Nobis ex alto conceditur, providere, teque specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, et poenis si quomodolibet innodatus existis, ad effectum praesentium tantummodo consequendarum, absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus tuo nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati; tibi, de cujus fide, prudentia, integritate, vigilantia, ac Religionis zelo plurimum in Domino confidimus, ut in eisdem Capitulis Provincialibus, Familiae Cismontanae praefatae, quando necessitas, bonumque dictarum Provinciarum regimen, sive utilitas id exegerit, tu solus juxta datam tibi a Domino prudentiam, Ministros Provinciales, Diffinitores, aliosque Officiales, una vice in qualibet Provincia, in qua Capitulum Provinciale habendum, celebrandumque erit, ante celebrationem Capituli Generalis praedicti Ordinis, si contingat eo tempore, etiam dilectum Filium Petrum Joannettum de Molina Ministrum Generalem ejus-

dem Ordinis, cui similes facultates per alias Nostras in simili forma Brevis die XIII Julii Anni proxime praeteriti expeditas Literas, concessimus, a dicta familia Cismontana, abesse, nominare, et deputare libere, et licite, possis, et valeas, auctoritate Apostolica, tenore praesentium concedimus, et indulgemus, quam etiam facultatem tuo arbitrio vel augendam vel minuendam tuis Commissariis Visitatoribus delegandis, juxta rerum, et locorum exigentiam, in iis Provinciis ad quas accedere nequiveris, tribuere, et subdelegare possis, dicta auctoritate impertimur.

Derogatur contrariis quibuscumque.

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac quatenus opus sit Ordinis, et Provinciarum hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et litteris Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis eorum tenores, praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XI. Januarii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXXX.

Dat. die 12. Jan. 1763. Anno V.

Commissarius Generalis Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci tam de Observantia, quam Reformatorum Excalceatorum, creatur Commissarius Apostolicus, Visitator, ac Reformator Cismontanae Familiae, Ministro tamen Generali absente.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

§. 1. In specula supremae dignitatis, divina dispositione, meritis licet imparibus constituti, inter multiplices rerum, negotiorumque, quibus obruimur curas, ad ea etiam, ex debito Pastoralis Officii Nobis commissi, sollicite advigilare debemus per quae Religiosa loca, illorumque personae, divinis mancipatae obsequiis, in pacis, et quietis tranquillitate, ac Regularis vitae, Ecclesiasticaeque disciplinae norma, coadjuvante Domino, perenniter conservari valeant, et quae his contraria esse noscuntur, per Nostrae providentiae studium, penitus evellantur, prout personarum, rerum et locorum qualitate pensata, conspicimus, in Domino salubriter expedire.

Commissarius Generalis Ordinis in Cismontana Familia creatur Commissarius Apostolicus, Visitator, et Reformator ejusdem Familiae Cismontanae.

§. 2. Cum itaque sicut accepimus, tu ad demandatum tibi a Capitulo Generali Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci de Observantia nuncupatorum Commissarii Generalis Familiae Cismontanae munus rite, sancteque obeundum, iter instituere intendas, ac Provincias dicti Ordinis tam de Observantia, quam Reformatorum, et Excalceatorum Familiae praefatae, per te ipsum visitare paratus sis; hinc est quod Nos, ut majora Apostolicae Nostrae charitatis, erga dictum Ordinem, et te ipsum argumenta declaremus, atque ad omnia, in hac visitatione, vel extra eam opportune, salubriterque peragenda, tibi fortasse necessaria, Apostolicae auctoritatis documenta praestemus, ac de tua fide, prudentia, integritate, dexteritate, vigilantia, doctrina, rerumque agendarum peritia, ac Religionis zelo, plurimum, in Domino confisi, teque specialibus favoribus, et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, et poenis, si quibus quomodolibet innodatus existis, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione, Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, te Commissarium Apostolicum, et Visitatorem, Reformatoremque familiae Cismontanae dicti Ordinis, durante absentia dilecti quoque filii Petri Jeannetti de Molina Ministri Generalis ipsius Ordinis, creamus, facimus, constituimus, deputamus, et delegamus.

Facultates extraordinariae eidem

§. 3. Ac tibi praeter, et ultra facultates solitas, et consuetas ratione muneris Com-

tribuuntur pro meliori Conventuum et Provinciarum regimine. missarii Generalis dictae Familiae Cismontanae praefatae competentes, concedimus, et impertimur, ut visitatione Provinciarum, et Conventuum ipsius Familiae per te, seu Commissarios Visitatores a te deputandos peragenda, seu illa peracta, ac etiam extra visitationem praefatam, quoscumque Conventus cujuscumque Provinciae Familiae Cismontanae praefatae pro studiis generalibus praescriptos, et assignatos, juxta datam tibi a Domino prudentiam, et ut res postulaverit, de alio in alium Conventum, tibi opportuniorem visum, studia generalia hujusmodi permutes, transferas, statuas, et praescribas, novosque in Provinciis praedictis, in quibus Conventus studiorum hujusmodi nondum assignati, et fundati fuerint, tuo arbitrio assignes, fundes, deputes; nec non facultatem Novitios sopranumerarios in dictis Provinciis, in quibus tamen necessitas id exegerit, recipiendi, et admittendi concedas; ac quaecumque Capitula Provincialia, quae forsan contra Constitutiones Ordinis praedicti, auctoritate Apostolica confirmatas, peracta fuisse compereris, confirmes, atque convalides, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui denique intervenerint suppleas, et sanes; ac quamcumque Provinciam, vigore cujuscumque facultatis, inter se divisam, et separatam, de novo unias, et incorpores, aliasque dividas, et separes, ac Guardianos haud habiles, quavis auctoritate electos, amoveas et alios de novo eligas, et ultra triennium dispensare possis, et confirmes: aliaque similia, utilitatem, bonumque regimen, et gubernium Provinciarum praefatarum, illarumque Conventuum concernentia, quae per Constitutiones Ordinis, et Apostolicas praescripta, et per te ipsum peragenda prohibita, vetitaque sunt, libere, et licite peragere possis, et valeas.

Clausula sublata, et decretum irritans. §. 4. Decernentes, easdem praesentes literas, et in eis contenta quaecumque, firma, valida, et efficacia existere et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac tibi in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, ac ab illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, inviolabiter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, etiam de latere Legatos, et Sedis Apostolicae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §. 5. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancelleriae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, et Constitutionibus, atque ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, illiusque Provinciarum, et Conventuum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia, sub quibuscumque verborum tenoribus, et formis, clausulis, decretisque roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et Literis Apostolicis ejusdem Ordini, et Conventibus in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, et innovatis, quibus omnibus, et singulis, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XII. Januarii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXXXI.

Dat. die 15. Jan. 1763. Ann. V. Quum binae Pragmaticae in Hispaniarum Regno constitutae sint, Pontificiae auctoritati, et veteribus pactionibus adversantes, Toletanum Episcopum hortatur, ut Catholicum Regem a reprobandis hisce novationibus amoveat.

Dilecto Filio Nostro Aloysio S. R. E. Card. de Corduba Archiepiscopo Toletano.

Clemens PP. XIII.
Dilecte Fili Noster salutem,
et Apostolicam Benedictionem.

Binae Pragmaticae in Hispania in- §. 1. Postquam Nobis allatum est, carissimum Filium Nostrum Carolum Hispaniarum

troductæ, supremum Pontificis judicium laicis potestatibus subjiciunt.

Regem Catholicum, editis novissime duabus Pragmaticis, eam in publicum proponendi Apostolica mandata prescripsisse rationem, qua non modo pactiones convelluntur, quas fecit cum hac Apostolica Sede gloriosissimae Memoriae Philippus Rex ejus Parens, sed etiam Romanus Pontifex e supremo quodammodo dejicitur loco, in quo illum Ecclesiae Sanctae suae Christus Dominus Doctorem posuit, et Magistrum, vehementer doluimus, ad Principem insigni pietate praeditum, et ad ejus Consiliarios religione praestantes, patuisse aditum eorum astutiae, qui B. Petri Cathedrae, aeque ac veritati Catholicae sunt infensi.

Catholicae Religioni adversantibus intollerabile est Romanae Sedis constantia in Ecclesiae juribus protuendis.

§. 2. Hi nimirum exulceratum animum gerunt, quod errorem a multo tempore veluti cancrum in aliquibus Ecclesiae partibus occulte serpentem, modo non jam cuniculis, sed erecto collo propalam, nunc ferocientem, et minitantem, nunc exaltantem, et pene in oculis Nostris gestientem Apostolico illo vigore profligavimus, qui Dei virtute, singularique Christi Domini beneficio in hac Sacra B. Petri Sede nunquam emoruit. Hinc hujus mali prima labes. Judicii Nostri et Religionem, et Fidem, et veritatem suspicionibus laedi volunt, et Catholicorum Principum animos ab Apostolica Sede student avertere, atque ita susceptum, ex Apostolica Nostra fortitudine, dolorem suum ulcisci. Haec vero quae, et cujusmodi sint, Tibi Ven. Frater Lazarus Opitius Archiepiscopus Naupacti, Noster apud memoratum Carolum Regem Apostolicus Nuncius, vel per litteras, vel eorum, si quando simul eritis, commodius, et uberius exponet.

Toletani Episcopi operam postulat ut Catholicum Regem e pravis consiliis amoveat, et in Religionis semita contineat.

§. 3. Te interea operam in hac re tuam vehementer petimus: te ut Nobis subsidio venias in Domino rogamus, et obtestamur, ut cum caeteris Collegis tuis, quibus hac ipsa de re scripsimus, connitare, ne in Hispanica Ecclesia, cujus in Deum religio, et in Apostolicam Sedem pietas, et devotio semper emicuit, tanta labes diutius haereat. Sed quantum in animo tuo roboris est, et nervorum, illuc praesertim velimus adhibeas, ut quam homines omnibus dolis instructi, religioni, et pietati optimi Principis, eorumque, quos ille in consilium adhibuit, egregiae in Ecclesiam voluntati nebulam objecerunt, per Sacros Ministros, quorum ipse in primoribus excelsum tenes locum, adjuvante Domino dissipetur: qua depulsa nihil amplius piissimo Principi est opus, ut ea capiat consilia, quae Nos, et Ecclesiam summa laetitia compleant. Hanc igitur a te, dilecte Fili Noster operam postulat tua religio, tua in Romanam Ecclesiam praecipua ob amplissimam, quam geris dignitatem, et necessaria devotio, tua denique in ipsum Regem fides. Videat eximia prudentia tua, qua via id aggrediare, et quid in hac re possis consequi. Quidquid autem ad tantum Romanae Cathedrae inflictum vulnus sanandum, ed ea revellenda, quae pactionibus a Philippo Rege, auctoritatis suae tenacissimo, jampridem factis adversantur, et aeternae salutis periculum a religiosissimo Principe avertendum contuleris, magnus ex eo tibi in hoc saeculo accrescet cumulus laudis, et is animae tuae in futura vita fructus proveniet, quo nullus mente concipi potest, neque uberior neque praestantior. Denique tibi dilecte Fili Noster, paternae in te charitatis Nostrae, singularisque benevolentiae pignus, Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae etc. die 15. Januarii 1763. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXXXII.

De eodem argumento Literas mittit Hispalensi Archiepiscopo.

Dat. die 15. Jan. 1763. Ann. V.

Dilecto Filio nostro Francisco S. R. E. Presbytero Cardinali de Solis Archiepiscopo Hispalen.

Clemens PP. XIII.

Dilecte fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Hispalensis Episc. pro Religione, et S. Sedi devotionem commendat.

§. 1. Ea est de tuo in Ecclesiam Catholicam studio, et in hanc Apostolicam Sedem observantia, et fide, multis confirmata argumentis, Nostro animo defixa opinio, ut si quid de Hispanicis rebus, quae ad Dei honorem,

et cultum, et ad Ecclesiae dignitatem vel utilitatem pertinent, huc ad Nos afferatur, quod Nostram requirat Apostolicam opem, illud continuo Nobis incurrat in animum, te, dilecte Fili Noster, in eo, quod ad eam rem moliri debemus, adjutorem adsciscere.

Novas pragmaticas, Pontificias sanctiones ad publicum examen revocantes, Religionis eversivas esse demonstrat.

§. 2. Quas novissime carissimus in Christo Filius Noster Carolus Hispaniarum Rex Catholicus pragmaticas ediderit, quibus rationem proponendi deinceps in publicum Apostolica mandata Nostra praescribit, profecto non ignoras. Quantum per eas non modo de Apostolica Nostra auctoritate detrahatur, et dignitate, sed etiam quam ad nihilum Romanae Cathedrae redigatur potestas; quantum idcirco in discrimen apud vos veniat Catholica Religio, cum Supremum Romani Pontificis Magisterium aliorum subjiciatur judicio, et Apostolicis vocibus via obstruatur, qua ad Vos perveniant, te jam pro eximia, et perspicaci prudentia tua sacrarumque rerum scientia vidisse arbitramor. Itaque quemadmodum ea res tantum Nobis dolorem peperit, ut caeteras acerbitates prae hac, lenes quodammodo existimemus, ita illuc omnes cogitationes Nostras, curasque contulimus, ut offusa piissimo Principi nebula discutiatur, et non eo ille se pervenisse intelligat, quo ejus pietas intendit, sed eo venisse, unde optima ejus voluntas semper studuit quam longissime deflectere. Neque enim existimandum in animo illum habuisse, pactiones olim a gloriosae memoriae Philippo Rege Patre suo cum Apostolica Sede factas evertere, neque itidem religiosissimo Regi mentem fuisse Romanae Cathedrae traditam a Christo Domino potestatem adimere. Quae quidem omnia tibi per suas literas Ven. Frater Lazarus Opitius Archiepiscopus Naupacti, vel coram, si quando vestrum alteruter alterum conveniat, apertius, et uberius exponet.

Ab Hispalensi Episcopo postulat, ut Catholicum Regem a pravis amoveat consilio, eoque rectam viam ostendat.

Quamobrem a te vehementer petimus tuam opem, et quidquid in hac re potes, ea re volumus adhibere, ut piissimus Princeps tantummodo videat quo sit progressus. Quod si operam tuam in hac re posueris (pones autem, ut confidimus, diligentissimam) caliginemque Religiosissimi Principis animo, piisque Viris, quos ille in consilium adhibuit, ab hominibus S. huic Sedi infensis oblatam discusseris, illi officio satisfacies, quod ob amplissimam, quam geris dignitatem a te proprio quodam jure Romana requirit Ecclesia, et tuae in Regem fidei praeclarum testimonium exhibebis, qui ab aeternae salutis discrimine studueris illum retrahere; tum hac cohortatione Nostra te permotum esse ostendes; qua quidem devotionis, et obsequii erga Nos tui significatione, nihil Nobis potest esse jucundius, nihil ad leniendam aegritudinem, quam ex tanto Apostolicae Sedi imposito vulnere suscepimus, accommodatius. Quidquid autem egeris, Deum enixe precamur, efficacissimum ut sit, quo id, quod volumus consequamur. Tibique dilecte Fili Noster, eximiae, praecipuaeque erga te benevolentiae Nostrae pignus Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XV. Januarii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXXXIII.

Indiarum Patriarchae de eodem argumento perscribit. Dat. die 15. Jan. 1763. Ann. V.

Dilecto Filio Nostro Bonaventurae a S. Carolo S. R. E. Praesbitero Card. de la Cerda Indiarum Patriarchae.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Novissimae pragmaticae veteres pactiones inter Hispanicos Reges et Apostolicam sedem evertunt.

§. 1. Binas a carissimo in Christo Filio Nostro Carolo Hispaniarum Rege Catholico ante hos aliquod menses Pragmaticas editas esse, scire te, et quid earum quaeque prescribat, satis cognitum habere non dubitamus. Videris jam pactiones, quas gloriosae Mem. Philippus Rex ejusdem Caroli Regis inclitus Pater, cum hac Apostolica Sede fecit, omnino sublatas esse, et eversas. Videris e Suprema Cathedra Romanum Pontificem quodammodo

deturbatum, eique Magisterium, quod a Christo Domino in universam accepit Ecclesiam, ademptum. Sed unde tantum Nobis Turbarum concitum sit, et quantam Romanae Sedis hostes materiam ad flammam contulerint, fortasse ignoras. Id vero tibi exponet Venerabilis Frater Lazarus Opitius Archiepiscopus Naupacti, Noster apud memoratum Carolum Regem, Apostolicus Nuncius.

Cur Religionis adversantes, tanta contra Apostolicam potestatem sint moliti.

§. 2. Profecto indignaberis, Catholicae veritatis, et Apostolicae Sedis hostes eo venisse temeritatis, ut religiosissimo Rege, ejusque piissimis Consiliariis abuti sint ausi, ad suum ulciscendum dolorem, quem ex Apostolica Nostra fortitudine susceperunt. Te vero, dilecte Fili Noster, nunc maxime oportet illius muneris esse memorem, quod ab amplissima, quam geris, dignitate tibi est injunctum. Vix alia amplior aut idonea magis se obtulerit occasio, qua flagrantissimum zelum tuum pro tuenda Romanae Cathedrae auctoritate, seu, quod idem est pro defendenda Catholica Religione, tuamque tum in Nos, tum in piissimum Regem devotionem declarare possis et fidem.

Indiarum Patriarcham obsecrat ut zelum, et doctrinam suam conferat ad impias novationes removendas.

§. 3. Quantum igitur vales industria, dexteritate, auctoritate, et gratia (vales autem plorimum) id omne ad hanc extinguendam flammam volumus te conferre, teque in Domino obsecramus, ne ab hoc negotio oculos unquam dejicias, sed ad omnem adjuvandae hujus causae occasionem intentos, quicumque tibi subinde patuerit aditus, strenue illum occupes, ut inde ad Regis pietatem simplex, nudaque veritas rerum perveniat, cujus primo adspectu non dubitamus, quin optimus Princeps nihil eorum passurus sit, quae a pactionibus factis cum Philippo Rege Patre sunt alienissima, et abhorrent ab ea devotione, et obsequio, quod huic Beati Petri sanctissimae Sedi semper exhibuit, nec cum ea, quam in hac ipsa re declarare in animo habuit, de Romano Pontifice benemerendi voluntate, consentiunt. Quod futurum equidem confidimus Dei misericordia freti, qui bene ut rem geras, tuam dilecte fili Noster, suo numine adjuvabit virtutem, Regisque animum illuc permovebit, unde aeternam hauriat salutem, summamque apud omnes, quotquot sunt Catholici nominis, consequatur laudem, et gloriam. Quae denique tibi in adeo piam curam sedulo incumbenti assidua sit comes, Apostolicam dilectioni tuae benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae die XV. Januarii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno quinto.

CCCXXXIV.

Capitulo, et Canonicis Hildesiensibus gratulatur quod remotis obstaculis, et impedimentis pro novi Episcopi electione, viduatam Ecclesiam Pastore providere promiserint, eosque hortatur, ut talem eligant Episcopum, qui Hildesiensi Ecclesiae fructus ferat uberrimos. Dat. die 22. Jan. 1763. Ann. V.

Jam per alias Epistolas diei 16. Maji 1761. relatas a nobis hoc Tomo Num. CCXVII. pag. 506. huic Capitulo suam sollicitudinem significavit Pontifex ad arcenda impedimenta quae liberae electioni Antistitis opponebantur; et iis permanentibus impedimentis, tempus ad canonicam explendam electionem prorogavit, successivis Literis diei 19. Oct. ejusdem Anni relatis supra Num. CCLVI. pag. 604.

Dilectis Filiis Capitulo, et Canonicis Hildesiensibus.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii salutem, et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Magnam Nobis voluptatem attulerunt Literae vestrae die 5. Mensis hujus ad Nos datae, quibus amota esse renunciatis quaecumque Hildesiensis Episcopi electionem, vel impediebant, vel morabantur. Deo igitur gratulamur quod hanc vobis tandem praebuerit occasionem, qua vestra quae sit religio, quae prudentia, vestrumque Divini honoris, et cultus animarumque sanctificandarum studium possitis omnibus palam facere. Pietatem vero vestram vehementer amamus, et laudavimus, quod a Deo Patre luminum

opem implorandam esse censuistis qui divina lure sua, vestros animos tangat, ut in optimi Episcopi electionem, pacate, et communi omnium consensione conveniatis. Illum, et Nos impensissimis precibus flagitamos, ut exoratus, vobis praesens suo numine adsit, ut eum Episcopum eligatis, cujus Episcopales virtutes Hildesiensi Ecclesiae fructus ferat uberrimos. et testimonium perhibeant, vel nihil in hac re spectasse, quam qood in rem istius Ecclesiae futurum esso censuistis. Denique Apostolicam benedictionem, vestrorum consiliorum ducem, et optimae electionis auspicem vobis peramantem impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annolo Piscatoris die XXII. Jan. 1763. Pont. Nostri Aone V.

CCCXXXV.

Dat. die 22. Jan. 1763. Ann. V.

Cum Duce atque Veneta Republica graviter condolet de Schismatico Episcopo Graeci Ritus in Ecclesia S. Georgei iotruso, monetque ut statim ejiciatur ad majores scandalos vitandos.

Monuerat jam Pontifex Venetam Rempublicam per alias suas Literas diei 27. Februarii superioris anni relatas hoc Tomo Num. CCLXVII. pag. 618. ne sineret reprobandam persistere electionem Schismatici viri factam a Graecis Catholicis pro regenda Ecclesia S. Georgei.

Dilectis Filiis Nobilibus Viris Duci, et Reipublicae Veoetiarum.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii Nobiles Viri salutem, et Apostolicam benedictionem.

Praecedentes Literas, de hoc intruso Episcopo Reipublicae praescriptas commemorat.

§. 1. Ubi primum allatum est Nobis factam a Senatu Vestre Graecis istbic commorantibus potestatem eligendi aliquem in Episcopum, eosqoe Sacerdotem quemdam nomioe Farea, qui Sacros Ordines in Schismate susceperat, futurum Episcopum designasse, zelo Domus Dei vehementer exarsimos, atque ea, qua erga istam Patriam Nostram, ejusque clarissimos Cives incendimur charitate, commoti, cum dilecto Filio Nobili Viro Equite Hieronymo Asranie Justiniano, vestro apud Nos, et apostolicam Sedem Oratore, graviter ea de re conquesti sumus, et Senatui etiam literas dedimus, quibus palam fecimus, quanta Nos coeperit admiratio, cum vestram Rempublicam viderenus ab ea sententia descivisse, in qua nullo non tempore Majores vestri constantissime permanserunt.

Quanta semper fuerit Venetorum Magistratuum sedulitas, ut in Ecclesia Sancti Georgei Catholica puritas servaretur.

§. 2. Illi enim in Ecclesia S. Georgei, quae in inclyta vestra Venetiarum Urbe, Pontificia aucteritate fuit erecta, subjectaque immediate Apostolicae Sedi, puritatem Catholicae Fidei servari voluerunt semper incolomem, et necessariam cum Ecclesia Romana communionem retineri; eamdemque Ecclesiam a Catholicis Cappellanis gubernari, quos vel Apostolicus Nuncius, vel Patriarcha Venetiarum ad normam originariae fundatioois, ut Catholicos probavisset; quod tum ex vetustioriboa decretis Anno MDXXXIV. et MDXLII. tum ex recentioribus a Senatu vestro editis anno MDCCXX. et MDCCXXI. luculentissime apparet. Ad bas literas Nostras responsum quidem tulimus die XXVII Martii superioris anni, in quo non omnino pastoralis sollicitudo Nostra potuit conquiescere, illud enim maxime desiderabamus, ut confestim omne periculum amoveretur, in quo Catholicam Ecclesiam versari videbamus, ne in eam Episcopus Schismaticus sese intruderet. Sed tamen non nihil animo Nostro tranquillitatis attulit data Nobis Senatus nomine fides, nunquam foro ut a Majorum suorum sententia recederet, tum etiam ipsius, quem Graeci Episcopom elegerant, agendi ratio, qui postqusm surrepto praetensae consecrationis munere, Venetias rediit, nullam unquam Episcopalem jurisdictionem in Graecos sibi usurpaverat. Ea igitur spe Nobis injecta, falso hoic Pastori a Senatus religione, et fide cohibito nunquam futoram in Jesu Christi Ovile introeundi copiam, ut veneno suo illius Gregis Oves inficeret, patienter opportunum tempus expectandum existimavimus, dum validiora, et Reipublicae vestrae rationibus apta adhiberi possent remedia, quae omnine illi malo mederentur, qued in Ecclesiam Sancti Georgei

eorum culpa, et dubia fides invaxerat, qui eam regunt, et moderantur.

Queritur quod intrusus hic Schismaticus Episcopus sacris se se immiscuerit, et publice Episcopalibus insignibus sit usus in Ecclesia S. Georgii.

§. 3. Verum nullum amplius silentio Nostro relictum esse locum perspicimus, ac dioilius si taceremus Summi Apostolatus a Christo Domino Nobis commissi proditores ipsi Nobis esse videremur. Ipsam quoque Patriam, quae Nobis carissima est, deserere, et prodere existimaremur, si ab ejus gloriosissimis Civibus excitandis abstineremus, ut ejusmodi scandalum de medio tollant, quo tanta Veneto nomini macula inuratur, et Senatus Religioni haud ita levis imponatur ignominia si populus, Schismaticum hominem videat Episcopum media in urbe Venetiarum, et in Catholicorum Ecclesia inter Graecos Reipublicae subjectos, sese jactare cum Episcopalibus insignibus. et eos, quos falso sibi subditos esse existimat, suo parere velit imperio. Quod spectaculum Nobilissimum vestrarum oculis, et omni Venetorum populo audax ille Presbyter Facea superioribus diebus objecit. Episcopalibus enim indutus insignibus, solemniter, et magna cum pompa ad Ecclesiam S. Georgei se contulit; in Episcopali Cathedra assedit; Clero et Populo benedictionem impertiit; sacris functionibus praefuit, ejusque praesentia, polluta est sacri illius Templi sanctitas, et in crimen adducta eorum pietas, et religio, qui cum eo in divinis communicaverant. Ita ne vero Senatus tantam abominationem ferendam existimaverit? An non in ejus animo flagrans retinendae Orthodoxae Fidei studium, conscientiam illi momorderit? Quemquam ne esse Venetiis, qui Schismati studeat? et in summi Dei Templo profanum Altare Baal locatum non illibenter videat?

Reipublicae moderatores hortatur ut tam turpe scandalum removeant.

§. 4. Vestrum profecto est, dilecti Filii, Nobiles Viri, tantum, tamque turpe scandalum amoliri, et occasionem omnem offensionis Catholicis Graecis imposterum amovere. Vel enim gravissima se culpa obstringent, si cum Episcopo Schismatico in divinis communicent, vel ab Ecclesia, ubi ille sacris operetur, debebunt quam longissime abesse. Neque vos, dilecti Filii Nobiles Viri, in errorem adducat jactata superiorum temporum consuetudo. Probe enim nostis, semper adversus eam consuetudinem reclamasse Apostolicam Sedem; nostis quanta subinde scandala extitere, quibus Senatus commotus, veteres leges gravioribus decretis in pristinum revocavit. Venetiis igitur, Urbe, religione, veraeque pietatis studio inclyta, Schisma in Ecclesia Sancti Georgei exultare, et haeresim propemodum triumphare nullo modo ferre possumus. Si qua vero ratio sit. qua inter Graecos charitas, et pax constabiliri posse videatur, Nobisque dare demonstretur mala, quae modo urgent, et quibus tandem remediis sanari possint, Nos eadem remedia ut adhibeantur enixe operam dabimus, modo tamen Catholica communio servetur incolumis, longe absit schisma, et Facea Schismaticus homo, et in Schisma a Schismaticis Presbyter ordinatus, et ab ea obedientia, quae debetur Romano Pontifici alienissimus, et erroribus haeresibusque Graecorum foede imbutus longissime ab Ecclesia arceatur.

Minatur Pontifex supremae suae auctoritatis exercitium, ne Catholici Graeci cum Pseudo-Episcopo ulterius communicent.

§. 5. Alioquin auctoritas, quam a Christo Domino accepimus, ut Christiani Gregis Oves ab ingruentibus lupis tueamur, adhibenda tandem Nobis erit, et Catholicis Graecis cogemur edicere, ne in divinis cum saepe memorato Pseudo-Episcopo Facea communicent, si Schismatis nolint principes fieri, et a Catholica Religione sejungi. Verum ipsi vos, dilecti Filii Nobiles Viri, ad hoc malum sanandum manum admovestis oportet. Vestra laus semper fuit prudentiae, sapientiaeque summa, et praecipua; nec dubitandum, si modo hujus Virtutis nervus intendatis, quin rationem reperiatis Reipublicae liberandae ex iis incommodis, quae a Graecis, non illis quidem Catholicis, Ecclesiaeque simul, et Reipublicae fidelissimis, sed a Schismaticis, et nullius fidei hominibus illi evenere, et satis faciendi verae pietatis officio, cui profecto deesse videamini, nisi tantam inclytae Reipublicae vestrae haerentem labem, et maculam eluatis. Quam quidem vos prope diem abstersuros in Domino confidimus, vestra potissimum freti Religione, et Sapientia; vestrasque Nobilitates obtestamur, et obsecramus, ut ab hoc gravissimo Negotio oculos ne dejiciatis, dum foedum vulnus hujusmodi omnino sanetur, et cicatrix illi solide obducatur; ne forte dum consanuisse videatur,

imposterum recrudescat. Denique Nobilitatibus vestris, quas eximiae charitatis paterno quodam sensu complectimur, Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae etc. die 22 Januarii 1763. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXXXVI.

Dat. die 9. Feb. 1763. Ann. V.

Alepensi Episcopo per has Literas Pontifex significat, severe jussisse ne Missionarii ad eas regiones missi, eumdem in Episcopali dignitate turbare queat.

Venerabili Fratri Arsenio Archiepiscopo Alepensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Alepensis Episcopi vigilantiam, et zelum commendat pro rebus Religionis gerendis.

§. 1. Nihil Fraternitatis tuae literis religiosius magisque piom, et sanctae huic Apostolicae Sedi, Nobisque obsequentius. Quamobrem dum eas legeremus, superabuudavimus gaudio, illud cogitantes tam bonum, tam vigilem, tamque fidelem ad istam Dominici Gregis partem excubare Pastorem, et Catholicae Fidei hostium modo sagacitale, et prudentia sua vitare insidias, modo alacritate aoimi, et Episcopali strenuitate apertum impetum propulsare. Hunc tuum Orthodoxae Religionis defendendae ardorem, et studium, Apostolicis omnibus Nostris officiis alendum censemos, et sustentandum, nec unqoam patiemur tuo Nostrae opis desiderio restingui.

Significat se mandasse ne Missionarii audeant Episcopum in sua auctoritate deturbari.

§. 2. Itaque ne qua imposterum nova inter vos oriatur discordia, et quae causae dissensionum inter Vos et dissidiorum inveterarunt, penitus revellantur, Sacram Congregatiooem de propaganda Fide Apostolica mandata gravissimis verbis jussimus renovare, ne Missionarii deinceps quidquam audeant, quod tuam minuant auctoritatem, de qua Sancta haec Apostolica Sedes per facultates Missionariis traditas nihil noquam voluit esse detractum. Tu vero Ven. Frater impigre, ut facis Ministerium tuum imple, neque difficultatibus deterreare, quas Episcopali labori tuo offerunt homines, ut existimamus, minime mali, sed nimio studio satisfaciendi officio sua, multa, quae non oportet, suum ad arbitrium revocantes. Hos in Agro Dominico excolendo tecum strenue collaborantes patienter feras oportet, si quando nimium sibi tribuere videantur, nec omnia velis redacta semper ad acerrimam normam. Charitas patiens est, non aemulatur. Neque vero eo haec dicimus, qoasi pati velimus, Missionarios facultatum suarum fines transilire, intra quos omnino eos coerceri volumus, et mandavimus; sed ut intelligas hominum vel cupiditates, vel intemperantiora studia, melius patientia, lenitate, et aequitate aoimi reprimi solere. Querelas vero tuas ad Nos te detulisse probamus, earumque causas amoveri omnino curabimus. Eximiae erga te beoevolentiae Nostrae pignus Apostolicam benedictionem Fraternitati tuae peramanter impertimur. Datum Romae etc. die IX. Februarii MDCCLXIII. Pootificatus Nostri Anno quioto.

CCCXXXVII.

Praevia revocatione Litterarum Bonifacii IX. Anni 1397. Ecclesia S. Petri in Arce Viscebradensi Regni Bohemiae Archiepiscopo Pragensi denuo subjicitur. Dat. die 8. Mart. 1763. Ann. V.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Reponitur controversia ea orta inter Collegiatam Ecclesiam S. Petri, et Archiepiscopum Pragensem.

§. 1. Apostolicae benignitatis, justitiaque ratio exigit, ut ad lites amputandas, ea, quae alias ab Apostolica hac S. Sede quomodolibet provide concessa, ac bene ordinata noscuntur, si quid super ipsis deioceps dubitationis emerserit, apertis dilucidisque verbis explicentur. Nuper pro parte Venerabilis Fratris Joannis Mauritii Archiepiscopi Pragensis Nobis exposito quod secularis Collegiataque Ecclesia S. Petri, quae in Arce Vlscehradensi prope Pragam, ut asseritur, Anno MLXVIII. fundata est a clar. mem. Wratslay, dum vixit, Bohemiae Rege Illustri,

fuerat variis privilegiis decorata in limine fundationis a fel. rec. Alexandro II., ac deinceps a Lucio itidem II. Innocentio IV., et Urbano V. Romanis Pontificibus Praedecessoribus Nostris, postmodum vero rec. me. Bonifacius PP. IX. Praedecessor pariter Noster octavo Idus Aprilis Anno millesimo trecentesimo nonagesimo septimo Pontificatus sui Anno octavo, eamdem Ecclesiam cum Arce et membris separaverat, et avulserat a Dioecesi, et Provincia Pragensi, et huic S. Sedi immediate subjecerat in statu nullius Dioecesis, tributa tunc, et pro tempore existentibus Capitulo et Canonicis ipsius Ecclesiae, jurisdictione in Clerum et Populum, exercenda ab illius pro tempore existentibus Praeposito in temporalibus, Decano vero in spiritualibus, juxta tenorem quarumdam Literarum quas initio hujus saeculi typis edidit quondam Joannes Florianus ejusdem Ecclesiae Canonicus in libro, cujus titulus « Gloria et Majestas Ecclesiae exemptae, et nullius Dioecesis Visсehradensis. » Nihilominus suae ordinariae jurisdictioni existimans idem Joannes Mauritius Archiepiscopus dictam Ecclesiam subjectam esse, Anno MDCCLIX. dictum Capitulum in jus vocaverat coram tunc existente Camerae Nostrae Apostolicae Auditore Generali, ut Capitulo et Canonicis hujusmodi silentium imponeretur super jactata exemptione; sed litem idem Capitulum suscipere recusavit praetextu asserti privilegii de causis non avocandis extra Regnum Bohemiae.

Preces porrectae pro parte Archiepiscopi Pragensis ad tollendas dirimendas controversias.

§. 2. Quare idem Joannes Mauritius Archiepiscopus summopere cupiens, ut antiquae hujusmodi controversiae, et veteri contentioni debitus tandem finis imponeretur, quo melius ac liberius praesenti Capituli, atque Ecclesiae bono regimini, ordini, ac dispositioni consulere posset, annuente etiam atque approbante carissima in Christo Filia Nostra Maria Theresia Hungariae Apostolica, et Bohemiae Regina Illustri, Nobis humiliter supplicari fecit, ut sine forma judicii, et formalis juris processu, de benignitate Apostolica dignaremur declarare — *An Bonifacii praedecessoris praedicti indultum, a quo jactatam exemptionem repetit dictum Capitulum dudum fuerit revocatum.*

Pontifex exquirit votum Congregationis Concilii Tridentini, deindeque ejusdem judicio controversiae examen supponit.

§. 3. Nobis autem primum placuit ea de re votum Congregationis Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini interpretum, per Nostrum rescriptum exquirere, et subinde tum de Nostro rescripto, tum de ejusdem Mariae Theresiae Reginae voluntate, dilectus etiam filius modernus Cancellarius Archiepiscopalis Metropolitanae Ecclesiae Pragensis certiores reddidit, dilectos itidem filios modernos Praepositum, Decanum, et Capitulum primodictae Ecclesiae Viscehradensis. Delata autem hujusmodi causae cognitione ad memoratam Cardinalium Congregationem, ipse Joannes Mauritius Archiepiscopus, suas rationes, et jura per suos defensores exponi facere curavit, et inter caetera, quod praefatum ipsius Bonifacii praedecessoris indultum fuit revocatum, nullum, ac irritum redditum, et effectum per aliam Constitutionem, seu alias Literas ejusdemmet Bonifacii praedecessoris sub plumbo XI. Kal. Januarii anno 1402, Pontificatus sui anno XIV. expeditas, quarum initium est « *Intenta salutis operibus* » per quas dictus Bonifacius praedecessor revocatis quibuscumque unionibus, aliisque gratiis ad importunam petentium instantiam concessis, inter alia in haec verba prosequitur « *Item revocamus, et annullamus omnes exemptiones perpetuas per Nos factas, quibuscumque Monasteriis, vel Ecclesiis, aut Capitulis, vel Praelatis, aut Conventibus quorumcumque Ordinum, sive Religionum, et Saecularium Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiatarum, Universitatibus quorumlibet Castrorum, Terrarum, et Villarum, et Literas Nostras super illis confectas, decernimus esse irritas, et inanes, nulliusque roboris, et momenti.*

Sacra Congregatio declarat privilegia a Bonifacio IX. concessa fuisse revocata.

§. 4. Proposito itaque Dubio « *An Bulla Bonifacii IX. concedens exemptionem Capitulo Viscehradensi sit revocata in casu etc.* die XX. Novembris anno MDCCLXII. praedicti memoratae Congregationis Cardinales censuerunt « Revocatam fuisse » Factaque Nobis de omnibus per Venerabilem Fratrem Josephum

Archiepiscopum Petrensem ejusdem Cardinalium Congregationis Secretarium relatione.

Pontifex supra relatam Sacrae Congregationis resolutionem confirmat, et approbat.

§. 5. Nos omnibus mature perpensis, et consideratis tam sententia, seu voto praedictae Congregationis Cardinalium tam omnibus, tam juris, quam facti coram eadem Congregatione per ipsum Joannem Mauritium Archiepiscopum, seu ejus defensores deductis, quascumque controversiae, et dissentionis causas, et occasiones amputare, et ejusdem Mariae Theresiae Reginae voluntati, et justis desideriis quantum in Domino possumus obsecundare volentes, hisce Nostris in perpetuum valituris Literis, voto praedictorum Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum inhaerentes, declarando pronunciamus, et pronunciando declaramus, indultum exemptionis, et respectivae jurisdictionis in Clerum, et Populum concessum Capitulo, et Canonicis Ecclesiae Viscehradensis a memorato Bonifacio IX. praedecessore Nostro, ejusque literas editas VIII. idus Aprilis MCCCLXXXXVII. fuisse per alias posteriores ejusdem Bonifacii praedecessoris literas sub datum XXII. Decembris MCDII, revocatas, ac de medio sublatas, nullas, ac irritas redditas, omnique effectu, ac vigore juris, et facti privatas, perinde ac si nunquam de Apostolica auctoritate emanassent.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in futurum plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. praedictae Cardinales etiam de Latere Legatos, et Apostolicae Sedis Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus, quatenus opus sit, dictis ejusdem Bonifacii praedecessoris literis MCCCLXXXXVII. expeditis, aliisque quibusvis etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die octava Martii Millesimo Septingentesimo, Sexagesimo Tertio, Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CCCXXXVIII.

Congregationi Generali Ordinis Monachorum S. Benedicti Montis Virginis facultates conceduntur approbandi in proximis celebrandis Comitiis reformationes, nonnullas, et statuendi privilegia ad favorem ex Generalium Ordinis praedicti.

Dat. die 12. Martii 1763. Anno V.

Constitutio diei 21. Aprilis 1762. hujus Pontificis, de quo hic sermo est, quoad confirmationem privilegiorum Congregationis Benedictinae Montis Virginis relata superius est hoc Tomo sub. Num. CCLXXVI. pagin. 649. Plura quoad hanc Congregationem statuit Julius II. Constit. Anni 1503. Nov. 22. De Diffinitorum electione, eorumque vacatione ab officio, ac de auctoritate Dietae circa dispositiones Abbatum, eorum mutationes, ac de electione eorum, qui Decanatus munere digni sint, statuit Urbanus VIII. Constit. Anni 1628. Maji 4. quoad usum Baldachini, et Ministrorum, ac aliarum ceremoniarum pro Abbatibus hujus Congregationis habetur praelaudati Pontificis Constit. Anni 1629. Julii 11. quae relatae sunt in Bullario Mainardii.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Sacrosancti Apostolatus officium humilitati Nostrae per abundantiam Divinae bonitatis, nullo meritorum Nostrorum suffragio creditum, salubriter exequi, adjuvante Domino jugiter satagentes, ad ea, per quae felici, prosperoque Religiosorum virorum, sub laudabili vitae Monasticae instituto, Divinis obsequiis mancipatorum regimini, et gubernio, illorumque tranquillitati, ac ipsorum Ordinum, Congregationumque, et illarum familiarum incremento consulitur, libenter intendimus, munerisque Nostri pastoralis partes propenso desuper studio interponimus, sicut Nos locorum, personarum, rerum, et temporum qualitatibus mature pensatis, ad Omnipotentis Dei gloriam, et animarum salutem expedire in Domino arbitramur.

Referuntur incommoda quae modo obveniunt ex gubernali regimine temporali, et spirituali Abbatum Generalium.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii Nicolaus Maria Letitia Abbas Generalis, ac Matthaeus Jacutius Abbas Procurator Generalis Monachorum Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Montis Virginis quod per constitutiones ipsius Congregationis, auctoritate Apostolica confirmatas, gubernale regimen, sive gubernium tam spirituale, quam temporale sive ipsius Congregationis, vel terrarum, locorum, et oppidorum ad dictam Congregationem spectantium et pertinentium, et ab illa dependentium, in quibus Abbas Generalis pro tempore existens jurisdictionem temporalem tanquam Dominus, et quasi Episcopalem cum qualitate Nullius, tanquam Ordinarius Dioecesis Montis Virginis, Apostolicae huic Sanctae Sedi immediate subjectae, in dictis terris, oppidis, et locis, ac in subditos in illis pro tempore existentes exercet, ac particulare, et omnino separatum territorium ab Archiepiscopis, et Episcopis vicinioribus independenter, juxta exemptiones, ac privilegia a quamplurimis Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris concessa, et a rec. me. Clemente Papa XII. praedecessore itidem Nostro confirmata, et innovata, et ampliata per suas sub Plumbo anno Incarnationis Dominicae MDCCXXXII. pridie Idus Maji Pontificatus sui anno secundo expeditas literas, quas quidem exemptiones, et privilegia cum Dioecesi, et Territorio separato etiam Nos per Nostras in simili forma Brevis die XXIII. Aprilis MDCCLXI. expeditas literas confirmavimus, seu de novo concessimus, et innovavimus, habet, dicto Abbati Generali demandatum reperitur, ex quo saepe fieri contigit, ut dilecti quoque filii, universitates, et homines terrarum, oppidorum, et locorum temporalis jurisdictionis praedictae, ac Congregatio ipsa assiduis fere immutationibus, et renovationibus jussionum, ordinationum, et stabilimentorum, quia quae ab uno Abbate Generali pro tempore factae fuerunt, ab aliis Abbatibus Generalibus inde Successoribus aliae quandocumque illis adversantes publicantur, seu statuantur, obnoxii existant, immutationesque, ac innovationes hujusmodi magno cum eorum detrimento experiantur; eaque de causa interdum accidit, ut Abbates Generales pro tempore existentes eas ordinationes, et mandata ad Divinum cultum magis magisque adaugendam Regularem, Monasticamque, et Ecclesiasticam Disciplinam confirmandam, instaurandamque, sive inducenda necessaria pro majori spirituali, et temporali Monachorum, et subditorum praedictorum ratione jurisdictionis temporalis praedictae magis consentanea, et juxta regionem accomodata sumere, et constituere forsan omittant, timentes, ne absoluto ejus gubernio totum id ab ipso rite, et recte praescriptum se exequutioni demandatum subinde vertatur, et destruatur.

Ad quae incommoda removenda novas Ordinationes Diffinitorum Generale proponendas esse duxit.

§. 3. Ac propterea non solum dicti exponentes, verum etiam dilecti quoque filii Abbates Diffinitores Generales, seu Diffinitorium Generale ejusdem Congregationis, praemissa omnia mature perpendentes, quo in dicta Congregatione, ac in dictis terris, locis, et oppidis firmum, stabile, et uniforme gubernium, et regimen semper subsistat, et servetur, ac jussiones, et mandata spirituale, et temporale, regimen, ac gubernium hujusmodi concernentia exequantur, consentaneum esse duxerunt pro spirituali, temporalique Congregationis praedictae, et subditorum praedictorum regimine, et gubernio novas or-

dinationes statuere, et praescribere, quae sunt tenoris sequentis, videlicet:

Refertur tenor novarum Ordinationum.

I. Ut Abbates Generales nunc, et pro tempore existentes dictae Congregationis per Constitutiones praedictas praeter, et ultra caetera omnia privilegia eisdem Abbatibus a Sede praedicta, et a Nobis illis concessa, quibus etiam frui, et gaudere debeant, remaneant Coabbates Generales, sive Congenerales, in regimine, ac administratione memoratae Congregationis, et tanquam socii Abbatis Generalis pro tempore existentis, et in officio Collegae habeantur una cum Abbate Generali semper de novo electo, et eligendo, ac Diffinitorio Generali.

II. Ut in omnibus Capitulis, seu Dietis Diffinitorialibus eum Abbate Generali pro tempore existente, ac aliis Diffinitoribus Generalibus ad singula in dictis Capitulis, seu Dietis, aut Diffinitoriis tractanda tam pro electionibus Abbatum, et Priorum de novo eligendorum, aliorumque officialium, quam pro aliis ipsius Congregationis rebus, et negociis ad illam spectantibus, et pertinentibus, et tam Diffinitorialiter, quam alias pro tempore habendis jus habeant accedendi, et interessendi, et cum aliis decernendi, deliberandi, et definiendi, ac accedere, interesse, decernere, deliberare, ac definire possit, quae per diffinitorium Generale definienda veniunt, primumque locum in Capitulis, et Dietis praefatis habeant post Abbatem Generalem, primumque post dictum Abbatem Generalem votum, sive suffragium ferant sub poena nullitatis omnium actorum, et gestorum in casu, quo dicti Abbates Congenerales, Socii, et Collegae edicti, intimati, et certiores facti non fuerint de Capitulo, seu Dieta Diffinitoriali habenda, ac de re ibidem tractanda, prout Abbates Diffinitores Generales, seu Diffinitorium Generale pro tempore convocentur, et convocari solent; si vero dicti Abbates Congenerales, postquam de Diffinitoriali Capitulo, seu Dieta habenda, intimati, et certiores facti ad illam accedere nequiverint, aut noluerint, eo casu quidquid actum, et gestum, ac definitum fuerit in illius absentia, poenae nullitatis subjectum minime remaneat, nec subjacat.

III. Ut si contingat plures esse eodem tempore Abbates Congenerales in Dietis, seu Capitulis hujusmodi, negocia dictae Congregationis tractari, et definiri debeant, ac vota, sive suffragia paria cum Abbate Generali, Diffinitoribus Generalibus, et Abbatibus Congeneralibus existant, eaque de causa ejusmodi negocia minime definiri possint, eo casu Abbas Generalis duo suffragia habeat, et ferre possit.

IV. Quod licet per memoratas constitutiones praescriptum reperiatur, ut eveniente obitu pro tempore existentis Abbatis Generalis, seu ex illius persona quocumque modo vacante regimine, ac Gubernio Generali intra triennii praedicti spatium a celebratione ultimi Capituli Generalis computandum, tunc existens Abbas Decanus vulgo nt dicitur Monasterii Montis Virginis Majoris dictae Congregationis, seu Prior Claustralis Monasterii praedicti regimen, et gubernium generale ipsius Congregationis nonnullis illi praescriptis facultatibus suscipere, gerere, et exercere debent, usque ad celebrationem Capituli Generalis, nihilominus eveniente obitu praedicto, seu quacumque Generalatus vacatione, in locum dicti Abbatis Decani, aut Prioris Monasterii hujusmodi, Abbas Congeneralis antiquior in exercitio regiminis, et gubernii Abbatis Generalis, si plures fuerint Abbates Congenerales, regimen, et gubernium sic, ut praefertur, vacans, ac administrationem dictae Congregationis tum spiritualem, tum temporalem tanquam Vicarius Generalis suscipiat, gerat, et expleat usque ad novum Capitulum Generale per eum indicendum, et convocandum eisdem modo, et forma per easdem Constitutiones demandata, ac eisdem dumtaxat facultatibus utatur, quibus uteretur, et uti posset dictus Abbas Congeneralis tempore sui Vicariatus Generalis quidquid de actis, et gestis per Abbates Generales, et Diffinitoria Generalia interea ore variare, nec mutare valeat, nullosque actus ex illis ad Abbatem Generalem spectantes exercere possit, et si secus fecerit, quidquid actum, et gestum fuerit, nullum sit eo ipso, et pro nullo habeatur.

V. Demum intuitu Religiosorum laborum per eos hactenus praestitorum, ut ipsi Abba-

tes, et Congenerales absoluto officio, seu munere Abbatis Generalis unum memoratae Congregationis Monasterium sibi benevisum, pro sua ordinaria residentia, sibi eligere, et in eo remanere, possint, non obstantibus quibusdam rec. me. Urbani PP. VIII. praedecessoris Nostri die IV. Maji MDCXXIX. expeditis literis, quibus facultas alias a fel. mem. Gregorio Papa XV. praedecessore pariter Nostro concessa eisdem Abbatibus Generalibus super electione Monasterii ab illis facienda, absoluto gubernio, revocata fuit, quas quatenus opus sit, ad hunc effectum cassamus, et annullamus, ac si propter ingravescentem aetatem, vel propter infirmitatem, aliamve legitimam causam, regimen, et gubernium Monasterii sibi electum explere, et administrare nequiverint, vel noluerint, facultas ipsi tribuatur tres Monachos ejusdem Congregationis sibi benevisos, dummodo qualitatibus pro assequendo Prioratu praediti sint, nominandi, quorum unus ex tribus nominatis a Diffinitorio Generali eligatur in Priorem Claustralem, qui Monasterii curam tum in spiritualibus, tum in temporalibus sub obedientia ejusdem Abbatis Congeneralis, et non aliter exercet, dictusque Prior interea omnibus praerogativis Prioribus gubernii concessis gaudere possit, et debeat.

Preces porrectae pro approbatione relatarum reformationum.

§. 4. Quare memorati exponentes asserentes, novas ordinationes hujusmodi, si fiant, in majorem dictae Congregationis cessuras esse utilitatem, Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontifex Abbatibus Congeneralibus preter usum habitus Praelatitii quo Abbates Generales fruuntur, titulum etiam Praelati Domestici concedit.

§. 5. Nos igitur felici, prosperoque praedictae Congregationis, quam ob illius Abbatum Generalium, et Alumnorum erga hanc Sanctam Sedem obsequium, et reverentiam, aliarumque suarum virtutum merita, speciali affectione semper prosequuti fuimus, et paternis complecti pergimus affectibus, ac Nostrae, et Sedis praedictae benignitatis argumenta eisdem Abbatibus Congeneralibus praevia concessione privilegii gestandi habitum Praelatitium, aliaque insignia Generalitia, quibus utuntur Abbates Generales in exercitio muneris, expleto eorum munere a Nobis facta, etiam addendum ducimus alium etiam honorem, et titulum di Monsignore, et Praelati Nostri Domestici, quo ex hujus Sedis beneficentia Abbates Generales pro tempore in exercitio muneris gaudeat, quo etiam Abbates Congenerales in posterum uti, habere possint.

Facultas impertitur omnibus Vocalibus ad futura Comitia generalia accessuris approbandi supra relatas reformationes per duas ex tribus suffragiorum partes.

§. 6. Et subditorum praedictorum regimini, et gubernio salubriter prospectum esse cupientes, dictosque Exponentes, et Diffinitorium Generale hujusmodi, amplioribus favoribus, et gratiis prosequi volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnibus, et singulis memoratae Congregationis Montis Virginis Vocalibus ad Capitulum Generale tertia Dominica post Pascha Resurrectionis Domini Nostri Jesu Christi currentis anni habendum, celebrandumque de jure, et consuetudine accessuris, quos omnes ab iis, ad quos spectat, vocare, et intimare mandamus, quibus supradictae novae ordinationes tractandae, et definiendae per dictum Nicolaum Mariam Abbatem Generalem, seu per Secretarium Capituli in actu ipsius Capituli prius notificentur, auctoritate Apostolica per praesentes committimus, et mandamus, ut facta prius de praemissis omnibus significatione, illisque per eos mature perpensis, si duabus ex tribus partibus suffragiorum per subscriptiones uniuscujusque Vocalis proprio charactere faciendas concurrentibus accesserit assensus; dictas novas ordinationes ad favorem moderni, et pro tempore existentium Abbatum Generalium absolutorum ejusdem Congregationis, auctoritate Apostolica tenore praesentium statuimus, ac illas approbamus, et confirmamus, et inter acta Capitularia referendas, et deinceps observandas esse mandamus, ac ratas existere, et fore decernimus, et ordinamus, earumque usum, commodum, et effectum eisdem moderno, et pro tempore existentibus Abbatibus Generalibus absolutis, una

Quae reformationes si approbatae ut supra in Congregatione generali fuerint, eas Pontifex Apostolica auctoritate confirmat et observari mandat.

cum aliis gratiis, privilegiis, et praerogativis, ac honoribus a Nobis concessis in perpetuum concedimus, et impertimur, ac assignamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 7. Decernentes easdem praesentes Literas semper firmas validas, et efficaces existere, et fore suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obstantibus praemissis, ac praedicti Urbani praedecessoris, aliisque Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Ordinis, ac Congregationis hujusmodi, et illius Provinciarum, aliisve etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, novisque Constitutionibus; privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis Superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XII. Martii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXXXIX.

Dat. die 21. Martii 1763. Anno V.

Praevia confirmatione Constitutionum Alexandri IV. et Urbani IV. conceditur Abbatibus Generalibus Ordinis Monachorum S. Benedicti Congregationis Montis Virginis eadem jurisdictio in causis immunitatis Ecclesiasticae contra facinorosos, qua pollent ex concessione Sedis Apostolicae caeteri Episcopi, et Ordinarii.

Congregationem hanc approbavit Celestinus III. Constit. Anni 1197. Novemb. 11. Exemptiones, et immunitates Congregationis ejusdem confirmavit Urbanus IV. Const. An. 1263. Maji 14. Quae ambae relatae sunt in Bullario Mainardii. Constitutio Alexandri IV. Anni 1261. Idib. Aprilis de qua in praesenti sermo est non reperitur impressa in praedicto Bullario Mainardii. Quod alia privilegia, et indulta hujus Congregationis vide Constitutionem a Nobis relatam sub numero praecedenti, et adnotationem eidem praemissam.

Clemens Papa XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Romanum Pontificem fidelem dispensatorem a Deo super familiam suam constitutum, et si omnium Religiosorum Ordinum curam deceat habere, ac de felici eorum statu plurimum esse sollicitum, commissa tamen divinitus sibi Apostolici cura regiminis videtur exposcere, ut eos potissimum gratiis cumulet, et honoribus, qui acceptum semel pie, sancteque vivendi institutum, et traditam a Sanctis Fundatoribus regulam, et morum normam custodientes, tum coelestium rerum contemplationi, et orationibus vacant, tum jugi sacrarum literarum studio operam praestant, tum demum magnae Christianae Reipublicae bono fructuosum in vinea Domini exhibent famulatum. Proemium.

Monachos hujus Ordinis laudibus commendat, cujus fundatio Sancto Gulielmo tribuitur.

§. 2. Hinc est, quod Nos dirigentes Pontificiae mentis aciem ad uberes fructus, quos dilecti filii Monachi Ordinis Sancti Benedicti Congregationis Montis Virginis ab ipsius Congregationis primordio militanti Ecclesiae semper, et huc usque attulerunt, et quotidie afferre pergunt, ac sedulo recogitantes, jacta a Sancto Gulielmo Fundatore in ipsa sua Congregatione regularis observantiae, sanctae-

que institutionis semina, fertili tanquam in agro, magno Christianae perfectionis incremento in dies adolescere, atque ejusdem Sancti Institutoris Alumnos morum sanctitate, Monastica disciplina, sacrarumque literarum studio florentes, nedum praeclarissimo Sancti Benedicti Ordini, verum etiam Catholicae Ecclesiae non parvo esse ornamento, facere nullo modo possumus, quin camdem Congregationem sincera in Domino charitate complectentes, novis Pontificiae beneficentiae ornamentis prosequamur, per quae status dictae Congregationis in agro Dominico divina dispositione plantatus, sublatis omnibus perturbationibus, ad Divini Numinis gloriam, et Catholicae Fidei exaltationem conservetur, ac tranquillis foveatur eventibus et votivis proficiat incrementis.

Referuntur conventiones inter Apostolicam Sedem, et Regem Utriusque Siciliae quoad exercitium jurisdictionis in causis Immunitatis Ecclesiasticae.

§. 3. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius Nicolaus Maria Letitia Abbas Generalis memoratae Congregationis Montis Virginis, quod in Concordatis inter Apostolicam hanc Sanctam Sedem, et carissimum in Christo filium Nostrum Karolum nunc Hispaniarum Regem Catholicum, tunc utriusque Siciliae, et Hierusalem Regem Illustrem Anno MDCCXXXXI. initis inter caetera Cap. II. Immunità Locale §. VIII. haec verba expressa reperiuntur — *Che sotto nome de' Vescovi, s' intendano i veri Vescovi, e non già i Prelati inferiori di qualunque specie, quantunque abbiano proprio, e separato Territorio, e Giurisdizione quasi Episcopale, dovendosi per tali luoghi esenti ricorrere o al Vescovo Diocesano, se il luogo è nella Diocesi, o pure al Viciniore, alla riserva bensì di quei Prelati inferiori, che avessero ottenuto, o che ottenessero dalla Santa Sede uno speciale indulto di procedere in queste cause d' immunità locale.* —

Pluribus privilegiis dotati fuerant, Abbates Generales hujus ordinis, quoad exercitium jurisdictionale in Causis immunitatis Ecclesiasticae.

§. 4. Et sicuti Congregatio Montis Virginis hujusmodi, seu illius Abbas Generalis pro tempore existens quam plurimis privilegiis gaudet, et fruitur, indultisque, gratiis, et exemptionibus prius a fel. rec. Alexandro Papa IV. praedecessore Nostro concessis, qui per quasdam suas sub Plumbo Idibus Aprilis Anno Incarnationis Dominicae MCCLXI. expeditas Literas sancivit, Monasterium de Monte Virginis etc. ac alias Provincias, et Loca ei subdita ad jus, et proprietatem Romanae Ecclesiae in perpetuum pertinere, atque ab omni tam Ecclesiasticae, quam Saecularis personae jugo ita omnino liberum manere decrevit, ut S. R. E. cum omnibus Ecclesiis, Provinciis, et locis illi subjectis subditum haberetur; et deinde a piae mem. Urbano Papa IV. praedecessore itidem Nostro, qui post concessionem usus Pontificalium Anno MCCLXIII. Abbati pro tempore existenti Montis Virginis factam cum facultate conferendi Ordines Minores suis Subditis, concedendi Indulgentias quadraginta dierum, benedicendi Sacras Suppellectiles, cognoscendi causas Matrimoniales inter Vassallos locorum, in quibus habet spiritualem, temporalemque jurisdictionem, alias dedit literas etiam sub plumbo Idibus Januarii MCCLXIV. per Consistorium expeditas, quibus privilegia ab ipso Alexandro praedecessore concessa confirmavit, ac principale Monasterium Sanctae Mariae Montis Virginis, nec non Ecclesias, et loca omnia illi subdita, et personas eorum ad instar ejusdem Alexandri praedecessoris ad jus, et proprietatem Sancti Petri, et praedictae Sedis assumpsit, atque ab omni jurisdictione, et potestate, ac dominio quorumcumque Praelatorum, seu Ecclesiasticarum personarum cum omnibus locis, Ecclesiis, et locis suis de speciali gratia totaliter perpetuo exemit; ita quod, nec aliquis Praelatus, seu quaevis alia persona Ecclesiastica, ipsum Abbatem cum omnibus Ecclesiis, et locis suis ab omni Episcopali jure prorsus exemptum, vel eos, aut alios interdicere, suspendere, aut excommunicare valerent, seu quocumque modo alias in praedictum Monasterium, Ecclesias, et loca illius omnia, et personam eorum jus aliquod habere, potestatem, et jurisdictionem aliquam exercere, et si contra facere praesumptum fuerit, essel irritum, et inane.

Quae sane privilegia antiquissima a superis Pontificibus, et ab ipso Clemente XIII. alias confirmata fuere, et ampliata.

§. 5. Postmodum rec. mem. Clemens Papa XII. praedecessor quoque Noster accepto, quod dicta Congregatio, seu illius pro tempore existens Abbas Generalis vigere indultorum, et privilegiorum ab Apostolica hac Sancta Sede illi concessorum inter caetera in-

dulto gaudet utendi Mitra, Baculo, Annulo, caeterisque indumentis, et insigniis Pontificalibus, nec non Ecclesias, et paramenta Sacra, dictaeque Congregationis Monachos in Abbates ad regimen, et gubernium Monasteriorum ipsius Congregationis de novo electus, ac jurisdictionem temporalem, ac spiritualem, et quasi Episcopalem in Terris, seu Locis, et Oppidis Mercuriani, Hospitaletti, Vallis Torelli, Sancti Gulielmi de Guleto, Sancti Joannis Aquariae, Sancti Martini Terrae Novae, Sancti Jacobi, et Fesulati, et Massae, aliisque locis Nullius Dioecesis Montis Virginis, quorum Abbas Generalis praedictus Dominus in temporalibus etiam existit, exercendi, et particulare, ac separatum territorium habendi, Synodum convocandi, Examinatores in ea deputandi, nec non concursus pro Parochialibus Ecclesiis in terris, locis, et oppidis praedictis, et illorum territoriis, evenientibus illarum vacationibus, indicendi, et habendi, nec non quaecumque beneficia pro tempore vacantia in Ecclesiis terrarum, oppidorum, et locorum praedictorum, et illorum respective territorium vacantia conferendi, ac suos subditos Clericali charactere insigniendi, eisdemque Minores Ordines conferendi, literasque Dimissoriales eisdem ad Sacros etiam Presbyteratus Ordines concedendi, literasque Apostolicas exequendi, praevia praemissorum omnium confirmatione, tunc, et pro tempore existenti Abbati Generali ipsius Congregationis, ut indumentis Pontificalibus indutus, Sacramentum Confirmationis suis subditis praedictis, quocumque tempore ministrare, pro ut pro tempore existentes Montis Cassini, et Cavensis Monasteriorum respective Abbates ministrare solent, posset, et valeret, perpetuo itidem concessit, et indulsit; quae quidem privilegia, gratias, exemptiones, facultates, et indulta a dictis praedecessoribus Nostris, vel Monasterio principali Montis Virginis, vel Congregationi praedictae, aut Abbati illius Generali pro tempore existenti, sive in genere, sive in specie hactenus concessa, juxta illarum tenores perpetuo etiam confirmavimus, et approbavimus, seu de novo concessimus, prout in Nostris die XXX. Aprilis MDCCLXII., et dictorum praedecessorum Nostrorum literis, quarum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressum, et insertum haberi volumus, prout fusius dicitur contineri.

§. 6. Quapropter, cum sicuti eadem expositio subjungebat, dictus Nicolaus Maria Abbas Generalis, qui ab immemorabili tempore juxta privilegia, indulta, et exemptiones ejusmodi ordinariam jurisdictionem, et quasi Episcopalem exercuerit, et adhuc exerceat in clerum, et populum terrarum, oppidorum, et locorum Nullius Dioecesis Montis Virginis cum sola immediata subjectione Sedi Apostolicae praedictae, juxta tenurem literarum tam Alexandri, quam Urbani praedecessorum praedictorum, ita ut ab omni quavis ordinaria jurisdictione, correctione, visitatione, et auctoritate Episcoporum, aliarumque personarum Ecclesiasticarum, terrae, loca, et oppida praedicta ad principale Monasterium Montis Virginis Nullius spectantia, et ab illo dependentia, exempta existant, et hujusmodi Sanctae Sedi, Romanoque Pontifici reperiantur, et Congregatio ipsa multum detrimentum, tam quoad exemptiones illi concessas, quam quoad jurisdictionem quasi Episcopalem, si cognitio causarum immunitatis localis contra facinorosos, scelerosque virus refugium in Ecclesiis, locisque immunibus per dicta concordata admissis, et in casibus in illis compraehensis, ad dictam Dioecesim Nullius Montis Virginis spectantibus petentes, ad Episcopos spectaret, ac propterea facultatem, qua Archiepiscopi, et Episcopi in causis Immunitatis localis in propriis Civitatibus, et Dioecesibus utuntur, sibi, et pro tempore Abbatibus Generalibus dictae Congregationis per Nos concedi plurimum desideret. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Preces porrectae, pro extendendis Abbatibus Generalibus hujus Ordinis privilegia in causis immunitatis, quibus fruuntur ex Romanae Sedis concessione caeteri Ordinarii.

§. 7. Nos igitur vestigiis dictorum Alexandri, Urbani, Clementis, aliorumque Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum inhaerentes, intuitu etiam vetustissimi, et toto Orbi celeberrimi Monasterii in cacumine Montis olim Cybelis, nunc Virginis nuncupati, in quo Abbas Generalis praedictus Cathedralem

Pontifex Abbati Generali hujus Ordinis eamdem jurisdictionem concedit, et confirmat in causis immunitatis Ecclesiasti-

esse, qua ceteri alii Episcopi et Ordinarii donantur.

Sedem habet, et dum ad illam a Palatio suo Abbatiali Lauretano nuncupato accedit, ac eundo per terras, seu loca eidem Monti confinia utriusque jurisdictionis suae erectam Crucem praeseferre ex hujus Sanctae Sedis beneficentia possit, ad cujus Ecclesiam, praecelsae Dei Genitricis Virginis Mariae vocabulo specialiter insignitam, magnus Christifidelium undique concursus devotionis causa accedere solet, considerantesque, si Congregatio praedicta, et illius Abbas Generalis amplioribus honorificentiae, et gratiarum titulis, et privilegiis ultra expressa, a Nobis, et Sede praedicta decoraretur, gratiae, tituli, et privilegia hujusmodi in Divini cultus incrementum, in maximum ipsius Congregationis, et illius Abbatis Generalis congruum honorem, et subditorum illius non mediocrem commodum, ac spirituale solatium esseut cessura, hujusmodi supplicationibus, inclinati, eidem moderno, et pro tempore existenti Abbati Generali ejusdem Congregationis Montis Virginis, ut omnibus, et singulis facultatibus, quas fel. rec. Gregorius Papa XIV. praedecessor Noster in rebus ad Ecclesiasticam immunitatem spectantibus attribuit Episcopis, ita ut tam modernus, quam pro tempore existentes Abbates Generales memoratae Congregationis Montis Virginis canonice electi, durante eorum gobernio eisdem facultatibus in causis ad immunitatem localem, in casibus in concordatis praedictis expressis, et juxta illorum tenorem, formam, et dispositionem contra facinorosos, scelerosque viros, in locis immunibus intra limites Nullius Dioecesis Montis Virginis existentibus refugium petentes cognoscendis, et declarandis, quibus Episcopi uti solent, et possunt, pari modo, et absque ulla prorsus differentia, absque eo, quod Archiepiscopi, et Episcopi viciniores sese in praemissis ingerere, et quicumque id praetendere possint uti valeat, auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus, et indulgemus, plenamque Abbatibus Generalibus praedictis in praemissis causis, et casibus recognoscendi, declarandi, et definiendi facultatem tribuimus perpetuo, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 8. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac Abbatibus Generalibus Congregationis hujusmodi praedictis plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictae Sedis Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obstantibus dicti Gregorii, et Benedicti XIII. Clementis XII., et Benedicti XIV. aliorumque Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, aliisve quibusvis etiam Ordinis praedicti juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die decima octava Martii Millesimo, Septingentesimo Sexagesimo tertio, Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CCCXI.

Locum inter Consultores Sacrae Congregationis Sacris Ritibus praepositae perpetuo assignat pro altero ex Religiosis Ordinis Fratrum S. Francisci de Paula Minimorum.

Dat. die 21. Martii 1763. Ann. V.

Clemens Papa XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Romanum Pontificem fidelem dispensatorem a Deo super familia sua constitutum, et si omnium Religiosorum Ordinum curam deceat habere, ac de felici eorum statu plurimum esse sollicitum; commissa tamen divinitus sibi Apostolici cura regiminis videtur exposcere, ut eos potissimum gratiis cumulet, et honoribus, qui acceptum semel pie, sancteque vivendi institutum, et traditam a Sanctis Fundatoribus regulam, et morum normam custodientes, tum caelestium

rerum contemplatiooi, et orationibus vacant, tum jugi Sacrarum Literarum studio operam praestant, tom demum magnae Christianae Reipublicae bono fructuosum in vioea Domini exhibent famulatum.

Laudes, et merita hujus Religiosi instituti in propagatione Orthodoxae fidei.

§. 2. Hinc est, quod Nos dirigentes Pontificise meotis aciem ad uberes fructus, quos dilecti filii Fratres Ordinis Sancti Fraocisci de Paula Mioimorum nuncupatorum ab ipsius primordiu in agro Militantis Ecclesiae io propagatione Religiunis, et Fidei Orthodoxae hactenus produxerunt utiliter, et producunt, ac in futurum fure producturos, indubitanter speramus; paterna charitate prout etiam dum in minoribus essemus eus complectimur, dignum prorsus quinimo et debitum reputamus, Nos ad illa ad Suomi Apostolatus apicem, meritis licet imparibus, divina favente clementia, assumpti, Nostros debere dirigere cogitatus, per quae studiosorum dicti Ordinis Professorum commoditati consulitur, debitaque virtutibus praemia unde, et ipsi ferventius in illas incumbant, et alii eurum exemplo ad eas amplectendas magis excitentur, rependatur.

Etiam quamplures alii Religiosi Ordines muneribus, et officiis perpetuum decorati fuere, quod in Ordinum ipsorum incrementum cessit.

§. 3. His sane, aliisque aoimum Nostrum moventibus, atque etiam ex eo adducti, quod in hac Alma Urbe Nostra alia officia, et ministeria aliis nonnullorum Religiosorum Ordioum Alumnis ita addicta io perpetuum sunt, ut ministeria, et officia hujusmodi tamqnam sibi debita vindicantes eorumdem Ordioum Superiores, quo laudabiliter obeaotur optimum quemque suorum omni studio, atque cura conquirant, confidimus fore, ut in posterum quemadmodum bactenus, benedicente Domino, factum est, ex memorato Ordine eximii Viri babeantur, eo magis quod dilectus filius Noster Carolus S. R. E. Presbyter Cardinalis Rezzonico nuncupatus, Noster secundum carnem ex germano fratre Nepos, memorati Ordiois apud Nos, et Apostolicam hanc Sanctam Sedem Protector sedulo exposuit Nobis, quod, si Ordo praedictus amplioribus honorificentiae, et gratiarum titulis a Nobis, et Sede praedicta decoraretur, honorificentise, et gratiae hujusmodi in Divioi cultus incrementum, et maximum dicti Ordinis, illiusque Superiorum honorem, et Alumnorum spirituale solatium essent cessurae.

Iisdem adductus rationibus Pontifex perpetuum locum inter Consultores Rituum assignat huic Ordini pro altero ex illius alumnis.

§. 4. Nos sperantes, quod Mioimorum Ordo quanto majuribus gratiis, et favoribus a Sede praedicta cumulatur, taoto majores pietatis, obedientiae, obsequii, et reverentiae erga Nos, Sedemque praedictam, aliarumque virtutum, et scientiarum fructus sit editurus; motu itaque proprio, ac certa scientia, et matura deliberatione, Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, et auctoritate Apostolica, tenure praesentium statuimus, decernimus, et ordinamus, ut deinceps perpetuis futuris temporibus, unos ex Consultoribus Congregationis Venerabilium Fratrum Nostrum ejusdem S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus praepositae, eveniente obitu dilecti filii Joannis Jacobi Bu fratris expresse professi ejusdem Ordiois, quem alias Nos in Consultorem Congregationis praedictae elegimus, uni ex Fratribus memorati Ordinis Sancti Francisci de Paula Minimorum nuncupatorum semper, et in futurum concedi, et assignari debeat. Quibuscumque in cootrarium facientibus non obstantibus. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXI. Martii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anoo quinto.

CCCXLI.

Dat. die 26. Martii 1763. Anno V.

Suam sollicitudioem confirmat erga Ecclesiam Osoabrugensem, ne nova eidem injuria inferatur cootra foedus Westphalicum, perpetua Episcopi exclusione ab illius administratione.

De hoc eodem argumento sunt Epistolae hoc relatae sub n. CCCXIV. CCCXV. CCCXVI. CCCXVII, et CCCXVIII. pag. 711. ad 716, quibus in tanto Germanicarum Ecclesiarum periculo, Catholicorum Principum protectionem provocavit.

Dilectis Filiis Praeposito, Decano, Seniori, caeterisque Catholicis Capitularibus Cathedralis Ecclesiae Osnabrugeosis.

Clemens PP. XIII.

Dilecti filii salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Quanta semper cura studuerit prospicere Ecclesiae Osnabrugensi, ne Westphalico foedere convulso, in deteriorem conjiceretur conditionem.

§. 1. Omnium quidem Ecclesiarum curam a Nobis postulat infirmitati Nostrae commissum a Domino Jesu Christo Apostolicum munus. Sed a multo tempore concepta, acrior in dies animo haeret Nostro de ista Osnabrugensi Ecclesia sollicitudo, cujus stimulos etiam exacuerunt literae vestrae, quae Nos admonent, illam in gravissimo versari periculo, ne contra foedus Westphalicum e statu sane miserando, quo tunc dejecta fuit, accepta nova calamitate, in deterrimam nunc incidat conditionem, neque amplius modo a Catholico Episcopo, modo a Principe aliquo Brunswicensi alternis vicibus gubernetur, sed ab ea regenda Catholicus Episcopus perpetuo excludatur. Est quidem foedus illud Catholicae Religioni acerbum, et luctuosum, et ab hac Apostolica Sede nullo non tempore reprobatum, sed si pactiones etiam illae, quae eidem Religioni paullulum afferunt comodi, convellantur, nihil esse potest illo foedere exitiolius. Et jam multo ante, quae Vobis impenderet calamitas prospicientes, ad carissimos in Christo Filios Nostros Catholicos Reges literas dedimus, eosque quanta maxima adhortati sumus contentione, ut a Westphalicis Ecclesiis cladem, quae illis parabatur, depellerent.

Nova proes Catholicos Principes officia promittit, mutuasque ad fundendas preces hortatur pro consequenda coelesti gratia.

§. 2. Et nunc vestris literis acceptis, statim ad carissimum in Christo Filium Nostrum Ludovicum Gallorum Regem, cui foederis illius custos est, et sequester, confugimus, ut Ecclesiam vestram omni studio defendendam suscipiat, nec unquam committat, ut nova illi vulnera infligantur, quibus tandem istbic Catholica Fides funditus pereat. Apud carissimum etiam in Christo Filium Nostrum Franciscum in Romanorum Imperatorem Electum, et carissimam itidem in Christo Filiam Nostram Mariam Theresiam Apostolicam Hungariae Reginam ejus Conjugem, caeterosque Catholicos Principes, qui prodesse quidpiam possunt, atque huic mederi malo, officia Nostra iterabimus, eorumque excitabimus Religionem, ut laboranti isti Ecclesiae, quam celerrime suppetias ferant. Interea submissis precibus Omnipotentem Deum supplices adeamus, ut Principum quorum imploravimus opem, caelestis suae gratiae robore communiat animos, atque iis aptissima quaeque consilia suppeditet, quibus ab Ecclesia vestra, quam in visceribus charitatis gerimus, tantum malum possit averti: ejus misericordiam magna cum fiducia praestolantes, Apostolicam benedictionem vobis, dilecti filii, peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVI. Martii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXLII.

Patavinae Cathedralis Canonicos, Crucis ad pectus appensae honore gratificat in dilectionis signum erga Ecclesiam, cui tanquam Antistes per plures annos praefuit, ante assumptionem ad Summi Pontificis dignitatem.

Dat. die 16. Aprilis 1763. Anno V.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili salutem,
et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Singularis amor, quo semper Patavinam Ecclesiam Nostram olim dilectissimam sponsam dileximus, summaque de vobis, qui pars illius estis praecipua, benemerendi voluntas, et studium, quos diutius est, quum immerentes ad hanc Sacram Beati Petri Sedem sublati, ab illius Ecclesiae complexibus sumus avulsi, eo majores ex longinquitate temporis vires caepit, acrioribusque in dies Nostrum sollicitat animum. Nostis, dilecti filii, quum isthic apud vos Episcopale munus gereremus, nihil Nos, quantum patiebatur infirmitas Nostra praetermisisse, quod ad istius Ecclesiae vel conservandam incolumitatem, vel dignitatem amplificandam pertinere arbitraremur, et quae, commoda, et ornamenta eidem Ecclesiae tribuendi nulla Nobis erat facultas, et copia, a felicis recordationis

Suum amorem exprimit erga Patavinam Ecclesiam, constantemque animum eidem gratificandi.

praedecessore Nostro Benedicto XIV. impetravimus.

Commemorat Beatificationem a se factam Gregorii Cardinalis Barbadici sui in Patavino Episcopatu praedecessoris.

§. 2. Sed postquam inscrutabile Divinae Providentiae consilium, ad Apostolicam Sedem humanitatem Nostram evexit, summam potestatem assequuti, diu multumque cogitavimus quanam tandem honorifica significatione, quae Pontificiam auctoritatem requireret, voluntatem Nostram, qua vos afficere insigni aliquo studuimus ornamento, re ipsa declararemos. Quum autem peropportune Divino Dei beneficio factum sit, ut Gregorium Barbadicum istius Ecclesiae olim Episcopum, propter summas, sanctasque virtutes ejus, et praeclara in Ecclesiam merita, in Beatorum numerum retulerimus, Nobis in mentem venit unde Nostro desiderio satisfaciamus.

Insignia Crucis ad collum appensae cuique Canonico Patavinae Ecclesiae concedit.

§. 3. Itaque dilecto filio Nostro Sancto Cardinali Veronesio mittimus totidem, quotquot vos estis, exiguas Cruces, cesii coloris, encausto obductas, et argento circumdatas, quae omnes in anteriore parte Beatissimae Virginis in Coelum Assumptae, in altera Beati Gregorii Barbadici, auream habeot immaginem. Harum singulas serica taenia rubri coloris, et cullo suspensas, singulos vestrum, tum in choro, canonicalibus vestibus indutos, tum extra chorum, et Ecclesiam ubique supra pectus propalam gestare volumus, eo consilio, ut non tam hisce veluti insignibus, sua cujusque vestrum dignitas exornetur, quam ut identidem, modo Sanctissimae Dei Genitricis imaginem vestris oculis objecta, flagrantior in dies vestra fiat devotio, quam Sanctissimae Dei Matri, etiam ut Cathedralis Templi, et Civitatis Patronae debetis praecipuam; modo Beati Gregorii virtutibus, ad ejus imaginis adspectum, in memoriam revocatis, quibus universam Ecclesiam, et Dioecesim Patavinam, bono Christi odore complevit, suos quisque vestrum mores ad perfectum illud, quod vir Sanctissimus praebuit, omnium Christianarum virtutum exemplum effingere, et conformare studeatis.

Moderno Patavino Episcopo, de novarum Crucium distributione munus committit, et normam praescribit futuris temporibus observandam.

§. 4. *Mementote*, Beatissimi Pauli vos alloquimur verbis, *Praepositorum vestrorum, qui vobis loquuti sunt verbum Dei, quorum intuentes exitum conversationis, imitamini fidem.* Volumus autem ut nunc primum memoratus dilectus filius Noster Cardinalis Veronesius, in aula, seu alio, quo illi placuerit loco Episcopalium aedium, vel si malit in Cathedrali Ecclesia, vobis has Cruces distribuat, et suo cujusque vestrum pectori accomodet. Quum autem vestrum quispiam ex hac ad aeternam vitam migraverit, Crux quam ille gestabat, ab ejus haeredibus, ad eum, qui Thesaurarii dignitatem tenet, remittatur; Canonico autem successori, Canonicatus possessionem capienti, aderit qui primam apud vos obtinet dignitatem, ejusque pectori eamdem Crucem e collo pendentem aptabit. Huic denique, praecipue erga vos benevolentiae Nostrae significationi, comitem addimos Apostolicam benedictionem, quam vobis, dilecti filii, intimo paterni animi affectu, peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris die XVI. Aprilis MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno V.

CCCXLIII.

Praevia moderatione Constitutionis Alexandri VII. diei 23. Dec. 1661. quo Collegium Congregationis Somaschae Civitatis Bononiae ad Provinciam Romanam spectabat, in comune administrandum conceditur tribus ipsius Ordinis Provinciis.

Dat. die 21. Aprilis 1763. Anno V.

De origine, et aliis, quae hanc Congregationem concernunt, adest Constitutio Pauli III. Anni 1540. Junii 5. Constitutiones hujus Congregationis sub nuncupatione Clericorum Regularium S. Majoli, alias de Somascha sub regula S. Augustini, nec non privilegia ejusdem approbavit Pius V. Const. Anni 1668. Decem. 6. Eidem Congregationi gratias, et privilegia Ordinibus Mendicantibus concessa, et concedenda communicavit Paulus V. Const. Anni 1507. Nov. 9. Gratias a praedecessoribus Pontificibus concessas confirmavit, aliasque de nova Congregationi hinc indulsit Clemens VIII. Const. Anni 1593. Aprilis 26. Congregatio-

nem hanc in tres Provincias divisit Alexander VII. Const. Anni 1661. *Dec.* 23.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium. §. 1. Apostolatus officium, quod auctore Deo, nullo licet meritorum Nostrorum suffragio, gerimus, postulat, ut ad illa, quae in religionis incrementum, felicemque progressum cessura esse dignoscuntur, libenter intendamus, partesque Nostras desuper interponamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Exponitur antiqua divisio Collegiorum hujus Ordinis in tres Provincias, et incommodum ex hoc derivans administrationi Collegii Bononiensis. §. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit dilectus filius modernus Praepositus Generalis Clericorum Regularium Congregationis de Somascha, quod in Capitulo Generali ipsius Congregationis propediem, benedicente Domino, celebrando, de communi vocalium consensu decernendum, statuendumque erit, ut Collegium ejusdem Congregationis in Civitate nostra Bononiensi erectum, et ob nonnullas legitimas rationes aliquo ab hinc tempore clausum, de novo aperiatur, et si contingat Collegium hujusmodi reserari, illius regimen, et gubernium ad provinciam Romanam ipsius Congregationis spectaret juxta tenorem, et dispositionem quarumdam literarum fel: rec: Alexandri Papae VII. praedecessoris Nostri die XXIII. Decem. MDCLXI. in simili forma Brevis expeditarum, per quas inter caetera ipse Alexander praedecessor statuit, et decrevit, ut praedicta Congregatio divisa existeret in tres provincias, videlicet Lombardiae, Venetiarum, et Romanam nuncupatas, et provincia quidem Lombardiae contineret omnia loca, quae in statu Mediolanensi, et ditionibus adjacentibus dilectorum filiorum Nobilium Virorum Ducum Sabaudiae, Mantuae, et Parmae ac Dominii Helvetiorum possideret ipsa Congregatio; provincia vero Veneta complecteretur omnia loca, quae continebantur in Dominio Reipublicae Venetorum, et Principatu Tridentino; provincia vero Romana comprachenderet omnia loca posita in reliquis Italiae ditionibus; ipse vero Praepositus Generalis pro majori commoditate, et facilitate constituendi, assignandique in eodem Collegio ministros necessarios, et ut illius stabilitas tuta, et firma efficiatur, regimen, et gubernium Collegii praedicti in commune dictis tribus provinciis per turnum, prout reliqua ejusdem Congregationis munia, seu officia distribui solent, per Nos demandari, et statui plurimum desiderat.

§. 3. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur piis ejusdem Praepositi Generalis votis, hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque à quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ut de caetero, si contingat Collegium dictae Congregationis in Civitate Nostra Bononiensi, alias erectum, et aliquo ab hinc tempore clausum, per decretum Capitulii Generalis ipsius Congregationis proxime habendi, rescrari, seu aperiri, illius regimen, et gubernium, ac assignationem, nominationem, et deputationem ministrorum necessariorum in commune ad dictas tres provincias legitime spectare, et pertinere, non obstantibus ejusdem Alexandri praedecessoris literis praedictis, per quas provinciae Romanae praedictae assignatum reperitur, quas quidem literas quoad hanc partem, seu statutum cassamus, et annullamus, et irritamus, firmis tamen remanentibus in caeteris dispositionibus in illis expressis, et contentis, auctoritate Apostolica, tenore praesentium statuimus, volumus, decernimus, et mandamus. Preces porrectae ut Bononiensis Collegii administratio alternative habeatur a tribus provinciis, et hujus petitionis Pontificia approbatio.

§. 4. Decernentes easdem praesentes literas, semper firmas, validas et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit in futurum plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definire debere, ac irritum, Clausula sublata, et decretum irritans.

et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus dicti Alexandri praedecessoris literis, aliisque constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, nec non Collegii, et Congregationis hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die Vigesima prima Aprilis Millesimo Septingentesimo Sexagesimo tertio, Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CCCXLIV.

Dat. die 14. Maji 1763. Ann. V.

Ordini Fratrum Beatae Mariae Virginis da Mercede Redemptionis Captivorum Excalceatorum conceditur ut post festum Sanctissimi Corporis Christi, Octavam privilegiatam, una cum Officio, et Missa celebrari possit exceptis diebus Festis primae Classis.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Preces porrectae pro Octavae privilegiatae indulto obtinendo.

§. 1. Pia devotorum Deo, et Ecclesiae desideria, quae divini cultus, et Religionis augmentum, nec non salutem animarum respicere dignoscuntur, libenter Apostolico favore prosequimur, eisque benignum impartimur assensum. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus Filius Michael Maria a Sancto Antonio Procurator Generalis Ordinis Fratrum Beatae Mariae Virginis de Mercede Redemptionis Captivorum Excalceatorum nuncupatorum nomine dilecti quoque Filii Michaelis Raymundi Vicacii Generalis dicti Ordinis, quod per Constitutiones praefati Ordinis auctoritate Apostolica confirmatas praescriptum reperitur, ut Festum Sanctissimi Corporis Christi, et per septem dies immediate sequentes in omnibus Conventibus ejusdem Ordinis, praevia Sanctissimi Eucharistiae Sacramenti publicae Christifidelium venerationi expositione, ac Matutino cantato, celebretur; dictus vero Michael Maria Procurator Generalis Octavam Festi hujusmodi privilegiatam imposterum per Ordinem praefatum celebrandam per Nos sibi concedi plurimum desiderat. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur piis ejusdem Michaelis Mariae Procuratoris Generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium tantum consequendum harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ut futuris temporibus in universo Ordine familiae Fratrum Beatae Mariae Virginis de Mercede Redemptionis Captivorum Excalceatorum nuncupatorum, Octava Sanctissimi Corporis Christi imposterum sit privilegiata, itaut per totam Octavam, Officium, et Missa de eadem Octava celebrentur, exceptis Festis primae Classis; ac servata semper rubrica de translatione festorum, auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus, et indulgemus.

Pontifex postulationem approbat, precibusque indulget.

§. 3. Decernentes, easdem praesentes literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et in futurum spectabit pleuissime suffragari;

Clausula sublata, decretum irritans, et derogatio contrariorum.

Sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non dicti Ordinis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alias roboratis statutis, et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIV. Maji MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CCCXLV.

Dat. die 25. Maji 1763. Ann. V.

Statuitur quod minores viginti Annis, qui praecogitati homicidii facinus admiserint, Ecclesiastici asyli beneficio privandi non sint.

Quoad homicidas, et deferentes arma prohibita in Alma Urbe, et reliquo statu Ecclesiastico ubi praecedentium Pontificum Constitutiones quoad immunitatem Ecclesiasticam confirmantur, innovantur, et ampliantur, adest Constit. Clementis XII. Anni 1735. Febr. 1. relata in Bullario Mainardii. Constitutionem hanc ad loca ditionis Reipublicae Lucanae extendit Benedictus XIV. Constit. altera Anni 1744. Jan. 24 quae extensa pariter fuit ad alias Principum, et Rerumpublicarum Ditiones, ut videre est in Benedictino Bullario. De immunitate Ecclesiastica locali, et forma extrahendi reos ex locis immunibus, habemus Clementis XIII. Constitutionem pro Ditione Comitis Palatini Rheni edit. pridie Kal. Octobris Anni 1758. relatam hac Nostra Continuatione sub Num. XIV. pag. 46. itemque de Criminibus, et locis, qui Ecclesiastici asyli beneficio juvari minime poterunt in Sardiniae Regno adest Encyclica ad ipsius Regni Archiepiscopos, et Episcopos itidem relata sub Numer. XLVI. pag. 116.

Venerabili Fratri Josepho Philippo Episcopo Salutiarum.

Clemens PP. XIII.
Venerabilis Frater salutem et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Quemadmodum fel. rec. Innocentius III. praedecessor Noster Archiepiscopo Nidrosiensi praecipuam tribuit laudem, quod Romanam Ecclesiam non modo magistram in rebus, quae ad fidem, sed in iis etiam, quae ad disciplinam pertinent, consultam voluerit, sic te Ven. Frater laudamus, atque etiam amamus, quod ad Nos quaestionem Apostolico Nostro judicio attuleris dissolvendam, sacri ne asyli gaudeat beneficio minor sexdecim annis, qui homicidii etiam praecogitati commiserit facinus.

Romana Ecclesia habenda est Magistra non modo in iis quae ad fidem pertinent, sed etiam quoad universalem disciplinam.

§. 2. Huic quaestioni locum dedisse videntur plures Apostolicae Constitutiones, et Instructio Benedicti XIV. praedecessoris Nostri ad Episcopos, qui sunt in ditione carissimi in Christo Filii Nostri Caroli Emmanuelis Sardiniae Regis Illustris, in ea parte, ubi de immunitate locali agitur, et de delictis exceptis. Nos quidem consideravimus rationes contentas in iis scriptis, quae ad Nos misit ex utraque parte Fraternitas tua, tum ex parte Archiepiscopalis Curiae Taurinensis, quae minorem sexdecim annis declaravit esse restituendum Ecclesiae, unde, servata Constitutionum Apostolicarum forma, fuerat extractus, tum ex parte saecularis Fisci, qui juxta praescriptum in memorata Instructione ad Tribunal tuum appellavit; ac examinatis earumdem rationum ponderibus, censuimus, Archiepiscopalis Curiae sententiam, validissimis fundamentis juris innixam; ideoque a te confirmari, ejusque exequutionem mandari oportere. Nam si Apostolicas spectemus Constitutiones, perspicuum est, in iis non contineri minores; quorum ita praecipuam singularemque rationem semper habuerunt tum saeculares tum Ecclesiasticae leges, ut nullius sanctionis severitas censeatur ad eos pertinere, nisi in ea expresse nominentur. Absurdum vero, et ab omni regula alienum seu potius monstrosissimum esset, si tantummodo, ubi agatur, sacrum ne illis asylum suffragari debeat, nullus his legibus esset locus.

Refertur Sanctae Sedis constans jurisprudentia quoad immunitatis beneficium favore minorum.

Dirimitur contraria interpretatio circa immunitatem quoad minores.

§. 3. Et quamquam non desunt qui publicum bonum, et Reipublicae praetexentes securitatem docuerunt, in iis sanctionibus, quae in atrocissimorum criminum reos poenas constituunt, minores contineri aeque ac majores; ac propterea immunitatis beneficio privandos, etiamsi expresse non nominentur in Apostolicis Constitutionibus, quae caeteris idem immunitatis beneficium eripiunt; hanc tamen opinionem, ut erroneam praedecessores Nostri semper respuerunt, et Clemens VIII. in primis, qui cum ageretur de pluribus reis, qui per proditionem hominem interfecerant, ab Archiepiscopo Panormitano consultus, num illis sacrum asylum suffragaretur, respondit, omnibus quidem utpote in minori aetate constitutis deberi Immunitatem, sed duos tantum jussit Ecclesiae restitui, quorum alter sexdecim, alter duo de viginti Annis natus erat, caeteros vero propter atrocitatem criminis, summa sua potestate usus, privilegio privavit immunitatis. Quod attinet ad instructionem Benedicti XIV. certissimum est, in ea nullam minorum fieri mentionem. Quao quidem ratio ex eo tantam habet firmitatem, ut nullo modo possit everti, quod Benedictus XIV. per instructionem memoratam extendit ad loca, quae sunt in ditione memorati Sardiniae Regis, Bullam Clementis XII. praedecessoris Nostri, quae incipit — In supremo Justitiae solio — quae quidem Constitutio in casu homicidii, quod neque casu, neque ad sui defensionem perpetratum fuerit, contrahendo inter angustiores fines privilegium minorum, privat beneficiu immunitatis localis eos, qui minores sint viginti quinque annis, sed majores sint annis viginti, ex quo inviete confiritur eo privilegio gaudere, qui siot viginti annis minores.

Uberior explicatio praecedentium declarationum quoad immunitatem Ecclesiasticam.

§. 4. Pugnaretur autem cum omnibus juris principiis, si quis contenderet, eam Constitutionem ad loca, quae sunt in ditione memorati Regis, tantummodo productam extensamque fuisse in ea tantum parte, qua exceptioni casuum laxiores fioes definiuntur, non vero in ea parte, qua minores viginti annis excipiuntur; neque enim eadem lex scindi potest, ut ejus pars altera recipiatur, altera repudietur. Huc accadit, ipsum Benedictum XIV. satis hac in re suam mentem declarasse. Nam in ea Bulla multis post annis edita, quae incipit — Officii Nostri Ratio — dum eam extensionem Bullae Clementinae a se in concordatis cum utriusque Siciliae, et Sardiniae Regibus factam commemorat, expressis profitetur verbis, se eam extendisse omnino in eo, quod Clemens XII. addidit ad jus commune. Quidquid autem idem Clemens statuit de minoribus, id omne est ad jus commune quaedam additio. Praeterea iidem praedecessores Nostri Clemens XII. et Benedictus XIV. cum extenderent Bullam — In Supremo Justitiae solio — ad Regna Hispaniarum, et ad ditionem aliorum Principum, qui eam postulaverant extensionem, in suis quisque Constitutionibus disertissimo afferunt quidquid de minoribus memorata Bulla Clementina constituit. Ex quo palam fit, illum non assequi veram Benedicti XIV. mentem, qui putet, illum Pontificem aliam in ditione memorati Regis Sardiniae voluisse praxim inducere, ac minores, de quibus nullam mentionem facit in saepedicta Instructione, privilegio minoris aetatis omnino privasse; cui privilegio Clemens XII. fines tantummodo ad aetatem viginti annorum praescripserat.

Praecavet Episcopum Salutiarum contra erroneum principium, quod in dubio standum sit pro exclusione immunitatis.

§. 5. His igitur de causis existimamus, rectam esse, quam in hoc casu, de quo Nos consuluisti, Archiepiscopalis Curia Taurinensis sententiam tulit, eamque a te confirmandam. Si qua vero supersit in hac quaestione dubitatio summa tibi cautio est Ven: Frater, ne perinde ac generale principium amplectare, nimirum, in re dubia standum esse adversus immunitatem, quod secularis Fiscus contendit. Semper enim huic praepositioni contradixit Ecclesia, semperque contrariam, et doctrinam tenuit et praxim, tibi vero commodissime fortunateque contigit, Episcopale munus tuum gerere in ejus Principis ditione, cujus praecipua quidem laus est summus amor justitiae, sed qui pari sibi laudi ducit Religionem revereri: nec ignorat Religionem id postulare, ut summa veneratio sacris locis adhibeatur. Caeterum justissimum est, maximeque cum aequitate conjunctum, majores discernere a minoribus; quod discrimen leges ipsae in eo recogno-

scunt, quod minoribus non illa sit perfecta ratio, cujus defectu plena ab eorum criminibus videtur abesse malitia, ut idcirco statueriot minus, severe in illos animadvertendum. Pari vero, seu potius eadem plane ratione, quam differentiam agnoscuot saeculi leges in poenis sanciendis adversus reos, eamdem aequum est in eisdem reis immunitatis beneficio defendendis Ecclesiasticas leges recognoscere. Publico prodesse ajunt bono si severius statuatur exemplum, et acerrime animadvertatur in eos, qui se tam atroci crimine adstrinxerint.

Demonstratur quo parvo compendio sit Societati exclusio immunitatis favore minorum.

§. 6. Sed si rem bene perpendas, parum inde Respublica trahit utilitatis: perraro enim fit, ut minores viginti annorum atrocissima admittant facinora: contra plurimum illa cautio Rempublicam juvat, oe Ecclesiae vilescant, aut quidquam de illa detrahatur reverentia, quae sacris debetur locis, ubi quodammodo peculiarem sedem habet Religio; cujus si minuatur majestas, communem perturbari tranquillitatem, et ipsam oportet labare Rempublicam. Denique tibi Ven. Frater, eximiae erga te benevolentiae Nostrae pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXV. Maji MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno quinto.

CCCXLVI.

Dat. die 26. Maji 1763. Ann. V.

Alloquutio habita in Consistorio secreto diei 26. Maji 1763., qua Pontifex Cardinalibus sigoificat, Ecclesias Ostiensem, et Velitrensem una cum Decanatu Sacri Collegii, quae munia antiquiori ex Cardinalibus Ordinis Episcoporum conferuntur, antiquiore ob aetatem, vel infirmam valetudinem ad ea munia explenda impedito, posse sub-Decano conferri.

Clemens PP. XIII.

Venerabiles Fratres.

Exponit veterem consuetudinem conferendi Decanatum Sacri Collegii, et Ecclesias Ostiensem, atque Velitrensem antiquiori Cardinali ex Ordine Episcoporum.

§. 1. Etsi non dubitabamus, notum exploratumque Vobis esse, antiquiorem inter Vos ipsos ex Episcoporum Ordine, qui quum Ecclesiarum Ostiensis, et Velitrensis Episcopatus, Amplissimique Collegii Vestri Decanatus vacarent, praesens in Curia existeret, aptusque ad ea munera obeunda esset, ex praedecessorum sanctionibus, ad hujusmodi Episcopatus optionem, et Decanatus honores admitti oportere; tamen quod ita, et res ipsa posceret, et vetus ferret Apostolicae Sedis consuetudo, a Nobis etiam ex hoc loco publice ad Vos referendum fuit, ut quid de illis Ecclesiis, et Decanatu posteaquam per obitum bonae memoriae Josephi Cardinalis Spinelli vacarunt, decreverimus, intelligeretis.

Rationem exprimit cur antiquiori Cardinali legitime impedito optionem ad Decanatum alteri proximo in Ordine concedere intendat.

§. 2. Eas sane Ecclesias, et Decanatus Collegii Vestri honores, Venerabili Fratri Nostro Camillo Episcopo Portuensi, et S. Rufinae Cardinali Paulutio, si antiquitatis temporis ratio habenda esset, optandi, assequendique jus esse agnoscitis; verum cum adeo corporis infirmitate detineatur, ut Ecclesias ipsas moderari, functionesque Decanatus exercere nequaquam possit, idemque literis ad Nos scriptis, iis se se oneribus ferendis, imparem esse testatus sit, jurique proinde omni optandi, si quod forte ipsi competeret, ultro cesserit, optionis locum Venerabili Fratri Nostro Carolo Alberto Episcopo Albanensi Cardinali Cavalchino dedit, qui secundus est in Ordine Cardinalium Episcoporum. Itaque Venerabili eidem Fratri Nostro Carolo Alberto, optandi potestatem fecimus, eumque ex Albanensi, in Ostiensem, et Velitrensem Episcopatum transferre, atque ad Decanatus honores ac munera admittere constituimus. Quod ad majorem Dei gloriam, ad Sanctae Romanae Ecclesiae utilitatem, ad Collegii Vestri honorem, et animarum salutem futurum fore speramus.

Cardinali sub-Decano confert Ecclesias Ostiensem et Velitrensem.

§. 3. Absolvimus ergo Venerabilem Fratrem Nostrum Carolum Albertum Cardinalem Guidobonum Cavalchini, e vinculo quo tenetur Ecclesiae Albanensis, et transferimus ad Ecclesias Ostiensem, et Velitrensem invicem perpetuo Canonice unitas, praeficientes eum in Episcopum, et Pastorem cum retentione omnium, et quorumcumque, quae obtinet, ac indultorum quibus gaudet, nec non cum decreto quod teneatur quotannis visitare prae-

fatas Ostiensem, et Velitrensem Ecclesias, earumque Dioeceses ad normam Concilii Tridentini, et insuper renovamus decretum felicis recurdationis Urbani Papae VIII. praedecessoris Nostri circa visitationem Sacrorum liminum. In Nomine Pa ✝ tris, et Fi ✝ lii, et Spiritus ✝ Sancti.

CCCXLVII.

Dat. die 14. Jan. 1763. Ann. V.

Praevia derogatione dispositioni Testamentariae Pauli Luduvici Rivaldi, Conservatorio Mendirantium ad Templum Pacis assignantur nonnulla subsidia Dotalia, quae pauperibos puellis tribuenda fuissent ad Pontificis nominationem, ex eadem Testamentaria dispositione.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Refertur tenor testamentariae dispositionis Pauli Ludovici Rivaldi.

§. 1. Exposuit Nobis dilertus filius Noster Joannes Constantius S. R. E. Diaconus Cardinalis Cararciolo nuncupatus Protertor. nomine etiam dilectorum filiorum Deputatorum Conservatorii puellarum Mendicantium ad Templum Pacis de Urbe, quod quondam Paulus Ludovicus Rivaldi germanus frater bo: me: Magistri Ascanii Rivaldi, dum vixit Romanae Curiae Praelati, qui dictum Conservatorium suum nominaverat baeredem, in suo sub quo ab bumanis decessit testamento, die vero XXX. Januarii MDCLXXXII. per acta tunc existentis publici in dicta Urbe Notarii cognominati Giannetti resignato, suum baeredem instituit filium, seu filiam, qoi, seu quae nasceretur ex quondam Franrisca Berettoni sua vulgo ut dicitur, Comare, hoc injuncto onere illi nato, seu natae assumendi nomen, cognomen, et Gentilitia ejusdem Pauli Ludovici Testatoris, insigniisque Gentilitiis hujusmodi utendi, atque illi, ut supra baeredi instituto quandocumque decedenti, ejus filios, et descendentes in infinitum substituit; deficientibus autem omnibus baeredibus tam institutis, quam ut praefertur, substitutis, Cappellam a quondam Gaspare Rivaldi genitore suo in Ecclesia de Pace nuncupata de eadem Urbe, Congregationis dilectorum itidem filiorum Canonicorum Regularium Lateranensium Ordinis Sancti Augustini fundatam, et erectam baeredem instituit, bac dumtaxat conditione, atque onere imposito, unius scilicet anniversarii singulis annis celebrandi, ac faciendi reparationes necessarias in dicta Cappella in casu, quo dos illi assignata minime sufficeret; ex superextantibus vero suae baereditatis fructibus, et redditibus voluit, ut tot subsilia dotalia quadraginta scutorum monetae Romanae pro quolibet subsidio totidem puellis pauperibus a Romano Pontifice pro tempore existenti nominandis destribuerentur; subinde memoratus Paulus Ludovicus hanc suam dispositionem, seu voluntatem in suis Codicillis per acta supradicti Notarii conditis confirmavit, et alias prout in Testamento, et Codicillis praedicti Pauli Ludovici uberius dicitur contineri.

Controversia exorta inter Conservatorium Mendicantium, et Pauli Ludovici haeredem super haereditate Praesulis Ascanii Rivaldi, quae transactione deinde fuit dirempta.

§. 2. Porro dicta Francisca memorati Pauli Ludovici Testatoris commatre, ut praefertur, puellam procreavit, cui Sacris Baptismalibus aquis ablutae impositum fuit nomen Paulae Ludovicae, quae postquam in aetate processit, juxta praereptum ab eodem Paulo Ludovico Testatore injunctum litem inter dictum Conservatorium, quoad baereditatem memorati Magistri Ascanii ex una, ipsumque Paulum Ludovicum Testatorem ex altera partibus vertente, quae indecisa remanserat, prosequi perrexit, quae quidem lis postmodum extincta, et absoluta remansit, praevia inter contendentes partes concordia per publicum Instrumentum die XII. Februarii MDCCXVI. confectum per acta publici in dicta Urbe Notarii ad praesens cognominati Gaudentii inita, cujus vigore pro parte ipsius Conservatorii quamplurima loca Montium Camerae Nostrae Apostolicae non Vacabilium ex baereditate dicti Magistri Ascanii hujusmodi Conservatorio relicta provenientia, pro majori parte summae quinque millium scutorum monetae praedictae ad favorem dictae Paulae Ludovicae, juxta memoratam concordiam quomodocumque debitae, et conventae, tradita, consignata, et restituta fuerunt. Demum ipsa Paula Ludovica baeres instituta matrimonio se junxit una cum dilecto pariter fi-

lio Philippo Gama, ac successione carens, praevio obtento a fel: rec: Benedicto Papa XIV. Praedecessore Nostro rescripto ad Congregationem tunc existentium S. R. E. praedictae Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum remisso, ab eadem Cardinalium Congregatione sibi concedi obtinuit, ut tam dictorum Locorum Montium, quam aliorum bonorum haereditariorum in dotem sibi assignatorum annui fructus, redditus, et proventus post sui obitum ad favorem dicti Philippi viri sui, ejus vita naturaliter durante assignarentur, et reservarentur, ac illorum reservatio super iisdem bonis, et locis Montium praedictis, opponeretur, prout constat ex mandato vulgo nuncupato, a Tribunali tunc existentis in Urbe praedicta Vicarii in Spiritualibus Generalis expedito, ac instrumento exhibitionis dicti mandati per acta publici ejusdem Tribunalis Notarii ad praesens cognominati Ferri die XXX. Augusti MDCCXXXVIII. confecto; pro anniversario autem, et manutentione supradictae Cappellae cum tunc existentibus Canonicis Regularibus dictae Ecclesiae de Pace conventa fuit solutio annua decem, et octo scutorum similis monetae, cujus annuae solutionis intuitu, dicti Canonici Regulares suum pro exequutione dictae reservationis fructuum ad favorem ejusdem Philippi ab eadem Cardinalium Congregatione factae, sicut praemittitur, et mandato a Tribunali praedicto expedito consensum praestiterunt.

Preces porrectae pro assignatione subsidii dotalis favore Conservatorii Mendicantium.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat dictus Joannes Constantius Cardinalis, et Protector, habita consideratione, quod capitale, seu sors principalis eorumdem locorum Montium, majori in parte provenit ex bonis haereditariis ejusdem Magistri Ascanii relictis dicto Conservatorio in levam illius pauperum puellarum mendicantium, quae multo ab hinc tempore assidue perseverant in elaborandis laneis opificiis pro servitio Camerae Nostrae Apostolicae, et Triremium Nostrarum, parvo tamen cum Conservatorii praedicti lucro, et emolumento, propter adauctum praetium lanarum, sequuto obitu dicti Philippi, omnes superextantes fructus, redditus, et proventus dictorum Locorum Montium de praesenti in persona dictae Paulae Ludovicae, sicut praemittitur vulgo cantanti, una cum reservatione eorumdem fructuum ad favorem ipsius Philippi sua vita naturali durante, firma tamen remanente assignatione dictorum decem, et octo scutorum supradictae Cappellae facta in locum puellarum incertarum, eisdem puellis Conservatorii hujusmodi per Nos applicari, et in tot subsidiis quadraginta scutorum parium pro quomolibet subsidio pro illarum Monachatu aut Matrimonio distribuendis concedi, et assignari plurimum desideret. Nobis propterea supplicavit, ut dictis Deputatis, et puellis praedictis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontifex postulationem approbat et Conservatorio Mendicantium subsidia dotalia assignat.

§. 4. Nos igitur, qui Conservatorium hujusmodi, illiusque puellas paternis complectimur affectibus, ac illius, et illarum conservationi, manutentioni, et indemnitati quantum cum Domino possumus consulere cupientes, dictosque Deputatos, et puellas specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, ac Testamenti, et Codicillorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et insertis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnes, et singulos fructus, redditus, et proventus dictorum locorum Montium a dicto Magistro Ascanio relictorum ad favorem ejusdem Conservatorii puellarum Mendicantium, et ex illius haereditate provenientium, quae vigore dictae concordiae idem Conservatorium memoratae Paulae Ludovicae cessit, de praesenti ad favorem ipsius Paulae Ludovicae vulgo cantanti, cum reservatione fructuum praedictorum ad favorem ipsius Philippi illius Viri, ejus vita naturali durante, vigore decreti, seu resolutionis supradictae Cardinalium Congregationis, ac mandati super praemissis a dicto tunc existente in Alma Urbe Vicario in Spiritualibus Generali expediti, sicut praemittitur, nunc pro tunc, et quando ipse Philippus viam univer-

sae carnis ingressus fuerit, et assignatio fructuum praedictorum cessaverit, firma tamen remanente dicta assignatione decem et octo scutorum pro anniversario, et reparationibus Cappellae saepedictae, auctoritate Apostolica, tenore praesentium perpetuo applicamus, et quatenus opus sit dicta Loca Montium post obitum memorati Philippi, et postquam assignatio illorum fructuum ad favorem dicti Philippi facta, ut praefertur, cessaverit, eidem Conservatorio auctoritate, et tenore praesentium de novo assignamus, relinquimus, et donamus.

Praefiniuntur subsidia dotalia in scutis quadraginta pro quolibet ex iis favore puellarum in dicto Conservatorio degentium.

§. 5. Ac modernis, et pro tempore existentibus Deputatis praedicti Conservatorii, ut ipsi postquam assignatio eorumdem fructuum, redituumque, et proventuum dictorum Locorum Montium ad favorem dicti Philippi facta per ejus obitum expiraverit, et cessaverit, fructus, redditus, et proventus hujusmodi in tot subsidiis dotalibus quadraginta scutorum pro quolibet subsidio totidem puellis in dicto Conservatorio pro tempore existentibus, quae vel in Domino, vel in saeculo nubere desideraverint in locum aliarum puellarum extranearum per Nos, seu Romanum Pontificem pro tempore existentem, juxta dispositionem dicti Pauli Ludovici nominandarum, distribuere, et assignare libere, et licite possint, et valeant, auctoritate, et tenore praesentis concedimus, et indulgemus, plenamque facultatem tribuimus: hac tamen conditione, ut si contingat eo anno nullas puellas existere, quae habitum Monachalem suscipere, vel matrimonium contrahere possint, eodem anno fructus, reddituque hujusmodi pro alimonia, et manutentione earumdem puellarum, seu in favorem Conservatorii hujusmodi cedant, et cedere debeant, et applicentur, prout in more positum est pro aliis subsidiis dotalibus, quae distribuuntur a Deputatis praedictis aliis puellis ejusmodi Conservatorii ex aliis fructibus proventibus ex haereditate dicti Magistri Ascanii juxta resolutionem supradictae Cardinalium Congregationis die XX. Martii MDCCXXXIV. captam.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus supradicti Pauli Ludovici Testatoris etiam ultima voluntate, quam quoad praemissa sufficienter et expresse commutamus, ac constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Caeterum per praesentes non intendimus supradictum Conservatorium illiusque institutum in aliquo approbare. Datum in Arce Gandulfi die XIV. Junii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCXLVIII.

Approbatio concordiae inter Monasterium S. Bartholomei Trisulti Ordinis Carthusiensis et Communitatem, atque homines Civitatis Alatrii super praefixione confinium Castri diruti nuncupati *Tecchiena* ad dictum Monasterium spectantis.

Dat. die 22. Junii 1763. Anno V.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Originem, et progressum controversiae inter Monachos, et Communitatem Alatrii designat.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii Prior, et Monachi Monasterii sub invocatione Sancti Bartholomei de Trisulti nuncupati, Ordinis Carthusiensis, quod postquam per plures Annos coram tunc pro tempore, ac Venerabili Fratre Nicolao Archiepiscopo Matilen., moderno, existentibus Generalibus Camerae Nostrae Apostolicae Auditoribus, lis, et controversia inter Monasterium, et Monachos praedictos ex una, et dilectos etiam filios Communitatem, et homines Civitatis Alatrinae ex altera partibus ab eisdem Communitate, et hominibus mota super manutentione in possessione cujusdam Montis vulgo nuncupati *il Monte Reo* positi in confiniis Castri diruti de Tecchiena pariter nuncupati spectantis ab antiquo tempore ad Monasterium, et Monachos hujusmodi ab ea parte, qua praefatus Mons est confinis, seu conterminus territorio memoratae Civitatis Alatrinae, non sine magno utriusque partis dispendio mature perpensa, et discussa fuerat, demum dilectus itidem filius Magister Philippus Maria Pirelli Locumtenens Civilis ejusdem Nicolai Archiepiscopi, et Auditoris suam definitivam sententiam protulit, qua concessit eidem Monasterio, et Monachis conservationem, seu

manutentionem in possessione illius partis memorati Montis, quae dictum Castrum de Tecchiena prospicit, reservatis rationibus utrique parti congruentibus in judicio petitorio quoad integrum Montem supradictum, prout latius continetur in praedicta sua Sententia die X. Martii MDCCLXII. per acta dilecti quoque filii cognominati Martorelli publici ejusdem Auditoris Notarii publicata. Subinde vero, cum Communitas, et homines praedicti ab hujusmodi Sententia appellationem interposuissent, causa praedicta causarum Palatii Apostolici Auditorio commissa fuit.

Sacra Congregatio Boni Regiminis, ad se advocato controversiae examine, eamdem per concordiam finiendam esse censuit.

§. 2. Sed antequam causa praedicta coram Auditorio praedicto proponeretur, Congregatio Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium super bono regimine Civitatum, et Universitatum Status Nostri Ecclesiastici, auctoritate Apostolica, deputata, quae utilitati, et commodo earumdem Civitatum, et Universitatum semper invigilare pergit, habita de praemissis notitia, dedit in mandatis dilecto etiam filio Magistro Francisco Mantica ejusdem Congregationis Ponenti, ut rationes ambarum partium mature perpenderet, et referret, quae quidem Cardinalium Congregatio audita relatione ab ipso Magistro Ponente facta die XXIX. Januarii proxime praeteriti suum edidit Decretum, seu rescriptum, tenoris sequentis « *Ad Eminentissimum Praefectum cum Ponente, et Secretario pro omnimoda concordia stipolanda etiam ex officio* » In vim dicti rescripti subinde inter partes, nempe pro parte, et nomine Civitatis, et hominum praedictorum, a dicta Cardinalium Congregatione, concordia per publicum confectum instrumentum inita fuit, tenoris, qui sequitur videlicet. »

Tenor concordiae.

« Essendo conforme a Noi Notari in solidum rogati per verità viene asserito, che il Feudo di Tecchiena, confiscato già dalla Reverenda Camera Apostolica nell'Anno 1248. o altro più vero tempo sotto il Pontificato di Innocenzo Quarto alla Comunità di Alatri per delitto proditorio commesso contro li Cittadini di Ferentino, fosse nell'Anno 1395. sotto il Pontificato di Bonifazio Nono venduto dalla medesima Reverenda Camera Apostolica con tutte le sue ragioni, e pertinenze al Ven: Monastero, e Reverendi Padri Certosini di S. Bartolomeo di Trisulti. »

« Essendo che ancora nell'Anno 1754. nascesse controversia territoriale trà la detta Comunità di Alatri da una parte, ed il prefato Monastero, e PP. dall'altra, sopra i confini dell'anzidetto Feudo di Tecchiena, e suo territorio, e che la Comunità in seguito sotto li 16. Novembre del medesimo Anno spedisse un Monitorio jact. jact. avanti Monsignor Illustrissimo, e Reverendissimo allora A. C. de Zelada per gli atti del Martorelli suo Notaro sopra la manutenzione a di lei favore nel possesso, ed esercizio giurisdizionale dell'intiera Montagna di *Monte Reo*, tanto per la parte, che l'acqua pende verso Tecchiena, quanto per parte, che l'acqua pende verso Alatri, come che posto, e situato nel suo territorio Alatrino. »

« Essendo altresì, che a simile istanza s'opponessero il Monastero, e Padri di S. Bartolomeo dimostrando in progresso della lite equivoci, ed inconcludenti gli atti che si portavano da detta Comunità, e che quindi il prelodato Monsignore A. C. de Zelada con suo Decreto emanato sotto li 10. Settembre 1757. ordinasse l'accesso formale sulla faccia del luogo a spese dell'una, e l'altra parte, et deinde cujus de jure, e che in vigore di un tal Decreto accedesse sotto il dì 21. Ottobre del medesimo anno al luogo della differenza, con fare, oltre la descrizione dell'accessu, elevare la pianta da Perito Geometra. »

« Sia parimenti, che simile differenza non essendosi potuta ultimare dal medesimo Monsignore A. C. de Zelada per la sua promozione al Tribunale della S. Rota, passasse indecisa avanti Monsignore Illustrissimo, e Reverendissimo A. C. Pirelli suo Successore, il quale ritrovando similmente torbide, ed equivoche le ragioni, che si allegavano per parte della Comunità, nè giudicando bastevole per la decisione della controversia l'accesso di Monsignor Zelada, decretò anche egli sotto il giorno 24. Gennaro 1761. di accedere al luogo della differenza, ove portatosi il dì 30. dello stesso mese, fece un'esat-

ta ricognizione di tutti li confini del Feudo di Tecchiena, a tenore della descrizione fattane dal Fiscale della Rev. Cam. Ap. fin da quando essa Rev. Camera ne era in possesso, e prima, che ne facesse la vendita al Monastero, e Padri di S. Bartolomeo, trovatili in tutto, e per tutto corrispondenti, e conformi alla detta confinazione Camerale, ne venne contemporaneamente alla descrizione; come si ha dall'Istromento del suo accesso, e fece altresì nell'atto medesimo elevare da Francesc'Antonio Salemi Perito Agrimensore, e Geometra, la pianta Geografica della tenuta, e territorio di Tecchiena, con tutte le contrade descritte in accesso, prodotta, ed alligata infine del medesimo accesso. »

« In seguito di che sua Signoria Illustrissima, e Reverendissima assunse l'esame delle ragioni dell'una, e dell'altra parte. Istavasi dalla Comunità di Alatri per la manutenzione nel possesso di Monte Reo non solamente per quella parte, che pende verso Alatri, ma ancora per l'altra, che pende verso Tecchiena, o che era appunto il luogo della controversia. In prova di questa sua pretenzione portavansi dalla Comunità atti possessori di giurisdizione esercitata in Monte Reo, ed inoltre per colorire, ed avvalorare questo suo possesso facevasi forte sul titolo, come che a lei favorevole, atteso, che la confinazione della Camera, in cui fondavalo non metteva detto Monte in territorio di Tecchiena, ma bensì ne lo escludeva per la parola *juxta* apposta in detta confinazione ivi « A latere Civitatis Alatrii juxta Montem Reum, juxta Pontem Montis Rei, juxta Pontem Guidi » qual parola essendo di sua natura esclusiva del confine del confinato, veniva ad inferire che tanto il Monte Reo, che il Ponte di Monte Reo, ed il Ponte di Guido, come disegnati, e descritti per confine restavano esclusi dal territorio di Tecchiena, che era il confinato. »

« Si diceva all'incontro per parte del Monastero; che gli atti possessurj portati dalla Comunità non rilevavano, perchè vaghi, generali, ed equivoci, nè percuotevano il luogo della controversia, quale era, ed è la facciata di Monte Reo verso Tecchiena, cominciando dalla sbarra detta volgarmente di Tecchiena, che interseca il Colle Alto di Alatri, e che è l'ultimo de' confini del territorio di Tecchiena descritti in detta confinazione Camerale, e terminando al Ponte di Guido, ove termina la detta facciata; E siccome gli atti possessorj della Comunità non percuotevano la medesima facciata, o acquapendenza, ma bensì si riferivano in Monte Reo, così si ripigliava per parte del Monastero, che non si dovevano attendere al confronto, ed in corso de' suoi, concludentemente provati in detta facciata, e specificamente in tutte le contrade, che la compongono. Tanto maggiormente, che il Monte Reo non è solamente quel monte, che era in controversia, e che racchiudesi nella confinazione Camerale, ma sortivano ancora la stessa denominazione, i contermini, come il monte *Colle alto* assegnato espressamente dalla Camera nella riferita confinazione per confine da quella parte del territorio di Tecchiena, ivi « ac sbarram Teclenae confinante cum Colle Alto de Alatro, ed il Monte de Colli. »

« Laonde concludevasi, che gli atti possessorj della Comunità non percuotendo precisamente la pendenza di Monte Reo in facciata di Tecchiena luogo della controversia, ma genericamente portati in Monte Reo, restavano torbidi, ed equivoci, ed al più verificabili, e nella parte di detto Monte, che pende verso Alatri, o degli altri contermini che sortiscono ancora la stessa denominazione di Monte Reo. »

« Ed in quanto alle ragioni del titolo fondate dalla detta Comunità sulla confinazione Camerale rispondevasi per parte del Monastero, che il possessorio per lui chiaro, e concludentemente provato nel luogo della controversia non potevasi intorbidare dal titolo, ne restare assorbito dal territorio, poichè ancor questo eragli totalmente favorevole, non solamente per la controversa facciata di Monte Reo, ma eziandio in tutta quanta la sua estensione. »

« In prova di che, premessa la descrizione de' confini del territorio di Tecchiena fatta dal Fiscale della Reverenda Camera Apostolica, che è del seguente tenore, cioè « Et ne

per tractum temporis territorium dicti Castri valeat occupari, fraudari, vel super accipi ab aliquibus circumstantibus Civitatibus, seu Castris, aut specialibus personis, propterea quod dictum Castrum depopulatum, et inhabitatum est in praesenti regestro nomine Camerae Sanctae Romanae Ecclesiae, particulariter, et circiter duximus confinare videlicet » A latere Civitatis Alatri juxta Montem Reum, juxta Pontem Montis Rei, juxta Pontem Guidi, sicut recte protendit fossatum exeundo ad Sylvam recte, exeundo ad vadum de Fluri, exeundo ad vadum de Francisco sub vado de Francisco juxta territorium Frusinonis, juxta Collem Sancti Leonardi, juxta fontem ejusdem sicut vadit fossatum recte, et juxta Turrim olim Cicchi Malavolte, juxta Pontem Pedeluseo, juxta fossatum unde fluit aqua dicti fontis, juxta fossatum, et rem belli hominis de Frusinone, exeundo sicut vadit cursus aquae recte ad Pontem Sancti Petri, juxta rem Raynaldi Nicolutii de Frosinone, juxta rem Haeredum Joannis Dominici Nicolai de Ferentino, juxta Pontem Gelli, juxta muros S. Luciae recte cum certa parte Montis Radicini, exeundo ad limitem de meta, juxta rem D. Nannae Raymundi D. Petri, exeundo recte ad rem Colae Baronis, Thomae Palumbae de Alatro, et fossatum, et stradam, ac sbarram Teclenae confinan. cum Colle Alto de Alatro. »

» Si diceva per parte del Monastero, che per bene intendere simile descrizione conviene riflettere in fatto, che il Castello di Tecchiena era della Comunità di Alatri, che fu confiscato dalla Reverenda Camera Apostolica, e che il medesimo Castello resta situato in facciata di Monte Reo, riguardando dal lato sinistro verso Ferentino, dal lato destro per linea retta verso Veroli, e di fianco per linea obliqua verso la Città di Alatri, la quale da detto Castello non può vedersi, potendosi soltanto scoprire dalla cima di detto Monte. »

» Ciò premesso soggiongevasi per parte del Monastero necessariamente derivarne, che la camera volle descrivere soltanto i confini delle Comunità confinanti con Tecchiena, per la ragione, che le pertinenze di Tecchiena Castello già spopolato non fossero occupate da vicini, e perciò cominciò la sua descrizione » Et ne per tractum temporis territorium dicti Castri valeat occupari, fraudari, vel super accipi ab aliquibus circumstantibus Civitatibus, seu Castris, aut specialibus personis etc. propterea duximus confinandum a latere Civitatis Alatri juxta Montem Reum » cioè fino alle pertinenze di Monte Reo. »

» Ne per escludere il Monte Reo dal Territorio di Tecchiena poter giovare alla Comunità di Alatri il significato della parola *juxta*, apposta nella riferita confinazione Camerale per la ragione, che separi il confinato dal confinante, poichè ciò camminerebbe se la Camera Apostolica avesse voluto descrivere li confini di Tecchiena contermini della Comunità di Alatri, ma non poter mai procedere quando il Fiscale ha voluto solamente descrivere li confini delle Comunità confinanti con Tecchiena, essendo che la confinazione cominciata a latere Civitatis Alatri presuppone, che da quella parte vi dovesse essere effettivamente territorio di Tecchiena, altrimenti la confinazione predetta non avrebbe avuto luogo tanto più, che i confini a quali trovasi apposta la parola *juxta* sono realmente inclusi nel Territorio di Tecchiena, come apparisce dall' accesso di Monsignor Pirelli. »

» Per le quali cose tutte concludevasi per parte del Monastero, che la confinazione della Camera non solamente avvalorava il suo possesso nella facciata del Monte Reo verso Tecchiena, ma che inoltre davagli titolo, ed azione a tutto il Monte, tanto per la parte, che pende verso Tecchiena, quanto per l' altra, che guarda verso Alatri. »

» In questo stato di cose avendo Monsignore A. C. Pirelli riconosciute insussistenti le ragioni, ed equivoci gli atti della Giurisdizione pretesa dalla Comunità di Alatri, dopo un lungo, e maturo esame della Causa, diede finalmente Sentenza di manutenzione al Monastero di San Bartolommeo, e perchè il luogo della controversia era l' acquapendenza di Monte Reo in facciata di Tecchiena, così avendo il Monastero giustificati, e concludentemente provato gli atti giurisdizionali di esso esercitati nella medesima acquapenden-

za, la manutenzione fu conceduta, e ristretta a quella sola facciata con designarsene nella Sentenza i confini già descritti nell' accesso, ed indicati nella Pianta cioè « e Via Romana ascenden. ad sbarram signatam in Mappa Litt. E. usque ad summitatem dicti Montis, pro ea parte tantum a qua aqua pendet versus Telenam, et inde descendendo ad Pontem signatum Lit. D. et Pontem Guidi signatum Lit. E. » come dalla copia della Sentenza, e della Mappa, che s' inseriscono nel presente Istrumento del tenore ec. »

« Perchè poi dal prelodato Monsignore A. C. Pirelli nell' esame della causa per colorare il possessorio, fu gustato ancora del titolo, che dall' una, e l' altra parte si fondava sulla verificazione, ed intelligenza de' confini nel territorio di Tecchiena giusto la sopra riferita descrizione fattane dalla Reverenda Camera Apostolica, così nella promiscena pretensione di far caduna, tutto suo il suddetto Monte Reo, tanto per la parte, che aquapende verso Tecchiena, tanto per quella, che riguarda verso Alatri, riservò ad ambedue le loro ragioni nel suo congruo giudizio petitorio, come dalla sopra citata Sentenza, alla quale ec. »

« Non contenta di sì fatta decisione la Comune d' Alatri ne interpose l' appellazione nel Tribunale della S. Rota per proseguire la lite, facendone commettere la proposizione a Monsignore Illustrissimo, e Reverendissimo Ratta. »

« In questo stato di cose la Sagra Congregazione del Buon Governo, che sempre invigila all' utile, e vantaggio della Comunità, essendo venuta in cognizione d' una tal lite, ne commise a Monsignore Illustrissimo, e Reverendissimo Mantica come Ponente la cognizione a fine di riferire le ragioni dell' una, e dell' altra parte per indi impedire il proseguimento, ed evitarne le spese molto considerabili con procurare un vantaggioso accomodamento alla Comunità, qualora le di lei ragioni fossero equivoche, e non avessero sussistenza. »

« In esecuzione de' supremi comandamenti il prelodato Monsignore Illustrissimo, e Reverendissimo Mantica, avendo assunta la cognizione della suddetta lite, e causa, esaminati gli accessi tanto di Monsignore A. C. de Zelada, che di Monsignore A. C. Pirelli, e le loro respettive Piante; viste altresì, e considerate le ragioni, e scritture dell' una, e l' altra parte, riferì nella Congregazione Generale dei 29. Gennaro prossimo passato essere la Sentenza di Monsignore A. C. Pirelli molto giusta, e ben fondata negli atti possessorj pienamente, e concludentemente giustificati per parte del detto Monastero, e torbide altresì, e dubiose, mal fondate, ed equivoche le prove in contrario eddotte dalla Comunità di Alatri non meno nel possessorio, che nel petitorio come quello, che viene chiaramente favorito a pro del detto Monastero dalla lettera, e spirito della sopra riferita confinazione Camerale, e perciò per evitare il notabile, e grave dispendio della Comunità nel proseguimento della causa, e trarla nel caso niente lontano di soccombenza, dal pericolo della rifazione delle spese molto considerabili a prò del Monastero, essere egli di parere, che si procurasse un onesto, e convenevole aggiustamento con il suddetto Monastero di S. Bartolomeo. »

« In vista di sì fatta sincera, veridica, e prudente informazione di Monsignore Illustrissimo, e Reverendissimo Mantica Ponente, la Sacra Congregazione venne nel di lui sentimento come più vantaggioso alla Comunità di Alatri, onde sotto il giorno 29. Gennaro diede fuori la seguente risoluzione — Ad Eminentissimum Praefectum eum Ponente, et Secretario pro omnimoda concordie stipulanda ex officio — ed acciò la Comunità non si facesse lecito di proseguire la lite vi aggiunse la clausola — Et quoad Procuratorem ad mentem — in virtù della quale fu da Monsignore Illustrissimo Mantica Ponente fatto intendere al di lei Procuratore, che non ardisse di proseguirla sotto le pene ad arbitrio di essa Sagra Congregazione. »

« In seguito pertanto di una sì benigna, e favorevole risoluzione per la detta Comunità di Alatri, tanto da Monsignore Illustrissimo, e Reverendissimo Giuseppe Vincenti-ni Segretario di essa Sacra Congregazione, fu assunto il trattato di accomodamento tra

il Monastero de' Padri Certosini di S. Bartolomeo di Trisulti, e per esso loro con il molto Reverando Padre D. Biagio Maria Civaloni Professo della medesima Certosa, e dimorante nella Certosa di Roma in qualità di Procoratore, loro legittimo Procuratore conventoalmente a tale effetto eletto specialmente deputato in assenza del Reverendissimo P. D. Pietro Paolo Maria Bedini Priore della suddetta Certosa di Trisulti, come dal mandato di Procura fatto in sua persona, ad in forma autentica a me Notaro stipulante si consegna per inserirlo al presente Istromento del tenore ec., e poscia presenzialmente, e personalmeote con il medesimo P. Priore, e Visitatore Bedini, ed avendo trovata presso entrambi questi due Padri Bedini, e Cicaloni tutta la propensione, e condiscendenza non meno per cessare dalla lite, e venire ad una amichevola concordia con l' Illustrissima Comunità di Alatri, che di depositare a di lei favore nel Sacro Monte della Pietà di Roma, ed a disposizione della Sacra Congregazione del Buon Governo, a per essa dell' Eminentissimo, a Reverendissimo Signor Card. Lante Prefetto la somma di scudi 700. moneta in considerazione della rinuncia da farsi dalla Comunità alla suddetta lita, e respettivamente a qualunque diritto, pretensione, e ragiona, che la medesima avesse, o potesse avere nell' acquapendenza dal detto Monte Reo verso Tecchiena, giusta i confini designati, e prescritti nella riferita Sentenza di Monsignore A. C. Pirelli tanto nel possessorio, che nel petitorio, e con altri patti, capitoli, a condizioni, come meglio si dirà in appresso. »

« Quindi è che avanti di Noi Notari in solidum rogati, e testimonj infrascritti presenti, a personalmente asistenti l' Eminantissimo, e Reverendissimo Sig. Card. Lante Prefetto, Monsig. Illustrissimo, e Reverendissimo Giuseppe Vincentini Segretario, e Monsig. Illustrissimo, e Reverendissimo Mantica Ponente della Sacra Congregazione del Buon Governo; viste, a considerate le scritture, a ragioni della predetta Comunità di Alatri: servendosi non solo delle loro rispettiva facoltà ordinarie, ma ancora di quelle communicategli dalla Sacra Congregazione di stipolare sopra la predetta Lite, e controversia territoriale tra la Comunità di Alatri, ed il Ven. Monastero a RR. PP. Certosini di S. Bartolomeo di Trisulti qualunque Istromento di transazione, e concordia etiam ex-Officio, come dalla sopra riferita risoluzione della medesima Sacra Congregaziona, alla quale ec. da una parte ed il Reverendissimo P. D. Pietro Paolo Maria Bedini, ed il Molto Rev. P. D. Biagio Maria Cicaloni ne' loro respettivi nomi di Priore, e Procuratore della suddetta Certosa di S. Bartolomeo di Trisulti in riguardo, ed a contemplazione della lodata risoluzione della Sacra Congregazione del Buon Governo, e non altrimenti ec. dall' altra tutti a Noi Notari cogniti asserendo, ed affermando le cose di sopra esposte, a narrate esser vere, e verissime, e quelle come tali, e per tali confermando, ed approvando, in esecuzione pertanto d' esse, e per ultimare le sopradette differenze nel riferito luogo di controversia sono venuti alla presente stipolazione di pubblico, e giurato Istromento di transazione ordinato dal prelodato Eminentissimo, e Reverendissimo Sig. Cardinal Laote Prefetto, e dagl' Illustrissimi, a Reverendissimi Monsignor Vincentini, e Monsignor Mantica in virtù delle loro facoltà come sopra neili seguenti modi, e forma cioè. »

« Primo che sia, e s' intenda a favore di detto Venerabila Monastero riservato, conforme datti RR. PP. Bedini, a Cicaloni si riservano il beneplacito Apostolico quatenus opus sit, et requiratur, ed allora da impetrarsi, ed ottenersi a tutte, e singole spese di detto Monastero, a PP. Certosini di S. Bartolomeo di Trisulti, e non altrimenti ec. perchè così ec. »

« Secondo. Che ambe le parti debbano rinunziare alla lite, e rimettersi vicendevolmente alle spese fatta per la medesima, come in fatti le medesime parti scambievolmente, e vicendevolmente hanno rinunciato, e rinunciano alla lite, e causa suddetta come sopra ancora indecisa pendente, e suoi emergenti, rimettendosi, e condonandosi hinc inde tutte, e singole spese in quella

fatte, a qualunque somma anche considerabile, e considerabilissima ascendenti, facendosene una all'altra, e l'altra all'una reciproca, scambievole, finale, e generale, e generalissima quietanza in forma anche per patto ec.»

» Terzo. In quanto alla terminazione dei confini territoriali tra la Comunità di Alatri, ed il Feudo di Tecchiena i confini siano, e debbano esser quelli prescritti, e designati nella Sentenza di Monsignore Illustrissimo, e Reverendissimo A. C. Pirelli, così, che l'acquapendenza del Monte Reo verso Tecchiena sia, e debba essere incontrastabilmente, ed in perpetuo territorio del medesimo Feudo di Tecchiena cominciando dalla strada Romana, salendo per la sbarra detta volgarmente di Tecchiena nominata in Sentenza, e segnata nella Pianta, che s' inserisce nel presente Istromento del tenore ec. *Lett. e piccolo* sino alla sommità, o scrima di detto Monte Reo per quella parte, che pende verso Tecchiena, ed indi discendendo al Ponte enunciato in Sentenza, e segnatamente in Pianta Litt. D. qual Ponte resta provato tanto nell' accesso di Monsignore A. C. de Zelada, quanto di quello di Monsignor Pirelli essere il vero Ponte di Monte Reo uno dei confini del territorio di Tecchiena dalla parte della Città di Alatri descritto nella sopra riferita confinazione Camerale ivi — juxta Pontem Montis Rei — e dal detto Ponte di Monte Reo segnato Lett. D. proseguendo fino al Ponte di Guido segnato Lett. E. parimenti descritto in detta confinazione Camerale per un'altro de' confini del medesimo territorio di Tecchiena — ivi — juxta Pontem Guidi.»

» Quarto. E da detta sbarra di Tecchiena, scrima di Monte Reo per la parte, che acquapende verso Tecchiena, Ponte di Monte Reo, e Ponte di Guido siano i luoghi, e siti certi, sicuri, ed incontrastabili della terminazione del territorio di Tecchiena secondo la Sentenza suddetta, come tanto l' Eminentissimo, e Reverendissimo Sig. Card. Lante Prefetto, quanto gl' Illustrissimi, e Reverendissimi Vincentini Segretario, e Mantica Ponente con tutte le suddette facoltà hanno inteso, ed intendono, che siano, e debbano essere. Qual terminazione, luogo, o luoghi, e precisi siti, e vocaboli li suddetti Reverendissimi P. Priore Bedini, e Molto Reverendo P. Cicaloni ne' nomi come sopra, intendono di approvare, come per il presente Istromento mediante l' infrascritto obbligo Camerale, e giuramento in forma tacto pectore in tutte le sue parti l' approvano in nome, e vece del Monastero, e PP. di Trisulti, rinnovando, qualora facesse di bisogno, il loro assenso, e consenso, promettendo stare in perpetuo a detta terminazione ita quod etc. de quo etc. et non alias etc.»

» Quinto. All' incontro li suddetti Padri Bedini, e Cicaloni nei nomi come sopra, e sotto l' istesso obbligo, e giuramento cedono, e rinunciano a qualunque pretensione, e ragione, che il suddetto Venerabile Monastero di San Bartolomeo di Trisulti avesse, o potesse mai avere sopra l' acquapendenza del Monte Reo verso la Città di Alatri non ostante la riserva delle ragioni fatta a favore di esso Ven. Monastero in sentenza di Monsig. A. C. Pirelli sopra detta acquapendenza del Monte Reo verso Alatri.»

» Sesto. E respettivamente tanto sua Eminenza il Prefetto, che gl' Illustrissimi, e Reverendissimi Signori Monsignor Segretario, e Monsignor Ponente, con le facoltà come sopra, cedono, e rinunciano alla riserva fatta in detta Sentenza di Monsignore A. C. Pirelli a favore della Comunità di Alatri sopra l' acquapendenza del medesimo Monte Reo verso Tecchiena, volendo, ed ordinando, in virtù delle medesime facoltà, che l' acquapendenza del medesimo Monte Reo verso Alatri, sia, e debba essere perpetuamente del territorio alatrino, ed altresì che l' acquapendenza del medesimo Monte verso Tecchiana, giusta i confini di sopra espressi, e prescritti sia, e debba essere perpetuamente del territorio di Tecchiena, ciò anche per patto espresso ita, quod etc. alias etc.»

» Settimo. Li prenominati PP. RR. Bedini, e Cicaloni, a fine di mantenere la pace, l' armonia, e tutta la buona corrispondenza con detta Illustrissima Città di Alatri, e suoi Cittadini, e far loro conoscere, che la lite finora agitata, e sopita mediante la presente transazione, ed amichevole concordia, non

è stata per parte dal Monastero, e Monaci di Trisulti sostenuta con animo di togliere, ed usurpare l' altrui, ma unicamente per difendere, e sostenere i proprj diritti, e ragioni, nel nomi come sopra, per un contrassegno della loro stima, ed affatto verso li Signori Alatrini, e per qualunque ragione anche inopinata, che a' medesimi potesse mai competere sopra la detta acquapendenza del Monte Reo verso Tecchiena, giusta li confini sopra descritti, e designati, tanto nel possessorio, quanto nel petitorio, a cui tanto l' Eminentissimo, e Reverendissimo Sig. Cardinal Lante Prefetto, che gl' Illustrissimi, e Reverendissimi Signori Monsignor Vincentini Segretario, e Monsignor Mantica Ponente, con le repetite facoltà, hanno rinunciato, e nuovamente quando facciano di bisogno cedono, e rinunciano in nome, e vece dell' Illustrissima Comunità di Alatri: e per titolo di simile rinuncia li suddetti RR. PP. Bedini, e Cicaleni, nei nomi come sopra, sono condiscesi, e condiscendono di pagare, e sborsare a prò di detta Comunità di Alatri; siccome ora alla presenza di Noi Notarj in solidum rogati, sborsano, e pagano la somma di scudi 700 moneta, mediante un' ordine di simil somma diretto al Sagro Monte di Pietà di Roma, a favore di essa Comunità, ed a disposizione della Sagra Congregazione del Buon Governo, e per essa dell' Eminentissimo, e Reverendissimo Sig. Card. Lante Prefetto, quale originalmente tirano a loro, lasciatane pria copia collazionata per inserirla al presente Istromento del tenore, come ec., e adesso, e per quando l' avranno esatto, se ne sono chiamati, e chiamano pienamente contenti, e sodisfatti, e ne hanno fatta, e fanno a favore di detto Venerabile Monastero, e Monaci di S. Bartolomeo di Trisulti quietanza finale, e finalissima in forma, anche per patto ec. »

« Ottavo. Finalmente si conviene, che d' ambe le parti si debba stare, ed inviolabilmente, e perpetuamente osservare quanto si è convenuto, disposto, ed ordinato nel presente Istromento di transazione, e di amichevole concordia, obbligandosi vicendevolmente di evizione alias ad omnia damna etc. »

« Nono. Che ancora nel caso, che li particolari di detta Comunità quantunque non abbiano alcun diritto, o ragione, volessero ciò non ostante a loro nome, e spese proseguire la sudetta lite sopita, estinta, e terminata colla presente transazione, e concordia, in tal caso tanto sua Eminenza Prefetto, quanto detti Illustrissimi, e Reverendissimi Monsignore Vincentini Segretario, e Monsignor Mantica Ponente in virtù delle predette facoltà vogliono, ed intendono, che la Comunità sia tenuta, ed obbligata a favore del medesimo Monastero, e PP. Certosini di S. Bartolomeo di Trisulti alla liberazione delle molestie, ed in seguito a tutte, e singole spese tanto giudiziali, che estragiudiziali, che loro occorressero di fare per sostenere, contro di particulari non meno la validità, e giustizia della presente transazione, che la di lei plenaria esecuzione, e per la difesa, de loro diritti, e ragioni ita quod ec. et non alias ec. »

« Qual concordia, e tutte, e singole altre cose di sopra espresse, e narrate, le parti suddette nei respettivi nomi promettono esser buone, vere, valide, e legittime, bene, validamente, e legittimamente fatte e come tali, e per tali sempre, ed in ogni futuro tempo attendere, ed inviolabilmente osservare, averle rate, grate, valide, e ferme, e contro non fare, dire, opporre, o venire sotto qualsisia pretesto, causa, ingegno, o figurato colore, altrimenti oltre la precisa, ed inviolabile osservanza delle cose premesse vogliono essere tenute a tutti, e singoli danni, de quali ec. »

§. 3. Inter cetera vero le eadem concordia expressa conventum fuit, quod pro firma validitate, et observantia omnium pactorum, et conventionum in dicta concordia contentorum, Nostrum, et Apostolicae hujus Sanctae Sedis beneplacitum obtinere deberent ipsi exponentes propriis sumptibus, prout re ipsa a Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositorum obtinuerunt Decretum tenoris sequentis nempe « *Sacra Congregatio Eminentissimorum*, et *Reve-*

Sacra Congregatio Episcoporum, et Regularum, supra relatam concordiam approbavit, et executioni committi posse mandavit.

rendissimorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum et Regularium praeposita, referente Eminentissimo Columna de Sciarra Ponente, attenta relatione Episcopi Alatrini, ac Procuratoris Generalis Ordinis, benigne commisit eidem Episcopo, ut, veris existentibus narratis, et constito sibi de evidenti Carthusiae utilitate, praefatam concordiam cum pactis, et conditionibus supra expressis, pro suo arbitrio, et conscientia approbet atque confirmet. Romae 20 Maji 1763.

Quod sane Rescriptum exequutioni commissum fuit ab Episcopo Alatrino.

§. 4. Cujus vigore Venerabilis Frater Joannes Franciscus Episcopus Alatrinus, ac facultatis sibi attributae suum edidit sequens Decretum « Nos Joannes Franciscus Cavallini Dei, et Apostolicae Sedis gratia Episcopus Alatrinus Sanctissimi D. N. PP. Praelatus Domesticus, ac Pontificio Solio assistens, et in hac parte Judex Commissarius, visis Juribus, ex Testium depositionibus formaliter inductorum, ex quibus constat, concordiam, seu transactionem initam ex officio inter Communitatem Alatrii ex una, et Venerabile Monasterium, et RR. Monachos Carthusiae S. Bartholomei de Trisulto Nostrae Alatrinae Dioecesis ex Altera partibus, de qua in licentia Sac. Congregationis Eminentissimorum, e Reverendissimorum S. R. E. Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum, et Regularium praepositae, sub datum Romae XX. Maji MCCLXIII. Nobis exhibita, et in actis producta, contenta, cedere in evidentem utilitatem dicti Venerabilis Monasterii, causasque in precibus Sanctae Sedi expressas veritati niti, et coram Nobis verificatas esse, ideo vigore facultatis in eodem Beneplacito Nobis tributae dicimus, et declaramus, praefatam concordiam cum pactis, et conditionibus in ea expressis approbandam, et confirmandam fore, et esse, prout praesenti Nostro Decreto, et juxta formam praescriptam in dicto Beneplacito, et non alias etc. approbamus, et confirmamus, omni etc. Datum Alatrii ex Episcopali Palatio hac die IV. Junii 1763.

Pontifex concordiam, Rescriptum Sacrae Congregationis, et Decretum

§. 5. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti exponentes, praemissa omnia, quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderent. Nos igitur, ipsos Exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, bujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, praeinsertam concordiam, Decretumque ab ipso Joanne Francisco Episcopo vigore facultatis a memorata secundo dicta Cardinalium Congregatione sibi attributae in praemissis interpositum, auctoritate Apostolica, tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et etiam substantiales defectus, si qui desuper in praemissis intervenerint, supplemus, et sanamus.

Exequutoriale Apostolica roborat firmitate.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes, easdem praesentes literas, ac in eis contenta quaecumque semper firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, ac ab eis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos etiam causarum Palatii Apostolici auditores, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super bis a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Monasterii, Ordinis, et Civitatis praedictorum, aliisve quibusvis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritanti-

busque et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hanc vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae in Arce castri Gandulphi sub annulo Piscatoris die vigesima secunda Junii anni MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno quinto.

CCCXLIX.

Dat. die 25. Junii 1763. Anno V.

Praevia dismembratione a Dioecesi Calaritana, Sulcitanae, seu Ecclesiensi Dioecesi suus iterum conceditur Antistes, qui ipsius Calaritanae Ecclesiae Suffraganeus declaratur.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei
Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Universi Christiani populi cura divinae bonitatis consilio Nobis credita exigit, ut non modo amantissimi Pastoris sollicitudine dominico gregi praeesse studeamus, sed vigilis quoque agricolae partes implere enixe curemus, ne ager Domini, cujus cultura pluribus variorum Ordinum operariis distribuitur, ob nimis dissitas regiones, quas unusquisque sua administratione complectitur incultus remaneat, neque pro electo frumento zizania, et dumeta in eo succrescant.

Calaritana Dioecesis nimis ampla, incommodisque referta, sub uno tantummodo Pastore regi recte nequibat.

§. 2. Cum itaque Nobis nuper pro parte Venerabilis Fratris Nostri Ignatii Mariae Natta Archiepiscopi Calaritani expositum fuerit, ob plures Calaritanae Ecclesiae unitas Dioeceses, earumque amplitudinem, coeli quoque varietatem, asperitatemque montium, accessu difficillimorum, unicum ad eas perlustrandas, propriique muneris partes implendas Praesulem, et Pastorem non sufficere, et populis, qui remotiores sunt, quam gravia in spirituali regimine obvenire detrimenta, quae sane idem Ignatius Maria Archiepiscopus cum praesertim in Sulcitanae, olim, modo Ecclesiensis nuncupatae Dioecesis visitationis decursu re ipsa compererit, ut animarum spirituali profectui uberius consultum sit, nullum aptius, magisque praesens remedium exhibendum autumavit, quam ut Ecclesiensi Dioecesi, licet ea a duobus, et ultra seculis Calaritano Archiepiscopatui annexa fuerit, proprium, et peculiarem Praesulem, quemadmodum olim habebat, restitueremus, sive alias ea statueremus, quae illius gregis saluti, ac divinae gloriae magis in Domino conferre arbitraremur.

In Ecclesiensi, olim Sulcitana Civitate existebat etiam nunc Cathedralis Ecclesia, Capitulum et Mensa Episcopalis, ut commode posset iterum de separato Pastore provideri.

§. 3. Nos autem exinde certiores facti, in Ecclesiensi Civitate adhuc esse pervetustam Cathedralem Ecclesiam cum Capitulo, et Canonicis, mensamque Episcopalem satis redditibus instructam, dicti Ignatii Mariae Archiepiscopi zelum, ut par est commendantes, perspectum habentes, in magnam animarum illarum utilitatem evasurum, si proprium, et immediatum constituamus in ea Dioecesi Praesulem, qui jugiter illam perlustret, asperrima loca incunctanter visitare aggrediatur, plurima juxta ordinem disponat, et quae provide statuenda erunt effectu confirmata conspiciat, utque ardentibus etiam votis obsecundemus carissimi in Christo Filii nostri Karoli Emmanuelis Sardiniae Regis illustris, qui etiam, uti Patronus ad promovendam bonorum morum disciplinam, et spiritualem subditarum sibi gentium profectum, opportunam opem regioni illi per Nos afferri summopere exoptat.

Pontifex praevia praecedentis unionis cum Calaritana Ecclesia abrogatione, iterum Sulcitanam, seu Ecclesiensem Dioecesim separat, proprioque Pastore regi jubet, suffraganeo tamen Archiepiscopi Calaritani.

§. 4. Motu proprio, et ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, cujuscumque unionis, seu annexionis Sulcitanae, seu Ecclesiensis Ecclesiae eidem Calaritano Archiepiscopatui Apostolica auctoritate quomodolibet factae integrum tenorem praesentibus pro expressis habentes, unionem, seu annexionem hujusmodi, Apostolica auctoritate, tenore praesentium perpetuo dissolvimus, Ecclesiamque Sulcitanam, seu Ecclesiensem cum omnibus, et singulis ejus juribus, jurisdictionibus, membris, et pertinentiis quibuscumque, ab Archiepiscopatu Calaritano penitus, et omnino separamus, eamque in pristinum, et eum, in quo ante unionem, et annexionem hujusmodi erat sta-

tum restituimus, reponimus, et plenarie reintegramus, proptereaque illam statim ac Ecclesia Calaritana vacaverit, vigore hujus separationis ab ea sejunctim conferendam esse decernimus; verum Archiepiscopali Ecclesiae Calaritanae, illiusque Archiepiscopo pro tempore existenti, ipsam Sulcitanam, seu Ecclesiensem Ecclesiam, ac pro tempore existentem illius Episcopum in suffraganeam imposterum fore declaramus; itaquod Archiepiscopus Calaritanus pro tempore existens, in eadam Sulcitana, seu Ecclesiensi Dioecesi jus Metropoliticum, juxta canonicas sanctiones, ac Concilii Tridentini decreta gerere, et exercere possit, ac respective debeat, et teneatur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Praesentes autem literas, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo quod quicumque in praemissis interesse habentes, vel habere praetendentes, ad id vocati, et causae, ob quas praesentes emanarint verificatae non fuerint, et ex quovis alia causa de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, vel invalidari non posse, sed illas semper, et perpetuo validas, et efficaces esse, et fore, suumque plenarium et integrum effectum sortiri, et obtinere, ac sub quibusvis revocationibus, vel contrariis dispositionibus nullo unquam tempore comprachendi, sicque in praemissis omnibus, et singulis, per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos etiam causarum palatii Apostolici auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de latere legatos, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, judicari, et definiri debere, et si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, et inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus quatenus opus sit Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, ac quavis unione seu annexione dictae Sulcitanae, seu Ecclesiensis Ecclesiae a praedecessoribus Nostris Romanis Pontificibus quomodolibet facta, et aliis constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, nec non Ecclesiae Calaritanae, illiusque Archiepiscopatus, et mensae privilegiis, indultis, et literis Apostolicis, illis, et Praesulibus sub quibuscumque tenoribus et formis, ac alias in contrarium quomodolibet concessis. Quibus omnibus, et singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque integro tenore specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quaevis alia expressio habenda, seu quaevis exquisita forma ad hoc servanda foret, illis alias in suo robore permansuris latissime hac vice specialiter, et expresse derogamus contrariis quibuscumque.

Taxa praefinitur persolvenda in nova Dioecesis Ecclesiensis provisione.

§. 7. Volumus autem quod taxa CL florenorum in libris Camerae Apostolicae ratione ejusdem Ecclesiae Sulcitanae, seu Ecclesiensis ante unionem, seu annexionem hujusmodi praefixa, deinceps servetur, illaque a taxa Calaritanae Ecclesiae subducatur.

Sanctio poenalis.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrae dissolutionis, separationis, restitutionis, repositionis, reintegrationis, declarationis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo sexagesimo tertio, quinto decimo Kalendas Junii, Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CCCL.

Dat. die 27. Junii 1763. Ann. V.

Approbatio novi Statuti Collegii Salviati Orphanorum Urbis, quo cavetur ut Alumni, qui e Collegio egressi sunt, et deinde ad meliorem devenerunt conditionem, teneantur persolvere eidem Collegio alimenta, nec non praescribitur ut ad Collegium idem spectet haereditas Alumnorum, qui nullum relinquerint propinquum usque ad tertium gradum.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Alumni Collegii Salviati Orphanorum Urbis in actu receptionis jurare tenebantur quod si decessissent nullo condito testamento vel nullis relictis haeredibus usque ad tertium gradum, ad Collegium decedentis haereditas esset deferenda.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii deputati, seu administratores Collegii Salviati Orphanorum nuncupati Almae Urbis Nostrae, quod bo. me. Antonius Maria, dum vixit, S. R. E. Cardinalis Salviati nuncupatus, ipsius Collegii fundator, inter caeteras Constitutiones, et regulas ab ipso Antonio Maria Cardinali, et fundatori pro bono illius et Alumnorum pro tempore in illo existentium regimine, gubernio, et administratione conditas, mandavit, ut quilibet Alumnus Collegii praedicti in die sui in eo ingressus promittere debeat in primis promptam observantiam omnium, et singularum Constitutionum et regularum, ac statutorum ipsius Collegii, ac secundo loco antequam in numero Alumnorum, sive inter Alumnos ipsius Collegii admissus sit, seu admittatur, juramento sese obstringi debeat, ut si contingat, eum in eodem Collegio viam universae carnis ingredi, absque legitimis haeredibus, nempe absque fratribus, et sororibus, utroque parente conjunctis, sive extra illud absque eo, quod suum condat, aut condere queat testamentum, tunc bona quaecumque ad dictum Alumnum quomodolibet spectantis ad idem Collegium pleno jure pertineant, sive Collegium praedictum legitimus sit, et esse intelligator haeres, prout in cap. tertio earumdem Constitutionum §. 22., et alias prout in dictis Constitutionibus, seu regulis, ac statutis, quorum tenorem praesentibus pro plene, et sufficienter expressum, et insertum haberi volumus, prout uberius dicitur contineri.

Quod quum in desuetudinem abierit, novo condito statuto, successio Collegii in casum decessus Alumni absque propinquis ad tertium usque gradum confirmata fuit, et obtentorum alimentorum persolutio favore Collegii, quoties ad meliorem fortunam devenerit Alumnus.

§. 2. Et quia interdum accidere solet, ut Alumni praedicti ab hac luce decedant absque legitimis haeredibus, et successoribus, ac consanguineis usque ad tertium gradum hujusmodi, qui condito testamento extraneos haeredes in suis bonis, nulla habita forsan consideratione juramenti ut praefertur, praestiti, seu sub praetextu quod tempore, quo ipsi conceptis verbis, seu juxta formulam exhibitam juraverint, in aetate legitima nondum constituti non erant, eaque de causa in adultiori aetate dictum juramentum observare, et exequi minime tenerentur, constituere, et nominare pergunt, ac propterea dicti exponentes ad evitandas quascumque verborum interpretationes, quaestiones, et lites, magnis cum dicti Collegii sumptibus, in Congregatione die XIV. Martii proxime praeteriti in Collegio praefato habita, proprium, et consentaneum existimaverint, eorum loco, quae, ut praefertur, demandata, praescripta, et constituta fuerant ab eodem Antonio Maria Cardinali, et fundatore substituere decretum hujusmodi, nempe ut si contingat futuris temporibus dictos Alumnos postquam e dicto Collegio exiverint opibus, et facultatibus auctos ad pinguiorem fortunam devenire, teneantur dicti Alumni, vita eorum naturali durante, ac obligati omnino sint solvere ipsi Collegio alimenta percepta per totum tempus, quo in eo permanserint, juxta taxam, stylum, et consuetudinem dicti Collegii; nempe in scutis octuaginta monetae romanae pro singulis annis, et si ab hac luce ab intestato, absque haeredibus, et consanguineis usque ad tertium gradum inclusive decedere, eo casu idem Collegium in illorum bona, et haereditatem succedere debeat, et haeres institutus intelligatur.

Postulatur confirmatio novae hujus sanctionis, eaque a Pontifice indulgetur perpetuo futuris temporibus observanda.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, dicti exponentes decretum hujusmodi, quo perpetuae, et inviolabilis legis, statuti, et Constitutionis, vim, et robur obtineat, et firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae auctoritatis Nostrae approbationis, et confirmationis robore, et patrocinio communiri summopere desiderent. Nos indemnitati dicti Collegii, quod paternis complectimur affectibus, illiusque commodo, et incremento, quantum Nobis ex alto conceditur, consulere cupientes, ac dictos exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, decretum supradictum, ac omnia, et singula in eo con-

tenta, et expressa, auctoritate Apostolica, tenore praesentium de novo decernimus, statuimus, praecipimus, confirmamus, et approbamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, derogantes in hac parte, et ad effectum praesentium ultimae voluntati, ac cuicumque dispositioni in praemissis praedicti Antonii Mariae Cardinalis, et Fundatoris omnes et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos etiam causarum Palatii Apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non dicti Collegii, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, et litteris Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 27. Junii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno quinto.

CCCLI.

Approbatio resolutionis Capituli Generalis Ordinis Monachorum S. Benedicti Congregationis Cassinensis pro suffragiis praebendis Religiosis ex hac vita decessis.

Dat. die 8. Julii 1763. Ann. V.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Describitur Monachorum decedentium suffragandi methodus ex Ordinis constitutionibus ab Innocentio XI. approbatis.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus Filius Julius Andreas de Palma a Nola Procurator Generalis Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregationis Cassinensis, quod per declarationes ad regulam ejusdem Sancti Benedicti, et per Constitutiones ipsius Congregationis, pro felici Monachorum ejusmodi Congregationis gubernio, et directione jam dudum jussu rec. mem. Innocentii Papae XI. praedecessoris Nostri conditas, et subinde ab eodem Innocentio praedecessore auctoritate Apostolica confirmatas, inter caetera statutum reperitur, ut eveniente obitu cujusvis Abbatis regiminis, ab unoquoque Abbate regiminis decem, totidemque pro Abbate titulari a singulis Abbatibus titularibus a Prioribus respective claustralibus, sive titularibus; tres vero a singulis Decanis pro Decano, et una tantum Missae a singulis Sacerdotibus pro Sacerdote in illorum suffragium celebrandae essent, pro Clerico autem semel persolvendum Officium defunctorum duplex, seu sub ritu duplici a quovis Clerico; Demum pro Commisso defuncto a Commissis omnibus Corona Major de Domina nuncupata, vulgo *Rosario* dicta, cum requiem aeternam etc. et in fine cujusvis Decadis recitanda esset.

Capitulum generale Ordinis novam suffragiorum praestandorum methodum invenit.

§. 2. Capitulum vero Generale ipsius Congregationis ultimo loco celebratum, mature perpendens, quod in hac declaratione nihil praescriptum fuit pro Decanis titularibus, et aliunde numerus decem Missarum pro quolibet Abbate titulari defuncto ab Abbatibus titularibus celebrandarum, atteuto quod in dicta Congregatione pauci Abbates titulares, existunt, tenue suffragium esse videtur; aequum et consentaneum existimavit, supradi-

etam declarationem, sive Statutum, aut Constitutionem commutare, declarando, ac statuendo, ut quilibet Monachus expresse professus ejusdem Congregationis in Sacro Presbyteratus Ordine constitutus cujusvis qualitatis, Superioritatis, et Dignitatis, ac conditionis existens, unam Missam in suffragium animae cujuscumque Monachi, sive Abbatis, Prioris, et Decani regiminis, vel tituli, aut Monachi expresse professi Congregationis hujusmodi ab hac luce decedentis imposterum celebrare teneatur.

Novam a Capitulo generali invectam pro suffragiis methodum Pontifex approbat.

§. 3. Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, dictus Procurator Generalis, nomine etiam dicti Capituli Generalis, quo nova declaratio, seu Statutum hujusmodi firmius subsistat, et servetur exactius, non obstante supradicta alias facta, et hue usque observata, ac Apostolica auctoritate confirmata declaratione, et consuetudine, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio illam, seu illud communiri summopere desideret. Nos piis ejusdem Procuratoris Generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis, excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, et poenis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, memoratam declarationem, seu Statutum a Capitulo Generali saepedictae Congregationis Cassinensis Ordinis Sancti Benedicti, sicut praemittitur, factum, editum, ac etiam publicatum, ut singuli Monachi ejusdem Congregationis in Sacro Presbyteratus Ordine constituti cujuscumque qualitatis, dignitatis, gradus, et conditionis existentes, unam Missam in suffragium animae cujuscumque Monachi expresse professi dictae Congregationis, sive Presbyteri, sive Clerici, in posterum celebrare debeant, et teneantur, non obstante supradicta, ac quacumque alia declaratione in Constitutionibus praedictis contenta, et expresso, quae praefato novo statuto, seu declarationi a Capitulo Generali praedicto factae adversetur, cui per praesentes auctoritate Apostolica derogamus, cassamus, et irritamus (firmis in reliquis remanentibus dictis Constitutionibus, praesertim quoad Missam Conventualem in illis expressam) auctoritate Apostolica tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, qui desuper in praemissis intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula, sublata et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectos sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit, plenissime suffragari, et ab illis inviolabiliter observari; Sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non Ordinis, et Congregationis hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die V. Julii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

CCCLII.

Confirmatio Decreti Sacrae Congregationis Episcoporum, et Regularium super omnimoda observantia Constitutionum Ordinis Bethlemitarum auctoritate Apostolica in Indiis Occidentalibus instituti, cum aliquibus declarationibus, et provisionibus opportunis.

Dat. die 7. Julii 1763. Ann. V.

Clemens PP. XIII.
Ad futuram rei memoriam.

Prooemium.

§. 1. Sacrosancti Apostolatus officium humilitati Nostrae per abundantiam divinae be-

nitatis, nullo meritorum Nostrorum suffragio creditum, salubriter exequi, adjuvante Domino jugiter satagentes, ad ea, per quae felici, prosperoque Religiosorum Virorum sub suavi Religionis jugo divinis obsequiis mancipatorum regimini, et gubernio, illorumque tranquillitati, ac ipsorum Ordinum commodo et incremento consulitur libenter intendimus, munerisque Nostri Pastoralis partes propenso desuper studio interponimus, sicut Nos, locorum, personarum, rerum, et temporum qualitatibus mature pensatis, ad omnipotentis Dei gloriam, et animarum salutem expedire in Domino arbitramur.

Dubia in Sacra Congregatione proposita a Superioribus, aliisque Religiosis hujus Ordinis.

§. 2. Exposuit siquidem Nobis dilectus Filius Noster Joannes Franciscus Sanctae Romanae Ecclesiae Diaconus Cardinalis Banchieri nuncupatus, Ordinis fratrum Bethlemitarum nuncupatorum Apostolica auctoritate in Indiis Occidentalibus instituti, apud Nos, et Apostolicam hanc Sanctam Sedem protector, quod alias pro parte et nomine dilectorum filiorum superiorum, et fratrum dicti Ordinis in sacro Presbyteratus ordine constitutorum supplex libellum Congregationi venerabilium fratrum Nostrorum ejusdem sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium negotiis, et consultationibus Episcoporum et Regularium praepositae porrectus fuit, quo postulabatur affirmativa resolutio horum trium dubiorum, nempe: Primi « *An Religiosi Presbyteri Ordinis Bethlemitici exercere possint munus Secretarii Reverendissimi Patris Generalis, et officium Procuratoris Generalis in Romana Curia, ita ut electiones factae substineantur?* » Secundi « *An electiones eorumdem Presbyterorum, utcumque non factae per suffragia secreta, validae fuerint?* » Tertii: *An pendente controversia super validitate electionum praedictarum, liceat Presbyteris Bethlemitis obtenta munera Secretarii Reverendissimi Patris Generalis in Romana Curia exercere?* »

Aliae preces laudatae Congregationi porrectae nomine Vice-Praefecti Generalis Mexici.

§. 3. Pro parte vero, et nomine dilecti quoque filii tunc existentis Vice-Praefecti Generalis Mexici, et assistentium sui diffinitorii supplex alius libellus comprobatus literis Venerabilis Fratris Emmanuelis Archiepiscopi Mexicani, prius datis clarae memoriae Ferdinando, dum vixit, Hispaniarum Regi Catholico, inde ad bonae memoriae Joachimum, dum pariter vixit, memoratae Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem Portocarrero etiam nuncupatum, ejusdem Ordinis tunc Protectorem, eidem Cardinalium Congregationi porrectus fuit, quo expositum fuerat, in novissimo Generali ipsius Ordinis Capitulo anno MDCCLVII. celebrato, omnino illegitime, ac nulliter deventum esse ad electionem Presbyterorum memorati Ordinis pro muneribus *Secretarii Generalis, et Procuratoris Generalis ablegandi ad Curiam Romanam, et alias* quamplures invectas esse *novitates* Constitutionibus dicti Ordinis auctoritate Apostolica confirmatis adversantes; ea propter urgebatur, decernendam fore novi Capituli Generalis convocationem, ad hoc ut omnia rite recteque juxta formam, et tenorem ipsarum Constitutionum perficerentur.

Sacra Congregatio statuit, servandas esse Ordinis Constitutiones.

§. 4. Eadem vero Cardinalium Congregatio, exquisito prius voto ipsius Joannis Francisci Cardinalis, et Protectoris, referente Venerabili Fratre Nostro Friderico Marcello Episcopo Praenestino ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinali Lante nuncupato, re mature perpensa, rescripsit « *Serventur Constitutiones, et juxta votum dicti Joannis Francisci Cardinalis et Protectoris in omnibus;* Cujus voto inhaerendo specialiter decrevit, « *Religiosos Presbyteros Bethlemitas exercere non posse munera Secretarii Generalis, et Procuratoris Generalis in Curia Romana, ideoque electiones eorumdem Presbyterorum non substineri.* Cum autem, sicut dictus Joannes Franciscus Cardinalis, et Protector Nobis subinde exposuit, ipse Decretum hujusmodi, quo firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri, aliisque in praemissis per Nos opportune provideri, et, ut infra, indulgeri summopere cupiat.

Supra relatum decretum Pontifex approbavit, novasque addidit declarationes pro uberiori Constitutionum observantia.

§. 5. Nos igitur felici, prosperoque dicti Ordinis regimini, et gubernio salubriter prospectum esse cupientes, supplicationis ipsius Joannis Francisci Cardinalis, et Protectoris Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, *Decretum praeinsertum, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illique inviolabilis Apostolicae fir-*

mitatis robur adjicimus, *omnesque et singulos juris*, *et facti defectus*, *si qui desuper intervenerint*, *supplemus*, *et sanamus*: ac dilecto filio moderno Praefecto Generali ipsius Ordinis, auctoritate Apostolica praefata committimus, et mandamus, ut *ipse omnes novitates invectas contra tenorem*, *et dispositionem earumdem Constitutionum statim aboleat*, *et aboleri*, *ac illarum observantiam*, *pristinumque vigorem restituat*, *ac restitui curet*, *faciat*, *et mandet*, ita tamen, ut de hujusmodi *Nostri*, *sibi injuncti Mandati exequutione* ipse *Praefectus Generalis*, vel in casu sui obitus, dilectus etiam filius *Vicarius Generalis dicti Ordinis* apud eumdem Emanuelem modernum, seu tunc existentem *Archiepiscopum Mexicanum*, antequam proximum Generale saepedicti Ordinis Capitulum inibi anno MDCCLXVI, benedicente Domino habendum, celebretur, *docere teneatur*, sub *indignationis Nostrae*, *ac privationis juris praesidendi in eodem Capitulo Generali proxime habendo*, *ut praefertur*, *ab alterutro id non adimplente*, *ipso facto incurrendis poenis*; quo *casu* idem *Archiepiscopus tunc existens*, eoque tunc impedito, illius *Vicarius in spiritualibus Generalis*, seu Officialis, et si Sedes Archiepiscopalis Mexicana, quod Deus avertat, tunc vacans extiterit, illius *Vicarius Capitularis* legitime deputatus, in dicto *Capitulo Generali*, sicut praemittitur, proxime habendo, *auctoritate Nostra Apostolica praesideat*; et circumscriptis, abrogatisque omnibus innovationibus, ad novi *Praefecti Generalis* electionem ita deveniri faciat, ut ab eo exigatur *Juramentum in forma juris valida*, super omnimoda *observantia* dictarum Ordinis hujusmodi *Constitutionum*, praesertim de non admittendis *Fratribus Presbyteris* ad munia professoribus non Presbyteris reservata, tam scilicet quoad *Praelaturas*, ita ut *solummodo esse possint Discreti Conventuum*, *Magistri Novitiorum*, *et Assistentes Provinciae*, quam vicissim quoad alia *munera*, seu *officia* solis ipsis *professoribus* non Presbyteris *Laicis* congruentia, ut sunt *Janitoris*, aut *Clavigeri*, aut *Vestiarii*, seu similia *materialia*, quae dignitati non conveniunt Sacerdotali, ita ut *ad ea professores Presbyteri non adigantur*. Ad quem effectum *exemplaria* earumdem *Constitutionum* nuper in alma Urbe Nostra, typis edita cum additione *Italae versionis*, ac Textus *Resolutionum*, ac *Literarum Apostolicarum*, quibus ipsae Constitutiones nituntur, tum *ad singulos* ipsius *Ordinis Conventus*, tum ad *Archiepiscopum Mexicanum*, *et Limanum* transmitti, auctoritate et tenore praefatis debere volumus, praecipimus, et mandamus.

§. 6. Decernentes, easdem praesentes literas firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in futurum, in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis: caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die VII. Julii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Clausulae sublatae, decretum irritans, et derogatio contrariorum.

Ad exitum perducta Anno V. quoad materias Ecclesiasticas, assuetam servantes methodum, gradum facimus ad Constitutiones alias hac eadem Anno V. aeditas quoad temporalis potestatis exercitium.

CCCLIII.

Confirmatio Cedulae Motus-proprii Sanctitatis Suae pridie Kal. Octobris 1760. super privilegiis Auditoribus causarum Palatii Apostolici concessis, nonnullisque aliis ordinationibus in dicto Motu-proprio insertis, cum specifica dictorum privilegiorum designatione.

Dat. die 27. Augusti 1762. Ann. V.

Motus proprius qui hic confirmatur relatus a nobis fuit hujus continuat. sub. num. CLIV. pag. 373. ubi adnotatio apposita consulenda est.

Clemens Episcopus.

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices ad justitiae administrationem cuncta ordinantes S. Rotae Tribunal constituerunt, et summo in honore habuerunt.

§. 1. Etsi justitia, in qua virtutis splendor est maximus, apud omnes fere gentes semper in bonore fuerit, summaque prudentia, et cultu foveatur: Ea tamen in Ecclesia Dei, virtutum omnium varietate circumdata, potissimum praefulgere debet et emicare. Qua de re Romani Pontifices praedecessores Nostri, ad justitiae administrationem cuncta sapienter ordinantes, praeter Tribunalia caetera, disparibus officii gradibus distincta, praestantissimum causarum Palatii Apostolici Auditorii Tribunal constituerunt, in quo semper Viri ex variis Nationibus selecti, et excellenti doctrina, singularique probitatis laude illustres ita sunt versati, ut quae inde scita, sententiaeque manarunt, decretorum, quibus Ecclesiasticae, civilesque controversiae dirimi queant, legumque firmissimarum loco, ubique gentium habeantur.

Adeoque certam methodum pro causarum gravitate in Rotalibus judiciis servandam statuerunt.

§. 2. Huic igitur praeclaro Judicum coetui certa methodus judicandi, et gravitas causarum, quae ad illum deferri possunt, eorumdem Pontificum suprema auctoritate designata erat, sed postremo fel. rec. Benedictus Papa XIV. praedecessor Noster, per suam Constitutionem incipientem *Justitiae et Pacis Custodes*, editam sub Datum Romae Anno Incarnationis Dominicae MDCCXLVI. Sexto Nonas Octobris, Pontificatus sui Anno Septimo, et causarum genera, quae in Romana Curia judicium subire debent, earum videlicet, quae alicui ex illius Auditoribus, sive uti Auditori, sive uti Praelato committi possent, summa prudentia, et aequitate distinxit.

Quam sane methodum Pontifex hic pro meliori judiciorum exitu reformare duxit.

§. 3. Verum cum ad celeriorem causarum in dicto Auditorio vertentium decisionem, et expeditionem procurandam in eventum aequalitatis suffragiorum, novam proponendi causas statuerit methodum: ubi primum Nos, divina favente clementia, ad supremum justitiae solium evecti fuimus, ex parte Collegii dilectorum filiorum causarum Palatii Nostri Apostolici Patronorum, Nobis fuit supplicatum, ut veterem usum restitueremus; alia quoque super iis, quae in ipsa Constitutione sancita sunt, eodem ferme tempore, ad Nos delata fuit circa causarum minus gravium in ulteriori instantia commissiones, quas appellantis arbitrio, uni ex ipsius Auditorii Auditoribus, uti Praelato in eadem Constitutione committi posse concedebatur. Unde rebus mature perpensis, et auditis dilectis etiam filiis ejusdem Auditorii Auditoribus, nedum utrique instantiae annuere, sed antiquam itidem consuetudinem circa numerum in studiis Auditorum restituere optantes, imminente tunc die, quo dicti Auditorii solemnis aperitio annis singulis haberi solet, schedulam quamdam Nostri Motus proprii manu Nostra signatam edidimus (*illius tenor omittitur jam relatum in hac continuatione sub. n. CLIV. pag.* 373.).

Super praecedenter reformatis literas Apostolicas expediri mandat.

§. 4. Cumque Literarum Apostolicarum expeditionem, super iis, in praeinserta schedula sancitis, quae experientia quoque valde opportuna comperta sunt, ulterius differre, incongruum videatur: ea sumpta occasione, animi Nostri sensus erga praeclarum hunc coetum, illiusque personas, e quorum numero dudum fuisse gloriamur, iterum, atque iterum patefacere non omittimus.

Ea quae in praecedenti Motu-proprio, aliisque Pontificum Constitutionibus continentur confirmat.

§. 5. Itaque recensentes Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum Constitutiones, et praerogativas, ac privilegia omnia ipsorum Auditorum, quos itidem praedecessores Nostri Cappellanos et familiares, ac continuos commensales, Sedique Apostolicae immediate subjectos declararunt, et Apostolicos crearunt Subdiaconos: Motu proprio et ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, nedum praeinsertam Nostri Motus similis schedulam, cum omnibus et singulis in ea contentis, sed cunctas etiam Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum, circa idem Auditorium editas Constitutiones et dispositiones, praesentibus Nostris non adversantes: privilegia quoque gratias, praerogativas, immunitates, exemptiones, largitiones, et indulta eidem Auditorio, illiusque Auditoribus pro tempore existentibus, ab iisdem Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris, et signanter a Callisto III. Martino V.

Julio II. Leone X. Clemente VII. Paulo III. Alexandro VII. Clemente X. et Clemente XI. ac praedicto Benedicto, prout fuerunt jampridem concessa, et elargita dummodo privilegiis bujusmodi, vel eorum cuilibet, bactenus directe, et expresse non fuerit derogatum; literarum Apostolicarum desuper expeditarum tenores, ac datas, perinde, ac si de verbo ad verbum insertis babentes: quascumque pariter leges, usus, stylos, consuetudines, observantias, ac facultatem, et autboritatem omnem ipsius Auditorii, ae ejus Auditorum, harum serie confirmamus, et approbamus, illis Apostolicae Nostrae autboritatis vim, robur, et efficaciam adjicimus, ac omnes, et singulos, si qui in literis super privilegiis, et indultis bujusmodi expeditis defectus intervenerint, illos singillatim etiam pro expressis babentes, autboritate Nostra per praesentes amplissime, ac plenissime supplemus: ac, quatenus opus sit, privilegia, et indulta praemissa adversus quamcumque inobservantiam, seu desuetudinem, quocumque tempore continuatam, restituimus, reponimus, et plenarie reintegramus: ac expresse praecipimus, et mandamus, ne deinceps contra illa quivis inobservantiae, vel desuetudinis, vel etiam Pontificiae voluntatis defectus opponi queat; neque ullo unquam tempore illis, ac praesentibus Nostris literis, sine expressa dicti Auditorii, ac illius Auditorum, et Locumtenentium mentione, specialique derogatione derogari possit, nec directe, vel indirecte cenaeatur derogatum.

Novis privilegiis et praerogativis Judices S. Rotae condecorare decernit.

§. 6. Porro, cum inter caetera ejusdem Auditorii, ae ejus Auditorum, et Locumtenentium privilegia, illa etiam enumerentur concessa, nimirum usus Altaris portatilis pro Missae celebratione, juxta Clementis VII. sub datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDXXV. nonis Augusti, Pontificatus sui anno secundo: ac etiam expediendi gratis quascumque literas Apostolicas in eorum favorem per viam secretam, juxta alias, signanter Clementis X. praedecessorum praefatorum, sub datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, Anno etiam Incarnationis Dominicae MDCLXXI. quartodecimo Kalendas Januarii Pontificatus sui anno secundo, respective expeditas literas; ne illa in dubium revocari queant, aut super ipsarum literarum interpretatione, et usu aliqua suboriatur difficultas, utrumque praesentibus Nostris literis asserere et declarare, quin etiam amplioribus praerogativis, potioribusque beneficiis illos augere volentes; ipsis Auditoribus, et Locumtenentibus modernis; et pro tempore existentibus, ut eorum singuli, domi propriae babitationis, nedum in Urbe, sed etiam in quibusvis Civitatibus, et Dioecesibus, in quibus eos pro tempore commorari contigerit, Altare Sacra supellectili instructum, ac in decenti loco ab omnibus domesticis usibus libero, erigere, et supra illud Sacrosanctum Missae Sacrificium, bis, diebus singulis, etiam festis solemnioribus, et ante diluculum, et per boram post meridiem, absque aliqua Ordinariorum visitatione, et licentia, in eorum tamen praesentia, per quibuslibet Sacerdotes seculares, aut cujusvis Ordinis, et Instituti, annuentibus eorum superioribus, Regulares, celebrari facere, aut eorumdem Sacrorum alterum per se ipsos, quatenus Presbyteri sint, celebrare, libere, et licite valeant: quod quidem Missae Sacrificium, in praecepti adimplementum, etiam quibuscumque personis tunc praesentibus, plenarie suffragentur, perpetuis futuris temporibus concedimus, et indulgemus.

Exemptionem a quacumque tasa in provisionibus Ecclesiasticis jam a Clemente X. indultam, confirmat, et amplitat.

§. 7. Pariformiter praemissis Clementis X. praedecessoris literis inhaerentes, et quatenus opus sit, ex integro, perpetuis etiam futuris temporibus elargimur, ut quaecumque collationes, provisiones, et commendae Beneficiorum Ecclesiasticorum, Canonicatum, Dignitatum, Monasteriorum, et Ecclesiarum, nec non quaevis dispositiones, uniones ad vitam, praefectiones, pensionum reservationes, facultates, mandata, indulta, dispensationes, et quaelibet literae Apostolicae, gratiam, vel justitiam, aut utramque simul concernentes, quae per Nos, et successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, etiam promotionis, et praefectionis ad Ecclesias Episcopales, Archiepiscopales, vel Patriarchales, cum indulto tamen retentionis officii Auditoris in Consistorio Nostro concedi solito, ipsis Auditoribus, vel Locumtenentibus prae-

fatis, quoad munere bujusmodi funguntur, in posterum concedentur, et ad eorum favorem expediantur, absque ulla taxarum, et emolumentorum ac etiam dimidiae annatae, et communis, ac minutorum servitiorum, nec non aliorum quorumcumque jurium solutione, et exactione, sed gratis, et per viam secretam expediri debeant: ad quorum effectum, stylum, seu consuetudinem concedendi in Consistorio pro prima promotione ipsorum Auditorum ad Ecclesias praedictas, indultum retentionis officii Auditoris, hactenus servatum probantes, deinceps quoque servari volumus: itaut ipsi Auditores in prima promotione, de eorum personis ad Ecclesias praedictas, Apostolica auctoritate facienda, et in expeditione Literarum Apostolicarum super eadem prima promotione conficiendarum, adhuc Auditores, et Locumtenentes in dicto Auditorio censeri debeant: et insuper Venerabili Fratri Nostro Carolo Alberto Episcopo Albanensi S. R. E. Cardinali Guidobono Cavalchini nuncupato, Pro-Datario Nostro, et Dilectis filiis Nostris Carolo Tituli Sancti Laurentii in Damaso ejusdem S. R. E. Presbytero Cardinali Rezzonico nuncupato, Nostro secundum carnem ex fratre germano Nepoti, et praedictae S. R. E. Vice-Cancellario, ac Literarum Apostolicarum Summatori, et Nicolao Tituli Sanctorum Nerei, et Achillaei dictae Sanctae Romanae Ecclesiae Presbytero Cardinali Antonelli nuncupato, Literarum Apostolicarum in forma Brevis a secretis, nec non dilectis quoque filiis earumdem Literarum Pro-Summatori, et Plumbatori Nostro, ac earumdem literarum Apostolicarum Scriptori secreto nuncupato, eorumque in officiis bujusmodi successibus pro tempore existentibus, in virtute sanctae obedientiae districte praecipiendo mandamus, ut ipsi, et eorum quilibet, quascumque Literas praedictas per Nos, et successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, in favorem eorumdem Auditorum, et Locumtenentium, ac eorum singularium personarum, ut praefertur con edendas, per eamdem viam secretam, modo, et forma praemissis expediant, et relaxent, atque expediri, et relaxari permittant, et faciant.

§. 8. Praesentes autem literas, et in eis contenta quaecumque, etiam ex eo, quod quicumque in praemissis, vel illorum aliquo quomodolibet interesse habentes, seu habere putantes, ad hoc vocati, et auditi non fuerint, aut ex quibusvis aliis causis, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari, aut alias infringi, seu quomodolibet retractari, suspendi, restringi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus nunquam posse, easque omnino sub quibusvis contrariis constitutionibus, revocationibus, derogationibus, modificationibus, decretis, vel declarationibus generalibus, et specialibus, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, aut aliis quibusvis de causis pro tempore factis, minime comprachendi, sed semper ab illis exceptas, et quoties illae manabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, ac de novo concessas, semperque et perpetuo validas, firmas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectabit quomodolibet in futurum perpetuo, et inviolabiliter observari, eidemque Auditorio, illiusque Auditoribus, et Locumtenentibus nunc et pro tempore existentibus, perpetuis futuris temporibus plenissime suffragari debere, eosdemque super praemissis omnibus, et singulis, vel illorum occasione, per quoscumque alios, quavis auctoritate, et praeeminentia folgentes quomodolibet molestari, perturbari, vel impediri nunquam posse: et ita per quoscumque Judices, ac Tribunalia etiam Collegialia, ac S. R. E. praedictae Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-legatos, dictae Sedis Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, et si secus super bis a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum et inane decernimus. Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 9. Non obstantibus, quatenus opus sit, Nostra, et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, nec non Innocentii IV. Sixti etiam IV. Innocentii VIII. Derogatio contrariorum.

et Pauli IV. contra exemptos editis, ac Pii IV. de gratiis interesse Camerae Apostolicae quomodolibet concernentibus in eadem Camera registrandis, et insinuandis, aliisque Apostolicis aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum, etiam in favorem jurium Collegii Venerabilium fratrum Nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium super expeditionibus Ecclesiarum, et Monasteriorum in libris Camerae Apostolicae taxatorum, ac itidem in favorem Collegiorum, Officiorum quorumcumque vacabilium Cancellariae Apostolicae, Romanaeque Curiae, etiam in limine eorum erectionis, ac in universalibus et Provincialibus Conciliis editis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, et ordinationibus: privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis, dicto Sanctae R. E. Cardinalium Collegio, et Camerae praefatae, et ab eis causam habentibus, nec non officiis praefatis, et quibusvis aliis personis per quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores Nostros, et Sedem Apostolicam praefatam, vel alios quoscumque sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, nec non irritantibus, et aliis decretis in genere, vel in specie, etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, etiam iteratis vicibus concessis, confirmatis, atque innovatis: quibus omnibus, et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti etiam forent, praesentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum validitatis, et perpetuae firmitatis praemissorum omnium, et singulorum, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, et expresse derogamus, aliisque omnibus, et singulis, quae Nos in praeinserta Nostra schedula, aliique superius enunciati praedecessores Nostri in singulis eorum literis, indulta, privilegia, praerogativas, exemptiones, et gratias eidem Auditorio, illiusque Auditoribus, et Locumtenentibus attributa concernentibus, voluimus, ac respective voluerunt non obstare, contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§. 10. Volumus autem, quod ipsarum praesentium transumptis etiam impressis, manu alicujus ex Notariis dicti Auditorii subscriptis, et sigillo ipsius Auditorii munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, si foreet exhibitae vel ostensae.

Sanctio poenalis.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostrarum confirmationum, approbationum, defectuum suppletionis, restitutionis, reintegrationis, praecepti, concessionum, indultorum, elargitionis, mandati, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire, si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo sexagesimo secundo, sexto Kalendas Augusti, Pontificatus Nostri anno quinto.

CCCLIV.

Collegium Notariorum S. Rotae in veterem statum restituitur, novaeque leges cuduntur pro majori Tribunalis decore, et litigantium indemnitate.

Dat. die 28. Decembris 1762 Anno V.

Clemens Episcopus.

Servus Servorum Dei Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

§. 1. Licet curandum Pontifici Maxime sit, ut in Christiana Republica, res quaeque summa fide integritateque administrentur, illud tamen semper praedecessoribus Nostris vehementer curae fuit, ut in Judiciis, Tribunalibusque, non solum omnia recte, atque ordine reipsa fierent, sed nihil etiam non decore, atque ordine fieri videretur. Id autem cum perpetuo Nobis ita animo, ac pene ante

oculos obversetur, ut omne consilium Nostrum, operam, diligentiam in eo poni oportere judicemus postquam nonnulla de Auditorio ipso Causarum Palatii Nostri, quod praecipuum, honorificentiusque est, prae caeteris Urbis, Tribunal, et in quo Nos etiam ejus inter XII. Viros sedimus, constituimus, quae ad illius amplitudinem conferre posse putavimus; de Collegio demum Notariorum ejusdem Tribunalis in veterem statum restituendo, certisque quibusdam legibus muniendo cogitavimus, ne qua re Tribunalis ejusdem decori, indemnitatique litigantium defuisse extimaremur.

Congregationem specialem Pontifex deputavit pro audiendis novis ordinationibus, et praescriptionibus.

§. 2. Alias siquidem super precibus Nobis a Notariis Auditorii causarum Palatii Apostolici oblatis, particulare quamdam delegimus duorum ex S. R. E. Cardinalibus, et aliquot Romanae Curiae Praelatorum Congregationem, ut ea Nobis referret, qua ratione foret consulendum Notariorum eorumdem juribus, et praetensis oneribus, nec non defectui integri Regestri documentorum omnium, penes ipsos productorum, a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris demandati, quod Notarii ipsi modo superfluum esse contendebant. Postquam autem eadem Congregatio plories coacta fuerit, expensis omnibus, singulisque circumstantiis serio consideratis, inspertaque methodo, qua documenta originalia actis tradita servantur a Notariis; sub die XXVIII. Maji proxime praeteriti, cum ipsa Congregation dilectis filiis Nostris Cajetano Tituli Sancti Augustini dictae S. R. E. praesbytero Cardinali Elephantutio nuncupato, et Cornelio Sanctorum Cosmae et Damiani, ejusdem S. R. E. Diacoon Cardinali Caprara etiam nuncupato, ac dilectis etiam filiis modernis Camerae Apostolicae Thesaurario Generali, et Auditore Nostro, ac praefati Auditorii Decano, nec non ejusdem Camerae Commissario Generali, ac itidem Magistro Paulo Francisco Antamoro Signaturae Nostrae Justitiae Votante, uti Congregationis hujusmodi Secretario, componeretur, articulos quosdam resolutionum et ordinationum, ut infra coordinatos, et digestos per nos approbandos proposuit.

Sequitur tenor novarum ordinationum.

I. Absolvendos esse Notarios ab omissa Regestrorum confectione, ae etiam a neglecta custodia, vel recuperatione scripturarum, absque tamen partium praejudicio, si, et prout juris fuerit: item commuoem massam inter ipsos ab Anno MDCCLI. hactenus factam, cessante proinde in collitigantium commodum, occurrentibus Turni mutationibus, necessitate, acta ab uno ad alium Notariom deferendi, deinceps quoque observandam esse.

num a praelaudata Congregatione propositarum.

II. Novam methodum rerens totius Curiae plausu introdurtam, scribendi cujuslibet causae acta, secundum ordinem, in sejunctis foliis vulgo *Quinterni*, quae exacto anno in Libros etiam vulgo *Protocolli*, et *Brogliardi* nuncupatos, cum distinctis indicibus, rediguntur, quam diligenter esse continuandam: ac in iis per extensum Commissiones omnes, etiam Subrogatorias, Sententias, Decreta definitiva, Appellationes, Renunciationes, Citationes, Intimationes, Interpellationes, ac id omne quod ad acta, et judicii ordinem attinet, describendas esse.

III. Documenta, et jura producta servanda esse in distinctis fasciculis, facta super iis brevi, eorum quae continent inscriptione, ac etiam mensis, et Anni, quo fuerunt producta: quoties vero illa parti istanti commodanda forent, id vetitum sit, nisi Causidicus requirens, Notario fuerit probe notus, et in Libro *Accomodatorum* proprio caractere fassus fuerit, illa recepisse, sub restitutionis debito: quod si eorum copiae tantum requirerentur, illae emolumento in taxis praescripto, et a Clemente XII. praedecessore Nostro in ejus reformatione approbato, concedi debeant.

IV. Expeditis causis, infra bimestre post exactum quemlibet annum, completum esse debeat Regestrum, incipiendo a praesentatione Commissionis, usque ad sententiam, et appellationem, vel renunciationem inclusive absque eo tamen, quod acta judicialia per extensum referantur, sed indicando solum commissiones, citationes, productiones, protestationes, omniaque alia, relative ad folia Bruliardi, seu Broliardorum, in quibus juxta praedictam novam methodum consecutive comprachenduntur; et sic agendo exigantur Regestrorum emolumenta ad normam taxarum, perinde ac si omnia per extensum regestrata fuissent.

V. Absoluto Regestro, servari et reponi debeant scripturae originales in fasciculis separatis, quibus singulatim titulus apponatur, verba continens: *Jura diversarum expeditarum Anni ec.* ut distinguantur ab aliis fasciculis scripturarum in causis nondum expeditis, et quarum jurium proinde adhuc non fit regestrum *ex officio*: sed instante alterutra ex litigantium parte, regestrum confici poterit, soluto solito juxta taxas stipendio, et alter hic fasciculus notari poterit titulo: *Jura diversarum causarum pendentium Anni etc.*

VI. Ad praedictorum omnium complementum, injungi debeat Notariis obligatio, bis saltem in anno librum *Accomodatorum* scrutandi, adnotando scripturas eatenus accomodatas, quae subinde confestim erunt recuperandae.

VII. Post ultimam Rotam, quae habetur in Quadragesima, videlicet instantibus Feriis Paschalis Resurrectionis, a Decano, ac duobus Auditoribus senioribus, una eum eorum Depositario, visitentur quolibet anno officia, et ejusdem visitationis occasione exhibere debeant Notarii, se recuperasse non solum scripturas *Accamadatas*, sed etiam Regestra causarum expeditarum explevisse, omniaque alia desuper contenta adimplevisse, quod si qui forte in aliquo defecerint, possint ab iisdem Rotae Auditoribus ad adimplementum cogi, interpositis poenis pecuniariis, Manu Regia, ac etiam officii, et emolumentorum ipsis spectantium suspensione: si vero omissio fuerit ex parte Causidicorum, qui requisiti, scripturas reddere recusaverint, tune ipsi Visitatores, etiam contra ipsos poenis pecuniariis, ac Manu Regia, ut supra, procedere possint.

VIII. Ne imposterum tam sententiae, quam decreta, ac Decisiones Rotales careant praecedentium actorum productione, iterum imponi debebit, quod in causis appellationum Auditorio Rotae directis, non subscribantur dubia a Ponentibus, nisi prius Rotalibus officiis transmissa sint Extracta, Processus, Acta, et Documenta primae instantiae, ac nisi praecesserint solitae citationes: *Ad dicendum contra commissionem, et contra jura*: juxta praescriptum Decreti, ab eodem Tribunali, cum approbatione Clementis XII. die XIII. Octobris MDCCXXXIX. emanati, quod impressum legitur, et ab eodem Pontifice confirmatum fuit in sua Constitutione quae incipit: *Romanus Pontifex* §. 7. sub Datum XXVII Januarii MDCCXL. Et a Notario omnium gestorum cum juramento fides exhiberi debebit ejusdem causae Ponenti, aliss dubiorum subscriptio suspendenda erit. In causis pariter primae instantiae, quae vel ex commissione speciali, vel ex consensu partium, vel quocumque alio modo eidem Auditorio Rotae committentur, ad dubiorum subscriptionem minime sit procedendum, nisi prius praecesserit citatio: *Ad dicendum contra commissionem et ad dicendum contra jura*: et productio documentorum, et scripturarum partis illius, quae instabit pro concordatione ne subscriptione dubii, seu dubiorum, excepto tantum casu, quo ab eadem Rota definitive non sit pronunciandum, sed suum tantummodo tribuendum votum alieno Judici, vel Tribunali, coram quo facta, vel facienda furet oppurtuna productio, et necessariae citationes intercesserint.

IX. Videtur insuper expedire, renunciationes causarum Rotalium, post publicatam Decisionem, seu Decisiones, eoque magis post emanatam sententiam, omnino fieri debere in actis Rotalibus, et coram eodem Ponente, ut pateat exitus causae, derogando etiam, quatenus opus sit, Constitutioni Benedicti XIII. quae incipit: *Quum nostrum in primis* §. *Si causa terminata fuerit.* emanatae die XXVIII. Aprilis MDCCXXVIII. Ideoque statuendum esse, quod si renunciationes diversimode fierent, a parte victrice libere procedi possit ad expeditionem causae, perinde ac si renunciatio facta non fuisset, ac respective plenum jus habeat repetendi expensas expeditionis, vel eidem parti victrici licitum sit pro suo arbitrio, renunciationis, extra acta Rotalia factae, probationem in iisdem actis producere, coram causae Ponente, solvendo tamen emolumentum, prout in dicta Constitutione Benedicti XIII. loco citato, praescribitur: quae quidem solutio erit repetenda infra caeteras expensas, cujusque productionis vigore, procedendum erit in eadem Rota, ad taxam

expensarum, seu Mandatorum relaxationem, aliorumque actorum exequutionem: neque earumdem renunciationum vigore a Tribunali Auditoris Camerae, vel a Judice primae, vel alterius instantiae ad taxam expensarum, seu Mandatorum expeditionem procedi possit, sub poena nullitatis; semper enim recurrendum erit ad eumdem Judicem, cui ante renunciationem causa erat devoluta. Injungendum tamen ejusdem Rotae Notariis, ne forte audeant ullo unquam tempore, receptionem dictarum renunciationum differre, sed eas, si legitime exhibitae sint, illico transcribere debeant, alioquin transgressor hujusmodi possit removeri, quoties Decano recursus fiet.

Praelaudatae Congregationi injunctum ut methodum proponeret pro tollenda venalitate officiorum Notariatus Rotalis.

§. 3. Verum, cum ex iis ipsa Congregatio, omnibus satis provisum esse minime arbitraretur, et in congressibus habitis pluries fuerit deductum, satius fore, nedum illorum Notariatuum conditionem quae venaliter ad vitam concedebantur, immutare, sed gratuitam prorsus reddere ad eos exercendos deputationem: idcirco ex ipsius Congregationis sensu, Decano dicti Auditorii, et eidem Magistro Paulo Francisco injunctum fuit, ut ipsi opportunam methodum, qua, sublata venalitate officiorum, rectius illa administrarentur, excogitarent. Cum autem provido consilio, diligentique opere eorumdem Decani dicti Auditorii, et Magistri Pauli Francisci demandata methodus, post plures inter eos habitos congressus, concordata, et descripta fuisset, ac de ipsa certior factus praedictus Thesaurarius Generalis, qui perutilem huic rei contulit operam, nil objiciendum deprachenderit: in postrema Congregatione, die V. praesentis mensis habita, ab ipsis Cardinalibus, et Praelatis, in eam ut praefertur adscitis, unanimi voto, quod Nobis proponi posset existimatum fuit.

Pontifex ordinationes a Congregatione deputata propositas confirmat, et perpetuo observari mandat.

§. 4. Nos igitur, qui providas ordinationes, resolutionesque in praemissis articulis digestas, nec non methodum pro eorumdem Notariatuum administratione designatam mature perpendimus, haec omnia in id maxime conducere censemus, ut amplius decori illius Tribunalis, et litigantium ac publicae securitati, nec non indemnitati Camerae Nostrae Apostolicae prospectum sit, Motu proprio, et ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, praemissas resolutiones, et ordinationes, cum omnibus et singulis in eis contentis et expressis, Apostolica auctoritate, earumdem tenore praesentium ita confirmamus et approbamus, ut ea omnia in praemissis articulis Nobis proposita, modo Nos harum serie ex integro et de novo statuamus, propterea que illa, perpetuis futuris temporibus exequi et observari praecipimus et mandamus: absolutionem vero dictis Notariis, supra expressam tamen modo et forma, concedimus et indulgemus.

Veteribus Constitutionibus revocatis, vacabilia officia Notariatus Rotalis supprimit, eaque Apostolicae Camerae applicat.

§. 5. Praeterea ad delendam prorsus venalitatem officiorum Notariatuum eorumdem, quorumvis Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum, et praecipue Pauli V., qua officia hujusmodi Vacabilia et venalia reddita fuere, ac Clementis X., qua confirmata venalitate, ad quatuor fuerunt redacta, Constitutiones, seu schedulas eorum Motus proprii; nec non facultates quaslibet de officiis ipsis disponendi vel ad ea nominandi, et pretium recipiendi, etiam pro tempore existenti Cardinali S. R. E. Camerario, ac praedicto Auditorio, seu quibusvis aliis, ab ipsis praedecessoribus Nostris quomodolibet concessas, motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus, specialiter, et expresse revocantes, et de medio tollentes: eadem quatuor officia vacabilia, quorum pretium juxta quantitatem a Camera Apostolica vere perceptam, titularibus seu proprietariis singulis, per eamdem Cameram restitui mandavimus; ipsorumque officiorum titulos et concessiones, vel collationes cum reservationibus, seu decretis in eis contentis, pari motu, scientia, et potestate, eadem auctoritate, penitus et omnino supprimimus, extinguimus, et abolemus: omnes vero fructus, redditus, et proventus, ac jura quaecumque, et emolumenta ad ipsa officia, illaque obtinentes, et exercentes quomodolibet spectantes et spectantia, eidem Camerae Apostolicae perpetuis futuris temporibus applicamus, et appropriamus.

Unus ex Rotalibus Notariis, caeterorum praesidens et Arcarius deputa-

§. 6. Ut autem Tribunalis ipsius Auditorii judicialia acta deinceps diligentius peragantur, documenta vero producta exactius custodita serventur, simulque a litigantibus abs-

tetur, atque illius electionis modus statuitur.

que quaerela, quae ad Notariatus spectant jura exigantur, harum serie expresse praecipimus, et mandamus, ut Notarius probitate, et scientia praeditus deputetur, qui aliis, et directioni officiorum praeerit, ac sedulo curabit, acta, ut par est, scribi, et cuofici, documenta, et scripturas fideliter asservari, nec non omnia ordinatim fieri: Ipse quoque Notarius praesidens, Arcarius erit emolumentorum omnium ad Notariatus jura pertinentium. Ob quae ad munus hujusmodi ex nunc, et quoties illud vacare contigerit, una seu plures personae a dicto Thesaurario Generali proponantur ejusdem Auditorii Decano, qui illas, etiam juxta Pauli praedecessoris praedicti Constitutionem, diligenter examinare debebit: si autem plures erunt personae aeque in examine approbatae, meritorum, ac idoneitatis paritate in eis concurrentibus, praeelectio personae ad eumdem Thesaurarium Generalem spectabit, quatenus vero unicus ex propositis personis fuerit approbatus, ille ex reportata approbatione censebitur electus, et ad salarium in postrema Congregatione, ipsi quemadmodum aliis Notariis, et ministris eorumdem officiorum praefinitum, admittatur, cum assignatione mansionum officiis ipsis contiguarum, ut illorum custodiae, omnibusque ei incumbentibus praesto adesse possit.

Eidem Notario praesidenti onus injungitur conficiendi singulis annis elenchum librorum, scripturarum, et documentorum.

§. 7. Praeter autem praemissa, hujus Notarii, qui aliis praeerit, munus erit, elenchum generalem conficere omnium librorum, et fasciculorum scripturarum, et documentorum, ac processuum, nec non eorum regestrorum, acta coram Judicibus in praecedentibus instantiis facta continentium, quae quidem vulgo *Protocolli, Filze, ed Estratti* nuncupantur, ac etiam omnium et singularum aliarum rerum, et scripturarum in ipsis officiis existentium, et quae esse debent: ac sub initium cujuslibet anni similem adjiciet elenchum novarum rerum, quae proxime praeterito anno acta, sive ad officia delata fuere, sicque de anno in annum peragatur, ut omnia successoribus tradi possint; curet quoque, ut universae Curiae Romanae commodo, pateant officia singulis non feriatis diebus, ac etiam feriatis, dummodo illi in ipso Auditorio juridici sint, ab hora, qua signum campanae Curiae Camerae Apostolicae dari solet, tum matutina usque ad meridiem, tum vespertina usque ad solis occasum, ac facultatem habeat alios Notarios, Substitutum, et Ministros, ut officiis intersint et propria munera adimpleant adigendi, indicta aliqua pecuniaria multa, et in eventum defectus alicujus, multas persolutas inter diligentiores suo arbitrio distribuat.

Nec non administratio committitur omnium proventuum a singulis officiis derivantium sub lege redditionis rationis

§. 8. Cumque ipse Notarius praesidens, administrator quoque proventuum, et emolumentorum omnium esse debeat, ideo designatum habeat librum, in quo dietim, proprio charactere, proventus omnes, et expensas adnotet, et ab aliis Notariis qualibet hebdomada, vel saltem infra mensem rationes recipiat. Idem quoque salaria Notariis ipsis, Substituto, Auditori, et Novitio juxta resolutionem dictae postremae Congregationis, mensibus singulis, ex proventibus officiorum persolvat: quolibet vero anno pro tempore existenti Thesaurario Generali accuratam rationem reddat proventuum omnium exactorum, et expensarum, quae, jam praefinitae sunt, et aliarum etiam, quae, praevia tamen approbatione, ac de mandato ejusdem Thesaurarii Generalis et non alias, contingere poterunt. Quod vero supererit in creditum Camerae Apostolicae omnino deponi debeat, unde ad faciliorem computorum redditionem, Notarius ille praesidens in duabus distinctis arcis pecunias servabit, in una videlicet proventus omnes officiorum ad Cameram Apostolicam pertinentium, et in alia ea incerta emolumenta, quae inter ipsos sunt dividenda.

Modus eligendi in posterum Notarios Rotales praefinitur, et onera designantur quibus incumbere debent.

§. 9. Et quoniam quatuor officiis per Nos suppressis, totidem Notarios in arte peritos, una cum praesidente Collegii Notariorum dicti Auditorii constituentes, praeficere intendimus, ideo statuimus, quod Notarius praesidens pro tempore existens, illos praevia tamen scientia Thesaurarii Generalis praefati, seligere possit, sed illorum approbatio ad ejusdem Auditorii Decanum spectet, qui Notarios illos pro tempore deputandos examinare debeat, et quatenus habiles fuerint, opportunas patentes literas eis concedet. Munus autem eorumdem quatuor Notariorum,

erit, scribendi acta causarum in eodem Auditoriu pendentium, juxta alphabeticam coordinationem, desumptam ex titulis causarum, et in quatuor partes divisam, prima erit a Littera A usque ad E inclusive, secunda a Littera F ad O etiam inclusive, tertia ex Littera R tantum constabit, quarta demum a littera P usque ad alphabeti finem. Ipsi quoque ad legendas coram ipsius Auditorii Auditoribus citationes in causis ad eos respective, juxta praemissam alphabeticam divisionem spectantes, sese conferre debebunt. Quatenus vero aliquis eorum, vero impedimento detentus fuerit, aut alio diverterit, alterius ex Notariis opem implorare poterit.

Quilibet ex Notariis tenetur receptorum regestrum habere, atque de receptis rationem reddere Notario praesidenti.

§. 10. Item, quilibet ex Notariis proprium retineat *Receptorum* librum, in quo adnotabit dietim summas, quas in expeditionibus causarum, aut aliunde recipiet, habita tamen relatione ad librum *Computorum*, ubi calculus omnium erit descriptus, ideo expediens erit, quod liber ille *Computorum* a Notario aliis praesidente custodiatur. Quum autem ipsi quatuor Notarii in libris *Receptorum* aliquam scribent solutionem, titulum causae, diem, et annum solutionis, summam receptam, nomen personae solventis, folium libri *Computorum*, ex quo calculus integer patet, exprimere debebunt: e conversu vero, ut semper relatio inter utrumque librum inspici queat, in libro *Computorum* minime praeceduot, prout sunt, ex communicatione jurium productorum, at aliis incertis, illae quoque describi debebunt in *Receptorum* libro, indicando folium libri *Accomodatorum*, et alius *Incertorum*. In bis vero adnotandum erit folium libri *Receptorum*, ubi receptio cuostat, et illius Notarii nomen, qui pecunias recepit.

A solo Notario praesidente servari debet liber incertorum, deque illis rationem reddere tenetur.

§. 11. Penes Notarium praesidentem asservari debeat dictus liber, qui unicus erit, sub titulo: *Incertorum*: in quo describentur omnia incerta emolumenta percipienda, uti sunt viatica, strenae substituti, et aliorum in expeditionibus causarum, et quodlibet aliud similis speciei emolumentum, ex quo post exactum aonum, a Thesaorario Generali, et Decano ipsius Auditorii inspici possit, ad quam summam ea ascendant, et praefioiri rata Notario praesidenti, aliisque quatuor Notaris, Substituto, Auditori, et Novltio assignanda. Ea tamen rata semel primo onno praefixa, amplius variari nequibit.

Accuratiores praescriptiones pro recta perceptionum redditione rationis.

§. 12. Ita quoque unicus erit *Accomodatorum* liber summa diligentia custodiendus: ejus autem emolumenta in libro *Receptorum* describenda erunt, et singulorum mensium instante fine, quilibet ex Notariis rationem etiam de illis reddet Notario praesidenti, sicut de aliis emolumentis, quae is in arcam Camerae Apostolicae quolibet hebdomada, seu singulis quibusque mensibus referre tenebitur, ac eodem ferme tempore in eodem *Receptorum* libro diem, et summae receptae quantitatem; ac Notarium, a quo illam recepit, adnotabit, idque proprio nomine subscribet.

Rotalibus Notariis assignatur Substitutus, Adjutor, et Novitius, eorumque functiones designantur.

§. 13. Etsi quatuor futuri sint Notarii Collegium constituentes, nihilominus unicus esse debet eorum Substitutus, et alius Adjutor, ac demum Novitius. Substituti munus praecipuum erit, citationes coram Tribunali Signaturae Justitiae legere, ipseque cum aliis sub Notariorum directione Curialibus deserviet: ii quoque poterunt exarare regestra, recepta mercede, arbitrio ejusdem Thesaurarii Generalis. Unus porro ex bisce scripturas commodatas repetat, computa exigat, ac id omne ipsi exequi debebunt, quod eis a Notario praesidente fuerit praeceptum: neque ipsi ultra praefixum in dicta postrema Congregatione salarium, ratam incertorum in fioe anoi statuendam, et pro copiis regestrorum mercedem, quidquam aliud praeteodere possint: quoties vero ii officiorum Ministri aliis vacarent occupationibus, Notarius praesidens, ad eadem regestra conscribenda Amanuensiom operam, mercede ipsis quoque a dicto Thesaurario constituta, adhibere poterit.

Quomodo Substitutus, Adjutor, et Novitius sint eligendi.

§. 14. Quoad eorumdem Substituti, Adjutoris, et Novitii deputationem, statuimus, quud quamvis illi, praevia scieotia Thesaurarii Generalis, a Notario praesidente proponi debeant, ante tamen eorum admissionem, ipsius Auditorii Decanus illos examinet, praecipue super praxi et stylo Notariorum, et an polleant qualitatibus, ut habiles effecti, No-

vitius in Adjutorem, iste in Substitutum, et respective Substitutus in Notarium, repetito ut supra examine, deputari queat.

Prospicitur emolumentis debitis Tribunali S. Rotae ex proventibus Notariorum, eorumque admissione.

§. 15. Cumque Auditorium dictarum causarum, idest illius Tribunal, etiam juxta praedictam dicti Pauli praedecessoris Constitutionem, ex redditibus, et proventibus Collegii ejus Notariorum annis singulis, summam Millecentum quinquagintaduorum scutorum monetae romanae percipere debeat: ideo Thesaurarius Generalis pro tempore existens, Camerae Apostolicae nomine, singulis quibusque annis, penes Montem Pietatis de Urbe similem summam in quatuor aequales ratas divisam, juxta solitum, absque exceptione aliqua, aut temporis limitatione, in creditum ipsius Auditorii, et ad dispositionem ejus Depositarii teneatur deponere. In compensationem vero jurium pro admissione Notariorum eidem Auditorio competentium, praeter praemissam praestationem annuam, statuimus, quod quilibet ex Notariis, praevia scientia dicti Thesaurarii, ab Auditorii hujusmodi Decano approbatus, ab eodem Decano patentes literas obtinere, et recipere, ac pro admissione ad officium, summam juxta solitum centumviginti scutorum monetae romanae, eidem Auditorio inter illius Auditores dividendam solvere debeat. Ad quod onus etiam Notarius praesidens teneatur, nisi fuerit ex Collegio Notariorum assumptus, itaut in primaeva sui admissione ad Notariatum, illud subiisset. Reliqui vero, Substitutus videlicet, Adjutor, et Novitius, pro ipsurum patentibus literis, seu admissionibus aliqua jura minime solvant.

Auditorio S. Rotae servatur jurisdictio super personas Officialium, et R. P. D. Thesaurario tribuitur auctoritas quoad oeconomicam.

§. 16. Caeterum, ne ex praemissis super regimine dictorum officiorum, aut alias, aliquod jurisdictionum suboriatur dubium, generaliter praecipimus, et declaramus, omnem auctoritatem super officiis ipsis, Notario praesidente, aliis quatuor Notariis, Substituto, Adjutore, et Novitio, circa justitiam, acta judicialia, illorum scripturam, et directionem causarum, independenter a quolibet, ad idem Auditorium pertinere; quod vero ad oeconomicum, proventuum exactionem, et rationum redditiones, et id genus alia spectat, id totum a Thesaurario Generali ipsius Camerae dependeat, qui more Camerali, et utendo manu regia, Notarios, etiam praesidentem, et ministros ad computorum redditiones, et solutiones adigere valeat. Quamvis etenim, minime ambigendum sit, quin idem Thesaurarius Generalis, et Auditorium hujusmodi, illiusque Decanus, quorum mutua cura in id tendere debet, ut in iis officiis, Curiae et litigantibus optimum exhibeatur servitium, unanimiter reos quosque, etiam privatione munerum essent punituri, attamen, si culpa, ut praefertur, erit quoad justitiam, acta, et causas, jus erit Auditorii, seu Decani illam promerita poena vindicare. Quoties vero deprehendatur quoad oeconomicam rem defectus aliquis, in Thesaurarium Generalem illius emendatio spectabit.

Rotalibus Notariis eaedem tribuuntur facultates, quibus caeteri Notarii Urbis pollent.

§. 17. Demum ad asserenda ordinaria eorumdem Notariorum jura, statuimus pariter, et declaramus, ipsos Notarios facultatem habituros stipulandi, et sese rogandi, non tantum in actibus dependentibus a causis vertentibus in praedicto Auditorio, aut ab eo decisis, sed in quibusvis aliis ad instar aliorum Curiae Camerae Apostolicae, et Capitolinae, ac Tribunalis in Urbe Vicarii Nostri in spiritualibus Generalis, Notariorum; et quatenus opus sit, facultatem hujusmodi dicti Auditorii Notariis pro tempore existentibus, de novo, et ex integro in perpetuum plenarie concedimus et impertimur: ipsi autem, cum rogati in quibusvis actibus sese subscribere debebunt, hac utentur formula — *NN. unus e Collegio Notariorum Sacrae Rotae* — quae vero receperint emolumenta in communem massam referantur, ac in memoratis libris — *Computorum, et Receptorum* — adnotentur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 18. Praesentes autem literas, et in eis contenta quaecumque, etiam eo, quod quilibet in praemissis interesse habentes, vel habere quomodolibet praetendentes ad praemissa minime vocati, et auditi, minusque causae, ob quas eaedem praesentes emanarint, adductae, verificatae, seu alias sufficienter aut etiam nullatenus justificatae fuerint, nullo unquam tempore de subreptionis, obreptionis, nullitatis, aut invaliditatis vitio, seu intentionis, aut alio quovis defectu, etiam quantumvis gravi, inexcogitato, et substan-

tiali, sive etiam ratione enormis, et totalis laesionis, aut quocumque alio praetextu, vel jure, seu etiam ex quavis causa, quantumvis juxta, rationabili et privilegiata, ac tali, quae ad effectum validitatis praemissorum necessario exprimenda foret, notari, impugnari, invalidari, retractari, io jus vel controversiam revocari posse, neque ipsas praesentes, sub quibusvis similium, vel dissimilium dispositionum revocationibus, limitationibus, aut aliis contrariis ordinationibus, pro tempore quomodolibet faciendis, comprachendi, sed semper ab illis exceptas perpetuo, validas, firmas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus obtinere, et ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, et quomodolibet spectabit in futurum firmiter, et inviolabiliter observari; sicque, et non alias io praemissis omnibus, et singulis per quoscumque Judices ordinarios et delegatos, ac pro tempore existentem Thesaurarium Generalem dictae Camerae, ac etiam ejusdem Palatii Nostri Apostolici Auditores, et ipsius S. R. E. Cardinales etiam Camerarium, sive de latere Legatos, ac quosvis alios, qualibet auctoritate et potestate fungentes, in quosvis alios, qualibet auctoritate et potestate fungentes, in quavis causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet aliter judicandi, et interpretandi facultate, et authoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis authoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 19. Non obstantibus praefati Pauli V. et Clementis X. nec non Benedicti XIII. etiam praedecessoris Nostri incipien. *Quum nostrum*, aliisque quorumvis Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum Constitutionibus, et Ordinationibus, ac Nostra et Cancellariae Apostolicae regula de jure quaesito non tollendo, nec non erectionibus dictorum officiorum, et eorum concessionibus, acquisitionibus, gratiis, privilegiis, facultatibus, et indultis quibuscumque, alias motu, scientia, et potestatis plenitudine paribus per praedecessores eosdem, sub quibusvis clausulis et decretis, ac derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque decretis quomodolibet concessis; quibusvis omnibus et singulis, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum validitatis, et plenariae praesentibus executionis, hac vice, harum serie derogamus, et derogatum esse volumus.

Sanctio poenalis.

§. 20. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrarum confirmationis, approbationis, absolutionis, revocationis, suppressionis, extinctionis, abolitionis, et applicationis, appropriationis, praecepti, mandati, statuti, declarationis, facultatum concessionis, et impertitionis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem. Anno Incarnationis Dominicae MDCCLXII. V. Kalendas Januarii, Pontificatus Nostri anno quinto.

CCCLV.

Dat. die 28. Febr. 1763. Anno V.

Praevia derogatione Constitutioni Benedicti XIV. die 21. Decembris 1744. super reformatione Tribunalium, statuitur ut Judices recursus in Civitate, et territorio Spoletano percipere possint propinas, dummodo eae non excedant taxam a Judicibus ordinariis exigi solitas.

Benedictina Constitutio de qua sermo est in praesenti, perlegenda est in Bullario illius Pontificis.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Proemium.

§. 1. Ea profecto est rerum humanarum ratio, ut omnia, et singula, quae alias a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris sapientissime, ac providentissime constituta, et veluti in perpetuum ordinata reperiuntur, variatis vicibus, sublatisque ais momentis, propter quae sic constituta, et ordinata illa

fuerunt, aliter juxta salutarem providentiae ordinem disponantur, ac statuantur.

Exponuntur incommoda obvenientia ex suppressa Judicibus recursus propinae perceptione.

§. 2. Sane pro parte dilectorum filiorum Priorum Residentium, seu Communitatis, et hominum Civitatis Nostrae Spoletanae Nobis expositum fuit, quod attenta dispositione Constitutionis super reformatione Tribunalium a fel. rec. Benedicto Papa XIV. praedecessore Nostro anno Incarnationis Dominicae MDCCXLIV. XII. Kal. Januarii, Pontificatus sui anno quinto, incipien. Romanae Curiae &c. et praesertim paragraphi XII. « Item » Exceptis causis » cujus vigore in causis recursus, praescriptum reperitur, ut a Judicibus Subdelegatis procedatur absque ulla exactione, seu perceptione propinae, et regestri » omnes causae in gradu recursus pendentes ad Communitatem, et homines praedictos remanent indecisae, aut suspensae, quia Judices Subdelegati, neque causarum hujusmodi cognitionem sibi assumere, minusque illas definire curant, attenta prohibitione exigendi propinam, quae tamen in ipsis causis semper persolvenda venit Judicibus ordinariis, qui procedunt in prima instantia, non obstantibus aliis emolumentis, quae aliunde percipiunt, quibus Judices Subdelegati, seu recursus privati existunt, ipsi exponentes ex hujusmodi prohibitione magnum detrimentum recipiunt, dum tercentae, et ultra eorum causae multo ab hinc tempore suspensae, et indecisae, ut praefertur, numerantur, quoniam ab Auditore Signaturae Nostrae Justitiae pro tempore existente, praeviis pluries editis, et iteratis decretis observantia ejusdem Constitutionis semper praescripta, et ordinata est, ac consequenter Judices Subdelegati, vel commissiones sibi demandatas, aut subdelegationes de eorum persona factas, suscipere, aut causas praedictas cognoscere, et fine debito terminare negligunt; in hoc rerum statu dicti exponentes per Nos sibi opportune provideri plurimum desiderant.

Pontifex reformata in hac parte Benedictina Constitutione, Judicibus recursus facultatem tribuit perceptionis propinarum dummodo non superent eas, quae Judicibus ordinariis persolvuntur.

§. 3. Nos eorumdem exponentium votis hac in re, quantum in Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eorumque singulares personas a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, auditis informatione, et voto Venerabilis Fratris Vincentii Episcopi Spoletani, ac dilecti filii Magistri Dentici, Civitatis Spoletanae praedictae, ejusque Comitatus, et Districtus Gubernatoris, licet per dictum paragraphum XII. memoratae Constitutionis Benedicti praedecessoris praedicti super reformatione Tribunalium editae praescriptum, cautumque reperiatur, ne Judices deputati in causis recursus propinas, et regestra recipiant, cui quidem paragrapho per praesentes tes quoad causas recursus ad Communitatem, et homines praedictos dumtaxat spectantes, et pertinentes, auctoritate, et tenore praesentium derogamus, ac insuper auctoritate, et tenore praesentis concedimus, volumus, et mandamus, quod in causis recursus ad Communitatem, et homines hujusmodi spectantibus in posterum judicandis, procedi valeat cum solutione propinae, aut sportularum, ita tamen, ut hujusmodi emolumenta ab Judicibus Deputatis percipienda non sint iis majora, quae Judicibus Ordinariis solvuntur in prima instantia.

Clausulae sublatae, decretum irritans, et derogatio contrariorum.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus memoratis Benedicti praedecessoris praedicti aliisque Constitutionibus, et ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die vigesima octava Februarii millesimo septingentesimo sexagesimo tertio, Pontificatus Nostri anno quinto.

CCCLVI.

Dat. die 28. Apr. 1763. Anno V.

Praevia confirmatione praecedentium Apostolicarum Constitutionum, declaratur, Milites vulgo Corazzieri Lauretanae Domui addictos, iisdem privilegiis, et exemptionibus frui debere, quibus caeteri servitio addicti praelaudatae Lauretanae Domui donantur.

Clemens PP. XIII.

Motu Proprio.

Romani Pontifices ardua decori, atque splendori Lauretanae Domus conservandis, et augendis incumbere.

§. 1. Penetrati i Romani Pontefici Nostri predecessori dallo zelo di propagare la divozione verso la Beatissima Vergine Nostra Signora, e di tener viva la memoria dell' Incarnazione del Verbo, unico oggetto della nostra salute, e di ogni nostro bene, non si sono risparmiati d'indagare in ogni tempo i mezzi più confacenti a mantenere, e conservare il decoro, e lo splendore della Santa Casa di Loreto, chiamata una volta Nazarena, ove nel Seno purissimo della Beata Vergine fecesi Uomo il Figliuolo di Dio.

Enumerantur privilegia concessa iis, qui Lauretanae Domus servitio erant addicti.

§. 2. A tal fine forniron quel santuario di moltissimi privilegj, esenzioni, e prerogative, e segnatamente Paolo V. di fel. ricordazione Nostro predecessore con sua Bolla, che incomincia *Divina Disponente*, volle, che tutti quegli, che servono alla Santa Casa, anche per ragione di qualsivoglia delitto commesso o in Ufficio, o fuora d'Ufficio non sieno soggetti ad altra giurisdizione, che a quella del Protettore della Santa Casa, nel cui luogo è succeduta la Congregazione Lauretana; privilegio, che molto prima era stato conceduto da Sisto IV. parimente Nostro predecessore, con suo Motu proprio enunciato, e confermato in detta Bolla, il quale motu proprio dichiara, che i ministri, e le persone, che sono addette al servigio dalla Santa Casa debbano essere esenti da qualunque giurisdizione ordinaria per ragione di delitto, o di contratto o di cosa, ovunque sia commesso il delitto, fatto il contratto, ed esista la cosa controversa; disposizioni, che furono confermate prima da Innocenzo XII., poi da Benedetto XIV. Nostri predecessori, questi nella sua Bolla, che incomincia *Humilitatis Nostrae*; quelli in occasione, che eresse la Congregazione Lauretana con sua Bolla, che incomincia *Sacrosancta Redemptionis*.

Declaratur, Milites nuncupatos CORAZZIERI inter continuo addictos servitio Lauretanae Domus esse accensendos.

§. 3. Ciò non ostante si è preteso dai Giudici ordinarj di poter controvertere ai Corazzieri della Santa Casa il privilegio del foro per rapporto ai delitti commessi fuora di Ufficio, e ne' luoghi delle respettive giurisdizioni, sul supposto, che non servano di un servizio vero, attuale, e continuo, quale richiedono le nominate Bolle; senza riflettere, che non sono i Corazzieri Soldati di solo ruolo, e di puro nome, ma sono realmente addetti, e rendonsi utili alla Santa Casa per l'obbligo, che hanno di occuparsi in varie funzioni, e fra l'altre di scorrere in certi tempi le spiagge vicine in difesa di quel Santuario, perciò nell' Anno 1734. siccome non erano di un numero sufficente per rendere un pieno servigio alla Santa Casa, furono accresciuti fino a ducento. Posto adunque, che la Compagnia de' Corazzieri sia un Corpo non di puro nome, e di sola comparsa, ma utile, e di attual servigio, e come tale sia compresa nelle Bolle divisate, non può controvertersele il privilegio del foro, o si tratti di delitto commesso in Ufficio, o fuora di Uffizio, nel Territorio, o fuora del Territorio di Loreto, conforme con lettere di Segreteria di Stato dichiararono Clemente XII., e Benedetto XIV. di fel. ricordazione.

Adeoque Milites ipsi, iisdem privilegiis donantur, ac caeteri Lauretanae Domus inservientes.

§. 4. Perciò volendo Noi provvedere ai disordini, che continuamente accadono per causa di detta pretensione dei Giudici ordinarj, confermando in tutte le sue parti le nominate Bolle di Benedetto XIV., d' Innocenzo XII. di Paolo V., e Motu proprio di Sisto IV. Nostri predecessori, avendone qui per espresso, e di parola in parola registrato l' intiero tenore, di Nostro Motu proprio, certa scienza, e pienezza della Nostra suprema potestà, dichiariamo, e vogliamo, che la Compagnia de' Soldati Corazzieri della Santa Casa di Loreto, e ciascheduno di loro sia esente da ogni giurisdizione ordinaria per ragione di qualsivoglia causa anche di delitto in Ufficio, o fuori di Ufficio, ed in qualunque luogo com-

messo, e che dette cause tocranti in qualche modo le persone, e cose de' medesimi Corazzieri non possano conoscersi da altri Giudici, che dal Governatore di Loreto, e dalla Congregazione Lauretana. Essendo cosi mente, e volontà Nostra espressa.

Clausola sublata, et decretum irritans.

§. 5. Ordinando, e decretando, rhe alla presente redola di Motu proprio, benchè non esibita, nè registrata in Camrra, non possa mai darsi, nè opporsi di surrezione, orrezione, nè di alcun altro vizio, o difetto della Nostra volontà, ed intenzione, nè rhe mai sotto tali, ed altri pretesti quantunque validi, e validissimi, e giuridirbi, anche di gius quesito, e pregiudizio del terzo, possa essere impugnata, moderata, ridotta ad viam juris, o concedersi contro di essa l'aperizione Oris, qualunque rimedio, e che cosi debba sempre giudicarsi da qualunque Giudice, Tribunale benchè Collegiale, Congregazioni anche dei Reverendissimi, Cardinali, Camerlengo di Santa Chiesa, Tesoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giurisdizione di deffinire, ed interpretare in contrario. Dichiarando Noi fin d'adesso nullo, irrito, ed invalido tuttociò, che da ciascuno di essi con qualsivoglia autorità, srientemente, o ignorantemente fosse in qualunque tempo giudirato, o si tentasse di giudicare rontro la forma, e disposizione della presente Nostra Cedola di Motu proprio, quale vogliamo, rhe debba aver sempre il suo vigore, e pieno effetto con la semplice Nostra sottoscrizione.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non ostante la Bolla di Pio IV. Nostro predecessore de Registrandis, la regola della Nostra Canrelleria de jure quaesito non tollendo, e qualsiasieno altre Costituzioni, e Ordinazioni Apostoliche, leggi, statuti, usi, consuetudini, e qualunque altra cosa, che facesse, o potesse fare in contrario, alle quali tutte, e singole, avendone il tenore qui per espresso, e di parola in parola inserto, e registrato per la piena, e totale esecuzione di quanto si contiene nella presente Nostra Cedola di Motu proprio ampiamente, ed espressamente deroghiamo. Dato dal Nostro Palazzo Apostolico di Monte Cavallo questo dì XXVIII. Aprile MDCCLXIII.

FINE DELL' ANNO QUINTO.

ANNO SEXTO

CCCLVII.

Dat. die 9. Julii 1763. Ann. VI.

Hierosolymitano Magno Magistro significat, ut exequutioni committere quam cito curet S. Rotae Romanae judicatum, quo statuitur, Alemannicam Ordinis linguam in duas esse dispartiendam, Germanicam nempe, et Helveticam.

Dilecto Filio Emanueli Pinto
Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani
Magno Magistro.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Suam adhibitam sollicitudinem exprimit Pontifex pro praesentis controversiae conciliatione.

§. 1. Studere te maxime, ac cupere, diu multumque disceptatam litem duas inter Nationes Germanicam, et Helveticam, quibus Alemanna constat Lingua, per aliquam amice transigendi rationem, bonaque cum gratia aliquando componi, tum ex tuis literis, tum ex sermonibus, quos nobiscum habuit dilectus filius Jacobus Laurus de Breteville universi Hierosolymitani Ordinis apud Nos, et S. Sedem Orator, intelleximus. Nobis quidem persuasissimum erat per quam esse difficile, ut ejusquemodi conditionibus inter litigantes res conveniret: illam enim partem, quae post longam concertationem causam apud Nostrae Romanae Rotae Duodecemvirale Collegium obtinuerit, nihil aliud expetere putabamus, quam decisionis exequutionem habere, et ex victoria sua fructum capere, quem longiori cunctatione amittere vereretur, nec propterea quidquam de suo jure unquam remissuram, quod omnino fieri oporteret, si res ad transactionem redeat.

Quae conciliatio quum optatum exitum habere haud potuerit, exequutionem committendam esse Rotali judicatum hortatur, ad cuncta dissidia demenda.

§. 2. Verum, ut et novum Nostrae voluntatis, et studii erga tuum Ordinem praeberemus indicium, investigare, dilecte fili, non praetermisimus, qui hac in re animus esset Nationis Helveticae; quodque verebamur, illud comperimus, nihil eam velle diminutum de suo jure, quod Duodecemvirale Collegium Rotae bonum aequumque judicasset, ejusque judicii exequutionem vehementer expetere, at verbis quidem obsequnti, et observantiae plenis, sed tamen instantissime flagitare. Nullus igitur, Dilecte Fili, rei transigendae relictus est locus, ac propterea, nisi justitiam aperte laesam velimus, negotii hujus cursum diutius remorari non possumus. Itaque postquam amantissimi parentis egimus partes, judicis personam Nos suscipere oportuit; idque decrevimus, non amplius cunctandum, ac sine ulla mora Decisionem Romanae Rotae exequutioni esse mandandam, cui exequutioni te, dilecte Fili, promptam, et diligentem operam daturum esse non dubitamus, nec quemquam suspicamur voluntati tuae restiturum, qui tuum in hanc Sacram B. Petri Sedem obsequium, tuique Ordinis universi pronum ad parendum animum probe perspectum habemus, et exploratum. Atque ita omnis sedabitur aegritudo animorum, et in cunctis tui Ordinis partibus restituetur concordia, qua ut nihil in omni corpore praestabilius, sic in Hierosolymitano, quod habemus commendatissimum et in oculis gerimus, constitutam maxime volumus. Tibique, dilecte Fili, eximiae erga te, singularisque in universum Ordinem benevolentiae Nostrae pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IX. Julii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

CCCLVIII.

Dat. die 12. Julii 1763. Anno VI.

Universitatem studiorum in Civitate Calaris Regni Sardiniae jam alias usque ab Anno 1606. a Paulo V. institutam confirmat, novisque redditibus, atque privilegiis donatum ampliat.

Constitutio Pauli V. Anni 1606. super erectione hujus Universitatis, de qua in praesentibus literis sermo est, non reperitur impressa in Bullario Mainardii.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei ad perpetuam rei memoriam.

Romanorum constans Pontificum cura semper fuit, scientiarum propagatio, et conservatio.

§. 1. Divinas, humanasque scientias conservandi, et propagandi studium quod praedecessores Nostri, e Beati Petri Cathedra veritatis magistra adeo impense coluere, Nos itidem divinae sapientiae consilio in ea modo constituti, pari animo foventes, omnem coram, sollicitudinemque Nostram adhibemus, ut populi ad scientiarum agnitionem, et adeptionem invitati, inde disjecta ignorantiae caligine, solertes dominicae vineae operarii, validique Catholicae veritatis assertores, et vindices efficiantur. Cumque compertum, et exploratum sit, maximopere ad id contulisse universarum disciplinarum scholas, ab ipsis Nostris praedecessoribus Apostolicae Sedis auctoritate institutas, in quibus non solum scientias omnes, bonasque artes addiscendi praebetur incitamentum, et occasio, verum ea potissimum adolescentes imbuuntur doctrina, qna intaminata fides gignitur, coalescit, tuetur, et roboratur, ideo libentissime scholarum generalium restitutioni, seu novae potius institutioni, auctoritatis Nostrae praesidio consulere satagimus.

Paulus V. anno 1606. studiorum Universitatem in Civitate Calaris instituit, eamque pluribus privilegiis ditavit.

§. 2. Siquidem anno Dom. MDCVI. Paulus Papa V. praedecessor Noster bo: me: Philippi III. Hispaniarum Regis, cui tunc Sardiniae Regnum etiam parebat, nec non ejusdem Sardiniae Ordinum, et Magistratuum supplicationibus annuens, ne quamplures amplissimae Insulae adolescentes a studiis, quibus alio incumbere debuissent ob sumptuum, vel maris difficultates, et incommoda distinerentur, ad augendum illius Insulae decorem, Apostolicis literis, universitatem studiorum generalem in Civitate Calaris instituit, eique privilegia omnia addidit, quibus Salamentina, Vallisoletana, Complutensis, aliaeque in Hispaniis universitates gaudent.

At ea temporum difficultatibus, bellisque in Sardinia gestis, quae a Paulo V. ordinata fuere, nondum plenam obtinere executionem

§. 3. Verum sicut accepimus quamquam scholarum aedificium incoeptum fuerit, habendorumque studiorum regulae digestae, quaedam etiam praestitutae leges, ac aliqui scientiarum Professores essent delecti, ad exitum tamen non modo res non perductae, sed ne aedes quidem fuere. Etenim ob temporum vicissitudines, ob bella, aliasque calamitates minime datum fuit, ut assignarentur universitati redditus, vel alia saltem ratione necessariis impendiis consuleretur. Unde qui hactenus in ea Insula ad scientiarum gradus, vel magisteria vi privilegii dicti Pauli praedecessoris ascendere nisi sunt, privatos sibi ipsis quaesierunt praeceptores.

Modernus Sardiniae Rex de celeri implemento singulorum ad Universitatem hanc spectantium sollicitus fuit.

§. 4. Quare carissimus in Christo filius Noster Karolus Emmanuel Sardiniae Rex Illustris, publicae Arcademiae opus ad diuturna illinc depellenda mala unice necessarium, abjecta cunctatione omni, ut statim exercitatione, vigeat, et floreat, reique publicae, et Ecclesiasticae tandem exoptatus efferat fructus penitus perficere, deliberatum habens de extruenda in ipsa Calaris Civitate commodiori loco aedificii mole, quodque praecipuum est, de annuis proventibus scientiarum professoribus assignandis, caeterisque sustinendis impendiis, plures qua pollet prudentia rationes iniit opportunas.

Adeoque a Summo Pontifice postulavit supremae suae manus adjectionem.

§. 5. Verum cum eas ad ingentes sumptus, totque assiduas erogationes impares esse ambigeatur, plurimique intersit ejusdem publicae studiorum universitati; ut illa denuo Apostolicae auctoritatis vi restituatur. Ideo pro ejus, avitaque Regiae gentis suae in Apostolicam Sedem pietate, et devotione, rem totam, votaque sua Nobis aperuit, ut plurima etiam Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum exempla imitati huic operi supremam manum, atque ex Ecclesiae bonis, dotis supplementum praeberemus.

Pontifex Regis votis obsecundans,

§. 6. Nos igitur, qui per alias nostras literas in accessionem, et partem dotis mox

redditum augmento prospexit, et hujus Universitatis institutionem a Paulo V. probatam, confirmavit juxta illius institutionis literas.

futurae universitatis, Praebendam de Asseminі nuncupatam, a Canonicatu Ecclesiae Calaritanae sejungere, et ipsi Universitati ita addicere, et attribuere intendimus, ut inde provenientes fructus, curante pro suo munere Calaritano Archiepiscopo, in stipendia Ecclesiasticorum virorum, sive Saecularium, sive Regularium, qui Theologicas, Canonicas, ac Sacrae, et Ecclesiasticae Historiae disciplinas tradent, atque in ejusdem Universitatis conservandum, ornandumque sacellum, ejusque opportunos Ministros impendantur, ejusdem Karoli Emmanuelis Regis tam provida consilia maxime commendantes ad populorum Sardiniae utilitatem, atque in Religionе, et doctrina profectum, motu etiam proprio, et ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, Universitatem studiorum, et scientiarum generalem in dicta Civitate Calaritana a Paulo praedicto praedecessore institutam, cum omnibus, et singulis juribus illi attributis, harum serie innovamus, et quatenus opus sit, ut in ejus Scholis bonae artes, scientiaeque omnes a designandis Lectoribus, et Magistris publice doceantur, iterum Apostolica auctoritate erigimus, et instituimus, et juxta ejusdem Pauli praedecessoris literas, pro tempore existentem Ecclesiae Calaritanae Archiepiscopum in perpetuum illius Praesidem, et Rectorem itidem perpetuis futuris temporibus eligimus, et deputamus.

Insuperque novam hanc Universitatem singulis honoribus, et privilegiis decoravit, quibus celebriores Italiae, atque Europae donantur.

§ 7. Ipsi quoque Universitati praeter ea, quae ab eodem Paulo praedecessore collata fuere decora, atque ornamenta illiusque Praesidi antecessoribus lectoribus, magistris, professoribus, alumnis scholasticis, aliisque personis ei quoquo modo addictis quibuscumque, ut omnibus, et quibusvis privilegiis, et indultis, libertatibus, favoribus, immunitatibus, exemptionibus, gratiis, praerogativis, honoribus, et in praeeminentiis Romanae, Taurinensis, Patavinae, aliisque per Italiam, et Hispaniam similibus publicis studiorum generalium Universitatibus, illarumque superioribus, lectoribus, magistris, doctoribus, praeceptoribus, alumnis scholasticis, procuratoribus, bidellis, nuntiis, officialibus, ministris, aliisque personis in genere, vel in specie quomodolibet concessis non solum ad eorum instar, sed pariformiter, et aeque principaliter in omnibus, et per omnia uti, potiri, et gaudere; ac insuper eidem Universitati, ejusque Praesidi, seu Rectori, ut de antecessorum, seu rectorum, aut magistrorum consilio, et cum eorum suffragio quoscumque ad illam accedentes, ac per tempus ut infra statuendum studiis inibi vacantes, si scientia, et moribus idoneos esse compertum fuerit, in omnibus scientiis, et facultatibus, quae in illa Universitate docebuntur, et legentur ad Baccalaureatus, Licentiaturae, Laureae, ac Doctoratus, nec non Magisterii, et quoscumque solitos gradus, servata tamen in omnibus decretorum Viennensis, et Tridentini Conciliorum forma, juxta laudabiles quarumvis publicarum universitatum consuetudines promovere: illisque, ut post promotionem hujusmodi solita insignia deferre, et gestare, et scientias, ac facultates, ad quas promoti fuerint publice docere, et legere, ac interpretari, in iisque disputare, nec non quoscumque actus gradui, seu gradibus per eos receptis convenientes gerere, ac aliis omnibus, et singulis privilegiis, favoribus, praerogativis, et indultis, quibus alii in caeteris Universitatibus, juxta earum ritus, et mores ad gradus ipsos promoti, de jure, vel consuetudine (aut alias utuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, potiri, et gaudere possunt, et poterunt quomodolibet in futurum) aeque principaliter uti, potiri, et gaudere libere, et licite possint, et valeant, ac etiam debeant, et teneantur, eadem auctoritate concedimus, et indulgemus.

Calaritano Archiepiscopo tamquam Universitatis Rectori facultas tribuitur condendi leges, et Statuta, illorumque observantiae incumbere.

§. 8. Praeterea ipsi Archiepiscopo tamquam praesidi, seu rectori, et aliis ejusdem Universitatis constituendis directoribus, ut ad prosperum, et felix illius regimen, et gubernium procurandum, aptiorique methodo literae, et scientiae ibidem doceantur, ac Religionis praescribantur peragenda exercitia, quaevis leges, statuta, et ordinationes Sacris Canonibus, et Concilii Tridentini decretis conformes concedere, et promulgare, ac pro temporum, et rerum opportunitate immature, et abrogare, aliaque de novo edere, ac pro earum, observantia adversus contravenientes poenas condignas statuere, libe-

re, et licite possint et valeant, plenariam facultatem, eadem auctoritate per praesentes tribuimus, et impertimur.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 9. Decernentes, easdem praesentes literas, et in eis contenta quaecumque semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab eis inviolabiliter observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, Sedisque Apostolicae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, irritum quoque, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 10. Non obstantibus, quatenus opus sit, Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, Privilegiis quoque, indultis, et literis Apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet forsan concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, et de verbo ad verbum insertis habentes, illis aliasin suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, harum quoque serie specialiter, et expresse derogamus, et derogatum esse volumus contrariis quibuscumque.

Sanctio poenalis.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat, paginam hanc Nostrae innovationis, novae erectionis, institutionis, electionis, deputationis, concessionis, indulti, facultatum impertitionis, decreti, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit, incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicae MDCCLXIII. IV. idus Julii, Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLIX.

Viennensi Archiepiscopo per hasce literas exprimit Sanctae Sedis sollicitudinem ad impediendam Canonicorum Regularium S. Ruffi suppressionem, pariterque eidem Archiepiscopo suum dolorem participat pro sequuta expulsione Clericorum Regularium Societatis Jesu ab universis Galliarum Regnis.

Dat. die 13. Julii 1763. Ann. VI.

Quoad arbitrariam suppressionem Canonicorum Regularium S. Ruffi, eorumque bonorum incorporationem Ordini Militari S. Lazzari adsunt hujus Pontificis Epistolas, ad hunc Viennensem Antistitem, nec non ad Volentinum, et Diensem, quas retulimus hoc Tomo sub num. CLXXIV. CLXXV. et CLXXXV. pag. 427. et 448.

Venerabili Fratri Guillelmo
Archiepiscopo Viennensi in Delphinatu.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Viennensem Archiepiscopum laudat eo quod arbitrariae Canonicorum Regularium S. Ruffi suppressioni obstiterit, et Apostolicae Sedis auxilium promittit.

§. 1. Literas Fraternitatis tuae libentissime legimus, tuumque de Ecclesiae rebus praeclarum laudavimus studium, et in ejus dignitate defendenda constantiam. Scribis enim, te paratum esse, vel solum, ad omnem dimicationem procurrere pro tuendo Ordine Canonicorum Regularium S. Ruffi, de quo extinguendo, ejusque bonis Militari Ordinis S. Lazari tribuendis jamdudum Nobis scripsit Fraternitas tua auctoribus hominibus Regularium statui paullo infensioribus, agitari consilia. Quae quidem alacritas tua noli quaerere in his asperis rebus, in quibus Pontificatus Nostri Apostolicus versatur labor, quantum Nobis consolationem, et jucunditatem attulerit. Confortare igitur, et esto robustus in Domino. Caeterum iis, qui praelia Domini praeliari susceperint, nunquam deerit Apostolica auctoritas Nostra, quin illis veniat auxilio. Atque hac de re jam ab eo tempore, cum a Fraternitate tua, et Venerabilibus Fratribus

Episcopis Diensi, et Valentinensi litteras accepimus, statim constituimus, si forte ad Nos deferretur ejusmodi postulatio, ut illum Ordinem vellemus extinctum, cum omnibus Delphinatus Episcopis rem omnem communicare, vestram prudentiam consulere, et a vobis praesertim exquirere, qua tandem ratione ab istis Provincia vestra possemus tantum malum avertere, quod Fidelium utilitatem tantopere detereret, Regularium Ordinum dignitatem imminueret, et tum spirituali, tum temporali Ecclesiarum denique bono adversaretur. Confirmarunt hanc animi Nostri sententiam tum Episcoporum, quos memoravimus, iteratae querelae, tum Cleri Gallicani acta in superioris anni Comitiis, qui ad carissimum in Christo Filium Nostrum Galliarum Regem Christianissimum suas ea de re querelas voluit delatas: Quod factum eam spem Nobis ostentat, futurum ut, qua est religione Princeps optimus, nunquam committat, tot incommodis premi vestras Ecclesias quotquot ab ejus Ordinis extinctione proficiscerentur, et eorum, qui Ecclesiae destructionem malunt quam aedificationem, consilia, et molitiones evertat. De incerto rumore quodam, quem scribis manasse in vulgus, Fraternitatem tuam hujus Ordinis extinctioni non adversari, vel etiam consensisse, nihil omnino insudivimus; et ad aures Nostras si pervenisset, facile judicassemus falso, et malitiose ab hujus machinationis auctoribus fuisse jactatum.

Condolet pro expulsione a Galliis Regnis Clericorum Regularium Societatis Jesu, et damna praenunciat exinde Religioni futura.

§. 2. Postremo de pulsis istbine Clericis Regularibus Societatis Jesu Fraternitas tua conqueritur. Non tua tantummodo ista est, sed bonorum omnium quaerela. In vinea Domini, quae veremur, ne isthic silvescat, pauciores fieri Operarios minime oportuit, praesertim eos, qui non tam verbo, quam exemplo fidelibus rectum cursum ad aeternae salutis portum commonstrabant. Remedia omnia sumus experti, ut tantam ab Ecclesia Dei propulsaremus calamitatem, quae cum ad nihilum reciderint, nil Nobis reliquum est, quam Dominum Jesum Christum orare flagrantissimis precibus, ut qui imperat ventis, et mari, pristinam in Ecclesia Sancta sua serenitatem revocet, et tranquillitatem. Te vero quamquam stimolis cohortationis Nostrae non indiges, hortamur in Domino, et obsecramus, ne in hac temporum iniquitate ab Ecclesia tua oculos unquam dejicias, excubesque tanquam in Episcopali custodia, ne in gregem tuum paucioribus nunc custodibus communitum adversarius Diabolus impetum faciat. Tibi denique, Venerabilis Frater, Nostrae, quae tuo zelo, tuisque Episcopalibus debetur virtutibus benevolentiae pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XIII Julii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno sexto.

CCCLX.

De eadem pertentata arbitraria suppressione Canonicorum Regularium Sancti Ruffi scribit Valentinensi Episcopo, cui S. Sedis auxilium numquam defuturum promittit.

Dat. die 13. Julii 1763. Anno VI.

Videnda adnotatio apposita Epistolae praecedenti.

Venerabili Fratri Alexandro Episcopo Valentinensi in Delphinatu.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

De tollendo Ordine Canonicorum Regularium S. Ruffi, ejusque bonis Militari Ordini S. Lazzari assignandis tribuendisque, non est, quod a Nobis metuas, Venerabilis Frater; si qua enim proponatur Nobis ejusmodi postulatio, jam inde cum tuas, et Venerabilium Fratrum Archiepiscopi Viennensis, et Diensis Episcopi ea de re querelas accepimus, vestram statuimus animo prius rogare sententiam, quam quidquam agatur in tam gravi negotio. Nobis quidem maxime illa cura esse debet, ut Regulares Ordines serventur incolumes, neve a sacro usu ad secularea sumptus eorum bona traducantur. Nostri hujus consilii tenaciores fecit non solum iterata Episcoporum, quos memoravimus, expostulatio,

sed etiam Gallicanus Clerus, qui in Comitiis anno superiore habitis, a carissimo in Christo Filio Nostro Lodovico Galliarum Rege Christianissimo deprecatus est, ne S. Ruffi Ordinem pateretur extingui. Unde magna spes est Nobis injecta, nunquam pro animi sui religione commissurum optimum Regem, rem confici ejusmodi, quae Ecclesiae damnum inferret, et Ecclesiasticas averteret regulas. Hanc vero spem Nostram majorem facit, quod ea res siletur a multo tempore. Verum utcumqoe erit, nunquam Apostolica Sedes quidquam in hoc negotio capiet consilii, nisi antea rogaverit Episcopos quid ea de re seotiant, et ad canonicarum regularum, legumque, Ecclesiasticae, regularisque disciplinae trutinam rationes probe expenderit, quibus fulciatur ea petitio. Vides, quod ad Nos attinet, Venerabilis Frater, nullam precibus tuis fieri posse accessionem ad eam animi Nostri constantiam, qua Regularium Ordinum incolomitatem semper tuebitur. Sed tamen perquam gratum Nobis fuit, quod zelum te egregio Episcopo dignum in tuis litteris recognovimus, tuumque studium defendendi Regulares Ordines vehementer probamus, semperque laudabimus; tuaeque Fraternitati, summae erga eam voluntatis Nostrae pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XIII. Julii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno sexto.

CCCLXI.

Dat. die 13. Julii 1763. Anno VI.

Passaviense Capitulum hortatur, ut vacanti illi Ecclesiae de idoneo Pastore eligendo sollicitum habeat animum, interimque rectae vacantis Ecclesiae regimini incumbat.

Dilectis Filiis Praeposito, Decano, Seniori, et universo Passiviensis Cathedralis Ecclesiae Capitulo.

Clemens PP. XIII.
Dilecti Filii salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Dolere vos atque angi immaturo Episcopi Passaviensis interitu, quod ex literis vestris accepimus, minime mirandum. Pastorem enim amisistis, de cujus virtutibus, plurimum vobis jure pollicebamini. Nunc vero spes omnes illius morte sunt vobis ademptae. In hac tamen, quam fecistis, tanta jactura, a Deo petenda vobis est consolatio; ejusque misericordia fretos sperare vos oportet futurum, ut alius demortui similis isti praeficiatur Ecclesiae, qui nihilo minore sanctificandarum animarum studio teneatur, Deique gloriam eadem plane cura, et alacritate animi amplificandam suspiciat. Id ut assequamini, vestra sunt consilia ad Dei voluntatem accomodanda, qui in talibus deliberationibus privatarum rerum respectum aspernatur, et respuit, nec alio, quam ad procurandam Ecclesiae utilitatem dignitatemque conservandam, Electorum mentes vult esse conversas. Nos quidem pietati vestrae confisi, non dubitamus, quin ex hac deliberatione vestra luculentissimum extiturum sit argumentum, vos de Passaviensis Ecclesiae bono unice cogitasse. Praerepti vobis Episcopi animam, vestrorum sacrificiorum precationumque suffragiis pro certo habemus jam esse adjutam, et adhuc pro singulari vestro in eum amore adjuvari. Interea id volumus existimetis illi mortuo fore gratissimum si, dum illi succedatur, Ecclesiam quam vivus tantopere adamavit, eadem qua ille sedulitate, vigilantia, et studio gubernetis. Nos a Deo Patre luminum suppliciter poscimus, ut divinae lucis radio tactos velit animos vestros, illumque vobis eligendum ostendat, qui doctrina, et quod est potissimum, puris, sanctisque moribus, et omnis vitae suae exemplo Gregi sibi commisso viam ad coelestem Patriam muniat. Quod ut eveniat auspicem Apostolicam benedictionem Vobis peramanterimpertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XIII. Julii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLXII.

Dat. die 20. Julii 1763. Anno VI.

Cum Trevirensi Archiepiscopo gratulatur de nova aeditione Cathechismi Romani, deque Epistola ad Pastores Trevirensis Dioecesis missa super ejusdem Cathechismi promul-

gatione et usu pro bono Catholicae Religionis.

Venerabili Fratri Joanni Philippo
Archiepiscopo Trevirensi S. R. I.
Principi Electori.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Quantopere conservandae, augendaeque Catholicae Fidei cupida sit Fraternitas tua, quam devota Apostolicae Sedi, quanta Nos colat denique observantia, et obsequio, declaravit modo elegantissima editio Catechismi Romani, quem nitidissimis formis recudendum, et ad Protestantes aeque, ac ad homines Catholici nominis pervulgandum curasti. Encyclicam Nostram, qua primores Ecclesiarum Pastores cohortati sumus, ut ad populum erudiendum eo Catechismo uterentur, multum apud te valuisse oportuit, qui ei libro praefixam illam voluisti, et ad eam cohortationem consilium in hac re tuum accuratissime accommodasti. Et vero Fraternitatis tuae mirifice Nobis placuit ad Pastores Animarum Trevirensis Dioecesis epistola, qua quibusdam ex encyclica Nostra, aliisque pluribus de sapientiae tuae penu depromptis prudentissimis monitis, rectam propeeis graviter cauteque tradendae Christianae Doctrinae rationem. Quamobrem librum hunc, tam opportune a te editum, Venerabilis Frater, existimamus, custoditae a Fraternitate tua Catholicae Fidei fore monumentum ad memoriam Episcopalis zeli tui sempiternam; quod ut tibi magnopere gratulamur, ita quod ad Nos eumdem librum concinne eleganterque compactum dono miseris, et per dilectum Filium Franciscum Fargnam diligentem rerum tuarum in Nostra Romana Curia Procuratorem in manus Nostras volueris traditum, tibi gratias agimus, et semper habebimus; cujus grati animi Nostri testem interea, Venerabilis Frater, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XX. Julii MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLXIII.

Confirmatio decreti Prioris Generalis Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini super perpetua unione Conventuum existentium in Civitate Notabili, atque in alia Valiettae Insulae Melitensis. *Dat. die 2. Augusti 1763. Ann. VI.*

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecit dilectus filius Franciscus Xaverius Vazquez Prior Generalis Ordinis Fratrum Eremitarum Sancti Augustini, quod, ipse cupiens in duobus dicti Ordinis, uno in Notabili, et alio in Valletta Oppidis Civitatibus nuncupatis Insulae Melitensis existentibus Conventibus, meliori alumnorum suorum praesertim Juvenum dictorum Conventuum educationi consulere, proprium, et consentaneum, dictos duos Conventus, illorumque filios, ac bona, annuosque redditus, et proventus, nec non sumptus et expensas pro illorum conservatione necessarias unire, et inter se commiscere, ac in unum corpus redigere existimavit, suumque, ea super re ordinaria, qua utitur facultate, decretum condidit, tenoris sequentis videlicet. *Duos hujus Ordinis Conventus in Insula Melitensi existentes invicem unire, et incorporare duxit Prior Generalis Ordinis praefati.*

§. 2. « Frater Franciscus Xaverius Vazquez Peruanus Sacrae Theologiae Magister, totius Ordinis Fratrum Eremitarum S. P. N. Augustini Prior Generalis — Cum Rev. Pater Magister Frater Josephus Maria Lombardo Provinciae nostrae Siciliae Prior Provincialis, occasione Sanctae Visitationis, elapso anno habitae in insula Melitensi, statum duorum Conventuum nostrorum Notabiliensis scilicet, et Valitensis serio perpendens, illius opulentiam, hujusque paupertatem observaverit, *Tenor decreti unionis Prioris Generalis Ordinis.*

atque inde maximum oriri incoovenlens advertit, quod studia nostra, quae in Civitate Notabilis veluti marcescunt, ad Civitatem Vallettae, in qua, utpote in illius principatus capite, cum non modico Ordinis nostri decore florere possent, minime transferri queant: nec quod magis est, ruinis, quas praefatus Valitensis Conventus, et Ecclesia undique minitantur obvlam iri, ob praedictam ejus paupertatem, sit ullo modo possibile: cumque bis omnibus remedium afferri posse cogitaverit, si duo praedicti Conventus uniantur, ita ut communis fiat exitus, communis introitus, caeteraque omnia communia; re cum Religiosis utriusque Conventus communicata, et ab omnibus Conventus Vallettae filiis, ac a majore parte filiorum Conventus Notabilis obtento consensu, ad Nos recursum habuerit, nostramque auctoritatem imploraverit. Nos omnibus matore perpensis, certioresque facti non dum ab ipso Procuratore Provinciali, sed etiam ab aliquibus Nobilissimis Equitibus, qui ad Nos super eadem re literas dedere suas, eamdem unionem valde Ordini nostro profuturam, multumque Celsitudini Eminentissimae Magni Melitensium Magistri, totiusque percelebri Hierosolymitanae Religioni fore placituram, tenore praesentium, nostrique muneris auctoritate, nec non de consilio Adm. RR. PP. Nobis Assistentium, duos praefatos Conventus Valitensem, ac Notabiliensem unimus, prout unitos esse volumus, et declaramus; statuentes, quod in Conventu nostro Notabiliensi, duodecim semper esse debeant ad illius Ecclesiae, et Conventus servitium Religiosi, octo, aut novem Sacerdotes, reliquique Laici; et quod sicut communis est, atque unus duorum Conventuum adfiliatio, ita ut, qui uni ex praedictis Conventibus adfiliabitur, alteri quoque adfiliatus eo ipso intelligatur. Et ita semper in posterum servari volumus, atque mandamus; praecipientes omnibus nobis inferioribus cujuscumque sint gradus, et conditionis in meritum salutaris obedientiae, et sub poenis contra inobedientes a sacris nostris Constitutionibus statutis, aliisque nostro arbitrio reservatis, ne sub quocumque praetextu, seu colore huic nostro decreto, se opponere, sive contraire praesumant. Datum in Conventu Nostro S. P. Augustini de Urbe die 8. Martii anno 1762. — Fr. Franciscus Xaverius Vazquez Generalis Nostri mun. aff. sigillo — Magister Fr. Philippus M. Tamburini Picenus Ord. Secr.

Pontifex supra relatum decretum, Apostolica auctoritate confirmat, et observari mandat.

§. 3. Quoniam autem dictus Franciscus Xaverius Prior Generalis decretum bujusmodi, quo firmius subsistat, et servetur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri summopere desiderat. Nos piis ejusdem Francisci Xaverii Prioris Generalis votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus ejus nomine nobis humiliter porrectis inclinati, praeinsertum decretum, ac omnia et singula in eo contenta, et expressa, auctoritate Apostolica, tenore praesentium confirmamus, et approbamus, illique inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 4. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis, nec non Conventuum praedictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac

cum qnibusvis etiam derogatoriarom derogariis, aliisqne effirarioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel io specie, ac aliis in contrarinm quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro pleno, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias io suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vire dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumqne. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Pisratoris die II. Augusti MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno sexto.

CCCLXIV.

Dat. die 4. Augusti 1763. Anno VI.

Com Elisabetha Hispaniarum Regina Vidua gratulatur, quod a Carolo Catholico Rege filio suo, revocatae fuerint binae Pragmaticae, Pontificiae auctoritati infensae, contra quas Apostolicam jam Pontifex vocem extollerat.

Officia a Pontifice hoc praestita, ut Pragmaticarum de quibus hic sermo est revocationem obtineret, habes in Epistolis a nobis relatis hoc sub. Tomo num. CCCXXXI. CCCXXXII. CCCXXXIII. pag. 732. ad 735.

Carissimae in Christo Filiae Nostrae Elisabethae Hispaniarum Reginae Catholirae Viduae.

Clemens Papa XIII.

Carissima in Christo filia Nostra salntem. et Apostolicam benedirtionem.

§. 1. Decretum a carissimo in Christo Filio Nostro Carolo Hispanisrum Rege Catholiro die qnints Julii proxime elapsi editum, incredibile dictu est, quanto, ooo modo Nos, sed devotos etiam omnes Apostolicae Sedi compleverit gaudio; nec verbis satis assequi possumus piissimi Regis, inclyti Tuae Majestatis Filii religionem, praeclaramque in Beatissimum Apostolum Petrum devotionem quantopere boni omnes rollaudent. Quod autem scribit Majestas Tua, oullum Tuis fuisse in hac re locum officiis, quibus apud eumdem Regem amantissimum Tui Filium nterere, eumque solo suae pietatis impulsu amotis anteillis Pragmaticis, quam Nostrae ad Majeststem Tuam litterae perferrentur, omnia Tua studia antevertisse; nec aliquin ejus religioni opus esse eohortationem adhibere ullam, Nos magnam inde Tibi, carissima in Christo Filia Nostra, oriri laudem existimamus, quae usque a pueritia illius animo oon monitis modo, sed etiam exemplo ipsius Tuo, praeclariores virtutes Tuas, ac praesertim summam erga Deum pietatem ioseveris. Reliquum est, ut assidua omnipotentem Deum oremus prece, qui miserirordiam suam super Regiam Majestatem Tuam; itidamque super inclytum Regam piissimum Filium Tuum multipliret, illum impugnantes expugnet; Tibi, carissima in Christo Filia Nostra, Intercedente Beatissimo Apostolo Petro, ob Tuam in eum devotissimam voluntatem dies superdies adjiciat Nos omnium officiorum Tuorum ounquam immemores, Regiae Majestati Tuae, quam gerimus in visceribus charitatis, paterno Nostri rordis affectu, Apostolicam benedirtionem impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IV. Augusti MDCCLXIII. Pontificatos Nostri Anno sexto.

CCCLXV.

Dat. die 6. Augusti 1763. Anno VI.

Plenipotentia favore Sedis Apostolicae Nuncii apud Franrisrum Romanorum Regem, et in Imperatorem electnm, pro emendis nonnullis bonis liberis a praelaudato Francisco possessis io Ecclesiastica ditione, ad rommodum Reverendae Camerae Apostolicae.

Venerabili Fratri Vitaliano Arrhiepiscopo Thebarum apud carissimum in Christo filium Nostrum Franciscum Romanorum Regem, in Imperatorem electum, Nostro, et Apostolicae Sedis Nuncio.

Clemens Papa XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Describuntur bona Allodialia in Ecclesiastica Ditione existentia; quae venum exponere cupiebat Franciscus Romanorum Rex Imperator Electus.

§. 1. Postulat Nostri muneris ratio, ut quae ad ditionem Nostram Ecclesiasticam amplificandam, atque tuendam pertinere videntur, quantum in Nobis est, sollicite exequamur. Itaque cum accepimus, carissimum in Christo filium Nostrum Franciscum Romanorum Regem, in Imperatorem electum, Ducem Lotharingiae et Barri, ac magnum Ducem Hetruriae sibi subjectae, vendere, et alienare statuisse omnia bona sive libera, et vulgo ut dicitur Allodialia, sive etiam Feudalia, et Jurisdictionalia cujusvis generis, atque speciei, quae tamquam ejusdem Hetruriae Magnus Dux, atque uti haeres clarae memoriae Annae Mariae Aloysiae Principissae dum vixit Hetruriae, ac Neoburgi Ducissae Viduae habet, et possidet in Ducato Nostro Urbinatensi, atque in Provincia Romandiolae, et exarcatu Nostris Ravennatensi, nec non in quibusvis aliis Nostrae, et Sedis Apostolicae temporalis ditionis partibus (exceptis dumtaxat, quae posita sunt in Alma Urbe Nostra) et velle simul in ea venditione comprachendere omnes census, et canones, pensiones, responsiones cujuscumque pariter generis, mobilia, immobilia, et semoventia, jura, actiones, et credita cum annexis, et connexis omnibus ad eumdem, Franciscum Regem in Imperatorem electum, nominibus, quibus supra quavis de causa spectantia, et pertinentia, pro pretio quingentorum quinquaginta millium scutorum monetae Romanae.

Cupiens Pontifex bona eadem pro Apostolica Camera coemere, ea de re plenipotentiam concedit Apostolico Nuncio penes praelaudatum Franciscum Imperatorem electum.

§. 2. Nos quidem optantes hujusmodi bona, et jura omnia pro Camera Nostra Apostolica pretio praedicto emere, et adquirere, nulli sane melius negocium hujusmodi pertractandum, et absolvendum committere posse censuimus quam Fraternitati tuae, cujus studium, diligentiam, dexteritatem, et fidem, in caeteris rebus pro hac Apostolica Sancta Sede gestis, jam paenitus novimus, et perspectam habuimus. Hac ergo spe, et fiducia confisi, te in Nostrum, et Sedis Apostolicae praedictae Plenipotentiarium tenore praesentium nominamus, constituimus, atque deligimus, tibique, ut Nostro, dictaeque Sedis nomine, cum alia persona ab eodem Francisco Rege in Imperatorem electo, tanquam Magno Hetruriae Duce, et haerede, ut praefertur, Principissae Annae Mariae Aloysiae nominanda, et pari ad hoc auctoritate munita, emptionem omnium praedictorum bonorum, juriumque pretio praedicto contrahere, et pacta, conditiones, ac leges secundum instructionem, quae per secretariam Nostram Status ad te transmittetur conjunctim subscribere, tuoque et illius signis munire libere, et licite possis, et valeas, plenam, et amplam facultatem harum serie concedimus, et impertimur. Decernentes, validum, et efficax fore quidquid earumdem praesentium vigore tu subscripseris, et signaveris, atque id omne acceptum, et gratum, firmumque, ac ratum habere, nec non observare, et exequi in verbo Romani Pontificis promittentes. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VI. Augusti MDCCLXIII, Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLXVI.

Praevia confirmatione Constitutionum Leonis X. et Clementis VII. super alternativa collatione Beneficiorum inter Sanctam Sedem, et Ordinarios Regni Poloniae, eamdem alternativam observari perpetuo mandat.

Dat. die 8. Augusti 1763. Anno VI.

De hac eadem alternativa agunt Pontificiae Epistolae quas dedimus hoc Tomo sub num. CCCI, et CCCII pag. 695, et 696, quas consulendas sunt, una cum adnotatione ibidem apposita.

Clemens Episcopus.

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontifices sedulo curarunt, ut quoad Beneficia

§. 1. Ecclesiastici ordinis ornamento et utilitati consulens Apostolica Romana Sedes, dum Beneficia iis, qui morum integritate, et

rum collationem servarentur indulta, limites statuentia inter Sanctam Sedem et Ecclesiarum Praesules.

meritorum laude perfulgent, provida circumspectione conferre satagit, omnem simul adhibet curam, ut personae ad ea delectae, divinis ministeriis, sacrarumque litterarum studiis, absque ulla animi perturbatione, vacare possint. Ideoque magnopere exoptat, quod juxta Romanorum Pontificum concessiones, inter ipsam, et Ecclesiarum Praesules super conferendi jure statuti sint indubii limites, intra quos Praesules ipsi in hujusmodi juris exercitio sese continere valeant. Quo sane consilio, Nos etiam nullis Nostris suffragantibus meritis, sed sola divina favente clementia, in Beati Petri Cathedra sedentes, omnem curam sollicitudinemque Nostram in id quoque conferimus, ut quae a praedecessoribus Nostris indulgenter statuta sunt, suum sortiantur effectum, et Praesulum, nec non Ecclesiarum juribus circa haec definitis, remota quoad eorum usum, quavis quaestionum causa, pax, et tranquillitas inter Ecclesiasticas personas foveatur, et inviolata servetur.

Ex concessionibus Leonis X. et Clementis VII. alternativa semestralis inducta fuit pro Poloniae Regno.

§. 2. Cum itaque Nobis nuper authentica literarum Apostolicarum, tum Leonis X. sub datum Kalendis Julii, Pontificatus sui anno septimo, tum aliarum Clementis Septimi Romanorum Pontificum praedecessorum Nostrorum, sub datum Kalendis Decembris Pontificatus sui anno tertio exhibita, atque ab Archivio Nostro secreto extracta fuerint, et ex eis, signanter illis dicti Clementis praedecessoris, Archiepiscopis, et Episcopis in Poloniae Regno alternativam perpetuam, super jure conferendi omnia et singula Beneficia Ecclesiastica, quae in eorum respective Civitatibus, et Dioecesibus, etiamsi Canonicatus et praebendae, Dignitates etiam majores post Pontificales, et principales, personatus, administrationes, et officia etiam curata, et electiva in Cathedralibus etiam, Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, et ex quavis causa, etiam ratione familiaritatis, continuae commensalitatis Romani Pontificis, ac etiam alicujus Cardinalis viventis, cujus consensus exquiri deberet, generaliter reservata forent, in Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, et Decembris Mensibus in posterum vacare contigisset, concessam fuisse deprae-hendatur, ipsarumque vigore, Beneficiorum in aliis sex alternis, nempe Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, et Novembris Mensibus pro tempore vacantium collatio, omnimodaque dispositio, Romano Pontifici pro tempore existenti reservata fuerit.

Preces Pontifici porrectas circa praedicti juris alternative conferendi observantiam.

§. 3. Ea de re a Venerabili Fratre Nostro Uladislao Lubienski moderno Archiepiscopo Gnesnensi, nomine etiam Venerabilium Fratrum Nostrorum Archiepiscoporum, et Episcoporum in eodem Regno existentium, Nobis fuit supplicatum, ut gravibus tandem diuturnisque controversiis, circa eorum jus in primodictis alternis Mensibus conferendi, dirimere, ipsarumque Leonis et Clementis literarum super alternativa hujusmodi concessarum observantiam praecipere dignaremur. Insuper circa praemissa, charissimus etiam in Christo filius Noster Augustus Poloniae Rex illustris, per Venerabilem Fratrem Nostrum Joannem Franciscum Episcopum Sabinensem S. R. E. Cardinalem Albani nuncupatum, apud Nos, et Apostolicam Sedem ipsius Regni Protectorem, preces quoque suas effudit.

Pontifex praecedentem conferendi alternativam, prout in praecitatis Constitutionibus indulta fuit, confirmat, et approbat.

§. 4. Nos igitur, dum animum, mentemque ad ipsas praedecessorum Nostrorum dispositiones componere studemus, perpendentes, easdem litteras, justis de causis, precibus Sigismundi tunc Poloniae Regis, praesertim ob praeclara illius in Catholicam Religionem, Romanamque Apostolicam Sedem merita, fuisse elargitas; ut controversiae hactenus habitae eliminentur, omnesque divinis obsequiis, Ecclesiarumque servitii mancipati, de Ecclesiasticis proventibus participes facti, libera et integra animi intentione sacris officiis et ministeriis vacare possint: intuitu dicti Augusti Regis Religionis, atque filialis erga Nos, et Apostolicam Sedem observantiae, nec non ob insignem eorumdem Archiepiscoporum, et Episcoporum pietatem, eorumque merita, qui dum Regi ipsi prosunt consiliis, propria etiam pastoralia munia quam laudabiliter adimplere satagunt; hujusmodi supplicationibus inclinati, ac motu quoque proprio, et ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, harum serie, expresse praecipimus et mandamus,

praemissas Leonis et Clementis litteras, quibus Archiepiscopis et Episcopis in dicto Regno jus conferendi Beneficia in primodictis sex alternis Mensibus vacantia, ut praefertur, tribuitur, perpetuo et inviolabiliter servandas esse: quapropter ipsi moderni et futuri pro tempore existentes Archiepiscopi et Episcopi in eodem Regno, facultate omnia et singula Beneficia in dicto Regno in Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, et Decembris Mensibus praefatis pro tempore vacantia, etiamsi Canonicatus, et Praebendae, Dignitates majores quoque post Pontificales, et principales, ac ex quavis causa ut praefertur reservata fuerint, prout in iisdem litteris exprimuntur, personis Ecclesiasticis habilibus et idoneis, infra tempus a jure statutum conferendi, ipsis per Leonem, et Clementem praedecessores praefatos concessa, perpetuis futuris temporibus gaudere debeant: eamdem quoque facultatem aliis inferioribus collatoribus, et Ecclesiasticis Patronis, ad quos collatio et provisio, seu nominatio vel praesentatio personarum idonearum ad quaevis Ecclesiastica Beneficia alias spectat et pertinet, concedimus et tribuimus: e converso vero omnia et singula Beneficia praefata in Januarii, Martii, Julii, Septembris, et Novembris mensibus pro tempore vacantia in dicto Regno, Nostrae, et successorum Nostrorum Romanorum Pontificum, ac Sedis Apostolicae collationi, omnimodaeque dispositioni, earumdem tenore praesentium, etiam perpetuis futuris temporibus, generaliter reservata esse et fore declaramus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Praesentes autem litteras, et in eis contenta, ex quibusvis causis vel praetextibus, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quovis alio defectu notari, impugnari vel quomodolibet retractari, suspendi, restringi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus umquam posse, easque omnino sub quibusvis contrariis Constitutionibus, revocationibus, suspensionibus, derogationibus, decretis vel declarationibus generalibus, et specialibus pro tempore faciendis, minime comprachendi, sed ab illis semper exceptas, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, ac de novo concessas, semperque, et perpetuo validas, firmas, et efficaces esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, ad quos spectat, et spectabit quomodolibet in futurum, perpetuo et inviolabiliter observari, praefatisque modernis Archiepiscopis, et Episcopis, nec non inferioribus Collatoribus, Capitulis, et Canonicis, Collegiis, Universitatibus, aliisque, quorum favorem eaedem praesentes quomodolibet concernunt, perpetuis futuris temporibus plenissime, suffragari: e converso vero eosdem Archiepiscopos, ac inferiores Collatores, Capitula, et Canonices, Collegia, Universitates, aliosque praefatos, absque ampliatione, vel declaratione aliqua, ad earumdem praesentium observantiam teneri, et obligatos existere; sicque in praemissis ab omnibus censeri, et ita per quoscumque Judices ordinarios vel delegatos, quavis auctoritate, et potestate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, dictaeque Sedis Nuncios, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his, ac etiam adversus reservationes Nobis, et successoribus Nostris, ut praefertur competentes hujusmodi, a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter quoquomodo contigerit attentari, harum quoque serie decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus Nostra, et Cancellariae Apostolicae, super reservatione mensium Apostolicorum per Nos edita, et per successores Nostros praefatos in crastinum eorum respectivae assumptionis pro tempore edenda simili regula, nec non quorumvis praedecessorum Nostrorum, ac etiam in Synodalibus, Provincialibus, et Universalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Ecclesiarum in dicto Regno, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis respective statutis et consuetudinibus privilegiis, quoque Indultis, et literis Apostolicis dictis Ecclesiis, earumque Praesuli-

bus, ac Capitulis, et Canonicis, Collegiis, Universitatibus ac Personis quibuscumque, in genere, vel in specie per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores Nostros, et dictam Sedem, vel alios quuscumque et quacumque dignitate vel auctoritate fulgentes, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam deragatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, nec non irritantibus, et aliis decretis in genere vel in specie concessis, confirmatis, et innovatis: quibus omnibus et singulis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum validitatis, et perpetuae firmitatis, ac exequutionis praemissorum omnium, et singulorum, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, et expresse derogamus, contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides. §. 7. Volumus autem, quod earumdem praesentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, aut sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio et extra illud habeatur, quae iisdem praesentibus haberetur, si exhibitae forent vel ostensae.

Sanctio poenalis. §. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostri praecepti, mandati, concessionis, declarationis, decreti, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei auso temerario contraire, si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicae Millesimo septingentesimo sexagesimo tertio, sexto idus Augusti, Pontificatus Nostri Anno sexto.

CCCLXVII.

Quomodo procedendum sit ab Ordinariis in confirmando, vel denegando Religioso cultu iis quibus fuit aliquando ab universali consensione populorum praestitum, Syracusano Episcopo designat, nec non casus in quibus Romanae Sedis judicium est requirendum. Dat. die 16. Augusti 1763. Anno VI.

Venerabili Fratri Josepho Antonio Episcopo Syracusano.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Efflagitari scribis ab Optimatibus Cleri, et populi Syracusani restitutionem cultus jampridem exhibiti Friderico Campisano, qui isthic jam inde ab anno millesimo trecentesimo vigesimo quinto, cum mortalitatem explevit, ab omnibus Beati nomine appellatus, et in Beatorum numero est habitus. Quod universi Syracusani populi judicium plura, quae in epistola tua congeris, probare videntur non levia argumenta. Campanas enim narras, sua sponte edito sonitu, Urbem omnem de ejus obitu monuisse; quo miraculo excitatum Episcopum, cum universo populo illuc proferre profectum, ubi Fridericus extremum diem obierat, sacrum corpus veneratum esse, et Syracusas solemni pompa translatum in Arca marmorea, prope portam Majoris Templi collocasse: supra sepulcbrum appositam ipsius Friderici imaginem, faculas accensas, et hinc, et hinc votivas tabellas circumjectas; esse qui in suis scriptis post duo saecula illi nomen Divi tribuerit, et adhuc aetate sua hunc cultum viguisse duo testari e Societate Jesu scriptores: baculum ejusdem Friderici cum caeteris Sanctorum reliquiis in Sacrario Syracusani Collegii Societatis Jesu asservari, et in quadam tabula, quae in veteri Syracusarum extra maenia Majori Templo divi Joannis asservabatur, inter alia Sanctorum omnium Syracusanorum nomina, etiam B. Friderici nomen esse repertum. Causae enumerantur, quarum intuitu Syracusanus populus Religiosum cultum praestitit B. Friderico Campisano.

Quam vero tracto temporis cultum alias praestitum, vel obsolevert, vel intermissum fuerit, Ordinario de hisce inquisitio specialis juxta decretum Urbani VIII.

§. 2. Cultum vero non interdictum, aut vetitum, sed aut vetustate absolevisse, aut esse intermissum, quod Friderici corpus satis inconsulte cum aliis corporibus mixtum, per occasionem Ecclesiae instaurandae, in Beatae Virginis Sacellum translatum fuerit. De his vero omnibus, et si quae sint alia, quae diligenter in Epistola tua persequutus es, ordinaria auctoritate jucidicas probationes in acta publica redigat Fraternitas tua, processumque constituat. Eo conjicias oportet legitimam, et judicialem imaginis Friderici recognitionem; vetustatem etiam inscriptionum rite examinandam; praeterea testium aetate seniorum dicta juridice sumpta; tum Auctorum, qui de Friderico memoriae prodiderunt, omnia, quae in literis tuis profers, testimonia: et si quidem his actis colligas, cultum Friderico fuisse exhibitum centum annia ante decreta praedecessoris Nostri felicis recordationis Urbani VIII, tum poteris illi cultum restituere.

In qua more inquisitione diligentia omnis servanda est, et praescriptum a Tridentina Synodo sess. 25.

§. 3. In quo examine omnis adhibenda est diligentia, ne alterutrum contingat, vel ut Beato cultus aboleatur, quem juxta decreta memorati praedecessoris Nostri Urbani sublatum non oporteret; vel cultus retineatur, qui fortasse tollendus esset, quod non haberet vetustatem centum annorum a die, quo illa decreta sunt edita, retro computandorum. Quia vero, qui sapiens est, audit consilia; rem omnem antequam quidquam decernas, cum Theologis, virisque harum rerum intelligentibus communicabis. Quidquid autem egeris, id ordinaria tua facias auctoritate. Cum enim agitur de conservando cultu erga Dei Servos, quem obtinuerint, vel Apostolicis indultis, vel ab immemorabili tempore, Ordinariorum solum est onus examinare, sint ne vere in aliquo ex casibus a memorato praedecessore Nostro Urbano exceptis; et si viderint, cultum eis exhiberi, et casum esse inter exceptia, cultum abolere non debent; atque etiam servatis servandis, praesertim vero forma a Concilio Tridentino praescripta Sess. XXV. de invocatione, Veneratione, et Reliquiis Sanctorum, poterunt ferre sententiam, quae in his casibus Apostolica confirmationa non indiget. Caeterum Apostolicae auctoritati Nostrae tantummodo tunc esset in hac re locus, cum causae de casu excepto afferendae ad Apostolicam Sedem, consueta via iniretur, et ratio: tibique, Venerabilis Frater, benevolentiae erga te Nostrae pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVI. Augusti MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

CCCLXVIII.

Poloniae Regi Illustri omni studio commendat, ne sinat Jesuitas e Lotharingiae Ducatu ejici, sed imo illorum curet conservationi pro Religionis bono, officiisque sua adhibeat penes Christianissimum Francorum Regem. Dat. die 24. Augusti 1763. Anno VI.

Carissimo in Christo Filio Nostro Stanislao Poloniae Regi Illustri.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem et Apostolicam benedictionem.

De Gallicanae Ecclesiae perturbatione conqueritur cum Poloniae Rege, deque multiplici tentatis remediis ad tot mala avertenda.

§. 1. In hac tanta Gallicanae Ecclesiae perturbatione, quantam non videmus a multo tempore meminisse, unde potissimum orta, quod excussa Apostolicae Sedis, et Ecclesiae universae auctoritate, eo res paulatim deducta est, ut haud ita pauci pro lubitu quisque suo novas afferant opiniones, quae non modo Catholicae Fidei sunt adversae, sed quae Christianam etiam Religionem funditus evertunt, Apostolici muneris Nostri postulat ratio, ut quoniam inania omnia experimur remedia, quibus tanto malo mederi in florentissimo Regno conati sumus, eo cogitationes Nostras convertamus, ut illae Christiani Gregis partes serventur incolumes, quo circumeuntibus lupis nondum apertus est aditus.

Gratulatur quod Lotharingia, praecipua quadam custodia divinitus septa quodammodo est,

§. 2. Lotharingiam tuam, carissime in Christo Fili Noster, manifesto inde apparet praecipua quadam custodia Deum ad hanc usque diem sepsisse, quod eam adhuc recentiorum errorum labes, et macula non infe-

Adeoque obsecrat ne ab ipsa pelli permittatur Jesuitas, qui tanto studio Religioni incumbunt.

serit: verum, si etiam isthinc pellantur qui doctrina, et exemplo, Pastoribus in custodiendo Grege, suam operam navant, profecto verendum est, ne eadem peste qua circa vos laboratur, ista etiam aliquando pars Gregis Dominici corripiatur. Quamobrem a Majestate tua regiam opem illi petimus, et praesidium. Quantum utilitatis Ecclesiae universae ex Clericis Regularibus Societatis Jesu provenerit, Regia Majestas tua non ignorat. Neque itidem nescius es, fere omnes Gallicani Episcopi quantopere doleant, quod ex eorum Dioecesibus illi Religiosi fuerint avulsi. Ut igitur ab ista Provincia quam unice videris diligere, quam tuarum virtutum odore conspersam fecisti beatam, et florentissimam, eadem, quae illi imminet fortasse calamitas, avertatur, te carissime in Christo Fili Noster, obsecramus in Domino, et obtestamur, ut facias, quod fecisse legimus Josue, qui « cum longaevus esset, et persenilis aetatis, vocavit omnem Israelem, majoresque natu, et Principes, ac Duces, et Magistros, dixitque ad eos: ego senui, et progressioris aetatis sum; vosque cernitis omnia, quae fecerit Dominus Deus vester cunctis per circuitum Nationibus. Confortamini, et estote solliciti, ut custodiatis omnia, quae scripta sunt in volumine legis Moysi. Quod si volueritis gentium harum, quae inter vos habitant erroribus adhaerere, jam nunc scitote, quod erunt vobis in foveam ac laqueum » Ad eumdem modum Regia Majestas tua, Nobilissimos quosque, qui te circumsident, et Magistratus potissimum adhortetur ad defendendam Religionem, et Catholicam Fidem, Religiososque viros retinendos tuendosque, qui tam strenue pro illius incolumitate, nullis parcentes laboribus, nullis deterriti periculis, propugnarunt. Id ex omnibus tuis in Catholicae Religionis utilitatem egregiae factis erit pulcherrimum.

Poloniae Regem laudat pro eximia beneficentia, qua semper Lotharingiam est cumulatus.

§. 3. Est etiam Regiae tuae dignitatis providere, quae ipse, et praedecessor tui fecistis, ne ad nihilum redigantur, neve quae ad salutem rei Catholicae sapienter consilia coepistis (quod Deus prohibeat) confringantur. Ex quo enim Regiae Majestati tuae Lotharingia tradita est, tanta usus es in eam beneficentia, ut liberalitate tua, tuisque beneficiis provincia illa nunc tota colluceat, iis praesertim, quae non tam pro animi tui magnitudine, quam singulari erga Deum pietate, et flagrantissimo Religionis studio in rem Catholicam contulisti. Nam non modo superiorum beneficia Dominorum, qui pietatis egregiaeque in Catholicam Ecclesiam voluntatis laude florentes provinciam illam tenuere, tua pecunia, tuisque opibus auxisti, sed ad nova quaedam commoda Ecclesiae ex integro paranda, Regiam liberalitatem tuam admovisti. Non minor igitur providentiae, quam liberalitati tuae debebitur laus si quae Lotharingiae Regia Majestatis tuae benignitate peperit bona, prospiciens in posterum ea sic tueare, ut ab hominum molitionibus, qui suae magis factioni student, quam quod sanctae favoant Ecclesiae, in toto posita esse videantur.

Commendat summopere Domum Missionum Societatis Jesu alumnis concreditam, et opibus Poloniae Regis fundatam, nec non Mussipontanam Academiam.

§. 4. Tendere ad te supplices manus suas, carissime in Christo fili Noster, prope oculis cernimus domum Missionum, quam memoratis Clericis Regularibus Societatis Jesu tuis opibus ipse fundasti, multum sibi metuentem, et trepidam, ne cum mortalitatem expleveris, in orbitate sua, te prope parente suo extincto moerens jaceat, ad omnem projecta injuriam, et Mussipontana etiam Academia, Regiam tuam implorare Nobis videtur opem, et fidem, ne eum ad hanc usque diem tum Lutheranos, et Calvinianos, tum quos Bajus, Jansenius, et Quenellius novissime in Ecclesia extulerunt errores, universae Lotharingiae defenderit, in manus eorum fortasse incidat, qui a suspicione ejusmodi recentium errorum non sunt remotissimi. Rationem vero, qua iis, quae a Majestate tua, tuisque praedecessoribus fundata fuerunt, et constituta, stabilitatis addantur praesidia: tibi prudentissime, et maximarum rerum usu expertissimo Principi, non est Nostrum suggerere, neque itidem praeclarae pietati tuae, et religiosissimo divini honoris studio cohortationis Nostrae acriores stimulos admovere. Tu enim, carissime in Christo fili Noster, si quisquam alius senex, tuis moribus, tua virtute, omnique excelsi, et generosi animi tui indole veritatem illius, quod ajebat sapiens, confirmas « Corona senum multa peritia, et gloria illorum timor Dei »

Hortatur et Christianissimum Francorum Regem, ejusque Familiam ad pro tuendam Catholicam Religionem suadeat, atque confirmet.

§. 5. Illud autem praetermittere nullo modo possumus, si quando carissimum in Christo filium Nostrum convenias Ludovicum Galliarum Regem Christianissimum generum tuum, in societatem confirmandi ea, quae supra memoravimus, illum adsciscas, et cum eo tantam laudem atque praeclaram communices. Non multum tibi laborandum existimamus; res enim tibi erit cum Catholicae Religionis tenacissimo Rege, eodemque justi amantissimo, qui nunquam patietur, pias fundationes, ad aeternam animarum salutem constitutas, everti. Optimum praeterea fartu arbitramur, Majestatem tuam sibi adjutores, et apud eumdem Christianissimum Regem precatores adhibere carissimam in Christo filiam Nostram Mariam Galliarum Reginam filiam tuam secundum carnem, et dilectissimum in Christo filium itidem nostrum Ludovicum Delphinum Nepotem tuum, quorum precibus Christianissimus Rex si temporum iniquitate impedimenta sibi offerri videat, factus alacrior, fieri non potest, quin omnia sit summoturus, quae suae obstiterint voluntati. Interea impensissimis precibus Majestati tuae prosperrimam valetudinem, et longaevam implurabimus a Deo senectutem, annorumque numerum aetati Josue parem, ut quam diutissime piissimo caeteroquin Nepoti tuo, et suavissimis Pronepotibus vivum in terris optimi Principis exemplar exhibeas, quo semper respiciant, et ad Regias virtutes tuas, se, suosque mores conforment. Denique Majestati tuae, et Christianissimo Regi genero tuo, Filiaeque tuae Galliarum Reginae, non tam Regali splendore, quam pietatis, et Religionis laude illustri, tum Regio Nepoti, ob insignes magnasque virtutes, ac praesertim ob ejus amorem in Catholicam fidem, carissimosque mores Deo, hominibusque carissimo, ejusque Regiae conjugi, Nepotibusque tuis, et dulcissimis pronepotibus, intimo Nostri paterni cordis affectu Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXIV. Augusti MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno sexto.

CCCLXIX.

Episcopo Placentino facultates impertitur permittendi in sua Dioecesi artium exercitationes, et opera servilia, audita tamen Missa, in festis diebus, aliquibus tamen solemnioribus exceptis.

Dat. die 30. Augusti 1763. Anno VI.

Quoad alias Dioeceses per diversa Catholica Regna, festorum dierum reductionem induxit Pontifex hic, peculiaribus in id datis Apostolicis literis, nempe pro Dioecesibus Mirandensi, Angriensi, Malacitana, et Abbadia Compluti Regii, quas retulimus supra in hujus Continuationis sub Num. XXXI. pag. 93. Itemque pro Monasteriis, S. Juliani de Samos Provinciae Compostellanae, et alterius de Sahagun ejusdem Provinciae, relatae pariter eod. sub Num. CXLVI, et CXLVII. pag. 361, et 362.

Venerabili Fratri Episcopo Placentino Provinciae Bononiensis.

Clemens Papa XIII.

Venerabilis Frater, salutem et Apostolicam benedictionem.

Romani Pontifices numquam temporate neglexerunt ea, quae nec praecepta Evangelica, neque Sanctorum Patrum decreta adversantur.

§. 1. Cum sicut quaedam sunt, ut inquit S. Leo Magnus praedecessor Noster, quae nulla possunt ratione convelli, ita multa sint, quae aut pro conditione aetatum, aut pro necessitate rerum oportet temperari, illa semper consideratione servata, ut in bis, quae vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec praeceptis Evangelicis contrarium, nec decretis Sanctorum Patrum inveniatur adversum: ea propter haec Sancta Sedes, pro paterna erga universos Christifideles benignitate, quod integrum sibi fuit, consuevit supremam suam in his auctoritatem interponere, quae caeteroquin ad majus Divini cultus incrementum praescripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus charitatem ad otium, luxuriamque convertantur, aut ob rerum ad vitam traducendam necessariarum inopiam non sine conscientiae angore contemnuntur.

Preces porrectae pro reductione festorum dierum ex populi calamitate insinuatae.

§. 2. Cum itaque sicut Nobis nuper exponi fecisti, tu quotidie experientia nimis edocearis, ob crebriorem operum servilium Reipublicae proficuorum cessationem, non tam Coelitus coli, aut Deum reddi propitium, quam emolliri mores, nutriri otium, et quae inde promanant, vitia adaugeri, ac proinde id a Nobis studiosissime efflagitaveris, ut hominum istius Civitatis, et Dioecesis Placentinae, Provinciae Bononiensis, tuae curae commissorum calamitatibus sublevandis, qui in sudore vultus sui panem comedunt, Sanctorumque dierum cultui, at religioni amplificandae eorumdem festorum dierum numerum imminuere dignaremur.

Pontifex precibus annuit, solemnioresque designat festos dies religiose servandos, firmo in festivitatibus suppressis onere audiendi Missam.

§. 3. Nos igitur piis votis tuis, hac in re quantum cum Domino possumus obsecuti, festorum dierum grandiorem numerum admodum revorandum existimavimus. Fraternitati itaque tuae per praesentes committimus, et mandamus, ut in Civitate, et Dioecesi Placentina Provinciae Bononiensis, hanc de festis diebus legem auctoritate Nostra Apostolica edicas, nempe Paschatis Resurrectionis, et immediate duobus sequentibus, ac Pentecostes, aliisque per annum Dominicis, nec non Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, Circumcisionis, Epiphaniae, Ascensionis, Corporis Christi, ac Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis Beatae Mariae Virginis Immaculatae, Sanctorum Petri, et Pauli Apostolorum, ac omnium Sanctorum, ac Sancti Josephi, et Nativitatis Sancti Joannis Baptistae festivis diebus, ac festo die cujusvis praecipui Civitatis, et cujuslibet loci Dioecesis pr.edictae Patroni, pro veteri Ecclesiae Catholicae instituto sacris non solum astare Christifideles ejusdem Civitatis, et Dioecesis teneantur, sed a servilibus operibus se abstinere debeant; in reliquis vero festis, sive Synodales Dioecesis hujusmodi constitutiones, sive per hanc Sanctam Sedem praeceptis, sive quacumque alia de causa, etiam ex causa Voti per Christifideles ejusdem Civitatis, et Dioecesis, eorumque majores facti, quod hanc partem etiam, auctoritate Apostolica per te commutari volumus, praescriptis, audita tamen Missa, laboriosis suarum artium exercitationibus, servilibusque operibus, sine ullo conscientiae scrupulo vacare possint.

Placentinum Episcopum hortatur, ut populos edoceat, et edocere faciat in iis quae ad Religioni cultus exercitium spectant.

§. 4. Fraternitatem tuam in Domino hortamur, ut populos tuae curae demandatos, quam saepissime edoceas, ac edocere cures, quae ad justam; legitimamque dierum festorum relebrationem pro temporum varietate pertinere videbuntur, qua Spiritus alacritate, qua mentis contentione, qua cordis humilitate astare oporteat Sanctissimo Altaris Sacrificio, in quo Christus Dominus tradit semetipsum pro nobis oblationem, et hostiam Deo in odorem suavitatis, quam frequentes divinis officiis, sacrisque concionibus, Christianae Doctrinae explicationibus, et explanationibus esse debeant, et quanti piaculi sit, eos temerare dies, quos ad sui Nominis gloriam amplificandam sibi Dominus consecravit; Ne autem per eos dies potissimum Christifidelium corda graventur in crapula, et ebrietate, ac cogitationibus saecularibus, quam diligentissime curare debes, ut prophana quaeque, ludicra, et minus religiosa, a publicis locis quam longissime amoveantur, etiam invocato, si opus fuerit, auxilio brachii Saecularis. Quod sane non defuturum neutiquam dubitamus, memores semper Prophetici illius oraculi, quo solemnitates, quas vitiosa consuetudine homines deturpant tanquam stercus a Deo projiciendas, et disperdendas esse declaratur.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Civitatis, et locorum Dioecesis hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis et Consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis, superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis Decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expres-

sis, ac de verbo ad verbum insertis babentes, illis alias in suo robore permansuris, ad prarmissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris, die trigesima Augusti Millesimo Septingentesimo Sexagesimo tertio, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

CCCLXX.

Dat. die 30. Augusti 1763. Anno VI.

Episcopo Burgi Sancti Donnini easdem tribuit facultates, sub iisdem reservationibus, et praescriptionibus.

Vide adnotationem appositam superiori numero.

Venerabili Fratri Episcopo Burgi Sancti Donnini.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

In rebus, quae nec praeceptis Evangelii sunt contraria, nec decretis SS. Patrum adversantur, consuevit Sancta Sedes temperata procedere.

§. 1. Cum sicut quaedam sunt, ut inquit Sanctus Leo Magnus praedecessor Noster, quae nulla possunt ratione convelli, ita multa sint, quae aut pro conditione aetatum, aut pro necessitate rerum oporteat temperari, illa semper consideratione servata, ut in iis, quae dubia fuerint, aut obscura id noverimus sequendum, quod nec praeceptis Evangelicis contrarium, nec decretis Sanctorum Patrum inveniatur adversum: Ea propter baec Sancta Sedes, pro paterna erga Universos Christifideles benignitate, quod integrum sibi fuit, consuevit supremam suam in iis auctoritatem interponere, quae caeteroquin ad majus Divini cultus incrementum praescripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus charitatem, ad otium, luxuriamque convertantur, aut ob rerum ad vitam traducendam necessariarum inopiam non sine conscientiae angore contemnuntur.

Preces porrectae pro reductione festivitatum in Civitate Burgi Sancti Donnini.

§. 2. Cum itaque sicut Nobis nuper exponi fecisti, tu quotidie experientia nimis edoceris, ob crebiorem operum servilium Reipublicae proficuorum cessationem, non tam Coelitos coli, aut Deum reddi propitium, quam emolliri mores, nutriri otium, et quae inde promanant, vitia adaugeri, ac proinde id a Nobis studiosissime efflagitaveris, ut hominum istius Civitatis, et Dioecesis Placentinae, Provinciae Bononiensis, tuae curae commissorum, calamitatibus sublevandis, qui in sudore vultus sui panem comedunt, Sanctorumque dierum cultui, et religioni amplificandae, eorumdem festorum dierum numerum imminuere dignaremur.

Pontifex designatis specialibus diebus, in quibus festivitatis praeceptum servari volt, caeteras supprimit festivitates, subonere tamen audiendi Missam.

§. 3. Nos igitur piis votis tuis hac in re quantum cum Domino possumus obsecuti, festorum dierum grandiorem numerum admodum revocandum existimavimus. Fraternitati itaque tuae per praesentes committimus, et mandamus, ut in Civitate, et Dioecesi Burgi Sancti Donnini, hanc de festis diebus legem auctoritate Nostra Apostolica edicas, nempe Paschatis Resurrectionis, et immediate duobus sequentibus, ac Penteeostes, aliisque per annum Dominicis, nec non Nativitatis Domini Nostri Jesu Christi, Circumcisionis, Epiphaniae, Ascensionis, Corporis Christi, ac Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis Beatae Mariae Virginis Immaculatae, Sanctorum Petri, et Pauli Apostolorum, ac omnium Sanctorum, ac Sancti Josephi, et Nativitatis Sancti Joannis Baptistae festivis diebus, ac festo die cujusvis praecipui Civitatis, et cujuslibet loci Dioecesis praedictae Patroni, pro veteri Ecclesiae Catholicae instituto, sacris non solum astare Christifideles ejusdem Civitatis, et Dioecesis teneantur, sed a servilibus operibus se abstinere debeant; in reliquis vero festis, sive per Synodales Dioecesis hujusmodi Constitutiones, sive per hanc Sanctam Sedem praeceptis, sive quacumque alia de causa, etiam ex causa Voti per Christifideles ejusdem Civitatis, et Dioecesis, eorumque majores facti, quoad hanc partem etiam, auctoritate Apostolica per te commutari volumus, praescriptis, audita tamen Missa, laboriosia suarum artium exercitationibus, servilibusque operibus sine ullo conscientiae scrupulo vacare possint.

Episcopum hortatur ut sedulo populum edoceat de necessitate venerandi dies festos, illosque sanctificandi.

§. 4. Fraternitatem tuam in Domino hortamur, ut populos tuae curae demandatos quam saepissime edoceas, ac edocere cures, quae ad justam, legitimamque dierum festorum celebrationem pro temporum varietate pertinere videbuntur qua spiritus alacritate, qua mentis contentione, qua cordis humilitate astare oporteat Sanctissimo Altaris Sacrificio, in quo Christus Dominus tradit semetipsum pro nobis oblationem, et hostiam Deo in odorem suavitatis, quam frequentes Divinis Officiis, sacrisque Concionibus, Christianae Doctrinae explicationibus, et explanationibus esse debeant, et quanti piaculi sit, eos temerare dies, quos ad sui Nominis gloriam amplificandam sibi Dominus consecravit; ne autem per eos dies potissimum Christifidelium corda graventur in crapula, et ebrietate, ac cogitationibus saecularibus, quam diligentissime curare debes, ut prophana quaeque ludicra, et minus religiosa, a publicis locis, quam longissime amoveantur, etiam invocato, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis. Quod sane non defuturum ne utiquam dubitamus, memores semper Prophetici illius oraculi, quo solemnitates, quas vitiosa consuetudine homines deturpant, tanquam stercus a Deo projiciendas, et disperdendas esse declaratur.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Civitatis, et locorum Dioecesis hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die trigesima Augusti Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Tertio, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

CCCLXXI.

Dat. die 30. Augusti 1763 Anno VI.

Statuitur, Regulares Ordines quibus facultas impertita est benedicendi solemniter populo, haud ipsa facultate uti posse nisi prius implorata venia, eaque in scriptis obtenta ab Ordinariis locorum.

Constitutio qua generales traditos fuere leges super solemni benedictione, nomine Pontificis, populo impertienda, relata habetur hoc Tomo sub Num. CCC. pag. 692.

Clemens Episcopus.

Servus Servorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

§. 1. Decet Romanos Pontifices, assiduas super Dominicum gregem excubias, divino praecepto agentes, quae ad fidelium pietatem fovendam, diversis ecclesiasticis Ordinibus, pro eorum in Ecclesiam meritis a se, vel a Romanis Pontificibus praedecessoribus suis indulta sunt, si aliqua exinde minus congrua, et eorum voluntati, ac menti consentanea exorta comperiantur, provida diligentia, ac prudenti circumspectione ita coercere, ac moderari, prout melius ad animarum salutem, et Catholicae Ecclesiae decorem, in Domino putant salubriter expedire.

Recensetur quod in superioris anni Brevi dispositum fuerat quoad Benedictionem Papalem.

§. 2. Cum alias per nostras literas sub plumbo incipientes: *Inexhaustum*: datas tertio Nonas Novembris Pontificatus Nostri Anno Quinto, Venerabilibus Fratribus Nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, et Episcopis, duabus anni solemnitatibus, nimirum Paschate Resurrectionis Domini, alioque festo solemni eorum arbitrio designando: Praelatis vero inferioribus, usum Pontificalium,

cum Territorio separato, at jurisdictione quasi Episcopali habentibus, semel in anno, in uno ex diebus, in quibus eorum singulis Pontificalium usus ab Apostolica Sede permittitur, nempe in praefato solemni die Paschatis Resurrectionis Dominicae a Nobis praefinito, populo in Ecclesia congregato, Apostolica Summi Romani Pontificis pro tempore existentis auctoritate, illiusque nomine, facultatem solemniter benedicendi, cum elargitione plenariae Indulgentiae, juxta ritum, et formam tunc traditam, concesserimus, in iisdem literis facultates similes impertiendi Romani Pontificis nomine Apostolicam benedictionem aliquibus Regularibus Ordinibus concessas praeservavimus; districte tamen dilectis filiis eorumdem Ordinum Superioribus, et Professoribus, etiam speciali mentione dignis, facultate, et indulto bujusmodi gaudentibus, et qui in posterum gaudebunt, injunximus, ac praecepimus, ut quibus diebus Episcopi facultate bujusmodi uterentur, ab elargienda praedicta solemni benedictione penitus abstinerent, prout in dictis literis plenius continetur.

Regulares Ordines nulla ab Episcopo implorata licentia facultate benedicendi populo, proprio arbitrio utebantur.

§. 3. Verum, cum ad Nos perlatum sit, ex quo in concessionibus illis Ordinibus fartis minime fuit expresse praescriptum, Regulares personas ad impertiendam supra populum benedictionem a propriis Superioribus designatas, opportunam prius ab Archiepiscopo, vel Episcopo, aut Praelato respective loci illius licentiam exquirere debere, functiones bujusmodi absque Ordinariorum licentia, et permissione, imo ipsis aperte dissentientibus, non semel, sed pluries in anno, atque etiam contra Nostrum expressum praeceptum, et mandatum iisdem diebus a praedictis locorum Praelatis peraguntur, non sine gravi Christianae pacis perturbatione, et fidelium scandalo, a Regularibus peragi contigisse.

Ad talia removenda scandala, jubetur expresse, nullum Regularem Ordinem facultate uti posse benedicendi populo, nisi prius Ordinaria licentia in scriptis obtenta, sub suspensionis poena.

§. 4. Quare, cum maxime dedeceat, et tolerari ubique non debeat, Apostolica jussa et mandata, a Religiosis praecipue Viris negligi, aut non servari, et omnino incongruum sit, solemnem super populum, et sacram peragi actionem, ignaris, vel dissentientibus Pastoribus, quibus ejusdem populi cura et solicitudo, divina disponente clementia, commissa est, bujusmodi non mediocri malo congrua Apostolicae provisionis remedia adhibere volentes, ut in posterum Apostolicae Sedi, et aliarum Ecclesiarum Pastoribus debitus bonor, ac reverentia babeatur, utque cujuscumque discordiae, ac dissensionis fomite, et causa sublata, pax, et concordia in procuranda Fidelium salute, inter sacros Ecclesiae Dei Ministros retineatur diligentius, et exactius custodiatur; Motu-proprio, et ex certa scientia, deque Apostolicae potestatis plenitudine, hac Nostra in perpetuum valitura sanctione constituimus, decernimus, ac declaramus, Regulares Ordines etiam specialiter exprimendos, quibus facultas benedictionem elargiendi super populum, a Romanis Pontificibus praedecessoribus Nostris quomodocumque concessa, et per Nos in dictis Nostris literis praeservata fuit, eorumdem Ordinum personas Regulares ad id designatas, ac Superiores ipsos, facultate et concessione bujusmodi respective uti non posse, sine scientia et permissione Episcopi Dioecesani, aut Praelati loci ordinarii activam jurisdictionem in Clerum, et populum habentis, ab ipsis quidem ante in scriptis impetranda, quam per publica edicta, seu enunciationes, aut proclamationes populum de benedictione stata die elargienda, ut se ad Sacramenta Confessionis, et Communionis ea die suscipienda disponat, certiorem faciant, vel si edicta bujusmodi omitti contingat, triduo saltem ante ipsam diem benedictionis, eadem licentia, et permissio in scriptis impetrari omnino debeat, sub poena suspensionis ab omni officio et dignitate, aliisque arbitrio Nostro inferendis.

Clausulae sublatae, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes, praesentes Nostras literas, et in eis contenta, ex quibusvis causis, vel praetextibus, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis Nostrae, vel quovis alio defectu notari, impugnari, vel quomodolibet retractari, suspendi, restringi, limitari, vel eis in aliquo derogari nullatenus unquam posse, easque omnino sub quibusvis contrariis Constitutionibus, revocationibus, suspensionibus, derogationibus, decretis, vel declarationibus, novisque privilegiis generalibus, et specialibus pro tempore faciendis minime comprehendi,

sed semper ab illis exceptas esse, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab iisdem Ordinibus Regularibus, Superioribus, et personis quibuscumque, perpetuo, et inviolabiliter absque declaratione aliqua observari debere: sicque in praemissis omnibus censeri, et ita per quoscumque Judices ordinarios, vel delegatos, ac etiam privilegiorum eorumdem Ordinum Conservatores, etiam quavis auctoritate et potestate fungentes, causarum quoque Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, dictaeque Sedis Nuntios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et authoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus quorumvis praedecessorum Nostrorum, ac etiam in Synodalibus, Provincialibus, et Universalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus; privilegiis quoque ipsis Ordinibus, et eorum singulis in genere, vel in specie a praedecessoribus praefatis, etiam quacumque causa, ac sub quibusvis tenoribus, et formis, ac quibuslibet derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, et insolitis clausulis, nec non irritantibus, et aliis decretis in genere, vel in specie concessis, ac etiam pluries confirmatis, et innovatis: quae omnia et singula, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illis tradita observata, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis, et insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum validitatis, perpetuae firmitatis, et observantiae praemissorum omnium, et singulorum, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, et expresse moderamus, et quatenus opus sit illis opportune, et valide derogamus, contrariis quibuscumque.

Fides habenda transumptis.

§ 7. Volumus autem, quod earumdem praesentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides in judicio, et extra illud adhibeatur, quae iisdem praesentibus adhiberetur, si exhibitae forent, vel ostensae.

Sanctio poenalis.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostrae constitutionis, declarationis, decreti, moderationis, derogationis, et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicae millesimo septingentesimo sexagesimo tertio, Tertio Kalendas Septembris, Pontificatus Nostri Anno sexto.

CCCLXXII.

Quae de immunitate Ecclesiastica sanciverat Benedictus XIV. pro dominio temporali Sardiniae Regis illustris, ea ad alias Provincias deinde dominio ipsi unitas, extenduntur, et observari mandantur.

Dat. die 3 Sept. 1763. Anno. VI.

Ne homicidae proditorii immunitate Ecclesiastica juvari possint prohibuit Gregorius XIV. Constit. anni 1591. 10. Kal. Junii. Immunitatis privationem extendit, etiam ad illos qui animo praemeditato occisionem patrassent Benedictus XIII. Constit. Anni 1725. sexto Idus Junii. Constitutionem super immunitate Ecclesiastica personali, et locali, confirmatis praecedentium Pontificum Ordinationibus, edidit Clemens XII. Anno 1734. quarto Kal. Febr. ut videre est in Bullario Mainardi. Constitutionem Clementis XII. extendit ad loca dominii Reipublicae Lucanae Benedictus XIV. Constitutione sua anni 1744. Jan. 24. Dubia quamplurima circa immunitatem localem declaravit Pontifex idem Constitutione alia Anni 1750. Martii 15. Quoad immunitatem Ecclesiasticam localem, et formam extrahendi reos ex locis immunibus pro ditione comitis Palatini

Rheni adest Clementis XIII. Constit. Anni 1758. prid Kal. Oct. relata hujus continuationis Tomo sub num. XIV. pag. 46. Itemque de Criminibus, et locis, qui Ecclesiastici asyli beneficio juvari minime poterunt in Sardiniae Regno, peculiaria significavit Pontifex idem ad illius Regni Archiepiscopos, et Episcopos per Encyclicam relatam sod. Tomo sub num. XLVI. pag. 116. Quod minores viginti Annis, qui praemeditati homicidii facinus admiserint, Ecclesiastica immunitate privandi non sint, declaravit praelaudatus Pontifex Episcopo Salutiarum per literas suas hujus anni Maji 23. relatas superius sub Num. CCCXLV. pag. 753.

Clemens Papa. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Narrantur controversiae, et dissentiones obortae inter Sanctae Sedis Ministros, et Officiales Sardiniae Regis quoad immunitatem, et libertatem Ecclesiasticam quas dirimere incoepit Benedictus XIII.

§. 1. Pastoralis officii Nobis licet immerentibus, divinitus commissi sollicitudo Nos admonet, ut votis Catholicorum praesertim Principum, per quae Ecclesiae immunitati nihil sit detractum, et simul publicae consultum sit tranquillitati, Apostolicum praebeamus assensum. Sane pro parte carissimi in Christo filii Nostri Karoli Emmanuelis Sardiniae Regis Illustris Nobis expositum fuit, quod cum jam dudum nonnullae controversiae, et dissentiones inter ministros hujus Apostolicae Sanctae Sedis ex una, et officiales, ac ministros cla: me: Victorii Amadei, dum vixit, ejusdem Sardiniae Regis Illustris ex altera partibus, tam quoad immunitatem, libertatemque Ecclesiasticam, quam quoad materiam beneficialem vigerent, fel. rec. Benedictus Papa XIII. praedecessor Noster ad illas sedandas, componendasque nonnulla pacta, et concordata inire studuit, et quoniam in tractatu, seu deliberatione desuper habita pro dicto solemni concordato, et pactione ineunda conventum, et reservatum fuit, ut quaedam instructio tum super jurisdictionem, tum super immunitatem, libertatemque Ecclesiasticam conficeretur transmittenda tunc nominando, et eligendo suo, et Apostolicae Sedis praedictae Nuncio apud eumdem Victorium Amadeum Regem, ad effectum illa communicandi cum omnibus Archiepiscopis, et Episcopis in ditionibus temporalibus ipsi Victorio Amadeo Regi subjectis, existentibus, sed quoniam neque Nuncius id tempus missus, neque instructio confecta fuerat.

At Benedictus XIV, quae a praedecessore suo incoepta tantum fuere, audita prius peculiari Cardinalium Congregatione, debito fini perducere curavit, opportunasque praebere instructiones.

§. 2. Propterea rec: me: Benedictus Papa XIV. praedecessor itidem Noster, vestigiis praedecessorum suorum inhaerens, cupiensque quaestionibus omnibus tunc vigentibus debitum finem imponere, auditis prius nonnullis ex tunc existentibus S. R. E. Cardinalibus, de tranquillitate, et quiete dictae Apostolicae Sedis sollicitis, et in rebus, de quibus agebatur peritis, ac versatis, inspecto prius, penitusque cognito statu, in quo res immunitatis, et libertatis Ecclesiasticae reperiebantur, tunc suo, et praedictae Sedis Commissario in ditionibus praedictis existenti, quamdam instructionem transmitti mandavit, quam ipse Commissarius cum Archiepiscopis, et Episcopis in ditionibus temporalibus praedictis, eidem Karolo Emmanueli Regi subjectis, ut praefertur, existentibus, communicare, seu illos de illa participes facere deberet, per quam quidem instructionem nonnullae difficultates, quae in intelligentia, et executione dictorum concordatorum ab ipso Benedicto XIII. initorum natae, et exortae fuerant, explicandae, et aperiendae; aliaeque leges pro bono jurisdictionis, et immunitatis Ecclesiasticae regimine, et gubernio addendae erant, dictamque instructionem in duas partes divisit, quarum prima ad concordatum per dictum Benedictum XIII. praedecessorem initum pertinebat, in alia vero continebantur ea, quae ad bonum regimen jurisdictionis, et immunitatis Ecclesiasticae attinebant.

Sardiniae moderous Rex quae pro veteribus suis populis a Sancta Sede sancita fuerant, ad novas Provincias eidem Regno incorporatas extendi postulavit.

§. 3. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat ipse Karolus Emmanuel Rex, quo controversiae, et dissentiones inter Curias Ecclesiasticas, et magistratus, seu tribunalia saecularia Provinciarum in statu, et Ducatu Mediolanensi disjunctarum, et juxta tractatus Viennae, et Aquisgrani sibi assignatarum, ac suo temporali dominio unitarum vigentes, et quae forsan in posterum, quod Deus avertat, oriri possunt, super Ecclesiasticum asylum, et intelligentiam, ac executionem praesertim antiquorum usuum, le-

gum, et consuetudinum hucusque in eodem statu Mediolanensi in praemissis observatarum, componantur, nil aliud consentaneum justum, et equum esse ducat, quam ut totum id, quod per dictum Benedictum XIV. praedecessorem in sua memorata instructione dispositum, declaratumque fuit quoad immunitatem, libertatemque Ecclesiasticam in paragraphis nono, decimo, decimo primo, decimo secundo, et decimo tertio pro omnibus priscis, antiquisque provinciis sui dominii temporalis, ad novas provincias sibi assignatas, et a statu Mediolanensi disjunctas per Nos extendatur, et amplietur, declarando, quaenam sit, et esse debeant loca, quae in posterum immunitate Ecclesiastica minime gaudent, neque gaudere possint, prout etiam quaenam sint delicta, propter quae delinquentes ad publicam quietam, et securitatem, ne poenam juxta patrata delicta, et crimina effugiant, Ecclesiastici asili beneficio minime fruantur.

Pontifex piissimi Regis votis obsecundans, benigne excipit illius preces.

§. 4. Nos igitur, qui nihil curamus impensius, quam, ut justitia, et pax se se invicem osculentur, piis ejusdem Karoli Emmanuelis Regis votis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, Motu proprio, ac ex certa scientia, et matura deliberatione, Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, totum id quod idem Benedictus XIV. praedecessor Noster in supradicta sua Instructione, praesertim in paragraphis nono, decimo, decimoprimo, decimo secundo, et decimo tertio contentum, et expressum quoad immunitatem, libertatemque Ecclesiasticam pro dominio temporali ejusdem Karoli Emmanuelis Regis tunc existentibus in eo Archiepiscopis et Episcopis transmissa praescripsit, statuit, decrevit, et declaravit, ad easdem provincias vigore tractatuum Viennae, et Aquisgrani a Statu, et Ducatu Mediolanensi avulsas, ac dicto Karolo Emmanueli Regi assignatas, attributas, et subjectas ejusque temporali dominio praedicto unitas, extendimus, et ampliamus. Ac pro majori securitate, et intelligentia, ne novae in posterum ea de causa oriantur dissentiones, motu, scientia, deliberatione, et plenitudine paribus, decernimus, statuimus, et declaramus, hanc esse in praemissis Nostram voluntatem, nempe.

Sequitur tenor sanctionum, quarum hic extenditur observantia.

§. IX. « Essendo pur troppo cresciuta la malizia degli uomini, e desumendo i cattivi, contro l'espressa intenzione de' Sacri Canoni, e delle Costituzioni Apostoliche, facilità di commetter delitti pel pronto confugio alle Chiese, ed a luoghi immuni, non goderanno per l'avvenire del beneficio dell'asilo tutti i seguenti. »

« Gli Omicidi, non solo se l'omicidio sia proditorio, giusta il jus commune, e la Bolla Gregoriana, ma ancora se sarà appensato, giusta la Bolla della Santa Memoria di Benedetto XIII. che incomincia *Ex quo divina*, non dovendo più godere del beneficio dell'asilo, se non chi commetta omicidio casuale, o per propria difesa *cum moderamine inculpatae tutelae*, estendendo sua Santità ai dominj del Re di Sardegna la Bolla *In supremo Justitiae Solio* della Santa Memoria di Clemente XII. »

« Gl'incendiarj, cioè coloro, che *dolo malo*, *et data opera* metteranno o faranno metter fuoco, o che *scienter* daranno ajuto, o consiglio a chi mettesse fuoco a qualunque Chiesa, luogo Sagro, o Religioso, o a qualunque casa abitabile, sia tanto in Città, e luoghi abitati, quanto fuori di essi, come altresì a tugurj costrutti *ad instar domorum*, soliti abitarsi da contadini, o pastori, o sopra gli armenti, e le greggi, alle vigne, seminati, oliveti, selvati, o qualunque altro podere alberato, coltivato, e fruttifero. »

« I ricattatori, cioè à dire coloro, i quali conducono, e trasportano violentemente, o dolosamente *de loco ad locum* uomini, e donne, ivi ritenendoli per obbligarli a riscattarsi: come altresì coloro, che per via di ambasciate, o lettere chieggono denaro, o altra cosa, con minaccia di ammazzare le persone, o di incendiare i beni di quelli, a quali sono dirette in caso, che non facciano quel che chieggono. »

« Coloro, che *scienter, dolo malo, et animo nocendi* compongono, vendono, e propinano il veleno, quantunque non sia seguita la morte della persona, che voleva avvelenarsi, e nè tampoco abbia la medesima in af-

fetto, per qualche fortunato accidente, preso il veleno. »

» Coloro, che fanno assassinare, o che per commissione data loro, assassinano, o che a suddetti scellerati danno ajuto, o consiglio, quantunque non vi sia seguita la morte, purchè *deventum fuerit ad actum proximum, hoc est ad insultum, ita ut intervenerit vulnus*. I grassatori, e ladri di strade pubbliche, e vicinali, anche per la prima volta, che commettessero un tal delitto, quantunque senza alcuna offesa della persona del derubbato. »

» Coloro, che di notte tempo aprono con chiavi false, o adulterine, con grimaldelli, ed altri istromenti le porte delle case, botteghe, fondachi, o magazzini, o pure, che rompono, o bruciano le suddette porte, o che entrano in tali suddetti luoghi per gli tetti, o finestre, o per aperture fatte nelle muraglie, o rubbano tanta quantità, per la qual cosa meritano secondo le leggi comuni, o municipali, la morte. »

» Così parimenti coloro, che in tempo di notte, sotto nome di Corte, o con falsi pretesti di essere Ministri della giustizia, si fanno aprire dagli abitatori le porte delle case, ed ivi entrati, rubbano, o fanno violenza all'onestà delle donne di detta casa. »

» I falsificatori di cedole, o siano fedi di credito, o di altre scritture de' pubblici banchi, come altresì coloro, che falsificano ordini per mezzo de' quali, in pregiudizio della pubblica fede, esigono danaro d'altri, depositato ne' pubblici banchi. »

» I Mercatanti fraudolentemente decotti, i quali fingendo di essar falliti, nascondono il loro avere in frode de' loro Creditori. »

» I Regj Tesorieri, ed i Percettori generali, i quali ritenendo, o ricevendo denaro Regio dagli Uffiziali inferiori, o da altri debitori della Regia Camera, per trasmetterlo alla cassa generale, commettono furto, o falsità, in somma, che abbia luogo la pena ordinaria, così pure il Cassiere maggiore, e gli altri Uffiziali, e Ministri de' pubblici banchi, che rubbano da quelli il denaro in tanta quantità, che perciò debbano soggiacere alla stessa pena ordinaria. I Conservatori de' pegni, e gli altri uffiziali, o ministri de' pubblici Monti, che rubbassero i pegni in tanta quantità da dover soggiacere alla medesima pena, e per ultimo coloro, i quali essendo pubblici cassieri delle università, rubbano il denaro della cassa pubblica, nella stessa notabile, e punibile quantità. »

» Tutti i delinquenti, o rei di delitto di lesa Maestà nel primo, e secondo capo. E nel secondo capo per quello, che appartiene ad offese personali fatte a ministri, ed uffiziali per ragion del loro uffizio, debbano intendersi compresi coloro solamente, i quali facessero offesa personale, o non verbale a quei ministri, ed a quegli uffiziali, che amministrano giustizia, ed esercitano giurisdizione communicata loro immediatamente dal Sovrano, e non già dagli utili Padroni, e Baroni de' luoghi. »

» Coloro, che per forza astraggono, o fanno estrarre i rei dalla Chiesa, o da qualsivoglia altro luogo immune. »

» Coloro, che tanto nelle Chiese, quanto ne Cimiterj, o in qualunque altro luogo immune, commettono omicidj, mutilazioni di membri, o qualsivoglia altro delitto, per cui *de jure communi infrat poena sanguinis, aut triremium*, come altresì coloro, che usciti dalle suddette Chiese, e luoghi immuni, commettono i medesimi delitti. »

» Coloro, che si abusano del confugio anche per la prima volta, si estraggano da quello d'ordine del Vescovo, e d'ordine del medesimo si trasportino in altra Chiesa, nel qual trasporto non possano essere molestati dalla Curia secolare *sub poena violatae Immunitatis*; e s'intimi loro, che abusandosi del confugio per la seconda volta, sarà dichiarato dal Vescovo, che non godono più veruna sorta d'Immunità Ecclesiastica. Ed affinchè da Vescovi possa farsi speditamente una tal dichiarazione, sarà da Sua Santità conceduta loro una volta per sempre la facoltà, acciocchè non debbano in ciascun caso, che potrà occorrere di doverne fare uso, scriverne in Roma per ottenerla. »

» X. Per l'avvenire non goderanno dell'Immunità i seguenti luoghi. »

» Le Chiese rurali esistenti fuori della

Città, e luoghi abitati, nella quali non si conserva il Venerabile, eccettuatene le Parrocchie, e le Chiese figliali delle medesime, nelle quali si esercita la cura delle anime: con dichiarazione, che tanto rispetto alle suddette Chiese rurali riserbate, quanto a riguardo di tutte le altre Chiese, che sono in Città, ed altri luoghi abitati, non debba il benefizio dell'asilo distendersi, quanto all'esteriore, ad altro, che all'atrio, quando sia circondato di muro, o portici, scale, e porte tanto anteriori, che laterali, ed alla facciata anteriore solamente. »

« Le Cappelle, e gli Oratori esistenti nelle case dei particolari, e magnati, quantunque abbiano privilegio di Cappelle publiche, e l'adito in istrada publica. Così parimenti tutte le Cappelle delle Fortezze, e Castelli chiusi, ancorchè si conservi in esse il Santissimo Sagramento. »

« I Campanili separati dalle Chiese, e dalle muraglie di esse. »

« Le Chiese dirute, ed abbandonate colla precedente profanazione, che si ordinerà ai Vescovi, ed Ordinarj de' luoghi rispettivamente di fare. »

« Gli Orti, e Giardini, ed altri luoghi di Chiese, e di qualsisia altra Casa religiosa, i quali non sono circondati da muraglie, e non sono compresi nella clausura. »

« Le Botteghe, e le Case attaccate alle muraglie delle Chiese, o de Monasterj, o di qualsivoglia altra Casa religiosa, quantunque abbiano interna communicazione colla medesime, purchè non siano comprese nella clausura. »

« Le Case in cui abitano i Sacerdoti, o altri Ecclesiastici, ancorchè abbiano l'ingresso nella Chiesa, eccettuatene però le Case, ove abitano Parrochi, ed altri Ecclesiastici destinati alla cura, e custodia della Chiesa, purchè bensì tali Case si abitino da essi stessi e non da altri, le quali avendo l'immediata communicazione interiore colla stessa Chiesa, goderanno del sagro asilo, non ostante, che abbiano la porta coll'uscita in strada publica. »

« §. XI. Rifugiandosi nel luogo immune qualcuno de' delinquenti laici, supposto reo di eccettuato delitto, ad ogni istanza, e richiesta del Laice Magistrato, cogl' indizj *ad capturam*, concedasi dal Vescovi, e loro Vicarj Generali in Città, e negli altri Luoghi da Vicarj Foranei, ed in mancanza di questi dalla persona Ecclesiastica più degna, che fa figura di Superiore nel luogo, la licenza di trarlo dal sagro asilo coll' intervento di persona Ecclesiastica da destinarsi da medesimi, e si consegni alla Curia Secolare coll'obbligo giurato in scriptis di ritenere il reo *nomine Ecclesiae*, e di restituirlo alla Chiesa in caso si decida, che debba goderla, e non restituendosi, rimanga al Vescovo la facoltà di procedere contro del Magistrato Secolare colle pene Canoniche di violata Immunità. »

« Nel caso, che respetto agli accennati delinquenti detta licenza fosse negata, dopo ricercata nel modo detto di sopra, sia lecito al Giudice laico senza timore d'incorrere nelle censure, estrarre il delinquente con tutta modestia, e senza scandalo coll'obbligo però in iscritto, come sopra, da trasmettersi alla Curia Ecclesiastica del Vescovo. »

« Costituito il reo nelle carceri laicali, si formi dal Giudice Secolare il processo informativo sopra il delitto, e nel termine di quattro mesi si esibisca alla Curia del Vescovo; e questi dentro il termine di un mese debba dichiarare, se il reo goda, o nò. »

« Quando poi il Giudice Laico fra lo spazio di quattro mesi non esibisca il processo, dovrà il Vescovo richiederlo per la restituzione del reo alla Chiesa: la qual restituzione non potrà dal Giudice Laico ritardarsi a forma dell'obbligo fatto nell'atto della consegna. »

« Perchè possa il Vescovo dichiarare, che l'Inquisito non goda del benefizio dell'asilo, bastino gl'indizj *ad torturam*. »

« Dichiarandosi dal Vescovo, che il reo non goda, in tal caso debba cessare l'effetto dell'obbligo fatto dal Giudice Laico nell'atto della consegna detto di sopra; ed all'incontro dallo stesso Giudice Laico dovrà farsi nuovo obbligo del tenore di quello detto di sopra, di rimettere il reo in Chiesa, qualora il medesimo abbia nelle sue difese purgati gl'indizj sopra le qualità, che rende il delit-

el occettualo, restando ciò a carico della coscienza dello stesso Giudice Laico. »

» Che sotto il nome di Vescovi s' intendono i veri vescovi, a non già i Prelati inferiori di qualueque specie, quaetunque abbiano proprio, e separato territorio, e giurisdizione quasi Episcopale, dovendosi par tali luoghi esenti ricorrere al Vescovo Diocesano, se il luogo è nella Diocesi, o pure al vicinore; alla riserva bensì di quei Prelati inferiori, che avessero ottenuto, o ottenessaro dalla Seda Apostolica uno speciale Indulto di procedere ie queste cause d' Immunità locale. »

» §. XII. A coloro, che si rifugiano nelle Chiese, o luoghi immuei, i Vescovi, i Vicarj Foranei, o chiunque fà figura di Superiore Ecclesiastico in Città, o le qualunque altro luogo della Diocesi, faccian sobito togliere le armi, implorando, quando vi sia di bisogno, il braccio della Curia Secolare: la quale facendo istanza ai suddetti Superiori Ecclesiastici, che si levino le armi dalla Chiesa, e luoghi immuei, siano tenuti i medesimi dare la liceeza di estrarle coll' ietervento di persona Ecclesiastica: e non volendosi accordare da suddetti Superiori Ecclesiastici la licanza, sia lecito alla Podestà Secolare estrarre le dette armi, le quali aerba nel caso, che si tolgano ai rifugiati da Superiori Ecclesiastici, dovranno consegnarsi al Magistrato Laico, premessa la protesta da farsi dalla medesime persona Ecclesiastica, a tenore del *Cap. Praelatis, de homicidiis in sexto.* »

» Qualora dovrà farsi qualche perquisizione in Chiesa, o in altro luogo immune di cosa rubbata, o di scrittura, o di denaro, o robbe occultate da contumari, o che in qealunque maniera possono al Fisco appartenere, dovraeno i Ministri (senza però esser tenuti a maeifestare il luogo preciso, ed individuo) chiederne la licenza a Superiori Ecclesiastici, la quale dovrà accordarsi in Città dal Vescovo, e negli altri luoghi della Diocesi dai Vicarj Foranei, ed in lor mancanza dalla persoea più degna, che fa figura di Superiore Ecclesiastico, eccettuati però i Monasterj di Monache, e Conservatorj di Donne. Ottenuta la licenza, si farà la perquisizione, coll' intervanto di persona Ecclesiastica; e ritrovandosi contrabbando, o robba rubbata, o qualueque altra robba, o cosa delle dette di sopra, premessa dalla medesima persona Ecclesiastica la protesta da farsi a tenore del *Cap. Praelatis, de homicidiis in sexto*, si astrarrà, e si consegnerà alla Curia Laicale: anzi, che chiedendosi dalla medesima la licenza suddetta ai Superiori Ecclesiastici, se le fosse negata, potrà in tal caso da se stessa procedere alla detta perquisizione, ed estrazione, senza timore d' incorrere nelle censure, a riserva però sempre come sopra, de' Monasterj di Monache, e de' Conservatorj di Donne. »

» §. XIII. Appartenendo, conforme di sopra si è detto, al Vescovo, il dichiarare, se il reo goda, o non goda del beneficio dell' immunità, a dovendo, come pure di sopra si è detto, lo stesso Vescovo dentro il termiee di un mese dal dì, cha gli sarà stato consegnato il processo dal Giudice Laico, proferire la detta sentenza; inoltre potendosi dare il caso, che dentro il predatto mese non si proferisca dal Vescovo la sentanze, o che nelle discussioni di qeeste cause ad istanza o del Fisco Ecclesiastico, o del Fisco Laico sia d' uopo l' ordinare, che s'impingui il processo, o che si faccia en neovo processo, acciò la giustizia abbia libero il suo corso, e non sia esposta alla frequenti mutazioni dei Giudici, la Santità di Nostro Signore deputa Monsignore Arcivescovo di Torino dandogli ogni facoltà opportuna, a necessaria per decidere la causa, se non sarà stata decisa dal Vescovo dentro il mese stabilito, come pure in caso di qualche differenza, che insorga per ordinare l'impinguazione del processo, o confazione del nuovo. Deputa pore, e da la facoltà opportune, e necessarie e predetto Monsignor Arcivescovo, acciò possa ricevere le appellazioni dal giudicato del Vescovo sopra il punto dell'Immunità locale, costituendolo Giudice nella detta materia di seconda istanza; e trattandosi di sentenza proferita dal predetto Monsignor Arcivescovo di Torino, da cui una delle parti volassa reclamare, o che la sentenza noe fosse stata da esso proferita dentro il mese, o che in una causa pen-

dente avanti di lui insorgesse qualche differenza circa l' impinguare il processo, o farne un nuovo, il tutto si devolva al Vescovo di Salazzo, a cui Sua Beatitudine conferisce tutte le facoltà opportune, e necessarie per essere Giudice di seconda istanza in questi casi, come pure al Vescovo d' Ivrea, in caso di vacanza, o d'impedimento dell' Arcivescovo di Torino, o del Vescovo di Saluzzo. »

» Trattandosi di materia nella quale con l'individuazione de' casi, e de' luoghi in cui deve, e non deve rispettivamente aver luogo l' Immunità, presentemente si ritrova ogni chiarezza, e di materia, che richiede pronto disbrigo per servizio della giustizia, si determina, che i sopra detti Giudici delegati, e che procedono in seconda istanza, procedano inappellabilmente, e privativamente a qualunque Ministro, Giudice, o Tribunale tanto Ecclesiastico, che Laico, sia di qualsivoglia rango, anche di Monsignor Nunzio, o di qualsivoglia altro Giudice, Ministro, che pretendessa procedere per via di Regia protezione, o economica provvidenza. »

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes, easdem praesentes literas, et in eis contenta quaecumque semper firma, valida, et efficacia existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in futurum plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sedis praedictae Nuncios, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Praesentis Constitutionis Episcopis in nova Sardiniae Regis ditione existentibus executio committitur.

§. 6. Quo circa Venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Mediolanensi, ac Episcopis Novariensi, Dertonensi, Nebiensi, Vigievanensi, Papiensi, et Placentino Provinciae Bononiensis nunc et pro tempore existantibus in dominio temporali, ac provinciis eidem Karolo Emmanueli Regi subjectis jurisdictionem spiritualem in Terris, Locis, Castris, et Oppidis intra limites Dioecesum praedictarum existentibus habentibus, ut ipsi, et unusquisque eorum pro se ad omnimodam praesentium Nostrarum literarum, et in eis contentarum executionem procedat, et faciat illas, et in eis contenta quaecumque semper, et ubique in ditionibus praedictis, pro ea parte suae jurisdictionis spiritualis, ab omnibus, ad quos spectat, et quandocumque spectabit in futurum inibi comprachensis, juxta earumdem praesentium tenorem, et continentiam inviolabiliter observari.

§. 7. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, quae Nostris praesentibus literis adversantur, caeterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut praesentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis manu alicujus Notarii publici subscriptis, et sigillo personae in Ecclesiastica dignitate constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus, si forent exhibitae, vel ostensae. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris die tertia Septembris Millesimo Septingentesimo Sexagesimo tertio, Pontificatus Nostri anno Sexto. Derogatio contrariorum.

CCCLXXIII.

Capitulo, et Canonicis Cathedralis Ecclesiae Patavinae significat quomodo gestandae ab illis sint supra pectus appensae Cruces, quorum honore paullo ante ditaverat. Dat. die 3. Sept. 1763. Ann. VI.

Literae, in forma Brevis, quibus talium Crucium gestandarum honore Capitulum hoc insignivit, relatae a Nobis sunt hoc Tomo sub Num. CCCXLII. pag. 749.

Dilectis Filiis Capitulo, et Canonicis Cathedralis Ecclesiae Patavinae.

Clemens PP. XIII.

Dilecti filii salutem, et Apostolicam Benedictionem.

§. 1. De gestandis supra pectus Crucibus, quas ante hos aliquot menses ad vos missi-

mus, tria comperimus esse vobis ambigua, de quibus ad tollendam omnem dubitationem existimatis Apostolico Nostro opus esse judicio. Quaeritis igitur, liceat ne Crucem illam gestare supra Casulam Sacerdoti Missam sive privatam, sive solemnem celebranti, aut supra Dalmaticam ministranti in Missa solemni, aut denique Canonicis supra Cappam magnam, cum ab illis eam vestem adhiberi oportet, an vero in his tribus casibus supra Rocchettum Crux eadem fit gestanda. Ad hanc triplicem quaestionem negative quoad omnia respondendum esse censemus. Crucem vero supra Rocchettum, Alba, caeterisque Sacris vestibus, aut Cappa magna tectam gestari oportet. Et quoniam ex hac dubitatione vestra scribendi ad vos orta est occasio, quae superioribus literis Nostris vos admonuimus, eadem ducimus iteranda; Nos eam Crucem vobis gestandam eo consilio dedisse, ut ad devotionem erga Deiparam, et ad B. Gregorii Barbadici imitationem quisque vestrum excitemini, utque sit insigne Ecclesiastici hominis, mores suos ad ejus virtutes in omnibus vitae suae actionibus conformantis. Itaque magnopere cupimus, eamdem Crucem ornamentum esse modestiae vestrae, illiusque custodem severitatis, quam semper in usu vestrum, quae clericali statui conveniunt, et in omni cultu, caeterisque rebus, quibus actio vitae continetur, Patavinae Ecclesiae Canonici, magna cum laude retinuerunt. Id vero non eo scribimus, quasi in hac re monitione ulla Nostra vos egere arbitremur, sed ut eadem iterum inculcando, non modo qui nunc estis, sed iis etiam, qui in posterum vobis successerint, palam fiat magis, quod sit in hac re, fueritque Nostrum consilium. Vobisque omnibus eximiae erga vos benevolentiae Nostrae pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die III. Septemb. MDCCLXIII. Pontificatus nostri anno Sexto.

CCCLXXIV.

Dat. die 10. Sept. 1763. Anno VI. Taurinensi Episcopo respondet super confirmatione sententiae illius Curiae latae in causa criminali Salutiana, gratiasque illi refert pro gratulatione ob Pragmaticas sanctiones ab Hispaniarum Rege abolitas.

Dilecto Filio nostro Joanni Baptistae Tituli S. Chrysogoni Praesbytero S. R. E. Cardinali Revero Archiepiscopo Taurinensi.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili salutem, et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Singulare tuum erga Nos obsequium, praecipuamque Nostri observantiam in tuis literis datis die XXIV. Augusti, magna animi Nostri voluptate, recognovimus. Gratias enim Nobis agere voluisti, quod per venerabilem Fratrem Josephum Augustinum Archiepiscopum Calaritanum, qui sint erga te animi Nostri sensus, quae Nostra de virtutibus tuis existimatio tibi declaraverimus. Enim vero sic te praeclarasque tuas dotes amamus, sic mente defixas gerimus, ut nullam unquam praetermissuri simus occasionem tui salutandi, tibique iteratis significationibus persuadendi de Nostra lui perpetua memoria, et de summa, qua te complectimur, benevolentia. Quod Curiae tuae in criminali illa Salutiana causa sententiam confirmaverimus, gratum id tibi fuisse mirifice gaudemus. Perjucunda etiam Nobis fuit de Pragmaticis Hispanis abolitis tua gratulatio; inde enim de Nostris, et Sedis Apostolicae rebus quam sis sollicitus facile perspeximus. Gratulandum Deo, qui non sprevit orationem Nostram, nec amovit misericordiam suam a Nobis; qui ideo videtur per sesquiannum acerrima cura Nos exercitos voluisse, ut haec tanta ad Nos perveniret laetitia, et eas Pragmaticas permissise constitui, ut iis summotis, Catholici Regis pietas exploratior esset omnibus, et illustrior. Tibi denique, Dilecte Fili Noster, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die X. Septembris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

CCCLXXV.

Dat. die 12. Sept. 1763. Anno VI.

Indultum promovendi ad Sacros etiam Ordines Clericos adscriptos alicui Ecclesiae Torcellanae Dioecesis, jam alias a quamplaribus Pontificibus, concessum, et confirmatum, hic renovatur, licet nullo Ecclesiastici beneficii titulo sint provisi.

Venerabili Fratri Episcopo Torcellano.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem et Apostolicam benedictionem.

Ob penuriam beneficiorum, et multitudinem pauperum Clericorum Ordinandorum jam alias pro Civitate Venetiarum indulserat Xistus V. ut hi ad Sacros Ordines promoveri possent licet de nullo Ecclesiastico beneficio provisi, dummodo alicujus Ecclesiae servitio sint addicti, a qua alantur.

§. 1. Alias pro parte tunc existentis Episcopi Torcellani fel. rec. Clementi Papae XI. Praedecessori Nostro exposito, quod dudum rec. me. Xistus Papa V. pariter praedecessor Noster cum el relatum fuisset in Civitate Venetiarum nobilium, et populi frequentia celeberrima perpauca esse beneficia, sub quorum titulo multi pauperes Clerici patrimonii sufficientis titulo carentes juxta constitutionem suam potuissent promoveri, singularum Ecclesiarum particulariter id exponentiem necessitatibus, utilitatibusque providere desiderans, tunc quoque existenti Patriarchae Venetiarum, licentiam, et facultatem concesserat, ut omnes, et singulos dictae Civitatis clericos, qui vita, moribus, aetate, natalium legitimitate, et aliis qualitatibus a jure requisitis per ipsum idonei reperti fuissent, etiam al titulo beneficii Ecclesiastici, vel pensionis annuae non essent provisi, aut patrimonialia, aliaque bona non possedissent, dummodo alicui Ecclesiae dictae Civitatis, de consenso Ecclesiae hujusmodi Rectoris adscripti fuissent pro celebratione Missarum, et divinorum officiorum, ex quorum servitio, et eleemosynia a piis Christifidelibus elargiendis, aliquid ad substentationem victus capere possent, et ab eadem Ecclesia, cui adscripti fuissent nullo unquam tempore amoveri, vel ipsi ab eadem recedere possent, ac deberent, nisi illis de competente beneficio, aut pensione super fructibus Ecclesiasticis assignanda provisum fuisset, vel ita eorum exigentibus demeritis ab ipsa Ecclesia amovendi essent, ad quatuor minores, nec non sacros etiam Presbyteratus ordines, debitis temporibus, servatisque Concilii Tridentini decretis, promovere libere, et licite valeret, et alias prout in ipsius Xysti praedecessoris desuper, in simili forma Brevis die XXX. Decembris MDXC. expeditis literis, quarum tenorem praesentibus pro plene et sufficienter expressum, et insertum haberi volumus, prout uberius asserebat contineri.

Eadem incommoda exstabant in Dioecesi Torcellana ubi pauca sunt Ecclesiastica beneficia, et quamplures Ordinandi pauperes Clerici in Ecclesiae servitium deficiunt.

§. 2. Et in eadem expositione subjuncto, quod tam in Cathedrali, quam in aliis saecularibus, et Collegiatis Ecclesiis oppidi Murani Torcellanae Dioecesis, in quo ipse residere solebat, divinus cultus, ob penuriam ministrorum qui ad titulum beneficiorum propter illorum parvitatem promoveri nequibant, maximum detrimentum patiebatur, ita ut Pontificalia, aliasque sacras functiones, ea, qua decebat, magnificentia exercere minime valeret, imo occasione funerum, et anniversariorum, Sacerdotes, et ministri hujusmodi, ex vicinis Civitatibus, non sine populi admiratione, convocandi essent, in praedictis vero Ecclesiis rentum Cappellaniae quotidianae, seu mansionariae, quarum annui reditus ad centum, et amplius ducatos monetae illarum partium pro qualibet ascendebant, ac plures eleemosynae, aliique proventus in Parochialibus Collegiatis Ecclesiis pro congrua substentatione Clericorum illis inserventium, quae certae, et exigibiles erant, quippe quae ex bonis a pia Fidelium dispositione relictis proveniebant, reperiebantur, ac ulterius nonnullae aliae fundationes in Ecclesiis Monialium, quae ad eorumdem Clericorum substentationem, valde conferebant, existebant.

Iisdem propterea ex causis, quibus indultum Ordinandi absque titulo beneficii elargitum fuit pro Civitate Venetiarum, extensum deinde fuit ad Dioecesim Torcellanam, et de decennio in decennium

§. 3. Ideoque indultum, quo dicta Civitas Venetiarum fruebatur, sibi ab eodem Clemente praedecessore concedi plurimum desiderabat; idem Clemens praedecessor, eidem tunc existenti Episcopo Torcellano, petitum indultum ad formam literarum praedicti Xysti praedecessoris, pro praedicta Civitate Venetiarum aeditarum, ad decennium tunc proximum tantum, auctoritate Apostolica concessit, et subinde vigentibus iisdem causis, indultum hujusmodi ad alios decem annos con-

confirmatum.

cessit, seu prorogavit; et deinde cum decem anni ultimo loco rencessi, seu prorogati jam expiraverint, praedictae vero causae adhuc perdurarent rec. me. Benedictus Papa XIII. itidem praedecessor Noster, indultum hujusmodi ad aliud decennium tunc proximum de novo rencessit; subinde fel. itidem rec. Clemens Papa XII. praedecessor quoque Noster, cum decem anni a dicto Benedicto prorogati expirassent, seu expiratura essent, indultum praedictum ad decem de novo annos concessit, seu prorogavit; demum rec. etiam mem. Benedictus Papa XIV. cum accepisset, decennium ab ipso Clemente XII. prorogatum expirasse, causaeque hujusmodi etiam tunc perdurarent, indultum praedictum ad alios decem annos: servata tamen earumdem primodictarum literarum forma, et dispositione concessit, ac renovavit, et alias prout in dictis Clementis XI. primis quidem XXIV. Junii MDCCVII. et XVIII. Junii MDCCXVIII. ac Benedicti XIII. XXVII. Februarii MDCCXXVIII. novissimis autem Clementis XII. XIII. Maji MDCCXXXVIII. et Benedicti XIV. praedecessorum XXX. Augusti MDCCXLVIII. diebus respective expeditis literis uberius dicitur contineri.

Expirato postremo decennio, Pontifex idem indultum ad aliud decennium confirmat.

§. 4. Cum autem, sicut Nobis nuper exponi fecisti, decem anni a memorato Benedictu Papa XIV. praedecessore cunressi, de praesenti jam expiraverint, praedictae vero causae etiam nunc perdurent; cupiasque proinde opportune in praemissis provideri, et ut infra indulgeri. Nos te amplioris favore gratiae prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, supplicationibus tuo nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, Fraternitati tuae, praedictum indultum ad aliud decennium, servata tamen tam earumdem Xisti, quam Clementis praedecessoris literarum praedictarum forma, et dispositione, dicta auctoritate, tenere praesentium itidem concedimus, et respective renovamus. Non obstantibus omnibus, et singulis illis, quae in praedictorum Xisti, et Clementis praedecessorum literis concessa sunt non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XII. Septembris MDCCLXIII, Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLXXVI.

Confraternitas, sub invocatione Cordis Jesu, erecta in Ecclesia Fratrum Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia in Civitate Limana, confirmatur, et quatenus opus sit de novo erigitur cum facultate condendi statuta, recipiendi legata, et cum elargitione indulgentiarum.

Dat. die 13. Sept. 1763. Anno VI.

Clemens PP. XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Preces porrectae pro confirmatione hujusce erectae Confraternitatis.

§. 1. Pastoris aeterni, qui pro Gregis salute in Ara Crucis immolari voluit, vices, quamquam immeriti, gerentes in terris, pia Christifidelium salutem concernentia, ad exauditionis gratiam libenter admittimus, ut per operum piorum exercitium, ad aeternae beatitudinis gaudia pervenire mereantur. Cum itaque, sicut accepimus in Ecclesia sub titulo Jesu Civitatis Limanae, dilectorum filiorum Fratrum Ordinis Minorum Sancti Francisci de Observantia nuncupatorum, una pia, et devota utriusque sexus Christifidelium Confraternitas sub invocatione Cordis Jesu canonice erecta, et instituta fuerit, cujus Confratres, et Sorores nonnulla pietatis, et charitatis opera explere, et exercere soleant, et pergant; ea vero quae a Sede Apostolica probantur, et confirmantur, firmiora sint, et exactius ab omnibus observentur. Idco pro parte dilectorum etiam filiorum Officialium, et Confratrum Confraternitatis praedictae, Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus erectioni; et institutioni praedictis, Apostolicae confirmationis robur adjicere, et ut Confratres et Consorores in hujusmodi piis, et salutaribus operibus ferventiores, et alacriores, ad Divini numinis laudem, et gloriam, haeresumque extirpationem, et Sanctae Matris

Ecclesiae exaltationem de caetero persistant, indulgentias, et gratias Spirituales quibus aliae Confraternitates in Ecclesiis Fratrum ejusdem Ordinis sub quocumque titulo, et invocatione, quavis auctoritate erectae, sive aggregatae, et unitae gaudent, communicari, aliisque in praemissis opportune providere summopere cupiunt.

Pontifex porrectas preces excipit, erectionemque Confraternitatem confirmat, et approbat.

§. 2. Nos igitur, qui devotionis, et piorum operum ad Divini cultus incrementum, nec non animarum salutem, sinceris desideramus affectibus, eosdem Officiales, et Confratres specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, erectionem, institutionemque dictae Confraternitatis, sub invocatione Cordis Jesu, in dicta Ecclesia eorumdem Fratrum Minorum Sancti Francisci Civitatis Limanae, quatenus canonice, sicut praemittitur, factae fuerint, Apostolica auctoritate, tenore praesentium approbamus, et confirmamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque, et singulos juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus.

Imo quo valentius subsistat, eamdem de novo erigit, cum facultate condendi, et reformandi Statuta, ab Ordinario tamen approbanda.

§. 3. Et nihilominus in praefata Ecclesia unam utriusque sexus Christifidelium Confraternitatem, quae non sit pro hominibus unius specialis artis, sub invocatione Cordis Jesu, cujus Confratres processionaliter incedere, divinaque Officia decantare, se se congregare, et caetera, quae per Confratres aliarum Confraternitatum fieri solent, facere libere, et licite valeant, sine alicujus praejudicio, et dummodo Ordinarii loci ad id accedat assensus, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, perpetuo erigimus, et instituimus, nec non Confratribus dictae Confraternitatis pro tempore, et nunc existentibus, ut quaecumque capitula, statuta, decreta, et ordinationes pro salubri eorum, et dictae Confraternitatis gubernio, at directione necessaria, et opportuna, licita tamen, et honesta, ac Sacris Canonibus, et Concilii Tridentini decretis non contraria, per Ordinarium loci tamen examinanda, et approbanda, facere, condere, et edere, illaque pro tempore, prout eis videbitur, et expediens fuerit, praevia tamen examinatione, et approbatione hujusmodi mutare, alterare, corrigere, et in melius reformare.

Itemque facultatem illi facit recipiendi legata, caeteraque Christifidelium largitiones, illaque per suos Officiales administrandi juxta tamen Tridentini Decretum.

§. 4. Ac insuper omnia, et singula legata, relicta, res, et bona quomodolibet qualificata, mobilia, et immobilia per quoscumque Christifideles dictae Confraternitati, per viam testamenti, donationis, aut alias quomodolibet data, donata, et relicta, recipere, illius Officiales, et Deputatos regere, gubernare, et administrare, ac in ipsius Confraternitatis, ac piorum operum usus convertere, ita ut de receptis, et administratis per eos, Ordinario loci hujusmodi, juxta decretum dicti Concilii Tridentini rationem reddere teneantur.

Confratribus communes reddit omnes Indulgentias, et gratias, quibus gaudent Sodalitates omnes erectae in Ecclesiis Fratrum hujus Ordinis.

§. 5. Ac praedictae Confraternitatis Confratribus, et Consororibus nunc praescriptis, et pro tempore quandocumque describendis, ut omnibus, et singulis Indulgentiis, et gratiis spiritualibus, quibus aliae Confraternitates, seu Confratres, et Consorores in Ecclesiis eorumdem Fratrum Minorum, sub quocumque titulo, causa, et ratione erectae, et institutae, sive per aggregationem, unionem, et communicationem gaudent, et gaudere possunt, et poterunt in futurum, pari modo, et absque ulla prorsus differentia uti, frui, et gaudere libere, et licite possint, et valeant, auctoritate, et tenore praesentis concedimus, et indulgemus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscum-

que. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die decima tertia Septembris Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Tertio, Pontificatus Nostri Anno Sexto.

CCCLXXVII.

Dat. die 17. Septembris 1763 Anno VI.

De Ecclesiae Gallicanae malis conquerenti Episcopo Lodeviensi, significat, Apostolicam Sedem omni cura studuisse ad mala ipsa removenda, et fortitudine pari paratam esse in Religionis defensione.

Literas Narbonensi Episcopo directas super observantia Encyclichae Benedicti XIV, de qua in praesenti sermo est, retulimus hujus Continuat sub Num. CXXVI. pag. 326. Itemque alios 9. Junii 1762. hic pariter memoratas, habes hoc Tomo sub. Num. CCLXXXIII. pag. 643.

Venerabili Fratri Joanni Felici Henrico Episcopo Lodeviensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Suum dolorem exprimit pro malis quibus Gallicana Ecclesia gravatur, malaque ipsa non sine moerore denumerat.

§. 1. Ingravescere in die Gallicanae Ecclesiae mala attulerunt ad Nos litterae tuae datae die XV. Mensis Junii proxime elapsi, quae idcirco Nostrum non modo renovarunt dolorem ex misero istius Ecclesiae statu susceptum; sed etiam vehementius refricaverunt. Miserandam sane Nobis offers in isto Regno Catholicae Religionis faciem, ut nihil quidquam boni jam sit sperandum ex iis consiliis, quae usque ad hunc diem sequuti sumus, et nisi Deus aegrotos animos, efficacia remedia recusantes, verae curationis cupidos faciat, verendum est, ne ingravescente in dies malo, Dei cultum funditus isthic convulsum, omnemque pietatem profligatam, ac perditam, aliquando simus deploraturi. Quod non ex tuis modo, sed aliorum etiam complurium Gallicanorum Episcoporum literis intelleximus, cum verbum Dei a multo tempore Baii, Jansenii, et Quesnellii erroribus isthic adulteratum boni omnes graviter quererentur, nunc eorum voces per pacis constituendae causam compressae: profanorum hominum manus in Arcam Domini injectae: pro lubitu laicorum, administrata Sacramenta: objectum canibus Sanctum: omnis Religionis cultus seculari subditus potestati; sacrarum rerum Antistites partim in exilium pulsi, partim pignoribus capti, omnique minarum genere perterrefacti a suo quisque Grege pascendo pene amoti: inferiores ministri, qui ad has Ecclesiae injurias, vel hiscere sint ausi, in carcerem detrusi, aut solum vertere coacti: universae denique Gallicanae Ecclesiae injecti compedes, durissimumque jugum impositum servitutis.

Tantorum malorum causa a nova quadam inducta Philosophia repetenda est.

§. 2. Has vero tantas, tamque graves Ecclesiae clades agnoscimus eorum rudimenta fuisse malorum, quae scribit Fraternitas tua in vos irruisse. Novam quamdam Philosophiam sese extulisse ais, quae nostra mysteria funditus evertit, Sacrarum scripturarum elevat fidem, hominem ad brutorum animantium deprimit conditionem; inter iniquum, et aequum per eam ademptum omne discrimen, recta morum norma sublata; cupiditates omnes non modo probantur, sed tamquam humanae felicitatis vel ministrae, vel effectrices collaudantur, vitiisque omnibus, quod consequi oportet, fraena detracta: a suo, unde orti sunt principio, et ab eo fine, quo suum exitum referre debent, homines abducuntur, quae in hac rerum universitate summae potentiae, sapientiaeque luculentissima apparent indicia, ab iis considerandis avertuntur, et quae inde argumenta summi Dei, qui omnia genuit, et regit, pia trahit admiratio, superstitiosorum hominum habentur deliramenta; hinc omnis Deo cultus eripitur; Jesu Christi, ejusque Apostolorum divinae missioni illuditur; miraculorum veritati, quae missionem illam confirmant, irridetur; universae denique Christianae Religioni, per hujusmodi flagitiosissimam philosophandi rationem, horrificum bellum indictum.

Religione subversa ab impiis novatoribus, tran-

§. 3. Qua Religione, si fieri posset, sublata, ad evertendum regale solium, nefarii homines, quo potissimum spectant, aggres-

poralis cujuscumque potestatis summa sequi ex necessitate debet.

si, singularem quemdam, et a praejudiciis vacuum erga patriam praetexentes amorem, ab hominum societate legitimam omnem removerint subjectionem, nec plus esse Regem docent, quam ejus potestatis ministrum, quam a populo acceperit, eumque Regale solium, sibi firmum fore eatenus posse considere, illique tamdiu populum debere obedientiam, quoad illius pacti servetur fides, quod commiscuntur vicissim inter se Regem et populum pepigisse.

Tanta spiritualium, et temporalium rerum jactura, potissimam originem ducit a Jansenii sectatoribus

§. 4. Quae teterrimarum opinionum monstra quaerit Fraternitas tua unde tandem prodierint; nec absurde existimas, ea tunc e latebris suis eripuisse, cum Janseniani praefracta fronte, nulloque divini, humanique juris respectu, Ecclesiae auctoritatem, Regiamque potestatem palam contemnere, ac pro nihilo habere sunt ausi. Quam haeresim qui sequuntur, eorum imaginem, satis antea Nobis notam, in epistola tua vidimus expresse depictam: subdola eorum ingenia; Regiae potestati infensissimum animum, et Ecclesiae divinam auctoritatem acerbissimum odium; falsum zelum et hypocrisim, temeritatem, simulationem, arrogantiam; qui eo venerunt audaciae, ut teterrimum hujus haeresis monstrum, quo tanta in Ecclesiam invecta est clades, et vastitas, dictitare audeant merum esse phantasma, atque ita Romanis Pontificibus gloriosissimis praedecessoribus Nostris, et universae Ecclesiae summam faciunt injuriam, quasi imaginarios errores, anathematis gladio percusserint. Hi profecto despectui habita Apostolica Sede, contemptis primariis Pastoribus, et universae Ecclesiae jugo excusso, eam viam patefecerunt, in quam complures ingressi, confractis omnibus auctoritatis divinae repagulis, hac illac temere exultantes, ingenioque tantum suo indulgentes, ex uno in alium usque deteriorem prolabuntur errorem, et divinae lucis exportes, quae non alibi, quam in Ecclesia Dei collucet, absurdissimas quasque, et a communi sensu abhorrentes amplexi sententias, Deum deoque ejusque cultum funditus sustulerunt.

In tanta Religionis clade, Apostolicum implorant auxilium Galliarum Episcopi, propriam promittentes fidelitatem.

§. 5. In qua Religionis clade, sacrarumque rerum vastitate, Fraternitas tua Nostram opem implorat, Nostrumque esse ais, Apostolicam vocem tandem emittere, utque ad haec mala, si fieri potest, sananda alacriores accedamus, tuam, Venerabilis Frater, tuorumque fere omnium Collegarum summam promittis erga Nos, et Apostolicam Sedem nunquam defuturam fidelitatem, et in arripiendis, exequendisque, quae daturi simus consiliis, alacritatem, fortitudinem, atque constantiam: quamcumque enim viam ingrediamur ad amovendam ab Ecclesia Dei tantam injuriarum molem, scribis, Nostra pressuros vos esse vestigia; nec fas esse, ais, Nobis, vobisque cessare diutius; verendumque ne cunctante sua cujusque nostrum conscientia negligentiae Nos insimulet, et ignaviae.

Gallicanorum Antistitum zelum Pontifex commendat, et maximam collocat spem in Gallicae Nationis pietate contra exiguum impiorum numerum.

§. 6. Flagrantissimum hunc zelum tuum, Venerabilis Frater, vehementer amamus, et in angoribus, quos e tantis Ecclesiae malis te suscipere ostendunt literae tuae, acerrimas curas Nostras, et sollicitudines recognoscimus. Idem enim qui Fraternitatem tuam continuus Nos urit dolor, cum in felle amaritudinis, et in obligatione iniquitatis videmus esse tam multos in eo Regno, in quo vera pietas, et Religionis studium, et in Apostolicam Sedem praecipua devotio haud ita pridem ubique maxime floruit. De quo Regno assidue cogitantibus, illud Nobis in mentem venit Prophetae: *inducam afflictionem super locum istum, ita ut omnis, qui audierit illam, tinniat aures ejus.* In qua cogitatione, atque adeo gravissimo metu, ne suas suaeque Ecclesiae injurias aliquando Deus publico expiare velit exitio, plane Nostra viscera contremiscunt; quamquam ea spe recreamur, futurum ut Deus, qui vel propter decem justos Abrahamo professus est omnes dimissurum incolumes, Regnum istud ab omni calamitate prohibeat, cum praesertim Nationis vestrae pars longe maxima, avitae Religionis tenax, et in vera permanens pietate, Catholicae Ecclesiae firmissime adhaereat.

Gallicanorum Episcoporum consilia exquirit Pontifex, et quae interim egerit ad grassantia

§. 7. Sed omissis querelis, videant Venerabiles Fratres Gallicani Episcopi, ad hanc propulsandam ab Ecclesia calamitatem, quid afferre possimus auxilii. Si quae in hac re tu, et Collegae tui consilia habeatis, quibus No-

mala evitenda indigeto., licet nullae exinde utilitates prodierint.

stra adjuvari queat deliberatio, Nobis indicare ne gravemini; id enim suscipimus alacriter, quod efficacissimum existimabimus, et aptissimum. Propter Sion non tacebimus, nec quiescemus unquam propter Hierusalem. Pastoralis Nostrae sollicitudinis, ab ipsis Pontificatus Nostri primordiis, non obscura dedimus argumenta. Encyclicam felicis recordationis praedecessoris Nostri Benedicti XIV. Nostris ad Venerabilem Fratrem Carolum Archiepiscopum Narbonensem, Parisiis complurium Gallicanorum Episcoporum conventui Praesidem die XVII. Martii anno MDCCLX. datis literis confirmavimus. Decisio illa, quam enixe flagitastis ab Apostolica Sede, quam cupide expectastis, quam omni animi submissione recepistis, exequutioni ut manderetur, vehementer optavimus; quam tamen dolemus apud vos adhuc omni prope vi carere, nec minus saepe quam antea hominibus auctoritatis Ecclesiae contemptoribus, et Constitutioni: *Unigenitus*: notorie refragantibus, Sacramenta sacrilege administrari ingemiscimus. Utinam illuc tantummodo atroces ejusmodi profanationes referre possemus, quod Sacris Ministris Magistratus seculares omnem ademerint libertatem. Sed dissimulare minime possumus, politicas artes adhibitas, et innumeras excogitatas esse cavillationes ad obscurandam ejus decisionis lucem, ejusque robur omne tollendum infringendumque. Mesanguinum Catherbismum Baji, Jansenii, et Quesnellii scatentem erroribus, summa si a quibus minime oportebat, propugnatum, nihil illis deterriti auguribus, quibus Nos implicandos esse prospiciebamus, Apostolico mucrone confodimus.

Commemorat, quae Apostolica Sedes egit ad impediendas injurias a Laicis Curiis factas e ultra Institutum Societatis Jesu.

§. 8. De injuriis Ecclesiae illatis a saecularibus Gallicani Regni Curiis, quae Institutum Societatis Jesu temere sunt ausae velut impium proscribere, judicium tulimus, quod prudentia quadam nondum prolatum in vulgus, nil reliquum est, quam ut ex hac sacra B. Petri Cathedra promulgemus. Literas dedimus die IX. Junii anni MDCCLXII. ad Gallicanes Episcopos, qui Parisius convenerant de tot tantisque vestrarum Ecclesiarum aerumnis deplorantes; in quibus praesertim querebamur de pellendis toto Regno Clericis Regularibus Societatis Jesu agitari consilia; quae literae sane nimis incommode accidit ut non redderentur; itaut iisdem, quasi aliunde, quam a Nobis venerint, non veluti fictis, et apocryphis fides, et auctoritas derogetur. Scripsimus semel, iterum, ac tertio ad Christianissimum Regem, ut Majorum suorum clarissimorum Regum exemplo, Religionem e suo Regno jam jam prope abeuntem, retinendam curaret, nec ab impiis hominibus, qui ad eam excidendam conjurarunt, labefactari diutius pateretur. Memoratos Clericos Regolares Societatis Jesu, quos sanctificandis fidelibus, et Catholicae Fidei defendendae in suis quisque Dioecesibus vos Episcopi adhibebatis, Regiae illius pietati commendabamus; qui respondit laboranti Ecclesiae se velorum auxilio; et ad postulationes Nostras ostendit, se propensissimum animum gerere: sed egregiam ejus voluntatem, de qua nunquam dubitamus, neque adhuc fas esse ducimus dubitare, sic permittente propter peccata Nostra irato Deo, elusam esse, doluimus. Scriptum quoddam proscripsimus, quo opiniones dudum ad Sedem Apostolicam insultandam prolatae, ut dogmata ad fidem pertinentia fidelibus proponuntur; quo nihil absurdius; nemo enim non videt inde fieri, ut Gallicana a Catholica Ecclesia segregata esse videatur. Leviori quidem manu, studio pacis, scriptum illud tetigimus; sed tamen, ut aequum erat, condemnavimus: quamquam Nostra haec mitior agendi ratio, ita istbic accepta est, ut scriptum illud ab homine conditum, qui maculam ex ea, quam reliquit Secta, contractam, videtur nondum bene eluisse, defensores nonnullos ex Fratribus istbic habeat, et patronos.

Episcopum hunc hortatur ut in suo zelo persistat, et concreditarum ovium custodiae invigilet dum diligentiorani adjutores fuerunt inique dispersi.

§. 9. Haec, quae gessimus, idcirco Fraternitati tuae recensuimus, ut intelligas, minime Nobis strenuum animum deesse, gratia Dei adjutrice et comite, ad ea capessenda consilia, quae Nobis et Fraternitatibus vestris efficacissima videbuntur. Reliquum est, ut te, Venerabilis Frater, alioquin ardentem, et erectum ad defendendos Gregi tuo ingruentes morbos, nunc maxime adhortemur, cum quos ovibus vestris pascendis custodiendisque strenuos habebatis, et sedulos adju-

tores, iidem, bonis omnibus tantam Ecclesiae deplorantibus cladem, a vestro latere sunt avulsi. Nec dubitamus, quin a Majoribus tuis, derivatum in venas cum sanguine, Religionis Catholicae studium, nunc maxime praestes, cum talibus viris ad eam tuendam est opus, quales ea tulit familia, unde te ortum esse, argumento etiam esse debet tua isthaec in vera pietate, Deique honore, et gloria defendendis alacritas, atque constantia. Denique Fraternitati tuae intimo Nostri cordis affectu Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XVII. Septembris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLXXVIII.

Dat. die 13. Oct. 1763. Ann. VI.

Confirmatio decreti a Magno Magistro, et Consilio pleno Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani editi, super stabilimento methodi, et regulae servandae in smutitionibus Commendae Romanae nuncupatae, a Cardinali Portocarrero fundatae.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exponitur institutio Commendae Romanae facta a Cardinali Portocarrero, et leges servandae in casu vacationis dictae Commendae.

§. 1. Exponi Nobis nuper fecerunt dilecti filii Magnus Magister, et Consilium Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani, quod bo: me: Joachimus Ferdinandus, dum vixit, Episcopus Sabinensis S. R. E. Cardinalis Portocarrero nuncupatus, ut specimen sui affectus, quem erga dictum Hospitale, in quo alias, praevia super defectu aetatis ad id requisitae, quam tunc nondum attingeral, dispensatione, inter Fratres milites de Justitia canonice receptus fuerat, et sua obsequia juxta praescriptum per illius statuta, seu stabilimenta, et Ordinationes Capitulares, auctoritate Apostolica confirmatas, praestiterat, in quocumque statu gerere perrexerat, relinqueret, in suo sub quo ab humanis decessit, vigore indulti sibi a fel: rec: Benedicto Papa XIV. praedecessore Nostro concessi condito Testamento, suum haeredem universalem, declaravit, et instituit commune aerarium ipsius Hospitalis; onere tantum ipsi aerario injuncto, quaedam legata ab Ipso Joachimo Ferdinando Episcopo, et Cardinali Testatore volita, ac expressa adimplendi, et satisfaciendi, nec non unam Praeceptoriam, seu Commendam Romanam nuncupandam, seu Urbis, primum ab altero ex Fratribus militibus expresse Professo dicti Hospitalis ab eodem Joachimo Ferdinando Episcopo Cardinali Testatore nominato, et electe, sua vita naturali durante fruenda, et deinde smutienda, post obitum dicti Fratris militis nominati, primum in Lingua Castellae, postmodum in omnibus aliis Linguis memorati Hospitalis, juxta earum ordinem fundationis, et erectionis, hac conditione expressa, quod si Magnus Magister pro tempore existens ejusdem Hospitalis, tempore vacationis dictae Praeceptoriae, seu Commendae, ut praefertur, erigendae, Praeceptoriam, seu Commendam ex praeeminentia, et gratia sua Magistrali in ea Lingua, ad quam turnus nominandi spectaret, nondum contulisset, eo casu, eamdem Praeceptoriam, seu Commendam Romanam, seu de Urbe, postquam erecta fuisset, alicui ex Fratribus militibus habili, et capaci, debitisque requisitis praedito, et dictae Linguae promerito pro sua praeeminentia, et gratia magistrali conferre valeret; ac insuper voluit, et expresse declaravit dictus Joachimus Ferdinandus Episcopus Cardinalis, et Testator, quod dicta Praeceptoria, seu Commenda Romana, seu de Urbe, postquam erecta fuisset, ob quemcumque casum, etiam fortuitum vacavisset, seu vacare posset in Alma Urbe, seu in Romana Curia, per obitum cujuscumque possessoris, seu Praeceptoris, aut Commendatarii vacare contigisset, nunquam illa comprachensa existeret in legibus, seu in reservationibus, et affectionibus Apostolicis, vacationis apud Sedem Apostolicam, et apud eamdem Curiam, et ad hunc effectum, in dicto Testamento Nobis supplicavit, quatenus Indultum, ac declarationem praedictam de benignitate Nostra Apostolica concedere dignaremur, et alias prout in dicto Testamento plenius dicitur contineri.

Sacer Militaris Ordo Melitensis Commendam ut supra institutam erexit et fundavit, eique Apostolicam dispensationem obtinuit in casum vacationis ex Urbe.

§. 2. Postmodum tunc existantes Procuratores Ærarii praedicti, ad erectionem, fundationemque sic volitae Praeceptoriae, seu Commendae, devenerunt, ac Nobis supplicari fecerunt non solum pro confirmatione erectionis, et fundationis illius, verum etiam pro exemptione, ut veniente illius vacatione in Romana Curia per obitum cujuscumque Praeceptoris, seu Commendatarii, ejusmodi Praeceptoriae, seu Commendae sic vacantis illius collatio semper ad easdem Linguas, juxta earum turnum spectaret, et illius vacatio apud eamdem Sedem nunquam comprachensa existeret, et intelligeretur in reservationibus, et affectionibus Apostolicis. eaque de causa, Nos per quasdam Nostras in simili forma Brevis expeditas Literas, praemissa omnia confirmavimus, et approbavimus, dictamque Praeceptoriam, seu Commendam a quibusvis reservationibus, et affectionibus Apostolicis, etiamsi illa per obitum cujuscumque personae in Curia praedicta, et apud Sedem praedictam vacasset, eximimus perpetuo, et liberavimus, et alias prout in dictis Nostris Literis, quarum tenorem praesentibus pro plene, et sufficienter expressum, et insertum haberi volumus, prout fusius continentur.

Ad evitandas quascumque controversias in casu vacationis, praevia relatione Commissariorum quatuor Linguarum, Magnus Magister Ordinis et Consilium, normas a Commissariis praedictis propositas confirmarunt.

§. 3. Nuper vero eum matnre perpensum sit, quod fundatio, et erectio saepedictae Commendae, seu Praeceptoriae nonnullis explicationibus indigebat, ad effectum evitandi multa dubia, fastidiosasque lites, quae tractu temporis, habita ratione ad eamdem Praeceptoriam, seu Commendam, oriri possent, praevia tamen intelligentia, et approbatione dicti Magni Magistri, in eodem Consilio pleno, dictae explicationes, instante Lingua Castellae, et Portugalliae, praevia relatione quatuor Commissariorum, qui Procuratores omnium Linguarum dicti Hospitalis in praemissis interesse habentium prius audire curarunt, peractae, et admissae fuerunt, dictusque Magnus Magister, et consilium illas approbarunt, et confirmarunt, tenor autem praemissorum omnium est, qui sequitur, videlicet.

Tenor Decreti Magni Magistri, et Consilii Ordinis.

» Frater Emmanuel Pinto Dei gratia Sacrae Domus Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani, et militaris Ordinis Sancti Sepulcri Domini Magister humilis, Pauperumque Jesu Christi Custos, Universis, et singulis praesentes Nostras Literas visuris, lecturis, et audituris salutem: Notum facimus, et in verbo veritatis attestamur, qualiter infrascriptum decretum extractum fuit ex Libro Conciliorum in Cancellaria Nostra conservato, in quo similia notari, et registrari solent, quod quidem in hanc publicam formam extrahi, et redigi jussimus, ut ubique tam in judicio, quam extra, eidem plena, et indubia fides adhibeatur, cujus tenor est, qui sequitur, videlicet. Die XXXI. Mensis Augusti 1763. Eminentissimus, et Reverendissimus Dominus Magnus Magister, et Venerabile Concilium unanimiter inhaerentes infrascriptae relationi, et voto Reverendissimorum Commissariorum die XXIII. elapsi Junii deputatorum pro stabilienda methodo, et regula servanda in smutitionibus Commendae Romanae, hujusmodi relationem, et votum cum declarationibus ibidem contentis confirmaverunt, atque approbaverunt, et ita exequi mandaverunt. »

Eminentissimo Sig. e Sag. Consesso

Tenor relationis, et voti Commissariorum in supra expresso decreto approbati.

» Onorati della Commissione di esaminare e riferire all' Eminenza Vostra, ed a questo Sag. Consesso, con il nostro sentimento, il contenuto nel memoriale della Veneranda Lingua di Castiglia, o Portogallo, con il quale domanda la spiegazione di alcuni dubbj, che nascer potrebbero nelle smutazioni della Commenda di Roma, fondata dalla fel. me. dell' Eminentissimo Cardinal Portocarrero, ad oggetto di prevenire, mediante la spiegazione dei medesimi, emanata dalla Suprema autorità dell' Eminenza Vostra, e di questo Sagro Consiglio in forma di legge invariabile, qualunque sorte di differenze, e litigi fra le Vener. Lingue, alle quali deve, secondo l' ordine prescritto, nella fondazione appartenere il godimento di detta Commenda: ci siam radunati in Cancellaria, e dopo di avere comunicato il ricorso suddetto a tutte le venerabili Lingue, come si è compiaciuta di prescriverci, rilevammo dalle loro deliberazioni, con reciproca soddisfazione, il comune concorso a sì salutevole intento, e dal suggerimenti somministratici dalle medesime, combinati con il teoore della fondazione, parimen-

ti da noi esaminato con attenzione, per rilevare per quanto ci fù possibile la vera intenzione del fondatore, ci lusinghiamo, che mediante la dichiarazione, che qui abbiamo l' onore di proporre, si darà non solo il necessario scioglimento ai dubbj esposti, ma anche ad altri, che le Venerabili Lingue ci hanno fatto accorgere meritare eguale provvidenza, per ovviare per quanto si puole ogni motivo di futura discordia. »

« In primo luogo dunque siamo di sentimento, che mentre dura il Mortorio, e Vacante di quella Vacanza, che ha dato luogo alla smutizione della Commenda suddetta, non s' intenda consumato il diritto di quella Lingua, che l' ha smutita: di modo che, se il provisto di essa passa all' altra Commenda, muore, la lascia, o la perde in qualsisia maniera, prima di essere entrato in rendita, si dave di nuovo smutire nella medesima Lingua: Come ancora, se conferita da Vostra Eminenza per grazia Magistrale in quella Lingua, alla quale per suo turno toccasse detta Commenda, ed il provisto morisse, durante il Mortorio, e Vacante, dovrà similmente non intendersi consumato il diritto di quella Lingua; onde si smutirà nella medesima, se pure l' Eminenza Vostra non si trovasse di nuovo in grazia; E ciò per essere più verisimile secondo la mente del fondatore, che non basti la sola smutizione, o provista semplice, ma che ogni Lingua goda a suo giro l' effettivo vantaggio della rendita. »

« Stabilito per base questo principio, deve risultare conseguentemente, che ogni qualvolta per la vacanza di detta Commenda, vi sarà luogo a novo Mortorio, e Vacante, debba intendersi consumato il diritto di quella Lingua, o la smutiziono si farà nella Lingua immediata: ed il medesimo succederà, se il titolare la lascia, dopo il godimento di cinque anni per migliorare in altra Commenda. »

« Se oella Lingua, alla quale spetterà la smutiziono non si troverà nessun Cavaliere capace per conseguirla, dovrà rimanere sospesa durante il Mortorio, e Vacante, partecipandosi alla immediata Veneranda Lingua il motivo di tale sospensione, e se durante, tal tempo non si renderà nessuno capace, perderà quella Lingua, per quel turno la sua nomina, senza poterla riacquistare se non al nuovo giro, e la smutizione passerà alla Veneranda Lingua immediata: ma se durante tal tempo si rendesse alcuno capace, il quale faccia istanza per la smutizione, si dovrà intimare la Lingua immediata, affinchè produca in Cancelleria contro quello, che fa instanza per la smotizione, le eccezioni, che talvolta stimerà d' aver contro la di lui capacità nel termine di giorni 15. ad effetto di essere giudicate da Vostra Eminenza, e da questo giudizio per sapere, se debba seguire la smutizione nella prima Lingua per la dichiarata capacità dell' anziano che ne ha fatto l' istanza o se deve passare alla Lingua immediata per la di lui dichiarata incapacità: ma comecchè per causa di tale giodizio potrà facilmente darsi il caso, che la smotizione in una, o nell' altra Lingua non possa seguire, se non dopo spirato il Mortorio, e Vacante, si dovrà sempre intendere il provisto entrato in rendita dal primo Maggio immediato al medesimo Mortorio, e Vacante. »

« Similmente giudichiamo necessario per troncare molti capi di differenze, il dichiarare, che detta Commenda, comecchè comune a tutte le Venerande Lingue, debba sempre intendersi vacata in Convento. »

« Per lo stesso motivo devono esser proibite ogni specie di permute con detta Commenda, quale non potrebbero seguire senza grave pregiudizio delle altre Lingue, salve però sempre le preminenze, e diritti dell' Eminenza Vostra. »

« Questo è quanto crediamo di dovere omiliare a Vostra Eminenza, ed a questo sagro Consiglio, stimando, che mediante tale dichiarazione si abbia da conseguire il pacifico intento da tutte le Lingue egualmente desiderato; e nel mentre sottomettiamo il tutto al più illuminato, e sublime giudizio dell' Eminenza Vostra, e di questo sagro Consiglio, le facciamo profondissimo inchino. »

« Di Vostra Eminenza

Umilissimi Devotissimi Obligatissimi Ser. e Relig. Ubid. Il Fr. Procuratore Consigliere D. Miguel Doze » Fr. J. B. di Scawenburg Consigliero Procuratore d' Alemagna.

H. Balivo di Torino Cauaviglia • Le Bailly de Saint Simon.

• Et quia se habet veritas; ideo in hujus rei testimonium Bulla Nostra Magistralis in cera, praesentibus est impressa; Datum Melitae in Conventu Nostro, die, mense, et anno supradictis • Registrato in Cancellaria.

Loco † Signi

Baiulus Aquilae Fr. Franciscus Guedas Vicecancellarius.

Supplicante Magno Magistro, et Consilio Ordinis pro supra relati decreti confirmatione, Pontifex illud approbat, et observari mandat.

§. 4. Cum autem sicut eadem expositio subjungebat, exponentes praedicti praemissa omnia, quo firmius subsistant, et serventur exactius, Apostolicae confirmationis Nostrae patrocinio communiri sommopere desiderent. Nos piis eorumdem exponentium, votis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere cupientes, eosdemque exponentes specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis, censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus Nobis eorum nomine humiliter porrectis inclinati, praeinsertum decretum, a dictis exponentibus pro stabilienda methodo, et regula servanda in amutitionibus Praeceptoriae, seu Commendae Romanae a dicto Joachimo Ferdinando Episcopo Cardinali, et Testatore fundata editum, ac declarationibus in eo contentis, et expressis, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, confirmamus, et approbamus, illisque inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, omnesque juris, et facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, et sanamus.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 5. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, caeterosque ejusdem Sedis Officiales, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate, judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non dicti Hospitalis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, stabilimentis, usibus, et naturis, ac Ordinationibus Capitularibus; privilegiis quoque Indultis, et literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum in Arce Gandulphi sub Annulo Piscatoris die decima tertia Octobris millesimo septingesimo sexagesimo tertio, Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLXXIX.

Dat. die 22. Oct. 1763. Ann. VI.

Sanctae Sedis reprobationem exprimit Archiepiscopo Genuensi pro arbitraria expulsione Religiosorum Ordinis Servorum Beatae Mariae, jussu Senatus Genuensis, ab Universa Reipublicae ditione, praelaudatumque Archiepiscopum hortatur, ut pro viribus obsistat, tantae Religioni illatae injuriae.

Venerabili Fratri Josepho Archiepiscopo Genuensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Dolet quod Senatus Genuensis, contemptaque veteris pietate, arbitrario expulerit ex omni Reipublicae ditione Religiosos viros Ordinis Servorum Beatae Mariae.

§. 1. Quae adversus Ecclesiam, et Apostolicam Sedem Senatus Genuensis modo commisit, tristis hac paulo ante pertulerat fama, quam Fraternitatis tuae literae Nobis redderentur. Ita ne vero homines veteris pietatis esse oblitos, quam majores eorum tantopere coluerunt? Adeone descivisse ab ea devotione, quam Ecclesiae, et Romano Pontifici semper exhibuerunt, ut jam videatur nullus iis esse jocus ludusque jucundior, quam Sanctae Matris divinam potestatem opprimere, et Apostolicae Sedi acriores usque afferre aegritudines? Modo enim quid designarunt? Religiosos Viros Ordinis Servorum Beatae Mariae ex omni Reipublicae Genuensis ditione per vim expulerunt; cujus violentiae quem non pudeat, et maxime pigeat, eum oportet esse legum, humanique omnis juris prorsus expertem.

Summa redolet injustitia eum poena plecti, qui culpa vacat.

§. 2. Constat enim inter omnes Nationes, quae paullulum habeant humanitatis, nullum esse poenae locum, unde absit culpa; nec fas esse ab iis, qui peccato careant, peccati poenas sumere. Qua vero in re peccavit Generalis Ordinis Servorum Beatae Mariae? Aut quid tam male de Republica meruit, ut illius factum tanta acerbitate vindicari voluerit Senatus ulcisci? Religiosum hominem suae subditum jurisdictioni, facultatibus privatum, quas in bonum sui Ordinis dirigens illi antea concesserat, e Corsica in continentem revocarat. Religiosus ille majore vi, quam cui posset obsistere, in Insula detentus, Superiori suo illius reditum imperanti et flagitanti parere non potuit. Quisquam ne hujus rei culpam in Generali existimet residere? Atque illum si quidpiam peccasse censeamus, ea ne etiam in omnes Religiosos, qui isthinc pulsi fuere, transferenda est culpa?

Pontifex ad omnium spondet, quod ad utilitatem vergat populorum spiritualibus

§. 3. Nos vero quo tendat Senatus Genuensis consilium, et nunc quid praecipue moliatur, satis assequimur; qui obliquas etiam persequitur vias, ut Insulani illi spiritualii omni auxilio destituantur; atque omnia, tum quae ad Religionem, tum quae ad regularem pertinent disciplinam, perturbentur et misceantur. Verum de spirituali earum animarum bono, seque ac de caetero Christi grege, Nobis divinitus commisso solliciti, nihil reliqui Nobis faciemus ad earum custodiam et curam; omnesque Religiosorum hominum Ordines, quos in excolendo Dominico agro Romani Pontifices praedecessores Nostri pararunt sibi adiutores, ad earum salutem Nobiscum sedulo procurandam, semper adhibebimus. Et Nostri quidem muneris esset, potestate clavium adhibita, quam a Christo Domino accepimus, devios, et praecipites filios ad saniora revocare consilia, sed ne nunc quidem voluimus a certa quadam moderationis lege discedere, quam in omnibus actionibus Nobis ipsi praescripsimus; animumque induximus patienter expectare, dum Pater misericordiarum Deus, obductam eorum animis caliginem, divina luce sua discutiat, ut veram viam respiciant, qua ad sinum Patrisfamilias ipsi tandem redeant sponte sua, et cum eo quiete pacateque vivant, mutua charitate, qua probi, et obsequentes Ecclesiae filii ab improbis, et suae matris parum amantibus internoscuntur.

adjumentis a Laica potestate destitutorum.

Potiusquam clavium uti potestate contra devios filios, Pontifex implorat ut Deus ab inobedientium oculis caliginem amoveat.

§. 4. Atque idipsum est, quamobrem nondum constituimus, ut superiores Ordinum, qui ad occupandas Domos, et Ecclesias Servorum Beatae Mariae sunt acciti, Religiosos quisque revocent suos, at ad proprios Conventus jubeant reverti; cum praesertim Fraternitas tua, caeterique Genuensis ditionis Episcopi, tam pravo Senatus consilio, statim non restiteritis, quominus Religiosis expulsis quisquam sufficeretur; quod tamen iisdem superioribus aliquando mandabimus, si Dei honor, et gloria, Ecclesiaeque decus postulare id videatur.

Genuensem Archiepiscopum aliosque per Reipublicae ditionem Episcopos hortatur, ut jus, et decus Sanctuarii vindicent.

§. 5. Qua quidem in re Fraternitatem tuam, caeterosque Venerabiles Fratres, quibus in ista ditione, sua cuique commissa est portio Dominici Gregis, confidimus, Episcopali munitos robore atque constantia, daturos Nobiscum operam, ut jus Sanctuarii, et decus ab ejusmodi injuriis vindicetur. Nos enim, quos Deus Ecclesiae suae custodes posuit, et Pastores, si inani metu perterrefactos ita defi-

ciat animos, ut in conspectu Principum, et coram Potestatibus saeculi eo uti sermone, qui exire debet ex ore Sacerdotum, at zeli veritatisque vocem nequeamus emittere, num quisquam alius existet, qui pro Nobis dicat, et causam suscipiat pro domo Domini? Id enim vero Nostrum est munus praecipuum; cui exequendo te, Venerabilis Frater, promptum, ut opinamur, et paratum adhuc eo arrioribus cohortationis Nostrae stimulis excitandum existimamus, quo a Sacris Pastoribus, turbulentissimi hujus temporis iniquitas, majorem efflagitat vigilantiam, strenuitatem, atque constantiam. Omnium vero curarum, et sollicitudinum, quibus in hac causa te objectum esse perspicimus, maximam partem ipsi Nos suscipiemus. Nostrae promissionis pignus, Apostolicam interea benedictionem Fraternitati tuae, intimo Nostri cordis affectu, peramanter impertimur. Datum in Arce Castri Gandulphi Albanensis Dioecesis, sub Annulo Piscatoris die XXII. Octobris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLXXX.

Dat. die 26. Octobris 1763. Anno. VI.

De arbitraria praetensa suppressione Canonicorum Regularium S. Ruffi, deque causa cur Ecclesiarum auctoritatem invadere pertentent Laicae potestates, agit cum Episcopo Tricastrinensi.

Vide Num. CCCLXXVI. superius relatum, et adnotationem ibi appositam.

Venerabili Fratri Petro Francisco Xaverio Episcopo Tricastrinensi

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Se ad sciorum promittit Pontifex in hac praetensa suppressione, ubique Episcoporum Provinciae consilia.

§. 1. Cum Apostolici Nostri muneris ratio Nos jubeat, incolumitatem tueri Ordinum Regularium, quos in excolendo Dominico agro Romani Pontifices, Nostri adjutores sibi constituerunt, bono esse animo debet Fraternitas tua de Ordine Canonicorum Regularium S. Ruffi, cujus extinguendi jamdiu, initum esse consilium, ex complurium istius Provinciae Episcoporum querelis accepimus. Nihil enim in eo negotio temere agemus, sed exquiremus ea de re quid iisdem Episcopis videatur; atque omnia ad canonicas regulas examinabimus. Res enim est, ut recte mones Venerabilis Frater, imitatione exempli periculosa, et quae auctoritatem habere potest tollendi alios Regulares Ordines, eorumque bona ad seculares usus traducendi. Sed magna in spe sumus, carissimum in Christo Filium Nostrum Ludovicum Galliarum Regem Christianissimum non repudiaturum preces, quas Gallicanus Clerus, in Comitiis superiore anno habitis, illi adhibuit, ne Ordinem illum velit extinctum.

Ex imminuta tantum in Gallia Apostolicae Sedis auctoritate repetenda est a Laicis Potestatibus illata vulnera Ecclesiasticis juribus.

§. 2. Quod scribis, Ecclesiasticam potestatem a Laicis Magistratibus bis novissimis temporibus plura vulnera accepisse, Gallicana Ecclesia frustra reclamante, si Fraternitas tua fontem exquirat, unde tantus prodierit Ecclesiae contemptus, perspiciet profecto non aliunde ortum, quam ex imminuta in vestra Gallia Apostolicae hujus Sedis divina auctoritate, quam ut vos, vel ab injuriis propugnare, vel auxilio vestro desertam volueritis, ita Laicos, aut Ecclesiae devotos, aut ejus potestatis contemptores experiemini. Caeterum zelum tuum, Venerabilis Frater, magnopere probamus, quod tantum negocium ad hanc Sacram B. Petri Sedem denunciatum volueris; nec dubitamus, quin Fraternitas tua, si opus fuerit, ad tuendas res, et jura Ecclesiarum, Nobis, et Apostolica Sede ducibus, et auctoribus, fortem constantemque animum sit praestitura. Tibique eximiae erga te benevolentiae Nostrae pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum in Arce Castri Gandulphi Albanensis Dioecesis sub Annulo Piscatoris die XXVI Octobris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLXXXI.

Dat. die 26. Oct. 1763. Anno VI.

Sorbonicae Societati gratias reddit pro binis voluminibus dono missis, alterum contra Berruyerum, alterum contra librum inscriptum « *Emilius* » et praelaudatae Societatis

zelum erga Religionem Catholicam commendat.

Apostolicam Constitutionem, qua damnatur opus a Berruyero compositum sub titulo «Histoire du Peuple de Dieu» *retulimus hujus continuationis praesenti Tomo num. XXIII. pag.* 67.

Dilecti Filii Societatis Sorbonicae Theologis, et Magistris.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii salutem, et Apostolicam benedictionem.

Dolet quod turbidissimis temporibus Sorbonica censura contra Berruyerum in lucem prodeat, dum ejus opus a Pontificia Sede proscriptum, jam fere fuerit oblivioni datum.

§. 1. Bina jampridem cum literis vestris volumina accepimus, quorum alterum vestram censuram continet libri, qui inscribitur Emilius, alterum sententias vestras complectitur, quibus Berruyeri doctrinam confixistis. Nos, et Benedictus XIV. praedecessor Noster Berruyerana scripta jamdudum condemnavimus; et ad Nostram censuram, qua id satis assequuti sumus, ut de Fidelium manibus jam ejus libri defluxerint, nihil amplius addendum existimamus, ne auctorem nunc a nemine defensum, immo desertum ab omnibus, et oblivioni datum, novo judicio Nostro, ad famae celebritatem quodammodo revocare videatur. Caeterum censura vestra voluissemus in alia tempora, quam quae modo sunt, incidisset. Cum enim sapientia vestra ea sit omnium existimatio, nihil vos sine judicio, et certo quodam consilio moliri, aegre tulimus, suam quemque causam comminisci, quamobrem hanc censuram hoc potissimum tempore volueritis editam. Nos quidem Religionis zelo, quo flagrantem animum geritis, vestram in hac re tribuimus agendi rationem, eodemque referendam esse magnopere velimus omnes existiment.

Sorbonicam Societatem commendat pro censura contra librum de educatione, et pro devotione erga Apostolicam Sedem.

§. 2. Quod attinet ad censuram in Emilium, sive librum de educatione, vestrum defendendae Christianae Religionis studium vehementer laudamus. De vestro erga Nos obsequio, et hanc Sacram B. Petri Sedem pietate, ac praecipua devotione, satis antea dedistis praeclara documenta, et luculentiora adhuc vos daturos modo confidimus, cum vestris in Apostolicam Sedem officiis occasionem praebent gravissimae injuriae, quae nunc maxime in eam, ab hominibus Pontificiae auctoritati Nostrae infensissimis, congeruntur. Denique a Deo Patre luminum precautes, ut ingenia vestra, Religioni, et divino cultui consecrata, semper divina luce sua collustret, universae Societati vestrae, vobisque singulis, Dilecti Filii, paternae, qua vos praecipuo animi Nostri sensu complectimur, charitatis pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum in Arce Castri Gandulphi Albanensis Dioecesis sub Annulo Piscatoris die XXVI. Octobris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLXXXII.

Labentis Catholicae Religionis in Gallicis Regnis, de quo doletur Riveusis Episcopus, causam Pontifex repetit ex parum repressa Jansenistarum doctrina, et ex neglecta observantia Constitutionis *Unigenitus*. Dat. die 5. Nov. 1763. Anno VI.

Hortatio hujus Pontificis ad Gallicanum Clerum, super observantia Encyclicae Benedicti XIV. quoad administrationem Sacramentorum, habetur in hujus continuationis Tomo numer. CXXVI. pag. 326.

Venerabili Fratri Joanni Mariae Episcopo Riveosi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Quae sint Gallicanae Ecclesiae infortunia ex Riveusis Episcopi Epistola, Pontifex resumit.

§. 1. Sacras res in vestra Gallia pene in extremum venisse discrimen afferunt literae tuae, tantamque perniciem his paucis annis ex eorum profectam esse scribis perversitate, ex effraenata dominandi libidine, quos aequum erat Religionem defendere piosque viros suo tueri patrocinio. Superioribus Laicorum Curiis nihil jam esse sanctum, sive in rebus, sive in personis vehementer conque-

reris: silentium Pastoribus impositum; eorum scripta, quae pro tuenda Religione custodiendoque commisso sibi Grege in vulgus ediderint, probrosis flammis in conspectu populi manu carnificis dari: convulsam radicitus Ecclesiae potestatem: Augustissimum Jesu Christi Corpus pro laicae potestatis libidine, notorie refragantibus Apostolico Clementis XI. praedecessoris Nostri dogmatico decreto, sacrilege ministrari; ejusque Sacramenti per summum nefas pollui sanctitatem; in exilium pulsos sacros Ministros, qui se tanto scelere noluerint astringi: Clericos Regulares Societatis Jesu, Evangelicae doctrinae praecones, et Catholicae veritatis propugnatores egregios, ex improviso, indicta causa, inimicorum scelere et invidia, de suo statu violenter dejectos, bonis omnibus eversos, hac illae dissipatos, et quos pietate, et doctrina conspicuos, zeloque domus Dei flagrantes, dudum populi mirabantur, eos ludibrio habitos, et tamquam purgamenta hujus mundi, a potestatibus saeculi ejectos, redactosque ad eas angustias, ut fame, siti, algore sint plerique eorum interituri. In qua Religionis clade, sacrarumque rerum vastitate, non absurde aut temere metuit Fraternitas tua, ne omnis Catholica Religio in Gallia funditus pereat.

Ab Jansenistarum haud satis repressa haeresi tot malorum causa repetenda, ad quam removendam Benedictus XIV. Encyclicam transmisit, ab hoc etiam Pontifice confirmatam.

§. 2. Tantorum malorum causam, et originem fuisse non ignoras, Venerabilis Frater, Jansenianae haeresis morbum; quem Romani Pontifices praedecessores Nostri prospicientes si inveterasceret, evasurum in maximam pestem, quam maturrime ad eum sanandum admoverunt manus; eaque remedia subinde adhibuerunt, quibus modo vis morbi remittere visa est, modo etiam existimatum est, omnino esse malum extinctum. Verum haec pestis interdum ita recruduit, ut qui eam animo concepissent, medicamenta, quibus sanari possent, sint aspernati; non nunquam etiam furore quodam correpti in Medicum ipsum, licet leniter molliterque ulcus tractantem, incurrerint. Hujus lenitatis, charitatisque praedecessorum Nostrorum, itidemque Jansenianorum furoris pluribus aliis omissis exemplis, nosti, Venerabilis Frater, Benedicti XIV. decessoris Nostri quae fuerit cura, ut a domo Dei malitia omni depulsa; fides caste, et integre sine cujusquam boni, beneque sentientis viri querela custodiretur. Hujus Encyclicam, tanti Pontificis sapientia dignam, flagitantibus Gallicanis Episcopis editam, ipsi etiam confirmavimus. Sed non solum plaga lota oleo, circumligata, et curata medicamine non est sanata, sed Janseniani adversus illam Encyclicam adeo atroces coorti sunt, ut numquam furiosius in Ecclesiam, et Apostolicam Sedem debacchati esse videantur. Laicam potestatem excitarunt adversus Ecclesiam, et publicae pacis custodiendae praetextu, res eo deducta est, ut cum bonorum gravissima offensione, et maximo gemitu, protrita, proculcataque divina Ecclesiae potestate, Laicorum arbitrio notorie adversantibus Constitutioni: *Unigenitus*: Sanctissima Eucharistia sacrilege praebeatur.

Ex neglecta Constitutione UNIGENITUS, Divina ira commota, et perversorum hominum injuriae adauctae, ad quas reprimendas unio Gallicani Cleri cum Apostolica Sede tantummodo conferre potest.

§. 3. Qua praecipue contumelia Deum Ira commotum, suspicamur caetera mala permisisse, quibus Ecclesia vestra in tantam rerum perturbationem incidit, et confusionem. Sed quae ineunda Nobis ratio sit, ut Gallicana Ecclesia e tantis emergat malis, non facile potest constitui. Et plures quidem zelo seque, et sapientia praediti Venerabiles Fratres Episcopi nunc paullisper cessandum existimant, dum hi motus, quibus vestra jactatur universa Respublica componantur. Tunc enim optimi Regis vestri religione, et auctoritate adjutis, licitum Nobis erit inflictis Ecclesiae vulneribus efficacia remedia adhibere. Ceterum quod Nobis consilium das, Venerabilis Frater, etsi multo antea coepimus, eo tamen uti nondum est hujus temporis. Sermo opportunus est optimus, ait Salomon. Interea videant Venerabiles Fratres Episcopi, ne eorum concordia, qua inter se, et cum hac Sancta Sede arctissime conjunctos esse cognoscimus, quaeque Ecclesiae hostibus esset terribilis, ut Castrorum acies ordinata, eorum fraudibus, et dolis, dissentione aliqua injecta, dissolvatur, cum maximo Ecclesiae, atque adeo universae vestrae Reipublicae detrimento; tibique omni cordis Nostri affectu, Venerabilis Frater, eximiae erga te charitatis Nostrae pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud

Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die IX. Novembris MDCCLXIII, Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLXXXIII.

Dat. die 8. Nov. 1763. Anno VI.

Romanam Sedem nunquam a praecedentium Pontificum sententia deflexisse quoad Jansenistarum doctrinam, significat Bajonensi Episcopo, eumque hortatur ut una cum caeteris Gallicanis Episcopis unionem servet cum Apostolorum Cathedra, ab eaque constantem expectent auxilium.

Venerabili Fratri Guillelmo Episcopo Bajonensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Cum Bajonensi condoletur Episcopo pro grassantibus in Gallico Regnis contra Religionem persequutionibus.

§. 1. Literas tuas accepimus gravissimarum plenas querelarum, quibus acrior facta est suscepta multo antea ex Ecclesiae Gallicanae malis animi Nostri aegritudo. Scribit enim Fraternitas tua, perniciosam luem, quae istbic a multo tempore tantam Dominici Gregis partem corripuit, gliscere in dies magis: Catholicam sacrorum dogmatum veritatem oppressam; proculcatam Ecclesiae auctoritatem, potestatemque divinam, violatam pollutamque Sacramentorum sanctitatem: Pastores, qui laicorum violentiae sint ausi resistere, repressos atque coercitos: vobis denique nihil esse reliquum spei, quam in hac Sacra B. Petri Sede, ubi semper auxilia, et suppetiae fuerunt vestris majoribus, et in vestra fere omnium Gallicanorum Antistitum consensione, et constantia in defendendis Apostolicae Sedis decretis, propugnandisque juribus divinae illius potestatis, quam a Christo Domino accepit Ecclesia.

Monet Gallicanos Episcopos contra perversorum insidias, quibus sanciunt pertendunt, non id roboris esse Romanae Sedi ad eorum machinationes convellendas.

§. 2. Sed ab inimicis Ecclesiasticae utilitatis, et pacis scribis, de industria rumores dissipari, quibus bonorum fortiumque virorum animi relanguescrant: non satis firmam inter vos esse concordiam, vestram Ecclesiam in schismatis esse fermento; et de diuturno silentio Nostro gratulabundos dictitare, non id nunc temporis esse robur in Apostolica Sede, quo in ea possitis jure confidere. Non sumus nescii, jam dudum a novatoribus inter Nos, et vos hanc nebulam uffusam esse, et caliginem; eorumque fraudibus et dolis, multos, hominibus harum rerum parum intelligentibus, objectos esse praestigios. Dum enim huic malo, metuentes ne acriori curatione fieret asperius, adhibenda esse censuimus leniora remedia, patientiam Nostram, non modo in argumentum vertunt infirmitatis atque mollitiae, sed etiam jactare audent in vulgus, Nos a praedecessorum Nostrorum decretis, quibus Baji, Jansenii, et Quesnelli causa est jugulata, vel sensim dissimulando recessisse, vel saltem ea decreta comperisse Nos tandem, quam Ecclesiae fuerint inutilia. Sed non longe abesse speramus illud tempus, cum qui talia, tamque indigna de Nobis temere cogitant, falsos se foisse, praveque de Apostolica Sede judicasse intelligent, si ei robur illud unquam defuisse existimarint, quod Christi Domini promissione nunquam emarcuit. Quamquam sibi ipsi dissimulare non possunt, luculentissima Nos dedisse argumenta, quid de eorum secta sentiamus; cum ejus audaciam prope in conspectu nostro Nobis illudentem proscripto libro, quem longe lateque per Italiam disseminaverat, Apostolica fortitudine fregimus. Falso igitur sibi assentari cognoscant necesse est, si aliter de hac re, quam praedecessores Nostri senserint, Nos existimare arbitrentur.

Constantem esse Apostolicae Sedis sententiam de expurganda Ecclesia Dei ab perversorum erroribus, ad quod consequendum Gallicani Cleri unio, et Francorum Regis pietas conferre quamplurimum possunt.

§. 3. Nos eorum quos memoravimus, novatorum jampridem ab Apostolica Sede condemnatis erroribus, semper duximus Ecclesiam Dei purgare oportere, et ad hanc eluendam labem, et maculam, omnis Apostolicae curae sedulam operam, Dei gratia adjutrice, semper adhibebimus. De Gallicanorum Episcoporum unum et idem pie praeclareque sentientium concordia, sic semper existimavimus, illam eo fore firmiorem quo hujus S. Sedis auctoritatem flagrantiore studio defenderint. Caeterum minime animis despondendum; fidendumque Dei misericordia, qui adjutor in opportunitatibus, cum minime suspicamur, aliquid lucis ostendet, et carissimo in Christo filio Nostro Galliarum Regi Chri-

stianissimo occasionem offeret, Ecclesiae, Regia ope sua, adjuvandae. Non enim tanta praeditus religione Princeps optimus praetermittet universae Christianae Reipublicae declarare, Jansenianae haeresis extinguendae sibi non animum sed tempora defuisse. Vos vero, qui vigilatis in Episcopali custodia, Deum enixis precibus in spiritu humilitatis orate, ut pios interea eripiat de tentatione, vobisque mittat auxilium de sancto, quo ministretis fidei vestrae virtutem, et a circumeuntibus lupis, Gregem vobis commissum in hoc tempore malo conservatis incolumem. Nos vigilantiae vestrae, fortitudini, atque constantiae non committemus, ut Apostolica Nostra officia vobis defuisse videantur. Tibique, Venerabilis Frater, quem in visceribus gerimus charitatis, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die IX. Novembris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLXXXIV.

Dat. die 9. Nov. 1763. Anno VI.

De eodem argumento agit cum Episcopo Biterrensi, eique Jansenianae haeresis studia designat, alienandi scilicet Episcoporum animos a Romana Sede, ut deinde Episcopalis auctoritas, eo facilius evertatur.

Venerabili Fratri Josepho Brunoni
Episcopo Biterrensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Quae sint in Gallia Religioni adversantia mala exprimit, quantaque graviora immineant.

§. 1. Gravissimas aerumnas quibus in vestra Gallia praemitur jamdudum Ecclesia, et quae impendere videntur atrociora mala, non solum tuae, sed complurium etiam aliorum Venerabilium Fratrum Gallicanorum Episcoporum ad Nos literae pertulerunt. Verbum Dei adulteratum, funditus eversam Ecclesiae disciplinam; seculares Magistratus in augustissima quaeque Religionis Nostrae sacra irrupisse: pro eorum lubitu administrari Sacramenta: eos potestatem fere omnem discernendi quos a Sanctissima Eucharistia prohiberi oporteat, ereptam Episcopis sibi arroganter tribuere: inde fieri (quod horrendum dictu est) ut sanctum canibus detur: proculcatam denique sanctitatem Ecclesiae, ejusque imminutam sublimem potestatem, majestatemque divinam, seu potius Christi Sponsae per summam injuriam compedes injectos, durissimumque jugum impositum servitutis. Ex his malis, quae Fraternitas tua, aliique Venerabiles Fratres, vestris literis ad Nos, et hanc Sanctam Sedem delata voluistis quae graviora in dies, nisi Deus Nos respiciat, sint eventura cogitantes, effudimus animam Nostram in conspectu Domini, eumque in amaritudine cordis Nostri sic deplorabundi appellavimus: *Domine Deus virtutum quousque irasceris super orationem servi tui? quousque cibabis Nos pane lacrymarum, et potum dabis Nobis lacrymis in mensura?*

Quae sese tribulationes a Deo permittuntur, non ut constantia in Fide decutiatur, sed ut illa eo magis probetur.

§. 2. Verum etsi, Venerabilis Frater addidit Dominus dolorem dolori Nostro, et laboravimus in gemitu, et requiem adhuc non invenimus, tamen minime animo despondendum, ut nunc maxime oremus in spiritu, et in ipso vigilemus, certam habentes fiduciam non passurum misericordiarum Deum, tentari Nos supra id, quod possumus. Nunc enim ille est, qui Nos tentat, ut palam fiat, utrum diligamus eum, an non in toto corde, et in tota anima Nostra, sicut tentavit Abraham, et caeteros servos suos, ut faceret cum tentatione proventuum. Itaque Fraternitatem tuam, caeterosque Venerabiles Fratres Gallicanos Episcopos, Magni Leonis praedecessoris Nostri verbis adhortamur « *Tribulationem, quam dilectioni nostrae spiritus diabolicae tentationis ingessit ab eo fiducialiter credite sublevandam propter quem talia sustinetis, atque ipsius auxilio Vos consolandos praesumite, cujus dilectioni quae tolleratis, impenditis, qui licet temporaliter fieri, quae sunt adversa permittit, constantiam tamen fidei non vult decuti sed probari.* » Ac temporibus etiam vestris, rerumque articulis convenit quod idem Sanctissimus Pontifex de sui temporis Principe sibi pollicebatur « *Aderit suis inspirationibus divina protectio, eamque Principi vestro Chri-*

stianissimo Regi tribuat facultatem ut nullo modo fieri sinat , quod humanae saluti sentit adversum.

Intima itaque conjunctione curandum ut Jansenianae sectae eludantur conatus, quibus student Episcopos ab Romana Sede alienare.

§. 3. Neque tamen segni quadam divini auxilii fiducia torpere debemus; et his malis si efficacia remedia, culpa temporum adhibere non possumus, illuc tamen omnia Nostra, vestraque studia conferamus oportet, ut Jansenianorum haeresis, quae dudum pene videbatur extincta , quo atrocior nec opinato novissime quasi revixit , et Ecclesiam formidolosior coorta est , eo conjunctionis Nostrae vincula diligentium caveamus ne relaxentur. Illius enim sectae auctores , ac subinde duorum fere seculorum spatio , qui principem in ea tenuere locum, id maxime studuerunt, ut Episcoporum animos volontatesque ab hac Sacra B. Petri Sede primum abalienarent, quo facilius sibi esset eamdem Sedem, si fieri posset , evertere , ejusque auctoritate sublata , deinde Episcopos aggredi, ac demum omnem eorum delere potestatem , atque ita dolorem suum ulcisci , quod gloriosissimi praedecessores Nostri perniciosam Baji , Jansenii , et Quesnelli doctrinam constitutionibus suis proscripserint, et Apostolicis decretis Gallicanorum Episcoporum religiosissimus coetus obtemperaverit. Nefarii hujus consilii id luculentissimum praeter alia multa suppetit argumentum , quod Ecclesiae potestatis et auctoritatis Apostolicae defensores acerrimi, quique erant de illo corpore, quod contra Ecclesiae hostes bis ducentis annis perpetuum bellum gerit, repente subdolae illius sectae opera , et fallaciis , apud vos bonorum omnium cum gemitu sunt extincti. Concussa, eversaque est in istis regionibus Arx Sion, unde mille clypei pendebant , omnis armatura fortium, luxitque antemurale, et murus ille pariter dissipatus est.

Semperque incumbendum Encyclicae Benedicti XIV. observantiae super Constitutione uniGenitus sacrilege conculcata.

§. 4. Sed ut ad Fraternitatis tuae literas revertamur, acriter animum Nostrum pungit, de Encyclica Benedicti XIV. praedecessoris Nostri tua illa commemoratio. Ei enim si Vobis libere parere licuisset, minus Dei provocaretur iracundia, quam ex his malis, quae tam brevi tempore in Gallicanam irruerunt Ecclesiam, excandescere prope oculis cernimus, cum notorie refragantibus Constitutioni *Unigenitus*, sacrilege ministrantur Sacra Mysteria. Hac tanta contumelia tamque nefaria , te, tuosque Collegas oramus, et obsecramus, Sanctissimum Christi Domini Corpus, quoad licuerit, prohibite, ut saltem vestra sui honoris cura, et solicitudine mitigatus Deus , iram aliqua ex parte molliat, e tam gravibus, atrocibusque injuriis susceptam. De praeclara Gallicanorum Episcoporum erga hanc Sanctam Sedem devotione, summoque obsequio, de quo in extrema epistolae tuae parte, satis illustre Nobis perhibes testimonium, reliquum est, ut Beatissimi Pauli verbis Vos alloquamur — *ideo consolati sumus Fratres in vobis in omni necessitate, et tribulatione Nostra, per fidem vestram, quoniam nunc vivimus, si vos statis in Domino. Quam enim gratiarum actionem possumus Deo retribuere pro vobis in omni gaudio , quo gaudemus propter vos ante Deum Nostrum, nocte et die abundantius orantes. Vos autem Deus multiplicet , et abundare faciat charitatem vestram in invicem , et in omnes , quemadmodum et Nos in vobis ad confirmanda corda vestra sine querela in Sanctitate ante Deum.* Denique tibi, Venerabilis Frater, quem propter egregium zelum tuum in visceribus gerimus charitatis, eximiae erga te benevolentiae Nostrae pignus , Apostolicam benedictionem peramanter Impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IX. Novembris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno sexto.

CCCLXXXV.

Matrimonium Petri Leopoldi Archiducis Austriae cum Maria Ludovica Hispaniarum Infante commendat, dispensatumque ab eo esse quodcumque canonicum impedimentum significat Mariae Theresiae ejus Matris.

Dat. die 12. Nov. 1763. Anno VI.

Carissimae in Christo Filiae Nostrae Mariae Theresiae Hungariae Reginae Apostolicae, nec non Bohemiae Reginae illustri, in Romanorum Imperatricem electae.

Clemens Papa XIII.

Carissima in Christo Filia Nostra salutem, et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Et consilium Regiae Majestatis tuae vehementer probamus, quae de fulcienda quamplurimis liberis Caesarea Familia tua cogitas, et pietatem magnopere laudamus, cum ut omnium rerum tuarum, sic ejus connubii, quo dilectissimus in Christo filius Noster Petrus Leopoldus natura filius tuus, cum dilectissima itidem filia Nostra Maria Ludovica Regia Hispaniarum Infante jungitur, a Deo voluisti auspicari primordia. Atque pro summo Majestatis tuae in hanc Sacram B. Petri obsequio, et devotione petis, ut Nostras ad Deum preces interponamus, ut vestrum de ineundo eo Conjugio consilium felix faustumque sit: Nostras enim precationes efficaciores existimas, quod a Summo Sacrarum rerum Antistite proficiscantur, qui Apostolicam Beatissimi Petri Sedem tenet, in quam tuae Majestatis est, semperque fuit, flagrantissimum studium, et summa devotio. Nos quidem omni contentione Deum orabimus, ut coelestis gratiae suae copiam super istas nuptias effundat, easque omni temporali spiritualique prosperitate fortunatas velit; atque illum Nos exoraturos confidimos propter istam tuam in Beatissimum Petrum, ejusque Successores sinceram, et devotissimam voluntatem. Ut autem ab hoc Conjugio omne amoveatur impedimentum, Dispensationem, quam Regia Majestas tua, et carissimus in Christo Filius Noster Franciscus in Romanorum Imperatorem electus Vir tuus a Nobis postulastis, acceptis vestris literis, nulla interposita mora, per alias literas Nostras libentissime concessimus. Tibique, Carissima in Christo filia Nostra, regiisque liberis tuis, paterno Nostro charitatis affectu, Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XII. Novembris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLXXXVI.

De eodem argumento scribit Francisco in Romanorum Imperatorem electo. Dat. die 12. Nov. 1763. Anno VI.

Carissimo in Christo Filio Nostro Francisco Lotharingiae, et Barri Duci, nec non Etruriae sibi subjectae Magno Duci, in Romanorum Imperatorem electo.

Clemens PP. XIII.
Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Majestati tuae plane assentimur, quae ad Christianae Reipublicae pacem, populorumque securitatem constituendam Regiae Familiae suae, sobolem existimat propagari oportere. Itaque lubentissimo animo per alias literas Nostras, dispensationem concessimus, qua amotum voluimus, quod erat impedimento, quominus dilectissimus in Christo filius Noster Petrus Leopoldus, tuus natura filius, cum dilectissima itidem filia Nostra Maria Ludovica Regia Hispaniarum Infante, Matrimonio jungeretur. Deum enixe precamur, ut Regiam Majestatem tuam ex hoc Conjugio pluribus nepotibus augeat, quod non modo ad universae Christianae Reipublicae utilitatem, sed etiam hujus S. Sedis incolumitatem pertinere arbitramur. Neque enim dubitamus quin illud futurum sit, ut quae laus in Regia Majestatis tuae Familia semper floruit summi in Catholicam Religionem studii, et egregiae erga Sacram B. Petri Sedem voluntatis, et devotionis, eam quotquot fuerint ejus stirpis, cupidissime persequantur. Omnium autem bonorum, quorum in eo Connubio, spem collocasti, auspicem Apostolicam benedictionem Majestati tuae, Regiisque tuis liberis amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XII. Novembris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCLXXXVII.

Quantum periculi Catholicae Religioni praebeant Matrimonia inter Catholicos, et Hae- Dat. die 16. Nov. 1763. Anno VI.

retieos, Argentoratensi Episcopo describit, eumque hortatur, ut pro viribus suis impediat ne in Alsatiae Provincia expleantur.

Dilerto Filio Nostro Ludovico Coostantino S. R. E. Praesbytero Cardioali de Rohan Episcopo Argentoratensi.

Clemens PP. XIII.

Dilecte Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Semper Catholica Ecclesia abhorruit a Matrimoniis inter Catholicos, et Haereticos.

§. 1. Quantopere a connubiis inter Catholicos, et Haereticos abhorreat Catholica Ecclesia, et de aeterna filiorum suorum salute vehementer sollicita, et semper eos absterruerit, ne cum Haereticis Matrimonii vinculum jungant, dilecte fili Noster, profecto non ignoras. Nunc autem id agi comperimus, ut in posterum in Alsatia licitum sit talia conjugia contrahere, quae videtur in rem fore Catholicae Religionis, si ea tantummodo conditione permittantur, ut suscepta inde soboles in Apostolica Romana fide educetur: hac ratione non longe abesse ajunt, cum Deo gratulabimur, populum istius regionis universum ad veram religionem esse traductum.

Mater siquidem Acatholica, semper soboli suae propriae Religionis errores insinuare curabit.

§. 2. Nobis vero longe aliter videtur et ex hujusmodi conjugiis existimamus, Catholicae Ecclesiae magnam cladem allatum iri. Si enim Mater, penes quam est prima sobolis educatio, a nostris sacris aliena sit, quid de liberorum religione non est timendum? Illa enim pro materno amore de aeterna eorum salute sollicite cogitans, nullam praetermittet occasionem, qua illos imbibat suae sectae doctrinis, quam unice veram putat. Ac si Virum, vel in vigiliis jejunantem, et carnibus abstinentem, vel poenitentiae Sacramento, animae suae sordes eluentem, vel ad Sacram Eucharistiae Mensam accedentem quasi inania sectantem, ut saepissime fiet, irrideat, id etiam certe fieri oportet, paullatim ut in animos puerorum illabatur sacratissimarum rerum contemptus. Quae vero a tenera aetate arripuerint, ea ex illorum animis difficillimum est evellere.

§. 3. Et contra si Mater quidem Catholicam Religionem colat, Pater vero alicui Haereticae sectae addictus, in puerorum conspectu dicta Uxoris, et facta, quae ad Religionem pertineant, joculariter illudat, an non pueriliis animus liberorum, penes quos plurimum valet Patris auctoritas, de veritate Religionis, quam sequitur Mater, nonnihil dubitaverit? Quid si seria oboriatur inter Virum, et Uxorem de Religione disputatio? An non liberi, quorum mens, alternantibus in parentum disputatione momentis, hac illac impellitur, sensim in Religionis prolabentur indifferentiam: qua nihil exitialius, nihil Religioni inimicius; cum omnem Religionem veram, falsamve funditus tollat. Illud etiam perspicuum est, Lutheranae haeresi per haec conjugia patentiorem aperiri campum, quo latius sese possit diffundere. Etenim puellae Lutherano imbutae errore, quibus nunc, nonnisi certis quibusdam in locis, cum Viris suis licet constituere domicilium, si Catholicis nupserint Viris, illos sequantur necesse est, ubicumque iis libitum fuerit habitare. Praeterea et nova nupta, plures e sua secta admittet in Viri familiam; nec prohiberi poterunt ab ejus domo, falsae sectae Ministri, qui salutandi gratia eam convenient. Hi nimirum suo non deerunt ministerio, quo oves suas in errore confirment, artemque suggerent Matri, qua in animis liberorum bonae doctrinae germina ab ipso tempore, quo incipiant erumpere, exarescant.

Majora autem damna soboli obventura sunt ex Paterna auctoritate, si is alicui sectae addictus sit.

§. 4. Frustra igitur fuerit Catholicorum usque adhuc adhibitum studium, quo ex iis regionibus, quas tenent, damnati ab Ecclesia erroribus eliminarentur, cum impune licuerit in posterum, in medio eorumdem Catholicorum, eamdem veneficam doctrinam profiteri. Huc accedit, quod si alteruter Conjugum, qui Catholicus sit, vita functus, liberos in prima aetate reliquerit, alteri Conjugi Haeretico, liberum erit venenatis sectae suae sensibus, filios suos inficere. Vides igitur, dilecte fili Noster, quid de prole ex his conjugiis suscepta polliceri sibi possit Catholica Religio, et num vehementer timendum sit, ne cum per haec connubia propagare intendunt Catholicam Fidem, latius propagetur haeresis; et quod omnium deterrimum, majores in dies

Adeoque omnis Catholicorum sollicitudo semper adhibita, ad haec impedienda Matrimonia, evanescet, quoties in posterum licitum foret ad illorum celebrationem procedere.

vires capiat Religionis cujuscumque indifferentia, qua plerumque ad impietatem aditus aperitur.

Argentoratensem hortatur Episcopum, ut ex adductis rationibus, hujusmodi Matrimonia eliminet.

§. 5. Haec vero paullo fusius uberiusque persequuti sumus, sed ut ex harum prolixitate literarum, sollicitudinem Nostram intelligas, qui de re gravissima, et maxima, scribendi vix finem fecimus. Sed ut sapientiae prudentiaeque tuae has rationes, quas supra tetigimus, quamobrem non sint permittenda haec conjugia, obscuras non fuisse arbitramur; sic religioni tuae, et zelo Domus Dei, quo flagrantem animum geris, plurimum confisi, dilectionem tuam obsecramus, et in Domino obtestamur, ut quantum auctoritate valeas, id efficias, ut his conjugiis nullus in Alsatia fiat in posterum locus; in qua Provincia, Ecclesiae leges suum robur recuperarunt ex edicto, quod anno MDCLXXXIII. cum tanta sui nominis laude edidit gloriosissimae memoriae Ludovicus XIV. Quod si consequare, non haec ultima laus erit tuarum pro Religione rerum praeclare gestarum, consilio, et opera tua Catholicae Ecclesiae fidem, e tam gravi periculo ereptam suam incolumitatem retinuisse. Tibique praecipuo quodam charitatis sensu, dilecte fili Noster, quem unice amamus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem, sub annulo Piscatoris die XVI. Novembris MDCCLXIII. Pontificatus nostri anno sexto.

CCCLXXXVIII.

Dat. die 19. Nov. 1763. Anno VI.

De Ecclesiae Gallicanae malis conqueritur cum Episcopo Mirapicensi, eumque hortatur ad unionem cum caeteris Galliarum Praesulibus, et conjunctim cum Apostolica Sede.

Venerabili Fratri Joanni Baptistae Episcopo Mirapicensi.

Clemens PP. XIII.
Venerabilis Frater salutem
et Apostolicam benedictionem.

Hujus Episcopi egregiam voluntatem in Catholicam Ecclesiam, et conjunctionem cum caeteris Galliarum Antistitibus laudat.

§. 1. Etsi literae tuae brevissima commemoratione malorum, quae quasi rupto muro, et aperta janua in Gallicanam irruerunt Ecclesiam, Nostrum renovarunt dolorem, quem ante hos paucos annos susceptum, multo majorem experimur in dies, quo graviores istbinc de deterrimo apud vos sacrarum rerum statu nuntii ad Nos subinde afferuntur; tamen ea ratione rursus pergratae Nobis fuerunt, quod egregiae tuae voluntatis in Catholicam Ecclesiam, et arctissimae conjunctionis tuae cum caeteris Fratribus Episcopis bene sentientibus, testimonium ferant sane praeclarum. Earum brevitatem probavimus; neque enim opus erat te tantum nata, Venerabilis Frater, singula mala recensentem scribendo defatigari, et non levi incommodo tuo supervacuum laborem suscipere, cum a pluribus Coepiscopis Nostris prolixas de vestris cladibus acceperimus litteras plenas querelarum, quae Nobis interdum lacrymas excusserunt. Equidem vestram dolemus vicem, et iniquissimae conditionis, in qua versamini, Nos maxime miseret; neque adhuc videmus, quam potissimum rationem nunc temporis ineamus propulsandi tantam ab Ecclesia vestra calamitatem. Interea acerrime urimur, quod Janseniana haeresis eo sit progressa, ut sibi assentetur, se nunc maxime omnia cogitata sua posse perficere. Laicos Magistratus in vos, vestrumque divinam potestatem excitavit; ac vestro fecit ut illi opposuerint manus, ne ad aures populorum, ad quos seducendos tantopere incumbit, vestrae voces perveniant. Sanctum interea canibus datur pro eorumdem Magistratuum arbitrio, et libidine: quam quidem horrendam in augustissimum Jesu Christi Corpus injuriam, jure suspicamur, tantam malorum super Gallicanum Regnum traxisse molem.

In qua intima unione ut perseveret obsecrat, ad impedienda Jansenistarum molimina in semine dissidiorum reposita.

§. 2. Id vero Janseniani nunc potissimum student, ut inter Gallicanos Episcopos semina dissidiorum serant, et ab hac Sacra B. Petri Sede eorum abstrahant animos. Summa igitur cautio vobis esse debet ne spiritui dissensionis, quem modo exsufflant Satanas, ullus ad vos pateat appulsus; neve hostium dolo, et fallaciis, ab hac Apostolica Sede, ejusque rectissimis sensibus abalienemini. Si quid enim lucis temporum aliquando ostendere videbuntur, tunc consensionis vestrae, et

cum hac Apostolica Sede conjunctionis profacto non poenitebit: neque enim committemus Apostolica Nostra officia desiderari, quae hoc erunt efficaciora, quuea vehementius vestrum omnium consensus adjuverit. Caeterum futurum speramus, ut infirma quaeque vestra Deus tandem sarciat, et consoletur omnes Ecclesiae vestrae ruinas, et faciat ejus desertum quasi delicias, et solitudinem ejus, quasi hortum Domini. Interea state in uno spiritu unanimes collaborantes fidei Evangelii, et in nullo terreamini ab adversariis. Longaevam tibi senectutem optamus, prosperrimamque valetudinem, et Fraternitati tuae intimo cordis Nostri affectu, eximiae erga te benevolentiae Nostrae pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris die XIX. Novembris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno sexto

CCCLXXXIX.

Dat. die 19. Nov. 1763. Anno. VI.

De eodem argumento Epistolam mittit Episcopo Ucetiensi.

Venerabili Fratri Bonaventurae Episcopo Ucetiensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Hujus Episcopi Literas accepisse profitetur, quibus miserandum Gallicae Ecclesiae statum describitur

§. 1. Miserandam Ecclesiae Gallicanae faciem ante oculos Nostros posuerunt literae Fraternitatis tuae, quibus non modo omnium sacrarum rerum perturbationem, sed causas etiam, unde orta est tanta pernicies, subtiliter, et accurate satis persequutus es. Itane vero tam brevi tempore Ecclesia vestra in tantum est adducta discrimen? Et quae dudum maxime florebat doctrinae integritate, sanctissimisque institutis, et moribus, nunc postquam impiorum hominum in omnem Religionem evertendam incumbens erupit e latebris, ubi diu delituit, acerrima conjuratio, in tantam eadem Ecclesia est prolapsa calamitatem, ut apud vos jam sint pene omnia profligata, et perdita? irrisa Ecclesiae auctoritas; primarii Pastores misere divexati; laicorum manus in Arcam Domini injectae; omni statu dejecti, qui ascenderant ex adverso, et opposuerant murum, ut starent in die praelii pro Domo Domini: onerati injuriis; sibilia excepti, et eo redacti miseriarum, ut fame, siti, et algore necesse sit denique intereant: hominibus, de quorum doctrina et moribus quisque prudens jure dubitaverit, juventutis tradita disciplina, ut ne spes quidem reliqua sit Ecclesiae, si quid paullulum lucis tempora ostenderint, se fideles Ministros imposterum habituram: omnis Religionis cultus, laicorum subditus potestati: Sanctum eorum arbitrio, et libidine canibus datum; ideoque Princeps Regum terrae Christus Jesus Dominus gloriae a Deo Patre constitutus, ad dexteram suam super omnem Principatum, et potestatem, et virtutem, et dominationem, et omne nomen, quod nominatur non solum in hoc saeculo, sed etiam in futuro (horrendum dictu) suis ludibrio sit inimicis.

Quae cuncta aspera mala a Janseniana haeresi repetenda sunt.

§. 2. Interea Janseniana haeresis gaudio triumphat, quod laicos Magistratus adversus Apostolicam Sedem, atque adeo in universam Ecclesiam incenderit; atque ita per eos suum dolorem ulciscitur ex Apostolicis conceptum Constitutionibus, quae pertinacissimae sectae subinde fregerunt audaciam. Cui comparabo Te (lacrimantes cum Gallicana Ecclesia iisdem verbis utimur, quae gemebundus dicebat Propheta de Jerusalem) vel cui exequabo Te, et consolabor Te virgo Filia Sion? Magna est enim velut mare contritio Tua. Quis medebitur tui? Suffoditur, quae est totius spiritualis aedificii divina Ecclesiae auctoritas, et potestas, ut jam pene esset Ecclesia vostra acervus lapidum in ruina, si dispersi etiam fuissent lapides Sanctuarii. Sed id Deus prohibeat, faciatque, ut Vos Episcopi, qui estis arctissime invicem, et cum Apostolica Sede conjuncti, hostium eludatis insidias. Hi enim in occulto sedent, occasionem omnem aucupantes, qua inter vos inducere possint discordias, quarum tandem exitus sit, ab hac Beatissimi Petri Sacra, et Apostolica Sede secessio. In eam enim illorum est inveteratum infinitumque odium, et implacabile,

quam suis semper conatibus senserunt adversam; cujus eversionem, vel ipso non Gallicanae modo, sed universae Ecclesiae interitu mercarentur.

Gallicanum Episcopos precatur ut ad schisma inter se vitandum, eosque ad unionem mutuam invitat, conjunctionemque cum Apostolica Sede.

§. 3. Quamobrem Fraternitatem tuam, caeterosque Collegas Venerabiles Fratres, per Jesu Christi viscera hortamur, et obtestamur, cavete ne sit schisma in vestro corpore, sed id ipsum pro invicem sollicita sint membra, et cum Beatissimo Petro, Nobisque, qui immerentes ejus gerimus vires, firmiter ut Ecclesiae Capiti adhaerete, quo possimus in hoc tempore malo omnia tela nequissimi ignea extinguere. Neque enim Deus, qui se maxime in tribolationibus gloriatur esse adjutorem, in perpetuum obliviscetur Nostri, nec derelinquet Nos in longitudine dierum. Confortamini igitur, et estote robusti in Domino, qui aderit Nobis, cum minime suspicamur, Nosque de hac tentatione eripiet. Tibi vero, Venerabilis Frater, cujus flagrantissimum zelum, summumque in Ecclesiam Sanctam amorem, enixe Deum precamur, ut divina charitate sua in dies exaugeat, Apostolicam benedictionem singularis, et eximiae erga Fraternitatem tuam benevolentiae Nostrae pignus, peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris die XIX. Novembris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCXC.

Dat. die 7. Decembris 1763 Anno VI.

De iisdem Gallicanae Ecclesiae calamitatibus, agit cum Episcopo Montispesulano, ejusque provocat zelum, atque constantiam in protuenda Catholica Religione.

Venerabili Fratri Francisco Episcopo Montispesulani.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Se accepisse ait Montispesulani Episcopi li- teras, aliorumque per Galliam Antistitum de infelici Religionis conditione agentes.

§. 1. Cum ex pluribus Gallicanorum Episcoporum literis acrior, quam unquam antea Nostro versaretur in animo cogitatio de vestrarum Ecclesiarum calamitatibus, et aerumnis, Fraternitatis etiam tuae literas sane tristes accepimus, quae Nostrum, et tanta sacrarum rerum clade susceptum dolorem, non modo renovaverunt, sed etiam retractando auxerunt. Quid enim abest a rerum vestrarum statu, quin sit deterrimos? Profligata Ecclesiae spiritualis auctoritas: in ea nihil fere sanctum, aut inviolatum nihil, sive rerum, sive personarum: ipsum Jesu Christi Corpus, quod trementi manu scribimus, secularium Magistratuum arbitrio, et libidini deditum. Atrocia haec quidem et miseranda; sed tamen aliquid superest, cui, secundum Deum possimus jure confidere, vester nimirum fere omnium Gallicanorum Episcoporum consensus, vestrarum cum hac Sacra Beati Petri Sede conjunctio, vestra demum alacritas, qua scribis omnes ita esse incensos, ut pro tuenda Religione profiteamini, neque fortunarum vestrarum amissionem, neque ipsam mortem recusaturos.

In tanta Religiosarum rerum vastatione, constantem summum opponendum esse suadet, et de Montispesulani Episcopi constantia gratulatur.

§. 2. Hanc animi constantiam, cum a Nobis requirit Deus, certam etiam Nobis spem facit victoriae. *Usque ad mortem*, inquit, *certa pro justitia, et Deus expugnabit pro te inimicos tuos*. At in omni certamine timor quidem semper oboritur. Hunc primum depulsum oportet, qui velit bene rem gerere. Idque fixum in animo habendum, nihil periculosius, quam nimius ipsorum periculorum metus: *qui enim timent pruinam*, ut ait Scriptura, *irruet super eos nix*. Est igitur aliquid omnino faciendum, ut a quotidiana fere injuria, Sanctissimum et Augustissimum Christi Corpus vindicetur. Quid faciam? inquiens. Quidvis facias, prout tibi Deus in mentem injecerit facere, id ut ne fiat, neve Christus pro temporalibus fortunis nostris retinendis, conservandisque inimicis suis tradatur propemodum dedititius. Non humano quodam, et usitato modo, quod non ignorat Fraternitas tua, jacta sunt Catholicae fidei fundamenta, et longe lateque per universum terrarum orbem propagata Christiana Religio. Singulari itidem modo interdum Nobis est defendenda. Et omnes quidem cupimus pacem, sed omnes opus est Nobis vires exerere, ut eam vel ab incitus inimicis extorqueamus. Multi qui-

dem exantlandi labores, plurima etiam, eaque gravissima subeunda pericula, sed nihil recusandum pro illius honore, qui ut Nos eriperet e potestate tenebrarum, se ipse pro peccatis nostris hostiam offerre, et crudelissimum teterrimumque Crucis supplicium subire non recusavit. Peculiaris etiam a Nobis postulat ratio, ut ejus honorem, vel quovis abjecto periculo tueamur, cum peculiari itidem ejus benignitate facti sumus Ministri, et dispensatores Mysteriorum Dei. Non sumos nescii, Venerabilis Frater, huc cogitationes omnes pro tuo in Christum amore semper fuisse conversas, et omni te usum esse ratione, qua Sanctissimam Eucharistiam ab indigna profanatione subduceres.

Quantum damni attulerit Religioni in Gallia, expulsio Clericorum Secularium Societatis Jesu, ad quam impediendam omne studium sed, inutiliter, convertit Apostolica Sedes.

§. 3. Quod ad caeteras querelas tuas attinet, pulsos istbinc Clericos Regulares Societatis Jesu, traditamquo juventutis disciplinam hominibus, quorum doctrina, muresque vel non satis explorati, vel suspicionem aliquam babent, in periculum veoisse jam adolescentes, qui literis sese dare velint, ne eorum animi venenatis sensibus inficiantur: obtumescere missiones: ad poenitentiae Tribunal, et ad Sacram Mensam raros apparere fideles; mala haec, et alia plurima prospiciebamus, cum ad Venerabiles fratres quosdam Gallicanos Episcopos Parisiis congregatos ante hos novemdecim menses ea etiam de re scribebamus.

Tot calamitatum originem Pontifex repetit ex neglecta observantia Encyclicae Benedicti XIV. super Bulla UNIGENITUS

§. 4. Sed haec et alia ejusmodi, atque etiam graviora mala, uno verbo calamitates omnes arbitramur ideo in Galliarum Regnum immisisse Deum iratum, quod Unigeniti Filii sui Corpus indignis tradatur hominibus, Apostolicis decretis notoriae pertinaciterque refragantibus, turbarique pacem in dies magis, quod quidam sibi sint assentati, si nulla ratio Encyclicae praedecessoris Nostri Benedicti XIV. nullus Sanctissimae Eucharistiae babeatur respectus, pacem revocari posse, et istos apud vos tubsrum motus conquiescere.

Monet praelatum caeterosque Galliarum Antistites hortatur, ut sint omnes uno Religionis spiritu unum cor, et cum Apostolica Sede conjuncti.

§. 5. Reliquum est, Venerabilis Frater, ut te, tuosque Collegas, satis jam per se ardentes, et erectos in Domino adhortemur ad strenue praeliandum praelia Domini, custodiendosque a luporum circumeuntium incursibus commissos fidei vestrae greges. Sed stetis oportet omnes io uno spiritu unanimes, et summo animorum consensu vehementer consociati cum hac Beatissimi Petri Sacra et Apostolica Sede. Videtis enim seditiosorum hominum curas omnes in eo versari, ut ab ea prope inscii, et nec opinantes abstrahamini, nec absurde putant, si inde Vos avelli contingat, se facile posse inter vos discordias injicere, et interea dum dissentionibus inter eos excitatis a communi Ecclesiae defensione tantisper averteremini, in haereditatem Christi securae invadere quod Deus prohibeat, et vero prohibebit • *Non erit haeres filius ancillae cum servo meo Isaac.* Quamobrem summopere providendum, ne vestra cum Romana Cathedra labefactetur conjunctio, quod eo saepius vobis inculcandum existimamus, quo periculosioribus temporibus utimur, cum opiniones de Romani Pontificis auctoritate, quas homines Apostolicae Sedis parum amantes extulerunt, et quae Venerabilium Fratrum praedecessorum vestrorum opera, et scriptis, silentio traditae, jam pene extabuerant, non nemo ausus est inter fidei dogmata numerare, et Gallicanam Ecclesiam, quasi eas opiniones existimet esse de fide, ab universa, quae longe aliter sentit, Ecclesia segregare. Est inter vos Episcopali dignitati vir, et summa senectute venerabilis, qui districtum in Apostolicam Sedem gladium streoue retudit. Mirum in extrema aetate versantem, tantas edidisse vires, sed unum illum fuisse, qui in hanc gravissimum causam descenderit, mirum magis! sed quod unus fuerit, eo major illi debetur laus, et gratia. Denique io tanta rerum perturbatione orandum assidue, Venerabilis Frater, in spiritu, et in ipso vigilandum in omni instantia, et obsecratione. Deoque fidendum qui non delectatur in perditionibus nostris, sed post tempestatem tranquillum facit, et post lacrymationem, et fletum, exultationem infundit; et Fraternitati tuae, quam ob eximium Dei zelum, et in Sanctam Ecclesiam amorem, praecipua charitate complectimur, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die VII. Decem-

bris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCXCI.

Dat. die 7. Dec. 1768 Anno VI.

Idem argumentum complectuntur hae Literae ad Episcopum Vivariensem missae, quoad infelicem Religionis statum in Gallia, easdemque hortationes facit Pontifex super constantia in Fide, et conjunctione cum Apostolica Sede.

Venerabili Fratri Josepho Episcopo Vivariensi.

Clemens Papa. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Quantum doloris attulerint Pontificis animo Gallicanorum Antistitum querelae de turbata Religionis conditione per universam Galliam, exprimit Pontifex idem.

§. 1. Literas Fraternitatis tuae ante hos tres menses accepimus, earumdem plenas querelarum, quas de Gallicanae Ecclesiae calamitatibus complures istius Regni Episcopi ad Nos antea detulerant, aliique subinde etiam nunc per suas literas deferre non desinunt. Harum literarum haud ita parvus aliarum super alias cumulus Nobis est propemodum in loco assiduae, et quotidianae querimoniae vestrae, qua dies noctesque conficimur; eoque vehementius angimur, et cruciamur, quod dolori vestro nunc temporis praeterquam lacrymas praebere nihil possumus. Societatem Jesu ictu oculi, nulla causa indicta, vel ipsius ejus inimicis, qui eam acerrime oppugnabant, nec opinantibus, extinctam apud Vos gravissime omnes quiritamini. Rem profecto novam, incredibilem, inauditam, in qua illud Prophetae Nobis usuvenit dicere: *Adspicite in Gentibus et videte: admiramini, et obstupescite: quia opus factum est in diebus vestris, quod nemo credet, cum narrabitur.* Convulsa profecto est pietate, et doctrina praestantium Virorum societas, cum minime oportebat. Nunquam enim impiorum talis adeo atrociter petita est Christiana Religio, nunquam Janseniana haeresis audacius debacchata est in Ecclesiam Catholicam.

Cujus doloris causa adaucta fuit expulsione Clericorum Secularium Societatis Jesu, quorum labores tantum utilitatis erant pro Religionis bono.

§. 2. Quamobrem summotis, qui alacritate summa, et fortitudine cum ejusmodi hostibus depugnabant, quid sacris Pastoribus non pertimescendum? Teque adeo praeter caeteros, Venerabilis Frater, in communi luctu, aequum est iniquissimam horum temporum vicem deflere, quod Episcopalis sollicitudo tua in iis versatur locis, unde illius Societatis laboribus, ac praesertim B. Francisci de Regis, Calviniana haeresis prope omnino fuit eliminata. Juventuti porro doles clausos esse puros fontes imposterum, unde literas, et bonos mores, et religionis amorem hauriebat, traditamque ejus disciplinam hominibus, quorum cum inexplorati sint doctrina, et mores, nemo prudens Paterfamilias liberos suos illis commiserit erudiendos. Haec probe perspiciebant sapientes ii Magistratus, qui in superioribus Regni Curiis vehementer cum alterius factionis hominibus pro conservando tanto Ecclesiae bono pugnaverunt, inter quos in Aquisextiensi Curia Frater germanus tuus, communi honorum omnium judicio, magnam retulit laudem.

Ad quam impediendam expulsionem quantum, sed, inutiliter ad laboraverit Pontifex, commemorat.

§. 3. Haec vero omnia, quae deplorastis mala, multo antea ipsi prospeximus; e quibus ut Ecclesiam eriperemus, Christianissimi Regis implaravimus opem, eique gravissimas dedimus literas, et ad complures Venerabiles Fratres Gallicanos Antistites, qui Lutetiam Parisiorum ante hos menses viginti de temporalibus Ecclesiarum rebus tractaturi convenerant, copiose itidem scripsimus; rati, Religionem optimi Principis ei Societati, tantopere in Ecclesia Dei frugiferae, venturam esse auxilio, et piissimorum Antistitum preces ad Regiam opem sollicitandam maximo futuras esse momento. Sed neque Regis egregia voluntas, nec summum Regiae piissimaeque familiae studium, nec praeclarum religiosissimorum Antistitum de Societate Jesu judicium, nec complurium Magistratum pietate, et sapientia praestantium conatus, quidquam profuere, sic Deo volente, qui magnus consilio, et incompraehensibilis cogitatu, cujus oculi aperti sunt super omnes vias filiorum Adam, ut reddat unicuique secundum vias suas, et secundum fructum adinventionum suarum, tentare voluit

servos suos, et impiorum, et male de Catholica Fide sentientium hominum objicere sibilis, ut Ecclesiae Dei puriore humilitatis spiritu inserviant. Caeterum Nostra est omnis in uno Deo fiducia, qui vulnerat, et medetur, percutit, et manus ejus sanabunt; qui dissipat cogitationes malignorum, ne possint implere manus eorum, quod caeperunt.

In tanta Religionis aerumna, curandum prae primis est praecipua observantia Constitutionis UNIGENITUS S. M. Clementis XI.

§. 4. Verum etsi humanas vires his malis efficacia remedia afferre non posse videantur: atque iis sanandis sibi forte servavit Deus singulari quadam ratione suum adhibere auxilium, ne quis forte dicat « *De manu mea factum est hoc Vobis* » sed omnes uno ore conliteantur, et dicant: *haec mutatio dexterae Excelsi*, non tamen sic Dei ope fidendum, ut Nostra in Religionem studia relanguescere videantur. Omni igitur conatu conniti debetis, ut notorie refragantes Dogmaticae praedecessoris Nostri Clementis XI. Constitutioni: *Unigenitus*: a Sacra Eucharistia prohibeantur. Sic enim a Christi Domini augustissimo Corpore quotidiana fere depelletur injuria, iratusque adhuc Deus, cum ejus honorem vindicaveritis, fiet placabilior: tum Encyclicae praedecessoris Nostri Benedicti XIV. quam ipsi confirmavimus, suus restituetur honor, et Ecclesiae divina eminebit auctoritas, et potestas, quam si patiamur omnino perfringi, actum est de Evangelica doctrina, et de Christiana Religione universa. Haec autem eo validios defendenda est Nobis auctoritas, quod ex ejus contemptu tanta Catholicae Ecclesiae mala evenerunt. Si enim fontem illum pestiferum exquiramus, unde impietatis erupit tam foeda prolovies, eamque diligenter semitam, adverso itinere persequamur, qua transeundo semper increscens, nunc superfusa Ecclesiae campos pene complevit, comperies ortam ex effrenata opinandi libidine, qua homines « *in suo sensu, et in suo verbo permittentes dominari superbiam, unde sumpsit semper initium omnis perditio* » paullatim divinae auctoritatis jugum excusserunt, et ab Apostolica Sede, atque adeo a Catholica Ecclesia omnino defecerunt.

Jansenianae sectae doctrinae obsistendum a qua praecipue male in Religionem eruperunt sub effictae pietatis obtutu.

§. 5. Ad hanc viam, quae ad interitum ducit, Janseniana haeresis aditum his novissimis temporibus patefecit; et dum ejus sectatores sibi soli videntur ita sapere, et cum illis quasi sapientia sit moritura, satagentes Ecclesiae renovare aedificium vehementer illud labefactarunt. Id si negaverint « *Lapis de pariete clamabit, et lignum, quod inter juncturas aedificiorum est*. Quamobrem, Venerabilis Frater, te tuosque Collegas omnes obtestamur in Domino, et obsecramus: in id potissimum incumbite, ut Ecclesiae, atque adeo Beatissimi Petri Cathedrae, in qua est « *integre, et vera Christianae Religionis, et perfecta soliditas, et extra maculam semper est Catholica servata Religio* » divinam sublimemque potestatem auctoritatemque tueamini.

Ad quod consequendum intime conferet Antistitum unio inter se, eorumque cum Apostolica Sede consociatio.

§. 6. Id vero haud aliter consequamini, quam si invicem consociati, et cum Apostolica Sede arctissimo vinculo conjuncti, firmissimum opponamus murum, et sternus in die praelii pro Domo Domini. Videtis non nemo quid novissime designavit. Conjunctionem vestram cum hac Sacra B. Petri Sede visus est voluisse dirimere, parum animadvertens, pravum ab hominibus huic S. Sedi infensis, quibus ille nimium tribuit, hausisse doctrinam; dum enim opinionis ejusdem Apostolicae Sedis auctoritati parum faventes in Fidei Dogmatibus ponit, se et Gallicanam Ecclesiam, quam falso existimat in hac sententia sibi esse consortem, ab universa Ecclesia, quae longe aliter sentit, inscius imprudensque sejunget. Denique harum summa Nostrarum litterarum huc redit « Solliciti omnes servare unitatem Spiritus, Nobis, et Apostolicae Sedi quam firmissime adhaerestis oportet. Hanc condemnati erunt « qui blasphemaverint, benedicti qui aedificaverint. Ipsa autem laetabitur in filiis suis, quoniam omnes benedicentur, et congregabuntur ad Dominum: Beati omnes, qui diligunt eam, et qui gaudent super ejus pace. Denique tibi, Venerabilis Frater, singularis, qua te zelo Dei tantopere flagrantem complectimur, charitatis Nostrae pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die VII. Decembris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno sexto.

CCCXCII.

Dat. die 14. Dec. 1763. Ann. VI.

De ingravescentibus quotidie in Gallia malis in Ecclesiae perniciem agit cum Conseranensi Episcopo, quem commendat pro ejus intima unione cum Apostolica Sede.

Venerabili Fratri Josepho Episcopo Conseranensi.

Clemens Papa XIII.

Venerabilis Frater, salutem et Apostolicam benedictionem.

Enumerantur mala quibus semper magis in dies premitur Gallica Ecclesia.

§. 1. Miseram, et aerumnosam Gallicanae Ecclesiae conditionem narrant literae tuae, quibus legendis prope Nobis sunt lacrymae abortae. Divina Ecclesiae jura omnia sublata: Pastorales Episcoporum literae ad populos sibi commissos igni traditae Carnificis manu: contemptos passim Sacerdotes, atque ipsum adeo Christum Jesum, cujus illa divina vox est: qui Vos spernit me spernit: Sacrae Inquisitionis decreta rejecta cum dedecore et probro; laetabundam sese jactare impietatem, et de eversa prope Religione, quasi triumphos agere: gregibus vestris circumeuntes lupos avide inhiare: cum periculosissimis potentiis Vobis confligendum, nec nisi in hujus Apostolicae Sedis auxilio spem ullam reliquam esse: haec afferunt literae Fraternitatis tuae sane misera, et luctuosa; quibus illud atrocissimum addere potuisses, augustissimum Christi Corpus laicae potestatis arbitrio notorie refragantibus Constitutioni *Unigenitus*: sacrilege praeberi, atque ita Dei Filium, Dominum gloriae, indignissime stipatum Satellitibus duci ad ludibrium, et contumeliam: quae res tantam habet atrocitatem, ut ei nulla quaevis aequiparari possit indignitas.

Commonet hunc caeterosque Gallicanos Episcopos ne in suporum laqueos incidant, quibus conantur, eos ab intima cum Apostolica Sede conjunctione distrahere.

§. 2. Feda alia multa, et miseranda Nobis narrant aliorum etiam complurium Gallicanorum Episcoporum literae, ex quibus demum apparet, deteriore statu ut sitis, unum tantummodo inferiorem gradum esse relictum. Atque illuc vos dejicere meditantur, qui infenso huic S. Sedi animo et inimico Gallicanos Episcopos a Romana Beatissimi Petri Cathedra abstrahere sunt ausi. Quid enim aliud moliuntur, cum tamquam Fidei dogmata, populo proponunt opiniones Pontificiae auctoritati adversas, quibus qui assentiti esse videbantur, suum deprecati sunt factum, veniamque ab hac Apostolica Sede petierunt; quas religione summa praeditus Rex piissimus, et immortalis memoriae Ludovicus XIV. sancte promisit, nullum in Regno suo deinceps locum habituras, quas denique caeterae per totum orbem Ecclesiae minime sequuntur. An non videntur Gallicanam Ecclesiam, cui pravos ejusmodi sensus suos falso affingunt, a caeteris totius Orbis terrarum Ecclesiis, et ab hac Sacra B. Petri Sede voluisse revellere? Sed resistendum audacibus inimicorum conatibus, junctoque agmine S. Sedi firmiter haereatis oportet, quo possimus Ecclesiam Dei ab eo, quod minitantur, schismate prohibere.

Conseranensem laudat Episcopum pro sincera cordis sui affectione, qua semper Apostolicam Sedem est prosequutus.

§. 3. Hac vero, Venerabilis Frater, cohortatione te non egere agnoscimus, qui aperte scribis, Deum Vicario in terris suo nunquam deesse, et si Nos sileremus putare te idem prope futurum, ac si Deus ipse quiesceret, et sileret. Deo igitur gratulamur, Fraternitatem tuam cum plerisque Collegis tam bene animatam esse in Apostolicam Sedem. Non sumus nescii, quod scribis, esse aliquot inter vos, sed tamen paucissimos, qui tempori ut serviant, aut alia deteriore, ut ais, causa ium sermone, tum etiam scriptis scandalum Fidelibus offerunt. Id quidem Nobis vehementer dolet, sed illud gravissimum, quod etiam Beatus Job praecipue deplorabat: *Necessarii mei recesserunt a me.* Sed si quaerunt quae sua sunt, non quae Christi, de hominibus placere malunt quam Deo, si nihil commoventur Ecclesiae querelis, quae gemebunda clamat, *Filios enutrivi, et exaltavi, ipsi autem spreverunt me.* Nos interea misericordissimum Deum enixe precamur, ut auferat ab eis spiritum hujus mundi, eorum in animis Spiritum, qui ex Deo est, divino gratiae suae lumine exsuscitet, eosque retrahat ab involutis semitis gressuum eorum, ne in vacuum ambulent. Tibi denique Venerabilis Frater, rectis sensibus cuncti, Omnipotens Deus per-

ficiat gressus tuos in viis suis, ut nunquam vestigia tua moveantur; et Fraternitati tuae, quam praecipue charitate complectimur, singularis Nostrae erga te benevolentiae pignus; Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIV. Decembris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

CCCXCIII.

Dat. die 17. Dec. 1763. Anno VI. Sardiniae Regi, ejusque Natis, et Successoribus facultatem indulget, ut Missam in Navigiis Liburnicis celebrari facere possint, et valeant.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exponuntur causae hujus indulti concedendi. §. 1. Nuper pro parte carissimi in Christo filii Nostri Karoli Emmanuelis Sardiniae Regis Illustris Nobis expositum fuit, quod ipse Karolus Emmanuel considerans tam Officiales, quam Milites, Nautas, et Turmam Catholicam, aliosque Vectores, qui super Classi Navigiorum Liburnicorum vulgo nuncupatorum Fregate, ac Triremium suarum reperiuntur, tempore expeditionis contra communes Christiani nominis hostes, et pro tuendis ditionibus eidem Karolo Emanueli Regi subjectis; longo tempore, et multoties in solemnioribus anni festis diebus, prout etiam quando in oris maritimis Catholicorum Principum, et in illorum Portibus existunt, tum propter anni tempestates sibi adversas, quae minime permittunt tentorium in terra figere, et obtentere, sub quo Missae sacrificium celebrari possit, tum propter distantiam terrae firmae, Sacrosanctum Missae Sacrificium audire non posse, ut hisce incommodis, et inconvenientibus (ne pietas, et devotio in Officialibus, Militibus, Nautis, Turma, et Vectoribus pro tempore existentibus minuatur) occurri possit, idem Missae Sacrificium, in Navigiis Liburnicis, et Triremibus praedictis celebrari facere posse plurimum desiderat. Nobis propterea dictus Karolus Emmanuel Rex humiliter supplicari fecit, ut sibi in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Sardiniae Regis religiosae postulationi Pontifex annuit, designatis opportunis cautelis. §. 2. Nos piis ejusdem Karoli Emmanuelis Regis postulatis hac in re quantum cum Domino possumus favorabiliter annuere volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eidem Karolo Emmanueli Regi, ejusque Natis, et Successoribus, petitam facultatem celebrari faciendi Sacrosanctum Missae Sacrificium hujusmodi, in dictis Navigiis Liburnicis, et Triremibus suis tempore Navigationis, tum tempore, quo Navigia Liburnica, et Triremes hujusmodi anchoratae sunt in quibusvis oris maritimis, et litoribus, ac Portubus habitatis, et non habitatis, et dummodo celebratio praedicta eo tempore, quo mare tranquillum, et Coelum serenum reperiatur, et cum assistentia alterius Presbyteri, seu Diaconi fiat, ita ut periculum effusionis sanguinis in dicta celebratione minime adsit, auctoritate Apostolica, tenore praesentium concedimus, et indulgemus. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die decima septima Decembris millesimo septingentesimo sexagesimo tertio, Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCXCIV.

Dat. die 31. Dec. 1763. Anno VI. Nuvas Duci, et Venetae Reipublicae querelas dirigit, quod nondum expulerint ab Ecclesia S. Georgii Schismaticum Episcopum, iterumque hortator, ut Catholicae Religioni consulant, neque sinant, Apostolicam Sedem ad suam interponendam auctoritatem compelli.

De hac eadem materia adsunt Epistolae 27. Febr. 1762. et 23. Januarii hujus anni relatae hoc Tomo Num. CCLXVII. pag. 619. et CCCXXXV. pag. 736.

Dilectis Filiis Nobilibus Viris Duci, et Reipublicae Venetiarum.

Clemens PP. XIII.

Dilecti filii Nobiles Viri salutem, et Apostolicam benedictionem.

Praecedentes literas Venetae Reipublicae hac super re perscriptas, commemorat.

§. 1. Saepe antea per literas apud vestras Nobilitates, de Graecorum schismaticorum isthic commorantium conquesti sumus audacia, qui in Ecclesiam S. Georgii invadere sunt ausi, eamque schismatis foeditate polluere. Cumque id responsum semper a vobis tulerimus, quod quidem Nobis de spectata jam satis omnium vestrum in Catholicam Ecclesiam voluntate persuaderet, nihil tamen de efficaci aliqua ratione afferret, qua eorumdem Graecorum, qui sunt apud vos catholica fides et unitas conservari possit incolumis, adhuc ad vos scribere constituimus, nec umquam clamando finem faciemus, fidemque vestram usque adeo implorabimus, donec aspersam illi Ecclesiae tam turpem maculam eluatis. Urget divini honoris tuendi, fideique et unitatis Catholicae conservandae officium, a quo in animae Nostrae perniciem recedere plane non possumus. Tempus ferì videmus non sine magno animi Nostri dolore, et ab eo, qui est Judex vivorum, et mortuorum vehementer Nobis metuimus, quod hac patimur cunctatione, tam turpe dedecus in Ecclesia Dei, tantamque indignitatem cum maxima fidelium offensione propemodum inveterascere.

Valde confidit Pontifex in religione, sapientia, atque prudentia Venetorum Magistratuum.

§. 2. Quamquam dum in hac acerba, quae Nos maxime territat, cura, et cogitatione versamur, multum animi Nostri aegritudinem spes illa demulcet, quam in vestra, ad quidvis Deo, ejusque honori, et gloriae praestandum paratissima voluntate, tum etiam in illa sapientia et aequitate posuimus, cujus praecipuam laudem mirifica sane omnium consiliorum vestrorum prudentia vobis peperistis. Quid enim a vobis petimus amplius, quam quod ab ipsis majoribus vestris, Orthodoxae fidei inter Graecos conservandae, Graecique ritus Catholici in Ecclesia S. Georgii unice exercendi maxime cupidis, sapientissimo consilio decretum fuit? Voluerunt enim, Ecclesiam illam omnino esse in praecipua Sedis Apostolicae potestate, et ab ea suspensas habere rationes suas, unde originem duceret, quam conditionem probe nostis, Dilecti Filii Nobiles Viri, Graecis extruendae illius Ecclesiae cupidis a Senatu vestro disertis fuisse verbis impositam.

Ecclesia Sancti Georgii ex Pontificum voluntate pro Graecis Catholicis aedificata, sub immediata Apostolicae Sedis potestate collocata fuit.

§. 3. Et Praedecessor quidem Noster felicis recordationis Leo X, qui videret Graecos rem divino cultui augendo, et Religioni amplificandae utilem postulare, iis non modo potestatem dedit illius Ecclesiae aedificandae, sed ipsam Ecclesiam, et Presbyterum, qui sacramenta Graecis administraret sibi seposuit, voluitque, ut in postremum essent sub immediato Sedis Apostolicae patrocinio. Graecos deinde, quod Apostolico favore se praebuissent indignos, fel. rec. praedecessor Noster Clemens VII. eo beneficio privavit, quos rursus praed. itidem Noster Paulus III. in suam gratiam receptos in pristinum statum restituit. Ex quo perspicuum est, Ecclesiam S. Georgii, quae Venetiis est, Graecosque isthic commorantes in Apostolicae Sedis peculiari semper fuisse clientela, et Pontificia gratia, et favore floruisse. Quaenam autem, aut unde tam nova, tamque inopinata rerum animorumque haec immutatio? Ut non modo a Romani Pontificis potestate, sed a cujuscumque Catholici Episcopi jurisdictione eam Ecclesiam quisquam isthic moliatur subducere, et a Catholica communione sejunctam, sacramentisque a schismatico homine administrandis foedissima violatione profanam velit?

Iterum sacrilegam Schismatici viri electionem condemnat in Antistitem Ecclesiae S. Georgii deputati.

§. 4. Atque ipsum id est, quod schismaticorum turbam quamdam Graecorum moliri perspicuum est, qui vestro patrocinio, et auctoritate temere abusi, sacrilegum illum Sacerdotem nomine Facea, ad Praesbyteratus Ordinem promotus, in schismate, et schismaticis, Episcopalem consecrationem consequutum, sibi constituerunt Episcopum; quem propterea certo scimus Apostolici Ministerii Divina carere missione; quem omnis legitimae auctoritatis expertem, quem ab Ecclesia extorrem, quem denique a Sedis Apostolicae, quae petra est, et Christianae unitatis fundamentum, certo novimus, omni esse communione sejunctum. An nun igitur ejusmodi hominem commissum sibi Gregem exi-

stimabimus proditorum? An non illum ad pestiferae doctrinae pascua adducet, venenatisque animi sui sensibus imbibet? An non quam longissime oves arcebit ab ovili Christi, quod est Ecclesia cum Capite suo conjuncta? Quid tali homine exitialius, qui summum animabus sibi concreditis perniciem afferat? Neque enim dubitari potest, qui extra Ecclesiam sit, ei spem salutis omnem esse ademptam.

Quantum damni ad Catholicae Religioni, si schismaticus Antistes ulterius in Ecclesiae administratione tolleretur.

§. 5. Itaque homini aperte schismatico, et ab Ecclesia Catholica segregato, in inclyta vestra, carissimaque Patria Nostra, si spirituali Graecorum tradita sit gubernatio, quantam inde censetis ad animas Jesu Christi sanguine redemptas perventuram esse perniciem? Prophanum enim Altare erigitur, Dominico Gregi Pastor, immo verius praeficitur Lupus, cum quo quisquis communicet, et ab eo divinorum fiat particeps Mysteriorum, a vera Jesu Christi Ecclesia desciscit, unitatemque abrumpit Catholicae communionis. Quinam vero bonorum omnium, et quotquot cupidi sunt Veneti bonoris, et dignitatis, futurus est dolor, cum schisma in media Civitate exultans videbunt, et gestiens de Ecclesia Catholica quodammodo triumphare?

Vetera decreta Venetae Reipublicae commemorat, quibus consultum fuerat gubernio Ecclesiae Sancti Georgii.

§. 6. Procul igitur, sine cunctatione ulla, hominem isthinc abigite, qui signum extulit divisionis; Majorumque vestrorum decreta in memoriam vestram revocate, quorum Decemvirales leges, tum veteres, tum novissimae jubent, in Ecclesia S. Georgii soli Catholicae Religioni dari locum: amovendum quidquid Religionis, et Fidei integritatem, castitatemque maculare possit, atque polluere: praedecessorum Nostrorum, quae de illius Ecclesiae fundatione prodierunt Constitutiones, sancte servandas: Ecclesiae Cappellanos non aliunde sumendos quam ex Catholica Ecclesia, et Catholicae communionis participes: eosdemque non prius ad Sacrum Ministerium adhibendos, quam in manibus Nostri, et Sedis Apostolicae apud Vestram Nobilitatem Nuncii, aut Venetiarum Patriarchae Catholicam fidem profiteantur: pellendos denique omnes, in quibus aliqua suspicio schismatis resideret. Has, dilecti Filii Nobiles Viri, anno MDCCXX. leges tulistis, quibus ea, quae per duo saecula saepe Majores vestri constituerunt, sapienti religiosoque consilio confirmastis. Cum igitur propter vestram in veteribus retinendis conservandisque institutis, et legibus gravitatem atque constantiam, Respublica sitis usis usque ad hanc diem optima, et florentissima; qua ratione, ubi de Religione agitur, cui veluti praecipuo fundamento ipsam existimatis positam esse stabilitamque Rempublicam, ab antiquis Majorum vestrorum scitis, decretisque vobis fas esse existimabitis declinare? Sed ut per venas vestras, quem a Majoribus duxistis, idem sanguis diffunditur, sic illorum spiritus, eosdemque sensus omnes putamus vos in animo gerere, nec futurum sospicamur, ut ab ea via, qua illi ad tantam gloriam, et amplitudinem pervenerunt, ullo unquam tempore vos reflexisse videamini. Contra sperare Nos jubet, pietatis, et Religionis, quo alti, educatique estis; vos ut in caeteris, ita in hac re vestrorum Majorum pressurus esse vestigia.

Suum exprimit dolorem, quoties ad tot mala removenda, Apostolicae Sedis auctoritatem interponere cogeretur.

§. 7. Caeterum quis esset animi Nostri dolor, si res eo deduceretur, ut Apostolici Nostri muneris cogeremur exequi officium, cujus partes sunt pestifera pascua gregi defendere, et hene valentes oves, et incorruptas a morbidis segregare, ut quae extra caulam Domini, et quae contra sint intra Ecclesiae septa, quivis quam facillime possit dignoscere? Quod Pastoris praecipuum munus ne deseramus, assidue Nos terret durissimum futuri saeculi judicium, cum Nostrae gubernationis summo Judici rationes sumus reddituri, eodemque oportere vos esse in metu, dilecti Filii Nobiles Viri, de omnium vestrum aeterna salute solliciti paterno, animo vos admonemus; reddenda enim itidem vobis est ratio ejus potestatis, quam a Deo ad administrandam Rempublicam accepistis. Cogitate quae tum esset animorum vestrorum anxietas, si vos Deus argueret, in ea positos potestate ad temporalia magis vos habuisse respectum, quam ejus honori et gloriae inservisse. Igitur in hac re quo demum vestrorum consiliorum redeat summa, a Nobilitatibus vestris petimus plane, et aperte fieri certiores, ut possimus inde Nostra itidem consilia capere, quae nisi

alterius ordinis rationibus deflectantur, ne dubitetis eo semper fore convarsa, ut firmiora, et illustriora extent in dies summae erga vos, Inclytamque vestram Rempublicam Apostolica e benevolentiae, et charitatis Nostrae argumenta, cujus interea pignus, paterno Nostri cordis affectu, vobis dilecti Flii Nobiles Viri, Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXXI. Decembris MDCCLXIII. Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCXCV.

Dat. die 14. Jan. 1764. Ann. VI.

S. R. I. Principibus, ad aligendum Romanorum Regem congregatis, commendat Josephum Austriaa Arrhiducem, cujus virtutes, et merita designat.

Venarabilibus Fratribus, ac dilectis Filiis Nobilibus Viris S. R. I. Principibus Electoribus, Francofurti ad eligendum Romanorum Regem congregatis.

Clemens PP. XIII.

Venerabiles Fratres, at dilecti filii Nobiles Viri salutam, et Apostolicam Benedictionem.

Summ Principibus Electoribus desiderium exprimit pro electione Josephi Austriae Archiducis in Romanorum Regem.

§. 1. Ubi primum accepimns a vobis cogitari de Romanorum Rege eligando, quo tanquam novo subsidio praefulcintur Imperium, et confirmetur, incredibili voluptate perfusi sumus; at in eam spem venimus, futurum ut novo hoc praesidio addito, validiores capiat vires ipsa etiam Ecclasia, et Catholica res universa. Hanc vero spem Nostram plane exploratam habebimus, si Regia illa dignitas, dilectissimo in Christo Filio Nostro Josepho Austriae Archiduci tribuetur, qui magna indole praeditus et axcelsa, multis adhuc, et luculentis ostendit indiciis ab utraque clarissimorum Parentum tuto terrarum Orbe inclyta stirpe, Regios sibi esse ingeneratos mores, eorumque sanctissima disciplina, suo inditum esse animo, summum in Religionem studium, egregiamque illam pietatem, quae propria semper fuit Lotharingii, et Austriaci sanguinis. Quamobrem egregii Principis, cujus ex virtutibus magna Nobis et praeclara merito pollicemur, electionem hanc, summa vestrum consensione fieri, magnopere cupimus; nec quidquam Nobis est longius, quam ut Germaniam universam de tanto bono sibi laetabundam gratulari videamus.

Eisdem Principibus Electoribus in unum congregatis Religionis negocia commendat illisque tutelam.

§. 2. Vos interea, Venerabiles Fratres, ac dilecti Flii Nobiles Viri, obtestamur in Domino, et obsecramus, ut quoniam isthuc convenistis, communibus studiis ad Christianae Religionis tutelam cogitationes omnes, quod pietas vestra postulat, conferatis, eaque capiatis consilia, quae omnibus palam faciant, vos fidei incolumitati, Ecclesiaeque sanctissimis juribus voluisse consultum. Hunc vero quae pertinent, ne longiores simus, Venerabilis Frater Nicolaus Archiepiscopus Trajanopolitanus, quem ad vestra Comitia, Nostrum, et Apostolicae Sedis mittimus Nuncium, vobiscum communicabit; cujus verbis aamdem a vobis fidem petimus adhiberi, quam Nobis ipsis adhiberetis. Vestrae autem non modo humanitatis, sed etiam in hanc Sacram B. Petri Sedem devotionis erit, virum generis nobilitate, doctrinae praestantia, morumque gravitate spectatissimum, Nostroque nomine gerentem publicum hujus Sanctae Sedis negotium, iis prosequi honoribus, et officiis, quae vestram arguant Religionem, et quam Ecclesiae universae Capiti semper exhibuistis dignam Catholico nomine reverentiam; vobisque, Venerabiles Fratres, ac dilacti Filii Nobiles Viri, praecipuae Nostrae erga vos charitatis pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XIV. Januarii MDCCLXIV. Pontificatus nostri anno sexto.

CCCXCVI.

Indulget quod in futura Romanorum Regis electione, etsi Electores Acatholici convenerint, attamen ea firma, et valida habeatur, sanatque quoscumque defectus, Dat. die 14. Jan. 1764. Ann. VI.

etiamsi Franciscus, in Romanorum Imperatorem electus, nondum fuerit coronatus.

Venerabili Fratri Emerico Josepho Archiepiscopo Moguntino S. R. I. Principi Electori.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem et Apostolicam benedictionem.

Cum ob praeclare in Christianam Rempublicam, et Catholicam Religionem merita carissimi in Christo Filii Nostri Francisci Lotharingiae, et Barri Ducis, nec non Etruriae sibi subjectae Magni Ducis in Romanorum Imperatorem electi, magnamque indolem perspectamque dilectissimi in Christo itidem Filii Nostri Archiducis Austriae Josephi ejusdem Francisci primogeniti virtutem, qua aetatem antevertit, de ipso Josepho in Francofurtensi Principum Electorum conventu, in Romanorum quoque Regem concordibus eorum suffragiis renunciando, ut gemineto in Caesarea Domo munimento, publica fulciator felicitas egi posse judicaverimus; omnibusque temporum, et personarum ponderatis rationibus, et momentis, probemos hanc fieri electionem: cumque electio ipsa legitime prorsus et sine defectibus peragi non possit, Electorum Principum Catholicorum religioni, pietati, et zelo plurimum tribuentes, utque omnis occasio querumcumque difficultatum, ac perturbationum, quae inde forsan oriri possent, de medio auferatur, huic rei benigne consulere decrevimus. Quamvis igitur inter Electores intervenirent Acatholici, legitimo jure minime suffulti, vel ipsorum administri, tamen electionis vim, firmitatem, et robur fore volumus, ac si ab omnibus Electoribus, et ipsis quidem Catholicis, recte atque ordine facta fuisset, periterque huic novi Romanorum Regis electioni minime hac vice obstare decrevimus, quod memoratus Franciscus in Imperatorem electus, nondum fuerit coronatus: hos enim defectus omni efficaciori, et validiori ratione, et auctoritate plane supplemus. Plura de hoc a Venerabili Fratre Nicolao Archiepiscopo Trajanopolitano Nostro extra ordinem Nuncio, cognoscet Fraternitas tua, cui interim Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIV. Januarii MDCCLXIV. Pontificatus nostri anno sexto.

CCCXCVII.

Conventus Divi Francisci Civitatis Assisii ab jurisdictione Provincialis Provinciae Umbriae eximitur, et sub immediata Generalis subjectione ponitur ad instar Conventus SS. XII. Apostolorum de Urbe. Dat. die 20. Jan. 1764. Anno VI.

Clemens PP. XIII.

Ad futuram rei memoriam.

§. 1. Suprema Apostolicae charitatis, providentiaeque Nostrae erga omnes Christifideles, atque eos potissimum, qui e fluctibus saeculi erepti, ad tranquillum Religionis portum confugerunt, adhibenda Nobis cura maximopere postulat, atque exigit, ut omnem Pontificiae benignitatis, auctoritatisque operam, consiliumque in hoc studiosissime collocemus, ut dissidiis, dissentionibusque procul amotis, atque eliminatis, ubi opus esse constiterit, omnia, inter viros praesertim Religiosos, in pace fiant, et omnia ad Divinum cultum adaugendum, Regularem disciplinam confirmandam, procurandamque aeternam animarum salutem componantur, constabilienturque. Exordium.

§. 2. Exponi siquidem Nobis nuper fecit Venerabilis Frater Joannes Baptista Colombini Archiepiscopus Beneventanus Minister Generalis Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci Conventualium nuncupatorum, quod sacer Conventus sub invocatione ejusdem Sancti Francisci Civitatis Nostrae Assisiensis dicti Ordinis, licet ab antiquo, et immemorabili tempore, usque ad praesentem diem, peculiari devotione ab universo Ordine praedicto, et ab illius Superioribus, et Alumnis, quippe quod in illi adnexa Patriarchali Ecclesia corpus ejusdem Sancti Francisci, ut pie

Ad evitanda dissidia inter Stos Conventus Assisiensis et Ministros Provinciales, usque ab Anno 1741, a Diffinitorio Generali Ordinis demandata fuit immediata subjectio dicti Conventus Ministro Generali.

creditur requiescit, semper habitus, retentusque fit, nihilominus magnas perturbationes pertulerit, ac gravibus molestiis assidue subjectus remaneat, attentis civilibus dissentionibus, partiumque studiis inter Fratres, seu filios memorati Conventus ex una, et Superiores Provinciales Provinciae Umbriae dicti Ordinis, intra cujus limites dictus Conventus reperitur, ex altera partibus, vigentibus, absque eo, quod ad illas sedandas, componendas, et penitus evellendas satis fuerint, sive praerogativae, gratiae, privilegia, et indulta eidem Conventui, et Ecclesiae praedictae ab Apostolica hac Sancta Sede concessa, et impertita, sive decretum per modum ultimi judicii, aut definitivae Sententiae a Generali memorati Ordinis Diffinitorio in Alma Urbe Nostra Anno MDCCXXXXI. in unum congregato latum, et publicatum, quo omnimoda auctoritas, jurisdictio, et Superioritas supra Conventum bujusmodi in omnibus, Ministro ipsius Ordinis Generali pro tempore existenti privative ad quoscumque Superiores Provinciales commissa, demandata, et adjudicata remansit.

Qua tamen immediata subjectione non obstante, plures adhuc dissensionis causae.

§. 3. Ipse vero Joannes Baptista Archiepiscopus, et Minister Generalis veretur, ne repetitae controversiae, et dissentiones hujusmodi, quae praeter, et ultra charitatis defectus, religiosam quietem, et regularem observantiam perturbare solent, atque non minimam confusionem praesertim iis Professoribus servitio dictae Ecclesiae addictis afferre dignoscuntur, tractu temporis magna dissidia, et damna excitare valeant; cum autem sicut ipse Joannes Baptista Archiepiscopus, et Minister Generalis existimat esse, et existere causas, quae ejusdem Conventus quietem turbare pergunt.

Et prima quidem dissidiorum causa habetur ex incorporatione Conventus Assisiensis Provinciae Umbriae.

§. 4. Prima est incorporatio hujusmodi Conventus Regulari Provinciae Umbriae, cujus propterea filii habentur Fratres dicti Conventus, qui in eadem vocis activae, et passivae jure in quibusvis Capitulis, sive Congregationibus intermediis fruuntur, eaque de causa accidit, ut Ministri Provinciales Provinciae praedictae pro tempore existentes jus, auctoritatemque contendunt in eo exercere saltem in aliqua parte faciendi visitationem tam in Novitios, quam in Novitiatus locum, eo quod satis rationi consentaneum ipsis videatur in Conventu, qui eidem Provinciae aggregatus est, et intra illius limites existit, Provinciales Ministros saltem aliqua Jurisdictione gaudere, id vero illius Fratres seu filii concedendum esse minime sentiunt, neque opinantur, et arbitrantur aliquem in eorum Conventusque praedicti Superiorem agnoscere debere, quam Ministrum Generalem pro tempore existentem, postquam dictum Diffinitorium Generale id ipsum sanxit, decrevitque.

Itemque dissidia augebantur ex filiatione qua gaudent Fratres Conventus Assisiensis.

§. 5. Altera vero causa magis immediata, unde prima originem ducit, est jus filiationis hujusmodi Conventui, quo gaudent illius Fratres, aut nomine dicti Conventus ad habitum per Fratres ipsius Ordinis gestari solitum admissi, aut Conventui praedicto aggregati; vigore autem dictae filiationis Fratres saepedicti Conventus etiam filii hujusmodi Provinciae existunt, et pro illis habentur, et omnibus privilegiis, et praerogativis, quibus caeteri Provinciae praedictae filii fruuntur, et reliquis aliorum illius Conventuum filiis communes sunt, praesertim voce activa, et passiva gaudentibus, potiuntur itidem, et gaudent. Ex hujusmodi filiationis consuetudine aliud inconveniens ortum habet, illudque est, nempe cum filii Conventui praedicto aggregati, aliquando non satis bene morati, aut minus apti ad servitium exhibendum, sive Conventui, sive illis Patriarchali Ecclesia hujusmodi succedant, tamen magno cum aliorum onere tolerari debent ex una, ex altera vero partibus Ministro pro tempore existenti Generali ipsius Ordinis via non raro praecluditur aliorum pietati, qui Sacri hujus Conventus servitio destinari postulant, satisfaciendi, aut idoneos, et probatae vitae viros aliunde accersendi, quibus summopere opus esset pro debita assistentia ejusmodi Ecclesiae, tanta plorum hominum, et advenarum multitudine frequentatae.

Ad quas dissidiorum causas eliminandas, Minister Generalis plurimum conferre putat, si ea amplectantur ...

§. 6. Censet vero ipse Joannes Baptista Archiepiscopus, et Minister Generalis, quod hujusmodi causae, et rationes facile auferri possent, quoties ad eumdem Conventum Assiensem ipsa regiminis forma extendatur, quae ad decorem, pacemque confovendam,

dia adhibita, Apostolica auctoritate, pro Conventu SS. XII. Apostolorum de Urbe.

et servandam pro Conventu Sanctorum Duodecim Apostolorum Almae Urbis Nostrae saepedicti Ordinis, per illius Constitutiones, auctoritate Apostolica confirmatas, praescripta est, quam quidem formam non solum peculiaris quinque ex venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus Congregatio a Nobis deputata per Sententiam confirmavit, in causa vertente inter tunc existentem Ministrum Provincialem Provinciae Romanae ex una, et Fratres secundodicti Conventus Sanctorum Apostolorum ex altera partibus sub dubio inter caetera « nempe « An Conventus Sanctorum Duodecim Apostolorum de Urbe sit immediate subjectus Ministro Generali, et omnino exemptus a jurisdictione Ministri Provincialis Provinciae Romanae; et praesertim a Visitatione, absente Ministro Generali, in casu ec.'» Verum etiam Nos Conventum hujusmodi intuitu rescripti dictae particularis Cardinalium Congregationis per quasdam Nostras in simili forma Brevis die XV. Septembris MDCCLIX. expeditas literas, a quacumque pro tempore existentis Ministri Provincialis dictae Provinciae Romanae jurisdictione, et auctoritate oxemimus, et liberavimus, et alias prout in dictis Nostris literis uberius dicitur contineri.

Describitur methodus constituta pro Conventu SS. XII. Apostolorum de Urbe super filiatione illorum qui praelaudato Conventui addicti sunt.

§. 7. Per Constitutiones vero praefatas cautum, praescriptumque reperitur, ut in secundodicto Conventu Sanctorum Duodecim Apostolorum, relicta illius filiationum consuetudine, quarum vigore Professores dicti Ordinis Conventibus addicti reperiuntur, et existunt filii, in quorum filios cooptantur, non ex Romana solum, sed ex omnibus indiscriminatim saepedicti Ordinis Provinciis, conveniens dicti Ordinis Professorum in Sacro Presbyteratus Ordine constitutorum, et in Sacra Theologia magistrorum, doctrina, et pietate praeditorum, numerus a Ministro tunc existente Generali vocetur (Patres Capitulum Conventuale Dicti Conventus Sanctorum duodecim Apostolorum de Urbe Constituentes, Patres de Domo, seu vulgo *di Casa* nuncupatur, ad denarium numerum redacti sunt vigore binarum literarum in pari forma Brevis a rec. me. Clemente Papa X. Praedecessore Nostro X. Junii MDCLXX. et VII. Martii MDCLXXIV. respective diebus, et annis expeditarum, qui Patres, si contingat aliquem ex illis ab hac luce migrare, aut locum sibi assignatum per liberam dimissionem cedere, seu renunciare, seu quocumque alio modo vacare, per secreta suffragia per eos praestanda, alterum ex quacumque ipsius Ordinis Provinciis praescriptis qualitatibus praeditum, eligant, qui in locum, ut praefertur, per obitum, aut renunciationem, aut ex quacumque causa vacantem succedat, qui deinde a tunc existente Ministro Generali vocatus, et in illo collocatus remaneat; nisi alia legitima sibi suadento ratione id exequi minime sibi visum fuerit) quorum sit, statui Conventus praedicti oeconomico invigilare, atque Ecclesiae una cum aliis dicti Ordinis Professoribus, qui ab eodem Generali Ministro ibidem de familia assignati, ac collocati, sacris Ecclesiasticis functionibus persolvendis, caeterisque Regularis observantiae Officiis adimplendis incumbunt, inservire, quodque nullo modo sive dictus Conventus, sive illius Fratres in eo pro tempore existentes, sive fratres de domo nuncupati, sivo de Familia assignati, Ministro Provinciali dictae Provinciae Romanae subjecti sint, neque fratres ejusdem Conventus negotiis memoratae Provinciae illiusque Capitulis, et Congregationibus sese ingerant, nisi aliquis ex illis aggregatus existat, alicui Conventui ipsius Provinciae in filium, sed omnes praedicti Ministrum Generalem pro eorum immediate superiorem habeant, et recognoscant.

Hinc perutile fore proponitur, si subjectione Ministro Provinciali Provinciae Umbriae remota, et filiatione suppressa, Ministro Generali Conventus Assisiensis subjiciatur.

§. 8. Si similis forma gubernii pro dicto Conventu Assisiensi statueretur, et Conventus hujusmodi a subjectione, et jurisdictione dicti Ministri Provincialis Umbriae eximeretur, et Ministro Generali Ordinis subjiceretur, dictus Joannes Baptista Archiepiscopus, et Minister Generalis sibi suadet, quod in posterum omnes perturbationes, et dissentiones dirimerentur, et componerentur, idque in commodum, utilitatemque memorati Conventus cedere, in quo semper congruens Professorum probitate, prudentia, idoneitate, et morum honestate, ac Religionis zelo praeditorum numerus magno cum illius decore, et Ecclesiae servitio assignaretur. Quoniam vero

complures sint fratres in saepedicto Conventu, qui nullum habent alium filiationis titulum (sine quo nemo ad habitum, et Professionem admitti potest) nisi in dicto Conventu; ipse Joannes Baptista Archiepiscopus, et Minister Generalis, ne novae perturbationes in dicto Conventu Assisiensi excitentur, et diu vigeant, ad illas praecidendas, et omnino eliminandas proprium, et consentaneum esse ducit, satisque Conventus hujusmodi indigentiae consultum foret, si idem Conventus a memorata Provincia Umbriae disjungatur (prout alius Conventus Sanctorum Apostolorum de Urbe praedicta a Provincia Romana separatus fuit) atque (servata filiatione ad favorem illius Professorum, qui illa de praesenti gaudent) statuatur, ne deinceps aliqua filiatio in eo fieri possit, sed deficientibus tractu temporis filiis ipsiusmet Conventus de praesenti existentibus, vocentur ex omnibus non solum ex Italia, verum etiam ex exteris Provinciis Ordinis praedicti, usque ad numerum decem, sacrae Theologiae Magistri, et Diffinitores perpetui, quatuor autem in sacro Presbyteratus Ordine constituti, non tamen graduati sint, qui omnes Capitulum Conventuale constituant, eisque oeconomicae dicti Conventus administrationis onus incumbat, omnes vero in posterum ex omnibus supradictis provinciis, ut praefertur, vocandi, et in praedicto Conventu collocandi, suam in unaquaque provincia, et unaquaque illarum, Conventuum filiationem servent, absque eo, quod habeantur, seu censeantur filii memoratae Provinciae Umbriae, omnesque praedicti voce activa, et passiva in ea minime gaudeant, nisi forte filius ipsius Provinciae, aut ex-Generalis dicti Ordinis, qui absoluto munere Ministri Generalis in ipso Conventu pro sua devotione remanere intendit, extiterit.

Itemque suppressio studiorum Theologiae Scholasticae, et Dogmaticae, atque sufficitio studii Theologiae Moralis.

§. 9. Ac insuper sicuti in dicto Assisiensi Conventu, Theologiae Scholasticae, et Dogmaticae studium, seu, ut dicitur, Collegium Studii (quod partem Regularis illius Familiae constituit) de praesenti reperitur, etiam amoveatur, ac in illius locum studium Theologiae moralis sufficiatur, non solum quia priores facultates graviorem prae aliis studiis curam requirunt, Juvenes studentes, studiorum nempe, et diurnae novem circiter horarum inter diu, et noctu sacrorum officiorum persolutionis onus ferre nequeunt, absque notabili suae valetudinis detrimento, quemadmodum longo experimento compertum est, verum etiam quia uno saltem ex singulis Provinciis vocato ex fratribus studentibus, qui arduis facultatibus capessendis, haud idonei sunt (quorum animus inutiliter solet esse distractus) merito sperari potest, tum ab exacta Regulari observantia, quae in hujusmodi Conventu viget, tum a complurium Professorum ibidem commorantium probitatis exemplo, et vivendi ratione, quae statui regulari consentanea est, sensim addiscere, atque eo pacto, cum ad proprias Provincias sese restituerint, caeteris etiam in aedificationem esse possunt.

Tandem deputatio annualis unius Alumni ex qualibet Italica Provincia, ut in Conventu Assisiensi Novitiatus annum expleat.

§. 10. Et ad hunc quoque effectum dictus Joannes Baptista Archiepiscopus, et Minister Generalis omnibus Provinciarum Italicarum Ministris Provincialibus in animum adducere intendit, ut singulis annis in dicto Conventu Assisii, pro Novitiatu etiam destinato, unum Adolescentem, ad habitum dicti Ordinis in statu Clericorum admissum, mittant, ut ibidem Novitiatus annum expleat, idque deinde in omnes Provincias magnam cederet utilitatem, et Conventui, attentis assiduis Ecclesiasticis functionibus praedictis, quae in Patriarchali Ecclesia peraguntur perutile erit. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontifex Ministri Generalis votis annuens, Assisiensem Conventum ab omnimoda subjectione Ministri Provincialis Umbriae eximit.

§. 11. Nos igitur ipsum Joannem Baptistam Archiepiscopum, et Ministrum Generalem specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrit, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, saepedictum Conventum Sancti Francisci Ordinis Fratrum Minorum ejusdem Sancti Francisci Conventualium nuncupatorum Civitatis Assisii, nec non illius fratres nunc, et pro tempore existentes, nec

non bona mobilia, et immobilia, res, et jura quaecumque adnexa, et connexa a quacumque jurisdictione, subjectione, auctoritate, visitatione, et correctione tam moderni, quam pro tempore existentis Ministri Provincialis Provinciae Umbriae praefatae dicti Ordinis, sive per dictas Constitutiones Ordinis, sive peculiares ejusdem Provinciae, sive per quodcumque aliud privilegium illi concessum tradita, commissa, et demandata, praemissis quibusvis non obstantibus, quibus per praesentes derogamus, auctoritate Apostolica, tenore praesentium perpetuo eximimus, et liberamus.

Assisiensis Conventus sub immediata subjectione, regimine, et gubernio Ministri Generalis ponitur.

§. 12. Dictumque Conventum Assisiensem, illiusque fratres, bona, jura, adnexa, et connexa per Nos per praesentes ab omnimoda jurisdictione, subjectione, auctoritate, visitatione, et correctione, sicut praemittitur, exempta, et liberata, omnimodae, et immediatae jurisdictioni, subjectioni, auctoritati, visitationi, et correctioni, sive moderni, sive pro tempore existentis Ministri Generalis ipsius Ordinis, auctoritate, et tenore praesentis semper, et perpetuo itidem subjicimus, et supponimus, dictisque Ministris in omnibus, et per omnia in praemissis subjectum, et suppositum semper, et perpetuo esse, et fore decernimus, et declaramus; ita ut tam modernus, quam pro tempore existentes Ministri Provinciales Provinciae Umbriae praedictae, a publicatione praesentium Nostrarum literarum, in dicto Conventu Sancti Francisci Civitatis Assisii, ac in illius Custodia, fratres, et bona quaecumque nullus actus visitationis, jurisdictionis, auctoritatis, et correctionis exercere, neque illum, et illos visitare, minusque libros, et computa expensarum, ac introiti, seu fructuum, reddituum, et proventuum recognoscere, neque quidquid aliud ad munus Ministri Provincialis quocumque modo, jure, et pacto, sive per generales dicti Ordinis, sive peculiares ipsius Provinciae Constitutiones praescriptum spectans explere queant.

Ministro Generali committitur etiam oeconomicum regimen, atque administratio redituum praelaudati Conventus.

§. 13. Praeterea attentis omnimoda, et immediata dicti Conventus Assisiensis jurisdictione, subjectione, auctoritate, visitatione, et correctione, Ministro Generali praedicto pro tempore existenti per praesentes demandata, illius etiam oeconomicum regimen, curam, et administrationem bonorum, jurium, fructuum, redituum, et proventuum ad formam per Constitutiones dicti Ordinis, et juxta dispositionem dictarum literarum dicti Clementis praedecessoris pro eodem Conventu Sanctorum duodecim Apostolorum de Urbe praedicta praescriptam, illius Religiosis, seu Patribus nunc, et pro tempore existentibus, auctoritate, et tenore praesentis itidem perpetuo committimus, et mandamus.

Praefinitur Numerus quatuordecim Religiosorum de Domo nuncupandorum, qui a quacumque Ordinis Provincia, sive Italica, sive Ultramontana sumi in futurum poterunt a Ministro Generali.

§. 14. Patres autem dicti Conventus Assisii etiam Patres hujusmodi Conventus, sicut illi Conventus Sanctorum Apostolorum Patres de Domo nuncupentur, deinceps vocentur, qui decem semper in Sacra Theologia Magistri, et Diffinitores perpetui (comprachenso in dicto denario numero ex-Generali, si absoluto munere in dicto Conventu remanere desideraverit) quatuor vero in Sacro Presbyteratus Ordine constituti, nullo Magisterii gradu fruentes sint, qui Capitulum Conventuale constituant, et in eo vocem habeant, dictusque quatuordecim Vocalium numerus nunquam excedatur; pro constituendo vero dictorum decem, et quatuor filiorum, seu Patrum Conventus hujusmodi numero, comprachensis tamen in eo numero illis, qui tanquam filii dicti Conventus habitum per Fratres dicti Ordinis gestari solitum susceperunt, de praesenti existunt, quatenus vero de praesenti tot non reperiantur illius filii, qui praefixum Vocalium numerum minime constituant, caeteri ad perficiendum dictum praescriptum numerum, non solum ex Italicis, sed etiam ex exteris, sive transmontanis ipsius Ordinis Provinciis, supradictis requisitis praediti, tam de praesenti, quam in posterum vocentur, sive a moderno, sive a pro tempore existente Ministro Generali praedicto, omnes vero proprias uniuscujusque tum Conventus, tum Provinciarum filiationes servent, absque eo, quod alio vocis jure in eamdem Provinciam Umbriae gaudere possint, nisi ex-Generalis, sive dictae Provinciae, et illius Conventus filius extiterit, et si filius ejusdem Conventus Assisiensis de praesenti fuerit, et vocem habuerit, illam in quibusvis Capitulis

Provincialibus, et Congregationibus intermediis Provinciae Umbriae praedictae, sicuti filii aliorum Conventus Provinciae hujusmodi eadem voce gaudent, habere possit.

Inhibetur ne deinceps aliquis ad Habitum Conventus Assisiensis specialiter admittatur.

§. 15. Deinceps vero, si quis habitum per Fratres dicti Ordinis gestari solitum suscipere desideraverit, nec Minister Provincialis pro tempore existens, neque Patres ipsius Conventus Assisii ullo unquam tempore in filium dicti Conventus admittat, eveniente in posterum alterius ex filiis Conventus Assisii hujusmodi vacatione, inter illius filium alii sive ex dicta Umbriae, seu alienis Conventibus, et Provinciis filiis adscribatur, Patres vero hujusmodi Conventus nunquam in Provincia Umbriae hujusmodi, nisi illius filius sit, vocis, sive suffragii praerogativa gaudeat, seu gaudere possit.

Suppresso Collegio Theologiae Scholasticae, et Dogmaticae, Collegium Theologiae Moralis subrogatur.

§. 16. Insuper studium, seu Collegium Theologiae Scholasticae, et Dogmaticae quod in dicto Conventu Assisii de praesenti existit, auctoritate, et tenore praedictis a dicto Conventu amovemus, et disjungimus, et liberam eidem Ministro Generali, seu pro tempore existenti facultatem, et auctoritatem alio in Conventu dictae, seu alterius Provinciae sibi beneviso, ac commodiori loro posito illud statuendi, praescribendi, et transferendi concedimus, et relinquimus, et in locum studii, seu Collegii Theologiae Scholasticae, et Dogmaticae, quod in dicto Conventu existebat, et habebatur, unum Collegium Theologiae Moralis substituimus, subrogamus, et praescribimus.

Mandatur singulis Ministris Provincialibus Italiae ut unum ex qualibet Provincia Alumnum ad Assisiensem Conventum mittant ut inibi Novitiatus annum expleat.

§. 17. Demum omnibus, et singulis Provinciarum Italicarum Ministris Provincialibus nunc, et pro tempore existentibus, ut ipsi singulis annis unum adolescentem, qui habitum per Fratres dicti Ordinis gestari solitum in statu Clericali suscipere intendat, ad dictum Conventum Assisiensem mittere curent, ut ibidem Novitiatus annum peragat, illoque peracto professionem Regularem per eosdem emitti consuetam, servatis alias servandis, emittat, qui per professionem in eo emissam nunquam in illius filium admissus, et receptus intelligatur, sed filiatione in Conventu, et Provincia, in quo, et qua admissus, et receptus fuerit, gaudeat, auctoritate, et tenore praedictis injungimus, praecipimus et mandamus.

Clausulae sublata, et decretum irritans.

§. 18. Decernentes easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac illis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit plenissime suffragari, et ab eis respective inviolabiliter, et inconcusse observari; sicque in praemissis per quoscumque Judices ordinarios, et delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 19. Non obstantibus Constitutionibus, et Ordinationibus Apostolicis, nec non dicti Ordinis, et Provinciae Umbriae hujusmodi, aliisve quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, et literis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die decima nona Januarii millesimo septingentesimo sexagesimo quarto, Pontificatus Nostri anno sexto.

CCCXCVIII.

Dat. die 27. Jan. 1764. Anno VI.

Reprobat Augustani Episcopi consilium, qui ad plectendos Laicos Augustanos Magistratus, Ecclesiae resistentes, universos Patriciorum filios ab Canonicatibus Collegiatae S. Mauritii consequendis exclusos fore

proposuerat, et mitius agendum suadet ne inoocentes reorum poena plectantur.

Venerabili Fratri Josepho Episcopo Augustano.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Secnlarem istius Civitatis Aogustanae Magistratum obfirmato adhuc obstinatoque aoimo in eo persistere, ut satisfacere nolit Ecclesiae, ac pro nihilo habeat censuras, quibus adstringitur, magna animi Nostri molestia ex literis tuis accepimus. Quam vero Fraternitas tua excogitavit rationem, qua homioum tam pertinsces animi perfringantur, prebare non possumus. Neque enim aequom est, ob delicta patrum ab eorum filiis poenas expetere; ac si Patriciis omnibus ad Canonicatus Collegiatae S. Mauritii aditus occludatur, veremur, ne gravis istbic oriator aliqua perturbatio. Et psrentum quidem puniri aliquando culpam in filiis non esset novum in Ecclesia; sed adhuc experiundom existimamus quid sssequi possimus cobortaodo, monendo, atque etiam graviora minitaodo. Caeterum aliis quam Patriciis Canonicatus tribuere perinde est, tamquam nniversum Patriciorum Ordinem commovere, in quo multi esse possunt, qui nulli culpse affioes se pro aliena culpa ioique plecti jure querereotur. Praestat igitur, si qui sint ex Patrieiis, ad qoos ea culpa non pertineat, eos tantum ad Canooicatus admitti, ut qui auctoritatem digoitatemque Ecclesiae etiam nunc taptopere contemnunt, filios quidem suos taeite excludi sentiant, sed intelligant omnem sibi praecisam esse causam querelae. Tibi deolque, Venerabilis Frater, Apostolicam benedictionem eximiae erga te benevolentiae Nostrae pignus peramsoter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub aonulo Piscatoris die XXVII. Januarii MDCCLXIV. Pootificatos Nostri anno sexto.

CCCXCIX.

Declarat Lucensis Reipublicae Magistratibus, eam ex Indulto Benedicti XIV. privilegio tantum, donatam fuisse praesentandi trea habiles viros ad vacantem Archiepiscopatum, numqoam autem verum, et reale juspatronatum.

Dat. die 4. Febr. 1764. Anno VI.

Dilectis Filiis Nobilibus Viris Antianis, et Vexillifero Reipublicae Lucensis.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii salutem, et Apostolicam benedictionem.

Laudat Lucensium Magistratuum docilitatem, quod controversiam patronatus Archiepiscopatus Lucensis Judicio Sanctae Sedis remiserint.

§. 1. Etsi quae per occasionem vacantis Archiepiscopalis Ecclesiae vestrae orta est controversia, oon mediocrem Nobis molestiam exhibuit; ea tamen consolatione utebamur, quam certa Nobis spes afferebat, futurum ut in animis vestris plus aliquando pooderis habitura esset praeclara Reipublicae vestrae in hanc Sacram B. Petri Sedem voluotas, et perpetua devotio, qoam quorumdam prava consilia, qui suam Pontificii juris peritiam venditaotes, senteotiis suis opinionem vestram alueruot, in ea controversia nibil vos nisi aequum bonumque defendere. Hi nimirum bomines, ut secularem potestatem sibi per assentationem demereantur, ab justo, et pio desciscere etiam non verentur officio, eujus vioenlis ex Ipso genere vitae, quam profitentur, praecipoa quadam ratione Ecclesiae, et Apostolicae Sedi oportet esse devinctos. Verum Deo gratulamor, maluisse vos pietati vestrae, quam ejusmodi hominum assentationibus dociles aures praebere; ot statuisse tandem, arbitrio Nostro controversia omni permissa, in eo, qoo Rempublicam vestram Romani Pontifices complexi sunt, paterno perpetooque amore conquiescere.

Declaratur, Rempublicam Lucensem ex indulto Benedicti XIV. jure praesen-

§. 2. Itaqoe si quanta sit animi Nostri moderatio, quantus justi amor, quanta diligentia, ut suum cnique jos tribuamus, consideraveritis, facile vobis, dilecti Filii Nobiles Viri, persuasum erit, nunquam Nos

tandi tres ad vacantem Archiepiscopatum pollere, minime vero jurepatronatu, quod a praesentatione valde distat.

fuisse istius Ecclesiae, quod tuebamini juspatronatus impugnaturos, si indulto, quod a fel. rec. Praedecessore Nostro Benedicto XIV. impetrastis, Jurispatronatus concessionem contineri cognovissemus. Ea fuit igitur et est Nostra opinio, privilegium trium proponendorum, ex quibus unus a Nobis Nostrisque Successoribus eligatur, a vera Jurispatronatus natura longissime abesse; ac propterea privilegium illud et Juspatronatus diversissimos parere effectus, juxta juris communis regulas, et hujus S. Sedis perpetuum usum, et constantissimam consuetudinem. Quamobrem, qui memoratum indultum vobis praestare velimus incolume, ex tribus, quos Nobis proposuistis, quamprimum illum eligemus, qui utilissimus isti Ecclesiae, Patriaeque vestrae splendori Nobis videbitur aptissimus, eodemque tempore jure Nostro utemur reservandi super fructibus istius Mensae Archiepiscopalis moderatam pensionem, illa aequitate adhibita, ut novo Antistiti suppetat, quo sibi queat, et dignitatis suae cultui, et pauperibus providere. Deinque omni asseveratione vobis affirmamus, dilecti Filii Nobiles Viri, ad praecipuam benevolentiam, qua semper Rempublicam vestram sumus complexi, magnum ex hoc vestro, quod modo erga Nos ostendistis, devotissimo obsequio, Apostolicae charitatis Nostrae cumulum accessisse, cujus pignus esse volumus Apostolicam benedictionem, quam universae Reipublicae vobisque singulis, prosperrima quaeque precantes, paterno Nostri cordis affectu Nobilitatibus vestris peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die IV. Februarii MDCCLXIV. Pontificatus nostri anno sexto.

CD.

Dat. die 10. Februarii 1764 Anno VI.

Episcopo Majoricensi facultates impertitur permittendi in sua Dioecesi artium exercitationes, et opera servilia, audita tamen Missa in festis diebus, aliquibus tamen solemnioribus exceptis.

De hac ipsa festorum dierum imminutione pro aliis Dioecesibus, consule superius Constitutiones relatas sub Num. CCCLXIX, et CCCLXX. pag. 803, et 805. hujus Tomi, atque adnotationes ibidem appositas.

Venerabili Fratri Episcopo Majoricensi.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Cum sicut quaedam sunt, ut inquit Sanctus Leo Magnus praedecessor Noster, quae nulla possunt ratione convelli, ita multa sint, quae, aut pro consideratione aetatum, aut pro necessitate rerum oporteat temperari, illa semper conditione servata, ut in his, quae vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod praeceptis Evangelicis contrarium, nec decretis Sanctorum Patrum inveniatur adversum: Ea propter Apostolica haec Sancta Sedes pro paterna erga Christifideles benignitate, quoad integrum sibi fuit, consuevit supremam suam in iis auctoritatem interponere, quae caeteroquin, ad majus Divini cultus incrementum praescripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus charitatem, ad otium, luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducendam necessariarum inopiam non sine conscientiae angore contemnuntur.

Sancta Sedes facile dispensationem elargita est in iis, quae neque praeceptis Evangelicis adversantur, neque Patrum decretis.

§. 2. Quoniam autem sicut pro parte tua Nobis expositum fuit, eidem Fraternitati tuae innotuit, quod in tua Dioecesi Majoricensi adeo excreverunt calamitates, et angustiae, propter praesentium temporum infortunia, ut miseri illius habitatores, incolaeque, praesertim ii, qui in sudore vultus sui panem comedunt, per saepissime cogantur (quamvis animo invito) dies festos negligere, operibusque mecanicis se se addicere pro pane lucrando, et id eo facilius contigit ob excretum dierum festorum numerum: ac propterea Nobis humiliter supplicatum fuit, ut in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Causa imploratae imminutionis festorum dierum ex populi necessitate.

§. 3. Nos itaque, qui Christifidelibus quantum cum Domino possumus salutare re-

Pontifex dispensationem impertitur

indulget, designatis specialibus diebus in quibus integra praecepti observantia servanda est.

medium potius ad aeternam salutem comparandam, et humanam vitam honeste substinendam adhibere, quam per severiorem Ecclesiae disciplinae rigorem ad desperationem inopes adducere cupimus, dictos incolas specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus tuo nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, Fraternitati tuae per praesentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, omnibus utrinsque sexus Christifidelibus in praedicta tua Majoricensi Dioecesi existentibus, ut deinceps, exceptis omnibus diebus Dominicis, nec non Natalis Domini Nostri Jesu Christi, et sequenti Sancti Stephani, Circumcisionis, Epiphaniae, Paschatis Resurrectionis, et sequenti, Pentecostes, et sequenti, ac Corporis Christi, et Ascensionis, Sancti Joannis Baptistae, ac Sanctorum Petri, et Pauli, et Jacobi Majoris Apostolorum, et commemorationis omnium Sanctorum, praeterea quinque diebus Beatae Mariae Virginis Immaculatae, scilicet Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis, nec non Sancti Patroni, aut Tutelaris cujuslibet loci pro hominibus ejusdem loci dumtaxat festivis diebus, in quibus integra maneat praecepti obligatio; in reliquis vero festis, sive per hanc Sanctam Sedem praeceptis, sive per Synodales ejusdem Dioecesis Constitutiones, sive quacumque alia de causa voti, per majores suos facti, quod quoad haec etiam, auctoritate Nostra Apostolica per te commutari volumus, praeceptis, praescriptisque (audita tantum Missa) laboriosis suarum artium exercitationibus, servilibusque operibus sine ullo prorsus conscientiae scrupulo vacare possint, auctoritate Nostra Apostolica concedas, ac indulgeas, permittas, ac statuas, praecipias, ac mandes.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Dioecesis praedictae, illiusque locorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis, Superioribus, et personis sub quibusque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ad de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem, sub annulo Piscatoris die decima Februarii millesimo septingentesimo sexagesimo quarto, Pontificatus Nostri anno sexto.

CDI.

Parisiensem Archiepiscopum e sua Dioecesi pulsum Religionis causa a Laicis Magistratibus consolatur, ad constantiam hortatur, et Sanctae Sedis auxilium promittit.

Dat. die 15. Febr. 1764. Anno VI.

Venerabili Fratri Christophoro
Archiepiscopo Parisiensi.
Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Causas persequutionis Archiepiscopis dinumerat, ejusque laudatur constantiam.

§. 1. Non putamus, Fraternitati tuae improvisum inopinatumque evenisse, quod tibi nuper accidit, ut edita novissima Pastorali tua instructione, qua divinam Ecclesiae potestatem tanta tui cum laude honorumque approbatione, defendendam suscepisti, acrior adversus te procella coorta sit, et acerbior. Sed neque proposita pericula, neque labores, quos tibi subeundos esse prospiciebas, neque aegritudines animi, et angores quibus

implicarere, ab Episcopali munere obeundo deflectere poterunt constantiam tuam, et Sacerdotalem fortitudinem, quam ipsi veteres illi, qui eadem Religionis causa sese ad omnes dimicationes objiciebant, si reviviscerent, mirarentur. Quod igitur graves injurias acceperis, et ab Ecclesiae sponsae tuae complexu fueris avulsus, si tui consolandi curam susciperemus, non satis quod tibi ipse proposueris, assequuti esse videremur. Illud enim semper, et nunc maxime in animo tuo altissime fuit defixum, non mediocri Catholicae Religioni futuram honori, et gloriae, si quis de Episcopali Ordine contumeliam pateretur pro nomine Jesu, cui nunc praesertim tantopere illuditur, ut ejus Augustissimum Corpus stipantibus satellitibus ducatur ad homines Ecclesiae auctoritati, et decretis, vel in ipso mortis limine infensos sacrilege, et indignissime objiciendum. Deo potius gratulari debemus, quod tantam tibi, Venerabilis Frater, tribuerit animi alacritatem, ut pro integritate fidei, pro Ecclesiae incolumitate, et salute, pro dignitate, et auctoritate, hujus Apostolicae Sedis, pro Religione denique universa caput fortunasque tuas omnes non dubitaveris devovere. *Magna profecto gratia*, ut Beatissimi Apostoli Petri verbis utamur, *si propter Dei conscientiam sustines tristitias patiens injuste*.

Consolatur Archiepiscopum et Francorum Regis pietate, qui voluerit quodammodo studuit ejusdem ab Archiepiscopali Sede expulsi tutamentum.

§. 2. Itaque Nos ipsi apud Universam gloriamur Ecclesiam de te, de fide tua, et de tua patientia in omnibus persecutionibus, et tribulationibus tuis, quae tibi leviores ut fierent, et a gravioribus injuriis eriperere, carissimus in Christo Filius Noster Ludovicus Galliarum Rex Christianissimus, pro suo erga te amore, tuarumque virtutum admiratione commotus, quanti te faciat, volens ostendere, quem malles capiendum tibi permisit non exilii, sed ab ingruente tempestate profugii, portusque locum. Pro cujus optimi Principis erga te voluntate, Nos a Deo impensissimis precibus illi precamur, ut ejus Regnum detractis aliquando compedibus Ecclesiae a multo tempore injectis, coercitisque hostibus Catholicae veritatis, tranquillum pacatumque validioribus in dies floreat opibus, et potentia.

Apostolicae Sedis auxilium promittit.

§. 3. Te vero, Venerabilis Frater, quem a Deo propositum intuemur veluti exemplum veteris disciplinae, et Episcopalis constantiae, quemadmodum in visceribus charitatis perpetuo gerimus, sic omni ope, et auxilio adjuvare adsidue conabimur, ut ex hac flamma eripiare, qua tecum prope universa conflagrare videtur Ecclesia. Interea tristitia Nobis magna est, et cordi Nostro continuus dolor, quod te divini honoris, et gloriae aemulatione zelo flagrantem intelligimus, oportere Ecclesiae tuae confici desiderio. Hoc enim tempore gregi tuo prohiberis adesse, cum tot tantisque circumsessus periculis nunc maxime et vigilantem, et impigrum, et sui amantem, parem tibi denique Pastorem efflagitat « *Justus es Domine, et rectum judicium tuum*. » Sustineamus ejus misericordiam, Venerabilis Frater, in cujus firma fiducia, Fraternitati tuae, intimo Nostri cordis affectu, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem, sub Annulo Piscatoris die XV. Februarii MDCCLXIV. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

CDII.

Facultates tribuuntur Nuncio Coloniensi, suisque successoribus, visitandi Carceres Regularium in Nunciatura existentes, noxia proscribendi, salubriumque edificationem demandandi, aliasque capiendi provisiones pro moderata Religiosorum coercitione.

Dat. die 18. Febr. 1764. Anno VI.

Venerabili Fratri Caesari Alberico Archiepiscopo Nicensi ad Tractum Rheni, et partes inferiores Germaniae moderno, nec non pro tempore existentibus Nostris, et Apostolicae Sedis Nuntiis.

Clemens Papa XIII.

Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Proemium.

§. 1. Commissi Nobis divinitus Sacrosancti Apostolatus Officii ratio postulat, ut paternam Christifidelium, qui e fluctibus saeculi in Religiosae vitae portum confugerunt, cu-

ram gerentes, illis interdum providere studeamus, sicut rerum, locorum, temporum, et personarum qualitatibus mature consideratis, expedire in Domino arbitramur.

Exponitur nimia durities Regularium Ordinum in Germania, quoad coercitionem Professorum, qui fortasse in aliquos errores, et crimina etiam inciderint.

§. 2. Cum sicut, magno cum animi Nostri moerore, accepimus, mos quidem, seu potios abusus in istis partibus inoleverit, quem Superiores Provinciales, seu Locales Domorum Regularium, quorumcumque Ordinum Regularium, illuc existentium semper prosequuti sunt, et prosequi pergunt, quod si contingat aliquem ex eorum respective Ordinum professoribus suae curae commissum, sivu infernalis hostis astutia deceptum, Regulari professionis suae veste, seu habitu abjecto, seu dimisso, et proprio Monasterio, seu Regulari domo aufugere vulgo ut dicitur a Religione apostatare, etiamsi postea poenitentia ductus ad claustra, et propriam Regularem Domum redeat; sive etiam alia minus gravia crimina patrare, ab illo nimia saeveritate poenas sumere intendunt, nam illos in carceres subterraneos, profundos, aquosos, ac luce, et aere carentes injiciunt, ac panu, et aqua aubstentaut, et omni Christiana pietate, et charitate postbabita, neminem ad miserum illum ire permittunt, qui ipsum solari possit, ac spirituali saltem consolatione reficere; ita ut omni humano solatio, et spirituali auxilio destitutus, cum interdum neque Sacerdotem habere ei concedatur, cui peccata sua confiteri queat, prout publica voce, ut fama fert, id alias accidisse, miserrimus ille intur animi, et corporis angustias, diem claudit extremum, et licet Superiores Generales illis praecipiant, quod se abstineant ab hujusmodi severitate, tantum abest, ut eorum jossibus obtemperent, qui respondent, hanc in illis partibus existuru, et vigere cousuetudinem.

Indulget Nuncio in Germaniam facultatem visitandi carceres Regulares, eosque demoliri faciendi, atque novos construendi salubriores, inducta Regularium Ordinum Superioribus, moderatae eorum correctionis praecepto.

§. 3. Nos cupientes abusus quoscumque in praemissis irreptos de medio tollere, ac animabus quorumcumque Christifidelium, praetiosissimo Domini Nostri Jesu Christi Sanguine redemptis, quantum cum Domino possumus consulere, ac de tua fide, prudentia, doctrina, pietate, charitate, et Catholicae Religionis zelo plurimum in Domino confisi, teque a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurristi, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutum fore censentes, tibi quorumcumque Monasteriorum, Conventuum, et quarumcumque Domorum Regularium quorumvis Ordinum, et Congregationum Regularium Mendicantium, et non Mendicantium, etiam exemptorum, et quibusvis privilegiis, et indultis suffultorum, intra limites Nunciaturae tibi commissae, et demandatae existentium, carceres, aliosque locos, in quibus sive Apostatae, sive alii Regulares, et Professores Ordinum, et Congregationum hujusmodi, propter patrata per illos crimina, et delicta, a quocumque proprio Regulari Superiore includuntur, visitandi, et recognoscendi, et si reperias eos tales, sicut praemittitur esse, illos demoliri, destrui, everti, obstrui, et claudi faciendi, novos carceres in locis magis aptis, et commodis construi faciendi, abosus hujusmodi omnino tollendi, Superiores praedictos, ut se erga delinquentes praefatos, juxta Christianam pietatem, et charitatem, ac Sancti Evangelii praecepta, benigne, ac misericorditer geraut, monendi, et quidquid in praemissis statueris, et ordinaveris, exequi, et observari faciendi, et mandandi.

Poenae quibus subjici debeant Pontificii Nuncii praeceptis inobedientes.

§. 4. Inobedientes vero, tuisque monitis, et mandatis parere recusantes per privationis eorum respective Officiorum, ac inhabilitatis ad illa, et alia in posterum obtinenda, ac privationis perpetuae vocis activae, et passivae, ac suspensionis a Divinis ipso facto absque alia declaratione incurrendas poenas, ac demum per censuras Ecclesiasticas, aliaque jura, et facti remedia, compescendi, et puniendi, aliaque omnia, et singula in praemissis, ac circa ea necessaria, et opportuna faciendi, dicendi, mandandi, et impertiendi facultatem, tuisque successoribus in hujusmodi Apostolici Nuncii munere, Apostolica auctoritate, tenore praesentium tribuimus, damus, concedimus, et impertimur; ac insuper tibi, tuisque successoribus praedictis necessariam, ut opportunam potestatem in tui, eorumque loco aliam Ecclesiasticam personam cum simili, seu a te, vel ab ipsis li-

mitanda facultate, subrogandi, auctoritate, et tenore praesentis elargimur.

Praecipitur Regularibus cujuscumque gradus, Pontificiae hujus voluntatis observantia.

§. 5. Mandantes propterea in virtute sanctae obedientiae, ac sub indignationis Nostrae, aliisque arbitrio Nostro imponendis poenis, omnibus, et singulis Superioribus, Fratribus, et personis praedictis, nunc, et pro tempore existentibus, ut te reverenter in praemissis recipiant, et recognoscant, ac tibi, tuisque successoribus praedictis, ac personae a te, seu ab illis deputandae hujusmodi in omnibus ad visitationem praedictam spectantibus omnino pareant, et obsequantur, tuaque, et illius monita, et mandata humiliter suscipiant, et efficaciter adimplere procurent, alioquin sententia, sive poena quam rite tuleris in rebelles, ratam habebimus, et usque ad condignam satisfactionem plenissime observari.

Clausula sublata, et decretum irritans.

§. 6. Decernentes ipsas praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore, suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere; sicque in praemissis per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obstantibus Apostolicis, ac in Universalibus, Provincialibusque, et Synodalibus editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Monasteriorum, Conventuum, ac Domorum Regularium, Ordinum, Congregationumque, et illorum, et illarum Provinciarum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et literis Apostolicis, Superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo, ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat, specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVIII. Februarii MDCCLXIIII, Pontificatus Nostri anno sexto.

CDIII.

Tridentinam Ecclesiam ab jurisdictione Archiepiscopali Goritianae Sedis, cui subjecta fuit a Benedicto XIV. in Aquilejensis Patriarchatus extinctione, eximere recusat, ne videatur hodie destruere quae heri constituta fuere.

Dat. die 18. Februarii 1764. Ann. VI.

Litterae Apostolicae, quibus Benedictus XIV. Aquilejensem Patriarchatum suppressit, et Goritiensem erexit Archiepiscopatum, relatae sunt in Benedictino Bullario.

Venerabili Fratri Christophoro Episcopo Tridentino.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam benedictionem.

Quanta sit habenda ratio eorum, quae praedecessores Nostri statuerunt, praesertim cum illa non ita pridem constituta sunt, facile intelliget pro sua prudentia Fraternitas tua, ne parvo admodum temporis intervallo, concessa a Summis Pontificibus privilegia, et Indulta fixa, et refixa videantur. Quamobrem Clerus, Populusque tuus patienter ferat oportet, Tridentinam Ecclesiam Goritianae Sedi esse subjectam: eo praeterea aequiore id animo patietur, si consideret quidquid egit extinguendo Aquilejensi Patriarchatu fel. rec. praedecessor Noster Benedictus XIV. ad publicum Ecclesiae bonum spectare, privatasque rationes communi postbabendas utilitati. Porro si Fraternitas tua (quod sapientis est) induxerit animum, ut hoc quidquid est tui privatim incommodi, molliter

feras, nihil erit profecto, quod apud Clerum, et Populum quidquam offendas. Quis enim sanae mentis propter ea, quae per alios olim transacta sunt, jure tibi succenseat? Satis fuerit quod epistolam ea de re ad Nos dederis plenam querelarum, constumque esse Clero, et Populo tuo quoquo modo satisfacere. Aliud in praesentia levamen tibi nullam afferre possumus. Commodiores sese offerent occasiones, quibus Nobis licest Apostolicam Nostram erga te praestare voluntatem; et Fraternitati tuae, eximiae erga te benevolentiae Nostrae pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XVIII. Febr. MDCCLXIV. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

CDIV.

Dat. die 14. Martii 1764 Ann. VI.

Declarantur facultates competentes Cappellano Majori Exercituum Regis Catholici, et quomodo iis uti debeat.

Literas in forma Brevis diei 10. Martii 1762. quibus Indiarum Patriarchae, qui Cappellanus Major, seu Vicarius Realium Exercituum esse debebat, quamplures facultates Ecclesiasticae tribuebantur, adinventas minime fuere in Secreteria Brevium, ex praeteritis fortasse vicissitudinibus vel deperditae, vel commixtae, quas tamen si deinceps invenire datum erit, eas in supplemento ad finem hujus Pontificatus, inseremus.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Exponuntur causae hujus Brevis.

§. 1. Apostolicae benignitatis, justitiaeque ratio exigit, ut ad lites amputandas, ea, quae alias ab Apostolica hac Sancta Sede quomodolibet provide concessa, atque ordinata noscuntur, si quid deinceps super ipsis dubitationis emerserit, apertis, dilucidisque verbis explicentur, novaque confirmatione, et concessione roborentur. Sane pro parte carissimi in Christo filii Nostri Karoli Hispaniarum Regis Catholici Nobis nuper expositum fuit, quod cum alias Nos, ad supplicationem ipsius Karoli Regis per quasdam Nostras in simili forma Brevis die X. Martii Anni MDCCLXII. expeditas literas, dilecto filio Nostro Bonaventurae S. R. E. Presbytero Cardinali de Cordova Spinula de la Cerda a Sancto Karolo nuncupato, ex concessione, et dispensatione Apostolica moderno, nec non pro tempore existenti Patriarchae Indiarum, qui nunc, et deinceps Cappellanus Major, sive Vicarius Exercituum ejusdem Karoli Regis esse debet, inter caetera indulta, et privilegia eidem Bonaventurae Cardinali Patriarchae Cappellano Majori, seu Vicario hujusmodi attributa, nonnullas facultates Ecclesiasticas, ot spirituales, quibus erga Milites, Militares, aliasque personas ad militism, et Exercitus praedictos spectantes uti valeret, concesserimus, et alias prout in dictis Nostris literis uberius continetur.

Subortis dubiis circa Cappellani Majoris facultates, Hispaniarum Rex, difficultates peculiari Consilio examinandas submisit.

§. 2. Et cum subinde circa hujusmodi facultates Ecclesiasticas praefato Bonaventurae Cardinali Patriarchae Cappellano Majori, seu Vicario Exercituum concessas, inter ipsum, et Venerabiles Fratres Archiepiscopos, Episcopos, seu dilectos filios alios Locorum Ordinarios in Hispaniarum Regnis existentes nonnullae ortae sint controversiae, et excitata dubia super dictarum literarum Nostrarum interpretatione, atque intelligentia, ipse Karolus Rex pro sua singulari pietate, constantique erga Apostolicam hanc Sanctam Sedem zelo pro perenni Sacerdotii, Regnique concordia, et recta rationum tum spiritualium, tum temporalium administratione fideliter, prudenterque accuranda, super dictis exortis dubiis sententiam quorumdam suorum Ministrorum, tam Ecclesiasticorum, quam Saecularium rerum Ecclesiasticarum peritissimorum, exquirere non praetermisit, ac proprium, et consentaneum esse duxit.

Qui fuerit sensus Catholici Regis in interpretandis difficultatibus quoad facultates Cappellani Majoris.

§. 3. Quo autem facilius in re deliberanda procedere possent, ais Regios prudentis animi sui sensus, qui hujusmodi sunt censuit aperire, nempe ut omnes illi, qui Regio militari stipendio fruuntur, sub hoc nomine, et sub Vexillis Regiis vel terra, vel mari militant,

subjecti Cappellani Majoris, seu Vicarii Exercituum jurisdictioni intelligantur (exceptis tamen praesidiariis, seu Legionibus fixis, aut stabilibus Arcis, seu Civitatis Septensis, Oppidi Orani, et cujusvis alterius loci, ubi Milites praesidiarij certi, fixi, stabilesque existunt, et remanent, invalidis etiam, qui uti inhabiles a militari servitio exclusi sunt, Militibus etiam Provincialibus, cum in speditionem non mittuntur, nec Exercitum constituunt; iisque etiam, qui dumtaxat rei maritimae adscripti, et in albo relati sunt, cum intra Naves vulgo *a bordo* non existunt) omnes vero alii, comprehensis etiam iis, qui dicuntur *de la Plana Major* supradictae jurisdictioni Cappellani majoris, seu Vicarii Exercituum debeant recenseri, itemque tam belli, quam pacis tempore hanc jurisdictionem, et Apostolicas facultates locum haberi, et privative ipsi Cappellano Majori, seu Vicario Exercituum competere jus subdelegandi Ordinarios locorum, vel alias quascumque Ecclesiasticas personas sibi benevisas.

Discrepante Consilio a Regia interpretatione, dubia submissa fore Sanctae Sedis examini, et deliberationi

§. 4. Cum autem Ministri praefati re ipsa diligentiori studio, ac indagine perpensa, singulas eorum consultationes, et vota in scriptis detulerint, et ipse Karolus Rex eorum sententias adeo oppositas, et inter se discordes cognoverit, ut graviores inde difficultates, dubia, et controversias, quam necessaria, et opportuna remedia emersissent, ad sedandas ancipites animi sui curas ex eisdem consultationibus, et votis excerpta voluit praecipua quaedam dubia, quae auctoritati Nostrae proponere facere curavit, decidenda » videlicet «.

Recensentur singula dubia.

Cujus jurisdictionis esse debent Legiones Praesidiariae, quae praeter illas fixas sunt in Septensis, et Orani propugnaculis, ac alio quocumque in loco, ubi temporarias habebunt stationes. »

An Praetoriani Milites vulgo *Guardia de Corps* nuncupati, cum Regias dumtaxat agunt excubias, illique pariter de rollectione invalidorum, cum occupantur ad custodiendum aliquem Pagum, vel Civitatem, utpote scilicet Matritensem, et Gadicensem etc. subjecti esse debeant jurisdictioni Ordinarii, vel Cappellani Majoris, aut Vicarii Exercituum.

Cujus Jurisdictionis esse debent omnes *de la Plana Major* nuncupati, qui in Arcibus, et Civitatibus cum suis dependentibus commorantur, ac Officiales eisdem Arcibus, et Civitatibus aggregati. » Gubernatores pariter Militares cum eorum familiis, caeterique omnes, qui licet nullo gaudeant militiae titulo, pertinent tamen quodammodo ad Exercitus Regios, cum ad notabile, et diuturnum tempus stationes ducere tenentur statutis in locis, ad quos destinantur. »

An subesse debeant jurisdictioni Cappellani Majoris, seu Vicarii Exercituum familiae Militarium quae vagis belli operibus adscribuntur, cum in expeditionibus eorum patres, viros, aut dominos non comitantes in propriis subsident domiciliis, Cupedinarii simul, et Carpentarii, ac Sarcinarum ductores, seu muliones, itemque famuli, qui Militaribus dominis tempore pacis inserviunt, ubi Legiones commorantur, et in earumdem Legionum profectione, vel sedem non mutant, vel cum illis commutare non tenentur » quod si contingat decidendum, subesse debere jurisdictioni Vicarii Exercituum omnes illos, qui aliqua ratione pertinent ad Regios Exercitus, cum per eorum destinationem vel occupantur, vel commorari tenentur ad notabile tempus in locis constitutis, necessarium quoque videtur, ut decernatur. »

An eo ipso tempore, posita eorum subjectione jurisdictioni praedicti Vicarii Exercituum, possit idem Vicarius erga ipsos omnibus uti facultatibus quae in praedictis literis continentur, et praesertim an liceat illis indulgere dispensationem comedendi carnes, et lacticinia diebus ab Ecclesia interdictis.

In praedictorum dubiorum sequelam, Catholicus Rex S. Sedis interpretationem postulat.

§. 5. Cupiens itaque ipse Karolus Rex pro insigni sua Religione, et eximia pietate, ut in re tanti momenti, quae Sacramentorum administrationem respicit simul, et spirituale solatium Militum, atque a militia dependentium, omnes in posterum e medio tollantur quaecumque controversiae, quaestiones, et dubia, ac penitus extinguantur, ac subditorum suorum conscientiae, tranquillitati, et quieti prospicere, et consulere. Nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut certam, ac definitivam Nostram earumdem

Nostrarum literarum interpretationem edicere, ac eidem Bonaventurae Cardinali Patriarchae Capellano Majori, seu Vicario Exercituum hujusmodi, facultates in memoratis Nostris literis concessas confirmare, ampliores que si opus fuerit, indulgere, ac impertiri de benignitate Apostolica dignaremur.

Pontifex submissa eidem dubia declarat, et facultates Cappellani Majoris designat.

§. 6. Nos igitur Religiosis, piisque ejusdem Karoli Regis votis amanti, libentique animo obsecundare cupientes, ac repositis praedictorum dicti Karoli Regis Ministrorum consultationibus, praefatisque excerptis dubiis, et ipsius Karoli Regis super eadem re sensus animi tanquam menti, et voluntati Nostrae magis conformes, plurimum commendantes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eidem Bonaventurae Cardinali Patriarchae, moderno, ac pro tempore existenti Cappellano Majori, seu Vicario Exercituum hujusmodi, ut per se, vel alium, vel alias personas in dignitate Ecclesiastica constitutas, sive alios respective Sacerdotes per se ipsum Cappellanum Majorem, seu Vicarium Exercituum hujusmodi, ut praefertur, approbatos, quatenus ab eorum respective Ordinariis approbati sint, et ab eodem Cappellano Majori, seu Vicario Exercituum subdelegandos omnes, et singulae facultates in memoratis Nostris literis concessae, contentae, et expressae exerceantur, et exerceri possint erga quoscumque, qui aut pacis, aut belli tempore sub ejusdem Karoli Regis vexillis, terra, marique militant, vivuntque stipendio, et aere militari, omnesque, qui ob aliquam legitimam causam eos sequuntur (exceptis tum militiis in aliquo Oppido, vel Civitate firme, stabiliterque degentibus, tum invalidis, tum iis, qui in album ad artem nauticam relati sunt, cum extra Naves degunt, tum demum Provinciarum, Locorumque Militibus, cum Exercitum non formant, ac eorum quisque in illis versatur, suamque habitat domum) auctoritate Apostolica, tenore praesentium, servata tamen in reliquis dictarum Nostrarum Literarum forma, et dispositione, concedimus, et indulgemus, ac quatenus opus sit praedictas facultates jam alias, ut praefertur, concessas, ad effectum praedictum extendimus, ampliamus et declaramus atque ita proposita dubia, et quaestiones definimus.

§ 7. Decernentes, easdem praesentes literas semper firmas, validas, et efficaces existere, et fore suosque plenarios, et integros effectus sortiri, et obtinere, ac dicto moderno, et pro tempore existenti Cappellano Majori, seu Vicario Exercituum hujusmodi in omnibus, et per omnia plenissime suffragari, et ab iis, ad quos spectat, et pro tempore quandocumque spectabit in futurum inviolabiliter observari, sicque in praemissis per quoscumque judices ordinarios, et delegatos etiam causarum Palatii Apostolici auditores judicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus omnibus, et singulis illis, quae in dictis literis voluimus non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die decima quarta Martii MDCCLXIV. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

Clausula sublata, decretum irritans, et derogatio contrariorum.

CDV.

Herbipolensem commonet Episcopum, ut in sua Dioecesi caveat a libro nomine Justini Febronii in lucem aedito, quo Romanae Cathedrae auctoritas pestifere minatur.

Dat. die 14. Martii 1764. Ann. VI.

Venerabili Fratri Adamo Friderico Episcopo Herbipolensi.

Clemens PP. XIII.
Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Quantae tibi sit curae incolumitas hujus Apostolicae Sedis ejusque divina auctoritas, et potestas, saepe antea animadvertimus, ac propterea summum tuum in Romanam Cathedram studium, et praeclaram devotionem a fraternitate tua requirimus magna fiducia: nec dubitamus, quin egregiam in Nos voluntatem tuam nunc maxime sis alacriter praestiturus. Prodiit nuper apud Germanos de potestate Pontificis liber, cujus titulus « *Justini Febronii I. C. de statu Ecclesiae, et legitima*

Evulgatum in Germania opus nomine Justini Febronii contra Pontificiam auctoritatem denunciat, et ut ab contentis in eo caveatur, monet.

potestate Romani Pontificis . Eo quidem nomine, libri hujus Auctor, nomen celavit suum, sed infensum, et male cogitantem animum apertissime prodidit. Eo enim opere scriptor, sive Haereticus, qualem ex ipso libro possumus suspicari, sive Catholicus qualis videri vult, Summum Pontificem ab eo potestatis, et dignitatis fastigio, in quo a Christo ipso, tamquam legitimus Petri successor locatus est, dejicere ac deturbare conatur. Malum autem animum suum callidus fraudum artifex, ut incautos simplicium hominum animos blandius decipiat, velo quodam, ac tegumento pietatis obducit, perinde quasi opus hoc suum de minuenda, sive obterenda potius Summi Pontificis auctoritate eo consilio scripserit, ut Heterodoxi, qui ejus amplitudini tantopere sunt infensi, placati tandem rursus cum Romana Ecclesia, a qua sese ea maxime de causa disjunxere, conjungantur, atque unum corpus efficiant.

Hortatur ut sinat in sua Dioecesi irrepere opus pestiferum in Animarum perniciem.

§. 2. Praeclarum sane foedus, quo non utique convertuntur Haeretici, sed Catholici pervertuntur. Itaque, Venerabilis Frater, plane vides, quam diligenter, quam sedulo cavendum sit, ne tam pestilens liber isthuc in animarum perniciem irrepat. Et quoniam nunc temporis irreligiosorum hominum animos, veluti pestilenti quodam sidere afflavit, scriptitandi adversus Romani Pontificis potestatem, immane studium, et cupiditas prava, tuum erit, Venerabilis Frater, vigilare, ne ejusmodi libri, qui fortasse in officina Satanae modo cuduntur, prodeant in lucem, aut si prodierint, illico opprimantur. Novimus qui sis, quantoque animi ardore pro Sancta Romana Sede soleas, et paratus sis dimicare. Scimus te, ad aedificandam ac tuendam Ecclesiam tibi concreditam, in Episcopali veluti costodia et summa excubare vigilantia. Quocirca satis habemus de periculo monuisse. Ipse enim per te diligentissime providebis, ne qua ex parte per diruptam sepem dolosa Vulpes sese ad demoliendam vineam istam insinuet. Haec de te Venerabilis Frater ita Nobis pollicemur, ut satis securi possemus quiescere, si multos tui similes, tamque egregie animatos erga Sanctam hanc Sedem Apostolicam, haberemus. Quocirca Nos quoque, erga Fraternitatem tuam, perinde ac obsequio isto too dignum est, affecti, ac propensi, Nostram tibi benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XIV. Martii MDCCLXIV. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

CDVI.

De eodem argumento agit cum Moguntino Archiepiscopo et S. R. I. Principe Electore.

Dat. die 14. Martii 1764. Anno VI

Venerabili Fratri Emerico Josepho
Archiepiscopo Moguntino
S. R. I. Principi Electori.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem,
et apostolicam benedictionem.

Malis artibus hujus pestiferi Libri auctor, Catholicam Ecclesiam se defendere, conatur insinuare.

§. 1. Prodiit haud ita pridem veneficus liber de statu Ecclesiae, et de legitima Romani Pontificis potestate, cujus auctor sub falsu nomine Justini Febronii latere voluit in occulto, omnis enim, qui male agit, odit lucem. Et hominem quidem qui sit Catholici nominis, aut saltem a Catholica Religione non alienam esse videri velit, puduisse oportuit sese prodere in lucem, cum Romanam Cathedram, cui tamquam fundamento nititur Catholica Ecclesia, funditus conatur evertere. Omnia ille ex Haereticorum, et huic Sanctae Sedi infensissimorum hominum libris conquisita, et deprompta in unum congessit; quaedam etiam absurdissima de suo voluit adjicere, ne cuiquam inimicorum ejusdem Apostolicae Sedis secundus esse videretur. Nos hunc librum quo fidelibus, et praesertim hominibus harum rerum parum intelligentibus, maxima offertur offensio, nuper proscripsimus, tuamque vigilantiam Venerabilis Frater, modo requirimus, ut non solum caveas, ne per manus Fidelium circomferatur, sed ne in ullo quidem angulo, si fieri potest, totius tuae Dioecesis illi sit locus. Nihil autem Nobis non pollicemur de tua costodiendi Gregis tibi commissi sollicitudine, ejusque prohibendi a venenatis pascuis sedulitate, et cura; novi-

mus enim quam zelo Dei, et in ejus Ecclesiam amore flagrantem animum geras. Ac Fraternitati tuae pro certo habemus perspectissimum esse, suffosso eversoque fundamento, quae est Cathedra Petri, omnem Ecclesiam dirui oportere; quam propterea nunquam patietur pietas tua exitiali, et pestifero libro labefactari.

Quantum intersit librum hunc jam a S. Sede proscriptum a quacumque Dioecesi eliminare.

§. 2. Hac igitur peste Dioecesim tuam, si forte isthuc irrepserit, omni cura perpurgabis, et diligentia. Id a te postulat pro salute sua, et incolumitate Catholica Religio, id te ipsa dignitas etiam tua, majorem in modum efflagitat. Neque enim ignoras, quo miseriarum semper deciderint illae Ecclesiae, quarum Episcopi sibi sunt asseotati, depressa Romani Pontificis auctoritate, plus sibi accessurum esse potentiae, et dignitatis, novarumque rerum cupidos Episcopatum denique servituti, et compedibus objecisse. Tua igitur in Ecclesiam pietate, egregiaque devotione in Apostolicam Sedem confisi, semen adeo pestiferum inimica manu in vineam Domini jactum, dum speramus tua diligentia extinctum iri, Apostolicam benedictionem Fraternitati tuae, omni Nostris cordis affectu peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XIV. Martii MDCCLXIV. Pontificatus Nostri anno Sexto.

CDVII.

Dat. die 21. Martii 1764. Ann. VI.

Quod Pientinus Episcopus e sua Dioecesi a laica potestate, militibus stipantibus, pulsus sit dolet cum Marescballo Botta Adorno, et reparationem illatae Ecclesiae injuriae dandam esse requirit ad scandalum sarciendum.

Dilecto Filio Nobili Viro
Mareschallo Botta Adorno.

Clemens Papa XIII.
Dilecte fili Nobilis Vir salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Suum exprimit horrorem

§. 1. Quem dudum gravissimum de Episcopo Pientino Nuncium accepimus, vehementer Nostrum commovit animum, seu potius magno Nos horrore perfudit. Quantus enim in illo facto eminet, et apparet Ecclesiae, ejusque Ministrorum contemptus! Quam grave scandalum oblatum Fidelibus! hominem Episcopali praeditum dignitate, a ministris laicis, militari manu stipatis, ex improviso occupatum, denuntiatoque secularis potestatis nomine, exilio, ab Ecclesiae suae complexu circa meridiem festinanter avulsum, Populo comploratione, et lacrymis pastorem suum deducente, tota ista ditione exturbari, et ad Ecclesiasticae Nostrae ditionis fines abductum denique dimitti, ea est vis et atrocitas, cujus neque in Etruria, ubi ad hanc usque Nostram aetatem Episcopali dignitati summus honor semper est habitus, neque usquam alibi fortasse ullum extat exemplum, si levissimae hinc causae, quibus laica potestas re in ullum Episcopum praebuit adeo acerbam, hinc ejusmodi facti injuria ponderentur.

pro commissa violentia a Laicis Magistratibus in personam Episcopi Pientini.

Requirit, ut Pientinus Episcopus illico ad suam Sedem revocetur, ne Apostolica Sedes cogatur Clavium potestate delatam Ecclesiasticae libertati injuriam vindicare.

§. 2. Quamobrem carissimi in Christo Filii Nostri Francisci in Romanorum Imperatorem electi pietate, et in Ecclesiam religiosissima reverentia confisi, non dubitamus, quin optimus Princeps facinus sit improbaturus tam inauditum, tam novum, teque ipsum, dilecte Fili nobilis Vir, qui tuus est erga Religionem praecipuus amor, facile Nobis persuademus, tacite in intimo animi tui recessu reprehendere. Nos igitur, qui in Episcopi persona, summam hujus Apostolicae Sedis, et totius Ecclesiae dignitatem auctoritatemque gravissime laesam agnuscimus, dum ipse Episcopus (non enim impediemus) jure suo ordinario, tantam injuriam sibi et Episcopali dignitati inustam, vindicabit, Apostolicam interea Nostram auctoritatem, supremamque clavium potestatem a Jesu Christo Nobis traditam adhibebimus, nisi incunctanter proscissa Episcopalis dignitas pari compensatione sarciatur. Id igitur petimus, et tuae pietatis fiducia freti, a Nobilitate tua flagitamus, et expectamus, ut divinae gratiae numine, quo pii religiosique viri, tuique similes tangi solent impulsus, eam ineas rationem, qua oblatum universae Ecclesiae gravissimum scandalum amoveatur, et Pientinus Episcopus iis reverentiae significationibus,

quae Sacrae personae, quam gerit, et Episcopalis caracteris dignitati debentur, ad suam sedem honorifice revocetur. Id a praeclaris tuis de religione, et de Ecclesiae divina sublimique dignitate sensibus Nobis, Dilecte Fili Nobilis Vir, polliremur, tuaeque interea Nobilitati benevolentissimi erga te animi Nostri pignus, Apostolicam benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXI. Martii MDCCLXIV. Pontificatus Nostri anno sexto.

CDVIII.

Dat. die 27. Martii 1731. Anno VI.

Ad coniinlendam calamitatibus, et angustiis, quibus Civitas, et Dioecesis Ispalensis praemitur, Festorum dierum elargitur imminutionem, opportunasque servandas regulas statuit.

De festorum dierum imminutione in Mojoricensi Dioecesi vide Constit. relatam supra num. CD. pag. 853. et adnotationem ibi appositam.

Clemens PP. XIII.
Venerabilis Frater salutem,
et Apostolicam benedictionem.

Quae immutabilia non sunt in Ecclesiastica disciplina, ea Sancta Sedes dispensare non recusat pro temporum necessitatibus.

§. 1. Cum sicut quaedam sunt, ut inqoit Sanrtus Leo Magnus praedecessor Noster, quae nulla possunt ratione convelli, ita multa siot, quae aut pro consideratione aetatum, aut pro necessitate rerom oporteat temperari, illa semper coodiiione servata, ut in his, qnae vel dobia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, qnod nec praeceptis Evangelicis contrarium, nec decretis Sanctorum Patrum inveniatur adversum: Ea propter Apostolica baec Sancta Sedes pro paterna erga universos Christifideles benignitate, quoad integrum sibi fuit, consuevit supremam suam in his auctoritatem interponere, quae caeteroquin ad majus Divini cultus incrementum praescripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus charitatem, ad otium, luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducendam necessariarum inopiam non sine conscientiae angore contemnuntur.

§. 2. Quoniam autem, sicut pro parte tua Nobis expositum fuit, eidem Fraternitati tuae innotuit, quod in Civitate, ac Dioecesi Ispalensi adeo excreverunt calamitates, et angustiae propter praesentium temporum infortunia, ut miseri illius babitatores, incolaeque, sed praesertim ii, qui in sudore vultus sui panem comedunt, persaepissime cogantur (quamvis animo iovito) dies festos negligere, operibusque mecanicis se se addicere pro pane lucrando, et id eo facilius contigit ob excretum dierum festorum onmerum; ac propterea Nobis humiliter supplicatum fuit, ut in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Preces porrectae ab Ispalensi Episcopo pro festorum dierum reductione ad reparandas calamitates, et angustias, quibus Dioecesani illi gravantur.

§. 3. Nos itaque, qui Christifidelibus, quantum cum Domino possumus, salutare remedium potius ad aeternam salutem comparandam, et humanam vitam boneste substioendam adhibere, quam per severiorem Ecclesiae disciplinae rigorem ad desperationem inopes adducere cupimus, dictos incolas specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorom singulares personas a quibusvis excommunicationis, et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis quovis modo, et quacomque de caosa latis, si quas forte incurrerunt, bujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus Nobis tuo nomine humiliter porrectis inclinati, Fraternitati tuae per praesentes committimus, et maodamus, ut veris existentibus narratis, omnibus utriusque sexus Christifidelibus, eorumque Civitatis, et Dioecesis Ispalensis, ut deinceps, exceptis omnibus diebus Dominicis, nec non Natalis Domini Nostri Jesu Christi, et sequenti Sancti Stephaoi, Circumcisionis, Epipbaniae, Paschatis Resurrectionis, et sequenti, Pentecostes, et sequenti, et Corporis Christi, ac Ascensionis, Sancti Joannis Baptistae, et Sanctorum Petri, et Pauli, ac Jacobi Apostolorum, et commemorationis omnium Sanctorum, praeterea quinque dicatis Beatae Mariae Virgini Mariae Immacolatae, scilicet, Purificationis, Assumptionis, Nativitatis, Annunciationis, et Conceptionis, nec non Sancti Patroni, aut Tutelaris cujus-

Petitae reductioni assentitur Pontifex, specialibus designatis diebus in quibus praeceptum integre servandum est.

libet loci dumtaxat festivis diebus, in quibus integra maneat praecepti obligatio, in reliquis vero, sive per hanc Sanctam Sedem praeceptis, sive per Synodales earumdem Civitatis, et Dioecesis Constitutiones, sive quacumque alia de causa voti per majores suos facti, quod quoad hanc partem etiam auctoritate Nostra Apostolica per te commutari volumus, praeceptis, praescriptisque (audita tamen Missa) laboriosis suarum artium exercitationibus, servilibusque operibus, sine ullo conscientiae scrupulo vacare possint, auctoritate Nostra Apostolica, concedas, et indulgeas, permittas, ac statuas, praecipias, et mandes.

Derogatio contrariorum. §. 4. Non obstantibus Apostolicis, et in Universalibus, Provincialibusque, ac Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et ordinationibus, nec non Civitatis, et Dioecesis praedictarum, illorumque locorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis Superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVII. Martii MDCCLXIV. Pontificatus Nostri Anno sexto.

CDIX.

Dat. die 30. Martii 1764. Ann. VI. Suum gaudium exprimit Capitulo Cathedralis Leodiensis pro compositis contentionibus obortis, illudque ad concordiam, pacemque servandam hortatur.

Dilectis Filiis Decano, et Capitulo Ecclesiae Cathedralis Leodiensis.

Clemens PP. XIII.

Dilecti Filii salutem, et Apostolicam benedictionem.

§. 1. Qui in causa Leodiensi multa cum moderationis simul, et diligentiae laude Romae versatus est, vestramque sine cujusquam querela bene prudenterque rem gessit, nunc confecto negotio redit ad vos praestanti virtute, et judicio Vir Collega vester dilectus Filius Franciscus Lambertus Baro de Stokbem. Illum non semel in colloquium admisimus: perplacuerunt Nobis ejus sermones, ex quibus ejus pietatem, prudentiamque recognovimus. Tum vero libentissime illum audivimus, cum omnium vestrum obsequentissimam erga Nos voluntatem, et in hanc Sacram B. Petri Sedem exponebat devotissimum studium. Sine Nostris ad vos literis dimissum noluimus: quaecumque enim Nobis se offerat scribendi ad vos occasio, ea cupide libentique animo utimur, qui nobilissimam Ecclesiam vestram mirifice amamus; et quamquam nihil amplius ad vos scribere habemus, nec quidquam praeterea est, quod ad Ecclesiae vestrae dignitatem, et amplitudinem, vestramque inter vos concordiam tranquillitatemque praestare possimus; tamen qui Noster erga vos paternus est amor, Nobis temperare ipsi non possumus, quominus vobis per has literas Nostrum ex constituta inter vos pace, gaudium significemus. Reliquum est, ut eam omni studio retineatis, et si quid cohortatione Nostra opus est, ut eam servetis perpetuam, quantum possumus, rogamus. Paratiores istbaec concordia vestra vos faciet ad ea sarcienda incommoda, quae superioribus temporibus accepit Ecclesia vestra, cui neque melius servire potestis, neque laudabilius, quam si ad Fidelium aedificationem in Domo Dei cum consensu ambuletis. Vobisque, paternae benevolentiae Nostrae pignus, Apostolicam benedictionem peramanter Impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem, sub annulo Piscatoris die

XXX. Martii MDCCLXIV. Pontificatus Nostri anno sexto.

CDX.

Dat. die 4. April 1764 Ann. VI.

Gratianopolitanum Episcopum commendat pro ejus libris favore Jesuitarum conscriptis, qui magna semper utilitate erunt, licet Societas Jesu in Gallia sit omnino extincta.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem et Apostolicam benedictionem.

Quantum prosit cunctis Christifidelibus, palam facere utilitatem, atque praestantiam Instituti Societatis Jesu.

§. 1. Etsi societatem Jesu in Galliarum Regno boni omnes jam deplorant extinctam, ac propterea quae in ejus defensionem, tuque, pluresque alii Coepiscopi tui scripsistis, videri possunt frustra eam causam adjuvasse, non tamen desinunt esse utilia. Permagni enim interest, omnibus Christifidelibus ex omni Natione, quae sub Coelo est, palam fieri, Institutum ab homine conditum, cui Sanctorum cultum et honor tribuitur; a Viris, quos Ecclesia in Sanctorum numerum retulit, collaudatum, cujus ex disciplina novem itidem Sancti viri prodierunt, quod Apostolica Sedes approbavit, et saepius confirmavit; Ecclesia Catholica in Tridentina Synodo commendavit, ac per annos amplius ducentos suo fovit in sinu, ab iis quibus nulla potestas est de talibus rebus judicandi, contra jus et fas per summam in Ecclesiam Sponsam Christi injuriam et contumeliam appellatum irreligiosum, et impium, ac Societatem, quae idem profitebatur Institutum, factione, et potentia denique fuisse in Gallia deletam. Et semper quidem necessarium est, quantum potest, amoveri cujusquemodi scandalum, sed nunc maxime amolienda ea est, quae nunc Catholicis oblata fuit offensio, et ad eam rem scripta tua, Venerabilis Frater, quae ad Nos misisti, opportune a te in lucem edita esse arbitramur.

Æditi operis laudes exprimit, quo Jansenianorum profligantur calumniae.

§. 2. Quantum properanti oculo (neque enim Nobis satis est otii) tua illa volumina percurrere illac potuimus, omnia illius causae capita te complexum esse perspeximus, et Adversariorum futiles calumnias magna refutasse gravitate rationum, et copia. Tibi igitur, Venerabilis Frater, singulares agimus gratias non tam Nostro, quibus ea volumina dono missa voluisti, sed universae etiam Ecclesiae nomine, cui tam utilem dedisti operam tamque praeclaram. Jansenisnam sectam, cujus conjuratione, et artibus factum est, ut Societas Jesu apud vos ad nihilum sit redacta, pudere oportet, si tamen ullus haeresi potest esse pudor, tam turpes fraudes, tam impudenter adhibuisse ad suum dolorem ulciscendum, quem a Fidei Catholicae propugnatoribus e Societate Jesu nullo non tempore acceperunt.

Gallicanorum Episcoporum vigilantiam excitat, quod Ecclesiae defensorum imminutus est numerus.

§. 3 Sed quoniam, sic permittente peccatis nostris irato Deo, carendum vobis est uberrimis illis fructibus, quos ex eadem Societate, vos Episcopi capiebatis, et defensorum Catholicae Fidei imminutus est numerus; idcirco vos omnes hortamur in Domino, et obtestamur, et multo vigilantius stetis in Episcopali custodia: nihil enim a perfidissima secta, cui nunc omnia incidunt secundissima, non pertimescendum. Magna etiam inter vos omnes, et cum hac Sacra B. Petri Sede opus est consensione, ut ab irruentium hostium impetu Sanctam tueri possimus Ecclesiam. Atque illud quaesumus videas, Venerabilis Frater, et omnes Coepiscopi tui, ne Corpus Christi tradatur hominibus, qui imprudenter Apostolicae Constitutioni: *Unigenitus*: resistunt, et refragantur. Ex hujusmodi enim sacrilega profanatione, tanta istaec mala tam exiguo tempore existimamus in Gallicanam Ecclesiam irruisse. Nos de singulari zelo tuo Nobis pollicemur, te bene sentientem, operam etiam tuam adhibiturum, ut alii quoque tecum bene itidem sentiant: dolendum enim esset, Ecclesiam fructibus illis privari, quos ex tam rectis sensibus tuis, tamque praeclaris illum capere oportet. Deum denique precantes, ut impleaeris Spiritu Sancto, qui Episcopalem tuam constantiam corroboret, Apostolicam benedictionem singularis et eximiae erga te benevolentiae Nostrae pignus, intimo nostri cordis affectu Fraternitati tuae peramanter

impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IV. Aprilis MDCCLXIV. Pontificatus nostri anno sexto.

CDXI.

Dat. die 11 April. 1764. Anno VI.

Praetiosae Coronae dono mittendae Utriusque Siciliae Regi, applicat indulgentias quae Magnis Principibus concedi solent.

Carissimo in Christo Filio Nostro Ferdinando Utriusque Siciliae Regi illustri.

Clemens Papa XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Exponitur causa hujus Brevis.

§. 1. Dilectus Filius Eques Matthaeus de Basquiat de Labuze cujus, dum apud Nos, et hanc Sanctam, et Apostolicam Sedem Christianissimi Regis negotia gereret, egregias virtutes, et praesertim singularem gerendarum rerum prudentiam cum summa aequitate, et fide conjunctam perspeximus, nuper Nobis exhibuit undecim globulorum seriem, ex Jaspide lapide, aureo filio connexorum, unde pendet Numisma ex eodem lapide hinc Jesu Christi Crucifixi, hinc Santissimi Salvatoris Imaginem mirifica referens caelatura; postulavitque, ut Orationem Dominicam, et Salutationem Angelicam, juxta precandi formulas ab Ecclesia approbatas devote recitanti, easque precationes ad ejus Coronae globolos recensenti, indulgentias aliquot largiremur. Id illi perlibenter annuebamus; sed ubi ab eo accepimus, se Regiae Majestati tuae, pro summo, quo te colit obsequio, eam Coronam dono missurum, Nos eas indulgentias, quae Magnis Principibus tribui solent, tibi, carissime in Christo Fili Noster, eamdem Coronam adhibenti, ut aequum erat, concessimus, tuamque devotionem his spiritualibus favoribus, et gratiis existimavimus adjuvandum.

Enumerantur indulgentiae, et gratiae spirituales, quae Utriusque Siciliae Regi elarginuntur.

§. 2. Regiae itaque Majestati tuae concedimus, ut quamdiu Coronam hujusmodi, si commode fieri poterit, tecum habueris, sin minus in Oratorio vel Cappella sive alia Domo tuae habitationis, ab omnibus domesticis usibus libera decenter collocatam visitaveris, quotiescumque Divinum Officium Ordinarium, vel Beatae Mariae Virginis, aut Defunctorum, vel septem Psalmos Poenitentiales, aut Graduales, vel Coronam Domini, aut ipsius Beatae Mariae Virginis, seu tertiam partem Rosarii recitaveris, aut pauperibus Christi subveneris, et vere poenitens, et confessus Sacerdoti ab Ordinario approbato, in aliquo ex Dominicis, et festis diebus de praecepto, Sacram Communionem sumpseris, piasque ad Deum preces funderis pro haeresum, et schismatum extirpatione, pro Catholicae Fidei propagatione, Christianorum Principum concordia, aliisque Sanctae Matris Ecclesiae necessitatibus, semel in hebdomada Plenariam omnium peccatorum tuorum Indulgentiam consequaris. Quoties vero feria sexta cujuslibet hebdomadae Passionis Dominicae jejunaveris, et ipsa die, vel Dominica immediate sequenti confessus, ac Sacra Communione refectus, ut supra, oraveris, toties Plenariam Indulgentiam consequaris. Item quoties cum dolore de peccatis, et proposito emendationis conscientiam tuam examinaveris, toties consequaris Indulgentiam centum annorum. Quod si per integrum mensem ut minimum, semel in die id egeris, eoque mense absoluto, peracta Confessione, Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpseris, Plenariam similiter Indulgentiam consequaris. Quoties autem dixeris ter Pater Noster, et ter Ave Maria in honorem Santissimae Trinitatis, aut quinquies in honorem quinque Plagarum Domini nostri Jesu Christi, cum proposito te ab aliquo peccato emendandi, vel Missae etiam privatae diebus ferialibus interfueris, aut aliquod praestiteris ex operibus supra in primo capite praescriptis, toties consequaris Indulgentiam decem annorum, et totidem quadragenarum. In mortis quoque articulo, si vere poenitens, ac, si potueris, ut supra, Confessus, Sacraque Communione refectus, aliquin saltem contritus, Nomen Jesu, ore, si potueris, sin minus corde devote invocaveris, Plenariam pariter Indulgentiam con-

sequaris. Denique ut omnes Indulgentias supradictas, Fidelibus defunctis per modum suffragii applicare possis, concedimus. Deum precamur, carissime in Christo Fili Noster, ut regias virtutes, quas e praeclara Institutione, et Sanctissima disciplina in ista prima aetate quotidie imbibis, in dies tibi magis adaugeat, quo Populos a Deo tibi commissos, ubi adoleveris, cum pietatis, et justitiae laude gubernes. Regiaeque Majestati tuae omni paterni Nostri cordis affectu, Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XI. Aprilis MDCCLXIV. Pontificatus nostri anno sextu.

CDXII.

Dat. die 21. Apr. 1764. Anno VI.

Ut Pientinus Episcopus a Laicis Magistratibus violenter pulsus e sua Dioecesi, ad suam Sedem illico restituatur, ab Imperatoris electi Francisci pietate, et religione petit, ad sarciendum scandalum illatum in Ecclesiasticae libertatis contemptum.

De hac ipsa violenta expulsione agunt Litterae quas supra retulimus Num. CDVII. pag. 862.

Carissimo in Christo Filio nostro Francisco Lotharingiae, et Barri duci, nec non Etruriae sibi subjectae Magno Duci, in Romanorum Imperatorem electo.

Clemens PP. XIII.

Carissime in Christo Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Violentam Episcopi expulsionem commemorat, cum bonorum omnium scandalo sequutam.

§. 1. De Episcopo Pientino non modo Ecclesia, et Dioecesi sua, sed tota etiam Etruria, quae tuae subjecta est Majestati, intra paucas horas acerbe sane duriterque exturbato ob gravissimum Nuncium accepimus, vehementer doluimus in ea re tam nullum ad Sacrosancta Ecclesiae jura habitum esse respectum, maximumque scandalum oblatum Fidelibus, quorum etiam qui eidem Ecclesiae sunt devotissimi, editis in Ecclesiasticas personas, ac praesertim Episcopali praeditas dignitate, tanti contemptus exemplis, paulatim sensum omnem obsequii, et reverentiae in Ecclesiam, ejusque Sacros Ministros possunt amittere.

Agit de praecedentibus literis hac super re Marechallo Botta Adorno perscriptis, illiusque acceptas refert responsiones.

§. 2. Quapropter ad dilectum Filium Marescallum Butta Adorno literas dedimus, et apud eum conquesti sumus, tam grave, tanta cum offensione populi fidelis, Episcopali fuisse dignitati vulnus inflictum: cui medendo dum Pientinus Episcopus Canonica remedia adhibebit, professi sumus, nullum a Nobis illi futurum impedimentum, quominus Ordinario suo jure utatur; et Nos ipsius auctoritatis Nostrae defendendae causa, potestate Clavium adhibita, quam a Christo Domino accepimus, Ecclesiae libertatem, et dignitatem pro Apostolico Nostro munere assertoros. Ille autem literis ad Nos datis die XXVII. Martii proxima elapsi respondit, Caesareo Majestatis tuae nomine pulsum esse ab Ecclesia, et Dioecesi sua Pientinum Episcopum, et solum vertere coactum: caeterum se nihil in hac re nisi ex imperio tuo fecisse, seque sibi placere, quod in exequendis mandatis, quantum licuit, Episcopali dignitati consuluerit. Nos quidem longissime ab eo absumus, ut credamus ejus jussu tam duriter, et acerbe tractatum esse Episcopum; et in Milites potius existimamus tantae asperitatis culpam reijciendam; quorum quae fuerit immanitas, vel inde conjici potest, quod cum quaereretur Episcopus in sua persona Christum Dominum affici injuria, per nefariam blasphemiam, et horribilem respondere sunt ausi, se quidem in Christum credere, sed cum ille mortuus sit, se tibi viventi parere Imperatori. Sed Christus exurgens a mortuis jam non moritur, et Princeps Regum terrae super omnem Principatum, et potestatem, et virtutem, et omne nomen quod nominatur, non solum in hoc saeculo, sed etiam in futuro vivit Deo in aeternum sedens ad dexteram Patris judex vivorum, et mortuorum. Nihil igitur mirum, Milites in Episcopum fuisse tam asperos, qui in Christum Dominum fuerunt tantopere injurii.

§. 3. Tuum igitur est, carissime in Christo Fili Noster, qui Sanctae Ecclesiae Ad- Imperatoris pietatem, et Religionem

provocat ad superandum hoc scandalum illico removendum.

vocati munus geris, ejusque libertatis esse debes vindex, et custos, haec undecumque provenerint, et quomodocumque gesta sint, Caesarea auctoritate tua, et imperio emendare; et quidquid ea res pepererit scandali, resarcienda injuria in persona Episcopi Ecclesiae illata, quamprimum extinguere; eodemque Episcopo Sedi suae honorifice restituto, omnibus palam facere, Majestatem tuam nihil, quod in Ecclesiae injuriam vergeret, in ea re voluisse. Hoc a tua postulat Majestate, et Imperialis dignitas tua, et quod Ecclesiae defendendae amplissimum geris munus, et ipsa tua ex longissima serie piissimorum Majorum tuorum ducta Religio, majorem in modum efflagitat. Id ut facias, carissime in Christo Fili Noster, te in Domino hortamur et obtestamur. Sic enim major inde Ecclesiae orietur aedificatio, quam quae ex eo facto orta illi fuerit offensio; et inter egregias, tuasque proprias laudes, illa demum, ad quam supra caeteras maximi Imperatores summopere aspirarunt, quaque ipse tantopere in ore omnium vigea, piissimi Principis laus augebitur; tibique, carissime in Christo Fili Noster, et Augustae Domui tuae universae, Nostri paterni cordis affectu, Apostolicam benedictionem amantissime impertimur. Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die XXI. Aprilis MDCCLXIV. Pontificatus nostri anno sexto.

CDXIII.

Dat. die 4. Maji 1764. Anno VI.

Cardinalibus in Consistorio coadunatis significat electionem Josephi Austriae Archiducis in Regem Romanorum, nec non hac ipsa die literas in forma Brevis expedivisse, ut exemplo praedecessorum suorum, Sanctae Sedis jura sarta tecta serventur.

Ad hanc ipsam Regis Romanorum electionem se referunt literae, quas superius dedimus Num. CCCXCV. et CCCXCVI. pag. 845. et seq.

Venerabiles Fratres.

Electionem Regis Romanorum

§. 1. De electione Regis Romanorum cupide Nuncium expectabamus, cum ex literis, quas a carissimo in Christo Filio nostro Francisco Lotharingiae et Barri Duce, nec non Magno Etruriae sibi subjectae Duce, in Romanorum Imperatorem electo reddidit Nobis Dilectus Filius Nobilis Vir Joannes Nepomucenus Antonius S. R. I. Princeps a Schwarzemberg ab eodem Francisco ad Nos ablegatus, intelleximus in solemni Conventu Francofurti novissime habito, summa Electorum omnium consensione, in Regem Romanorum electum esse carissimum in Christo filium Nostrum Josephum Regium Hungariae, et Bohemiae Principem haereditarium, Austriae Archiducem, memorati Francisci Primogenitum, qui de Regia illa sublimique dignitate sibi delata, suis pariter literis ab eodem Joanne Nepomuceno Antonio ad Nos perlatis voluit Nos facere certiores. Quibus utriusque Principis literis acceptis, nihil sane Nobis longius fuit, quam ut laetissimum nuncium cum Fraternitatibus vestris communicaremus, et voluptatem, quam ex eo vos capere oportet, ex hoc loco nunciaremus. Gratum autem vobis fore existimamus id ipsum ex iisdem literis memoratorum Principum intelligere, quas Nostrarum Brevium, quae ad Principes scribuntur Epistolarum Secretarius modo recitabit. (*Eae sunt tenoris sequentis videlicet*).

enunciat, literasque hac super re acceptas tam a praelaudato Rege electo, quam ab Imperatore pariter electo ejus Patre.

Tenor literarum Francisci Imperatoris electi.

« Beatissimo in Christo Patri Domino Clementi XIII. Divina providentia Sanctae Romanae Universalis Ecclesiae Summo Pontifici, Domino Reverendissimo » Beatissime in Christo Pater Domine Reverendissime » Post officiosissimam commendationem filialis observantiae continuum incrementum Existimantes his arduis temporibus, et Religionis Nostrae Catholicae, et Sacri Romani Imperii plurimum interesse, Romanum Imperiale solium, pluribus munimentis insistere, cum congregatis, in Nostra, et Sacri Romani Imperii Urbe Francofurti ad Maenum, Principibus Electoribus, absentiumque Legatis agi curavimus, ut futurum post fata Nostra in ejusdem Imperii administratione Successorem Nostrum in praesentiarum decernerent, eamque, afflante Divini Numinis aura, conspirationem invenimus, ut praefixa electioni externa die, perdilectus filius Noster Primogenitus Regius Hungariae, et Bohemiae Prin-

ceps Haereditarius, Arrhidux Austriae, unanimibus Electorum suffragiis, Rex Romanorum renunciatus, et solemni ritu, publicoque omnium Ordinum applausu proclamatus fuerit: cujus successus significationem, cum a Sanctitate Vestra, ad quam omnia, quae Nobis, Domique Nostrae prospera eveniant, quam maxime pertinere ducimus, pro sua erga Nos propensa voluntate, et Religionis Catholicae zelo, magno solatio, laetissimoque animi sensu, exceptum iri certo Nobis persuadeamus, par omnino, et filiali Nostrae erga Sanctam Sedem observantiae congruum esse judicavimus, ut Sanctitatem Vestram ea de re, literis hisce, per Camerarium Nostrum actualem Illustrem Joannem Nepomucenum Antonium Sacri Romani Imperii Principem a Schwarzemberg Consanguineum Nostrum carissimum exhibendis, sine mora, certiorem faceremus, spe indubia freti, cum in tractando hoc negotio Dei gloria, bonique publici causa, Nobis potissimum proposita fuerit, istam filii Nostri dignitatem, in Christiani Orbis utilitatem, et ornamentum cessuram, praedictumque Filium Nostrum, in imitandis Majorum suorum vestigiis, adjutricem Dei gratiam nunquam non experturum esse, quem in finem, paternae, praefatam Regiam Romanorum Majestatem, Benedictioni Sanctitatis Vestrae reverenter commendantes, atque ad ea, quae suprafatus Camerarius Noster prolixius edixerel, Nos referentes, eamdem quam diutissime valere, omnique desiderata prosperitate frui animitus exoptamus. Datum Heinsenstamij die 28 Martii Anno Millesimo septingentesimo sexagesimo quarto, Regni Nostri Decimo nono • Sanctitatis Vestrae Ossequentissimus Filius • Franciscus. •

Tenor literarum Josephi Romanorum Regis electi.

• Beatissimo in Christo Patri Domino Clementi Decimo tertio, Divina Providentia Sanctae Romanae, ac Universalis Ecclesiae Summo Pontifici Domino Reverendissimo • Beatissime in Christo Pater Domine Reverendissime. • Post officiosissimam commendationem filialis observantiae continuum incrementum. Non videremur Nobis, et paternam, et Majorum Nostrorum virtutem satis imitari, nisi parem erga Sanctam Sedem, foveremus observantiam, et omnes eam palam faciendi occasiones amplecteremur Quare cum Summo Regnorum Moderatori Deo visum fuerit, congregatis, in hac Imperiali Urbe Francofurti ad Maenum, Sacri Romani Imperii Electoribus, absentiumque Legatis, eam mentem inspirare, ut stabiliendae interiori Imperii securitati, tranquillitatique, Nos vigesima septima elapsi Mensis in Romanorum Regem, et futurum, post fata Augustissimi Genitoris Nostri (de quibus tamen vel cogitans animus horret, quaeque in ultimam ejus, et vita Nostra provectiorem senectutem, a Divino Numine, removeri cupimus) Imperatorem elegerint, et externa dile coronarint, nil prius, et antiquius habemus, quam ut Divinam venerantes providentiam, ejus auxilium, et robur imploremus, et simul Sanctitati Vestrae successum hunc propriis hisce literis significemus: praesertim cum jam ante Nobis exploratum sit, quantopere Sanctitas Vestra, eumdem pro Catholicae Religionis incremento exoptarit, et nunc de ejus desiderato Nuncio gavisum sit. Erit jam Sanctitatis Vestrae, Divinam clementiam sollicitare, ut Nos spiritu principali, et sapientia, ad implendum aliquando rite hoc sublime munus instituat: Nostrum vero omni conatu eniti, ut paterna, et avita propemodum vestigia, actiones Nostrae, Sanctitatis Vestrae, et omnium bonorum expectationi respondeant, et tam Nostrum tuendae verae Fidei studium, quam observantia erga Sanctam Sedem singularis, nulla non occasione eniteant: quod uti Nobis per totam vitam Nostram, volente Deo, sedulo propositum erit, ita, ut id facilius praestare possimus, Nos Sanctitatis Vestrae paternae Benedictioni commendantes, eidem vitam longaevam, et felix regimen, in Nostrum, et Ecclesiae solatium, filiali affectu vovemus. Datum Francofurti ad Maenum die 4. Aprilis Anno millesimo septingentesimo, sexagesimo quarto, Regni Nostri primo • Sanctitatis Vestrae • Obsequens Filius • Josephus. •

De hac secuta electione gratulatur Pontifex gratiasque actiones Deo reddit.

§. 2. Qui sint utriusque Principis pietatis et religionis sensus, quod Catholicae Fidei studium, quae in hanc Sacram B. Petri sedem religiosa devotio audistis, Venerabiles Fratres. Benedictus Deus, et Pater Domini no-

rem praenunciat Collegio Cardinalium.

atri Jesu Christi qui tantam eorumdem Principum pietatem, tam prospero gravissimi hujus negotii exitu voluit remunerari. Gratulemor Deo, qui divino consilio suo rem ita disposuit, ut excelsa Regis Romanorum dignitas illi triboeretur, quem clarissimis toto orbe terrarum piissimisque parentibus genitum, et procreatum, luculentissima qnae dedit usque adhuc magnae indolis, et excelsi animi indicia sperare Nos jubent, ut paternarum, maternarumque virtutum, sic aliquando maximarum operum baeredem, Dei gratia adjutrire, firmissimum Errlesiae Catbolicae, et Christianae Reipublirae futurum columeo, et praesidium. Sed bor gratiarum Deo gerendarum pium debitumque officium pro tam felici hujus electionis eventu, crastina die solemni ritu in Pontifirio nostro Sarello rum Fraternitatibus Vestris more Majorum praestabimus, Patremque misericordiarum enixe precabimur, ut praerlaras spes Nostras, quas merito de electo Romanorum Rege concepimus, Divino suo numine ratas fariat.

Agit de contemporaneis literis in forma Brevis expeditis super Regis Romanorum electione ad Sanctae Sedis jura sarta tecta servanda.

§. 3. Caeterum in reliquis, quae ad dictam electionem pertinent, cuncta, quae juxta consuetum praederessorum Nostrorum institutum erunt servanda, servabimus; declarantes interim, nihil binc Nos velle detractom de Apostolicae Sedis juribus, nec remissum quidqusm de iis offiriis, quae erga eamdem erunt deinceps ab Electo praestanda. Sed bis rebus omnibos per quasdsm nostras bac ipsa die in forma Brevis expeditas literas, Romanorum Pontificum pariter praederessorum Nostrorum vestigiis inbaerentes, plenissime voluimus esse consultum.

CDXtV.

Dat. die 4. Maji 1764. Ann. VI.

Declsratio, qnod non censeatur approbata electio Regis Rumaoorum futuri Imperatoris, nisi prius a noviter electo assueta Imploretur a Sancta Sede confirmatio, eaque elargiatur per solitas Literas Consistoriales subscribendas a Pontifire, et a S. R. E. Cardinalibus.

Ds hoc ipso slectione Regis Romonorum vide Alloquutionsm in Consistorio praecedentem, in qua de proesentibus Literis sermo est, et Adnotationem ibi appositam.

Clemens Papa XIII.

Ad futuram rei memoriam.

Memorat Consistorium hoc de re habendum, et gratiarum actionem Omnipotenti dirrigendam pro sequuta Regis Romanorum electione.

§. 1. Acceptis nuper a dilertissimo in Christo filio Nostro Josepho Arcbidnce Austriae literis, qnibus Nobis significat se in Conventn ad Maenum bsbito in Regem Romsnorum fnturum Imperatorem die XXVII. Mensis Martii proximi preteriti electum fuisse, quemadmodum Consistorium Nostrum Secretum hodierna die babendum indiximus, ut Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus eam electionem communiremus, et Sabalbo proxime sequenti, ut in Pontificia Nostra Cappella, benedirente Domino, Sarrosanctum Missae Sarrificinm in Nostra, et eorumdem Cardinalium praesentia pro gratiis Omnipotenti Deo de ejusmodi clectione agendis de more celebretur, ita aliae etiam functionas praemissorum occasione per Romanos Pontifices praedecessores Nostros, seu eorum jussu, vel alias quovis modo peragi consuetae similiter a Nobis, seu jussu Nostro, vel alias qnovis modo peragendae eruot, seu forsao etiam aliquae jam peractae fuerunt.

Protestatur Pontifex nequam electionem haud approbatam censeri debere, nisi prius de ea re assuetae Literae Consistoriales requisitae, et expeditae de more fuerint.

§. 2. Praeterea supradictis ejusdem Josepbi Electi literis ad Nos datis, ac in posterum dandis respondere intendimus, etiam illum Regem Romanorum in Imperatorem Electum appellando. Veruntamen ne in praedictis, et quibnsvis aliis actibus, et functionibus tam Nostris, qnam quorumcumque Nostrorum, et Sedis Apostolicae Officialium, ac Ministrorum, etiam speriali nota dignorum, etiam Nuntiorum Apostolicorum, ar quorumcumque S. R. E. Cardinslium etiam de Latere Legatorum tam publicis, quam privatis quandocumque, ubicumque, et qnomodocumque faciendis, seu etiam forsan factis, ac inde sequutis, et sequuturis quibuscumque possit unqusm pretendi, Nos electionem praedirtam approbasse, et confirmasse etiamsi talis praetensio minime subsistat, cum Apostolica confirmatio hujusmodi tam de jure, quam de

more nonnisi prius coram Nobis exhibitis Electionis, et aliorum ad id requisitorum Instrumentis, et praevia matura causae cognitione in Nostro Consistorio secreto, et sub Bulla Consistoriali concedi, et expediri consueverit.

Qua de re declarat, nullum nocumentum Apostolicae Sedis juribus illatum censeri debere per quemcumque actum vel publicum, vel privatum.

§. 3. Nihilominus omnem in praemissis ambigendi materiam praecidere, mentemque, et intentionem Nostram palam facere volentes, omniumque, et singulorum praemissorum, ac quorumcumque aliorum actuum, et functionum hactenus, et deinceps quandocumque, ubicumque, et quomodocumque a Nobis, et aliis quibuscumque cujuscumque qualitatis, dignitatis etiam Ecclesiasticae, status, gradus, et conditionis, etiam individua expressione dignae extiterint, et pro tempore existant etiam de mandato Nostro, et alias quovis modo tam cum eodem Josepho Electo, quam cum ipsius Josephi Electi Oratore, et Oratoribus, ac Ministris etiam in Romana Curia factorum, et faciendorum, et inde sequutorum, et sequendorum, aliorumque hic forsan exprimendorum, et inserendorum, etiam particulari mentione dignorum tenores, circumstantias, et quaslibet singularitates etiam majores, et variores praesentibus pro plene expressis, et insertis habentes, motu proprio, et ex certa scientia, ac matura deliberatione Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine praesentium serie attestamur, declaramus, et decernimus, Nostrae mentis, intentionis, et voluntatis incommutabilis semper fuisse, et esse, ac deinceps fore, per omnes, et singulos actus functiones, receptiones, recognitiones, et tractatus quoscumque, verbo, scriptis, etiam per literas Apostolicas sub Plumbo, ac in forma Brevis sub Annulo Piscatoris, et missivas, ac facto a Nobis, et respective a Dilecto filio Nostro Aloysio Maria Sanctorum Viti, et Modesti Diacono ejusdem S. R. E. Cardinali Torrigiani nuncupato Secretario Nostro Status, et a quovis alio ipsius S. R. E. Cardinali etiam de Latere Legato, et similiter a Nuntiis Apostolicis etiam apud eumdem Josephum Electum nunc, et pro tempore nomine Nostro, et ejusdem Sedis residentibus, et a quibuscumque aliis Nostris, et Sedis praedictae Officialibus, et Ministris ubicumque residentibus, etiam individua mentione dignis, etiam de mandato Nostro quandocumque, ubicumque, et quomodocumque factos, et factas, et pro tempore faciendos, et faciendas, ac inde sequuta, et sequutura quaecumque, etiam pluribus vicibus iteratos, et iterata, ac effectum sortitos, sortitas, et sortita, quotcumque, et qualiscumque sint, et pro tempore fuerint, etiam cum Oratore, et Oratoribus nunc, et in posterum etiam apud Nos, Sanctamque Sedem praedictam, nomine ejusdem Josephi, etiam uti Romanorum Imperatoris Electi pro tempore residenti, et residentibus, ac cum quibuscumque aliis ipsius Josephi Electi Officialibus, Ministris, Procuratoribus, et Plenipotentiariis, quavis occasione, et causa etiam ratione foederis universalis, ac defensionis, et propagationis fidei Catholicae, et quavis alia etiam particulari expressione digna hactenus, et pro tempore facta, tractata, et gesta, faciendaque, tractanda, et gerenda, nec non per quascumque denominationes, inscriptiones, appellationes, nuncupationes, et narrativas in favorem praedicti Josephi in Regem Romanorum futurum Imperatorem Electi, per quoscumque etiam nomine Nostro, et Apostolicae Sedis, ac etiam per Nos quomodolibet factas, et pro tempore faciendas, illum etiam Regem Romanorum et Imperatorem Electum appellando, ac etiam per quamcumque Oratoris, et Oratorum, sive Ablegati, et Ablegatorum ad Nos, et Sedem Apostolicam ab eodem Josepho Electo destinati, et destinatorum, missique, et mittendorum receptionem, et admissionem ad audientiam Nostram, et ad osculum pedum Nostrorum, cum quibuscumque apparatibus, caeremoniis, circumstantiis, praerogativis, antelationibus, etiam publicis, etiam extraordinariis, et insolitis quomodolibet expresse, vel tacite hactenus concessis, et datis, concedendisque, et in posterum dandis, etiam tamquam Oratori, et Oratoribus, sive Ablegato, et Ablegatis Romani Imperatoris Electi, non intellexisse, nec voluisse in posterum intelligere, nec velle praedictam ejus electionem approbare, nec confirmare, quin imo Nostrae men-

tis, et voluntatis fuisse, et deinceps fore, ut juxta consuetum, confirmatio Apostolica hujusmodi per praefatum Josephum Electum petatur, et per Literas Apostolicas Consistoriales a Nobis et a S. R. E. Cardinalibus subscriptas expediri impetretur, et interim eodum omnem approbationem, et confirmationem, sed etiam cujuscumque approbationis, et confirmationis expressae, et tacitae, concessionem, et quemcumque ejus effectum suspendimus, suspensamque, et suspensum fuisse, et esse, ac deinceps fore declaramus, ac pro suspensis haberi volumus, et decernimus.

Clausulae praeservativae.

§. 4. Praesentesque Literas de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis Nostrae, vel alio quocumque defecto, etiam ex eo, quod quicumque in praemissis interesse quomodolibet habentes, et habere praetendentes cujuscumque status, gradus, qualitatis, dignitatis, et conditionis existant, et existerint ad id vocati, citati, et auditi non fuerint, notari, impugnari, infringi, seu redargui nullatenus posse, neque sub quibuscumque revocationibus, suspensionibus, moderationibus, derogationibus, et quibuscumque aliis contrariis dispositionibus generalibus, etiam motu, scientia, deliberatione, et potestatis plenitudine paribus, etiam Consistorialiter, et alias quomodolibet, etiam per Nos, et Romanos Pontifices Successores Nostros faciendis comprachendi. Sicque, et non aliter per quoscumque Judices Ordinarios, et Delegatos etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac etiam S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, et Nuntios, quavis auctoritate, et potestate fungentes, sublata eis, et eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, et interpretandi facultate, et auctoritate judicari, et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, similiter decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obstantibus praemissis, ac Constitutionibus, et Ordinationibus quibuscumque tam Apostolicis, quam Imperialibus, ac Cancellariae Apostolicae Regulis, etiam individuam derogationem requirentibus. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro sufficienti eorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, et expressa, ac individua, et de verbo ad verbum inserta mentio habenda foret, tenores hujusmodi etiam majores, et veriores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes ad effectum omnium, et singulorum praemissorum specialiter, et expresse derogamus caeterisque contrariis quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die quarta Maji Millesimo Septingentesimo sexagesimo quarto, Pontificatus Nostri anno sexto.

CDXV.

Literae Processus in die Caenae Domini publicatae.

Dat. die 20. Maji 1764. Anno VI.

Eaedem Literas a praedecessoribus Pontificibus publicatae, etiam ab Pontifice hoc, alios hac ipsa die superioribus annis evulgatae fuere, et signanter die 12. Aprilis 1759. easque retulimus in hoc I. Tomo continuationis sub num. LII. pag. 128. ubi consulendae sunt, cum adnotatione a Nobis apposita.

Clemens Episcopus Servus Servorum Dei ad futuram rei memoriam.

§. 1. Pastoralis Romani Pontificis vigilantia, et sollicitudo (*omittitur tenor harum Literarum jam relatus loco citato in superiori adnotatione, quum omnino similis praesentibus sit*).

CDXVI.

Prorogationem indulti perceptionis Decimarum ab Ecclesiasticis, denegat Bavariae Duci, ne illi jam satis recenti bello, et aliorum vectigalium solutione defatigati, in deterioribus etiam collocarentur angustiis.

Dat. die 26. Maji 1764. Anno VI.

Dilectissimo in Christo Filio Nostro Maximiliano Josepho Bavariae Duci S. R. I. Principi Electori.

Clemens PP. XIII.

Dilectissime in Christo fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Praecedentes concessiones hac super ipsa decimarum perceptione commemorat.

§. 1. Quae sit erga Nobilitatem tuam Nostra voluntas, qui Episcoporum, et Ecclesiasticorum Ditionis tuae itidem in te amor perspexisse te arbitramur, cum proximo Germanico bello etiam restincto, dum laici tibi subditi a tributorum asperitate respirant, dimidium decimarum per triennium ab iisdem Ecclesiasticis exigendi facultatem, aequo animo ferentibus Episcopis, tibi concessimus. Satis ex hoc Nostro Indulto non dubitamus ad te proventurum auxilii, cum eo tantam conficies pecuniam, quantam ex Indulto piae memoriae praedecessoris Nostri Alexandri VIII. collectam esse comperimus. Caeterum, Ecclesiasticos fessos jam ferendo oneri, non solum ordinaria vectigalia, sed etiam per quinquennium solvendi integras Decimas ex Indulto fel. rec. decessoris Nostri Benedicti XIV. aequum erat una cum laicis bono pacis denique frui. Nunc si novo onere solvendi per quinquennium non jam dimidias, sed integras decimas praegraventur, vide, Dilectissime in Christo Fili Noster, Ecclesiae Ministri, quorum jam nunc deterior est, quam quae sit laicorum conditio, nova hac tributi accessione quonam tandem redigerentur.

Causas derogatae prorogationis exprimit, suumque Pontificium desiderium gratificandi Principem Electorem dum alia opportuna sese praebeat occasio.

§. 2. Id profecto illis praeter alios esset praecipuum, et eximium, quod plane non ferendis premerentur angustiis; cum contra omnium deceat eos uti fortuna, quos pro singulari tua et inclitae Bavariae Domus propria in Ecclesiam pietate semper omnium habuisti carissimos. Profecto Nos piget te recentem ex studiosissimo officio, quod per tuos Oratores in Francofurtensi Conventu, ut ad Nos scripsit Venerabilis Frater Archiepiscopus Trajanopolitanus maxima tui cum laude, et bonorum omnium approbatione, Apostolicae Sedi praestitisti, rem a Nobis postulasse, in qua non nisi ex dimidia parte possumus voluntati tuae, morem gerere. Interea commodiorem occasionem cupide expectamus, qua summam Nostram erga te voluntatem pro tuis, clarissimaeque familiae tuae in Apostolicam Sedem immortalibus meritis, sine cujusquam querela Nobis liceat explicare. Tunc enim palam fiet praeclaro tuo erga supremam Catholicae Religionis Cathedram studio pares Nos grati devinctique animi sensus gerere: nec quidquam tam esse in optatis Nostris, quam majorem in modum tuis commodis inservire. Tibique, dilectissime in Christo Fili Noster, intimo Nostri paterni cordis affectu Apostolicam Benedictionem peramanter impertimur. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die XXVI. Maji MDCCLXIV. Pontificatus Nostri anno sexto.

CDXVII.

Lausannensi Episcopo facultates impertitur permittendi in sua Dioecesi artium exercitationes, et opera servilia, audita tamen Missa, in Festis diebus, aliquibus tamen solemnioribus, exceptis.

Dat. die 4. Junii 1764. Anno VI.

Quoad similes derogationes vide superius sub num. CDVIII. pag. 863.

Clemens PP. XIII.

Venerabilis Frater salutem, et Apostolicam Benedictionem.

Praestat ea in Ecclesiastica disciplina temperare, quae hanc exhibeant necessitatem pro aetatum, et temporum conditione.

§. 1. Cum sicut quaedam sunt, ut inquit Sanctus Leo Magnus praedecessor Noster, quae nulla possunt ratione convelli, ita multa sint, quae aut consideratione aetatum, aut pro necessitate rerum oporteat temperari, illa semper conditione servata, ut in his, quae vel dubia fuerint, aut obscura id noverimus sequendum, quod nec praeceptis Evangelicis contrarium, nec Decretis Sanctorum Patrum inveniatur adversum. Ea propter Apostolica haec Sancta Sedes pro paterna erga universos Christifideles benignitate, quoad integrum sibi fuit, consuevit supremam suam in iis interponere auctoritatem, quae caeteroquin ad majus Divini Cultus incrementum praescripta, aut per frigescentem in nonnullorum cordibus charitatem, ad otium luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducen-

dam necessarium inopiam non, sine conscientiae angore contemnuntur.

Preces porrectae pro festorum dierum imminutione in Dioecesi Lausannensi.

§. 2. Quoniam autem sicut pro parte tua Nobis expositum fuit, eidem Fraternitati tuae innotuit, quod in tua Lausannensi Dioecesi adeo excreverunt calamitates, et angustiae propter praesentium temporum infortunia, ut miseri illius habitatores, incolaeque, ac praesertim ii, qui in sudore vultus sui panem comedunt, persaepissime cogantur (quamvis animo invito) dies festos negligere, operibusque meccanicis se se addicere pro pane lucrando, et id eo facilius contigit, ob excretum dierum festorum numerum. Ac propterea Nobis humiliter supplicatum fuit, ut in praemissis opportune providere, et ut infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur.

Precibus porrectis annuit Pontifex, designatis solemnioribus diebus, in quibus integra permanere debet praecepti observantia.

§. 3. Nos itaque, qui Christifidelibus, quantum cum Domino possumus salutare remedium potius ad aeternam salutem comparandam, et humanam vitam honeste substinendam adhibere, quam per severiorem Ecclesiae disciplinae rigorem ad desperationem inopes adducere cupimus, dictos Incolas specialibus gratiis, et favoribus prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis, et poenis, quovis modo, et quacumque de causa latis, si quas forte incurrerunt, hujus tantum rei gratia absolventes, et absolutos fore censentes, supplicationibus tuo nomine Nobis humilitor porrectis inclinati, Fraternitati tuae per praesentes committimus, et mandamus, ut veris existentibus narratis, omnibus utriusque sexus Christifidelibus in praedicta Lausannensi Dioecesi existentibus, ut deinceps omnibus diebus Dominicis, nec non Natalis Domini Nostri Jesu Christi, et sequenti Sancti Stephani, Circumcisionis, Epiphaniae, Paschatis Resurrectionis, et sequenti, Pentecostes, et sequenti, ac Corporis Christi, et Ascensionis, Sancti Joannis Baptistae, et Sanctorum Apostolorum Petri, et Pauli, et Commemorationis omnium Sanctorum, praeterea quinque dicatis Beatae Mariae Virgini Immaculatae, scilicet Purificationis, Annunciationis, Assumptionis, Nativitatis, et Conceptionis, nec non Sancti Patroni, aut Tutelaris cujuslibet Loci pro hominibus ejusdem Loci dumtaxat, festivis diebus, in quibus integra maneat praecepti obligatio; in reliquis vero festis sive per hanc Sanctam Sedem praeceptis, sive per Synodales ejusdem Dioecesis Constitutiones, sive quacumque alia de causa etiam ex causa voti per majores suos facti, quod quoad hanc partem quoque auctoritate Nostra Apostolica per te commutari, volumus, praeceptis, praescriptisque (audita Missa) laboriosis suarum artium exercitationibus, servilibusque operibus sine ullo prorsus conscientiae scrupulo vacare possint, auctoritate Nostra Apostolica concedas, et indulgeas, permittas, et statuas, praecipias, et mandes.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obstantibus Apostolicis, ac in universalibus, provincialibusque, et synodalibus Conciliis, editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, et Ordinationibus, nec non Dioecesis praedictae, illiusque Locorum etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus; privilegiis quoque indultis, et Literis Apostolicis superioribus, et personis sub quibuscumque tenoribus, et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, ac insolitis clausulis, irritantibusque, et aliis decretis in genere, vel in specie, ac aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis illorum tenores praesentibus pro plene, et sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris ad praemissorum effectum, hac vice dumtaxat specialiter, et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die IV. Junii MDCCLXIV, Pontificatus Nostri anno sexto.

Ad exitum perducto Anno VI., cunctisque materiis relatis, quae Ecclesiasticam Pontificis potestatem hoc eodem Anno respiciunt, ea recensenda esse ducimus, quae temporale dominium spectant, sicuti superiori quovis Anno egimus.

CDXVIII.

Dat. die 30 Augusti 1763. Anno VI.

Plenipotentia Cardinali Torrigiani ad subscribendas, et signandas conventiones confectas cum Rege Christianissimo, circa milites a suis signis discedentes, et in Civitate Avenionensi confugentes.

Dilecto Filio Nostro Aloysio, seu Ludovico Mariae S. R. E. Diacono Cardinali Torrigiani nuncupato.

Clemens PP. XIII.
Dilecte Fili Noster salutem, et Apostolicam benedictionem.

Enumerantur praecedentes plenipotentiae pro conventionibus hisce conciliandis.

§. 1. Cum per Venerabilem fratrem Petrum Archiepiscopum Colossensem apud carissimum in Christo filium Nostrum Ludovicum Francorum Regem Christianissimum, Nostrum, et Sedis Apostolicae Nuncium, a Nobis Nostrum, et Sedis praedictae Plenipotentiarum per alias Nostras in simili forma Brevis die XVI. Aprilis proxime praeteriti expeditas literas deputatum, ac dilectum filium Nobilem Virum Stephanum Franciscum de Choiseul de Stannuill Parem Franciae, ac Ministrum, et Secretarium Status ejusdem Ludovici Regis, ejusque Ministrum Plenipotentiarium, quem ipse Ludovicus Rex sufficienti ad hoc mandato muniverat, nonnullas novas providentias, et mandata pro suis copiis militaribus, praeter ea, quae alias inter dictam Sedem, et ipsum Ludovicum Regem inita fuerant quoad illius milites a signis suorum exercituum discedentes, ac in Civitate Avenionensi, et in Comitatu Nostro Venayssino perfugio utentes, aliaque in praemissis, ac insimul de iis, qui inter militares Copias ipsius Ludovici Regis se se conscribere, et militare, accepta pecunia promittunt, et spopondent, inita, et prescripta fuerint.

Novae tribuuntur plenipotentiae pro subscribendis jam conciliatis conventionibus, illarum observantiam promittendo.

§. 2. Hinc est, quod Nos, motu proprio, ac certa scientia, et matura deliberatione, Nostris, deque Apostolicae potestatis plenitudine, ut debita conclusione definita remaneant, te, de cujus fide, prudentia, integritate, ac in rebus agendis dexteritate plurimum in Domino confidimus, in Nostrum et dictae Sedis Plenipotentiarium tenore praesentium nominamus, constituimus, et deputamus, tibique, ut Nostro, praefataeque Sedis nomine novas providentias, conventiones, et pacta hujusmodi subscribere, tuoque signo munire libere, et licite possis et valeas, plenam, et amplam facultatem harum serie concedimus, et impertimur. Decernentes validum, et efficax fore quidquid earumdem praesentium vigore subscripseris, et signaveris id omne, quantum in Nobis acceptum, et gratum, firmumque, ac ratum habere, nec non observare, eumplere, et exequi in verbo Romani Pontificis promittentes. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die trigesima Augusti millesimo septingentesimo sexagesimo tertio, Pontificatus Nostri anno sexto.

CDXIX.

Allocutio habita in Consistorio diei IX. Aprilis MDCCLXIV. qua attenta Annonae caritate proponitur quingentorum scutorum millium extractio ex deposito S. M. Sixti V. in Arce S. Angeli, nec non Decretum Consistoriale super eadem extractione, et regulae pro extractae pecuniae reintegratione.

Quoad depositionem scutorum decies centena millium in Arce S. Angeli, et vincula in actu hujus repositionis adposita habemus Constitutionem Sixti V, diei XXI. Aprilis MDLXXXVI. itemque de aliorum scutorum decies centena millium repositione in eadem Arce S. Angeli sub iisdem vinculis habemus Constitutionem ejusdem Pontificis diei VI. Novembris MDLXXXVII. pariter de tertiis decies centenis millibus scutis in eodem loco repositis adest Constitutio tertia die XXVII. Aprilis MDLXXXVIII, quae omnes impressae leguntur in Bullario Mainardii.

Venerabiles Fratres.

§. 1. Quanto in moerore, et sollicitudine versemur ob rei frumentariae inopiam, qua

Exponitur infelix Urbis, et Apostoli-

cae ditionis statusob Annonae caritatem.

Deus Urbem hanc, atque universam Sedis Apostolicae ditionem, sic peccatis nostris exposcentibus, affligere non desinit, nun est cur vobis, Venerabiles fratres, qui omnia probe nostis, ac una Nobiscum impensissime doletis, pluribus explicemus. Quod primum erat Apostolici Nostri muneris debitum, atque Officium, ut misericordiam, ac benignitatem Omnipotentis Dei, qui dat escam omnibus invocantibus eum in veritate, precibus, supplicationibusque imploraremus, Id Nos ipsi adimplere curavimus; et deduxerunt lacrymas oculi Nostri, quoniam contritione magna, et plaga pessima contrita est Civitas Sancta, et Cives ejus attenuati sunt fame, et Nobiscum vos, atque omnes Civium Ordines, superioribus diebus, singulari Nostra consolatione, et totius Urbis exemplo, ad gloriosum, et numquam destiturum Beatorum Apostolorum Urbis Nostrae patronum sepulchrum supplicabundo ritu accessistis, ut tantorum Apostolorum meritis confisi, ab omnipotenti manu Dei, a qua omnia replentur ubertate, in tantis calamitatibus opportunam opem, et auxilium deprecaremur.

Proponit extractionem pecuniarum ex Arce S. Angeli ad succurrendum Annonae indigentiis, sub reintegratione futurae lege.

§. 2. Sed neque humana etiam consilia praetermissimus, ut Urbi finitimisque regionibus, atque etiam aliis Civitatibus, et locis Ditionis Nostrae, frumenti inopia laborantibus consuleretur. Nostis, Venerabiles Fratres, quas multis ex vobis auctoribus, rationes inire necesse fuerit, qua cura, quo labore undique in Nostris conquisita frumenta, et quo studio, et impensa Mercatoribus, aliisque viris negocium mandatum fuerit, ut ab exteris compararent. Illud nunc restat statuendum, unde necessarii sumptus Nobis suppeditentur. Ærarii Pontificii vires jampridem attritae sunt, et impossibile omnino est, novam aliquam nunc excogitare rationem, ad tantam pecuniarum vim colligendam, quantam universalis Annonae caritas exigit, et quantam in promptu habere necesse est, ut celeri subsidio, praesenti necessitati succurramus. Decrevimus itaque summam quingentorum millium scutorum vulgaris monetae ex Ærario sanctiori Arcis Nostrae Sancti Angeli depromere; neque enim ambigi posse credimus, in eo Nos versari gravissimo casu Annonae caritatis, quo fel. rec. Sixtus Papa V. praedecessor Noster, ex eodem sanctiori Ærario pecuniam ejusmodi ab ipso congestam desumi posse permisit, in suis desuper editis Constitutionibus, quas tamen, tum in ipsa extrahenda pecunia, tum in reportanda, tum quoad caeteras leges circa eam adjunctas, accurate, ac diligenter observare omnino intendimus; non minus illius jurisjurandi, quo saeplus hac in re Deo Optimo Maximo, atque huic Sanctae Sedi fidem Nostram obstrinximus, religione compulsi, quam Apostolici muneris Nostri adducti ratione, qua ea omnia, quae a praedecessoribus Nostris, sancte, et utiliter constituta esse noscuntur, inviolate custodire admonemur. Porro cum ante aliquot dies de toto hoc negotio praemoniti, jussu Nostro fueritis, illud vos, pro spectata prudentia vestra, mature ac sedulo expendisse non dubitamus.

Quid vobis videtur?

(*Emissis ab unoquoque ex Reverendissimis Cardinalibus proprii animi sensibus, sequens edidit Decretum*).

Refertur tenor Pontificii decreti super proposita pecuniarum extractione, erogatione, et futura reintegratione.

§. 3. Auctoritate, Omnipotentis Dei, Sanctorum Apostolorum Petri, et Pauli, ac Nostra, attento Fraternitatum vestrarum unanimi voto, consilio, et assensu, ac quatenus opus sit, decreto etiam propria vestrorum omnium manu subscripto, firmato, ac roborato, volumus, decernimus, et mandamus, ut ex pecuniis in sanctiori Ærario Arcis Nostrae Pontificiae S. Angeli, per fel. record. Sixtum Papa V. praedecessorem Nostrum reconditis, et collocatis, depromantur, et extrahantur quingenta millia scutorum monetae Romanae, successive tamen, ac pluribus vicibus, ut praesenti gravissimae Annonae caritati, quae popoli interitum allatura videtur, celeri subsidio succurratur. Quod si ex praedicta summa portio aliqua, in frumenti emptione consumpta non fuerit, volumus, ut in idem Nostrum Ærarium restituatur, et reponatur, ibique iisdem ut prius vinculis, subjecta remaneat, in omnibus, et per omnia juxta tenorem Constitutionum per eumdem Sixtum praedecessorem Nostrum desuper editarum, atque ita ab omnibus ad quos spectat, omnino fieri, et exequi, praecipimus, et manda-

mus. Eam vero summam, quae in necessitates hujusmodi erogata fuerit, cum impensarum faciendarum ratio cessaverit, omnino in Ærarium unde deprompta fuit, in eodem pecuniae valore restitui, et reponi, opportuno tempore volumus, intendimus, atque ita, Deo dante curabimus, juxta formam, et dispositionem earumdem Constitutionum. Caeterum de ejusmodi Nostro Decreto, et aliis praemissis omnibus, ultra Venerabilem Fratrem Nostrum Henricum Episcopum Tusculanum S. R. E. Cardinalem Ducem Eboracensem ejusdem S. R. E. Vice Cancellarium, etiam dilectum Filium Nostrum Carolum dictae S. R. E. Presbyterum Cardinalem Rezzonicum Sacri Collegii Camerarium in solidum rogari volumus, et mandamus.

In Nomine Pa ✝ tris, et Fi ✝ lii, et Spiritus ✝ Sancti. Amen.

Ego Clemens Catholicae Ecclesiae Episcopus.

Nos infrascripti S. R. E. Cardinales, parendo mandatis Sanctissimi Domini Nostri, ac etiam ex munere Officii Nostri, de praefatis omnibus rogati, in eorum fidem, praesentes etiam Nostra propria manu subscripsimus in eodem Consistorio, eadem die 9. Aprilis 1764.

Ego Henricus Episcopus Tusculanus Cardinalis Vice-Cancellarius.

Ego Carolus Tituli S. Clementis Presbyter Cardinalis Rezzonicus S. Collegii Camerarius.

Votum emissum ab Cardinalibus in Consistorio coadunatis in sequelam supra relati Pontificii decreti.

§. 4. Nos infrascripti S. R. E. Cardinales, in Consistorio secreto congregati in num. XXVII. super proposita consultatione, et juxta formam notarum Constitutionum fel. rec. Sixti Papae V. an locus sit praesenti extractioni quingentorum millium scutorum monetae Romanae ex pecuniis per eumdem Sixtum V. in Ærario sanctiori Arcis Sancti Angeli dudum expositis, attenta gravissima Annonae caritate, quae populo, nisi celeri subsidio succurratur, interitum allatura videtur; sumus in voto, consensum praestamus, et quatenus opus sit, decernimus, quod liceat in casu praesenti, et in causam praenarratam extrahere ex supradicto sanctiori Ærario summam quingentorum millium scutorum Monetae Romanae, successive tamen, et pluribus vicibus, arbitrio Sanctitatis Suae praefiniendis, reponendam tamen, et reportandam pro ea parte, quae in praefatum usum impensa non fuerit, et pro reliqua opportuno tempore, cum sumptuum faciendorum ratio cessaverit, in pecunia ejusdem valoris, ut exacte adimpleatur forma in dictis Constitutionibus Sixti V. praescripta, quarum dispositionem similiter, in reliquis omnibus, servandam esse intendimus, et declaramus. Ac ad hunc effectum Nos omnes unanimiter ita sentientes, et quatenus opus sit, decernentes, consensum, et decretum Nostrum, manuum Nostrarum subscriptione in eodem Consistorio secreto firmavimus, et roboravimus. Hac die IX. Aprilis MDCCLXIV.

Ego Carolus Albertus Episcopus Ostiensis, et Veliternensis Cardinalis Guidobonus Cavalchini Sacri Collegii Decanus.

Ego Henricus Episcopus Tuscolanus Cardinalis Dux Eboracensis.

Ego Fabritius Episcopus Albanensis Cardinalis Serbellonus.

Ego Joannes Franciscus Episcopus Praenestinus Cardinalis Stuppanus,

Ego Joseph Tituli S. Pancratii Presbyter Cardinalis Feroni.

Ego Cosmas Tituli S. Ceciliae Presbyter Cardinalis Imperialis.

Ego D. Antonius Andreas Tituli S. Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis Galli Major Poenitentiarius.

Ego Carolus Tituli S. Clementis Presbyter Cardinalis Rezzonico S. R. E., et Sacri Collegii Camerarius.

Ego Ferdinandus Maria Tituli Sancti Silvestri in Capite Presbyter Cardinalis de Rubeis.

Ego Joseph Maria Tituli S. Alexii Presbyter Cardinalis Castelli.

Ego Cajetanus Tituli S. Augustini Presbyter Cardinalis Elephantutius.

Ego Petrus Hieronymus Tituli Sanctissimae Trinitatis in Monte Pincio Presbyter Cardinalis Guglielmi.

Ego Petrus Paulus Tituli S. Stephani in Monte Celio Presbyter Cardinalis de Comitibus.

